

משניות

תפארת ישראל

ובועז

יכין

עם כל המפרשים כאשר נדפס במקום

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
עייני חיים תשס"ח

ועם ענין אהת והמשים הוספות חדשות

הוצאת
בית מחקר ספרים, פרדס
י"ז בוכנינדר, נסיו
ניו יורק, נ. י.

"פרדס" תשנ"ג

משנה יורת

סדר מהרות

עם

כל המפרשים שנרפסו בו עד כה.

ועליהם הוספנו עתה

אחת וחמשים הוספות חדשות נכבדות.

חלק שני

בהוצאת בית מסחר ספרים "פרדס"
י. ז. בוכנינר, נשיא

28 רחוב קאנאל, ניו יארק

PARDES PUBLISHING HOUSE, Inc.
28 Canal Street New York, N. Y.

מראה כהן

והוא

פתיחה למסכת נגעים

מסכת זו בוללת ג עניינים. ואלו הם. (א) נגעי אדם. (ב) נגעי בגדים. (ג) נגעי בתים. ונפרשם בס"ד אחת לאחת

(א) נגעי אדם

(א) רע שהעשים שזכרה תורה בני אדם [וכ"ש בנגדים וזבחים] אינן אכזריות שבעור. רק כהם שטולד בעור האדם. כגמלאות שונות. ובמקומות שונות [רמב"ם רפ"א וספ"ו סמוך לר"ת]:

(ב) ששה מיני נגע יש באלם. (א) נגע עור הבשר. (ב) שחין. (ג) מכוחה: (ד) קרח. (ה) קרחת. (ו) גבחת. (ז) נגעי אדם. אמנם כל הששה שער גדולן שיהי לכה"פ גדולים כגריס מרובע. או אפי' ארוך ורחב יותר מזה. הרי דיש רק כגריס. והוא מקום גדול ו' שערות על ו' שערות בגוף האדם. אבל כל נגע שאינה גדולה כ"כ. מהור לגמרי. ועתה נפרש גם אלו הששה מיני נגעים אחת לאחת:

(ג) נגע עור הבשר. הוא כהם שטולד בכל מקום גלוי באלם חוץ מבראש וזקן. ואפי' במקום נידול שערות גדולות. כגון לעגלה מעורב. או במקום שערות הבהמה [כמוכ לק' פ"ו מ"ח]. נגע כזה אפשר שיהיה בא' מדי' מיני מראה לזן. וזה סדרן למעלה למטה. (א) שלג [והוא הנקרא בתורה צהר. ע"ש בתיורו ביה"ת]. (ב) סי' ד [והוא חולדה ברה. ונקרא בתורה ספחת. מלבין ספחתי נא. משום שמראה זו נכפחה ומחוצרת לבהרת. רק שנמוכה ממנה גבולן]. (ג) זמר לבן [והוא נקרא בתורה שאת. מלבין וישלם דוד ואנשיו. דהיינו שריפה. דע"י חמימות הטבעי השולט בפנימיות אותו מקום בגוף. האכהה לבעיות אותה נגע קלה מלבעיות נגעי האדם והסיד. א"כ דשאת הוא מלבין בשירות ובהי' משום דכל דבר שגבן ביוהר. מראה נמוך ספי מדבר העמוס. ולפיכך נחוש דמראית שאת הוא בלבינותו רק למד לבן. שהוא כהם יותר מלבינות השלג. לכן מראית השאת נראה גבוה יותר ממראית השלג. ולפיכך נקרא מראה זו שאת. ר"ל שאב זה גבוה יותר מאב הבהרת]. (ד) קרום צי"ה [הוא הולדת שאת. ונתרבה בתורה ג"כ בשם ספחת משום שהוא נכפה ונתחבר בצומאה לשאת. אלא שנומך ממנו בלבינות]. אולם כל נגע שנומך בלבינותו ספי מקורו פניה שהוא היותר נמוך בכל הדי' מראות נקרא בתורה ובמסכתא שלפנינו בשם ברחק. והוא סבור לגמרי. אבל כל נגע שהוא מא' משאר די' מראות וזכרנו נקראים בשלש חכמים במלתון כולן בשם בהרת. והיינו משום דלין לך נגע ששמה מרמז ג"כ בלבינות שבה. כהשם בהרת. שמשמעו היינו צהרות ובעיות:

(ד) כל אחת מדי' מראות פסולות הכלל. אפשר שיהיה מעורב בכ"מ מהן קלה אודם. ואפי' דיו כבהרת. והוא הנקרא במלתון בשם פתוך שמלה זאת משמעותה הערבות. וכדלמדי' [ספחים ס"ג א'] דפתיבו בזה מונין. וה"ל ר"ל שמועבר בלבינותו קלה אודם. אולם בשיעור האודם. לכו"ל. הי' ג"ל דמדנקט ר"ע [פ"א מ"ב] זה היה כיוון המונח בנים. אלא של שלג עמו ושל סיד דיהם. דק' לכיון דזה היה כיוון המונח בנים היך אפשר שיהיה זה דיהם מזה. אע"כ לדין המונח בנים דקאמר. היינו רק לעיין שיעור התערבות. שהוא כדלמדי' [ב"ב ל"ו ב'] כל תמרה ללא דרי אחד תלת מיל לאו חמרה הוא. וה"ל משערי' בפתוך השלג שיהיה ג' חלקים שלג וחלק א' יין כגלגל. ופתוך הסיד. משערי' שיהיה ג' חלקים סיד מעורב עם הלך א' יין. ופניו כהא אר' ישמעאל דס"ל דבכל פתוך כמו שיש הלוק בין לזון של זה לזון של זה. דזה כשלג זה כסיד. כ"כ יש חילוק בין אודם של זה לאודם של זה. לאודם של שלג יהיה רק כיון. ואודם של סיד יהי' עמוס יותר והיינו ביה [סו"ס יש בהום] שבעיות האדמימות יש חילוק בין ר"ע לזון רק בלזון יש חילוק ביניהן. דזה כשלג זה כסיד. אבל באודם כולן שוין. לכוון באודם היין משעריקן. כך היה ג"ל לכו"ל. אולם בש"ס [שבוטות ו' א'] משל דר"ע למה הדבר דומה. לדי' כוכות של תלג. א' מעורב זו ב' ספות דס. ובהב' ד' ספות. ובהג' ח' ספות. ובהד' י"ב ספות. ויה"ל פ"ו ספות. א"כ ריבוא להדיא. לפלגותיהו היינו. לדי' ישמעאל פתוך של שלג ושל סיד. שוין בשיעור תערובות אודם ולזון שבהן. ואפי' חילוקין הם ביניהן האודם ולזון שבהם. דזה כיון המובלט בשלג. וזה כדס מעורב בתלג. ולר"ע במינין שיהיה שוין. או ביה ומי' או ביה וזלג. ורק בשיעור האדמימות יש חילוק ביניהן. שזה מעורב בו סרבה אדמימות. וזה מע' וא"כ מונח דקא' ר"ע. אינו רק לשון תערובת. והרי אשכנחא לשון מוינה גם בב' וא' [כספ"ב דנדה]. וחו דהרי בש"ס [שבה ע"א א'] אמרי' בפי' דרק לעמא בעינן במוינה ג' וא'. אבל לחזקה גם בב' וא' נקרא מונח. והרי הלא בחזקה איירי. סידו כוס דנקט הש"ס והרמב"ם [פ"א מלרעה] היינו ע"כ כקתם כוס שדברו בו חכמים בכ"מ והיינו רביעית. וספה שאמרו ע"כ דהיינו ספה גדולה [כמקואות פ"ח מ"ג]. ולא בב' ספין של זבוב [גדה כ"ה א']. (ה) כל הדי' מראות הכלל מלרעות. ששש כהי' גריס של העע ממראה א' והי' גריס השני שבה ממראה אחרת. מלרעות לשיעור נגע. וכן יש האטרפות עוד באופן אחר. דהיינו כשהסגרה נגע כגריס ממראה א'. ובסוף הסגרה כהשך כל שיעור הנגע או מקאתה למראה אחרת אין דיהה כנגע חדש. רק היא כבתלה. ונ"ל דזהו שאמרה תורה. והנה

הנגע עמד בעינו. ומהרו הכהן וגו'. והקשה המורחז דל"ל בעינו. ולפי דבריו יש ליישב דה"ל דאפי' עמדה בכל צערי הנגע. דהיינו שגשגה ממראה למראה אחרת לכן. אפי' ישארו הכהן [וע' לק' סי' פו ופ"א מ"ג]. וכן יש מין אירוף ג'. דהיינו לעיין פשוט שצריך שיהי' כמין האדם. אבל אפי' פשה ממין לזון אחר מלמך ויוחלם [ג"ל סס]. אולם ו' מיני נגעים שזכרו לעיל סי' ב. אמ"ל לכל ג' מיני אירוף הכלל. ואפי' שהיו ומכוס שדיקן שזה. וכן קרחה ונבחה שדיקן שזה. אפי' אמ"ל זל"ו [רמב"ם פ"א מלרעה ס"ג]:

(ו) שחין. והיינו ששחתי עור האדם ע"י ארס שצנופו כהבשר בזהו מקום. או ע"י שלקה בזהו מקום נצץ או בלחן. וכיו"ב. ושחתי ע"י האדם זה העור של האדם. והחמטו בצנפו [מטולדענץ בל"א]. מבוה. דהיינו ששחתי העור של האדם ע"י שזכיה בלש או בנחלת או בצרול מלזון או ברנץ. או שזכיה ברוחחין או ע"י כל דבר שנתחמם בלש שהועבר בידי אדם [רמב"ם פ"ה מטולד ס"ה]. שחי' אלה כל זמן שהי' מכות פריית. ונקראין בוררין ואין בהן טומ' נגעים כלל: וכן כשגרפאו לגמרי. אף ששעשה מקומן לז' קת [גארבע בל"א]. אפי' נגע שטולד שם. דינו כשאר נגעי בשר לכל דיניו. אמנם כשהחילו להארפאות. ונעשה עליהן קליפה כקליפת השום. אם טולד על קליפה זו כהם מא' מח' מיני מראות לכן הכלל או מנרופיהן. וזה הנקרא נגעי שחין ובבבחה [רמב"ם פ"ה סס א']:

(ז) קרחת ונבחת. והיינו כשגר שער ראשו מטיקרו. בין ע"י חולי שצנפו או ע"י זכיה ספי"ע שם. או ע"י שאכל או שחה דברים המשריין השער. או ששך דברים המשריין השער. [ונ"ל דה"ל בתלפן אדם]. אם נשרו כל השערות שאחורי הראש. מהקדקד עד העורף. זה נקרא קרחת. ואם נשרו כל השערות שלפניו. דהיינו מהקדקד עד גבול הפנים. זהו נקרא נבחת. וטיקין טהורין לגמרי. שאפי' הסגר א"ל. אבל אם במקום הקרחת או נבחת. וילד נגע. דהיינו כהם בל' מח' מיני מראות הכלל או מלרופן הכלל. זהו הנקרא. נגעי קרחת ונבחת. ודין נגע כזה שזה בכל דיניו לנגע שבעור הבשר. ורק שאפי' גדל שם שער לכן אינו סי' טומאה [וללא כהמשעם לכו"ל מל' הר"ב [פ"ג מ"ז] ס' דהטעם הוא דלכהי' אין שער לכן סי' טומאה בקרחת ונבחת משום דלין שער לכן גדל שם. משמע מדבריו. דהא אם אשכ"ח ה' גדל שם שער לכן. הי' טומא. וליחא. דהרי אמרי' ב"ב]. נרעה מלמד שמתאם במימה. פרתה מלמד שמתאם בפשוט. היא מלמד שאינה מתאם בשער לכן [כספ"ח א']. ואי' טמא שאין גדל שם שער לכן כהר"ב. א"כ ל"ל קלה למעטוי. אלא כוונת הר"ב. ללשע"ה הטעם של ה"כ. דלכהי' טמא ה"כ במלה היא שער לכן ספי משאר ב' סימני טומא'. משום דקרחת ונבחת אינו מורגל שידל שם שער לכן. להכי מסתבר דמעטי' קרא. דאף אם יגדל שם שער לכן. אפי' לא יהיה סי' טומאה. משא"כ חוץ פסת היד. שא"ל כלל שידל שם שער לכן. א"ל קלה למעטוי. וכ"כ הוי"ו בשם הר"ש בפירוט [פ"ו מ"י ד"ה מחיה]. ואם במקום הקרחת ונבחת נולד שחין או מכוח. ה"ל שזה בכל דיניו לשחין ומכוח במקום אחר שצנפו:

(ח) נתק. היינו ששער שער הראש או הזקן בידי שמים בגודל גריס או יותר. אט"ל שאין שום רובע נגע או שיטי מראה. הגשירה גופה נגע היא. ומשמא העור שם בכל המראות אף שאין שם שום שיטי בעור הבשר. כ"כ הרמב"ן בצומת פ' תוריע. וכן נראין דברי הרמב"ם [רפ"ח מלרעה ובסוף ס"ג]. ולפי דברי רבותינו הכלל ע"כ ז"ל שהחילוק בין נתק לקרחת ונבחת. דבקרו"ג נשרו כל השערות שלפני הראש או שלאחריו. אבל נתק. כ"כ מהוא שערות מקיפות אותו סביב מקום הגשירה [ונ' רכ"מ פ"ח מלרעה ס"ח]. ולפי"ה הא דמשמע במכילתין [פ"י מ"ט] דניתק כל ראשו לדין הסגר. והרי הבגל בתלה קרח או נבחה ואין בהן נגע. כחוב הדר הוא לטבור לגמרי וא"ל הסגר. ע"כ ז"ל דהא לדין הסגר. מיירי שניתק כל הראש. אבל שערות נקיפות כל התק סביב. ולפיכך לדין הסגר כשבא בתלה כך. ולראב"ד [פ"ה מלרעה] בשם התוספתא. אע"כ שנתק מתמא בכל המראות. עכ"פ לדין שיהי' שם שום שיטי בזהו במקום ששער השערות. ושזהו החילוק בין נבחת שערות של נתק. שאפי' הוא רק כגריס וכלל מראה שבעולם אפי' תכלת וירוק טמא. אבל נבחת השער של קרחת ונבחת. שאפי' נקרה כל חלי הראש שלפניו או שלאחריו. דלמדי' ששחין שם א' מח' מראות הכלל או לרופן ז"ל אפי' בסגר. ואיזה חילוק יש בין חאר זו לזו. אלא שבנתק יש שיטי בעור. ויכיר בעבור קלה חולי. אבל קרו"ג. בעור בריא ואין בו שום שיטי. ולר"ר ש"ש [פ"י דנגעים נ"ט] החילוק שבין נתק לקרו"ג. הוא דבנתק נשרו שערות של האדם מחמת חולי. או מחמת ארס שצנפו האדם חמת טבור בפנימיותו. וכשהירפא ישוב לגדל שער כבתלה. אבל נבחת השער שנקרו"ג. אף כששיעור ע"י חולי או מכה נמי דינו כקרו"ג [כרמב"ם פ"ה מלרעה ס"ה]. עכ"פ בזהו במקום ששער לא גדל עוד שער לעולם. אולם אפי' כחרם לא אשמע. ולא אציץ דברי רבינו בזה. וכן כהן נבאל הוא לידע. והש' עתידות למו. וע"י דבר מה יכיר ויכירו הכהן איזה קרחה ישוב לגדל שער בזהו מקום ואיזה לא. כדי לידע ע"י"ה אם לזו נתק או לקרו"ג. והרחבם מו"ה הי"ן ויזיל ז"ל. ב' בצלוח החומט עם תרנוס לאכמו. שהחילוק בין נתק לקרו"ג היינו. שבנתק לא

מראה בהן

ישריחו ממו. ואם ראה הכהן ביום ה' שנתמעט העט מעשור גרים או שנתמעט לבניוהו נמוך מקדוש ביה. אף שנתגדל הגעט יותר מבתחלה. אפי"ה מעטרו הכהן. ולפיכך סובל וכנס לעיר וה"ה טהור כבתחלה. אמנם אם לא נראה בהגעט שום סי' טומ'. וגם לבגדויה לא נתמעט מעשור הראוי. אפי' נהווה נמוך לבגדויה טפי מבתחלה. או חודר הכהן ואומר עליו שהוא מוסגר גם שבו עיניו [חן משחין ומכוס שאם לא נראה בהן בסוף שבו ראשון א' מסימני הטומ'. מטארו הכהן מיד אף שנתלבן טפי מבתחלה. אפי"ה סובל וכנס להעיר וטהור כבתחלה]. אולם דין המוסגר בשבוע ב' ה"ה כהמוסגר בשבוע א' לל דינו כלעיל [סי' יד] :

(יז) ביום ה' של שבוע הב' דהיינו יום י"ג מהסגר הראשון בשעות הג' ובעת הג' (סי' פו) חוזר הכהן וזוקק הגעט כבדיקה ראשונה. אם נראה בו א' מג' סימני טומאה מחליטו. ואם לאו אף שנתלבנה יותר מבתחלה. אפי"ה מדלג נתגדלה טפי. מטארו הכהן ופוטרו. וסובל וטהור. אמנם אם לאחר שפטרו הכהן בסוף שבוע א' או אחר שפטרו בסוף שבוע ב'. סולד בהגעט א' מג' סימני הטומ' ה"ל. והגעט עדיין גדולה כגרים. ולבגדויה עדיין אינו נמוך מקדוש ביה. מחליטו הכהן מיד. ועוד נ"ל דכל מוחלט בשיתרפא א"ל שיתרפא כל הגעט מעיקרא. אלא כפי כשיסוד הסי' טומ' שבו. כגון שיגשר הב' שערות טמאות. או שעברה המחיה [אע"פ שעי"ז נא הבהרת במקומה. וזה פשוט שלוחה שאמ"ס פ"ח מ"ה]. או שהלך לו הפסיון. אף ששאר מהגעט כלה גריסין. ואפי"ה מכסה רוב הגוף ה"ה טהור מהחלטו. וראייתו מלקמן [פ"א מ"ה]. ורק בהעביר סי' טומאה בזמיו לאחר החלטו. סמ' [כפ"ח מ"ד]. ורק כששאר הפסיון בעלמו לריך שלא ישאר ממנו. או ממנו והוא יחד. כגרים. וכן מוכח מלק' פ"א סוף מ"ה. וכן מוכח מ"ה מסוף פ"ה. דקאמר' דזוקק ב' אפי"ה. ששארנו נעיינו ב"ל ככלע. שניקן טמאים. משמע ודאי דהא ב' שהחלטו בגעט שהיתה ככלע ועוד. וחזר להיות ככלע נטהר מהחלטו. נמצא שלפעמים נגע גדולה מאד קילה מנגע קטנה. אף שהגדולה לא פרח כולו. דהרי בהרת שסכתה רוב הגוף. ועמדה כך ב' שבעות בלי סי' טומא' נטהר לגמרי. ואפי' הוחלט ע"י א' מסימני טומאה ועברו. ושאר כך כבתחלה. טהור. והרי נגע קטנה כגרים שפשה משהו. יוחלט. מירצו אפי"ה ב' מיני סהרת נגע לריך שנתמעט הגעט לפחות מכגרים. (א) בסוף שבוע א' א"ל שיפטר הכהן רק כשתתמעט בהרתו לפחות מכגרים או שנתמעט לבגדויה נמוך מקדוש ביה. (ב) כשתחלטו בסי' טומ'. ושאר הסי' טומ'. ג"כ אינו נטהר רק ב' אפי"ה אופני' אלו. שנתמעט מכגרים או שנתחלו נמוך מקדוש ביה :

(יח) אם נתמעט ימי הסגר ראשון או שני נראה בו א' מג' סימני טומאה. או שנתמעט או הגעט מעשור גדלה כגרים. או שנתמעט לבגדויה נמוך מקדוש ביה. או אפי' עברה לגמרי הגעט. ואפי' ראהו או הכהן ומלאו כך. אפי"ה נשאר בטומאה הסגרו עד סוף אותה שבוע [רמב"ם פ"ד ה"ה ופ"ט ה"ט מה"ט] :

(יט) הגה כבר אמרנו לעיל [סי' יא] שדין הגעט שבעור הבשר משונה מכל שאר דיני נגע. שנגע שבעור הבשר נטמא ע"י א' מג' סימני טומאה. הא שאר נגעי הגוף נחלטים רק ע"י א' מג' סימני טומ'. וכמבואר שם. אמנם גם דין שחין ומכוס משונה מכל שאר דיני נגע. ששאר נגעים לריך ב"ל נה"פ ב' הסגרות כמבואר לעיל [סי' יד מ"ג] אצל בשחין ומכוס כפי ב"ל מהן הסגר א'. דאם ביום ה' בסוף הסגר א' חין שם א' מג' סימני טומ' שלו. רק עמד בשבוע. ופוטרו הכהן. וסובל א"ע וטהור :

(כ) ודין הנתק משונה מדין שאר הנגעים ב' דברים. (א) שכל שאר הנגעים חין כגרים או נחלטים רק כשיהיה בהגעט א' משהו מראות שזכרנו לעיל [סי' יד מ"ד]. אצל נתק נסגר או נחלט בכל המראות. וגם א"ל שום שגוי צטור. רק ששאר שם השערות. וכמבואר לעיל [סי' ח]. (ב) בכל שאר הנגעים חין שום דבר שמתו"ב לעשות אחר הסגר ראשון קודם הסגר ב'. רק שהכהן זוקק אחר סימני טומאה ותו לא. אצל נתק אחר שזקק אחר סימני טומא' ולא מלא ים בו נמי מלות גלות קודם הסגר ב' והיא מלוה כפ"ע [וגל"פ לריך לברך ע"ה. ואשכח עוד דגם אנדיקתו מנצח הכהן. דלע"ז לדינו שיהיה אם יש כחן נגע. עכ"פ הרי ק"ו הוא מבידקתו ח"ה. מיהו הגלות אינו מעכב. ויורה שם בכל אדם. ואפי' שלא בכהן. ובכל דבר ואפי' שלא בתער. ורק סביב להמקום שהנתק שם. דהיינו אם הנתק בהראש יגלה כל הראש סביב הנתק. ואם זקן יגלה כל הזקן סביב הנתק [אבל ב' גלויה טהרה שכלל הנגעים. מעכבין טהרתו [פ"ח מ"ה] ה"ה] וגם זקנים דוקא להיות ככהן. וכתער. ובכ"מ שיש שער שם בגוף. אפי' של בית השחי והעורה ונצות העינים. עד שיראה כדלעת [הק"ה]. ועגלה כל סביבות הנתק. ומינה ב' שערות צרות סביב כל הנתק. אולם הנתק ב' שערות אלו סביב. א"ל רק כדי לראות בסוף שבוע ב' אם פשה. דשגלמא בהסגר ראשון ה' יכול לידע אם פשה [כמו בשאר נגעי] ע"י שימדוד הגעט קודם שמסגירו [כך נ"ל אע"פ שלא זכר בשום מקום שמינה הכהן מדהתה אללו]. ובסוף הסגר חוזר ומודדה ויראה אם פשה או לא. אצל נתק שאין שם סימני שבעור רק שנתחברו השערות. ובסוף הסגר הראשון מגלה כל השערות שצמחו מקום סביב. ואם לא ה' מינה ב' שערות סביב הנתק. היח"ד ה' יכול לידע בסוף הסגר ב' אם פשה הנתק או לא. ורק ע"י שיניח הב' שערות ויראה בסוף הסגר ב' ששאר הב' שערות ידע שפשה הנתק. [ולדברא"ב ש' שהבטו לעיל [סי' ח] שער הנתק משונה משאר העור. ודל"ל א"ל שהנחה ב' שערות סביב הנתק. אינו כדי שיראה לבסוף אם פשה. רק כמו שהגלות מלוה כפ"ע היא. כ"כ השארת ב' שערות מהגלות סביב הנתק מלוה כפ"ע היא. דהרי גם בלעדי השארת הב' שערות יכול לידע ע"י מדידה כלע"י אם פשה או לא. וא"ל הרי משונה ערוכה לפינוי [פ"ח מ"ה] שגלמא ומשאר ב' שערות כדי שיהא ניכר אם פשה. ולברא"ב הרי בל"ל יוכר כשמדוד בתחלה ובסוף ויראה שנתחברו העור טפי מבתחלה. וי"ל דלע"פ התורה

(כא) משונה דין הפסיון מדין כל שאר סימני טומא' ב' דברים. (א) כל שאר סימני טומא' ה"ל. חין כל א' משמא בכל ששה מיני נגעים ה"ל. רק כל א' משמא רק בזמן נגע המיוחד לו. כמבואר לעיל [סי' יא]. יאל פסיון שמתמא בכל מיני הנגעים שבעולם. בין בהשגה של אדם. או בנגעי בנדים או בתיים. (ב) כל שאר סימני טומ' י"ל שיעור כל א' ואל' לבר מפיסיון המחובר וסוף לנגע. לבי"ע כ"ל שני. (ג) כל סימני טומ' אינן משמאים רק כשהן חוף הגעט. אצל פסיון אדרבה אינו משמא רק ששפחה לנגע חוף. הא כשפחה הגעט לנגע פנים לא מיקרי פסיון. דה"ל פושעה לתובה דשהור [כלעיל סי' יג]. (ד) כל סימני טומאה הנעמאין נגע אחר הסגר א' או ב' או אחר הפסיון. שגלמא אותה ג"כ בתחלה. ששפחה לפני הכהן נגע א' גדולה לכה"פ כגרים במראה פסיון. ובה א' מסימני טומא' שלה. אינו מסגירה. רק מחליטו מיד. אצל פסיון אינו כן. דל"ל משמא רק אחר סגרי

הקפידה נתק שיעור הפסיון ע"י השארת ב' שערות. ולא ע"י מדידה כשאר נגעים]. ומסתפקא דאפשר דגם להרמב"ם ודעימי'. הנחה ב' שערות אלו מלוה כפ"ע היא. דהרי אם משום הכרת הפסיון. כבר ה' יכול להכיר גם בלי מדידה וכמ"ל. דהרי כשיניח שער א' סביב הנתק. וכשיראה ששאר ידע שפשה הגעט. שחרי פסיון אפי' כ"ל שכל נגע [כפ"ד מ"א]. ואף אי ימלא דלע"ג דקיי"ל כידי אדם אפשר לנמס' [חוס' חולין כ"ח ב]. אפי"ה רוחב שער א' א"ל כלל לשער. עכ"ל הלא שאני דכיון שרואה ששאר השער. הרי נחזר לו שפשה הגעט כגדי רוחב שער. או דלמא שמה משונה הנתק אחר הסגר ב' גם כזה משאר מיני נגעים. דלא דכטולן די כשפשה כ"ל. אפי"ה נתק הקפידה התורה שאין הפסיון שלו משמא אחר הסגר ב'. רק כשישור רוחב ב' שערות להלן מהגעט. וכן נראה מהרמב"ם בפי' למטה לק' [פ"ח מ"ג] ב' נתקו זה בלד זה. ושניה של שער משפחה ביניהן. לפיכך במקום א' טמא. להרמב"ם [פ"ח מ"ה] ה"י. טמא דקמי היינו דהיא כמו שהיה ויסיגרו. וקמ"ל דאינו טהור ע"י השער שחור שגלדו. וקשה לרבינו היכי קמי ליה בסיגרי. והרי כיון ששאר השער ששפשה הרי פשה כדי רוחב שער א' להלן מהנתק. ומה שראה רת"ס לחיך להרמב"ם מיירי משמאיו בשפך הסיגרי בתחלה. ואין פסיון בתחלה. כמח"ר זה דוחק גדול לזקמנו גם המשנה גם הרמב"ם בכה"ל. ויפן נא המעייני כה וכה. אע"כ דל"ל להרמב"ם דכיון דה' הסיסה המשפחה רק רוחב שער א'. לא מחשב פרחו פסיון. אולם מהר"ט והר"ב שם ששפשו דממא דקמי התם היינו טמא ממש. ומשום פסיון. הרי מוכח בפירוש דל"ל דגם רוחב שער א' להלן מקרי פסיון. ולריך ע"ן. (ג) שגוי ג' שיטתו בנתק מהשאר מיני נגעים. דהרי מ"טו בנתק סי' טומאה חדש. שלא מלאוהו בכל הנגעים. דהיינו שער צרות רק. דהיינו שיהי' חוף הגעט. ואפי' נכופש שני שערות נאונות כמראה וזה מצריך אז טמא הוא. ויש חלוק בין סי' טומ' זה להסי' טומ' של ב' שער לבן. שהן סי' טומ' בנגע שבעור הבשר ובנגעי שחין ומכוס. (א) ב' שער לבן סי' טומ' אפי' ארוכים ביותר [רמב"ם פ"ח מ"ה]. אצל ב' שער לבו. לריך שלא יהיו ארוכים יותר מדי לקרוך בזוג [רמב"ם פ"ח מ"ה]. אולם להר"ט כפי ששקל רק משאר שערות סביבן. או בשקלים מדי לקרוך בזוג. ור"ב"ם ראה לומר שגם הרמב"ם כר"ל ס"ג. ואחמ"ל אי אפשר לומר כן למעין היעב ויפן כה וכה]. (ב) ב' שער לבן אינן סי' טומאה כשקדמו לנגע שם קודם לידת הגעט. אצל ב' שער לבו. אפי' כפי' קדמו להנתק. ה"ה סי' טומ' [רמב"ם פ"ח מ"ה] ה"ה]. אמנם לשאר מיני שוין דין שער לבו עס דין שער לבן. כמו שכתבנו בס"ל לעיל [סי' יב ויג]. (ד) שגוי ד' שנתק משאר נגעים. שאין לך בכל הנגעים. שישאר ב' מהן הסי' טומאה בלי שום סימני מבתחלה. ואפי"ה יוסגר ע"י דבר אחר שיוכל בו. אלא בנתק לבד. דלע"ז דגם בפסיון שהוא סי' טומא'. ואפי"ה כשאר"כ כולו הפך לבן. נטהר. היינו מדגשגתה הפסיון ויסיגרו כל הגוף. וטוב אין תמונת הפסיון כמעיקרא. אצל נתק. אף שה' ב' שער לבו או כפ"ע. שהן ב' סימני טומ' שלו. אפי"ה לא נשתנה כלל א' טומאה שבו. אפי"ה אפשר שיסגר הנתק כשיניח בנתק ב' שערות שחורות ארוכות כדי לכופ ראשן לעיקרן או שער. בין שצמחו שם קודם הנתק. ובין בסוף הסגר א' או ב'. או אחר שהולט. ואפי"ה יש חילוק בזה. דשגלמא אחר שגולד הנתק. מליטין בין שהן בלמגע הגעט. או בקלה שלה בתובה. אצל שער שחור השאר. דהיינו שכבר היו קודם הנתק. ושאריו עד השתא כביות הנתק. חין סי' טהרה. עד שיהי' לפני חוף הנתק. ורחוקים מהצבול דהיינו מהשערות שסביב להנתק. כרוחב ב' שערות [רמב"ם פ"ח מ"ה] ה"ו] :

(כב) ג"ל לשער לבן שפוסל בנגעים. היינו אפי' נתגדלו או נתלבנו בנגע של זקן שכל שערותיו לבנים. וכן מלאתי ראי' לדברי מהר"ם [פ"ד מ"ג ומ"א]. וגם בל"ל הדבר פשוט שלא חלקה תורה בזה בשום מקום בין נער לזקן. ובסנהדרין ד"כ ע"כ נראה דק שמתאם תורה בנתק. היינו נמי אפי' בזה שכל שערותיו מחולדותו היו לו רק להובי' ודקים. וכן מוכח שם. ולפ"ז ב"ל תושבי' נפון. שכל שערותיהם צומרגו להובי' דקים. אין מליטין מסי' טומ' אחר. דאין קייגור נעשה כייגור. אצל כשהן ארוכין כשאר שערותיו ואין דק. יש להסתפק אי ימלא חוף כלל אדם לפני שערותיו להובי'. לפיכך גם להובי' ארוכים מליטין מסי' טומאה אחר. דהיינו דהיינו שגלו כשחורות של כל אדם מיד. או לא. דרק שבער שחור אחר קרא שמליט. ובכ"מ יש להסתפק שבער השחור שמליט משער הלהוב ופסיון וכדלמא. אם בזקן שכל שערותיו לבנות. לפיכך לבנות שלו כשחורות דעלמא דמי ומליטין. או לא. והרי הרמב"ם [פ"ח מ"ה] כ' דגם א' שחורה ואל' לבנה אין מליטין. א"ל כ"ל שניקן לבנות. או דלמא זקן שאני דכל שערותיו לבנים הם כשחורים של רך בשנים. מירצו בתי"ב שהביא הר"ט [פ"ח מ"ג]. אמר' צפירוט שחור דקרא לאו דוקא. שמתע אפי' צרך בשנים. וביושבי דרום. אצל כ"ל שזקן ובושבי' פסון. אולם לפ"ז לפי דברי הג"ל צ"ל דמ"ה הרמב"ם. דאי שחורה ואל' לבנה אמ"ס. היינו מדקן ב' נגעי'. הא אם היו שניקן לבנים מליטין. רק התיימס שלא הזכיר הרמב"ם הדין של ת"כ הג"ל :

(כג) משונה דין הפסיון מדין כל שאר סימני טומא' ב' דברים. (א) כל שאר סימני טומא' ה"ל. חין כל א' משמא בכל ששה מיני נגעים ה"ל. רק כל א' משמא רק בזמן נגע המיוחד לו. כמבואר לעיל [סי' יא]. יאל פסיון שמתמא בכל מיני הנגעים שבעולם. בין בהשגה של אדם. או בנגעי בנדים או בתיים. (ב) כל שאר סימני טומ' י"ל שיעור כל א' ואל' לבר מפיסיון המחובר וסוף לנגע. לבי"ע כ"ל שני. (ג) כל סימני טומ' אינן משמאים רק כשהן חוף הגעט. אצל פסיון אדרבה אינו משמא רק ששפחה לנגע חוף. הא כשפחה הגעט לנגע פנים לא מיקרי פסיון. דה"ל פושעה לתובה דשהור [כלעיל סי' יג]. (ד) כל סימני טומאה הנעמאין נגע אחר הסגר א' או ב' או אחר הפסיון. שגלמא אותה ג"כ בתחלה. ששפחה לפני הכהן נגע א' גדולה לכה"פ כגרים במראה פסיון. ובה א' מסימני טומא' שלה. אינו מסגירה. רק מחליטו מיד. אצל פסיון אינו כן. דל"ל משמא רק אחר סגרי

מראה שכל ממראה הקיר. והיא ארבעה. וממראה הבגד נרין שיהי' לכן דוקא. מראה הבגד נראה שכל ממראה הנגע בכל מראה חמה שעמוקה מן האל. אבל נגע בתיים שממא דק כשהכתלים נכזבים. לא תהקה. אם הסתל ג"כ נכזב ירקרק או אדמדם. כמה יהיה ניכר ממראה הנגע. זה השיב יפה החורה. והנה הנגע בקירות הבית שקפירו דרוח דהיינו שמראה הנגע משוקע ועמוק ממראה הקיר. וכדי שלא נעשה לומר דמלת שקפירו דרוח שז על קירות הבית. דהיינו שמראה הקירות נראה שוקעות. ולכן פי' הכתוב יותר וקאמר ומראהו שכל מן הקיר. וכן ב' הרמב"ם [בפ"ד מטו"ה ה"ג]. דאין נגע ממא בתיים. רק כשמראה הנגע נראה שכל מהקיר. והיינו מה שהערגו לעיל כשמראה הסתל לכן א"ל שיתמא צו נגע שמראהו ירקרק או אדמדם. שלעולם מראה הקיר שכל ממנו. וע' צביאור הח' ר' הירץ וייל שנתקפה בענין זה]. (ב) שיעור הכהן כגודל צ' גריסין. (ג) שיהיה הכהן כמותל הבית. ובל"פ דדוקא כמותל. הא ברפסא או בהמעיבה. אף שיש ביה אבנים ועפר ועלים. אמ"ל בנגעים. דהרי קיר וקירות הבית כמותל כמותל פרסה. (ד) שיהיה הכהן כמותל בפשימות הבית. אבל צביאור קירות הבית. אין הנגע ממא. כדדרש בת"כ. כנגע נראה לי בבית. מתוכו ולא מאחוריו [כתום] יבמות ק"ג ב' ורמ"מ פ"ט מטו"ה]. ובל"ל דממלתה נקדש הכי. ור"ל ואל גם לאחריים. ככל נגע שצאחורי הסתל בחוץ. ובל"ל דמבואר בן גם במשה דהרי כותל צביו לבית חבירו. ונתן את שלו. ומיזה חלק חבירו שצבולת [כפי"ג מט"ז]. ואי אמרת דגם נגע שצאחורי הבית ממא בבית. א"כ גם אורו שהנגע הוא בלד חילוף של חלול חדרו. אפי"ה נטמא חדרו. וגם חלקו נלשךר נתייה. ודווקא לחלק. דהתם שאני דהתי כמותל שצאחורי הנגע שייך לאדם אחר. משא"כ הכא כל הכותל שייך לאדם א' שצביו ממוגע. דלנפ"ד ל"מ ה"ו י"ל. דחבירו דנקט התם הוא לאו דוקא. אלא בלד גוונא חדר הסמוך אין חלק הכותל ששייך לו נרין נתייה. וכדוגמת עלייה דנקט התם [מ"ג] אפי"ה החדר והעלייה שנין שייך לאדם א'. אפי"ה אינו נתן רק מה ששייך להחדר הממוגע. וכמבואר התם. (ה) שיהיה כמותל הבית שבו הנגע. אבנים ועפר ועלים. או מוטמא בנגעים. אבל לבנים או שיש אינן נחשבים אבנים. וגם סיד אינו נחשב עפר [רמב"ם פ"ט מטו"ה]. (ו) שיהיה הבית שבו הנגע. חובו ד' על ד' אמות. (ז) שיהיה הבית הוא מרובע מציפס. (ח) שיהיה הבית הממוגע מהובר צאח"ר. (י) שיהיה הבית צאח"ר רק גד' וזויתיו. (יא) שיהיה הבית הוא לכן בבית. (יב) שיהיה הבית הוא בניו צאח"ר ישראל :

(לד) רין פשוין שצנעו בתיים. הוא דרין פשוין שצנעו בגדים. שצנתיין. שצנעו הנגע בעצמה. סגי בכ"ג. ופשוין הרחוק. ארץ שיהיה הפשוין גדול בגרים. אבל החור. נרין שיהי' בלל א' מהם שיעורו בתלה. דהיינו צנעו בגדים. וצנתיים כצ' גריסין [רמב"ם פ"ד מטו"ה ופ"ו מטו"ה] :

(לז) כבר צארו [ע"ו ס' ב] שהסגר צנעו אדם או בגדים. א"ל שיהי' זה או זה סגור אחר הדלת. ורמ"מ [פ"ד מטו"ה ה"ה] קיהה וזמר דכפי הגרלה גם הסגר בית א"ל שצנעו דלת. ושם כתבנו דלפ"ו מלת הסגר פירושו לשון מסירה. כמו סגרי ה' בידך [שמואל א' כ"ד]. כלו מסור להשגה אם יפסה או לא. א"ל ר"ל מופרד. אצנעו שפערט בל"א. שיכרשו ממנו בנ"א. ויהיה מלשון וסגור לקראת רודפי. א"ל נ"ל שאין פירושו אבשלישטן. רק ככל בנין הכבד. שפירושו הסוך הפעול. כמו וזשנו את המזבח. שפי" עשאלשטן. דהיינו להסיר הדשן. כ"כ ה"ל ר"ל הכא פירושו אויסקלישטן. ור"ל מלרין להויתא האדם והבגד מהעיר שמוקפת חומה. מיהו לפ"ו לא שייך לפרש בן בבית. אבל לרש"י [חולין י"ב]. וכו"ל לרש"י והר"ן ורס"ו והרא"ש [דרים ל"ו ב]. הסגר בתיים נרין לסגור דלת ממש. ואי ס"ל לרש"י דהבגד אדם וצנעו א"ל לסגור ממש. כאלה הדעת טעה. לא זכיתי לידע מה חילוף יש בין הדי :

(לח) בית המואבר או מוחלט ממא בנגע. אלא שהמואבר ממא רק בנגע בבית מתוכו. והמוחלט ממא בין שנגע בו מתוכו או מאחוריו. אולם שטיק ממאין צביאה. עון סגור שצנעו לתוכו ראשו ורובו. דברך ביאה [לאספוקי בנגעם דרך אחוריו. אינו ממא. אפי"ה כשנאמר רק ראש חוטמו בחוץ [בשבוטת י"ז ב]]. נעשה האדם כנגעם וצנעו ראשון לסומ'. וכן כשהכניס לבית מנוגע ה"ל רובו של כלי נעמא הכלי. וכן אם הכניס לתוך בית ה"ל צ' על ג' אצבעות מצנעו גדול. נעשה הבגד. ראשון. ביהו דוקא בלד וכלי שאין האדם לנזם ביה. ונעמא מיד כשצנעו בשיעור ה"ל. אבל כשהאדם לנזם ביה. האדם נעמא מיד כשצנעו. אבל הן לא נעמא עד שהאדם שלצנען שיה הוה הבית כדי לחילת פרס [ואם כדי ג' צינים לרמב"ם וכדי ד' צינים לרש"י [א"ח שס"ח ס"ג]]. וכל המניל צנע"ס צהלל המת. מניל הוא גם בבית מנוגע. כשהוא מוכסה. וכל המניל צהלל המת כשהוא מוכסה. מניל הוא בבית מנוגע אפי"ה כשהוא מנוגה. לפיכך כ"ח וכלי אבנים וכלי אדמה. שמנילין צהלל המת צנע"ס. מנילין בבית מנוגע. כשהן רק מוכסין. אבל צו דות [וה"ה כלי שמחויק ג"ס]. או חדר לפנים מחדר. נעשה הבגד צהלל המת כשהן מוכסין. מנילין על מה שצחוק בבית מנוגע אפי"ה כשהן מעולין. ובל"ל דה"ל דקילת טומ' ביאה ממומ' אהל [ע' ס' יד] :

(לא) כן הוא דין נגע בתיים. כשיהיה בנגע שצבית תאמס ה"ל. נרין ג' האצרות לנ' שבוטת. שכן יחד י"ס יום. אבנבם הסגר שצנעו ג' אינו כהוב בפירוש צחורה. אבל הוא הלממ"ס. ביום ה' מתחלת הסגר. ראשון. שדק הכהן הנגע. אם כהן הנגע או הלכה לנמרי ועזרה. קולף מקום הנגע. וסגור. אבנבם אם מלא בצוף הסגר א' שעמדה מראה הנגע וגם שיעורה צ' גריסין. אף שהמגע גדלה מתחלה. עון שהיה כדי לרצת גם צ' גריסין. ונחמטשה עד כדי צ' גריסין. סוגר הבית שוב שצנעו בבית. אולם אם בצוף שצנעו א' עמד צביו במראהו שבתחלה. אבל פסה בגדלו עפי מבתחלה. חולף האבנים שבהן הנגע. וקאה וחוקף העפר שצביו האבנים הממוגעים. ומכניס לתוך החור ששעה שבתחלה. אבנים אחרים [וב"ל דגם הגנבת האבנים לשם. מאזה צפ"ע היא. וכממלתה צנעו צנעו [כלעיל ס' בה]. וכגלות בנתק צנעו אדם [לעיל ס' יב]. ושלא תהא אינן מעבדין]. ומה כל הבית בעפר הדש. ואינו סדו כסיד. שגא' ועפר אחר יקח. וכדי לא מקרי עפר [ובמש"ל ס' ל]. אבל טיפ ודחאי עפר הוא. ואחר ששעה בן מעביר הבית שוב שצנעו שיה. ולפ"ו בצוף שצנעו א' בביתו א"ל רק ג' אופייה. או קולף הנגע יסחיר. או שסגורו שוב כמוה שגא' או שחולף וקאה ומה ואח"כ סגורו. אבל שיצתו כל הבית בצוף הסגר א' א"ל. וזה דלא כנגע צנעו :

(לב) ביום ז' מתחלת הסגר צ'. חודר הכהן וצדק נגע הבית. ואם אחר שממד צביו במראה ונגדול הב' גריסין בצוף שצנעו א'. חורה ועמדה גם השתא אחר הסגר צ' במראהו ונדלה. או דהשתא אחר הסגר צ' מלא שפשהה בגדלה יותר מבתחלה. חולף וקאה ומה כמבואר לעיל וסגורו שוב שצנעו שלישיה. ואם לאחר שממדה צביעה ונגדלה בצוף שצנעו א'. מלא השתא אחר הסגר צ' שפשהה למראה כסירה או שצנעו מעשור צ' גריסין. קולף מקום הנגע ומשחר הבית בצפרים. כמפורש צחורה. ואם לאחר שמא בצוף הסגר א' שממד צביו ופסה. והלך וקאה ומה. מלא השתא אחר הסגר צ' שחורה נגע לבית. אפי"ה שלא במקומה שבתחלה. ואפי"ה גם במראה אחרת פסולה. או נתן כל הבית. וכל עפרו ואבניו ועניו טמאים כלה"ל לטמא בנגע ובמא א' וצביאה [וע' לק' ס' לח]. ואם לאחר שתלך וקאה ומה בצוף שצנעו א' מלא השתא בצוף הסגר צ' שלא חורה צו נגע. משהה בצפרים :

(לג) אחר הסגר שלישי. דהיינו ביום י"ט מתחלת הסגר א'. חודר הכהן וצדק נגע הבית. דלא לאחר שתלך וקאה ומה בצוף הסגר צ'. מלא השתא שלא חורה נגע לבית בצוף הסגר ג'. משחר הבית בצפרים. אבל אם אחר שתלך וקאה ומה בצוף שצנעו צ'. חורה בצוף שצנעו ג' לבית שיעורה ומראהו הראוי ונתן כל הבית ללעיל. וכן כשהחיה נגע לבית אחר ימים רבים שפשהה מנוגע הראשונה. אם כבר הביא לפנים על הנגע הראשונה כשנפטר. ידון זו כנגע חדש. ואם לא הביא עדיין. נתן כל הבית [רמב"ם פ"ד מטו"ה ס"ב]. ובל חורה שצנעו ושבגדים וצנעו הנגע שצנעו שיהי' שם :

(לד) אחר הסגר שלישי. דהיינו ביום י"ט מתחלת הסגר א'. חודר הכהן וצדק נגע הבית. דלא לאחר שתלך וקאה ומה בצוף הסגר צ'. מלא השתא שלא חורה נגע לבית בצוף הסגר ג'. משחר הבית בצפרים. אבל אם אחר שתלך וקאה ומה בצוף שצנעו צ'. חורה בצוף שצנעו ג' לבית שיעורה ומראהו הראוי ונתן כל הבית ללעיל. וכן כשהחיה נגע לבית אחר ימים רבים שפשהה מנוגע הראשונה. אם כבר הביא לפנים על הנגע הראשונה כשנפטר. ידון זו כנגע חדש. ואם לא הביא עדיין. נתן כל הבית [רמב"ם פ"ד מטו"ה ס"ב]. ובל חורה שצנעו ושבגדים וצנעו הנגע שצנעו שיהי' שם :

לכנה היא היא לכנה ואין למעלה ממנה לכנה: שאת בקרום ביצה.
 דסבר האי תנא אין שאת אלא ל' גובה. וכן הוא אומר (ישעיה ב)
 ועל [כל] הגבעות הגשאות ואין לה כהה בלבונית בכל ד' מראות
 פקרום ביה. לפיך הוא גבוה יותר מכולן. כמראה לל גבוה מן
 החמה: שניה לה בצמר לבן. והוא
 עז בלבוניתו יותר מסוד ההיכל שהיא
 תולדה דבזרת. משום דאמר קרא.
 שאת לכנה. לענין מאי קרייה רחמנא
 לכנה על כרחך לתולדה שהיא לכנה

יותר מתולדה דבזרת: שאת בצמר לבן. רבן סברי שני
 מראות עיזות. שהן שלג וזמר לבן. הן לשני [אבות] בזרת ושאת.
 ושני מראות כהות מהן. שהן סוד ההיכל וקרום ביה. וכן תולדות.
 הן תולדה גדולה לגדול. דהיינו סוד ההיכל לבזרת שהוא אב גדול.
 ותולדה קטנה לקטן. דהיינו קרום ביה לשאת שהוא קטן מזבזרת.
 וכפא מינה בפלוגמתייהו דרבנן ותנא קמא. לענין לירוף. דהיינו
 גרים מאב וחמי גרים מתולדה לידים מלטרפין. וכן שני האבות
 שאת וזבזרת מלטרפין. דרשוי' והיה צבור צבורו לנגע. מלמד
 שמלטרפין זה עם זה. מדכתיב והיה ולא כתיב והיו. עשה כל הנגעים א'.
 מלטרפת עם תולדה לשאת. ללא קלי' והיה אלא לשאת וזבזרת דכתיבי
 צדדיה. ולא תולדות דלחו מרבייהו. והשתא לת"ק שלג וקרום
 ביה מלטרפין*. שלג וזמר לבן אין מלטרפין. ולרבנן שלג וזמר לבן
 אין מלטרפין. והלכה כהכחמים: צמר לבן.

(* דברי ר' אבא ור' אבהו דרבי

שהו לבן מזה. וכן כולם. אבל לעולם לא יבא נגע כי אם ב'ד'
 מראות הללו. ודייקי לכו מהתוספתא שכתבתי במ"ג [ד"ה ד' מראות]
 בשם הרמב"ם מסוגיות הגמ' דשטעיות: שניה לה כלומר לבן.
 פירש הר"ב משום דאמר קרא שאת לכנה לענין מה קרייה רחמנא

לכנה בו'. כ"כ הר"ס. וק"ק דילמא
 לגופיה אלטרין דלא תימא שאת שאת
 לשון גבוהה. ואש' אין זו לבנית.
 ומת"ר כתב וז"ל. ומורי הרב רבי
 שמואל ז"ל מקטילי טירי'. פי' לנו

הפותר
 בשטעיות. דהיינו טעמא דר"מ דיהיב תולדה הגבוה' לאב הלבן ותולדה
 הלכנה לאב הגבוה משום דכיון דשאת משמט לו הגבוהה שבגבוהות.
 ואמר קרא והיה. מלמד שהאבות מלטרפות. ה"כ כי היכי דמקרא
 נפקא לן דשאת הגבוהה שבכולן מלטרפת כהדי בהרת הלכנה
 שבכולן ה"כ יש לנו ליהן התולדה הגבוה' לאב הלבן להטערף עמו.
 והתולדה הלכנה לאב הגבוה להטערף עמו. עכ"ל: והכחמים אומרי'
 השאת כלומר לבן בו'. כ' הר"ב וז"ל. אבל שתי התולדות
 אין

אבל שתי התולדות אין מלטרפות. לתולדה דבזרת אינה
 מלטרפת עם תולדה לשאת. ללא קלי' והיה אלא לשאת וזבזרת דכתיבי
 צדדיה. ולא תולדות דלחו מרבייהו. והשתא לת"ק שלג וקרום
 ביה מלטרפין*. שלג וזמר לבן אין מלטרפין. ולרבנן שלג וזמר לבן
 אין מלטרפין. והלכה כהכחמים: צמר לבן.

מלאכת שלמה

שאת בקרום ביצה שניה לה בצמר לבן דברי ר"מ. פי' הרמב"ם
 דער ר"מ שאמר קרום ביה מראה אחד והוא שני של שאת ואם הוא יותר
 חלוט הלבן מקרום ביה והכחמים רואים שאם הוא חלוט יותר מקרום
 ביה אינו ממראה נגעים ע"כ*: דברי ר' מאיר. ולדידי' למד וקרום
 מלטרפין ושלג וסוד ושלג וקרום. והכחמים אומרים שהשאת
 בצמר לבן. וכבר חוס' ז"ל שם פ"ק דשטעיות ונראה דלמד לבן דר"מ
 לא איירי בנקי בן יומו כמו חכמים אלא למד שאינו נקי ושחור מסוד דאין
 סברא לשאת שהיא שחורה מכולן שהיא תולדה לכנה מתולדה דבזרת
 שהיא לכנה מכולן ע"כ. והר"ס ז"ל תמה גם הוא על זה והאריך בדבר

(* א"ה ראה הנוהג בפי' רימ' שלגינו ואז ינעם להך הלשון המורה אשר לפנינו פה ויורו עיניך בהגדת דברי רימ' בביצה הדשה ונפלאה כי גם לרימ' התולדה דשאת
 גבוה מחכמים. ודע שכדי לתקן תמיכה הריש דהך פלגי רימ' והכחמים כמר לבן נדבר הלוי בלתי העין ל' דגם הרימ' פ"ל דעת הרימ' פ"ק דשטעיות שהוציא כמון דלמד
 טוב דרימ' לא איירי בנקי בן יומו כמו חכמים ובזמנא דה"ל שדמק להעמיס הכוונה היתה כד' רימ' גם כפי הטעם שלפנינו אבל שוב כפרפר כ"ח מור בו והעמיס
 טובה אחת בדברי הר"ס וכי' גרס לו שלא ראה הטעם המעוקב הוציא שאין להסיר אחריה:

ע"ס: בפי' ר"ע ז"ל ונפקא מינה בפלוגמתייהו דרבנן וה"ק לענין לרוף וכו'
 אמר המלקט ולהרמב"ם ז"ל שסובר דכל הדי' מראות מלטרפים כמו שכתב
 רש"י בסמוך כפי' ג' ז"ע מאי נפקא מיניהו בפלוגמתייהו דר"מ וחכמים.
 ועיין כמה שכתב שם סי' ג': עוד כפוף פי' רש"י והשתא לת"ק שלג
 וקרום ביה מלטרפים דהו' אב ותולדה דלוי'. אמר המלקט לע"ד שגריך
 למחוק מלת דהו' אב ותולדה דלוי' או שמה כ"ל' והשתא לת"ק שלג וקרום
 ביה מלטרפים דהו' תרי אבות [בגוה וכן מנאחי שהג' הר"ס ז"ל וז"ל כ"ל
 דהו' סתויה אבות ע"כ]. וכן סוד ההיכל עם שלג או זמר לבן עם קרום
 ביה מלטרפים דהו' אב ותולדה דלוי' ולרבנן שלג וזמר לבן מלטרפים דהו' אב

הוא
 דשאת בקרום ביצה שניה לה בצמר לבן דברי ר"מ. פי' הרמב"ם
 דער ר"מ שאמר קרום ביה מראה אחד והוא שני של שאת ואם הוא יותר
 חלוט הלבן מקרום ביה והכחמים רואים שאם הוא חלוט יותר מקרום
 ביה אינו ממראה נגעים ע"כ*: דברי ר' מאיר. ולדידי' למד וקרום
 מלטרפין ושלג וסוד ושלג וקרום. והכחמים אומרים שהשאת
 בצמר לבן. וכבר חוס' ז"ל שם פ"ק דשטעיות ונראה דלמד לבן דר"מ
 לא איירי בנקי בן יומו כמו חכמים אלא למד שאינו נקי ושחור מסוד דאין
 סברא לשאת שהיא שחורה מכולן שהיא תולדה לכנה מתולדה דבזרת
 שהיא לכנה מכולן ע"כ. והר"ס ז"ל תמה גם הוא על זה והאריך בדבר

השאת בצמר לבן. שם נל
 מ"י ע"ס פ"ק ע"ס

הלוף גרסאות

א השאת ר"מ פ"ד ורמב"ם
 דשטעיות ל' כ"ג השאת
 בשם והשטעיות שאת.

אליהו רבא

מאי דקאמר לרש"י על זמר
 דיהיב הימנה כ"ל נהן דפלגי
 אחת: כדתינוח ר"ח לא
 שאמר רש"י של סוד דיהיב
 הימנה כהנה דמתי' אליהב
 דרש"י אלא לא נהן דיהיב
 הימנו וכל פני מתי' כרימ'
 והכחמים דמתי' אליהב דרש"י
 של סוד דיהיב הימנה ולא
 ס' לא דר' נהן דלמד לבן
 עזר מסוד הלכך הסביו לה
 אבות ותולדות. שאת
 בקרום ביה שניה לה כו'
 דר"מ ומכ"ל כו'. הנה
 קמיפלגי ר"מ סבר דתינוח
 ק"ל ר"מ נעט"ס כו' (ד'
 שאת זו שאת בזרת זו בהרת
 ספחה זו סיה לבזרת
 ומת"ר עיזות סיה לשאת
 מה לשון שאת מובהקת
 כמראה הל' שכן גבוהין
 ממנה המה מס לשון
 עמוק עמוק כמראה ההמה
 שם עמוקין מן הל' מה
 לשון ספחה טפילה. הלכך
 ברת עז ככל דכתיב
 אב כהרת לכנה הוא הוא
 לכנה ואין למעלה ממנה
 לכנה שני לה כבוד ההיכל
 כדכתיב ספחה לבן טפילה
 ואזרת קלי' היא טפילה
 לבזרת שאת פקרום ביה
 שהיא דיהיב מתולדה שהיא
 לשון מובהקת כמראה הל'
 הגבוהה מן החמה. שיש
 לה למד לבן דכתיב
 ומת"ר עיזות כמראה ההמה
 שמוקין מן הל' וממילא
 היא עמוקין אל הבזרת
 הכתיב גם לכנה היא ואין
 נפלה)

תוספתא אנשי שם

דחי דלא כהכחמים וה"ו זהו
 הקרוב לפסח הכתוב ונמנו
 לפי מדקוהת משפח למעלה.
 ואמנם מנאחי להקיא דר'
 צנוט טעם דשילוש הבריות'
 דהיי' מני אחי' דכנין.
 ומי' עיזות ויולי' ומד רש"י
 הפס' מנחת ר"מ משעש
 הכחור כקוץ מיהא לכל
 הפירושיו הוהם הכנייהא
 דהיי' פליגא דתלמודא דידן
 דנהדי' חיי' דשתי הספחות
 מאו ספחה חיי' ודלא
 כתיב ואין לו כפי' הש"ס
 אלא דברי החי' ז"ל. (ש"ל)
 ת"ס ד"ה שניה וכו' וק"ק
 וכו'. לגבי' דכיון דכתיב
 בקרא דבזרת הכי ומראה
 הגע עמוק חשור ככור
 ואכלאו דלעיל קלי' גם על
 השאה ומדקאמר עמוק חשור
 ככור מתי' ש"מ ע"כ שיש
 בה לבנות טפי' חשור
 הכשר כמראה חמה עמוקה
 מן הל' וכיון דכתיב שאת
 שאת לשון גבוהה ש"מ
 דגבוהה לגבי כל שאר
 המלאכות לפי שאיך כהה
 יותר מכולן והיא לכנה
 דכתיב כמראה כהה ליל
 ש"מ בו. (ש"ל):

תפארת ישראל

כ"ע הוא הכהו"י בכל ד' מראות. והוא לבן ואינו מזהיר (א):
 מעלה בן יומו שלא נתלכלך עדיין מאבק. ורחל'ה מדמי ליה. וזו
 המראה ג"כ לכנה ואינו מזהיר. ואש"ה עז הוא בלבוניתו טפי מסוד
 ההיכל. וכ"ס מקרום ביה: ח) רק משמעות דורשין איכה בימינו. דהרי כולן מלטרפין זה עם זה [וכמ"ג]. רק ר"מ ס"ל דמסתבר שהב'
 אבות שהזכירם הורה בפירוש. הן האחת שהיא עזה ביוהר. והשנית שהיא הטהה ביותר במראות לבנותיה שאפשר. והטיל שפיר הכתוב מלת
 ספחה ביניהן משום דב' מראות הנוספות. הן ב' מראות הממוצעות. בין הלבזון היוהר עז. ובין הלבזון היוהר נמוך. ומת"ר בסור קריי'
 רחמנא להמראה היוהר כהה במראה לבן. דהיינו קרום ביה בשם שאת. משום דכל מראה כל שעז יותר בלבוניתו נראה נמוך משאר
 המראות הכהו"י ממנה. והיינו משום שהעין ירחיקו בעצב. מדמזיק להעין שמת'ן עליו. וה"כ היוהר נמוך מכל ד' מיני לבזן. הוא ג"כ
 היוהר מנושא מכל ד' מיני לבזן. והוא מראה קרום ביה. ולכן נקרא בשם שאת. ורבנן ס"ל דכמו בלזון המזכיר. דהיינו בזרת. האב עז
 יותר

משנה אחרונה

הן ע"כ ואכתי אינו מיושב לפני מראות נמי כיון שטומאתן ושיעורן שיהו למה
 לא יטערו. עוד מוכיח ה"ה דהבא דכתיב או שאת או ספחה או בהרת כד"ל
 דלא לתק אחי דלא מלטרפי להכי אינערך ויהי ס"ל. וגם זה אינו מובן לפס"ד
 דלא"ל לא ליתכוב או ולא יהיב מתי' אחרת דלא יא' כתיב או ה"ל דוקא שכן
 ביחד משמו כגון ק"י גרים שאת וחמי' בהרת אבל הנראה אחד אינו כהה א"כ השתא
 דכתיב או לאתמושי' דמראה אחד נמי טמא והכתי' מהיבא מהמגע מינה לירוף
 כיון דלגופיה אינערך דלא כתיבין דוקא בני מראות. דכתיב נמי עמא ומילי'
 למשו' לירוף. והא דמתי' כ"ס דבני דבני' וכן נמי דכתי' לנעת הנאש או
 הזקן מלמד שהם שנים ואין מלטרפין. ללא ראי' היא דהתם הך או ימיכה
 הוא דכתיב כתיב למעשה כי יחי' זו נגב דנאש או בן. ודברי הר"ס ז"ל ג"ע.
 וזלי' דבני רבינו אפטר לומר דאש"ג דנעלמא כל שטומאתו ושיעורו בזה מלטרפין.
 הכא דקפיד קרא נמי אשטומתין כדאמרי' שגריך שיהיב נקי וכן נבטומתין
 וכיון דאין שוין בשטומתין כד"ל דאין שוין מיקני. ונראה לפי חכמי הרמב"ם
 לקמן דכל מקרום ביה ולמעלה כולה מלטרפי. כ"מ בפלוגמא דמנאי כהה
 כדאמרי'

משניות בהירות] ב"ר 2.

כשהוא ב' (במשנה) כיון
כמוהו בשלג. והוא ר"ל
בניקו בשלג ויהא נקו
יין. השלג יתקן אלו לכן
כשגלג. אלא משגיח ממשקה
בגלגל אלא מה שהעורב
אין. (הרא"ש):

אליהו רבא

למשלה מנהגו לנגח אלא ע"כ
עמוקה היא משאלה אצ"כ.
ודבין סבירי כהנהו בתמיחה
ומייתי לה גמ' (סס) בעיל
הכחוש לפתוח בין שאלה
לכרת לומר לך שם
שפילה לשאלה כך שפילה
לכרת ומתקרי השוללות
לכן שפילה מכלל האצות
הן הלכות והשוללות הן
השוללות שדין מן האצות.
והא דקרי לה רחמנא שאלה
לכן גובה שהיא גבוהה
נגד כרת: **ב הפרק**
בשלג. שאלה כרת
לנגח אצות. והוא מראה
הפתוך מן מראה לנגח
ואצות. כיון המזוג
בשלג. ושעור המזוג
דכוח מתי' נדחיקי בעלמא
שני תלמי מים ואחד יין
וכן בחלב:

תוספות אנשי שם

ב תיר"ד הפרק כו'
במזוג יונתן בן עוזיאל
כ"ל. ודלא כמיש המנים
כן עמם דלא אשכחן ליה
אלא דהק ונגח כולותיה
שפחה רבי כשי כולותיה וגם
על הדין יש תמוה דבהדיא
אמר' נגח' והכילה עני
פי' דמג' דמג' דיונתן
שוואל דימ' נגח' הנהו
של כחוב' ית' בת קול
ואמר' לו כו' מ'ש משום
דאית ביה ק' משה ופשי'
ב' הניח' ואי' דאית דלא
תרגם עוד אמר הכה קול
ומג' להתי' דיונתן תרגם
ואי משום דשינוי רואח
ההגוס כחוב' ככר
הקה' או ה'ת' שם וחור'ן
דבאר חכמי הדורות אחר
יב'ש ההגוס ולא תרגמו
דניח' ויונתן נגח' מתרגם
הכחוב' כיון שלא היה יכול
להתגם דהניח' כו'. (ד"ד):
ד"ה הפרק בשלג וכו'
עוד הלכתי' וינתן תרגם
באדמית' כ"ל. (כ"ד).
א"כ כפי' הראב"ד איתא טעם
לכתיבות עבר באדמית'
וסטו דמלת עבר נשתכח
ממנה ניכר שחיד' כאשר
נמשך משם ודבק כתיב'
נשתה עי'ן וכי'ן וכו' וכו'
קדושים אל ביה' והדל'ת.
והקרי' י"ל טעם ללכתיבות
ניכר באדמית' והי' כמו
שתי' כסף דבין. והלכתי'
אית ניכר כשנש. וכן נכתב
לגור' א"כ כפי' בא"ד אב"ן
יין בשלג השלג יונתן כו'
כ"ל וכו' כפי' הראב"ד.
ודע שלח"ש שהשתוק
בהוש' לעיל דלא מייתי
בשלג משום אלא בשמק' פא
ליח' ופשוט הוא. (נ"ש):
בא"ד ושל' שאלה דיהה
כימנ'. (לכאורה היה מראה

אין מלמדת וכו'. ובמ"ג כחז גם דעת הרמב"ם: **ב הפרק**. פי'
הר"ב המעורב. וכן בהרמ"ג וינתן [בן עזיאל] חוב כ"ה המשל
ופחד עמו מיכאל מן ימין וכו'. ופתיחין אש' ומיא. ולשון ת"כ
שהביא הר"ב תלמוד לומר נגע לרעת. וכ"כ הר"ש. והייט דלקרא
דשאל לבנה. או בהרת לבנה אדמית

על שיהם נאמר נגע לרעת הוא. **ב הפרק שבשלג**. כיון המזוג בשלג י'
למדנו שהקישן הכתוב יחד חבל הרמב"ם גורם ה"ל לרעת הוא ופי'
הרמב"ם גורם ה"ל לרעת הוא ופי'

לפי שאל בהרת לרעת היא. וכן בשאלה ע"כ. וזה בפרשיות הקדומות
למקרא דשאל לבנה וגו': **הפרק בשלג** כיון המזוג בשלג הפתוך
שכסיד כדס המזוג בחלב. מלאתי כתוב עיין כפי' ת"כ להראב"ד וי"ל

קשי' לן. מ"ע לא שערות לתרווייהו. או ביון או כדס. ומ"ט (שני לסיד למראה חלב) [תני כסיד כדס המזוג בחלב] ולא אמר כיון המזוג
(כסיד). ועוד האי מזוג מאי ניהו בשני חלקי שלג וחלב או בפחות משני חלקים. ואיכא למימר. בהאי בעי'א בתי'תא. (** דאית ליה
שיעורא להאי מזוג כדדי שיראה זה לתוך זה. כדאמר' בעלמא [וכתבו הר"ב לקמן רפי"ד] מים שדס הלפור ניכר בהם (ורבי ישמעאל)
[וגראה דר"ן] סבר בעינן שיהיה (** גודע הלכתי' ניכר באדמית'. הלכך פתוך בשלג בעינן כיון המזוג בשלג כדדי שיהא לובן
השלג ניכר בו. ואילו אמר כדס המזוג בשלג. או כדס המזוג כסיד. מתוך שזה עבה וזה עבה. אין נמוגים כלל. ואין המראות
מתערבים. ואם אמר כיון המזוג כסיד נמי אע"פ שהיין קלש ומתערב. הסיד לעולם עבה ועומד במקומו. ואינו מתערב. אבל יין
בשלג (***) גימזא ואינו נימוח. ושניהם נראים. ואם אמר יין בחלב. או יין במים מפני ששניהם קלויים. היין מחזיר את מראיתם
למראהו. והלובן אינו ניכר בטבעו. ור"ע משער לתרווייהו ביון לתוך מים. וקסבר אדמית' אדום שפחומים הלכך משערינן לה
במזוג במים. אלא זה הפרש בין בהרת לשאלה. של שלג עבה. ושל שאלה דיהה ממנה. והחולדות דהים יותר מן האצות. ע"כ.
ובפ"ק דשבוטות דף ו פירש"י בדרכי עקיבא דס"ל שזוהו אדום כיון המזוג במים שפחומים לכן. אבל דס בחלב. מראהו לא אדום.
(*) כפי' הראב"ד (פנינו או כדס המזוג כסיד. (** לפנינו שם לים ליה כ"ה כדדי כו'. (***) שם סנה. (***) שם סנה נישום. ולא

מלאכת שלמה

תרי אבות או שלג וסיד או אמר וקרום דהו אב ותולדה דיהה: **ב פי' ר"ע ז"ל** אמר נקי של כבש בן יומן כו"ל:

ישראל תפארת

יורה מהתולדה. ה"נ כהלובן שאינו מזוהר. דהיינו שאלה. האב עז ויתר
מהתולדה. ולהכי משכר דשאלה שהוא אב הוא כמזר לכן. ותולדתו
יהיה קרום ביה. והא דקרי' רחמנא למזר לכן בשם שאלה היינו משום
דע"י כהייתו מנטא ע"כ טפי מבהרת שכתב בפירוש אחריו (ב):
(ג) ר"ל ואם מראה הבהרת שהוא לכן מעורב עם אדום. שעורו כיון
וכו' (י) הראב"ד כתב דשיעור כמות התערבותו יהיו שיהיו נכדין זה
לבעינן בשלג וזרם היין. ול"ם היה כ"ל דמלא קאמר תנא כיון
המעורב בשלג. אלא המזוג בשלג. משמע דמלך' שיהו ערובו כדך
מזינת יין. דהיינו על חד יין תלה שלג [כ"ד ז' ז']. [ועי' מ"ש כ"ד
בפראשה בהן סי' ד]. ועונ' דהא דקאמר כיון המזוג בשלג. לאו היינו
שישפוך היין לתוך השלג או שישליך השלג לתוך היין. דהיינו זהו וזהו
ימם השלג ויהי למים וא"כ מה בלע שיערב השלג שיהי למים. יערב מיד מים ביון. אלא ר"ל שמשערין כאילו נתן חלק א' יין סמוך לג' חלקים
שלג. שכתב' בטעם השלג לשאוב היין שכלו. ואורה הכבש שיהיה להשלג לכשיבלע בו כל היין. הוא פתוך בשלג לר' ישמעאל. ופירש"י נמי
לא קאמר כדס בשלג משום דס מדבש לא שכתב כ"כ מהר לשלג כיון: (יא) דסוד שהוא תולדה בהרת. ג"כ מעמל בו פתוך: (ב) בהתום שבוטות
[היי' ד"ה וסא] גרסינן כיון המזוג בחלב [ע"פ]. ושיעור פתוך זה הוא ג"כ כלעיל. דהיינו על חד תלה. ולכל הגרסות פתוך זה אדום טפי מפתוך
בהרת. ונ"ל עוד דמ"ט לא קאמר כדס המזוג כסיד. מדי' במשמעות מלת סיד גם כשהוא עדיין יבש כגוש או דק כקמח. וסד"ל דגם בו
משערינן כאילו שאל הסיד האדום הלח שכלו. והרי כה"ג יהיה מראה האדמית' ששכיד חלש טפי מאדמית' ששאל לתוך השלג ברישא. והרי
אין איפכא בעינן שיהיה פתוך שכסיד אדום טפי להכי נקט חלב דהוא הוא כמראה סיד שדין בו הבהים. ופירש"י נמי נקט לפי גירסתו הא
דס ולא יין כברישא. משום דיון בטבעו דק ממים. ומתערב מאד בכל חלקי החלב עד שעי' י' יאבד היין הרבה מלבד אדמית'ו. והרי אכן הכא
אדמית'ה חזק בעינן וכדאמרן. להכי יחל' טפי למקט דס. שהוא בטבעו עב. וגם כשעירבו בחלב. ישארו כמה חלקיו מעורבין ואינן מעורבים
ועי' י' יתקן האדמית'ה המעורב בחלב. והנה בהרה כתיב כי יהיה בעורו. והיה במקום שאלה חלקיו אלא לבנה או בהרת לבנה אדמית'
וגו'. וזוהו למדנו דפחומי' נמי מעמל בשאלה ובבהרת. משום דלפי פשוטו מלת אדמית'ה דקרא גם בשאלה קאי. וקבלטו מרבותיו ז"ל דגם אם לא
היה השאלה והבהרת במקום השחין. ג"כ הפרק מעמל גם שם. ורק שהכתוב דבר בהוה דאזר שחין שרפא' אם יתהוה שם שאלה או בהרת. מזוי
שיהיה הלובן שבהם מעורב באדום. אבל באמת בין במקום שחין או שלא במקום שחין. כל דה' מראות. בין שסם חלקים או פתוחין מעמלים.
מיהו אע"כ שבתורה לא מנר פתוך רק צ' האצות. והתנא מזכיר פתוך רק בבהרת ותולדתו. הכא והכא רק לדוגמא בעלמא נקטי'. דבאמת
פתוך של אדום ולובן ששל צ' האצות וצ' התולדות. אלא דקרא נקט צ' האצות. לאשמעינן דבשמי'ן פוסל פתוך. והתנא נקט תולדה כדדי חד

אחרונה משנה
כדאמר' שרין שיהא נקי בהן ובשמי'תין. והשת' לר"ת כהן שאומר על שאלה
שהוא כמזר לכן אסור לרעות את הנגעים. ולתכתיב' אם אומר שאלה הוא הקרום
אינו רואה: **ב הפרק**. פי' הר"ב מנין ליתן את האמור על זה ביה ח"ל
נגע נרעם הוא. האי קרא בהרת לבנה אדמית'ה בשחין כתיב' ושם נאמר שאלה

לבנה ועלה אמר מנין ליתן על זה ביה ואש"כ דבשאלה נופס אשכחן לבנה
אדמית'ה גבי קרחה. אלא דנגעי עור נטר מקרחה לא יפיון אלא משחין שפיר
יפיו' לכל הנגעים דמראות נגעים כולם הם נגעי השחין שכלו במקום השחין.
ושד אפי' הוה יפיו' מקרחה לנגעים משום שחין טפי' לניך קרא כיון דכתיב

במזל לכן אי בקרום ביה שבארו מראה עלמו עמד. ואילו נשתנה ממראה למראה של אלו המראות. אע"פ שלא פשה אם נעשית עזה ממה שהיתה. יהיה מוחלט ולא יסגר. וכן נמי אם נשתנית מעזה לכהה שלא יסגר ויפטר. אלא פירשו שעמד בעיניו של נגע הרעפת הסולל לכל הארבע מראות. שבארו מראה מהמראות שהיה ביום השביעי אע"פ שנשתנה ממה שהיתה הכל בכלל עמד בעיניו. ואע"פ שנשתנית לעזה אין בכך כלום. אבל כאילו היא עכשו כמו שהיתה מתחלה. וכאילו לא נשתנית מעולם. ואין כאן שום נד להחליטו. וגם לפטור א"א. אע"פ שנשתנית מעזה לכהה אע"פ שלא עמד בעיניו דהיינו שיהא מכלל הד' מראות והוכחה מכולם שאו פוטרו. וכדחק הסם ובלבד שלא תחמטו וכו'. וכסם שבשבע ראשון אם נשתנית ועדיין היא בתוך הד' מראות הרי היא כמו שהיתה ובין שנשתנית לעזה ממנה או לכהה ממנה. מסגירו ואינו מחליטו ולא פוטרו. כך בשבע השנית. אף אם נשתנית ועדיין היא בתוך הד' מראות דינו ג"כ כמו שהיתה ועמד בעיניו קרינן ביה ופוטרו כדחק הכא לפטור את העומד בסוף שבע שני. אלא דקשיא ליה להר"ב והר"ש. בשלמא בשבע ראשון עמד בעיניו כתיב ומשמשין כדלמין. ולקמן אפרש בס"ד היא גופה מלן למדרש הרי אכל בשבע שני כתיב והנה כהה הגעג וגו' ש"מ דדוקא בעיניו שהיתה כהה. ואילו עמד בעיניו לא נפטרו. והרי רש"י בפי' החומש כך מפרש. ופשיטא דקרא נמי הכי משמע. ולפי שהמנהג שהזכרתי לא משמע כן. וכן עוד בפ"ג משנה ג' הן עוד הבשר מיטמא וכו'. בשלשה סימנים בשער לכן ובמחיה ובפשיטון. ואילו עמד במראותיו. לא קמי וליהו ד'. ומתני' דהבא נמי קמי דעמד בשני פוטרו. וכן נמי ברבייה דה"כ כגד העומד בראשון מסגיר. ובשני שרף. ובאדם העומד בראשון מסגיר. ובשני פטר. מכל הלין ש"א לפרש המקרא כמשמעו דדוקא כהה הא עמד מחליטו כדפירש רש"י. והביא הר"ש [ראייה] מפ"ק דמגילה [דף ח]. שסם מפרש רש"י בעלמו שהעומד בשני פטור הוא. ולפיכך מפרש הר"ש והר"ב. שכהה הזכירה בכחוב הזה. היינו שהוכחה ד' מראות עלמם שנשתנה ממראה למראה ולא אחא לדיוקי הא עמד וכו'. אלא לגופה אלטרין. דל"ת שכיון שנשתנה אע"פ שעדיין היא בתוך הארבע מראות ליהו כגע אחר וילטרך סגירה כהחלה. קמ"ל דאפ"ה כיון שלא פשה וטירו הכתן. ורבינו בגור אריה [לא] כתב דלא ניחא ליה לומר. דקרא אלטרין לומר. שאם כהה שהיה טהור ולא תימא שרף הסגר לפי שהוא נגע חדש. דמהיכי תיתי לומר כן. שהרי הוכחה ממה שהיה. ולפיכך מפרש דקרא כי אלטרין. היינו לאשמועינן שאם פשה שהיה מוחלט. כמו שאמר הכחוב ואם פשה וגו' ול"ת שהאילו והוכחה ופשה דהוי כגע חדש. לא ליהוי חלוט אלא יסגר כחחלה. עוד כתב בג"א לתרן אמאי דרשין לקרא באופן שאפי' עמד בעיניו יהיה טהור ולא דרשין ניה כששטו וכדפירש"י דדוקא כהה הא עמד עומא. ד"ל דבת"כ דריש ליה וטירו הכתן מספחת היא אע"פ דלא נשתנה מראהו. מזה דרשו דהעומד בשבע שני טהור ומיטורא דמספחת היא. עכ"ל. ובכל זאת לא שקטה דעתו. כי לא [מאחזי] בדברי הג"א ולא בדברי הרא"ם מלן לדרוש שאם נשתנה ולא עמד. והשני היא לעזה. שלא יטמא. דהא מוכתיב כהה. לא משמעין אלא שנשתנה לשלמטה ולא לעזה. ודכתב הגעג שורש בת"כ שלא זאמר כהה למטה מארבע מראות ת"ל הגעג והדר דרש אי הגעג יכול במראות ת"ל כהה [ע"פ] לא משמע מזה. אלא כשעל כל פנים נעשית כהה. ולא שהשתנות היתה לעזה. ואע"פ שמכיים בת"כ והנה כהה. שאם העז וכהה. כאילו לא העז. הגעג. שאם כהה והעז כאילו לא כהה. אכתי תקשה לת"כ גופי' מליה לדרוש כך. והג"א לא הכינים עלמו לפרש זו הספח דת"כ. ולכן לא ידעתי עדין מלן שאם נשתנה לשלמטה היינו שיפטר. וגם המעשים

המכ"ס הר"ש והר"ב והר"ט וכו' שפשוט לומר מיכס הכל. ועיין בספר קרינן אהן: [בא"י] יבול במראות. פירוש ששעמד במראה הראשון של שג של טו'. אבל נשתנה מזה לזה כגע אחר דמי. ומסגירו כחחלה. ת"ל כהה הא כיצד דאפילו יד משג לקרום העינים דמתחילי עובא. אפי"ה מטירו ואינו נחשב כגע אחר. (ד"ר):

תוספות אנשי שם

דאסרו לה בעומד בסוף שבע ראשון לית כאן פטור וטמא. אלא בחוץ שכן מפרש טעון הסגר שני ובשארין מפרש טעון הסגר בחלה. (ל"ח): בא"ד שא"כ כהה והעז כאילו לא כהה וכו'. לומר שאם בסוף שבע ראשון היתה עז כהה והסתא בסוף שבע שני נעשית כהה כהה לא אמרי' זאת נגע אחרת חדשה ועני הסגר אלא נחשב כאילו לא היתה עז מעולם אלא כאילו היתה כהה מתחלה ועד סוף והו"ל עומד בשבע שני וכו'. וכן אם כהה והעז כאילו לא כהה לומר שאם מתחלה בשבע ראשון היתה כהה והסתא עז לא ניחא אחרית' היא ובשני הסגר אלא הו"ל כאילו לא היתה כהה לשלם אלא עז מתחלה ועד סוף וטירו ודברי הכ"ד בפ"י הנרייתא ח"ל שחר ודברי רבותינו סבורים לעד עולם. (ש"י): בא"ד ולא נשתנה אלא המיג דפי' טו'. ג"ז ליק מוסס דלא חשיב אלא ג' סימני עוממא ולא טיך למימיה כה נעשית עז היח"ל נגע חדש כהה דהיינו דהיינו הסגר ולאו עומא הוא. (ג"ד):

משנה אחרונה

דנקרא כתיב כהה לא דבעינן כהה דוקא וכו' וי"ל ראי' לדבר זה דנחשין ומטה מליטו בתחלת נחשיתו כתיב והיא כהה ואע"פ שאין כאן סימני דמתלה נחשיתו הוא וע"כ שם כהה הוא כל שפגע אינו חוק ואין בו סימני עוממא נקרא כהה והוא כמו חלש ומוכח דעמד בעיניו נמי נקרא כהה. וכל שאינו למטה מארבע מראות הוי עמד בעיניו כמ"ס תו"ש ואין חילוק בין נשתנה מנטיה לנחשין או היפכה והשכחן נמי לקמן בפ"י דלא"ה ב"ל עזתי וכו' תניינא וכו' דאין חילוק נכחתי נכחתי בין להקל ובין להחמיר אלא ל"א תפחה פליג ומתחיל כהה ויחזקה הוא:

דפ"ד והכא. אפשר לפרש דכתיבא ליה שאם נשתנית לעזה בשבע שנים דעומא. ולא לפטור. שהרי יכולני לומר דמתני' דפרק ד' בשבע ראשון דוקא היא. ששנאה כהה ונעשית עזה [הרי היא] כמו שהיתה דהתם קרא כתיב עמד בעיניו. וכתיב של עיניו שב אל הגעג. וכל הד' מראות בכלל ומקרי עיניו. אע"פ שכבר לא היה בזה המראה. והיה למטה ממנו. ואילו בשבע שנים. הא [לא] קמי הכא [אלא] עמד פוטרו. ולא נשתנה אלא המנהג ג דפ"ג דאי חיתא דנשתנית לעזה. עומא. הוה ליה למתני' ד' מ"מ קשיא מלן. ואפשר דדוקא עמד וכל שכן כהה. אבל אי לא עמד ונעשית עזה. אין הכי נמי דלא לפטרו. ונראה לי לתרן דמכיון דמרבויא דמספחת היא ילפינן דאע"פ דלא נשתנה מראהו ועומד דטור הוא. הו ליכא למימר שאם נשתנה לעזה שהיתה טמא. דמכיון שהעומד טהור. אף שינוי לעזה נמי עומד הוא קרי. כמשמעות עומד בעיניו דבשבע ראשון. וה"ל דילמא ריבוי דמספחת היא. לא אחא אלא לשלם כהה אלא עמד במראותיו ממש כשהיתה. אם שלם שלם. אם סיד סיד. וכן כולם. אבל לא להרבות אף כשנשתנה לעזה. ליכא למימר הכי. דמכיון דכבר השמיטו הכתוב בשבע ראשון שאין חילוק בין עמד במראותיו ממש כשנשתנה לעזה. אי חיתא דבשבע שנים יש חילוק. לא ה"ל להכתוב לסתום ולכתוב ריבוי סתמא. אלא לפרש ארוחו ריבוי. שאינו אלא בעומד במראותיו ממש. שהרי עכשו סתום. איכא למטעי ולרבות להקל ולפטרו אף כשנשתנה לעזה. אלא שכן הוא האמת שהכל בכלל הרבוי. אף כשנשתנה לעזה כך נראה לי. ואם תאמר והיא גופה תקשה בעומד בעיניו שכתוב בשבע ראשון דדרשין שעמד בחתם מארבע מראות. ואפי' כשנשתנית לעזה. ולא אחא אלא לאשקי' שנשתנית למטה מהארבע מראות. שאו לא יסגר ויפטר. דלמא לא היא אלא דוקא שעמדה במראותיה ממש. אם שלם שלם אם סיד סיד ו' לאשקי' נשתנית לכהה שיפטר. וכן לאשקי' נמי אם נשתנית לעזה שוחלט. נראה לי לתרן דהיינו הא דדרשין בתורת כהנים. והנה הגעג עמד בעיניו. שאם העז וכהה. או כהה והעז. כאילו לא כהה. ע"כ. ודרשו ג"כ כדריש לקמיה על והנה כהה הגעג דכתבתו לעיל. דמשום דכתיב כהה. וכתיב הגעג. דריש הכי כדלעיל וה"ו דכוותי' יכול לדרוש. ובסגנון אחר. וכך ידרוש. הואיל וכתיב עמד בעיניו. למה לו לומר כלל הגעג. הרי עמד בעיניו קאמר. וה"ל הוא הגעג. אלא להכי כתב הגעג. לנ"וי על עמד בעיניו. שאין פירושו במראותיו ממש אם שלם שלם וכו'. אלא כל שעומד במראות הגעג שבכללו הארבע מראות. אע"פ שנשתנה למראה אחרת ממה שהיה. עומד מקרי ומס"ה כתב הגעג כי היכי שהכינוי של בעיניו יסוב עליו. ויהיו כל הארבע מראות בכלל. והסתא אין להוציא כהה והעז כלל. שהרי בכלל הגעג הן כולן. ועומד מקרי בכלן. כך נראה לי. והוא נכון. וראיתי להר"ב ג בפירוש החומש שפירש לפי דרכו כפי פשט הכתוב. לא על פי הדברים שלמדונו רז"ל. ומפרש עמד בעיניו שלא נשתנה. לא למטה מהלובן שיהי. ולא אל לובן יותר חזק. ושהיה זה הדין טהור בכלל הגעגים האחרים. לא צבירת לבנה לבד. זה אחר בעיניו. שורה אל רבוי המראות. עכ"ד. ולפי דרכו למדנו גם לדברי רבותינו ז"ל האומרים שלא כדברי הר"ב ג. אלא שהכל נקרא עומד. אע"פ שנשתנה. כל שהשני הוא עדיין בתוך הד' מראות שלכך (א"א) [אמר] בעיניו. ולא בעיניו. כמו שאומר בעיניו בעניי בגדים. ולפי דרש של הגעג המיוחד דריש בתורת כהנים. היינו יכולים לומר כהר"ב ג. אבל תיבת הגעג המיוחדת. מוכחה דרשת חכמים ז"ל. והנה קבלתם אמת. ותורתם אמת. וכל דבריהם אמת. והוי יודע שזה הלשון דתורת כהנים העתקתו מדברי הרא"ם לפי שבתורת כהנים שלפני לא נכתב תיבת או. ואין לו הצלה זולתו. אבל אילו לא מלאהו כן בדברי הרא"ם הייתי מגיהו לתורת כהנים. שכל"ל

ו' חלקי ס' חלקי . 22 :

תוספות אנשי שם מה שיכות ים לדברים אלו עם מה שמעלה מהם ומא' ומיור דקאמר . והגילג' ולר"ה סנה"כ דאין רואין את הנגעים כבתלה לאחר שבנה דאיכא נמי בדבר להקל ולהחמיר איכא נפקותא להקל בלא קרבן שגיטו חסגירו עדיין . וכן כהא דלכ"ע אין רואין כבתלה בשבת וכו' איכא נפקותא לשומא וכו' קשה דבלאחר שבנת נמי איכא נמי נפקותא לשומא דשאלנו רובא ואין שם הכנה אין שם שומא וכן בשבת איכא נפקותא להסגר נמי דשאלנו רובא ואין שם שומא אין שם הסגר . (ב"ד) :

לבו סימן טומאה אלא כשהוא בנגע עלמו . כדתנן ברפ"ד . ועיין בשבת לא היה מחליט : והלבו להן . לאחר השבת שנגעיה שם כפי' הר"ב דמשנה ב' . וכן עיין שם במשנה ג' : [והלבו להן] . פירש הר"ב ונגעיה מקומו ללקח וכו' וגשאר עור הבשר עם הנגע כבתלה כו' . וכן כתב הר"ש . וקלומר שאנגע הוא על עור הבשר הזה שנגעיה ללקח . ואי לא הכי אס קן עדיין אין השער לבן בתוך הנגע :

והלבו להם . לא היתה בו מחיה . וגולדה לו מחיה . היתה עגולה או ארובה . ונעשית מרובעת . מן הצד ונעשית מרובצת . מפורחת ונתכנסה . ובא השחין ונכנס בתוכה (ס) .

הקיפה חלקה או מעטה (ס) השחין או מחית השחין . והמבוה ומחית המבוה והבוהק . והלבו להן . לא היה בו פסיון וגולד בו פסיון . השחין ומחית השחין . והמבוה ומחית המבוה והבוהק (ס) . חולקין בין האדם לפסיון . והלבו להן (ט) . הרי אלו להחמיר :

מלאכת שלמה לא היתה מחיה . כ"ז : או מיעטה השחין ומחית השחין . כ"ז :

י בין תפארת ישראל בועז

אלו מאלו מסכים בין צ' השערות שבהצרת . ולפיכך לא נחשבו סימן טומאה : (סז) ר"ל או שציוס השבת בל השחין ונכנס אל הכוך של הבהרת דהיינו להחמיר . והיינו שהקיפה או וכו' : (סח) טולה או או קמני . וה"ק בין שניטת השחין אהמול אל תוך המח' . היה באופן שהקוף השחין את המח' שבאמצע הבהרת . או שהשחין חילק את המח' . או מיעט את המח' משיעורה ע"י השחין וכו' : (סח) א' מאלו חולקים וכו' :

א' הפיעו כשארם שיעור מח' עכ"פ כיון שהשחין סמוך לה . נמצא שאין המח' מבוהרת מהצרת הר"ל להקל . ועוד יש כמה דקדוקים כאלו דברים ב"ב המשניות . אמנם ל"מ ה"י ג"ל . דמטום דנגעיהם ים מקראו' מרובים . והפ"ה אין מפורש' כראוי רק כהכלות מועטו' (כתגיד ד"א א') . ובג"ז העניינים שבהם הם עומדים ואריכים עיון רב כדי לבוא לעומק אמיתות הכוונה . וכדלמך רב"ש ל"ט מה לך אלז אגדה כלך אלז נעים והאלות [תגינה י"ד א'] . ר"ל שהן הלכות עמוקות המורות . ועי"ז כל עין חלש אשר לא נסה להציץ בהן . עיניו ידלוו זרות כמו . עד שאמרנו עליהן חו"ל (פסחים ד"ג א') שפירושן יקר בעיני' . לכן כדי להרגיל את חולשת חשינו בדברים הללו . הערית ההנה א"ע עמנו . וקוסף מואסן לאוסן ומעינין לענין בכל א' מנ' סימני טומ' ב"ב ונ' פרקים הראשונים שבמס' זו . להיות כמו מנזח לכל המס' . שכתבתי הללו כלולים כמה עניינים מדיני המס' . ולכן הוצרכו בשרקו' הללו הדינין והסוכן . כאשר יסנו בלכתן היך והילך . ומדלג מענין לענין . דהיינו מנ"כ למח' . וממח' לפסיון . ולוקח בכל א' מהן אופנים שוני' כנדרק'ס ירושל' . רע"א ושוכ כמראה הבק . והוא מסיבות מתהפך באופן בתוך אופן יסנו הנה והנה . כדי להרגילנו יפה בכל ג' סימני טומ' . ואופניהם המשויים . ואתה כאשר תהי' צדי בללה . או תהך לבטח דרכיך ואז תשכיל לאוקמו' אגריסא ב"ד :

היא מסגינה אהמול ה' ממליטו עכשו וי"ל שאם ה' מסגינה לא ה' נזקק לו פד כוף פטע ושמה ה' הולך שפך לבן בתוך שטעו עכ"ל . ולפ"ז מיידי הכה בשטעו רחשון שאהמול ה' שביעי וכו' עשון הסגר . אבל כסוף שטעו שני לא ה' עשון הסגר . ועי"ש כתב אס ה' וראשו אהמול ה' פטעו ופסוק פד שיוכל לו סימן טומאה

משינה אחרונה ויחלסו כהן ע"כ . ולפ"ז מיידי כסוף שטעו שני דאילו כלאשון עדיין כל הסגר הוא נעמה . נמצא מ"י"ט ל"י חנינה בלא קרבן איכא נפקותא שאינו מסגינה וכן ל"ט בשבת כו' לא יסכן דאין זו קולא אס מסגינה עכשו או לאחר יום ויומים . ולמאי דסוכמו במ"ד דתמלתא ראי' לכ"ס דאין בשבת בל"ה אין מקום לדבני מ"י"ט כאן :

הלכתא גבירתא כללא דפרק א

סיני מראות לובן הג'ל לאחד החלם או הסגר [ושוי"ך ברישא בלהסגר בתהפך כולו לבן בתחלה . דהרי חייב להסגרו (כ"פ ס"ז) :] משנה ד' ומקרי"ל דר' סיני מראות מצטרפות וכמבאר . א"כ יש ע"ב מראות נגעים ולא אחר . דהיינו ח' בעור הבשר דהיינו ר' לבנות וד' פתוחות . ובנגדן ח' בשחין וסכוה . ובנגדן ח' בקדחת ונבחת . ובנגדן ח' בנתק . הרי ל"ב בארם . ועוד יש ירדקק וארמסם בנגדים . ובנגדן בבתים הרי ד' ס"ה ל"ז . והו בתחלה . ובנגדן ל"ז בסוף ההסגרות כולן . ס"ה ע"ב . בתחלה רואים הנגעים בכל יום חוץ משבת וי"ט . וכשקרה אח"כ יום ו' בשבת וי"ט יתעכב הבתן מלראותו בשבת וי"ט עד יום שלאחריו . אף שאפשר שיהיה עי"ז חומרא או קולא : משנה ה' בין שיהי' הקולא בפי' הב' שיערות . ובתן שביני ביני נשרו או השחירו או התקצרו שיעור ארכן [או ששכב הנגע לאחור ותו אינן בתוך הנגע] או שהקיסן או הפסיק בניתן שחין או מכות או מחיות או בהק . וכ"כ בתורה ביני ביני הקולא בפי' המחיות . ובתן שביני ביני עברה המח' או שערב ריבוטה . או ששכב הנגע לאחור . ואינו מקיף המח' . או שנתמעט שיעור המח' מבעדשה . או שנתלק שיעורה ע"י שחין או מכות או מחיות . או ע"י בהק . או שהקיף א' מאלו להחיה . וכ"כ בתורה ביני ביני הקולא בפי' דהפשוין . כגון שנתמעט האדם ולא נשאר ממנה ומהפסיון יחד כגרים . או ששכב האדם למטר . ונשאר רק הפשוין הקסן מכשיעור גרים . או ששחן . או מכה או מחיות או בהק הפסיק ביני ביני בין האדם להפשוין :

משינה ב' אם א' סד' מראות הללו מעורב עם קצת ארטימות . צריך שיהא בכל א' ג' חלקים מאותו לובן וחלק א' סאנרם . כיין הסוג בפיס . דררי על חד תלת :

כשנה ג' כל ד' מראות הג'ל מצטרפין בין כשקן בנגע א' ביהר . או שהשתנה סו לזו . בין שע"י הצירוף יתחייב להסגור . כגון שבתחלה ה' בו כגרים מב' מראות . או שבסוף שטעו א' מצא הנגע מצורף מב' מראות . או שנתהפך הנגע בסוף שטעו א' . כולה או קצתה למראה אחרת ממראתה שבתחלה . לא אברין נגע הדש הוא . רק יסגרו שוב פעם ב' . וכ"כ מצטרפות לפמ"ז . ובגון שבסוף שטעו ב' עמד הנגע בשיעורו בתול . אבל נתהפך כולו או קצתו למראה אחרת או לב' מראות אחרות ממראת' בתחלת לא אמרינן נגע הדש הוא . אלא פוסרו . וכ"כ מצטרפות להחליט . ובתן שמצא הנגע גרים מב' מראות סמוכות . ובה כחי' . או א' שירות לבנות . וזה ה' בתחלה או בסוף שטעו א' או ב' . או לאחד הפסור . או שגולד בה פסיון ממראת אחרת ממראה האדם . כסוף שטעו א' או ב' או לאחר הפסור [אבל בתחלה אין פסיון פוסל] . או אם לאחר דשער נתהפך כולו לבן . והוא מנוטר מכמה מראות . ובגול' מד' מיני מראות לבן וצ"ל . וכ"כ מצטרפות ד' מיני לובן הג'ל לענין לפמ"ז בנתהפך כולו לבן מד'

זה היה... ר' יודא ברב... ר' יודא ברב... ר' יודא ברב...

חלופי גרסאות

ב הגנעים בשחרית... ב הגנעים בשחרית... ב הגנעים בשחרית...

תוספות חדשים

שנה בשנה... תוספות חדשים... תוספות חדשים...

אליהו רבא

דריש לקרא... אליהו רבא... אליהו רבא...

הגנע וזהו להקל... ר' יודא ברב... ר' יודא ברב...

רבי יהודה אומר מראות נגעים להקל... רבי יהודה אומר מראות נגעים להקל...

ר"ע דר"ג דאליטריך... ר"ע דר"ג דאליטריך... ר"ע דר"ג דאליטריך...

מראות נגעים להקל... ר' יודא ברב... ר' יודא ברב...

רבי יהודה אומר מראות נגעים להקל... רבי יהודה אומר מראות נגעים להקל...

ר"ע דר"ג דאליטריך... ר"ע דר"ג דאליטריך... ר"ע דר"ג דאליטריך...

תוס' אנשי שם

ר"ה סרה לא... תוס' אנשי שם... תוס' אנשי שם...

יבין

להבחין יפה ע"ז... יבין... יבין...

תפארת

הגנע להבחין יפה ע"ז... תפארת... תפארת...

משנה

לפי סם בינוי... משנה... משנה...

ישראל

במראה בינוי... ישראל... ישראל...

אחרונה

הוא דהכא... אחרונה... אחרונה...

בועז

במראה בינוי... בועז... בועז...

ה כל הנגעים . וכן זמנים
קט . ד' א' א' . נ' כ' ב' ז'
כ' ז' א' . ה' א' א' א' א' א'
מ' א' . מ' א' א' א' א' א' :

חלופי גרסאות
הדמית דברי ר' ה' הימנית .
שנראה גר' ר' א' שרוא
גראה .

אליהו רבא

לו חלופי כלל אכל אם יש
לו הלכות ומגופות פותחין
כדמיה בתוספת בית אכל
ומלכותיו מגופות פותחין
לחיות ולחיות אכל
נגט : ד באורגת
בעומדין לשתי ליד הימנית .
וס' ל' ב' ל' ימנית וכן
ליד שמאלית משערין לה
כאורגת בית הימנית : ר' ב' ו
יהודה אומר כטוב לשבח
לשמאלית . וס' ל' לשתי הידים
משערין כטוב בשמאלית
ולא גרסין אף . ודבריהם
בתוספת אחר רבי גרין
דריע ביתין ודריע בשמאל
מדקאמר גרין מכלל דלפיני
וקצר ריב בשמאל רמי
משערין באורגת בימנית
ור' יהודה סבר בימין נמי
משערין כטוב בשמאלית
ואמר רבי וקאמר גרין
דריע ריב בימין ודריע
בשמאל : שריש' א' א'
לנגטו קיחא גראה לתגלתה .
ולא צבית הסתרים ופירש
במסכתא שאלמי ואלא את
כל שער ונאמר את גבות
פיניו מה גבות פיניו גראה
ולא צבית הסתרים אף כל
שער גראה ולא צבית
הסתרים : ד' כל הנגעים
ס' . כל הלכות שבתורה
איש מורה לעלמו תוך
משלשה אלו נגעים ונדרים
ונגרות

חלופי גרסאות
הדמית דברי ר' ה' הימנית .
שנראה גר' ר' א' שרוא
גראה .

חלופי גרסאות

ה כל הנגעים . וכן זמנים
קט . ד' א' א' . נ' כ' ב' ז'
כ' ז' א' . ה' א' א' א' א' א'
מ' א' . מ' א' א' א' א' א' :

חלופי גרסאות

ה כל הנגעים . וכן זמנים
קט . ד' א' א' . נ' כ' ב' ז'
כ' ז' א' . ה' א' א' א' א' א'
מ' א' . מ' א' א' א' א' א' :

פירש הר"ב שמשקת את רגליה . מעט . הראב"ד : כאורגת
בעומדין . לשון הערוך פי' [כאורגת] במסכת בעומדת שדרכה
להגביה כו' . ובס' הראב"ד מלאחי . בעומדין ר"ל בדבר העומד
שיהיו כלי האורג עומדים בקומה . ויש לה לורך להגביה יד ימנית .
לקאר . או להחיר . ע"כ . ובמשה 3
פ"ג דזבים פי' הר"ב דבדרי הערוך :
ליד הימנית . עיין מ"ש לקמן : רבי
יהודה אומר אף כטובה כו' . אפשר
לומר דת"ק לא פליג . ואש"ג דתני ליה
בלשון פלוגתא . דהכי אשכחן טובא .

כאורגת בעומדין לשחי (ה) ליד הימנית (ט) .
רבי יהודה אומר אף כטובה בפשתן
לשמאלית (ו) . כשם שנראה לנגעו כך הוא
גראה לתגלתה (ח) : ד' כל הנגיעים אדם
רואה

כמ"ש בפרק בתרא דבטורים [משנה ו] . ומשום דת"ק לא פליג . מש"ה לא כתב הר"ב דאין הלכה כר"י . וכן צפי' הרמב"ם לא אפיסקא
הלכתא . אבל צנא"י כתוב . ואין הלכה כר"י . וכן בחבורו [סוף] פ"ט מה"ל לא העתיק דבריו . וגראה לפי זה דת"ק דפליג . היינו
טעמיה דס"ל דשחי דשמאלית בית הסתרים היא . ואש"ג כשתייה טווה מגדבהו וגראה . לא דמיא לשחי דימנית . דבלאו הכי דרכה להגביה
בכל עת . אלא לענין ראיית הכהן אמרו שיהא גראה כאורגת בעומדין . אבל שמאלית שאין דרכה להגביה בכל עת . אש"ג שכשטווה
מגביהה . לא ילא מדין בית הסתרים . קך ר"ל . אבל בשם הראב"ד מלאחי דלת"ק כמו שמגביהה ימניה . קך יהיה שיעור ראיית הנגע
תחת שחיו שטים . ורבי יהודה נתן סימן כמו שמגביהה בעומדין יד השמאלית קך שיעור הגביהה השחי זרושות לנגט . ולא ידענא אלא מיקל
יותר מרבין . וגראה דמיקל מדקאמר אף . ע"כ : כך הוא גראה לתגלתה . פי' הר"ב דכתיב את ראשו ואת זקנו ואת גבות עינו . מה
אלו מקום כטוב שער וגראה כו' פרט לבית הסתרים . ותימה דכשם שגובל לומר פרט לבית הסתרים לפי שאש"ג שהוא כטוב אית גראה .
קך יש לט לומר ג"כ פרט לשאר הגוף שנראה ואינו כטוב . כמו שער הזרושות והאוקיים . וכך הוא צבדתי בגמרא פ"ב דטוטה דף עז .

בבית השחי ואם צבית הערה כופפת עגמה כמניקה את גנה ע"כ וכחזו סס
תוס' ז"ל וכמניקה את גנה פי' רש"י ז"ל לענין בית הערה ואין גראה דנת"ב
תני לה גבי דרס פ"ב . וע"ש אם אותה היא ברייתא וז"ל הערוך ערך עדר
האיש עומד ערום לפני כהן ומחזיר פניו לכהן ומגביה זרושותיו למעלה כדרך
שמגביה המעדר בשעה שעורר בשדה כדי שיראה בית השחי שלו ונעטו של
פניו ואח"כ הופך גבו לכהן וסופק קומתו כדרך שסופק בשעה שמוסק זיתים
כשמפלין מן הזית ולקטן מן הארץ ומה שיכול לראות בדרך מצית הסתרים
רואה יותר מן כן איש לריך וכן האשה כשרואה נעטה גראית כאורגת

מלאכת שלמה

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

מלאכת שלמה

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

תחת הדד . דמה שנראה צאיתה שעה איש נחשב בית הסתרים :
כאורגת בעומדין לשחי . שמגבהת ידה הימנית לארץ ומגלה בית
השחי שלה : כטווה בפשתן . שדרך הטווה להגביה ידה השמאלית
ומגלה השחי השמאלי . ומה שאינו נראה בכך . נחשב בית הסתרים .
וכתיב לכל מראה עיני הכהן . פרט
לבית הסתרים : לתגלתה . ביום
סגרתו ולריך לנגט . דכתיב (ויקרא יד)
את ראשו ואת זקנו ואת גבות עינו .
מה אלו מקום כטוב שער וגראה . אף
כל

כאורגת בעומדין לשחי (ה) ליד הימנית (ט) .
רבי יהודה אומר אף כטובה בפשתן
לשמאלית (ו) . כשם שנראה לנגעו כך הוא
גראה לתגלתה (ח) : ד' כל הנגיעים אדם
רואה

כמ"ש בפרק בתרא דבטורים [משנה ו] . ומשום דת"ק לא פליג . מש"ה לא כתב הר"ב דאין הלכה כר"י . וכן צפי' הרמב"ם לא אפיסקא
הלכתא . אבל צנא"י כתוב . ואין הלכה כר"י . וכן בחבורו [סוף] פ"ט מה"ל לא העתיק דבריו . וגראה לפי זה דת"ק דפליג . היינו
טעמיה דס"ל דשחי דשמאלית בית הסתרים היא . ואש"ג כשתייה טווה מגדבהו וגראה . לא דמיא לשחי דימנית . דבלאו הכי דרכה להגביה
בכל עת . אלא לענין ראיית הכהן אמרו שיהא גראה כאורגת בעומדין . אבל שמאלית שאין דרכה להגביה בכל עת . אש"ג שכשטווה
מגביהה . לא ילא מדין בית הסתרים . קך ר"ל . אבל בשם הראב"ד מלאחי דלת"ק כמו שמגביהה ימניה . קך יהיה שיעור ראיית הנגע
תחת שחיו שטים . ורבי יהודה נתן סימן כמו שמגביהה בעומדין יד השמאלית קך שיעור הגביהה השחי זרושות לנגט . ולא ידענא אלא מיקל
יותר מרבין . וגראה דמיקל מדקאמר אף . ע"כ : כך הוא גראה לתגלתה . פי' הר"ב דכתיב את ראשו ואת זקנו ואת גבות עינו . מה
אלו מקום כטוב שער וגראה כו' פרט לבית הסתרים . ותימה דכשם שגובל לומר פרט לבית הסתרים לפי שאש"ג שהוא כטוב אית גראה .
קך יש לט לומר ג"כ פרט לשאר הגוף שנראה ואינו כטוב . כמו שער הזרושות והאוקיים . וכך הוא צבדתי בגמרא פ"ב דטוטה דף עז .

בבית השחי ואם צבית הערה כופפת עגמה כמניקה את גנה ע"כ וכחזו סס
תוס' ז"ל וכמניקה את גנה פי' רש"י ז"ל לענין בית הערה ואין גראה דנת"ב
תני לה גבי דרס פ"ב . וע"ש אם אותה היא ברייתא וז"ל הערוך ערך עדר
האיש עומד ערום לפני כהן ומחזיר פניו לכהן ומגביה זרושותיו למעלה כדרך
שמגביה המעדר בשעה שעורר בשדה כדי שיראה בית השחי שלו ונעטו של
פניו ואח"כ הופך גבו לכהן וסופק קומתו כדרך שסופק בשעה שמוסק זיתים
כשמפלין מן הזית ולקטן מן הארץ ומה שיכול לראות בדרך מצית הסתרים
רואה יותר מן כן איש לריך וכן האשה כשרואה נעטה גראית כאורגת

מלאכת שלמה

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

מלאכת שלמה

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

יכין

דוקא צביתה אמרינן ככה"ג בעבודתה עמיד ולא יבדקו [כפ"ד ד"ב ס"ג] :
ולא באלס . ובפרט כהא דליבא מפשה רק רלוי' ל"ש לומר ככבודיה עמיד :
(כה) ר"ל כש"ס לה נגע סביב לבית השחי משערין מה שמתגלה מתחת
זרושותיה בשעה שהיא אורגת . ולא משערין באורגת משיחה קטנה .
שאין מתגלה או רק מעט מתחת זרושותיה . אלא משערין באורגת
בעומדין . דהיינו כשארגת בכלי אריגה העומדין לפני שמגבהת ופוטת
זרושה הימנית ביותר . כשהשליך חוט הערב בין חוטי השחי המזרחי
בכסא הארג : (כו) לנגט שבשחי תחת יד ימנית . ואפשר דס"ל דשחי
שמאלית אינו חוצה כלל . דאש"ג דגם בשמאלית תחזיר והשליך חוט
הערב לחזיר ליד הימנית . עכ"פ איש משליכנה בכח כל קך . מהיחיד יד
כהא ולפיכך אינה מגביהת אותה כ"כ שיתגלה ממנה הכסא מקודם .
(זכ) חכמה מהרמב"ם פ"ט מנעוה . אבגם לרב"ה ת"ק ס"ל דמשערין שמאלית
כפי מה שמתגלה כנגדה מיד ימנית : (ז) שאוחזת או בשמאלית שלה
השליך שפיגדעל ב"ה ומגביהת השליך קלת כדי לכוון עליו חוט הפשתן .
שטווה בימנית ומה שאינו גראה או מהשחי . נקרה ציהס"ה ואמ"י .
ולרב"א ה"ל ס"ל לר"י דכפי שיעור זה משערין בימנית ול"ג אף .
ונקבא פשתן דמדמלוי טפי מטווה למר . מדזיל טפי . ועוד מכוס
דלמד איש טווה בשליך . רק בגלגל של אריגה . מיהו מחזי' לא מיירי
(ח) דכתיבתה המטוגע לריך שיגלה כל מקום כטוב שער . וקאמר

מלאכת שלמה

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

בועז

ומה"ש בס"ד בכלכלת שבת פי' ל"ג וכן מנרכין על הכר כמ"ש כשמוסה
בזוכות [כמג"א ר"ח סק"ב] וכן מנרכין על הלנגט דרך זוכות כדיר
[כמג"א ס' תכ"ו סק"א] . ומש"ש בסוף הכי' שהרש"ל פתח החתן לקדם
הלנגט . היינו רק להורות בעלמא היכא דאפשר . וכן כל צרכה של ראי'
ליח מאן דחש שלא לנרך כשרואה דרך גביל [וללא כהשבת דבר שמוא'
סימן רמ"ב] . מיהו ל"ל דאש"ה י"ל דראיית נעט שאני . דכתיבא דרך
זוכות חיישין לפשות . וכדלשכתן כ"ג בפדות ראיית הלנגט . שכשראה אותם
דרך עשית איש מעיד [כר"ה כ"ד א'] . וכן אמרינן בתוספתא דמכילתא
כששים חלון צבית המטוגע פותחו ורואה . וק' הרי כל חלון פתוח הוא כבר
אש"ג דמיירי כסחוס צוכות . ואף ש"ל דתוספתא כסחוס צבלת ען מיירי
ולא נקב לה . אלא לאשעינן דלא נהווי כביח אפל שאין עושין לו חלונת
לכתחילה לראות את נעטו [כמשה ג'] . אש"ה מסתבר דלא נרע ראיית נעט
מראיית לנגט . דבשיבין ראי' בורה ענין : (ה) ורתוי"ל ראה להוכיח
דמדקאמר ר"י אף . ש"מ דר"י מקיל בשמאלית ספי מת"ק . דלת"ק רואה
בשמאלית כשיעור הימנית . והיינו שומרא מדמגביהתה ספי ממה שמגבהת
השמאלית כשטווה פשתן . ובמב"ב ר' און דבריו מוכרחים . דו"ל דלעולם
לת"ק און תחת שחי השמאלית דין נעט כלל דכל שמכוסים ב"מרגל או"ל
ביהס"ט

מלאכת שלמה

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

שפוטת זרושותי למעלה ומכה הערב ואח"כ החרת גבה וכופפת קומתה
כאחות שמניקה את גנה שסוכב על הארץ ע"כ : באורגת בעומדין . במסכת
עומדת הראש"ם ז"ל ועיין בספר קרבן אהרן פ"ד דפ' נעים ספירש סס
בצ"ע"ם נזמר שמה הוא גורם עמרים צי"ש . וכן לענין פבילה כדליתא התם
גדרה וכמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א דהלכות מקואות ס' י' . ועיין במה
ספי' הר"ן ז"ל בפ' שני דשבעות הביאו בית יוסף בורה דעה סימן קצ"ח :
ר' יהודה אומר וכו' . ואין הלכה כר' יהודה : כשם שהוא נראה לנגעו
קך הוא נראה לתגלתה . דמה שאין מיטמא בנגעים אין עשין נטת :

נגעים בהרת עזה פרק ב

בצירוף א"י להזיר דבכלל גדרו עצמו הוא. ואם שחק ביום ששמו א"י להזיר בצירוף א"י ובדמשקשע בירושלמי יוצא ברין נדרים ד' א"א ע"ב. וא"כ א"ל דמשה נקם במתני' שבינו לבין אחרים משום דבניה לבינו גם לת"ק א"י להזיר דהוה נדרי עצמו. ור"ש פ' דמשום הכי נקם שבניה לבין אחרים דהנך בעי חקירת חכם. אבל שבניה לבנו א"י בעי חקירת חכם ויכול להזיר. ור"ל דמלתא דפסיקא נקם. וה"ל להנך נדרים היכי דשתק ביומא ולא חפר. או לענין הרהור שלא בלשון הרהור. ולפני"ד א"ל כמ"ש דבכה"ג הנ"ק סודה דא"י להזיר:

בנינו דיני אר"ם. ולא חיישין להשאל. וכדלמריק [ערוינין ס"ג א'] ז"מ חזי לנפשי. ובשלמא מהסתא מוס בבכור שפיר חשיד כהן עלה [כבכורות ל"ה א']. דהרי גם הגרמת מוס אסור זו [כבכורות ל"ד א']. ולהכי חיישין שמא הנרים הטלת המוס. דמדלגא כתיב להדליח. וגם לא קעביד מעשה האיכור. וגם אין זו מלקות. והו' דלף דגם הגרמה אסור מדלוח. עכ"פ אינו עושה האיכור רק פעם א' בבת אחת. דהרי אחר שהגורס לו המוס. מותר לשחטו ולאכלו מדלוח. ורק משום קפשא אסור [כבכורות ל"ה א']. אבל היאך נחשידמו שיתיר לשחוט בככור שלי מוס. שהוא אסור כרת לשחוט קדשים בחוץ. וגם באכילתו עבר על כל כוזה וכזית. ואת"ל היא העתתה מדיש בהא אסור כרת החמירו זו סוגא עפי מנשאר הוראת אר"ם. ליחא. דהרי גם נדה יש נדה איכור כרת. ואפ"ה נאמן בעל לראות ולהורות בכתמי אשתו [כתום] נדה ד"כ ב']. ונ"ל דאפ"ה כיון דסרחתו מרובה וקשה עליו לפשל בו כל ימי טו יגיד לו. והמי להא דלמריק [כהובות ק"ה ב'] לא לידן אינש למאן דרחים ל'י' ולא למאן דסני ל'י' ולא למי חזי ל'י' וזוהא. ובה"ט נמי לא האמינו ל'י' זכר'י' בן הקצב שלא נעלמה אשתו מעיני' בשעה שכבשה ירושלים [ככתובות פ"ב מ"ט]. לא מוסם דחששו שיקר. אלא דחששו דמוסו דקשה לאדם לפרוש מלשון נעורים. חיישין דלמיר גדלמי ופועה [וע' בתשוב' ח"י סי' קכ"א. וערום] ספ"ד דבכורות]. וא"ת עכ"פ למה לן למקנס שמיל מוס בבכור שלא ישחוט בלוחו. דכל מידי דלמיר דחמא לא תעביד אי עביד לא מהני. וי"ל מוס בבכור שאני דמדמהני על כרדק שפסל במוס זה לנדי המזבח. אהני נמי להזירו להדיוט. ועיין חוס' אנשי שם אכל לא שיהא הכהן נעמו. הראש והוא קרא נגעי נדרים כתיב והו"ל להכי מקרא המוקדם גבי נגי אדם אחרי הראות אל הכהן. (להימ). ע' בתו"ט שכתב דוקא כו' וכן הוכיח הראש מהתוספתא. עכ"ל היינו ממה דא"י שם נאמן הכהן לומר נגע זה פסח ונגע זה פסח אש כרת קדמה לשער לכן אש שער לכן קדם לנכרה ונאמן הוא על נגעי עצמו אכל לפי"ה הראש פ"י שיחמך הוא לכהן עשה נגע זה פקוד ויטהרם הכהן אכל קור לא יטהר עצמו עכ"ל אין אנו מוכרחין לחילוק הראש. (שה"ש):

כללא דפ"ב משנה א לבנויה הנע. משערין אותה כאילו עומדת בכור אדם בינוני. אם אז תראה בכראה לובן רפמא או נמוכה מקרס ביניה: משנה ב אין רואין שום נגע קדם שעה ד' ולא אחר שעה פ'. ולא ביום מעונן ולא בתוך הבית. דבכל הנך גם נגע כהה נראה עזה. וגם אינה נראת בשעה ר' ו'. דאו נגע עזה נראת כהה:

משנה ג סומא בא' מעיניו. או שחרו ב' עיניו. פסול מלראות הנגע. בית אפל אין עושין לו חלון לראות נגעו. אבל חלון מעופף פותחין אורו:

משנה ד ביהמ"ת אינו מטבא בנגע וא"צ לגלח כשתפסד. ומשערין ביהמ"ת שבידך באיש כחופר בשדה. ובאשה כלשה. ובנגע שבשחי משערין באיש כחולש ויתים מאילן ובאשה בארנת בכסא ארינה. ובדרי' כמנקה בנה:

משנה ה כל הוראת מורה אדם לעצמו. חוץ מבכורות. נגעים. נדרים [בג"ר סי' ס'] סודה להזיר נדר אפילו לאשתי לא. ואפ"ה להצטרף למנן ג' הדיוסות לא:

חוס' אנשי שם אכל לא שיהא הכהן נעמו. הראש והוא קרא נגעי נדרים כתיב והו"ל להכי מקרא המוקדם גבי נגי אדם אחרי הראות אל הכהן. (להימ). ע' בתו"ט שכתב דוקא כו' וכן הוכיח הראש מהתוספתא. עכ"ל היינו ממה דא"י שם נאמן הכהן לומר נגע זה פסח ונגע זה פסח אש כרת קדמה לשער לכן אש שער לכן קדם לנכרה ונאמן הוא על נגעי עצמו אכל לפי"ה הראש פ"י שיחמך הוא לכהן עשה נגע זה פקוד ויטהרם הכהן אכל קור לא יטהר עצמו עכ"ל אין אנו מוכרחין לחילוק הראש. (שה"ש):

ציונים
א הכל שוממים. ערוך ג.
י"י פ"ט מה"ט סי' א' ח'
הכל כשרין. ערוך ט' ס"ג
פ"א ד' נגעים פ"י ט' ו"ב:

תוספות

נגעים הבל מיטמאין פרק ג

יום טוב

אליהו רבא
פ"ג א הבל מיטמאין בנגעים. ואפילו קמן שנאמר אדם כי יהיה בעור בשרו ואלו נחמך אש היידי אומר להוציא את הקטן עכשיו שנאמר אדם אפי' קמן משמח: הבל כשרים כו' אלא כו' בירי פס. שנאמר ולא צעניו עמר

פרק ג א הבל מיטמאין בנגעים. כתב הר"ב ואפי' קמן דמה דתימא אש כו' קמ"ל אדם וכו'. ובפ"ה דנה דף מד פירש"י. אדם משמע כל שהוא מין אדם אפילו קמן כדכתיב (במדבר ל) ונפש [אדם] מן הנשים וגו' ובקטנות משתעי קרא [ועמ"ס ברפי"ה] ואלא אש למה לי למעוטי אשה מפריעה ופרימה. פ"ק דערכין ד"ג. וכתבתי בסוף פ"ג דסוטה: הרי"ן מן העובדי כוכבים. לקמן בריש פ"ב מייתי הר"ב לשון ת"כ. דמשמע דמכתים יליפין. ושם כתבתי דכת"כ שלנו ליחא ולמדתי טעם אחר. ועכשיו ראיית למהר"ם שכתב וז"ל חוץ מן העובדי כוכבי' דפ"ב בתרא דמיר [דף סא] ממעט עובדי כוכבים מכל טומאה עכ"ל. וקשיא לי דהתם לא אמרין אלא לענין טומאת מת וכמו שהעמקתי שם בראש הפרק ומגלן לכל טומאה. לכן כ"ל מה שכתבתי בריש פ"ב ע"ש: וגר תושב. ל' כשרים לראות את הנגעים. אלא ח"ב. א"י מיטמאין נד"ג ר"י ספספאין וכו' נחשב' ופסקיו. אלא ח"ב. כשרים לראות את הנגעים. ואלע"פ שאינו בקי בהן ובשמותיהן מהר"ם גר תושב דינו כעובד כוכבי' זולתי להאכילו נבלות ולהחיותו.

פרק ג א הבל מיטמאין בנגעים. חוץ מן העובדי כוכבים וגר תושב. הבל כשרים לראות את הנגעים. ח"ב. א"י מיטמאין נד"ג ר"י ספספאין וכו' נחשב' ופסקיו. אלא ח"ב. כשרים לראות את הנגעים. ואלע"פ שאינו בקי בהן ובשמותיהן מהר"ם גר תושב דינו כעובד כוכבי' זולתי להאכילו נבלות ולהחיותו. ומשום דלקמן פ"ה אמרינן גבי נגעי נדרים כל הבגדים מיטמאין בנגעים חוץ משל עובדי כוכבים. ולא קאמר כי הכא חוץ מגר תושב. והכי אמרינן לקמן בנגעי בתים [פ"ב] דגזרו מדרבנן על גר תושב אלטרין למימר הכא חוץ מגר תושב ללא גזרו הכא משום דנגעי הגוף לא מיטערו אלא בקרבן. וגר תושב לאו בר אחיי קרבן הוא הלכך לא גזרו ביה רבנן. ע"כ: הבל כשרים לראות כו'. פ"י הר"ב ואפי' ח"ב

חדושי מהר"ח
פ"ג משנה א' [הוי"ם ר"ה] הרי"ן מן הנגעים ולמדתי מהם כו' עכ"ל. והיה ג"ל הפסוק דאחז קראין אדם ולא עובדי כוכבים. ואח"כ מצאתי שזה הפסוק כתב הרב הוי"ם במכתב ב' י"ב ע"ש אבל נראה שמהר"ם סמך בזה משום דלמא אש לברת ערבים ולא למעוטי אשה מפריעה כו'

תוס' אנשי שם
פ"ג א הוי"ם ר"ה הבל כו' נטש אדם כו'. קשה דילמא נפס אדם מיקרי גם היקין אכל אדם מיהא לא היקין ולאכסי דסתין אקרא אחרניא דקרא: אש שום אדם ביום הכהלים שיע דמיר שנכרה אפי' חטוק בן יומו קרא אדם מיהא אפי' איכא לנגעם עין וכתבי' אפי' למכרה בין אשה בין קמן מריבו דוהארו וע"ש בק"א. (ש"ז) חוץ מן העובדי כוכבים. אכל העובדים מיטמאין כמ"ש הר"ם. ולפי טעם הוי"ם.

פרק ג א חוץ מן העובדי כוכבים. כתב מהר"ם דעובדי כוכבים אמתמטו מכל טומאה ע"כ והדין עמו משום דליתקשו לכהמה פס הדומה למתור וכן פירש"י גבי פולגת ש"י נכדס ד' ג"ד וכו' הכמ"ס פ"ה מה"ט ח"י הטיבד כוכבי' מיטמא בטומאת מת הא למה זה דומה לכהמה שנבעה כו' ולא בטומאת מת לכה אלא בכל הטומאות כולן חוץ הטיבד כוכבים וכל הבהמה החטמאין ע"כ וכו' החוס' פ' לא יחפור ד' כו'. וכן מוכח לקמן פ"ה מ"י וספ"א דפסקים וכתבו עוד החוס' פ' לא יחפור שם הא דלירך קרא למעט עובדי כוכבים מיהא משום דלאו טומאת מגע היא ומתן לא אשכחן דלימטבו ע"כ ול"ע דשולטת נמי לאו טומאת מגע היא וטעור בשוגדת כוכבים. אבל נראה בין זיבה ובין שולטת לענין ישאל איחמך שאין הפסוק תתמא לישאל. מ"ן פ"ה דנוקאות

תפארת ישראל
פ"ג א) הכל לאחיי קמן. אע"ג דכתיב במזרע אש לרוע. האי למעוטי אשה מפריעה ופרימה אבל לענין לטמא בנגעים אחרבי קמן ממלה אדם דכתיב אדם כי יהיה בעור בשרו. וכו' דלחבריו מזה עבר כענין שמל וטבל. וא"ל אשה דכבר שמעינן לה מסוף פרק לעיל: (ב) וזיקא לנגעי גופן מדחיון בני חיוני קרבן. אבל בגד שלהן או בית שלהן בא"י שקנה אותן ישראל. ומלא בהן נגע שגדל ברשותן.

אחרונה
מ"ד ודבני רש"י וכו' ר"ע נפלא דלזיר ז"ע. ולפ"ז נראה הא דלמיר רפ"ב דשבת בגמ' כשיכנסו יוסיס להיכל מלאו כל השמיים. לאו בנגעו דהא חין טומאה לעובדי כוכבים. ואי מדרבנן משום ששחוט כוכבים. הו"ל מ"ה דבר הוא שלא יהא חטוק ישאל רביל כו' כמ"ס הר"ב במשנת י"ח דבר וכו' הרמב"ם פ"ב מהל' משכב. ומשמע שנאמר וזמן פדיון לא נכדו וגם החוס' ע"כ בשבת מתפקדים בזה אש ככר נכדוס. ואין לומר משום טומאת ידים שגזר שלמה לקדש כדליתא פ"ק דשבת וטומאת ידים תשום מילואם הוא ונגזר להרותם כדפי' כש"כ בשבת ד' ו"י ושייך אף בעובדי כוכבים. הא אמרי' התם אין טומאת ידים במקדש. ונראה משום שיהרגו ישאל שם וקמחא השמיים כהכל התם ומלאו פ"ג החוס' בשתמו של כ"ג כלומר מוקף ל"פ וחתום: הבל כשרין לראות. פ"י להורות דיני נגעים

פרק ג א חוץ מן העובדי כוכבים. כתב מהר"ם דעובדי כוכבים אמתמטו מכל טומאה ע"כ והדין עמו משום דליתקשו לכהמה פס הדומה למתור וכן פירש"י גבי פולגת ש"י נכדס ד' ג"ד וכו' הכמ"ס פ"ה מה"ט ח"י הטיבד כוכבי' מיטמא בטומאת מת הא למה זה דומה לכהמה שנבעה כו' ולא בטומאת מת לכה אלא בכל הטומאות כולן חוץ הטיבד כוכבים וכל הבהמה החטמאין ע"כ וכו' החוס' פ' לא יחפור ד' כו'. וכן מוכח לקמן פ"ה מ"י וספ"א דפסקים וכתבו עוד החוס' פ' לא יחפור שם הא דלירך קרא למעט עובדי כוכבים מיהא משום דלאו טומאת מגע היא ומתן לא אשכחן דלימטבו ע"כ ול"ע דשולטת נמי לאו טומאת מגע היא וטעור בשוגדת כוכבים. אבל נראה בין זיבה ובין שולטת לענין ישאל איחמך שאין הפסוק תתמא לישאל. מ"ן פ"ה דנוקאות

ממעט עובדי כוכבים דהכי כתיב אדם וכו' וזיקא לנגעי גופן מדחיון בני חיוני קרבן. וגר תושב לאו בר אחיי קרבן הוא הלכך לא גזרו ביה רבנן. ע"כ: הבל כשרים לראות כו'. פ"י הר"ב ואפי' ח"ב

הוי"ם ר"ה הבל כו' נטש אדם כו'. קשה דילמא נפס אדם מיקרי גם היקין אכל אדם מיהא לא היקין ולאכסי דסתין אקרא אחרניא דקרא: אש שום אדם ביום הכהלים שיע דמיר שנכרה אפי' חטוק בן יומו קרא אדם מיהא אפי' איכא לנגעם עין וכתבי' אפי' למכרה בין אשה בין קמן מריבו דוהארו וע"ש בק"א. (ש"ז) חוץ מן העובדי כוכבים. אכל העובדים מיטמאין כמ"ש הר"ם. ולפי טעם הוי"ם.

הוי"ם ר"ה הבל כו' נטש אדם כו'. קשה דילמא נפס אדם מיקרי גם היקין אכל אדם מיהא לא היקין ולאכסי דסתין אקרא אחרניא דקרא: אש שום אדם ביום הכהלים שיע דמיר שנכרה אפי' חטוק בן יומו קרא אדם מיהא אפי' איכא לנגעם עין וכתבי' אפי' למכרה בין אשה בין קמן מריבו דוהארו וע"ש בק"א. (ש"ז) חוץ מן העובדי כוכבים. אכל העובדים מיטמאין כמ"ש הר"ם. ולפי טעם הוי"ם.

תוספות יום טוב נגעים הבל מיטמאין פרק ג' ר' עובדיה מברטנורא

לשני שבועות. שם פ"ט
פ"ט: ד' השחין. לקמן פ"ט
ח"ל. חזון. ח"י. שם פ"ט
ה"ד: ה' הנתיקים. ח"י. שם
פ"ט ח"ט:

הלופי גרסאות

במקום ב"ל בסוף וכן נשמר.
לאחר ב"ל ו"ל ולאחר
וכן ב"ל. ובימינו ב"ל
ד' מיטמאין ב"ל מיטמאין.
ובימינו ב"ל מיטמאין.
שבת ב"ל ו"ל שבוע.
ה' מיטמאין ב"ל מיטמאין.

תוספות חדשים

נגע. ב"ד טוין אותו לנזף
אל הכסף. דמלת עשה הוא.
דכתיב וזכא. (הכ"ט).
ועיין ח"י:

אליהו רבא

מבאר ופטר כולה אמילט
ק"י שבתאלין מתלע או
מביר או פטר והדר קתי
מתלע. ופטר אריס
אבסורי דקתי הסגיר
מביר קתי וכן מתלע
ופטריקן השחין והמזה.
אם היה צו בעור שחין או
מכה ונרפא ק"ת ועשו
קרום בקליפת השם ואח"כ
עלה במקום הקרום נגע
בישר לקן ובסחין. אבל
במחין לא ממשחין כו"ל
ולא נרפא לגמרי עד שיפשו
לק"ת. ה' הנתיקים. כגון
גשרו שבתא רבא או
וקי בגרים וזה נקח והע"פ
שחין צו שם נגע הגרסה
הוא נגע וטמא משום נקח:

תום' אנשי שם

התום' הוא למתי ד"ג שם
הא דרבה אבל למתי שבועות
התו"ש נתיק שם הא דרבה
אין מקום כלל לקיפו"ו.
(מ"י כח"י):

ד' ב"ב ר"ה השחין כ"י
ולשון מיטמאין כ"י. וביב
הרי"ש ולכ"ה קשה לדליל
דקן מיטמאין ב"י שבועות
וכן כלה מיטמאין לק"ת
הכי הוי סיפוא דידא נמי
והמתי ארטיק' לה לרפוי
הכי דוקא ר"ל למש' הכי
במתי' דליל שיהא
הכחשה או לא ירשו נמי
הכחשה דהתי הכי דקין
דכסף שבע רבון אם לא
בלו הסימנים פועלי ר"ל
למתי מיטמאין דאין כבאר
נגעים וישו הסגר ולהכי
פטר דרפ"ק כ"י ועמ"ש
התו"ש דרפ"ק אבל כבאר
נגעים ע"כ לר"ך למתי
מיטמאין כשי' שבועות
דכ"י יקתי מיטמאין כשי'
שבועות הא לפעמים מיטמאין
בשבוע ראשון לבד אם חל
כנגע. (ב"ד): שרוא
שבועת ימים. קשה דהוי
שהוא ז' ימים שבת יתר הוא
והוא נתיק דקן לק' וכן
לעיל שם י"ג ימים דיום
ז' עולה לכאן ולכאן קלמ'ר
הכי שחין שם אלא שבוע ז'
דכ"י ז' ימים שלמים ולא
אח"י' נתיקת היום ככולו
ואם קרי מתיקא דכשהי נראה
זו כ"י טומאה אין מחליטין
אז"ז עד הערב וזה עד
סגור

מראות: בתחלה. כשהוצא אל הכהן בלא הסגר ממנו בשער לבן
ובמחיה. אבל בפסיון אינו ממנו עד סוף שבוע ראשון. או סוף
שבוע שני (ולאחר הפטור. דסוף שבוע שני כשעמד בעיניו ופטור.
אם אחרי כן פשה חוזר וחולטו: י"ג יום. דיום שביעי של שבוע
ראשון עולה לכאן ולכאן: ד' השחין
והמבנה מיטמאין בשבוע א'. דא"ר
נגעים יש לכן שני הסגרות. ואלו אם
לא פשה בשבוע ראשון. ולא נולד
שער לבן פטרו. ולשון מיטמאין דנקט
ה"ק כשבאו אלו שני הסימנים בסוף
שבוע אחד טמא הא לא בלא טהור:
ה' הנתיקים. נגעים שבראש או בזקן
(*) ד"ל נלח רבא התלם הדבר קריוון

בשבועות
אחד מה שחלוקין משאר נגעים כשבו' א'. היינו לענין טהרה דא"ר נגעים יש לה' וכו': בשבוע אחד ובשני סימנין. הפסוק לא ידון
בשחין ובמכה כאשר התחדש בהן לרעת בהסגר שני. ואמנם בא בהם ההסגר שבעה ימים לבד במה שילמדך הסגר ואחר השבוע
יחלט או יפטור. ולא נזכר בהם מחיה. ואמנם אמר בנגע השחין ושערה הפך לבן. ואמר בו ג"כ ואם פשה תפשה בעור. ואמר במכות
אש והנה נהפך שער לבן בבהרת. ואמר בו ג"כ ואם פשה תפשה בעור. דאמ"ש: ה' הנתיקים. לקמן בפ"י מפרש להו: במיטמאין בשני
שבועות

מבאר לקמן בפ"ט כמו שכתבתי שם: ובסוף שבוע. צו"ו ולאחר הפטור
צו"ו צ"ל כולו בל"ב. תיבא בתחלת ח"ב צברייתא דר' ישמעאל כל דבר שהי'
בכלל ויאל לעשון עשן אחר שם א' כענינו יאל להקל ולא להחמיר כיצד ובשר כי
יהיה צו בעורו שחין ונרפא או בשר כי יהי' בעורו מכות אש והלא שחין
ומכה בכלל כל הנגעים היו וכשיאלו לעשון עשן אחר שהוא ענינו יאל להקל
ולא להחמיר להקל עליהם שלא ידונו במתי' ושלל ידונו אלא בשבוע אחד:
ה' הנתיקים. שיעורן בגרים. תיבא בתחלת ח"ב צברייתא דר' ישמעאל כל
דבר שהי' בכלל ויאל לעשון עשן אחר שלא כענינו יאל להקל ולהחמיר כיצד
איש או אשה כי יהיה צו נגע בראש או בזקן והלא הראש והזקן בכלל עור
הבשר היו וכשיאלו לעשון עשן אחר שלא כענינו יאל להקל ולהחמיר להקל
עליהם שלא ידונו בשער לבן ולהחמיר עליהם שידונו בשער זהוב פי' שלא
כענינו דנתיקים מיטמאין בכל מראה ועור הבשר אין עממא אלא ב"ל מראות

ובמחיה. בתחלה ובסוף שבוע ראשון
ובסוף שבוע שני לאחר הפטור. ובפסיון.
בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני
לאחר הפטור (כ). ומיטמא בשני שבועות
שחין שלשה עשר יום (כ): ד' השחין
והמכות (כ). מיטמאין בשבוע אחד (כ).
ובשני סימנין. בשער לבן ובפסיון. בשער
לבן. בתחלה בסוף שבוע. לאחר הפטור. ובפסיון בסוף שבוע. לאחר הפטור.
ומיטמאין בשבוע אחד. שהוא שבעת ימים (ז): ה' הנתיקים (ז) מיטמאין בשני

מלאכת שלמה
אבל חתן ורגל נוחים. ומפיק לה ר' יהודה צברייתא דת"כ פ"ה דפרשת
נגעים וסוף פרשה ה' דפרשת מורע מקרא דכתיב וזה הכהן וסו את הבית
אם ממחיין לבד הרשות שאין מיטמאין עד שמפכה כל הכלים שבבית כ"ש
לבד מזה: ג' שחין שלשה עשר יום. בת"כ פ' שני דפרשת נגעים
יליף לה מקרא דכתיב והסגירו הכהן ז' ימים שנית דמלת שנית יתירא כדמפ'
הסם כספר קרבן אהרן: ד' השחין והמכה במיטמאין בשבוע אחד וכו'.
פי' אם נולדה בהרת במקומו כדמפרשי קדמי ודוקא כשנולדה בהרת על צד
השחין דהיינו שהחיל להתרפאה עד שנעשה קרום בקליפת השם או יש לו
דיו סימני טומאה לשחין ומכה ושבו' אחד אבל אם עדיין לא קרום בקליפת
השם סבור והיינו דתן לקמן ספ"ו וגם בפ"ט היו מורדין סבורין וגם שלא
תתפאו לגמרי עד שנעשה הבשר לנקת שאם תתפאו לגמרי ידון בשלשה
סימנין ובשתי שבועות כדן עור הבשר ממש דתן לעיל כקמ"ך וכל זה תתאללו

מתי כל א' ממנו. בשער וכו' (כו) או או קתי. הא בתחילה אין
פסיון ממנו (פ"ט מ"ג): (כו) דיום ז' עולה לכאן ולכאן: (כח) שחין
היינו שפסד העור ע"י הכאה או ע"י חולי שבגוף. ומטה היינו שפסד
העור ע"י אש. או ע"י רוחחין שפלו על בשרו. ושיניה כשהן עדיין
מורדין. דהיינו שיש במקום החבורה ליחה. אין מיטמאין בנגעים.
וכשהתפאו לגמרי ונטשו לנקת. או הנגע שגולד שם דיוו כבשר יגע
שבוע הבשר. אבל כשהתפאו רק קלת. ועלה עליהן קרום בקליפת
(כט) ר"ל אף בלא סי' טומאה לר"ך לסגור עכ"פ שבוע א'. וכשלא ימלא צו בסוף השבוע סי' טומאה פוטרו אבל בשאר נגעים שבראש בעמד
בעיניו שבוע א' אינו מטהרו עד שחזרו ומסגירו עוד שבוע ב': (ל) פאוע ששבוע א' הוא ז'. רק אפ"ה נקט הכי אידיי לר"ך.
א"ג קמ"ל דאף שלא מלא צו בסוף שבוע סי' טומ'. אפ"ה עמא כל יום הו'. שהרי לר"ך טבילה והע"ש: (לא) נתק הוא ששירו שער הראש

אחרונה
אסמכתא בעלמא. א"ל כולו מהכא וליף: לאחר הפטור. פי' הר"ב כגון שמד
בעיניו שני שבועות וכו' וסי' אש פטרו ממנת שכלו סימני טומאה אם חזרו
מחליטו אבל הלך כנגע וחזר פס סימני טומאה אין זה לאחר הפטור אלא
כנגע אחר וסימני בתחלה כדלקמן פ"ד מ"ו ופ"ה מ"ג: ד' ובפסיון בסוף
שבוע. דפסיון לא מטמא בתחלה בכל הנגעים. וליף בת"כ מדכתיב אחרי הכרואו
אש"ז דהתיב בעור בשר כתיב. צ"ל דליף מהתם לכו"ל. ומיהו בת"כ בני
נתיקים דריש ביום השביעי ציוס ולא בליה. ואמר בתם דלא יע"פ לה משכ
הבשר דמה לשכר הבשר שכן אין מיטמאין אלא בארבע מראות ע"כ ואל"כ בפסיון
נמי איבא קך פירכא לנתיקים ומי"ל דפסיון לא מטמא בנתיקים בתחלה ובקרבן
אהבן כבש דוקא לענין לילה שייך קך פירכא כיון לנתיקים מיטמאין בכל
מראה יובל להחין אף בליה. וז"ש במטה נמי כתיב ציוס השביעי ולמה לי
נילף משכר הבשר דהתם ליכא פירכא דמטה נמי אינו אלא בארבע מראות ובפ"כ
מ"ב כהנב דבגמ' דידן לא יליף מניום השביעי ציוס ולא בליה אלא מניום
הראות: לאחר הפטור. ה"ל בין שפטרו כשעמד בעיניו שני שבועות וכן הלך

יבין
מתי כל א' ממנו. בשער וכו' (כו) או או קתי. הא בתחילה אין
פסיון ממנו (פ"ט מ"ג): (כו) דיום ז' עולה לכאן ולכאן: (כח) שחין
היינו שפסד העור ע"י הכאה או ע"י חולי שבגוף. ומטה היינו שפסד
העור ע"י אש. או ע"י רוחחין שפלו על בשרו. ושיניה כשהן עדיין
מורדין. דהיינו שיש במקום החבורה ליחה. אין מיטמאין בנגעים.
וכשהתפאו לגמרי ונטשו לנקת. או הנגע שגולד שם דיוו כבשר יגע
שבוע הבשר. אבל כשהתפאו רק קלת. ועלה עליהן קרום בקליפת
(כט) ר"ל אף בלא סי' טומאה לר"ך לסגור עכ"פ שבוע א'. וכשלא ימלא צו בסוף השבוע סי' טומאה פוטרו אבל בשאר נגעים שבראש בעמד
בעיניו שבוע א' אינו מטהרו עד שחזרו ומסגירו עוד שבוע ב': (ל) פאוע ששבוע א' הוא ז'. רק אפ"ה נקט הכי אידיי לר"ך.
א"ג קמ"ל דאף שלא מלא צו בסוף שבוע סי' טומ'. אפ"ה עמא כל יום הו'. שהרי לר"ך טבילה והע"ש: (לא) נתק הוא ששירו שער הראש

אחרונה
אסמכתא בעלמא. א"ל כולו מהכא וליף: לאחר הפטור. פי' הר"ב כגון שמד
בעיניו שני שבועות וכו' וסי' אש פטרו ממנת שכלו סימני טומאה אם חזרו
מחליטו אבל הלך כנגע וחזר פס סימני טומאה אין זה לאחר הפטור אלא
כנגע אחר וסימני בתחלה כדלקמן פ"ד מ"ו ופ"ה מ"ג: ד' ובפסיון בסוף
שבוע. דפסיון לא מטמא בתחלה בכל הנגעים. וליף בת"כ מדכתיב אחרי הכרואו
אש"ז דהתיב בעור בשר כתיב. צ"ל דליף מהתם לכו"ל. ומיהו בת"כ בני
נתיקים דריש ביום השביעי ציוס ולא בליה. ואמר בתם דלא יע"פ לה משכ
הבשר דמה לשכר הבשר שכן אין מיטמאין אלא בארבע מראות ע"כ ואל"כ בפסיון
נמי איבא קך פירכא לנתיקים ומי"ל דפסיון לא מטמא בנתיקים בתחלה ובקרבן
אהבן כבש דוקא לענין לילה שייך קך פירכא כיון לנתיקים מיטמאין בכל
מראה יובל להחין אף בליה. וז"ש במטה נמי כתיב ציוס השביעי ולמה לי
נילף משכר הבשר דהתם ליכא פירכא דמטה נמי אינו אלא בארבע מראות ובפ"כ
מ"ב כהנב דבגמ' דידן לא יליף מניום השביעי ציוס ולא בליה אלא מניום
הראות: לאחר הפטור. ה"ל בין שפטרו כשעמד בעיניו שני שבועות וכן הלך

בועז
פטר ומחליט. במחכ"ד אלו דברים מיותרים לגמרי. דהרי לדידו איירי
סיפא שכבר ראה נגע הב' בתחלה. וא"כ מה אריז כה"ל הרי אפילו כשלא
ראה הנגע הב' בתחלה. רק נולדה אח"כ אפ"ה כשפטר הא' ודאי מותר להסגיר
או להחליט הנגע הב' מדפסד כבר מקמא לגמרי. ודב"א חזו לבבא זו דה"ק.
והמחליט (בשכל קמא) מחליט מסגיר ופטר. ר"ל בין צוה או צוה פוסק או
על השט. ומה דנקט תנא חו. מחליט ופטר. קתי על המסגיר מסגיר
השם. ואז הנגע שגולד על הקרום. זהו שנקרא שחין או מכה:
במ"ל אף בלא סי' טומאה לר"ך לסגור עכ"פ שבוע א'. וכשלא ימלא צו בסוף השבוע סי' טומאה פוטרו אבל בשאר נגעים שבראש בעמד
בעיניו שבוע א' אינו מטהרו עד שחזרו ומסגירו עוד שבוע ב': (ל) פאוע ששבוע א' הוא ז'. רק אפ"ה נקט הכי אידיי לר"ך.
א"ג קמ"ל דאף שלא מלא צו בסוף שבוע סי' טומ'. אפ"ה עמא כל יום הו'. שהרי לר"ך טבילה והע"ש: (לא) נתק הוא ששירו שער הראש

כלא רפי' משנה א דק עובד כוכבים או כל נר תושב אינן סמאין בנגעים. אבל ביתו ובגדיו שסבין מעוניין לישראל. ידא בתחלה. כל ישראל סומאיה דשא להוריה לכהן ע"ה דין נגע. וידידיו מה יורה בהנגע שיראה. אין רואין ב' נגעים כחאת אפילו בב' אנשים. אבל לאחר שראה ופסק דין של אחת סותר לראות ולפסק ב' דין האחרת. אפילו שניתן באיש א'. בין להפטר או להחלים או לפסוק. בין בתחלה. ובין בסוף שבוע א' או ב'. אבל כשנודע נגע אחד תוך ימי הגור או החלים של אחרת. לא יראנו הכהן עד סוף [שבוע א' או ב'] : **משנה ב** כל י' ימים של רגל או של חתן אין רואין נגע גופו כסותר או ביתו בתחלה :

משנה ג נגע שבעור אדם. העורל כנרים צריך הגור ב' שבועות. שהן י"ג יום. וכשהולך בה של' או מחיה בתחלה. או הם או פסיון בסוף שבוע א' או ב'. או לאחר פסוק. נחלם :

משנה ד שהין או כוכה [ובת נגנ] כנרים נסגר רק שבוע א'. ונחלם בא' מב' סומאין דריינו בשער לבן בתחלה ובה [כלא' בשבוע א'] או בפסיון בסוף הסגר או לאחר שפסרו :

משנה ה נתק כנרים. נסגר ב' שבועות שהן י"ג יום. ונחלם בשער צדעב

אפילו בתחלה. אבל בסוף שבוע א' או ב' או לאחר הפסוק גם בפסיון נחלם : **משנה ו** נגע שבתקחה או שגבתה. דינו בכל כנגע שבעור. רק שאינו נחלם בשער לבן :

משנה ז נגע כנרים במראה יודקק או אירמם. שנתהווה בגור לבן של צמר או פשמן או בשתי או ערב שלחן. או בכלי עור אפילו צבוע רק בירי שמים. נסגר ב' שבועות שהן י"ג יום. ואחר הסגר ז"י דוקא בב' לריעותא. ששטר או הוסף. במראיתו. וגם פשה. מחליפו ושרפו. ובב' לריעותא מכבשו ומסבילו וסחור. ובחדא לריעותא מכבשו ומסבירו ז"י שנית. ואח"כ כל שלא עבר הדמא לגמרי מחליטו ושרפו :

משנה ח נגע כב' גריסין יודקק או אירמם שנתהווה בבית. מסגר ג' שבועות שהן י"ג יום. וכשראה בסוף שבוע א' או ב' שנתמעט גדלו או כחה למראה סהור. מסתרו. ובגער במראיתו וגדלו. דוקא בשבוע א' חוזר ומסבירו. אבל בסוף שבוע ב'. חולק וקוצה ושח ומסביר שוב ז"י. ואם בסוף שבוע ב' או בסוף שבוע ג'. או לאחר הפסוק חזר הנגע להבית נותק כל הבית. מירו כמבטא שפשה בגדלו. בסוף שבוע א' או ב' חולק וקוצה ושח ומסביר שוב ז"י :

עומאחו כל זמן שהנגע עומד אין פתום מעלמם בעובות כדמין לקמן כפי"ג בין עמד כענין כפולשן ובין עמד כענין ממה אלא שנתחבשו מקטור ובשני מולק וק"ל ואם חזר כענין טותן. וגם כלן קסה סל דלמל כפסיון כסוף. פניס ולאחר הפסוק. דכלל פסיון אם חזר טותן. וז"ל כמש"ל דמוז קני פסיון :

ר' עובדיה מברטנורה נגעים יש בשער לבן פרק ד תוספות יום טוב

פרק ד א יש בשער. ששער לבן מטמא בתחלה. כשהוצא אל הכהן ויש כנגע שער לבן טמא. מה שאין כן בפסיון. שאינו מטמא אלא בסוף שבוע. ובטמא בכל מראה לובן. אפי' למטה מד' מראות. דכתיב (ויקרא יג) ומראה הנגע עמוק מראה הנגע עמוק ולא מראה שער לבן עמוק. משא"כ בפסיון. שאין פסיון מטמא למטה מד' מראות. שצאותן מראות שהאוס נטמא הפסיון מטמא ואין בו סימן טהרה. ואילו בפסיון יש בו סימן טהרה שאם פרח צבולו טהור. מטמא בכל שהוא. אבל שער לבן מטמא בפחות משתי עשרות

פרק ד א יש בשער לבן א מה שאין בפשיון. ויש בפשיון מה שאין בשער לבן. ששער לבן מטמא בתחלה ב. ומטמא בכל מראה לובן ג. ואין בו סימן טהרה ד. יש בפשיון שהפשיון מטמא בכל שהוא ה. ח"ג. א. ויש ג"ג ב. ג.

פרק ד א ומטמא כלל מראה לובן. כהז הר"ב משא"כ בפסיון שאין בו. שצאותן מראות שהאוס מטמא. הפסיון מטמא. בת"כ הביא הר"ב והנה פתחה הגוספת בעור וטמאו הכהן לרעת היא. הרי זה בל' ללמוד על הפסיון שלא יטמא אלא בד' מראות. וצאותן מראות שהאוס מטמא לה. הפסיון מטמא ע"כ בר"ס. ולא למימרא שהפסיון לריכה. שתהא מהמראה של האוס. שהרי המראות מלטרפין להר"ב כדלית ליה. ולהרמב"ם כדלית ליה. כמ"ש במשנה ג' [פ"א] [ד"ה ולפסוק] והתם תנן את שגולד לו פסיון כו'. אלא כלומר לאפוקי אם הפסיון הוא למטה מהד' מראות.

ציונים
א מטמא בתחלה. מ"ה פ"א מה' עומאח לרפ"ט פ"א :
ב מטמא. מ"ה פ"א מה' וז"ל :
ג ואין בו. מ"ה פ"א מה' א' :
ד שהפשיון. מ"ה פ"א מה' א' :
תוספות חדשים
פ"ד שנה א [כהר"ב ד"ה] ואין בו סימן טהרה. דהא כל הנוף נחמל שערות לנפול לא נטהר. (הכ"מ) :
אליהו רבא
פ"ד א יש נשער לק כו'. שמה עבר חלוקי עומאח יש כלן שובדלין השלם סימני עומאח שער לבן ומתים עומאח ז' מזה כ"א וז' ופסיון זה מזה כ"א וז' כשזה דכריס. בתחלה מובדלין הן ששער לבן מטמא בתחלה והוא שספק שהספק קדמיה ואח"כ הספק הללן ומתים מטמא בתחלה אף שלא הוצה ופסיון אינו מטמא אלא בסוף שבוע. ובמראה מובדלין שהמתים מטמא בכל מראה ואפי' שחורה כדמתיא כלל מראה לובן ופסיון אינו מטמא אלא בד' מראות הנגעים. ובסימן טהרה מובדלין שהמתים אין בה סימן טהרה ואף מעבדת היא את הסימן טהרה של פריחה שמעבדת את האוס כלו לבן ושער לבן לא מעבדת ואין

והיינו דמכיים בת"כ והאל דין הוא האוס מטמא והפסיון מטמא. מה האוס אינו מטמא אלא בד' מראות וכו'. ועוד צ"ל דלעיל מחני' ג הביא הר"ס ת"כ וכבס בגדיו וטהר יכול הגרי הוא מכולק ת"ל אם פשה טמא. אין לי אלא במראה מנין שלא במראה ת"ל אם פשה תפסה. ופי' הר"ס במראה שהנגע שלג והפסיון שלג שלא במראה שנגע שלג והפסיון סיד או קרום ע"כ. ולשון הרמב"ם צ"ה משנתנו ושער לבן יטמא בכל מראה לובן ואין זה בפסיון. כי כאשר ה' נגע לרעת בעור הבשר ופשה בעור וה' זה התוספת לבן אבל לובן קלוש למטה מקרום צינה הגה הוא טהור והוא ארמו צהק הוא פרח בעור טהור הוא. יכול לא יטמא משום [אוס] אבל יטמא משום פסיון ת"ל פרח בעור טהור הוא ע"כ. והוא בת"כ ריש פ"ג : **שהפשיון מטמא בכל שהוא.** עמ"ס לקמן משנה ה [ד"ה אם יש בו] ומ"ס הר"ב אבל שער לבן אינו מטמא בפחות משתי עשרות דמעות. וכן אהה אומר כחוט השערה. ובספר מקנה אדרס במסילה ראשונה לשמות במשעול פעל בליר"ו וקמ"ן. ראייתו שכתב חז"ל ובתבנית עשרות נחלקו המדקדקים כי י"א שהוא מן שער. וי"א שהוא מן שער וגמלא זה בשופטים סימן כ'. קולע אל השערה ולא יחמיה ונראה דברי האחרונים. כי כן מהרגמין דשן אצנא בקילעא ומירמן צבינה שער ולא משקן. שורה חוט שער. אבל שער יורה רבוי עשרות כדכתיב (שופטים טו) ויחל שער ראשו לנמח ומתרגמין ושרי שער רשיה לנמחה ע"כ. ורבינו בגור אריה פי' שיש הבדל בין שער

מלאכת שלמה
פרק ד א מטמא בתחלה. אבל פסיון אינו מטמא אלא בסוף דכתיב אחרי הראות אל הכהן : ואין בו סימן טהרה. שאם נתמלא כל

תוספות אנשי שם
פ"ד א תוי"ט ד"ה שהפשיון כו' ונאין דברי האחרונים. ומיחו יש לוקק בפסוק סמך שערות כשרי דחויב סי' ד' ולפום ריהא אשכר לי לומר דשער אשכר חלוקים כענין זה דשער מורה לעולם על הכרוי וצביה מורה על סימור וכל הרבים ונחורה לענין נגעים חמט שער שאח הלשון. כפיחוד על הכרוי. (ב"ד) והמדרשי כ' לא ידעתי מניין לומר על לומר ששער מורה על רבוי שערות ולמה לא יבא שם המין יאמר על רבים ועל יחיד כמשפט כל שערות המין כי ויהי לי שור וחומר מורה על רבים ועל שם שר

פ"ד א חומרות. וכן כל יש ויש שצפרקן חומרות נקט [וחי'ן] : (ב) כשכח צתחלה לפני הכהן. ומלא צבהרתו ב' שערות לבנות מחליטו מיד ואפילו ספק אם קדם צבהרת לט"ל [כסף פיקן. וגל"פ דגס המונע עמו מאן שהל' קדם. כלל ע"ה שאמין באיסורין] אבל פסיון בתחילה אף שהכח רואה שהנגע פשה והולך לפיו בשעה שמסבירו אפי' אינו מחליטו רק מסבירו [וע' מראה כהן כו' סי' י'] : (ג) אפילו למטה מקרום צבינה. משא"כ פסיון אמ"ע רק בל' מד' מראות לבן שזכרו בריש **משנה**
פרק ד א מטמא בתחלה. פי' כשהוצא לכהן ויש ע שער לבן וכו' משמע שאין הכהן לריך לראות אם הפכתו הנכונה כדפי' בפ"ק מ"ג : **שהפשיון מטמא בכל שהוא.** פי' הכ"ג ושער לבן כעני שתי שערות פ' נתי"ס. ולפעד"ג מדכתיב וגלה את כל שער. ואת כל שעריו וגלה.

תפארת ישראל
מכילתין : (ד) דאפילו נתמלא כל הגוף עם שערות לבנות. לא הוי' כפרה צבול דגבי נגע [כ"ה הרא"ש]. ול"מ ל"ל דר"ל דאפילו זקן שכבר כל שערותיו לבנות. והשתה נמחו צבהרתו ב' שערות לבנות נחשבת לו לסי' עומאה. ואין סי' טהרה צנתק. ולא אמרינן דשערות לבנות של זקן נדונות כשחוריות שצרך בשנים. משא"כ פסיון אפסר שיהי' סימן טהרה כשפשה כולו מתוך הסגר או מתוך החלט. ולא מתוך הפסוק [מוספא שהביא הר"ס פ"ג] : (ה) אבל שער לבן לריך שיעור צ"ס. וגם כל **אחרונה**
ולא אשהמט נמד לכמות שערותיו. או שעריו לשון רבים ע"מ דלא לריך דשער נמי רבים משמע ואין רבים פחות משנים. והא דבתלמוד כתיב נמחו שערות ראשי. הנהו דרכה לקלר ויהי' : **מטמא צ"ס.** היינו בעור צער אבל כהקיים מוכח לקמן פ"י מ"ה דאין פסיון פחות משתי שערות : ומתמא

יבין
מכילתין : (ד) דאפילו נתמלא כל הגוף עם שערות לבנות. לא הוי' כפרה צבול דגבי נגע [כ"ה הרא"ש]. ול"מ ל"ל דר"ל דאפילו זקן שכבר כל שערותיו לבנות. והשתה נמחו צבהרתו ב' שערות לבנות נחשבת לו לסי' עומאה. ואין סי' טהרה צנתק. ולא אמרינן דשערות לבנות של זקן נדונות כשחוריות שצרך בשנים. משא"כ פסיון אפסר שיהי' סימן טהרה כשפשה כולו מתוך הסגר או מתוך החלט. ולא מתוך הפסוק [מוספא שהביא הר"ס פ"ג] : (ה) אבל שער לבן לריך שיעור צ"ס. וגם כל **אחרונה**
ולא אשהמט נמד לכמות שערותיו. או שעריו לשון רבים ע"מ דלא לריך דשער נמי רבים משמע ואין רבים פחות משנים. והא דבתלמוד כתיב נמחו שערות ראשי. הנהו דרכה לקלר ויהי' : **מטמא צ"ס.** היינו בעור צער אבל כהקיים מוכח לקמן פ"י מ"ה דאין פסיון פחות משתי שערות : ומתמא

ד שתי. מ"י ע"ש פ"ג פ"ק
כל שרוא. ע"ש : דהר"ת. ע"פ
אין חוששין. מ"י ע"ש פ"ג :

הולפי נראות
ובמראה נ"מ וד"ל ובמראה.
ד שתי כ"ל פ"ק פ"ג פ"ק
נראות כ"ל נראות. וכו'
במראה ובה וכו' נ"מ.
או שער כ"ל ושער.

תוספות חדשים
ד"ר ר"ב פ"ה [הפוכה
כו' טהור. דקתו ושער
בנגע הפך לבן. ולא קודם
(ה"ט ע"ש ט"ז) :

אליהו רבא
ד רבי שמעון אומר כד
לקרן בוג. כ"י שמעון הוא
דאמר כ"י עקיבא דתנן : (ג"ס)
פ"י ע"ג) שתי עשרות האמונות
בניה ובעצמם ובכח ר'
עקיבא אומר כדו שיהיו עולות
בוג. ובכ"י ר"ש כל שיעור
של שתי עשרות ארין שיהיה
לבן. ור"מ ס"ל א"ל כל
השיעור של השער שיהיה לבן
וכדתיב בתוספתא אר"מ
שלא יח' בני אדם המדין
שכבולין הם נידונין אלא אם
מודו של שער לבן טמא אין
מודו לבן טהור דבגו בחודו
לבן : בהדרת וכו' שער לבן
ושער שחור. גרסין. וקמ"ל
אע"ג דנתת שער שחור
מ"ג

תוספות אנשי שם
אין במשמע שיער אלא רבים
שער אחרו עליו כגל שער
ר"ל ש"ל רבוי שער. (ה"ל ע"ג)
אח"כ האר"ז ז"ל כפי
לח"כ כ"י מישוע שער ש"ס
עד שישפוט לך הכהן את
דברתו ועד א"ן עד מדכתיב
לא יקום עד אחד וגו'
ממשמע ש"ל עד אינו יודע
שהוא אחד אלא זה בנה
אז כ"מ שחומר עד הכי
לבן ש"ס עד שיעורו לך
כתיב אחד והנהגה יב"ט
טולבו ע"כ וכו' ר"ל ע"ג
פ"ט דהר"ת מ"ה ופ"י
דפ"ת מ"ה ופ"י דמה
מ"ב כתיב"ט. (ה"ל ע"ג)
ג"ר ר"ה ד"ה פ"ב
כ"י בשער לבן טו'.

הרמב"ם כפי"ט אמרו
מדכתיב והוא הכהן וכו'
י"ב כפי"ט לך משה יח'
ובפ"ט מ"ג וע' חו"ה ע"ל
בספ"ר וכו' פ"י הר"ב לך
מ"ה ועמ"ש. (ה"ל ע"ג)
ג"ר עיקרן מליצין. מה
ג"ר ר"ה הולך את שער
מש"ל לענין פ"ס הדומה
הך אתר ויבין דברו חו"ה
דפ"ט. (ה"ל ע"ג) וכו' ר"ד
כ"י לקרן וכו' ונקטינן
לחומר. ע"ש במ"מ
בפ"ט דל"כ אר"מ כ"ס
לחוב שומאמו מספ"ט ש"ס
ל"מ ב"ה לענין כ"ה דר"ס
ועוד הא ק"ל ספק נגעים
לכ"ל ויבין דברו חו"ה
בספק מציאות א"ל לא
בספ"ק דהר"ת א"ל ד"ה
כה"ל הלכתא וכו' ל"ב כ"ס
א"ן ג"ה חו"ה ע"ש.
(ה"ל ע"ג) ד"ה או שער פ'
ולפ"י ה"ק. וכו' ע"ש

והביאה הר"ש נוסחה. מלמד שמטמאה שלא השוכה. והלא דין
הוא שער לבן וכו' אף מחיה כו'. [נוסחה. מלמד שמטמאה שלא
השוכה] היא. מלמד שמטמאה השוכה. והלא דין הוא כו'. ומ"ש
הר"ב מש"כ לשער לבן שאם קדם לבהרת טהור. כמפורש בס"פ :

ד כ"י לקרן בוג. כתב הר"ב
דהלכה דשיעור שער לבן אר"ב כו'.
כ"ע כ"י פ"ו דגדה. וע"ש [מ"ש
ד"ה ר"ע א']. אבל הלכנו שבו כ"ש.
כ"מ. וכתב הר"מ כ"פ מה"ל ע"ג.
משום דר"מ ור"ש לא אפסיק [הלכתא]
בפרק מ' שאליהו (דף מו). ונקטינן
לחומר. כמו שבחבתי במסכת *כ"ס
פ"י מ"ד : בהרת. כל היכא דלגינן
בהרת ה"ה לשאר מראות חלקות
ופתוחות. הר"ב כ"מ ד"ה גר"ס.
וכ"כ הרמב"ם במשנה דלקמן. ובכ"י
הוא במתני' דהכ"ה : או שער שחור.

והר"ב גורם ושער שחור וכן גרסות הרמב"ם. וכן הוא בנ"ל. אבל הר"ש כתב ג"כ ג' הסדר. ופ"י דלענין הסדר דלר"ד להסגיר.
ולפ"י ה"ק מה"י וכו' שער לבן הרבה יותר משתי עשרות. או שער שחור ואפ"י מעט טמא. הא כדתיב. והא כדתיב. שער לבן
מחליטו. ולא אמרינן מה ש"ס יותר משתי עשרות ממשע הבהרת משיעורו שכ"ר"ס. ושער שחור מסגירו. ולא אמרינן. שממעט
הבהרת מכ"ר"ס. ול' ח"כ שבי"ה הר"ש מסכים קל"ה לגורסא זו וזו היא שאלו תלמודיו אח' ר' יוסי. בהרת ובה שער שחור. חיישינן
שמה מיעט מקומה את הבהרת מכ"ר"ס. אמר להן ובה שער לבן. חיישינן שמה מיעט מקומה את הבהרת מכ"ר"ס. א"ל לא אם
אמרת בשער לבן סמימן טומאה. האמר בשער שחור שאינו סמימן טומאה. א"ל הרי ש"ס בהן ש"ס עשרות לבנות. כלום הם סמיני
טומאה אלא ש"ס. חוששין אלו על המותר שמה מיעט מקומן את הבהרת מכ"ר"ס. א"ל לא אם אמרת בשער לבן שהוא מין טומאה.
חומר בשער שחור שאינו מין טומאה. א"ל אף שער שחור הו"ה מין טומאה. ואומר ושערה לא הפך לבן והסגיר. אם יש בה

שלושה
לקרן בוג. ור"מ דאמר הכא בכל שהוא היינו בלבנות אבל בשיעור השער
מודה וכו' עקיבא דאמר כ"י בא סימן כדו שיהו ניטלות בוג. ועיין בספר
קרבן אהרן בפרשת נגעים פ' ט"ז : ה"ג ובה שיעור לבן ושיעור שחור.
ואי גרסי' או שיעור שחור מיירי לענין הסדר דלר"ד להסגיר. הר"ש והר"מ
ז"ל. ונלע"ד דר"ל דלדדקין קתני אם הוא שער לבן טמא מיד ואם הוא שער
טהור

בועז
ה"ל וגם הר"ש דלא מנוצרת היינו בשחוס רחב ב' עשרות ואלא מנחה
ל"ל דרך לרבותא דב' עשרות נקטי הכי. דאילו כגדל"ה הב"ש כחוס הוא
ג"כ ממשאי. וכ"ש כגדל"ה הב"ש בוג הנגע על שפחה. אבל אילו כשהיא
בוג הנגע ואינה רחוקה מהשפה רוחב ב"ש. אינה מטמאה : (ג) ונ"ל דלכ"י
קאמר הכא מלת מלמטה. ולא נקט כלשונא דרישא. דהיינו היתה אחת
בשיקרה ומחלקה בראשה. דה"ט משום דבשיקרו דרישא ר"ל סמוך לשיקרו
בתחלה טולו הפך לבן וכו' שער לבן או מחיה טמא. וכ"כ ה"ה בתחלה
כ"י טומאה זה או זה טמא [הרמב"ם פ"ד מ"טו' ה"כ ז' : (יב) שח"ג ששער
לבן ג"כ מטמא בכל לובן. אף שדיחה הרבה מקדום ב"ה. ע"כ ר"ק במראה לובן מטמא ולא בשאר מראות : (כ) שהן בנגע : בא) דרך ראשן
לבן אבל סמוך לשיקרו הן שחורות : (ב) דכתיב ושער בנגע הפך לבן. ר"ל עיקר השער שהוא סמוך להנגע אר"ך שיהיה הפך לבן :
(ג) ר"ל עד היכן בנגע השער אר"ך שיהיה לבן : (ד) ר"ל במספרים ולרובן בכל דהו לבן סמוך לשיקרו סני. אבל בגודל השער טולו. לכ"ע
אר"ך שיהיה כ"י לקרן בוג וכדקיי"ל כ"ע (מה פ"ו מ"ג) : (ה) שהי' רק שער א' בהנגע ומחלקה בשנים : (ו) ג"ל דילוף הכי מדכתיב ושער
בנגע הפך לבן. דמלת שער היינו ב"ש. אר"ך שיהיה ב' בנגע. רהיטו למטה. ולא בשנסדק השער למעלה (ג) : (ז) למו דוקא בהרת. אלא
ה"ה כל נגע שבגוף אדם שטמאמו ממתן לובן נקרא בכל מילתן בשם בהרת. והיינו על שם פסולו שהוא משום בהירוכו [ולאפוקי נתק שמעמא בכל
המראות

משנה אחרונה
אומר כ"ס. ופסק הר"ב הלכה כ"מ וכ"כ הרמב"ם וככת תו"ש דבין ר"מ לר"ש
לא דעי' הלכה כמאן ונקטי' לחומר ע"כ ולא יתכן דהא נפיק מינה מוכרח
שחיה מתייב נקרבן ושחיה הוי מליצין במורה. ושוד הא ק"ל ספק נגעים טהור
עד שלא נקט לחומר. ור"ח"י שכ"כ עמד במשנה למך ע"ל והאריך. ולע"ד
דכ"כ פשוט דהכא א"ל לומר הלכה כ"ס כ"י כיון דק"ל כ"פ בא סימן להחמיר בשתי
עשרות האמונות בכל מקום דכ"י לקרן בוג דהוא שיעורא דזומר מטולבו הוי
שער להחמיר. וא"כ ה"ל שיעור אור"ך השער לבן כ"י לקרן בוג. וא"כ א"ל לומר
דלכנויות ש"ט נמי כ"י לקרן בוג דהשתא אר"ך שיהא השער טולו לבן וא"ן
שפיעא לן ומקלתו לבן סני דשער בנגע כה"כ סמוך לנגע שיהא לבן : וה"ה נכ"ה
בשתי עשרות. פ"י הכ"כ ש"ס שערות המתחלקות וכו' לא בא ליתן עטס דמת"ס
טהור

שהמחיה קדמה לבהרת. מה שאין כן בשער לבן. * שאם קדם
לבהרת טהור : ומעבבת את החופך כולו לבן. לאם הוחלט
בנחיה. ופרחה הרעת ככולו חוץ ממקום המחיה. עדיין טמא
הוא. אבל אם פרחה ככולו אע"ג דכל גופו מלא שער לבן טהור

שאיין שער לבן מעכב : ד עקרו משחיר
וראשן מליצין טהור. לאמר קרא
(ויקרא י) ושער בנגע הפך לבן.
העקר הסמוך לנגע הפך לבן : כ"י
לקרן בוג. כ"י שיעור שער
של מספרים. והלכה דשיעור שער
לבן אר"ב. אין פחות מכ"י שיעור שער
הזוג. אבל הלכנו שבו בכל שהוא :
ונראית בשתיים טהור. ש"ס שערות
שמחלקות בראשן לשתיים ובעקרו אין
אלא א' : הכי גרסינן בהרת ובה
שער לבן ושער שחור טמא. בהרת
טהור (* ד"ה ז' ע"ג)

והר"ב גורם ושער שחור וכן גרסות הרמב"ם. וכן הוא בנ"ל. אבל הר"ש כתב ג"כ ג' הסדר. ופ"י דלענין הסדר דלר"ד להסגיר.
ולפ"י ה"ק מה"י וכו' שער לבן הרבה יותר משתי עשרות. או שער שחור ואפ"י מעט טמא. הא כדתיב. והא כדתיב. שער לבן
מחליטו. ולא אמרינן מה ש"ס יותר משתי עשרות ממשע הבהרת משיעורו שכ"ר"ס. ושער שחור מסגירו. ולא אמרינן. שממעט
הבהרת מכ"ר"ס. ול' ח"כ שבי"ה הר"ש מסכים קל"ה לגורסא זו וזו היא שאלו תלמודיו אח' ר' יוסי. בהרת ובה שער שחור. חיישינן
שמה מיעט מקומה את הבהרת מכ"ר"ס. אמר להן ובה שער לבן. חיישינן שמה מיעט מקומה את הבהרת מכ"ר"ס. א"ל לא אם
אמרת בשער לבן סמימן טומאה. האמר בשער שחור שאינו סמימן טומאה. א"ל הרי ש"ס בהן ש"ס עשרות לבנות. כלום הם סמיני
טומאה אלא ש"ס. חוששין אלו על המותר שמה מיעט מקומן את הבהרת מכ"ר"ס. א"ל לא אם אמרת בשער לבן שהוא מין טומאה.
חומר בשער שחור שאינו מין טומאה. א"ל אף שער שחור הו"ה מין טומאה. ואומר ושערה לא הפך לבן והסגיר. אם יש בה

מלאכת
הרמב"ם ז"ל כשתחלש נגע בגוף והלובן המקום ואחר זה נהפך בתוך זה הנגע
ר"ק וכן כשר חי הוא מתי' הסוכה וכאשר החלש נגע עגול במקום מהגוף
וכאשר בתוכו כשר חי הנה ה' א' מתי' שאינה הפוכה וכו' וכו' וכו' :
ד כמה יהא בלבנות וכו'. בת"כ קתני רמ"א כל שהוא וכו' אומרים
כשיעור ופ"י הר"ש ז"ל חכמים היינו ר"ש דמתני' וכשיעור דקתני היינו כ"י

יבין
מתנה למחיה. וכן שהמחיה קדמה והנגע נהווה כבי"ב לה. מש"כ
שער לבן. אם קדמו הב' עשרות לבנות להנגע. אינן כ"י טומאה :
(יח) כשהוחלט הנגע במחיה ואח"כ כסה הנגע כל הגוף חוץ מהמחיה או
שכסה הנגע כל הגוף ונטהר. ואח"כ נתגלה ממש מחיה כעדשה טמא.
[דהר"ש והר"ב לא קטנו רק גוונת קמא. וכו' דכתיב רק לבנות נקטי הא. וכו'
גוונת ב' דמסור' נקרא]. אבל שער לבן צ"ן שגודל בהנגע ואח"כ פרח
ככולו. וכן שפרח ככולו ואח"כ גודל השער לבן טהור. מיהו הכא
טולו הפך לבן בלי שום כ"י טומאה שאר"ך הסגיר ובסוף ההסגר נמלא בו
לבן ג"כ מטמא בכל לובן. אף שדיחה הרבה מקדום ב"ה. ע"כ ר"ק במראה לובן מטמא ולא בשאר מראות : (כ) שהן בנגע : בא) דרך ראשן
לבן אבל סמוך לשיקרו הן שחורות : (ב) דכתיב ושער בנגע הפך לבן. ר"ל עיקר השער שהוא סמוך להנגע אר"ך שיהיה הפך לבן :
(ג) ר"ל עד היכן בנגע השער אר"ך שיהיה לבן : (ד) ר"ל במספרים ולרובן בכל דהו לבן סמוך לשיקרו סני. אבל בגודל השער טולו. לכ"ע
אר"ך שיהיה כ"י לקרן בוג וכדקיי"ל כ"ע (מה פ"ו מ"ג) : (ה) שהי' רק שער א' בהנגע ומחלקה בשנים : (ו) ג"ל דילוף הכי מדכתיב ושער
בנגע הפך לבן. דמלת שער היינו ב"ש. אר"ך שיהיה ב' בנגע. רהיטו למטה. ולא בשנסדק השער למעלה (ג) : (ז) למו דוקא בהרת. אלא
ה"ה כל נגע שבגוף אדם שטמאמו ממתן לובן נקרא בכל מילתן בשם בהרת. והיינו על שם פסולו שהוא משום בהירוכו [ולאפוקי נתק שמעמא בכל
המראות

משנה אחרונה
מתחלה הנגע מיקרי באח"כ כדלקמן רפ"ו והלכך אפ"י דכ"כ חני דמתקמא במפורח
שה במתרו וזה במתרו הוא כ"י דמ"מ בעינן שכל אחד מהם יהא רחוק שתי
עשרות דליהו מנוצ' קמ"ל דלא אר"ך. ולקמן מ"ה אח"כ דאפ"י חוב סולא וקקס
לשער לבן : ד' ע"ק"רן משחיר. לכך נקט משחיר שרוב האכסוס שערותיהן שחור
כדאמרי' פ"ג דגדריס. ומיהו לשון משחיר ומליצין אר"ך עטס דלא חני שחור
ולבן. וכן ספ"ד דפרס פיקרן מלאים וראשן משחיר. ואפסר משום דשער לבן
אינו לבן ממש שמתמא בכל מלאה וכו' אפ"י למטה מ"ה מראות כדלעיל ש"ך
למיתני מליצין פטוס לבן ואינו לבן ממש וכן כפרה כ"ה שחור שחור הדומה אינו
אדום ממש דהא לא חני שיעור אדום כדתיב ג"ס הגדה אדום כ"ס המכה פ"ב
דגדה. מתקם כל מראה כה"כ נהוה לאדום כ"י והיינו מלאים שיהיה לאדום : ר"מ

ה חזרת י"ח ע"פ פ"ד כ"א: שתי ע"כ

אליהו רבא

מיל מידי שער לבן הכא חיי מיל מעמא... ודבר קתי אין חושבן שמה מיטע מלאה בחיי נפשה הוא דאין חושבן שמה מיטע מקום השער את הבהרת. וכן בתוספתא הוא חרי מילי דהיה (רע"ב) יש בשער לבן מה שאין בשער לבן ובשער לבן מה שאין בשער לבן שער לבן לא היל שער אחר מרדו מהאי בשער לבן. והדר הכא חיי מיל בשער לבן חושבן את שמה מיטע את מקום הבהרת מנגרים חיל בהרת וכן שער לבן חושבן את שמה מיטע את מקום הבהרת מנגרים לא את שמה מיטע את שמה שיהיה עומקה האמר כבשר שחור שחור מילי עומקה חיל חיי שיש בו שער שערות לבנות כלום הם סימני עומקה אלא שמים חושבן את למותו כי: דא לא ידע כי בו רוח שתי שערות כי. ודא לא ידע שערות חיל דהיה בתוספתא ר"ח כ"א

תוספות אנשי שם

שער לבן היינו קודם הבהרת דאיתו כי עומקה וזהו דייק ל' המטה דקתי וכו' וזכר וזכרתי אמר וכו' וקנה משום דהא קאמי על עור האדם [ירמל קודם שבה] הבהרת] וזכרתי כב על הבהרת. (רע"ב): ד' ת"ש דיה אמר כי בו ומהותי דמתי פיק כי. לך דבני הראשון דהעיקר דייק מוח להפך דמשמע כא שער לבן חולק בימי חיי הלבן. (רע"ב): באר ל' ש' הראשון כפי' להיך חיל כי. כפי' הראשון שתיים לפיכך הכי חיה פרט לשפחה לבק סי' וקייץ פשוט הסמוך כיס והחוק כגרים לך נגעי כגרים ואלו דנגעי אדם לא אשכחן ל' בפרוט מוח שמי' מ' חללתי כי' וקודם לזה הגיה הכ"ז מחברא דנפשי ובי עור הכי חיל וז"ל גם מים כפי' דעור לסחור דברי הראשון איש מוכרה והמקור יהא שיש להשיב עליו ולא הארכתי בזה מפני שהעיקר נעתי דברי הרמב"ם וה"ל לדבר מלאה בתוספתא כתיבה רמ"ב ספיר דהשכיב תומרות שנכחם ושנגדים שאין בלחם וקא' בתחומיהו הספסוף כרוח עמא כנס' משאיב בלחם הר"ם עמא מ' שם חיל אכל אדם עד שפחה בסמוך וכו' ע"כ: באר וכו' הכי דרשנו הרמב"ם כי לא ידעתי אין העלה העלה ביה רבך סוף חיל לפש דיה סמוך ורוח בלחם ורואה

שער שחור אינו ממועט. פי' הר"ש דמשמע ח"פ שערין שחור הוא והסגור. ע"כ. ודקתי במהני' אין חושבן שמה מיטע מקום שער שחור. ולא תנן נמי [שמה מיטע מקום] שער לבן. משום דשער לבן שחור ממועט. הוא פשוט יותר. וכמו שהא"ג בבבביתא זו דת"כ: מפני שאין בו ממש. לשון הרמב"ם [בפרושיו]. לפי ששער לבן שחור יא' ממועט השער. ממועט מזויר. ואין לו שיעור מוחש עד שיממעט השיעור ע"כ: ד' בהדרת כגרים. מפרש ברפ"ו בס"ד: אם יש בו רוחב ב' שערות. תניא בת"כ והנה אין בה ולא בחוט היוולא ממונה. יכול ח"פ שיש בו רוחב ב' שערות. ת"ל והנה אין בהרת שער לבן. פי' מדכתיב בקרא אחרניא בהרת. ודרשין עלה בת"כ זהו שאמרנו לרבות את החוט שיש בו רוחב ב' שערות. הר"ש. ומ"ה הר"ב. אבל אם אין ברוחב ב'. וכן אם פשה בו' בפסיון רחוק בו' וצעי כגרים. וכן ל' הר"ש. ותמיהי דבמה' פ"ק תנן השחין ומחית השחין וכו' מולקין בין האדם לפסיון הרי אלו להקל. וסתמא קתי. וזוהק למר דדוקא בפסיון כל שאר ועוד דלא אשתמע הנה בנגעי אדם למהני בדיה דפסיון רחוק מיטמא כלל וכי קתי בנגדים פ"א מ"ו. ובבביתא ספ"ב. ההם מקרא ילפינן. ומנן לנגעי אדם. ואע"פ שיש דרוש כיוולא בזה בנגעי אדם. דכי כתיב וחס פשה הפשה המספחה בעור וכן אם פשה הפשה בעור. איכא למדרש נמי דבעור מיותר לומר בכ"מ שפשה בעור ואפי' רחוק ממקום הנגע. מ"מ לא מלאט לחז"ל שדרשו כן בת"כ. כמו שדרשו כן בנגדים ובבביתא. אלא ודאי דבנגעי אדם ליחא כלל. וכן מלאה להרמב"ם בפ"ב מה"ל [הלכה ד'] דדייק למכתב הפסיון הסמוך בנגדים כל שהוא. והרחוק או החוזר. כגרים. ואע"פ דדבר הלמד מענינו הוא. דבנגדים מיירי. ולא הוה לריך למידק ולמכתב בנגדים וכמו שבמ"ו פ"א לא תני בנגדים מהאי טעמא. דכולה פירקא בנגדים מיירי. אלא למידק אתי לאשמעין דדוקא בנגדים ולא בנגעי אדם. וכן לא אשתמיט הרמב"ם בדיני נגעי אדם למהני דין פסיון רחוק כגרים שיהא פסיון. אך הראב"ד כתב עליו וז"ל אם השחין בדרש ת"כ עכ משנת נגעים. המלא שאלהם והבגדים והבביתא שיש לזה הדין עכ"ל. וכתיב הכ"מ שהשיג למה אמר בנגדים. דמשמע שיה הדין מיוחד בנגדים. ואינו כן. שאדם ובגדים ובבביתא שחין לדין זה. והעיקר ל' הראב"ד בפירושו לת"כ. שז"ל. היא פרט לשפחה לבק. פי' דקייץ פשוט כ"ס. והרחוק כגרים בנגעי אדם ובבביתא. ואע"פ דלא אשכחן לה בפירוש. שמעינן לה מכללי דמתניהו. דפסיון רחוק לא ממועט בנגעים דאדם. דתנן בנגעים פ"ד. בהרת כגרים וחוט יולא ממונה אם יש בו רוחב שתי שערות וזקק לשער לבן ולפסיון אבל לא למחיה. שמעינן מהא דאי לית בה רוחב שתי שערות אינו זקק לפסיון. דאם פשה חוץ לאותו חוט. לא ממועט משום פסיון אלא פסיון הבא מרחוק לא ממועט. ותנן בנגעים פ"ק. היה בו פסיון והלך לו הפסיון או שהלכה לה האדם. או שנתמעטה. ואין בזה ובזה כגרים השחין ומחית השחין. המוכה ומחית המוכה. [והבהק]. מולקין בין האדם לפסיון. הרי אלו להקל. שמעינן מהא. טעמא דשחין ומכוח ובהק מולקין בין אדם לפסיון הוא טעור. משום דשחין ומכוח ובהק לא חוו לפסיון אבל עור הבשר בעלמא ח"פ שחולק ביניהם טמא. אלא פסיון רחוק ממועט. אלא ש"מ חרף בפסיון כל שהוא וחרף בפסיון שהוא כגרים. עכ"ל הראב"ד. וכתיב הכ"מ דלדעת הרמב"ם י"ל. שאע"פ שהם שחין בסמוך ורחוק הם מוחלקין בחומר. דבבביתא הוה כשני גריסין. כדתיב בספ"ב דנגעים. עכ"ל. ואני נפלאהי הרבה דמאי דיוקיה דדייק הראב"ד ממתני' דפ"ק דה"ט דשחין ומכוח ובהק מולקין. משום דלא חוי לפסיון. דהא ממתני' דבהרת דתנן דמולקין והלכו להן הרי אלו להחמיר. שמעינן מינה דדאי דרואין הן לפסיון והיינו דהרמב"ם בפ"ד מה"ל [הלכה ג'] כתב בהרת שפשה לבק ה"ו פסיון. וכתיב הכ"מ דהיינו משמע בפ"ק. ומעשה דלמדנו שיש פסיון לבק דיוקא דהראב"ד ליחא. ול"ק אמאי קתי דוקא הני. משום דרבותא נינהו דאפי' אלו שאינן עור בשר הרי הן מולקין כ"ס עור בשר עלמו שחולק. והא דתניא בת"כ היא פרט לשפחה לבק. אין ענינו כמשמעו כשהיה בק סמוך לנגע ופשה לחוט. אלא ענינו פרט לכהפסיון פשה למראה הבהק. שהפסיון עלמו לריך שיהיה מהמראות שהנגע גופו מיטמא בהן והאפי' קאמי החס בת"כ ספ"ב

כיקום שער שחור את הבהרת (ה). מפני שאין בו ממש (כ). ד' בהרת כגרים. וחוט יוצא ממנה. אם יש בו רוחב שתי שערות. שיהיו כגרים מלוממם ובה שתי שערות לבנות. והשאר מלאה שערות שחורות. עמא. ולא אמרינן שמקום השערות שחורות

ווקקה רוחב ב' שערות. הר"ש. ומ"ה הר"ב. אבל אם אין ברוחב ב'. וכן אם פשה בו' בפסיון רחוק בו' וצעי כגרים. וכן ל' הר"ש. ותמיהי דבמה' פ"ק תנן השחין ומחית השחין וכו' מולקין בין האדם לפסיון הרי אלו להקל. וסתמא קתי. וזוהק למר דדוקא בפסיון כל שאר ועוד דלא אשתמע הנה בנגעי אדם למהני בדיה דפסיון רחוק מיטמא כלל וכי קתי בנגדים פ"א מ"ו. ובבביתא ספ"ב. ההם מקרא ילפינן. ומנן לנגעי אדם. ואע"פ שיש דרוש כיוולא בזה בנגעי אדם. דכי כתיב וחס פשה המספחה בעור וכן אם פשה הפשה בעור. איכא למדרש נמי דבעור מיותר לומר בכ"מ שפשה בעור ואפי' רחוק ממקום הנגע. מ"מ לא מלאט לחז"ל שדרשו כן בת"כ. כמו שדרשו כן בנגדים ובבביתא. אלא ודאי דבנגעי אדם ליחא כלל. וכן מלאה להרמב"ם בפ"ב מה"ל [הלכה ד'] דדייק למכתב הפסיון הסמוך בנגדים כל שהוא. והרחוק או החוזר. כגרים. ואע"פ דדבר הלמד מענינו הוא. דבנגדים מיירי. ולא הוה לריך למידק ולמכתב בנגדים וכמו שבמ"ו פ"א לא תני בנגדים מהאי טעמא. דכולה פירקא בנגדים מיירי. אלא למידק אתי לאשמעין דדוקא בנגדים ולא בנגעי אדם. וכן לא אשתמיט הרמב"ם בדיני נגעי אדם למהני דין פסיון רחוק כגרים שיהא פסיון. אך הראב"ד כתב עליו וז"ל אם השחין בדרש ת"כ עכ משנת נגעים. המלא שאלהם והבגדים והבביתא שיש לזה הדין עכ"ל. וכתיב הכ"מ שהשיג למה אמר בנגדים. דמשמע שיה הדין מיוחד בנגדים. ואינו כן. שאדם ובגדים ובבביתא שחין לדין זה. והעיקר ל' הראב"ד בפירושו לת"כ. שז"ל. היא פרט לשפחה לבק. פי' דקייץ פשוט כ"ס. והרחוק כגרים בנגעי אדם ובבביתא. ואע"פ דלא אשכחן לה בפירוש. שמעינן לה מכללי דמתניהו. דפסיון רחוק לא ממועט בנגעים דאדם. דתנן בנגעים פ"ד. בהרת כגרים וחוט יולא ממונה אם יש בו רוחב שתי שערות וזקק לשער לבן ולפסיון אבל לא למחיה. שמעינן מהא דאי לית בה רוחב שתי שערות אינו זקק לפסיון. דאם פשה חוץ לאותו חוט. לא ממועט משום פסיון אלא פסיון הבא מרחוק לא ממועט. ותנן בנגעים פ"ק. היה בו פסיון והלך לו הפסיון או שהלכה לה האדם. או שנתמעטה. ואין בזה ובזה כגרים השחין ומחית השחין. המוכה ומחית המוכה. [והבהק]. מולקין בין האדם לפסיון. הרי אלו להקל. שמעינן מהא. טעמא דשחין ומכוח ובהק מולקין בין אדם לפסיון הוא טעור. משום דשחין ומכוח ובהק לא חוו לפסיון אבל עור הבשר בעלמא ח"פ שחולק ביניהם טמא. אלא פסיון רחוק ממועט. אלא ש"מ חרף בפסיון כל שהוא וחרף בפסיון שהוא כגרים. עכ"ל הראב"ד. וכתיב הכ"מ דלדעת הרמב"ם י"ל. שאע"פ שהם שחין בסמוך ורחוק הם מוחלקין בחומר. דבבביתא הוה כשני גריסין. כדתיב בספ"ב דנגעים. עכ"ל. ואני נפלאהי הרבה דמאי דיוקיה דדייק הראב"ד ממתני' דפ"ק דה"ט דשחין ומכוח ובהק מולקין. משום דלא חוי לפסיון. דהא ממתני' דבהרת דתנן דמולקין והלכו להן הרי אלו להחמיר. שמעינן מינה דדאי דרואין הן לפסיון והיינו דהרמב"ם בפ"ד מה"ל [הלכה ג'] כתב בהרת שפשה לבק ה"ו פסיון. וכתיב הכ"מ דהיינו משמע בפ"ק. ומעשה דלמדנו שיש פסיון לבק דיוקא דהראב"ד ליחא. ול"ק אמאי קתי דוקא הני. משום דרבותא נינהו דאפי' אלו שאינן עור בשר הרי הן מולקין כ"ס עור בשר עלמו שחולק. והא דתניא בת"כ היא פרט לשפחה לבק. אין ענינו כמשמעו כשהיה בק סמוך לנגע ופשה לחוט. אלא ענינו פרט לכהפסיון פשה למראה הבהק. שהפסיון עלמו לריך שיהיה מהמראות שהנגע גופו מיטמא בהן והאפי' קאמי החס בת"כ ספ"ב

שחור יגירע עלי יתלבן והדר קתי דין אחר דאין חושבן להאי שער שחור שמה מיטע וכו' ולכל הגרסאות אין תושעים שמה וכו' פי' אין חושבן להקל: ווקקה

מלאכת שלמה

כדי לקרן צונו. וכדמפרש גרישא. וא"כ אי הוה נקט גם הכא היתה אחת צעיקה. סד"ל דגם הכא ר"ל כדי לקרן צונו. ור"ל דדוקא כשנראה מגודל השער כדי לקרן צונו עלו אחת. או הפילו למעלה מזה חלקה לפנים דייקין לה כשער א'. אבל כשנראה כאלה רק בפחות מכדי לקרן צונו כדומת כב' שערות. להכי נקט הכא לשון למטה. לאשמעין דאפילו מראות כאלה רק למטה משיעור זו ה"ל. אפי' נחשבה כאלה ואינה סימן עומקה. ואפשר עוד דלמטה דקאמר הנה היינו למטה חוץ הבשר. וכל מה שמהשער מבחוץ על הבשר מפולא ונראה כשחים. אפי' כיון שאלמא בשרה אינה רק אחת. דיונת רק כשער א'. ואח"ל היאך נדרוש במטוסה ממועט לידע אם בחוץ הבשר היא א' או שתיים. ואי"ל כגון שהחלט בעור פסיון או מוח'. ותלם השער בעור זו ומלאה שהיתה ב' בחוץ הבשר. ואח"כ עבר הפסיון והמח'. הר"ל שמה משום ב' השערות שהלשן בשכר ה' מוחלט. ליחא. דהא דלמרינן לאחר הלגטו עמא היינו לאחר שהחלט בלחמו סי' טו"ו שחלו [ע"י פ"ו מ"ד]. אלא אי"ל דטוב לידע שפיר אם השער מחולק חוץ הבשר. אם ב' פולני שער אלו ואלוים ממועט א'. או ודאי שער א' שנתפלה רק בחוץ ונראה כב'. דבריר כרוח

המראות. ופי' מראה בהן סי' יט]. ור"ל הכא אם ב' לפני הכהן נגע שגדולה כגרים מלוממם: כח) ר"ל שיש בנגע ב"ם לבנות או יותר. אבל גם שער שחור. וברי ע"י מקום השער יהממעט השיעור גרים שבנגע: כט) ולהכי יחליטו. ונ"ל דאפילו יש הרבה שערות שחורות או לבנות. למטה משיעור זו ה"ל. אפי' נחשבה כאלה ואינה סימן עומקה. ואפשר עוד דלמטה דקאמר הנה היינו למטה חוץ הבשר. וכל מה שמהשער מבחוץ על הבשר מפולא ונראה כשחים. אפי' כיון שאלמא בשרה אינה רק אחת. דיונת רק כשער א'. ואח"ל היאך נדרוש במטוסה ממועט לידע אם בחוץ הבשר היא א' או שתיים. ואי"ל כגון שהחלט בעור פסיון או מוח'. ותלם השער בעור זו ומלאה שהיתה ב' בחוץ הבשר. ואח"כ עבר הפסיון והמח'. הר"ל שמה משום ב' השערות שהלשן בשכר ה' מוחלט. ליחא. דהא דלמרינן לאחר הלגטו עמא היינו לאחר שהחלט בלחמו סי' טו"ו שחלו [ע"י פ"ו מ"ד]. אלא אי"ל דטוב לידע שפיר אם השער מחולק חוץ הבשר. אם ב' פולני שער אלו ואלוים ממועט א'. או ודאי שער א' שנתפלה רק בחוץ ונראה כב'. דבריר כרוח

משנה אחרונה

הוא. ואפי' אם נפרש שהק' הבהק ונעשה עור בשר במקומו בלא נגע ב"ם דהיי בהראב"ל דפסיון רחוק הוא ומעמא. אבל בלחם הפירות הוא שבה הבהק נמקומה ומתמא בפסיון הסמוך אבל הכוון לא מעמא כלל בלחם דדיוקא דהראב"ד מנישא דתסא לאו דיוק הוא. דודאי יש פסיון לבק והא דלמר בת"כ פרט לשפחה לבק היינו שהפסיון הוא מלאה בהק בת"ש הוי"ט בשם הרמב"ם. אלא שאני תמה על כל הקדמונים שנעלם מהם חוספתא מפורשת בפ"ו חומר בנגדים מאלים שהפסיון הסמוך עמא בנגדים משא"ל בלחם. וכן גבי חומר בבביתא מאלים מביי עס ג"כ דפסיון הסמוך עמא בבביתא משא"ל בלחם. ויכיל הכ"ס

טעמא

הלכה ע"י שם פיה: היתה. ע"י שם פ"ה ה"ל: בבשר. ע"י שם פ"ה ה"ל:

תוספות חדשים

משנה: [במשנה] הראה בתחלה כיון דפטריו כו' כמו שאין בו נגע כלל. והלכה ח"ק בשמירה למקומה הראשון. ה"ל כנגע מזה משתי כסוף שנוע ראשון דלס עמוד בעיניו לר"ך עוד הסגר. והכי ח"ק אם הלכה וחזרה ה"ל כמו שהיה ומסגרו שנית: [ה"ר"ב פ"ה] הרי ה"ל כו' שני ע"ל ואם עמדה כסוף שנוע שני פטרו ולא אמרינן כיון שהלכה בשמירה ה"ל נגע חדש ולר"ך ב' הסגרות אלא כיון שחזרה למקומה הראשון ה"ל לא ה"ל כו' (הרא"ש)

אליהו רבא

ב' כנסה ופשה פשה וכסה. ה"ל פשה לאו בארוז מקום שהיה בו הנגע בתחלה לר"ך ה"ל כו' הלכה וחזרה וה"ל כו' כמות שהיה ואמרינן ר"ע מנחם. אלא כנסה בארוז מקום שהיה בו הנגע בתחלה מזה או פשה מזה אחר או פשה תחלה מזה אחר ואמרינן כנסה בארוז מקום מזה או ר"ע מנחם שמתרשץ עם הישנה והמקום מתפטר והואיל והלכה מן הארץ מן המצוק והכא אכתי לא נטר למיתתיה אלא כלומר כתיב מלתא קמיסגרי ר"ע ורבין והדר קא מצרש למתיה ובג"ו

משנה אחרונה

גא סימן אחר ה"ל מוחלט כמו סימן אלא איירי דהני לפיל כה"ג במהי ופטר לכן משום פלוגמא דר"ש הני ממי סך: לאחר הפטור מראה בתחלה אכל אם לא פטרו וחזרה ה"ל הוא מוחלט ככתחלה דהיינו כמו בתוך ימי הסגר: כנסה ופשה. פ"ה ה"ל כו' כנסה כנגרים וכנסה כסוף שנוע ופשה אם תקום הכנסה ופ"ה ע"ל ונמשך אחר פ"ה הכנסה: ובתורה כתב נתמעט בתוך ימי הסגר כו'. ותמה הרא"ש דכוס עודה ר"ע דתחלה בתחלה כדלקמן. וכן ה"ל והרא"ש כנסה דמה שכתבתי מן התוספת והכתוב בתוך ימי הסגר אינו כוונת דכיל מלי גדומה כסוף שנוע דמתחת גופה ה"ל תני ליעיל הלכה וחזרה כסוף שנוע ה"ל כו' כמות שהיה. ובוד כתבו ה"ל והרא"ש דלפי' כסוף שנוע לא מיתוקם שהסגירה כנגרים דכהא אפי' אם כנס ונעשה פחות מנגרים ואח"כ פשה את מקום הכנסה מודה בזה ר"ע דאין כאן להחליט כיון שאין כאן פטור כנס דלר"ס דאימי. ובוד דפחות מנגרים לאו כלום הוא וכשפודה על כגרים ה"ל הוא כמו שהיה. אלא פלוגמיהו הוא כשסגרו כנגרים ועוד וכסוף שנוע כנס אותו ועוד ופ"ה כנס דלר"ס ח"ק פטור. ולהכחיש כיון שאין כאן מוספת תחלה ר"ל אין זה פטור ואי קמי' כסוף שנוע שני פטור ופ"ה ח"ק וקודם שפטרו אכל את פטורו לר"ע פטור מתחלה כנסה ופשה. וה"ל כו' כמות שהיה. וה"ל כו' כמות שהיה. וה"ל כו' כמות שהיה.

וכן בשער לבן ובפסיון. ודין מחיה ושער לבן. תנא לעיל לחודה. משום פלוגמא דר"ש ורבנן. ה"ל כו': הלכה וחזרה כסוף שנוע. לשון הר"ב כגון שהסגרו כו' והלכה הבהרת בחלמץ השנוע כו'. ולשון הר"ש הסגרו וכסוף השנוע הלכה לה וחזרה בו ביום. או שהלכה בחלמץ השנוע כו': לאחר הפטור. לשון הר"ב דראה לוחה הכהן כסוף השנוע כשהלכה לה כו'. או עמדה בו שני שנועות ופטרו ואח"כ הלכה ושוב חזרה. ה"ל כו': היתה עוה ונעשית כהה כו'. פ"ה ה"ל כו' היתה עוה כשגן כו' ונעשית כהה כגון כסוד או כקרום וכו'. וכן לשון הר"ש. וכבר כתבתי בזה בפ"ק מ"ג [ד"ה לפטור] [א"ן כתבתי שם ג"כ כס"ד מנגן שאם היתה כהה ונעשית עוה שגרי היא כמו שהיתה]: כנסה ופשה וכו' ר"ע

וכן בשער לבן ובפסיון. הלכה וחזרה כסוף שנוע. ה"ל כו'. הרי היא כמות שהיתה (ג). לאחר הפטור (ג) תראה כתחלה (ג). היתה עוה. ונעשית כהה (ג). בהה ונעשית עוה. הרי היא כמו שהיתה (ג). ובלבד שלא תמעט מד' מראות (ג). כנסה ופשה. פשתה ובנסה (ג). ח"ד. כתחלה כו' בתחלה. ר

וחזרה לכגרים: וכן שער לבן ופשויון. אם הלך האהל. עומא מפני השני: הלכה וחזרה כסוף השנוע. כגון שהסגרו על בהרת כגרים. והלכה הבהרת בחלמץ השנוע. ובסוף השנוע חזרה: הרי היא כמות שהיתה. ומסגרו הסגר שני: לאחר הפטור. דראה לוחה הכהן כסוף השנוע כשהלכה לה. ופטרו. אם אמרינן חזרה. ה"ל כו' (ה). בתחלה. והאי חזרה היינו במקומה הראשון. דאי במקום אחר א"כ הרי זו בהרת אחרת: היתה עוה. כשגן כשהסגרו ונעשית כהה כסוף שנוע ראשון כגון כסוד. או כקרום. או היתה כקרום שנוע הסגר. ונעשית עוה כשגן כסוף שנוע הסגר. ועמונה הסגר שני כמו עמוד מראות פוטרו מד'. ועוד: כנסה ופשה. ה"ל כו' כמות שהיתה. או שפשתה כסוף שנוע. ואח"כ כנסה את מקום הפסיון. ולא יזכר: ר"ע

וכן בשער לבן ובפסיון. הלכה וחזרה כסוף שנוע. ה"ל כו'. הרי היא כמות שהיתה (ג). לאחר הפטור (ג) תראה כתחלה (ג). היתה עוה. ונעשית כהה (ג). בהה ונעשית עוה. הרי היא כמו שהיתה (ג). ובלבד שלא תמעט מד' מראות (ג). כנסה ופשה. פשתה ובנסה (ג). ח"ד. כתחלה כו' בתחלה. ר

מלאכת

הלכה וחזרה כסוף שנוע. ואפי' שהלכה והחזרה שתיים היו ביום אחרון של סוף השנוע הרי היא כמות שהיתה ומסגרו הסגר שני ואם עמדה כסוף שנוע שני פטרו ולא אמרינן כיון שהלכה כשחזרה ה"ל נגע חדש ולר"ך ה"ל כו' פ' שני דפרשת נעשים דהיינו אחר ופשה מזה אחר או פשה תחלה מזה אחר ואמרינן כנסה בארוז מקום מזה או ר"ע מנחם שמתרשץ עם הישנה והמקום מתפטר והואיל והלכה מן הארץ מן המצוק והכא אכתי לא נטר למיתתיה אלא כלומר כתיב מלתא קמיסגרי ר"ע ורבין והדר קא מצרש למתיה ובג"ו

שלמה

שכתב והסתיוק למשנה כמנהגו ע"כ ר"ל שנתקום ה"ל בנא דהלכה וחזרה כסוף שנוע ה"ל כמות שהיתה לאחר הפטור תראה בתחלה ה"ל גורם מה שכתבנו בשמו ו"ל לפי מה שגראה למסרי"ק ו"ל. ועיין עוד במ"ש שכתבנו בסמוך: היתה עוה וכו'. עיין בספר קרבן אהרן פ' שני דפרשת נעשים: כנסה ופשה. ה"ל כו' כמות שהיתה וכו'. לשון רמב"ם עד או פשה כסוף שנוע ואח"כ כנסה את מקום הפסיון ולא יזכר. אמר המלקט סוף לשון זה ברבינו שמשון ו"ל ה"ל כו' ה"ל כו' כמות שהיתה ומסגרו שני כסוף שנוע ראשון ופטרו בשני ובנא לא קליני ר' עקיבא כדאיתא בתוספתא אלא כה"ל פליגי כגון שהיה בתחלה כגרים ועוד והסגרו וכסוף שנוע שני או לאחר הפטור כנסה אותו ועוד ר"ע

י"ב

כל חללה שצ'למנע. הרי פנים חדשות בה לכהן ונגע חדש הוא. ולא התעמא משום פסיון. והרי נגע בהאר זה לא פשה. ומה שכתבתי על פני המזיחה. פסיון להוכיח ה"ל דלמ"ט. קמ"ל ואנב הך בנא נקט נמי איך צ"ב. עיני' דמייירי הכא שלא החליטו הכהן רק עבור הסי' שעבר אה"כ. וקמ"ל דלמ"ט שלא החליטו עבור סי' ע"ו הנשאר עדיין אפי' כל דיני מוחלט עליו (ג) (ג) דברך ה"ל עומא מפני ה"ב (נא) מלת כסוף שנוע רק אחרונה קמי'. וכגון בהרת כגרים שפגרה והלכה הבהרת או נתמעטה מכגרים בתוך ימי הסגר. ובסוף שנוע הסגר כשראה הכהן מלאו שחזרה הנגע למקומה הראשון. או בסוף השנוע מלאו שחזרה ח"ד. [ובן מוכרת דגם כהלכה וחזרה שנין כסוף הסגר לעיני הכהן ג"כ אינו כנגע חדש מדלא אשכחן כסופא גוואל שגראה בתחלה רק אחר שפטרו ממש. ולא ידעא למה השמים הרב ו"ל מנהיבא גם הך גוואל]: (ג) לפיכך אם הוא כסוף שנוע ח' מן כעמד בעיניו וחזרו ומסגרו רק שנוע ח'. ואם אירע כך כסוף שנוע ב' פטרו לגמרי. מיהו דוקא בחזרה למקומה הראשון. דלוי חזרה בשני מקום אפילו בחזרה קודם פטור. וזו נגע אחרת היא [משא"כ כנגדים ונגעים. כשחזרה אפילו שלא במקומה הראשון כנגע הראשון דיינין לה]: (ג) אם כבר פטרו הכהן מחמת שנוע בעיניו ב' שנועות או משום שנתמעט מכגרים כסוף שנוע ח' או ב'. ולאחר הפטור חזרה ונתמעטה וחזרה ונתגדלה לכגרים במקומה הראשון: (ג) וזריכה ב' הסגרות. מיהו כשפטרו הכהן כסוף שנוע ב' מדעמדה בעיניו ב' שנועות ולא נתמעטה ולאחר הפטור פשה. לכ"ע דינה כנגע הראשונה. והרי כל פסיון שלאחר פטור עומא מיר: (ג) כשהסגירה היתה במראה עומא עו. ובסוף השנוע מלאה במראה עומא כהה מראשונה. אכל עדיין היא בנא' מד' מראות. או אופכא: (ג) דמקשהר שיעור גדול הנגע וגם שיעור לבטויה. כפי הראי לעומא. עדיין לא נתבטל שמה הראשון וה"ל כעמדה בעיניה [ונ"ל דמדלא מתקן הכא בין שזירע כך קודם שפטרו או אחר שפטרו. משום דגם בזירע כך לאחר שפטרו כשאר בפטורו כמתחלה. אף שנתעמה מראות הנגע. וזה דלא כה"כ דייק וכתב שזירע כך כסוף שנוע ראשון. והרי מוכח כדכרנו. מדקאמר כסופא ובלבד שלא תתמעט מד' מראות. וה"ל ודאי מייירי שפטרו מדינה. ואחר הפטור נעשה עו. וק' ל"ל דקטן שכהה מד' מראות בפטור הרי גם בפטורו במראה עומא כהה וחזר למראה עומא עו. נמי מראה בתחלה. אפי' דכל שני מראות עומא למראה עומא אפילו לאחר הפטור. היא כמו שהיתה. ורמב"ם דנתעבה ב' שניים ביחד שהלכה כהה. וחזרה עוה. ואפילו אירע כך בין הסגרים אפי' מראה בתחלה. דל"ל דהיתה עוה דקאמר תנא. ר"ל לוחה שהלכה וחזרה דקטן כרישא. לוחה דמי גרע הלכה במראה כהה. מנתמעטה מד' מראות כסופא דלמיינין שכתחמוז במראה עומא שנתעמה בתחלה. וא"כ ה"ל כשהלכה ה"ל ודאי לא נרע מכהה מד' מראות. רק ו"ל תנא כהה מד' מראות ופטרו משא"כ הכא שזירע כך בין הסגרים וה"ל]: (ג) דכשפטרו מדנתמעט נמוך מד' מראות. ה"ל כהלכה לגמרי וזו שנתעבה אה"כ כנגע חדש הוא. וגל"פ דבזירע כך כסוף הסגר קודם שפטרו הכהן בפטורו. לא עדיף כהה מד' מראות. מהלכה לגמרי וחזרה כסוף הסגר לעיני הכהן. דכל שלא פטרו בפטורו אמרינן דהיא היא: (ג) ג"ל דמדנקט לעיל לשון הלכה וחזרה. והכא נקט לשון כנס ופשה. ע"כ ה"ל משום דכרישא בתחלה

תפארת

ישראל

בועז

מייטויה מספק [כתוב' ונחיס ד'ל' א'] וא"כ הלא כנגע וכו' שנתעבה כלחת. מסתבר דהנגע היה הסיבה שילבינו השערות [כתוב' גיה ד"ל א']. ועי' עוד בגמ' א' [ס' ל"ב סק"ג] בהדפוס פרישות התפליין. רק משום שמה נדפס האות המאוחר קודם הראוי להקדים ולא משום כל שאינו בנא' וכו'. וד"ק: (ג) ובהבא מוכח שא"כ שיהי' הממיה בחלמץ הנגע ממש. ודלא כה"ל והר"ב שהבאנו לעיל סימן ג"א. דהרי מסתמא אין הספיון מקיף סביב כל הנגע. וא"כ כשהלך הפסיון מזה ח' איך יהיה עומא מהממיה שהשאה אינה בחלמץ ממש. ואי"ל שנתחלה לא היה הממיה בחלמץ הנגע. וכן

כנגע אחר. ונגע חדש הוא זה. ויסגור: וחכמים משהר"ן. ללא חשיב פסיון. אלא אם כן מוסקף על שיעור הנגע שהיה בתחלה. וזה שאינו עכשיו אלא כגרים נחשב כראשון שעמד בעיניו ומהור: ופשתה בחצי גרים ועוד כו'. רבי עקיבא בטמא. משום ועוד דאשתייר ביה מן הפסיון.

ובפשתה לאחר הפטור איירי: וחכמים משהר"ן. דכיון דאזיל ליה חלי גרים מן האוס. ליכא מנגע חדש אלא חלי

כבר כתבתי לעיל בזה להרמב"ם לא גרמיון ליה. ולהר"ב שמע"ט לעיל כפי' הרמב"ם וגרם להבא דל"ע. ומהר"ם כתב וז"ל לאחר הפטור איירי. ר"ע אומר תראה בתחלה. טעמא דר"ע א"צ דנגע קמא נהבטל ונטר. לא נהבטל לגמרי. דכי היכי דכי פשה קלה עליו אפילו אחר הפטור מוטמא משום פסיון. ה"ג אם נתמעט והלך מקלה מן האוס. ולא נשאר אלא חלי גרים ופסיון כחלי גרים. מלטרפין זה עם זה להיות נגע אחר חדש והתראה בהרת

דלחן דמי אפשר משאי אפשר. דמשום פסיון לא שייך להחליט לאחר הפטור אלא מחמת לירוק נגע קמא שבו פשה על הראשון. אבל לענין אחר לא מלטרפין ליה לגוף של נגע הראשון. שדבר נטהר והבטל. אלא אם כן נולד בו מחיה ושער לבן בארזו גרים הראשון. ולאו דוקא שפשתה ברישא ובוו הלך מן האוס. אלא ה"ה איפכא. רע"א תראה בתחלה. דכיון דס"ל בסמוך כשהלכה מן האוס חלי גרים. מלטרף חלי גרים קמא בזהו חלי גרים דפסיון להחליט. א"כ יומא נמי שילטרף חלי גרים קמא בזהו חלי גרים בתרא להסגור. ע"כ: וחכמים משהר"ן. לשון הר"ב דלא חשיב פסיון אלא ח"כ מוסקף כו'. ולא דק בלישניה. דא"כ לר"ע חשיב פסיון. והרי לא אחר ר"ע אלא תראה בתחלה. והא נאמר שנסמך על פי' הרמב"ם. כ"ש דלא דק. שהרמב"ם מפרש דר"ע חשיב פסיון. והכ"א שהפסיון הוא שיוסוף כו' אבל לא על משנה זו כתב כן. דלחיה לא גרם לה כלל כמ"ס לעיל. אלא על מהני דלקמן הוא. דקאי על בבה הראשונה שבה. ומ"ס הר"ב. נחשב כראשון שעמד בעיניו ומהור. כלומר ואי קאי בסוף שבוע ראשון מסיגורו כו'. כדפי' הר"ב בחכמים משהר"ן דמתני' דלעיל. והר"ם מפרש לעיל והכא דמשהר"ן לגמרי. ומוקי לה בסוף שבוע שני ולאחר הפטור. וכבר כתבתי לשון מהר"ם בזה. [לעיל ד"ה רע"א]: ופשתה כחלי גרים ועוד וכו' ר"ע מטמא. פי' הר"ב משום ועוד כו' ובפשתה לאחר הפטור איירי. וכ"כ הר"ם. ומיהו לדידיה ניהא שהוא מפרש לכוליה צבות דלעיל נמי בזהו ומטעם שכתבתי לחכמים משהר"ן. קסבר הר"ם דלגמרי משהר"ן. ולא משקחת לה אלא בסוף שבוע שני ולאחר הפטור. אבל להר"ב דלא דייק לפרושי הכי בהני צבות דלעיל. ה"ג דלא ה"ל לדקדק ולהתנות דלאחר הפטור איירי. ג"ל: וחכמים משהר"ן. פי' הר"ב דכיון דלחיה

ח פסיון. ע"כ טמא כו' : ח וחכמים. ע"כ :

תוספות חדשים

משנה ח [בהר"ב סי' יא] ורבבים כו' ומהור ופסיון וזו נהבטל הנגע יומא. ולא יבא דק מהני נגע בפשתה. משא"כ מתני' דלעיל דהלכה ומהר"ם לאחר הפטור דתראה בתחלה

משנה אחרונה

מנגרים הנשאר קמאן חלי' ולא חלי' לאולטרופי. וז"ל דר"ע לטעמיה דה"ג ס"ל צ"ה מ"גגבי בעב פקודה דחלי גרים ע"כ נגע פליו וחשיב כהפסיון ה"ה. ונראה לפי פתח המשנה' במתני' דלעיל דכל שראה סהור פסיון ננגע זו אש"כ שגובה ליה' מחליט. ה"ה דאמר ה"ה תראה בתחלה היינו פסיון הסגר מטעם א"ל מן הפסיון הראשון ה"ו מוחלט ג"כ ונריך קצנן דיון מלטרפ שמתרפא והכא לא איירי בזה דכבר פלוגי בה במתני' דלעיל כדפי' ע"כ והכא לטען הסגר של עכשו פלוגי ומיושב בזה קושיות הראש"ד דמתני' ליה ליה משניות אהדדו ולמחי דפי' נחא. ומהר"ם דמיוקי מתני' לאחר הפטור נראה דקאי ליה נמי קושית הראש"ד דמתני' דלעיל מחליט ל"כ לכן מפרש דלעיל איירי קודם שפשו והכא אחר הפטור שדבר יבא לקבל. אכ"ל ה"ה טכ דכדאי לעיל במתני' לאחר שנתמקן אין זוקק שיד להראותו לכהן אפי' לר"ע. ולמחי דפי' בלח"ה יומא. ומ"ס הר"ם כאן דחכמים משהר"ן בשבוע שני ולאחר הפטור כדפי' לעיל ע"כ נראה היינו לפי פירוש הראשון במתני' דלעיל. וא"ת אבתי אחיה תראה בתחלה ליה מן בין זה להלך הפסיון דק"ל דשאר ולא אשקח דפינו ר"ע בה וז"ל כיון שהלך מן האוס ה"ו כהלך הפסיון. וז"ל הא דהלך הפסיון משהר"ן לנגע שחולט משהר"ן מהלכת על הסגר כפי' אם נשאר חלי גרים ח"כ מוסקף כו' מ"ה שהלך הפסיון או שהלכה האוס ואין צד ובזה כגרים פ"ה שכ"ב

מלאכת שלמה ולאסוף מחכמים דמשהר"ן דלחיה להחליט אין שום טעם בפשתה וכנסה ע"כ: אום הערוך גרים אום בסמוך: ודלך בין האום בחצי גרים ר' עקיבא בטמא. בפשתה לאחר הפטור איירי דמתני' ליה: תראה

שהיה ואמר תראה בתחלה ולא חשש למה שפשה כיון שחור לכשיעור וא"כ למה יחליט בזה. וכתב מהר"ק ז"ל ע"כ בסוף דבריו ומכל מקום נראה שאנו מוכרחין לפי' דטמא דאמר ר"ע היינו לומר דתראה בתחלה

יבין תפארת ישראל

הוא שכבר הסגירה. וכמו שהוכיח במשנה זו' בנסה ופשתה קודם לפשתה וכנסה. ג"ל דה"פ. דלחיה היה נקט והלך מטהר כח"ג. ופשה כח"ג. ס"ד"א דר"ל דבסוף הסגר לא מלא רק שהלך ח"ג מטהר ופטור ואחר שפשו מלא שפשה ח"ג מלא אחר. ורק ככה"ל ח"ג תראה בתחלה משום שכבר פטרו הכהן. להני ר"ל הנגע הראשונה כליתא. וזו נגע חדשה היא. אבל כשיזיק בסוף הסגר מלא ב' השמיים ביחד. שהלך מלא זה ופשה מלא האחר. ס"ד"א דכיון שלא פטרו הכהן עדיין גם ר"ע מודה. דמיון כעמד בעיניו. להכי נקט ח"ג בסוף הסגר שפשתה. קודם דנקט שהלך. דהשתא הו' ליכא למטעי ולומר דה"ה דבסוף הסגר מלא שפשה ח"ג ושימאו. ואחר שהחליטו הלך ח"ג מהאוס. ליתא. דבכה"ג שהחליטו בשביל הפסיון והוא עדיין במקומו כרי מדיש כאן עדיין שיעור נגע. לא הו' משהר"ן רבין. דהרי אפי' בהלכה כל האוס ושאר עדיין שיעור נגע מפסיון. ס"ל לרבנן [במ"ס] דתראה בתחלה. מכ"ס הכא ששאר קלה מהאוס שכבר עממה היתה. א"כ דמייירי דבסוף הסגר מלא ב' השמיים ביחד. ואפ"ה ס"ל לר"ע דמיון כנגע חדש: (י"ד) ולא דמי לדלעיל סימן נ"ו. דבנתמטעה מכגרים ופטרה. והכא אמרינן דמתמעט הישן עם החדש. והכא כרי חזרה למקומה הראשון. להכי אף ע"י שנתמטעה בשל שמה הראשון מונה. ע"כ כשחזרה למקומה הראשון. לא חשיבין להפחות מכגרים הנשאר כליתא. והרי גם לקמן [ספ"ט] דבנתמטעה משיעור גרים ביני ביני. אם חזרה ופשתה על יתר מכגרים אפי' ע"י הפסיון כבר ה' התלה במקום הזה. אפ"ה לפמ"ס לעיל [סימן ט']. מתחב כפנים חדשות להחליט. מכ"ס בחזרה לכגרים למקומה הראשון כלעיל [סימן ג']. שיהא כפנים חדשות להסגור. משא"כ הכא דתתני' לשיבותא דלא נשאר כגרים. וגם לא חזרה למקומה. בכה"ג אמרינן דנחבטל לגמרי מה שנשאר מהימנה. וכליתא דמי. וי"א דמטעה זו וזו' וזו' כולו לאחר פטור מיירי. ור"ל שעמדה נגע כגרים בעיני' ב' שבועות ופטרו. ואח"כ פשה ח"ג מלא והלך מהאוס ח"ג מלא האחר. ר"ע ס"ל דכי היכי דבנמדד בשבוע ב' שבועות ופטרו ואח"כ פשה לא חשיבין להאוס שפטר. כליתא. ומלטרף להדי פסיון להחליט. ה"ג אם לאחר פטור זה הלך מהאוס כח"ג ופשה כח"ג. לא חשיבין לח"ג הנשאר מהאוס כליתא. ומלטרף להדי ח"ג של הפסיון. והתראה בתחלה. ורבין ס"ל דדוקא בנשאר גרים מהאוס. או לא מתחב כליתא. ומלטרף להחליט. אבל כשנשאר רק ח"ג מהאוס. הו"ל כליתא כלל. ולא מלטרף תו בזהו ח"ג החדש. ולפיכך סהור לגמרי. וז"ל דלפי פי' זה. אם לאחר הסגר ח' או ב' מלא שהלך מהאוס כח"ג ופשה ח"ג מלא האחר. גם לרבנן מלטרף הח"ג יתן עם החדש. מדלח פטרו הכהן עדיין משום הח"ג הנשאר מהימנ'. ודו"ק. ולפירוש דלן אם אירע קך לאחר הפטור. גם ר"ע מודה דלחיה מלטרף: (מ"ג) וא"ת מ"ס דלעיל גררינן הח"ג. הנשאר מהימנה לח"ג החדש. האמרינן

בויע ישראל

הוא שכבר הסגירה. וכמו שהוכיח במשנה זו' בנסה ופשתה קודם לפשתה וכנסה. ג"ל דה"פ. דלחיה היה נקט והלך מטהר כח"ג. ופשה כח"ג. ס"ד"א דר"ל דבסוף הסגר לא מלא רק שהלך ח"ג מטהר ופטור ואחר שפשו מלא שפשה ח"ג מלא אחר. ורק ככה"ל ח"ג תראה בתחלה משום שכבר פטרו הכהן. להכי ר"ל הנגע הראשונה כליתא. וזו נגע חדשה היא. אבל כשיזיק בסוף הסגר מלא ב' השמיים ביחד. שהלך מלא זה ופשה מלא האחר. ס"ד"א דכיון שלא פטרו הכהן עדיין גם ר"ע מודה. דמיון כעמד בעיניו. להכי נקט ח"ג בסוף הסגר שפשתה. קודם דנקט שהלך. דהשתא הו' ליכא למטעי ולומר דה"ה דבסוף הסגר מלא שפשה ח"ג ושימאו. ואחר שהחליטו הלך ח"ג מהאוס. ליתא. דבכה"ג שהחליטו בשביל הפסיון והוא עדיין במקומו כרי מדיש כאן עדיין שיעור נגע. לא הו' משהר"ן רבין. דהרי אפי' בהלכה כל האוס ושאר עדיין שיעור נגע מפסיון. ס"ל לרבנן [במ"ס] דתראה בתחלה. מכ"ס הכא ששאר קלה מהאוס שכבר עממה היתה. א"כ דמייירי דבסוף הסגר מלא ב' השמיים ביחד. ואפ"ה ס"ל לר"ע דמיון כנגע חדש: (י"ד) ולא דמי לדלעיל סימן נ"ו. דבנתמטעה מכגרים ופטרה. והכא אמרינן דמתמעט הישן עם החדש. והכא כרי חזרה למקומה הראשון. להכי אף ע"י שנתמטעה בשל שמה הראשון מונה. ע"כ כשחזרה למקומה הראשון. לא חשיבין להפחות מכגרים הנשאר כליתא. והרי גם לקמן [ספ"ט] דבנתמטעה משיעור גרים ביני ביני. אם חזרה ופשתה על יתר מכגרים אפי' ע"י הפסיון כבר ה' התלה במקום הזה. אפ"ה לפמ"ס לעיל [סימן ט']. מתחב כפנים חדשות להחליט. מכ"ס בחזרה לכגרים למקומה הראשון כלעיל [סימן ג']. שיהא כפנים חדשות להסגור. משא"כ הכא דתתני' לשיבותא דלא נשאר כגרים. וגם לא חזרה למקומה. בכה"ג אמרינן דנחבטל לגמרי מה שנשאר מהימנה. וכליתא דמי. וי"א דמטעה זו וזו' וזו' כולו לאחר פטור מיירי. ור"ל שעמדה נגע כגרים בעיני' ב' שבועות ופטרו. ואח"כ פשה ח"ג מלא והלך מהאוס ח"ג מלא האחר. ר"ע ס"ל דכי היכי דבנמדד בשבוע ב' שבועות ופטרו ואח"כ פשה לא חשיבין להאוס שפטר. כליתא. ומלטרף להדי פסיון להחליט. ה"ג אם לאחר פטור זה הלך מהאוס כח"ג ופשה כח"ג. לא חשיבין לח"ג הנשאר מהאוס כליתא. ומלטרף להדי ח"ג של הפסיון. והתראה בתחלה. ורבין ס"ל דדוקא בנשאר גרים מהאוס. או לא מתחב כליתא. ומלטרף להחליט. אבל כשנשאר רק ח"ג מהאוס. הו"ל כליתא כלל. ולא מלטרף תו בזהו ח"ג החדש. ולפיכך סהור לגמרי. וז"ל דלפי פי' זה. אם לאחר הסגר ח' או ב' מלא שהלך מהאוס כח"ג ופשה ח"ג מלא האחר. גם לרבנן מלטרף הח"ג יתן עם החדש. מדלח פטרו הכהן עדיין משום הח"ג הנשאר מהימנ'. ודו"ק. ולפירוש דלן אם אירע קך לאחר הפטור. גם ר"ע מודה דלחיה מלטרף: (מ"ג) וא"ת מ"ס דלעיל גררינן הח"ג. הנשאר מהימנה לח"ג החדש. האמרינן

מ"י"ע ע"כ. וטוב דלחיה שאין הדבר כן דבמקומה ה"ה כדפי' בהרת שבהרה מתוך חלופ מ"י ופסיון ושער לבן או מתוך הסגר אינה משמעת הסגר משהר"ן פי' שאין מקבילין נגע זה לעולם והניחה ר"ג לקמן מ"י ופסק כן הרמב"ם פ"ד דין ח' ומתוך זה ל"ל דמתני' דהכא לא מיתוקמא להכר הפטור דנראה לא אחר ר"ע תראה בתחלה כיון שפשתה כיון שפשתה ע"ד וליח לן לחומר דר"ע פ"ג בזה דאפוא פ"ג בהא לא חשיבין אלא קודם הפטור מיירי דכל שלא פטרו הכהן לא עיבדה. ואפי' נהיה דלמחי' במתני' דלעיל דר"ע מ"י לכו אפי' כד בלא פסק במלך דפסק דמי היינו להחמיר אבל להקל לא אחר והלך אחר תראה בתחלה שעדינא לא עיבדה. וחכמים משהר"ן דחלי גרים קמא כחלי גרים ועוד והקמן האוס כחלי גרים.

מ"י"ע ע"כ. וטוב דלחיה שאין הדבר כן דבמקומה ה"ה כדפי' בהרת שבהרה מתוך חלופ מ"י ופסיון ושער לבן או מתוך הסגר אינה משמעת הסגר משהר"ן פי' שאין מקבילין נגע זה לעולם והניחה ר"ג לקמן מ"י ופסק כן הרמב"ם פ"ד דין ח' ומתוך זה ל"ל דמתני' דהכא לא מיתוקמא להכר הפטור דנראה לא אחר ר"ע תראה בתחלה כיון שפשתה כיון שפשתה ע"ד וליח לן לחומר דר"ע פ"ג בזה דאפוא פ"ג בהא לא חשיבין אלא קודם הפטור מיירי דכל שלא פטרו הכהן לא עיבדה. ואפי' נהיה דלמחי' במתני' דלעיל דר"ע מ"י לכו אפי' כד בלא פסק במלך דפסק דמי היינו להחמיר אבל להקל לא אחר והלך אחר תראה בתחלה שעדינא לא עיבדה. וחכמים משהר"ן דחלי גרים קמא כחלי גרים ועוד והקמן האוס כחלי גרים.

ורבי . תוס' ימות ק' . ז' וקמ"ו :

חלופי גרסאות

ור"י בגמ' ד' [ד] קשה כג"כ החלופים אומר כהה ונמ"כ אמר כיהה .

תוספות חדשים

[בר"ב ד"ה] ור"י קשה גרסי' . ויש גרסין כהה כ"ף . ר"ל דין כהה וטור וקשה דבסוף נזיר ד' ס"ה קאמר מאי כהה אמר רב כהה וטור וספ"ר ודילמא כהה ועמ"ל . והשתא הכי צנו למומר כהה ועמ"ל הא כל כהה טור (הר"ש והר"מ) : [ה"ש ד"ה] קשה כ"י מניעת זה הדעת כ"י . ובס' קצין אה"ר הקשה על פי' זו אהה כ"י קשה מניעת זה הדעת א"כ מאי צנו כהה גמ' דנזיר מאי קשה אמר רב יהודה קשה וטור וספ"ר דלמא קשה ועמ"ל לך העלה כ"י ר"מ כ"כ דהה דקשה ל' ה"ספ"ה ובס' ט"ל מייבב קת פי' פי' הרמב"ם ע"כ :

אליהו רבא

יא ורבי יהושע קשה . ובהוספה הניח ר"א כ"כ אומר ספק ברת קדמה לשער לבן ס' שער לבן קדם לבהרת האילן והספ"ה נגשים להקל טור :

תוס' אנשי יש

היי"ש ד"ה קיהה"ט . וז"ל הרמב"ם פי' . ובי"ח ב"ח ויס"ה הניח וז"ל ולפני ד"ב ליב"ט פי' הרמב"ם והאי דהית קיהה אש"ה לפרס"ה כשני פ"ה ח' אש"ה הרמב"ם ואי כ"י ר"מ והוא גופה קייבטי לכו הם כ"ש"ה מנא לך דקשה ר"ל מע והחתיק דעת ח"ק כלומר דמטהר דינא קיהה מלשון אקיהא כל' שדקדק בדבר ולשון כרכין ס"ל ולא בא אלף לתוח דעת ח"ק והיינו דקיהה דר"י ידע לעומת דבר ולא חש לפרש מאי דמסוק ר"י אחר הענין והספ"ה כפירוש ח"ק דקשה דעת ח"ק דל"כ הי"ל לפרש ומסוק דע"כ טור קאמר ר"י מדכתיב לטהרו וכו' ובמ"ש ה"ש"ה כדמז' לעיל . ע"כ : בא"ד ה"ה בשעת פטירתו . דלית כ"כ וזכ' ש"ה למר"ש אל"ני ש"י ע"ז דל"ן הדבר נוח לו דל"נו מי שא"ה נז"ה למ"ש ואמר כהה נ"ג לטהרו והענין לז"ה לא יכתבו ויתנו ומ"ה ל"ט שמת ח"כ ע"כ . ועד"כ שדכ"י מ"ן סמוכים על ח"קיהם והניח אלף ש"ה בק"ה"ה והאי אפרש כ"כ בק"ה"ה לשאלו מ"ן ח"קיהם ומ"ן א"ן קיע מתייבבת דקיעה לחלו"ק על דברי הק"ה"ה וכו' לא ש"ך ח"י כ"כ"ה דלא כש"ה ל"ט דה"ה נית' לז"ן ח"קיהם אלף הכללים שמארת ב"י"ט מלבושיו עד מרע"ה מ"י כגמ' ד' ומ"י"ה לא נש"ה

ועיין בחצורו ספ"ד מה' ממרים : ורבי יהושע קיהה . פי' הר"ב מלשון תקיהנה שניו טו' דליתו סבירא ליה ספק טור . דכתיב (ויקרא י') לטהרו או לטמאו האילן ופתח בו הכתוב בטהרה תחלה . גמ' צ"כ בחרת דטור דף סה . ומשום דליתא רישותא לשער בא שחור הלכך אש"ך לקרא . דליתו בלאו הכי אול בחר חוקה דגופא . דדוקא היכא דליתא חוקה דממונא כגדו אמר במשנה ו פ"ק דכתובות דלא מפי' את ח"ן . גמ' דכתובות פ"ז דף ע"ה : קיהה . פי' הר"ב מלשון תקיהנה שניו ירמיה לא האוכל בוסד תקיהנה ט"ו . וז"ל הרמב"ם פי' קיהה מניעת

ר' עובדיה מברטנורה

אם שער לבן קדם לבהרת . או בהרת קדמה לשער לבן . עמ"ל . ורבי יהושע קיהה . גרסי"ן מלשון תקיהנה שניו . כלומר היו שני קהות מדברי האומר ספק עמ"ל . דליתו ספק טור . ול"ן הלכה כר' יהושע :

הכ"מ [ס] ואע"ג דקב"ה קאמר טור . [כמ"ש לעיל] לא בשמים היא . וכי נמי קאמר רבה בר נחמני טור . היה בשעת פטירתו . ע"כ . ולי נראה דכ"ן דרבה לא אמר הלכה כר' . מש"ה לא שבקי"ן כלל דהלכה כר' . ועוד מחלוקת ור"כ סתם צ"כ דלקמן . שלא בא רבה אלא לומר סברתו ולא לפסוק הלכה . דר"כ הל"ל הלכה כר' . והר"ש כתב דר"י קיימא לן כדאמר קב"ה . והא דלקמן לכו סתמא הוא דה"פ כל ספק נגעים טור ל"כ חוץ מזה דפליגי . ועוד אחר דלא פליגי . ע"כ . ומלאתי לומר"ש שכתב וז"ל אצל מורי קרובי ורבי הרב ר' יהודה הכהן ז"ל אמר לי משום אדם חשוב בראך ישמעאל ללאו סתמא הוא . ולא קאי אדלעיל כלל . אלא אלקמיה . וה"פ חוץ מגע זה ועוד אחרת טלדה אלו ספק שהיא" . ספק שאחרת בזה תחתיה . והייט טעמא דבהאי ספיקא מטמו כ"ע . דרגלים לדבר שהיא היא . דמסתמא לא הלכה הראשונה אלא פשתה והלכה . דמה סברא היה זה לומר שהראשונה הלכה . וזו בזה תחתיה . ע"כ :

* גמ"ש העתיק סוף ס"ה

מלאכת שלמה

דל"ן זה כלום מי לא צוה הסגר ור"ת ז"ל גרים קיהה צ"ק וכו' ע"כ . ובמניעה פ' הפועלים דף פ"ו איתא פליגי קב"ה וכו' וכו' מתיבתי קב"ה אומר ספק טור וכו' וכו' מתיבתי דרקיבא אמרי עמ"ל והוכיח רבה בר נחמני כי קא ייחא נפשי טור טור וכתב חוס' ז"ל בימות פ' ב"ש וגם צ"כ הגמ"ס

י"ב

תפארת ישראל

בויעז

דההא השאה לטענת צרי . והא אלימא מסיבוקא דעלף אף שחוקת ממון מסייעתו . ולכתי חוקת הנוף עדיף . ק"ל דלמא לא ניול בחר חוקה דגופא גם בלי סיועת טענת צרי . והרי חוקה דלוריייתא [כחולין ד"י ע"ב] . וא"כ ה"ל ניול בחר חוקה . וז"ע :

בתרומה וקדשים תלוין . ולכשיכנס למקדש פטור מקרבן . ואין לו תקנה להטהר . רק בשולו לו נגע אחר שיטמא בו ודאי . והח"כ יטהר ממנה . או כשיפירט ככולו [ולקמן פ"ז מ"ד] . ואי נימא דקיי"ל דל"ן האשם שלו משכב כפרתו . יש לו עוד תקנה שיכתוב כל נכסיו לאחריו . ויביא קרבן עני . דהיינו חטאת העוף הבאה על הספק שאינה נחלת [ועי' גמ"ס פ"ה ממנוכ"ס ח"י] : (פה) מלשון מקרא אקרייתא [עי' רש"י וזו"ס ימות דק"י ב"ד] דהוא לשון חסידה . ור"ל אסף חכמים להסכים עמו לטהר כה"ג . וכן פי' צערוך . ולרמב"ם ר"ל כמו מלאת דקיהה [פתיבות ס"ה ח"י] ור"ל הכא שקיהה בשניו ככולו בוסר . שאיני יכול ללעוס אחר כך בשניו . כך הקשה ר' יהושע כמה קשות על שטימאו הכמנים ספק זה :

משנה

ור' יהושע קשה . דליתו ס"ל ספק טור וליף לה בסוף נזיר מלטהרו או לטמאו . וא"כ נזה ל"י קרא ומיפוק דמז"ה דסיבא דליתא חוקה דממונא חז"י . בחר חוקה דגופא . ומיכ' חז"י דהכא תש"ה חוקה ריבא שדך כשכר לבא שחור ומוכח שמחתה הנוגע בהלבן . ולא יתכן דהא דת"ה בנתי' בהמזכיר מיימי רח"י מהכא דר' יהושע חז"ל כהר חוקה דגופא אלמא מניעתא דחוקה קאמר לה . ואפשר דהיא גופה מיימי דאפי' איכא רישותא חז"ל בחר חוקה דליף מקרא וכ"כ התוס' כגמ' ד' ת"ס . אצל צ"כ המדוי' כתבו דמהתם ל"ף דכ"ל דוכחא חז"ל בחר חוקה דגופא אפי' נמקום דליכא חוקה כנגדה כי הכא דליכא חוקה עומתא כנגדה כתב"ל וכ"כ הר"ש . וג"ל דהי' ניחא לטעם הסוככים מלוריייתא כל ספק טור לאומרא ח"ש"ך הכא קרא להקל . אכל לטעם הרמב"ם דס"ל כל הספקות מן הטהרה להקל ומדכתיב אמרו ספק דלוריייתא מומנא הכא למה לי קרא לומר אפי' ליכא חוקה כלל מלוריייתא טור . וז"ל דהכא דטעמא דהחוקה ריבא שדך השער להלבן מממת הנגע . הייט שרוב הנגעים דכך כן להפוך השער

הלכתא גבירתא

משנה א' ב' דברים חסיר שער לבן מפסין . שש"ל מסמא בתולה . ואפילו למטה מד' בראות . וא"ש שיהי' ס' סדרה . משא"כ בפסין . וב' דברים חסיר פסין מש"ל שהשפין אין לו שיעור . והוא בכל נגעים . והוא רק חוץ לנגע . משא"כ בש"ל :

משנה ב' ובאותו ג"ד חסיר מח' מפשין ופשיין מח' [ואפי"ה לא כלל תנא מח' וש"ל ביהר . משום דבמראה אין דינן שיהי' רש"ל בכל רוב כל מראה לבן . ומיתה בכל מראה שאינו לבן] :

משנה ג' בג"ד חסיר ש"ל מח' . שש"ל מסמא גם בשחן ומטה . ואפילו אינו גרמים יחד . ואפילו אין הנגע כשפשו חוצה ל"ן . משא"כ במח' . ובד' דברים חסיר מח' מש"ל . שהח"י מסמא גם בקרחת ונבות . ואפילו קרחה שח"ה לנגע . ואפילו כשהיא במראה שאינה לבן [אבל רק במראה שבעור הנוגע . ור"מ ר"י אמאי לא חשיב תנא גם כש"ל ד' דברים . והיינו שש"ל מסמא אפילו הוא מד' מדות . משא"כ מחיה כשהיא לבנה אינה מסמא . ואפי"ה דלא חשיב רק כשש"ל מח' ע"ל . ואפי"ה אמ"ש . משא"כ מח' שדא

כללא דפרק ד

בא' מד' בראות . אף שנמוכה או גבוה מבראות הנגע . אפי"ה מדכל המראות מעטרפות בדרת היא ולא מח' :

משנה ד' שער לבן צריך שיהיה ארכן כדי לקרוע בו . ולכניותם משוה סמוך לעינין . וצריך שיהי' לכל שער עיקר לבד . הרבה שערות שערות או אפילו לבנות אין מפטרות שיעור הנזיר של הנגע :

משנה ה' נגע בגדים . וכחוש רחב ב' שערות מהפשוט ויוצא סבני אותו חוש מוכשר לב' ש"ל . וגם לפסין . אבל לא למחיה [עד שיהיה החוש רחב כעדרה וז' שערות] . חוש כזה שמחבר ב' נגעים . מצטרף לחשב רק כאחת לכל ט"ל . ולפיכך כשככל א' ש"ל א' ייחולם :

משנה ו' בדרת . בין שהיא ובחיתה בגדים . ובין שרוא בגדים בלי מחיתה . בין שהש"ל במחיתה או בהנגע בכל טונא . אם הלכה המחיה סמא מפני הש"ל . ולא מחשב כקרמה הש"ל לנגע דמחיה דינה כנגע מש"ל . ואם יש בדרת שבה מח' . גם ש"ל . והלכה המחיה . ויש ספק בהש"ל אם קדמה להנגע אף לר' יהושע בסוף פרקו סמא . סדאתחוק במטואה מהמחיה :

ג מספרין פ"י ע"ג ס"ב

הדושי מהר"ח

משום דפסין בחוץ הייט על פנים נע שהיא עולה או טרובע כולה ולא יוש הלל כתובוא ודאי הפשיון הוא חוץ והראיה דלא כתב דפסיון בעיניו בחוץ כמו שכתב ופחיה בעיניו כו' משום דבאמת אר"ם פושט לתורה והר"ם לא הקשה אלא מבואר שמידי בנגע אסומה כולל תוהין אבל משני בבית הראשונים לא קשה כולל דאיירי בחלולה דין מחיה דין שער לבן ומה שהביא הרב חו"מ ספרק דלעיל אדרבה לי נראה משם מוכח כר"ם דאי בחכמים היה לו לומר נבי שער לבן ונבי מחיה ומאם מבפנים כו' שאין כן בפשיון כמו שאמר בפשיון חוץ לנגע אלא ע"כ כר"ם שמוכר שרנגע פושט לחוכו רק משום דהיה סתם ואחר כך מחלקת אין הלכה כר"ם לכן פסק בחכמים שאין הנגע פושט לחוכו ודוק :

תוספות אנשי שם

לד רמב"ם ודברי"ם שס הכ"ז וה"ל לחיותו היסוף בהרת היא ומחיהו כגרי וכו' ומ"ם ואין פסיון ללא בחוץ כדמקן כר"ם דלעיל ג"כ ל"ד דה"ם לא תן אלא חומר שיש בה שהוא מטמא אפי' תוך לנגע אבל כלא למאן כהן הנגע לא משני' והרשב"ם דלכא' משמע חסם דבוס' אפי' לתוספת מדלא חזי חומר בחמיה מנפסיון שום מטמא בחוץ הנגע וזה אינו מטמא אלא חוץ לנגע (ר"ם) : ג וחזרה "עקביא כו' כי נה"ס יתו נה"ס דנכר תה"ל נ"י כר"ם א' ונראה דהדר ותימה לומר דלפי' אחרית אחר שמת עליו ונכרכו אפי' לא חזר בו לנגי המרובים ואפי' בשעת מיתו ונדקתן נפיה דפדיות ומהטעם שח' שם והיינו דהנה תהא עקביא וכו' כלו' פד יום מותו עורט מחוץ בסביתו. (ע"ל) :

שטוב ראשון. לא קחתי בתחלה דקחתי בחרימי. משום דאין פסיון מטמא בתחלה. הר"ם : ג עקביא בן מהללאל מטמא. פי' הר"ב במו"י פ"ה דעדות שהרי נהפך שער לבן בצרפת. וכו' הרמב"ם והרא"ב [שם בפירוטם]. ועוד כתב הרא"ב דה"ל דקח סבר עקביא כיון ששער לבן עומד במקומו עדיין לא נרפא הנגע מעיקרא. וכמו שלא הלכה הבהרת דמי ומן החולי הראשון הוא שהרי רגלים לדבר. וזה עוקר ע"כ. וז"ל מהר"ם. עקביא בן מהללאל מטמא. נ"ל לפ' טעמא דעקביא משום דכיון דבהרת הראשונה קדמה לשער לבן. אע"ג דקדמו השערות לבהרת אחרונה.

טמא. כיון דבמקום הראשונה בהרת. היא היא וחשיבה כמו ראשונה. והרי קדמה הראשונה לשער לבן וטמא. אר"ע מודה אני בזה שאם טמא. דלפי' דבשער פקודה דסיפא מנומנא. כה"ל שער פקודה דרישא מודה אני שאם

הולך הפסיון וחזר הפסיון וכן שער לבן והמח' ונריך לומר דההיא אינו טובה שגאת למקום הפסיון אלא שגאת למקום שהיא ראו' לשמאל כעון בלמעט הבהרת ט"כ. ועיין בספר קרבן הרה"ן פ' שני דפרשת נגעים סי' י"ב : ג שער פקודה. לשון פקודן שהפקודה את השער כעור מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

השער והלכה לה עד שתחזור ותמלא אותו אי נמי מלשון פקודים שמנהה הבהרת הראשונה את הבהרת השני' על שער לבן שהי' צה. הר"ם והרא"ב ז"ל : והניחה לשער לבן. מ"מ והניחה שער לבן וכן ג"כ בסופא נמחקה הלמ"ז : עקביא בן מהללאל מטמא. כיון שקדמה הראשונה לשער :

ממא. והכמים מוחרין. איזה הוא שער פקודה מי שהיתה בו בהרת ובה שער לבן. הילכה הבהרת והניחה לשער לבן במקומו (י) וחזרה (ט). עקביא בן מהללאל מטמא (ט). והכמים מוחרין (י).

ח"ג. ג איזה נל"ס ה"ל ואיזה.

מלאכת שלמה

הדרי לרבין ההם כל שלא נשאר מהאוס רק פחות נגרים חשבינן להשאר כליהא. וא"כ אין כאן נגע כגרים ולא מחיה בלמעט וטמא לנגמי. ואפי' לר"ע ההם דס"ל דמלטרפין השאר מהאוס ופסיון הנשאר. עכ"פ מודה דכיון שלא נשאר מהאוס כגרים. דיינינן להשאר לפיטו מהאוס ולהפסיון ביחד כנגע אחד. דלפי' שיש בנגע זו מחיה. עכ"פ כל עוד שלא יטמאו הכהן. כבר נהבטל עומאה ראשונה שבו [ואם פגע כרגל רשאי להניח לפנים ולהטמא עומ' נע הראשון]. וכדקאמר ההם בפירוש תראה בתחלה. ובמסנהוט הרי קאמר ששאר בעומארו. וא"כ אי הוה נקט תנא-שהלך הפסיון ובה מחיה תחתיו. היה לריך לפרש דהיינו רק בכהן אזהו פסיון בעלמו שפשה תחלה. וכשאר האוס כגרים. ונלך בהאוס מחיה. דלפי' לכ"ע. מדשאר כגרים מהנגע הראשונה וטלך בה מחיה. הרי הוא בעומארתה כבתחילה. ומדחי' לריך להאריך בפירושו כאן להכי שביק לי' לנגמי. מדגמולא שמעינן לה (א) : יג) לשון פקודן ולקמן במשנה מפרש מהו : יד) והיינו פקודן. שהבהרת הפקודה את השער לבן על עור הבשר עד שתחזור אליו והלכה לה בניו זני' : טו) שאת"כ חזרה הבהרת למקום הש"ל כבתחלה : טז) מדשאלו הש"ל במקומן והבהרת חזרה אליהן. ש"מ דבשהלכה הבהרת. עיינין לא תרפאה מעיקרא יפה. והיא היא שחזרה. וממלא שקדמה הבהרת לש"ל (ב) : יז) ר"ל אינו מוחלט

כן מלא פי תהלתו : (ב) כך כ' הראב"ד. ורשו"ם כתב בשם מהר"ם דס"ל לעקביא היא היא הישנה. ויהי' עקביא לקולא. דהו"ל כעמדה בעיניה ולרבין תראה שער פקוד' לרבותא דרבין. דלפי' דיש כאן ב' הוכחות דחזרה למקומה.

משנה אחרונה

כשחזרה אינלאו מלתא שלא נרפא וכל כמה דלא חזרה אחריו ודאי נרפא. ולפי' מהר"ם ודאי נחזר חילת כיון שגאת לתקומה היא היא וכל כמה דלא חזרה פשיטא שרפואה הוי. אבל לפי' הראב"ד ל"ע. וגם לפי' מהר"ם אליבא דחכמים יש לדקדק מאי קסברי אי משום ודאי מטמא לי' דודאי נפא את שער לבן ודאי נפא את קסברי אי משום ודאי מטמא לי' מיד. או דלמא לחכמים נמי טעם הוי ומשום שפקח מטמא דכל ספק נגעים טמא כדפי'. ונהי דלהנא מטמא. אבל מנגע קמח כהן שהלכה לה מטמא דמשנזקק לטומאה אין הספק מעט כדלקמן וה"ל ספק הוי כיון ששאר השער שמה לא נרפא עדיין. ונראה לענין עקביא לעקביא דוקא כשהורה אמר אינלאו מלתא דלא נרפא דהא מהר"ם כתב כהר"ם דבמחיה חלי' ונהי דהראב"ד מוסף דליכא נמי הוכחה ממת השער מ"ת היינו בשחזרה דוקא. ולפי' נעו' כשהייחא לחכמים נראה דהחוס ספק מטמא חזר לנו להפליג במחלוקת כיון דלעקביא ודאי נגע ראשון הוא אין לנו לומר לחכמים ודאי אחרת היא. ונראה דפלונמייהו מטמא' לא שייך אלא בשער לבן דוקא אבל בפסיון כה"ל שפשה בשער ראשון והלכה האוס בשער שני והפסיון נשאר וחזרה האוס לכ"ע טמא אפי' אחר ששער דהוי כמו הלך הפסיון והוא דמי' איכא פסיון משפת הסגר והכל ליכא לפסיון דאחרת היא דלוי יפסיקו חזר הוי ולפי' חזר אחרת נראה לפי' הראב"ד דהשער שגבר החמי' נא יי' כלל להנגע דמח' הוא נשאר אדם כדרכו ואין כאן סימן לנגע : עקביא בן מהללאל מטמא. הראב"ד מפרש טעמו כיון ששער לבן נשאר במקומו רגלים : דכ' שפדין

כלא דפרק ה משנה א כל ספק נגעים פהור חזין כשסתבר ספי לפסא [כספ"ד]. וכ"ש כדאיכא למיכר אין ספק מוציא מידי וודאי . וכן כשסתבר אם היה הוא . ככה"ל פסא וודאי מדארייתא : **משנה ב** ואם הלך שיסוף א' אחר שהוחלף על ידו בהתלה או בפק שבע א' או ב' או לאחר הפסוד . ובה שיסוף אחר תחתיו . נמי אמר' הוא היא כשספק בדבוע וא"צ הבחן להחליט מחרי' : **משנה ג** בהרת נגרים . ובה ש"ל . אפילו רק תמעה סבגרים . ונשאר בה הש"ל .

ואח"כ חזר לנגרים . אמרין היא היא . ומחשב כקדיה הש"ל לבהרת . ויסתרה : **משנה ד** ספק נגעים שאמרנו דסדור . היינו רק בשלא הויקק עדיין לשמאית החלש . דאל"כ ספיק ספא . כיצד . ב' נגעים בין בארס א' או בב' בנ"א . שא"י מן עמד וודאי להחליט . וא' וודאי להסגיר . וספוק מי כן וסי כן . אף ששניהן אין א' מן ששורר לגמרי . אפ"ה שניהן פהורים לגמרי : **משנה ה** אבל בהוחלפו כבר שניהן . ואח"כ מסופק באיזה מהן עבר השיסוף . נשאר שניהן בסיכאון . אבל בהוחק רק א' מהן ספק נגעים פהור :

הדינים שנתווה לחלוין בהך חוקק וכלותה שטינו פ"כ דזכיר מ"כ תפסקק דמזכירי סופרים דלמתי רפ"ג דמקולות שספק עטילה מוילא מידי ודאי עומאה . וכן כפ"כ דגדה מ"ד וכפ"ע דגדה מ"ה נבי גל עמא שמתעב וכו' ודלא כר"ת תס :

ליזה און בודקין עגלים לדבר . ומ"ה הוי"ע דזוה משתת למעוטי אחי . ה"כ דלתי למעוטי עומאה ודלא כר"ת תס :

ר' עובדיה מברטנורה נגעים גופה של בהרת פרק ו חוספות יום טוב ציונים

א טוח של . מ"י פ"א ה"ה
פ"ג ה"י ונפ"ק ספ"ג
אסורי גולא ה"ז :

תוספות חדשים
משנה א [כספ"ד] ארבעה שערות היינו ד' שערות כמו שהם בעור הכבד ולא כשהם בראש דהא הוי מקום מועט מהך וא"א פיהם מקום ערשה וכן הוא בשיעור י"ד ס"י ק"ל כהני' : [בהיר"ט ד"ה] כגרים ס"י יכול שער ס"י יכול יתה שיעור כהרת כדי שיעמוד שער לכן חלל מחיה . דהיינו ד' שערות כרוחב שער א"י . [הב"ש] :

תוספות אנשי שם
פ"א א עדשות . לא ידעתי מדוע שיה כלשונו ולא נקט עדים כמו כהוף מה' מעשרות ויתר המקומות . [ה"פ] :

משנה אחרונה
פ"א א כגרים הקלפי מרובע . כגרים עגול הוא וגבי בהרת משערין אותה מרובע מחוספין פלוני כדי ריעוטם וה"ק שיעור כהרת כנייטם של נגים . כ"כ ה"א"ש זה דלא כמ"ש הר"ב ספ"ה דמשניות ומו"ק ס"א . ולפי"ה דמתני' נמי הכי משתת מקום הנגים חשט עדשות ולא קמני שיעור הנגים עדשות אלא חשט כהרת עם הריבוע . וכן מקום ערשה ד' שערות מקומה ולא היא שהיא עגולה : במקום כגרים חשט עדשות . הא דנקט שיעור בעדשות וישפנות . ולא הני שערות לחד . משום דמקרא דליף מיני' כמ"ב כמיני מוויטו שער לכן ומחיה בשר חי . ומחיה אינה פחותה מבעדשה ושער לכן אינה פחות משתי שערות : תשע עדשות . בעדשות מוויטו דחגון פ"ח דלוי' : גבוצ'א ל"ז שערות . ומשערין השערות עם האיר עניינין כמו עניינין

פרק ו א כגרים הקלפי ס' גמולו ל"ז שערות . בת"כ שער לכן ומחיה בשר חי וכו' . עד וח"ל ד"א לסייעה . שהתקמיה במשנה ב פ"ד . וחגי א"כ למה נאמר שער לכן ומחיה בשר . לומר לך שלא תהא עמאה עד שתהא כדי לקבל שער לכן ומחיה . יכול שער לכן מזד אחד ומחיה מזד אחד ת"ל בשאת . שתהא מבולרת לחך השאת . הא כולד מקום בהרת

- • • • • גמולו ל"ז שערות
- • • • • לפי שכל נגע זרעת
- • • • • ועי' במ"ו פ"י [ד"ה ב' נהקים] [ומ"ש]
- • • • • הר"ב הקלפי שם מקו' וכנהה במס' מעשרות כספ"ה ושם פ"י הר"ב שכן מרובעות כו' וכ"כ שם הרמב"ם
- • • • • ובכאן בגל"י עטה לרובע] : במקום ערשה ד' שערות . ר"ל המרובע המקיף כעדשה אשר הוא שיעור המחיה

מלאכת שלמה
על שתי שערות וכן מימיה שתי שערות על שתיים וכן משמאלה וכן מלמעלה ומלמטה ולא רבע קרטה לכל כק"ן שתי שערות על שתי שערות כדי שתהא מבולרת ומרובעת מאלה כי מרבעת לה הוי שש שערות על שש והיינו ל"ז שערות ומיטו ל"ע מאל ל"ן שערין שתי' המחי' שתי שערות על שתיים אמאי לא סגי בלורך ב' שערות ורוחב ערשה אחת כשיעור שער לכן וגם למה לריכה הבהרת להיות מרובעת יספיק פיהם מן המח' לקרן אורך שתי שערות בלכסון כדי שתהא מבולרת מכל גז וי"ל דפסטי' דקרא דכתיב ויהי הפכה שער לכן ומחיה משמע דנעתיך חרובי אלא דלמרתה נוסחת מקפי' קרא ממשמעותה ומשמין בהך ויס לנו לקיים פסח המקרא כל מה שגובל ואם לא נובל להארך ככר שניהם לכל הפחות נאמר שתי' המח' שיעור שער לכן ומחי' ככר למדנו שיהא שיעור שתי שערות גמולו שיעור עומאה מחי' שתי שערות על שתיים ולא ויהי פסח המקרא מקייט והא דנעתיך בקרן שתי שערות על שתיים ולא יספיק שיהא שתי שערות בלכסון דכתיב בשאת משמע שתי' שערות שיהא הבהרת מקפת המח' מכל גז כשיעור המח' ואף בקרנות שיהא בהרת כשיעור מחי' בלכסונה שמכל גז שחמוד שתמלא בעדשות שיעור המחיה .

- ○ ○ ○ ○ השע עדשות שהיא ד' שערות כוה
- ○ ○ ○ ○ ל"ז שערות כ"ל . וברמב"ם ס"א
- ○ ○ ○ ○ ח' ושם הנרבה בשלש הדפוסים כגרים
- ○ ○ ○ ○ ואפי' כפסר מונה מספר שכתובים חצימת

פרק ו א הוא ח"י פול : ב) שם מקום שגדלים שם פולין גדולים [ובתוספתא דמכילתא פיב מוכח דנגים של נגעים הוא גדול יותר מרוחב ראש הגדול ועי' בפירוק ס' ל"ז . והא דלמתי נגים דהיינו ח"י פול . ח"י ר"ל שחלק אורך או רוחב הפול . רק ר"ל שחלק עביו של פול וזה תסום שהפול משובל בב' קטני' למעלה ולמטה ומשוי' א"א למדוד בו בלמטוס כשהוא שלם רק כשמחלקו בלמטוס עביו ומודד בלמטוטי דשם הוא פסע ותקן וטה למדוד טי [פס] : ג) ג"ל דמשום דכל נגים ארכו יותר על רחבו . וגם ב' ראשויו הם עגולים . להכי נקט מרובעת . לומר שיהיה רוחב הגעג וגם ארכו . כל ח' בלורך הפול . וגם לריך למלא הקרנות כדי שיהי' רבוע אמתי . דל"ל דמשערין ארכה ורחבה של נגע כרוחב הנגים . דל"כ הו"ל לחומר' . ולא הו"ל להסות אלא לפרת . גם ח"י' דלעולם משערין האורך והרוחב בלורך ורוחב כגרים ממש . ואפ"ה נקט מרובע רק משום הקרטה שרריך למלא . ליתא דרבי נקט ג' על ג' עדיסו והיינו ריבוע אמתי

ישראל
אבל בעדשה שארכה כרחבה . ח"י' עכ"פ גם היא לריכה כשיעור ערשה מרובעת הקרנות [כפ"א מ"א] . ח"י' כיון שעגליותה קטן און חסרון קרנותיה רק מעט מועיר . לא חש הגא להזכיר שהיה מרובעת . ואם אין הנגע בתמונת מרובע לריך עכ"פ אורך הגעג ורחבו כל ח' בלורך הפול . דל"כ אפילו ארוך אמתי כיון שאין ברחבו בלורך כגרים טוטר [מכ"ס טו"י פ"א ס"ח] . ודע שיש חילוק בין נגים של נגעים לנגים של כמתי ח"ה [ה"פ מ"א] דבנגעים כגרים עמא . ובכחה מהוא מדרבנן רק ביהר מנרים עמא ואפ"ה יש חומרה בכחה עפי מבנגע . דבנגע לריך ארכו ורחבו כל ח' בלורך נגים וכדאמרן . משא"כ בכחה שבא מדבר לח כרס . לפיכך אפילו הוא רק חוט ארוך ויש כבולו כשעור נגים ועוד עמא . וגם סגי כשארבו בלורך נגים ורחבו כרוחב נגים [וה"ק] : ד) דהיינו ב' על ב' שערות בריבוע . דהיינו כהרוחב שביינין כשגדלן בעור האדם : ג"ל דנקט [משניות שחרות] **חית** . 8

נגעים גופה של בהרת פרק ו

ב בהרת. טז פ"ג ס"ב :

חלופי גרסאות
ב רבתה מליגרת. המחיה
במאה ג' המחיה טהורה.

תוספות חדשים

פ"ב [בתי"ט ר"ה] רבתה
פנתה כו' צנתה רבה .
איך קמ"ל דפסיון סי' עומאה
היא ח' בנגע טומאה השושה .
ואם הלכה המחיה יבאר עמ"ל
מסוב פסיון ולא תימא דלון
פסיון סימן טומאה אלה בנגע
טבור . אבל בנגע עמ"ל הוא
ליה כנגע גדול שבה לפי
כהן שאין עמ"ל בל"ל פסיון
קמ"ל . (הר"ש) :

אליהו רבא

פ"ב ב רבתה הבהרת
טהורה . ולו זוקא
רבה אש"ל לא רבה עמאה
משום מחיה :

משנה אחרונה

שקטוין בגופו של אדם .
כ"כ רמ"ל ב"ב"ל ג"כ
סי' ק"ז לענין כהן :
ב ובה מחיה כעדשה .
פי' והיא גברים עם
המחיה בין הכל במ"ש
הר"ש והיינו דקמתי
נחמטטה הבהרת סתם
דמשמט אפי' משהו וכן
כמה המחיה טהורה
אפי' משהו דלכ"ל לה
שיעור הבהרת מן הלא .
ומ"ש ה"ש ד"ס להעמיד
יניקא רבתה המחיה
עמאה גדאויב בהרת
גברים בלא המחיה ע"כ
ולא יתכן דל"כ רישא
נחמטטה הבהרת לא
מיתוקס אלא כנחמטטה
כ"כ עד שאין בה עם
מחיה גברים . וכמה
המחיה עמאה לא מיתוקס
אלא שנתה משנה שנתה
בבהרת שנתה מוקס שתי
שנות . ולכן כמה
הר"ש שניקס חשבונה
היא . ועוד אי איה
בבהרת גברים בלא
המחיה . הך נחמטטה
המחיה עמאה לא אחי
כ"כ"ל לד"ד"י דמ"ל
הנגע פושט לחובט עמ"ל
משום פסיון אלא
כחמיתס אחי"ל כמ"ש
מחיהס אכל אי אייבי
בגרים עם המחיה אחי"ל
כ"כ"ל דבהא ר"מ נמי
שדה דלקמן ומ"מ
ט"י"ט כהן :

[כמ"ס במחיה] דלקמן] רמב"ם : **ב** בהרת כגרים ובה מחיה כעדשה . וצין הכל כגרים הר"ש . ועיין בפ"ד משנה ו' ובה מחיה כעדשה . שכן שיעורה כמ"ס במ"ב פ"ד . ובתנאי שהיה מרובעת ג"כ כמו שזכרנו [במ"ה פ"א] וכבר בארו זה בתוספתא במקולות . ואמנם נתנו הרצועה בה כאשר היתה [כעדשה] מרובעת . עד שהיה העדשה [בה] כמו עגולה ברצועה שלמת ללעות המקוף זאת העגולה אולם כאשר נוספת המחיה על זה השיעור עד שיהא מרובע כעדשה ישקע בתוכה הגה היא תמלא על איוה פנים שהיה . הרמב"ם

פ"ב מחיה לעיל : רבתה הבהרת
עמאה . פי' הר"ב משום פסיון . וכ"כ
הר"ש . וכ"מ שאם הלכה המחיה עמאה
משום פסיון . וז"ל מהר"ס רבתה
הבהרת עמאה . וה"ה בלא פסיון עמ"ל

מזיקתא משום מחיה . אלא משוב דבטי
חלוקה זו : רבתה המחיה עמאה . והר"ב העתיק טהורה . וכן הר"ש וכן הוא צ"ל וכן היא גירסת הרמב"ם וכחצ הר"ש ד"ס להעמיד
גיר' עמאה כגון דבהרת כגרים בלא מחיה דאפי' רבה המחיה עד שני עדשים אכתי מצוללת היא ע"כ . וכחצ מהר"ס ולפ"י יז לפרש
רישא נחמטטה טהורה . דנחמטטה מכשיעור צהרת ומחיה . דהיינו שאין בה כגרים בין הכל . נחמטטה המחיה מכעדשה כגון שרבתה
הבהרת מבפנים טהורה . וק"ל א"כ לפיג ר"מ צהא דקא פליג צסיפא דמטמא משום פסיון . ושם י"ל דסהמא כדבנן וה"ל סתם
ואח"כ מחלוקת . והדר סתם לן כדבנן גבי צהרת כגרים ומחיה כעדשה מקיפתה כמו שארש ע"כ : נחמטטה טהורה . שאין הגע
פוסה

מלאכת שלמה
כסופו : **ב** בהרת כגרים ובה מחי' כעדשה רבתה וכו' . ופי' הר"ש
ז"ל ובה מחי' כעדשה וצין הכל כגרים רבתה הבהרת נסוף שצוה שפשה
מבחוץ עמאה משום פסיון ובלאו הכי עמאה משום מחי' אלא אבז דבטי
למחיה גבי מחי' רבה והחמטטה תלא נמי גבי צהרת רבתה והחמטטה א"כ
קמ"ל דפסיון סימן טומאה ח' בנגע עמ"ל השושה ואם הלכה מחי' יבאר עמ"ל
משום פסיון ולא תימא ח' פסיון סימן טומאה אלא בנגע טבור אבל בנגע
עמ"ל בנגע גדול שבה לפי כהן שאין עמ"ל בל"ל פסיון ונגע עמ"ל נמי שפשה
כיון דבלאו הכי ה' עמ"ל בנגע עמ"ל מחללתו וה"ל ללא הו' פסיון סימן
טומאה קמ"ל : נחמטטה טהורה . דליכא כגרים : רבתה הבהרת

יבין תפארת ישראל בועז

פ"ב (א) ונ"ל דהא דלריך רבינו לומר דה"ל הוא שאם הלכה המחיה וכו' .
וכ"כ גם רמב"ם . וק' ונ"ל שהלכה המחיה . והרי בנ"ל מדפשה
הנגע מ"ל אין המחיה חו באלמע הנגע מנוש . ש"ל דס"ל לרבותיו דל"ל
שחיה המחיה באמצע הנגע מנוש . רק בני צהרהוק מכל שפה רוחב צ"ס .
ואפילו רחבה בנ"ל יותר מבחברתה . עמאה [פי' פ"ד סי' ל"ג] : **(ב)** כך
פירשתי ע"פ הגירסא השנייה שהביא הר"ש ואוקי למתני כשהבהרת היא כגרים
לפי המחיה . אבגם רבינו הר"ש הגוף ידו צעם רוחו על פי' זה . וכ'
שהלמוד טועה הכנים ודקי סריקא אלו . וצו קמטויו על שדה קודם של
רבינו שנסון . דאי כדכריו דמתני' מיירי בבהרת שהיא גברים . א"כ אמאי
אמרינן דכשהחמטטה הבהרת טהורה . הרי אפשר שחמטטט הבהרת עד שלא
השאר רק היא ומחיה גברים . ואש"ה היתה עמאה . דהרי לביע כהני בני
שחמטט הבהרת . ולכן רבינו הר"ש רוח אחרת היה אלו צפי' המשנה .
וכ' למיירי בבהרת שהיא ומחיה גברים . וגרס כסיפא רבתה המחיה טהורה .
והיינו מדלן כעדשה נע סביב להמחיה . אולם לעני דעת כמות קשה לאוקמי
מתני' . דהרי ברוב הסביות שבידיו גרסין . רבתה המחיה טהורה . והו'
דאי מחיה ייירי כרבינו הר"ש . מי היה בני תמא לומר צהרת שהיא ומחיה
גברים כלעיל [ש"ד מ"ו] . והו' דאי גרס כסיפא רבתה המחיה טהורה . למה
לא כלל החמטט במחיה רבתה או נחמטטה . דכיון דדייבין שוב . הכי אול"ל
רבתה המחיה לו נחמטטה טהורה . והו' הרי במשנה ג' נקט ממש כהן לישנא
דמשנה ב' . ושם א"ל לומר דמיירי צהרת ומחיה גברים . דהרי מחיה פחותה
למעדשה ודאי א"ל לשיעור נע [כתוספתא פ"ב] . וא"כ אמאי צרבתה צהרת
טהורה . אלא ודאי מיירי סתם בבהרת כגרים מלבד המחיה . וא"כ איך
נימא דמשנה ב' דנקט בהן לישנא ממש מיירי בבהרת היא ומחיה גברים .
אע"כ דגם משנתנו מיירי בבהרת שהיא גברים מלבד המחיה . ואי משום
קושיות לרבינו הר"ש . דל"כ נחמטטט הבהרת אמאי טהורה . הרי אפשר
שחמטטט עד שלא יבאר רק היא ומחיה גברים והו' עדיין עמאה . וי"ל
לר"ש לשיעור ודאי ל"ק כלל. דהרי לד"ד"י לא מינין לאוקמא כגון שהעדשה שחבר
מהגרים של הבהרת . ה' בולט ממנה מן הלא כזה .

דהיינו שהמרוצע הגדול הוא הבהרת . היא ומחיה שבלמעשה שיהיה יחד גברים .
מיירי כה"כ א"כ ופה הקשה רבינו הר"ש . דהרי בין שיהרצה הנגע מתוך העדשה הוא או יחמטט משם . ושארית הנגע בטומאה . כעדשה
דהרי אפילו יעבור כל עדשה הואו שגן הלא של המרוצע הגדול . עדיין נשאר צהרת שהיא ומחיה יחד כגרים . אבל הרי להר"ש לשיעור
א"ל למיירי מחיה כה"כ . שגולס כעדשה צהרת מן הלא . דהרי הר"ש ס"ל דמחיה לריך שיהא באמצע הנגע ממש [כמ"ס פ"ד
בבריאה בהן סי' ג'] . וא"כ אם יחי' כעדשה נע בולט מהבהרת מן הלא . לא יחי' המחיה באמצע צהרת צמדה שוב לכן נ"ל . אלא להר"ש דאיך למשנתנו
שהבהרת בלי המחיה הוא כגרים . היינו כשיעור עדשה החבר מהגרים של נוף הנגע ע"י המחיה שבלמעשה נחמטטט כשיעור כזה כעדשה ש"ג הבהרת . דהיינו
שעשה

ף בהרת. מ"י ע"ש ס"ז :
ה בהרת. ע"ש ס"ז ונפ"ל ס"א :

חלופי גרסאות
ה הוחזק ג"כ חז"ן. כלה
ג"כ כלה.

חדושי מהר"ח
ב"ן משנה ג תרי"ג ד"ה
שאין הנגע כ"ו
דהשתא יש כו' ע"כ נראה
דלא קשיא דשם באמת לא
יזי רק ללמד הדין של
הפנימית החיצונה פ"ט
פ"ד דהא שערות שחורות
מבוצרת שם ע"ש וא"כ
הנתק דקרא דיש בו פוסתא
לא איירי אלא בנתק שאין
בו שום שערות והגע עצמן
למה לא נשנת הדין בנתק
אודת ויש בו שערות
דהיינו שנתק סביב כמו
דע"כ ונשאר בתוכו שערות.
אלא ע"כ דשם אין צורך
כלל להביא שורא שחור
גמור משום שיש בו
שערות שחורות מבוצרות
ואף שיכול להיות שכל
השער נתק מבפנים או
הוא נגע חדש ולמד' יש
בפרקן הבאים ע"ש שא"כ
לא נחשב לנגע חדש ע"ש
וא"כ ה"ל כביש נתק לפנים
מנתק החיצונה פ"הרה
למדי רק אתי ללמוד הדין
של הפנימית ע"ש וא"כ
שפיר קאמר שבפנימית
לא שריך שם דבר דן
פשיין דן פ"הרה ודוק'
כ"י כן הדיבה להאריך :

במשנה ה' : והבמים מטהרים. לאו למימרא שיטהרטו ויפטור
לחור. אלא הייט לומר דאין כלאן סימן טומאה ויסגור ולפיכך
הרמב"ם בפ"ג מהט"ז כתב דהי' זו כמות שקיה ואין כלאן סימן
טומאה. כלומר ויסגור. והסכים הראב"ד כמ"ש ע"ש הג"מ:
שאין הנגע פוסה לחור. ור"חית זה
אמר נגע הנחק הקיש נגע לנתק מה
נתק אינו פוסה לחור. אף הנגע אינו
פוסה לחור. הרמב"ם. ומלחיו כחוב
בשם הראב"ד בפירושו לתורת כהנים
שנפרש כי בנתק אין דין מחיה וא"ל
לחיות פוסה לחור אף נגע אע"פ שיהיה
בו מחיה אינו פוסה לחור ע"כ. ובעל
קרבן אהרן פ"י דבנתק אין בו שער
כדחגיג' ובי' מה י"ט בו טו' [והעתיקה
הר"ב ב"מ פ"ה] ואמר מגלת חולה לו
[וכן שני ע"ש] דמשמע שאין פסיון
אלא חולה לו ע"כ דבריו ולי קשיא על

שניהם מהמ"ו דפ"י דשני נתקיס זה לפנים מזה ושטה של שער
משסקת ציניהם דהשתא יש בו כחוס ממע וע"ש [ד"ה נפרץ] :
ד' ובלבד שלא יתמעטו מכשיעור. ולא תקרב המחיה לסוף
הבהרת
שפוסה לחור והא' ללא פליג ר"מ ברש"א משום דאין בבהרת כגרים בלא
המח' ואין נגע פחות מכגרים ממח' לפסיון אבל בסופא יש בבהרת כגרים
בלא המח' הרמ"ש ז"ל. וז"ל הר"ם ז"ל בבהרת כגרים פ"י כגרים חוץ מן

והבמים מטהרים. דפסיון שצפנים לא חשיב פסיון. והלכה
כהכחמים : ד' שלא יתמעטו מכשיעור. בהרת מכגרים ומחיה
מכעדה : ה' בהרת כגרים. מרובע ולעוטה של בשר חי ברוחב
כעדה מקפת לחיה מסביב. וחזן לחורו בשר חי מקפת בהרת
כגרים מסביב והרי יש כלאן שתי
בהרות אחת פנימית ואחת חיצונה.
ומחיה משסקת ציניהן סביב :
הפנימית להסגור. דאין לה מחיה
באלמטה : והחיצונה להחליט.
דמחיה המקפת לפנימית. סימן
טומאה לחלוטה. שהרי היא מזבירת
באלמטה : שהבהרת בתוכה. לפי
טומאה לחלוטה. דבעינן מזבירת
נגע מאכל ונגע מאכל ומחיה באלמט
[גלי הספק דבר אחר בחזק המחיה] והב"ה
יש כלאן נגע ומחיה ונגע [ומחיה
וגע] ואין הלכה כר' יוסי : נתמעטה המחיה. ששקתה
הבהרת עליה : והלכה לה. או שהלכה לה כלה : אם מבפנים
היא כלה. שבהרת הפנימית כחה המחיה : סימן
פסיון

המח' שהיא פוחתה מכעדה ובהא קתי נתמעטה ר"מ ממח' שהרי יש שיעור
גרים שפסה לחורו אבל רש"א ללא פליג ר"מ היינו שהבהרת היא ומחיה
כגרים ומח' אס נתמעטה פוחתה לכו"ע ע"כ : ד' אם מבפנים כלה.

תוספות אנשי שם

תרי"ג סד"ה שאין ש"ו
ולי קשיא על שניהם טו' :
ולי קשיא עלו חזק מחי
על שניהם דקאמר והא
אין קשיא חזק על הכרית
ואל על ענין ק"א וכו' על
הראב"ד ללא איירי בענין
מדי ושוו מחי קשיא משני
נתקיס זה לפנים מזה להכח
דמיידי בנתק א' ועדינא
מחיה ס"ל לנקות דנתק א'
נמי אשכחן שער נומח
ומחור כדחזן ע"ש נג"ז
אלא דהא ממי ליק דכי קאמר
בתי"ב וכו' מ"ט ש"ו וכו' :
כ"ז בנתק קאמר. (ב"ד) :
וע' ג' הראב"ד בתי"ב ע"ש
ש"ו וז"ל ואיך אפשר לנתקיס
לחיות פסיון לחורו כגון
שכתייר שער שחור לחורו
ונתמעט שער מ' שערות
או שחך כולו הרי שפסה
עכשיו נתק לחורו זה אינו
שהרי אין כלאן פסיון אלא
נגע בתהלו היא ש"כ'
ששפור שחור היה נחורו לא
סיה עומא וכו' ושכחן שלק
מצינו בתהלו ע"כ. (ה"מ) :

כ"כ כשפוסה לחור. נראה שנתרפה ה"י טומאה. אבל הכח מחיה
פחיה מכעדה אינה ס' טומאה והפסיון לחור ריעותא דנגע הוא.
[רב"א]. ולפעד"ב דהוקא ההם נערה ר"מ דאינו פוסה לחור משום
דכל מחיה כעדה מלטרף להנגע. ומחשב כמותה. וה"ל ספיר פוסה
לחורו וטור. אבל הכח דמיידי דאין בהמחיה כעדה. לפיכך כיון דמח'
כיו אינו מלטרף לשיעור הנגע. לא מחשב כהנגע ע"ש. וה"ל ספיר
כשאר עור ובשר שהנגע פוסה לשם : (י) מיהו דוקא כשארע כן צסוף
שבו ב'. אבל צסוף שבו א' הרי לא עדיף מעמדה בעיניה ור"ח ע"כ
הסגר ב' : (ח) מחיה מכעדה. ובהרה ישאר סביבת המחיה לכל אר
כרוחב עדה (ג) : (ט) שבהרת החזון מקפת את המחיה. והמחיה
מקפת את הבהרת הפנימית כזה
כ"ה רחב כעדה : (כ) דחיצונה
מחיה באלמטה ולהכי פוסק הכח
שיתרפא מהמחולטת עד שגם
זבין מלטרף לדרום. יחי' מן הקלה אל הקלה. נגע. מחיה. ונגע.
אין כלאן להחליט אלא יסגור שיהי' : ואם צסוף שיהי' יעמוד קך. ש"ב

של האחרת [לפניו פ"ג מ"א] והג"מ שאינו יכול להתעורר אפי' הגיע הרגל אף
טומאה להפנימית : (בא) דבעינן מחיה מזבורת דהיינו צין מורח למערב
אבל הכח יש מקלה אל הקלה נגע מחיה ונגע ומחיה ונגע. ולהכי לדודי'
יסגורן שניה. ואם גם אז יעמוד קך יפטור שיהי' : (כב) ר"ל ואם אח"כ
נתמעטה

אחרונה
ונ"ל דפלוגתייהו הוא כהא שחולקו המפדשים בעיקר טומאת נתקיס שיש
סוברים טומאת נתקיס אינו אלא כניחוק השער לנד ואין שם שינוי מראה
כלל. ויש סוכים שז"כ ג"כ שני מראה בעור עם הניחוק. כמ"ש כ"ז מו"ע
רפ"י והראב"ד כתב שהטומאת והת"כ מלוקין ג"כ בדבר זה. וי"ל דהיינו ממי
פלוגתייהו דר"מ והמחיה הכח דר"מ סגור שיהי' כזה הוא נגע נתקיס
והלקך א"ל שיפסה הכניחוק לחורו כעבר ניקח וה"ל א"ל נגע שיפסה
לנגע כדפי' אבל בפחות מכעדה דלפטר שפיר פוסה ומחיה קבדי דנפיק
שינוי פור עם הנחק אלא שח"י נתקיס בחזק הנחק ששפיר יתק והטור לא
כחמה דהשתא אפשר שינוי פסיון כשינוי הטור ואשכ"ח אין זה פסיון דמחיה
נפי שיי' מראה ויחוס ע"כ. והבא יחוס ע"כ א"ל שיפסה כעבר ניקח
ונחלא. ששגום אינו פוסה לחורו אפי' היכא דלפטר : ד' ובלבד שלא
יתמעטו מכשיעור. פ"י הר"ב בהרת כגרים ומח' כעדה. וה"ה בהרת פחות
מכגרים ומח' משלמת לכגרים כלפ"ל : ד' ור"ח למח' בהרת. פ"י הר"ב בהרת
כגרים וה"ה פחות ומח' כעדה משלמתה כלפ"ל. ולחזן דפ"ל לט"ל פ"ד
מ"ה דפסיון רחוק מצינא ז"ל הכח שטלוד ממחיה שמיין שח"כ כהא שיכח בקוף
שנוס ה"ו פסיון לפנימית : ומיה שם כחט ליתחא לך מנהא יסכיון רחוק
אינו ממח' כאלה כלל : א"ר יוסי אין המח' סימן טומאה. י"ל עמ"י דר'
במחיה

משנה
הבשר פוסה לחור. אפי"ג דנגעים לא חולטין לחומר דק"ל כל פסק נגעים
פסור. הייט פסק בענין הנגע ע"מא אלא כשהדין מסופק לא מטהרין והלוק
זה כסב ג"כ הכן משנה למלך פ"ג מהט"ז : והבבמים מטהרין. לשון הרמב"ם
במבזר נתמעט המח' או שהלכה לה ה"ו כמו שהיה ואין כלאן סימן טומאה
פ"כ וקאי אמח' פחות מכעדה דאיירי בה והיינו דקאמר נתמעט המח'
ממה שהיה ולא נתמעט' מכעדה דמהחלם נמי היחה פחותה מכעדה דחילו
כעדה נתמעטת או שהלכה פוטרו כיון שהלכו סימני טומאה אבל פחות
מכעדה שאינו סימן טומאה אין פסור בהליכתו וז"ל ואין כלאן סימן טומאה
וה"ו כבהרת בלא סימן טומאה ויסגור וכו' הראב"ד ה"ו כמו שהיה ואינה
סוכה ומח' דקתי ומחיה מטהר לא לפטור אלא להסגיר ובמ"ה הכ"מ :
שאין הנגע פוסה לחור. מנתק ילפי' לה כמ"ש תו"ש. וזריך ע"ש מ"ט
דר"מ ודחזק לומר דלא דריש היקשא דמשמע דכ"ס דכ"י ל' דלפי' מיניה נמי
שעור נתק כגרים דליתקש לנגע כדלקמן פ"י מ"ב בחז"ל ע"ש. ולמח' דפי' לט"ל
י"ל דר"מ נמי אינו ל' היקשא והכי מקיש מה נתק א"ל שיפסה לחורו שחבר
ניחוק ע"כ כדלחזק ובי' מה יש בו. אף נגע א"ל שיפסה לחורו מח' כעדה שהיא
פחותה משיב כנגע ואין נגע פוסה לנגע אבל במח' פחותה מכעדה דחשיבא
כשער הכשר הרי אפשר הוא ופוסה לחור ולתקנים לעולם אינו פוסה לחורו.

תוספות יום טוב נגעים גופה של בדרת פרקו ר' עובדיה מברטנורה

ח אלו. שם פ"ז הנה ח' :

הלופי גרסאות של איש קדושי שבאיש. אלעזר ד"ר ור"י אלעזר וכו' בשם א.

תוספות חדשים

משנה ח [בר"ב סו"ה] תוך ט' בעור נטו' ונתיב הניח דמתיב לכל מלאש עיני הכהן פרע לנית כספיה: [בר"ב סו"ה] כף ט' מלאש. והא"ש כתב הטעם לפי שהוא קשה והיו פליטין :

אלוהו רבא

מקומן יושב כגרים משמאין כמחיה ועוד. תנא הו' לו על ראש חוטמו שופע איך ואיך על ראש אצבע שופע איך ואיך שחור כמלאש ודלחו כולו כחמה :

תוספות אנשי שם

הוא שמהן שמהם פסקה שיש בה מראה חזק ממה שהיא בדרתה שיהיו כמלאש מנולג מראהו העין כבית המקום משופע וכבבול זה אף העין שולג בכל בדרתה כח' והכ"ז לא דק בזה: [ש"ס] ר"ב בר"ה תוך כשין ט' בעור נטו'. ע' ת"ח. גס הר"ב הכיח דכ"ז לו לעיל פ"ז מ"ד על ביהמה ממש והר"מ בפי"ח נק' טעם לטובן אהין עור בער נראה לעין ונתמטרו פ"ז ה"ח כ' וז"ל שגמרה בעור כערו וכל אלו אינן עור גלוי אלא מהם שאינו עור והם שיהי עור והוא מכוסה וכו' וז"ל וכתב לכל מראהו הכהן וכו' ג"כ כוונתו כפי"ח מוכותה הר"ב: [לה"מ] ד"ה ובי"ח הכתי כשגמרה כוונתו יהיה ומה שאינו נראה כוונתו שיהיו מעשה כ"ה בדרתו והר"ב ק"ר נלשנו ומק' אה"ש לפי זה נראה תחת הדר. [לה"מ] :

משנה אחרונה

נעטין שניה כולו כחמד דביו לא יחמיב ודלחו אלא והלא וכן תשמע יקראן פ"ה כהננב שבזית כיתת משמא אכ"פ שרופע לנאן ולכאן וה"ו פסיון כחוק כבזית משמא תשמע אכ"פ גמרינו יבול לריות כחמד וכבגדים נמי אמרי' שופה מחוכו לאתרוז וה"ו איש נראה כחמה פ' כפ"ה ומכאן פ"ל דחי' פסיון רחוק מלאש אינו משמא כלל שאינו נראה כולו כחמד וכפ"ה נמי פ"ה מ"ה : ר"י אמר אף כחמי. כראה דר"י

בולטין כ"כ ואין זה שפוע. רש"י סס : ה הך הפה. מפרש בתוספתא שהביו הר"ס לאודס שפחים נדון כחוק הפה. ופי' הכ"ז [ר"ס] פ"ז מ"ז. בשם הר"י קרקוס. משום דכתיב זמני טובה עור כשרו. וה"ב ממשטין עור כף הרגל. מפני שאינו נראה וגלוי תדיר.

אע"ג דכלל דוכתא חסוב גלוי. והוא הדין לאודס [השפחים]. כי כספונר פיו שאינו מדבר. אינו נראה. ע"כ : והקמטין שבזואר. כתב הר"ב תנא סיפא כו' ללא תימא קמטין דלואר דוקא ללא מתחזי כחמריני. וכך כתב הר"ס. וז"ל מהר"ס ללא מתחזי ככל אדם. אבל קמטין שבזואר הגוף כגון בלדס שמן שיש לו פימה עלי כסל [לשון מקרא הוא איוב ט"ו] כיון ללא שייך בלדס כחוס לא חשיב בית הקמטין. קמ"ל. ע"כ : תרת הדר ובית השחי. פ' הר"ב כשגמרה כמניקה כו' כשגמרה כמוסק כו'.

ובית השחי. פ' הר"ב כשגמרה כמניקה כו' כשגמרה כמוסק כו'.

דהינן מלאבת שלמה

נראה הוא שמהם כדכתיבנא : ר' אליעזר. ביו"ד גרס' ל' ביוז ספרים אבל בת"כ פרשת נעשים פ' שני בלא יו"ד והכי משתבא : אף היבולות. אית ללא גרסי מלת אף וכן הוא שם בת"כ וההם גרס' הכי ר' אלעזר אומר היבולות והדלגוליס והמסמרות אינם מיטמאין משום מחי' ופירש בספר קרבן אהרן המסמרות הם העורסות היבשות שתיבש קרום המכה כמסמר ע"כ : ה הך היין תוך האונן וכו'. אבל מנחוך אפי' אלא העין וכמוך לפה וכו' משמא כנעשים ור' יוסי בר' יהודה פליג בתוספתא דתנא ר' יוסי בר' יהודה אומר יהיה בדרת סמוכה לראש לעין [לשון לחוסט ולפה טבור שראמר וראה הכהן את הנגע בעור הכשר שיהא כל תוזה לו עור הכשר וראוי לפסיון ועוד מניח בתוספתא האודס שגפה ידון כבית הסתרים והרמב"ם ז"ל פסק בפי' שיש דהלכות מו"ה : נרעת כר' יוסי בר' יהודה והראב"ד ז"ל השינו שם : הקמטין. לשון הרמב"ם ז"ל שם ר"פ ששי הקמטין שבנגבן והקמטין שבזואר : כף הרגל. כס"פ הג"ד כבדתיא גרסי' מראשו ועד רגליו רלשו ולא רלשו

ישראל

הראב"ד שגמרה אברים אין גידול שיער. במח"כר זה היפך המוחס. דהרי בראה החוסס של זקנים ים לפעמים שערות קטנות כדי לקרן צונו. ורוז דגס לקמן ספ"ט לא הקפו לר"ה רק מפני ידו שאין שם אף מני' סימני'. משמע דבראשי אברים שפר אפשר בהם עכ"פ פסיון וס"ל. וז"ע. ור"ע ז"ל אמרו הגזוק"ל להכי לא נקט אה"ש בדרת. מדרס"ל דגס אין נגע פוסה לחובה. והא ליהא. דאע"ג דאין שם משמא בדרת. עכ"פ נגע שבחן פוסה לחוכן [כהר"ב פ"ח מ"ה]. ורק בביה"ס במשנה ה' דאין משמא בדרת. וגם אין נגע פוסה לחוכן. קתני שפיר ולאו אמ"ס בדרת דפס"ח. דבזה מתורן נס קשיאותו בידין. ובוה תיזן פ"ר הנוצק"ל גם קשיית הגאון יעב"ץ שהקשה דחי יומא כהראב"ד דר"ח אפילו בנגע אה"ש ח"כ ל"ל קרא בר"א דמילה שמוחר לקו' הרי רק בראוי' לשון אבאר לקון [כפ"ז מ"ד] והרי לראב"ד אינו ראוי כלל. והשי"ב ע"ר זקוק"ל דההם מיירי בפשה לחובה. ולג"ת נ' דההם כשהנגע הוא מן הדר שגמרה :

כהוך הפה. מדגמרה כשאינו מדבר ששפתי' טסקות זכ"ז : מוח) שגמרה שמן. והן ככל מיקום שבגוף : מוח) בכל אדם : ג) בלשה הוא מה שהין נראה ממנה כשמיקה בנה [כגולגול פ"ב מ"ד. ונ"ל דלחכי לא הזכיר כאן על אשה כלעיל גר"כ. היינו מזה דק ברא"ב ואיך לפסוע דק בלשה מקרי ראש דהה ר"ב. אבל לא נראה דדי הויש. אף דגס דדו י' לו ראש. אבל הכה מדקתני תחת הדד ככר יעשין דבלשה מיירי. דהכי בליש אין דדו מדולגל למעט שיהי לו תחת. א"כ נ"ל דלחכי הכה גדר נקט סתמא מבוש גא) ב"ל דמדלח חשיב הכה בין ביה"ס"ת גם בין הרגלים כלעיל [פ"ז מ"ד]. ש"מ דגס בין הרגלים מקרי בית השחי. דכל חלק שבגוף ששוחה ומתחיר חלק אחר שבגוף. נקרא בית השחי. וכל הגך דחשיב אינן משמאין כנעשים מדחול"ל ביה"ס"ת וכתיב כנעשים לכל מראה עיני הכהן [ושי' ר"ס פ"ז מ"ד]. ואע"ג דבהיך דחשיב הכה ים מן שראין לפעמים. עכ"פ מדכתיב כמה פעמים עור הכשר משמע שיהי' לכל מראה הכהן גלוי חמידי כשאר עור הכשר : גב) היינו מה שחתה קפוריות העקב דמדודוך עליו כרוב פעמים וה"ל ביה"ס"ת. אבל שאר תחתית הרגל כשהיך אין חיד

לעמתי' דרר"ס גרס"ב חרי קראי כתיב בעור הכשר ובעור כערו וכולין נפקל. וה"ל אפי' שבלוים אינם משופעים לא חזינן בהר עור כערו להחמיר אלא בהר עור הכשר וכיון שגמרה אין ומתחזי ה"כ בליש. ואפשר דהיינו נמי עממא דר"ל ביבולות ודלדולין דאפילו הם בלא שיפוע כלל כיון דלא הו' ככל אדם משפרין בעור הכשר דלמלא. ונפ"ה ה"ה דיתת אבר אינו משמא. והיינו כחוספתא תשמע דיבולות ודלדולין תחוס שיפוע הוא : ה אלו מקומות בלדס שאין מיטמאין בדרת. ים מן שאינם עור כשר ויש מן מטמאין ואין גלויין. כ"כ הרמב"ם בהגונו. ומזה בני שאינם עור כשר חיי בלדס אלא לעיני חוספין אף בכתובים אין בית הסתרים העמא כדפי' פ"ב מ"ג : ר"ח הפה. והאודס כשפסחים היו כבוד הפה הכי איז לא בחוספתא. ומפיו דלשון חיי חוק הפה אפי' דלמטין שוממא מגטות אמרי' בקידושי ד' כ"ה לשון לעיני שוממא גלוי הוי דלבר יגע אמר רחמנא וזה נד נעשים הוא. והכל לא שייך מנע : כף הרגל

האמה: יבולות. לשון [או חרוץ או יבלת] (ויקרא כג) פורו"ש בלע"ו (6) : ודלדולין. בשר שפירש ומדלדל ואית דגרסי ותלחולין בשר שנעשה כמו תלגזבה. ואין הלכה כרבי אליעזר : ה שאינן מיטמאין בדרת. בלדע מלכות נעשים. שאת ותולדתה :

שבאשה. ר' יהודה אומר אף של איש"ה. ר' אליעזר אומר אף היבולות (כ) והר"דולין (כ) אינן מיטמאין משום מוחה (כ) : ה אלו מקומות באדם שאינן מיטמאין בדרת (כ). ה הך היין. תוך האון. תוך החמם (כ). תוך הפה (כ). הקמטין (כ). והקמטין שבזואר (כ). תרת הדר (כ). ובית השחי (כ) כף הרגל (כ) והצפורן

מטמא : ובית השחי. כשגמרה כמוסק זיתים : כף הרגל. מה שחתה [כקמטין] של הרגל. דכל אלו אינן עור כשר הנראה :

האזן. שכל אלו אינן חסובים כעור

בשר. והכתוב אומר (סס יג) והיה בעור כשרו : הקמטין. שבזואר הגוף : והקמטין שבזואר. תנא סיפא לגלוי דקמטין דרישא קמטין של שאר הגוף הן. ללא תימא קמטין דלואר דוקא. ללא מתחזי כחמריני : תחת הדר. כשגמרה כמניקה את צנה. מה שאינו נראה בלוחה שעה אינו מטמא : ובית השחי. כשגמרה כמוסק זיתים : כף הרגל. מה שחתה [כקמטין] של הרגל. דכל אלו אינן עור כשר הנראה :

יבין

וה"ב הפחה הוא אבר שאינו להסחור בנשיות. והתורה אמרה לא תגלה ערוהה הערוה היינו דבר שגמול מהסחר שראו לו : מא) ות"ק ס"ל מדלחין בולטין כ"כ אין זה שפוע : מב) ר"ל אה המחיה היא בראה וחארע בולטה : מג) דהיינו שהיא בראה נעוויכס חד : מד) ומפרש בתוספתא דגס הך דרשבים כגרים. לכ"ע מטמאין משום מחיה. ורק כשאין רחבים כגרים פליגי. א"כ ז"ל דעממיהו דרבנן. דס"ל דדוקא בעור הכשר המורגל כתיב

וראה הכהן שצריך שיוכל לראויו טלו כחמד דוקא. אבל בהיך גס המשנה ידון כמורגל [לעיל רס"ג] : מוח) דכל ו' מיני נגע שגמרה אין משמאין שם. ים מדחול"ל ביה"ס"ת. ויש מדלח נחשב שם עור הכשר [וג"ל דגמולת אין משמאין בדרת כלל כל הכהו דתני לבסוף לאחר שפרס מניין המקומות שאמ"ט שם נגע. והוא והדר מפרש. דאמ"ט בדרת היינו שאמ"ט כנבשים ואין משפרין וכו'. אלא מדלח ליה התנא להפסיק הרבה בין מה דפחה אלו שאמ"ט ופי' למנין המקומות. להכי לא הזכיר כל הך דויש העוממיה מיד כהתלה אלא כולל כרישא ומפרש לכו כסוף] : מר) כוליה לאו עור הכשר נינהו. והוך עין בל"ו הוא לבן : מוז) ולאודס שפתיים נמי ידון כהוך הפה. מדגמרה כשאינו מדבר ששפתי' טסקות זכ"ז : מוח) שגמרה שמן. והן ככל מיקום שבגוף : מוח) בכל אדם : ג) בלשה הוא מה שהין נראה ממנה כשמיקה בנה [כגולגול פ"ב מ"ד. ונ"ל דלחכי לא הזכיר כאן על אשה כלעיל גר"כ. היינו מזה דק ברא"ב ואיך לפסוע דק בלשה מקרי ראש דהה ר"ב. אבל לא נראה דדי הויש. אף דגס דדו י' לו ראש. אבל הכה מדקתני תחת הדד ככר יעשין דבלשה מיירי. דהכי בליש אין דדו מדולגל למעט שיהי לו תחת. א"כ נ"ל דלחכי הכה גדר נקט סתמא מבוש גא) ב"ל דמדלח חשיב הכה בין ביה"ס"ת גם בין הרגלים כלעיל [פ"ז מ"ד]. ש"מ דגס בין הרגלים מקרי בית השחי. דכל חלק שבגוף ששוחה ומתחיר חלק אחר שבגוף. נקרא בית השחי. וכל הגך דחשיב אינן משמאין כנעשים מדחול"ל ביה"ס"ת וכתיב כנעשים לכל מראה עיני הכהן [ושי' ר"ס פ"ז מ"ד]. ואע"ג דבהיך דחשיב הכה ים מן שראין לפעמים. עכ"פ מדכתיב כמה פעמים עור הכשר משמע שיהי' לכל מראה הכהן גלוי חמידי כשאר עור הכשר : גב) היינו מה שחתה קפוריות העקב דמדודוך עליו כרוב פעמים וה"ל ביה"ס"ת. אבל שאר תחתית הרגל כשהיך אין חיד

לעמתי' דרר"ס גרס"ב חרי קראי כתיב בעור הכשר ובעור כערו וכולין נפקל. וה"ל אפי' שבלוים אינם משופעים לא חזינן בהר עור כערו להחמיר אלא בהר עור הכשר וכיון שגמרה אין ומתחזי ה"כ בליש. ואפשר דהיינו נמי עממא דר"ל ביבולות ודלדולין דאפילו הם בלא שיפוע כלל כיון דלא הו' ככל אדם משפרין בעור הכשר דלמלא. ונפ"ה ה"ה דיתת אבר אינו משמא. והיינו כחוספתא תשמע דיבולות ודלדולין תחוס שיפוע הוא : ה אלו מקומות בלדס שאין מיטמאין בדרת. ים מן שאינם עור כשר ויש מן מטמאין ואין גלויין. כ"כ הרמב"ם בהגונו. ומזה בני שאינם עור כשר חיי בלדס אלא לעיני חוספין אף בכתובים אין בית הסתרים העמא כדפי' פ"ב מ"ג : ר"ח הפה. והאודס כשפסחים היו כבוד הפה הכי איז לא בחוספתא. ומפיו דלשון חיי חוק הפה אפי' דלמטין שוממא מגטות אמרי' בקידושי ד' כ"ה לשון לעיני שוממא גלוי הוי דלבר יגע אמר רחמנא וזה נד נעשים הוא. והכל לא שייך מנע : כף הרגל

הבשר בלתי שער עלי' בלתי ספק שדימיהו קדון עור הכשר. ע"כ. ומלחא דפשיטא הוא. וק"ק דלמחי' לזעירך למתנייה. ומלחא למחא"ס סכתא ח"ל. כ"ל לפרש. הדלדולים היינו יש בני אדם בעלי רוב שער שאפי' הפנים והאזן יש בהן שער שלא כדרך רוב בני אדם ולשון הדלדולים הוא מל' זכר של רחלים שהי' שערו מזולדל [בנכרות] עפ' כל פסולי המוקדשים [מ"ג ד' ל"ה]

פירש שערו מרובה ומזולדל. וגרסי' בתוספתא פ"ב לחיזה אראש לחיזה אראש. מן הפרק של לחי ולמעלה זהו הראש מן הפרק של לחי ולמעלה זהו הזקן. מתחא את החוט מחזון לחזון. כל שמן החוט

ולמעלה זהו ראש וכל שמן החוט ולמעלה זהו הזקן. מאחריזו מפיסה של פרקה ולמעלה זהו ראש. מפיסה של פרקה ולמעלה. אע"ג שהוא מגדל שער. הרי הוא כעור הכשר לכל דבר והיינו דקמתי במחתי' הדלדולין שכראש ושכזקן אע"פ שמגדלין שער במקלת בני אדם. הרי סן כעור הכשר דבחר רובא אזילין.

וגרסי' (יב). נדונים כעור הבשר (ע): ע"ל: נדונים כעור בשר. ל' הר"ב ומעכבים את הפריחה והנגע פושה לתוכן ומלמפרים לכגרים. וכן ל' הר"ס ו' הרמב"ם (י) שכתבא בגגו עור בשר ומעכב את האוהך כולו לכן. ע"כ. ומדא או הרי מגו אחריני נקטי דה"ה לשיטמאי בד' מראות ובמחיה ושער לבן: (י) ד"ה שמשמא"ס.

יכין **ישראל** **תפארת** **יכין** **עב** ו"א דר"ל געוויכס שכראש או בזקן והיינו לדולדל בשר שס שאין בו שער. וי"א דר"ל רבוי שער שיש לפעמים בהפנים או בהטלח סמוך לראש או לזקן. אבל לא במקום הקדקד או הזקן ממש. ומפורש בתוספתא. דמן קיה הפרק של לחי ולמעלה. זה מחשב ראש. ומקלה פרק של לחי ולמעלה. זהו זקן.

הלכתא גבירתא כללא דפרקו

משנה א אין גידות כנע. עד שתהיה ארכה כאורך גרים [לא פחות מזה]. והיינו כנולד ל' על"ג ערשים או כשפת עור אדם שגדלין שם ו' על"ג שערות. דבאופן זה אפשר שיהיה כשיעור מחיה כעדרשה באמצע. וכעדרשה נגע סביב לכל צד. **משנה ב** בהרת שהיא לכר כגרים ובאמצע יש מחיה כעדרשה. והוחלש ופשתה הנגע לחזק ואח"כ עברה המחיה נשאר בהחלוט. ולא דמדבא הפסיון בעור המחיה בו. אין הפסיון מסמא. ולפיכך כשאח"כ עברה המחיה. והפסיון נשאר ה"ל כאילו לא פשה. שאינו מסמא. ואם נתפסם בהרת זו כגרים אפשר שיהיה סודר והיינו בלא נשאר כעדרשה לכל צד סביב להפשי'. וכ"כ ברבנא המחיה אפשר שיהיה סמא כשנשאר מהנגע כעדרשה לכל צד סביב להמחיה. אולם בנתפסם המחיה בכל נונא סודר: **משנה ג** בהרת שהיא לבד כגרים ובה מחיה פחות מכעדרשה. והנדרה. אם רבתה נדרת לחזק בכל נונא סמא. נתפסמה בכל נונא סודר. אבל רבתה בהמחיה אפשר שיהיה סמא. וכשתפסם ודראי סודר: **משנה ד** בהרת שחיה כגרים. ובה מחיה יתירה מכעדרשה. והוחלש. בין שרבה או נתפסם זה וזה. אפ"ה אפשר שינשאר בפסיונתו: **משנה ה** בהרת כגרים ומחיה סקפתה כרוחב עדרשה לכל צד. ובחרת אחרה כרוחב עדרשה לכל צד סקפת שוב להמחיה. הרי תבחרת הפנימי להסגיר. והחיצונה לחללים. ואם אח"כ נתפסמה או הלכה המחיה שכאמרו. כשחברה החיצונה לכברי בין שנתפסמה המחיה סודר רפוייתה או מחיצונה. ואפילו היהת סחיה זאת יתירה כעדרשה. ופשתה הפנימי על אותו ביתר. לא נחלפה פנימית מימי פסיון זה. דמישום שנגע חיצונה סקפת לפנימית. ה"ל כפשיה לתובה:

משנה ו ואם מפסיק בין נגע פנימי לחיצונה אפי' רק ברוח פחות מכעדרשה. מהשם הפסק. ולפיכך כשפשתה הפנימית על הרוחב לא מחשב כפשתה לתובה. דדוקא כשפסיק ביניהן נחיה. שהרי מחיה זו כפשתה לחיצונה. ה"ל כנגעה פנימית בחיצונה. והחשבו כנגע א' לענין זה שבין שפשתה פנימי' או חיצונה. ה"ל כפשיה לתובה [ובס"ה]. אבל בהק. דהרי אינו שייך כלל לחיצונה. נדונין כפיפסיון. וכשפשתה פנימית עליו סמא [והרמב"ם] פ"ו מצדית לא הביא בלא זו כלל. ונ"ל דה"ל דרך דבורי ר"ש הוא. אבל לר"ק דקדיל כותלי' מחבירו. אפילו בפסיק בהק. אין פגמי פושה עליו: **משנה ז** מחי' אמ"ם בראשי אברים. והיינו כב' אצבעות שבידים ורגלים. וששפת סבוב קיה האונגים וראש החוטם. וראש ערות האיש. וראש דדי האשה. ובכלהו סממא מראין התקן וכולו לראות ב' חלקי הנגע בפ"ה שהמחיה מפסיקן. מירו יבלת ודלדולין אף שאין יכול לראות נגע שבתו בפ"ה. סממא במחי'. והיינו מלוא אמרה תורה ורואה. דהיינו בפ"ה כולו. אלא לאפוקי מה שכתבנו אינו נראה בפ"ה. כ"דן אם ראשי האברים עיני כגרים. גם הם מסממא בכ"ט:

משנה ח בו' מקימת אמ"ם בבהרת. מראין עור הבשר. (א) תוך העין. (ב) תוך האוזן. (ג) תוך החוטם. (ד) תחת עקב הרגל. (ה) על הצפורן. (ו) על הראש. (ז) על הזקן. (ח) מקומות אמ"ם בבהרת. בבהרת בית הכתרים. (א) תוך הפה. (ב) תוך קמטי אדם שפן. (ג) תוך קמטי צואר שבכל אדם. (ד) תחת הדר של אשה. (ה) תחת כל שחי שתחת התורנית או הרגלים. וכ"כ אין בהרת מסמא כעור שנשחת. בין ע"י שחין שעלה כעצמו. או ע"י סכות אש. או ע"י שחין שנתהוה ע"י הבאה או חבלה או ע"י סכיה שנתהוה ע"י דבר שנתחטש באש. ונקרא קדח. כל אלו דה' שחין וסכות וקדח כל זמן שגזול סתן סרייה. אינן נקראין עור הבשר. ואמ"ם שם בנגע. כל אלו הפסיון סקפולת. לא לבר שאם כל הנגע בתוכן אמ"ם. אלא אפילו אם רק מיצום נגע שם. רוב הנגע בשאר עור הבשר אמ"ם. ונגע אם כל הנגע חזק מהם. אין הפסיון שפשה לשם מיס"ו. ואם הם באמצע הנגע לא מחשבו מחי'. ואין מעכבין כשהפך כולו לבן ונשאר א' מאלו. דהרי לא נשאר מעור הבשר. אולם נקדחתו הראש והזקן. וכ"ש בנתפסם הקפס. או שהשחין והמכות וקדח נקדחו והחילו לתרופה. או מסממא בנגעים שיוולדו שם אח"כ. אבל אמ"ם לנגע שבעור הבשר. ונגע אמ"ם נחשבין מחי' לנגע שבעור הבשר סביב לכן. אבל לעכב התופח לבן נחשבין כעור הבשר. ר"אש וקן של ידך רק בשנים שלא העלה עדיין שער. וכ"כ דלדולי שער שבכ"מ בנוף חזק מראש וקן. או דלדולי בשר שבראש. דיין כעור הבשר לכל מילי:

ר' עובדיה **נגעים אלו בהרות פרק ז** **מברשורה** **ציונים**

פרק ז א אלו בהרות מהורות שהיו בו קודם מתן תורה. מי שהיה בו לרעת קודם מתן תורה לא היה סמא מחמת אוחו נגע לאחר מתן תורה דכתיב (ויקרא יג) אדם כי יהיה בעורו בשרו פרט לזה שכבר היה. וכל הני גמי דחשיב. מהתם נפקי. דבעינן שזולד הנגע משעה שראוי ליטמא בו. ולא קודם. כמו גר עד שלא נתגייר וקמן עד שלא טולד וכן כולם: בקמט ונתגלה.

שהי' מתחלה הנגע מסותר בחזק הקמט והיה טהור. מפני (שהיה צבית הסתרים. והח"כ נתגלה: ובמורדים. כלומר בשחין ומטה המורדים שלא נתרפאו ולא העלו קרום קקליפת השום

פרק ז א חור הראש וכו'. פי' אע"פ שאח"כ חזר טרשא וכו' סתרים:

יכין **ישראל** **תפארת** **יכין** **פ"א** אפילו טולד בזמן סיט"ו כשעה שראויין להטמא בנגע. ואפילו כשנולד בשעת החיוב פסיון כשאר סיט"ו. ולא אמריין דמדשתנה חורא הנגע. נגע חדש הוא ותראה בתחלה [ועיין לעיל פ"ד מ"ה ובתוספתא פ"ב]: (ב) קי' מה דהוה הוא. ומה פ"מ בזה [במניגס די"א ותענית ד"ה ג']. ו"ל משום דכל הנכו אינך דחשיב תנא. טולדו רק מתוך לפסיון. מדאמרה תורה כי יהי' בו נגע דמשמע להבא. ור"ל שיחיהוה

בו הנגע משעת הצוי ואינך דמחו מחיל שעת חיוב. ולאפוקי כשכשעת הצוי כבר הי' בו הנגע שנולדה בו בשעת הפסור. אע"פ. ומינה ילפינן דה"ה אינך דחשיב תנא דנס הם טולדו בשעת פסור. אע"ג שמתקיימו עד אחר שעת חיוב אפי"ה אמ"ם בנגעים ומדטולדו מנגע שקודם מ"ה נפקא להכי חקדים תנא למנקט להמלמד ברישא: (ג) דהו"ל ציב"ה שאמ"ם בנגעים [פ"א מ"ח: ד] שאמ"ם רק כהק ולא כבהרת: (ה) כולם מפורשים לפי

תוספת יום טוב נגעים אלו בהרות פרק ז' עובדיה מברטנורא

משנה (בה"ב ד"ה) עד שחפרו כבולו נגע האחרון... כ"כ הר"ם. ולי' עד שחפרו ארבע נתיבות שחלש ממנה... וזו המצוה דתקן לקמן הפורה מן הטור טמא חק טור מ"ה ולא נטהר בפריחה... מ"ט כלום הוא טמא אלא משום קפא. וכיון דלא לא חלש טיהר עשה וזו לא קפאין ליה כ' וזו דומיא דהתעטף בחרו מבגדים... דאורייתא נמי כבולו שחלש ממנו. (הרא"ש). וע"ש גמולין :

הכל דקללה ומן הדין טהור וקפא בעלמא הוא. כדלקמן הר"ם: ויטהר. פי' הר"ב דכיון דנתרפא מן הנגיפה אגלאי מנחא ט'. כ"כ הר"ם. ומייתי גמ' פ"ה דבטרות דף לז. דהתם מייסין למתני' ללקמן. ובעי עלה יטהר תנן. דמשמע מיד כשולד לו נגע אחר טהר מן הראשונה. או ויטהר תנן. דמשמע כשיטהר מן השני. או יטהר מן הראשון. נ"מ דנגע אחרון טולד לו בימי חטוטת דתקן לעיל בפ"ג משנה ב' דעוהניס לו שבעה ימים ט' או אמרת יטהר תנן. מקמייתא טהור ולבשרייתא נטרין ליה ז' ימי מפתה. אלא או אמרת ויטהר תנן. סוף סוף כי לא משמיה לבשרייתא הא מיטמא וקאי מקמייתא מתי'.

הוא מיתסי מינה כמו מזו: עד שתפרח בבולו. גע האחרון ליתא למיתס למידי. דהא חי הוא ביה נמי קמא. האתא מיתא הוי טהור: או עד שתתמעט בהרתו מבגדים. דאפילו לא נתלש השער. ולא נכויית המחיה. היה נטהר. מכיון דתתמעט הבהרת מבגדים. ומיהו עד שחפרו כבולו לא קאי. אלא אחרונה. אחרונה סימני טומאה אבל כזה את המחיה. אינו נטהר בפריחה שאילו היחה המחיה קיימת. לא היה טהור בפריחה. והלכה כחכמים: ונקללה

משנה אחרונה

ה"ש והרא"ש דכתבו האיכפא נמי אמתיי דהכ"ו ומ"מ ליתא דמתני' במשע דהך דהכ"ו ליתא למיתסי דודאי ויטהר תנן דלא יטהר תנן. כיון דתני מאימתי הוא שחורו ה"ל למיתסי כשולד לו נגע אחר וזו לא ולמה ליה למיתסי וזו יטהר מתנו לא כנר תני תא"מתי הוא שחורו. אבל מתני' דלקמן דלא הני מאימתי הוא שחורו לדין למיתסי ויטהר ממנו. חזו נראה דפ"ט כ"ב שחפס נפשימו הכה ויטהר ואל"מ אי במתני' דהכ"ו ויטהר תנן תאי קמתניו ליה אמתי' דלקמן. יפשימו מדכ"ה. וי"ל דיש לתק דהכ"ו דמתניו ליה בעומתא מוחטו ממיתקליס כאילו הקיימתי קיימתי דלא ליהני מעשיו ואין קפא באן לומר כשולד לו נגע אחר ויטהר דהא עיקר הענין כזה כשולד לו נגע אחר מן שתי קפאיות. הא נגע האחר שולד לו אינו אלא מוסבר ולא דמי לקמן דהא"ש שיהי מוחטו ולא יפטרט קנס הקל המבט ההמור. אבל מתני' דלקמן לא מיידי מוחטו ואיכא ליתא ליתא קפאין בימי הסגר וכ"כ ה"ה ע"ש למי' ויפיר דמי קפאין אהרדי: ע"ד שחפרו כבולו. פי' הר"ב נגע האחרון וכ"כ הר"ם ורש"י נתיב דהנהגה והרא"ש כתב דהנהגה כראשון ואיך דומיא דהתעטף מבגדים. והרא"ש כתב דהנהגה כראשון ואיך דומיא דהתעטף מבגדים. והרא"ש כתב דהנהגה כראשון ואיך דומיא דהתעטף מבגדים. והרא"ש כתב דהנהגה כראשון ואיך דומיא דהתעטף מבגדים.

מלאכת שלמה

או לשהוק מינה לגמרי וממילא הוא משמע כפירושו ז"ל * ונל"ד דהא דקתני מתני' עובר בל"ח ולא קתני לוקה לאשמועינן דאין לוקה עד שיעלו מעשיו כגון שלא היו שם אלא שתי שערות לבנות והלא אחד מהן לוקה שהרי בתלמודו נטהר אבל אם היו ג' נ"ב שערות לבנות ותלם אחד מהן או כזה מקלח המחיה ונבחר בו בעדשה אינו לוקה שהרי עדיין הוא כשהיה ופולגתה לרוב חתן ורוב ששה היא צ"פ המלניע דף ז"ד ופסק הרמב"ם ז"ל כרוב ששה ומשם נל"ד שהוא שורש דין זה אמנם הרינו דברפ"ג דתוספתא דנגעים כדפוס עשיתי

או לשהוק מינה לגמרי וממילא הוא משמע כפירושו ז"ל * ונל"ד דהא דקתני מתני' עובר בל"ח ולא קתני לוקה לאשמועינן דאין לוקה עד שיעלו מעשיו כגון שלא היו שם אלא שתי שערות לבנות והלא אחד מהן לוקה שהרי בתלמודו נטהר אבל אם היו ג' נ"ב שערות לבנות ותלם אחד מהן או כזה מקלח המחיה ונבחר בו בעדשה אינו לוקה שהרי עדיין הוא כשהיה ופולגתה לרוב חתן ורוב ששה היא צ"פ המלניע דף ז"ד ופסק הרמב"ם ז"ל כרוב ששה ומשם נל"ד שהוא שורש דין זה אמנם הרינו דברפ"ג דתוספתא דנגעים כדפוס עשיתי

* וכי ע"ז נמי חזי וז"ל ופי' הר"ם צ"פ אית ליה כפי' הרא"ש ואמנם חיק קפאית המ"כ במתא לבשו ט' ואין לו טהרה עד שחפרו כבולו או עד שחפרו כבולו נטהר דגמי פחה נקט מלת לרעה כלשון הכהוה אם פרוה שחור הברעט וגמי מיעוט נקט לשון ברה כלשון חכמים אמנם לא ידעתי אי הדל איך י"כ הרא"ש ז"ל קפאית במ"ש שא"ש אלא קפא בעלמא דמי דהא דהולש בחרו אינו אלא קפא בעלמא ומן הדין טהור אבל הא דפורה מן הטור עמא הוא דין חורס ואין יסיה טהור ואין יסו. ע"כ :

יבין תפארת ישראל

מתוך הסגר מהני. וכן משמע נמי מש"ס (במחוז ל"ד ב). והיות משום דמחסי עליו מן השמים שהתפרסא מנגע השני' לתריין דאם היה עדיין צו הראשונה גם היא יהיה נתפרסת. וז"ה בפרח כבולו או שנתמעט בחרו מבגדים. אף שלא נתפרסא לגמרי אפ"ה מתני' לר"א. דבהקד מודה לרבנן רק איורו רבותא נקט. דאפילו הוכחה שמנגע אחרת ס"ל דמתי. שיהיו דוקא צבאייה האחרת לריכה עכ"פ הסגר. אבל בזה"ו בו בוקר או ח"ג בחרת. ונתפרסא ממנה. גם לר"א לא ס"ד שיהטהר ע"ז מנגע שהלש סעי"ו שבו. מתוך החזיון דחשו עלי' משמים. כמו דלא ס"ד שנטהרו מנגעו אם החלה ונשתכן וחזר והבריא. או כשנעשה לו שאר נס. דנימא דמחסי עלי' משמים גם אחרת נחוס עלי' לומר שאם היתה נגעו עדיין קיימת נ"כ היה מתפרסא. דבעינן שפירא שחכו עלי' משמים בעינן טומאה נגע (ה): נג) ונל"פ דה"ה בנקללה מעלמה. לא גרע מנתמעט מעלמה טבע. וכבר אמרנו דבהקד גם לר"א מודה רק רבנן פלגי עלי' ברוכה שמנגע אחרת על נגע המאה. וכן משמע נמי והיינו משום דהתם מרים להחמיר [כגדריס ר"ח ב]. אולם במוחזא בכל אשמיאל דמתוך כה"ג. ונל"ד א' וצ"ב כ"ד ב' ועוד בדוכתי טובא. ונחזור לעניינינו. ולפי' מדקפאית גם במשמתי דיוקא דרישא וסיפא אהרדי. וכדלמך. א"כ ספיקא הוא. ואע"ז ליתא למימר דכיון דהכא מיירי קודם שנתק לעומ'. וכל ספק נגעים קודם שנתק לעומ' טהור [כספ"ה וספ"ה]. ד"ל דהתם שאמי דרבי' קרא. וכמ"ס הר"ם ע"ש נ"כ. עכ"ל י"ל כיון דכל עיקר טומאתו של זה מדרבנן הוא. דלע"ז דמיתיה הר"ם קרא למילף טומאתו משם הרי כבר כתב הר"ם בענינו. דהך קרא רק אשכחא בעלמא הוא. א"כ דתרווייהו הך גוואה ספיקא דרבנן ניבא והו"ל לעינן לקולא. או דילמא דלא דמי דהך ספיקא לשאר ספק דרבנן. דהכא משום קפאית טומאתו. מדעבר אלוטור דאורייתא לבני משהבד דגם בהקד חרתי קפאית. וכדלמך כה"ג [במ"ק י"ג א'] דעבר אלוטור דאו' קפאית צו אחריו. אף דעבר אדרבנן. לא קפאית לבנו. כך י"ל שזה היה ספיקו של ר"ע. אלא כיון דמשמעות דיוקא דרישא רק אשמיאל ל' בתלש סעי"ו בימי הסגר מוח. מי נימא דהאי ודלוי טהור וכדיוקא דסיפא. למדתי בתלם לחחר החלטו עמא משמע ודלוי דהא בתלם תוך הסגר טהור. או דילמא דגם בתולש תוך הסגר לייקין מרישא. ואמרינן בתרוויי' הך דיוקא דעשית כמפורש בספ"ה. ושניהן טומאים. דבתרווייהו קפאית ל'. ואף שיש לומר דלולו גם בתלש לפני הכהן. אש"ה מדעבר רק אדרבנן לא קפאית ל'. כל שלא החליטו הכהן נפירות. אש"ה סגר ר"ע איבעי מנייהו חדא. ואשמע מתשובתם חרתי. וכדלמך דכותי' בש"ס [זכוח ד"ל סע"ב]. כ"כ הר"ם סגר ר"ע איבעי מנייהו חולש תוך הסגר. ואם ישיבו ל' עליו שהוא טמא. א"כ כ"ש בתלש לפני כהן שהוא טמא. ובתרוויי' קפאית ל'. ואם ישיבו ל' שקבלו שהוא טהור כהתלם בימי הסגר. וכדיוקא דסיפא. א"כ שמע נמי מדיוקא דרישא דדוקא בתלש קודם שגא אלל כהן טהור. הא בתלש לפני הכהן טמא. ועוד דגם משמעותם ההולש בימי הסגר טהור. אוכל לייק דהא בתולש לפני הכהן דטמא. דל"כ ה' אומרים ל' מיה תנעי לך בתולש בימי הסגר. הרי אפילו בתולש לפני הכהן טהור. ומלל יאמרו ל' כן. אדע דבאמת בתולש לפני כהן ימא. והכרחי הפשוט מהרישא. אבל אם השיבו ל'. לא שמענו רק ב' הקקודות הללו. דהיינו החליטה היותר אפשרי בהקדמה. והיינו בתולש סעי"ו שבו קודם שגא לפני כהן. והחליטה היותר אפשרי בחיבור דהיינו בתולש הסעי"ו לאחר שהחלט. מנא שכל הדיוקא' שבין ב' הקקודות הר"ל ספיקא הס. ועל זה השיב ר"ע כיון שאין לכס קבלה על ב' דיוקאין הללו של רישא וסיפא. יש לי לנמוד. דרק דיוק דסיפא דדוקא. דרק בתלש אחר החלטו טמא. הא בתלש מקודם טהור. אבל דיוק דרישא הוא לאו דדוקא. דהכל תלוי רק בלש תלש הסעי"ו קודם או אחר החלט. ורק התנה נקט החליטה היותר מוקדמת והחליטה היותר מאוחרת: (ה) ומה"ש נמי נ"ל דלר"א בתלש הסעי"ו. ובה סעי"ו אחר. וחזר ועבר הסעי"ו השני ממילא. ונאוסין שאין לחסדו שכמו שהעביר הסעי"ו הראשון צמוד כ"כ העביר השני. נ"כ טהור. וא"ת עכ"פ איך אפשר שחולש בסיומן טומאה השני. הרי כבר נאמר בהלשנו מסי"ו הראשון. והרי אין מהלשין את החולשנו [כפ"ג מ"א]. י"ל דזה שקלן בחרתו. מדלוי טהור נומר הוא. דאף למא דקי"ל כרנא [המורה ד"ד] דכל דל"כ לא העמיד אי עמיד לא מוכי. היינו דוקא בלא עשה שיעי' גנוף הסגר. ממכיר. או אובס עיגרה. סברו

בווע ישראל

דיוקא דרישא וסיפא אהרדי במשמתי. דברישא קאמר עד שלא נא אלל כהן טהור. משמע הא בעמדו לפני כהן או תוך ימי הסגר טמא. ובסיפא הך קאמר לאחר החלטו טמא. משמע הא הך חרתי ה"ל טהור. ודבה בכל דוכתא דמקטיין בש"ס ק' כו. מליין גבה ב' אופני הרזאים. לפעמים משני הש"ס. נעשה דיוקא דרישא כמפורש בספ"ה [כב"ה דכ"ב ב' וקדושין ד"ה ב']. וכ"כ מתוך לפעמים אלא רישא דדוקא וסיפא לאו דדוקא [כפסחים י"ט ב' ועירובין דפ"ו ב']. וגם זהו סברת נעשה הר"ל. אבל אשכחתי דוכתי טובא דמשני הש"ס על קוש' כותא בור"ל אלא מהא ליתא למשמע מינה. ור"ע דספיקא הוה הי מה"ג צ"י דוקא וכן פירש"י [שנת קכ"א א']. ולפיכך נ"ל דבכל דוכתא דמתוך הש"ס הכי. או הוה מלחא דרבנן אוליין לקולא. כי התם בסיפא דשנת ה"ל בלמירה לעובד כוכבים שבות. שרי לומר צמי עובד כוכבים כל המכנה אינו מוסיד. וכ"כ ביבמות [ע"ז א'] ע"ז בפזע דהא אי מותר בנהיגה. והרי איסור נתיבה בקבל הוא רק מדרבנן [ביבמות דע"ח ב']. לפיכך מספיקא שרי. וכן עוד בדוכתי טובא. אבל היכא דבעי הכי באיסור דאורייתא. אמרי' ספיקא לחומרא [כגדה דל"ג ומנחה דק"ב א'] ועוד בדוכתי טובא. וכ"כ בגדריס כה"ג אוליין לחומרא [כגדריס דט"ז ב']

הדחה, שם טוב ר' אלהיו רבא

עמה נשר חי שאין לזה טעם עומות ועל שקלא צייר היטב כל שהוא שאם פרהה בכלל שהוא עובר על מה נחלקו על שקלא מכון ש' אלעזר אומר אין לו טעם עד שיוגר לו נגע אחר ויטור היטב והכרח פרהה בכלל עובר. פי' אם נקץ עמו נשר חי דיה פריחה ככלו לא מהני דאימא אי לא קץ ליה לנשר חי היס מעבד את הפריחה ואם קלא ושיר מן הנגע כש מכל סביבו ד' פרהה בכלל פוהר דא מוין דפרחה ככלו ובשר חי לא קץ מעבד ליה עמ נחלקו על שקלא מכון דר"א סבר הוואל וקלא מכון מיישקן שמה קץ עמה קתב בשר חי ואי לא כיה קץ ליה הוה מעבד הכך פריחה ככלו לא מהני פד שיוגר לו נגע אחר ויטור היטב ורנן סבירי הוואל ולא קץ לנשר חי עמו לשמה קץ לא מיישקן :

תוספות רע"ק

[אחד] בפרע"ב דיה ואם היחה. דהכי ק"ל בכל דהורה כולה נראה דהבא דרף דבעלמא לא ארי עשה ודוחה לית ועשה והבא בקצרות ברתה רוי עשה ולית. והכי מביאר נשבת דף ק"ה ע"ב. והא דלא יפסין טוה דבכ"ס עשה דחי לית ועשה כתבו תוס' שם דהא למילת שכן נכרתו עליה י"ג ברייתות :

תוס' אנשי שם דר"ב דר"א דאם יסח בו דהכי ק"ל בו. פי' נהו רעקא. והכי מבי' בקומים והגומים פי' מהט"ל ה"ח. וגם סם תהי המליץ קן ויבאר דהגומים בוכר דליכא תמישת מימי טומאה שמה רק לית מימי פ"ג. והכי בוכר נשעת הרמב"ם. (ק"ה) :

משנה אחרונה

ואם ראהו כהן והקביו או החליפו. הוי פורת מן הטמא וסבור. והכ"ל כהן שפרחה בטלו הוי כהן טולו לכן ויסקיר פ"ב ולא ידעתי למה כ"כ בפשיטות ולא חילקי הירדה בראש העגלה ימול. לשון בראש העגלה אינו מיושב דלאש ספרלה אינו מיטמא בנגפים כגלגול פי' ה"ל. ונראה דאין ס"ל דלתי לאשמועי' אפילו רשע ערלה שאינו מיטמא שם אפ"ה עיך בה איסור קליה אלא דוקא כגולה שחי והכי אמרינן בפ"ה דמילת דף ק"ב דנגעים סהורים גמי בלויסור קליה טיטו :

במאי דעבד קנסוהו. הכא במאי דעבד קנסוהו. במאי איכווין למשרייה בהאי מומא בהאי מומא קנסוהו רבנן דבהאי מומא לא לשחרו ליה והכא במאי דעבד קנסוהו. איכווין לטוורי נפשיה בהאי קליה. בהאי קליה קנסוהו רבנן וכיון דהך קליה אינה מועלת לו לטרו נמלא עמא עולמית. דחשבינן לנגע כמאן דאיחיה. דמי ימר דחי הוה ביה הוי מחסי :

היתה בראש הערלה ימול נה' : כ"ש. אלא אפילו מילה שלא בזמנה שאינו דוחה את השבת דוחה את הלרעת דלחי עשה למילה דחי את לא תעשה דלרעת דהכי קיימא לן בכל התורה כולה כל מקום שאתה מולא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב. ואם לאו יבא עשה וידחה את לית :

מלאכת שלמה

ע"כ. ובתוספתא מפ' ר' יהודה דלפי' רע"ל. אבל בת"כ פתח נגעים פי"ג ר' אלעזר הוא דמפ' לפלוגתייהו הכי : היתה בראש הערלה ימול. כתב החכם הר"ם ז"ל אע"ג דראש הגוי' אינו מטמא בנגעים משכחת לה כגון אם פרהה כבולו חוץ מקצת מראש הגוי' שראשי אברים מעבדים הפריחה ואפי' ככל שהוא. ולפי מה שכתב הרמב"ם ז"ל פי' שאם מל והלך בעור הערלה סימן שהי' מומא בו ה"ז חייב בקרבן מזויע עכ"ל ז"ל ז"ל כגון אם נחתלה פשה בראש המילה והחליפו ואח"כ כשימול הלך לו סימן העומאה שהוא הפשוט א"כ י"ל דאין כאן קושיא משתקרא שראש הערלה הוא גדול כי הערלה המכסה את העטרה יש בו יותר מכגריים ואפי' בבשרת קטנה מממא לפי שיש במשך הערלה כגריים קודם שהגיע לראש ממש ואפי' בראש ממש משכחת לה אם הי' ש"ל שיש בראש הערלה כגריים אף קודם שיהיה שופע וכמו שפי' רש"י ז"ל בחומם עכ"ל ז"ל :

יבין תפארת ישראל

והשאר הבהרת. שפיר שייך לומר שתתמעט הבהרת מכגריים. אבל הכא שנקלטה כולה. הרי ממועטת ועומדת היא (ז) : (ג) ואפילו מילה שלא בזמנה לא דחי שבת. אפ"ה כל עשה דחי לא תעשה (ה) :

לא מני למחי עד שתתמעט הראשונה. דהרי אינה בעולם עוד. וא"כ אי ימול הראש"ש. דגם עד שתפרח כבולו אבהרת קמא קאי. א"כ יהי' מלח בהרת כסופא מיותר לגמרי. דהרי גם פרה כבולו דקאמר בלאו בהרת שתתמעט מימי. אע"כ דתקתא הפך טול. אבהרת שזכר ר"א קאי. והיטי' הבהרת שניי'. וכבר"ש. ואף לפמ"ש לעיל דלרבנן לא מהני הוכחה ספרת נגע אחת על ספרת נגע חבירה. וז"ל הרי מלהשם הכסופ' מנגע זו ולא התחיל ממנה הפריחה. איך נטהר הראשונה. מדפרחה כבולה האחרת. עכ"פ הסך כבולה שאני. דע"ל הפריחה נשתתפה הראשונה עם השניי' ונעשה כולה כנגע אחת. והרי אפילו הי' נשאר הכסופ' כנגע הי' סבור. ולפיכך גם כשתלשם הכסופ' נטהר : (ז) ונ"ל דנקט פלוגתייהו לעיל בתולש הכסופ' לרבותא דרבנן. דלמ"ג שלא קץ הנגע עמו. אפ"ה קנסוהו שלא יתסור ע"י הוכחה נגע אחרת. והדר נקט הכא חו פלוגתיי' בקץ הבהרת לרבותא דר"א. דלמ"ג דקץ כל הבהרת עם הכסופ' שבה אפ"ה לר"א נטהר ע"י הוכחה ספרת שנגע אחרת. אפמ"ג בקץ כל הנגע. ועמה בשר חי שסביב סמוך להנגע כ' הרמב"ם [פי' מט"ל ה"ג]. דלמ"ג דפרח אח"כ כבולו אין לו טעם לעולם. ונ"ל דדייק הרמב"ם כן. מדנקט במשנתיו רק קלאה. משמע דהא בקץ עוד בשר עמה. מודה הגא' ר' יהודה דעמא לעולם [כתוספתא פי"ג]. וטעם דכבר כתב הר"ש הכא. דקנסוהו עפי'. מדתחלופו על עמו לחסות משתקרא. ולר"ב"ם שם הטעם הוא. דמדחתך הבשר עמה. אע"ג שפרח אח"כ כבולה. השניק כאלו הבשר החי הוא עדיין במקומו עומד. ונ"ל כוונתו דלמ"ג שיתרפא המקום שקץ משם הבשר החי ותספרה גם לשם הבהרת עכ"פ כיון שאותו בשר שקץ אינו עוד בנוסו וא"ל שתפסה עליו הבהרת הו"ל כללו הבשר החי עדיין שם. אולם הר"ב כאן אוקי למשנתיו כר' יהודה בתוספתא. ולהכי כן ונ"ל. ובקץ עמה בשר חי ל"כ אין לו טעם עולמית. ובקץ מקצת ולא נשאר כגריים. כ"ע לא פליגי דטהר בפריחה. דמדנשאר מקצת מנגע הטמא. אמרינן דנפרח אח"כ כבולה לא קנסוהו כל כך [דגם מה שקץ הי' נפרח עליו]. כי פליגי בקץ הנגע מלוממת ענת"ד הר"ב. משמע מדבריו דבקלאה כולה מלוממת לא מהני לה פריחה לר"א. ול"מ א"ל לומר כן. דהרי מדקאמרי רבנן עד שתפרח כבולה. ש"מ דרבנן מתמרי עפי מר"א. ור"א מודה לרבנן. דפרח כבולו מטהרי. ורק רבנן פליגי עלי' בנולד בו נגע אחר ונטהר. וס"ל דאין נגע אחרת מכריע לטהר נגע הראשונה. וא"כ אם בקץ כולה ס"ל לר"א דבין נפרח כבולה או בנטהר כבולה אחרת מהני לטהר הנגע שקץ. כ"ש דהו"ל בקץ מקצתה דבין שפרח כבולה או בנטהר כבולה אחרת דמהני לטהר הראשונה. ואי לרבנן בין בקץ כולה או מקצתה לא נטהר ע"י הכרעת ספרת שזאתה. רק ע"י הפך כבולה. א"כ מה דוחקא דהר"ב לומר דפלוגתייהו דר"א ורבנן דמשנתיו רק בקץ כולה מלוממת. הרי גם בקץ מקצתה פליגי. וכמו שזכרנו בס"ד. והא דקאמר ר' יהודה לפליגי רק בקץ כולה. אבל בקץ מקצתה ל"כ מהני פרח כבולה. כ"ל דפליגי את"ק דהתם בהא. וגם אסתמא דמשנתיו. וס"ל דפרח כבולה גרע מנולד בו נגע אחר ונטהר ממנה דבשאלא בנולד לו נגע אחר ונטהר. י"ל שפיר מדתם רחמנא עליה שנתרפא מנגע האחרת. אמרינן שאם זו שקץ עדיין יהיה בו הי' נהרפא. אבל נפרח כבולה. אין זה חיים משמיה שבוה עד שמכך רנל ועד ראש אין בו מתום. ורק משום רחמנות יתיר' שעליו על כ' גדל הכאז מחד טה הקב"ה שנטהרו. אבל רק בשאלא פשע בנפשו. אבל בזה החוטא שקץ נגעו. אדרבה י"ל שנגשו הקב"ה מדה כנגד מדה. הוא קץ נגעו. ולכן נהפך כולו לכן. ואם נטרו הרי חוטא נשכר. והנה עיינתי בהתוספתא שם פי' זר זהב מהגאון רב"ל ז"ל. ושם לא נרסיקן בדברי רבנן עד שתפרח כבולה. רק ה"ג משתפרח כבולה. ותאורתי עיני ושסו בני מישי. כאשר ראיתי שזה כדבריו הג"ל. דרבנן דברייתא אינן רבנן דמשנתיו. אלא מקויו עפי מר"א. ודו"ק. והא דלא כלל תהא תולש סופ' וקוצן בהרת בחד בנא. דהרי בתריוויו פליגי ר"א ורבנן. י"ל דה"ס. משום דתלש סופ' מהני לרבנן גם שיתמעט בהרתו כגריים. משא"כ בקוצן וכמש"ל. ואף למה שפירשו דגם בקוצן מקצתה פליגי. וא"כ שפיר הוה מני' למקטע עד שתתמעט כגריים. דהיינו שיתמעט הנשאר עד שאפילו אם לא היה קוצן לא היתה השתא כגריים [כתום] כזכור ל"ד ב' וכן בר"ש הכת'. י"ל דהא תיגח שבקץ רק פחות מכגריים. אבל שבקץ יתר מכגריים. הרי זכיה"ג אם היה השתא נשאר מה שקץ היה נשאר כגריים. ולפיכך משום דככה"ג לא מהני שתתמעט כהתא מכגריים וגם בקץ כולה לא שייך כלל לומר חתקת שתתמעט. להכי לא חגי לה : (ה) ונ"ל דלהרשב"ד שהביא רחוי"ם [לעיל פי' מ"ו]. דגם בהרת בראשי אברים בני מחיה אמ"ם. אילת"ק א"כ מה קמ"ל הכא הרי בל"ו אמ"ם. י"ל דלפילו להרשב"ד דטוורה עכ"פ אסור לקלאה. דלא שדיק מנהק ושאר נגעים טוורים דלסור לקלאה מדאורייתא [וכשבת ק"ב ב]. אמ"ם י"ל דמייירי הכא שאין הנגע בראש הגיד רק מן סר. ולאמ"ם ע"ד הנוטק"ל. מיירי הכא כשפסע לשם דככה"ג ל"כ"ס עמא [כבר"ב פי"ח מ"ה] :

בויע תפארת ישראל

שתתמעט אשניי' קאי א"כ במשנה ה' בקלאה במחויין גמי הו"ל לרבנן לומר עד שתתמעט שניי'. אע"כ דעד שתתמעט דקאמרי רבנן. היינו הבהרת הראשונה. ולהכי רק ברישא דרק תלשם הכסופ' ונפרח הבהרת. שפיר שייך לומר שתתמעט הראשונה. אבל במשנה ה' שנקלטה הבהרת שבה הכסופ' לגמרי לא מני למחי עד שתתמעט הראשונה. דגם עד שתפרח כבולו אבהרת קמא קאי. א"כ יהי' מלח בהרת כסופא מיותר לגמרי. דהרי גם פרה כבולו דקאמר בלאו בהרת שתתמעט מימי. אע"כ דתקתא הפך טול. אבהרת שזכר ר"א קאי. והיטי' הבהרת שניי'. וכבר"ש. ואף לפמ"ש לעיל דלרבנן לא מהני הוכחה ספרת נגע אחת על ספרת נגע חבירה. וז"ל הרי מלהשם הכסופ' מנגע זו ולא התחיל ממנה הפריחה. איך נטהר הראשונה. מדפרחה כבולה האחרת. עכ"פ הסך כבולה שאני. דע"ל הפריחה נשתתפה הראשונה עם השניי' ונעשה כולה כנגע אחת. והרי אפילו הי' נשאר הכסופ' כנגע הי' סבור. ולפיכך גם כשתלשם הכסופ' נטהר : (ז) ונ"ל דנקט פלוגתייהו לעיל בתולש הכסופ' לרבותא דרבנן. דלמ"ג שלא קץ הנגע עמו. אפ"ה קנסוהו שלא יתסור ע"י הוכחה נגע אחרת. והדר נקט הכא חו פלוגתיי' בקץ הבהרת לרבותא דר"א. דלמ"ג דקץ כל הבהרת עם הכסופ' שבה אפ"ה לר"א נטהר ע"י הוכחה ספרת שנגע אחרת. אפמ"ג בקץ כל הנגע. ועמה בשר חי שסביב סמוך להנגע כ' הרמב"ם [פי' מט"ל ה"ג]. דלמ"ג דפרח אח"כ כבולו אין לו טעם לעולם. ונ"ל דדייק הרמב"ם כן. מדנקט במשנתיו רק קלאה. משמע דהא בקץ עוד בשר עמה. מודה הגא' ר' יהודה דעמא לעולם [כתוספתא פי"ג]. וטעם דכבר כתב הר"ש הכא. דקנסוהו עפי'. מדתחלופו על עמו לחסות משתקרא. ולר"ב"ם שם הטעם הוא. דמדחתך הבשר עמה. אע"ג שפרח אח"כ כבולה. השניק כאלו הבשר החי הוא עדיין במקומו עומד. ונ"ל כוונתו דלמ"ג שיתרפא המקום שקץ משם הבשר החי ותספרה גם לשם הבהרת עכ"פ כיון שאותו בשר שקץ אינו עוד בנוסו וא"ל שתפסה עליו הבהרת הו"ל כללו הבשר החי עדיין שם. אולם הר"ב כאן אוקי למשנתיו כר' יהודה בתוספתא. ולהכי כן ונ"ל. ובקץ עמה בשר חי ל"כ אין לו טעם עולמית. ובקץ מקצת ולא נשאר כגריים. כ"ע לא פליגי דטהר בפריחה. דמדנשאר מקצת מנגע הטמא. אמרינן דנפרח אח"כ כבולה לא קנסוהו כל כך [דגם מה שקץ הי' נפרח עליו]. כי פליגי בקץ הנגע מלוממת ענת"ד הר"ב. משמע מדבריו דבקלאה כולה מלוממת לא מהני לה פריחה לר"א. ול"מ א"ל לומר כן. דהרי מדקאמרי רבנן עד שתפרח כבולה. ש"מ דרבנן מתמרי עפי מר"א. ור"א מודה לרבנן. דפרח כבולו מטהרי. ורק רבנן פליגי עלי' בנולד בו נגע אחר ונטהר. וס"ל דאין נגע אחרת מכריע לטהר נגע הראשונה. וא"כ אם בקץ כולה ס"ל לר"א דבין נפרח כבולה או בנטהר כבולה אחרת מהני לטהר הנגע שקץ. כ"ש דהו"ל בקץ מקצתה דבין שפרח כבולה או בנטהר כבולה אחרת דמהני לטהר הראשונה. ואי לרבנן בין בקץ כולה או מקצתה לא נטהר ע"י הכרעת ספרת שזאתה. רק ע"י הפך כבולה. א"כ מה דוחקא דהר"ב לומר דפלוגתייהו דר"א ורבנן דמשנתיו רק בקץ כולה מלוממת. הרי גם בקץ מקצתה פליגי. וכמו שזכרנו בס"ד. והא דקאמר ר' יהודה לפליגי רק בקץ כולה. אבל בקץ מקצתה ל"כ מהני פרח כבולה. כ"ל דפליגי את"ק דהתם בהא. וגם אסתמא דמשנתיו. וס"ל דפרח כבולה גרע מנולד בו נגע אחר ונטהר ממנה דבשאלא בנולד לו נגע אחר ונטהר. י"ל שפיר מדתם רחמנא עליה שנתרפא מנגע האחרת. אמרינן שאם זו שקץ עדיין יהיה בו הי' נהרפא. אבל נפרח כבולה. אין זה חיים משמיה שבוה עד שמכך רנל ועד ראש אין בו מתום. ורק משום רחמנות יתיר' שעליו על כ' גדל הכאז מחד טה הקב"ה שנטהרו. אבל רק בשאלא פשע בנפשו. אבל בזה החוטא שקץ נגעו. אדרבה י"ל שנגשו הקב"ה מדה כנגד מדה. הוא קץ נגעו. ולכן נהפך כולו לכן. ואם נטרו הרי חוטא נשכר. והנה עיינתי בהתוספתא שם פי' זר זהב מהגאון רב"ל ז"ל. ושם לא נרסיקן בדברי רבנן עד שתפרח כבולה. רק ה"ג משתפרח כבולה. ותאורתי עיני ושסו בני מישי. כאשר ראיתי שזה כדבריו הג"ל. דרבנן דברייתא אינן רבנן דמשנתיו. אלא מקויו עפי מר"א. ודו"ק. והא דלא כלל תהא תולש סופ' וקוצן בהרת בחד בנא. דהרי בתריוויו פליגי ר"א ורבנן. י"ל דה"ס. משום דתלש סופ' מהני לרבנן גם שיתמעט בהרתו כגריים. משא"כ בקוצן וכמש"ל. ואף למה שפירשו דגם בקוצן מקצתה פליגי. וא"כ שפיר הוה מני' למקטע עד שתתמעט כגריים. דהיינו שיתמעט הנשאר עד שאפילו אם לא היה קוצן לא היתה השתא כגריים [כתום] כזכור ל"ד ב' וכן בר"ש הכת'. י"ל דהא תיגח שבקץ רק פחות מכגריים. אבל שבקץ יתר מכגריים. הרי זכיה"ג אם היה השתא נשאר מה שקץ היה נשאר כגריים. ולפיכך משום דככה"ג לא מהני שתתמעט כהתא מכגריים וגם בקץ כולה לא שייך כלל לומר חתקת שתתמעט. להכי לא חגי לה : (ה) ונ"ל דלהרשב"ד שהביא רחוי"ם [לעיל פי' מ"ו]. דגם בהרת בראשי אברים בני מחיה אמ"ם. אילת"ק א"כ מה קמ"ל הכא הרי בל"ו אמ"ם. י"ל דלפילו להרשב"ד דטוורה עכ"פ אסור לקלאה. דלא שדיק מנהק ושאר נגעים טוורים דלסור לקלאה מדאורייתא [וכשבת ק"ב ב]. אמ"ם י"ל דמייירי הכא שאין הנגע בראש הגיד רק מן סר. ולאמ"ם ע"ד הנוטק"ל. מיירי הכא כשפסע לשם דככה"ג ל"כ"ס עמא [כבר"ב פי"ח מ"ה] :

כללא דפי' משנה א בהרת שגולדה בנפ הפסור ונתחווה הנפ אח"כ בר חיוב. או אפילו בגולדה בהרת בנפ הפסור. שלבסוף ודאי יבא לירי חיוב. כגון עובר ישראל שגולד עם בהרת. או אפילו אם היה הנפ בר חיוב אלא שגולדה בו דנע במקום הפסור. ונתחווה הנפ בר חיוב. כגון שגולדה הנפ תוך קטש. ונתפשט. או אפילו שגולדה הנפ בנפ היד ובמקום חיוב. רק שהוא בר חיוב לפני נע אחר. וכגון שנתחווה בו בהרת בראש או ברגל ונקדחו. או אפילו הנפ בר חיוב והתקין בר חיוב במקום בר חיוב אפילו כן נע. אבל היה רבר מוכב. וכגון שנתחווה בהרת תוך שחין מכה או קרת בעלי פרייה חזרו והתחילו להתרפאות. ככל נזנא נגעים כאילו סהרין. ול"א עוד אלא אפילו נתחווה הנפ בשעת חיוב כדגן דלשל ואח"כ נתחווה מקום פסור. ואח"כ שוב נתחווה לה שעת חיוב. אפ"ה חזרו לגברי. דכל נע צריכה שתחיה בעלת חיוב בנפ ובמקום ובכל אופן מתחלה ועד סוף כלי הפסק: **משנה ב** נגעים הנל שנסתנה מראית הנפ בנפ חיוב מברייתא שהיה לה תחלה בנפ פסור. דהיינו שהיה לה בנפ פסור כמראה חיוב. ואח"כ כשתחווה וכן חיוב לה חרה למראה חיוב אחר. בין נתחוק או הובח השתא לבנייתא. תראה השתא בתחלה דלא דמי להעיל [פי' מ']. דהבא שאני דיש ב' לסיבותא. שנתחווה בנפ פסור. והיתה או נ"ל במראה אחרת מברייתא. להכי דיינינן לה כאלו נע בהשתא לא היתה כעולם בתחלה. רק השתא נולדה מחדש:

משנה ג אע"פ שנע קצת מסיפ' אין בה בין בתחלה בין בסוף שבוע א' אפ"ה צריך להטירה. אבל בסוף שבוע ב' או לאחר הפסור אפ"ה מוצא בה הבחן קצת מסיפ'. או אפילו נשתנת ג"כ מברייתא חיוב למראה חיוב אחר. אפ"ה חזרו לגברי. [א] נעמדו לפני הבחן קודם ששברו או קודם ששברו. נולד בו סיפ'. ויחלוטו. ו[א] נעמדו לפני הבחן קודם שהחליטו עכו"ר סיפ'. או קרה זה בתחלה או בסוף שבוע ב'. או לאחר הפסור. ויפטרנו. וא"ל להתסדר בצפרים: **משנה ד** התולש סיפ' מנעו. או קצץ מחי' שבה. או אפילו רק כוואה. לוקח. בין בנעני אדם. בגד או בית. ואפילו עשה כן קודם שראוהו הבחן. או תוך ימי הסגר או אחר החלום. או אפילו תלש הסיפ' שנתחווה בו לאחר הפסור. ואפילו קצץ רק בקצת סיפ' הוא והועילו מעשי. כגון שלא נשאר אחר תלישתו וקציצתו רק שער א'. או שלא נשאר מהחיה כדש' חיוב. כ"ר"ג כן בלא הועילו מעשיו או אפילו קצץ נע פסור או בהק או שקצץ משה שפרח בביתו. אפ"ה ויאתו לוקח. וקנאו לכל חולש סיפ' לאחר שהחליטו הבחן. שישאר בסומתו. עד שיפרח ככולו. או עד שתתמעט הנגע מכגרים. כ"ר"ג בקצקע המחיה לא מהני פרח בביתו. דדילמא היה נשאר המחיה [ואפילו כשתשוב המחיה ותתרפא. וישרח גם עליו אפ"ה מנא]: **משנה ה** ואם חלש נשאר או נכנסל הסיפ' שנתחווה בו לאחר הפסור. או שקצץ הנגע מעצמה ספור. ובקצץ מקצת הנגע הספאה. או שקצץ כולה. אף שאין לו תקנת מיעוט הנגע. נפטר ע"פ ברייתא. אבל בקצץ עשה כשר חי סביבות הנגע. אינו נסתר לעולם. א"א יש נע בראש העולה. אפילו נע פסא. ואפילו המילה היא שלכ"ו. אפ"ה פתח למילי. ואין אומרים הרי יבול לקיים שגרים. דימנן עד שיתרפא. וררי כבד"ג אין עשה רוחה לית. י"ל כ"ן דלא בריר' שיתרפא אולינן בתר השתא [בשבת דצ"א א' ועיין פתחין ל"ד ב' ופתחות פ"ג מ"ד]:

ר' עובדיה מברשנרה נגעים הפורה פרק ח תוספות יום טוב ציונים

א מן השמא. מ"ה פ"א
מ"ה פ"א ח"א כ"ג פ"ג
כ"ג פ"ג ח"ה ח"ה ח"ה ח"ה
נגעים מ"ה ח"ה ח"ה ח"ה
הפסור. ח"ה ח"ה ח"ה ח"ה
מ"ה ח"ה ח"ה ח"ה ח"ה ח"ה

חלופי גרסאות
א חזרו נ"ל וחזרו.

תוספות חדשים
פ"ח משנה א [בהרע"ב]
ד"ה ב"הורו וכו'
כשנר לכן. ד"ה לומר
דפחה מטבול נמור דוקא
דלית ביה נע כלל. ד"ה
מאי עד שהחזר בהרתו
לכמות שהיה אלא כשם
בו נגעים פסורים אייבי.
(הר"ש):

פרק ח א הפורה מן הטמא טהור. טמא שנחלט טהור. מן הגנעים. ולאחר כך פתחה בטלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים. אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא. דכתיב (ויקרא י"ג) וציוס הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים. שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא. טהור שפרחה הארעת בטלו כגון שהלטימו בשער לבן או במחיה

פרק ח א הפורה מן הטמא טהור. טמא שנחלט טהור. מן הגנעים. ולאחר כך פתחה בטלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים. אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא. דכתיב (ויקרא י"ג) וציוס הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים. שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא. טהור שפרחה הארעת בטלו כגון שהלטימו בשער לבן או במחיה

פרק ח א כן הטמא טהור. טמא שנחלט וכו' טהור. דכתיב וכו' הסך לבן טהור הוא. ומתוך פי' הרמב"ם ו"ל מראה דה"ט טמא שנסגר

אליהו רבא
פ"ח א הפורה מן הטמא
קמי עד שהתמעט בהרתו
מכגרים ופסורה מן הטמא
קמי עד שהתמעט בהרתו
היה משום דנפוחה מן
הטמא דלוקחה ליה בפריחה
וחזרה דלשחי' וכו' ח"ה ח"ה
קמיטמא ליה משום בשר חי
ובל וכן שחא מתגלה ויהי
טומאתו יותרת וכו' ח"ה ח"ה
חזרה סימן טומאה וכו'
כ"ה ל"ל אשעת מכגרים
אין תוך לכמות שהיה כ"ה
ל"ה גלה החזרה וגדלה
סימן טומאה דל"ה. עד
דלחמיטע מכגרים וחזר ליה
נעמו לכל פסור מן הטמא
דפריחה קא מטמא ליה
משום פסור כ"ה לכמות
שהיה הו"א הלכה הפסור
וטהור:

פרק ח א הפורה מן הטמא טהור. טמא שנחלט טהור. מן הגנעים. ולאחר כך פתחה בטלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים. אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא. דכתיב (ויקרא י"ג) וציוס הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים. שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא. טהור שפרחה הארעת בטלו כגון שהלטימו בשער לבן או במחיה

פרק ח א הפורה מן הטמא טהור. טמא שנחלט טהור. מן הגנעים. ולאחר כך פתחה בטלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים. אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא. דכתיב (ויקרא י"ג) וציוס הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים. שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא. טהור שפרחה הארעת בטלו כגון שהלטימו בשער לבן או במחיה

פרק ח א כן הטמא טהור. טמא שנחלט וכו' טהור. דכתיב וכו' הסך לבן טהור הוא. ומתוך פי' הרמב"ם ו"ל מראה דה"ט טמא שנסגר

תוספות אנשי שם
פ"ח א בתח"ח ר"ה
ב"ר"ב ד"ה מטבול
כו' ד"ה לומר כו' וכו'
להבין דהא ממילא חליל
דפחה מטבול נמור דהא
תן לקמן מ"ה ה"ה ח"ה ח"ה
לבן ויפני וי"ש. (הר"ש):

פרק ח א הפורה מן הטמא טהור. טמא שנחלט טהור. מן הגנעים. ולאחר כך פתחה בטלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים. אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא. דכתיב (ויקרא י"ג) וציוס הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים. שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא. טהור שפרחה הארעת בטלו כגון שהלטימו בשער לבן או במחיה

פרק ח א הפורה מן הטמא טהור. טמא שנחלט טהור. מן הגנעים. ולאחר כך פתחה בטלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים. אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא. דכתיב (ויקרא י"ג) וציוס הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים. שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא. טהור שפרחה הארעת בטלו כגון שהלטימו בשער לבן או במחיה

פרק ח א כן הטמא טהור. טמא שנחלט וכו' טהור. דכתיב וכו' הסך לבן טהור הוא. ומתוך פי' הרמב"ם ו"ל מראה דה"ט טמא שנסגר

ברק. מ"ג ע"ג וכו' העמוד ה"ב

משנה אחרונה

דך קיפא בשפתו העליונה וכו' לפשוה אתי אחת טורה ואחת עמאה דאמין היינו אפילו אחת בשפתו העליונה ובאחת הפך הלך הפסיון ופיהו. לא תימא דלגנע אהד חשיבי שפסוק שניו טולה גס לזו הויל ומדובקין ונלאין כאחת קמ"ל אפי"פ שניאין כאחד נידוין כשני נגעים והיי אחת עמאה ובשפחה היו פורה מן הטמא וטבור: חזרו בו ראשי אברים כמין בהק טבור. משום שהבהק הוא דבר ממונע בין לרעה ובין צבר חי והלך מעבד בתחלה דכהוי וקפסה הלפתת וזה הא לא כפסה הלפתת שמקלמו תפוסה צבהק ולבסוף אינו מעבד דכהוי וזה ישוב צבר הוי ואין זה צבר חי. וטולה מהני בשורה מן הטמא איירי ומשום דה"ה בשורה מן הטבור דינא הוי שבתחלה תפוסה ואינו עומא ולבסוף עמא וכו' :

ליחא. ולא חשיבא פריחה שמו לזו לאחשבינהו כנגע אחד. כיון דזימנין כשמדבק שפתיו. אינו נראה. וכי הדר פרח מן הטבורה לחון. ליהוי כמו פורה מן הטבור. וטמא קמ"ל. דפריחה שבינתיים חשיבא טבור. אפי"ג דזימנין לא מתחזיא. וה"ל פורה מן הטמא וטבור. עכ"ל. ויחא טובא לדידיה דהשתא בשפתו העליונה וכו'. קאי שפיר ארישא דחקתני שתי צהרות וכו' [וגם יחא לדידיה. לישנא דלע"פ ס'. אבל ק"ק לי דלמה יגרע בנרא' כאחד. דהא כחצתי לעיל בשמו דשמוצברים אמרינן כאילו טלו טמאה. ועל כרחו לריבין לומר. דכרתו דה"ל שרין שהפריחה היתה נראית]: פריחה צבולו אבל לא צבוקה

טבור (א). פריחה צבולו אבל לא בבדוק (ב). ענינו. כשמדבק נראית אברים שלם: טמא (ג). חזרו בו ראשי אברים כמין בודהק (ד) אבל לא בבחק. מראה לצניות למטה מארבע מראות ומעבד את טבור הפריחה: חזרו בו ראשי אברים. שנתגלו מן הגעש ונעשה בהק: טבור

כמין בהק טבור. מדלא יתיב שעורא כמה. ש"מ חשילו כעדה. וחשילו טובא חזרו ונעשו בהק טבור. דלמה מעבדת את הפריחה לבסוף כלל. דדינו לבסוף כמו ד' מראות. וכן פריחה צבולו. אבל צבהק דרישא. לא יתיב שעורא. דאפילו פחות מעבדה מעבד את הפריחה בתחלה לכ"ע. ומ"מ אלמריך לפשוה בסיפא ומכ"ה צבהק פחות מעבדה סימן טמאה בתחלה. כי היכי דלא נעשי למימר דוקא כעדה דומיא

מלאכת שלמה

יהעלה או כי ישוב הכשר הוי וגיפך לבין ולא אמר וגיפך לזרעה כמו שאמר תחלה וכפחה הלרעה אהי יחבאר מכל זה שאנן פריחת הלרעה לא יסדר ויבאר בו טולו עד שיחזור מקום צבהק לרעה ואנן הראות צבר חי אחר זה לא ימא צו עד שיחזור ממנו הלזבן לגמרי שאפילו צבהק לא יסא צוה

ונלע"ד שרין הגסה להנה ולרין להיות מדובקין: אבל לא בבדוק. פי' רש"י ו"ל צ"ל כל הדי דף י"פ צבהק לשון לזבן שרואה נגעים צבורים טפות לבנות מאוד כפניהם ע"כ: חזרו בו ראשי אברים כמין בהק טבור. פי' הרמב"ם ו"ל שאמר וביום הראות צו צבר חי ימא לא מקום לבן ואמר

י כ י ת פ א ר ת י כ י ב ו ע ז

ולא נתבטל הטורה מקודם ה"ל כפרח מהטורה ופמא. דלא סיכר הכחוב פריחה צבולו רק כשהיה צו רק נגע א' עמאה (ובלע"ל ס' מ"ה) אבל להרמב"ם דקפסם הוא דבכל מוחלם חשיבין לנגע טבור שבו בליחא. א"כ גס צבוקה צ' הנגעים מופרדים. עד שפרח על שנין בנת אחת נמי הוא כפרח מהטמאה וטבור. וא"ת להרמב"ם א"כ למה נקט תנא שפרח מנו לזו תחלה. הרי גס בלא פרח. קד הוא דיו דהו"ל כפרח מהשמי. ואת"ל דתתא לאשמעין אפי"ג שבתחיל הפריחה מהטורה אפי"ג חשיבין כפרח מהטמאה. ליתא. דא"כ לאשמעין רבותא פפי ופפי. דאפילו פריחה תחלה מהטורה הוה. אפי"ג הכי לא חשיבין לכל הפריחה שהתפשטה מהטורה אפי"ג על כל הנוף. כאילו פרח מהטורה. משום דכל טהור במוחלם חשיבין לה בליחא. ו"ל דהנא ראה לאשמעין רבותא. דאפי"ג שנתערבו צ' הנגעים יחד קודם שפרח צבולו לא אמרינן דנתבטל עמאה צהרות. מדא"ל לטורה שחששה עמאה. אם לא יוולד שום שינוי צושה. אבל טהורה אינה בטלה בעמאה. מדאפשר לעמאה שהעשה טהורה בלי שינוי צושה. דהיינו כשיפרח צבולה [וכנאחות כ"ג א']. ולא מתשב פריחה שינוי צושה כמו פסיון של טהורה דמתשבין לה שינוי. ה"ע מדלא נעבר בפרחה רק בנקודה האחרונה ששלימה הפריחה והרי נקודה הדיא רחוק מהאום. משא"כ פסיון של טהורה הרי נקודה הראשונה שפסחה האום משהו. שבה הוחלש מיד הוא שינוי צושה. ודו"ק: (י) כך נ"ל לפרש ע"פ דעת הרא"ש ומהר"ם שכתבו דבנא זו נמי מיירי בפרח צבולה. וכרישא. דבלא דבריו לא זכיתו להלום סגרת רבותיו בפירושם צמלת אפי"ג. דלדבריה מדנראין כאחת ודלא נתבטל טהורה בעמאה. אולם

נראין כנגע א' (נא) אפילו התחיל הפריחה מהטורה. ורבותא קמ"ל צבהק צבא. דלא מציעיא ברישא שפרח מול"ו תחלה. אפי"ג התחיל הפריחה מול"ו מהטורה. עכ"פ היכף כשהגיע הפריחה מול"ו להטמאה. ו"ל דקפט כח הטורה. וכשפרח אח"כ בטולה הו"ל כפרח מהטמאה אלא אפילו בהק. דרק כשמדובקין ז"ל נראין כא' אבל באמת הן מופרשין זמ"ל הפרש רב. וז"ל לומר שנתבטלה הטורה בעמאה קודם שפרח טולו. אפי"ג מדע"ס נראין כנגע א' אם פרח אח"כ צבולו. אפילו התחיל הפריחה מהטורה מחשב כאילו פרח מהטמאה (י) : (ג) אפי"ג לו נגע קטנה והוא צר על ידה. ובסוף הסגר מלא שפרח צבולו רק שנשאר צבהק או שהוחלש צנגע קטנה ע"י סיט"ו ואח"כ פרח צבולו רק שנשאר צבהק וצוהק היינו כהם שלמטה מד' מראות. שאין דיו ככהרת: (ג) דלע"ג דצוהק אמ"ע משום מהיה [כפי' סימן יז] עכ"פ מעבד הוא את הפריחה בתחלה. ולהכי אם מהוך הסגר פשה הרי הוא עומא משיב פסיון. ואם מהוך החלש פרח לא מהשב פריחה לטבור. אבל אפי"ג דמייירי הכא צבא בתחלה פרח צבולו חוץ מצבהק. או שפרח קד אחר שנפטר צנגע קטנה. ליתא דא"כ אפילו יהי' דיו כפרח צבולו ממש. אפי"ג אם בתחלה לריך הסגר צ' שבועות. ואם לאחר הפטור הו"ל פרח מאד הטורה ויחלש: (ג) שפרח צבולו וטיהרו הכהן. ואח"כ חזרו צו רש"י ובנימקס

לפמ"ש צנים לעיל סימן מ"ו. דלרמב"ם כל נגע טהורה שנחלש חשיבין לה כליחא א"כ אפילו היו צ' הנגעים מופרדים. עד שפרח צבולה על שנין כאחת. ג"כ חשיבין כפרח מהטמאה. והא דנקט ברישא פרח מול"ו. היינו רק לרבותא. דמסד"ל דמדתחברו ע"י חוס הפסיון פלה עמאה צהרות קמ"ל. א"כ לפ"ו מיושב שפיר מלת אפי"ג שבבנא זו. דמסד"ל דדוקא בחמוצרים יחד בחוס הפסיון. לא נתבטל עמאה צהרות. להכי קאמר הכא אפי"ג שמוצבים יחד זכ"ו והן נראין כנגע א'. אפי"ג אמ"ע. וטבור. ולפיכך כשפרח אח"כ צבולו סד"ל דהו"ל ודאי לעין פריחה צבולו כאילו בטלה עמאה צהרות. קמ"ל. אכנאם לר"ש והר"ב מיירי הך צבא שיש חלי גרים כלן וחלי גרים כלן. ועי"ג כשהן מדובקין נראין כנגע א'. ותבדודין דברי רתוב"ע שכתב שלהר"ש והר"ב אין מלת אפי"ג מדוייק. ובמחב"ר הדבר הוא ממש מהיכף להיפך. והגם שרתוב"ע הוסיף דבדברי הר"ש והר"ב דמייירי שאח"כ פשה צבולו. ולפי דבריו מלת טבור דקאמר תנא. היינו דהפריחה פטור. וא"כ לפ"ו באמת יקשה מלת אפי"ג שמוצבים. והן אחת כי מוכרחים אנהו להודות צוה לרתוב"ע דגס צבא זו מיירי בפרח צבולו. דא"כ לא יהיה שייכות לבנא זו לא למעלה ולא למטה. דלעיל בפרח צבולה מיירי. אבל אינו קשה לשמע דברי רבינו צמ"ש דטהור דקאמר מחני' אפריחה קאי וחלי תיחא בלא תיחא. דהרי אכתי לא שמעין בשום דוכתא צמילתין דח"ו צבאר א'. וחלי גרים צבאר השני הסמוך לו שמתרפין. והיאך שנק תנא מלאשמעין הך דינא הכא. כאילו הוא מלתא דפשיטא. ונקט שפי דין של טהורה צבולו על נגע מוכרפת כו' כאילו זהו מלתא דהשתא שהפורה מהטמא. טבור ארמאה. וגם בל"ו צמח"ר. הך דינא קשה מאוד להלומ. דנימא דח"ו וח"ג שצ"ב אברים סמוכים וכ"ש צ' אצנעות שיש אויר רב מספיק בין הביניים. ואפי"ג יטרפו לכגרים. והרי נקמן [פי"א מ"ה] צממת וטורמל דנראין דרבינן. פי' רבותיו כולם דאם נגע בין השלשין מהשב ציפ"ת וטבור. ולא פי' לחומרם דאם נגע על קאות השלשין למעלה מלפניו לכגרים. ש"מ דבמלת אמ"ע. וא"כ מה החס שרובא דרובא השלשין מוחזין רזופין וא"כ אפי"ג אין נגע שעל צניהם לנערך מוכ"ס הכא שצ' אצנעות וב' הריסין. וב' האצנעות צרוב פטמים עמדים מרוחקים מהדדי. מכ"ש שלא יספיק ח"ג שבה לח"ג שבה. ואפי"ג דבריו שם דבראשי שנות מלפניו אפי"ג יש חלק בין החס להכא וכדאמרינן. ואדרבה ל"מ היה נ"ל דהא דאמרינן לעיל [פ"ו מ"ה] ואין מלפניו צנגעים. גס תקמטים קאי. דכשיש ח"ג מזה וח"ג מזה והקמט ביניהן אמ"ע. וא"כ מכ"ש ח"ג וח"ג שצ"ב אצנעות שאמ"ע. לפיכך מסתבר שפי לומר דלר"ש מלת פטור אצנע זו המעטרפת קאי וקמ"ל דאמ"ע וטבור. ומימלא שמעין דפרחה אח"כ צבולו אין לטהרו. ויהיה לפ"ו מלת אפי"ג דבמחני' מדוייק שפיר. ואפי"ג דחוקא לן מלתא טובא לאיקנות למחני' כרבינו הר"ש. דח"ג וח"ג ועיין לירוף מלך דבר שמייה צמחני'. ורמב"ם בפירושם כלן אוקי למחני' דליירי צבולהו הפך לבן. והסגר הריח שכן צ' השפחות. או שכן צ' האצנעות וכו' שלא התפשטה לשם הנגע. וקאמר תנא אפי"ג שרק כשמדובקין ז"ל נראין כנגע א'. יבשמתחוקין זמ"ל

נראין כנגע א' (נא) אפילו התחיל הפריחה מהטורה. ורבותא קמ"ל צבהק צבא. דלא מציעיא ברישא שפרח מול"ו תחלה. אפי"ג התחיל הפריחה מול"ו מהטורה. עכ"פ היכף כשהגיע הפריחה מול"ו להטמאה. ו"ל דקפט כח הטורה. וכשפרח אח"כ בטולה הו"ל כפרח מהטמאה אלא אפילו בהק. דרק כשמדובקין ז"ל נראין כא' אבל באמת הן מופרשין זמ"ל הפרש רב. וז"ל לומר שנתבטלה הטורה בעמאה קודם שפרח טולו. אפי"ג מדע"ס נראין כנגע א' אם פרח אח"כ צבולו. אפילו התחיל הפריחה מהטורה מחשב כאילו פרח מהטמאה (י) : (ג) אפי"ג לו נגע קטנה והוא צר על ידה. ובסוף הסגר מלא שפרח צבולו רק שנשאר צבהק או שהוחלש צנגע קטנה ע"י סיט"ו ואח"כ פרח צבולו רק שנשאר צבהק וצוהק היינו כהם שלמטה מד' מראות. שאין דיו ככהרת: (ג) דלע"ג דצוהק אמ"ע משום מהיה [כפי' סימן יז] עכ"פ מעבד הוא את הפריחה בתחלה. ולהכי אם מהוך הסגר פשה הרי הוא עומא משיב פסיון. ואם מהוך החלש פרח לא מהשב פריחה לטבור. אבל אפי"ג דמייירי הכא צבא בתחלה פרח צבולו חוץ מצבהק. או שפרח קד אחר שנפטר צנגע קטנה. ליתא דא"כ אפילו יהי' דיו כפרח צבולו ממש. אפי"ג אם בתחלה לריך הסגר צ' שבועות. ואם לאחר הפטור הו"ל פרח מאד הטורה ויחלש: (ג) שפרח צבולו וטיהרו הכהן. ואח"כ חזרו צו רש"י ובנימקס

התוספות החדשים
 [בר"ב סו"ה] מהור טו'
 שפחה במקלחו. דהיינו לית
 פורח מן הטמא. (סג) :

אליהו רבא

ח אם כבולו פרה טו'
 מהור הטמא. כגון הבא
 כולו לכן בתחלה ולא טולד
 לו שער לכן או מחיה או
 שבתמיו וכל גוגל דקתי
 טורו ונתקנו ראשי אברים
 ויהי הוא כמות שהיה וטורו
 וחור ופרחה כבולו כחמה
 עמא: כ"ה' ה' הטומאה.
 כגון שולד לו שער לכן או
 מחיה והלתיטורו ונתקנו
 ופרחה כולו כחמה טורו
 מתוך הטומאה טורו :

תוס' אנשי שם

ר"ה פירוק טו' ולפי דבריו
 כו'. לא דוקא לפי דבריו
 דלרבי נמי ר"ה ר"ה
 הני דלא מטמא כנסה
 ופשה משום פסיון אלא
 כגא כולו לכן חל לא
 נבחרת קטנה וכמי' כפיד
 ח"ו וטעמא נראה משום
 דדוקא הנה כולו לכן וכמי'
 יחור ופשה דין ליהוי
 פסיון דהא ח"ל מקום לפסות
 חזק מזה ופשה' כבחרת
 קטנה ד"ל מקום לפסות
 חזק למקום דמטיקרא לא
 תשי' פסיון :

משנה אחרונה

הוא עמא. משום דבבבבת
 קטנה מני עיקר דינא
 דפרחה כבולו טורו בין
 גממיה ובין כפסיון ובין
 בשער לכן. וכפפחה
 במקלחו נמי כ"ה' למיחמי
 עיקר דין דס"ד' אשניו
 פסיון כיון שלא פשה
 מטיטור שהיה בשעת
 הכגור. אבל פרה כבולו
 לא נתיבא כלל אלא
 אורחיה דהנא למיחמי
 טיבה גווי ושיך למיחמי
 כדי הוא עמא עלומי הרי
 דגרי פשה: ח' אם
 כבולו פרה: כחמה
 מחלן לר'ה לפי' הר"ב
 גממיה' דלעיל דפרחה
 כבולו דהתם הייט לאחר
 שפחה במקלחו והלך
 התם אין שום חלק
 ולפולס טורו דהני פרח
 מן הטהא. והכא הני
 חס כבולו פרה כחמה
 הוא קדמה פריחמ מקלחו
 איכא חילוק דמן הטהרה
 פטור. והיינו דמי מן
 הטהרה כגון שפפתי
 גממיה: שכלכו קמיני
 קומתה ופטורו. וחל"כ
 חזרו ראשי איברים ופרחה
 חל"כ כבולו ח"ו פסיון
 לאה הפטור וטמא ח"כ'ס'
 שלא פשה מטיטור שהיה
 בשעת הכגור כיון שפשה
 הטומאה וטורו: ה'ה'ה'ה'

להחליט מי שולדו בו מחיה. או שער לכן. והשתא לא ה"מ
 למחמי פרה כבולו טמא. דהוא דהבא כולו לכן דרישא שנתגלו
 בו ראשי אברים כסוף שבע ראשון וטמא לחזור ולהכניס אל שוב
 פרה כבולו טורו דה"ל פורח מן הטמא דטורו. חע"ג דכי פרה
 כבולו חזר להיות כולו לכן לכמות שהיה
 תחלה. והוא לן למימר טמא ולהכניס
 כבתחלה דפרח מן הטורו. חע"ה כיון
 דנתגלו ראשי אברים ובר הסגר הוא
 עדיין. ושוב חזר ופרח כבולו. ה"ל
 פורח מן הטמא וטורו. וכן משמע
 לעיל דקתי מטהור טמא. ומשמע מכל מי שהוא טורו וחפ' מוארם
 שהוא טורו גמור שלא היה בו שום נגע. ופרח כבולו בתחלה טמא.
 חזרו בו ראשי אברים טמא עד שתחזור בהרתו לכמות שהיתה.
 דהיינו שחזר ופרח כבולו לאחר שנתגלו בו ראשי אברים דטורו.
 דה"ל פורח מן הטמא וטורו. ולהכי נקט מלהא דכסיקא כבולו.

הרי הוא טהור (ט) : ח אם כבולו פרה
כאחת מתוך המהרה טמא ומתוך הטומאה
טהור (ט). הטהור מתוך הסגר פטור מן
הפריעה. ומן הפרימה (ט). ומן התגלחת.

ואם מתוך טהרה זו חזרו ונתכסו צבת
 אחת טמא משום פסיון. והיינו דקאמר אל פרה כולו כאחת
 מהור טהרה. טמא. כדפרישנא במתמיתין דלעיל. דאל פרה
 כולו צבת אחת. נמי טמא כמו פרה מקלחו: פטור מן הפריעה
 ומן הפרימה. כ"ו שהוא מוסגר. ואילו טורו מהך החלט. חייב
 בפריעה

פרחה במקלחו טמא. אל מתוך הסגר נתגלו ראשי אברים, וחזר ופרח במקלחו טמא להסגיר כדמטיקרא דה"ל עמד בעיניו. ואם מתוך
 חלוב מחיה או חלוב שער לכן שבבבבת גדולה שפחה כבולו נתגלו ראשי אברים. ושוב פרה במקלחו. הכי אלו כמות שהיו מוחלט.
 ואם שוב פרח כבולו הרי זה טורו. דה"ל פורח מן הטמא וטורו. ואם מתוך הפטור. נתגלו ראשי אברים. כגון נולד לו שער לכן. דקתי
 יהליט. ושוב השמירו או הלכו לכן ולא נולד נמי שוב מחיה. דקתי טהור. והיינו נתגלו בו ראשי אברים מתוך הפטור הרי אלו כמות
 שהיו וטורו. פרה במקלחו טמא. כבולו יש מן להסגיר. ויש מן להחליט. ואי לאחר הפטור טמא. משום פסיון דלאחר הפטור.
 [פרחה] כבולו טהור. דה"ל פורח מן הטמא וטורו. ולפי דבריו הא דתנן לקמן פ"ט. שאלו ח' ר"א מי שעלתה לחוך ידו צבת כסלע
 ומקומה לרבת השחין וכו' עד ח"ל שמה חכום ותפשה. אין לפרש שמה חכום ותפשה קודם הפטור. דאפי' כנסה ופשה לכמות
 שהיתה. לא מטמא משום פסיון. כדפרישית. אלא יש לפרש שמה חכום ותפשה לאחר הפטור. דאז מטמאים משום פסיון כדפי'. ואין
 לתמוה היבא דנתגלו ראשי אברים מתוך הסגר הבא כולו לכן בתחלה וחזר ופרח טלו כאחד אחי טהור. כיון דחזר להיות כבתחלה
 נטמא יסגיר. דע"כ לכאורה משמע כדפרישית. מדנקט הבא פרה במקלחו [טמא]. ומדקתי לעיל [טמא] מטהור טמא. חזרו ראשי
 אברים ונתגלו טמא עד שתחזור בהרתו לכמות שהיתה. ומשמע דכלל גמור הוא. דמכל טהור קאמר דהיינו דינא הכי. חפי טהור גמור
 הבא כולו לכן בתחלה. וטמא הטעם הוא. דאתרבי מישוב. כי ישוב. או כי ישוב דיליק צת"כ. [ולעיל במשנה ד' כבבבתין] הלך מהתם
 מדביין כל בא כולו לכן. שאינו בא בתחלה טהור. והשתא חייבין כנתגלו ראשי אברים מתוך הסגר. ומתוך החלט. ומתוך הפטור.
 דכולו הוי דינא הכי. הרי אלו כמו שהיו. ואם שוב פרה במקלחו טמא כבולו. ואם שוב פרה כבולו טהור. והדר קתי פרה כבולו
 כאחד [במתני' דלקמן]. או דינן חלוק. מתוך טהרה טמא. מתוך עומאה טהור. עכ"ל: ח' הטהור מתוך הסגר פטור כו'. עיין
 במשנה

מלאכת שלמה

בפי' ר"ע ז"ל הוא דתנא רישא. פשום הוא שהוא דהא דתנא רישא וכו'.
 ובתוספתא פ"ד גרסינן נמי הבא בתחלה וכל ראשו נתוק או כל זקנו נתוק
 דאין פריחה בתחלה טהורם כנתק כמו שאינן טהורה כבא כולו לכן אלא
 שמיל וחשיב כשחור משייר וטמא משום פסיון אל הוא מן הגד אלל באמצע
 אין טמא משום שאין התק פשה לחוכו כמו נבי צרת אלל לענין הלל מניל

י כ י נ תפארת ישראל בועז

עו דהרי פרה מתוך הטומאה. והוא דתק כרישא פרה במקלחו טמא
 ה"ס צפרח כבולו צבת אחת נמי טמא מדפרח כבולו מתוך הטהרה
 [וכמפורש במשנה ט]. וחפ"ה נקט כרישא פרה במקלחו. מדבדעי למחמי כסיפא
 אחרי' פרה כבולו טהור. דהיינו שהי' פרה במקלחו וטמא. דככה"ג
 ה"ל השתא פרה מן הטמא. שהוא טהור: עז) אי אפשר למר דתך
 צבא מיירי בכל נגע קטנה שנטהר או טמא. ועלה קאמר הבא דפרח
 ליתא דח"כ מה לשון כולו כאחת דקאמר הרי כיון שכבר הי' שם נגע קטנה מקודם. ח"כ לא פרהה כולו כאחת וטו הא כבר הגא הך דינא
 בריש פרקו. אלא כ"ל דפרח כולו כאחת דקתי. לאו הכל הגוף קאי. רק הכל רח"כ. ומשנתנו סיומא דמשנה ז' היא דקתי ההם ג' מיני
 הפך לכן דהיינו שהוסגר או החלט או נטהר עמה. ואם אחר ח' מג' אלו אירע בו ג' חזרות. דהיינו שחזרו ונתגלו רח"כ הרי הוא כמו שהי'
 ואם אחר שנתגלו חזר ונתכסה קלחן. טמא משום פסיון. ואם אחר שנתכסה קלחן חזר ונתכסה כולו טהור. ועלה קאמר הבא. דאלס לאמר
 חזרתו רח"כ הראשונה שהי' דינו כמו שהי'. חזרו ונתכסו רח"כ כאחת ר"ל לא שנתכסו במקלחו וחזרו ונתכסו טלן. רק נתכסו כל הרח"כ צבת
 אחת. אל מתוך הטהרה. ר"ל אל אירע זה אחר שחזרו רח"כ מתוך הטהרה ובגון הפך לכן שבו ש"ל והוא שחזרו ונטהר וכשחזרו רח"כ ונתגלו
 והרי הוא כמו שהי' ונטהר בטרתו. חזר השהא ונתכסו צבת אחת רח"כ טמא. ואם מתוך הטומאה. ר"ל ואם אחר שחזרו רח"כ אחר
 ההסגר או אחר החלט של ההסך לכן. חזר השתא ונתכסו רח"כ צבת אחת. רח"כ טהור. ואע"ג דכבר שמעינן מריש פרקו החילוק
 שבין פרה כבולו מתוך טומאה או מתוך טהרה. ההם שמעינן רק צבירת קטנה. והבא שמעינן דגם צבירת גדולה קך הוא דיון:
 עז) רישא דקרא נקט דכתוב במוחלט בגדיו היו פרומים וראשו יחי' פרוע. ועל שפס יעטה. וטמא טמא יקרא. וקאמר הבא דמטלן פטור
 המוסגר

משעת הפטור אזלין ביה הכו' שעתא וחשיב שפיר פסיון מתוך הטהרה וטמא. ואם מתוך הטומאה שחזרו ראשי איברים מתוך החלט או מתוך הסגר ה"ו מתוך
 מסוך הסגר פטור מן הפריעה ומן הפרימה. הא דמני דינא אלו כאן בין דיני הפריעה. אפשר דאגב אורחיה קמ"ל דבמקום שהפריחה מתעברת חייב בקרבן כאלו
 כנס

משנה ט' (ברח"ל דף) פרחיה ט' ויחד י"ז כו' והרמב"ם כבד וי"ז כלב נהגו כפי"ה נראים אברים. היה הוא עמל כדון חזרה ראשי אברים דנעל ברת גדולה. והרמב"ם סבר דדיו כנעל ברת קטנה. וכאשר נהגו משה כעדה כראשי אברים לא תמח משום מחיה נבי ברת קטנה כמו שהשגתו לעיל פי משנה ז' עכ"ל:

משנה אחרונה

בטלו דל"י ישמעאל לא תמוס פריחה פתור אלא תפלה המחיה והא קתה לן מהל לפול מ"ב הלכה המחיה והא"כ פריחה בטול פתור מחיה פריחה דעלה הני בחר הכי וטולן מחזיר ראשי אברים פמאין. ומתכ"ס ז"ל תפכה בשני הפיוזים דפליגי אי תמח משום פסיון והרמב"ם קצר כרמ"מ ונגע פשה לחזקו. ודחוק הוא דל"כ יפלטו בבהרת קטנה ברת כדפליגי וי"ד ומחיה פסיון אחרי מלו לה בבהרת גדולה או בקטנה ועיקר טעם בפסיון לא הזכירו כלל. ודל"י ראשי כדאי לברר נגד הגדולים האדירים האלה נראה לפרש דעיקר הפיוזין בין ברת גדולה לקטנה דנקטנה כשהכלו לכן סימני שומאה ולא הרכה לכתן והא"כ פריחה בטלו שהפריחה מתכרת ופחותו אח"כ ראשי אברים עמל. ובבהרת גדולה שכלבו סימני שומאה וחזרו ראשי אברים פתור כשהיה שאין חזרה מתמח אלא חזר עתה הפריחה והכא עלה הפריחה על מקום המחיה כפי ישמעאל לא תמח לה פריחה דלון פריחה אלא מראשו ועד גבולו כדכתב בקרא. והרמב"ם קצר כיון דמ"ח טולו מתוכה הוי פריחה וחזרה שאתי הפריחה מתמחה וה"ה דה"מ למימי פגומותיו בנתו כולו לכן חזר מראשי אברים ופריחה בטלו והא"כ חזרו למחן דחשיב ליה פריחה חזרה עממל ולמחן דלא תמח פריחה מסגורו אלא תני ליה במחיה דל"י ישמעאל פתור לגמרי שהלכו קמתי שומאה. ויורה

מחיה ושוב נתגלו בו ראשי אברים בסוף שבוע ראשון יסגיר שנית. ובסוף שבוע שני ולאחר הפטור יפטור. ה"ל הכל שהיתה בו מחיה ולא הספיק להחליט על המחיה עד שפרחה גם על המחיה דיו כן. ואין להחליטו משום פסיון. דלון הנגע פשה לחזקו. ראש"ע אומר. כחזרת ראשי אברים בבהרת קטנה. כמו בבהרת כגרים והסגירה וטולד לה מחיה אח"כ. ולא הספיק להחליטו על המחיה עד שפרחה על המחיה: ובטלו. ושוב נתגלו בו ראשי אברים דממח משום פסיון. דס"ל כר"מ דאמר [פרק לעיל מסנה ג] שהנגע פשה

מלאכת שלמה

הארת לכל הנוף וה"ר ישמעאל הבשר שנתגלה כעדה בראשי אברים הנה הוא עמל כדון חזרת ראשי אברים בהוסף כולו לכן והוא בעל ברת גדולה ור' אלעזר בן עזריה אומר שהוא עמל בואו אל הכסן היה כולו לכן ובו מחיה ודיו

כיין תפארת ישראל

בו אז בתחלה ברת גדולה. שה"ל אז דיו. שאם לאחר שהוסגר על ידו ונעטר היה חזורים בו רא"ב. היה נשאר בטהרתו נהגל עכבו בו הרא"ב בתחלה הפריחה [כושל סי' ע"ג]. כ"ז זה שבשעה שה"ל בו הרא"ב מוכסי' בתחלה. לא עכבו בו הפריחה. דהרי מוכסיה ה"י ואפ"ה ה"י עמל משום המחיה שהביא עמו. ואפילו אם בשעה שנתכסת המחיה אח"כ ה"י מתגלים עמה מיד הרא"ב עם הפריחה ג"כ ה"י טהור. מדעבר המחיה. ממלא שבפריחתו לא טהרה הטמא. דהרי אפילו אם נתגלו אז ה"י טהור מדעברה המחיה. לפיכך כשחזרו ונתגלו הטהר נשאר בטוהרתו [והיינו כמ"ש לעיל סי' י"ז]. ונ"ל עוד דמגלל קאמר ר' ישמעאל טהור וראש"ע עמל לא פליגי. דלהרזווייהו טהור הוא. דוכי משום שחזרו רא"ב ונתקנתה הנגע נעממו. ואי משום שנתכסת המחיה ופשה הרי אין הנגע פשה לרוכה. אלא ברת פליגי דל"י ישמעאל דיו שהתא כנענ גדולה. וכשנגדלו זה ב"ם יבאר בטהרתו. והרמב"ם דיו כבהרת קטנה. דל"י דמטריין ויתיה שהתא עכ"פ כשווילדו זה ב"ל וימח: (ב) דס"ל דמדת' בו מחיה בתחלה. להכי דיו כאלו ה"י ברת בתחלה עם הבהרת קטנה וזה מחיה והחלט. שאם אח"כ פרה בטלו ונעטר. ואח"כ חזרו בו רא"ב. הרי דיו כנענ קטנה. דל"י יולד זה ש"ל עמל. ה"ל הכא כשחזרו בו רא"ב ויחילו בו שער לכן עמל כלל ש"ל שבנגע קטנה [ולפי מ"ש לעיל סי' ז' כדעת מהר"ם דבהלת הרא"ב רק כנגדמה מעבד ומשאל משום מחיה א"כ ה"ל נ"י טהור מלגל עיכב בתחלה ולראש"ע עמל משום מחיה] (ד) :

כולו הפך לכן ובו מחיה. ומה ונתכסתה גם המחיה ובהסגר נתגלו בו רא"ב. ונ"ל כל השנויים הללו מעשה ידי אמן. ולא נקט בקיבור. הנה בתחלה כולו הפך לכן והסגירו וחזרו בו רא"ב. ואת"ל ברת נגד ראש"ע היה מודה. ולהכי נקט שיהיה בו בתחלה מחיה לרבותא אליבא דר' ישמעאל. דל"י דמחיה בו בתחלה מחיה הוא משגיר לדונה בבהרת קטנה. אפ"ה מלגל הספיק להחליטו עד שהפך כולו לכן דייקני לה כבהרת גדולה. (ב) א"כ ק' דל"י נקט תא דבא בתחלה כולו הפך לכן חזר מהמחיה שבו. הו"ל להחליט לנגק רבותא ע"י וט"י. דל"י ה"י ברת בתחלה בבהרת קטנה כגרים ובה מחיה. וקודם שהספיק להחליטו. נתכסתה המחיה. והפך כולו לכן והסגירו. ובסוף הסגור מלא שחזרו בו רא"ב. דהרי גם ברת כדן הוא הדין שמסגירו שנית. ואת"ל דל"י דמחיה שיהיה בה בתחלה נקט לרבותא דר' ישמעאל ודלמאן. עכ"פ א"כ דר"ק שבת בתחלה הפך כולו לכן. היינו לרבותא דראש"ע שחלת ביארו ותחלת הסגור בשיהיה היה כולו הפך לכן. אפ"ה דייקני לה בסוף הסגור כבהרת קטנה. עכ"פ מלבד הדוחק דמיא דנקט רישא לרבותא דה"מ ד. וסיפא לרבותא דל"י. ק' נמי דנקט הפך תרתי בני לרבותא אליבא דר' ישמעאל דמיקל ואומר שאינו מוחלט. וכמו דהתירא עדיף. מלבד דק"ל כר"י. והו"ל רבותא אליבא דד"א. (ג) הו"ל ק"ל לרבותא דל"י להגא למחיה שחזרו הרא"ב בהסגר. הרי אפ"ה ל"י חזרו. ונשאר כולו הפך לכן כבתחלת ההסגר. נמי היה נר"ק הסגר שנית אליבא דר' ישמעאל. וגם שני בתי. ואת"ל ברת חזרו גם ראש"ע הו"ל מודה דשני בהסגר שנית. ובה"ה לא תמח נמי או ראש"ע ס"ל נדדונו כאשר ברת בתחלה. אף שלא הספיק לחזקו משפטו עד שנתגלה. כדס"ל הכא דס"ל לראש"ע לידון חזרת רא"ב בבהרת קטנה. ומשום דבך היה מתחלה חיקף כשנא לפני הכסן. ואש"ג דלא הספיק לחזקו משפטו עד שהפך כולו לכן ונעשה ברת גדולה. אפ"ה דייקני לה כמו שהיה בתחלה קודם שהפך כולו לכן. ועל זה לכאורה תמח. והרי א"ה הנהו דוכתי שובא במכילתין. דפסקין להוסיף. דלון מבטחין על כל השיוטין שולדו בהנעע קודם שחזר הכסן משפטן. אלא שהשומאה והסגרה צד כהן. והיאך לא אשתמיט תנא בשום מקום לראש"ע אין הדבר כן. אלא דייקני ליה כפי שהיה בתחלה קודם שנתגלה. ו"ל כדבריו ה"ל דהכא שאני. דגם השתא ע"י שחזרו בו רא"ב נעשה ברת קטנה. ודוקא ברת"ה ס"ל לראש"ע דלולין בחר מה דהו"ל קודם שחזר הכסן משפטו. מדשמיטן מעידין ערות א"י שבהרת קטנה היא. להכי אמרי' הו"ל סו"ט על תחלה. מלדיכא נמי כוכהה מתחלתו [ועי' דר"י חזק"ן ל"ט ז' ד"ה ודלמא]. (ד) עכ"פ ק' ותמוה מלד מ"ם רבותיו דחזרת רא"ב אחר שהפך כולו לכן עמל. חה המוה. דזו מניין לנו. והרי דלרבה ממשנה ד' לעיל מוכח דכל חזרת רא"ב שלא עכבו בתחלה הכריחה אין מעכבין אותה גם בסוף. ונפן גם אל פי' דשני שהביאו רבותיו. ונראה אש וכל להיח דעמח בו בפי' המשנה. בלמחר דמתיני' מירי שהחליט הכסן המחיה. והא"כ פרת בטלו. וטרה. ואח"כ חזרו בו רא"ב. דל"י ישמעאל אש"ג דכל הפך לכן שחזרו בו רא"ב עמל זהו דוקא היכא דהיה עמל ברת פריחה [נגן שהיה בו מחיה או ס"ל והחלט. ואח"כ פרת בטלו]. אבל זה לא מחזרת פריחה בטלו [לכד] נעטר. רק מדתכסתה המחיה. דהרי אפ"ה לא היה פרת בטלו רק שהמחיה נתמעטה מעדשה. נמי היה הכסן משגורו. להכי בחזרו בו רא"ב הרי הוא בטהרתו כמקודם. עד כאן הוכן ד"ק בהוספה קתה. והנהה אש כי לפי פי' זה רווח לן עמל. דשחזרו על יד ג' קטנות הראשונות שהקטנו לפרוץ הראשון. דלפי דבריהם הללו ודאי נר"ק תנא למקט שבת בתחלה כולו הפך לכן. דל"י הו"ל הוא נקט שהיתה ברת קטנה ובה מחיה והחלט. ואח"כ הפך כולו לכן ונעטר. ואח"כ חזרו בו רא"ב. הרי ברת"ה ודאי היה עמל לפי שיתם דס"ל דכל הפך לכן שחזרו בו רא"ב עמל. דהרי בראש"ע זה לא משום פריחה נעטר. רק מדתכסתה המחיה. ליתא. דהרי אפ"ה נתכסתה המחיה ע"י הפריחה. אש"ה ה"י עמל משום פסיון. דהרי כשפרח פשה לחזקו. והיה עמל לולא ששהרה חזרה כל פרת בטלו. ומדחזרו בו רא"ב לאר הכרה היה ראוי לטמח

ועוד יש לפרש דל"י החליטו במחיה ופרחה בטלו וטהרו קסבר ר' ישמעאל דלון מממח בחרת ראשי אברים דכי מממח בחרת ראשי אברים שאחר פריחה. היכא דתקיר בחרת פריחה. אבל הכא לאו בחרת פריחה עטר. דהא דל"י נתמעטה מחיה מעדשה פתור:

מלאכת שלמה

כדון בעל ברת קטנה וכאשר נתגלה ממנו כעדה בראשי אברים פתור לפי שראשי אברים לא יממחו משום מחיה בבהרת כמו שכבר השרטנו בפ' הששי והלכה כר' ישמעאל עכ"ל. וינעתי למאז בחזרו בהרמב"ם זה הספק שפסק כרבי ישמעאל

בועז

פחה ושלד ציטיוו הפך בנת ולהפריד בין הדקיק. ואמר מה' משה שארע ל"י דמדסיים רישא דל"י הפך לכן מיד העומאה פתור דהיינו בין מחזק שומאה הכגר או החלט. להכי קאמר מיד בסמוך לו. דדוקא שומאה או טהרה שיון נעטר מחזק הסגר והחלט. אבל לענין אופן הפומאה והטרה דהיינו פריחה ופרחה יש חילוק רב ביניהן: (א) כד נראה לעני דעת כמוני פי' משנה חבורה זו אשר רבו בה הפירושים מרבותיו ו"ל ובטול לא מלאה נפשי העלונה כדי נאלוהי להדין המשנה הקדושה על גור"י. ובשפס אחד לאחד כהרזו פנינים. הר"ש ראש המדברים בפירוש סדרן ואחריו נושא כליו רבני הר"ב. הביאו ב' פירושי' (פירוש א') דמהני' מירי שנתגלו הפך לכן בתחלה ובו מחיה. ולא הספיק הכסן להחליט עד שהפך כולו לכן שנתכסתה גם המחיה [והסגירו כדון כל ההא בתחלה פרת בטלו]. ובסוף השבוע מלא שחזרו בו רא"ב. וס"ל נר' ישמעאל דה"ל כחזרת רא"ב בבהרת גדולה. ר"ל דדיו כאלו בא בתחלה פרת בטלו בני רא"ב ולפיכך נר"ק גם הטהר הסגר [שנית]. וראש"ע ס"ל דלון שבת בתחלה עם מחי' ולולא שפרחה מיד גם על המחיה הרי ה"י מחליטו להכי דיו שהתא כאלו היה בתחלה בו ברת קטנה עם מחיה. דכי פריחה בטלו אח"כ ופסו חזרו בו רא"ב. דר"י פמח. והרואה יראה כמה קמח הו"ל רכתי להוסף בעישה זו של דברי רבותיו. כדי לעשותה נלוסקא יפה. אשר נפש ה"ה תאלנה. כלומר ליישב סוכהם דלא להוי כלהרה"ל דלא מפשרא. ואנ"פ א"כ ערי ושכני להוי סהדי רבה עלן. דעיינין שכלי קימא מנחון כחזרו ררס רובין בין המשפטים ללא דיעא מה קאמר. (ב) הגם דהדין דין אמת כדברי ר' ישמעאל. דהבא בתחלה פרת בטלו והסגירו. ובסגור א' נתגלו בו רא"ב בסוף שבוע. חזרו ומסגירו שנית. וכן כהן כהן הרמב"ם בפירושו. עכ"פ ק' למה נקט תנא שבת בתחלה כולו הפך לכן והסגירו ונעטר בו רא"ב. ונ"ל כל השנויים הללו מעשה ידי אמן. ולא נקט בקיבור. הנה בתחלה כולו הפך לכן והסגירו וחזרו בו רא"ב. ואת"ל ברת נגד ראש"ע היה מודה. ולהכי נקט שיהיה בו בתחלה מחיה לרבותא אליבא דר' ישמעאל. דל"י דמחיה בו בתחלה מחיה הוא משגיר לדונה בבהרת קטנה. אפ"ה מלגל הספיק להחליטו עד שהפך כולו לכן דייקני לה כבהרת גדולה. (ב) א"כ ק' דל"י נקט תא דבא בתחלה כולו הפך לכן חזר מהמחיה שבו. הו"ל להחליט לנגק רבותא ע"י וט"י. דל"י ה"י ברת בתחלה בבהרת קטנה כגרים ובה מחיה. וקודם שהספיק להחליטו. נתכסתה המחיה. והפך כולו לכן והסגירו. ובסוף הסגור מלא שחזרו בו רא"ב. דהרי גם ברת כדון הוא הדין שמסגירו שנית. ואת"ל דל"י דמחיה שיהיה בה בתחלה נקט לרבותא דר' ישמעאל ודלמאן. עכ"פ א"כ דר"ק שבת בתחלה הפך כולו לכן. היינו לרבותא דראש"ע שחלת ביארו ותחלת הסגור בשיהיה היה כולו הפך לכן. אפ"ה דייקני לה בסוף הסגור כבהרת קטנה. עכ"פ מלבד הדוחק דמיא דנקט רישא לרבותא דה"מ ד. וסיפא לרבותא דל"י. ק' נמי דנקט הפך תרתי בני לרבותא אליבא דר' ישמעאל דמיקל ואומר שאינו מוחלט. וכמו דהתירא עדיף. מלבד דק"ל כר"י. והו"ל רבותא אליבא דד"א. (ג) הו"ל ק"ל לרבותא דל"י להגא למחיה שחזרו הרא"ב בהסגר. הרי אפ"ה ל"י חזרו. ונשאר כולו הפך לכן כבתחלת ההסגר. נמי היה נר"ק הסגר שנית אליבא דר' ישמעאל. וגם שני בתי. ואת"ל ברת חזרו גם ראש"ע הו"ל מודה דשני בהסגר שנית. ובה"ה לא תמח נמי או ראש"ע ס"ל נדדונו כאשר ברת בתחלה. אף שלא הספיק לחזקו משפטו עד שנתגלה. כדס"ל הכא דס"ל לראש"ע לידון חזרת רא"ב בבהרת קטנה. ומשום דבך היה מתחלה חיקף כשנא לפני הכסן. ואש"ג דלא הספיק לחזקו משפטו עד שהפך כולו לכן ונעשה ברת גדולה. אפ"ה דייקני לה כמו שהיה בתחלה קודם שהפך כולו לכן. ועל זה לכאורה תמח. והרי א"ה הנהו דוכתי שובא במכילתין. דפסקין להוסיף. דלון מבטחין על כל השיוטין שולדו בהנעע קודם שחזר הכסן משפטן. אלא שהשומאה והסגרה צד כהן. והיאך לא אשתמיט תנא בשום מקום לראש"ע אין הדבר כן. אלא דייקני ליה כפי שהיה בתחלה קודם שנתגלה. ו"ל כדבריו ה"ל דהכא שאני. דגם השתא ע"י שחזרו בו רא"ב נעשה ברת קטנה. ודוקא ברת"ה ס"ל לראש"ע דלולין בחר מה דהו"ל קודם שחזר הכסן משפטו. מדשמיטן מעידין ערות א"י שבהרת קטנה היא. להכי אמרי' הו"ל סו"ט על תחלה. מלדיכא נמי כוכהה מתחלתו [ועי' דר"י חזק"ן ל"ט ז' ד"ה ודלמא]. (ד) עכ"פ ק' ותמוה מלד מ"ם רבותיו דחזרת רא"ב אחר שהפך כולו לכן עמל. חה המוה. דזו מניין לנו. והרי דלרבה ממשנה ד' לעיל מוכח דכל חזרת רא"ב שלא עכבו בתחלה הכריחה אין מעכבין אותה גם בסוף. ונפן גם אל פי' דשני שהביאו רבותיו. ונראה אש וכל להיח דעמח בו בפי' המשנה. בלמחר דמתיני' מירי שהחליט הכסן המחיה. והא"כ פרת בטלו. וטרה. ואח"כ חזרו בו רא"ב. דל"י ישמעאל אש"ג דכל הפך לכן שחזרו בו רא"ב עמל זהו דוקא היכא דהיה עמל ברת פריחה [נגן שהיה בו מחיה או ס"ל והחלט. ואח"כ פרת בטלו]. אבל זה לא מחזרת פריחה בטלו [לכד] נעטר. רק מדתכסתה המחיה. דהרי אפ"ה לא היה פרת בטלו רק שהמחיה נתמעטה מעדשה. נמי היה הכסן משגורו. להכי בחזרו בו רא"ב הרי הוא בטהרתו כמקודם. עד כאן הוכן ד"ק בהוספה קתה. והנהה אש כי לפי פי' זה רווח לן עמל. דשחזרו על יד ג' קטנות הראשונות שהקטנו לפרוץ הראשון. דלפי דבריהם הללו ודאי נר"ק תנא למקט שבת בתחלה כולו הפך לכן. דל"י הו"ל הוא נקט שהיתה ברת קטנה ובה מחיה והחלט. ואח"כ הפך כולו לכן ונעטר. ואח"כ חזרו בו רא"ב. הרי ברת"ה ודאי היה עמל לפי שיתם דס"ל דכל הפך לכן שחזרו בו רא"ב עמל. דהרי בראש"ע זה לא משום פריחה נעטר. רק מדתכסתה המחיה. ליתא. דהרי אפ"ה נתכסתה המחיה ע"י הפריחה. אש"ה ה"י עמל משום פסיון. דהרי כשפרח פשה לחזקו. והיה עמל לולא ששהרה חזרה כל פרת בטלו. ומדחזרו בו רא"ב לאר הכרה היה ראוי לטמח

י"ש. ע"ז הל"ט. י

משנה אחרונה

כלה הא דל"ר יתמאל
כחזיקת ראשי אברים
בבהרת גדולה היינו
חזיקת ראשי אברים בלא
פריחה דבהרת גדולה
עבור גדלשיל מ"ג וה"ג
פריחה זו לא חשיב
פריחה דעיקר פריחה
דמבהרת חיוזש הוא
ואין לך בו אלא כדחשיב
מחלש ועד גדלו
הפריחה רבה על עיקר
הנגע והכא שלא פריחה
רק על המחיה אין זו
פריחה וה"ל כמו שחזרו
ראשי אברים בלא פריחה
ועבור. ור"ל ב"ש כבר
דגם ע חשיבה פריחה
ואחר הפריחה המורה
ממחלת: י ביצד מי
שהיה מוחלט. במוסגר
נמי ה"ל למיחני שעתה
בשינוי שני שבועות ולא
הספיק להראותו עד
שפחתה עתה שאלו
הכאה היה קמא:

י מי שהיה מוחלט. בשער לבן או במחיה או בפסיון: לא
הספיק להראות לבן. שכימני עומאה הלכו: שאילו הראה
לבן. כשהלכו סימני עומאה היה מטהרו. ואם אחרי כן היה
פורח היה טמא דה"ל פורח מן
הטהור. אבל השתא ה"ל פורח מן
הטמא
מוחלט (ע) והלכו להן סימני עומאה (ז). לא הספיק להראותה לבן (א)
עד שפחתה בכולו טהור (ב). שאילו הראה לבן (ג) היה טמא (ד).
בדחת

קד ופטרו. ושוב חזרו בו ראשי אברים. ה"ל נמי חזרו בו ראשי אברים מתוך הפטור. ופטור. וכי היכי דהתם מודו כ"ע דפטור. דליכא שום
טעם להחלימו. ה"ל הכא ל"ר פטור. ולא מחלטינן ליה משום פסיון. דאין הגע פוזה לתוכו. ולראב"ע כחזרת ראשי אברים בבהרת קטנה.
דטמא משום פסיון דכי היכי דהתם טמא משום פסיון. הכי נמי הכא. דס"ל שהגע פוזה לתוכו עכ"ל: י ייש מראה נגעו לבן ועכ"ל.

מלאכת שלמה

ישמעאל ועד הנה לא מלאחיו דמשמע לי דלא נלמד דין זה לגמרי ממה שכתב
שם בפ"ו סי' ב'. וכתב החכם הר"ם ז"ל על מה שכתב ר"ע ז"ל חזן מראשי
אברים דטעון הסגר אע"ג דפורח בכולו חזן מראשי אברים מעכבין את
הפריחה וטמא מוחלט הוה הוא מוחלט מטעם פסיון אבל הכא דנא כולו לבן

יבין

הוא ע"י שמודרו להראותה לבן מוקדם. ונלת מראה לאו דוקא דאפילו
ראו. כל בלא חרץ משפטו הו"ל כלא ראה [וכדמוכא לעיל פ"ו ח"ג ומ"ק
ד"ז כ"ן: פוח] מראה ומפסיד קנפוס. מרסליק מיני [כדמו"ט ריש שנת]:
פמ) על ח' מג' ה"ו שבבהרת: (צ) בכל האופנים המפורשים לעיל
[פ"א ח"ט: צא] שערב הסימני: (צב) מדרפת מוחך החלט: (צג) שערב
הסימני וה"ו אומר שהוא טהור: (צד) הרי ה"ו או פורח מתוך הטהרה. והרי
ש"ע

דר' ישמעאל קאמר דה"ל כחזרת רא"ב בבהרת גדולה. והרי חזרת רא"ב מבהרת גדולה. והיינו מכולה הפך לבן. ים מין שהוא טמא לגליל סי' כ"ו.
ופסי הו"ל דה"ל כחזרת רא"ב מבהרת קטנה. שהוא בלחית עתה. דרא"ב אין נדוין משום מחיה [כפ"ו מ"ז]. ותו ראב"ע המטמא נקם דה"ל כחזרת
רא"ב בבהרת קטנה. ואתמסה. הרי חזרת רא"ב בבהרת קטנה עתה הוא. וכמש"ל. ועפי הו"ל כחזרת רא"ב בבהרת גדולה. דהיינו בחזרו מתוך
הפיכה. דטמא. דלא מחלק בחילוקו של ר' ישמעאל ה"ל בין שחזרו מתוך הפיכה או מתוך שנתכסה המחיה. (ב) ולא ידענא חו איהו מניעם מלאו
רבותיו מלומר איסורא דר' ישמעאל עמוי מטמא. דחשב ליה כחזר רא"ב מתוך הפיכה. ולפיכך שפיר קאמר כחזר רא"ב מבהרת גדולה. וראב"ע ס"ל
דטור. דמחלק החילוק שכתבו רבותיו אלביא דר' ישמעאל דהיינו בין חזר רא"ב מתוך הפיכה לחזר רא"ב מתוך שנתכסה המחיה. ויחשיב שפיר
לפ"ו הלשון דקאמר כחזרת רא"ב בבהרת קטנה שהוא בלחית עתה. מדלחין רא"ב ידוין במחיה. (ג) כידרו כל זה לדעת רבותיו דס"ל דחזרת רא"ב מתוך
הפיכה טמא. אבל מעיקרא דדינא פירכא. דהרי הוכחנו לעיל סי' ד' דחזרת רא"ב בהפך טולו לבן. כל שלא היה הפריחה מתחלה עתה. והרי רבותיו
גם בפ"ו זה כתבו להיפך. ועתה נפשפס גם כפירושי שאר רבותיו זלה"ה. ותחזיקו עינינו אם יספיק לנפשינו היבשה ולשוננו חמה אמא להבין המטמא
הקדושה על ידו. דרא"ב ה"ו ב' הפירושים של ב"ר"ש ככתבם וכלשונם ממש. אלא שיש שם ע"ם במלת א"ב כאילו הכל חירון א' הוא. וזה א"א
שיהיה ב' הסכים בטו"ש א'. אלא תחת מלת א"ב צ"ל א"ב. וא"כ כבר הודענו שאנחנו נעבור חלוצים על ב' פירושי ב"ר"ש שלא הנגטם ממנה לדדים.
והרמב"ם בפירושו כאן. כפי הנראה דבריו הם כפי הפי' שכתבנו למעלה בהערותינו על הפי' השני. של ב"ר"ש שהקיינו [בס"ב ב']. שם. דלמא לא פירשו
הר"ם והר"ב כן. והן הן הדברים שאנחנו ממש רבנו. והפי' שאמרנו שהיה להם הר"ם והר"ב לפרש כן. הוא הוא אשר למשה היה למנה. אולם הרי
כבר כתבנו שם [ב' ג'] דלא"ל לפרש כן. דהרי במשנה ד' בפרקין מוכח דחזרת רא"ב בהפך טולו לבן. אם בפריחתו לא עיבר תחלה את העמא. גם השתא
טהור הוא. ורתוי"ט גשם מהר"ם הביא שוב ב' פירושים: פ"א א' כתב. דמתני' מיירי שגא בתחלה הפך לבן והסגירו. ובסוף שבע א' או ב' או אחר
הפטור. מלא שגולד בו מחיה. ולא הספיק להחליטו על המחיה עד שחזר ופרח שוב בכולו ונתכסה גם המחיה. ורק הרא"ב נשאר מגולים. ד' ישמעאל
ס"ל דדינו כחזרת רא"ב בבהרת גדולה. ד"ל כיון שלא הספיק להחליטו עתה המחיה שנתהוה בנתיים. דיינין כאילו היה מתחלה ועד השתא הפך
לבן. ולא היה מחיה כלל בנתיים. ומדחסינו בתחלה. והשתא בסוף ההסגר מלא שחזרו בו רא"ב. הו"ל ככל הפך לבן שחזרו בו רא"ב. ולהכי אם
עומד השתא בסוף שבע ראשון. יסגיר שנית. ואם עומד בסוף שבע ב' או לאחר הפטור. יפטרנו. וראב"ע ס"ל כיון שבסוף ההסגר מלא בה מחיה.
וגם כשנתכסה המחיה חזרו בו רא"ב דיינין ליה כבהרת קטנה. וכיון שנתכסה המחיה. הרי הו"ל כפשתה. דס"ל כר"מ [פ"ו מ"ג] דנגע יחשב
לחובה. ולפיכך יוחלט. עכ"ל. ובל אשר עינים לו יראה כמה הוצרכו להוסיף ולגרוע גם בדברים הדברים הללו כדי לפרש הכוונה יפה יפה. ודין
אמת כי ע"פ הדברים האלו. יהיו מורדים כל הקטנות שהקטנו על ב' פירושי הר"ם. אולם ראו לא כי עלה מן הארץ כקיסור הכנען כמה קטנות
עלומות מרפסין אינרא על פי' זה. (א) מ"ש דראב"ע כר"מ ס"ל דכל נגע פוזה לחובה. דא עקא. דהרי גם ר"מ לא ס"ל דנגע פוזה לחובה. רק כשפשתה
על מחיה שפחתה מעדשה. אבל כשפשתה על מחיה כעדשה. הרי גם ר"מ מודה. וכמוכר שם [פ"ו מ"ג]. ותו גם במחיה שפחתה מעדשה. נלפע"ד
דמדקאמר ה"מ נתמטטה המחיה טמא. י"ל דדוקא כנתמטטה המחיה וגשאר עדיין עור הבשר בלא הפסיון שגולד השתא. ס"ל לר"מ דה"ל כפשתה לעור
הבשר שחזון. אבל כשנתכסה כל המחיה כי הכא בלא נשאר כאן עור הבשר בפנימית הנגע. י"ל גם לר"מ הו"ל כפשתה לחובה. וספור. וכן מוכח מדקאמר
ר"מ ה"מ רק נתמטטה המחיה. (ב) ותו קשה דלפי' פ"ו זה מ"ש ר"י כחזר"ל בבהרת גדולה וראב"ע כחזר"ל בבהרת קטנה. יהיה דברים מוזהרים לגמרי. דמה לי
קטנה או גדולה. הרי לתרווייהו יש כאן פסיון. אלא למר איהו פוזה לחובה. ולמר כל נגע פוזה לחובה. ובתך לישנא הו"ל לנאק פלוגתייהו. ובחל
לפספס גם פי' השני. שכתבו דמתני' מיירי שגא בתחלה טולו הפך לבן. ובו מחיה החליטו שוב פרח בכולו ונתכסה המחיה. וטהרו. ושוב חזרו בו רא"ב.
וכ"ל לר"י דדינו כחזר"ל בבהרת גדולה. ר"ל דהפיכתו שאחר שחולט במחיה הו"ל ככפך לבן מן הטומאה שהוא עתה ופשתה בו רא"ב אח"כ שפיר טהור כמו
שהיה [בפרקין מ"ח]. וראב"ע ס"ל דדינו כחזר"ל בבהרת קטנה. דכיון דחזרו בו רא"ב לכסוף. דיינין לה כבה"ק. וכיון דשפשתה הנגע על המחיה. הרי פשה
לחובה וטמא. עכ"ל. והגם כי זוה מחשב קלה עפי דברי ר' ישמעאל דקאמר כחזר"ל בבה"ק. דיקק בתך לישנא כדי לכוון דין זה לדינא דריש
כרין. עכ"ל ב' הקטנות שהקטנו על פי' הראשון. גם על הפ' פירושה הרי הן בחוקתן וחקפן. ומשנה לא זוה ממקומה. והשתא אחר אחרון אפי נא
מחייין עס דברי רבנו מאור עינינו הארון רב"א. ודעתי דעת קדושים אדע. דמתני' מיירי שגא כולו הפך לבן עס המחיה. והחליטו. ושוב נתכסה

חיי : שם ה' : עשר : שם
פ' : חורר : שם ה' : שם
ג' שאלו : שם ה' : שם
ג' שאלו : שם ה' : שם

הלופי גרסאות
ג' צרבת שחין גדול צרבת
השחין .

תוספות אנשי שם
ב' בר"ב ד"ה ואין
פושץ ט"ו אין מחליטו
כו' : כ"ה ל' הרש' אכל
פוא סייס גס נלוד הבני
בלקון אין מחליטו וחס דרין
המט כהרש' בלוינו פוטרו
למרי ללא מחגירו כי פן
הפסה כהרת למוך עור
כבשר מזה אחר : המנס
נלוד הרששון שהכרת
עקרה כחמן למה אטו
פוטרו וכה השחין
מעהת כבשוע א' לא ויתר
ולכן הרשש' ויתר מודיק
ולכן בשני הפירושים לא שמים
פשוין ור"ל וייתקן לכל מה
הרש' דפקדו שחין פוטרו
כבשוע א' ובעקרו בעור
כבשר מזה א' סגורו
אמנם לשון הרמב"ם כחבורו
כסף ונחור דנלוד הראשון
אמר שהוא ונלוד הכני
אמר חינו פשוין כולמר אם
הוא כבשוע ראשון סגורו
ואם הוא כבשוע ג' פוטרו
אכל הרשש' וז"ל לא שמר
לא המלות והה השעם ונטק
לבון הרש' והרש' והשחין
(מ"א כ"ה) : ג' בדרת
כסלע . כ"ה נפיה מהרש"ו
השמיט חלוקה זו ולא כתב
כ"ה חלוקה דישא חלוקה
שמה מקומה גרם כו'
שמה וילד לו שחין אחר
כו' ויראה הדשעם כזה
משום דשעם זה שחין ג'כ'
היכא שיהי כהרת כסלע
ולא ויראהו לשעם הראשון
וגרם דנקט הרמב"ם היה
יחד גרם ולא כ"ה למשע
כ"ה שחית גרם . אכל
קשה כיון דרש"א לא אמר
דבר שאלו למד מרבותיו
וכח"כ החי"ט ע"ש מהר"ם
א"כ אפי' לפי הרמב"ם וז"ל
דמדרש דקסוה היה להם
כח"י החלוקה שחית סגורו
אמנם טעם ההסגר הוא
שחין שאלוין משעם ובחלוקה
הראשונה ששעם מרבותיו
הטעם אמר להם ובחלוקה
השנייה שאלו משעם טעם
דבגר אמר לא שמעתי א"כ
אין שיבת רש"א לריב"ב ור"ל

הכחוש בשחי פרשיות . ופי' משפט כל אחת בה . ולא לירפס יחד .
שהרי משפטן שזה . וה"ל לכחוש כי יהיה ט בעורו שחין או מכוה .
אלא לך חלקן לומר שאין מלטרפין זה עם זה . גמ' דחולין שם :
היו מורדין כו' . מפורש בספ"ו : זו היא לרבת השחין האמורה
בחורה . שזה שנאמר בחורה . ולא
החתימה תעמוד . הבהרת לא פסקה
לרבת השחין היא ונעדר הכהן . ענינו
שאינו בהרת ונגע טמא כיון שלא פשה .
אבל היא לרבת השחין כשהיא בבואו
אל הכהן ואילו פשה או בא בשער לבן
הבשר (ו) : ג' שאלו את ר אליעזר . מי שעלתה לתוך ידו בהרת כסלע . ומקומה
צרבת שחין (י) . אמר להם יסגיר . אמרו לו למה . לגדל שער לבן אינה
ראויה

מלמכת שלמה
שם ומטמאות בשני סימנים בשער לבן או כפשוין ואין בהן הסגר אלא
שעור אחד כיצד בהרת שם זה לרבת השחין או במחית המכוה אם
היה זה שער לבן יחליט לא היה זה שער לבן יסגיר שער אחד ויראה
בסוף השעור אם נולד זה שער לבן או פתחה יחליט ואם לא נולד זה
כלום יפסור פתחה לאחר הכשור או נולד זה שער לבן יחליט עכ"ל
ז"ל : ג' שאלו וכו' . אמרו לו למה . מלמכת מוקד הל"ג בסו"א :
ויקרא

ישראל

ב"ש (א) אמר קמין חריך שקא . בר יומא נקי דקס . בזיעת אפי
אלתני לחם משנה ג' החבורה . ערוכה בכל ושמרה .
ורבותיו עמתי לחמינו בכל עת גמ' ונבירה . היתרו פה העיפה לפינו קמורה
וממורה . והן נועשו אבדנו כולנו בלעזת השורה . דוהכי נמרז נמור זמרתא
ההא אמורה . ומאן האי ללא חס לקמחיה והתי לא בדרורה . וכן נוסקין
שערא כהמור חמורתיים נמורה . דהרבה פה לדקדק במשנה זו בשחי וסורה .
(א) למה שאלו לר"א על בהרת כסלע . והרי היה סני בשו"א שאלתם
בהרת כגרים . ולא עוד . אלא שבהרת כסלע יהיה לו נקל להשיב להם
כאשר השיב בלמח טמא חכנס ותפסה . והרי עדיפת מניה ה"ל לשאלו מיד
על בהרת כגרים על לרבת כגרים . כמו ששאלו בסוף שלא מלא ר"א מעיה
להם טמא חכנס ותפסה . (ב) מה זו שאלה למה יסגיר . רחמנא אמר הסגר .
וכן גורה החורה . דלא ש"א ש' התורה בה סיפ"ו אפי' עכ"פ יטמא ז"ו
בטומאת הסגר . (ג) בזה זה ששבי ר"א טמא חכנס ותפסה . ופי' הר"ב
שמה ימלא הכהן בסוף שבעת ההסגר שכנסה עד כגרים . ויפטרנו . ולאחר
הפסור יחזור ויפסה הבהרת על הבהרת . ואחמסה . דאי משום הא . ודאי

ה"ל הכהן . דראוי לו להמנוגע להמתין מלהסגר . עד שיראה שכנסה נגעו עד
בעטמה שהשיב ר"א תמוה מאל . דהרי לעיל [פ"ד סוף מ"א] אמרי' בפירוט . כנסה ופסחה חכמים מעהרים . והרי הוכחנו שם בס"ד כו' ל"ח דמייירי התם
בהיותם בתחלה יותר מנגרים . ונחמטעה בסוף ההסגר עד לכגרים . ופטרנו . וחזרה ופסחה יותר מנגרים . לדרבנן לא מחשב פשוין עד שיפסח שפי מנה
שפחה בתחלה . וא"כ למה הכא יחליטו . (ד) ה"ב ענוש עמון ל"כ חשונת ר"א להם . ותשובת ריב"ב לכולם . עד כי שרים עלרו במינין ב"רין מנה
למלוא דבר זה מכת כנר"א . (ו) בזה זה שהקשו בקו' ה' והלה מקומה כגרים . ופירושו רבותיו . דהאי והלה . פירושו כמו ואם מקומה כגרים .
ובמח"כ זה דרוק מאל . דפסי משמע לשון והלה . שהקשו לרבת ר"א כאילו נעלם ממנו דבר ידוע . וכן משמעות מלת הלה כ"מ . והכא הרי זה פנים
חדשות בזה לכאן שלא שאלו עדיין עליה . (ז) בזה זה הקלוס דקלמ' לריב"ב לחכם גדול לקיים דברי חכמים . וק' ופי' הסגר זה מדרבנן הוא . ובכל
מחילתין לא אשכחן הסגר מדרבנן . ואפ"ן כה וכה . וארא כי אין איס מרבותיו עומד להוסיף ממנוכחי . חשתי דרפי . דלאלו אומנינו לחדודי
יפסן

משנה אחרונה

ואלא שאלו מיד על כגרים כדך שיפור הנגע . וי"ל דאינהו נמי ידעי דיש
למש שמה חכנס ותפסה וכן שמה יולד שחין מואה לו . אלא דהיא טפה קא
מבטיא חי יסגיר משום הני ספיקי דכתי דכל הסגר הוא חספס שמה יולדו
סימני עומאה . התם חד פסקא הוא . והכא מרתי שמה חכנס ושמה תפסה .
וכן שמה יולד ובמה תפסה . והת"ל נמי אפי' כתי ספיקי יסגיר איכא ליתיה
דוקא כתי דכתיי שמה חכנס ותפסה מדרך הנגעים בכך פעמים הולכין
ופעמים פושין כדאשכחן בקרא . אבל שמה יולד שחין אחר דלא שכיח אלו
פסחים . והשתא יפה עשו שאלו על דקמא תהלה כי הא דאמרי' גפי' אינה
עריפות דבר כהנא ודכ אפי' שאלו מרב הדא דמיפשוט לכו מרתי מחוק
תשובתו אי תהדר לכו ברימתי' או בלא רימתי' . וה"ל אי כוו שאלו מחמתה על
כגרים מינה אי תהדר לכו יסגיר דמישי' במא יולד שחין אחר אפי' דלא
פסחים . מיפשוט לכו מרתי יסגיר דקמא דקמא תהלה כי הא דאמרי' גפי' אינה
אכל אי תהדר לכו כגרים לא יסגיר . אכתי ככסלע מינעיה לכו דכתי דנגרים
לא מישי' שמה יולד שחין אחר משום דלא שכיח . אבל ככסלע דאיכא שמה
חכנס ותפסה חישינן . והכא ליכא למימר דאי הוה ס"ל ככסלע נמי לא יסגיר
הוא מהדרי כתימא שמה ככסלע לא יסגיר כגרים מינעיה . דהיכא דאינהו
מרי

תפארת יכין

ופסה א' מהן לתוך חבירו לא מחשב פשוין לעמא : (יא) דכפשה א' מהן
לעור הבשר שממוך להן . לא מחשב פשוין . אלא לריך שיפסה כל א' על
הלרבת שים החתי' (יב) ר"ל נגע שבעור הבשר אין פוסה לחוק :
(יג) ר"ל ואם השחין או המכוה מוליחין לימה [פי' פז ס' יח] : (יד) ר"ל
אם יש או עליהן נגע בל' מר' מר' מר' . פטורה לגמרי : (טו) דרק אז
מעמא בל' הכימני' כבד' פרקן . דמה שאמרה תורה . ואם תחזיה
העמוד הבהרת לא פתחה . לרבת השחין היא ופטרנו הכהן . ה"פ דמפני
שלרבת השחין היא . לכן כשעמד בעיטו שער א' יעדרו הכהן ולא יסגירו
שוב הסגר ב' כבהרת שבעור הבשר : (טז) נחריבע בל' . והוא עור עב
שיכר שהי' שם מכה : (יז) דכשולד שם נגע דינה כשאר נגע שבעור
הבשר (א) : (יח) ר"ל שבהרת שים שם ע"כ לרבת השחין היא הלרבת
ובהרת כל א' מהן נולד כסלע . מה דינה . וה"ל שהי' יסגילין לשל
שאלה כיו במכוה רק נקטו שחין שמלוי טפי דאדם שומר א"ע בלא יוכה :

דחוק
א"ל הכהן . דראוי לו להמנוגע להמתין מלהסגר . עד שיראה שכנסה נגעו עד
בעטמה שהשיב ר"א תמוה מאל . דהרי לעיל [פ"ד סוף מ"א] אמרי' בפירוט . כנסה ופסחה חכמים מעהרים . והרי הוכחנו שם בס"ד כו' ל"ח דמייירי התם
בהיותם בתחלה יותר מנגרים . ונחמטעה בסוף ההסגר עד לכגרים . ופטרנו . וחזרה ופסחה יותר מנגרים . לדרבנן לא מחשב פשוין עד שיפסח שפי מנה
שפחה בתחלה . וא"כ למה הכא יחליטו . (ד) ה"ב ענוש עמון ל"כ חשונת ר"א להם . ותשובת ריב"ב לכולם . עד כי שרים עלרו במינין ב"רין מנה
למלוא דבר זה מכת כנר"א . (ו) בזה זה שהקשו בקו' ה' והלה מקומה כגרים . ופירושו רבותיו . דהאי והלה . פירושו כמו ואם מקומה כגרים .
ובמח"כ זה דרוק מאל . דפסי משמע לשון והלה . שהקשו לרבת ר"א כאילו נעלם ממנו דבר ידוע . וכן משמעות מלת הלה כ"מ . והכא הרי זה פנים
חדשות בזה לכאן שלא שאלו עדיין עליה . (ז) בזה זה הקלוס דקלמ' לריב"ב לחכם גדול לקיים דברי חכמים . וק' ופי' הסגר זה מדרבנן הוא . ובכל
מחילתין לא אשכחן הסגר מדרבנן . ואפ"ן כה וכה . וארא כי אין איס מרבותיו עומד להוסיף ממנוכחי . חשתי דרפי . דלאלו אומנינו לחדודי
יפסן

משנה אחרונה

אמאי לריך למיתני ומלאכתו מתקיימת . ומיכו ל"פ כ"פ דכבחות מ"ש ר"ש
אומר כל שיש בו זיקת הכוונ' ומטעם אין לוקחין ופריך כל לחטויי מאי . ומאי
קושיא הא כולל כל המינים . וי"ל דהתם לינשא קשיא ליי דאמר כל שיש בו
זיקת תרומה דה"ל למיתני כל שאין בו זיקת תרומה לוקחין דבהא הוא דפליגי
דביש בו שפיטא דמ"ק מודה בה . ולהכי פריך לחטויי מאי אחר כל שיש בו .
ואשכחן נמי כה"ל לינשא דר"ש לקמן פי"א מ"ט ובמה דוכתי וי"ע בגמרא
ובתים ד' סח ע"כ פריך כל הפסולין שמתקן לרב לחטויי מאי . ופן פריך התם
זה הכלל כל פסולין כקדש לחטויי מאי וכו' ומאי קושיא הא כה"ל שכלל
במה דכתיב לא פרכיני : ואין פושין לעור הבשר . וה"ל שאין מלטרפין עם עור
הבשר כמ"ש ה"ש מהתוספתא : זו היא לרבת . שאם נולדה בו בהרת מעתה
שעמא . ואם נולדה בהרת בשעם שהיו מורדים ונעשו ח"כ לרבת עמוד כדלעיל
כפ"ו . ואם נולדה בהרת ללקח חני ונפסחה יראה בתחלה
וכן אם נולדה בעור הבשר ואח"כ נעשו לרבת יראה בתחלה . ומ"ש הר"ב רפ"ו
דנטי שיקדים השאם לשחין . הייט שאם קדם השחין אינו מחליט אבל יראה
בתחלה . ובעיקר הדין הכתוב רפ"ו : ג' כ' שפלתה למוך ידו בהרת כסלע .
י' לנדקדק כיון דכל בהרת שיקר שיפורס כגרים מה ראו לשאלו מתחלה על כסלע

ר' עובדיה מברטנורה נגעים הנתקים פרק י תוספות יום טוב מט

ציונים

פ"י ד"ה מט"ו ה' ז' ד' ע"ב דק. ע"ב

תוספות חרשים

במשנה לקוי קצר ופי' דה' הא' שלקוי בקלות שיהא קצר משאר כל השער. אבל אם הוא לקוי בגופו של שער. שאינו עב כשאר השער והוא חרוך כשאר השער לא מיקרי דק. וריבין בכר דלקוי בגופו של שער. נמי מיקרי דק. (הרא"ש):
בתו"ש ד"ה בשער כו' עד דברי ר"מ. כת"ב שלפניו הכי חתא דק לקוי קצר דברי רבי עקיבא:

אליהו רבה

פ"י א דק לקוי קצר ר"ע דרש גימטריא דק קצר:

תוס' אנשי שם

הגומא כמו שער חרוך שאולף ממנו ע"י השמש היד ותפחת הכובע וז"ל חף אם י"י שניו קת כבוד הנתק לא הוי ניכר כ"כ אם פשה על ידי נקודת הרבה משרשי שער שגבארו ש"ס:

משנה אחרונה

וקרחת וגבחת מיעמאין במחי' ובפסיון ואין מעמאין אלא כבהרת ובארבע מראות ועומאת שניהם אינו אלא אחר נשירת השער אבל במקום שער אין להן שום עומאת והוא ששנינו בת"כ נתק הוא נרעת הראש והזקן הוא אין לראש וזקן עומאת אלא עומאת נתקים. אחר נשירת השער

אלא שא"ל שיהיה מראהו מיוחד וזו נראה ג"כ דעת הר"ב מדכתב מחמת הגנע ועיין עוד מזה בס"פ: **בשני** סימנים בשער להוב דק ובפסיון. בת"כ מנין לשער להוב שיעמא אלא בפסיון והפסיון שיעמא שלא בשער להוב ת"ל לא יבקר לשער להוב טמא הוא ופי' בעל קרבן אהרן דמדכתב לא יבקר באמצע הלכך פי' הכתוב כך הוא אם יפשה לא יבקר עוד לסימן. אחר. וכן לא יבקר לשער להוב אם הוא אשר חזר לא יבקר עמו פסיון. כי טמא הוא לכדו פסיון

סימנים בשער צהוב י) דק ובפסיון י) בשער צהוב דק לקוי קצרה) דברי ר"ע. ר' יוחנן בן גוריו אומר אפילו ארוך י). א"ר יוחנן בן גוריו

בלא שער. ושער בלא הפסיון: * **בשער** להוב דק לקוי קצר. לשון הר"ב. דק לקוי קצר מה שאמרה תורה כו'. מודלא נסיב בשער להוב דק כו'. ונקט דק וכו'. ש"מ שמפרש לקוי קצר צניבת דק לכד. וכן משמע עוד להלן בלשוננו. וק"ק לי דמשנה למה חזרה ובגאה בשער להוב. כיון שלא באה אלא לפרש דק. ואחשוב שמפני כן פי' הרמב"ם שלקוי הוא פי' להוב. שכתב להוב הוא מראה הובהי. והוא מראה מעורב מארמימות וירקות וכו'. וזה ענין לקוי. לפי שלקת אמרו למי שהוכה באיזה פנים מן ההכאה ויקראו הפסד מראה. זה השער לקוי. וכשאר אמרו יתעלה דק. ואר"ע שענינו קצר. ואמר שאמרו להוב דק הוא לשון * קצר. עכ"ל. ואף בחבורו פ"ח מהט"ל [הלכה ד'] לא הזכיר לקוי אלא תבנית הוהב. וכתיב וז"ל דק הוא שהי' * קצר, אבל ק"ק דזמקל וקנה על כרחנו מאמר דק פירושו לקוי. שהרי אף ר"ע אינו חולק עם ריבין דמקל וקנה שאף אם הוא ארוך יאמר עליו דק ואם כן אף בשער מאמרו דק פירושו לקוי. אלא שבשער יכלול עוד קצר, וכן משמע לשון ר"ע עלמו בשער. שהרי לא הזכיר שם להוב ואמר לקוי. ואף הרלב"ג כתב ויקרא דק בזה המקום. כשיהיה קצר ולקוי לא כשיהיה ארוך ודק. ע"כ. ושם ראינו בת"כ דקתני דק לקוי, דברי ר"מ*: **קצר** משאר כל השער. א"כ קצר משער דתקן גבי שער לבן [בפ' בא סימן במשנה י"ב]. וקלת משמע כן בתוספתא הר"ש [ולא ה"ל להביא ממרחק. דהא במכילתין חתא בפ"ד מ"ד] והרמב"ם בחבורו [שם הלכה ה'] פסק כר"ע. וכמ"ס ג"כ בפירושו. וכתב והוא שיהיו נטלו' בוג. כמו שבארנו בשער הלבן. ע"כ. א"כ מפרש כפי' הראשון של הר"ש: * **אפי'** ארוך. כתב (* גד"ק לקוי קצר. * שיהיה קצר. * ז"ל ר"ע.

שכמוקם שער. אלא מיעמאין בכל מראות: בשער צהוב. דומה לתבנית זהב: דק לקוי קצר. מה שאמרה תורה וכו שער להוב דק. משמעותו לקוי קצר: אפילו ארוך. שאין משמעות דק. אלא ריקן: מה הלשון אומרים. מלשון בני אדם אחת למד. כשאומרים קנה זה דק מה משמעו. בין לקוי קצר בין לקוי ארוך. ואיך ספרים דגרכי ולא לקוי ארוך. בתמיה. כלומר שמה לקוי קצר ולא לקוי ארוך: ללמוד

בלא שער. ושער בלא הפסיון: * **בשער** להוב דק לקוי קצר. לשון הר"ב. דק לקוי קצר מה שאמרה תורה כו'. מודלא נסיב בשער להוב דק כו'. ונקט דק וכו'. ש"מ שמפרש לקוי קצר צניבת דק לכד. וכן משמע עוד להלן בלשוננו. וק"ק לי דמשנה למה חזרה ובגאה בשער להוב. כיון שלא באה אלא לפרש דק. ואחשוב שמפני כן פי' הרמב"ם שלקוי הוא פי' להוב. שכתב להוב הוא מראה הובהי. והוא מראה מעורב מארמימות וירקות וכו'. וזה ענין לקוי. לפי שלקת אמרו למי שהוכה באיזה פנים מן ההכאה ויקראו הפסד מראה. זה השער לקוי. וכשאר אמרו יתעלה דק. ואר"ע שענינו קצר. ואמר שאמרו להוב דק הוא לשון * קצר. עכ"ל. ואף בחבורו פ"ח מהט"ל [הלכה ד'] לא הזכיר לקוי אלא תבנית הוהב. וכתיב וז"ל דק הוא שהי' * קצר, אבל ק"ק דזמקל וקנה על כרחנו מאמר דק פירושו לקוי. שהרי אף ר"ע אינו חולק עם ריבין דמקל וקנה שאף אם הוא ארוך יאמר עליו דק ואם כן אף בשער מאמרו דק פירושו לקוי. אלא שבשער יכלול עוד קצר, וכן משמע לשון ר"ע עלמו בשער. שהרי לא הזכיר שם להוב ואמר לקוי. ואף הרלב"ג כתב ויקרא דק בזה המקום. כשיהיה קצר ולקוי לא כשיהיה ארוך ודק. ע"כ. ושם ראינו בת"כ דקתני דק לקוי, דברי ר"מ*: **קצר** משאר כל השער. א"כ קצר משער דתקן גבי שער לבן [בפ' בא סימן במשנה י"ב]. וקלת משמע כן בתוספתא הר"ש [ולא ה"ל להביא ממרחק. דהא במכילתין חתא בפ"ד מ"ד] והרמב"ם בחבורו [שם הלכה ה'] פסק כר"ע. וכמ"ס ג"כ בפירושו. וכתב והוא שיהיו נטלו' בוג. כמו שבארנו בשער הלבן. ע"כ. א"כ מפרש כפי' הראשון של הר"ש: * **אפי'** ארוך. כתב (* גד"ק לקוי קצר. * שיהיה קצר. * ז"ל ר"ע.

מלאכת שלמה

פרק י א בשער להוב דק. פי' שתי שערות להובות כתבנית זהב: דק לקוי קצר. מה שאמרה תורה וכו שער דק משמע לקוי קצר וקצר ר"ל משאר כל השער [הגדה פי' שאר כל השער היינו השער הרחוק הרבה ממקום הנתק]. אי נמי קצר משיעור דתקן

יבין תפארת ישראל יבין

שיהי' השער לקוי בקלות. שיהי' השער להוב שחך הנתק קצר משאר שערותיו. ואע"ג שהוא עב כמותן. מיהו מודה לעכ"פ לרוב שיהי' השער להוב זה ארוך כדי לנטלו' בוג [ורב"א כתב דר"ע דה' מלת דק נעתיקין דק קצר]: (ו' דס"ל דמשמעות מלת דק היינו

השער: ג) ר"ל שער במראה זהב והוא דק: ד) דכשנראה בו זה או זה בסוף שבוע א' או ב' או לאחר הפסוק. ושער להוב אפילו כשנראה בו בתחלה, וחליטנו הכהן: ה) ר"ל מ"ש תורה שלריך שיהי' השער להוב דק, היינו

פי' עומאת נתקים אחר שיתק השער ומיירי בין עומאת נתקים בין עומאת קרחת וגבחת אינם אלא אחר שיתק השער. שבמקום שער אין להן עומאת כלל. ואם נולד שם בהרת קודם הניתוק אינו מעמא אפי' אחר הניתוק כלעיל רפ"ו ואין חילוק בין נתקים לקרחת וגבחת לאחר נשירת שערן אלא דנתקים המיירי שמעמאין בכל מראה וקרחת אין מיעמא אלא בארבע מראות. ובארבע מראות שניהם שוין שנידונין כשור הבשר ומעמאין בשער לבן וקרחת וגבחת אין להן סימן שער כלל לפי שאין מגדלין שער אלא במחי' ובפסיון מעמאין כדתקן בס"פ. ובתוספתא הביאה הר"ש בס"פ תניא נמאלת אומר הראש מעמא בחמש מויו נגעים. עד שלא העלו שער יידון כשור הבשר. העלה שער ונקרחה טמא משום קרחת. ניתק עמא משום נתקים. נעשה שחין משום שחין. נעשה מכוח עמא משום מכוח ע"כ. ופי' הר"ש כל זמן שהוא נתוק עמא משום שחין אם נולד בשחין בהרת מעמא בשער לבן ובפסיון. ובלא שחין מעמא בשער להוב ובפסיון עכ"ל. ונראה דבלא שחין ובלא בהרת קאמר שאם יש שם בהרת בלא שחין הרי הוא כשור הבשר ומיעמא בשער לבן לא בשער להוב דפשיטא שאין ההשין גורם לעומאת שער לבן אלא ודאי דכ"פ. והשתא היינו חמש עומאות עד שלא העלה הרי הוא כשור הבשר לעמא בשלשה סימנים בארבע מראות. נקרה דינו כקרחת ואין בו עומאת שער לבן. ניתק ואין שם מראה מארבע מראות יידון בשער להוב כנתקים. נעשה במקום הניתוק שחין וכתובה בהרת יידון כשאר שחין בשור הבשר ואין מעמא במחי'. נעשה מכוח יידון כמכוח בשור הבשר. ולפי ששחין ומכוח חלקן הכתוב חשיב להן תגל נמי לשתיים אע"פ שלענין הדיון שוין. וכל זה נלמד ג"כ מדברי ר"ם בפ"ג מ"ה. וה"ל משמע במשנה ספ"ו ורפ"ו וכ"כ תו"ש לקמן מ"י כשם הכ"מ כשם בהרת בין בנתקים בין בקרחת הרי הוא כבהרת בשור הבשר וכשחין בהרת יידון בשער להוב. ותו"ש הגיג עליו שלא כדון וגם מה שמשמע מדברי תו"ש שם דנתקין אין מיעמאין בל' מראות יתא דודאי מעמאין בכל מראה ובכללם ארבע מראות כמ"ס תו"ש עמא בפ"ק מ"ד כשם קרבן אהרן אלא שבארבע מראות אין דינו בשער להוב אלא בשער לבן וזה דלא כדברי הכ"מ ותו"ש לקמן מ"י שדעתם חלק בין קרחת לנתק בדין בהרת ולא נראה וגם לשון הר"ב כאן שכתב נתקים היינו שיתק השער ונפל מחמת הגנע וכו' משמע שהגנע קדם לניתוק השער. וזה א"ל דבעוד שלא נכר השער אין שם עומאות נגעים ואפי' אחר שנתק השער אינו מיעמא בגנע שנוול קודם הניתוק כלעיל רפ"ו: ובהא דמשמע מדברי הרב דנתקים לריבין שינו מראה יש בה מהלוקת כמ"ס תו"ש והראב"ד כתב ששה"כ והתוספתא חלוקין בזה. וראיתי להרב משנה למך פ"ה מהט"ז כתב דמתני' היא לקמן דקתני מנלח חולה לו שיהא ניכר אם פשה מוכח ד"ל דאי שנינו עור דאי שנינו עור בלא גילוח ניכר אם פשה בשנינו עור עכ"ד ולא ירדתי לסוף דעתו דאפי' לרוב שינו עור אינו מעמא אלא עם נשירת השער דשירק נתק על שם ניתוק השער הוא ואם פשה בשנינו מראה לחוד אין זה פסיון עד שפשה עם הניתוק וע"כ לרוב גילוח משום הניתוק. ויש לתמוה על פי' רש"י בחומש שלא הזכיר בנתק שלריך נשירת השער אלא שהגנע שבמקום שער קרוי נתק וזה שמו ע"כ והוא תמוה וגם לשון רש"י כפי' החומש אינו מדוקדק שכתב נרעת שבמקום השער קרוי נתק שעל כך מתנתק השער ע"כ וה"ל לפרש [משניות שחרות ח"ב]

ציונים
 ב שר צהוב. טס פ"ט
חילופי גרסאות
 פ"ו א או דק. ג' גר"ם
 ולא דק. ג' גר"ם
 הלשון אומרים. גר"ם
 וז"ל אומרים. גר"ם
 סכונט וספור. גר"ם
 בכונט ובספור וז"ל
 גר"ם:

הר"ב שאין משמעות דק אלא ריקוק. כ"כ הרמב"ם [בפירושו] וזנח"י דקיק]: **ב מכונס**. כתב הר"ב שתי שערות. כת"כ ושער מיעוט שער שתי שערות. ועיין מה שכתבתי ברפ"ד [ד"ה שהפסיתין]: **ישער** אחר מציל מידו. וזה מאמר הש"י ושער שחור חין בו. וזו ראייה שאם היה בו שער שחור עם השער להוב הוא טהור. הרמב"ם:

אינו דין שלא יטמא אלא הפוך, ובת"כ מסיים לא אם אמרת בשער לכן שלא יפה כחו במקומו (פי' עוד הבשר) לטמא בכל מראה. תאמר בשער להוב דק שיפה כחו במקומו. פי' הראש וזקן לטמא בכל מראה. הואיל ויפה כחו לטמא בכל מראה יטמא הפוך ושלא הפוך. ת"ל נגע הנחק הקיש נגע לנחק מה נגע שער לכן שבו אינו מטמא אלא הפוך. אף נחק שער להוב שבו אינו טמא אלא הפוך. הר"ם: **רבי** יהודה אומר כו' מטמא הפוך ושלא הפוך. ובת"כ מסיים. א"כ למה נאמר נגע הנחק הקיש נגע לנחק (ועיין מ"ש במשנה ו') מה נגע כגרים אף נחק כגרים. הר"ם. וכתב בעל קרבן מהר"ם לא לריך קרא לזה דמדקראו לנעת מופיק ליה. ע"כ. ולי נראה דשלא לזכרך כתב כן דלדרכה אין היקף למחלה. ור"ם מקיש לכל. אלא כ"י הוא האומר דלענין הפוך חין ללמוד מההיקף. הואיל

תוספות חדשים
 ב במשנה שער צהוב. וזה אמר והיא הפכה שער להוב. (הרמב"ם):

משנה אחרונה
 דניהוק השער הוא דוקא וכלא זה אינו מטמא, ועוד מ"ש של כן מתנתק השער משמע שערות קדם לניתוק השער א"ה כדפי':

לקוי קצר משמע דתרי מילי נינהו לקוי היינו ריקוק וקצר בלורד. וריב"ז אומר שאינו אלא ריקוק וקצה קשה דכפ' הערל דף פ' בפנימי סריו תני שער לקוי ופי' רש"י שם לקוי רי' ואמאי לא מפרש ריקוק כהך דהבא. והרא"ש מפרש לקוי קצר הוא מלחא הוא. דר"ט סבר לקוי היינו בקולר דוקא. וריב"ז סבר בקלות וריקוק דוקא ואפי' ארוך, ולכל היתרושים אין מתפרש לקוי רך, ומ"ש תו"ם דכת"כ חיתא דק לקוי דברי ר"מ. בת"כ שללו לא מלחתי: קצר פי' הר"ם קצר משאר שערות

גלמוד מן השער. דרך בני אדם כשאוברים על השער שהוא דק. על הלקוי קצר אומרים ולא על הלקוי הארוך. והלכה כר"ע: **ב מכונס**. שתי שערות במקום אחד: מפוזר. אחד במזרח הנגע ואחד במערבו: מבוצר. שהשער באמצע הנחק. כמבצר שהוא באמצע העיר:

הפוך. שנהפך השער להוב מחמת הנחק. כגון שהנתק קדם לשער: שאינו הפוך. שקדם שער להוב לנחק: שאין שער אחר מציל מידו. שאם יש בנגע שתי שערות לבנות. אפילו מלא שערות שחורות חין מילות (על השתי) שערות לבנות שלא יטמאו אבל שער להוב אם יש עמו *שתי שערות שחורות. אינו מטמא. והלכה כר' יהודה:

הפוך (פי' גדיל לג שתי. הלומח) שער לבן שאין שער אחר מציל מידו י' אינו מטמא אלא הפוך. שער צהוב דק ששער אחר מציל מידו י' אינו דין שלא יטמא אלא הפוך. ר' יהודה אומר י' כל מקום שצריך לומר הפוך

מה נגע כגרים אף נחק כגרים. ולי נראה דשלא לזכרך הואיל ובכל

מלאכת שלמה

כלומר *נאמר בכתוב הפך אבל בתוספתא גרסי' כל שריך לומר הפך אמר הפך דמשמע אמר הכתוב בהדיא הפך וכן בת"כ פ' שמיני דפרשת נגעים [ואינו מ"מ כל מקום שריך לומר הפך אמר הפך אבל הנחק וכו' וכן הגי' ה"ר יהוסף ז"ל וכתב "ד" פ"י כל מקום שריך הפסוק לומר חיבת הפך כגון ה"ה דכתבי הפך לכן אמר חיבת הפך ע"כ] וכן הגרסא במשנה בדפוס של סדר טהרות להר"ם ז"ל וז"ל הברייתא ס"ס דת"כ וכו' יראה הכהן את נגע הנחק אמר ר"ם מה ת"ל הנחק מיקום נגעים לנתקים מה נגעים שער לכן שבו אינו מטמא אלא הפוך אף הנחק שער להוב שבו אינו מטמא אלא הפוך קל וחומר ומה שער לכן שאין שער אחר מציל מידו אינו מטמא אלא הפוך שער להוב דק. ששער אחר מציל מידו אינו דין שלא יטמא אלא הפוך לא אם אמרת בשער לכן שלא יפה כחו במקומו לטמא בכל מראה תאמר בשער להוב דק שיפה כחו במקומו לטמא בכל מראה הואיל ויפה כחו לטמא בכל מראה יטמא הפוך ושלא הפוך ת"ל נגע הנחק הקיש נגע לנחק מה נגע שער לכן שבו אינו מטמא אלא הפוך אף נחק שער להוב שבו אינו מטמא אלא הפוך אף נחק שער להוב שבו אינו מטמא אלא הפוך. ר' יהודה אומר כל מקום שריך לומר הפך אמר הפך אבל הנחק שגאמר בו ולא הי' בו שער להוב מטמא הפוך ושלא הפוך א"כ למה נאמר נגע הנחק הקיש נחק לנגע מה נגע כגרים אף נחק כגרים ע"כ. ושם בת"כ ראש פרק ט' מבוצר שער י' ויתר דלניחא החס רבי יהודה אומר אינו אומר לא הפך בו השער להוב אלא לא היה בו שער להוב, ה"ה אם קדם את הנחק עמא ע"כ:

אומרים. מלחתי מונה אומרת: או דק לקוי קצר. לפי הגרסא השניה שהביא ר"ע ז"ל שריך לחתוק מלת או ולכתוב בתקומה לא דק לקוי וכו'. [הגדה א"ה אינו יודע חיד לתקן הדברים הללו שכל"ס יש בהם פ"ס ש"כ להגיה ארוך במקום קצר אבל מה הוסיף על דברי הר"ב הלא זו היא ממש הגירסא השנייה של הר"ב דגירסא לא במקום או וז"ע]. ובת"כ פ' נגעים ראש פרק תשיעי תניא רבי יוחנן בן נורי אומר אינו אומר לא נגעים שער להוב דק אלא לא היה בו שער להוב אפילו ארוך ע"כ וע"ש בספר קרבן אהרן וביד פ"ה דהלכות טומאת צרעת סי' ב' ומשם משמע דמלת קצר הוא פירוש למלת לקוי כלומר דק האומר בתורה היינו שהוא לקוי בקצרות מלבד שריך שיהא להוב כתבנית הוי"ב: **ב דברי רבי יהודה מ"מ עקיבא**: שאין שער אחר מציל מידו שאם יש בנגע שתי שערות לבנות אפילו מלא שערות שחורות אינם מילות על השתי שערות לבנות שלא יטמאו אבל שער להוב אם יש עמו שערות שחורות אינו מטמא: ר' יהודה אומר כל מקום שריך לומר שכל צ"מי המתנס בו שיחלש השער אחר הנגע לאמרו יתברך בו הפך כמו שנאמר בצרעת עור בשר והיא הפכה שער לכן בזה נאמר שריך הפוך והולס הנחק אשר נאמר בו ולא הי' בו שער להוב ולא אמר ולא הפך שער להוב הנה הוא טמא בין שקדם שער להוב לנחק בין שקדם הנחק לשער להוב ע"כ. ואית דגרסי כל מקום שריך לומר הפוך אמר הפוך

אומרים. מלחתי מונה אומרת: או דק לקוי קצר. לפי הגרסא השניה שהביא ר"ע ז"ל שריך לחתוק מלת או ולכתוב בתקומה לא דק לקוי וכו'. [הגדה א"ה אינו יודע חיד לתקן הדברים הללו שכל"ס יש בהם פ"ס ש"כ להגיה ארוך במקום קצר אבל מה הוסיף על דברי הר"ב הלא זו היא ממש הגירסא השנייה של הר"ב דגירסא לא במקום או וז"ע]. ובת"כ פ' נגעים ראש פרק תשיעי תניא רבי יוחנן בן נורי אומר אינו אומר לא נגעים שער להוב דק אלא לא היה בו שער להוב אפילו ארוך ע"כ וע"ש בספר קרבן אהרן וביד פ"ה דהלכות טומאת צרעת סי' ב' ומשם משמע דמלת קצר הוא פירוש למלת לקוי כלומר דק האומר בתורה היינו שהוא לקוי בקצרות מלבד שריך שיהא להוב כתבנית הוי"ב: **ב דברי רבי יהודה מ"מ עקיבא**: שאין שער אחר מציל מידו שאם יש בנגע שתי שערות לבנות אפילו מלא שערות שחורות אינם מילות על השתי שערות לבנות שלא יטמאו אבל שער להוב אם יש עמו שערות שחורות אינו מטמא: ר' יהודה אומר כל מקום שריך לומר שכל צ"מי המתנס בו שיחלש השער אחר הנגע לאמרו יתברך בו הפך כמו שנאמר בצרעת עור בשר והיא הפכה שער לכן בזה נאמר שריך הפוך והולס הנחק אשר נאמר בו ולא הי' בו שער להוב ולא אמר ולא הפך שער להוב הנה הוא טמא בין שקדם שער להוב לנחק בין שקדם הנחק לשער להוב ע"כ. ואית דגרסי כל מקום שריך לומר הפוך אמר הפוך

או בשאר כל מרוחקת ממנה בהנחק: י' (שרוחב הנחק להשע"ל) להב' שע"ל. ברוחב ב"ש לכל לד: (שו) שקדם הנחק להשע"ל: (יו) שקדמו הש"ל להנחק או באו עמה ביחד: (יז) כלעיל פ"ד מ"ג: (יח) דאפילו כשיש בהנחק ב' שע"ל אכ"פ יש עמה ב' שם שחורות טהור: (יט) ג"ל דאף דר"ש ק"ו קאמר. והרי כל ק"ו אדם דן מעלתו אף שלא קצלו מרבו [מש"י סוכה ל"א א']? אפ"ה

היינו שנגלקה צבובי, אף שארוך כשאר שערות: (ז) ר"ל מה כונת המדבר כשאובר דק וכו': (ח) רק שדק צבובי: (ט) כשאוברים דק וכו': (י) אלא כשאוברים מלה דק גבי שער משמעוהו באופן אחר ממלת דק שבמקל וקנה וכדומה: (יא) ר"ל ב"ל להובות דקות האומרים בנחק: (יב) ר"ל שב' השע"ל עומדים סמוכים זל"ז: (יג) ששער א' עומדת במזרח הנחק וא' במערבה

היינו שנגלקה צבובי, אף שארוך כשאר שערות: (ז) ר"ל מה כונת המדבר כשאובר דק וכו': (ח) רק שדק צבובי: (ט) כשאוברים דק וכו': (י) אלא כשאוברים מלה דק גבי שער משמעוהו באופן אחר ממלת דק שבמקל וקנה וכדומה: (יא) ר"ל ב"ל להובות דקות האומרים בנחק: (יב) ר"ל שב' השע"ל עומדים סמוכים זל"ז: (יג) ששער א' עומדת במזרח הנחק וא' במערבה

דקה גבי קטרת ובמזן דק ככפור אינו ענין לבלח' דהתם אינו דבר ארוך וע"כ ריקוק הוי. ואע"ג דכתבי לנמות דקות והיינו כחוש. וריקוק. התם לנמות מוכיח עליו: **ב שאין שער אחר מציל מידו**. וה"ה דהמ"ל דמטמא בין דק ובין אינו דק. ששער אחר מציל מידו. ולא אמר שער שחור כלישנא דקרא. דכת"כ מרבי נתי ירוק ואזנים ולכן כמ"ש הר"ם במשנה דלקטן. וה"ה ח"ד שמשן בתמ"ד כל שאינו סימן עומאה נחנק הרי הוא סימן עהרה נחנק: כ"מ שצריך הפוך אמר

היינו שנגלקה צבובי, אף שארוך כשאר שערות: (ז) ר"ל מה כונת המדבר כשאובר דק וכו': (ח) רק שדק צבובי: (ט) כשאוברים דק וכו': (י) אלא כשאוברים מלה דק גבי שער משמעוהו באופן אחר ממלת דק שבמקל וקנה וכדומה: (יא) ר"ל ב"ל להובות דקות האומרים בנחק: (יב) ר"ל שב' השע"ל עומדים סמוכים זל"ז: (יג) ששער א' עומדת במזרח הנחק וא' במערבה

דקה גבי קטרת ובמזן דק ככפור אינו ענין לבלח' דהתם אינו דבר ארוך וע"כ ריקוק הוי. ואע"ג דכתבי לנמות דקות והיינו כחוש. וריקוק. התם לנמות מוכיח עליו: **ב שאין שער אחר מציל מידו**. וה"ה דהמ"ל דמטמא בין דק ובין אינו דק. ששער אחר מציל מידו. ולא אמר שער שחור כלישנא דקרא. דכת"כ מרבי נתי ירוק ואזנים ולכן כמ"ש הר"ם במשנה דלקטן. וה"ה ח"ד שמשן בתמ"ד כל שאינו סימן עומאה נחנק הרי הוא סימן עהרה נחנק: כ"מ שצריך הפוך אמר

ג הצומח מציל . שער שחור שלמה בנתק . מליל מיד שער להוב ומיד פשוין . שאם החלט בשער להוב . או בפסיון . ולמחו בו שתי שערות שחורות . טהור : בין מכונס . דשתיק במקום אחד . בין מפוזר . אחד למזרח הנגע . ואחד למערב : והמשואר . שקדמו שתי שערות שחורות הללו לנתק . כגון שכשנתק בשער ראשו . או זקנו כגרים . כשלו בחוץ הנתק ב' שערות שחורות : מבוצר . אם הן מצולרות באלמע הנתק מלילות . אבל עומדות מן האד אין מלילות : עד שיהא רחוק מן הקמה . עד שיה שתי שערות הללו רחוקות מן השערות המקיפות את הנתק כשיעור שתי שערות . והשערות שסביב הנתק הן קרויין קמה . וכששערות הללו רחוקות מן הקמה מקום שתי שערות . נחשבות כמצולרות

הפוך . אמר הפוך . אבל הנתק שנאמר בו לא היה בו שער צהוב . מטמא הפוך . ושלא הפוך : ג הצומח כ מציל מיד השער צהוב ומיד הפשוין כ* מכונס כב ומפוזר מבוצר כג ושלא מבוצר . והמשואר כד מציל מיד שער צהוב ומיד הפשוין מכונס ומפוזר ומבוצר . ואינו מציל מן הצד כה עד שיהא רחוק מן הקמה כז מקום ב' שערות . ח"ג

אמר הפוך כד"ו אסור . אחת הגה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

הנה הוא לא יזיל לפי שזו תבנית הנתק . שיקרא מקום בלד הנתק רחוק מכלל שער הראש או הזקן . הגה הוא ג"כ עד שיהא רחוק כו"ע"כ : מקום שתי שערות . פי' הר"ב דנחשבות כמצולרות

י שני נתקים: כ"ה כ"ו

היינו שמורו שערות ולמחו במקום שפשה. וחזר הפשיון שלאחר שלמחו חזרו ונתקו הר"ש ועיין במ"ח: **ובן** בשער לאוב בסוף שבוע ראשון כו'. כ' הר"ב והכא בתחלה כו' כ"כ הר"ש ומסיים והסופרים אגב רהטייהו כתבניהו בסופא כמו ברישא. ובת"כ ליתיה. ע"כ. ומלאן שבכל הספרים היה כתוב כן. ומה שלא נמצא כך בספרים שלנו. לפי שהגהה ע"פ פירושו של הר"ש ולפיכך כתב מהר"ם לקיים גי' הספרים. וז"ל ל"ע בכל

סדרי המשנה אם לא נמצא בתחלה. בשום ספר זקן. אז ראו למחקו. ואי גרסי' בתחלה. בכל סדרי המשנה. זהו פי"א של הבבא. החליטו בשער להוב הלך שער להוב וכן בפסיון שהלך שער להוב ויש שם עדיין פסיון. בין שבא אותו פסיון בתחלה. בתחלה ראיית הגגע שהחליטו בשער להוב. ומיד אח"כ קודם שילא הכהן נולד הפסיון בין שגולד הפסיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני. או לאחר הפטור. הרי הוא כמות שהיה דאפילו פסיון הבא בתחלה מיד אחר שהחליטו בשער להוב כי אזיל שער להוב מחליטין ליה בפסיון. ומה שלא החליט מחלה על הפסיון. אחר שהחליטו בשער להוב. היינו משום דאין מחליטין את המחלט. החליטו בפסיון הלך הפסיון וחזר הפסיון וכן שער להוב בתחלה כו'. פי' שבא אותו שער להוב בתחלה. וה"ה בשלמא לעיל גבי החליטו בשער להוב והלך שער להוב וחזר וכן בפסיון בתחלה משכחת לה דהחליטו בשער להוב ולא בפסיון. משום דאין מחליטין את המחלט כדפי'. אבל הכא גבי החליטו בפסיון דהיינו בסוף שבוע והיה שם שער להוב בתחלה. אמאי לא מחליט ליה מעיקרא אשער להוב. וי"ל כגון שעמד השער להוב חוץ לגגע. דלזו אינו סימן קומאה. ובסוף שבוע החליטו בפסיון שפשה עד השער להוב ואכתי השער להוב הוא חוץ לגגע. ואחר זמן כנסה הבהרת מלד אחר כל כך. דאע"ג דפשה קלת ללד השער להוב עד שעומדים בגגע. אין בכל הגגע אלא כגרים. ונמצא שהלך לו הפסיון הרי הוא כמות שהיה ומחלט משום שער להוב לר' יהודה דמטמא בשער להוב אפילו שלא הפוך. ואע"ג דלעיל חנן סתמא דלא כוותיה. דקתני שער להוב שקדם לנתק טהור. והכא דדר וכוסיס לן חנא כוותיה. הכא לאו סתמא הוא כוותיה. דעיקר מילתא לא אחיא למסתם לן כוותיה. אלא לאשמעינן דהיכא דמחליטו בזה. ושבו מולד לו סימן החלט אחר. דכי אזיל ליה קמא. אכתי מוחלט משום אידך. למד כדאית ליה. ולמד כדאית ליה. לר' יהודה אפי' בשער להוב שבא בתחלה משכחת לה כדפרישית. ולר"ש ורשב"י שבא בסוף שבוע ראשון ושני ולאחר הפטור. א"כ מליין לפרש לעיל וכן בפסיון בתחלה ממש בתחלה. שבא פשיון קודם לשער להוב. כגון שבא כהן להסגיר על הנחק כגרים. ולקה ביד כהן ופשה. ושבו מולד לו שער להוב קודם שהספיק להסגירו והחליטו אשער להוב ולא אפסיון. דאין פסיון מטמא בתחלה. ומיהו אהני פסיון דמעיקרא שלקה ופשה ביד כהן. דכי החליטו בשער להוב והלך לו. אכתי לא אזיל שם מוחלט מיניה בשביל הפסיון וראשון נוח לי. ומיחא לעיל בפ"ה (משנה ב') גבי החליטו בפסיון והלך לו פסיון וחזר. וכן בשער לבן לא קתני החלה כי הכא משום דבשער לבן ליכא מאן דפליג למומר שיטמא שלא הפוך. והא דבת"כ לא קתני בתחלה (כו) הכא בשער להוב. י"ל דהנא דת"כ בפלוגתא לא קמיירי. דלר"ש ורשב"י לא משכחת לה עכ"ל. ומ"ש מהר"ם דהכא לאו סתמא כו'. עמ"ש במשנה דלעיל (ד"ה ר"י): **ן שני נתקים זה בלד זה.** לשון הר"ב שיש בכל אחד כגרים הקלקי כו'. הקיש גגע לנתק כו' וכן הלשון בת"כ. ועיין מ"ש ברפ"ו (סד"ה כגרים). דבנין אב לכל לרעת כו'. גם הרמב"ם העתיקה כן. אבל במשנה ב' בדברי ר"י העתיקה הר"ש מקיש נתק לגגע. אך בת"כ גם שם הקיש גגע לנתק. ומ"ש כגרים הקלקי וכן מרובע. וכמ"ש במתני' דלקמן: **וישטה** של שער שמור. הרמב"ם:

משנה אחרונה

חובה בתחלה הסגור ג"כ הו"ל להזהיר זה שיהא ניכר אם פשה בסוף שבוע ראשון אלא משום היכר אינו מזהיר שלא מצינו בגמרא עור כשר שריד היכר שהרי פסיון מטמא בכ"ש וא"ל להנחיק ואפ"ה א"ל היכר. אלא משום דכתוב והתגלה וזו תגלחת מזה כמו תגלחת של עורה אלא זו מזה עליו בסוף שבוע ולהכי הו"ל לכתוב ואת הנחק לא יגלה דזה אינו בכלל המלה. והיינו דאמר בת"כ והתגלה בכל אדם וככל דבר שא"ל כהן ולא תשר כמו הגילוח שבה לטהרתו משמע דתגלחת זו נמי מזה היא אלא שא"ל כהן ואת ואת הנחק לא יגלה קמ"ל שא"ל גללה ואם גלה אינו עובר. ומ"ש הרמב"ם רפ"י מהט"ו וכן התגלה את הנחק לוח"ש שנה ואת הנחק לא יגלה ע"כ היינו במגלה סימן קומאה מחיי הנחק וכו"ה בת"כ כה"ש הב"מ שם וב"כ רבינו ג"כ בס' המלות ס"ו. אבל מהשגת הראב"ד משמע דסביב הנחק עובר בלאו וי"ע והא דנקט מלקות בתולש סימני טומאה מתוך דוחת הנחק לא יגלה י"ל דאינו אלא אסמכתא דעיקר מלקות מהשער כנגע הארשת אחי שכולל כל הגגעים ונתקים כמ"ש הרמב"ן בס' המלות שסובמגלת אסתר כתב דנתק לא מיקרי לרעת ולרעת אינו נתק. לא יתכן דבקרא קרי ל' לרעת הראש והזקן. וכ"ל לרעת ראש וזקן מיקרי וזה לרעת חס. הא דתיב גגע הנחק והרי הוא בכלל השער כנגע. אלא שאני תמה למה לא מנו והתגלה למנות עשה כמו שמנו דשינו מראה לחוד לא מטמא אלא עם ניתוק השער אין כאן פסיון בלא ניתוק כדפי' בר"פ. והא דקתני מניה שתי שערות אפי' אפי' בשערה אחת. הכא שמיני מניה שתי דכ"מ אם לאחר הגילוח יחזרו השערות לנמוח ויולד שם עוד נתק הרי אלו תלילות כדין המשוחר שמזיל בשתי שערות: החליטו בפסיון. שהר"ם מקיים כאן גי' ניהסת בתחלה ועיקר מתני' אחי לאשמעינן אם החליטו כסימן אחד והלך הסימן ובה סימן הרי הוא מוחלט כשהיה ע"כ וי"ל דהרי הוא

הפשיון וכן בשער צהוב ט). בסוף (שבוע ראשון מא). בסוף שבוע שני לאחר הפטור. הרי הוא כמו שהיה: **ן שני נתקים** (מ) זה בצד זה ושמה של

סדרי המשנה אם לא נמצא בתחלה. בשום ספר זקן. אז ראו למחקו. ואי גרסי' בתחלה. בכל סדרי המשנה. זהו פי"א של הבבא. החליטו בשער להוב הלך שער להוב וכן בפסיון שהלך שער להוב ויש שם עדיין פסיון. בין שבא אותו פסיון בתחלה. בתחלה ראיית הגגע שהחליטו בשער להוב. ומיד אח"כ קודם שילא הכהן נולד הפסיון בין שגולד הפסיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני. או לאחר הפטור. הרי הוא כמות שהיה דאפילו פסיון הבא בתחלה מיד אחר שהחליטו בשער להוב כי אזיל שער להוב מחליטין ליה בפסיון. ומה שלא החליט מחלה על הפסיון. אחר שהחליטו בשער להוב. היינו משום דאין מחליטין את המחלט. החליטו בפסיון הלך הפסיון וחזר הפסיון וכן שער להוב בתחלה כו'. פי' שבא אותו שער להוב בתחלה. וה"ה בשלמא לעיל גבי החליטו בשער להוב והלך שער להוב וחזר וכן בפסיון בתחלה משכחת לה דהחליטו בשער להוב ולא בפסיון. משום דאין מחליטין את המחלט כדפי'. אבל הכא גבי החליטו בפסיון דהיינו בסוף שבוע והיה שם שער להוב בתחלה. אמאי לא מחליט ליה מעיקרא אשער להוב. וי"ל כגון שעמד השער להוב חוץ לגגע. דלזו אינו סימן קומאה. ובסוף שבוע החליטו בפסיון שפשה עד השער להוב ואכתי השער להוב הוא חוץ לגגע. ואחר זמן כנסה הבהרת מלד אחר כל כך. דאע"ג דפשה קלת ללד השער להוב עד שעומדים בגגע. אין בכל הגגע אלא כגרים. ונמצא שהלך לו הפסיון הרי הוא כמות שהיה ומחלט משום שער להוב לר' יהודה דמטמא בשער להוב אפילו שלא הפוך. ואע"ג דלעיל חנן סתמא דלא כוותיה. דקתני שער להוב שקדם לנתק טהור. והכא דדר וכוסיס לן חנא כוותיה. הכא לאו סתמא הוא כוותיה. דעיקר מילתא לא אחיא למסתם לן כוותיה. אלא לאשמעינן דהיכא דמחליטו בזה. ושבו מולד לו סימן החלט אחר. דכי אזיל ליה קמא. אכתי מוחלט משום אידך. למד כדאית ליה. ולמד כדאית ליה. לר' יהודה אפי' בשער להוב שבא בתחלה משכחת לה כדפרישית. ולר"ש ורשב"י שבא בסוף שבוע ראשון ושני ולאחר הפטור. א"כ מליין לפרש לעיל וכן בפסיון בתחלה ממש בתחלה. שבא פשיון קודם לשער להוב. כגון שבא כהן להסגיר על הנחק כגרים. ולקה ביד כהן ופשה. ושבו מולד לו שער להוב קודם שהספיק להסגירו והחליטו אשער להוב ולא אפסיון. דאין פסיון מטמא בתחלה. ומיהו אהני פסיון דמעיקרא שלקה ופשה ביד כהן. דכי החליטו בשער להוב והלך לו. אכתי לא אזיל שם מוחלט מיניה בשביל הפסיון וראשון נוח לי. ומיחא לעיל בפ"ה (משנה ב') גבי החליטו בפסיון והלך לו פסיון וחזר. וכן בשער לבן לא קתני החלה כי הכא משום דבשער לבן ליכא מאן דפליג למומר שיטמא שלא הפוך. והא דבת"כ לא קתני בתחלה (כו) הכא בשער להוב. י"ל דהנא דת"כ בפלוגתא לא קמיירי. דלר"ש ורשב"י לא משכחת לה עכ"ל. ומ"ש מהר"ם דהכא לאו סתמא כו'. עמ"ש במשנה דלעיל (ד"ה ר"י): **ן שני נתקים זה בלד זה.** לשון הר"ב שיש בכל אחד כגרים הקלקי כו'. הקיש גגע לנתק כו' וכן הלשון בת"כ. ועיין מ"ש ברפ"ו (סד"ה כגרים). דבנין אב לכל לרעת כו'. גם הרמב"ם העתיקה כן. אבל במשנה ב' בדברי ר"י העתיקה הר"ש מקיש נתק לגגע. אך בת"כ גם שם הקיש גגע לנתק. ומ"ש כגרים הקלקי וכן מרובע. וכמ"ש במתני' דלקמן: **וישטה** של שער שמור. הרמב"ם:

מלאכת שלמה

היינו אפילו נפרץ משני מקומות כמו שפי' הראב"ד וז"ל והטעם פי' הרמב"ם וז"ל וז"ל נפרץ ממקום אחד כגרים ה"ו טמא שהפירה עומה נתק אחר והרי שער שמור בלדו ואינו כנוס לתוכו ע"כ. משמע קלת דגרים נפרץ ממקום אחד בריש ביהו בבה. בפי' רעו"ל הקיש גגע לנתק

י שני נתקים זה בלד זה וכו' ביד שם פ"ח ס"ו י' מפ' דשיטה של שער מפסקת ביניהם דקתני היינו שיטה של שער שמור ומפ' דטמא דקתני רישא היינו לומר דאינו טהור ע"י השער שמור שהרי הוא כמות שהי' דאכתי לאו מבולרות הן ומה ששינו נפרץ במקום אחד כגרים טמא

בועז

תפארת ישראל

יבין

עם הבהרת יחד טמא. ואיל"ה"ק כיון דר"ש יליף ע"כ בק"ו מש"ל א"כ מ"ש בש"ל שגולד עם בהרת יחד כ"ע מודו שהוא טמא. ובש"ל שגולד עם הנחק ביחד ינמא שהוא טהור? י"ל דהא דקאמר'י התם טמא היינו רק לרצון דפליגי התם אדר"ש; אבל לר"ש דס"ל הכא דטהור. י"ל דס"ל ז"ל התם באמת שהוא טהור. א"כ י"ל דהא דקאמר הכא במ"ב אמו הפוך. היינו שאינו ודלתי הפוך. רק מסופק אם הוא הפוך

החדש. דמ"ש ס"ט זה או זה (ט) שאחר שעבר הפסיון שהחליטו בו למח בו ע"כ: ר"ל בין שכתהוה התחלפות הזה אחר שהחלט בפסיון בסוף שבוע א' או ב' או אחר הפטור. ולא תני הכא מלת בתחלה. דהרי פשיון אינו מחליט בתחלה (מב) כל א' כגרים או יותר: ואע"ג

כיון דהתם מראה לחוד לא מטמא אלא עם ניתוק השער אין כאן פסיון בלא ניתוק כדפי' בר"פ. והא דקתני מניה שתי שערות אפי' אפי' בשערה אחת. הכא שמיני מניה שתי דכ"מ אם לאחר הגילוח יחזרו השערות לנמוח ויולד שם עוד נתק הרי אלו תלילות כדין המשוחר שמזיל בשתי שערות: החליטו בפסיון. שהר"ם מקיים כאן גי' ניהסת בתחלה ועיקר מתני' אחי לאשמעינן אם החליטו כסימן אחד והלך הסימן ובה סימן הרי הוא מוחלט כשהיה ע"כ וי"ל דהרי הוא

כדי שיהא ניכר אם פשה. אפי' למ"ד דנתק בעי ג"כ שינוי מראה וא"כ אפי' בלא גלוח יהא ניכר בשינוי המראה. כיון דשינוי מראה לחוד לא מטמא אלא עם ניתוק השער אין כאן פסיון בלא ניתוק כדפי' בר"פ. והא דקתני מניה שתי שערות אפי' אפי' בשערה אחת. הכא שמיני מניה שתי דכ"מ אם לאחר הגילוח יחזרו השערות לנמוח ויולד שם עוד נתק הרי אלו תלילות כדין המשוחר שמזיל בשתי שערות: החליטו בפסיון. שהר"ם מקיים כאן גי' ניהסת בתחלה ועיקר מתני' אחי לאשמעינן אם החליטו כסימן אחד והלך הסימן ובה סימן הרי הוא מוחלט כשהיה ע"כ וי"ל דהרי הוא

הנתקים וחולקת אותה לשנים כמחילה המפסקת: נפרץ. שער של אותה השטה: במקום א'. צמק שזבוע * [רחשן] של הסגר * (או צמק שזבוע שני) או לאחר הפטור טמא שהרי פשה הנתק: בשני מקומות. שאותה שיטה נפרלה למטה ולמעלה ולתארו מלוחה שיטה ב' שערות צמלנט: טהור. דמזולרות יניכו ומלילות: כמה תהא הפרצה. אם בשני מקומות נפרט. הוי שיעור הפרלה מקום שתי שערות. דבהכי חשיבי השערות שבצמלנט מזולרות: ואם במקום אחד נפרצו טמא. אפילו נפרץ כגרים טמא שאין שער שחור מזולר וכנים צמק הנגע, כיון דלא נפרץ בשני מקומות: ? זה לפנים מזה. כגון נתק כגרים הקלקי מרובע. ושיטה של

נפרץ ממקום אחד טמא. פי' הר"ב צמק שזבוע כו' שהרי פשה הנתק וכ"כ הר"ש. אבל הרמב"ם בפ"ח מהט"ז (הלכה י') כתב הרי היא כמות שהיא * [וכתב הכ"מ דטמא דקתני. היינו לומר דאינו טהור ע"י השער שחור. שהרי הוא כמות שהיא דלכתי לאו מזולרות הן. ע"כ]. ונ"ל לפי שהוא מפרש נפרץ בתחלה. ואין פסיון בתחלה. ועמ"ש במשנה דלקמן: כגרים טמא. פי' הר"ב שאין שער שחור מזולר דהיינו שער משואר. דבשיעור מזולרות. הר"ש במשנה ג'. וכתב מהר"ם ומשום דבסמוך בשני נתקים זה לפנים מזה אמרינן פחות מכגרים טמא כגרים טהור נקט הכא כגרים טמא לרבותא. ע"כ:

של שער מג) מפסקת ביניהם. נפרץ מדי ממקום אחד טמא מה). משני מקומות טו) טהור טו). כמה תהא הפרצה מה) מקום שתי שערות מה) נפרץ ממקום א' כגרים: טמא יא): ? ב' נתקין זה לפנים מזה. ושמה של שער מפסקת ביניהן יב) נפרץ ממקום אחד. טמא יג). משני מקומות. טהור

זשני נתקים זה לפנים מזה. פי' הר"ב כגון נתק כגרים כו'. וחזן לאותה שיטה מקוף כו'. ברוחב בעדשה עיין בזה ברפ"ו: נפרץ ממקום אחד טמא. פי' הר"ב הפנימי שחורות מזולרות לתוכו: משתי מקומות טהור. הפנימי. וכל

שער מקיפו סביב. וחזן לאותה שיטה מקוף נתק כגרים כל סביבותיה. דהיינו רצועה של נתק ברוחב בעדשה. מקפת את השטה של שער. שזו שיעור הנתק המקוף השערות המזולרות: נפרץ במקום אחד טמא. הפנימי. שהרי שער שחור גדלו ואינו מזולר לתוכו. אבל החילוק טהור. דהא שתי שערות גדלי' יתא תיבת ראשון * גדלי' יתא תיבות אלו

משנה אחרונה הוא מחולק מן ההלכה הראשון וא"ל להראות לכהן עכשיו להחליטו דאי צריך להחליטו עכשיו מאי למימרא פשיטא כיון דאיכא געג וסימן טומאה אלא כדפי' וכתבנו מזה ג"כ פ"ה מ"ב:

נתק. אמר המלקט נראה לר"ך להיות הקיס נתק לנגע: נפרץ פי' צמק שזבוע או לאחר הפטור דאין פסיון טמא בתחלה: נפרץ במקום אחד כגרים טמא פי' הר"ש ו"ל אפילו נפרץ כגרים אכל הר"ש ו"ל פ' כגרים טמא ללו דוקא כגרים דאפילו נפרצו טמא משום פסיון אלא אבז דבשי למיתני כפישא כגרים טהור תנא נמי ברישא כגרים ונגע האחד טמא כי השיטה רחבה שתי שערות והנגע שער תחלה אלו הוא הפטור וטמא והשני להסגיר כדאמרינן (פ"ו מ"ה) בשתי בהרות זו לפנים מזה אם כפיטם כלתה סימן פסיון לפנימית ח"ל כגרים דוקא דהשתא נעשה נגע אחד ואע"פ שגער השער תחלה אלא האחר נגע אחד הוא והכל טמא והשתא ניהא נפרץ ממקום אחד טמא כלומר נעשה הכל נגע אחד טמא ואין כאן עוד הסגר ע"כ:

כגרים ושיטה של שער ברוחב שתי שערות מקיפחו וחזן לשער היקף נתק ברוחב שתי שערות ודמי להא דתקן לעיל בהרת כגרים ומחיל' כעדשה מקיפתה וחזן למחיל' בהרת והתם תקן הפנימית להסגיר והחילוקה להחליט והכא מהאי דינא הפנימית להסגיר והחילוקה לפטור דהתם שדין מחיל' התקפת בהרת הפנימית בחר חילוקה ומשמעין לחילוקה והכא נמי שדין שערות המקיפוס נתק הפנימי בחר חילוקן ומטהרין לחילוקן דהא אית בי' שערות שחורות מזולרות וה"נ תניא בתוספתא נתק בתוך נתק מסגיר את הפנימי וטוטר את החילוקן ולר' יוסי דאמר לעיל אין מחיל' סימן טומאה לחילוקה שהבהרת לתוכה ה"ה הכא נמי אין השערות סימן טהרה לחילוקן דאיכא נתק לתוכו ומסגיר את שניהם ובת"כ ריש פרשה ה' נמי תניא איש להביא נתק בתוך נתק דברי ר' עקיבא ור' עקיבא לפעמי' דלעיל גבי בהרת קאי ר' עקיבא בשעת ר' יוסי דמסגיר את שניהם

זשני נתקים זה לפנים מזה פי' שני נתקים זה לפנים מזה והפנימי

מלאכת שלמה נתק. אמר המלקט נראה לר"ך להיות הקיס נתק לנגע: נפרץ פי' צמק שזבוע או לאחר הפטור דאין פסיון טמא בתחלה: נפרץ במקום אחד כגרים טמא פי' הר"ש ו"ל אפילו נפרץ כגרים אכל הר"ש ו"ל פ' כגרים טמא ללו דוקא כגרים דאפילו נפרצו טמא משום פסיון אלא אבז דבשי למיתני כפישא כגרים טהור תנא נמי ברישא כגרים ונגע האחד טמא כי השיטה רחבה שתי שערות והנגע שער תחלה אלו הוא הפטור וטמא והשני להסגיר כדאמרינן (פ"ו מ"ה) בשתי בהרות זו לפנים מזה אם כפיטם כלתה סימן פסיון לפנימית ח"ל כגרים דוקא דהשתא נעשה נגע אחד ואע"פ שגער השער תחלה אלא האחר נגע אחד הוא והכל טמא והשתא ניהא נפרץ ממקום אחד טמא כלומר נעשה הכל נגע אחד טמא ואין כאן עוד הסגר ע"כ:

כגרים ושיטה של שער ברוחב שתי שערות מקיפחו וחזן לשער היקף נתק ברוחב שתי שערות ודמי להא דתקן לעיל בהרת כגרים ומחיל' כעדשה מקיפתה וחזן למחיל' בהרת והתם תקן הפנימית להסגיר והחילוקה להחליט והכא מהאי דינא הפנימית להסגיר והחילוקה לפטור דהתם שדין מחיל' התקפת בהרת הפנימית בחר חילוקה ומשמעין לחילוקה והכא נמי שדין שערות המקיפוס נתק הפנימי בחר חילוקן ומטהרין לחילוקן דהא אית בי' שערות שחורות מזולרות וה"נ תניא בתוספתא נתק בתוך נתק מסגיר את הפנימי וטוטר את החילוקן ולר' יוסי דאמר לעיל אין מחיל' סימן טומאה לחילוקה שהבהרת לתוכה ה"ה הכא נמי אין השערות סימן טהרה לחילוקן דאיכא נתק לתוכו ומסגיר את שניהם ובת"כ ריש פרשה ה' נמי תניא איש להביא נתק בתוך נתק דברי ר' עקיבא ור' עקיבא לפעמי' דלעיל גבי בהרת קאי ר' עקיבא בשעת ר' יוסי דמסגיר את שניהם

כאן עוד הסגר: והרמב"ם מפרש דנפרץ ממקום אחד כגרים דלעיל קאי כגרים אחד כגרים אחד מהם כגרים ה"ו נתק חדש לעמו וטמא. וכ"כ בחבורו פ"ח שחם במקום אחד כגרים ה"ו טמא שהשטה נתק אחר והרי שער שחור גדלו לא בתוכו ע"כ וכתבו הראש"ד והכ"מ דאפילו בשני מקומות. ואין דברים אלו מובנים לע"ד דהטו משום דהוי כגרים נפרץ מכלל פסיון וכיון דנפרץ מתוך הנתקים לתה אינו נידון כפסיון והרי שער שחור המזולר מיליו ואחתי טמא. ולפ"ד שרבינו גורם במשנה אם ה' הפרצה במקום אחד כגרים לא אחד גדל'ת. ובספרי הרמב"ם שצדיקו נמי הגירסא אחר כגרים וינחא דה"ק אם נפרץ במקום אחד ולא מן הנתקים אלו אלא שנתק שער במקום אחד חזן מאלו ה"ו נגע חדש וטמא. וכ"ת מאי קמ"ל. עובא קמ"ל דכל שהוא רחוק מאלו לא דייגינן ל' כפסיון ולא כדעת הסבורים דכפסיון רחוק כגרים מטמא כנגעים וממילא דה"ה נתק דהא הוקאו וזו היה טהור שהמשואר שחור מיליו. קמ"ל דכפסיון רחוק לא מטמא כלל ותשוב כנתק חדש וטמא ולעיל פ"ד כתבנו שכן מפורש בתוספתא דכפסיון רחוק אינו מטמא בחדש ולא כשיטה הר"ש והר"ב ס: ונפרץ ממקום אחד טמא פי' הר"ב הפנימי טמא והחילוקן טהור. וכל זמן שלא נפרץ הפנימי להסגיר והחילוקן טהור. וכתב הר"ש דמתיב' כת"ק דר' יוסי פי' מ"ה לג'

כאן עוד הסגר: והרמב"ם מפרש דנפרץ ממקום אחד כגרים דלעיל קאי כגרים אחד כגרים אחד מהם כגרים ה"ו נתק חדש לעמו וטמא. וכ"כ בחבורו פ"ח שחם במקום אחד כגרים ה"ו טמא שהשטה נתק אחר והרי שער שחור גדלו לא בתוכו ע"כ וכתבו הראש"ד והכ"מ דאפילו בשני מקומות. ואין דברים אלו מובנים לע"ד דהטו משום דהוי כגרים נפרץ מכלל פסיון וכיון דנפרץ מתוך הנתקים לתה אינו נידון כפסיון והרי שער שחור המזולר מיליו ואחתי טמא. ולפ"ד שרבינו גורם במשנה אם ה' הפרצה במקום אחד כגרים לא אחד גדל'ת. ובספרי הרמב"ם שצדיקו נמי הגירסא אחר כגרים וינחא דה"ק אם נפרץ במקום אחד ולא מן הנתקים אלו אלא שנתק שער במקום אחד חזן מאלו ה"ו נגע חדש וטמא. וכ"ת מאי קמ"ל. עובא קמ"ל דכל שהוא רחוק מאלו לא דייגינן ל' כפסיון ולא כדעת הסבורים דכפסיון רחוק כגרים מטמא כנגעים וממילא דה"ה נתק דהא הוקאו וזו היה טהור שהמשואר שחור מיליו. קמ"ל דכפסיון רחוק לא מטמא כלל ותשוב כנתק חדש וטמא ולעיל פ"ד כתבנו שכן מפורש בתוספתא דכפסיון רחוק אינו מטמא בחדש ולא כשיטה הר"ש והר"ב ס: ונפרץ ממקום אחד טמא פי' הר"ב הפנימי טמא והחילוקן טהור. וכל זמן שלא נפרץ הפנימי להסגיר והחילוקן טהור. וכתב הר"ש דמתיב' כת"ק דר' יוסי פי' מ"ה לג'

בפ"ח מהט"ז (הלכה י') כתב הרי היא כמות שהיא * [וכתב הכ"מ דטמא דקתני. היינו לומר דאינו טהור ע"י השער שחור. שהרי הוא כמות שהיא דלכתי לאו מזולרות הן. ע"כ]. ונ"ל לפי שהוא מפרש נפרץ בתחלה. ואין פסיון בתחלה. ועמ"ש במשנה דלקמן: כגרים טמא. פי' הר"ב שאין שער שחור מזולר דהיינו שער משואר. דבשיעור מזולרות. הר"ש במשנה ג'. וכתב מהר"ם ומשום דבסמוך בשני נתקים זה לפנים מזה אמרינן פחות מכגרים טמא כגרים טהור נקט הכא כגרים טמא לרבותא. ע"כ:

משה אהרונה הוא מחולק מן ההלכה הראשון וא"ל להראות לכהן עכשיו להחליטו דאי צריך להחליטו עכשיו מאי למימרא פשיטא כיון דאיכא געג וסימן טומאה אלא כדפי' וכתבנו מזה ג"כ פ"ה מ"ב:

נפרץ ממקום אחד טמא. פי' הר"ב צמק שזבוע כו' שהרי פשה הנתק וכ"כ הר"ש. אבל הרמב"ם בפ"ח מהט"ז (הלכה י') כתב הרי היא כמות שהיא * [וכתב הכ"מ דטמא דקתני. היינו לומר דאינו טהור ע"י השער שחור. שהרי הוא כמות שהיא דלכתי לאו מזולרות הן. ע"כ]. ונ"ל לפי שהוא מפרש נפרץ בתחלה. ואין פסיון בתחלה. ועמ"ש במשנה דלקמן: כגרים טמא. פי' הר"ב שאין שער שחור מזולר דהיינו שער משואר. דבשיעור מזולרות. הר"ש במשנה ג'. וכתב מהר"ם ומשום דבסמוך בשני נתקים זה לפנים מזה אמרינן פחות מכגרים טמא כגרים טהור נקט הכא כגרים טמא לרבותא. ע"כ:

נפרץ ממקום אחד טמא. פי' הר"ב צמק שזבוע כו' שהרי פשה הנתק וכ"כ הר"ש. אבל הרמב"ם בפ"ח מהט"ז (הלכה י') כתב הרי היא כמות שהיא * [וכתב הכ"מ דטמא דקתני. היינו לומר דאינו טהור ע"י השער שחור. שהרי הוא כמות שהיא דלכתי לאו מזולרות הן. ע"כ]. ונ"ל לפי שהוא מפרש נפרץ בתחלה. ואין פסיון בתחלה. ועמ"ש במשנה דלקמן: כגרים טמא. פי' הר"ב שאין שער שחור מזולר דהיינו שער משואר. דבשיעור מזולרות. הר"ש במשנה ג'. וכתב מהר"ם ומשום דבסמוך בשני נתקים זה לפנים מזה אמרינן פחות מכגרים טמא כגרים טהור נקט הכא כגרים טמא לרבותא. ע"כ:

שחור שהורר. דכיון דנטהר הלאוב חו לא מטמא. אע"פ שגשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון. בא השחור וטהר הפסיון. ואחרי כן הלך השחור. חוזר הפסיון ומטמא. או שפטה וכנס וחזר ופטה. לא אמרי' כיון דטהר הנתק לא מטמא: כל נתק שטהר שעה אחת. צין שהחליטו בפסיון וכנס. או שבא שער שחור וטהרו. צין החליטו בשער להוב. ובא שער שחור וטהרו. ואחרי כן הלך השחור. או מה שכנס חזר וניתק. שוב אין לנתק זה טומאה לעולם. אע"ג דקיימא סימני טומאה שלו. כגון שער להוב ופסיון. ולא מיבעי צהני שכבר טהרו בשער שחור. אלא חפילו פטה אחר שהלך השחור או נולד בו שער להוב אחר. כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה: ר' שמעון אומר כל שער צהוב שטהר שעה א'. כגון האי דהוה קאים בשטה שבה

רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש. כל נתק שטהר שעה ארת אין לו טומאה לעולם. רש"א כל שער צהוב שטהר שעה אחת אין לו

מאמרו נרפא הנתק טהור הוא. ועיין לקמן. ומ"ש הר"ב דכיון דנטהר הלאוב. חו לא מטמא אע"פ שגשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון כו'. כ"כ הר"ש. וכתב בעל קרבן אהרן על זה דמי יתן וגדע היכן מלא ת"ק זה ההפרש. צין פסיון וצין צער להוב. דמקרא לא משמע הכי. אדרבה משמע צהפך. דקרא בפסיון מדבר. כדאמר ואם צעיניו עמד וכו'. ועוד דאפוי צמחלוקה לא מפסיון. ואיך נאמר דפליג רשב"י על ת"ק בלהבא ובפסיון ע"כ * [ועל הראשונה כתב דאדרבה משמע צהפך כו'. אני אומר דשופיה דמר לא ידענא. דהא ודאי מוכחי' ואם צעיניו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש. כל נתק שטהר שעה ארת אין לו טומאה לעולם. רש"א כל שער צהוב שטהר שעה אחת אין לו

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מבוס ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב צין שהחליטו עמד. משמע דחילו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחלט בשער להוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש.)

מלאכת שלמה

ה' אלא שבכסף משנה לא נזכר מקומה איו. ובתוספתא ר' יהודה בן יקוסא משום ר"ש קאי בשטה ר"ש בן יהודה משום ר"ש דמתני' והרמב"ם ז"ל יט' לו דרך אחרת בפירוש פלוגתא דתנא דמתני' ע"ש וכותי'

יבין

ב"ל דל"ד הלך השעש"ח מעלמו. אלא דכ"ש צנתקו בכוונה. חו דאירחא דמילתא נקט: ט) וקמ"ל דמדנקט ת"ק רק בשע"ל משמע הא בפסיון שטהרו השער שחור. אם כבר השער שחור ה"כ חוזר לעומתו. וכ"כ בשטה וכנס ופטה. וקודם פסיון שחור דחפילו כשכ"ה ש"ל או פסיון חדש. אחר שגשר החליטו בשע"ל הלך שער חוזר שחור. וכו' (והר"ש לא נטהר. רק מדעלס. וכיון שחזר הרי חזר ונתגלה. ודו"ק [והר"ש כתב דכאמא פליג רשב"י אהתם]

משנה אחרונה

שער שחור דלח או קאמר אלא תרווייהו צעי וה"ק עמד צעיניו עם שער להוב שבו ואז שער שחור מטהרו. ומלכתוב עמד צעיניו משמע דאם פטה אין השחור מטהר וע"כ כשהלך השחור איירי דכל שהוא עומד קיים פשיטא דמטהר מכל. ומדחילק הכתוב צין שער להוב לפסיון משמע דנרפא הנתק טהור הוא לא קאי אנתק גופי' שטהר ואין עוד שם נגע עליו דא"כ חף בפסיון לא היה מיטמא עוד לעולם כיון שאין כאן נגע. וע"כ טהור הוא אשער להוב קאי דשער זה אינו מיטמא עוד חף כשהלך השחור. וכיון דקאי אשער להוב זה אין לנו ללמוד על שער להוב שבה א"כ"כ דלא מטמא דהא טהור הוא לא מהדר אלא על שער זה. ור"ש בן יהודה מפרש לקרא דלח או קאמר כדפי' שחור השחור בעל ק"א ושער שחור מטהר חף אם לא עמד צעיניו אלא פטה השחור מטהר חפילו הלך והשתא מתפרש טהור הוא אנתק עומד כיון שאין סימן עמא מועיל לעממו אין שם נגע עליו ולכך טהור מכל סימן שיבא א"כ"כ דפי

פ ר"ש אומר כו'. למאי דמפרשי לר"ש שחור שער להוב הוא דטהור אבל נולד לו שער להוב אחר טמא קשיא דר"ש אר"ש. דהא ר"ש הוא דאמר כל שאינו סימן טומאה צנתק הרי הוא סימן טהרה צנתק ומיל והכה איו שער להוב טהור הוא אע"ג דחילו ליה שער שחור ולחיו סימן טהרה לחלוני נמי אשער להוב שילד לו חת"כ. ותחיל נמי בתוספתא הלך שער שחור מן הנתק והטו שער להוב צמחמו טהור ולא טיד שהוא טהור אלא שהוא מיל מיד שער להוב דק ופסיון הכאם חת"כ וע"כ ר"ש הוא דאמר בשער להוב שיקם לנתק כל שאינו סימן טומאה הרי הוא סימן טהרה ומיל דר"א בן עקיב קאמר דלא מיל. חו ק"ב"ה אשכח אשכח כה"ג דליקמי ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש והדר ליתני רש"א למיפלג אר"ש משום ר"ש הילך גרסאן ר"ש מקמי דר"ש ב"י והכי אשכח טיבא דתנא חו אליבא דר"ש הדי והדר קמי ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש שער שחור טהור הוא שער להוב שיהי קודם לכן אבל נולד לו שער להוב אחר טמא ור"ש הוא דאמר בשער להוב שקדם לנתק לא מטמא ולא מיל וסבא נמי ב"ש להוב שטהר על ידי שער שחור לא מטמא ולא מיל ואם נולד לו שער להוב אחר לא מיל השער להוב שיהי כבר לטהרו. ר"ש אומר כל שער להוב שטהר כו' אין לו טומאה עולמית כ"ז שהוא עומד ואפילו נולד לו שער להוב אחר הרי בשער להוב זה סימן טהרה לחלוני מיל שער להוב שטולד לו חת"כ דאמר חס כל שאינו סימן טומאה מיל. אבל אם נבר שער להוב זה. וח"כ"כ נולד לו שער להוב אחר חו פסיון עמא דכל נתק שטהר לא חת"כ. ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש כל נתק שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית ואפילו נבר שער להוב ואח"כ נולד לו שער שחור כיון שפסיון טהור כיון שטהר הנתק שעה אחת:

ב"מ ס' ע"ג. פ"י ט"ז ס"ג.

משנה אחרונה

דהוי כזרת שהיא למטה מארבע מראות כמ"ט הר"ש. ומה שטען בק"ה לזכרת ת"ק טעור הוא למה לי פשיטא כיון שגרפא הוא טעור. ו"ל דפרושי קא מפרש גרפא הנתק לא שהנתק עלמו טעור אלא טעור הוא אותו הסיומן שנטמא בעבורו. ודלא כזרת רש"י דטעור הוא הנתק עלמו. וז"ל דפישא דאמר כל שער זהוב שטעור וכו' איהו ממי מפרש לקרא כתיב אש בעיניו עמד וכו' שער זהוב כל השחור ומטהרו אלא דתיק לא מטהר שער זהוב הבא אחר שהלך השחור ור"ש סבר דהשחור מטהר לעולם אפילו משער זהוב שיבא אח"כ אבל מפסיון אפי' היה בו פסיון תהלה וטהרו השחור וכנס הפסיון ובא פסיון אחר מטמא לר"ש משה דקרא לא אירי בפסיון למאי דמפרש עמד בעיניו שלא פשה ושימאחו נאום שער זהוב עלה אמר גרפא הנתק טעור הוא אבל בפסיון לא שמענו דקרי ליה גרפא טעור הוא והיינו דדייק ר"ש ואמר כל שער זהוב שטעור וכ"ג מדברי הרמב"ם בפירושו שכתב ור"ש יאמר שם פשה בעור אחר טעור שער השחור הנה הוא טמא אולם אם התחדש שער זהוב אחר הוא טעור ע"כ. הרי שלא הילק בפסיון דאפילו טערו שער שחור תהלה מן הפסיון אם בא אח"כ פסיון אחר הוא טמא והשטם כדפי'. ולא ידעתי למה כתב בק"ה בעד הרמב"ם דאם טעור כפסיון מזילי דאם מפסיון הבא אח"כ ומתוך זה נדחק מה שא"ר משעון כל שער זהוב לאו דוקא דה"ה לפסיון ובאמת לא נכחל זה בדברי הרמב"ם ודברי ר"ש בלא בדקדוק דוקא בשער זהוב. והוא דאמר כל שאינו סימן עומאה בנתק הרי הוא סימן עומאה הרי הוא כשחור לשער ונמה אינו מזיל מפסיון ו"ל דדוקא כל שאינו סימן עומאה בעצמו קאמר עגון שלא הפכו הנתק. אבל זהוב זה בעלם הוא סימן עומאה והטעור בזה לו מן השחור הרי הוא כסימן עומאה שרפא ותדע מדאמר אין לו עומאה לעולם ולא אחר רבותא עפי דהוי סימן עומאה להזיל אלא כדפי'. מורה בתוספתא הביאה הר"ש תני הלך שער שחור והניח הזהוב במקומו טעור ולא עוד אלא שהוא מזיל. ומפרש הר"ש שמזיל על כל סימני עומאה הבאים אח"כ לזהוב זה הוי כמו שחור וכו' ע"כ מ"מ ר"ש דמתני' לא ס"ל הא מלמא אשמעי' הך רבותא :

שפשה אח"כ טמא כו'. וכ"כ הר"ש. וכתב בעל קרבן מהר"ם דבהכרח נאמר לפי זה, דר"ש דס"ל דגם הפסיון שגרפא בשער שחור נרפא לעולם אפי' שהוסר דאל"כ ר"ש היינו ת"ק ע"כ. דאין לומר דאיכא בינייהו. ולר"ש אם אחר שהלך השחור גולד שער זהוב אחר טמא. ולת"ק אפי' גולד לו שער זהוב אחר נמי טעור ולשום לא משמע הכי דת"ק אמר טעור סתם. ורש"א אין לו עומאה לעולם. משמע דרבי שמעון להלך. וכתב עוד בעל קרבן אהרן. דפי' הר"ש דחוק הדא לדיך לפרש דשער זהוב דנקט ת"ק הוא דוקא. ושער זהוב דנקט ר' שמעון לאו דוקא. ועוד אחר דפלוגיהו בפסיון. למה לא ביאר דבריו ר"ש והראוי היה שזה שהוסף הוא על ת"ק. הוא אשר יבאר ויאמר כל פסיון שטעור וכו'. לכן נראה כפי' הרמב"ם. דר"ש סבר דמה שהזיל הילל לעולם בין ממה שהיה לו. בין ממה שיבא אחריו. ואם היה לו שער זהוב ובא שער שחור והזילו משער זהוב. הילל ממה שהי' לו וגם ממה שיבוא אח"כ משער זהוב. לפי שההללה היחה משער זהוב שלא יטמאנו עוד, אבל אם אחר שהלך הוא (בא) פסיון טמא. דמעולם לא היללו מהפסיון. וה"ה אם הוחלט בפסיון. ובא שער שחור והזילו ונטעור. נטעור מכל פסיון בין מה שהיה לו קודם בואו בין מה שהי' לו אחר שהלך משפסיון בהחלט טעור. אבל אם אחר שהלך הוא (בא) שער זהוב. טמא. שמשער זהוב לא היללו. שכאשר בא לא ה"ל שער זהוב. והאי דנקט ר"ש שער זהוב לאו דוקא שה"ה בפסיון אלא אמר דעתו בשער זהוב. לפי שהוא הגושא אשר בו דבר ת"ק ע"כ. וכתב הרמב"ם דראיית ר"ש ג"כ מאמריו גרפא הנתק טעור הוא, ופי' בעל קרבן אהרן שר"ש דייק מלת הוא ור"ה לעשות פשרה בזה. ואמר שכונת הכתוב לומר שטעור הוא אותו הסיומן שהיה לו. כיון שגרפא בשער שחור. לא ישוב עוד ליטמא בו אפי' שהוסר השער שחור. אבל סימן אחר שלא רפאהו זה השער שחור אם יבא אחריו יטמאנו. חס אומריו הכתוב באומר הוא שיר"ה טעור הוא זה הסיומן אשר נרפא בשער שחור כי לא יהיה עוד סימן עומאה לזה הנתק ע"כ: **מ וניתק כל ראשו טעור.** כתב הר"ב דכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא וגו'. וכן שני בת"כ ושיקר קרא לאו להכי אחא. דא"כ כי לא ניתק אלא אחריו ולא כל ראשו יטעור. וכן אם היה הנתק בפאת פניו ועשה גבה יטעור ואין ניתק כל ראשו תן אלא עיקר קרא לפרושי דין קרחה וגבחת ואגב למדנו מדקאמר טעור הוא ולגופיה לדין קרחה וגבחת לא אילטרירך דהא הדר כתב וכו' יהיה בקרחה וגבחת נגע וגו'. דשמענו מייבא שפיר דעד שהיה בו מראה נגע וגו' אינו טמא אלא דלהכי כתב הכא טעור הוא ללמדנו שיש לדין נתק ג"כ דין פרה ככולו שטעור בכך. ומ"ש הר"ב בזקן מנין. ת"ל ואיש לרבות את הזקן או אינו אומר איש אלא להזיל את האשה ואת הקטן ת"ל הגרוע בין איש בין אשה בין קטן. א"כ למה נאמר איש להביא את הזקן ת"כ. ומ"ש הר"ב והבא כולו נתק בתחלה אינו טעור כו'. ולכאורה כמו כן בנתק כולו לאחר הפעור כיון לזכרת מדמינו. וכן משמע נמי מדכתב הר"ב בין שהוחלט וכו' דמשמע

מלאכת שלמה

הטעור דמא' כדפרישית לעיל דפרישה אחר הפיעור עהרה ע"כ: ומבואר בפ"י ר"ע ז"ל לעיל ר"פ הפורה פי' דאע"ג דנבי ברת תנן לעיל הפורה מן הטעור טמא בני נתק אפי' פורה מן הטעור טעור וכתוב בכסף משנה שם פ"ח סי' י"ב בשם הר"י קורקוס ז"ל ויש לשאול מ"ס מזהרת דפורה ככולו אחר הפיעור טמא וי"ל דשאי תס דקרא מוכח שאין הפרישה מטהרת אלא פורה מן הטמא ואילו הכא כתיב ואיש כי ימרט ראשו וגומר משמע בכל גווא' ואין טעם להחמיר בלאחר הפיעור

מ מי שהי' בו נתק בגרים וכו' בת"כ פ' עשירי דפ' נגעים ומשמע תס' דה"ל אם הי' הנתק בזקנו וניתק על זקנו ה"ו טעור ומסמך לה אקרא וכן הוא שם ביר בפ"ה וכתב שם ובפ"ה ויתעמא עור הראש והזקן שנקרקו בנגעי עור הכשר אלא שאין מטמאין בשער לכן ע"כ: בפי' רעז"ל בין שהוחלט בפסיון טעור דכנולו פרישה מטהרת אחר המלקט פי' הר"ש ז"ל אפי' עמד בעיניו שחי שבעות ופטרו ולא הוחלט מעולם אלא מתוך הפעור ניתק כל ראשו טעור ולא הוי כפורח מן

יבין תפארת ישראל בועז

קדים. אפי' לר"י טמא: (ה) וגי' דר"ש מייירי כגשר השע"ז הראשון. דל"כ גם כשגולד שע"ז. חש או פשה נשאר בטהרתו. דהרי ר"ש ס"ל [לעיל ת"ד] דכל שאינו סי' עומ' בנתק. הוא כו סי' טהרה. ומתוך בזה קו' רב"א. ואפשר לחלק עוד. דדוקא תס כשלא הי' בשע"ז זה עומאה מעולם. אמרינן שהיא סי' טהרה. אבל הכא שכבר הי' בשע"ז זה סי' טו. רק שנתבטל אח"כ עומאחו. ואע"ג שנתוספתא קתני סתמא דגם ככה"ג הוא סי' טהרה. אפשר דמדלג נקט ר"ש בנתתינון דלעיל [מ"ד] רבותא עפי דאפילו כשהי' השע"ז סי' טו. אפי' ה

אזהרת: (א) אפילו הלך השע"ז ואח"כ בא שע"ז אחר אפי' כשאר טעור. אבל אינו מזיל מין אחר שלא היללו בתחלה. כגון שע"ז שהזיל מזהוב אינו מזיל מפסיון שאח"כ. וכ"כ שע"ז שהזיל מפסיון שאינו מזיל רק מפסיון שזולד אח"כ ולא לשע"ז שזולד אח"כ. ולה"ק אפילו בואו מין שכבר טעור אח"כ למה שזולד אח"כ ורק מה שכבר מזיל אף ששער השע"ז (ה): (ב) אפילו ניתק כולו אחר הפעור: ואפילו

ואם דאמרינן דמפסיון אחר לא מטהר אין זה סותר לדברי ר"ש דלעיל מ"ד דאמר כל שאינו סימן עומאה בנתק הרי הוא סימן עומאה בנתק ואל"כ ה"ו אפילו הלך השחור הזהוב עלמו שטעור מהמת השחור ואינו סימן עומאה הרי הוא כשחור לשער ונמה אינו מזיל מפסיון ו"ל דדוקא כל שאינו סימן עומאה בעצמו קאמר עגון שלא הפכו הנתק. אבל זהוב זה בעלם הוא סימן עומאה והטעור בזה לו מן השחור הרי הוא כסימן עומאה שרפא ותדע מדאמר אין לו עומאה לעולם ולא אחר רבותא עפי דהוי סימן עומאה להזיל אלא כדפי'. מורה בתוספתא הביאה הר"ש תני הלך שער שחור והניח הזהוב במקומו טעור ולא עוד אלא שהוא מזיל. ומפרש הר"ש שמזיל על כל סימני עומאה הבאים אח"כ לזהוב זה הוי כמו שחור וכו' ע"כ מ"מ ר"ש דמתני' לא ס"ל הא מלמא אשמעי' הך רבותא :

הא דנקט האי ליטמא ולא תני נתק בגרים. הא דנקט האי ליטמא לאו דוקא דה"ה לפסיון ובאמת לא נכחל זה בדברי הרמב"ם ודברי ר"ש בלא בדקדוק דוקא בשער זהוב. והוא דאמר כל שאינו סימן עומאה בנתק הרי הוא סימן עומאה הרי הוא כשחור לשער ונמה אינו מזיל מפסיון ו"ל דדוקא כל שאינו סימן עומאה בעצמו קאמר עגון שלא הפכו הנתק. אבל זהוב זה בעלם הוא סימן עומאה והטעור בזה לו מן השחור הרי הוא כסימן עומאה שרפא ותדע מדאמר אין לו עומאה לעולם ולא אחר רבותא עפי דהוי סימן עומאה להזיל אלא כדפי'. מורה בתוספתא הביאה הר"ש תני הלך שער שחור והניח הזהוב במקומו טעור ולא עוד אלא שהוא מזיל. ומפרש הר"ש שמזיל על כל סימני עומאה הבאים אח"כ לזהוב זה הוי כמו שחור וכו' ע"כ מ"מ ר"ש דמתני' לא ס"ל הא מלמא אשמעי' הך רבותא :

מ מי שהי' בו נתק בגרים. הא דנקט האי ליטמא לאו דוקא דה"ה לפסיון ובאמת לא נכחל זה בדברי הרמב"ם ודברי ר"ש בלא בדקדוק דוקא בשער זהוב. והוא דאמר כל שאינו סימן עומאה בנתק הרי הוא סימן עומאה הרי הוא כשחור לשער ונמה אינו מזיל מפסיון ו"ל דדוקא כל שאינו סימן עומאה בעצמו קאמר עגון שלא הפכו הנתק. אבל זהוב זה בעלם הוא סימן עומאה והטעור בזה לו מן השחור הרי הוא כסימן עומאה שרפא ותדע מדאמר אין לו עומאה לעולם ולא אחר רבותא עפי דהוי סימן עומאה להזיל אלא כדפי'. מורה בתוספתא הביאה הר"ש תני הלך שער שחור והניח הזהוב במקומו טעור ולא עוד אלא שהוא מזיל. ומפרש הר"ש שמזיל על כל סימני עומאה הבאים אח"כ לזהוב זה הוי כמו שחור וכו' ע"כ מ"מ ר"ש דמתני' לא ס"ל הא מלמא אשמעי' הך רבותא :

הא דנקט האי ליטמא ולא תני נתק בגרים. הא דנקט האי ליטמא לאו דוקא דה"ה לפסיון ובאמת לא נכחל זה בדברי הרמב"ם ודברי ר"ש בלא בדקדוק דוקא בשער זהוב. והוא דאמר כל שאינו סימן עומאה בנתק הרי הוא סימן עומאה הרי הוא כשחור לשער ונמה אינו מזיל מפסיון ו"ל דדוקא כל שאינו סימן עומאה בעצמו קאמר עגון שלא הפכו הנתק. אבל זהוב זה בעלם הוא סימן עומאה והטעור בזה לו מן השחור הרי הוא כסימן עומאה שרפא ותדע מדאמר אין לו עומאה לעולם ולא אחר רבותא עפי דהוי סימן עומאה להזיל אלא כדפי'. מורה בתוספתא הביאה הר"ש תני הלך שער שחור והניח הזהוב במקומו טעור ולא עוד אלא שהוא מזיל. ומפרש הר"ש שמזיל על כל סימני עומאה הבאים אח"כ לזהוב זה הוי כמו שחור וכו' ע"כ מ"מ ר"ש דמתני' לא ס"ל הא מלמא אשמעי' הך רבותא :

אכל נפש. פי' כס' כ"א

תוספות חדשים

אוי"ש ד"ה איזו פר' דין קרחת. גם ה"ל"ש כתב דוקא שאינו ראוי לגדל שער. לא שיקר מתנת חולי שחור ומגדל שער:

עור צער בשני שבועות. אף כאלו בשני שבועות: ובמדיה ובפסיון. דכתיב (ויקרא י"ג) לרעת פורחת היא בקרחתו. לרעת מלמד שמתמאה במחיה. פורחת מלמד שמתמאה בפסיון. היא מלמד שאינה מיטמאה בשער לבן: נשם. כס. שהאוכלו אינו מגדל שער. והסך בו אינו מגדל שער: ככה שאינה ראוי לגדל שער. כגון מכה גדולה שהבשר נעשה

כשאר הגוף צפוף וצחוק וכו'. ע"כ. והכ"מ רפ"ח מהט"ז. כהז דקרחת וגבחת ונתק אחד הוא. אלא כשיש בהרת. נדון דין המכר שם. וכשאין בהרת נדון בשער להזב דק ובפסיון. ע"כ. זה אינו נראה לי אלא דקרחת וגבחת אין להם להתמא אלא בגבחת. וכשאין קרחת וגבחת. אין להם להתמא אלא בנתק בלבד. והכל נתלה במריטת ונחיקת השער. אם הוא נתק יש לו דין נתק. ואם הוא צחית מהפאות בכללה. וכן בכל הר"ש. שער

יש לו דין נתק קרחת וגבחת. ולכן כהז הרמב"ם גבי פרח הניתק בכולו בפ"ח מהט"ז [הלכה י"ב] דעבור הוא. ויהימא בגנעי עור הבשר ואף רש"י פי' כן כפי' החומש והוא צברייתא דרבי ישמעאל אומר בי"ג מדות התורה נדרשה בו' בריש ת"כ. וה"ל ולהר"ש והר"ב היכי מתפרשת אורה צרייתא. דקתי טבור הוא מטומאת נתקים בלבד דשמעת מינה אכל מחטמא בגנעי עור צער. והרי אינו מהטמא בגנעי עור צער הע"פ שפרח הנתק בכולו. אלא אם כן שטענה מקום שאינו ראוי לגדל שער. גם קושיא זו מהיבצת כמה שכתבתי כבר. דעיקר קרא לא קמיירי צדין פרח הנתק בכולו. אלא עיקר קרא צדין קרחת וגבחת. והשתא כי דרשינן טבור הוא מטומאת נתקים בלבד. בקרחת וגבחת דקמיירי צבו. והן שאין מגדלין שער. כאלא עכשיו שפי' הר"ב והר"ש אין עליו קושיא. וגם הרמב"ן כתב שענין המשניות והצרייתות נוסה לפי' זה. ויש לי מקום עיון לדבריהם אלו לא נקרא או לא נעשה גבח בכל הפאה משתי הפאות אכל במקום שנקרא ונעשה גבח. הוא צענין שאינו מגדל שער כמו שהוא מהגלי הקרח הגבח לדעת הר"ש והר"ב אם ג"כ מהטמא בגנעי עור צער. או שגורת הכחוב הוא עד שיהיה בכל הפאה חלק ואינו מגדל שער. ומדברי הרמב"ן נראה ש"ל שהתא המריטה על פני כל הפאה וכן הדעת מוכרעת: **במחיה** ובפסיון. פירש הר"ב דכתיב לרעת פורחת בו' היא מלמד שאינה מיטמאה בשער לבן. ומכיים הר"ש והא דלא קאמר איפכא. שיטמא בשער לבן ולא במחיה. משום דכתמייהו לא מגדלי שער. ומייהו זמנין דיש בהן שער. כסחם בני אדם שהם צעלי קרח. שיש במקומות צ' וג' שערות ע"כ. וגם הרמב"ם לפי דרכו וכתבו כהז בחבורו פ"ה מה' ע"ז (הל' ט) ושלפי שאין בהן שער אין השער לבן בו' טומאה בהן: **איזו** היא קרחת. לאו למימרא דכי נקרא מאליו לא דאדרבה כ"ש כיון דבידי שמים הוא ובלאותה שטינו בצבוע הבגדים. צפ' דלקמן מ"ג. וכן מצוהר בת"כ שסחם קרח בידי שמים הוא. וז"ל הרמב"ם אמרו הלה איזו היא קרחת הוא שאלה (בחיובת) הסרת השער בחייה סיבה שיסור ויקרא קרחת. אולם אם היה כהז זה צבצב לחה רעה בגוף או הגבורת יוצא. הנה זה מצוהר (והסוף כאן) שני דברים. א' מן שיהי' כזה בהחלה. כמו מכה שאינה ראויה לגדל שער. והשני שאלל דבר יפול השער מצדו. ואע"פ שיהיה אפשר שימח אחר זה. הנה הוא עתה צעת העדרו נדון בו דין הקרחת והגבחת ע"כ. אולם זה לפי שטתו שסובר דקרחת מהטמא אע"פ שמגדל שער. ולפיכך מחלק לשתי חלוקות. דאכל נשם ענין צפני עלמו. ומכה שאינה ראויה בו' ג"כ ענין צפני עלמו. ובעל קרבן אהרן לא השיג על ל' הרמב"ם שצפירושו זה. ככתב דהרמב"ם ל"ג במשנתו מכה שאינה ראויה בו' אכל לבנת הר"ש והר"ב מכה שאינה ראויה בו' פירושה קמפרש לאכל נשם בו' שהוא מכה שאינה ראויה בו' ודבעין אחר אין כאלו דין קרחת וגבחת: **איזו** היא קרחת אכל נשם בו'. וה"ה לגבחת. רמב"ם פ"ה מהט"ז (הל' ח'): **אכל** נשם בו'. לצעת הר"ב והר"ב ה"ג בת"כ. אי מה קרחת בידי שמים אף גבחת בידי שמים. מנין אכל נשם בו'. ת"ל קרחת קרחת ריבה. לשעת הרמב"ם ה"ג בת"כ. אי מה קרחת שאינה

מלאכת שלמה

י נשם שם עשב האוכל ממנו אינו מגדל שער וכן המקום שיוסך ובלשן

תלמוד

צא' מד' מראות: (עד) כשאר עור הבשר רק שט"ל אמת"ט שם: (עד) לאו דוקא הוא גם גבחת כך דיתו: (עו) נשם הוא מין עשב

מחנה אחרונה

אלא בארבע מראות. ובארבע מראות שוין שיהיה דנם נתקים אין מיטמאין בשער להזב אלא כהרת בשער לבן ומחי' ופסיון כמבואר בלשון הרמב"ם שכתבתי שמשקרת השער הרי הן כעור הבשר לכל דבר וכן קרחת וגבחת מטמאין בסימני בהרת חוץ משער לבן שהרי אין מגדלין שער. וכך הם דברי הר"ש בפ"ג מה"ה בהרת שנתק אין דינה בשער להזב אלא בשער לבן. וזהו כמ"ס הכ"מ רפ"ח דקרחת וגבחת ונתקים אחד הוא אלא כשיש שם בהרת ידון דין הנזכר שם וכשאין בהרת ידון בשער להזב ע"כ. והיינו כפי' שיש שם בהרת ידון דין הנזכר בהרת בעור הבשר. וכשאין בהרת בשער להזב. ולא כתוי"ש שכתב אם אין קרחת וגבחת אין מיטמאין אלא בנתק לבד. וזה אינו דהא בארבע מראות מטמאין נתקים כעו קרחת וגבחת ויתרין נתקים מקרחת וגבחת שהנתקים מטמאין בשער להזב משא"כ בקרחת וגבחת:

קך נשם מכה שאינה ראויה. פי' הר"ב כגון מכה גדולה וכו' וכ"כ בר"ש

נגעים הנתקים פרק י

משנה אהרונה
הר"ש משמע דאינו
נמי מפרשי מכה שאינה
ראויה מילתא באפי
נפשה הוא כפי'
הרמב"ם. אלא הא
שאינה ראויה לידוהו
אינה ראויה עוד
לעולם. והרמב"ם
עכשיו אינה ראויה.
וכפי' הכולל ד' פ"ו
אמרין כגון דקן נשא
לא הדר. ומשמע
דנשא היינו נשא דמתני'
וקאמר דלא הדר משמע
דלא כהרמב"ם:
מן הקדקדק השופע.
משמע קת דדוקא
מקום המשפע הוא דדוקא
קרחת וגבחת אבל
למעלה גבחה הראש
בחדו עד שלא התחיל
לשפע אין סד דין
קרחת וגבחת. והרמב"ם
במבורי כתב מי שקרח
כל שער ראשו. וכסוף
מתני' פ"ו עוד מזה:
כנגד שער מלמעלן,
וכתב תו"ט
לאסוקי גבות העינים.
ולישא לא משמע הכי
דה"ל למיתני פד
הפדחת. ובאמת
סרמב"ם בחבורו כתב
עד כנגד הפדחת.
והיה נראה לפרש
למעלן דמתני' למעטו
פחות הלדעים שאינם
בכלל שאפי' לא קרחו
הפחות היו דין קרחת
אלא דכת"כ איתא
פחת פניו אין לי אלא
פחת פניו מנין לרבות
הלדעים ת"ל ואם
מפחת פניו משמע שכל
לרבות הלדעים שנס
הם לריבין שיקרחו שכל
שלד הפנים מיקרי
גבחת וכ"מ בק"א
ואפשר דה"ק לרבות
הלדעים שנקרחו ידויון
כדון גבחת ת"ל שכל

שאינה ראויה לגדל שער אף גבחת כו'. מנין אכל נפש כו'
ת"ל קרחת קרחת ריבה: איזון היא קרחת מן הקדקד כו'.
על גבול הקרחת והגבחת בעי. דהמקום הסורה ביארה זה
בהדיא דגבחת יקרא מה שלגבי פניו. קרחת מה שלפני
ערפו. אלא מה דבעי הוא עד איזה
גבול יקרא גבחת ועד איזה גבול
יקרא קרחת. קרבן אהרן:
עד כנגד שער למעלן. כ"ל לאסוקי
שער גבות העינים. ואם אפשר
שיוגד שער בפדחת כדברי הכ"מ
בסוף הל' ע"ו. אהא דאמרין
כפ"ק דקדושין (דף ל"ו) לא תשימו

נעשה ללקח: פיקה של צואר. היא חוליה הראשונה של
צואר: ואין פשוט מוזה לזו. מקרחת לגבחת ומגבחת לקרחת.
אם יש שער מפסיק ביניהן בין קרחת לגבחת. ואין הלכה
כרבי יהודה:

שער ע"ו. איזו היא קרחת מן הקדקד ע"ו) השופע לאחוריו עד פיקה
של צואר. איזו היא גבחת. מן הקדקד השופע לפניו. עד כנגד
שער מלמעלן ע"ו). הקרחת והגבחת אינן מצטרפות זו עם זו. ואינן
פשוט מוזה לזו. רבי יהודה אומר אם יש שער ביניהן אינן
מצטרפות. ואם לאו. הרי אלו מצטרפות:

קרחת בין עינים (דמיס י"ג) מנין לרבות כל הראש ת"ל בראשם. לחייב על כל הראש כבין העינים ופי' הכ"מ כלי' דבין
שקרח בין עיניו מן השער הגולד בפדחת. בין שקרח בראש חייב ע"כ. לפ"ז אלטרין למיתני מלמעלן לאסוקי אי הוי שיוגד
לו שער בפדחת. שא"ל שיהא גבחה ממנו ג"כ. אלא שאין דברי הכ"מ נראין לי. דה"ל תפלין דגמריין התם מקרחת תהיה
מקום הנחתן גם כן בין העינים שהוא על הפדחת. וגם רש"י לא פי' כן אלא כתב בין עינים משמע סמוך לפדחת.
וכ"כ עוד בפ"ג דמכות דף כ' בין העינים בראש סמוך לפדחת ע"כ. ומן החימה על הכ"מ שמפ' מדנפשיה ולא שח לבו לפרש"י:
הקרחת והגבחת אין מלטרפין כו' ואין פשוט כו'. ת"כ וכי יהיה בקרחת או בגבחת מלמד שאין הקרחת והגבחת
מלטרפות זו עם זו. יכול לא ילטרפו זו עם זו אבל ישפו מוזה לזו. ת"ל בקרחתו או בגבחתו ופי' הר"ש
מדכתיב או לחלק דריס רחין מלטרפות ואין פשוט:

תלמוד קרוי נשא: איזוהי קרחת. כלומר המקום שנקרא קרחת ובתחלה
שאל ממה נעשה הקרחת והשיב אכל נפש וכו' כלומר דלעולם אינו מגדל
שער וכן אם נקרה בידי שמים לאסוקי מחמת חולי דחור ומגדל שער

מלאכת שלמה

כדאיתא בת"כ: ער כנגד. שער מלמעלן למעלה מן המלה שהשער
פוסק. הר"ש ז"ל: ומלתאי שמתקנה מלת עד דכהאי סיפא וכן ג"כ
מתקנה ה"ר יהוסף ז"ל:

תלמוד קרוי נשא: איזוהי קרחת. כלומר המקום שנקרא קרחת ובתחלה
שאל ממה נעשה הקרחת והשיב אכל נפש וכו' כלומר דלעולם אינו מגדל
שער וכן אם נקרה בידי שמים לאסוקי מחמת חולי דחור ומגדל שער

יבין

עשב שזוחקן אותו לנס. או סוחטין אותו שמו. והאוכל אותו
או הסך בשמו. שערותיו נושרות: ע"ו) ר"ל או שהי' בראשו
מכה שאינה ראויה לגדל שער. דהיינו שנעשה מקום המכה
ללקח. שאין מגדל שם שער לעולם. וקטן הכי וכו"ש כשברו
שערותיו מעלמן שם מהמת חולי או זקנה (ג) ע"ו) קדקד
הוא נקודה האמצעי שבשפת העליון של הגלגולת. שמתנו משתפע
הגלגולת ללד הפנים וכגד העורף. ופיקה של צואר דקאמר
תנא. ג"ל דאינה החוליה עליונה של שדרה. דה"ל יהי' בכלל
זה כל השערות שלמעלה מחוליה זו בכל אורך הצואר. בכלל
קרחת. וזה לא מסתבר שהיו השערות שבכל אחורי הצואר בכלל
קרחת. אלא כ"ל דפיקה זו היא חוליה עליונה מחוץ ה' חוליות
שבצואר [כפ"א דאהלות]. והוא המקום שמחובר הגלגולת להצואר:
(ע"ו) דהיינו כשכשרו כל השערות הנקודה האמצעי שבגלגולת
השערות שלמעלה מהמלה. ושמה ומזה מלדרי המלה. כל שלד הפנים זהו נקרא גבחת:

תפארת ישראל

בוע

דפס"ח: (ג) ומדנקב במשנתו שאינו ראוי לגדל שער. מזה הוכיח
הר"ש שזהו החילוק שבין קרחת לנתק. ואולם כבר כתבנו בס"ד
במראה בהן סי' ח' מה שיש לתמוה על זה. אלא התנא הודיענו שכשיש
בהת בראשו במקום שהי' לו מכה שאין ראוי לגדל שער. והו' עומדת
קרחת וגבחת דקרא. אבל לא ריה להשמיענו דמניעת האפשרות
שיגדל שער באותו מקום יהי' סי' ואות לכהן שהוא קרחת ולא נתק.
דהדין יהי' הכהן יכול לידע עתידות אם יגדל שם שער או לא.
ואפשר לכונת הר"ש ידיעת מניעת אפשרות גדול השער ידועות
הן. וכגון שאשרו השערות מחמת זקנה או חולי. או פ"י אכילת סיכה
נשא. או שהי' לו בראשו מכה ונלקה. וכשיאמרו להכהן שהי' סיכה
זו או זו כהמטעם. ידע שזהו קרחת דקרא. אבל כשיאשרו השערות מחמת
חולי שבעור בזה יכיר הכהן שהוא נתק דקרא:

קרחה בשיפוע ראשו, וי"ע סרמב"ם בחבורו לא הביא דין הלדעים כלל. ודוקא לומר שמקד על שכתב שאר כל שער ראשו שאף הלדעים בכלל: אין מצטרפות וע"ו
ואין פשוט. בת"כ בקרחת או בגבחת מלמד שאין מצטרפות יכול לא ילטרפו אבל ישו מזה לזה ת"ל בקרחתו או בגבחתו ע"כ. וגם כאן קשה הא או קמא לגופי' איטרין
שלא נימא דבעי' תרוייהו דוקא. ואין לומר דסבר כר' יונתן דכלאו או משמע נמי אחת אחת עד שיפירם לך יחדן דבמתני' דלעיל גבי ראש וזון הוכחנו דסתם התם כר'
יאשי'. ונראה דבזה לחלק ילפי' מדכתיב קרח הוא עטור הוא גבחה הוא עטור הוא. ובין דשניהם למהר למאי נ"מ דקרי לזה קרח ולזה גבחה. וע"כ משום סיפא וכי
יהי' נגע דשניהם עמאין להכי קרי לזה קרח ולזה גבחה לומר לך שחלוקין הן שקרחת עמא בפני עצמו וגבחת בפני עצמו והשתא חייבתו להו חדי שרין מלטרפות
ומד שאין פשוט. ונראה דהיינו דתני בתוספתא והביאה הר"ש הקרחת והגבחת שתייהן סימן אחד שתייהן עומדות אחת ולמה נחלקו לומר שאין מלטרפות וע"כ משום סיפא וכי
דמחו דריס לזה אלא דאי לאו דנחלקו לא ידעיין כדפי'. וגבי שחין ומכוח תני נמי בתוספתא הך לישנא למה נחלקו והתם ליכא או לחלק: ר"י אומר אם יש שער ביניהן
וכי' והא דלא אמר נמי דפשוט מוזה לזו כשאין שער ביניהן. דממילא משמע כיון דכתבא חשיבי לעיני' זירוף ה"ה לעיני' פשוט דכת"כ משמע דלענין פסיון מסתברי טפי
דכתב חשיבי דאמר התם דילפי' מקרא שאין מלטרפות יכול לא ילטרפו אבל פשוט וכו'. ומיהו אינו מוכרח אלא דמלירוף לא ילפיין דבכל דוכתא קי"ל כל שערותיה
ושיעורו שוין מלטרפין כדתני פ"ד דמעילה והכא דגלי' קרא דלא מלטרפו חידוש הוא ומחידוש לא ילפיין ולהכי אמר לא ילטרפו ויכול שפשוט והא דלא יליף משיקרא
שאין פשוט ולומר יכול שאין פשוט אבל מלטרפות דמסתברא כמו בכל דוכתא. משום דסיפא דקרא בפסיון איירי דכתיב לרעת פורחת היא בקרחתו או כו' ופורחת
ילפי' מיני' משמחה בפסיון. ומ"מ לר' יהודה דפליג וליה לי' לחלק לענין זירוף משמע דה"ה לעיני' פשוט דלדון לומר דמסתברא חמרה דלירוף מלטרפת כדאשכחן בכל
דוכתא כל שערותיה ושיעורו שוין מלטרפין. דהא ת"ק קרא דריס וע"כ ז"ל דר"י ליה לי' וממילא דה"ה לפסיון: ובת"כ לר' עעס הא או דלוי לחלק ומ"ט דר"י
ובמאי קמפלגי. ויש לפרש דודאי בשיקרא קרחת וגבחת מודה ר"י דודאי או לחלק. והכא פליגי במקום איזה יש בו דין קרחת וגבחת אי נימא דוקא במקום
שמתחיל הראש לשפע לפניו הוי קרחת. ולאחוריו ממקום השיפוע הוי גבחת כדמשמע לישא דלעיל דקתני מן הקדקד השופע וכו' אבל למעלה בגבנותיו קודם שמתחיל
לשפע אין סד דין קרחת וגבחת. או ללמא כל הראש בכלל עם השיפוע ומאלמע גבנותיו לפניו הוי קרחת ולאחוריו גבחת. והכא בזה קמפלגי ת"ק סבר כל הראש
בכלל ואין מלטרפות ור"י סבר דגבנותיו אינו בכלל. וכסונלד שם נגע בקרחת שבגבנותיו פליגי ר"י ואמר שצטרפות דליוו אלא כנגד צבור הנשר ומסתבר לי'
דדוקא ממקום השיפוע יכיר הנבול שזה משפע לפניו וזה לאחוריו. אבל בגבנותיו ח"א ללמא ח"א"כ יש שטה של שער מפסיק ביניהם השער הוי כנבול:

קרחה בשיפוע ראשו, וי"ע סרמב"ם בחבורו לא הביא דין הלדעים כלל. ודוקא לומר שמקד על שכתב שאר כל שער ראשו שאף הלדעים בכלל: אין מצטרפות וע"ו
ואין פשוט. בת"כ בקרחת או בגבחת מלמד שאין מצטרפות יכול לא ילטרפו אבל ישו מזה לזה ת"ל בקרחתו או בגבחתו ע"כ. וגם כאן קשה הא או קמא לגופי' איטרין
שלא נימא דבעי' תרוייהו דוקא. ואין לומר דסבר כר' יונתן דכלאו או משמע נמי אחת אחת עד שיפירם לך יחדן דבמתני' דלעיל גבי ראש וזון הוכחנו דסתם התם כר'
יאשי'. ונראה דבזה לחלק ילפי' מדכתיב קרח הוא עטור הוא גבחה הוא עטור הוא. ובין דשניהם למהר למאי נ"מ דקרי לזה קרח ולזה גבחה. וע"כ משום סיפא וכי
יהי' נגע דשניהם עמאין להכי קרי לזה קרח ולזה גבחה לומר לך שחלוקין הן שקרחת עמא בפני עצמו וגבחת בפני עצמו והשתא חייבתו להו חדי שרין מלטרפות
ומד שאין פשוט. ונראה דהיינו דתני בתוספתא והביאה הר"ש הקרחת והגבחת שתייהן סימן אחד שתייהן עומדות אחת ולמה נחלקו לומר שאין מלטרפות וע"כ משום סיפא וכי
דמחו דריס לזה אלא דאי לאו דנחלקו לא ידעיין כדפי'. וגבי שחין ומכוח תני נמי בתוספתא הך לישנא למה נחלקו והתם ליכא או לחלק: ר"י אומר אם יש שער ביניהן
וכי' והא דלא אמר נמי דפשוט מוזה לזו כשאין שער ביניהן. דממילא משמע כיון דכתבא חשיבי לעיני' זירוף ה"ה לעיני' פשוט דכת"כ משמע דלענין פסיון מסתברי טפי
דכתב חשיבי דאמר התם דילפי' מקרא שאין מלטרפות יכול לא ילטרפו אבל פשוט וכו'. ומיהו אינו מוכרח אלא דמלירוף לא ילפיין דבכל דוכתא קי"ל כל שערותיה
ושיעורו שוין מלטרפין כדתני פ"ד דמעילה והכא דגלי' קרא דלא מלטרפו חידוש הוא ומחידוש לא ילפיין ולהכי אמר לא ילטרפו ויכול שפשוט והא דלא יליף משיקרא
שאין פשוט ולומר יכול שאין פשוט אבל מלטרפות דמסתברא כמו בכל דוכתא. משום דסיפא דקרא בפסיון איירי דכתיב לרעת פורחת היא בקרחתו או כו' ופורחת
ילפי' מיני' משמחה בפסיון. ומ"מ לר' יהודה דפליג וליה לי' לחלק לענין זירוף משמע דה"ה לעיני' פשוט דלדון לומר דמסתברא חמרה דלירוף מלטרפת כדאשכחן בכל
דוכתא כל שערותיה ושיעורו שוין מלטרפין. דהא ת"ק קרא דריס וע"כ ז"ל דר"י ליה לי' וממילא דה"ה לפסיון: ובת"כ לר' עעס הא או דלוי לחלק ומ"ט דר"י
ובמאי קמפלגי. ויש לפרש דודאי בשיקרא קרחת וגבחת מודה ר"י דודאי או לחלק. והכא פליגי במקום איזה יש בו דין קרחת וגבחת אי נימא דוקא במקום
שמתחיל הראש לשפע לפניו הוי קרחת. ולאחוריו ממקום השיפוע הוי גבחת כדמשמע לישא דלעיל דקתני מן הקדקד השופע וכו' אבל למעלה בגבנותיו קודם שמתחיל
לשפע אין סד דין קרחת וגבחת. או ללמא כל הראש בכלל עם השיפוע ומאלמע גבנותיו לפניו הוי קרחת ולאחוריו גבחת. והכא בזה קמפלגי ת"ק סבר כל הראש
בכלל ואין מלטרפות ור"י סבר דגבנותיו אינו בכלל. וכסונלד שם נגע בקרחת שבגבנותיו פליגי ר"י ואמר שצטרפות דליוו אלא כנגד צבור הנשר ומסתבר לי'
דדוקא ממקום השיפוע יכיר הנבול שזה משפע לפניו וזה לאחוריו. אבל בגבנותיו ח"א ללמא ח"א"כ יש שטה של שער מפסיק ביניהם השער הוי כנבול:

וערות הים מ"י ט"ז פ"ט

חלופי נרסאות

פ"א א אינן מספיקין ג"ז מספיקין

תוספות חדשים

א במשנה חוץ משל עכו"ם דתיה כח"כ כנגטי כתיב ונחתי נגע לרעת כתיב חן אחותכם. אחותכם מטמא כנגטי וחין אחות עכו"ם מטמא כנגטי. כך אין נגדין וגופן מיטמאין כנגטי. דליתקם כולה נגעים (הר"ש):

אליהו רבה

פרק יא א אפילו חוש אפילו משיחה כו' ואל"ט דל חלף ותדא חלף נפשו לא מטמא כנגטי עורות הים לא מטמאין וחוץ ומשיחה נמי לא מטמאין כנגטי עד שיהא בו כדי להרוג שלם על שלם מ"מ הואיל ותכר לן דבר שהוא מקבל טומאה שהטעם והמשיחה הוא היותו המקבל טומאה ואפילו מין מן המקבל שאר עושות ולא טומאת נגעים טמא כנגטי:

הירדשו כהר"ח

פרק יא במשנה א

ערות הים כו' עכ"ל יש לדקדק למה לא קתני הכא הוין מכלב המים כמו שהוא בבט' כלים פרק י"ז משנה י"ג אליבא דר"ע ע"ש רבי הלכתא ע"ש אבשר לומר דבשלמא לנין טומאה דילף ק"א (ויקרא י"ד) ע"ש ושם כתיב בפסוק או בנד או עור אף שסתם בהרים הוא של צמר ופשתים וצמר הוא הגדל בארץ ורומ"מ דהכא שער אע"פ מרבינן ג"כ כלב הים ספני שהוא בורח ליבשה ע"ש אבל גבי נגעים הוא (ויקרא י"ג) והכי כתיב בפסוק זה כגד כי יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר כו' או בעור ולמה לו היבט בגד שבראש הפסוק ק"ל לומר וכו' ויהי נגע צרעת בבגד צמר כו' אלא ה"מ והבגד איזה בגד דוקא בבגד צמר כו' שהוא הכל בארץ ולא היה כלל בים ודומיה דהכא או בעור שיהא דוקא ממה שמארץ ולא היה כלל בים והש"י יודע האמת:

מיטמאין ובכאן דלא חנן חוץ מגר חושב. משמע דשל גר חושב נמי מיטמא (וכמ"ש הר"ב) וכ"כ הר"ש. אבל אין נראה כן מדברי הרמב"ם* (דא"כ רבותא לאשמעי' דלא חווי גר חושב. ובחבורו פי"ג מהט"ז (הל' צ) העתיק ל' המשנה. ואפשר דס"ל דהנא סמך חלעיל צרפ"ג דקהני וחון מגר חושב דה"ה הכא ודעת מהר"ם דגר חושב מיטמא. כמ"ש בשמו צרפ"ג. וק"ל ליעל הר"ב והרמב"ם. אחמי הקדמינו עבדים לנשים. ובכל דוכתי חנן נשים ועבדים]:

חוי' משל עובדי כוכבים

עיון מ"ש צר"פ דלקמן:]

יראו בתחלה. פי' הר"ב. אפי' כנגע שהיה צהם קודם שצאו ליד ישראל.

ולא דמי להא דחנן לעיל רפ"ז אלו בהרות טהורות שהיו צבועדי כוכבים קודם שנתיייר. וכשנתיייר הוא כקטן שגולד. אבל הכא האי בגד הוא חזי לנגעים כו' הר"ש. ומ"ש הרב הלכך ימים כו' החלט או הסגר. כאלו אינו הוא. ול"ד לימי מיר או הגדה וזה וזב דחלוין בעלמן: וערוות הים חזי מיטמאין כנגטי. כחצ הר"ב דכתיב לפשתים וללמר או בעור. מה למר ופשתים מין הגדל בארץ. ולא יקשה לך אמרו בלמר שהוא (אינו) מין הגדל בארץ לפי שהצבלי חיים אמנם (הם חיים) מן הלמחים. הרמב"ם. ועיון מ"ש במשנה ב' פ"ז דב"מ (ד"ה ובהלוש) ולענין היקש עיון לקמן משנה ח' (בפי' הר"ב): חיבר להם כו' טמא. בת"כ ת"ל או בעור להביא את שחבר לו מן הארץ. ופי' בעל קרבן אהרן דג"ל דמהניקוד יליף זה. דה"ל לנקוד הבי"ת בקמן ונקודה בשו"א שמורה על הסמיכות שיראה הסמוך לעור אחר לרבות עור שבים חס יהיה מחובר עמו מן הגדל בארץ אפילו בכל שהוא ע"כ. ואין כ"ל כלל שהרי מלינו כיוצא בזה הריבוי במס' כלים פי"ז משנה י"ג ושם לא נאמר אלא עור. ולא בעור. אבל הלימוד הוא כדכתיב שם דייק מדכתיב או. וה"מ למכתב בוי"ו ועור וא"ל בלא וי"ו כלל כמ"ש שם בס"ד (* צר"פ והכ)

מלאכת יראו בתחלה כ"ל.

(והפירוש אפילו על נגע הנמא צבדו) של כנגעי קודם שנתיייר. ול"ד להא דחנן לעיל רפ"ז אלו בהרות טהורות שהיו צבועדי כוכבים קודם שנתיייר. וכשנתיייר הוא כקטן שגולד. אבל הכא האי בגד הוא חזי לנגעים כו' הר"ש. ובסוף פי'

יבין הפארת ישראל

אע"ג דלמ"ס כנגעי אדם. וכ"ש צבדי נשים ועבדים וקטנים. דהרי כל ה' גם כנגעי אדם קמחים [ועיון רפ"ז]: ב) ר"ל חס בשעם שקנה מן הצבדים. מאלף בהן נגע שכבר הוא בהן. נחשבי' כאלו השתחא הוא תחלה שלהן. דהיינו כאלו גולדו השתחא כשהן של ויראל (א): ג) ללו דוקא. אלא הוא שם כולל לכל מימיו הארץ. ור"ל עורות של דגים. או של שאר בהרות שמדורן בניסין [וכן בכל דוכתי במשנה. קורא התנא. גם נהיות בשם ים ככלים פי' מ"א. ובכתיב דכ"ה א'. והוא לה"ל ולמקום המים קרא ימים. חון מהיבט דמוכת שלים ממש מתחון [כפיה פ"ח מ"ח ומקוואות פ"ה מ"ד]: ד) לעור דקרא חתקש ללמר ופשתן ופשתין גדילים ואע"ג שיש כמה דגים שאוכלים עשבים. אעפ"כ קים לכו לרצנן שיוכלו להחזיקים ממים לבד: ה) לעורות חיות הים: ו) בגד מלמר ופשתן או מעור. אע"ג שעשוין רק כמשמחה דהיינו באנדכענן בל"א. ואע"ג דחוט ומשיחה חמק"טו נגעים. מלאכת

משנה אחרונה

עבור ר"א בר"ם אומר הרי הוא בהסגרו ע"כ ומשמע דמוחלט כיון שאין בו דין מכירה ומתנה שאסור בהגאתו הרי הוא בטומאתו לדברי הכל כאלו לא מכרו: ועורות הים. והא דלא חני נמי בגדים של ים פי' לעיל: חבר להם מן הגדל בארץ. מה שהשיג תו"ט על בעל ק"א מההיא דמס' כלים בשאר טומאות דלא כתיב התם בעור אלא או עור. נעלם ממנו מ"ש הרמב"ם בפירושו שם דמאז בעור דהכא ליף התם וכן העתיק הר"ש כאן לשון ת"כ. אלא מ"ש בק"א דמהניקוד יליף לה. כ"ל דא"ל לפי מ"ש הר"ש מן הת"כ יכול עור המנה ועור החיפה מטמאין ת"ל בכל מלאכת עור יצאו אלו שלא נעשה בהן מלאכה ע"כ. משמע לעור שלא נעשה בהן מלאכה אין מטמאין וא"כ למאי הלכתא כתב או בעור הא כל שלא נעשה בו מלאכה אין מטמאין ולהכי מיתורא דרשי ל' דמסכתא עור טהור כגון עור שבים דמטמא והיינו אס חכרו להגדל בארץ. והא דלא מוקמי ל' בעור שלא נעשה בו מלאכה וחכרו לנעשה

(*) ר"ל אלו ה' גדל בארץ.

אחינה לא: יראו בתחלה. אפילו כנגע שהיה צהם קודם שצאו ליד ישראל דהאי בגד הוא חזי לנגעים אלא שרשותו של עכו"ם היתה מעכבת הלכך ימים שהיה צהם כנגע צבועדי בהרות העכו"ם אין עולים לו מן המנין. ומשבה לרשות ישראל. יראה בתחלה: וערות הים חזי מיטמאין. דכתיב (ויקרא י"ג) לפשתים וללמר או בעור מה למר ופשתים מין הגדל בארץ. אף עור ממין הגדל בארץ: חיבר להן. לעורות של דגים הגדלים מן הים: מן הגדל בארץ אפילו חושב משיחה. ובלבד שיחברו לו כדרך חכורו כתיב תכיפות

חוי' משל עכו"ם. הלוקח בגדים מן העכו"ם יראו בתחלה (י) ועורות הים (י) אינן מטמאין כנגעים (י) חיבר להם (י) מן הגדל בארץ (י) אפילו חושב אפי' משיחה

חושב אפילו משיחה. ובלבד שיחברו לו כדרך חכורו כתיב תכיפות

שהיו צבועדי כוכבים קודם שנתיייר. וכשנתיייר הוא כקטן שגולד. אבל הכא האי בגד הוא חזי לנגעים כו' הר"ש. ומ"ש הרב הלכך ימים כו' החלט או הסגר. כאלו אינו הוא. ול"ד לימי מיר או הגדה וזה וזב דחלוין בעלמן: וערוות הים חזי מיטמאין כנגטי. כחצ הר"ב דכתיב לפשתים וללמר או בעור. מה למר ופשתים מין הגדל בארץ. ולא יקשה לך אמרו בלמר שהוא (אינו) מין הגדל בארץ לפי שהצבלי חיים אמנם (הם חיים) מן הלמחים. הרמב"ם. ועיון מ"ש במשנה ב' פ"ז דב"מ (ד"ה ובהלוש) ולענין היקש עיון לקמן משנה ח' (בפי' הר"ב): חיבר להם כו' טמא. בת"כ ת"ל או בעור להביא את שחבר לו מן הארץ. ופי' בעל קרבן אהרן דג"ל דמהניקוד יליף זה. דה"ל לנקוד הבי"ת בקמן ונקודה בשו"א שמורה על הסמיכות שיראה הסמוך לעור אחר לרבות עור שבים חס יהיה מחובר עמו מן הגדל בארץ אפילו בכל שהוא ע"כ. ואין כ"ל כלל שהרי מלינו כיוצא בזה הריבוי במס' כלים פי"ז משנה י"ג ושם לא נאמר אלא עור. ולא בעור. אבל הלימוד הוא כדכתיב שם דייק מדכתיב או. וה"מ למכתב בוי"ו ועור וא"ל בלא וי"ו כלל כמ"ש שם בס"ד (* צר"פ והכ)

שלמה רע"ל כתיב תכיפות או יותר ע"כ.

והיינו דקתני דבר שהוא מקבל טומאה כלומר שיהא החכור בענין שאם חכר שני כלים כיוצא בו שיהא האחד מקבל טומאה מחכרו והיינו כתיב תכיפות. הרמב"ם והרא"ש ז"ל: ערפן

בועז פ"א א

זא"ת מה אריא שקנה מעכו"ם. הרי גם בקנה מישראל. ואפילו לא קנה כלל אלא הרי הוא של עכו"ם. כל שלא חרץ הכהן עדין משפט הנגע. יראה השתחא בתחלה. י"ל דלאו הקולא קמ"ל. דהיינו דאף שפשה ביני ביני יותר ממה שהיתה ביד העכו"ם. אפ"ה יראה כאלו השתחא גולד ואינו מחליטו. אלא החומרא קמ"ל. מדכתיב דלהיו כנגעי אדם שגולדו בזמן פטור דטהור גם בזמן חיוב. להכי קמ"ל דצבדד שאני שגם ביד נכרו ה' הגדל עמנו מל"ע ראוי להטמא כנגע לולא ששייך לעכו"ם. ולהכי כשכח השתחא ליד ישראל. רק

מאחר ונדלויו. הא דגים ובהרות הים חזי מיטמאין כנגטי.

מאחר ונדלויו. הא דגים ובהרות הים חזי מיטמאין כנגטי. ואלע"ג דחוט ומשיחה חמק"טו נגעים. מדאין

ב) ו

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבגדים פרק יא תוספות יום טוב נח

ציונים

הצבעים . מ"ח ס"ג
כ"ג ו"ח הא' וצ"ד נ"ג :
כ"ג ב"ג מ"ח ס"ג
כ"ג ו"ח

רבי יהודה והלכה כרבים . וע"ל הא' דר"ש שנויה בתוספתא בשם ר"ע . וידוע דהלכה כר"ע מחזרו ע"כ . וטעמא דר"מ דמקש עורות לבגדים מדכתיב בצבד או בעור להקיש עור לבגד מה בגד כולו לכן אף עורות כולם לבגדים כדליתא בת"כ : רבי יהודה אומר העורות כבשים . בת"כ ר"י אומר או בעור לרבות את הצבעים . דלוי לחלק אתי לומר שהעור חלוק מלמד ופשתן . לצבעים נמי מיטמאין . *והרבה פעמים נכתב או עור . ולפיכך יכולין למדרש גם הא' דבמתני' א' :

תוספות הדינים

ג' תו"ם ד"ה ר"ש אומר . בגד . ש"ח מה בגד לכן אף עורות לבגדים . מדקתאמר או בעור . ש"ח לרבות לצבעים כו' . י"ט לצבעים מעמא . וי"ט לצבעים שאיני מעמא . (גליון ה"ה"ט) :

אלוהו רב

ובגדי כהנה וכשעטת צבעים שאין לצבעים דוקא בשעטת בין לבגד בין שאיני לבגד כבגדי כהנה אמר לבגד דוקא חללת וארמון וחולפת בני ופשתן אינו לבגד דוקא . ובבגדים דבעין שאין לבגד יציק לה בת"כ דכתיב בפרשה אמר ופשת' מקום אמר לפשתים מה פשתים כבדיו אף אמר כבדיו יכול למר שבדיו שחור או שאר צבעים טעמא בבגדים ת"ל הפעם השני אמר ופשתים מה פשתים כבדיו לבגד דוקא : אמר שבדיו לבגד דוקא :

צבעים (טו) בין שאינן צבעים מיטמאין בנגעים . דברי רבי מאיר . רבי יהודה אומר העורות כבשים (טו) . ר' שמעון אומר הצבעים י' בידי שמים מיטמאין . ובידי אדם אינן מיטמאין (י) : **ד בגד ששתיו י' צבוע וערבו** לבן . ערבו צבוע ושתי לבן .

אחד אומר בעור . הא כינד לצבעים בידי שמים מיטמאין . לצבעים בידי אדם אין מיטמאין . ופי' בעל קרבן אהרן כחוב

מלאכת שלמה

וקשה לט"ד דה"ל למישרי למיתני דין בתים דהכל מודו ככו דמטמאין והדר איבעי ל' למיתני דין עורות ובגדים כדי שיבא ר' יהודה לומר גם העורות אינו סובר לדיים כבשים לגמרי ור"ש אח"כ מכריע ככו . ועיין

ישראל תפארת ביין

בקרנא אמר לפשתן . כדי להקישו צ' דברים . מה פשתן כבדיו . ר"ל שהרוב ממנו מתעב אצלו לבגד . אלא כגנב שגבר בו הפשתן . כך י"ל פ' הרמב"ם . כך אמר דוקא כשהיא כבדיו . דהיינו שאינו לבגד . ומה פשתן לבן . דהרי בצבעו הוא לבגד רק לבן . אף אמר רק כשהוא לבן מעמא בנגעים (ג) . ומדקתא תו בגדים לעורות דכתיב בצבד או בעור וליפין דגם בעורות דוקא בלבן ממש מעמא בנגעים (וב"ל דר"ל לבגדים העכפי שורגל בעור . אבל לא שי"א בעור לבן כגנב . דהו"ל בעור רק על ידי אונאת מיוחדת שבעה בעור הקרא ויישגער כע"ל . ואפי' דגם פשתן אינו לבן כעכפ עד שלכחוהו כחצימות . הליכון כעור הוא פ' הממנים שיערבו נמי עורו . והכי עור המלובן כך אדם : (טו) אפילו בצבעים ע"י אדם מעמא גם עורות אחת לחלק דין לגמרי מהדדי : (י) ר"ל עורות הצבעות : ואהני או לחלק לצבעות בידי שמים וטעמא כעשים בעורות .

משנה אחרונה

דק"ל כל ספק נגעים עורו . י"ל דכספק כי האי לא אמרינן ספק לקולא כמ"ס משנה למ"ד פ"ב מהש"ל דכספק נגעים להקל הוא ממש דאוקי גברא אחוקתי וזה לא סייך אלא כספק דמציאות אבל אי מפפקא לן פירושא דקרא או הבלה כמאן וכה"ל לא אמרינן אוקי אחזקה ממש דמכא חזקה של זה לא איפשתני פירושא דקרא או הבלה : ר"י אומר העורות כבשים . כהנה מתני' לא מדכר אלא בגדים ועורות ולא תני בשו"ע מה דניס . ומסתברא דש"י כבגדים דלנגדים קיימי . וכן נראה מדקתני בתוספתא כל הבגדים בין לצבעין בידי אדם ובין בידי שמים און מעמאין והשו"ע והעורות כיוצא בהן דברי ר"מ והדר תני פלוגתא דר"י ור"ש בעורות כי מתני' ולא מדכר בהן ש"י משמע דבהא לא פליגי ולכ"ע ש"י כבגדים : **העורות כבשים** . דדריש או בעור לרבות הצבעים . וכתב תו"ש דאיהו ס"ל או לחלק ולא להקיש לבגדים כדדריש ר"מ . ויש לדקדק דלקמן מ"ח דריש ר"י גבי שו"ע דכתיב בצבד או בשתי וגו' דמקיש ש"י לבגד מה בגד שנמנה מלכתו וכו' וח"ק אמר שם או הפסיק הענין משמע דר"י לא ס"ל או לחלק . ונראה דודאי ר"י נמי ס"ל או להקיש והבא מעמא אחרינה הוא דקרא כתיב והבד בין ויהי בו נגע כבגד אמר או בעור פשתים או בשתי או בערב או בעור . ור"מ דריש בגד יתירא דמכדי כתיב והבגד ברשעא למה לי למיכתב תו בצבד אמר לכתוב כהנה או בפשתים בגד למה לי אלא להקיש עור אליו . ור"י סבר כיון דש"י מפסיק בין בגד לעור לא דרשינן הך הקישא אלא לש"י דסמך ל' ולא לעור והכי דריש בגד מ"ח הקישא לש"י . ור"מ סבר דתרי בגד מיתרי כבגד אמר או בעור פשתים חד להקישא דש"י חד לעור ור"י סבר איורי דכתיב בגד כהנה נמי בפשתים . ותדע דר"י נמי סבר או להקישא דלעיל יפסי' כבגד אמר או בעור פשתים כבדיו

יבין משלי. עכ כ"א :
י' חר נגע. עכ כ"ז :

ב' שבוטות ושוקף. אבל אם עודו כהה. אפילו פשה בכהה
מכבסו בסוף שבע שני. ע"כ: רבי נחמיה אומר א"ל
מטלית. והאי עוד מיבטי ליה לכדתניא בת"כ בבגד יכול כ"ש
ס"ל עוד מה ראשונה בגדים אף שנייה. ורבנן תרתי ס"מ.
מהר"ם: ו חזר נגע לבגד. פי'
הר"ב במקום אחר מן הבגד.
דאש"ג למדכתיב עוד ילפינן למקומו.
מיהו מדאמר בבגד למיותר דהוי סגי
ליה לכתוב ואם תראה עוד ולא
אילטריך למכתב בבגד דהא ביה איירי
אלא לרבות כל הבגד כדאיחא בת"כ:
שוקף

הבהה בשני יא) קורעו ושורף מה
שקרע י) וצריך מטלית יא) רבי
נחמיה אומר אינו צריך מטלית :
ו חזר נגע לבגד יב) מציל את
המטלית

תוספות חדשים

ה כתוי"ט ד"ה הבהה
בראשון כו' בסוף
שבע שני : דמתני'
לא שמי' אלא עומד
בראשון ובשני וכהה
בראשון ובשני. אבל כהה
בראשון ופשה בשני לא
ידענו אם נלך אחר הפשוט
וישפט. או אחר הכהה
וישפט. קמ"ל דלך אחר
הכהה. (עכ בגליון) :

מלאכת שלמה

אלמא אפילו הפך הנגע את עינו שכהה למראית ירוק או אדום יכנס
ויסגיר : הבהה בשני שמד בראשון ובשני כהה למראה שני [הגדה נראה
ש"ל שמירקק או אדמדם נעשה ירוק או אדום אבל למראה שלישי
דיינו פחות מירוק או פחות מאדום טהור וכן הוא בת"כ רפ"ו דפ'
נגעו וזהו שכתב רעו"ל ונעשה ירוק בינוי או אדום בינוי כלומר
למראה שני ולא למראה שלישי] קורע מקום הנגע ושורף ומביא מעלית

מבגד אחר ותפורו במקום הקרע : ר' נחמיה אומר אינו צריך מטלית
והכהה בראשון ובשני אפילו פשה [הגדה עד הנה לא מלאתי רמז לדבר]
יכנס ויעהר והכהה בראשון ובסוף שני חזר למראיתו ישרף. הרא"ש
ז"ל. וביד רפ"ו דהלכות עומאת לרעת וסוף אותו פרק וע"ש
ש"ה. שראה שהרמב"ם ז"ל מפ' דהכהה בבגדה והכהה בשני היינו שמתנה
מירקק לאדמדם או מאדמדם לירקק והאריך שם בכסף משנה להשיב
על

יבין תפארת ישראל בועז

חזקה. אינו כפטר במראה פסול בינוי אלא לריך סגירה שנית.
שכשיחזור בסוף סגירה ב' למראה פסול חזק. ישוקף הבגד.
וכשימלא בסוף הסגר הב' ששאר עומד במראה הבינוי. אפילו
יפשה קובלו וטהור [הר"ש]. וכן מוכח מקרא. דהרי בסוף
בסוף סגירה ב'. ש"מ דבסוף סגירה א'. אפילו הפך שנינו.
מסגירו שנית : לש) שטמנד צעיטו בסוף הסגר א'. וכהסגר ב'
סגירה ב' לריך [שוקף מקום הנגע : יא] ר"ל חייב לתפור מעלית על הנקב
מעלית ילפינן מדכתיב בחר סגירה ב' א'. ואם תראה עוד. משמעומו גם
במקומה תחלה. והר"ז א"ל רק שיתפור במקומו
ומטלית. [מיהו י"ל דרק מדרבנן חייב לתפור שם מעלית. דמאי
אם יכנס למולך חיובה. דאפילו אי הוה כתיב ואם יתפור שם
מעלית. הרי כל אם שמתור רשות חזן מג'. אם מוכח אכניס. אם כסף תלוס.
ואם תקריב אמת כבורים [כר"ש שמות כ' פ"א]. ואפילו תימא
אין למדין מהכללות. אפילו כשאמר כן חזן [כערוינן כ"ו א']. ע"כ אם הוא אף אם
דאי עוד מריבין דלענין גם לכתוב גרמים : סב) לבגד דוקא. ולא על
המעלית. רק על מקום אחר בבגד. אחר שתפר עליו מעלית
אחר

ש"ה מיני מראות מנערשות. אפ"ה כשפתנה א' מן למראה חבירו.
חינה

משנה אחרונה

כיבוס ואין להחמיר בו
יותר אפילו פשה נגע
ושורף מה שקרע.
ותופר מטלית על מקום
הקרע ויטור שאר הבגד
ומכבסו ומטבילו וטהור.
הרמב"ם פ"ב. ואם

הך הנגע גמרי בסוף שבע שני פטור בכיבוס בלא קריעה וטהור כמפורש בקרא וכוזם שנית וטהר. ותמה איני שלא כתבו הרמב"ם בחבורו : ר"ב אומר א"ל מטלית.
ע' מ"ג תוי"ט בשם מהר"ם. ולי"ג דר' נחמיה' נמי סבר עוד היינו מקומו אלא דס"ל דקרא לא אמר שצריך מטלית אלא שפ"ה עשה מטלית וחזר הנגע שם עומד
אש"פ למטלית זו לא היה בה נגע מעולם כיון שחבורת לבגד דינו כחבור לבגד. ורבנן ס"ל אריבכא דחזר למטלית שפ"ה דמיקרי חזר כיון שבאותו מקום
עלמו ה' נגע ראשון קודם קריעה וחזר לבגד אינו פטור כ"כ דמיקרי חזר וכו"כ דלמרא און לי אלא חזר למטלית חזר לבגד מנין ח"ל בבגד ע"כ :
ו חזר נגע לבגד מלי' את המטלית חזר למטלית שוקף את הבגד. ההילוק בזה נראה דכשחזר לבגד אין טעם לשוקף את המטלית כיון שבמטלית לא היה בה
נגע מעולם ובדידה לא חזר מיקרי וחי משום שחבורת לבגד והאיכור עושה אותם אחד והנגע שבבגד כאלו היא המטלית. היינו משעת חיבורן חשיבו
כחד אבל למפרע המטלית שמועלם לא היה בה נגע פשיטא דלא חזר מיקרי. אבל חזר למטלית שוקף את הבגד כיון דבשעת חזרה הוא מהוברין והנגע שבמטלית
כאלו היא בבגד וחזר לו כדכתיב ואם תראה עוד ואין נגע לבגד נהי דלינו שוקף המטלית דלגבה ללו חזר הוא מ"מ נימא דעשונה
הסגר כמו נראה בה בתחלה ומתני' משמע מלי' דטהורה לגמרי דהא לא קתני המטלית שמשם את עלמה כסימנים כדקתני לקמן שמשם את הבגד כסימנים.
וי"ל דהכא כיון ששוקף את הבגד מיד עם הנגע כיון שאין כאן נגע אין כאן הסגר שאין הסגר א"כ מקום שיכול לבא לדידי החלט כלעיל בפ"ט והכא שאין כאן
נגע אין כאן החלט ולא הסגר. ואין סברא לומר שיעבד שרפת הבגד בשביל המטלית שיוכחו הסימנים. דלא משהיין מלות שרפת הבגד בשביל שיוכחו על
המטלית. אבל בזה דלקמן דהמטלית שמשם את הבגד כסימנים ולאחר שמשם שורפין את המטלית ולא אמרינן ששוקף מיד שלא לעכב מלות שרפה. שאני התם
שהרי מתקיימת מלות שרפה מיד בבגד הראשון כדקתני הבגד הראשון ישרף. כך נל"ע : וראיתי להרב משנה למלך שכתב טעם אחר בזה דחזר נגע לבגד מלי' את
את המטלית שחולין הקלקלה במקולקל שהבגד הזה כבר היה מנוגע והנגע זו מחמת הנגע הראשונה ולא חשיב כאלו נראה הנגע במטלית פ"ל. ולש"ד א"ל לומר כן
דכסף תורה לא אמרינן שאני אומר ואין תולין לקולא. ואפי' להחמיר כתב הר"ש בס"פ במוסגר שנתערב באחרים דמוסגר היינו שכהה בשני וקרע הנגע את הבגד
כמשפטו ונתערב בשאר בגדים טהורים ונולד נגע באחד מהם ואלו ידעינן דבמוסגר נולד היה טעון שרפה והשחא דלא ידעינן כולם טהורים ודינו כמו נראה
נגע בתחלה עד שלא נוקק לעומתה עכ"ל. ואי איתא אפילו לא ידעינן נימא תולין הקלקלה במקולקל וכוודאי במוסגר הוא הנגע וכולם עמאין כמו מוחלט שנתערב.
אלא ודאי לא אמרינן תולין במקולקל. ועוד לדבריו קשיא שהיא דלקמן בטולה מן המוסגר כשהוא דקתני המטלית שמשם את הבגד השני כסימנים. ואמאי נימא תולין
הקלקלה במטלית שהיא בזה מן המנוגע וכבר הקשה הר"ב ז"ל לעמו קשיא זו נדחק בה מאלד. ולעטמא לדידי ניחא. וכן משמע בחיפפתא דלכתר דתני דינא
דמתני' תני בחר הכי העולה מן המוסגר כשהוא ונראה זו נגע שוקף את המטלית ופי' הר"ש שראה הנגע בבגד הטהור ולכן תני נראה ולא תני חזר שראה
בו עכשיו בתחלה והנגע שבבגד כאלו היא המטלית שחוזר על ע"כ. ואי לעטמא דתולין הקלקלה במקולקל אדרבה הכא לא שיקור ד"כ"ה היה הנגע נראה במטלית
ולא כשהוא אלא המשום דמחזרין חשיב הנגע כאלו הוא במטלית ולגבי חזר הוא ולגבי הבגד אין זה חזר :

עוד כתב הר"מ לפי טעמו נימא דמלי' את המטלית ולא אמרינן שמשם עלמה כסימנים שחולין הקלקלה במקולקל והנגע מחמת הבגד הוא ולא מחמת המטלית עכ"ד.
ואין צורך לזה אלא כדפי' כיון ששורפין הבגד והנגע אין כאן עוד הסגר מעשה : ונ"ל ליש נפקותא לדינא בין העשמים אם השלה הוא במקום הקרע לא
בזה מבגד טהור אלא מבגד המוסגר כחוד שמשם ראשון להסגרו נעל ממנו טלחי ועליו מקום הקרע וחזר נגע לבגד לפי טעם הרב משנה למלך בזה שוקף את המטלית
כיון דהכא לא שייך תולין הקלקלה במקולקל שם המטלית הוה מקולקלת שבה מקום עמא וכיון שאין תולין דין המטלית והבגד אחד והנגע שבבגד כאלו היא במטלית
ולעטמא לדידי ה"ל מלי' את המטלית דלגבה ללו חזר מיקרי דלא מנינו חזרה לשוקף בהסגר ראשון :

כדי' את המטלית. טפי הוה שייך למייתי המטלית טהורה דלשון מלי' משמע מלי'ה משרפה ומ"מ עמאה היא ואינו כן. אלא משום דעבודה מחוברת עמאה
שהמחבר לפתח עמא וגם אחר שהפריעה עמא מנע עומתה שנגעה באב העומתה הלכך לא מני למייתי עבודה דלכתני בעי עבילה : ישוקף את הבגד.
והמטלית

אלא משום דעבודה מחוברת עמאה
שהמחבר לפתח עמא וגם אחר שהפריעה עמא מנע עומתה שנגעה באב העומתה הלכך לא מני למייתי עבודה דלכתני בעי עבילה : ישוקף את הבגד.
והמטלית

ציונים

קייאם . ק"ל ע"ל דגמס
מ"י ע"ל ה"ד יוסף אהוב
כפרה וכו' :

תוספות הרשים

ז בהרע"ב ד"ה שיש לה
פספסים . מדכרו משמע
שהוא כגד א' שם אלא
שמימארת אכל הרמ"ס
פ"י מלכוס ארוך מתחיות
קטנות מוכעות תחיה
מכל מראה פ"כ . ולי
ר"ג כהנ"ס . מסיימיה
ועיין כ"מ פ"ב אה"כ
שמן עפ"ס לדכרו כי
התפירה חיבור גמור הוא
כאלו היה אהוב אחרת :

אליה רבה

ו ההמטלית בו' הבגד
ז שני בסמינים
מני עלה בתוספתא וטענה
שבה כהרונה :

משנה אחרונה

את הבגד כיון שאין לה
שייכות כלל לראשון
וכיון דסבירא זו מהי
להזיל את המטלית
ה"ג ראו להזיל את
הבגד : ואמנם לולי
דכרו הגאונים ה"ג ב"ל
חילוק אחר והוא ממה
שראו דהקפיד הכתוב
שזריך ליתן מטלית על
הקרע כדאמר במתני'
לדליל ולא אהפיש
הטעם למה הרריך
מטלית וס"ל לחו"ל
הטעם שהקפיד הכתוב
שלא יחסר כלום מן
הבגד כדי להכחין
אח"כ אם יחזור הנגע
ועטון שרפה ואם יחסר
שאין ניתן מטלית שמר
אם לא ה' החסרון
ה' הנגע חוזר במקום
הוא ועכ"פ שחיסרו
היו שבו בחזרו המקום
לחזור והרי מבעל מוח

אירי שהנגע נראה בו עכשיו בתחלה . שורף המטלית .
דמטלית זה מבגד מוסגר קאחי והנגע שבטבור כאלו הוא
במטלית שנחבד בו . הלכך המטלית טעון שריפה ובגד שבו
הנגע טעון הסגר והמוסגר שניטלה ממנו חתיכה זו כדקאי
קאי . ולגבי המוסגר לא נחשב
הנגע כאלו הוא במטלית ע"כ .
הא קמן דאיהו במתני' גרים צהדיא
מזיל וז"ל וחי הכי כסיפא כשחזר
למטלית אחרי הבגד הראשון ישרף
ולמה הבגד לא ימשוך אליו המטלית

הבגד הראשון ישרף והמטלית תשמש
את הבגד השני בסמינים : ז קיימא
שיש בה פספסים ז צבועים
ולבנים

לחתיכה זו שנטלה מן המוסגר : ישרף . המוסגר . בכל מקום
שהוא כאלו היה חתיכה זו מחוברת בו . וחתיכה שמשם הבגד
השני שהיא מחוברת בו : בסמינים . שמוסגר עם הבגד השני
דינו של שני כאלו הנגע בו בין לענין הסגר בין לענין
שרפה וכבוס וכל דבר ולאחר
שמשם הבגד השני . אפילו הלך
הנגע לגמרי מן החתיכה טעון שרפה .
שהרי משחזר בו הנגע מתחלתו כבר
הזקק לשרפה : ז קיימא . מלכוס
שרגילים ללבוש צימות החמה הרגום

קין קיימא ול"ג שהוא לשון רומ"י שקורים למלבוש של אשה
קוטייא : שיש לה פספסין . מנומרת בלבעים הרבה . לכן
ירוק ושחור ודומיהן . פספסין לשון פס יד שפסח יד מבגד
לכן

דבבגד לרבות כל הבגד כמו שכתבתי לעיל . מ"מ חזרו של
המטלית לטבור הוא שמזילו כך כ"ל . ובעל קרבן אהרן יהיב טעמא שהמטלית ראוי שימשוך אליו הבגד . שלא חשב הכתוב
אלא לחזרת נגע במקומו הראשון כמו שנאמר עוד ואין עוד אלא מקומו ע"כ . וזה אינו מספיק מכיון שנאמר בבגד
לרבות כל הבגד אלא טעמא כדפרישית דחזרו לטבור מזילו למטלית ומאד נפלאותי מבק"א דבתי"כ שני כמו שהיה הג' לפנינו

שורף

מלאכת שלמה

אהרן פרק ששה עשר דפ' נגעים שהניא שם שני פירושים שפירש רבינו
הלל ז"ל במתני' והכריה הוא כפירושו הראשון ע"ש וכלאו הכי ז"ש שם :
ז בלשון שני פירש בעל הערוך ז"ל פספסים אגנים קטנות
כחותם

תפארת יבין

דכאמח נראה הנגע בבגד הב' דיינין להנגע שבבגד השני לענין הבגד
שני עלמו כנגע חדש ויסגר . ולענין המטלית שבו דיינין כאלו הנגע
בו וישרף . יכמורש בתי"כ שהביא הר"ם והתווי"ט . והבגד הראשון .
אע"ג שהמטלית שנחתך ממנו נשרף . היינו מדמחזר למקום המנוגע
בבגד הב' [ונגם זה יהיה המטלית נשרף . חידוש הוא . דהיל"ל ממ"ג
אי שדית להמטלית לבגד הראשון הרי הוא טבור לגמרי . ואי תשד"י
לבגד השני . הרי גם הוא אינו נכרך רק נקגר] . אבל הבגד הראשון
שאין לו שום שייכות וזקוק עם הבגד הב' ולא חשיבין ליה כאלו חזר
כשטוים כל כך . ושפיר סד"א דיינין להנגד השני כאלו הוא גוף
המטלית שמוסגר בו דהרי חשיבין נגע שבו כאלו הוא במטלית . וא"כ יהי' נמי דין הבגד הב' כהמטלית לשרפו עמו .
דהר"ך יסבב נגע א' ב' דינין הלוקין לשרוף הלך א' ולסגור חלק אחר וכ"כ דין הבגד הראשון אינו פשוט כ"כ שיסאר כשהנראה הנגע
בבגד הב' דהרי ודאי סד"א לכיון דלענין המטלית חשיבין הנגע שבבגד הב' כאלו חזרה נגע להמטלית . ה"ל לענין דין בגד הראשון . ישרף
גם הוא אע"כ דמשתנו רק כחזר הנגע לבגד הראשון מיורי ונכה"ג דין ב' הבגדים פשוט . ולא אצטרך להו תנא לאשמעינן : (ג) אולם
הר"ם והר"ב העתיקו ברישא בחזר נגע להבגד דמזיל המטלית . וב"ל דהיל"ל לפ"ז כיון דאין המטלית מחובר להבגד המנוגע .
הלה

זוה שנטל עליו מן הבגד שלא כדן עשה שחיסר מן הבגד . והשתא אם חזר הנגע למטלית איננו מילתא שאלו לא נעלה מן הבגד ה' חזר על מטלית זו
בעודה מחוברת לבגד הראשון וזה עשה שלא כדן הלכך הבגד ישרף אבל אם חזר על הבגד הראשון נריו דתחלת נטילתו היתה שלא כדן מיהו השתא איננו
מילתא שלא בנטל מלות שרפה בנטיילתו שרי הנגע לא חזר במקום נטילתו והרי מקיים מלות שרפה בבגד ומזיל את המטלית כיון שנתקיימה מלות שרפה בבגד ה"ל
לשרוף את המטלית דלא חשיבא חו מן הבגד הראשון . ולפ"ז אין חילוק בין טלה המטלית כשהוא זכין עומדת בפני עממה אם חזר נגע לבגד מזיל את המטלית :
אלא שזריך ליישב הא דתני בתוספתא שני בגדים המוסגרים נעל מטלית מזה וטלה ע"ז ומזה וטלה ע"ז ונראה נגע באחד מהם הוא ומטליתו ישרפו . ומפרש הר"ם
הוא ומטליתו היינו הטלה שנטל מזה וטלה בבגד האחר ולא דמי למתני' דמזיל את המטלית . שיש לחלק בין מוסגר המחובר למוסגר זכין המחובר לשהיה
עכ"ל . וזה משמע כדברי משה למך דהחזר לטבור מזילו . ולע"ד לא יתכן כדפי' . ולולי פ"ה הר"ם אפשר לפרש הוא ומטליתו היינו המטלית המחובר בו בזה שבראה
בו הנגע ואע"פ שלא נראה במטלית אלא בבגד הוי כאלו נראה במטלית כיון שמחוברין חשיבי כחד וה"ו נגע החוזר לנטייה : ואפשר לפרש עוד דהך דתוספתא לא
היירי במוסגרין שכהה בשני וקרקע כענין שמפרש הר"ם במתני' לשון מוסגר אינו מיושב שהבגד אינו בר הסגר כלל ואמאי קרי ל' מוסגר כתי"ש לעיל . אלא כך
דינא דתוספתא במוסגרין ממש כגון כהה בראשון דקתני לעיל מכבס ומסגיר ובתוך ימי הסגרו נטל ממנו מטלית וטלה על השני המוסגר כמוהו וזוה נעל וטלה ע"ז .
דכהה א"ש שאם נראה ירקק או אדמדם באחד מהם ישרף הוא ומטליתו שניטל ממנו ומחובר בחזרו דהכח ההסגר היה כדי שזיכיהו הסמינים כסוף שבעו שבעו שבעו
הנגע מזיל את הסמינים ובעת שהסגר כבר היו עומדים לשרפה ואין חילוק בזה בין נראה בבגד ובין נראה במטלית שבעת הסגר היו שניהם אחד ולא דמי להך דכתיבנא לעיל במוסגר
דהר"ם דכהה בשני וקרקע וטלה מן המוסגר כשהוא שט"פ עשה שלא כדן שחיסר מן הבגד אפ"ה אם נראה בבגד מזיל את המטלית . דהתם לא הייתה החזרה הסגר לבגד אחר שקרקע
וטבור הוא כמ"ש הרמב"ם שם אחר שקרקע מכבסו ופוערו וטבור ולכך מזיל את המטלית . אבל מוסגר ממש שהחזרה חייבתו הסגר וה"ו כספק טומאה מה"ה עד שזיכיהו
הסמינים ומשהזיכיהו הסמינים הרי הכל עמא ומי הוילאו מחזרת טומאה וירך לעלוי' הכל : והשתא דלחנין להכי יש לקיים שתי הנתיבות דהר"ם גורם חזר נגע
הוי אלא לפי שחיסר מן הבגד שלא כדן השתא ששורף את הבגד שני . אבל הרמב"ם שהניח מלת מוסגר כמשמעו שחייב בהסגר מדאורייתא וה"ו מתחלתו כספק טומאה
ואיננו מילתא השתא שהוא עמא ודאי זריך לשרוף הכל : ובדברי יוחא נמי מה שקרה לניסת מזיל את המטלית ממתני' דלקמן פ"ג מ"ה גבי בתיס הבגה מן המוסגר
כשהוא חזר נגע לבית הולך את האגנים ודכותה הכא מוכח דנרסינן שורף ונתבטו בזה מהר"ם שם ותו"ט וכמנהג למלך . ולד"דן מעיקרא לל"ק דהתם הבית לאהר
חילוק מוסגר מן הגורה המטלית והמוסגר גורא במוסגר מן התורה כ"ע מידו שורף ובעתים חולין : והבגד הראשון ישרף . ודוקא שחזר למטלית . אבל נראה בבגד זה שהמטלית
המוסגר כדקאי קאי כיון דהנגע אינו ממש במטלית אע"ג דשורפין המטלית כאלו הנגע בה . מ"מ לגבי הבגד הראשון לא חזיקו כאלו הנגע בה . כך הטלה הר"ם ונתקן
התוספתא

אחרי רכשי . דיינין להמטלית כאלו מחובר עדיין לבגד
הראשון . והויב לשרוף הבגד . ודיינין נמי להמטלית כאלו
הוא גוף א' עם הבגד הב' שחייב להסגורו עמו (ג) : מש' בגד
לקרן מלכד שהוא דק ומרווח . הוא ג"כ מיופה בליוויים וקוין
מלבעים שונים . עפי מבגד שלובשין בימות הגשמים [ועיין במכות
ס"ד ב' : (ג) כך רגילין לעשותו מנומך מלבעין הרבה . קוין
קוין]
הנגע להמטלית עמא אלא נשאר כשהתרו . והרי ב' דינים אלו אינם
המטלית שמוסגר בו דהרי חשיבין נגע שבו כאלו הוא במטלית . וא"כ יהי' נמי דין הבגד הב' כהמטלית לשרפו עמו .
דהר"ך יסבב נגע א' ב' דינין הלוקין לשרוף הלך א' ולסגור חלק אחר וכ"כ דין הבגד הראשון אינו פשוט כ"כ שיסאר כשהנראה הנגע
בבגד הב' דהרי ודאי סד"א לכיון דלענין המטלית חשיבין הנגע שבבגד הב' כאלו חזרה נגע להמטלית . ה"ל לענין דין בגד הראשון . ישרף
גם הוא אע"כ דמשתנו רק כחזר הנגע לבגד הראשון מיורי ונכה"ג דין ב' הבגדים פשוט . ולא אצטרך להו תנא לאשמעינן : (ג) אולם
הר"ם והר"ב העתיקו ברישא בחזר נגע להבגד דמזיל המטלית . וב"ל דהיל"ל לפ"ז כיון דאין המטלית מחובר להבגד המנוגע .
הלה

זוה שנטל עליו מן הבגד שלא כדן עשה שחיסר מן הבגד . והשתא אם חזר הנגע למטלית איננו מילתא שאלו לא נעלה מן הבגד ה' חזר על מטלית זו
בעודה מחוברת לבגד הראשון וזה עשה שלא כדן הלכך הבגד ישרף אבל אם חזר על הבגד הראשון נריו דתחלת נטילתו היתה שלא כדן מיהו השתא איננו
מילתא שלא בנטל מלות שרפה בנטיילתו שרי הנגע לא חזר במקום נטילתו והרי מקיים מלות שרפה בבגד ומזיל את המטלית כיון שנתקיימה מלות שרפה בבגד ה"ל
לשרוף את המטלית דלא חשיבא חו מן הבגד הראשון . ולפ"ז אין חילוק בין טלה המטלית כשהוא זכין עומדת בפני עממה אם חזר נגע לבגד מזיל את המטלית :
אלא שזריך ליישב הא דתני בתוספתא שני בגדים המוסגרים נעל מטלית מזה וטלה ע"ז ומזה וטלה ע"ז ונראה נגע באחד מהם הוא ומטליתו ישרפו . ומפרש הר"ם
הוא ומטליתו היינו הטלה שנטל מזה וטלה בבגד האחר ולא דמי למתני' דמזיל את המטלית . שיש לחלק בין מוסגר המחובר למוסגר זכין המחובר לשהיה
עכ"ל . וזה משמע כדברי משה למך דהחזר לטבור מזילו . ולע"ד לא יתכן כדפי' . ולולי פ"ה הר"ם אפשר לפרש הוא ומטליתו היינו המטלית המחובר בו בזה שבראה
בו הנגע ואע"פ שלא נראה במטלית אלא בבגד הוי כאלו נראה במטלית כיון שמחוברין חשיבי כחד וה"ו נגע החוזר לנטייה : ואפשר לפרש עוד דהך דתוספתא לא
היירי במוסגרין שכהה בשני וקרקע כענין שמפרש הר"ם במתני' לשון מוסגר אינו מיושב שהבגד אינו בר הסגר כלל ואמאי קרי ל' מוסגר כתי"ש לעיל . אלא כך
דינא דתוספתא במוסגרין ממש כגון כהה בראשון דקתני לעיל מכבס ומסגיר ובתוך ימי הסגרו נטל ממנו מטלית וטלה על השני המוסגר כמוהו וזוה נעל וטלה ע"ז .
דכהה א"ש שאם נראה ירקק או אדמדם באחד מהם ישרף הוא ומטליתו שניטל ממנו ומחובר בחזרו דהכח ההסגר היה כדי שזיכיהו הסמינים כסוף שבעו שבעו שבעו
הנגע מזיל את הסמינים ובעת שהסגר כבר היו עומדים לשרפה ואין חילוק בזה בין נראה בבגד ובין נראה במטלית שבעת הסגר היו שניהם אחד ולא דמי להך דכתיבנא לעיל במוסגר
דהר"ם דכהה בשני וקרקע וטלה מן המוסגר כשהוא שט"פ עשה שלא כדן שחיסר מן הבגד אפ"ה אם נראה בבגד מזיל את המטלית . דהתם לא הייתה החזרה הסגר לבגד אחר שקרקע
וטבור הוא כמ"ש הרמב"ם שם אחר שקרקע מכבסו ופוערו וטבור ולכך מזיל את המטלית . אבל מוסגר ממש שהחזרה חייבתו הסגר וה"ו כספק טומאה מה"ה עד שזיכיהו
הסמינים ומשהזיכיהו הסמינים הרי הכל עמא ומי הוילאו מחזרת טומאה וירך לעלוי' הכל : והשתא דלחנין להכי יש לקיים שתי הנתיבות דהר"ם גורם חזר נגע
הוי אלא לפי שחיסר מן הבגד שלא כדן השתא ששורף את הבגד שני . אבל הרמב"ם שהניח מלת מוסגר כמשמעו שחייב בהסגר מדאורייתא וה"ו מתחלתו כספק טומאה
ואיננו מילתא השתא שהוא עמא ודאי זריך לשרוף הכל : ובדברי יוחא נמי מה שקרה לניסת מזיל את המטלית ממתני' דלקמן פ"ג מ"ה גבי בתיס הבגה מן המוסגר
כשהוא חזר נגע לבית הולך את האגנים ודכותה הכא מוכח דנרסינן שורף ונתבטו בזה מהר"ם שם ותו"ט וכמנהג למלך . ולד"דן מעיקרא לל"ק דהתם הבית לאהר
חילוק מוסגר מן הגורה המטלית והמוסגר גורא במוסגר מן התורה כ"ע מידו שורף ובעתים חולין : והבגד הראשון ישרף . ודוקא שחזר למטלית . אבל נראה בבגד זה שהמטלית
המוסגר כדקאי קאי כיון דהנגע אינו ממש במטלית אע"ג דשורפין המטלית כאלו הנגע בה . מ"מ לגבי הבגד הראשון לא חזיקו כאלו הנגע בה . כך הטלה הר"ם ונתקן
התוספתא

אחרי רכשי . דיינין להמטלית כאלו מחובר עדיין לבגד
הראשון . והויב לשרוף הבגד . ודיינין נמי להמטלית כאלו
הוא גוף א' עם הבגד הב' שחייב להסגורו עמו (ג) : מש' בגד
לקרן מלכד שהוא דק ומרווח . הוא ג"כ מיופה בליוויים וקוין
מלבעים שונים . עפי מבגד שלובשין בימות הגשמים [ועיין במכות
ס"ד ב' : (ג) כך רגילין לעשותו מנומך מלבעין הרבה . קוין
קוין]
הנגע להמטלית עמא אלא נשאר כשהתרו . והרי ב' דינים אלו אינם
המטלית שמוסגר בו דהרי חשיבין נגע שבו כאלו הוא במטלית . וא"כ יהי' נמי דין הבגד הב' כהמטלית לשרפו עמו .
דהר"ך יסבב נגע א' ב' דינין הלוקין לשרוף הלך א' ולסגור חלק אחר וכ"כ דין הבגד הראשון אינו פשוט כ"כ שיסאר כשהנראה הנגע
בבגד הב' דהרי ודאי סד"א לכיון דלענין המטלית חשיבין הנגע שבבגד הב' כאלו חזרה נגע להמטלית . ה"ל לענין דין בגד הראשון . ישרף
גם הוא אע"כ דמשתנו רק כחזר הנגע לבגד הראשון מיורי ונכה"ג דין ב' הבגדים פשוט . ולא אצטרך להו תנא לאשמעינן : (ג) אולם
הר"ם והר"ב העתיקו ברישא בחזר נגע להבגד דמזיל המטלית . וב"ל דהיל"ל לפ"ז כיון דאין המטלית מחובר להבגד המנוגע .
הלה

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבגדים פרק יא תוספות יום טוב סב

הלכות גרסאות

והערב עב מחד: השתי משישלק. דכתיב בצגד למד. או בצגד פשתים. או בשתי או בערב. מה בגד שנגמרה מלאכתו חף ש"ע משחמור מלאכתו ות"ק סבר או בשתי הפסיק הענין: משישלק. במים רוחמים. ויש ספרים שגורסים משישלה. כלומר משישו שולין ומסירים אותו מן היורה רבי יהודה אומר השתי משישלק (ב) והערב מידים. והאונן של פשתן (סד) משישלבנו ולפי שפשתן אין ניכר בין שתי לערב כמו בגמר. משום הכי לא מפליג בהו בין שתי לערב: משישלבנו הכי, ובעל קרבן אהרן פירש מדאמר בצגד או בשתי לא

בעורות. כדפי' הר"ב במשנה י"א [בסופו]: השתי משישלק. פי' הר"ב דכתיב בצגד וגו' מה צגד כו'. חף ש"ע משחמור מלאכתו אויבו גמר מלאכתו השתי משישלק (ודרך היה לשולקו ח"ע"פ שעכשו אין רגילין תוספות פרק ב' דשבת דף כ"ז ד"ה אונין) והערב מיד והאונן של פשתן משישלבנו. חורת כהנים. ונראה לי דלתיא ליה למדרש. מה מנינו. משום דמשכח לקרא דבשר הכי דמפסיק בעור. וכתיב בצגד או בעור או בשתי. וזכרון ובתרי* [בזקרא דוראה את הנגע] לא הפסיק. שמע מינה דלאנמורי להו במה מנינו קא עביד יאמר זה או זה. אלא ששניהם ממין אחד. מה צגד כו': כדפי' כדפי' *

משישלק. פי' הר"ב דכתיב בצגד וגו' מה צגד כו'. חף ש"ע משחמור מלאכתו אויבו גמר מלאכתו השתי משישלק (ודרך היה לשולקו ח"ע"פ שעכשו אין רגילין תוספות פרק ב' דשבת דף כ"ז ד"ה אונין) והערב מיד והאונן של פשתן משישלבנו. חורת כהנים. ונראה לי דלתיא ליה למדרש. מה מנינו. משום דמשכח לקרא דבשר הכי דמפסיק בעור. וכתיב בצגד או בעור או בשתי. וזכרון ובתרי* [בזקרא דוראה את הנגע] לא הפסיק. שמע מינה דלאנמורי להו במה מנינו קא עביד יאמר זה או זה. אלא ששניהם ממין אחד. מה צגד כו': כדפי' כדפי' *

מלאכת שלמה

המשנה אין כתוב דברי ר"מ במסכת נגעים פ"ב והארכיו ס"ס ע"ט. ושירוש מיד לאלתר כשיטו ח"ע"פ שלא לכן הפשתן ולא שלק האמר: משישלק רש"י נראה שמסכים לגרום כחאין דברים משישלה דהא שוין בלשונם ס"פ כמה מדליקין וכן הגיה בלשונם ז"ל ס"ס ר"ל ז"ל. והאונן של פשתן משישלבנו מי שגורס האונן צד"ו ובלוי יוד כאשר הוא בדפוס ברש"י ובתוס' דס"ק דסוכה עטות הוא בידו והכריחו התוס' שם בסוכה דליכא למימר האונן של פשתן משישלבנו סתמא הוא לויח בה פלוגתא ע"ס:

בפי' רעז"ל ופי' שפשתן אין ניכר בין של"ע כמו בלמר. אמר המלקט שהאמר האחר טווי כלפי ידו והאחר לחסר ידו חלל פשתן אינו ניכר בין של"ע אלא לאונן כדמוכה בפי' ק"ד ע"י דאיתיה לי' תרי קיבורי ואמרי לי' הי שחיל ויה ערבא ואחרים לי' ניסא וכו' והלכך בין שתי בין ערב קרי לי' אונין הר"ש והרא"ש ז"ל. ושני ג"כ עוד שם בתוס' דסוכה וגם שם ברה"ט ז"ל בבי טבילי קש וחבילי עלים. וזכר שם פ"ג ס"ו ה' וז"ל שם הא"ש בין של למד בין של פשתן מממאין כנגעים מיד משיטו ח"ע"פ שלא לכן הפשתן ולא שלק האמר וכמה יהי' בפקעת של טווי ותטמא

הפסיק וליכא הקוסא. וז"ל דלעיל בת"ג ילפי' מה אמר כדבריותו חף פשתן כדבריותו וזה פשתן לכן וכו' וזה פליגי ר"י לומר דהו הפסיק הענין. ואפשר דלעיל כמה מנינו יליף ולא מכה היקש וכו' ס"ל או הפסיק ולענין מה מנינו לא שירד הפסיק. וה"ג ר"י הבא כמה מנינו יליף ולא מהקוסא דלא הפסיק אלא כמה מנינו בצגד יליף כמה מנינו בצגד שנגמרה מלאכתו חף ש"י שנגמר מלאכתו וכו' תו"ט דכמה מנינו יליף ות"ק סבר דלא שירד למילף דך כמה מנינו דגד ודאי כל שלא נגמרה מלאכתו אין שמו צגד. אבל ש"י מיד גמי שם ש"ו עליו:

השתי משישלק. וה"ה בעור לר"י איתקש לצגד ואין עור מסמא אלא אחר שנגמרה מלאכתו והיינו לאחר עיבודו. ומינה מלחא נקט פלוגתייהו אלא בש"י ולא בעור נראה דבעור מודה ת"ק דאינו מסמא אלא משנגמר מלאכתו כדדרים בת"כ מדכתב בכל מלאכת עור משמע שששה בו מלאכה היינו שעיבדו וכן פסק הרמב"ם פ"ג. ובתבנה בזה פ"ג דכלים מס"ו. ויש לדקדק דהבא יליף ר"י מה צגד שנגמר מלאכתו ובפי"א דזבחי' אמר ר"י עור משהפסס

תפארת ישראל

בבועו ס"י י. וע"ע בפרקין לקמן ס"י ע"ג: (ב) דרגילין היו לבשל השתי של למד. כדי שיתלבן ויפה. מדהוא הנראה בחזק ע"ג הערב שטוויין בין חוטי פשתן צפנים. וכ"ל דרך אחר שיתלבן ע"י השבול נחשב גמור מלאכתו [ונש"ס שנת כ"ז ב' ג' נסיון עד ששלה. ר"ל עד ששלה וימחר אותו מיהיבם ששלה ס"ס: סג] דהערב מדבזין בין חוטי השתי שמונחין דחוקים יחד על הערב. הרי מכסין אותו צ"ל לדנין. וכדאמרן. ומדאינו נראה אין מקפידין כ"כ על ליבדו (סד) פשתן דדייק ונפין ולא נקוה [רש"י שנת כ"ז ס"א ח' ורז"ו כ"ג]. ולפי"ז גם הכי מילתא דר"י היא. ובתרתו פליגי את"ק. דלת"ק בין למד ובין פשתן רק ש"י שבהן מקט"ו. ושניהן ח"ל לבזן כלל. ולר"י בלמר מחלקינן בין הנראה לערב שאינו נראה. ובפשתן לא מחלקינן בין שתי לערב. ויכסוהו. לכן אין מקפידין על ליבזן הערב. אבל בפשתן כמעט חוטי השתי והערב דומין צעדין. ואינן ניכרין רק לגרדי האונן דמתוך שטוסן צ"ח תדיר וכן מלאכתו בקרי הוא להכירין ויפה [ע"ז י"ז ב']. ומגם חוטי פשתן שלהם וגם הבגד שנאמר משה שניהן דקין. לפיכך חוטי השתי נראין צדדין הערב. ומשום הכי מקפידין ללבזן שניהם יפה. ומשום כי מלבזנין הפשתן גם קודם טווי'. ועוד כ"ל דמשום שהפשתן צפופו אינו לבן כל כך בלמר. והלכך לא סגי ליה בלמר שיבשלוהו ושיאלא מננו הלכך צדישול. וגם מה"ע סגי להלמר שיבשלוהו אחר שטווי'. אבל פשתן שאינו לבן צפופו. לפיכך נותנין האונן צדיכל חס של תער שיתלבט ע"י. וכדי שיתלבן גם פנימויות החוט ויפה. לפיכך מלבזנין הפשתן קודם טווי'. וי"ז דכ"י יליף

דגם התלמידים אל שכן ר"א רכס כולם כבר ידעו עתה פשוט כזה שלפיכך לריך הסגר שמה יעמוד בעיניו ב' שבועות. ואפילו הכי ר"א גם עתה הדין לא ר"ה לומר מלחא קבלו מרבו. ולהתלמידים היה נראה דוחק לאוקמה סגירה דקרא משום חשש זה. מדכתבין בחר סגירה ראשונה ואם פשה תפסה. ומשם דוקא כשאפשר שיפשה בחר סגירה ראשונה. דהרי קי"ל צענין קרא כדכתיב [בכספא דרין מ"ה ה' ב']. ע"ה דלחא אינו וקאמר שבקי' לקרא דאינו דחק ומוקי אנפשי' [בכספא דרין כ"ט ב'] דלמדוקובל ביד הכמים שצריך הסגר. על כרחק רק מחשש זה הוא. ובכ"ה"ג לא צענין כולה קרא כדכתיב. מדאפשר לקיים מלחמו [ועיין תוס' בתוכות מ"ד ח' ד"ה אין]:

משום דרך בלמר מונחים חוטי השתי דחוקים יחד על הערב אבל בפשתן כמעט חוטי השתי והערב דומין צעדין. ואינן ניכרין רק לגרדי האונן דמתוך שטוסן צ"ח תדיר וכן מלאכתו בקרי הוא להכירין ויפה [ע"ז י"ז ב']. ומגם חוטי פשתן שלהם וגם הבגד שנאמר משה שניהן דקין. לפיכך חוטי השתי נראין צדדין הערב. ומשום הכי מקפידין ללבזן שניהם יפה. ומשום כי מלבזנין הפשתן גם קודם טווי'. ועוד כ"ל דמשום שהפשתן צפופו אינו לבן כל כך בלמר. והלכך לא סגי ליה בלמר שיבשלוהו ושיאלא מננו הלכך צדישול. וגם מה"ע סגי להלמר שיבשלוהו אחר שטווי'. אבל פשתן שאינו לבן צפופו. לפיכך נותנין האונן צדיכל חס של תער שיתלבט ע"י. וכדי שיתלבן גם פנימויות החוט ויפה. לפיכך מלבזנין הפשתן קודם טווי'. וי"ז דכ"י יליף למד ופשתן גם קודם טווי'. אם רק נגמר מלאכתו מקט"ו נגעים מדכתב בצגד למד או בכגד פשתים או בשתי או כערב לפשתן או למד. והיא לפשתן או למד ל"ל. והכי סגי למכתב או בשתיין או בערבן. וכמו כן כתוב בחר הכי בהשגה ושקו או את השתי או את הערב בלמר או בשתיים. דג"כ מלות למד ושתיים מיותר. אלא תלח לאשמועי' דגם ל"ס שאינו שתי או ערב. דהיינו חף שלא נעווה פדיון. אפי"ה כל שנגמר מלאכתו מקט"ו נגעים. ולפיכך דק אונין שכבר תולבט. מקט"ו נגעים. וכן פירש"י לעיל [שנת י"ז ב']. וכפי הנראה מתוס' שם מורו לרש"י דאונן היינו פשתן שלא נעווה פדיון ע"ס. אבל גוי למד מדלין מלבזנין אותו עד אחר טווי'. לפיכך לא נמ"ל אמקט"ו עד שיהי' נעווה זה ולשתי זה לערב. כל זה כתבנו ע"ד רש"י דפשתן גם קודם שטווייהו היינו דמתניתין ומקט"ו לר"י. אבל תוס' [שנת כ"ז ב' ד"ה אונין וכסוכה י"ב ב'] הרכו להקשות ע"ז הא"ך יעלה על דעת שום תלח שיהא פשתן סרוק קודם שטווייהו מקט"ו נגעים מכדי רק ש"ע כתיב. ולפיכך פירשו דאונן היינו חוטי פשתן שטווייהו בין של שתי בין של ערב. וש"ע דנקט כרישא. היינו רק בלמר. דניכר בהן איזהו שתי ואיזהו ערב. אבל חוטי פשתן שאין ניכר בהן איזהו שתי ואיזהו ערב. שניהן נקראין אונין. וכתבו עוד שגם בערוך פ"ן כן. ואני תפסתי ולא מילתי כבערוך שרש אונין. ואם כוונת רבננא למהלך אלוני שכתב ספרי הנראה מדברי רש"י [סוכה י"ב ב'] אינו ואינו הוא הוא. אבל הכי גם כדכתיב אלוני תבא הסרוק דלניו גיטו פשתן דדייק ונפין ועומד לטווי'. הרי שכתב להפוך מרעמו"ס. אולם זה שכתבו דש"ע שהוכיח ר"י כרישא היינו רק בלמר. הרי לפי שכתבו לעיל גם רש"י ל"ל כן. דגם רש"י מודה דפשתן אינו ניכר בין שתי לערב ומש"ל. ולפיכך ילכנו כל הפשתן הסרוק שמתו יעשו השתי והערב. ומ"ש רש"י [נדרים נ"ה ב'] דלניו היינו דדייק ולא נפין. כמדומה שט"ס היא. אלא כ"ל דדייק ונפין. ובת"ש רש"י נעלמו סוכה ה"ל. אמנם ת"ש ה"כ דש"ע דת"ק היינו רק בלמר. כפי הנראה מפירושו זה ס"ל לר"י דאונן דסיפא ימי דברי הכל היא. ואין כן שום דעת מרעמו"ס כן. וכמו שכתבנו לעיל. וגם הרמב"ם בפירושו ובתוכו. וגם הר"ש והרא"ש כאן. וגם רש"י וחס' בסוגיא דשנת ה"ל כולם פ"ה דשתי וערב דת"ק היינו בין בלמר ובין בפשתן]:

השתי משישלק. וה"ה בעור לר"י איתקש לצגד ואין עור מסמא אלא אחר שנגמרה מלאכתו והיינו לאחר עיבודו. ומינה מלחא נקט פלוגתייהו אלא בש"י ולא בעור נראה דבעור מודה ת"ק דאינו מסמא אלא משנגמר מלאכתו כדדרים בת"כ מדכתב בכל מלאכת עור משמע שששה בו מלאכה היינו שעיבדו וכן פסק הרמב"ם פ"ג. ובתבנה בזה פ"ג דכלים מס"ו. ויש לדקדק דהבא יליף ר"י מה צגד שנגמר מלאכתו ובפי"א דזבחי' אמר ר"י עור משהפסס

עטון כיכוס דילוף מצד טראוי לקבל עומאה במומשה וכו' ואמאי לא אמר התם כי הבא מה צגד שנגמר מלאכתו. ואין לומר דלחומר א' כד משמע שהקבל עומאה וכו' אלא דלחמר התם מה צגד המקבל עומאה וכן משמע בפ' כמה מנין ת"ל והבגד אלא דאפילו של"ע אינו בכלל צגד סתם ולר"י מרבי התם כוונתם פחות משל"ע ע"ס כמ"ה הרב שם והאונן של פשתן. פי' הרב דלא מפליג בפשתן בין של"ע שאינו ניכר וכו' ובקרבן אהרן כתב צגד רבינו הלל מלחא תני וכל פשתן דהוה משמע דקאי אש"ס דלעיל וקתני האונן שסס חוטין דעוניהו לתפירה שאינם לא שתי ולא ערב ולא ממנו ע"ה דלעיל להו ע"כ ודין זה ל"ע לפס"ד דמשמע לי כל חוטיין באין צמדין לארביה אין להן עומאת נגעים כלל כי היכי דעוניהו בכל העומאות וכל רבי קרא אלא ש"ל שצמדין לארביה ולעשותן כגד וכשאין עומדין ליארג מ"ל דשייך בה עומאה וככתבו עוד מזה לקמן מ"ו:

הפועל - טו ט"ז
הילופי גרסאות
א"ת ט"מא"ת ד"ל ו"ד
ובכ"ג א"ת ט"מא"ת בכ"ג ט"ז

אלוהו רבה

מן מן הכבוד העליונה
כו' . כבוד העליונה
הוא שמכון עליו השמי
והכבוד התחתונה הוא
בכבודו עליו את הארוב :
שני דפי חלוק. כדמלא
בתוס' ב' דפי חלוק
מלמדין כי עם זה ופשוט
מזה לזה א"ל חתמה
כד"ל כמ"ל שכן ע"ג
קיום אבל פטע חזק
ועשאו אחד אין מלמדין
זה עם זה ואין פשוט מזה
לזה . וקפ"י חת"י כי הא
דרכי חת"י :

משנה אחרונה

היתה פסיקות אינה
מנמאה . המפרשים לא
פירשו לנו מ"ל הא .
ונראה דהא נמי משלש
פ"ש ילפי' מה שלש
פ"ש כולה חתיכה אחת
אף ש"ו כן . ומליין
למירר דבהא נמי פליגי
ת"ק וד"י כהא דתני
פכ"ה דכלים מ"ה בגדי
עניים אע"פ שאין בהן
שלש פ"ש טמאין ופירשהו
המפרשים דמיררי בעלי'
שלתה דקתני בתוספת'
אם רוב שפתותי
קיימין אע"פ שאין בהן
שלש פ"ש טמאה מרוב
ומיררי שמתחברת
בחתוכות הרבה וכל
החת אין זה שלש
ומתחברת לה ת"כ
שאלה ותשיב כולה
הבור . והיינו נמי
עמיה דת"ק הכא כי
הכי דהתם שתי
חתיכות מלמדין שלש
פ"ש ע"י חיבור ה"ה
ש"ו שמקשרין נקשרה
כד"י הוי כחיבור רוב
והא דבעי התם רוב
שפתותי קיימין היינו
למדרג לענין שלשה
פ"ש אבל ללש"ע פ"ש
כל שתי חתיכות
מלמדין ור"י סבר
דלשלש פ"ש נמי בעיין
רוב שפתותי קיימין
אבל שתי חתיכות
לא הוי חבור .
וע' במגן אברהם ר"ס
ע"ו בא"ה שכתב
פלוגתייהו דת"ק ור"י
אי קשרה הוי חבור
ולפי מ"ש אין ראי'
מכאן וע' רפ"ב
דפרה : מן מן הכבוד
עליונה לתחתונה . פ'
קצו שעל שיהם כורכין השתי וכן כ' הר"ם והרמב"ם . ולא פירשו כן רפכ"ה דכלים

כדי לארוג ממנה שלש על שלש . בת"כ יליף ליה ג"כ במה
מלינו מבגד שאין מיטמא בנגעים בפחות מג' על ג'
כדלעיל : **אפי'** כולה שתי אפילו כולה ערב . דא"ל שיהיה
שתי וערב יחד . דקר משמע מלת או בחלק בזה או בזה .
קרבן אהרן : **מ' הסליל** . לשון

הר"ב עץ חלול כמין קנה שמחברים
עליו המטווה . ולא ידעתי למה
יעשוהו חלול אם המטווה מהחבר
עליו . ולא בתוכו . ולשון הרמב"ם
יעשה כמו קנה מטץ נקוב (ולה
שני עלים אחרים) ויחבר עליה
המטווה . והוא אשר נקרא סליל
ע"כ . ונראה בעיני שהוא הדיוסטר
שבמשנה ג' פ"כ דכלים . שמפרש
שם [הר"ב והר"ש] שנקשה על זה
הטואר . וראה לדברי ששם כתב
הר"ב . שהוא נשפ"ה בלע"ז .
ובכאן מלאחי כתוב סליל אשפ"ה
בלע"ז . ואם שמויהן חלוקים שזו

נקרא דיוסטר . וזה נקרא סליל אפשר שתמונת ג"כ אינן
שוות ממש . ולכן ג"כ לזה לועזין אותו נשפ"ה ולה אשפ"ה :

הכבוד העליונה . כתב הר"ב ונראה הנגע בכבוד האחד .
השני טהור . לשון הר"ם כל זמן שהוא שתי השני
טהור * [פירוש עליונה ותחתונה תמלא ברפכ"ה [דכלים]

הר"ב ולא כעין חלוקים שלנו וכו' כ"כ הר"ם . והרמב"ם פ"י . ב' דפי חלוק הוא בעת ההבדל בגד' או חלוק מחברו כאשר
ישארו

משייתלבנו . שנתנים אותן בתור שיחממו בהבל התמור . ויתלבנו
שם : פקעת , עץ שהגשים מסבבות המטווה מן הכות לחוכו : כדי
לארוג ממנה שלש על שלש . שיהא זה שיעור לעשות כל
הנגד של שלש אלצעות על ג' אלצעות ממנה . גכ השתי
גם הערב . כדקתני ואפילו כולה
שתי . ואפי' כולה ערב : היתה
פסיקות . שהיו החוטים שבפקעת
מופסקין . לא היו חבור . אבל אם
היו קשורים היו חבור : אפי' פסיקה
אחת . שאין בכל הפקעת אלא
פסיקה אחת . וקשרה . לא היו חבור
ואין הלכה כרבי יהודה : **מ' המעלה**
מן הפקעת לחברתה . פעמים
שהגשים עושות פקעת בת אמה .
או בת שתי אמות . ומגלגלות ומסבבות
מזו לזו לעשות פקעת גדולה . ואם
עד שלא חעלה את כולה נראה נגע
באחד מהן וחוט מחברן . הוי השני
טהור : סליל . עץ חלול כמין קנה

שמחברים עליו המטווה : כובד העליונה . שני עלים עגולים
שהאורגין כורכים בהן השתי שלהן וגוללין ונראה נגע בכובד
הא' . השני טהור . דלא הוי חבור : וכן ב' דפי חלוק . נמי
אינן
בדברי הר"ב ובמ"ס שם בס"ד : **וכן** ב' דפי חלוק . כתב
דפי חלוק הוא בעת ההבדל בגד' או חלוק מחברו כאשר
ישארו

מחברים עליו המטווה : כובד העליונה . שני עלים עגולים
שהאורגין כורכים בהן השתי שלהן וגוללין ונראה נגע בכובד
הא' . השני טהור . דלא הוי חבור : וכן ב' דפי חלוק . נמי
אינן
בדברי הר"ב ובמ"ס שם בס"ד : **וכן** ב' דפי חלוק . כתב
דפי חלוק הוא בעת ההבדל בגד' או חלוק מחברו כאשר
ישארו

ותטמא בנגעים כדי לארוג ממנה שלש על שלש ש"ע בין שהיתה כולה
שתי בין שהיתה כולה ערב ע"כ : במה יהא בפקעת וכו' ועיין בספר
קרבן אהרן ראש פרק י"ג דפרשת נגעים . וכתב הר"ם ז"ל מפרשים
ש"ע דריבא של למר ופשתים ואונין של פשתן דקתני נדהו לפ' פשתן
שלא נטווה משום לכבר הנא תנא ש"ע ולא יתכן דש"ע כתיב אלא
כפשתן עווי איירי וש"ע דריבא בשל למר שניכר בין של"ע וכו'
כדפי' רעו"ל : מ' בפ"י ר"ע ז"ל נראה נגע באחד מהן

מלאכת

שלמה

וחוט מחברן הרי השני טהור . אמר המלקט נראה ש"ל הוי השני טהור
שאין החוט מקברן אי נמי ה"ג אע"פ שהחוט מקברן הרי השני טהור
והיא היא : סליל פ"י בערוך סליל שסולל ומתגלגל והוא מסתוריתא
בלשון ארמי והגשים מגלגלין את החוט ממנו על הפקעת ויש אומרים
שהסליל קנה הנגדה כדמתיא אלו הן קנה זה הסליל הר"ם ז"ל : בפ"י
רעו"ל שהאורגין כורכין באחד מהם השתי שלהם וגוללין האריג באחר

תפארת יבין ישראל יבין

ספר . ר"ל שיש בו ב' לדים מתגדלים . בב' קלות הקנה
האמלעי לרצו . ועליהן כורכין המטווה : עב) הן ב' קלות
עגולות שקצועין לרוחב כסא' הריגוס . ובקורה העליון כרוכים
חוטיו השתי העומדין לארוג . והן מחוברין למה שנאמר כבר
מהחוטו שתי ה"ל' . שברוך על כובד התחתון [ועיין יקושת רובלין
ז' כ"ה] ומפרש הכא הארץ יהיה הדיון אם נראה נגע במה שברוך
על א' מהן . מה יהיה דינו של השני שמחובר לו : עב) הן ב'
חתיכות בגד שמובלגין לגמרי . אלא שכסירלו ללבשן . עובדין
אותן יחד ממעל למקום הכתפות . כדי שיתכסו בהן האדם .
בא' לפטיו . ובהשני לאחריו . ומדהן מחולקי' מהדדי נקראה בשם
חלק . א"ג מיירי הכא בשעדיין לא נתקנו כראוי לעונבן יחד
בראשן ובדלמרון . אלא מיירי בשעדיין הן בהחורא שהובא
מצינו האורג . שאורג ב' הדפין יחד . ורק משום שהקנה אותן
יקויר נקב בלמעט . כדי להכניס שם ראשו . להכי אין האורג
להפסיד הנגד ע"י הנקב הזה שיעשה הקנה . להכי אין האורג
משליך הערב בלמעט ב' הדפין במקום הנקב שיעשה הקנה .
ומלא ב' הדפין מחוברין שם יחד רק בחוטיו השתי . והקנה
אותן יחדוך הדפין זמ"ז . ויעשה לו כתפין מזה ומזה : עב) בא'
מב' החלקים בשעם שהן מחוברין יחד והרי עמיד להשפירן
זמ"ז . דאילו בתפירים יחד אפילו כולן מעליות פחותים מעב"ג .

אלא באחד מהן כורכין השתי ובאחד כורכין הנגד האריג . נראה
דבא

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבגדים פרק יא תוספות יום טוב סג

ציונים

בגש . טז ל"ט

הלופי גרסאות

בגש . טז ל"ט
טז ט"ז

תוספות הדישים

טז בהר"ב ד"ה בגש
המסכת . לשיטת
הרא"ש על שיהא ע"ז
לישנה על מכות כו' :

אליה רבה

י נראה בשתי העמוד
כו' . הוא כמסכת
שתי כ"ו שהוא עמוד
לארז . חבור . גמר
מלארז . אין טעם אלא
על מקום שהוא עמוד
לפשוט :

משנה אחרונה

דהכא לא ניחא לפרש
כן דא"כ היינו סיפא
נראה בשתי העמוד
האריג טהור נראה
באריג השתי העמוד
טהור וכ"כ בשתי שטל
הכובד האריג טהור .
ולא ניחא להו לפרש
לדעת משום שאין עתיד
לארז יותר והכא קמ"ל
דבשתי שבכובד אפי'
עתיד לארז אינו חבור .
ללא יתכן מה שעתיד
לארז לא ליהוי חבור
וע"כ ה"ג שאין עתיד
לארז והא תו למה
ל"י . לכך מפרשים
דשניהם בשתי הכרוב
ומשום דאותו שכתב
הכובד עליו א"א שלא
יהא שם עמו
מעט מן השתי .
הרי השני טהור .
ומשמע דה"ה
דאין פושין מזה לזה ולא
מלטרפין לשיעור שלש
ע"ש :

בגש המסכת . פ"ה
הרב חוסי
הערב על שתישבו
על מכוס הוו כשתי
להטיר' עמו וכ"כ הר"ש

ישארו שני חתיכות מחוברות בחוט מן השתי ומן הערב :
בגש המסכת . פ"ה הר"ב חוט הערב כו' . ועד שיתישבו
כו' . הוי כשתי להטירק עמו לנגע כגרים . וכ"כ
הר"ש ור"ל לשתי העמוד מלטרק . והרמב"ם מפ' דנפש המסכת
ובשתי העמוד ענין אחד הוא .

הרי השני טהור . **בגש המסכת ע"ה**
ובשתי העמוד ע"ה **הרי אלו מיטמאין**
בנגעים מיד ע"ה ר"ש אומר השתי אם
היה רצוף ע"ה **מיטמא : י נראה ע"ה**
בשתי העומד **טהור . נראה**
באריג

ותחלת הכובד לריק שיהא ג' על ג' . וטור מה ענין ב' בשתי
נירין לג' על ג' . ולכן כ"ל דה"ג קודם שיארג בו שלישו .
ול"ג על ג' . והענין כדכתב הר"ב משמא דגמ' במשנה ב'
פ"ג דשבת העושה שתי בשתי נירין בנירים . שמרכיב שני
פעמים כל חוט של שתי בניר . ובפסעס הג' [מרכיבין] על
חוט המורכב על הקנה . ע"כ . וקמ"ל דקודם שהרכיב
השלישי מלטרק לשתי העמוד * [אבל אני פירשתי שם אותה

אין חבור . ולא כעין חלוקים שלטו שמחכים ומחברין בו
בתי הזרוע ושאר חתיכות בתפירה של חבור גמור דהוא
ודאי חשיב חבור כאילו הוא בגד אחד . אלא מיירי דלא
מיחבר כולו האי : בגש המסכת . חוט הערב שכנס לתוך
השתי כנפש לתוך הגוף . ועד
שיתישבו על מכוס אלא הארוג
הוי כשתי להטירק עמו לנגע כגרים .
אז נמי בתחלה כשאורג בו שתי בשתי
נירים קודם שיארג בו ג' על ג' :
ובשתי העמוד . הם חוטי השתי
שבין כובד העליון לתחתון שעומדים
שם ליארג ולהסך בהן חוטי הערב .
וקא משמע לן דלא תימא כל חוט

וחוט עמוד בפני עלמו ואין בו רוח כגרים . אלא כולה
חבור זה לזה . ואם נראה * (נמי) נגע גדול זה . טמא גדול
אחר : אם היה רצוף . שהחטים רגופים זה אלל זה . כעין
רלפה שאורגין זה אלל זה . שכן דרך האורגים ליישבן להיות
אריגתם מכוונת אז חשיבות חבור . ואי ללא הכי . חזין כל
חוט כאילו עומד בפני עלמו . ולא הוי חבור . ואין הלכה כרבי
שמעון : י נראה הנגע בשתי העמוד האריג טהור . כשאין
טפיד

(* גד' ש"כ וכו' ר"ד יתא תיבת נ"י

מלאכת שלמה
נראה וכו' כך כ"ל ש"ל ומבאר בפרושו ז"ל רפכ"א דלנים : ובשתי
העמוד הם חוטי השתי שבין כובד העליון לתחתון ובמסכת אהלות פ"ה
קרי לה מסכת פרוסה . דרי אלו מיטמאים בנגעים מיד איני יודע מה
שיך גירסת מלת מיד הכא ושם אשגרת לישא דמתני' ללעיל הוא

יבין ישראל תפארת יבין

נגע שעליהן . אבל חותן חוטי שתי שכרוכין עדיין על כובד
העליון . שאינן מונחין יחד כפי הראוי לסמכתן באריג אלא
מונחין מצולבלין . אין מלטרק נגע שעליהן . ונ"ל דפקעת וסליל
ללעיל . דמשמע דהא נגע שבהוטי פקעת וסליל עלמו מלטרק .
היינו ללא כר"ש : ע"ה נגע : פ) העומדים לארז . והן החוטי
הכרוכים על כובד העליון ומתחמין ממנו לכובד התחתון .
ומתחברים להכובד שכבר נארג וכרוך סביב לכובד התחתון .
וא"ת הרי כבר תני הכא לעיל דמכובד עליון לתחתון חוטי
חיבור והרי ה"כ השתי העמוד הוא ככובד העליון והאריג הוא
ככובד התחתון . ונ"ל למכפל ולמתני . ואח"ל דאין מהתם סד"א
דוקא בעתיד לקלפן יחד חיבור להכי נקט הכא שתי העמוד .
דהיינו שעומד לארזו יחד עם הכובד שבכובד התחתון שכבר
נארג . ליהא דהרי הר"ש כ' דמתוספתא מוכח דמשנתו מיירי
רק בעתיד לקוף השתי העמוד מהאריג . וכן מוכח לפע"ד גם
ממשנתו גופה . דאין בעתיד לארזו השתי להכבד . א"כ מי
גרע הא מכבד וימין כסיפא . שהימין אינן שייכים כ"כ
להכבד . אפ"ה כשנגע בהכבד יטרק הימין . מכ"ש שכשנגע
בהאריג שיטרק השתי המחובר בו וליך לו . אע"כ דהכא
בעתיד לקלפן מיירי . ועוד דקאמר היינו שעומד ומתוח עדיין
בכסא האריגה להאריג . אלא כ"ל דכובד עליון ותחתון ללעיל .
כולו בשתי שלא נארג מיירי . והיינו שכשירלע האורג לתחתון

מלטרפין [הרמב"ם פ"ב מלכות ה"ב] : ע"ה) מסכת הוא אריג של
ש"ע יחד [כפופים ט"ז פ"ג] . והיינו שלאחר שהשליך חוט הערב
בין חוטי השתי . וכבר הכה עליו האורג בכלי הנקרא בלשון
משנה בשם קירוס [ועמ"ש בס"ד שנת פ"ג מ"ג] ושעל ידי הכאה זו
נדחק חוט הערב שאושר אל מה שאורג כבר ומתיישב במקומו
יפה . אבל כל שעדיין לא הכו עליו עדיין בהקירוס ליישבו יפה
אז נקרה חוט הערב נפש המסכת מדעומד בפטים כנפש בהגוף .
ועתה חיוק להאריג כנפש בהגוף : ע"ה) הן חוטי שתי העומדים
לארז . בין חותן חוטי שתי המתחמין בכסא האורג בין כובד
עליון לתחתון . הן מונחים רגופין זה אלל זה . ובין חותן חוטי
השתי שכרוכין על כובד העליון . שכן אינן מונחים מסודרים
רגופים כראוי . אפילו הכי נגע שבכל שני החוטים הסמוכים
מלטרק : ע"ה) ר"ל מוד אף קודם שהתחיל לארז כלל . אפ"ה
מלטרק הנגע שבכל שני החוטים הסמוכים יחד . ונ"ל דבגש
המסכת קמ"ל דאע"ג דאין חוט הערב מונח עדיין במקומו
הראוי לו אפ"ה מלטרק נגע כגרים שעליו ושעל השתי יחד .
ובחוטי שתי העמוד קמ"ל דאע"ג דאין החוטי מתחמין רגופין
זה"ל . רק כרוכים על כובד העליון הילך והילך . אפ"ה כל
שהחוטים השתא סמוכים הרי נגע שעליהן מלטרק לבגרים :
ע"ה) דס"ל דדוקא חותן חוטי שתי שמתחמין בין כובד עליון
לתחתון . ששם מונחים רגופים זה"ל כפי הראוי לארז יחד מלטרק

משמע דוקא לשתי מלטרפין ולא לאריג דקודם שתיישבו על מכוס אינם
היינו שכבר נארג כתיקונו ומפרש נראה במסכת ובשתי העמוד קמ"ל
עבור דוקא שאין יראה אלא באחד מהן אבל מקלחו כזה מלטרפין כזה
העמוד טהור . דוקא לבדו לאשוקי מקלחו כזה ומקלחו כזה דרישא דמלטרפי' דרי' אלו
לפי פ' הר"ש כנפש המסכת עד שלא נארג כתיקונו הוא . יש לישב ללעיל כמ"ה קמ"ה לר' יהודה השתי משולק והערב מיד קמ"ל הכא דבין נפש המסכת שהוא הערב
ובין בשתי עמלון מיד אפילו לר' יהודה דהא דא"ר יהודה לעיל משולק היינו כשהוא בעלמא קודם שיתן לאריגה על הכובדין אבל זה שכבר מונח בכלי האורג
עומד לארז אפילו לא שלקו ממנו . והרמב"ם לפי שטחו דנפש המסכת היינו שכבר נארג און לפרש כן לכך לא העתיק מיד ואפשר שלא ה' בגירסתו : ר"ש אומר
השתי אם ה' רצוף מטמא . שפי טהור שיך למתני אם אינו רצוף עסור דכסא הוא דלעיל . אבל מלאני לר"ש לטון כזה בדוכתי עובא כפ' בתרא דכלים מ"ג ובפ"ב בפרה
מ"ג ובפ"ד דכבורות מ"ט ופ"כ דשביעית מ"ג : י האריג טהור . פ"ה הרב כשאין עתיד לארז יותר וכ"כ הר"ש . ולא התנו נמי שאין עתיד להללו עם האריג כמו
שהתנו כסיפא . דהכא אפילו קולפן עם האריג ונראה בשתי האריג יחד מלטרק

עבור

תוספות יום טוב נגיעים כל הבגדים פרק יא ר' עובדיה מברטנורא

הרכבה. בענין אחר: י שורף את הנימין. ושיעור הנימין מפורשים ברפכ"ט דללים. נימו הסדן והסודרים.

תוספות חדשים

בבשנה את הנימין. פה עפ"י סג"ל. וכן סג"ל טעם להם ושיעור הנימין עם אכזבות. סג"ל:

משנה אחרונה

אכל כסיפא נראה באריג את קוללו עם האריג עמא דנראה בסדן שורף את הנימין. וז"ל אי אין עתיד לארוג יותר מאי אריג דקתני נראה בשתי האריג טהור והא אפילו שתי גופי טהור כיון שאין עתיד לארוג לאו שתי הוא אלא חוטין בעלמא ואין להן עומאה כדפי' לעיל מ"ח. וי"ל שאין עתיד לארוג עם אריג זה ודעתו לארוג בפני עצמו וכיון שעומא לינטל מן הבגד הזה אינו חבור. ולא דמי לזה דתנן פרק ברה"ש דפרה שלל הכובסין ובגד שחפור בכלאים חזר לעומאה אע"פ שאוסן לינטל. דהתם אחרת שיהא מיהא ינחה ל' בחיבורן והכא לא נריך לחיבורן כלל: נראה בסדן שורף את הנימין טהור. בנימין הסדן טהור. וכתב הר"ם דנימין בטלו אבן הסדן ואין הסדן בטל לנימין

עתיד לארוג יותר: השתי העומד טהור. היינו מה שאין עתיד לקלן מן השתי עם הארוג: הנימין. חוטין בבראש הסדן ובסופו: מציל את האומרות. שפת הבגד. שאינו שורף אותו. דכתב ושרף את הבגד בלמר או בפשתים. שאין תלמוד לומר בלמר או בפשתים.

באריג השתי העומד טהור. נראה בסדן שורף את הנימין (א) נראה בנימין הסדן טהור (ב). חלוק שנראה בו נגע מציל את האומרות (ג) שבו. אפי' הן ארנמן: יא כל הראוי ליטמא

עמא טמא ולא אוליא של ארנמן ושל זכורית טובה שמינן מועמא בנגעים ת"ל אשר יהיה בו הנגע הראוי לקבל נגע. פירש הר"ם הראוי לקבל נגע. עכ"ל. לאפוקי הני סקן לזכורית. ע"כ: יא כל הראוי ליטמא טמא מה ט'.

מליל. בת"כ אוליא את האומרות של שיראים ושל זהב שאין מינן מיטמא בנגעים. ולא אוליא של ארנמן ושל זכורית טובה שמינן מועמא בנגעים ת"ל אשר יהיה בו הנגע הראוי לקבל נגע. פירש הר"ם הראוי לקבל נגע. עכ"ל. לאפוקי הני סקן לזכורית. ע"כ: יא כל הראוי ליטמא טמא מה ט'.

מלאכת שלמה

כשמסיך המסכת מאספו ומנלגלו על מנור אורגים ע"כ: י השתי העומד טהור היינו מה שאין עתיד לקלן מן השתי עם האריג שדרך לשיר מן

כשמסיך המסכת מאספו ומנלגלו על מנור אורגים ע"כ: י השתי העומד טהור היינו מה שאין עתיד לקלן מן השתי עם האריג שדרך לשיר מן

יבין

תפארת ישראל

יבין

וכא דמסיים תנא וחפילו הן ארנמן. אורחא דמילתא נקט [קד' רכ"ט פ"ג משו"ה ה"ו]. וי"ל דהא דקתמר חפילו ארנמן. לאו לניממא דכ"ס לזן. דלדבריה מדכוח ארנמן הו"ל לבוש. ואין טומאה נגעים חלה עליו. ואי לגבי שאר לבשים קתמר חפילו קשה דלדבריה ארנמן דהשיב טפי משאר לבשים (כללים פ"א מ"א ופ"ט מ"ד) מסתבר גבי' טפי דלא בטיל לגבי בגד המנוגע. אלא משום ששכחתימרא הוא משאר לבשים רגילין לחסכו מהבגד כדי ליפות הבגד ע"ז [המשנה סוף ג"ק]. להכי שפיר קתמר מלת חפילו ארנמן. דאף בארנמן שמפני יקרותו מאד נס בשפת הבגד לא יתחכו מנגו אלא ייחזו בו לקישוט. ולהכי הדר"א דבעל לגבי בגד וישרפו עמו. קת"ל. א"כ נקט חפילו ארנמן. אע"ג דרגילין לעשותו מלמר שמעמא בנגעים. ומכ"ס מש

חוטי השתי בכמה האריגים. כורסם יחד בכובד העליון ומחבר קלות החוטין הללו סביב לכובד התחתון. ועל החוטין הללו סכרוכין סביב לכובד התחתון. קתמר תנא לעיל דאין חיבור לבשתי שבכובד עליון והיינו משום דהשתי שבכובד התחתון אינו עתיד לארוג כלל. ורק כדי לחזק חוטי השתי בכובד התחתון כרכן עם סביבו. א"כ הכא קת"ל דחפילו השתי והאריג שניהן על כובד א' אש"ה תמ"ל: (א) הן חוטין שעושיין בקלות הטלית לטו. פרחינן בל"א. סיהו אינן חיבור רק עד שיעור ארכן המפורש (כלים פ"ט מ"א) (ב) דבגד אינו טפל להנימין: (ג) הן שפחות הבגד שעושיין אותן מחוטי עינין לטו. או שלל יקרע. ובהנך גזירת הכתוב הוא שח"ל לשרפו. סיהו מדקתני סתמא משמע אף שהאימרא לבנה אש"ה יולל.

וכ"כ הר"ם. וקשיא לי דנימין הו ידות ומביאין טומאה מדאורייתא ולא שייך כאן ביטול ובטומאת נגעים נמי נוהג דין ידות כדפי' במ"ב. ולולי דכרי רבותיו נראה הטעם כדפי' לעיל דחוטין שאין עומדין לאריגה אין להן דין ש"ו וא"כ נימין הללו שאין עומדין לארוג אין בהן טומאת נגעים ולא שום עומאה כשאר חוטין בעלמא. וכל דלא שייך ב' טומאה נגעים אין לו ג"כ תורת יד שהנגע שבמקום זה אין לו דין נגע טמא כלל ולא דמי לשאר טומאות דמטמאין היד אע"ג דהוה בפלמו לאו בר קבולי טומאה הוא. התם דבר המטמא הוא מטמא ודאי כל הנגע בו ומטמא היד אע"ג דלא חוי מנורת הכתוב דרבי רחמנא נוגע ביד כנוגע בכלי. אבל הכא משום מראה מטמא והידוץ הוא ואין לו אלא במקום שאמרה תורה שהוא מטמא ובמקום שאינו מטמא אין כאן דין נגע כלל והלכך נראה בסדן דראוי לנגע שורף את הנימין שהכלי מביא טומאה ליד אבל נראה בנימין כמאן דליהא הו שאין כאן טומאה כלל: אלא שהר"ם הביא תוספתא פשה מן הנימין לנימין הסדן טמא. ופי' הר"ם שיש נימין לסדן מלך זה וגם מלך אחר ואם פשה מזה לזה כיון שהנגע בשני ראשין בטל הסדן אנביהו עכ"ל ולפעמי' חיל דנימין מיטמאין בנגעים וטמא משום ביטול. אבל לא יתכן לטע"ר דאמאי נקט פשה ולא תני נראה בנימין משני הגדדים. וראיתי שהרמב"ם בחבורו פ"ג העתיק תוספתא זו בלשון אחר פשה מן הנימין לסדן הסדן טמא וגם זה נריך ביאור אי הנגע שבנימין אינו מטמא חפילו פשה נמי לא מטמא כיון דנגע אין כאן פסיון אין כאן. וי"ל דמיידי דיש בפסיון כגרים ויש כאן שיעור נגע בסדן עצמו וטמא מחמת עצמו ולרבותא נקט פשה דנגע מן הנימין אל הסדן וסד"ל דחפילו כגרים לא מטמא כיון שזמן הנימין ב' ובמקומו אינו טמא קת"ל דכגרים מ"מ טמא א"כ אדרבה מוכה מהכא דבנימין ליכא טומאה נגעים כלל וכדפי'. והא דנקט נראה בנימין הסדן טהור. ה"ה דחפילו נימין עצמן טהורין אלא איידי דקתני רישא דהסדן מביא טומאה לנימין תני סיפא דאייכא לא ודיקא נמי דרישא תני שורף הנימין ודומיא דהכי הו"ל למיתני בסיפא מילי את הסדן כדתיב בסמוך גבי אומרות וכן לעיל בת"ו גבי שורף שייך מילי אלה להכי תני הסדן טהור לגמרי לחפילו מנגע טומאה אין כאן שאין הנימין טמאין כלל:

מציל את האומרות שבו. הר"ם מפרש שחם האומרות לזכורית וי"ל דלמר בת"כ אם הם של ארנמן אע"פ שמינם טמא בנגעים שורין דכתב ושרף את הראוי ליטמא טמא מה ט'.

יא כל הראוי ליטמא טמא מה ט' הרב כגון למר ופשתים ועור ע"כ כלומר דלענין עומאה נגעים איתמר הך כללא דהא איכא ש"ו וכתים דלא מטמו במת ומטמאין בנגעים. אלא הכא בבגד ועור איירי. ואע"ג דפשוטי כלי עור טהורין במת ומטמו בנגעים בת"כ הרמב"ם פ"ג מהש"ל. הני נהי דמדאורייתא לא מטמו במת מדרבנן מיהא מטמו. ועוד דבנגעים נמי לא מטמו אלא כשעשאן כלי כח"ס הרמב"ם שם. וככה"ג במת נמי מטמא דחפילו מקלע כ"ס מטמא ככ"ו דללים מ"ד: אש"ס

עובדיה מברטנורה נגעים כל הבגדים פרק יא תוספות יום טוב סה

צינונים

יב בנר ע"ה י"ב
י"ב ו"ב י"ב
י"ב ו"ב י"ב

ירלה בגבחהו. ולזה נראה שנתכוון הרמב"ם ז"ל [וה"ש הרמב"ם בגדה דנרש כ"ל שז"ל גמדה דנרש. והוא ספ"ק דבינה דף ט"ז. לענין כלאים קשים דשריין וקאמר האי נמטא גמדה דנרש שריא. ופי' רש"י נמטא בגד שקורין (* פלמרא בלע"ז גמדה קשה כמו גמוד מסאגא (בפ" ע"פ דף קי"א [ופירש"י] לתכוונו ומנעליו) דבר שהוא כוון נעשה קשה. דנרש מקום. שריא לשיבס טו'] : **יב בגד** המוסגר. כתב הר"ב שהי' בו נגע ולבשו. וכך פי' הר"ש. משום דמוכח מת"כ דמייירי אף בימי פסיון ובתוספ' משמע דדוקא בעורות ארמיין הכי. ולא בגדים : **יב בגד המוסגר**. שהיה בו נגע ולבשו. ואין הנגע כיכר בו : כולם טהורים. דאת הודאי הוא מטמא. ואינו מטמא את הספק

משנה אחרונה

השתא כמו שנמלא עשאו הי' ג"כ מתחלתו ואין כאן פסיון. וכת' דלרבה אוקמי' חזקת ע"ה ר"ה דמשיקרא שמעולם לא הי' בו נגע וה"ל מסתמא לא הי' מתחלתו כחזרויו. זה אינו דמ"מ העור גופי' איתרע חזקת' מכת הנגע שנתוכו מתחלתו וא"כ אין כאן פסיון ומהור. ומיהו נראה דאם מלא הנגע בחזרויו מכוון נגד מה שכתבו ממש שהי' נראין הדבר' שמתחלתו עבר מעבר לעבר אין כאן ספק דכל דבר המזוי ושכיח אינו נכנס בספק כמבואר בתוספי' בי"ד סי' י"ז ובכמה דוכתי. ובהו יס לחלק בין בגד לעור דבגד שהוא עך מסתמא מתחלתו עבר מחוכו לחזרויו ואין כאן פסיון. אבל עור שמתמא בנגעים בין רך ובין קשה כמ"ס הרמב"ם ובדבר קשה מסתמא אינו רגיל להתפשט מיד אלא שזהו כמה ימים ותליין במזוי ועמא. והשתא י"ל דכתיב איירי מחני'

ואל תהנה בו. ואי לאו דלכבו הוה מינכר בנגעו. וכתב מהר"ם וכגון שהי' לו שאר בגדים לזבועים ונולד בהן נגע. ע"כ. וכלומר שאפילו אם ע"י הנגע לא הלך לו הנגע. משכחה לה. היכא דאית ליה דבר בגדים לזבועי ולאחר שנלכבו נולד בהן נגע. שהם אינם מיטמאים בנגעים. כדתנן לעיל מ"ג : **[כולם טהורים]**. לטון הר"ב דאת הודאי הוא מטמא כו' כדפי' לעיל בספ"ה לענין אדם. הר"ש והע"ג דהחם קרא דייק (* [פלטא] *) כד"י ליתא הכי

בוועי

תפארת ישראל

יבין

(י) ונ"ל עוד דמ"ס בתוספתא דסדין פושט קמטיו ורואין נגעו. וכ"כ גם הרמב"ם [פי"ג מטו"ל ה"ו]. ע"כ ז"ל דהו דוקא בסדין. מדרגילין לפתוח קמטיו. משא"כ קמטיו כלי עור למשתנו אין רגילין לפתוח קמטיו. תדע דאם היו רגילין לפתוח קמטיו לא הי' נחשב ביניהם ביה"ט וככים שולת [כלים פכ"ו מ"ב] דרק בנפשט טהור : (יא) ונ"ל דע"כ גם בבגד נגע חדש הוא. וזהו שאמרה תורה בבגדים דקרתתו או נבחתו כמו גבי ראש אדם. מלכד פי' חז"ל הג"ל סי' ע' רנה להודיענו ג"כ ששייך נגע בבגד בין פניו ובין בגד אחריו. וכן פי' הראב"ע בשם הגאון רפינו דקרתתו ונבחתו האמור באלם ובבגדים פירוש שהיה שזה ועוד כ"ל דגם בעור דמהשב ככה"ג פסיון. עכ"פ דינו כפסיון רחוק ור"ן בגדים [כלעיל מ"ד]. דלא מתעבר להרחיק כל כך דין העור מהבגד. אלא ששגייתן ר"ך בגדים. אלא שבבגד נידון כנגע חדש ובעור הו"ל פסיון : שרניל הכיס להיות ששגליו מונחין סמוכין ותוספין זל"ז יחד. דכשהנגע בין השגליו הו"ל ביה"ט. ואין מטמא סם נגע [מכ"ס וה"ש]. ונ"ל דמייירי דשגליו הכיסין אינן נפתחי' לעולם. דאל"כ היכי ס"ד דמשום דכשהכיס סגור עומדין השגליו תכופין יחשב הנגע שבין השגליו כביה"ט לענין קבלת טומאה נגע. הרי כל עשה פתוחו וסגורו והיכי ס"ד דנימא בכה"ג ביה"ט [ושין כלים פכ"ו מ"א וי'. ומכילתין פ"ב מ"ד]. ול"פ הו"ל ללחומתא קאמר דנראין דכרכן דאם הנגע כגרים ממעל להשגליו מנערף לכגרים משקן לשקן. דלא גרע מחוטיו שתי כשמונחין יחד [מגיל סי' ע']. והרי גם באלם ס"ל להר"ש דנגע שצב' אלבעות סמוכות מנערף לכגרים [פ"ה מ"ז] : (יב) דאם הנגע צבער הא' ופשה בצבער השני טמא. ודוקא בעור אבל בבגד לא מחשב פסיון (יא) : (ק) משכח"ל דכההו בראשן שנתערב בכמה צבעים שגולן כהה צבן נגע בתחלה שיכירו. כגון שחזר נגע להמטלית שלקה מהעומד בעיטו. דאז שורף הבגד [כמ"ז]. ונתערב אותו בגד המוטלה על בגדים טהורים מוטלים. א"כ מייירי שלצע כולן. ועי"ז לא ניכר הנגע או דלצע כולן ולא עברה הנגע מהבגד המנוגע ע"י שנלכב. אבל בבגדים האחרים שנתערב זה צבן. ג"כ נולד צבן נגעים הנכרים גם השתא. והא"פ טהורים. מדטולדו בבגד אחר שנלכבו [ומי"ז]. א"כ דמייירי שאתר שרקע הנגע מהבגד בסוף שצבע השני [ומי"ז]. נתערב בבגדים אחרים שנקבצים כמות : (קא) דהרי בכל א' מזה התערובות ליכא רק ספק טומאה. וכיון דבגד מוסגר הוא לא הוחזק עדיין לטומאה. ובכ"כ כל ספקו טהור בנגעו אדם [ומי"ז]. וה"ה בנגעו בגדים. דאם נקט שנתערב באחרים דייט ספק וכו'. הרי אפילו נתערב חד בגד נמי לשתי מה"ס. י"ל דאין ה"ז. אלא דאז היה אסור ללבוש ביד הודאי א' טהור עמא

שהדבר ספק אימתי נולד הנגע בחזרויו ובהכי הני החמת והתורמל פושין מתוכו לחזרויו שהדבר מזוי שאח"כ נולד. ובבגדים הדרב הדבר מזוי כדפי' : **יב בגד המוסגר** שנתערב באחרים. פי' הר"ב שכתבו והא"כ נתערב וב"כ הר"ש דאז לא נגעו הא מינכר בנגעו וכתב הר"ש דבתוספתא איתא דלבינה מטהרת בבגד המוסגר ור"א בר"ש אומר הרי הוא בהגדרו ומתני' כראב"ש ע"כ ולפ"ז הי' נראה דהלכה כראב"ש דסתם במתני' ומחלוקת בביריתא הלכה כסתם אבל הרמב"ם ספק כח"ק דתוספתא ופסק נמי כמתני' ע"כ לא מפרש מתני' בלכבו. וא"כ קשה האיך מתערב. אלא שהר"ש מפרש עוד פי' אחר דמייירי בשני בגדים כזה בגדים וכוה כסלע ולסוף שבו כסלע וכוה כסלע ואינו פשה עד שלא נזקק לטומאה ספקו טהור משנזקק לטומאה ספקו טמא כלעיל בפ"ה. והיינו נמי דאמר הכא במוסגר טהור ובמוחלט טמא ע"כ. ולטון נתערב באחרים לא משמע שאינו יודע איזו פשה דסתם תערובת היינו תערובת ממש שנתערב ברוב טהורים. וגם נתערב באחרים הכי משמע דאלו באינו יודע איזו פשה הי' למיתני נתערב באחר וגם הרא"ש מפרש לה לענין נתערב ברוב טהורים : עוד כתב הר"ש פי' אחר דמייירי במוסגר שכהה בשני וקורע מקום הנגע כחשפטו והבגד קרוי מוסגר שנתערב באחרים וחזר הנגע לאחד מהם ואלו ידעינן שבמוסגר חזר שורף. והבתא דספק הוא אינו מטמא את הספק אלא דבתוספתא משמע דבמוסגר ממש בתוך ימי הסגור מייירי עכ"ד. ואינו תמה על כל מה שטרח הר"ש בזה משום דהא מינכר בנגעו. והא משכחה לה שנתערב בבגדים של עכו"ם שאין עומאין בנגעים כלעיל בר"פ וקמ"ל דכוס טהורין שאינו מטמא את הספק. וגם עיקר הך מילתא שאינו מטמא את הספק גבי נגעי הגוף מיתנייא ובבגדים מנ"ל וכן הקשה תו"ע. ומ"ס דאין להחמיר בבגדים יותר מאדם ע"כ לא יתכן דמלינו חומר בבגדים מבאדם לענין עומד בשני ולענין טהור חוץ לעירות. וכמ"ס הרמב"ם בחבורו סי"ג. ומיהו בתוספתא תני בנגעי בתים כל ספק טהור כמש"ל רפי"ב. והרא"ש לא כתב משום דאינו מטמא את הספק דאיהו מפרש משום ביטול ברוב כפשתא דמתני' ובהא ליכא ספק דביטול עשה כולו אית : **כולן טהורים**. לפי טעם הר"ש והר"ב דאינו מטהר את הספק ניהא דמוסגר ששנינו לא נזקק לטומאה מטהרין כלעיל פ"ה. אבל להרא"ש דמפרש לה משום ביטול ברוב ז"ע דמוחלט נמי ליבעל. והרא"ש כתב דמוסגר שהוא קל בעל ומוחלט דחמור לא. וז"ע דככל התורה אין חילוק ואיסורי חלב ודם וותר ופיגול דאיסורי כרת הן מ"ל בעלי. ומלבין הרמב"ם בחבורו נמי נראה שמתרש מטעם בטול ברוב שכתב מוחלט שנתערב באחרים כגון עמאין אפילו אחד בכמה אלפים ע"כ. וז"ע מנ"ל דמוחלט לא בטל. ובכסף משנה כתב דבת"כ מיייתי ל"י מקרא. ולא מלאתיו. ונראה דהא נמי ממארת ילפינן מללא כתיב מארה או ארורה אלא ממארת לפי משפיל שמאחי את כל המעורב עמו וכן פי' רש"י גבי מים המארתים דלא כתיב ארורים אלא מארתים שמראין קלה בנזפה של אשה. ושוקר ממארת במוחלט כתיב גבי שפ"ג דרש"י נמי למוסגר היינו מדמתיב. לרעת אבל לא אמרו במוסגר תן בו מארה אלא לאסור בהגאף אבל שאינו ממאיר אחרים. ומהאי טעמא נמי קל"ז ועשאו מוכין טהור במוסגר ולא במוחלט כיון דביטול ברוב לא מהני בי' אש"ג דככל התורה מהני שגשגה כולו היתר והכא לא מהני אלמא לית ל"י תקנתא כלל. ויס דלקק דכמ' בכורות דף כ"ג ארמיין דביטול ברוב בטומאה לא מהני אלא למגע אבל במשא טמא והכא במוסגר משמע דטהור לגמרי אפשר כיון דטומאה משא אינה אלא מדרכין כמ"ס החו"ס שם בנגעים דלא שכיחי לא גזרו :

ק"ט

[משניות שחרות ח"ב]

נגעים כל הבגדים פרק יא

סו

כתבו דהא שריפה כפי כדו לתורות שאמרן מותר כמו שהוא בתמור' פרק אחרון משנת אחרונה אבל סו תן מראה לא היה אפרן מותר וכמו שמביא שם הרב תו"ט בשם תוס' דהואיל וצוה הכתוב לשורפן או געשה מצותן והלך לו האיסור ע"ש ומה שכתב הרב תו"ט שהרי מצינו שרפה שמותר בהנאה בתרומה שמה שאני תרומה שמה דכתוב רבוי שלך תהא להסוק תבשילך אבל עולה וכלאי הכרם וחמץ אסור בהנאה בשעה שרפה כמו שזכרנו שם במשנה ה' והל"ב ב' מוחלט דכולהו לא י"ל רבוי להנאה בשעת שריפה :

יבין

נמא ואסור בהנאה. דהא שרפה צני. ר"ל ללא תימא כיון שקללו למוכין נחבטל שם בגד מנוגע מעל המוכין. על זה כתבו דהרי שרפה צני. כלומר הרי הסורה חמרה ששרוף הצדד. ולא חמרה שיקרענה ויבטלו משם בגד. אלמא אף שיקרענו. עדיון שם בגד עליו. ולפיכך עדיין מומתתו עליו ואסור בהנאה [ועי' פ"ג ט"ז כ"ד פ"ג ס"י י"ט] :

תפארת ישראל

יבין

פמא. אלא גם מוכין שלו כמא ויש בו מלות שרפה. וגם חמיר משאר נשרפים שאפרן מותר בהנאה [תוס' מ"ג ד"כ פ"ג]. אצל בגד מנוגע ששרף אפרו אסור בהנאה. וכ"כ אמרין בתוספתא דמכילתין [פ"ג] דלעיל ואצטני מצינו מנוגע ששרפן מעמלן צביאה. וכל דכולהו טעמא מדכתובת גבא ממחרת וכמ"ל. וכוז יטורן קושיא רמז"ט להר"ם ור"ב שכתבו דמשום הכי

משנה אחרונה

מסור הנסקל. ינאה לי מה שפסק הרמב"ם כחמץ שורפו ואפרו אסור. והמה בתנן אברהם ר"ס חמ"ה דאם אפרו אסור האף שורפו וטמא יהנה באפרו. ולמאי דפי' ינאה דדוקא בנקברין דאפרן מלאורייתא חיישינן טמא יהנה. אצל חמץ שנחלקו בו ר"י וחכמים דלר"י שורפו ולחכמים מפררו ובסוף תמורה סתם לן כר"י ומסקנא לן הלכתא כמאן ולכך פסק תרומה לחומרא שורפו ואפרו אסור ואין לחוש שיהנה באפרו דאפי' יהנה אין כאלו אסור ודאי טמא מן הנשרפין הוא. ואסור בהנייתו ל"ש כפ"ב דקידושין גבי המקדש באיסורי הגאה שכתב כל איסורי הגאה ולא חשיב קך. ויניהו ה"ל כתב שם לשייר נותר שפוגל ומחן אצל התו"ט כתבו שם דהני לאו שורא נינהו וע"ש ל"ט :

הלכתא נבירתא כללא דפרק יא

כגרים. וכולן מנוגע. וא"א שיפשה אפ"ה סגורו אף דשבועי א' לא ב"ם מדי. עכ"פ שמה יעמוד בעינו ב' שבועות וישרפנו [וכ"ל דאע"כ צריך כהן לבקרו בסוף שבוע א'. דאם יעבור או מטהרו. ואם יכהה או לאחרי כבוש למראה בינוני. ובסוף הסגר שוב ימצאנו במראה בינוני. אז אפילו פשה מכבסו ופחור [בלעיל סימן י"ד]. וכשימצאנו בסוף הסגר א' במראה חזק. ובסוף הסגר ב' ימצאנו שוב במראה בינוני. צריך לקרוע במקום הנגע ולשרוף מה שקרע מתוכו [כמשנה י']. פסיון הסמוך כ"ש. והרחק או התור שיעורו כגרים :

משנה ח ש"ע שלא התלבנו עריין. אפ"ה מטמאו בנגעים. שיעור הפקעת של שתי או ערב שיטמא בנגע. הוא יהיה גדול כפקעת שחציו שתי וחציו ערב כפי שיעור הצריך לבגד של גע"ג אצבעות. וכיש בהפקעת פסוקות אפילו נשער רק במקום א'. אם אין בכל חוש כדו לארוג גע"ג אצבעות אמ"ש בנגעים. מיהו בקשרם יחד הו"ל חיבור. אפילו הן מפסוקות הרבה :

משנה ט ב' פקעות שכרד מא' סוהן להבירו והוש' שבינונית מחברן אין א' מהן נטמא מנגע שבתכרו. וכ"כ ב' סלילים שכרד מולו. ואפילו חושי כובד העליון שמחוברין בבגד שעל כובד התחתון. אף שמעורין יחד בכמה חושי שתי אפ"ה אינן חיבור. ואפילו ב' דפי חלק שכבר נארגו ומעורין וז"ל רק בחושי שתי. אפ"ה אינן חיבור. אבל חושי שתי המתחזין בכסא ארוגה אפילו אינן מניחים מסוררים זא"ז. וכ"כ חוש הערב שכבר נורק בין חושי השתי. אף שלא התיישב במקומו כראוי אפ"ה מצטרף לכשיעור נגע כגרים : **משנה י** שתי המתוח מהנארג שכסא האורג. כשיש נגע בהשתי או בהנארג. הרי השני טהור. סדיו והנימין שבקצוותי'. הסדיו עיקר והנימין מפל לו. וכשיעקר מנוגע נטמא הספ"ל. ולא איפכא. נגע בתבגד. מציל האומרות. אפילו הן ממין החיוב :

משנה יא כל צמר או פשתן שמקבל שום טומאה אף שאמקט"ו מדרס נטמא בנגע. ואפילו קלע של פסינה שספינה עצמה אמקט"ו. וכ"כ וילון שבפתח שהביא אמקט"ו. ושכיס של סבבה שהסבבה עצמה אמקט"ו. ואפילו מטפחות שאינן מצויירות שיהיו לספרי'. שאינן לתשמישי אדם כלל. ואפילו אבנט או רצועות מנעל וסנדל שאינן רחבים רק גרים. וא"א שיפשה רק באחוריו הרצועה. יש בבדן דין נגע. בגד עב ששערותי' בולטות. וצריך שתראה הנגע בהארג ובהשערות יחד. כיס עור עם שניצין. הרי הנגע שכשניצין כביה המתרים. ונגע שעל הקמטין מצטרף מקמט לקמט לכגרים. אם אין רגילין לפתחן. ופושא גם מתוכו לאתרויו ואיפכא מיהו כל פסיון שמעבר לעבר. אפילו קרוב דינו כרחק וצריך שיפשה כגרים :

משנה יב בגד מוסגר שנתערב בטהור. אפילו חד בחד. התערבות טהור מרלא תחוק לשומאה עריין. ובנקצץ אפילו למשלניות פתוחות מנגעא"צ. ואפילו מעורות בקצוותיהן יחד שמקט"ו לתבא אפ"ה מנתבטל מהן טומאה דמעיקרא. גם טומ' הסגר דלשעבר נתבטל מהבגד וטהור ומותר בהנאה. אבל מוחלט שנתערב. אפילו ברוב לא בטיל. או משום החשיב. ואי משום דתוה כ"ג דלא בטיל. [תמתינ דלא חשיב לה בע"ז פ"ה מ"ט]. ובקצצו אפילו תחזיר למוכין. נשאר בטומאתו ובאיסור הנאתו. ואפילו שרש לאפר טמא ואסור בהנאה :

חוק

אפרו אסור. אלא שהתוס' כתבו בתמורה פמא דנשרפין אפר מותר ללאהר שרפו מלות אלו ל' איסורו כמו אין לך דבר שנגעית מלותו ומוטלין בו ולכך אפרו מותר אצל נקברין משך איסוריהו לעולם ע"כ. ולכ"ז שור הסקל שרפו נמי אפרו מותר שהרי כיון שסקל נעשה מעותו ואילו ל' איסורי' וכששרפו אה"כ אפרו מותר. וה' ל"ט דסתמא תנן כל הנקברין אפרן אסור : ובהכי ינאה נמי הא דלמח בתמורה כל הנשרפין לא יקברו. ופי' רש"י דילמא משכח להו חישג וחכיל להו והקשה תו"ט דלא"כ בנקברין נמי ניתוס ודחק בזה. ולעד"כ מדהקפיד הכתוב לשרפן היינו טלא יראו ולא יתלאו בעולם והלכך לא יקברו דבקבורה און מוחלין ין העולם. וברא דפי' לעיל דאפר הנקברין אסור מדאורייתא דגמרי'

משנה א כל בגדי צמר ופשתן. ושתי וערב שלהן. או עור כשהן של ישראל. או של נשים עבדים וקטנים. ואפילו של גר חושב שאמ"ש בנגעי אדם. מטמאו בנגעי בגדים. הקונה בגד מנוגע שקעט"ו. אף שביד המוכר לא ה' מטמאו בנגע. אפ"ה כשישראל קנהו מנוגע חייב להראותו לכהן. עורות כרייות המים אמ"ש בנגעים. רק בחיבור להן אפילו רק הוש כורבן המקבל שאר מומאות. אפילו שגם חרש דמא סמין שאמקט"ו נגע. גזה"כ הוא שיטמא בנגעים : **משנה ב** צמר או פשתן שעירב זה או זה עם מין שאמ"ש בנגעים. ושרפן יחד. ועשה מהתערובות בגד. אזלינן בחר וראב : **משנה ג** עורות ובגדים צבועים אפילו רק בטבע. ובתים הצבועים רק בידו אדם אמ"ש בנגעים :

משנה ד השו"ע שבבגד. שרק א' מהן צבוע הולכין אחר הנראה : במראה נגע בגד הוא או אדום מאד או ירוק גרין מאד ומצטרפין לכגרים. ואפילו האדם ממראה א' והפסיון ממראה האחרת יורחש. ואם נשנתה ממראה למראה ופשה ישרף. ובלא פשה נסגר רק עור שבוע א'. ולא אמרין נגע חדש הוא :

משנה ה עמר בעינו סוף שבוע א' יכבסו וכשיעבור בכבוס. טובלו ושרפו. ואם לא יעבור בכבוס. כסגורו שנית. ואפילו נתחפר בכבוס זה שבסוף שבוע א' למראה בינונית. כך דינו. ורק אם אח"כ בסוף הסגר ב' נשאר במראה בינוני שבו. מטבילו וטהרו. ואם אז יתחוק למראתו בתחלה ישרף. וכ"כ בפשה בהסגר א' או ב' ישרף. וכבחה ממראה פסול לכינוני. אם בתחלה טהור. ואם בסוף הסגר א' מכבסו ומסגיר. ואם בסוף שבוע ב' קורע מקום הנגע ושורפו. ושוליה משלית על הנבק :

משנה ו וכשיהוור אח"כ הנגע על גוף הבגד. שורפו. והמשלית ניצל. וכשיהוור להמשלית שורף הבגד והמשלית מסגיר מחדש : משלית שלקח מבגד מוסגר. או מבגד שנקרע ממנו מקום הנגע כג"ל וטלאו על בגד טהור. ובסוף שבוע ב' או אחר הפסור חזר נגע לבגד הא'. שורף גם משלית זה. וכ"ש בחזר הנגע לבגד הב' ששורף המשלית. והבגד הב' נסגר מחדש. ובחזר להמשלית הבגד הא' ישרף [וכ"ש המשלית] והבגד הב' נסגר עם המשלית מחדש. ולכשיחטרה לבסוף שורף המשלית [וא"ת למה הבגד הב' נסגר מחדש. מ"ש ממשלית טהור שעלאו על מקום קרע הנגע. שכשהוור הנגע להבגד מציל המשלית כריש משנתנו. ואמאי ויהי' הבגד הטמא דחתם כמשלית הטמא דהכא. והמשלית הטהור דחתם בבגד הטהור דהכא. וא"כ אם התם אין המשלית המועט נגדר אחר הבגד הרוב שמחובר לו. מב"ש דהו"ל הכא שאין הבגד הרוב נגדר אחר המשלית המועט שמחובר אליו. והו"ל שהבגד ניצל לגמרי. י"ל תתם מטהור הנגע להבגד שהי' בו נגע בתחלה. הולין הקלקה במקולקל. והמשלית שבו עדיין לא איתרע כלל. להכי המשלית ניצל לגמרי. אבל הכא טרלא חזר נגע להבגד הראשון רק להמשלית אחר שניצל מהבגד הראשון ואחר שנתחבר בהבגד השני. אף שהדינן המשלית המקולקל לבגד הראשון המקולקל שישרף גם הוא. ע"פ מדאיתילוד הריעותא בהמשלית אחר שנתחבר בבגד השני. איתרע גם בגד השני ויסגר :

משנה ז נגע שבפסם לבן שבבגד. ופשה גם לפסם אחר לבן אף שאפסם צבוע מסיף ביניהן. ומקרי פסיון. אבל צריך כגרים פסיון. ככל פסיון דרשק. ובגד הולו צבוע ויש בו רק פסם א' לבן. רחב

נגעים כל הבגדים פרק יא

תוספות אנשי שם פרק יא

הנגע ולא שרפה ועבר הנגע ותפרה כנגד אחד לכן אם חזר להטילתו שהוא מקום הנגע הראשון כנגד יסרף ואם חזר להנגד שהוא חזר לטעם נגע הראשון אין להטילתו נגד אחד הנגד יסרף אם לא היה הנגע תחלה בהטילתו וחזר להטילתו שאין הנגד כולו נגד אחד הנגד יסרף

¶ חו"ט ד"ה הרחוק כגרים כו' אבל מצד זה לצד זה כו' . כלמחמת כנימין כתב ש"ס הרע"ב כמ"א. הוא ככלל היה בתחלה כגרים ופשה אח"כ דלו אם אינו כלל אחד אינו מלמדשין רק בעזרתו אבל כשהיה תחלה כגרים כליוה לך שפשה עומא אף שלא בעזרתו

יב בהר"ב ד"ה כולם מהוירים כו' . את הודאי הוא מטמא וקשה בלא ככר הוא עומא ולא כיון דלא יכול להסגירו ולא להליטו משפט ע"כ מטמאו כדלעיל פ"ד מ"ה :

בהר"ב ד"ה וישאו טובין . דבריו הם לקו"מ מדברי הר"ש אבל הר"ש מפרש שחזר הנגע לאחר ששאלו מיטין לכן הוכרח לו"מ שלא הוידלו וחזר הנגע למקום שלא הוידל שיש גע"ג . אבל הר"ב שכתב שבכך טוקק גדלה שמפרש שחזר קודם ששאלו מיטין אי"כ לא כו' לריך לומר שלא הוידל :

חו"ט ד"ה בגד המוסגר כו' וב"ל דלרווחא דמלתא כו' . הרע"ב כתב דלא לחוחא דמלתא כתב דלא לא הו' ניכר ע"י הנגע אי"כ אינו יכול לא להסגירו ולא להטילו יחי' עמוד נגמרי :

פ"א א תוי"ט ד"ה יראו בתחלה כו' מה ענין ימים כו' . והמפרשים כתבו ש"מ אם לא ידע הכתב על מי הנגד והסגירו וכשהוא ליד ישראל טעון הסגר הדם :

ה במשנה העומד בראשון יבסם . כתב בלוקטו משנה להכנס ע"י ו' סממנים [וכבר מוכח במפרשי המשנה] וכבר דע"כ דהו' סממנים אין מעבירין את הנגע דאל"כ איך ידע אחד מהסגר שני אם פס . וכתומם (ויקרא י"ג י"ח) והנגד וגו' אשר תכנס וגו' פ"ו רש"י ובר מהס הנגע אם כשכנסו תחלה ע"י הכתב ובר מהס הנגע לגמרי וכתוב וכוונס שנית ויהר ר"ל שיעבטו ועוד . הרי דכתיב פ"י הסממנים הוא לנסיון אם יעבור או שיכסה למראה השלישי או עמוד ואם אינו עובר טעון הסגר :

תוי"ט ד"ה העומד בראשון כו' . מדכרו כזה וכל"ה הכהה כלאהן ממשע דהא דכהה כלאהן טעון הסגר התוא מג"ס דהנגע והבזבים לדוד כתב דלום א"ל ג"ס הדלה כתיב בסוף הסגר ראשון ואם בעינו ע"כ ש"א דאף אם כהה לריך הסגר והגז"ש לא אישטרך ר"ל לכהה למראה שני ולא למראה שלישי דלו עמוד בלא הסגר :

¶ תוי"ט ד"ה שדוף . השפטים לדוד כתב למאן דגרים הטולה מן המוסגר כו' חזר להטילתו טוקף את הנגד חזר להנגד מ"ל את המטילת מפרש הטולה מן המוסגר היינו שהתק מקום

תוספות יום טוב נגעים כל הבתים פרק יב ר' עובדיה מברטנורה

ציונים

פרק יב א כל הבתים . ודוקא בדרך ישראל . דבבית ארץ אחוזתכם כתיב (ויקרא י"ד) : הויך משל עבו"ם . אם קמו בית בדרך ישראל . דהכי משמע . אחוזתכם מטמאה בנגעים . ואין אחוזת העבו"ם מטמאה בנגעים . וכשם שאין אחוזת מטמאה בנגעים . כך בגדיהם וגופם אין מטמאים בנגעים : יראו בתחלה . והימים שהיה בהם הנגע כל זמן שהיו ביד עובדי כוכבים . אינם פוליס לכן מן החשבון : בית עגול . שאין בו זווית : פריגון . שיש לו שלשה זוויות . שלש

פרק יב אבל הבתים מיטמאין בנגעים . לאחויי כדפי' הר"ב בר"פ דלעיל . ועיין מ"ש שם :

חויך משל עבו"ם . וכן העמיק הר"ב . והר"ש כתב אלא משל עובדי כוכבים גרסינן . דהכי איחא בריש פ"ט דגיטין [דף פ"ב] . ומפרשים ההם דפירושו חויך . ומ"ש הר"ב וכשם שאין אחוזת מטמאה בנגעים כך בגדיהם וגופן כו' . כך הוא במקל"ט פ"י הרמב"ם . אבל בת"כ שבידיו ל"ג וגופן . וכן אינו במקל"ט פירושי הרמב"ם . ויראה לי לגנופן לא לריך . שלמדנו מדכתיב אדם כי יהיה בצור

א כל רבדים נסין פ"ד ויבגלי עולה פ"ב פ"א מ"י ע"כ פ"ד פ"ד ו' א' ע"ד סוף ה"י . בית עגול מ"ד ה' ע"ג פ"ב ק"ד מ"י ט"ז כ"ז

חלופי גרסאות
א חויך משל עבו"ם בנימין פ"ב ג"ס לשל כתיב .

תוספות חדשים
א תוי"ט ד"ה בית . ולמכת הרא"ש דכתב ארבעה דוקא הוא דמרכיבין לא פחות ולא יותר דמשמע ולא חמש לק"מ :

משנה אחרונה

פ"ב א בית פריגון . כתב הר"ב וה"ה שיש לו חמש זוויות . ועיין בתוי"ט דמורה"ם כתב דבת חמש מטמא . אבל מדקתני לקמן ואם היה מרובע משמע דוקא ארבע דבת חמש אינו מרובע . ומיהו אפשר דהתם ל"ג מרובע אלא אם היה מחובר כדפי' לקמן . ואפילו לגירסת מרובע משמע כדברי מהר"ם מדקתני ואם היה מרובע דלפי סברת הר"ב ה"ל למתני אינו מטמא אלא מרובע . ומ"ש הר"ב מדכתיב קירות תרי זימני משמע ארבע . נראה דקרא לא חיירי אלא בכותלים וכדתנן נמי ב"ב א אחד מלדדיו כו' ולא חיירי אלא בלדדים ולפ"ו משמע דתקרת הבית אינו מטמא בנגעים . ובפ"ג מ"ג תנן נראה בבית נותן הקירות לעגלי נראה בעלוי' טתן

בצור נגע . דאיכא למידרש מיניה כדרשנין בטומאת אהל * [ועיין מ"ש במשנה ו' פ"ח דאהלות בד"ה מדורות כו'] אדם כי ימות באהל ולא עבו"ם . שנה' (ויקרא ל"ד) אלאי לאן מרעייתו אדם אהם . אחס קרויים אדם ולא עובדי כוכבים קרויין אדם . וכבר כתבתי ברפ"ג דכרי מהר"ם בזה . ולענין גר תושב * [ועיין מ"ש בר"פ דלעיל דהכי נמי הכא כמ"ש בשם מהר"ם ברפ"ג] : **יראן** בתחלה . פירש הר"ב והימים שהיה בהם הנגע כו' עיין מ"ש בר"פ דלעיל :

בית עגול כו' אינו מיטמא בנגעים . פי' הר"ב דגבי נגעים כתיב קירות קירות כו' . ומראיהן שפל מן הקיר לא קא חשיב . אלא הגי דכתיב בהו לישכא יתירא קא חשיב . רש"י סוף פ"ק דזיר [דף ח']. ועיין לקמן :

בית פריגון . פי' הר"ב שיש לו ג' זוויות כו' . וה"ה בית שיש לו שתי זוויות או חמש . בת"כ תניא וצפ' גט פשוט דף קס"ד מיייתי לה . וקרי לשל שתי דיוגן . ולשל חמש פנטיגון . ופירש"י דיוגן . פינות שתיס . מלך אחת עגול ולדו אחת יש לו שתי פינות . עד כאן * [וב"ל גם לשון דיו שבלשון יון הוא שתיס . כמ"ש הר"ב בריש פ"ב דערובין . ושבו מלאתי כן בערוך ערך הין . וכתב עוד שגין לשון פינה . בלשון יון שקורין לפינה גימאה . וכן מפרש פינטיגין שחמש בלשון יון פינטון] וכתב מהר"ם סימיה לי אמאי לא קתני נמי הכא . ובשלמא דיוגן לא אשטרך . דכיון דקתני פריגון אינו מטמא . כ"ש דיוגן . אבל קשה לתני פנטיגון דהוה רבוחא טפי . דאע"ג דאיכא למ"ד שיש בכלל חמש ארבע גבי זימית ומחייבין לה בלזימית כמו בעלת ד' . הכא לא אמרי' הכי . לכן ל"ל דפלוגתא דתנאי הוא . דכי היכי דפלוגי בזה גבי זימית גבי זימית פ"ב דזבחים [דף י"ח] וס"פ הקומץ רבה (דף ל"ו) וצפ' התכלת (דף מ"ג) . ה"ל פלוגי הכא בנגעים . דתנא דמתני' ס"ל דבעל חמש מטמא בנגעים ולתנא דברייתא לא מטמא . ואין להקשות דבשלמא התם אחרני ליה מאשר תכסה

מלאכת שלמה

אפי' בניו על גבי קרקע הם שהביאו אבנים וטיס ושכרו בים עד שנעשה כמין תל ובנו עליו בית אין מיטמא בנגעים משום דכתיב ארץ ולא ים ובית ששפסיה אפי' בעוד שהספינה ביבשה שטוענין אותה ומורדין

א יראו בתחלה בבית . בית הבנוי בשפינה בתוספתא תניא בית שביס ובית ששפסיה אינם מיטמאים בנגעים ופי' הר"ש ז"ל מדקתני בית שביס ובית ששפסיה משמע תרתי מילי נינהו דכתיב

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ב א שבה"ו . וכל לאחויי בית של גר תושב . וכ"ש של כשים עבדים וקטנים [לפלי פ"א פ" א'] : ב' בית ששיך לעכו"מ * [בא"י : ג] כאלו נולד השתא [ועיין פ"א סי' קס"ז] : ד' בלי זיות בפטים בין כותל לכותל : ה' פריגון . הוא בלשון י"ן

ב בית שאחד מצדדיו י"ב
ע"כ כ"ג בית שלא
זו"ל פ"ג

אלוהו רבת

ב ה"ג בית שאחד
מצדדיו בחיבה אחד
כ"ש ש אחד בסלע ואחד
בלבנים ואחד בעפר .
ועינים אחד בין כלומר
בין כשיש בין כסלע בין
בלבנים בין בעפר טהור:

ראשון לציון

ב בחו"ט ד"ה ועפר .
כדכתיב בקרא ט'
ולשון הרמב"ם בפירושו
מאכזב ומעפר ומסיד כו'
כיוכחא טלפי דסוס פ"ט
דמין איתא מאכזב ועינים
ועפר :

משנה אחרונה

הוא נגע שאני שהכח
צריך לרע משום מה
מטמאו אע"ג דיש בו
סימן טומאה ודאי
והכח אין יודע איהו
לא יפסק הדין כמ"ל
הר"ם פ"ה מ"ה גבי
שתי גרות וע"ס:
ב בית שאחד מצדדיו
מחופה כשיש .

אפילו שאר השלשה
ראויין אינו מטמא
דהוי כאלו אין בו אלא
בלשה כחלים וי"ל דוקא
שהכחול כולו של שיש
אבל מקצתו של שיש
אפילו רובו של שיש
ונושעו בלבנים ועינים
ועפר והנגע במקום
הראוי לעתה טמא
הכל כדפי"ט מ"ב:
בחופה בשיש . הלשון
משמע אפילו
בני עמלים ואיניס
אלא שמלתעלה מחופה
בשיש אינו מטמא משום
דהנגע צריך שיראה
במקום הראוי לעתה
כדפי' לעיל:
בשיש . כל הני שיש
ולבנים אע"פ
שכלשון כחלים כולם
מין אבן נקראים
כדאכתבו בכלי אבנים .
אבל כלשון מקרא
אינו כן כדכתיב ויהי
להם הלכנה לאבן .
אלמא לבנה אינו קרוי
אבן וכ"ל בחגן אצרכה
פי' קל"ה לעין אבן
ללמד מעניו הוא עפר
שהיה מקצת הכותל של שיש
וגראה כולו כדפי' לעיל ולשון הרמב"ם
בחו"ט דמ"ו פ"ג:

בפירוש הרמב"ם ודברי תימה הן דהא לקמן טקן אין
הבית מיטמא בנגעים עד שיהיה בו אבנים ועינים ועפר
וכאן אין כותל כלל אבל בנא"י שבפירוש הרמב"ם כטוב
ועלין בית בניו כו' . וכך הם דברי הר"ם העתיק לשון ח"כ .
להביא בית הבניו על העמודים .
ומפרש וי"ל על העמודים . הם
עמודים זקופים ונעולים בארץ זה
אלל זה . שאין אור מפיסק תחת
הכתלים שהבית בניו עליהם . ומיהו
מדקתי מתניין על ארבע עמודים .
משמע דלא חיישינן מאויר שהתח
הכתלים . אלא מזויות הבית .

מטמא א'): ב בית שאחד מצדדיו
מחופה בשישי (א) אחד בסלע (ג) ואחד
בלבנים (ד) ואחד בעפר (ו) טהור (ז) .
בית שלא היו בו אבנים ועינים ועפר י"י .
וגראה

דבעינן שיהיו ארבעה קירות הבית
ראויין לטמא בנגעים ואם אחד מן
הקירות עשוי בדבר שאין ראוי
לטמא כגון כל הני דאמרינן הבית
טהור : בית שלא היו בו אבנים
ועינים ועפר . כל שלשתן אלא אחד
מכן היה בו . וגראה הנגע באותו
עד

שלא יהא אור תחתיהם לדחות ד' עמודים כנגד זויות הבית
ע"כ ועיין לעיל: ב בית שאחד מצדדיו מחופה בשיש כו'
טהור . אמר ית' ונתן את הבית את אבניו ואת עיניו ואת כל עפר הבית הורה
בזה שהוא מאבנים ועינים ועפר ואז יטמא .
הרמב"ם . שאף ע"פ שכתלה כאמר ונתתי נגע בבית סתם נלמד דבר הלמד מסופו
שאינו מדבר אלא במה שכתב בסופו ונתן וגו' . ולא בבית הבניו מענין אחר ועיין בסנוך בדבור עד שיהא כו' :
ואחד בעפר . ה"ל ה"מ למתני ולדו אחד [ענ"ס] ולדו אחד ברזל אלא חגא ושייר . מהר"ם :

ועפר . כדכתיב בקרא ואת כל עפר הבית ואין זה גושי עפר אלא הוא מגובל ונעשה
טיט כענין שכתב (ויקרא י"ד) ועפר

מלאכת שלמה

משנתנו דבר עמודים בני גד זויות הבית :
ב בית שלא היו בו אבנים ועינים ועפר או או קתני דאי לית ביה
כלל היכא נראה הנגע . וכן נמי רישא דקתני ואחד בסלע וכי'
או או קתני . אבל תימה לי שנס' ברישא נקט הרמב"ם וי"ל לישא דמתני'
אח"כ

נראה דארישא קאי דקתני בית עגול בית טריגין ועלייהו קאמר ואם
הי' מרובע אפי' וכ' דאלו הכך דסיפא כולאו אפי' הן מרובעין אין
מיטמאין מטעם אחר וכדכתיבא ואם בתי"ב משמע דבעי' עמודים
הרבה נעולים וזקופים בארץ זה אלא זה שאין אור מפיסק תחת
הכותלים שהבית בניו עליהם אלא הרמב"ם וי"ל פסק שם כלשון

יבין תפארת ישראל בויע

מה האנרין לאשמעינן . דמ"ס מפסיקה פלמיה שאמ"ט בנגעים .
י"ל דסד"א דדוקא בבית הבניו תוך הספינה . שכתליו מקיפין הבית .
ובתל בית לבני ספינה . להכי קמ"ל הכך . לאשמעינן דכל גוונא כשבניו
על המים לא מחשב ארץ אחוהתסם . ולאו דוקא ספינה דרבי' קרא
שאינו מקבל שום עומאה : (ג) כך כתב הר"ם והר"ב . והנה לא פירשו
לנו דביתנו למה שיש אינו . ראוי לנגע . והרי אבן הוא וכל אבן ראוי
לנגע . והרא"ש כתב מלה ימירה וי"ל דשם אינו ראוי לכזב בו נגע .
וכדמוה כוונת רבינו במלת לביא . שאין בשיש שיוגד בו נגע .
והרמב"ם [פי"ד מטו"ג] פי' הכוונה ביותר . וי"ל דשם לא מיקרי
אבן . ולבאורה יס לתמוה דמ"ל לרבינו הא . והרי אדרבה אשכחנא
דוכתי טובא בתנ"ך דשם מיקרי אבן כגון אבני שיש . וגדכין דאבן
גלל . וי"ל דרק אבן שיש מיקרי ולא אבנים סתם . וכיון דהקפידה תורה
וכתבה אבנים בלי שם לוי להכי דרשינן כמו באזוב ולא באזוב כותלי
ולא באזוב מדברי ולא באזוב שיש לו שם לוי [כסוכה י"ג א'] . ה"ל
דרשינן אבנים ולא אבני שיש . וא"ת בל"ג כיון דכל הכותל מחופה
בשיש הרי אינו ראוי לנגע . דהרי קו"ל כר"ע דלריך שיהיה הנגע על
ב' אבנים שבכותל [ובמ"ג] . וי"ל דמי לא מני מיירי אף שהכותל
מחופה כולה בכמה עבלאות של שיש . אבל ק' מחופה בסלע ל"ל . הרי
אפילו הי' מחופה באבן א' שגלגל וחכרו שם ג"כ אמ"ס . ואי"ל דדוקא
באותה כותל שהנגע בה לריך ב' אבנים . אבל בשאר הג' כתלים בני
בשיש כ"כ אבן א' שהוא ממין הראוי לטמא בנגעים . ליתא . דהרי
קו"ל כר"ע [במ"ג] דמגריך ח' אבנים דהיינו ב' אבנים לכל כותל .
ודוקא לומר דמיירי שיש שם ב' סלעים . וסלע דנקט הוא לאו דוקא .
אלא ל"ל דודאי מיירי שיש בכותל ב' אבנים ועפר ועינים כראוי רק
מחופה

שהתקרה שהבית בניו עליו אינה צולמת כלל מכותל הבית .
אלא כולה צריח באויר . נמנא שהבית הזה שבניו עליו אינו
נוגע בארץ . רק במקום ד' העמודים שבזויות : (א) אף שרוב
התחתית הבית אינו נוגע בארץ : (ב) והרי שיש אינו ראוי לנגע .
וכיון שכותל א' אינו ראוי לנגע . גם הכותל שבאותו בית
שלאוי לנגע אית' בנגעים : (ג) : (ג) מלת מחופה שזכר
התנא ברישא . אכולהו קאי [ולא כמשמע מהר"ם] . וי"ל או שא'
מכותלי הבית בפינים מחופה בסלע . והוא לר' שזולט מהארץ
מבראשית : (ד) ר"ל או שא' מכותלי הבית מחופה בשיש
בלבנים שב"ג אית' בנגעים : (ו) ר"ל או שא' מהכותלים מחופה
בפינים בנשי עפר [כך כתב הר"ב גושי עפר . ויפה כתב דאי שטמו בעפר
ודאי היה מטמא בנגעים . וכמו שכתוב סדר הוא ועפר אחר יקח ועה את הבית
דודאי משמע כולו] . (ו) דכל הכך דלעיל אית' משום נגע . והן
מפסיקין בין אור הבית להכותל שחוצה להן . והו"ל כאין
להבית ד' כותלים . וכ"ס כשאין כותל חוצה להן . ואין חשוי .
אלא חד מהך הוא עלתו כותל הבית שאמ"ט משום נגע .
ד"ה במטויד בפינים . כל הבית אית' בנגעים דמיד לא
מקרי עפר [כפיקון מ' . ועמ"ס פטו' מריש] . אבל במטויד בפינים
מבפינים . טיט ודאי מיקרי עפר . ואע"ג דמדטויד כל הכותל
בפינים ומחובר להן . שפיר שייך צבי' ותלוי האבנים אשר
בסן הנגע . דהטיט שמטויד עליהן כגוסן דמי : (ז) אפילו היה
בהבית

משכית וכן עפר הגאמר בנגעים היינו טיט כדכתיב ועפר אחר יקח ועה
ובעלמא צביסוי הדם ועפר סוטה היינו עפר ממש . ובנגעים דכל
ללמד מעניו הוא עפר כדכתיב ועינים ועפר . אלא אחד מהן דל"כ היכן נראה הנגע כ"כ הר"ם והר"ב . ואין לפרש
שהיה מקצת הכותל של שיש וגראה בו נגע ואח"כ הביא לו עינים ואבנים והגלימו . דמאי איריא שאח"כ הביא אפילו היו מתחלתו בלד אחד שלם ואבנים וכדל אחד שיש
וגראה במקום השיש אינו כלום כדפי' לעיל ולשון הרמב"ם בחו"ט דמ"ו פ"ג : והאשעור מטורש לקמן :

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבתים פרק יב תוספות יום טוב סח

ציונים

ופן בנר ע"י שס פ"ב סי' א'

בשנה אחרונה
ונראה בו נגע ואח"כ
הביאו פ"ה ר"ב דענין
שיהא ראוי לטמא קודם
ראיית הנגע ע"כ
וכדאמרינן נמי בנגעי
הנוף רפ"ו ומיהו התם
מקרא ילפינן לה. ולשון
הר"ם דענין שיהא בית
קודם שיראה בנגע
ע"כ משמע דה"ל מקרא
יליף בנגע נראה לי
בבית משמע שהב"י קדם
לנגע וכן בגדלים והנגד
כי יהיה בו נגע. וי"ל
דכל הני לא תלו בראיית
הכנה אלא אם לא היו
שם עולם נגעי שאל
הנגע והביאו לו אח"כ
אע"פ שהביאו קוד' שאל
הכנה אינו מטמא כמו
ברפ"ו בעני"ם ותנאי:
ואח"כ הביאו. משמע
דקודם ראיית
הנגע אם הביאו טמא.
והקשה הראב"ד בהשגות
פ"ה מהא דלדמרו
בספרא ומתן את עניו
ואת אבניו. עינים
שכנו עמו ואבנים
שכנו עמו ולא אבנים
ועינים שהביאו ונגע
אלמא אע"פ שהביאם
קודם ראיית הנגע
טמא. ומתן דלענין
טומאת הבית אע"פ
לא היו בשעת הבנין
כיון שהיו בשעת ראיית
הנגע טמא. אבל לענין
נתינת אינו נותן אלא
אחרי שיהיו בשעת
הבנין עכ"ל. ולא
זכיתי להבין מתי קראו
ל"י דהא דלמרו ולא
עיינים ואבנים שהביאו
משגבנה ע"כ לאחר נמר
כל הבנין שנגמר הבית
כולו ואח"כ הוסיף
להביא ואחר שהביא
נראה הנגע אע"פ מה
שהביא טמא דקאי
בבית אחר. אבל
מתני' כולה איירי
בשעת הבנין עד שלא
נגמר אם נראה שם
נגע כמה שהתחיל אם
יש בו עינים ואבנים
בשעת טמא הכל אף
מה שהביא אח"כ דהכל
בית אחד הוא ואם
לא היה שם כשישור
הכל קהור ואינו ענין
כלל להבוא דספרא.
ומה שהילק בין נתינת
לעומאה מן הגמרא
נראה דאין מילוק בזה
כמ"ש לקמן פ"ג מ"ב:
וכן בגר שלא ארג בו
שלא ע"ש. וע"ש
לחוסף עליו שאם און

ועפר אחר יתח וטח את הבית. ולשון הרמב"ם בפירושו מאבנים ומעפר וסיד א"ל לומר כדפי' הר"ב
והרמב"ם ב"מ דסיד לא הוי עפר. וע"ק דהשמיט עינים לכן נ"ל שהוא ט"ם וי"ל מאבנים ומעשים ומטיט:
ע"ד שיהא בו אבנים ועינים ועפר. פירש הר"ב דכתיב את אבניו את עליו ואת כל עפר הבית וכן נראה מל' הרמב"ם דלעיל.
ואיכא למידק מלן עד דאיכא לכולהו. דדלמא כי איכא חדא נמי חסגו וקרא לגופיה אלטרין. לומר שכל אחד מאלו

עד שיהיו בו אבנים ועצים ועפר. ונראה בו נגע ע"י. ואח"כ הביאו בו
דכתיב (ויקרא י"ד) את אבניו ואת
עליו ואת כל עפר הבית:
עד
על שלש טהור כ"י. אין הבית מיטמא בנגעים עד שיהא בו אבנים ועצים
ועפר

אבניו ואת עליו ואת כל עפר הבית דבר הלמד מסופו שאין הבית מיטמא עד שיהא בו אבנים ועינים ועפר ע"כ. ובענין לא
יכולתי לעמוד על למוד זה דבשלמא אם בא ללמד שלא ליטמא סוס בית שאינו נכנה בשום אחד מאלו. התי שפיר דאע"ג דונתתי נגע
בבית סוס כתיב ואיכא למימר דמטיט או לבנים או סלע או גוש עפר נמי בכלל. ללמדו מסופו דבני גמילה כתיב אבניו ועליו ועפרו
דדוקא הני ואחריתי לא אכל לומר דענין עד שיהו שלשן זו לא שמענו דהא איכא לפרושי דקרא קמ"ל דכל אחד נשלשן
ראוי ליטמא בנרעה ובעי נתינה. ובעל קרבן אהרן בתחלת תבורו על פי"ג מדות שקראו מדות אהרן. כתב על ברייתא
זו יכול אף בית שאין בו אבנים ועינים ועפר או או קאמר דאי לית ביה דבר מאלו היכן נראה הנגע. אלא שאין בו האחד
מהם קאמר וא"כ הכתיב סוס כי לא ידענו מתיזה בית מדבר אם בניו מאבנים ועינים ועפר או באחד מהם די ובאמרו
בסופו ונתן את הבית את אבניו וגו' ואע"פ שאל לומר שהאבנים ועינים יתעפר כולם מקבלים טומאה וטעמים נתינה
אגב אורחיה ללמדו שכיון שהורגך לומר אבניו ועליו ועפרו משמע שלא אמר בית אלא על הבית שיש בו אבנים ועינים
ועפר. ע"כ. ולא הבינתי זה כלל היאך מלינו למדין מסופו שיהא לריך לשלשן בית. דבשלמא ללמוד שאין שום דבר אחר
מיטמא בנגעים משמע שפיר. כיון דלא כחבה חורה לנתן אלא אלו שזכר. ש"מ דכוס דבר אחר אינו ראוי לקבל טומאה
נגעים. אבל שכולל ללמוד דלענין כל אלו השלשה ביחד אגב דכתיב התורה לאלו השלשה. שבהכרח הולכיה לכהן ללמוד על
עלמן שהם טעמים נתינה שמקבלים טומאת הנגע. זה לא ידעתי מנין לנו ללמוד כן. וכן מה שהגיה וכתב דהא דקתני יכול אף
בית שאין בו אבנים ועינים ועפר או או קאמר דאי לית ביה דבר מאלו היכן נראה הנגע גם אלו דברי תימה הן דכיון דאכתי
לא ללמדו לנגע שום דבר מטומאת הנגע מתי מהמה היכן נראה הנגע. בכל דבר שבעולם שממנו נכנה הבית. איכא
למימר שיהא נראה בו הנגע. ודלמא הכי קאמר יכול אף בית שאין בו אחד מכל אלו. והא ודאי דלחלו לפרש כן מתי
דקשיא לי דאי תימא דהוי אמינא דר' ישמעאל ללמוד על בית שאין בו אחד מכל אלו. א"כ אף מסופו לא ללמוד אלא
להוילא דבר שאין מכלל אלו השלשה אבל שריכיים כל אלו הג' ביחד לא ללמדו ולכן מפרש בענין שלא כסתפק ר' ישמעאל
על הדבר שאינו מכלל אלו הג'. וא"כ ספקו אי בעי שלשן. ואי חסגי באחד. ומש"ה כי מיייתי קרא דבסופו הרי שאל
ללמד דלענין שלשן. זה ברור שמפני הלחץ זה הדחק שאמרתי הולך לפרש כן. אבל נשאלהו ויודיענו כיון שאל לנו. הספק
ולא ידענו באיזה בית מדבר הכתוב. למה לא נהיה בכלל הספק כל בית שבעולם. אפילו של שום לבנים לור וגופו עפר.
אלא שהאמת הוא כך שהכל בכלל הספק. והדרא קושין לדוכא מהיכא התי לן ללמוד מסופו שיהא לריך לכל שלשן.
וראינו לבעל מדות אהרן עלמנו. שבתחלת דברי ר' ישמעאל כשמסדר ה"ג מדות אחת אחת קודם שמפרשן לכל א' וא'.

מלאכת שלמה
הדר תנייה בהדיא משום דכתיב לפרושי כמה אבנים כמה עינים כמה
עפר. ודוקא אבנים אבל הלבנים והרעפים או השיש אינם חשובים
כאבנים ואינם טעמים תליה:

תפארת ישראל

יבין
בהבית רק כותל א' שחסר בו א' מג' אלו (ד'): י"ה) אפילו
בהכותל שהיו בה שלשן: י"ה) גם להכותל שהיו חסרים בו:
(כ) משום דענין שיהי' בכל א' מכותלי הבית כל הג' מינין
בשעה שגולדה הנגע: (כא) ומיירי שדעתו להוסיף עליו ולגמרו.
דל"כ כבר מקט"ו כשרחבו כנדרים. ונגלגלין [פ"א סי' ס"ז]:
(ב) [דפ"ז]:

תטמא בנגעים דהיינו כתיב בסוף הפרשה וטח את הבית. דאין לומר
מהש. אלא ודאי שטומאת תורה שטומא כל פני הבית כפנים. ואפ"ה
דהיינו שהנגע כנגד אותן האבנים. דהטעם המחובר באבנים. כגוף
או שאר מין שמפסיק. וצ"ל דדוקא כשמפסיקין עץ או עיס והנגע בהן
להכי לא מחשבו הפסק בין הנגע לאבנים. אבל הך ד' מינין שזכר התנא.
בהאבנים שבנגדן אשר בהן הנגע. ולא אמרינן גבי' מין במיניו אינו
נמי עס ומתכות וסיד וכדומה שטומאת מחופה בהן כפנים אח"ש
בנגעים: (ד) ודבריו הרב במהכ"ר אינן מודקדקים. שכתב וי"ל
אלא
דעתו להוסיף ראוי הוא לטומאה דהיינו ארגי כל שבו דמטמא אף
בנגעים כדפי' פ"א מ"א וארגי כ"ש היינו שאין דעתו להוסיף
דלגים. ודיקא נמי דקתני שלא ארג בו ולא תגי שלא ה' בו בלישנא
דרשא אלא שלא ארג בו עדיין אבל דעתו להוסיף: ע"ד שיש בו
אבנים ועינים ועפר. בכל

ג שנתה מ"י טס פ"ד ס"א

כ"ד וכו' כו'. דמפרש על מדת דבר הלמד מסופו. במשל. הכורה אמרה ונתתי נגע לרעת צבית ארץ אחוזתכם. וס' צבית יכלול ב' מינים או ג'. או צבית העשוי מנסרים או מיריעות. או צבית צבוי מאבנים ועלים ועפר. ולא ידענו באיזה מין מאלו מדבר. או אם מדבר מכולם. לזה נמסר לנו בסוגי שללמוד זה מהדינים הנאמרים על זה הבית לבסוף. ראונו על חלקי ואישי הבית. ולזה כשהוא אומר ונתן את עליו וגו'. בזה שללמוד שאין זה מדבר אלא צבית צבוי מאבנים ועלים ועפר.

משנה אחרונה

עכ"ד. הרי שהוא עלמו מפ' שהספק נופל על כל בית ואפי' שאינו משום א' מאלו הג'. ושמה שלמדנו מסופו הוא שלא יהא אלא מאלו הג'. אבל שיהיו לריכוס אלו הג' ביחד. זו עדיין לא שמענו. והנה עוד לו לבטל מדות

כוחל וכו' כלקמן. ומה שהאריך התו"ט להקשות מ"ל עד דאיכא כוליה דלמא כחד מינייהו. סגי לפד"ג בפשיטות דהא עפר דקרא היינו טיט כדלעיל ופיון דה"ל לנבין אבנים בלא טיט א"כ פ"ג אבנים ועפר תרויהו דוקא נינהו וממילא דה"ל עינים כההיא. ובהכי ניחא דכעין כוליה כלל כותל ומנ"ל דלמא אבנים כחד ועינים כחד סגי אלא כיון דאבנים ועפר דוקא תרויהו בכל כותל ה"ל לעינים:

אחרון בפירושו להבדיל כיצד ונתתי נגע וגו'. ת"ל ונתן וכו'. כתב וז"ל או כאמר שביאר זה באומרו הבית. שהיה די שיאמר ונתן את עליו וגו'. כי צבית הוא מדבר. אלא ודאי שכיון לומר שהבית המזכיר אינו אלא הצבוי מאבנים ועלים ועפר. עכ"ל. ועל זה נפלאתי יותר. דמכיון דמיתורא דהבית למדנו זה. א"כ היאך מלאנו ידיו ורגליו לומר שזו היא מדת דבר הלמד מסופו. והרי מקרא מלא הוא ביותר תיבת הבית ולא מדה משום מדה כלל. אבל מה שז"ל בזה. דה"ל דמדת דבר הלמד מסופו לא למדנו. אלא שאין בית האמור בנתתי נגע לרעת. אלא האמור בסופו בנתן שזכר אבנים ועלים ועפר. ולא למדנו עדיין כלל שיהא הכתוב מלמד שיהיו שלשתן ביחד דוקא. והכי קתני יכול אף צבית שאין צו אבנים כו'. כלומר שאין צו גם אחד מכל אלו וקאמר ת"ל ונתן וגו'. דבר הלמד מסופו. שאין הבית מטמא עד שיהא צו אבנים ועלים ועפר. ר"ל שללמד מסופו שאינו מטמא עד שיהא צו אלו המנו'. אבל בשום דבר אחר מאלו אינו מטמא. ולא באנו לומר שיהא צו כל אלו שזה ודאי לא למדנו כלל ממדה זו ולא בא למד על זה אלא למדנו שאלו יהיו צו ולא שום דבר אחר. כלומר ששום דבר אחר אינו ראוי לקבל טומאת נגעים. ומכ"ש לגי' שבת"כ לבטל מדות אהרן דל"ג עד שיהא צו כו' וגרס אלא א"כ יש צו כו' דודאי דלא משמע מיניה דצבוי למימר כלל שיהיו צו כל אלו דוקא ביחד. וזה מה שגראה בצעני ברור בפ' הברייתא הו"ח. ומעתה שלא למדנו אלא שאין דבר אחר מיטמא בנגעים אלא אלו השלש. נשאר עלינו החובה דא"כ מנין לנו הא דתנין עד שיהא צו אבנים ועלים ועפר. ובשנתנו לא נוכל לפרש. אלא עד שיהיו שלשתן ביחד. לפי שזה שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו כבר הנא לה ברישא בית שאחד מלמדיו מחוסה בשם וכו'. וא"כ מנלן הא. כיון דמהמדה זו לא למדנו כן. ואומר אני שברייתא אחרת נשנית בת"כ ומזנה למדנו זה. וכך היא שגייה בפ' מלו"ט ונתן את הבית את אבניו ואת עליו ואת כל עפר הבית. מלמד שאין הבית מיטמא בנגעים עד שיהיו צו אבניו ועלים ועפר. וכמה אבנים יא ביהו"כ. ר' ישמעאל אומר וכו'. הרי שזו הברייתא היא שטייה התם במקום משנתנו ממש. ולא כיון התנא באמרו מלמד שאין הבית כו' למדה זו דדבר הלמד מסופו. ולא לשום מדה מן המדות. וז"ל בעל קרבן אהרן מלמד וכו'. דבאמרו ונתן את הבית לא היה לר"ך לומר. מהו אשר יתוך. דתתם בית אבנים ועלים ועפר (הוא). ע"כ. וזה סותר ג"כ פי' עלמו שבמדות אהרן. בפירושו על המדה עלמו דנסתפקו אם של יריעות ונסרים. ועוד תקשה ליה משנתנו דקתני בהדיא דשל טיט ולבנים כו' עור. משמע דאלטרין למתני דה"ל דטמא. והשתא אם הוא ה"ל. דלמא האמת הוא כן. אלא ודאי קרא לשכח ודרש. והיא היא המדה דדבר הלמד מסופו שלמדנו ממנה. דאין דבר אחר מיטמא אלא אלו. והבא דדרש דצבוי שלשתן ביחד. הפי' הוא כאותו פי' עלמו שכתב במדות אהרן בברייתא דכ"ד דלעיל. וכתבתו ג"כ למעלה זה הפי'. והוא דמיתורא דהבית קדריש הכי דלא אלטרין למכתב כלל אלא ונתן את אבניו וגו'. דצבית קא מיירי אלא לומר שהבית הוא זה דוקא. שנאמר עליו אבנים ועלים ועפר. אלא שהוא מפרש זה במדת דבר הלמד מסופו בענמה. וזה א"ל בשום פנים. דלמדה א"ל שום יתור. אבל המדה נדרשת לענין שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו. ויתורא דקרא להכי הוא דאחא. לאשמעין דעד שיהא. כלומר שיהיו שלשתן ביחד דוקא. ודיקא [נמי] (הכי) דהבא קתני אבניו ועלים בלישנא דקרא ואלו התם קתני אבנים ועלים. דהתם לא אתי אלא למדרש שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו. והבא אתי לניימר שיהו שלשתן יחד בזה הבית הנטמא. וזולת זה אינו טמא כלל. דאין לפרש דדייק למנקט אבניו ועלים ולא של חבירו. כדדייקין בקרא במתני' ב' פ' דלקמן [בפי' הר"ב]. ואי למינקט לישנא דקרא. א"כ לעיל נמי ה"ל למנקט הכי. אלא שבמכוון נקט לעיל אבנים ועלים והיינו בעלמא. והבא נקט אבניו ועלים דאחך בית מהדר. וללמד דכעין שיהיו שלשתן ביחד דוקא. דוכן נמי דייקא הגי' (דלבעל קרבן אהרן) דגרסי' בברייתא לעיל א"כ יש צו אבנים וכו'. והבא גרסי' עד שיהא צו כו'. ברך החוקן לאדם דעת: ג וכמה אבנים יהו צו. בת"כ יכול עד שיראה בשני כחלים ת"ל ומריחיהם שפל מן הקור אפי' כותל

מלאכת שלמה

ג וכמה אבנים. יהא צו כך מלאתי מונה ר' עקיבא אומר עד שיראה כשני גריסין על שתי אבנים כשני גריסין על שתי אבנים שיהא ואלו את האבנים אשר

יבין תפארת ישראל בועז (כ) שלשתן בכל אחד מכותליו בשעה שגולה הנגע (ה) (ה) א' לכל כותל: (ב) ב' לכל כותל: להכי (ה) מלת היו ע"ם אלא צ"ל היה. אפי"ה אינו נכון. דהרי אפילו היו צ' מינין בהכותל ג"כ אמ"ש. וזו כוונתו על המינין. שא" מהמינין ה' בהכותל. דהרי אפילו היו צ' מינין בהכותל ג"כ אמ"ש. עד שיהיה בכל כותל כל הג' מינין. (ה) וא"ת מ"ש מתיב שקנה משכ"ס שבו נגע. דיראה בתהלה [כמשנה א']. וה"ל אמרין כנגד [בפי"ה]. וז"ל התם גם בתהלה כותן

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבתים פרק יב תוספות יום טוב סמ

ציונים

ר"א בר"ש ספריו ס"א
פ"ג ד"א י"ג ח"ג פ"ו ד"ב
מלכות י"ב פ"ג וי"ג ספר
פ"ג ד"ב
ד' ע"ג פ"ג ס"ג ע"ב

בכחל אחד יכול אפילו על אבן אחת. ת"ל וחללו את האבנים. אין פחות משתי אבנים דברי ר"ע. ר' ישמעאל אומר וחללו את האבנים. אין פחות משתי אבנים. מנין אפילו לא נראה. אלא על אבן אחת. ת"ל ומראיהו שכל מן הקיר אפילו על אבן אחת. ולפיכך הולך רבי ישמעאל ד'.

שיהא כל כותל מכתלי הבית ראוי לנגעים. וזה בעלמו עעמו של רבי עקיבא שהלך ר' ח' ד פצ"ם. פי' הר"ז לשון סדק וקרע כמו הרעשת ארץ פלמח. תהלים ס' פ"ד. וכתוב וקרע לו חלוי (ירמיה כ"ב י"ד) חרסו ופלוס ליה כיון. כשקורעים בכחל לעשות פתח ומשוין הבנין משני לדדין השווים נקרא פלוס. הר"ס. * [ובסוף פ"ח דשבת מפרס הר"ז לפלוס בענין אחר וע"פ].

משנה אחרונה

ג על שתי אבנים. כת"כ יכול עד שיראה על שני כתלים ת"ל ומראיהו שכל מן הקיר אפילו על כותל אחד. יכול נראה על אבן אחת ת"ל וחללו את האבנים אין פחות משתי אבנים ד"ר עקיבא אומר וחללו את האבנים אין פחות משתי אבנים מנין אפילו על אבן אחת ת"ל ומראיהו שכל מן הקיר אפילו על אבן אחת ע"כ. ור"ך טעם מהיבא משמע מן הקיר אבן אחת דקיר ור"י משמע כותל אחד כדא"ר עקיבא אבל אבן אחת מ"ל. וי"ל דכ"ע מודו דקיר היינו כותל. ובקרא דוחללו את האבנים פלוגי דסופי' דקרא אשר בהן נגוע ור' ישמעאל ור"ע אודו לטעמיהו דבפ' הגשרסין ד' ע"ו גבי אשה ובתה דכתוב באש ישרפו אוהו ואתה ר"ע אומר אוהו ואת שתייהו וה"ל אשר בהן הנגע לר"ע משמע שתייהו דוקא וע"כ מן הקיר נמי כשתי אבנים. ור' ישמעאל לטעמיהו דר"ש תהא אתה אחת מהן שכן בלשון יוני קורין לאחת הן ובהן דהכא נמי משמע אפילו באחת מהן וכיון דמקרא לא משמע שתי דוקא מסביר אמרי' בין אחת ובין שתי דמן הקיר היינו כותל ואין חילוק בין אחת לשתי והא דכתוב וחללו את האבנים משום דלמולט אין חולצין פחות

עד שיראה בשני גרויסים. דכתיב (ויקרא י"ד) וראה את הנגע והנה הנגע. מלמד שאין נגעי בתים ממשאין. עד שיראו כשני גרויסין. או על אבן אחת. והיינו טעמא דאמר רבי ישמעאל ד' אבנים לר' כותלי הבית. לכל כותל אבן אחד. ולרבי עקיבא דאמר עד שיראו כשני גרויסים על שתי אבנים לא על אבן אחת. אין פחות משמנה אבנים. לכל כותל שתי אבנים: רבי אליעזר בר' שמעון אומר כו'. טעמא דר' אליעזר בר' שמעון [בסנהדר' דף ע"א]. דכתיב קיר. וכתוב קירות. איחבו קיר שהוא כקירות. הוי אומר זה קרן זיית. ובכל קיר בעינין שיעור נגע. דהיינו כגרים הקלקן מרובע בכל אחד ואחד. והלכה כר' עקיבא:

עד שיראה בשני גרויסין. על שתי אבנים. או על אבן אחת יו). ר"ע אומר. עד שיראה בשני גרויסין. על שתי אבנים. לא על אבן אחת יו). רבי אליעזר בר"ש אומר עד שיראה בשני גרויסין. על שתי אבנים. בשני בתלים בזויות יו). ארכו בשני גרויסין. ורחבו כגרים יו): ד עצים ל) כדי ליתן תחת השקוף יו). ר' יהודה אומר כדי לעשות סנדל לאחורי השקוף יב) עפר כדי ליתן בין פצים יב) לחברו. קירות

ליתן תחת השקוף. כך לריך לכל קיר וקיר: שקוף. מקום שהדלת שוקף עליו ורגילין ליתן עץ תחתיו: סנדל לאחורי השקוף. רגילים להניח עץ. לאחורי השקוף להגין. ונקרא סנדל. כמו שהסנדל מגין על הרגל. שקוף נקרא בין של פתח בין של חלון: פצים. לשון סדק וקרע. כמו הרעשת ארץ פלמחה:

מלאכת שלמה

השעורים כ"כ מקובלים עד שנאמר בהן הלכה כפלוגי ע"כ אמנם כפי"ד דהלכות עומחת נרעת פסק כה"ק: פס"ם לשון סדק וקרע כמו הרעשת ארץ פלמחה וכתוב וקרע לו חלוי ומתרגמי' ופלוס ל'. ופס"ם כמו פלוס. וזאת דגרסי פלוס כהדיא בל"ד: כפירוש

ד' ר' יהודה אומר כדי לעשות סנדל וכו' כתב הרמב"ם ז"ל ואין אלו

יבין תפארת ישראל בועז

בזמן שמורו של הבית והנגד. ח"ס"ה מ"ע"ה הוי ראוין לנגע. אלא ששתי אחרים ה' עליהן. משא"כ הכא. ומה שהקשה רתיו"ט. הרי ה' דגמרין שריד ג' אלו. היינו רק מדכתיב את אבניו ואת ע"ו

לכהי סגני בשיש אבן אחד בכל כותל: כו) לכאורה לא על אבן אחת מיותר. ונ"ל דלריבא. דהי מריבא סד"א דבעינן דוקא שיהיה אורך גרויס על כל אבן. אבל כשיהיה א' ומחלה על אבן א' וחלי הגרויס הכשר על אבן השני לא יעמא. להכי מסיק לא על אבן אחת לאשמעין דרק בהא קפדינן שלא יהיו כל ב' גרויסו הנגע על אבן א'. אבל סגני בשיה' אבן אחת בכל כותל אבן א' בהזויית והשני האבנים שבב' הכותלים סמוכים יחד בזויית: כו) סד"א דסגני בשיהא כגרויס נגע על כל אבן ואפילו לא יהי' כל סד"א גרויסין בהמשך א'. להכי קאמר הכא ארכה של נגע כב' גרויסין. והו' אלטרוד לאשמעין גס ורחבה כגרויס. מדסד"א דאע"ג דלריך שתי' הנגע בב' אבנים. עכ"פ סגי בששני אבנים נוגעין זצ"ו בקרנול. והנגע מתפשטת בשתייהן. להכי מסיים וגם רחבה כגרויס. ואי בקרנול הוי אין הנגע רחבה כגרויס במקום נגיעת ב' האבנים: ל) לריך לכל כותל וכן להלן גבי עפר: יא) ר"ל תחת המשקוף [מכ"ס פ"ו ע"ו]. ומילי דוגמתו באהלות פס"ו. ונ"ל שזהו הקרש שנתנין וקובעין תחת המשקוף. והוא ארוך ככל רוחב הדלת. וקובעין הקרש הזה בתחתית המשקוף נגד חלונות עובי המשקוף. כדי ששכיעלו הדלת חתי' עליונה של דלת נוקש על עובי הקרש הזה. ויתעכב שלא תנועע הדלת לפנים או לחוץ. וכשיעור קרש כזה לריך שיהי' לכה"פ בכל כותל: לב) היינו ששכשדלת גבוה יותר מחלל הפתח. דאז א"ל לקרש סג"ל תחת המשקוף. דהכי בל"ו תתעכב הדלת להתנועע לפנים. משום שהמשקוף בעלמו יעכבו. כדי להגן ראש הדלת מנגס ומטר שלא יתקצ. וגם שלא יזולו הגשמים מתוך הסדק שבינו להמשקוף לחוץ הבית. ושיעור זה הוא שפיר מהך דת"ק. דכדי לעכב תנועת הדלת לפנים סגני בתחתית עץ קטן. כדדי רק שיעכב הדלת בסגרו. אבל שיעורי' דר"י ע"ש. דכדי להגן על ראש הדלת לריך שיהיה ארוך ככל רוחב הדלת. והפ"ס נקרא הקרש הוא סנדל. מדמגין על ראש הדלת כסנדל על ראש הרגל. ורב"א צפירושי' זר זהו שכל הסוספסא. כתב שהוא כעין גג קטן שמתכרין ממעל לפתח בתוך כותל המשקוף כדי לעמוד תחתיו בזמן גשמים. וכעין שעשין בזמננו ממעל לפתחו החטויות [עין אהלות פ"ד מ"א]. ואולם גם לדברי רבינו אלה מקול ר"ע ע"י מת"ק ומלריך שיטורה רב: יג) הר"ס והר"ב פירשו דפלוס לשון בקע וסדק הוא. כמו הרעשת ארץ פלמחה [תהלים ס' פ"ד] וכ"ה בלשון ערבי

משמים כדאיתא בת"כ והביאו הר"ס לקמן מ"ו: על שתי אבנים לא על אבן אחת. והיינו משום דאקרא קאי שלא הזכיר הכתוב הנגע על העלם או על העפר אלא על האבנים דעיקר הכותל הוא מאבנים. ומיהו אם נכנה הכותל משמים נמי אית' לפלוגתיהו על כמה ע"ש לריך שיראה הנגע. ומיהו שיעור האבנים עמלן לא מפרס בתנתי' ובתוספתא א"ר שמעון בן אלעזר משאוי שנים:

ארכו כשני גרויסין ורחבו כגרויס. נראה דלתתן לכ"ע דר' ישמעאל ור"ע נמי בשתי אבנים ארכו כשני גרויסין ורחבו כגרויס: ד עפר כדי ליתן בין פצים. ומאי דאמרי' לעיל דעפר הנאמר בנגעים היינו ע"ש לא שייך שיעור כזה דפשיעא דכל הכותל מלא ממנו שאין בוין אבנים בלא עפר. והכא כשנכה בסוד דלא מקרי עפר וקמ"ל דאיתו מטמא עד שיש שם עפר כשיעור זה:

ע"ה
[משניות עהרות ח"ב]

שם קירות שם טעו' : ירושלים גולה זו ופא' יב' נק' כפ' בהל' עבדו מו' ח'כ' פ"א דל' מונע ירושלמי פולג' פ"א ח'כ' ש"ג ש"ה ופ"א ח'כ' הבתים פ"א ח' י"י :

וכתב עוד הר"ש ושיעור האבנים. אין מפורש במתני'. אבל בתוספתא קאמר רשב"א. משאוי שנים : **וקירות** המחילה. פי' הר"ב של חלרות גנות ופרדסים וירושלים הוציא. ודומק צעני. שהקדים לשנותי כו'. וכו"כ הר"ש. והרמב"ם קירות האבנים של בהמה. והרמב"ם מפ' קירות המחילה. הוא תקרה ולא נעשה לדירה. ואמנם נעשה להיות לל לאשר תחתיו מהבהמות מהשמש ע"כ. ומהר"ם כתב כ"ל גרסי' קירות המחילה מלשון ותהי המחילה. לשון חלוקה. דבת"כ גרסי' בקירות הבית ולא בקירות החלוקה הרבה בין חטין לכוסמים לשיפון לשעורים ולשבלות שועל. ואף בין תבואה לתבואה דמינה. דפעמים זו טובה מזו. להכי גרסוין המחילה. ועוד דאין זה לשון קירות המחילה. דלשון קירות הם מחילות. וכו"כ מאי האי קירות המחילה. והלא קירות ומחילות אחד הן עכ"ל. אבל הר"ש העתיק דבת"כ קתני בה תרומיייהו. קירות המחילה. וקירות המגורה. וכן הוא בת"כ צבדינו: **ירושלים**. פי' הר"ב שלא נתחלקה לשבטים. בפ"ק דיומא דף י"ב. ופי' לשבטים לשבט יהודה וצנימין. כאיוד מ"ד החס דס"ל דיהודה וצנימין ה' להם חלק בירושלים. ותנא דידן סובר דלא נתחלקה להם. אלא יד כל ישראל שיש בה. ותמיהו הו' [ד"ה ירושלים] דצפרק אייהו מקומן [משמע] דקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד לפי שלא היה בחלקו של טורף (כדפי' הר"ב צמ"ד. ועוד צפרק מ"א פ"ג דמדות) וכו"כ למ"ד לא נתחלקה. מאי שנא דשאר מקומות של מזבח היה להם יסוד. ומזרחית דרומית לא היה לו יסוד. ואין לתרץ לדרידה היה לו יסוד מכל לדדיו. דא"כ אל יסוד מזבח העולה. מאי עביד ליה. דמשמע שיש ליתן אותו במקום שיש לו מכלל דאיכא דוכתא דלא היה לו יסוד. וי"ל הכי גמירי שלא לעשות יסוד למזרחית דרומית כדכתב הכל בכתב. ע"כ. ואם תרצ למתניתין

קירות האבנים של בהמה. והרמב"ם מפ' קירות המחילה. הוא תקרה ולא נעשה לדירה. ואמנם נעשה להיות לל לאשר תחתיו מהבהמות מהשמש ע"כ. ומהר"ם כתב כ"ל גרסי' קירות המחילה מלשון ותהי המחילה. לשון חלוקה. דבת"כ גרסי' בקירות הבית ולא בקירות החלוקה הרבה בין חטין לכוסמים לשיפון לשעורים ולשבלות שועל. ואף בין תבואה לתבואה דמינה. דפעמים זו טובה מזו. להכי גרסוין המחילה. ועוד דאין זה לשון קירות המחילה. דלשון קירות הם מחילות. וכו"כ מאי האי קירות המחילה. והלא קירות ומחילות אחד הן עכ"ל. אבל הר"ש העתיק דבת"כ קתני בה תרומיייהו. קירות המחילה. וקירות המגורה. וכן הוא בת"כ צבדינו: **ירושלים**. פי' הר"ב שלא נתחלקה לשבטים. בפ"ק דיומא דף י"ב. ופי' לשבטים לשבט יהודה וצנימין. כאיוד מ"ד החס דס"ל דיהודה וצנימין ה' להם חלק בירושלים. ותנא דידן סובר דלא נתחלקה להם. אלא יד כל ישראל שיש בה. ותמיהו הו' [ד"ה ירושלים] דצפרק אייהו מקומן [משמע] דקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד לפי שלא היה בחלקו של טורף (כדפי' הר"ב צמ"ד. ועוד צפרק מ"א פ"ג דמדות) וכו"כ למ"ד לא נתחלקה. מאי שנא דשאר מקומות של מזבח היה להם יסוד. ומזרחית דרומית לא היה לו יסוד. ואין לתרץ לדרידה היה לו יסוד מכל לדדיו. דא"כ אל יסוד מזבח העולה. מאי עביד ליה. דמשמע שיש ליתן אותו במקום שיש לו מכלל דאיכא דוכתא דלא היה לו יסוד. וי"ל הכי גמירי שלא לעשות יסוד למזרחית דרומית כדכתב הכל בכתב. ע"כ. ואם תרצ למתניתין

משנה אחרונה קירות האבנים של בהמה. והרמב"ם מפ' קירות המחילה. הוא תקרה ולא נעשה לדירה. ואמנם נעשה להיות לל לאשר תחתיו מהבהמות מהשמש ע"כ. ומהר"ם כתב כ"ל גרסי' קירות המחילה מלשון ותהי המחילה. לשון חלוקה. דבת"כ גרסי' בקירות הבית ולא בקירות החלוקה הרבה בין חטין לכוסמים לשיפון לשעורים ולשבלות שועל. ואף בין תבואה לתבואה דמינה. דפעמים זו טובה מזו. להכי גרסוין המחילה. ועוד דאין זה לשון קירות המחילה. דלשון קירות הם מחילות. וכו"כ מאי האי קירות המחילה. והלא קירות ומחילות אחד הן עכ"ל. אבל הר"ש העתיק דבת"כ קתני בה תרומיייהו. קירות המחילה. וקירות המגורה. וכן הוא בת"כ צבדינו: **ירושלים**. פי' הר"ב שלא נתחלקה לשבטים. בפ"ק דיומא דף י"ב. ופי' לשבטים לשבט יהודה וצנימין. כאיוד מ"ד החס דס"ל דיהודה וצנימין ה' להם חלק בירושלים. ותנא דידן סובר דלא נתחלקה להם. אלא יד כל ישראל שיש בה. ותמיהו הו' [ד"ה ירושלים] דצפרק אייהו מקומן [משמע] דקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד לפי שלא היה בחלקו של טורף (כדפי' הר"ב צמ"ד. ועוד צפרק מ"א פ"ג דמדות) וכו"כ למ"ד לא נתחלקה. מאי שנא דשאר מקומות של מזבח היה להם יסוד. ומזרחית דרומית לא היה לו יסוד. ואין לתרץ לדרידה היה לו יסוד מכל לדדיו. דא"כ אל יסוד מזבח העולה. מאי עביד ליה. דמשמע שיש ליתן אותו במקום שיש לו מכלל דאיכא דוכתא דלא היה לו יסוד. וי"ל הכי גמירי שלא לעשות יסוד למזרחית דרומית כדכתב הכל בכתב. ע"כ. ואם תרצ למתניתין

(* כד' ש"ח וכו"ד ליתא תיבת חלרות. * כד' ש"ח וכו"ד גרסי בהמה וכו' ש"ח וכו' חס תיבת המחילה מוסגר ותיבת בהמה ליתא.

קירו' האבנים (י) וקירות המחילה (ה) אינן מיטמאין בנגעים. ירושלים והוצה לארץ (י) אינן מיטמאין בנגעים : ביצד

מלאכת שלמה כ"ו וכן כתב הר"ש ז"ל דר' יהודה פלוג בתוספתא ואמר איני לא שמעתי אלא בית המקדש בלבד ומפ' בס' בני העיר דקסבר ירושלים נתחלקה לשבטים ועוד קאמר החס דבית המקדש היינו בתים מקודשין ואפי' בתי כנסיות שבה אין מטמאין אבל שאר בתין כנסיות

בפי' רעז"ל ז"ל דכתב בקירות הבית ולא בקירות האבנים ולא בקירות המחילה: בסוף פי' ר"ע ז"ל וירושלם נמי לא נתחלקה לשבטים. אמר המלקט נראה דמתני' דלא כר' יהודה דאינו סבר נתחלקה בפ"ק דיומא דף י"ב. ובמגלה ר"פ בני העיר בדף

מלאכת שלמה כ"ו וכן כתב הר"ש ז"ל דר' יהודה פלוג בתוספתא ואמר איני לא שמעתי אלא בית המקדש בלבד ומפ' בס' בני העיר דקסבר ירושלים נתחלקה לשבטים ועוד קאמר החס דבית המקדש היינו בתים מקודשין ואפי' בתי כנסיות שבה אין מטמאין אבל שאר בתין כנסיות

מלאכת שלמה כ"ו וכן כתב הר"ש ז"ל דר' יהודה פלוג בתוספתא ואמר איני לא שמעתי אלא בית המקדש בלבד ומפ' בס' בני העיר דקסבר ירושלים נתחלקה לשבטים ועוד קאמר החס דבית המקדש היינו בתים מקודשין ואפי' בתי כנסיות שבה אין מטמאין אבל שאר בתין כנסיות

תפארת ישראל יבין

עליו ואת כל עפר הבית. ומני' לדרך כולו דילמא כהד מינייהו סני. ג"ל דא"כ תקשה נמי מדאמרה תורה ולקחתם לכם פרי עץ הדר וגו'. מני' דנכתי כולו ד'. וכו"כ איחנהו בכמה מיני של תורה. אלא זה הפלוגתא של ר' יונתן ור' יאשי' בתיב' אשר יקלל את אביו ואת אמו כדאיתא בריש השואל ובכמה דוכתי בש"ס. ועיין מ"א בפ"ד כזה

עליו ואת כל עפר הבית. ומני' לדרך כולו דילמא כהד מינייהו סני. ג"ל דא"כ תקשה נמי מדאמרה תורה ולקחתם לכם פרי עץ הדר וגו'. מני' דנכתי כולו ד'. וכו"כ איחנהו בכמה מיני של תורה. אלא זה הפלוגתא של ר' יונתן ור' יאשי' בתיב' אשר יקלל את אביו ואת אמו כדאיתא בריש השואל ובכמה דוכתי בש"ס. ועיין מ"א בפ"ד כזה

עליו ואת כל עפר הבית. ומני' לדרך כולו דילמא כהד מינייהו סני. ג"ל דא"כ תקשה נמי מדאמרה תורה ולקחתם לכם פרי עץ הדר וגו'. מני' דנכתי כולו ד'. וכו"כ איחנהו בכמה מיני של תורה. אלא זה הפלוגתא של ר' יונתן ור' יאשי' בתיב' אשר יקלל את אביו ואת אמו כדאיתא בריש השואל ובכמה דוכתי בש"ס. ועיין מ"א בפ"ד כזה

ר' עובדיה מברשנורה נגעים כל הבתים פרק יב תוספות יום טוב ע

ציונים

ה כיצד בראית הבית מזה
עם פירוש י' ד' כ' ו' כ'
טו ה' ג' ד' אפי' חזק פיר'
פיר' כ' ד' אפי' חזק פיר'
עם פיר' : אפי' חזק פיר'
עם פיר' :

חלופי גרסאות
ה וזאת נד' זל וזאת נד'
מגילת מתיק מן בטרם עד
אמילו :

תוספות הרשים
ה הר"ב ד"ה אפי'
כו' ברי' . והמכ"ס
פיר' מהמ"ל הלכה ד'
פסק כרי' ע"כ כפי' שכתב
ה"ע דר"מ וי"ט ללח"ה
הם רבים . אפשר לומר
ללא פליגי עליו :

חידושי ברי"ח
פרק יב
היו"ט ד"ה
כנגע בו לכל השעמים
בו עכ"ל עיין עד הסוף
ולו אפשר לומר ארובה
דבשלתמא נגע בית שאין
הבית יכול לילך להכהן
וצריך לקרוא שולך
הכהן אל הבית אז
צריך לומר עכ"פ כנגע
בו כדי להודיע אל
הכהן מה הוא קורא
אותו אבל נגע גופו
שהולך בעצמו אל
הכהן או נגע בגדים
שיכול להולך והבגד
אל הכהן לא יאמר
לו כלום רק יאמר
להכהן וק"ל :

אליהו רבה
ה ואפילו חבילי עצים
כו' . ה"י תלמי כהן
קמפילגי ר' יהודה סבר
מדכתיב ולא יטמא כל
אשר בבית כל לבנות אפילו
חבילי עץ ומחילי כה"ס
ללא מיעטתי בפי' אפי'
טומאת כבית המטוגע

משנת אחרונה
ה ובא אשר לו הבית
ואמר בת"כ שלא יטמא
בד שטוהו . והיינו
מדכתיב אשר לו כדלמך
פ"ט דב"ק לאשר הוא
לוי יתגנו ולא ליד שטוהו .
ובקרנן החרן פי' מובא
דרשי' ואין לזרז :

אפי' חבילי עץ
חבילי קנים דכרי ר"י .
פי' הרב דהני לא
מקבלי טומא' וכו' וכו'
בת"כ . ויש לדקדק מי
דחקו לר"י לאפוקי קרא
מפסטי' דהא פסטי'
משמע ודאי דטומאה
קרא כדכתיב
ולא יטמא כל אשר

מחתיין דמדות (*שהיה) שלא היה לו יסוד כו' דלתיא
ככ"ע . אחתי תקפה אחתי כי שאלו בגמ' דלחזרו מקומן דף
מאי טעמא והסיב ר' אליעזר לפי שלא היה בחלק של
טורף . וכל אותה סוגיא הכי רהטא . ומייתייה חסם נמי תרגום
באחסנתיה יתבני מדבחה ח"כ

מקדשא . וכמו שהעסקתי שם בס"ד .
ואמאי שצקין למימר טעמא אליבא
סתמא דמתני' דהכא . ושם ביומא
דלמ"ד נתחלקה לשבטים . ירושלים
מיטמא בנגעים . תיז מן המקומות
המוקדשים שבו . שהוא המקדש
וב"כ ובתי מדרשות . ומו דבפ"ו
דב"ק דף ע"ב פירשו הטעם .
דלמ"ד נתחלק חזרו וקמו חזון
המקומות . כדי שיהא לכל ישראל

למה מוזרו וקמו אותה . ע"כ . אלא ודאי להכי מפרש אליבא דמ"ד
נתחלקה . דהכי הלכתא . ודלא כמתני' דהכא . וז"ל דירושלים חזן מדרבים המוקדשים שבה מיטמאין בנגעים . וקשיא על
הר"ב דכיון דמפרש בזבחים וזמדות אליבא דמ"ד דנתחלקה . ה"ל לכתוב בכאן דלחין הלכה כסתם משנה . וכן הרמב"ם שפוסק
כסתם משנתו בפ"ד מהמ"ל (הלכה י"א) ומשום שלא נתחלקה לשבטים . תקשה ל"י גמי סוגיא דזבחים דכ"ס אליבא דמ"ד
נתחלקה . ומיחו וכו' אשכחן סתמא אחרינא במתני' ז' פרק בתרא דערכין . דירושלים חזן בית חלוט בה . וטעמא דלא
נתחלקה לשבטים . כמ"ס שם . וז"ע : **ה כנגע** נראה לי צבית . אפילו ת"ח ויודע כו' . דאי חזינו יודע . מהיכי תיחי
שיאמר נגע נראה לי והא לא ידע . וז"ל למה חסרה הסורה מלומר נגע . והלא עד שיאמר הכהן טמא . עדיין חזן כאן
טומאה . כדתנן ברפ"ג . והר"א"ם כתב בשם רבותיו . דכיון דבדבריו לא יוכל לשפוט . הלכך לא יאמר בלשון ברור . ע"ד
אמרם . ולמד לשוקר לומר חזני יודע . ולי נראה מפני דרך חרץ שצריך לנהוג עם הכהן כו' . ח"כ שלא ימנה הכהן ויגזור
טומאה . ע"כ . וג"ה כתב . משום דובר שקרים לא יכון . דהא כל זמן שלא נזקק הכהן לאו נגע הוא . ואיך יאמר נגע כו' .
וכתב בעל קרבן אהרן . דלא דק בזה . שהכהן אינו עושה אותו נגע . אלא הטומאה עושה בו . וקודם שיבא הכהן . נגע הוא .
ע"כ . ואפשר לתרץ שכשיאמר נגע . המכוון ממנו מה שקוראין נגע . והיינו נגע טמא . ומכיון שעדיין חזני טמא . הרי דובר
שקרים . ולי נראה בהפך . דלהכי הקפידה הסורה מלומר נגע . כדי שלא לפתוח פיו לשטן לו כדדרשין בפרק מי שמתו (דף
י"ט) מאמרו שמתו קלני סדום וגו' הרי אפשר שיחזור ויכהה טרם בוא הכהן . ולכל הטעמים נראה לי שבכל הנגעים הדיון
ך . שלא יאמר נגע עד שיטמאנו הכהן . ואפילו אח"ל דלחין הדיון הזה . אלא בנגעי צבית . וכן הרמב"ם לא כתב שיהא
נוהג גם בשאר הנגעים . ו"ל דנגעי צבית הואיל וקודמין בזמן כדלקמן לכך הקפידה הסורה ביוקר . משא"כ בשבכר
בא עליו נגע הצית כהא"כ"ב בא עליו נגע בגדיו . וכן גופו טוב לא הקפידה בכך : **וצוה** הכהן ופנו את הבית . אפילו חבילי
עץ וכו' . וכן הוא בנוסחת מהר"ם ז"ל ובמשניות ימים מוקדשים : **אפילו** חבילי עץ . כתב הר"ב . והא דכתיב ולא

יטמא כו' לאשמיטין דכלים דהו מעיקרא נמי מיטמו . אי שביק להו . בת"כ . ולא יטמא כל אשר צבית . מה ת"ל לפי שמלינו .
* (כפי' דלקמן משנה ט') כנגעם לבית המטוגע שאינו מטמא בגדים עד שיהיה כבדי אכילת פרס . יכול אפילו היו שם כלים מקופלים
ומונחים על כהפו כלים מקופלין ומונחים בתוך הבית . יכול לחיבו טמאים עד שישאו כדי אטלת פרס ת"ל ולא יטמא כל
אשר צבית . מיד . כלומר דלהכי מפנה . שהרי לא יכול להליל . שמיד יהא נטמא . ואפילו לא ישהה כדי אכילת פרס :
ואפילו חבילי קנים . דלא תימא עץ דוקא . דחוו לעשות מהן כלים
מלאכת שלמה

ר"ע ז"ל ואין הלכה כר' יהודה טעמו משום דהו ר' יהודה יחיד
לגבי ר"ש ור"מ אבל ניד עם פיר' פסק כר' יהודה וכתב שם מהר"ק ז"ל
אפשר

לא יסוק הדין לומר שהוא נגע ודאי .
מדכתיב כנגע נראה לי צבית . ולא כתיב נגע : אפילו חבילי
עצים . שאינן בכלל טומאה לריך לפנות . והא דכתיב ולא
יטמא כל אשר צבית . דמשמע דלטומאה קפיד רחמנא .
כצירא ליה לרבי יהודה דלמלא

ה כיצד ראיית הבית (י) . ובא אשר
לו הבית והגיד לכהן לאמר . כנגע
נראה לי בבית . אפילו תלמיד חכם
ויודע שהוא נגע ודאי . לא יגזור
ויאמר (י) . נגע נראה לי בבית . אלא כנגע נראה לי בבית . וצוה
הכהן ופנו את הבית (ובטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא
כל אשר בבית . ואחר כך יבא הכהן לראות את הבית) . ואפילו
חבילי עצים . ואפילו חבילי קנים (י) . דברי רבי יהודה .
ר"ש

חלק בהן משא"כ ירושלים אם מתחלה נתחלקה . למה מוזרו וקמו אותה . ע"כ . אלא ודאי להכי מפרש אליבא דמ"ד
נתחלקה . דהכי הלכתא . ודלא כמתני' דהכא . וז"ל דירושלים חזן מדרבים המוקדשים שבה מיטמאין בנגעים . וקשיא על
הר"ב דכיון דמפרש בזבחים וזמדות אליבא דמ"ד דנתחלקה . ה"ל לכתוב בכאן דלחין הלכה כסתם משנה . וכן הרמב"ם שפוסק
כסתם משנתו בפ"ד מהמ"ל (הלכה י"א) ומשום שלא נתחלקה לשבטים . תקשה ל"י גמי סוגיא דזבחים דכ"ס אליבא דמ"ד
נתחלקה . ומיחו וכו' אשכחן סתמא אחרינא במתני' ז' פרק בתרא דערכין . דירושלים חזן בית חלוט בה . וטעמא דלא
נתחלקה לשבטים . כמ"ס שם . וז"ע : **ה כנגע** נראה לי צבית . אפילו ת"ח ויודע כו' . דאי חזינו יודע . מהיכי תיחי
שיאמר נגע נראה לי והא לא ידע . וז"ל למה חסרה הסורה מלומר נגע . והלא עד שיאמר הכהן טמא . עדיין חזן כאן
טומאה . כדתנן ברפ"ג . והר"א"ם כתב בשם רבותיו . דכיון דבדבריו לא יוכל לשפוט . הלכך לא יאמר בלשון ברור . ע"ד
אמרם . ולמד לשוקר לומר חזני יודע . ולי נראה מפני דרך חרץ שצריך לנהוג עם הכהן כו' . ח"כ שלא ימנה הכהן ויגזור
טומאה . ע"כ . וג"ה כתב . משום דובר שקרים לא יכון . דהא כל זמן שלא נזקק הכהן לאו נגע הוא . ואיך יאמר נגע כו' .
וכתב בעל קרבן אהרן . דלא דק בזה . שהכהן אינו עושה אותו נגע . אלא הטומאה עושה בו . וקודם שיבא הכהן . נגע הוא .
ע"כ . ואפשר לתרץ שכשיאמר נגע . המכוון ממנו מה שקוראין נגע . והיינו נגע טמא . ומכיון שעדיין חזני טמא . הרי דובר
שקרים . ולי נראה בהפך . דלהכי הקפידה הסורה מלומר נגע . כדי שלא לפתוח פיו לשטן לו כדדרשין בפרק מי שמתו (דף
י"ט) מאמרו שמתו קלני סדום וגו' הרי אפשר שיחזור ויכהה טרם בוא הכהן . ולכל הטעמים נראה לי שבכל הנגעים הדיון
ך . שלא יאמר נגע עד שיטמאנו הכהן . ואפילו אח"ל דלחין הדיון הזה . אלא בנגעי צבית . וכן הרמב"ם לא כתב שיהא
נוהג גם בשאר הנגעים . ו"ל דנגעי צבית הואיל וקודמין בזמן כדלקמן לכך הקפידה הסורה ביוקר . משא"כ בשבכר
בא עליו נגע הצית כהא"כ"ב בא עליו נגע בגדיו . וכן גופו טוב לא הקפידה בכך : **וצוה** הכהן ופנו את הבית . אפילו חבילי
עץ וכו' . וכן הוא בנוסחת מהר"ם ז"ל ובמשניות ימים מוקדשים : **אפילו** חבילי עץ . כתב הר"ב . והא דכתיב ולא
יטמא כו' לאשמיטין דכלים דהו מעיקרא נמי מיטמו . אי שביק להו . בת"כ . ולא יטמא כל אשר צבית . מה ת"ל לפי שמלינו .
* (כפי' דלקמן משנה ט') כנגעם לבית המטוגע שאינו מטמא בגדים עד שיהיה כבדי אכילת פרס . יכול אפילו היו שם כלים מקופלים
ומונחים על כהפו כלים מקופלין ומונחים בתוך הבית . יכול לחיבו טמאים עד שישאו כדי אטלת פרס ת"ל ולא יטמא כל
אשר צבית . מיד . כלומר דלהכי מפנה . שהרי לא יכול להליל . שמיד יהא נטמא . ואפילו לא ישהה כדי אכילת פרס :
ואפילו חבילי קנים . דלא תימא עץ דוקא . דחוו לעשות מהן כלים
מלאכת שלמה

כנסיות שארץ ישראל טמאים בנגעים כדתיא בתוספתא וכו' :
ה וצוה הבהן ופנו את הבית אפי' חבילי עץ וכו' גרסי' : בפי'

יבין תפארת ישראל בועז
זוה בפירושו [פ"ח דכ"מ סי' ד'] שהארכו וע"ש מה שיש ליישב גם
הכא . אולם מלבד זה י"ל הכא . דהרי ע"כ מלת הבית שכתב בסוף
קאי
זוה בפירושו נמי מכל דרשי . וזאת ח"כ אחתי לר"י מנ"ל לרבות חבילי עץ
למלא כדא"ר אמרי . ונראה שטמא
דר"י דאי להניל טומאה למה יסרה לפנות עכשו הלא כשיראה הכהן שהוא טמא
יכול לעכב לומר טמא עד שיפנה וכן משמע בפ"ק דמ"ק ד' ז' דר"מ אומר רואין את
הנגעים במועד להקל ולא להחמיר וכת"ה לא להקל ולא להחמיר ואמר בגמ' למימרא
דככהן תליא מלחא . פי' רש"י לתרויהו פריך דר"מ אמר כהדיא דאי בני שתיק ור' יוסי קאמר
אין רואין דאי בני לא חוי ליה ולא חוי טמא ע"כ ומכאן חזן והתבוא
וביום הראות יש יום שאי אתה רואה רבי אומר ופנו את הבית אם ממתינין לדבר הרשות
ק"ו לדבר מצוה ע"כ והשתא כל קראי דמייתי אינם אלא דאי בני לא חוי ואחתי
לר"מ מנ"ל אי בני שתיק . וז"ל דר"מ ס"ל דלחין חילוק וכי הכי דאי בני לא חוי ה"ג אי בני
שתיק . ומכאן פליגי דלא דמו ובתנן דחוי חזני רשאי לשחוק השתא י"ל דר' יהודה
דמתני' קם ליה . בשעת' דר"מ דרשאי נמי לשחוק וא"כ למה הצרכו הכתוב לטרוח
לפנות עכשו ובזאת תמוה החו"ש בזה לר"מ למה טורח לפנות ואי חוי דמלא
הא ישחוק ע"כ והו בעלמו טעמו של ר"י דמתני' דאי משום טומאה למה טורח
לפנות ע"כ בא הכתוב לגזור הפיזי אפילו לדברים שאין מקבלין טומאה : אלא
דבעיקר

נגעים כל הבתים פרק יב

יש אומר י"ח י"ח י"ח
אמר י"ח י"ח י"ח

אליהו רבה

מיטמא וקאמר קרא כל
בבית עומא. מיד דהוה
אבית טמא דלא מיטמא
בבבית עומא דמתוכה
לקרקע אית מקבל עומא
ובבבית מיטמא גזרת
על הוה הכא נמי חבלי
עלי וחבלי קני שבית
גזרת מלך הוה דלעמי:
רבי שמעון אומר עסק
הוה לפניו. מיטמו
לא מיטמא אלא מדכתיב
ועל את הבית הכתוב
מעסיקו לפנות אפילו
חבלי עלי וחבלי קני
ולאו משום עומא כלל.
וכל דכתיב אכלים דמקבלי
עומא. ורי מאיר פליג
אחריו. וקבע כל
שאינו מקבל עומא כגון
עומא דבית גמי לא
מיטמא ולאפניו נמי לא
כפי אלא כלי חרס שאין
לו טעם כמקוב אכל כל
שיש לו טעם אפילו בק
דמקבלי עומא לא כפי
לאפניו דפט דמליך קרא
מכוס דחסה על מוטו
הוה דמליך ולא מיטמא
חבלי עלי וחבלי קני
דלא כפי לאפניו דלא
מקבלי עומא כלל:

*[ססתמן מקבלים עומאה. אבל קנים מה עשויים מהם
כלים מן הכסף אין מקבלים עומאה כמו כוורת הקנים
דרפט"ו דכלים. ורפ"ח דלהלות. וכן מחללת הקנים דספ"ו
דכלים. ואע"ג דתנן נמי חסם שפופרת הקנה הרי לריך
שוליא את כל הכבי כדתנן חסם
ולפיכך מסתמא מהקנים אין עשויים
כלים שמקבלים עומאה [וה"א]
דא"ל פיעי. הוהיל ואפי' סופן
אינן

ר"ש אומר עסק הוא [לפניו]. אמר רבי מאיר. וכי מה מטמא לו. אם תאמר
כלי עציו ובגדיו ומתכותיו מטבילין והן טהורים. על מה חסה התורה [א].
על

מלאכת שלמה

ל"ל ואם תאמר שחסה התורה על אוכלין ומשקין יש להם תקנה
שחלכל

תפארת יבין

בשום מקום. ואפילו ממת שחם היותר קמח מכל העומאות.
ואפ"ס מתמא בנגעים (ו): (ב) פליג בהא דר"י. דס"ל
דלכרי מליך קרא לפנות החבלי עלי קנים כדי שלא יטמאו
ול"ס ס"ל דלא משום עומאה רק הקב"ה לוא שיתקע ויערית
א"ע לפנותם וגזרת הולך הוה להטריחו בהן ק"ל שלא יטמאו
[כך ענין דברי ר"א וזק"ל. והר"ש והר"מ פירשו דלאן כתיב קאמר. וכי
מה עומא יש כפי זה טעם הכתוב להטעמן בו. אפי"ן דלכריה אלא
מולא דר"ס הוה שאמר משום ר"מ אולס לברי הגאון ר"א. ר"מ אד"ס
א"כ אם נרלוט לומר אי אפני לטובה ורשאי. אולם אין להניח ראייה
עם דברי ר"ש בן דברי ר"י דברי ר"מ. דהיי ר"י ור"מ דבור אחד
הרמב"ם בסקמחו לרעום פ"ד]. והיכא אקדמה רני לדברי ר"ש שחם
י"ג ב' הוה דמחודתה מהכרי. היינו מדחוייה לקדלי דר"מ מחורו. י"ל
משום דר"ס רני דרבי הוה [ככתב קמ"ו ב'] ויקרא הוה דעבוד ל"י
שיאמר שיא פני בית זה רשות. דהרי ק' בל"ז מ"ד [כתובת ד"מ פ"א] כי
בשמשות קס"ו [ספ"ו דבבית] אם אחר הרינו כללו מהקבלתי ליתא
אמריק דלם לא שעת לדברי השופר ולא חזר כדי הוה סימות [כג"ש]
דחורי מלחמה שטי. דמללא אמרה כפופה דמי שארס אבה או טע
דתיב גמור הוה לשמע כלווי זה. א"ב ה"י דמלי"י רחמנא פני
מה שבבית. ואפילו חבלי עלי קנים. וכן איתא נמי בתי"ב
דגו"ס הוה שכינסם הכהן עם בתלה. ויהי הכל פניו של
ד"י ר"ס הוה רק כפופ דקרא. דכתיב: ולא יטמא כל אשר
ואפילו חבלי עלי קנים. וכדכתיב ולא יטמא כל אשר בבית
הוה לפניו. ויהי מלחמה עם שיהי' הקנים לרובו לפנות הכל.
שחיו קס"ו כגאר עומאות. אבל חבלי עלי קנים כגאר
כ"ס שישאר כהרתן. וכן מוכח דר"מ לאו לאפניו קאמר.
דחייב קאמר לרובע רחמי ית' אפילו על חוץ. והוה ממש
דכתיב דלא הוה מניח כהא הכא והכא מה שרם בענין. ור"מ
נגד ר"ס ור"מ דרבי טעו. והרי לדבריו אין לר"מ חלק כלל
ב']. גם מלכ זה פגעוה דקרא חמם עפי כ"י. מדתניב
שיתמא חבלי קבל כגאר ויאלו. ממילא משתמע מיני.
שכנסו. היינו כשכנסו אחר. אבל מה שיהי' תוך
הניח ראייה שיתמא עלי קנים דקאמר רבא כהא
הכא עומא. ועי"ן. והרי א"ל לומר. דעיי' אחר
ואפניו חבלי עלי קנים קאמר דמטמא. וכן טעם
[ככתב קב"א] ר"מ כלי ע"ו כ"ו]. גם מה שרם
דתיב דחבלי עלי קנים אין מסככין בהן. משום
ויק. וכשי"י ע"ס בבית המנוגע יתמאו. דה"ש
או מאל. משא"כ מה שנתמא בבית המנוגע. דלחן
בדרך

בשום מקום. ואפילו ממת שחם היותר קמח מכל העומאות.
ואפ"ס מתמא בנגעים (ו): (ב) פליג בהא דר"י. דס"ל
דלכרי מליך קרא לפנות החבלי עלי קנים כדי שלא יטמאו
ול"ס ס"ל דלא משום עומאה רק הקב"ה לוא שיתקע ויערית
א"ע לפנותם וגזרת הולך הוה להטריחו בהן ק"ל שלא יטמאו
[כך ענין דברי ר"א וזק"ל. והר"ש והר"מ פירשו דלאן כתיב קאמר. וכי
מה עומא יש כפי זה טעם הכתוב להטעמן בו. אפי"ן דלכריה אלא
מולא דר"ס הוה שאמר משום ר"מ אולס לברי הגאון ר"א. ר"מ אד"ס
א"כ אם נרלוט לומר אי אפני לטובה ורשאי. אולם אין להניח ראייה
עם דברי ר"ש בן דברי ר"י דברי ר"מ. דהיי ר"י ור"מ דבור אחד
הרמב"ם בסקמחו לרעום פ"ד]. והיכא אקדמה רני לדברי ר"ש שחם
י"ג ב' הוה דמחודתה מהכרי. היינו מדחוייה לקדלי דר"מ מחורו. י"ל
משום דר"ס רני דרבי הוה [ככתב קמ"ו ב'] ויקרא הוה דעבוד ל"י
שיאמר שיא פני בית זה רשות. דהרי ק' בל"ז מ"ד [כתובת ד"מ פ"א] כי
בשמשות קס"ו [ספ"ו דבבית] אם אחר הרינו כללו מהקבלתי ליתא
אמריק דלם לא שעת לדברי השופר ולא חזר כדי הוה סימות [כג"ש]
דחורי מלחמה שטי. דמללא אמרה כפופה דמי שארס אבה או טע
דתיב גמור הוה לשמע כלווי זה. א"ב ה"י דמלי"י רחמנא פני
מה שבבית. ואפילו חבלי עלי קנים. וכן איתא נמי בתי"ב
דגו"ס הוה שכינסם הכהן עם בתלה. ויהי הכל פניו של
ד"י ר"ס הוה רק כפופ דקרא. דכתיב: ולא יטמא כל אשר
ואפילו חבלי עלי קנים. וכדכתיב ולא יטמא כל אשר בבית
הוה לפניו. ויהי מלחמה עם שיהי' הקנים לרובו לפנות הכל.
שחיו קס"ו כגאר עומאות. אבל חבלי עלי קנים כגאר
כ"ס שישאר כהרתן. וכן מוכח דר"מ לאו לאפניו קאמר.
דחייב קאמר לרובע רחמי ית' אפילו על חוץ. והוה ממש
דכתיב דלא הוה מניח כהא הכא והכא מה שרם בענין. ור"מ
נגד ר"ס ור"מ דרבי טעו. והרי לדבריו אין לר"מ חלק כלל
ב']. גם מלכ זה פגעוה דקרא חמם עפי כ"י. מדתניב
שיתמא חבלי קבל כגאר ויאלו. ממילא משתמע מיני.
שכנסו. היינו כשכנסו אחר. אבל מה שיהי' תוך
הניח ראייה שיתמא עלי קנים דקאמר רבא כהא
הכא עומא. ועי"ן. והרי א"ל לומר. דעיי' אחר
ואפיו חבלי עלי קנים קאמר דמטמא. וכן טעם
[ככתב קב"א] ר"מ כלי ע"ו כ"ו]. גם מה שרם
דתיב דחבלי עלי קנים אין מסככין בהן. משום
ויק. וכשי"י ע"ס בבית המנוגע יתמאו. דה"ש
או מאל. משא"כ מה שנתמא בבית המנוגע. דלחן
בדרך

קאי אכלוהו ג' מינין. ללמדנו שכל שאמר כשאר אר"מ. אסוקי
בית. ותו הרי אחר הסגר ראשון כתיב ותללו האכנים ושפכו העשר
ולקחו אכנים אחרות. ועשר אחר יקח. וא"כ בהגן מרתה ליכא
לספוקי אי כפי קרא תריוויהו. ובא זה ולמד על זה שה"ה גללים לאו
או או קאמר: (ו) ונ"ל דכ"ש כלי גללים כלי אכנים כלי אדמה.
ואפילו

קאי אכלוהו ג' מינין. ללמדנו שכל שאמר כשאר אר"מ. אסוקי
בית. ותו הרי אחר הסגר ראשון כתיב ותללו האכנים ושפכו העשר
ולקחו אכנים אחרות. ועשר אחר יקח. וא"כ בהגן מרתה ליכא
לספוקי אי כפי קרא תריוויהו. ובא זה ולמד על זה שה"ה גללים לאו
או או קאמר: (ו) ונ"ל דכ"ש כלי גללים כלי אכנים כלי אדמה.
ואפילו

הבילי קנים ומשמע לר"י מקבלי עומאה. א"כ עפי ה"ל לפרש חבלי עלי עומאה
אפילו חבלי עלי. ולפ"ו אין הפינוי לר' יהודה משום דברים שאין מקבלין עומאה
בשאר עומאות מיטמא הוה בבית המנוגע. ולפ"ו ז"ל דמריביתו דכל
דחתי לרבויהו אפילו מוטו הכווי וללמדך שחסה התורה וכו': והרב
סוכה מדחוייהתא כמו כל דבר המקבל עומאה וכו' ור"מ פ"א ס"ל
דקראתו ל' מן התלמוד תיקח ל' אעיקר מזה כפסולת גורן ויקב למה
מעמאין בנגעים. א"כ עומא חתה נגעים אריה מעבכת בסכך וכו' ור"מ
הכרה כדי יין ושמן של תרומה ואוכלין שכל אלו אין להן עברה וה"י
הרמב"ם סוף ה' ט"א כל עומאות האמורות בחורה אינם אלא לתרומה
עמאין ולבשות משקין עמאין ע"כ. וז"ל דודאי כל שגזר הכתוב
אומר ולא יטמא כל אשר בבית עזה זו שידך אף בחולין מי שאוכל
הם ולא יטמא אוכלין ומשקין אריה מעבכת בסכך וכו' ור"מ
מכתיב כל אינו חם אלא על כלי חרס: וראיתו לר"ש צ"י התורה
ואם על אוכלין ומשקין יאכלם בימי עומא ע"כ ולא אבין אם
הולין בימי עברה נמי מותרים מן התורה דכל עיקר אכילת חולין
הרי יוכל להשתמש בהם בימי עומא. ובכפר שפתי הכמים כתיב
חם תקלה אינה חסה מדרבנן ואיכא מ"ד דלא חיישי' לתקלה כלל
דא לא חסה התורה אלא על כלי חרס. ר"מ לטעמי' דכלים בבית
הטורים

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבתים פרק יב תוספות יום טוב ע"א

ציונים

1 אינו עומד מ"י ע"פ ס"ט

פבו. לשון פכין קטנים: תפיו. מקום שאופה ומבשל בו קדרתו. כגון תנור וכירים של חרס המטלטלין. ויש ספרים שגורסים טפיו צפיו"ת והוא כלי חרס קטן מאד. שאין המשקה יולא הימנו אלא טיף טיף וכל אלו אין להם טהרה במקוה: וא"כ על של רשע. שהנגעים באים על

אין רגילין שיהו באין לכלל קבלת טומאה קמ"ל. כ"ל: א"כ על של רשע. ל' הר"ב שהנגעים באים על לה"ר. וז"ל הרמב"ם שראיית הרעפת הנזכרת בתורה אמרו שהוא (עונש) בעבור לה"ר. כי יפרד מן האנשים וירחיקו אותו מהיזק לשונו. ויתחילו צביתו. ואם חזר בו מוטב. ואם לאו וז"ל במלעו"ת והוא אומרו בכל מלאכת עור. חזר בו מוטב. ואם לאו יבואו צבגדים. ואם לא חזר בו עדיין. יבא לגופו ועל עור בשרו. וזה על דרך המוסר והתוכחה. הלא תראה שהם דברים בלתי טבעיים. ואין חללים טבעיים בשום פנים. לפי שהצבגדים והצבחים הם חומר דומם. ואינם אלא דברים חוץ מהטבע. לפי שהצבחים (והצבגדים) אינם נעים ונדים מאלתן. וכל מה שאירע בהם מהמקרים. אינו לרעת) אלא בקריאת התורה על הדמיון. אשר זכרנו.

חלופי גרסאות

פיעות הבנוי ק"ו על סכום חסר גדול: אינו הולך וכו' כ"ג וזכ"ו ומשכ"ג הגור' אינו עומד בתוך ביתו ומסגיר ולא עומד בתוך וכו'.

תוספות חדשים

ה בתו"ש ד"ה אם כך בו. ויתחילו בביתו. ובמיתרו פ"ו מה"ש הלכה " האריך להודיע שלא יתעסק בשחי' ונתחלה מרכין צבגיו הכחי'. ובענין שאלו וקול כסל כבוב דברים. ומתוך כך באים לספר כגו"ת האדוקים. שאלו הדוכות על ליק עתק וכו' ומתוך כך יהיה להם הרגל לדבר בניאוף. ולתת דופי בדכריה'. ומתוך כך באים לדבר באלוקים. ובספרים בעיקר. והרי הוא אומד (תלים וכו') שמו בשמים פיהם וישם תהלך כהן מי גרם להם לכת בשמים פיהם לשום סהלו? חלה באין. ו ה"ה שית הרשעים וישבת בתי מתחלות עם שתי שבר עיני שם שאריך: ו בהר"ב ד"ה אינו הולך בו. מכל הבית. וכדיעבד אם עמד תחת המשקוף. או הלך לביתו והסגיר. (על ידי שולחו או חבל ארוך) הסגרו מוסגר. (גמרא דנדרים ק"ז ע"ב)

על בלי הרסו. ועל פכו סב) ועל טפיומי). אם כך חסה התורה. על ממונו הבנוי. ק"ו על ממונו החביב. אם כך על ממונו. ק"ו על נפש בניו ובנותיו. אם כך על של רשע (מד) ק"ו על של צדיק (מ"י): ו אינו הולך לתוך ביתו (ומסגיר מ"י) ולא

שלא יקרה בהן לרעת (והם על דרך נס. כמו מי סוטה. ואינם נעים ונדים מאלתן. וכל מה שאירע בהם מהמקרים. אינו לרעת) אלא בקריאת התורה על הדמיון. אשר זכרנו.

מלאכת שלמה

ספר קרבן אהרן עסק זה לפניו פי' רבינו הלל ז"ל צינחתי' ויראה עסק אוכל להאי פניו דלהכי כתיב ופנו את הבית כדי שלא יעמא מה שצבית וזה לא יפנו אלא מה שמיטמא ולא יתיישב כפי פירושו מלת זה. ולהכי כ"ל שהוא בתמי' וכו' ע"כ: ו אינו הולך לתוך ביתו כך ז"ל והפירוט לתוך ביתו של כהן עצמו: ולא

שיאלם ביום טומאתו מפי' הרב משה אלשיך ז"ל פרשת מלוע דף קע"ט וק"פ ע"ב: תפיו מקום שאופה בו פתו ומבשל בו קדרתו כההיא דכילד מרכין דיתוב אבי תפי ועבד תוך תוך והרמב"ם ז"ל גרים טפיו וכדפי' רעו"ל: ובת"כ פרשה ה' דפרשת מלוע הגירסא ר"מ אומר עסק הוא לפניו אר"ת וכו' ואין מוזכר שם ר"ש כלל וכתב שם

תפירת ישראל ביין

ואפילו במקוה צמ"פ. כולן נשאו כלא הוי"אן קודם שבה כהן בשעה שמתנה הבית. והיינו מדכתיב בפירוט ולא יעמא כל אשר בבית. ולא עדיפי הקך מחבילי עינים וקנים שנעמאו. וזע"ב דלמרינן לקמן להטבילין ויטהרו. ואפילו יומא כר' יהודה שגם החבילי עינים עכ"ל אין צוהם רק צאדס וכלום. עכ"ל אין צוהם הפסד דהרי יכול שכשיתטמאו ג"כ אין להם טהרה במקוה. אפ"ה אין כאן לחדס צביתו צביתו זמניו כדה רוציה [אולם תמתי לרש"י [שבת דפ"ד כ'] דפשוטי כ"ע כ"ז ים הפסד כלא יולא הבלחנות והכסאיה ומפי' השבכ בטול פשוטי ח"כ ים ממחן לתשמיש אשמו כומי עומתה. וכתיב לעיל באוכלין. ליתא. דאיכ בניי חרס נמי דמסיק דעליהן קפיד רחמנא להפסדן. והרי גם בהן אין הפסד מדמחן לתשמיש ימי עומתה. אפ"כ דזוקא במחל ומשקה. שבחילתן מתבערים מהעושה. לא מיישין שינוא מן לדי תקלה. אבל בכל כלי כתי קיום. כשהוא עמא אינו רשאי לקיימו צביתו. דאחא בה לדי תקלה לעמא עכרות סבביתו. וא"כ ים הפסד מנחה כלא יולא כל פשוטי כלי עץ הא"ל ודלחמן. י"ל דנחמת מה"ש קאמר ר"מ רק פך ועשיה שכן כלי חרס קטנים. והרי אוכל נמי כ"ה גדולים בקריכות וקקקים ומטר. אלא נקט רק כ"ה קטנים שאין הפסד כ"כ בשבירתן. וחשב האדם שיבוא בהן לדי תקלה. ויבאין כשיתעמאו. אבל כל כלי גדול אין בו חשב כשיתעמאו. דגונו אותו לתשמיש כומי עומתה: (בב) הוא פך השמן. והוא כ"ח קטן כדלמרינן [ב"ק כ"ד כ'] ובאין כשיתעמאו. וימרחו בשם הזב: (סג) הוא ג"כ כ"ח קטן פשוט לר' מאלד [כפסח פ"ו מ"ג]. והרי כל כ"ח כשיתעמאו אין לו טהרה במקוה. ומרחו שבווא בהן לדי תקלה לעמא עכרותו. יאטרך לשבדן. להכי חס רחמנא עליהן שזי"אן קודם כניסת הכהן לשם: (סד) דנגעים באין לעונש על לה"ר: (מה) ולפוכך חס ח"ו יקרה לו דבר מה באלו. והוא אינו יודע לעלמו עון אשר חטא. יתנחם במחשבה זו דלא שהוא לכסיון כמ"ש ד' לדיק יבחן. ומי עדיף מאלח"ה שנתחסה בעשרה נסיונות קשות. או שיוזקק עי"ו מוחטא שטעם ושכחו. דאל"כ וכי ח"ו חשד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא [בנדרות ד"ה כ']. או שבחמת גם בעוה"ז יוגבל לו עושה עי"ו לכסוף. או במקום שקלר עין האדם מלהשקוף הטובה. וכדלמרינן ב"ע ונחוס איש גם זו שאמרו בכל מקריהוסיאן כל לעביד רחמנא לכפ עביד [בנדרות ד"ה ע"ב]: (טו) משכח"ל ע"י חבל ארוך שבדלת שימשכהו צביתו ויסגור הדלת [אלח"ה] טמאן וטקל בשם רש"י שוין ד"י ב' והר"ן מרים ג"כ כ']. או בשיורה הכהן לשלחו שילך לשם ויסגור [גרש"י מרים הא"ל]. וז"ל דמדלחריכה

בדרך החלטה. דכשיכנס הכהן ויאמר שהוא נע. יהי' כל מה שצבית טמא. ע"כ לא לאשמעינן הדיו אמרה תורה כך ח"ש כמזהרת לבעה"ב שלא יפסדו ממונו. ועל זה מקשה מה כ"ל הפסד יש צוה. דאי משום שכשלא יולא כלי עליו ובגדיו וכו' יתעמאו. הרי אין כאן הפסד כשיתעמאו. דהרי אפשר משתמא. והכן אין להם טהרה במקוה. ללא אמרה תורה עבילה רק צאדס וכלום. שכשיתטמאו ג"כ אין להם טהרה במקוה. אפ"ה אין כאן לחדס צביתו צביתו זמניו כדה רוציה [אולם תמתי לרש"י [שבת דפ"ד כ'] דפשוטי כ"ע כ"ז ים הפסד כלא יולא הבלחנות והכסאיה ומפי' השבכ בטול פשוטי ח"כ ים ממחן לתשמיש אשמו כומי עומתה. וכתיב לעיל באוכלין. ליתא. דאיכ בניי חרס נמי דמסיק דעליהן קפיד רחמנא להפסדן. והרי גם בהן אין הפסד מדמחן לתשמיש ימי עומתה. אפ"כ דזוקא במחל ומשקה. שבחילתן מתבערים מהעושה. לא מיישין שינוא מן לדי תקלה. אבל בכל כלי כתי קיום. כשהוא עמא אינו רשאי לקיימו צביתו. דאחא בה לדי תקלה לעמא עכרות סבביתו. וא"כ ים הפסד מנחה כלא יולא כל פשוטי כלי עץ הא"ל ודלחמן. י"ל דנחמת מה"ש קאמר ר"מ רק פך ועשיה שכן כלי חרס קטנים. והרי אוכל נמי כ"ה גדולים בקריכות וקקקים ומטר. אלא נקט רק כ"ה קטנים שאין הפסד כ"כ בשבירתן. וחשב האדם שיבוא בהן לדי תקלה. ויבאין כשיתעמאו. אבל כל כלי גדול אין בו חשב כשיתעמאו. דגונו אותו לתשמיש כומי עומתה: (בב) הוא פך השמן. והוא כ"ח קטן כדלמרינן [ב"ק כ"ד כ'] ובאין כשיתעמאו. וימרחו בשם הזב: (סג) הוא ג"כ כ"ח קטן פשוט לר' מאלד [כפסח פ"ו מ"ג]. והרי כל כ"ח כשיתעמאו אין לו טהרה במקוה. ומרחו שבווא בהן לדי תקלה לעמא עכרותו. יאטרך לשבדן. להכי חס רחמנא עליהן שזי"אן קודם כניסת הכהן לשם: (סד) דנגעים באין לעונש על לה"ר: (מה) ולפוכך חס ח"ו יקרה לו דבר מה באלו. והוא אינו יודע לעלמו עון אשר חטא. יתנחם במחשבה זו דלא שהוא לכסיון כמ"ש ד' לדיק יבחן. ומי עדיף מאלח"ה שנתחסה בעשרה נסיונות קשות. או שיוזקק עי"ו מוחטא שטעם ושכחו. דאל"כ וכי ח"ו חשד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא [בנדרות ד"ה כ']. או שבחמת גם בעוה"ז יוגבל לו עושה עי"ו לכסוף. או במקום שקלר עין האדם מלהשקוף הטובה. וכדלמרינן ב"ע ונחוס איש גם זו שאמרו בכל מקריהוסיאן כל לעביד רחמנא לכפ עביד [בנדרות ד"ה ע"ב]: (טו) משכח"ל ע"י חבל ארוך שבדלת שימשכהו צביתו ויסגור הדלת [אלח"ה] טמאן וטקל בשם רש"י שוין ד"י ב' והר"ן מרים ג"כ כ']. או בשיורה הכהן לשלחו שילך לשם ויסגור [גרש"י מרים הא"ל]. וז"ל דמדלחריכה

משנה אחרונה

נגעי בתים תמה ג"כ הרב משנה למלך על המפרשים סגירת הדלת ממש וכתב כיון שבנגעי הגוף אין לפרש כן ומי"ל לפרש כן צבחים ע"כ ולא ראה לדברי רש"י בחומש שגם בנגעי הגוף סובר שסגור הדלת עליו מ"מ בעיקר הענין ופה כתב שא"ל לפרש סגירת הדלת ממש כמו שהארכנו בזה בפ"ק. אלא שצריך ליישב אי אין זה הסגר ממש אלא גזרת הכהן הוא ההסגר למה לי מיעוטא שלא ילך לביתו ויסגור פשיטא פה קי"ל אין הכהן רשאי לתשוק. ובשלמא לשעת המפרשים סגירת הדלת י"ל שאחר שפסק הדיו מסגיר הדלת אבל לשעתנו קשיא. ואפשר מה שאין הכהן רשאי לתשוק היינו שמסויה דעתו שלא לפסוק הדיו כלל כההיא דפ"ק דמ"ק שאם רואה טומאה שתיק שלא לנערנו במועד ואינו רואה לפסוק הדיו כלל. אבל לפי שעה עד שילך לביתו אין קפידת: ודע

עבורים אבל צמדי פתיל אין לומר כן שאין הכל בקי"אן צביתו ז"ל גם יש טורה וזוה לו הפשוט: ו אינו הולך לתוך ביתו ומסגיר. בפ"ק דחולין דף י' ובנדרים דף נ"ו פ"י רש"י אינו הולך לביתו ויסגיר ע"כ חבל ארוך או ע"י שליח או שילך לביתו ויחזור לבית המנוגע ע"כ. נראה מדבריו שמתפרש הסגר זה כמשמעו שמשגיר הדלת של הבית וכן מפרש בנגעי הגוף בפ"י התורה שיסגיר את המלוער בבית ולא יראה עד סוף השבוע. ובפ"ק בתבנו שקשה לפרש כן אלא כל ענין הסגר בלרעת בין בנגעי הגוף ובין בנגעי בתים אינו אלא גזרת הכהן שאומר לו הרי אתה מוסגר או הבית הזה מוסגר כלומר שומד בספק כדבר המוסגר ואין ידוע מה בתוכו אף זה ספק הוא עד שיוכיחו סימנים עליו. וראיתי שאין נבי

וכן נגעי אדם. תראה שישם הנקיים לרעה. והוא חולי הנקרא חולי האועל. ויעהר הרעת כאשר הפך כולו לבן. הוא חלית הרעת והיותר גדולה והיותר חזקה. ואמנם הם ענינים מוריים לפי מה שזכרנו. וזהו הפרש נקרא רשע. ט"ז: **ו אלא** עומד על פתח הבית וכו'. כלומר בסמוך לפתח הבית. לא על האסקופה שצפתח הבית. ד"כ תחת המשקוף הוא עומד. ואין לפיין מדכתיב מן הבית עד שיעקר מכל הבית. כדכתיב הר"ב וכת"כ הכי תניא עומד צלד השקוף

בא בסוף שבוע מ"ה ט"ז
פס"ו ה"ג י"א י"ג נוסף פ"ה
ט"ז ה"ג :

הלופי גרסאות

נוסח אבנים ד"ג א"ה אבנים.
ומביא לצד ד"ג חסר חיתת
ל"ג וכן להלן. מביא לא
א"ה ד"ג א"ה אחר (ונשט)
דטבת ר"ח .

תוספות ד"שים

ו בתוי"ט ד"ה אלא
מביא ג' . תחת
שתיים. וכ"כ הגירסא
כ"ל א"ש :

אליהו רבת

ו א"ה מביא שתיים
תחת שתיים תחת
שלוש תחת ארבע. כיון
שהביא שתיים אפילו תחת
ג' תחת ארבע נמי :

אלא עומד על פתח הבית (סח) שהנגע בתוכו ומסגיר. שנא' (ויקרא יד) ויצא הבהן מן הבית אל פתח הבית (ס"ה) והסגיר את הבית שבעת ימים. ובא בסוף השבוע וראה אם פשה וצוה הבהן וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר אל מקום טמא. ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר אחר יקח ופח את הבית. אינו נוטל אבנים (ס"ה) מצד זה. ומביא לצד זה. ולא עפר מצד זה. ולא סיד מכל מקום (ט"ו). אינו מביא לא אחת תחת שתיים ולא שתיים תחת אחת (י"ב). אלא מביא שתיים תחת שתיים. תחת שלש

ולא סיד מ"ה. דכתיב ועפר אחר יקח וסיד לא הוי עפר אלא אבן שרפסה: לא אחת תחת שתיים. אבן גדולה שממלאה מקום השמים: מכאן

ולא יעיר כל חממו. תהלים ע"ח. אין לשפחהך כל צבית. מלכים ב' ד' * [לא תעשה כל מלאכה בי' דברות]:
לא אחת תחת שתיים. ולא שתיים תחת אחת. בת"כ ולקחו אבנים. אין פחות משתי אבנים. והביאו אל תחת האבנים אין פחות משתיים: **אלא** מביא שתיים תחת שלש וכו'. ל' הרמז"ס פט"ו מהט"ז (הל' ג') ויש לו להביא שתיים תחת שלש. כלומר דחו לא הקפידה התורה מכיון שמביא שתיים. ובמשניות ישנות מוקדים הגירסא אלא מביא שתיים תחת שלש תחת שלש ארבע תחת ארבע. אבל בנוסח' מהר"ם כנוסחת הספר. וכת"כ שהעתיק הר"ש משושבת הגי' וכת"כ שבידיו כמו שהיא במשנתנו ומסיים וארבע תחת שלש תחת שתיים:

שניא

מלאכת שלמה

הגדה לטון ספר לקח טוב בפרשת מלך ואלו הכהן מן הבית חנן במשנה יכול ילך לתוך ביתו ויסיגיר ת"ל אל פתח הבית כך נראה שפ"ה הרמז"ס ז"ל כפי"ד מלכות פומחת לרעה ורבינו הלל פירש יכול ילך לביתו ויחזור ויסיגירו (וכן פירש"י בחולין פ"ט) ת"ל אל פתח הבית ילא ויסיגיר ולא שילך ויחזור ויסיגיר וכן אינו עומד בתוך ואלו שיעקר מכל הבית וכל זה לכתחלה אבל כדיעבד חס הסגיר מוסגר אפי' עמד תחת המשקוף או שהלך לביתו

ולא עומד וכו' והוא דוקא לכתחלה אבל כדיעבד חס הלך לביתו והסגיר או עמד על פתח הבית והסגיר מוסגר שנאמר והסגיר את הבית מכל מקום *) ועיין בספר קרבן פרה"ו ופרשת מלך: וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר וכו' הבית שהנגע לתוכו ויסיגיר יכול יעמוד תחת המשקוף ויסיגיר ת"ל ואלו שיעקר מכל הבית וכל זה לכתחלה אבל כדיעבד חס הסגיר מוסגר אפי' עמד תחת המשקוף או שהלך לביתו

יבין

דמדחריכה תורה כהונה להסגר אפשר לזרזי שיהי' גם השליח כהן בשמסגיר סמוך להבית. והיינו אף שלא ראה הוא הנגע רק המשלה. מיהו לפת"ש רמל"מ (פ"ד מ"ט) דדין בית מנוגע דדין אדם ובגד מנוגעים. דזכרון א"ל לסגור הדלת צעדן. רק סגי בשואמר הכהן שהוא מוסגר. א"כ הא דקאמר הכהן שלא ילך לביתו ויסיגיר ר"ל שלא ימתיך מלפסוק הדין עד שיבוא לביתו. אלא צעודו עומד סמוך להבית יפסוק דינה (טו) לרמל"מ הל"ל שא"ל רק לומר שהבית מוסגר ולא שיסגירו ממש. משכח"ל שפיר שעומד הכהן תוך הבית המנוגע. ואומר כן. אבל לרש"י ור"ן הכ"ל דמדבריהם מוכח שזרזי שיסגירו ממש. לכאורה ק"האריך אפשר שיעמוד בתוך הבית ויסיגיר מלאין ילא הכהן וישב להבית בסוף ז"ל הסגור. ואע"ג דצאמת גם על המפתח חוץ מהדלת חסור לעמוד. עכ"פ לא הו"ל להחמיר למנקט הא בלשון תוך הבית דלא אפשר. והחוקק לומר דאתא לאפוקי שלא ילא הכהן אחר ההסגר דרך חלוטת. או דרך פרצה. אלא ילך דגם לרש"י ורמב"ם א"ל רק להסגיר הבית שיהי' מוסגר ברוב ז"ל הסגור. אבל עכ"פ רשאי לפתחו רגע ציטי ציטי: (סח) לזרזי שיעמוד חוץ מהמפתח וסמוך לו ויסיגיר. ואפילו על המפתח חוץ מהדלת אינו רשאי לעמוד בשעם שיסגיר: מיהו א"ל שיעמוד דוקא סמוך להמפתח ויסיגיר דהרי לא ממעטיין ברש"א רק הכך ב' דוכתי. תוך בית המנוגע או תוך בית אחר. אבל בדרך בלכתו לביתו מצינו המנוגע. רשאי להסגירו. רק לרבותא נקטיין סמוך למפתח. דגם שם רשאי להסגיר: (ט"ז) ר"ל סמוך להמפתח מבחוץ. וכדיעבד גם בכל גזוהא שהסגיר מהטי: (ג) של כותל הבית: (גא) ר"ל לא משום מקום. דסוד לא מיקרי עפר: (גב) לא דחכמי ציחולון רק אבן אחת. דהרי לרזי ציחולון שמים [וכריג'ס פט"ו מעו"ל]. אלא ה"ק. לא יניח ב' אבנים במקום שפי' מוכח בתחלה רק אבן א'. דדוקא כשחולץ ב' אבנים או יותר. מותר להניח תחתיהן מספר אבנים שיראה. אבל בחולץ רק ב' חסור להניח תחתיהן

משנה אחרונה

ודע דלשטת המפרשים דלרזי סגירת הדלת. אין לנו טעם למזהו ז'. וכן מה שלא ילך לביתו ויסיגיר ולא יעמוד בתוך הבית ויסיגיר הכל הוא מכלל החוקים ואין טעם. אבל אי נימא דההסגר ס"ס. אלא דלפ"ו הי' נראה שדין זה אינו אלא בתחלת ראיית הבית שעכשיו הוא ממשאו. אבל כשבא בסוף השבוע לראות סימני ההחלע רשאי לעמוד בתוך הבית ויהלויס שהרי כבר נעמא פ"ד צביאה כשבא לראות הסימנים שגם המוסגר ממשא צביאה. אבל מדברי הרמז"ס נראה שגם גבי החלע הדין כן וכמ"ש הרב משנה למך בזה: ועקר

הדין נעמא הבית ונעמא הכהן העומד ס"ס. אלא דלפ"ו הי' נראה שדין זה אינו אלא בתחלת ראיית הבית שעכשיו הוא ממשאו. אבל כשבא בסוף השבוע לראות סימני ההחלע רשאי לעמוד בתוך הבית ויהלויס שהרי כבר נעמא פ"ד צביאה כשבא לראות הסימנים שגם המוסגר ממשא צביאה. אבל מדברי הרמז"ס נראה שגם גבי החלע הדין כן וכמ"ש הרב משנה למך בזה: ועקר

שניהם חולטים סס ה"ד :
ז בא בסוף שבוע בתי
ה"ב סוף י"ד דף פ"ב
וה"א ע"י ש"י ע"ד ה"ב

הילופי גרסאות

שניהן קוצעין כ"ג שוקטין :

אליהו רבה

אבל הוא לבדו מביא
את העפר שבאחר
ועפר אחר יקח. הוא
לבדו יקח : וטח את
הבית. מילתא בלתי
נפשה הוא למדע שאין
חבירו מטפל עמו בטיחה.
וכרישא דריש מיקח שאין
חבירו מביא את העפר :

שניהן קולעים שניהן מביאין את האבנים. כתב הר"ב
שניהם קולעים ל' ואת הבית יקליע לא דמהכא
ילפינן דשניהם מחוייבין דהא יקליע ל' יחיד הוא אלא ענין
קולעים מפרש ליה וכדרייק לכתוב ל' ואת כו'. אבל דהחוב

מכאן אמרו אוי לרשע ואוי לשכנו. שאם כותל מפסיק
בין שני בתים ונראה נגע בכותל לזד ציה זה. בעל הבית
אחר לריך להטפל עמו. דכתיב ותללו את האבנים לשון
רבים. ולזה שהנגע לזד ציהו קורא רשע. שהנגעים

על שניהם נראה דילפי' ליה מדכתיב
ושפכו את העפר אשר הקלו דהקלו
ל' רבים. ודשניהם חייב' להביא
האבנים כתב הרמב"ם מדכתיב ולקחו
אבנים אחרות וכי תימלא אכתי הא
כתיב יקליע ל' יחיד. וכן נמי כתיב
אחר חלק ל' יחיד. הא דריש בת"כ
אחר חלק. למוטוי שאם היה כותל
סמוך לאויר פי' הר"ם שהכותל
מפסיק בין בית למזל או בין בית
לגינה שאין בעל החצר ובעל הגינה
מסייע לבעל הבית :

שלוש תחת ארבעי. מכאן אמרוי.
אוי לרשע אוי לשכנו י. שניהן
חולצין. שניהן קוצעין י. שניהן מביאין
את האבנים. אבל הוא לבדו מביא
את העפר י. שנאמר ויקרא י"ד ועפר
אחר יקח וטח את הבית. אין חברו
מטפל עמו בטיחה : ז בא בסוף
שבועי י. וראה. אם חזר. ונתן את
הבית

ז בא בסוף שבוע וראה אם חזר כו'. דהא דכתיב ואם ישוב וגו'. ילפי' בת"כ בג"ש שיבה שיבה
מודלפיל ושב הכסן. *ואם ישוב הנגע. מה שיבה האמור להלן בסוף שבוע : א חזר ונתן. כדכתיב
ואם ישוב הנגע וכו' והא דכתיב וזא וגו' והנה פשה. לא שריך שישוב הנגע ויפשה. אלא או הא או הא קאמר. ואלטרריך
* גד"ז ל"ג תיבת אלו

מלאכת שלמה

וכו' כ"ל : מכאן אמרו אוי לרשע אוי לשכנו מלאכתומוגהאוי לרשע אי לשכנו : ז בא בסוף שבוע פי' שבע ימי. והחזור בביתם כשני גרסיין כך כ"ל :

תפארת ישראל ביין

תחתיהן יותר מב' (ז) : (ז) ונ"ל דאם אין ט"ם בהת"כ שהביא רתוי"ט שכתב דג'
תחת ב' רשאי להניח. על כרחך ל"ל דדוקא אחר שחלק הב'. רשאי
להניח במקומו ג' או יותר. אבל לאחר שחלק א' מהב' אסור להניח ב'
תחת הא' שחלק. עד שחלקו גם השני. או מותר להניח ג' תחת הב'
שחלק. א"נ י"ל דלמשנתנו דוקא בשמיטה האבן האמצעי בין ב' החלוטות
יהי' מונח קת מהאבן האמצעי על קת המקום שהי' מונח האבן האחת
שנטל. וקת השני של אבן האמצעי. יהי' מונח על קת המקום שהי'
מונח האבן השני שנטל זה מותר. אבל בשמיטה ב' אבנים במקום אבן
א' שנטל. ואבן השלישי הניח תחת האבן הב' שנטל זה אסור :

ואינו סדן בסדר [ענין לעיל אות י] :
ישוב הכהן לראות פנימי' הבית :

הבית לריך כולו לידע אם חזר הנגע לשם וסיד אינו ראוי לנגעים כלעיל : ולא שמים תחת אחת. אין לפרש שלא חלק אלא אחת דהא אין חולצין פחות משמים
כדאיתא בת"כ אלא שחלק שמים וזא ליתן אחת תחת אחת ושמים תחת האחרת אינו רשאי ומיהו מדאמר בת"כ אבל מביא ארבע תחת שמים וא"כ ה"ו שמים תחת
אחת. אלא ל"ל דה"ק אינו מביא שמים תחת אחת שאם חלק אחת לא עשה ולא כלום ואפילו יביא שמים תחת אחת לא מהני דאין חליה פחות משמים אבל יותר משמים
לית לן בה ומביא ארבע תחתיהן. כ"כ בק"א : שניהן חולצין שניהם קולעין. פי' הרב חברו לריך לטפל עמו דכתיב ותללו וכן בקולע כתיב אשר הקלו כתיב תו"ט.
וקשה דגבי פיני נמי הא כתיב ופינו וכן גבי השלכת אבנים כתיב והשליכו נמי ימחא שניהם משנין שניהם משליכין. ועוד אי בטיפול לחוד איירי הכא אמאי לא תני
נמי בנתיבה א"ל לטפל עמו דכתיב ונתן ולא ונתנו. והא דאמר' לקמן פי"ג נותן את שלו ומניח את שלו חברו התם ענין אחר הוא שאינו נותן מחלק חברו כלום כמו
שפי' רש"י בחולצין דכתיב ונתן את הבית ולא שני בתים אבל בטיפול לא איירי התם ולא מידי ואמאי לא תני נמי שאינו חייב לטפל עמו בנתיבה ונבי פיניו נמי דכתיב
ופינו את הבית ולא שני בתים משנין שחברו א"ל לפנות את ביתו כמו זה ומ"מ לענין הטיפול משמע דשניהם מפנין דהא כתיב ופינו והשליכו ואמאי לא תני לה. ונ"ל
דפטיחא ל' לנתיב דכל שאינו ענין לכער את הטומאה א"ל חברו לטפל עמו דומיא דטיחה ועיקר חיוב הטיפול הוא לענין ביעור הטומאה דהיינו חליה וקולעו אבל
בפינו והשלכת אבנים לא מסתבר שפתיחיה לטפל עמו דביעור הטומאה שאני הטומאה סמוך לנבולו של זה אבל פיניו והשלכה לא מסתבר והא דכתיב ופינו והשליכו
שמו לדרשא אחריתא איתו. כך ל"ל לדעת הר"ב : ומיהו לולי פי' זה יש לפרש דשניהם חולצין לאו בטיפול לחוד איירי אלא שחברו חייב ג"כ להלך אבנים שבהלך
שלו בלד הנגע וכ"כ הרב עלמנו לקמן פי"ג האבן שבזוית כוונת חולצין את כולה וזמן שנותן נותן את שלו ומניח של חברו. פי' הרב חולץ את כולה כדאמר'
שניהם חולצין וכ"כ הר"ם אלא שניהם חולצין משמע שזה חולץ חלק שלו זה. והא דנקט האבן שבזוית לאו דוקא דה"ל אפילו שני אבנים שניהם חולצין אלא
משום נתיבה קתני לה. דאפילו אבן אחת מניח של חברו. וכן משמע מהא דתני התם כפיסא ר"א אומר בית הבני רשא ופתין נראה בראש נועל את כולו נראה בפתין
נועל את שלו ומניח של חברו. וזו ס"ד דת"ק נמי דוקא אבן אחת קאמר א"כ ר"א היינו ת"ק. ואין לומר דר"א לפרושי אבן דדוקא אבן אחת נועל את כולו אבל
פתין לא. דא"כ אמאי קאמר נראה בראש נועל את כולו אף של חברו והיינו שניהם חולצין דהכא. וזוהא השתא דתני סיפא אבל הוא לבדו מביא את העפר וכו' אין חברו חייב לטפל עמו בטיחה דלכאורה ק"ל אין חברו חייב לטפל
עמו ליטא איתירא הוא. דכי היכי דגבי חולצין קתני שניהן חולצין דלפי' הרב היינו שניהם מטיפלין בחליה ה"ל לו למיתני אבל הוא לבדו עק ותו לא ושמעון
דבטיחה אינו חייב לטפל ולמה ל' למהדר ומיתני אין חברו חייב לטפל. ולדידן נראה דשניהן חולצין היינו חולצין ממש כל אחד בחלקו ולא מני למיתני הוא לבדו עק ותו לא
דהוה משמע נמי דמטיחה ממש פטור לעות את ביתו כמו שפתיחה זה ופדיון לא שמענו אס פטור מטיפול בשל חברו והיינו דלריך למיתני אין חברו חייב לטפל עמו
וכן משמע קתא מדאמר זהו שאמר אוי לרשע וכו' דמשום טיפול בעלמא אין זה עובש כל כך לומר עליו אוי אלא שיעבש זה בהרסית ביתו כמו זה :

ז אם חזר ונתן. כאן לא חילק בין חזר לאותן האבנים שנתנם במקום החלוטות ובין חזר לשאר כל הבית ונבי בגדים לעיל כפי"א חילק אם חזר לבגד מליל את המטלית.
ואם חזר למטלית שברך הבגד ואבנים דהכא למטלית דמו. משום דכבא לענין חליה אין לחלק דבין כך ובין כך נותן את כל הבית והרי הכל חזר האבנים אלו
בכלל הבית כולו דנתיבה זו א"ל לנתון ולשכר כל אבן שבו אלא שמהדר ומפריד את האבנים זה מזה והבית נתון. אלא ש"ע דהתם נראה בבגד מליל את המטלית
והא שאורה כמ"ש שם והכא תן כפי"ג אבניו ועניו מעמאין משמע דכולם עמאין אף האבנים האדמות :

משנה אחרונה

ועפר אחר יקח וטח.
נעפר לא כאמר
והביא עפר אחר תחת
העפר. משום דעפר
אינו מביא תחת הראשון
לבד אלא לעות כל
הבית. ולכך אינו מביא
סיד מ"מ שהטיחה שכל

תוספות חדשים
ז' תו"ט ד"ה והחזור
בבתים כו'. לאותם
האבנים. ולכן ישוב
כנגד ארבע שבע מקומות
הראשון (הראש):

תוס' אנשי שם
פ"ב ב במשנה וכן
בגד. פי' לא
מיכתי בית אם חסר מין
אחד אלא חפצו נגד שלא
חסר רק השיעור. פי':
במשנה עד שיהיה בו
עצמי וכו'. פי'

תו"ט שהארץ והכ"ד
מיישב ללחמת מטה אין
לרין למוד דאם חסר
כאבן היא מעבה ואם
מדיעות הוא אלא. וביט
ע"כ או מעלים או מאכניס
וכו'. ואם מוכרת. דהא
לגנים אינם כאבנים וסוד
לא הוי כעטר לנגעים
וא"כ אלו מסוד ונגעים.
וה"ל כעין סתו"ט.
א. הסתיין כפרת נגעים
יראה בכל מקום שהתחנן
מפרש מקום הנגע וחומר
לחם דברים כחמה. ככל
ובל"ט. או. כמורה לדוגמה
(ויקרא י"ג ט"ז) כנגד
או כשתי או כשכ"ד וכו'.
והוא ע"כ שאמר ר"י כפי'
מ"כ כל מקום שצריך הסוף
אחת הסוף. ור"ש לא פליג
התם רק מפי קצו' וג"כ
ע"כ. וראה במה
מקומות סתו"ט דנגעים
הזוהם הוא כללו. לכן
ראו חז"ל מה לאפשר
לקיים רק מה שמותר
כחומר. ולדוגמה שהרבה
דברים שם כעטר לכסוי
הסם. אבל לא לנגעים.
וע"כ מטעם זה הלא"כ
יש דבויס כנגעים כמו
ככפוי הסם. הג'. העד
כה"ה התם" דספק של
התו"ט הלא כפולגתא
ד"ה יאשי' ור' יוחנן. ויש
לדסק' דמתלוקתם רק
גדבר שהוא דין כמו מקלל
אזני וזמא וכדומה. ולא
גדבר שהוא מוטא. כמו
פניני הקרננות שכמה
היוו לקחת לו לעשות
איזה דברים. וכן ה"ד
מיניס שכמה חז"ן ספק
שהטלה לקחת כולם ולא
אחת מהן. וכיון שניתנה
בית הנגע על מהו
ולא דין. חז"ן ספק שהטלה
ליתן כל ה' ולכן יפתי
כחלק דבר הלמד מסופו
שהוא אחת מהי"ג מדות
שהתורה נדרשת. שמה
שלאמר כחלת הפרסה
בית. הוא כפי' כי כל
ש"י. ואין להקשות מ"ס
חמי' שאין לו כספ' (פי"ד
ה"ט) למע' לא ללמוד
מיוס מהשתה שמדבר
שם לו בהיות ואין לו
אזני כחולת נגעים.
התם הלא' דלית דבר
הלמד מסופו מפי' שהתורה
השקפה בין מושגת לרעת
לשהיה. שפאלק (ויקרא
י"ג י"ט) ואת תורת נגע
לדעת וגו'. וכענין אחר
הוא ולא כסוף הענין:
ה במשנה אלא כנגע
כו'. חומר זה כחמ"ס

לפסה לעומד בראשון כמו שאכתוב בר"פ ולקמן בס"ד (ד"ה
עמד בראשון): אל מחוץ לעיר. ואפילו אינה מוקפת חומה.
כמ"ס במ"ז פ"ק דכלים (ד"ה שמשלחין):

הפשיון הסמוך כל שהוא והרחוק כגרים. בסוף שבע

ראשון כתיב הנה פשה
הנגע בקירות הבית ודרשין בת"כ
והנה פשה. זה פסיון הסמוך כל
שהוא. מנין לרבות אם הרחוק ת"ל
בבית. יכול כ"ס ת"ל נגע. נאמר
כאן נגע ונאמר להלן נגע מה נגע

האמור להלן כגרים אף נגע האמור
הבית פשה. רחוק ממקום הנגע עלמו. והואיל ופשה שיעור נגע
ועמ"ס בזה לקמן: והחזור בבתי כשני גריסין. בת"כ אם ישוב הנגע ופרח צבית. משל חזר איש פלוגי למקומו. כשיחזור
הנגע לאוחס האבנים. אין לי אלא מקומו מנין לרבות אם כל הבית ת"ל צבית. יכול כגרים. נאמר כאן נגע ונאמר
להלן נגע. מה נגע האמור להלן כשני גריסין. אף נגע האמור כאן כשני גריסין. וה"פ דקרא אם ישוב הנגע והיינו
במקומו שהוא שיהיה משל חזר כו'. והדר קאמר ופרח צבית והוא שלא במקומו בכל מקום הבית. אם הוא הנגע כשיעורו
שנגעו צמים שהוא שני גריסין הוי חזרה ונתן. וה"ל וכשני גריסין נמי לא חסגי דהא כתיב ופרח. דמשמע שישב הנגע
ויפרח ג"כ דהיינו שיפשה הא צעין למדרש הכי בת"כ. ולא סליק לן. דחית לן ג"ס לרעת ממארת דהכא מלרעת ממארת
דבבגדים. מה להלן טימא את החזור אע"פ שאינו פשה. אף כאן טימא את החזור אע"פ שאינו פשה (ואע"ג דשטייה גבי
ופשה כתיב. קרבן אהרן) ח"כ למה נאמר ופרח. ללמד שאפי' פרח ממארת למארה מירקק לאדמה. או בהפק כדכתב
ה"ר"ב במ"ז פ"ג ונראה שלא בלבד בחזרה אלא ה"ה לפסיון וצרוף. והיינו דהרמב"ם לא כתב בחזרו בפ"ד מה"ט"ל (הל'
ב') אלא דמלטרפין זה עם זה ומכאן הוא שלמד ולא כמ"ס הכ"מ דבבגדים למדו דכיון דלא כתב דין הפרחה שחזור
ממארת למארה ש"מ דעל זה שכתב דין הצרוף הוא סומך. הלכך ודאי דמהכא הוא ש"כ"כ. ואיכא למידק דהכא דרשין
הנגע מהנגע דבבתי ושיהא כשני גריסין ולעיל דרש' הנגע מהנגע דבחדש. דכני כגריסין. ועוד דקרא לעיל סמוך טפי
לקרא דדרשין מינה שני גריסין. ונפלאמי מבטל קרבן אהרן שלא העיר על זה. וג"ל דהכא בחזרה על כרחין ליכא למדרש
בפחות משיעורו הראשון שאין חזרה אלא כשחזר הכל אבל כשיחזר ממנו אין זו חזרה. שהרי חסר. אבל בפסיון הואיל
וסתם פסיון סגי בכל שהוא אלא משום דברחוק איכא יתורא דהנגע. איכא למימר דחסגי לן חפילו כשיעור נגע הפחות.
שהוא כגרים. דהא פסיון הסמוך סגי בכל דהוא :

הפשיון הסמוך. שפשה סמוך לנגע : והחזור בשני גריסין.
דכתיב ואם ישוב הנגע כחדש האומר חזר פלוגי למקומו.
והנגע שבבתי. בתחלה אינו מטמא אלא בשני גריסין.
כדלמון :

הבית את אבניו. ואת עצייו. ואת כל עפר הבית. והוציא אל מחוץ
לעיר (שם). אל מקום טמא (ס). הפסיון הסמוך (א) כל שהוא. והרחוק (ב)
כגרים. והחזור בבתי. כשני גריסין (א) :

חזן והחזר בבתי כגריסין נחזור. כשני גריסין גדל בשני גריסין :

האמור להלן כגרים אף נגע האמור
הבית פשה. רחוק ממקום הנגע עלמו. והואיל ופשה שיעור נגע
ועמ"ס בזה לקמן: והחזור בבתי כשני גריסין. בת"כ אם ישוב הנגע ופרח צבית. משל חזר איש פלוגי למקומו. כשיחזור
הנגע לאוחס האבנים. אין לי אלא מקומו מנין לרבות אם כל הבית ת"ל צבית. יכול כגרים. נאמר כאן נגע ונאמר
להלן נגע. מה נגע האמור להלן כשני גריסין. אף נגע האמור כאן כשני גריסין. וה"פ דקרא אם ישוב הנגע והיינו
במקומו שהוא שיהיה משל חזר כו'. והדר קאמר ופרח צבית והוא שלא במקומו בכל מקום הבית. אם הוא הנגע כשיעורו
שנגעו צמים שהוא שני גריסין הוי חזרה ונתן. וה"ל וכשני גריסין נמי לא חסגי דהא כתיב ופרח. דמשמע שישב הנגע
ויפרח ג"כ דהיינו שיפשה הא צעין למדרש הכי בת"כ. ולא סליק לן. דחית לן ג"ס לרעת ממארת דהכא מלרעת ממארת
דבבגדים. מה להלן טימא את החזור אע"פ שאינו פשה. אף כאן טימא את החזור אע"פ שאינו פשה (ואע"ג דשטייה גבי
ופשה כתיב. קרבן אהרן) ח"כ למה נאמר ופרח. ללמד שאפי' פרח ממארת למארה מירקק לאדמה. או בהפק כדכתב
ה"ר"ב במ"ז פ"ג ונראה שלא בלבד בחזרה אלא ה"ה לפסיון וצרוף. והיינו דהרמב"ם לא כתב בחזרו בפ"ד מה"ט"ל (הל'
ב') אלא דמלטרפין זה עם זה ומכאן הוא שלמד ולא כמ"ס הכ"מ דבבגדים למדו דכיון דלא כתב דין הפרחה שחזור
ממארת למארה ש"מ דעל זה שכתב דין הצרוף הוא סומך. הלכך ודאי דמהכא הוא ש"כ"כ. ואיכא למידק דהכא דרשין
הנגע מהנגע דבבתי ושיהא כשני גריסין ולעיל דרש' הנגע מהנגע דבחדש. דכני כגריסין. ועוד דקרא לעיל סמוך טפי
לקרא דדרשין מינה שני גריסין. ונפלאמי מבטל קרבן אהרן שלא העיר על זה. וג"ל דהכא בחזרה על כרחין ליכא למדרש
בפחות משיעורו הראשון שאין חזרה אלא כשחזר הכל אבל כשיחזר ממנו אין זו חזרה. שהרי חסר. אבל בפסיון הואיל
וסתם פסיון סגי בכל שהוא אלא משום דברחוק איכא יתורא דהנגע. איכא למימר דחסגי לן חפילו כשיעור נגע הפחות.
שהוא כגרים. דהא פסיון הסמוך סגי בכל דהוא :

יבין תפארת ישראל יבין

אלא כל שאינו מחובר להאוס : (ג) כנגע צמים בתחלה. מיהו
ח"ל שתחזור הנגע לאותה כוהל. אלא חפילו חזרה בכותל אחר
קך הוא דיט :

הלכתא גבירתא כללא דפרק יב

משנה ד שיעור העין שכולל כותל. הוא כשיעור העין שנותנין תחת
המשקוף שישקוף הרחל עליו. ולא יתנועע אילך ואילך.
ושיעור העפר כדי לסתום בין הסדק שבין ב' האבנים שבתוך הנגע. קיר
שעומד בתוך הבית בחללו להשמיש מה. או כדי לעשות אחריו דברים
שבבית. כיון שאינו חלק רשויות ככותל שבין חדר לחבירו או שבין
החדר להדר או לחצר. אמ"ס בנגעים. ה"ל ואפילו ירושלים מהלא
בתחלקה לשבטים אמ"ס בנגעים :

משנה ה אפילו חסם שיעור דין נגעים. כשנראה נגע בביתו יחלק כבוד
להכרז. ויאמר לו כנגע ז'ל. ואף שהכרז ע"ה וסופו שיאמר
לו אמור כך או כך. קודם כניסת הכתן לראות הנגע ימנו מהבית אפילו
הדברים שאמקט"ו. דאל"כ כשיהי' מוסגר ע"פ הכתן נטמא הכל אפילו
מה שאמקט"ו. ומדחם הקב"ה על גופו ממונו ונפשנו של רשע. כ"ש
כשהו של צדיק. ושוב ע"ל לכל ורחמיו על כל מעשיו :

משנה ו מטמא הכתן בעצמו את הבית. ועומד או סמוך להמתין
מבחוץ. ואם בסוף שבעה מצא שפשתה יחלוץ האבנים.
ויקצע העפר והטיט ששביבין. ויוציא מחוץ לעיר למקום טמא. ומושיב
במקום החליצה. לכה"פ ב' אבנים ועפר. והכל שלא מאותו הבית. ואפילו
כשהחלץ כמה אבנים. סגי בשיושבי שששתא ב' אבנים. ומח בבית כל
פני הבית בפנים [ואי"ל דרק בין נדבכין טח. ושחיו האבנים מגולים. כדי
שיוכל לראות אם תחזור נגע לאבן. דהרי התורה אמרה וטח הבית.
דמשמע כולו]. כותל שבין ב' בנ"א. שניהן מפורחין בחליצה וקציעה
ובהבאת אבנים אחרים. אבל בחבאת עפר ובהשתיה שבפנים. אין חייב
רק אותו שהנגע נראה תוך חללו :

משנה ז ואם בסוף ההכרז אחר שחלץ וטח. מצא שחזרה הנגע בשום
מקום שבבית. הרי"ז גותץ כל הבית. וכל הנתיצה מטמא
במגע ובמשא. ולהכי אפילו אין העיר מוקפת חומה. ויוציא כל הנתיצה
מחוץ לעיר למקום טמא. שיעור למקומו שחבובו להאוס כ"ש. וכשאינו
מחובר להאוס כגרים. שיעור נגע החזור. ב' גריסין. וככתבתהו :

נמ' חפילו אינה מוקפת חומה : (ס) ר"ל מקום שמהויקין
אוחס בטומאה. וכגון בית הקברות : (טא) ר"ל אם ראה
הכהן שפשתה הנגע סמוך להאוס : (ב) לאו דוקא רחוק.

משנה א אפילו גר תושב שאמ"ס בנגעי הגוף אמ"ה ביתו שבא"י
מקט"ו נגעים. וכ"ש בתי נשים עבדים וקטנים. אף שלא
נמלו חלק בארץ בשעת ביאה. ישראל שקנה בית מנוגע בא"י מקט"ו
חייב להראותו בתחלה. בית שאינו מרובע (מבנים) או בית שבפנינה.
אפילו עומדת ביבשה (מדע"פ אמקט"ו. כהרב רמ"ש דשבת) או בית
שבחורן. אף שרצפת הבית והוא רחוק מהמים. או שרפסד אף שכניו
על רצפה שוה. ואין איך תחת רצפתו. או אפילו בית שקבעו ביבשה
אבל איך שזרס תחת כל התחיתה. ובגון שבני על גזוזרוא שבכותל
שפורחת לאור כל אלו אמ"ס בנגעים. או אבן בית הכבוי ע"ג ד' עמודים
הקבועים בארץ נגד ד' זיוותיו ברובע מטמא :

משנה ב בית שרק א' מכותליו מחופה. ואפילו בשיש. שהוא סך
אבן. אמ"ס בנגעים. אי משום דלא חושב אבן. אם משום
דמתחם קישורו א"א שיהווה בו נגע. והרי כל ד' בתוליו צריך שיהי'
נפישותו ואין שיהווה הנגע. וכ"כ במחופה כותל א' בפנים עם סלע
שבמחובר. או מחופה בלבנים או בנשי עפר. [וג"ל דהיה במחופה
כותל א' בפנים בכל מין שבעולם שאינו מג' מינים שזכרה תורה בבית
המנוגע. דהיינו אבנים עצים ועפר. ורק נקט הגך לרבותא. דאף דרסו
להגך דקרא. אמ"ה אמ"ס בנגעים. דאפילו בנשי עפר. כל זמן שאינו
חורן ככותל אינו בכלל הכותל. אבל בשח הכותל בעפר או בחפתו
בבטנים של עץ [וכ"ש בשחפתו באבנים משש] ודאי מטמא בנגעים.
ואמ"ה שפיר שייך גבי מ"ש תורה האבנים אשר בתן הנגע. כיון שהנגע
בתדרב שחבובו באבנים. והנגע הוא מכון נגד האבנים [ועיין לקמן
מ"ו]. צריך שבשעת תולד הנגע יהי' בכל כותל שבד' כותלי הבית
אבנים ועצים ועפר. וכ"כ בבגד צריך שיהי' בו געגא"צ בשעת הולד
הנגע בו. ואמ"ס אין זהו מטמא בנגע :

משנה ג בכל כותל צריך שיהי' לכה"פ ב' אבנים. והנגע צדיכה
שתהיה ארוכה כב' גריסין ורחבה גריס והיא על ב' אבנים
[וג"ל דמוליק גרים בכל אבן. ש"מ דכני בשרק מקצת הנגע על כל
אבן] ושיעור כל אבן ברחבו גרים ע"י גרים :

לכא אל סתק ולהראות לו מבני שדכר עמו מחא"כ צמים שבהן מוכתה לכוה אל כבית. ומוכתה לקרוא אותו ולהגיד לו למה קרא אותו : ו במשנה ולא סיד מ"מ
מ"ס דלגני כפי' הסם הוי סיד כעפר. אבל אינה קשית' והתם יש רכוי לזה. ועיין בפ' כפי' הסם מ"ב בתי"ט : ז' תו"ט ד"ה והחזור וכו'. הטון מוס כתיב דהיכתיב דהרחוק
ואם ישוב הנגע. דתיבת הנגע מיותר. ולא כל אלא ללמד דמחזרה ענין כשיעור נגע צמים כני גריסין. וכלא קרא גם מכתלה אינו מוכרס רק כשיעור נגע. אלא ע"פ
טמא דחיי ישוב כפי' אחר דין פסיון וכו' דשפין הרחוק כני כנגעים לכן כלא יתורא דהגע ה"ה דגם כחזרה כני כנגעים :

פי"ג א עשרה בתים
תי' עפ ע"ג
כ"ג :

פרק יג א עשרה בתים הכהה בראשון . בסוף שבוע ראשון כהה או הלך הגגע לגמרי הרי שני בתים דכתיבין סן תשובים : קולפו . קולף מקום הגגע בלבד והבית טהור . הכהה בסוף שבוע שני והולך לגמרי . שנים אחרים הרי ד' : הפושה

פרק יג א הבהה בראשון והולך לו קולפו והוא טהור . דמדכהה בשני והולך לו דילפיין לקמן דקולפו וטעון לפרים . אשמעי' דכהה בראשון והולך לו דלא ה"ל עמידה קודמת . דאזינו טעון לפרים . כ"פ הרמב"ם . וכתב הר"ם כס"פ דלעיל

פרק יג א עשרה בתים הן א) . הבהה בראשון ב) וההולך לו ג) . קולפו ד) והוא טהור ה) . הבהה בשני ו) וההולך לו ז) קולפו והוא טעון צפרים ח) . הפושה בראשון ט) חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע י) חוזר ינתן יא) . לא חוזר טעון צפרים יב) .

דהך קליפה דכהה לא מלינו בקרא . ושאל מדכתיב כי נרפא הגגע דמשמע דאין טהרה הבית . אלא ברפוי . דהיינו שהוקלה והועת . ע"כ . *דחליזה קילה וטיחה מקרי רפואה . כדלקמן בד"ה עמד בזה וכו' : הבהה בשני וההולך לו קולפו . והוא טעון לפרים . בת"כ יליף ליה מדכתיב ולקח לחטא את הבית הרי כאן בית אחר פי' הר"ם הבית יתירא דריש דבית משמע קרא אלא לרבות בית אחר שאחרי רפואתו טעון לפרים :

עמד בראשון ופשה בשני יג) . חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע . חוזר ינתן . לא חוזר טעון צפרים יד) . עמד בזה ובוה טו) . חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע . חוזר ינתן טז) . לא

עמד בראשון ופשה בשני חולץ וכו' . בת"כ יליף מדכתיב ובה הכהן וראה והגה פשה . שא"ל שידבר בפשה בראשון וחלץ . שכבר למדנו בג"ם דלרעת ממחרת שא"ל פסיון אלא בחזרה בלבד סגי ובעי נחילה . אלא במה הכתוב מדבר במי שבא בסוף שבוע ראשון ומלאו עומד . ובה בסוף שבוע שני ומלאו פושה . ומה יעשה לו ת"ל ושב הכהן ובה הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה . שענינם אחד . ועבדין מינייהו ג"ם כאילו בשניהם כתיב ושב או כאילו בשניהם כתיב ובה מה שיבה דבסוף שבוע ראשון ושב הכהן וראה והגה פשה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע אף ביאה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע . וכתב בעל קרבן אהרן דקראי הכי קאמרי . ואם ישוב הגגע וגו' וכן אם בא הכהן וראה והגה פשה . שזה וזה בסוף שבוע שני כשלרעת ממחרת היא שזה יאמר על החוזר בלי פסיון כמו שביארנו בג"ם אז ונתן הכהן וגו' ואם אינה לרעת ממחרת שאינו חוזר . אלא פושה . לא ביאר משפטו . ורמזו בג"ם דביאה ושיבה : עמד בזה ובוה חולץ וכו' . בת"כ יליף לה מדכתיב ואם בא יבא הכהן וראה והגה לא פשה וגו' בשתי ביאות הכתוב מדבר את שבה בסוף שבוע ראשון ובה בסוף שבוע שני וראה והגה לא פשה זה העומד מה יעשה לו . ופירש הכהן את הבית . יכול יפטור וילך לו . ת"ל כי נרפא הגגע לא טהרתי אלא הרפוי וזה עדיין לא נרפא שלא נעשה לו שום רפואה . ופירוש כי נרפא כאשר נרפא . דא"ל שהוא טעם לוטרה הכהן משום שנרפא . דפשיטא דאין לכהן לטהרו אלא שגרפא . אלא ה"ק וטהרו הכהן כאשר נעשה לו רפואתו וזה שעדיין לא נעשה לו שום רפואה מה יעשה לו . כ"פ בעל קרבן אהרן * (ומה יעשה לו הרי אני דן וכו' ת"ל ואם בא יבא הכהן הרי כאן שתי ביאות) ביאה אמורה למעלה וביאה אמורה למטה מה ביאה האמורה * גד"י לא מלא תיבות אלו רק בדפוס המשורר שנת תקלה למעלה

משנה אחרונה
פי"ג א הכהה בראשון והולך לו משהו דגבי בתים לא מלינו כמקרא דין כהה ומשמע כל שאינו במרחץ היינו ירקק ואדמדם אינו כלום והיו כהלך לו . אבל כנגדים חילק הכתוב בין כהה ובין שר ממנו הגגע כמו שנינו ג"כ לעיל פי"א : קולפו . מ"ש הר"ם דאין רפואה אלא בחוקלה והועת ע"כ לא הכנתי דא"כ שאל אין רפואה בלא חליזה ג"כ וליבשי נמי חליזה . ואפשר כי היכי דגבי כנגדים בין הכהה ובין ההולך אין טהורים בלא כיבוס . ה"ל לפטור בולא כלום א"ל ועשו קליפה בכתיב כמו כיבוס כנגדים :

מלאכת שלמה

א עשרה בתים . כולו נפק לן מקראי כתיב וכדמפרש הר"ם ז"ל . והביא הראיות והרמיונות הרמב"ם ז"ל נ"ב : הבהה . במקל נוסחי מלאתי כך הכהה ובמקל מלאתי הכהה והכל ענין אחד אבל מפי' הר"ם ז"ל לסוף משנה ראשונה דברים מכלתיו משמע רות דגרים הכהה ע"ס . ופי' רש"י ז"ל בפי' החומש כהה הוכה מראיתו ע"כ . ורבינו דוד קמחי ז"ל כתב בשם כהה והתואר כהה הגגע ויתכן להיות כהה הגגע עבר מזה הכהה אלא שא"כ היה לו לנקד בתיק וכו' ע"ס . אכן הר"א י' עורא בפי' ישעי' ר"ב סימן מ"ב על פ' ופשתה כהה לא יכנהה כתב בפשיטות שהוא עבר וז"ל ופשתה כהה לא יכנהה שהוא דבר קל עד שתי' כהה כמו והגה כהה הגגע ויש הפרש ביניהם בדקדוק כי כהה על תורה פועל עבר

יבין

פי"ג א) ר"ל עשרה מיני בתים מנוגעין הן שחלוקין בדיוניהן זמ"ז : ב) שצבוק שבוע א' של הסגרו . מלא שכהה הגגע ממרחצתו הטמא שכתחלה . ונתהפכה למראה כשרה : ג) ר"ל או שצבוק הסגר א' מלא שהלכה ועברה הגגע לגמרי : ד) ר"ל צב' אופנים הללו קולף בשנים מקום הגגע לבד : ה) ונפטר מיד לגמרי . הרי צ' בתים : ו) ר"ל ואם עמד בצענו צבוק שבוע א' . וחוזר והסגרו . וצבוק הסגר שבוע צ' מלא שכהה למראה כשרה : ז) ר"ל או שצבוק שבוע שני עברה לגמרי : ח) ר"ל זה טעון לפרים לטהרתו כמ"ס בחזרה . הרי

יבין

ד' בתים : ט) ר"ל ואם צבוק שבוע א' מלא שפשתה הגגע : י) ר"ל מטגירו עוד שבוע שנית : יא) כסוף פי"ב . הרי בית ח' : יב) לטהרות ככתוב . הרי בית ז' : יג) הרי בית ו' : יד) לטהרו . הרי בית ד' : טו) צבוק שבוע א' וב' : טז) בחזור צבוק שבוע שלישי ונתן כל הבית כסוף פי"ב . הרי בית ז' ונעמ"ס בס"ד פי"א סו' י' . דבשהה הכהן ולא בדקו אף שאלו עמד כשני ככתחלה . אשילו שיה ביעתים כמה ימים ולא מחשבו טהרה רק כשכופ א' . ואם שנה שטע א' ובי' מלבדקו ביעתים . יש לו בזה קולא . ואם לא בדקו בין שטע ב' לג' אין כאן קולא דהרי אשילו נחשבו כדקדקו הכהן בסוף

ב האבן שבזוית חולין קט"ח כ"ג פ"ג ד' מ"ג פ"ג כ"ג פ"ג חומר בחלוצה מ"ג פ"ג פ"ג פ"ג

תוספות ראשים

ב במשנת ראש ופתין דרך הכהנים טעמים כמקלט החומה אבן גדולה לראש פינה. ופעמים שהוא ובטט ששין אבן ארוכה כשנתפס עליה כחוק כותל שלו ופתין על חבירו והיא נקראת ראש (הראש):

אליהו רבה

ב ר"א אומר בית הבנוי כו'. ר"א אהליה קאי דקאמר ת"ק טתף את שלו ומניח את של חבירו ולא קמפליג מדי ופתין ר"א וקאמר ב"ד"א כפתין שהם אבנים קטנים שאין אבן שהיגע בו נמשך לבית חבירו אבל נראה כדאש שאותו אבן שהיגע בו נכנס לבית חבירו וטתף את טתף:

משנה אחרונה

אם עד שלא טהרו בלפנים וכו' והם משטהרו בלפנים נראה בו נגע כו' ר"ל דקאי אדמטיק ליה שהלפנים באין אחר נתינה וקיוע וטיחה. אבל הא דקתני לעיל הנהה בשני וההולך לו קולפו ועשין לפרים. כהא אפילו נראה קודם הלפנים אינו נותן דלא אשכחן נתינה בלא נתינה. אלא אם נראה קודם הלפנים חשבי' לכה והולך כאלו לא כהה ולא הלך וה"ל כעמוד בזה וכו'. והם משטהרו בלפנים נראה בו יראה בתחלה. אבל משתימת המטה והמפרשים משמע דאכתיבה קאי וז"ל. ונ"ל דכהה כדאשון וההולך לו ונראה בו נגע אח"כ. בקלפייה תליא. אם עד שלא קלפו נראה בו ה"ל כעמוד בעיטו ומסנירו. והם משקלפו נראה יראה בתחלה:

ב האבן שבזוית בזמן שהוא חולץ חולץ את כולה. לנתיב חליצה אין חילוק בין חילוק בין שהיא אבן אחת לשני הכתים וזין שהם שמים לעולם חולץ חבירו ג"כ האבן שכלדו בלא האבן המנוגעת וכן משמע מפי' הרב דמייקו לה מוחללו ומלמד שתיבה חולצין ובקרא ומלכו את האבנים כתיב בין שהיא אחת וזין שתיים. והא דנקט במתני' אבן שבזוית לרבותא דסיפא גבי נתינה נותן את שלו דאפילו באבן אחת חולצין אותה. וכן הוכחנו בס"פ דלעיל דלעולם שיהיה חולצין. וכוהו יש ליישב הא דקתני גמלא חומר בחליצה מבניתינה דלישנא יתירא הוא דהא חוץ דחומר. אלא לאשמעינן דלעולם חומר בחליצה אפילו בכתי אבנים: נותן את שלו. פי' הר"ב דכתיב אבניו ועשיו אבניו שלו. כלומר שלו על אותו הכותל וכן פי' רש"י דחומר והרופס דכתיב ונתן את הכותל ולא שני כתיב. וז"ל רש"י מי חלק של הכרו הוי נמי אב הטומאה. מי אמרי' לענין נתינה חלקו הכתיב ולא לענין טומאה או דילמא לענין טומאה נמי. ובפי' העור והרופס דף קכ"ח א"י וירא הכי אחרו נותן את שלו ומניח של חבירו נתיב ר' וירא מהו שפשה יד לחברתה תיקו. פי' רש"י מהו שפשה טומאה לחלק חבירו בחורת יד שהאבן המנוגעת משמא את הכותל. ומשמע דכתיב אין זה טומאה כלל שהכתיב עשאן שמים כתיבה וה"ל טומאה אלא לענין יד מיבעיא ליה שאין יד אלא במחבר מי אמרינן דלנתיב חסור נמי חלוקה והרי היא כמובדלת לגמרי או דילמא כיון דהשתא מיהת מהוברת היא יד מיהא הוי. ומשמע דשפשה ליה דכל שפשו דקין נתינה אינו כעוניה וקתבו מזה כפי' דלעיל מ"ב: ר"א אומר בית הבנוי רשש ופתין. ולא חתפרש אי חתי לאפלוני חת"ק דנראה כפתין לא איירי כ"י ת"ק. או לפרושי חתי דח"ק נמי כנראה

למעלה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבע. אף ביאה האמורה למטה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבע: ב האבן שבזוית.

פי' הר"ב שהיא בינו וזין חבירו כשנתפס. ח"ל רש"י בפ"ט דחולץ דף קכ"ח שבזוית. הנראה בבית זה ובבית זה

שכן דרך הזוית לתת שם אבנים גדולות המחזיקות את כל עובי הכותל ונראתה משני לדידים ע"כ. וה"ל דה"מ למימר האבן הנראה כר"א דלקמן. אלא דכרו בכל כותל. שמן הסתם יש בזוית אבן גדול: ראש ופתין. כתב הר"ב. פי' הערוך אותה האבן או אותו העץ. שחופס מלד מערב וכו'. ר"ל שהכותל שבינו לצין חבירו נכנה באבנים שלמות. והן נקראים ראשים וממלאים כל עובי החומה עד שנראה בבית זה ובבית זה מלד זה במערב. ומלד זה במזרח. ועכנה ג"כ מפתין מלשון

פת לחם (בראשית י"ח) משליך קרחו כפתים (תהלים קמ"ז) ונקראו כך. על שם שהם חלוקים לשנים. ששנים מהם כנגד אבן הראשה האחד. ורגילין לבנות כך הכונים. שורה ראשית ועלויה שורה פתים וחוזר ובונה עליהם שורה ראשית וכן עד לנועלה. כך ר"ל לפרש. אבל עכשו מולחתי למכר"ם שכתב ח"ל בית הבנוי ראש ופתין כו'. בית של רחוב מלד זה. ושל שמעון מלד אחר. וכותל עמים או חומת אבנים מפסקת ביניהם. וגדבך של בית רחוב ללד מזרח ביתו. שהוא לד מערבו של בית שמעון. שוכב על עץ אחד שבראש הכותל שביניהם. או על אבן אחת. ועל אותו העץ או אותו האבן. שוכב כמו כן נדבך של בית שמעון ללד מערבו שהוא לד מזרחו של בית רחוב. אותו העץ או אותו האבן ששני הדבכים נשענין עליו אחד מכאן ואחד מכאן מקרי ראש. ושאר עמים או אבנים לפנים ממנו הם ללד בית רחוב. רחוב חולץ ולא שמעון. והם ללד בית שמעון. שמעון חולץ ולא רחוב. ולפי שבערוך פירושו הסוס. הרחבתו עכ"ל:

נראה בראש נוטל את כולו. מדתני בנראה מסתברא לי דחלוציה קאי. דלי אכתיבה הכי עתק כל הבית. ומה לי בנראה

מלאכת שלמה

ב האבן שבזוית. בחולין פרק העור והרופס בעין או היא זו של חבירו כמו יד לאבן שלו להכניס עומאה לבית חבירו העורד דהא אבן המנוגעת משמאה כההל כדכתיב והבא אל הבית ולא אפשטח: נותן את שלו. דגבי נתינה כתיב ונתן לשון יחיד וכתיב נמי את

שבעה: לא חזר מעון צפרים. הכי שמה: עמד בעינו בשבוע ראשון וכשבוע שני. חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע. שדן העומד בעיניו בשבוע שני כדן הפוסה חזר נותן הכי שמה: לא חזר מעון צפרים. הכי עשרה: אם עד שלא טהרו בצפרים נראה בו נגע.

הכי הוא כחוזר וטעון נתינה. אבל משטהרו. אזה ליה כנגע חדש ומסנירו: ב האבן שבזוית. שהיא בינו וזין חבירו כשנתפס: חולץ את כולו. כדדדשו' וחללו. מלמד ששניהם חולצים: בזמן שהוא נותן. את הבית כולו: נותן שלו. דגבי נתינה כתיב את אבניו ואת עשיו. אבניו שלו. ועשיו שלו: ראש ופתין. פי' הערוך

לא חזר מעון צפרים י' אם עד שלא טהרו בצפרים י"י נראה בו נגע. הכי זה ינתן. ואם משטהרו בצפרים י"י נראה בו נגע. יראה בתחלה: ב האבן שבזוית י' בזמן שהוא חולץ. חולץ את כולו. ובזמן שהוא נותן י"א. נותן את שלו. ומניח את של חבירו י"ב. נמצא חומר י"ג בהליצה מבניתינה. ר' אלעזר אומר. בית הבנוי ראש ופתין י"ד. נראה י"ה בראש. נוטל את כולו י"ו. נראין בפתין. נוטל

פת לחם (בראשית י"ח) משליך קרחו כפתים (תהלים קמ"ז) ונקראו כך. על שם שהם חלוקים לשנים. ששנים מהם כנגד אבן הראשה האחד. ורגילין לבנות כך הכונים. שורה ראשית ועלויה שורה פתים וחוזר ובונה עליהם שורה ראשית וכן עד לנועלה. כך ר"ל לפרש. אבל עכשו מולחתי למכר"ם שכתב ח"ל בית הבנוי ראש ופתין כו'. בית של רחוב מלד זה. ושל שמעון מלד אחר. וכותל עמים או חומת אבנים מפסקת ביניהם. וגדבך של בית רחוב ללד מזרח ביתו. שהוא לד מערבו של בית שמעון. שוכב על עץ אחד שבראש הכותל שביניהם. או על אבן אחת. ועל אותו העץ או אותו האבן. שוכב כמו כן נדבך של בית שמעון ללד מערבו שהוא לד מזרחו של בית רחוב. אותו העץ או אותו האבן ששני הדבכים נשענין עליו אחד מכאן ואחד מכאן מקרי ראש. ושאר עמים או אבנים לפנים ממנו הם ללד בית רחוב. רחוב חולץ ולא שמעון. והם ללד בית שמעון. שמעון חולץ ולא רחוב. ולפי שבערוך פירושו הסוס. הרחבתו עכ"ל:

נראה בראש נוטל את כולו. מדתני בנראה מסתברא לי דחלוציה קאי. דלי אכתיבה הכי עתק כל הבית. ומה לי בנראה

אבניו ואת עשיו אבניו שלו ועשיו שלו: ר' אלעזר אומר מ"מ ר' אלעזר ב"ר ר"ד: ראש ופתין. פי' הערוך אותה האבן או אותו העץ שחופס כך ר"ל כפי' רעז"ל: נמצא חומר בחליצה וכו'. ובתוספתא מסיימי עלה וחומר בנתינה שהוא נותן אבנים שם כתיב נגע ואבנים

נראה בראש נוטל את כולו. מדתני בנראה מסתברא לי דחלוציה קאי. דלי אכתיבה הכי עתק כל הבית. ומה לי בנראה

תפארת ישראל

המנוגע בעלמו קאי. דכשהדין לחלוץ חוללו כולו. וכשהדין לנתק. נותן רק חלי האבן. דלף דהי' מסתבר שהיה הנתינה לכל הבית עמא חמירא מהחליצה. ולחידוש בעלמא קצת הנא הך בבא. ואשאר עוד דלאשפוקי מדר"א לקמן אחא. דלר"א חליצה ומניח שוין: כו' ר"ל אם הבית כבוי בחופן כך שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים ראש. וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה. ולפיכך נראה כל אבן שבשורה זו צ"ב הבתים. ועל שורה זו שוב מונה שורה צ' מהאבנים קטנים מהן עובדין יחד כעובי החומה. נמצא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שכלדו. ומחמת קוטן האבנים נקראו שפין דהיינו כמו פתות אותה פתים. דר"ל חתיכות קטנות: כה' ר"ל אם נראה הנגע בחלק מהאבנים הגדולות: כו' צין כשמחוייב לחלוץ או לנתק. ומחמת

המנוגע בעלמו קאי. דכשהדין לחלוץ חוללו כולו. וכשהדין לנתק. נותן רק חלי האבן. דלף דהי' מסתבר שהיה הנתינה לכל הבית עמא חמירא מהחליצה. ולחידוש בעלמא קצת הנא הך בבא. ואשאר עוד דלאשפוקי מדר"א לקמן אחא. דלר"א חליצה ומניח שוין: כו' ר"ל אם הבית כבוי בחופן כך שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים ראש. וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה. ולפיכך נראה כל אבן שבשורה זו צ"ב הבתים. ועל שורה זו שוב מונה שורה צ' מהאבנים קטנים מהן עובדין יחד כעובי החומה. נמצא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שכלדו. ומחמת קוטן האבנים נקראו שפין דהיינו כמו פתות אותה פתים. דר"ל חתיכות קטנות: כה' ר"ל אם נראה הנגע בחלק מהאבנים הגדולות: כו' צין כשמחוייב לחלוץ או לנתק. ומחמת

המנוגע בעלמו קאי. דכשהדין לחלוץ חוללו כולו. וכשהדין לנתק. נותן רק חלי האבן. דלף דהי' מסתבר שהיה הנתינה לכל הבית עמא חמירא מהחליצה. ולחידוש בעלמא קצת הנא הך בבא. ואשאר עוד דלאשפוקי מדר"א לקמן אחא. דלר"א חליצה ומניח שוין: כו' ר"ל אם הבית כבוי בחופן כך שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים ראש. וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה. ולפיכך נראה כל אבן שבשורה זו צ"ב הבתים. ועל שורה זו שוב מונה שורה צ' מהאבנים קטנים מהן עובדין יחד כעובי החומה. נמצא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שכלדו. ומחמת קוטן האבנים נקראו שפין דהיינו כמו פתות אותה פתים. דר"ל חתיכות קטנות: כה' ר"ל אם נראה הנגע בחלק מהאבנים הגדולות: כו' צין כשמחוייב לחלוץ או לנתק. ומחמת

המנוגע בעלמו קאי. דכשהדין לחלוץ חוללו כולו. וכשהדין לנתק. נותן רק חלי האבן. דלף דהי' מסתבר שהיה הנתינה לכל הבית עמא חמירא מהחליצה. ולחידוש בעלמא קצת הנא הך בבא. ואשאר עוד דלאשפוקי מדר"א לקמן אחא. דלר"א חליצה ומניח שוין: כו' ר"ל אם הבית כבוי בחופן כך שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים ראש. וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה. ולפיכך נראה כל אבן שבשורה זו צ"ב הבתים. ועל שורה זו שוב מונה שורה צ' מהאבנים קטנים מהן עובדין יחד כעובי החומה. נמצא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שכלדו. ומחמת קוטן האבנים נקראו שפין דהיינו כמו פתות אותה פתים. דר"ל חתיכות קטנות: כה' ר"ל אם נראה הנגע בחלק מהאבנים הגדולות: כו' צין כשמחוייב לחלוץ או לנתק. ומחמת

המנוגע בעלמו קאי. דכשהדין לחלוץ חוללו כולו. וכשהדין לנתק. נותן רק חלי האבן. דלף דהי' מסתבר שהיה הנתינה לכל הבית עמא חמירא מהחליצה. ולחידוש בעלמא קצת הנא הך בבא. ואשאר עוד דלאשפוקי מדר"א לקמן אחא. דלר"א חליצה ומניח שוין: כו' ר"ל אם הבית כבוי בחופן כך שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים ראש. וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה. ולפיכך נראה כל אבן שבשורה זו צ"ב הבתים. ועל שורה זו שוב מונה שורה צ' מהאבנים קטנים מהן עובדין יחד כעובי החומה. נמצא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שכלדו. ומחמת קוטן האבנים נקראו שפין דהיינו כמו פתות אותה פתים. דר"ל חתיכות קטנות: כה' ר"ל אם נראה הנגע בחלק מהאבנים הגדולות: כו' צין כשמחוייב לחלוץ או לנתק. ומחמת

המנוגע בעלמו קאי. דכשהדין לחלוץ חוללו כולו. וכשהדין לנתק. נותן רק חלי האבן. דלף דהי' מסתבר שהיה הנתינה לכל הבית עמא חמירא מהחליצה. ולחידוש בעלמא קצת הנא הך בבא. ואשאר עוד דלאשפוקי מדר"א לקמן אחא. דלר"א חליצה ומניח שוין: כו' ר"ל אם הבית כבוי בחופן כך שורה א' מהאבנים שבכותל הם אבנים גדולות שנקראים ראש. וע"י גדלן כל א' מהם הוא עב כעובי החומה. ולפיכך נראה כל אבן שבשורה זו צ"ב הבתים. ועל שורה זו שוב מונה שורה צ' מהאבנים קטנים מהן עובדין יחד כעובי החומה. נמצא שאבן הנראה בבית אחד לא נראה בבית שכלדו. ומחמת קוטן האבנים נקראו שפין דהיינו כמו פתות אותה פתים. דר"ל חתיכות קטנות: כה' ר"ל אם נראה הנגע בחלק מהאבנים הגדולות: כו' צין כשמחוייב לחלוץ או לנתק. ומחמת

עובדיה מברטנורה נגעים עשרה בתים פרק יג תוספות יום טוב עד ציונים

בית שנראה ע"י כ"ו וי"ט ע"י חלופי גרסאות
ג נותן את הקורות לעליה כד"ל נותן הקורות ועליה (ועשית דמותה הנה) עליה על גביו ג"כ חסר סיני ע"ה

תוספות חדשים
ג במשנה בתצין עמו. ואפי' הבית גבוה הרבה והלאו לתקוף עליהם. אפי' כ"ו שאין עליהם מ"ג הכל נותן עמו. (שם כ"ט) ח"ט:
ג בת"ש ד"ה נראה בעליו כ"ו שלצורך הבית כ"ו. נראה ד"ל גם כן נעט לתקרת הבית:

הערוך אותה האבן או אוחו העץ שהוספם מלד מערב נדבך שלו. ולגד מורח נדבך של חצרו. שם אותה האבן או אוחו העץ ראש. ואותם האבנים ועלים שבנדבך זה במערב אחת וכנדבך זה במזרח אחת. שמן פתיו: ג נותן את הקורות לעליה. וסומן בעמודין ואינו נותן עם הבית. דכתיב את אבניו ואת עליו ואת עפר הבית ולא אבנים ועלים ועפר של עליה: נתצין עמו. דדרשי' את אבניו ואת עליו ואת עפר הבית. כל אבנים שבבנו עמו. וכל עלים שבבנו עמו. וכל עפר שבבנו עמו. וכיון דאין עליה על

נושל את שלו. ומניה את של חברו: ג בית שנראה בו נגע. היתה עליה על גביו נותן את הקורות לעליה (ו) נראה בעליה נותן את הקורות לבית. לא היתה עליה על גביו אבניו ועציו ועפרו נתצין עמו. ומציל על המלבנים מלאכת שלמה
ואבנים שאין בהן נגע ובחליה אינו חולץ אלא אבנים שיש בהן נגע וכן הוא ג"כ שם בת"כ:

יבין תפארת ישראל פי"ג (א) ורת"מ

ומחמיר בהא עפי מבח"ק (רב"א) (א): (כ) ואם נותן כותלי חדר התחתון או תומך התקרה בעמודים שיטמיד תחת ד' זווית התקרה. סתמא דמתניתין משמע בין ששנייה שייכין לחדם א' או לב' כ"ל כ"ו הוא הדין (וחמור דת"ש קורה מאבן שבכול שניו לבין חצרו. דלמירין לעיל [במ"כ] דלפילו בראש נותן את שלו ומניח של חצרו. ואי"ל דהא כשותק הקורה ויתון רק את שלו לא יחיה חלק האבן לחצרו ראו לקורה. ליתא דלשו מי לא איידי ה"א גם בקורה עבה מלד. ואי"ל התם מיוחד כל הני עובי אבן לתשמיש של כל א' לבד. להכי לא נעמא חלק של כל א'. דרק חלק האבן שמוחד לתשמיש הבית המנוגע נעמא. אבל סכא התחתון והעליון שניהו לריבין להתקרה. נעמא ששנייה משהתין ככל התקרה. ולפיכך לא נעמאת התקרה. וכדמשמעין בת"כ בפירוש [והביטור ה"ש] בפרקין [מדכתיב ונתן את אבניו ואת עליו. דמשמע רק כשכן שלו לבד ולא כשכניו משותף עמו. ליתא דהרי בפירוש תימן [ב"מ ס"ו מ"ג] דכין לת"ק וכן ל' יוסי החס. רק במעשיה פליגי. דלת"ק שייך לתחתון ולר' יוסי שייך לעליון. אבל בקורות מודו בתוויכו דשנייהו לתחתון. וא"כ ככא כשהנגע בבית למה לא יתון את הקורות. וי"ל דלמ"ג דכל הקורה שייך לתחתון. וי"ל ששנייהו לריבין דלמירין [ב"ב]. מיהו מלד נקט תנא את הקורות ואת המעשיה וכו' דהרי גם עפר של בית מנוגע אסור. ולאשמיטין דהבא אבן דשייך גם המעשיה להתחתון. וכדתיב התם. ע"כ תשום וגם סוף מעשיהו להעליון כמו הקורה. קרינן גם כ"ס את עפרו ולא את עפרם. ש"מ קת"י [ב"מ ס"ד] דס"ל כ"ו יוסי שם דמעשיה ודליו לפליון שייכו. ולפיכך דוקא כשהנגע בעליון מקטע כל המעשיה. וכיון דלר' יוסי מעשיה רק אשוי' נעמא את ולא חמיוקי תקרה. אין להתחתון שערות עליו כלל. וקפ"ל לה"י פה דלמירין [ה"א] פ"ו מ"ד] לענין עומאת אבל סתם: דכשעומאת בחדר התחתון. בוקעת לתוך הני עובי המעשיה התחתון. וכשהעומאת בעליון בוקעת העומאת למטה עד תוך הני התחתון. וכ"כ כשהעומאת במעשיה עמיה. רק הני עובי העליון שייך להעליון. ותי עיב' התחתון שייך לביתו. ואמאי נימא הכא דכל המעשיה לפליון שייך. וי"ל קת"י דכשלא הכא כיון דע"ה שייך לתשמיש בית העליון המנוגע. תשיבין לה כחילו המעשיה הוא ככותל עמו. וכשהנגע חדר התחתון. הרי מדמעשיה שייכא כולה לתשמיש העליון. אבל המעשיה נתימא. דהרי לא נחנכו המעשיה כלל. אבל סתם הרי רק על התפשטות עומאת דייקא. וכו' משום דשייכא לכתא או לכתא לא התפשט שכתביו אליו. והרי אפילו דבר ששייך ממש לאדם אחר אפשר שתפשט אליו העומאת שברשות חצרו. ונתנו חכמים קלטה כדכר ואמרו שלא תתפשט העומאת ממש למקום אחר או ממקום אחר נגס רק עד חצרו. ואפשר מי

נותן את הבית נותן את הקורות לעליו' ונשנותן את העליו' נותן הקורות לביתו. ונראה דמשום דתנן פי"ב מ"ב בית שלא ה' בו אבנים ועלים ועפר ונראה בו נגע והח"כ הביאו בו עמוד. ומשמע דכל שהיה בו כשעת ראיית הנגע טמא. וקמ"ל הכא דלעליו' אש"פ שהיתה בשעת ראיית הנגע אינה עומאת לככותי החר חסדי ואש"פ שבבנה העליו' כאחת עם הבית אינה נידונה כבית אינו מדכתיב אבניו ועליו משמע מה שמוחד לבית זה דוקא ולאשפוקי הקורות שמשמשין לעליו' ג"כ ואין מיוחדין לזה לבד. והיינו נמי דדרשינן בהשפרא אבניו ועליו שבבנו עמו וגם שהביאן משיבנה. דמה שביא אחר שגמר הבנין חשיב כבית אחר: ונותן את הקורות לעליו'. וב"ש תקרה ומעשיה שש"ע הקורות שרתוקין יותר מן הבית דכל שמשמשין ג"כ לעליו' לא קרינן בהו אבניו ועליו כדפי' לעיל. ומשמע דהעליו' סהורה ואין בה עומאת כלל דהשייכא כבית אחר וכמ"ל דכל שאין בו נתימא אין בו עומאת. ולא דמי לבית המוסך ע"ג בית המנוגע דלקמן מ"ו דקו"ל הלכתא כר"א דהחיון טמא וה"ל עלי' זו מוסך ע"ג בית המנוגע. דהתם הפנימי הוא בעלו באיורו של חיון וקרינן ב' והבא אל הבית ואילו המוסך דהתם נמי כה"ל שענפי האילן סוככים וסוככים את החיון כולו דהוי ביאה. אבל עלי' המאהלת אין זו ביאה והמסך אהל לא מתמא אלא כהרמב"ם בחצרו פט"ו המאהלת בידו על אבן המנוגעת או שהאחילו עליו ה"ו עמוד ע"כ. ולפי' ה' נראה ששם נראה הנגע בקורות עלמן כיון שהן באיור הבית כל הבית עמא ועשון נתימא. ואפשר דבקורות לא שייך עומאת נגעים כלל דקרא לא איירי אלא בכותלים וכמש"ל רמ"ב. אבל בתוספתא שהביאה הר"ש בר"פ נראה הנגע בין יריעה לקורות הרי הוא כביהמ"ס סולקה ה"ה ככהמ"ס שנתגלה ע"כ משמע דבקורות נמי אינה עומאת נגעים. אלא דבעיקר חילוק זה שכתבנו דכל שאין עם מחיות לא מיקרי ביאה אין נראה כן מדברי התוס' דיבמות שהביאו תו"ט לקמן מ"ח שהילוק בין ביאה לאילן דבאילן שאין מחיות לא מיקרי ביאה אלא ש"כ עמא ועשון נתימא. אבל עמד עמא כמו באילן וקורות דהבא עמאין שהרי הבית עמא תמיו והיא דהאחיל על אבן המנוגע עמוד וכן אבן שהאחילה עליו עמוד היינו שלא עמד שם. אבל עמד עמא כמו באילן וקורות דהבא נמי עמאין אלא שאין עשוןין נתימא. וכסדרת הראב"ד שכתבנו פי"ב שחלק כה"ג וע"ה ג"ע. והנל"ד כזה דלעולם כל שאין בו נתימא אין בו עומאת וקורות דהבא נמי עמאין. והא דנבי אילן אס עמד עמא דוקא אדם וכלים שמקבלין עומאת. אבל קורות המחוברין והם בבנין אין מקבלין עומאת ממת בית המנוגע כמו שאין מקבלין בכל העומאות דוקא שראה בהם נגע אחר דהמא דמקבלין אבן שיקבלו עומאת שהאחילו על בית המנוגע כגם שאין מיימאין מאהל המת כן מחמת בית המנוגע אין מיימאין. ואפשר שדיו זה תלוי באשלי רכריכי שנתקלו הרשאים בהא דלמך פ"ק דמ"ק דאלו עלים ואבנים בעלמא לא מיימאו לה מיימאו בית המנוגע מיימאו. דלפי' התוס' שם הביאו עלים וקנים מיימאין כבית המנוגע אש"ל דלא מינוי להן עומאת בשום מקום חדום הוא שחדשה התורה בנגעים. אבל רש"י ושאר מפרשים לא ס"ל הכי כמו שהרריך כזה הרכ משנה למך פי"ד. וא"כ י"ל דה"ה בקורות שבבנין לפי סדרת התוס' מקבלי עומאת ממת בית המנוגע כמו הביאו עלים וזריבין אלו לחלק בין נתימא לעומאת. אבל לסדרת רוב המפרשים דבין הביאו עלים מיימאין בנגעים כמו שאין מיימאין בכל העומאות ה"ה למחובר בקרקע וקורות דהבא עמודין וכו' שאין בהן דין נתימא אין בהן דין עומאת וכן עיקר לפע"ה:

לא ה' שם עלי'. ואפילו עשה מחיות הבית גבוהים הרבה ורחויין לתקוף לתדרים ולעליות אפי' כולם לבית. הרא"ש:

שםאין ככית דר"י ביה

תוספות חדשים

ג תי"ט ד"ה מלבנים כו' וזה ה"ל כו' עכ"ל אפשר דומר היאול ולא כתב מלבנים לבנים מרובעות רק כתב כגון לבנים כו' משמע שצריך קצת להנגע וק"ל:

חידושי מהרי"ח

ג תי"ט ד"ה מלבנים כו' וזה ה"ל כו' עכ"ל אפשר דומר היאול ולא כתב מלבנים לבנים מרובעות רק כתב כגון לבנים כו' משמע שצריך קצת להנגע וק"ל:

משנה אחרונה

ר"י חומר מלך הבנוי אין לפרש דלדמיך ל"י קאי דת"ק אמר מליז על המלבנים ואחי ר"י דעל מלך הבנוי אינו מליז. דפשיטא דבבא ת"ק נמי מורה דלא אמר אלא מלבנים שאין מחוברין בטעם כמ"ס הרב לעיל ומלך זה בניו ומחברו אבל ל"ל דאישא קאי כג"ס עליו" ע"ג דאמרינן לעיל גזון את הקורות לעלו' וק"ר"י יהודה דהמלך שחובטו בו הקורות ניתן עם הבית ות"ק סבר שכו"א כמו הקורות וכ"כ הרמב"ם פסיו"ב שאין להכה כר"י וגם נהפוך לא העתיקו: אבניו ועליו ועפרו משמחין. כל אבן ואבן אחר הנתיחה הוא אבן הטומאה וכן עליו ועפרו דכתיב אחר נתיחה והוליו אתה אל מחוץ לעיר אל מקום שמה ורש"י בתי"ב מלמד שמקומו טמא וכן פי' רש"י בחומש אל מקום טמא מקום שם טהרות משתמכות וכן ולמדך משתמחות את מקומו צדון ע"כ. וכתב בקרבן אהרן לא המקום והטהרות שישתמשו באויר עמחין שהגרת טמא חויר המקום שהמורע עמחא צביאה וכן בית המנוגע עכ"ד. ואין כ"ל דביאה דוקא בבית או באויר לא אשכחן ביאה ובהדיא שנינו פ"ה דזבים מ"ו כבר של תרומה שהוא נתון ע"ג המשכב והיורד בינתיים בין מלמעלה ובין מלמטה ע"כ. ופי' הרמב"ם ר"ס ס"ל אבן המנוגעת כיון שמקומו טמא ומשכב בהיסע. וה"כ לת"ק אין מקומו טמא אפי' ככר תרומה שעליו. ומה קשה ג"כ על דברי התוס' דיבמות שכתבו לעיל דס"ל דכאילו שאין מקומו טמא ע"כ. וכתב הרמב"ם אפי' ליישב בדוחק דהא דקתני התם וכן באבן המנוגעת לאו אכולה מילתא דרישא גבי משכב דהתם תני בין מלמעלה ובין מלמטה כלומר בין שהשכב על המשכב וכן שהשכב על הככר. אלא אחרת שהטומאה על הככר דזה הוא מקומו כיון שהאבן מונח על הככר הוא הככר מקומו אכל הככר על האבן אין הככר מקומו וכן הכסא מקומו של האדם וה"ג אמרינן פ"י דפרה מ"ג נתן קלל על טהרת על השרץ תחמים שמקומו טמא והיינו נמי עמחא מה שחילקו התוס' דבבית דליכא מחילות הוא מקומו מיד ובכאילו על שער דהבית לכך עשוי ליכנס ולדור בו וה"ו מקומו מיד. אבל אין שאלו עשוי ליכנס אם עמד ונתכוון לחכות בללו הוא מקומו. וה"ג בשבטת האבן על הככר הוא הככר מקומו ואפי' לא. ור"ס דפליג התם ומשמח באבן המנוגעת בין שהאבן על הככר י"ן שהשכב על האבן דליהו סבר דלמעלה נמי מה שנגדו הוא מקומו. ולפעמי' חז"ל דלקמן מ"א בללו. אבל כחומר אין מקומו אלא תחתיו ור"ס סבר ד' אמות אומר עד ד' אמות לת"ק סבר כל הבית הוא מקומו שאויר כל הבית משמש לו להסתופף קרבן האבן שהאבן טמא חויר שנגדו למעלה וזה אינו דאפילו ככר של תרומה המונה ע"ג ק"י"ל דטהור דהלכתא כת"ק דמס' זבים ולא כר"ס. אלא מה שאמרו מלמד שמקומו טמא היינו אס' האבן מונח ע"ג ככר של תרומה והיורד בינתיים כדתני התם במס' זבים: ר"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאזכרין על מה וק"ל הר"ס והר"ס. ולא התפרש כמאי קמפלגי. ולו

על גביו. הרי כולם נכנו עמו: מלבנים. כמין לבנים מרובעות ששומחים על הגנות. וי"מ כעין מזוזה. ששומחים בחלונות מבחוץ לנוי ואין מחוברים בטעם בחלון: שריגות. כמין סבכה ששומחים בחלון שמסתכלים משם לרה"ר: מלבן. עץ ארוך שעל הקיר העשוי להשיב עליו ראשי הקורות שלא ירקבו מלחוחים החומה: בבית. משום דלרעת אחקש למת. דכתיב (במדבר י"ב) אל נא תהי כמות: במשורו. כאזכרין של מת דחנן באהלות האזכרין אין להן שיפור. ואין הלכה

מלאכת שלמה

שריגות עושין בחלונות כמין סבכה שלא יפלו משם התיקנות ומילם ואין מוליאן חוץ לעיר ולא מתסרי בהמה. הר"ס ז"ל: ומשמחין בבית. כ"ל:

בית

ג המלבנים. פי' הרמב"ם ו"ל מלבנים אשר יהיו ממעל על שפה הקורה והר"ס ז"ל פי' מלבנים כמו מלבנות של פתחים דפ' המוכר את הבית ואיכא דמתכרי כפינה ואיכא דלא מתכרי. והר"ס ז"ל פי' מלבנים פי' ד' עטים מחוברים כרובע ומניחין אותן על הגג למעקה:

יבין תפארת ישראל יבין

אשר בבית (רמב"ם פ"ז מט"ו). וכ"כ בגד עור המנוגעים. מטמאים כמגע ובתפארת ובבבא לביית [רמב"ם פ"ג מט"ו ה"ג]. [וחומר ש"ס ה"ך אפשר שיטמאו כמגע. הרי כל המנוגעים אינן משמחין עד שהיו כסן כות [כפרקין מ"ח]. והרי כל החוטין אינן גוף א'. והרי מה"ט מלא תרדוד רקב אר"ט כמגע מדלתי גוף א'. [כחולין ק"ה ב' ועיין רש"י סע]. ואח"ל הלקח דדוקא תרדוד רקב שכולו קרשין קרשין קטנים מאד וא"א שיגע ככל א' וא'. להכי אר"ט כמגע. אבל חוטי שני כסן חוטין ארוכים וגם עדים קתת מקרשין רקב. אפשר שפי' שיגע ככל החוטין סבכה כות והרי ק"י"ל דמגע ונגע משמחין. וכמ"ס כס"ד פסיו"ב [חולין פ"ט ס' י"ז. וע"ל] להכי שפר אמרינן דכות מטת מעשה כמגע. ואמרו להרמב"ם [פ"א מט"ו ה"ג] דפסק כנגע ס'י' מלא ויחיס התחכים בקיסום לא טמא. אלא דגם כנגע כ"י גופים גופים דלפני ליגע בשתייה יחד. אפי' אר"ט כמגע. י"ל דכאמת ס"ל להרמב"ם מה"ט דחוטו שר"ע נמי אר"ט כמגע רק כמגע ובהכרח לבית. וכן עיין קתת דברי הרמב"ם [פ"ג מט"ו ה"ג] למדייק סס. א"ג דמיירי בשבטות ארוך מאד עד שהוא ככללו כות. עכ"פ ק' בפטר בית מנוגע סבכה הרמב"ם בפירוש [פ"ג מט"ו ה"א] שפטר מטמא כמגע וכו'. ואמרו והרי הפטר אינו גוף א'. אלא כולו הוא קרשין קרשין קטנים. וא"ך יטמא כמגע. וב"כ קשה מדאמרינן [פ"ג מט"ו ה"ג] דעפר דחטורו אר"ט כמגע. ור"א חסמא אומר דאמרינן רקב דאר"ט כמגע. ואין סברה כלל לומר דמיירי כנגע כמגע של עפר שהוא ש"י כמית. ליתא. דמהיכן יהי' הגוף סוס. אי מקרקע אל בית המנוגע או של בית פ"ג. הרי קרקע עולם לא נאסרה ולא טמאה בשום דוכחא [פ"ג מט"ו ה"ג]. ופסולין פ"י מ"ו. ופסולין פ"י מ"ו פסולין דמ"ו ב'. אפי' דר"ל הגוף מהטעם שנת בין הדרבין. הוא שפטר וטמא. ואלה הפטר כשעה שנת בו היו פסולים קטנים. וכן האדם לבן יחד לכות גוף. והרי ק"י"ל [רמב"ם פ"ד מט"ו ה"ה] דחייבין אדם אינו חיבור. ולפיכך גם גוף מהעפר שהוא כמסור דמי. וא"ך יטמאו לפניו כמגע. ואח"ל כיון דמתחברו והתקבץ פסולי הסייף יחד בלישה פ"י מ"ס שהוא א' מ'י' מקיים. ככ"כ ק"י"ל דחטורו אר"ט כמגע דחייבין אדם אינו חיבור. וקשה והרי הוא כעמנו כתב דדרבין יחד כמים סוס חיבור. אפי' דהא דבגילוש פ"י א' מ'י' מקיים סוס חיבור. היינו רק במאכלים ולא בשאר מילי. וא"כ מ"ס עפר מתרדוד רקב. וב"ל דהא דאמרינן חטורו אר"ט אינו חיבור היינו רק כלאו אורחיו' ככר. אבל ככ"כ אורחיו' ככר אדרבא ערשית שאר מילי ממתי מאללים. דבמאכלים אינו חיבור רק ככלויה יחד פ"י א' מ'י'

דשטור דהתם הל"מ הוא כלל השעורים: כה) לבנים מרובעות שמניחין על הגג שלא יתרכך הטעם העוה צולפת הגג בהגשמים. והלבנים הללו אינן מחוברים בטעם בהגג. וי"א דמלבנין. היינו ד' קרשים שסוף חלול הפתחים והחלונות. סמוך למזוזות ופתח המשקוף. ועל המפתח. וגם בהכך מיירי שאינן מחוברין בטעם או ביהדות בגוף הבית. רק חקוקים שם בחוץ. ומה"ט גלולין: כה) גיטערווערק ב"ל. ועושין אותן מגבעולין דקין ש"ע. ותקועין אותן בחלונות להסתכל מתוכן לחוץ. וגם שלא יפלו התיקנות מתוך החלון. וגם הקד מיירי שאינן מחוברים בבית. ועשוי להוליאן משם. מיהו דלתות וחלונות אר"ט שמתנועעים אהה ואהה אפי"ס כיון שקבועים בצירים בבית כגוף הבית דמי [כ"כ פ"ד מ"ג] ולפיכך נזכרין עמו: ל) ר"ל ד' קורות שמניחין על ד' כותלי הבית שמתחברין כל הד' קורות יחד כרובע כגד ד' זוויות הבית. וקראינן מויער לאטעטען ב"ל. ועל המרובע הזה מניחין ראשי קורות הבית כדי לחבר כל הקורות יחד כרובע כדי שחזק כל א' את צבירו. וקשה פשיטא. ואח"ל דקמ"ל דאפילו אין המלבן מחובר להבית אפי"ס כובדו קובעתו. אפי"ס פשיטא. דאם הקורות שמניחין על המלבן נתיבין. א"כ המלבן שחתה הקורות. שמונה על כותלי הבית ממש. מ"כ"ס ששייך לבית טפי וחיוב לכתלו. ונ"ל דר"י מיירי שיש עליו על גביו. דלאו כשהנגע צדד התחתון. אין התחתון נותן את הקורות וכלעיל. וקאמר הכא דעכ"ס המלבן הזה שהקורות מונחין עליו. שייכים לתדור התחתון ויניחן עמו. ול"ס ה"י כ"ל דר"י במלבן שמונה בשפתו הגג סביב כעין מעקה מיירי. וכמ"ס ל. וס"ל דכיון דכל גג חייב במעקה. להכי כגוף הבית דמי: ל"א) כמגע ובמשהא כמת. ודוקא כש"ס ב"א' מהן כות. וכ"כ בהוכנס מא' מהם כות לבית נטמא כל משתמכות וכן ולמדך משתמחות את מקומו צדון ע"כ. וכתב בקרבן אהרן המקום והטהרות שישתמשו באויר עמחין שהגרת טמא חויר המקום שהמורע עמחא צביאה וכן בית המנוגע עכ"ד. ואין כ"ל דביאה דוקא בבית או באויר לא אשכחן ביאה ובהדיא שנינו פ"ה דזבים מ"ו כבר של תרומה שהוא נתון ע"ג המשכב והיורד בינתיים בין מלמעלה ובין מלמטה ע"כ. ופי' הרמב"ם ר"ס ס"ל אבן המנוגעת כיון שמקומו טמא ומשכב בהיסע. וה"כ לת"ק אין מקומו טמא אפי' ככר תרומה שעליו. ומה קשה ג"כ על דברי התוס' דיבמות שכתבו לעיל דס"ל דכאילו שאין מקומו טמא ע"כ. וכתב הרמב"ם אפי' ליישב בדוחק דהא דקתני התם וכן באבן המנוגעת לאו אכולה מילתא דרישא גבי משכב דהתם תני בין מלמעלה ובין מלמטה כלומר בין שהשכב על המשכב וכן שהשכב על הככר. אלא אחרת שהטומאה על הככר דזה הוא מקומו כיון שהאבן מונח על הככר הוא הככר מקומו אכל הככר על האבן אין הככר מקומו וכן הכסא מקומו של האדם וה"ג אמרינן פ"י דפרה מ"ג נתן קלל על טהרת על השרץ תחמים שמקומו טמא והיינו נמי עמחא מה שחילקו התוס' דבבית דליכא מחילות הוא מקומו מיד ובכאילו על שער דהבית לכך עשוי ליכנס ולדור בו וה"ו מקומו מיד. אבל אין שאלו עשוי ליכנס אם עמד ונתכוון לחכות בללו הוא מקומו. וה"ג בשבטת האבן על הככר הוא הככר מקומו ואפי' לא. ור"ס דפליג התם ומשמח באבן המנוגעת בין שהאבן על הככר י"ן שהשכב על האבן דליהו סבר דלמעלה נמי מה שנגדו הוא מקומו. ולפעמי' חז"ל דלקמן מ"א בללו. אבל כחומר אין מקומו אלא תחתיו ור"ס סבר ד' אמות אומר עד ד' אמות לת"ק סבר כל הבית הוא מקומו שאויר כל הבית משמש לו להסתופף קרבן האבן שהאבן טמא חויר שנגדו למעלה וזה אינו דאפילו ככר של תרומה המונה ע"ג ק"י"ל דטהור דהלכתא כת"ק דמס' זבים ולא כר"ס. אלא מה שאמרו מלמד שמקומו טמא היינו אס' האבן מונח ע"ג ככר של תרומה והיורד בינתיים כדתני התם במס' זבים: ר"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאזכרין על מה וק"ל הר"ס והר"ס. ולא התפרש כמאי קמפלגי. ולו

משתמכות וכן ולמדך משתמחות את מקומו צדון ע"כ. וכתב בקרבן אהרן המקום והטהרות שישתמשו באויר עמחין שהגרת טמא חויר המקום שהמורע עמחא צביאה וכן בית המנוגע עכ"ד. ואין כ"ל דביאה דוקא בבית או באויר לא אשכחן ביאה ובהדיא שנינו פ"ה דזבים מ"ו כבר של תרומה שהוא נתון ע"ג המשכב והיורד בינתיים בין מלמעלה ובין מלמטה ע"כ. ופי' הרמב"ם ר"ס ס"ל אבן המנוגעת כיון שמקומו טמא ומשכב בהיסע. וה"כ לת"ק אין מקומו טמא אפי' ככר תרומה שעליו. ומה קשה ג"כ על דברי התוס' דיבמות שכתבו לעיל דס"ל דכאילו שאין מקומו טמא ע"כ. וכתב הרמב"ם אפי' ליישב בדוחק דהא דקתני התם וכן באבן המנוגעת לאו אכולה מילתא דרישא גבי משכב דהתם תני בין מלמעלה ובין מלמטה כלומר בין שהשכב על המשכב וכן שהשכב על הככר. אלא אחרת שהטומאה על הככר דזה הוא מקומו כיון שהאבן מונח על הככר הוא הככר מקומו אכל הככר על האבן אין הככר מקומו וכן הכסא מקומו של האדם וה"ג אמרינן פ"י דפרה מ"ג נתן קלל על טהרת על השרץ תחמים שמקומו טמא והיינו נמי עמחא מה שחילקו התוס' דבבית דליכא מחילות הוא מקומו מיד ובכאילו על שער דהבית לכך עשוי ליכנס ולדור בו וה"ו מקומו מיד. אבל אין שאלו עשוי ליכנס אם עמד ונתכוון לחכות בללו הוא מקומו. וה"ג בשבטת האבן על הככר הוא הככר מקומו ואפי' לא. ור"ס דפליג התם ומשמח באבן המנוגעת בין שהאבן על הככר י"ן שהשכב על האבן דליהו סבר דלמעלה נמי מה שנגדו הוא מקומו. ולפעמי' חז"ל דלקמן מ"א בללו. אבל כחומר אין מקומו אלא תחתיו ור"ס סבר ד' אמות אומר עד ד' אמות לת"ק סבר כל הבית הוא מקומו שאויר כל הבית משמש לו להסתופף קרבן האבן שהאבן טמא חויר שנגדו למעלה וזה אינו דאפילו ככר של תרומה המונה ע"ג ק"י"ל דטהור דהלכתא כת"ק דמס' זבים ולא כר"ס. אלא מה שאמרו מלמד שמקומו טמא היינו אס' האבן מונח ע"ג ככר של תרומה והיורד בינתיים כדתני התם במס' זבים: ר"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאזכרין על מה וק"ל הר"ס והר"ס. ולא התפרש כמאי קמפלגי. ולו

משתמכות וכן ולמדך משתמחות את מקומו צדון ע"כ. וכתב בקרבן אהרן המקום והטהרות שישתמשו באויר עמחין שהגרת טמא חויר המקום שהמורע עמחא צביאה וכן בית המנוגע עכ"ד. ואין כ"ל דביאה דוקא בבית או באויר לא אשכחן ביאה ובהדיא שנינו פ"ה דזבים מ"ו כבר של תרומה שהוא נתון ע"ג המשכב והיורד בינתיים בין מלמעלה ובין מלמטה ע"כ. ופי' הרמב"ם ר"ס ס"ל אבן המנוגעת כיון שמקומו טמא ומשכב בהיסע. וה"כ לת"ק אין מקומו טמא אפי' ככר תרומה שעליו. ומה קשה ג"כ על דברי התוס' דיבמות שכתבו לעיל דס"ל דכאילו שאין מקומו טמא ע"כ. וכתב הרמב"ם אפי' ליישב בדוחק דהא דקתני התם וכן באבן המנוגעת לאו אכולה מילתא דרישא גבי משכב דהתם תני בין מלמעלה ובין מלמטה כלומר בין שהשכב על המשכב וכן שהשכב על הככר. אלא אחרת שהטומאה על הככר דזה הוא מקומו כיון שהאבן מונח על הככר הוא הככר מקומו אכל הככר על האבן אין הככר מקומו וכן הכסא מקומו של האדם וה"ג אמרינן פ"י דפרה מ"ג נתן קלל על טהרת על השרץ תחמים שמקומו טמא והיינו נמי עמחא מה שחילקו התוס' דבבית דליכא מחילות הוא מקומו מיד ובכאילו על שער דהבית לכך עשוי ליכנס ולדור בו וה"ו מקומו מיד. אבל אין שאלו עשוי ליכנס אם עמד ונתכוון לחכות בללו הוא מקומו. וה"ג בשבטת האבן על הככר הוא הככר מקומו ואפי' לא. ור"ס דפליג התם ומשמח באבן המנוגעת בין שהאבן על הככר י"ן שהשכב על האבן דליהו סבר דלמעלה נמי מה שנגדו הוא מקומו. ולפעמי' חז"ל דלקמן מ"א בללו. אבל כחומר אין מקומו אלא תחתיו ור"ס סבר ד' אמות אומר עד ד' אמות לת"ק סבר כל הבית הוא מקומו שאויר כל הבית משמש לו להסתופף קרבן האבן שהאבן טמא חויר שנגדו למעלה וזה אינו דאפילו ככר של תרומה המונה ע"ג ק"י"ל דטהור דהלכתא כת"ק דמס' זבים ולא כר"ס. אלא מה שאמרו מלמד שמקומו טמא היינו אס' האבן מונח ע"ג ככר של תרומה והיורד בינתיים כדתני התם במס' זבים: ר"א חסמא אומר במה שהן. פי' הר"ב כאזכרין על מה וק"ל הר"ס והר"ס. ולא התפרש כמאי קמפלגי. ולו

דברים

ר' עובדיה מברטנורה נגעים עשרה בתים פרק יג תוספות יום טוב עה

ציונים

בית המוסגר יבנות אק
מ"ב ספ"ד לפי מילת
מ"י ע"ש ע"ב ג' ב'
ה' הבונה מ"י ע"ש ע"ב ה'ז'

תוספות חדשים

במשנה המוסגר
במהור. וכן כ' בתוס'
מוסגרים שגלל אכן מה
ובנה כזה. ואלה נגע
בא' מוח. והוא אכן היו
כפולות דפ"א. (הר"ם
בשם תוספתא):

אלויה רבה

בבמה שהן האין כמה
שהוא אפילו פחות
מכיות וקאמר האין ליבא
לתימא באש אלא נגע
הוא מטמא כמה שהוא
אפילו פחות מכיות אבל
אש אינו שלם אית מעמי
בפחות מכיות:
ד מטמא מתוכו. אש
הכניס ירו לתוך ביתו
ונגע בו ואש"ל דלא נכנס
גופו לתוכו ליהוי טיול
מטמא כל אל הבית אש
נגע כותל מתוכו מטמא
כדפירש':

תוספות רע"ק

ד במשנה אות [ה]
והמוחלט מתוכו
ומאחריו ולא אטרינן
דכמתת דמי ואין כאן
בית דכתיב ונתן את
הבית אפי' בשעת
ניצוה קרוי בית. גמ'
יבמות דק"ג:

משנה אחרונה

דכריותה ים לפרש
דר"א סחמא ומתן
נפקא לוי דכתיב ונתן
את הבית וגו' ואת
כל עפר הבית והוליא
וגו' ומדקפיד קרא
להוליא את כל העפר
משמע דאש שייך כל
הוא עמא. ות"ק
סבר דלמזוה כתיב כל
ולא לעכב כדאשכחן
פ"ג דמנחות במוסב
ולבונה מיעוטו במוסב
את רובו ואמר ההם
מדשיגה עליו הכתוב
לעכב הא אי לא שיה
אינו מעכב אש"ג
דכתיב כל:
ד והמוחלט מתוכו
ומאחריו פי' הר"ב

שעוין בחלון שמשחלים משם לרה"ר ועוין הסבכה שלא יפלו
משם התינוקות. כ"פ הר"ם וסריגי תרגום סבכה כמ"ס בפ"ט
דאלות מ"ד: **ד מטמא מתוכו**. פי' הר"ב דכתיב
והבא אל הבית כל ימי הסגיר אותו וגו' וכ"כ הרמב"ם. גראה
מדבריהם דלא מטמא מתוכו. אלא
כשיבא כולו לתוכו כדמשמע קרא אבל
לא שאש יגע מתוכו בלא ביאה
דמגרע גרע מאחריו דמוחלט
ואש"ג דלתום פי"ב דיבמות דף ק"ג
מספקא להו להרמב"ם והר"ב מפסע
פשיטא להו ומדברי הו' דהתם
במהור

אומר במה שהן יב: **ד בית המוסגר**
מטמא מתוכו יב. [ה] **והמוחלט מתוכו**
ומאחריו יד. זה וזה **מטמאין**
בביאה לה: **ה הבונה מן המוסגר יב**
בטהור

מלאכת שלמה
ד בית המוסגר כו'. והוקשה לי מאי זה ויה מטמאין כביאה דמשמע
לי דהיינו רישא דקתני מטמא מתוכו לפי הפי' שהתיק רש"י
מהרמב"ם ז"ל. ומלתי שם ביד שכתב אחד המוסגר והמוחלט מטמא
כביאה כולל בית שהי' מיסך ע"ג בית מנוגע בין מוחלט בין מוסגר או
זינן שהוא מיסך עליו העומד תחת האילן או הנכנס לבית החינוך עומד
שהרי הוא והבית הטמא תחת האילן אחד וכן אכן המנוגעת הנכנסת לאהל
והונחה שם יטמא כל אשר באהל ע"כ. וכזה יראה אש"ג דהכא במשנה
הפסיק כבבא דהטובה מן המוסגר בין האין בכא דזה זה מטמאין כביאה

חזר

בוע
(ב) ומה שחמה רמ"מ [פס"ו מטו"ל ה"ג]. דמכ"ל דמטמא כמגע
בפנים. הרי לא כתיב רק והבא אל הבית. נ"ל דהיינו
טעמא מדאיתקין למת [ובמ"ס הר"ם סוף משנה ג']:
ולענ"ד

והרי מה"ט קו"ל [שנת ד"ח א' וביאה ל"ב ב'] דקאמר אית בר גיבול משא"כ
היינו דמטמא כמטמא מוכין דמטמא. היינו דמטמא כמטמא ובביאה דכתיב
ז"ל תניא כדכוספתא שני בתים מוסגרים שגלל אכן מזה ובנה בזה
וראה נגע בחמד מהן היא עמאה בלבד ר"א בר"ם אומר אבנים
כמטמא פי' אבנים כמטמא וזין שני בגלים המוסגרים שעלה מזה על
זה פירשתי בחוספתא לעיל פי"א ומתני' דהכא ר"א בר"ם
היא ע"כ ונ"ע שם לע"ד אש אין טעות:

דכתיב טמא הוא הוסיף לך בו וכ"ה בת"כ. וכן לקדק דלעיל אמרינן אבנו ועליו ופירו מיתמאין וילפינן לה מדכתיב אל מקום עמא מלמד שמקומן עמא וא"כ למה לי
הכא קרא במוחלט דמטמא מאחריו הא ק"ו הוא אש אכן אחת ממנו מטמא הוא עצמו לא מטמא כדאמרינן לקמן מ"ו. וי"ל דמכ"ל שאחר נתינה מיגרע גרע דלא
שייך ב' ביאה אבל קודם נתינה כיון דכתיב והבא אל הבית משמע כשהוא בית דוקא כביאה מטמא. ומ"מ אינו מיושב לפי מ"ס הר"ב דאבנים המנוגעות עלמן אפי'
במוסגר מטמאין מאחריו אלמא קודם נתינה נמי איכא עומאת מנע וא"כ למה לי קרא במוחלט כיון שאכן אחת ממנו מטמא כ"ס שהוא עצמו יטמא. וי"ל כדפי'
לעיל דמכ"ל קודם נתינה ליכא עומאת מנע אלא ביאה דוקא והא דאבנים המנוגעות עלמן מטמאין כמטמא היינו כביאה לא אש"ג למה לי למיתני תו הכא. אבל רש"י ביבמות פי' מתוכו דלעיל
זה וזה מטמאין כביאה. למאי דמפרש הר"ב לעיל דמוסגר מטמא מתוכו היינו כביאה לא אש"ג למה לי למיתני תו הכא. אבל רש"י ביבמות פי' מתוכו דלעיל
במגע אש"ג ומדברי הרמב"ם בהבזרו נראה כפי' רש"י שכתב בית המנוגע אב הטומאה כל הנוגע בו מטמא בית המוסגר איתו מטמא אלא מתוכו כו' ע"כ והכ"כ
כותב זה וזה מטמאין כביאה כולל בית המיסק ע"ג בית המנוגע וכו'. ונ"ע מי דהקו לפרש כביאה על בית המיסק ולא מפרש כפשטי' כל הנכנס מתוכו. ואפשר
דמ"ל דמגע כיון דהיינו מפורש בקרא ע"כ מ"ו דביאה נפקא דמכ"ג מלינו עומאת מטא במת איתו מפורש ומאהל נפקא דאש אהלו טמא כ"ס משאו כמ"ס הרמב"ם
ריש ט"מ ולכך לא יחא ל' לפרש ביאה דסיפא כפשטי' דזה מפורש בקרא והבא אל הבית כו' וכיון דרישא קתני מגע דהיינו מפורש ולא אחיא אלא מביאה ל"ס
למיתני ביאה: ה' הבונה מן המוסגר. פי' הר"ב לאהר שחלן וקילע כו' וכה"ג תנן בגלים פי"א מ"ו הטולה מן המוסגר ופי' הר"ב שם ג"כ דמוסגר היינו הבנה
קטרג

הלכה כר"א: ד בית המוסגר מטמא מתוכו. כדכתיב והבא
אל הבית כל ימי הסגיר אותו יטמא עד הערב. והאבנים
המנוגעים עלמן. אפילו במוסגר. מטמאין מאחריו: והמוחלט
מתוכו ומאחריו. הנוגע בבית מאחריו עמא. דכתיב במוחלט
לרעה ממארה בבית עמא הוא. מה
ת"ל עמא הוא. הוסיף לו שיהא
טמא בין מתוכו בין מאחריו: זה וזה
מטמאין בביאה. לטמא כל הנכנס
בטומו: ה' הבונה מן המוסגר
בטהור

נראה שכן דעת רש"י ג"כ דדוקא עד שיבא לתוכו ולא כשיגע
במגע ואש"ג דלא נכנס גופו לתוכו לדהוי טמא משום בא אל הבית אש נגע בכותל מטמא ע"כ. ולדידה אחי שפיר טפי
סיפא דקתני זה וזה מטמאין כביאה כדלקמן. ומ"ס הר"ב האבנים המנוגעים עלמן כו'. כן כתב הר"ם בשם תוספתא:
זה וזה מטמאין כביאה. לכן הר"ב לטמא כל הנכנס בכוחו מסיים הרמב"ם לפי מה שיתבאר ובחזרו פט"ו כולל בית שהיה

תפארת ישראל
יבין
מ' משקן. אבל בשאר מילי אפילו כדכתיב יחד בשם דבר שבעולם הוא מיסור. תרע
דל"כ כגד האין אפשר יקט"ו. הכי נחשב יחד ע"י אדם שהרג החוטא יחד. וכן
כל כלי מחובר יחד מחלקים ע"י מעשה אדם [עין כלים פ"ה מ"ט]. אש"ג דכל דלוחמי'
כדי אמרינן גם ככלי וכל דבר שאינו מחלב גס בתוכו כלל דבר הוא היסוד.
וא"כ י"ל דתרווד דקב דלא אורחי' לגבולו יחד, ולפיכך גם ככלי כלי' מ' משקן
לא הוא היסוד. ללא בר גיבול הוא. אבל עפ"י דע"ש דלוחמי' הוא לגבולו כביאה.
עפר. לפיכך אפילו נכלו יחד שלא בא' מ' משקן הוא היסוד. ולפי' הא דאמרינן לעיל [ספ"א]
אפילו קטין קטנים מטרפין לכשיטור [כרפ"ג דלהלות]. אבל כמגע אר"ס. ובתרווד דקב לעיל. א"כ דעיידי דכחור ועשה מהמוכין חוט וחרגס יחד עד שנגע
גוף א' כשיטור מטמא גם כמגע [ועמ"ס בזה כ"ס ד' בשקלין פ"ג מ"ה]. ואש"ג היינו עומא משתאה מתחת דעת א"ך לא הוה כמשה וברמב"ם שער בית
מנוגע ועפר בית שנטכר. רק גופו שכונית יטמא כמגע: (לב) ר"ל אש אכן שלם הוא מטמא בכל שהוא ככבר ממת שאין לו שיעור [כאלות
פ"ה מ"ו]. ולא קו"ל כן: (ג) בהוסיף ידו לתוך הבית ונגע בכותלו כפניו אף שלא במקום הנגע. נטמא. וכ"ס בנכנס
כולו לתוכו אפילו דרך אחוריו או ראשו ורובו כדרכו. ואפילו לא נגע בכותלי' עמא. אבל כמגע באחריו הבית אפילו באחריו
האבנים המנוגעים בעלמן לא נטמא כמגען כל זמן שמחברין [ועין רש"י יבמות ק"ג ב'] (ב). ולרמב"ם [פס"ו מטו"ל] מתוכו
דקאמר הכא. היינו כנכנס כולו לתוכו. ואפילו דרך אחוריו. אבל הנוגע באהבן שבו הנוגע בכל ל' מולדין ואפילו מאחריו
עמא. אבל שאר הכותל אפילו נגע בה בפנים טהור. וחום' [ביבמות ה"ג] מסתפקין אש מתוכו דקאמר הכא. היינו כנכנס
כולו לתוכו כהרמב"ם. אבל כמגע. אפילו האבן שבו הנוגע. אפילו כנגע בו בפנים ובמקום הנגע אש"ג. או דילמא מתוכו
דקאמר היינו כנגע במקום הנגע טהור מטמא במוסגר רק מבפנים דרו"ק: (ד) כן לרש"י ובין להרמב"ם הג' ל הנוגע בו
כמ"מ בין מתוכו ובין מאחריו עמא: (ה) כשבא לתוך הבית דרך ביאה. או תיכף כנכנס לשם ראשו ורובו אף שלא נגע
בכותלו עמא. וכן כשהכניס עץ או אבן או עפר המנוגעים לתוך הבית הטהור בין שהן מוחותן שחלך מהמוסגר או שהן
נבית מוחלט. ואפילו רק עברו בבית בלי שהיו נטמא כל אשר בבית באותה שעה [כמש"ס מ']. דדוקא שתחת אלו שהאשיל
מדהוא אהל בלי כותלי' לריך שהיו אבן בית המנוגע מדיש בו קרוי וכותלי' תיכף כנכנס לתוכו [ומ"ס יבמות ק"ג א']. ור"ם מבא
זו משמע דרישא לא מיידי ככמה. והיינו דלא כרמב"ם. אלא רק כמגע מיידי והיינו דנגע בפנים בכל מקום עמא. והיינו דלא כרמב"ם ודלא כחוס' ה"ל כב'
הפירושים: (ו) לאהר שחלן וקילע ועת כסוף הסגר א' או ב'. לקח מהבית אבנים או וכו'. ובגלן ככותלי בית טהור:
לבית

דכתיב טמא הוא הוסיף לך בו וכ"ה בת"כ. וכן לקדק דלעיל אמרינן אבנו ועליו ופירו מיתמאין וילפינן לה מדכתיב אל מקום עמא מלמד שמקומן עמא וא"כ למה לי
הכא קרא במוחלט דמטמא מאחריו הא ק"ו הוא אש אכן אחת ממנו מטמא הוא עצמו לא מטמא כדאמרינן לקמן מ"ו. וי"ל דמכ"ל שאחר נתינה מיגרע גרע דלא
שייך ב' ביאה אבל קודם נתינה כיון דכתיב והבא אל הבית משמע כשהוא בית דוקא כביאה מטמא. ומ"מ אינו מיושב לפי מ"ס הר"ב דאבנים המנוגעות עלמן אפי'
במוסגר מטמאין מאחריו אלמא קודם נתינה נמי איכא עומאת מנע וא"כ למה לי קרא במוחלט כיון שאכן אחת ממנו מטמא כ"ס שהוא עצמו יטמא. וי"ל כדפי'
לעיל דמכ"ל קודם נתינה ליכא עומאת מנע אלא ביאה דוקא והא דאבנים המנוגעות עלמן מטמאין כמטמא היינו כביאה לא אש"ג למה לי למיתני תו הכא. אבל רש"י ביבמות פי' מתוכו דלעיל
זה וזה מטמאין כביאה. למאי דמפרש הר"ב לעיל דמוסגר מטמא מתוכו היינו כביאה לא אש"ג למה לי למיתני תו הכא. אבל רש"י ביבמות פי' מתוכו דלעיל
במגע אש"ג ומדברי הרמב"ם בהבזרו נראה כפי' רש"י שכתב בית המנוגע אב הטומאה כל הנוגע בו מטמא בית המוסגר איתו מטמא אלא מתוכו כו' ע"כ והכ"כ
כותב זה וזה מטמאין כביאה כולל בית המיסק ע"ג בית המנוגע וכו'. ונ"ע מי דהקו לפרש כביאה על בית המיסק ולא מפרש כפשטי' כל הנכנס מתוכו. ואפשר
דמ"ל דמגע כיון דהיינו מפורש בקרא ע"כ מ"ו דביאה נפקא דמכ"ג מלינו עומאת מטא במת איתו מפורש ומאהל נפקא דאש אהלו טמא כ"ס משאו כמ"ס הרמב"ם
ריש ט"מ ולכך לא יחא ל' לפרש ביאה דסיפא כפשטי' דזה מפורש בקרא והבא אל הבית כו' וכיון דרישא קתני מגע דהיינו מפורש ולא אחיא אלא מביאה ל"ס
למיתני ביאה: ה' הבונה מן המוסגר. פי' הר"ב לאהר שחלן וקילע כו' וכה"ג תנן בגלים פי"א מ"ו הטולה מן המוסגר ופי' הר"ב שם ג"כ דמוסגר היינו הבנה
קטרג

1 בית שהיה טיף מ"ה ס"ט
ס"ט פ"ג :

הלופי גרסאות

ה וחור נגע לבית גדול
נגע על הבית :

חידושי מהרי"ח

ה תי"ט ד"ה חור כ"ו
ש"שקיע כ"ו עכ"ל
י"ל שהוא פ"ט וצ"ל
ש"שקיע המטלית
מבגד הראשון שהיה
הנגע ותיבר המטלית
במקום אחר :

משנה אחרונה

שקיע ממנו הנגע וסם
כתבו טעם ללא
מפרשי מוסגר ממנו
ולכן נתחבטו המפרשים
דהבס חתני חור לבגד
מזיל את המטלית
לגירסת הר"ב והבא
המאי חולץ את האבנים
וטמאות. וסם כתבו
משום דיש חילוק בין
נגע שקיע ממנו הנגע
שנגע עתה לגמרי
אחר קריעתו כמ"ס
הרמב"ם ש המטלית
שיטלה ממנו גם היא
טהורה ומזיל את
המטלית כיון שכבר
טהרה ואין לה שייכות
עוד לבגד. אבל הכא
הבית אחר תליה עומד
בהסגר כדכתיב בקרא
וכל הסגר הוא עד
שיוכחו הסימנים עליו
בסוף שבט וכשחזר
הנגע הוכיחה החזרה
שלמפרט היה טמא
והאבנים שיעלה ממנו
ג"כ טמאים הם למפרט
ולכן חולץ. והא דתניא
בחספתא בית המוסגר
שגשרו ממנו אבנים
טהורות. התם קודם
שחזר הנגע דמוסגר
אין טמא אלא מחומו
וזה נעל וכו'. אבל
השחר הנגע מוחלט
היו והכל טמא למפרט.
ואפשר דזכו שאמרו
בת"כ ונתן את הבית
את אבניו וחת עליו
כל אבנים שנכחו עמו
וכל עטים שנכחו עמו
כמ"ס הר"ב לעיל דלתי
לתינה וכל שנכחו עמו
אע"פ שגשרו קודם
תליה דמשחור טמא
הכל למפרט. וראיתי
שהרב במשנה למלך
חילק בין בגד לבית
דגבי בגדים קיי"ל קל"ו
ועשאו מוכין פחות

מיסך וכו' ודומק דמפסיק במשנת
הבונה מן המוסגר וכו'.
אבל לפרש"י דמחוכו דרישא
בנגיעה היא ולא בבניה.
הך סיפא דזה וזה מטמאין
בבניה. מפרש כפשטה. וז"ל
אם כנגע לרך בניה. כיון
שנכנס רובו אל הבית וכן
פי' הר"ם מטמאין בבניה.
כדכתיב והבא אל הבית
וזה שכתב רש"י רובו לא
דק. דרשאו ורובו חקן מ"ת]:

ה חזר נגע לבית. פי' הר"ב
המוסגר וכדומה לזו שנינו
במשנה ו' פ"א. וסם מפורש
וכדכתיב סם [ד"ה שורף]
דקשיא לגירסת הר"ב והר"ם
דגרסי התם י"ל. ואילו הכא
חקן חולץ. ומפרשין שהן
טמאים כתימאח הבית
שנטלו ממנו. ומלחתי עתה
למהר"ם שכתב וז"ל וקשה
מאי שנא מהא דחקן לעיל

פי"א גבי נגעי בגדים הטולה
מן המוסגר בטהור חזר הנגע
לבגד מזיל את המטלית. והכא
בנגעי צחים קאמר חולץ את
האבנים. ודין כדן בית שנטלו
ממנו. על כן נ"ל דהכא והתם
דין שוה. וה"פ חזר נגע לבגד
מזיל את המטלית. ע"כ עובדיה
הוא שכתב הר"ב והבא המאי
חולץ את האבנים וטמאות. וסם
כתבו משום דיש חילוק בין
נגע שקיע ממנו הנגע שנגע
עתה לגמרי אחר קריעתו
כמ"ס הרמב"ם ש המטלית
שיטלה ממנו גם היא טהורה
ומזיל את המטלית כיון שכבר
טהרה ואין לה שייכות עוד
לבגד. אבל הכא הבית אחר
תליה עומד בהסגר כדכתיב
בקרא וכל הסגר הוא עד שיוכחו
הסימנים עליו בסוף שבט
וכשחזר הנגע הוכיחה החזרה
שלמפרט היה טמא והאבנים
שיעלה ממנו ג"כ טמאים הם
למפרט ולכן חולץ. והא דתניא
בחספתא בית המוסגר שגשרו
ממנו אבנים טהורות. התם
קודם שחזר הנגע דמוסגר אין
טמא אלא מחומו וזה נעל וכו'.
אבל השחר הנגע מוחלט היו
והכל טמא למפרט. ואפשר
דזכו שאמרו בת"כ ונתן את
הבית את אבניו וחת עליו כל
אבנים שנכחו עמו וכל עטים
שנכחו עמו כמ"ס הר"ב לעיל
דלתי לתינה וכל שנכחו עמו
אע"פ שגשרו קודם תליה
דמשחור טמא הכל למפרט.
וראיתי שהרב במשנה למלך
חילק בין בגד לבית דגבי
בגדים קיי"ל קל"ו ועשאו
מוכין פחות

בטהור. לאחר שחלץ וקלט וטח
ונתן לו שטוב בחוך ימי הסגר.
לקח מאותו בית האבנים. ובעל
זאת אחר: חזר נגע לבית.
המוסגר חולץ את האבנים
שלקח ממנו ומסלקן מן הטהור.
וכן טמאים כעומאח הבית
שנטלן ממנו: חזר הנגע לאבנים.
שנגע בטהור: הבית. המוסגר
ינתן. כאילו היו קבועים בו.
והני אבנים נמי צעו נתינה.
אלא שמתחין להם עד שימשו
הבית השני בסומיני. דטעון
הסגר. ודינו לכל דבר ככל
בית שגראה בו נגע בתחלה:
] בית שהוא מיסך על גבי
בית המנוגע. וכן אילן שהוא
מיסך על גבי בית המנוגע.
הנכנס לחיצון טהור. וכן
דברי ר' אלעזר בן עזריה
פ"ב. אמר

בטהור וחזר נגע לבית (י) חולץ את
האבנים (י) חזר על האבנים (ש) הבית
הראשון ינתן. והאבנים ישמשו את
הבית השני בסומיני:] בית שהוא
מיסך (א) על גבי בית המנוגע. וכן
אילן שהוא מיסך על גבי בית
המנוגע. הנכנס לחיצון טהור.
דברי ר' אלעזר בן עזריה (ב).
אמר

המוסגר בטהור חזר הנגע לבגד
מזיל את המטלית. והכא בנגעי
צחים קאמר חולץ את האבנים.
וה"פ חזר נגע לבגד מזיל את
המטלית. ע"כ עובדיה הוא שכתב
הר"ב והבא המאי חולץ את
האבנים וטמאות. וסם כתבו
משום דיש חילוק בין נגע שקיע
ממנו הנגע שנגע עתה לגמרי
אחר קריעתו כמ"ס הרמב"ם ש
המטלית שיטלה ממנו גם היא
טהורה ומזיל את המטלית כיון
שכבר טהרה ואין לה שייכות
עוד לבגד. אבל הכא הבית אחר
תליה עומד בהסגר כדכתיב בקרא
וכל הסגר הוא עד שיוכחו הסימנים
עליו בסוף שבט וכשחזר הנגע
הוכיחה החזרה שלמפרט היה טמא
והאבנים שיעלה ממנו ג"כ טמאים
הם למפרט ולכן חולץ. והא דתניא
בחספתא בית המוסגר שגשרו ממנו
אבנים טהורות. התם קודם שחזר
הנגע דמוסגר אין טמא אלא מחומו
וזה נעל וכו'. אבל השחר הנגע
מוחלט היו והכל טמא למפרט.
ואפשר דזכו שאמרו בת"כ ונתן את
הבית את אבניו וחת עליו כל אבנים
שנכחו עמו וכל עטים שנכחו עמו
כמ"ס הר"ב לעיל דלתי לתינה וכל
שנכחו עמו אע"פ שגשרו קודם
תליה דמשחור טמא הכל למפרט.
וראיתי שהרב במשנה למלך חילק
בין בגד לבית דגבי בגדים קיי"ל
קל"ו ועשאו מוכין פחות

מלאכת שלמה

והאחד מיסך של חכרו ואין האבן
המנוגעת תחת סכך של הבית השני
וגבי מת היתה עומאה נכנסת לבית
המוסך ע"י אהל אבל הכא כיון
שאין האבן המנוגעת תחת הבית
אין העומאה מתפשטת לתוכו ע"י
אהל ו' אלעזר סבר כל אבן ואבן
שכבית ממאה עכ"ל ז"ל וביד שם
רפ"ו פסק כר' אליעזר א"ע דשמותי
הוא דקתא משמע דל"ג ר' אלעזר
בלי יוד מדפליג אר' אלעזר בן עזריה
שאהא ה' בדורו דר' אליעזר הגדול.
אכן אתי מ"מ ר' אלעזר בלי יוד.
והכי מסתברא דאי ס"ד דר' אלעזר
ב"ד

חזר נגע לבית כנ"ל: השני מחק
ה"ר יהוסף ז"ל מלת השני וכתב
כן מלחתי: ו בית שהוא מיסך
וכו'. ופי' הר"ם ז"ל בית שהוא
מיסך כנון כו' וכתב עליו הר"ם ז"ל
ולא נהירא לי דליכא דבית שהוא
מיסך ע"ג בית לא משמע שיהא
בניו זה תיך זה ועוד מ"ט דר"א
כן עזריה והלא האבן המנוגעת
היא בבית החיצון ול"ד לבית
ועל"י דהתם התקרה מתפקת
בין בית לעל' ואפי' הי' מת בבית
היתה העל' טהורה ונראה
לפ' שהן שני בתים זה אל זה

יבין תפארת ישראל בועז

(ג) ולענ"ד פשוט דה"ה כנעל
האבנים תוך ימי הסגר א' או ב'.
ואח"כ חלץ וקלה וטח אחר
הסגר ואח"כ חזרה נגע לבית.
נמו דינא הכי. וכן משמע
סתמא דמתניתין וגם מהרמב"ם
[פ"ט מ"ט] רק דהר"ם והר"א
והר"ב נקטו דמתניתין מיירי
שנטלן אחר שקלה וטח. מדקאמר
בתניתין חזר נגע לבית. דמשמע
שנטלן לאחר שקלה וטח. דמשמע
שארר שאתר שנטלן בבית האחר.
לא הי' חסר רק חזרה. ודכתיב
קמ"ל תנא. אע"ג שלא נטלן
עד אחר שקלה וטח. דבשעה
שנטלן כבר הוסרו האבנים
המנוגעים מהבית. אפי"ה מתחבטו
האבנים שנטלן וקוקים
לעומא'. ולפיכך בחזרה נגע
להבית נטמאו גם הם: ונ"ל
עוד פשוט. דה"ה כנעל מבית
המוסגר עטים ועפר ובעלן
בבית אחר. וחזרה נגע
להבית הראשון הר"ם מקשקע
העפר והעטים שנגע מהבית
השני. רק תנא אבנים משום
סיפא. מדבעי למחני בסיפא
צריך שיוולד בהאבנים
עלמן [כפי"ב מ"ג]. ואף לבתר
מה שכתבו שם הוא מבית
הראשון. ונולד בו נגע
גד אבני בית השני. לא חילק
בו בהאבנים תליא. ורק
מדמתחבר העיט בהאבן
מחשכ שבו כאילו נקט הכי.
מדבעי למנקט חזרה נגע
להאבנים והרי כל חזרה
בבתים הוא כב' גריסין
[כפי"ב מ"ג]. והא דר' אלעזר
נתן את האבנים. או בנגע
בהאבן המנוגע אע"ג שעריון
במחזור כעמא. אבל
בשהאיל דבר אחר עליו

חזרה נגע להאבנים. והרי
בעפר ועטים א"א שחזור
בהן נגע. דהנגע דכני
בשהנגע היא על העיט
שכנגד אבנים. עכ"פ אם
העפר לטון חזרה. מדלא
תתילד ריעותא לבית
הראשון כלל. מדעיקר הנגע
נולד בהאבנים עלמן ולהכי
מדנקט בסיפא אבנים נקט
גם ברישא הכי: וכו"ה"ש
נ"ל מני דנקט בשנתנו
אבנים לטון רבים. ג"כ
משום סיפא [כפי"ב מ"ג]:
והא דר' אלעזר נתן את
האבנים. היינו משום דגם
בית מנוגע צעמא א"א
לכתח ובעלן האבנים
העטים. עד אשר דק
לעפר. אלא שמהם
הבנין כולו. ומנחק כל
תקויו זה מזה. וכמ"ס
הרמב"ם [ויקרא י"א פ"ה].
דלמא לטון חזרה לטון
האבנים. כמו שהנינו
קתא לפתרו גרשטאססען.
וזה עשות אלא יפה
תרגם החכם איינרריססען.
דהיינו הריסת הבנין
כולו וכמ"ס הרמב"ם. וכן
פסקה לע"ד דהרי כתיב
יתן. ואפי"ה אמרינן
[כלים פ"ה מ"ו] דכני
בשחולקו לג'. חלמא
דנתינה רק לטון הירוס
מנגע. וא"כ

א תוספת עובר בנות כס נל
היוצא לו חס' ס' כ' ו'
נ' ג' נ' כ' כ' כ' כ' כ'
כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'

ראשון לציון

במשנה אמר רבי
אלעזר כחש"ב איתא
אליעזר וכן כפיתוס הרמב"ם
וכפ' הר"ן וכן כתיב:

משנה אחרונה

משלש טהורין והלך
הכח אע"פ שיש
במשלית שלש ע"ש מהני
ליה חיבורו לטהור
להיגלו. אבל אבנים
אפילו דק אותן לפטר
אין יולצין מידי טומאה
לא מהני בהו חיבור
לטהורין עכ"ל כפי"ב
מהט"ו. ולא ירדתי
לסוף דעתו בדברים אלו
דהא דקללו ועשאו מוכין
טהור היינו במוסגר
אבל מוחלט עשאו מוכין
טמא כלעיל ספ"א. וז'
הכח מטלית וז'
כפיטלה מן הבגד אין
בה טומאה כלל ומאי
איריא שחיבורו לטהור
מילו הא מעיקרא
טהורה היא. ואי בתר
בסוף אייל דמשחור
הנגע חיבורו לטהור
מילו. א"כ עכשו אין
קליה למוכין מטמא
דמשחור מוחלט הוי:
ו ובה אס אבן אהת
ממנו מטמא. לכאורה
משמע דבמוחלט איירי
דמשחור ליה לאבן
אחת מטמא דבמוחלט
כל אבן שבו מטמא.
אבל במוסגר הא
אמרינן אבנים ששורו
מן המוסגר טהורין
כדפי' לעיל. ושמה
במוסגר נמי כיון
שאבנים המנוגעות
עממן מטמאין אף
במוסגר מאחורי הן
כמ"ש הר"ב לעיל והכח

תשמישים אבל באבנים לא שייך אלא חלילה והשלכה דאין
מלגעים כמחש. עכ"ל: **א** אבן אחת ממנו מטמא בביאה.
כדלקמן * [ופסק הר"ב וכן הרמב"ם *] כר' אלעזר והכ"מ
פי"ו מהט"ו [הלכה ג'] לא כתב טעמו. ונראה לי משום
דמסתבר טעמיה דר' אלעזר. דליף
בכל וחומר:]

ז הטמא עומד כו' והטהור
עובר טמא. פירש
הר"ב דכתיב במלורע מחון למחנה
מושב מכלן שמושב טמא. פירשתי
בס"ד במ"ד פירק קמא דכלים [ד"ה
טהור] * [והר"ב כתב שס מכלן
מלורע טהור יושב כו' וטהור עובר
*] ליתא כד"י כ"א כד' אמטורס תקלה

ועליה. דחי קאי מלורע צבית. עליה טהורה: ומה אם אבן
אחת. שבצית המנוגע. מטמאה כל אשר באהל: הבית כולו.
שהוא תחת בית אחר לא כל שכן. שיטמא כל מה שבחון החילון
והלכה כרבי אליעזר: ז והטהור עובר טמא. דכתיב במלורע
מחון למחנה מושבו. מכאן שמושב
טמא. הלכך כשהטמא עומד תחת
החילון נעשה מקום החילון מושבו.
והטהור העובר שם טמא. אבל
כשהטמא עובר. ואינו עומד לפסג
שם. אין זה קרוי מושבו. והט"ו
שהטהור יושב שם. טהור ואינו
מקבל טומאה: ואם עמד הטמא.
בטמא מקום החילון. ונטמא הטהור
העובר

אמר רבי אלעזר. מה אם אבן אחת
ממנו (מטמא בביאה) הוא עצמו (מה)
לא ישמא בביאה: ז הטמא עומד (מה)
תחת החילון והטהור עובר. טמא.
הטהור עומד תחת החילון והטמא
עובר. טהור (מה). אם עמד טמא (מה)
וכן

מלאכת שלמה
קיימא לן דדוקא כד' מקומות הלכה כמותו בסדר טהרות כמו שכתבתי
כפ"ק

בית גרסי' א"כ נמצא שלכה כמותו בסדר טהרות כמותו וכן

יבין תפארת ישראל בועז

וא"כ ה"ו הכא ולפיכך באותן האבנים שלקח מהבית השני לא שייך לשון
נחילה. רק שייך בהם לשון חלילה: ועוד נראה פשוט דכשנולט כוח
מאבנים הללו לחלול הבית השני נטמא כל אשר צבית השני כשחורה
הנגע להבית הראשון. אבל כשלא חורה. הרי גם צבית הראשון טהור.
ואף יעמלו האבנים אטל משם צדור הנגע שם. דלוקא האבנים שאל
הנגע שלקח מהמוסגר. מטמאין הבית שניכנסו בו [וכלעיל סימן כ"ב]
אע"פ שלא חורה הנגע להבית. אבל לא שאר אבני בית המוסגר:
(ד) והרא"ש כ' לשון מחך לא משמע דמיירי צבית תוך בית. וגם
תקשה דא"כ מ"ט דרשב"ש דמטמא הבית החילון. הרי
ודאי האהיל על האבנים הטמאים: ולהבי פי' דמתניתין מיירי שגם
צבית הטהור או החילון. מאהילין על המקום שצבית המנוגע. באופן
שאין מאהילין על האבנים המנוגעים בעממן. ובהא פליגי דלרשב"ע כיון
שהאבן המנוגע בעממו אינו תחת אהל הטהור. להכי נשאר האהל
בטהרתו. ור"א כל אבני הבית מטמאים בביאה: וזה תמוה דהרי צבית
המנוגע ודאי גם מוחלט משמע. וכ"כ הרמב"ם [פנ"ו מו"ט] בפירושו.
דמתניתין מיירי בין במוסגר ובין במוחלט. וא"כ כדרי במוחלט ודאי כל
אבני הבית שזין בטומא. כדכתיב בתה"ק בפירושו. א"כ כדרי דרשב"ש
מטמא: דאין ספק כלל לומר דדוקא לאחר שנהרסו מבני צבית עמאתן
חורה אבל צדורן מחוברין יחד בביאה. אע"פ שהבא לתוך הבית טמא.
אפ"ה אין הבית מטמא להנוגע בו או מאהיל ע"ג: ליתא דהרי בפירושו
למרינו במסכה ד' דגם במחבר מטמא בנגע. וכן פי' רבינו בעממו
לשם וז"ע:

עליו ועל הטהור. כל זמן שמחבר אה"ס: (ג) דהיינו אבן
שחללו ממוסגר או שחללוהו ממוחלט: (ה) דכשהכניסו כזית
ממנו לתוך הבית נטמא כל אשר צבית: (ו) אע"פ שעדיין
מחבר הוא. שיהו בעליו שפ"ג חדר [לעיל מ"ג] וכתנגע חדר
התחתון. אפשר דגם ר"א מודה דהכנס לעליו טהור ואע"פ
דמני ממש להך דהכא. דמנו דהכא תקרת הבית החילון
מאהיל על הפנימי. כמו כן הסם תקרת העליו מאהלת על
חדר התחתון. אפ"ה יש לתק. דהכא כיון דתקרת הפנימי
אינה מחוברת להבית החילון. ולריך גם הוא נחילה. ולפיכך
אינה חוללת. אבל הסם כיון דחדר התחתון והעליו מחוברין
יחד. טהורין התקרה להטמא ואינו נחון [וכמוכר הת]. א"כ
התקרה זו חוללת בין החדר המנוגע העליו. אמנם דוקא
בשפנימי טמא והחילון טהור ס"ל לר"א דהבא לתוך החילון
טמא. מדאין הפסק בין חויר השמא לחויר הטהור של צבית
החילון. אבל אי היה איפכא שהחילון טמא והפנימי טהור.
אע"פ לחויר חילון הטמא מקיף להפנימי סביב. אפ"ה כיון
שמחילת הפנימי הטהור מפסיק. נייל כל מה שבפנימי. ולא
עוד אלא אפילו אין לפנימי תקרה ע"ג אפ"ה מה שבפנימי
טהור. דלא גרע ממחילת שאינה מגעת לתקרה דחוללת [מלקמן
בפניו מ"ג]. מה אמרת. דהכא שאני שתקרה הטמאה של
החילון מאהיל על מה שתוך בית הפנימי. אבל הרי קיימא לן
א' עם הטהורה. אבל בהאהיל הטמאה על הטהורה או איפכא טהור
מוסגר (ה) דמית קלת לספק גע בטומאה. דכשאין לטומאה
אפילו צודאי ביאה טהור. מדכתיב בה ויביאה. וירשע רבותא
וסיפא רבותא קמ"ל דאע"פ שיהיה עומד. אפ"ה טהור דהכל
בשטתה מטמא. דמושב היינו שהיו כדכתיב ותשבו בקדם
[ועין בכתב כ"ס א' דגסין הסם כשמתנו. ובקידוין ל"ג. כ' גרסין יושב.
דכונן דין גרסין]. ואין חילוק בין גרסין. דכונן דין שיהו. ויחבו כ"ס
בשטתה מטמא. דמושב היינו שהיו כדכתיב ותשבו בקדם
[ועין בכתב כ"ס א' דגסין הסם כשמתנו. ובקידוין ל"ג. כ' גרסין יושב.
דכונן דין גרסין]. ואין חילוק בין גרסין. דכונן דין שיהו. ויחבו כ"ס

הבית כולו שהאבן המנוגעת בתוכו ועוד יש הומר צבית שטמא נמי צביתה כ"ס שטמא. ולפי"ו קשה מ"ט דרשב"ש דפליגי דשפיר קא"ר אלעזר וכן הקשה הרא"ש. ולכך
מפרש צבית המיסק לא משמע שכולו בניו בתוכו אלא שמיסק על מקצתו ולא על אבן המנוגע ולכן מטמא רב"ש. ור"א סבר דכל אבן ממנו מטמא צביתה עכ"ד. ולא
הבתי לפני דבריו משמע דבמוסגר פליגי דאלו במוחלט ליכא מאן דפליגי דכל אבניו עמאות. ובמוסגר לא מסתבר דסבר ר"א שכל אבן ממנו מטמא דאפילו הבית
עממו אינו מטמא אלא דרך ביאה או בנגע מתוכו ואבן אחת אין כאן דרך ביאה ולא תוך. ובתוספתא הני כדריה המוסגר אבנים ששורו ממנו טהורות והיכי קא"ר אלעזר
בפשיטות לאבן אחת ממנו מטמא. והרמב"ם כאן פסק כר"א וגבי בית המוסגר פסק דאין טמא אלא אבנים המנוגעות והשאר טהורין: והנלע"ד בפירושו דמתני' דאירי
בין במוסגר ובין במוחלט וכ"כ הרמב"ם עומד בחבורו כדריה והיינו אס מיסק במוסגר על אבן המנוגע ככל אבן. וטעמא דרשב"ש דמטמא ר"א דאירי קאי בפשיטת ר'
יהודא לקמן מי"א דאמר אס שיהו כדי הדלקת הנה משמע דס"ל כל ביאה דמטמא במלורע אינו אלא א"כ ביאה מדעת כשה"ב ששהה כדי הדלקת הנה ולא אפיק'.
או שטמא לפסג דלקמן דניחא ליה בביאה זו וכן אבן שהייתה שם בכזויה הוי מושבו. אבל אס נפלה שם שלא מדעת אין זה מושבו. והכא בית המיסק לא כנהה
בזויה להיות מיסק כאן וגם אין בידו לבלקו משם כיון שכנהה מתחלה ברשות קודם שהי' הנגע אס"ל לרשב"ש דאין זה חשוב ביאה. ור"א ס"ל דאין חילוק ובכל עיני
הוי מושבו וכתיב דר"י הסם: ז הטמא עומד תחת החילון. פי' הר"ב דכתיב מושבו מכלן שמושב טמא וגבי צבית כתיב ביאה דהכא אל הבית ומאירי קאי בפשיטת ר'
ראש ורובו השיב ביאה והכא בחילון משמע דלא מהני ראשו ורובו אלא עמד כולו דוקא. וכתיב תו"ט לקמן בשם התוס' דיבמות דכתיב דאיכא מארינן לקמן שכתבנו
עמד. ואינו מוכן מה טעם יש בזה ושמה דאיכא מחילת הרי עשוי לכניסה ויביאה והוי כמתכוון ליכנס ובחילון לא מוכת עשושה בכזויה א"כ עמד. ולפי"ו משמע
סדרת התוס' דלא הוי ביאה אלא בכזויה וכ"כ מפי' הר"ב כאן דמפרש עמד לפסג דוקא. אבל שאר המפרשים לא התנו דדוקא עמד לפסג וכ"כ נבי אבן שהייתה טמא
וכתיב הר"ב דה"ה עמד הטמאה. ואי בעינן כזויה הוי עמד לנבי דידי' הוי כזויה אבל לנבי אין כאן כזויה כיון שלא הייתה וכן משמע מדקתני סיפא טמא
עובר

אחת מטמא דבמוחלט
כל אבן שבו מטמא.
אבל במוסגר הא
אמרינן אבנים ששורו
מן המוסגר טהורין
כדפי' לעיל. ושמה
במוסגר נמי כיון
שאבנים המנוגעות
עממן מטמאין אף
במוסגר מאחורי הן
כמ"ש הר"ב לעיל והכח

אחת מטמא דבמוחלט
כל אבן שבו מטמא.
אבל במוסגר הא
אמרינן אבנים ששורו
מן המוסגר טהורין
כדפי' לעיל. ושמה
במוסגר נמי כיון
שאבנים המנוגעות
עממן מטמאין אף
במוסגר מאחורי הן
כמ"ש הר"ב לעיל והכח

אחת מטמא דבמוחלט
כל אבן שבו מטמא.
אבל במוסגר הא
אמרינן אבנים ששורו
מן המוסגר טהורין
כדפי' לעיל. ושמה
במוסגר נמי כיון
שאבנים המנוגעות
עממן מטמאין אף
במוסגר מאחורי הן
כמ"ש הר"ב לעיל והכח

נגעים עשרה בתים פרק יג תוספות יום טוב עז

ציונים

מ"ט שבתות נדבית 10
מ"ט עיוני 10
מ"ט פ"ט 10

חילופי נרמאות

מ"ט וסדליו וסבועותיו בידיו
מ"ט וסדליו וסבועותיו בידיו
מ"ט וסדליו וסבועותיו בידיו
מ"ט וסדליו וסבועותיו בידיו

תוספות חדשים

מ"ט במשנה ה"י לביש
מ"ט כיון שהוא לבוש לבנים
מ"ט כעלי לגבי גופו וכע"פ שהיה
(הכ"מ):

אליהו רבה

מ"ט מזה שלם על שלם לבית
מ"ט עמא נעמא ור' נחמיה
מ"ט משהר עד שכינים את רובה
מ"ט מכלל דלרבנן א"ע"ש שלא
מ"ט הכינים את רובה עמאה
מ"ט ואל הכינים את רובה הכנגד
מ"ט א"ע"ש שאין בה שלם על
מ"ט שלם שהוא כנגד קטן עמא
מ"ט הכנגד א"ע"ש שאין בהן כוית
מ"ט עמא אבל אם אין בה לא
מ"ט רוב הכנגד ולא ג' על ג'
מ"ט א"ע"ש שיש בה כוית
מ"ט עמאה ובעלית עמאה אם
מ"ט הכינים ממנה כוית א"ע"ש
מ"ט שאין בה רוב ולא ג' על ג'
מ"ט או הכינים רוב או ג' על
מ"ט עמאה דקתיא בתוספתא
מ"ט עליה עמאה כיה שיה ג'
מ"ט על ג' ואין בה כוית והכניס
מ"ט רובה לבית עמאה:

מ"ט במשנה י': וממאה שהכניס בו. כתב הר"ב דנפקא לן
זקרא. דכתיב וללרעה הכנגד ולבית. מקיש בגד לבית בו.
אי מה בית טעון לפרים. אף בגד בו ת"ל זאת. ומ"ט הר"ב
מנין לרבות את כולן כגון שו"ע ועורות. הר"ש השמיני
ועורות ודייק *שפי' לשון כגון*. ומ"ט
ת"ל זאת תורת בו. מקיש כולן
לבגד וכו'. אי מה בגד מממא
בכל הטומאות כגון שרשים וס"ז אף
כלן ת"ל זאת. ת"כ:

שהכניס

מ"ט מ"ט א"ע"ש שלא עמד
מ"ט שם אלא שהכניסה והוליה עמא.
מ"ט דדוקא גבי חילן שאין שם מחילות
בטעין שהיא עומד. כדכתיב ביד
ישב. אבל בבית דאיכא מחילות.
מ"ט כאלו עומד תחתיו ומממא הבית
מ"ט כ"כ הו' בפי"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"ח דלקמן מסייעה
מ"ט להו. כמ"ט שם בס"ד (ד"ה כלים): מ"ט שמואלין מיד.
מ"ט ע"ד שיהא כדי אכילה פרס. פי' הר"ב דכתיב והאוכל וכו'.
מ"ט כלומר כשהוא מיסב ומס' לא כתב והשהה. ללמד
מ"ט ואי לאו הכי הוה משער השהיה באכילה דכל התורה
מ"ט ופלוגיהויהו מחלוקת תנאים היא במ"ב
(*) בגד"י ה"ג ע"פ
פ"ח

לבים טהור: טמאתו. ולרעת אהקק למת. ועלית המטונעת
דמטמאה בביאה. נפקא לן מקרא דכתיב וללרעה הכנגד ולבית.
מקוש בגד לבית. מה בית מטמא בביאה דהא כתיב והבא
אל הבית וכו' אף בגד מטמא בביאה. מנין לרבות את כולן
כגון שו"ע ועורות. ת"ל זאת
תורה נגע לרעת בגד הלמך. מקיש
כלן לבגד. מה בגד מטמא בביאה.
אף כלן מטמאין בביאה: מ"ט ובליו
על כתפו. מקופלי' ומונחים על
כתפיו דרך משאוי: וסבועותיו
בידיו. מונחים על פס ידו שלא כדרך
מלבוס: הוא והן טמאין ביד.
דקרינן נמי בכלים והבא אל הבית
יעמא: ה"י לבוש כליו. דהבחה
אין כליו טמאים. אלא מחמת ידיה:
הן טהורים עד שישהא בבדי
אכילת פרס. דכתיב והאוכל בבית יכנס את בגדיו והשוכב
בבית

שהכניס ממנה

מ"ט אפילו כוית (י) לבית
טהור טמאתו: מ"ט מי שנכנס לבית
המנוגע. ובליו על כתפו (י). וסנדליו
(ושבעותיו בידיו). הוא והן טמאין מיד.
היה לבוש (י) בכליו. וסנדליו ברגליו.
ושבעותיו בידיו. הוא טמא מיד.
והן טהורין. עד שישהא כדי אכילת
פרס. פת חמין (א) ולא פת שעורים (ב).
מיסב

כ"כ הו'

מ"ט כ"כ הו' בפי"ג דיבמות דף ק"ג ומתני' י"ח דלקמן מסייעה
מ"ט להו. כמ"ט שם בס"ד (ד"ה כלים): מ"ט שמואלין מיד.
מ"ט ע"ד שיהא כדי אכילה פרס. פי' הר"ב דכתיב והאוכל וכו'.
מ"ט כלומר כשהוא מיסב ומס' לא כתב והשהה. ללמד
מ"ט ואי לאו הכי הוה משער השהיה באכילה דכל התורה
מ"ט ופלוגיהויהו מחלוקת תנאים היא במ"ב
(*) בגד"י ה"ג ע"פ
פ"ח

מ"ט ש"ס כ"כ כלי טור והר"ב כתב ועורות וס"ז כיון שבגון
בבית

כדלפי'

מ"ט כדלפי' בצרייתא דח"כ שכתבתי בפ' דלעיל מ"ה (ד"ה אפי'):
מ"ט ליתן שיעור לבא אל הבית בו' עד שישהא בו' כשהוא שוכב
מ"ט שיהא האכילה משוערת באוכל כשהוא מיסב שזה קובע לאכילתו. ואי לאו הכי הוה משער השהיה באכילה דכל התורה
מ"ט טולה. שהיא בכזית. כך כתב בעל קרבן אהרן: פרס.
(*) בגד"י ה"ג ע"פ
פ"ח

מלאכת שלמה

מ"ט ור' נחמיה משהר עד שכינים את רובה: מ"ט מי שנכנס וכו'. בעירובין
מ"ט פ"ק דף ד' משמע דרש"י ז"ל גרים ועבדותיו בקומנו וכן הוא בתוספתא
מ"ט דנגעים פ"ו ואפשר שרש"י ז"ל מפ' דריו היינו קומנו שכן הוא בפירוש
מ"ט ז"ל שם בפ' בהמה המקשה בהדיא גם בפ' הר"ש ז"ל. ובסופא ז"ל
מ"ט ועבדותיו באבועותיו. אח"כ הכניתי ממה שמאמתי שפי' רש"י ז"ל בר"פ

מלאכת שלמה

מ"ט ור' נחמיה משהר עד שכינים את רובה: מ"ט מי שנכנס וכו'. בעירובין
מ"ט פ"ק דף ד' משמע דרש"י ז"ל גרים ועבדותיו בקומנו וכן הוא בתוספתא
מ"ט דנגעים פ"ו ואפשר שרש"י ז"ל מפ' דריו היינו קומנו שכן הוא בפירוש
מ"ט ז"ל שם בפ' בהמה המקשה בהדיא גם בפ' הר"ש ז"ל. ובסופא ז"ל
מ"ט ועבדותיו באבועותיו. אח"כ הכניתי ממה שמאמתי שפי' רש"י ז"ל בר"פ

מלאכת שלמה

מ"ט ור' נחמיה משהר עד שכינים את רובה: מ"ט מי שנכנס וכו'. בעירובין
מ"ט פ"ק דף ד' משמע דרש"י ז"ל גרים ועבדותיו בקומנו וכן הוא בתוספתא
מ"ט דנגעים פ"ו ואפשר שרש"י ז"ל מפ' דריו היינו קומנו שכן הוא בפירוש
מ"ט ז"ל שם בפ' בהמה המקשה בהדיא גם בפ' הר"ש ז"ל. ובסופא ז"ל
מ"ט ועבדותיו באבועותיו. אח"כ הכניתי ממה שמאמתי שפי' רש"י ז"ל בר"פ

ראשון לציון

מ"ט במשנה ובסבועותיו
מ"ט בידיו. ככל מקומות
מ"ט ה"ס האכזרים איתא
מ"ט וסבועותיו באבועותיו
מ"ט פ"ט מ"ט:

תוספות רע"ק

מ"ט במשנה אות [9]
מ"ט אפילו כוית היינו
מ"ט בטומאה מוחל פת
מ"ט דאיתקש למת אבל לא
מ"ט במסורת יבמות ד' ק"ג
מ"ט ופרש"י שם דכתיב אל
מ"ט נא תהי כמות שמרים
מ"ט מסוגרת היתה וקאמר
מ"ט ליה אהרן לבישה אל נא
מ"ט תחיה מוהלפת שלא
מ"ט תהיה כמת:

יבין

מ"ט וקרינן גם בהם והבא אל הבית יעמא: (ס) דכשלוש בהן
מ"ט והם טפלין לו. אמרה תורה יכנס בגדיו. דהיינו שיטבולם
מ"ט מדעמא. ומדאמרה תורה כן רק באוכל ושוכב. ללמדנו בא.
מ"ט שכל שהן טפלים להכנס. לא יתטמאו רק בשיהיה בכדי אכילה
מ"ט כשהוא שוכב. דהיינו מיסב ואוכל. שיש קבע להכילתו. ושיעור
מ"ט אכילתו הוא הלמ"מ שיהא כדי אכילה פרס. דהיינו כשיעור לו.
מ"ט בימים לרש"י. ובג' בימים להרמב"ם. דמלת פרס ר"ל ח"י
מ"ט דלחם שלם הוא כפול משעור זה [ועיין פ"ח דעירובין מ"ט סימן י'].
מ"ט ומדליתו רק ראשון. אדם וכלים אמקט"ו רק מאב. ולא עימאן
מ"ט בנטיעתו: (א) שעי' שטעמו טוב כאכל מהרה: (ב) ל"ל דה"ה

ישראל

מ"ט וקרינן גם בהם והבא אל הבית יעמא: (ס) דכשלוש בהן
מ"ט והם טפלין לו. אמרה תורה יכנס בגדיו. דהיינו שיטבולם
מ"ט מדעמא. ומדאמרה תורה כן רק באוכל ושוכב. ללמדנו בא.
מ"ט שכל שהן טפלים להכנס. לא יתטמאו רק בשיהיה בכדי אכילה
מ"ט כשהוא שוכב. דהיינו מיסב ואוכל. שיש קבע להכילתו. ושיעור
מ"ט אכילתו הוא הלמ"מ שיהא כדי אכילה פרס. דהיינו כשיעור לו.
מ"ט בימים לרש"י. ובג' בימים להרמב"ם. דמלת פרס ר"ל ח"י
מ"ט דלחם שלם הוא כפול משעור זה [ועיין פ"ח דעירובין מ"ט סימן י'].
מ"ט ומדליתו רק ראשון. אדם וכלים אמקט"ו רק מאב. ולא עימאן
מ"ט בנטיעתו: (א) שעי' שטעמו טוב כאכל מהרה: (ב) ל"ל דה"ה

תפארת

מ"ט מוהלפת: (יח) בגד מוסגר או מוהלפת: (י) אף שאינה גע"ג
מ"ט אלבעות. מיהו שהכניס רוב הכנגד ח"ל געגח"ל ברישא ולא
מ"ט כוית בסופא [רב"א]. וכל זה בעלית לכל גח"ל שבו השוים
מ"ט בגד. אבל שאר כלי טהור שהכניס לבית המנוגע לא נטמא
מ"ט עד שהכניס רוב הכלו. ורק בכ"ח סגי בשהכניס קלת מאוירו
מ"ט [המ"ט פ"ז מ"טו]. [והתוס' יבמות ק"ג ב' הכה מדיש כותלי' סביב
מ"ט אפילו עבר עמאה בלי שחיו נטמא כל מה שבבית. דלא דמי
מ"ט למשנה ז'. דהתם אין להאיר שתחת האילון כותלי' סביב
מ"ט [ועיין לקמן מ"א]: (יז) ששאלו לשם מקופלן ולא לבשן: (יח) תוך
מ"ט פס ידו: (יט) אפילו לה שסה. דמדליתו מלוש בהן אינן טפלין

משנה אחרונה

מ"ט ולא שוכב מנין כו' וכו' בת"כ. והרמב"ם בחבורו כתב וכו' תעלה
מ"ט על דעתך שאין בגדיו מיטמאין עד שיאכל אלא לטובה אתי:
מ"ט עד שישהא כדי אכילה פרס. במשנה למלך הקשה מנ"ל לחז"ל לדרוש
מ"ט דלשיעור אכילה אתי דילמא לעולם כל הבגדים טמאין מיד בין
מ"ט שהא לבוס בהן ובין נושאן בקומנו כדכתיב ולא יעמא כל אשר בבית
מ"ט והא דכתיב כיכוס בגדים באוכל ושוכב היינו בשנוגע בבגדים שחון
מ"ט לבית והוא בתוך הבית דבכל אבות הטומאות קיי"ל רפ"ה לזכור שהנוגע
מ"ט בהן ונוגע בכלים עד שלא פירס ממשמאיו מטמא את הכלים ולהכי
מ"ט כתיב הכה אוכל ושוכב דבגדים שחון לבית ונוגע בהן לא מיטמו על
מ"ט שישהא כדי אכילה אבל הבגדים שחון לבית עמו מנ"ל לטור הא כתיב ועד
מ"ט יעמא כל אשר בבית עכ"ד. והגיה ב"ע. ולע"ז דל"ק דעיקר הך
מ"ט מילתא דבשעת מגעו בלא מטמא בגדים שנוגע נפקא לן מדכתיב בכל
מ"ט דכתיב בגדיו ולא בגדים משמע בגדיו המיוחדים שהא לבוס בהן תחלה
מ"ט בשעת מגעו בלא ומתך למדו הו"ל דלא דוקא שהא לבוס אלא ה"ה
מ"ט שנוגע בהן בשעת מגעו וכ"כ הרמב"ם פ"ה מהל' פרה וכמשה למך
מ"ט שם

משנה אחרונה

מ"ט ולא שוכב מנין כו' וכו' בת"כ. והרמב"ם בחבורו כתב וכו' תעלה
מ"ט על דעתך שאין בגדיו מיטמאין עד שיאכל אלא לטובה אתי:
מ"ט עד שישהא כדי אכילה פרס. במשנה למלך הקשה מנ"ל לחז"ל לדרוש
מ"ט דלשיעור אכילה אתי דילמא לעולם כל הבגדים טמאין מיד בין
מ"ט שהא לבוס בהן ובין נושאן בקומנו כדכתיב ולא יעמא כל אשר בבית
מ"ט והא דכתיב כיכוס בגדים באוכל ושוכב היינו בשנוגע בבגדים שחון
מ"ט לבית והוא בתוך הבית דבכל אבות הטומאות קיי"ל רפ"ה לזכור שהנוגע
מ"ט בהן ונוגע בכלים עד שלא פירס ממשמאיו מטמא את הכלים ולהכי
מ"ט כתיב הכה אוכל ושוכב דבגדים שחון לבית ונוגע בהן לא מיטמו על
מ"ט שישהא כדי אכילה אבל הבגדים שחון לבית עמו מנ"ל לטור הא כתיב ועד
מ"ט יעמא כל אשר בבית עכ"ד. והגיה ב"ע. ולע"ז דל"ק דעיקר הך
מ"ט מילתא דבשעת מגעו בלא מטמא בגדים שנוגע נפקא לן מדכתיב בכל
מ"ט דכתיב בגדיו ולא בגדים משמע בגדיו המיוחדים שהא לבוס בהן תחלה
מ"ט בשעת מגעו בלא ומתך למדו הו"ל דלא דוקא שהא לבוס אלא ה"ה
מ"ט שנוגע בהן בשעת מגעו וכ"כ הרמב"ם פ"ה מהל' פרה וכמשה למך
מ"ט שם

משנה אחרונה

מ"ט איכא מיעוטא דכתיב זאת דמטעין מיני' כמה מילי כמ"ט הר"ש ותו"ט:
מ"ט אפילו כוית. שאין בה שלם ע"ש אפי"ה עמא כדפי' לעיל. ואם יש בה
מ"ט שלם ע"ש ואין בה כוית תניא בתוספתא אפילו לא הכניס לבית
מ"ט אלא רובה עמאתו. ור' נחמיה משהר עד שכינים את כולה. וממנינו
מ"ט למדין דה"ק בתרווייהו מהמיר בעלית גדולה הרבה א"ע"ש שרובה בחון
מ"ט משהכניס בה שיעור בגד היינו שלם ע"ש עמאה. וכן עלית קטנה
מ"ט שאין בה אלא שלם ע"ש משהכניס רובה מטמאה דשדי מיעוט שבהן בתר
מ"ט רובה וכאלו כולה פטיס. ור"י בתרווייהו פליג בעלית גדולה שרובה בתר
מ"ט בחון אפילו הכינים ממנה שלם ע"ש טהור דשדי מיעוט דכפנים בתר
מ"ט רובה דבתוך. ובקטנה שאין בה אלא שלם ע"ש לא מהני כשהכניס
מ"ט רובה עד שכינים את כולה. ובהא לא אפרש עמא דר' נחמיה דהא
מ"ט בכל התורה אמרינן רובו ככולו. ונראה דה"ה לטולת טהורה שאין בה
מ"ט אלא שלם ע"ש והכניס רובה לבית המנוגע עמאה לת"ק דחד עמא הוא
מ"ט דרובו ככולו. ולא ידעתי למה נסתפק הרב משה למך בזה בפס"ו מה"ט:
מ"ט מ והן טהורין עד שישהא. פי' הר"ש דכתיב האוכל והשוכב לא אוכל
מ"ט [משניות טהרות ה"ב]

י היה עוסק וכו' פ"ק ר"ה דפ' מ"ג ע"ג

משנה אחרונה

שם והשתא היכי נימא הכא איפכא דבגדים שבוש בהן עמאין מיד ומנוגע בהן טהורין עד שיטהה ושטרי דקרא משמע דהאובל טובב אבגדיו קאי בגדיו שהו לבוש בהן. אלא ודאי דאין להקל וכן בגדים שהו לבוש וכן שנגע בגדים שמתוך לבית והוא בפנים אין הבגדים עמאין אלא"כ שהו וודאי לא עדיפין בגדים שנוגע בהן מבגדיו שהו לבוש. וניהא השתא דפ"ה דזבים דהשיב ההם כל הנומחות שהנוגע בהן ונוגע בגדים בשעת מנוע מטמא אותן ולא תשיב הכא לבית הנוגע ונוגע בגדים שמתוך הכא משום דהכי לאו כנגע גרידא מיטמו דעינין שהו דוקא והתם לא חייבי אלא כהי דמיטמו כנגע גרידא כמ"ש הרמב"ם שם דלא השיב מה"ע סורף פרה ופרים וישוב ראיית דהא לית דהא לא השיב נמי התם הנוגע בבית המנוגע אלא משום דהשיב התם מורע במשנה ו' וכו'ן בכלל דהוקפו כולן כמ"ש הר"ב במ"ח ואם כהו ליתן טעם לחילוק זה דבגדיו על כתיפי טמאין מיד ובלבוש בהן עד ששהה לבחורה היה נראה כהותם סברא שכתבו לעיל דבואה לבית המנוגע לא מטמא אלא כשהבואה היא ככוונה ולכן כשהבואה לבית אלא כדרך מלבוש הוי כשהבואה ככוונה לבית וקרינן והבא אל הבית. אבל דרך מלבוש לא הביאם ככוונה אלא

פ"ח דערובין ושם פסק הר"ב כפסקו של הרמב"ם. וכן במס' כלים פ"ז מ"א. עיין [מ"ש] בסוף משנה א' פ' קמח דפרה [ד"ה פרס]: מיסב ואוכלן בלפתן. פ"ה הר"ב ששיעורו מוטע כו"כ הרמב"ם. ונפלאחי על בעל קרבן אהרן שכתב דאי לא דמסתפינא ה"ל דהוא להחמיר. שכך משמע מאמרו מיסב. שירלה עושה קבע ואוכל דבר טוב וכו' שמאחר מאכילה וכו'. וכי זו להחמיר היא שאם נלרכהו לשיעור מרובה נמלאת מיקל עליו שלא יטמאו בגדיו שלא יתאחר כל כך. והו בעלמו טעמו של הרמב"ם שהראה פנים. ולכך שיערו בחטין עם לפתן שהו מפני שממהר לאכול. לפי שגראה לו להרמב"ם שאמרו הדבר להחמיר. וזו היא חומרא שנטמארו בזמן קלר שיטהה זו. ואף רש"י בפ"ו דברכות דף מ"א ובפרק קמח דערובין דף ד'. ופרק קמח דסוכה דף ה'. פי' דשיערו בחטה שנאלתה מהר. וכתב ג"כ מיסב דרך הסבה. שהיא נאלתת קרבן אהרן. מדתן מיסב [*ומדשיער הכתוב במיסב. מינה

מיסב בג' ואוכלן בלפתן טו': יהיה עומד טו' בפנים טו' ופשט ידו לחוץ. וטבעותיו בידיו טו'. אם שהה כדי אכילת פרס. טמאות טו'. היה עומד בחוץ ופשט ידו לפנים וטבעותיו בידיו. רבי

בבית יבבם אח בגדיו. ומניח אין לי אלא אוכל ושוכב לא אוכל ולא שוכב מנין. הלמוד לומר יבבם בגדיו ריבה. א"כ למה נאמר אוכל ושוכב. ליתן שיעור לבא אל הבית שאין טעון כבוש בגדים עד שישהא כדי שיעור אכילה כשהו שוכב. כלומר כשהו מיסב. וכמה שיעור אכילה. כדי אכילת פרס. שהו חזי ככר של עירוב. לדברי רש"י הס' ארבע זינים. ולדברי רמב"ם שלשה זינים: מיסב ואוכלן בלפתן. ששעורו מוטע. משאילו אוכלן בלא לפתן. שמתוך טעם של לפתן. ממהר לאכול: יהיה עומד בפנים. תוך בית המנוגע: פשט ידיו לחוץ וטבעותיו בידיו. הכא מיירי כשטבעותיו בלבוש והו דרך מלבוש ואם שהה כדי אכילת פרס עמאות. דבחר גופו גרידי. ואם היו בפס ידו לרך משאוי. מוכיח בתוספתא שהם עמאות מהר. שאינו פונה אנה ואנה. וזוה מחייב דיוקן של בעל שיעורו עוד חכמים לומר פס חטין. ובלפתן. הכל כדי להחמיר

מלאכת שלמה

שיעור אכילה הראה שהו שיעור אכילת המיסב ולהו אחר שביאר התנא כמה שיעור אכילה אמר מסב ואוכלו בלפתן ע"כ. מסב ואוכלו נראה דגרסא' זיוו וי"ם ואוכלו בה"א והכי מסתברא דהכי נמו תנן כפ"ה דכלים סימן ה' הפס שכתבו שני' לטן נקבה: י היה עומד בפנים וכו'. תניא בתוספתא הי' עומד בפנים ופשט ידיו לחוץ ותנן לו חזרו סגדליו וטבעותיו בקומלו הוא והן עמאים שאם הי' מלבוש בהן עהורין עד ששהה בכדי אכילת פרס ע"כ: הי' עומד בחוץ. חוס' שם בחולין פירשו דהאי ר' יהודה מטמא מיד וכן חכמים בכדי אכילת פרס היינו מדרכנן אבל מדלורייחא טהור לגמרי כיון שהטומאה שבהה לו מבח האדם שפסע ידו אותו האדם טהור שהרי בחוץ הוא עומד ור' יהודה מחמיר מהאי עמא לטמאו מיד משום דס"ל דאין הטומאה באה להם מבח האדם והוי ככוונה ובהמה דקיימא לן דלא כפי שהיי' לעמא כלים

בכתפיו הוא והן עמאים מיד לאשמי' ידיו דמתני' לא מעלה ולא מוריד והוי ככוונה בכתפו ואסיפא דמתני' כתב שם והוא לבוש כבגדיו וסגדליו כרגליו וטבעותיו בידיו הרי האדם טמא מיד ובגדיו טהורים עד שיטהה וכו'. פרס הן ד' זנים לדעת רש"י ז"ל וכן דעת הר"ם והר"ש ז"ל. וכת"כ פרק תמידי דפ' מורע וע"כ בספר קרבן אהרן שכתב בשם הרב גור ארי' ובסם הרב בעל לבוש האורה הי"ר מרדכי יפה ז"ל שנתנו טעם למה שיערו החכמים האכילה כאן באכילת פרס ובכל מקום שיעור האכילה בכזית ודחה טעמם וכתב הוא דמה שגראה לו בזה הוא דכמו דהאובל הראה שיעור בהייה ליושב גם השובב הראה שיעור האכילה שהוא מה האדם אוכל והוא מיסב שאין זה אלא אכילת קבע וא"כ כל אכילה בכזית תקרא אכילה אבל אינה אכילת קבע שהיא אכילת המסב והוא האובל וכו'ן שאמר האובל שיטהה

י בין תפארת ישראל בועז

אל מנינס אחרים אין משערין בהם. רק נקט שעורים מדמיו הוי רק ב' מניני פת אלו (ה). וכ"ש שאר מיני מלאכלים אפילו ערבים לחין טפי מפת חטין. אין משערין בהן. דאין טעודה קרויה אלא על שם לחם כדכתיב עבד לחם רב. א"נ להכי נקט שיעור' לרבותא א"ע"ג שקמתן לבן כקמח חטין. אפ"ה מדלוריו מוטעם כ"כ. לא נאלכ מהר כאל חטין: סג' שקבע א"ע לאכילה וחיו פונה לדברים אחרים בשעה שאוכל. ונממה אכילתו להפרס הג"ל: (טו) שגם עי"ג ממהר לאכול מדמיטעם לו טפי. והבן כולה הלממ"ם יניחו. ולחומרא. דאפילו כשהו מוטעם כזו נטמאו בגדיו: (סו) אדם טהור: (סו) בבית מוסגר או מוחלט: (סו) דרך מלבוש. דאל"כ טמאות מיד אף שלא היו כלל בפנים: (סו) אפילו לא הכניסן כלל לבית המנוגע אפ"ה ידו בחר גופו גרידא

לשם וי"ע: (ה) קק"ל מפסחים [ד"ג ב'] דאמרו להמבשר ששעורים נעשו יפות לא ובשר לסוסים ולחמורים: ואי"ל דעכ"פ כמו שהן חזי רק לבהמה. אבל חטין אט"ג דכעניינהו לא חזי כ"כ לאדם. וכדלמרינן [יבמות ס"ג א'] אדם מביא לביתו חטין חטין בוסם. אפ"ה יס שאוכל החטין כמו שהן. וכדלמרינן [ברכות ל"ז א'] הכוסם חטין חטין עליהן כשה"א וחילו לא חזו כלל לאדם לא הי' מנדר עליהן כלל. או לכל היותר שהכל אלמא דחזי לאדם מקרי: אפ"ה ק' דעכ"פ גם שעורים לא לבד כשהן טהורים לקמח חזי לאדם שאוכל הקמח חי כמות שהוא. דהרי מנדר עליו שהכל [בברכות ל"ז א'] אלא גם גרעיני שעורים חזי לאדם [במעשרות פ"ד מ"ה]: וי"ל דא"ע"ג דמשעט השעורים שבעולם נאלכים לאדם בחלקי טרנים וסיפא. עכ"פ רוב השעורים שבעולם נורעין כדי להאכילן לסוסים ולחמורים: ולבחורה

אבז דירי' ומשום שהתורה הקפידה להרחיק מן הטומאה ואלא ליכנס לבית זה ואם נכנס נטמא ואם הביא בגדים נטמא ג"כ. ואם שהה שם הסיף על רשעתו מטמא גם בגדים שבוש בהן אט"פ דהוי אלא ככוונה או שנוגע בהן אפילו הם בחוץ. ואפילו לה"ק דר' יהודה לקמן מי"א דלא כפי כוונה ואמר כלים מיד עמאין היינו כלים שהיו בבית שחרי בה אל הבית באיסור. אבל כלים שעלו דרך מלבוש דלא קרינן בהו ובבא אל הבית מורה ח"ק דאין שיה. והיינו דשיערו כלן באכילה זו מיסב ופת חטים ואוכלן בלפתן הכל להחמיר. משום שגראה שבאן התורה בזה להחמיר עליו משום שהיי'. אבל באכילת פרס דכולי תלמודא לא שיערו בחומרות הללו דהתם אין איסור אלא משום אוכל ואין לנו לשער אלא במאכל שהוא אוכל: י ופשט ידיו לחוץ וטבעותיו בידיו. פי' הר"ב דרך מלבוש ואם היו בקומלו דרך משאוי מוכח בתוספתא דטמאות מיד ע"כ. והר"ם כתב דמתוך הסברא היה נראה דבקומלו דרך משאוי טהורין דהא בחוץ קיימי ולא שייכי לדידי' אלא דבתוספתא חני עמאות מיד עכ"ל. נראה דסברת הר"ם היתה דדרך מלבוש דבעלי לגבי דירי' אמרי' בחר גופו גרידי אבל דרך משאוי הרי כאלו מונחים בארץ ולא שייכי לדידי' למימר בחר גופו גרידי. והא דכרפ"ק דשבת אמר אביי כשיטא לי ידו של אדם אינה לא כרה"ר ולא כרה"י דלא אמרינן בחר גופו גרידי התם נמי שהם בקומלו דרך משאוי. וא"ל לומר כן דלא אשכחן שם חילוק בזה אפילו שהו דרך מלבוש לא אמרינן בחר גופו גריד אלא נראה דהיא דשבת בעקירה תליא וידו דלא ניית ע"ג קרקע חין זו עקירה כדפי' רש"י לעיל. ומ"ש התוס' דכשהו ידו ברשות א' והטעמו חזרו אפילו על ידו והוליא חייב אפ"ע דלא ניית ע"ג קרקע. י"ל משום כשעוקר גופו ממילא נעקר ידו ורבי

פר שיטה מיה' עס ס' ה' יא מצורע פיה' עס ס' ה' יא

חלופי גרסאות

בזמן שאין כדו' אף בזמן שאין כדו' אף בזמן שאין כדו' אף בזמן שאין כדו' אף

אלוהו רבה

אינו דין שלא יטמא את מה שעליו כו' ומתי כחוסתה אל' רי' מלינו שיהיה כח הטמא להליל מכת הטמא ויראל מקבלין טומאה ומלין נגדים בכית המטעם הכהמה והכותי און מקבלין טומאה ואון מלין נגדים בכית המטעם

לחמתי: [י חכמים] אומרים עד שיטה כו' ולא נטמאו טבעותיו. אבל ידיו נטמאו מיד. כך כתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות טומאת לרעה. וכל דייק ליה מדאל' בזמן שאין כל גופו טמא. דמשמע מיהא דמקלף גופו. והיינו ידיו שהכנים.

שהן טמאין מיהא. והא דבעינן לעיל שוכנים ראשו ורובו. היינו כדי שיטמא כל גופו. וטומאת ידיו פליגי בה בריש פ"ג דידים * [אס' הס' תחלות או שניות]:

אמרו לר' יהודה וכו'. כתב הר"ב ור"י אמר מלינו כו' כוחים ובהמה כו' אין מלין כו' בת"כ יליף לה מיכבס את בגדיו * [כל דמטמא בגדים מלין וכו']. ובהג"ה שצפירוש הר"ם האריך מסוגיית

רבי יהודה מטמא מיד (ס) וחכ"א עד שישהא כדי אכילת פרס (ע). אמרו לר' יהודה מה אם בזמן שכל גופו טמא. לא טמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס. בזמן שאין כל גופו טמא (ע) אינו דין שלא יטמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס. שכן אמר ר' יהודה (ע) שגכנס לבית. כל הכלים (ע) שיש שם מטמאין

טמאות מיד: בזמן שאין כל גופו טמא. עגון הכא דהוא עומד בחוף ולא נטמא כל זמן שלא הכנים ראשו ורובו: אינו דין שלא יטמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס. ורבי יהודה אומר מלינו שיהיה כח הטמא להליל. מכת הטמא להליל. שהרי ישראל שמקבלים טומאה. מלין כלים צבית המנוגע. שאין מטמאין עד שישהא כדי אכילת פרס. צבותים ובהמה שאין מקבלים טומאה. אין מלין כלים צבית המנוגע. שהגדים שעליהם טמאים מיד. ואין הלכה כרבי יהודה

מלאכת שלמה מקבלין טומאה: אמרו לו לר' יהודה ומה וכו' אף בזמן ל"ג מלת אף

תפארת ישראל כיין

(ו) ולכאורה הי' נראה דמקלקט תהא שהיו הטבעות מלובקין בידי ש"מ דדוקא בשמלובש בהן בידי אמרינן דמקלקטין לגבי ידיו לפיכך משדינן ידו בחר גופו שלפנים. שדינן גס להו לפניס. אבל בהו הטבעות תוך ידו. שאין טפולין להו. אינן נשדין בחר הגוף לפניס דמהכ"ת נימא כשהן בחוף יהיו כאלו הן לפניס: אבל א"ל לומר כן. דהרי בתוספתא מפורש שגם כשהן תוך ידו נדונין כלפנים ואדרבה המירי עוד טפי מאלו לבשן. מדכשהן תוך ידו נטמאו מיד. א"כ ק' למה לא חשמינן התנא כן לרבותא אף שאין טפולין: אלא נ"ל דלבוש רבותא קמ"ל. דהו הוה נקט וטבעותיו בידיו סד"ל דדוקא בשמלובש בהן כפנים ומקילין ללא נטמא עד שישהא כדי אכילת פרס. אבל כשדיו בחוף דוקא לחומרא. דהיינו כשהן תוך ידו שדינן להו לפניס ונטמאו מיד. אבל לקולא כגון שמלובש בהן אע"ג דמקלקטין לידים כ"ס דשדינן לפניס. טכ"ס לקולא לענין שלא יחטמאו עד שישהא להו דיינין להו כאילו מלובש בהן. אלא נטמאו מיד. והא דנקט שהן תוך ידו. רק לרבותא נקט הכי דאע"ג דאינן טפולין ליד אפ"ה שדינן להו לפניס להכי נקט מלובש לרבותא דג"כ דיו כמלובש בהן כלפנים: אמב"ס ק"ל לפי דין משנתנו כרוס אמאי כפשיט כ"ב ידו לחוף ונטל העני מתוכה אמאי שניהן פטורים כרוס שנת ואמאי והיו ידו המלאה שבחוף כאילו היא כפנים דשדינן ידו בחר גופו וכשנטל העני מתוכה אמאי שניהם פטורים ולהו כנוטל מבפנים ומניה בחוף: ובכ"ב ק' מסיפא התם כפשיט העני את ידו לפניס ונטל בעה"כ מתוכה אמאי שניהן פטורים. נשדו"י ל"ד העני כאילו הוא בחוף וכאילו נטל בעה"כ בחוף. והכנים לפניס: י"ל דדוקא לענין דין של הכלים שבתוך היד עמנן דיינין להו כאילו הן כפנים. אבל התם חווצ"ל דגברא הוא משום הולאה והכנסה והרי לא הכנים ולא הולאה כלל [ועמ"ס בס"ד פ"י דפרה סימן כ"ו] דו"ק:

גרירא (ו) : (ס) דס"ל דדוקא בשכנס ראשו ורובו לטכ שנטמא האדם שלבשן. איכא למימר שהטבעות טפולין לגופו ויהיו טמאים רק כטומאת הגוף דהיינו בששהה שם בכחככ"ר. אבל הכא שלא הכנים רק מקלף גופו אע"ג דקיי"ל דצויה במקלף עכ"פ מדרבנן שמה צויה [כרמב"ם פ"ג מביאת מקדש פ"ח. ולהרא"ד שם דאורייתא הוא. רק שאין חייב צת על ביאה כו.]. היינו רק בטמא שכנס למקדש. ומלך מעלה [והרא"ד ל"ל דהתם שאי מדקוש לענייה [כוחים ל"ב כ"ן] אבל בטמא שנגס לבית מנוגע אין כאן מעלה [ולא היק] ואפילו מדרבנן לא נטמא גופו. לפיכך לוכא למימר שיהי טפולה לוי. והו"ל כהכניסן תוך פס ידו וטמאים מיד [ואיז דר"י ס"ל דבין דר"י עכ"פ טמאים מיד [כרמב"ם דידים] א"כ טפלים הטבעות לידו. שיהיו גם הם טמאים מיד. לוחא. דטומאת ידים מיד. וטומאת הטבעות מדאורייתא. וחייב עליהן כשהכניסן למקדש [כרמב"ם פ"ג מביאת מקדש]: (ע) דס"ל דכל שכנסו דרך מלבוש. אף שלא נטמא אדם הלבושן אינן טמאין עד שישהו בכחככ"ר. מיהו מורו דידיו טמאות מיד מד"ס. ולריך לטבולן מדקעשו שניות [כרמב"ם דידים]: (ע) כגון צענינו טעומד בחוף והושיט ידו לבית המנוגע דמדאורייתא טמא גמור הוא. וגם מדרבנן לא נטמאו רק ידיו. וכיון דכ"ס אין כאן טומאה להלוש. מכ"ס דהו"ל שעכ"פ יוקל טומאת הלבושים הטפלים [גופו: עב] ולר"י אדרבה כשהלוש טמא עדיף. דהרי ישראל כשהכניסן לבוש. שנטמא הוא. לא נטמא הכלי עד שישהא בכחככ"ר. וכותי ובהמה שהכניסם לבוש. לא נטמאו גופן. וכלים שלבשו טמאים מיד. ולרבנן הקד א"ל שיקט"ו כלל. משכ"כ יד ישראל. הרי הוא גוף הראוי לקט"ו: עג) בין שהאדם מוסגר לו מוחלט בשכנסו

בפ' בתרא דזנים דלא חשיב הכא לבית המנוגע כהדי דמטמאין נגדים בשעת נגעו. ומשמע להר"ם דלפילו שהו טהורין דהא לא שייכו לדידו' והו כמנוחין בארץ ומה איכפת להו צהי' דגברא אי לאו דבתוספתא תני היכבא דקומאן בחוף טמאות מיד. כ"ו נראה בדעת הר"ם ז"ל. ומיירו לולי דברי הר"ם נלע"ד מלה תני מתני' אס' הם בקומאן בחוף מה דינס כיון דאיכפל למיתני דין לבוש בהן אמאי לא תני נמי דהין כשאינו לבוש לכך יש לפרש דאין א"ג מתני' דקמני וטבעותיו בידיו משמע בין כשלבש בהן ובין נושאן כלישטא דמתני' דלעיל כשאינו לבוש תני נמי וטבעותיו בידיו הוא והן טמאין מיד. וזה יש לדחות דלעיל סנדליו וטבעותיו תני ומדליו בידי ע"כ דרך משא הוי. ומ"מ בלח"ה ל"ל דהכא בין שלבוש בהן כו'. והר"ם סתמא קתני וטבעותיו בידיו בין שלבוש בהן ובין נושאן נמי ס"ל למתני' דבשהה כולן טמאין ואע"ג דאם נושאן אינו מן הסבירא דכמוחין בארץ חשיבו. הכא טמאן אחרונה הוא דהתורה החמירה עליו משום ששהה במקום טומאה כדפי' במתני' דלעיל ומש"ה מטמא כל מה שנגע אפילו מבחוץ. גם הרמב"ם התמיק משנתנו כלשוניה ולא העתיק דין התוספתא דקומאן טמאין מיד משמע שסובר דמתני' פליגא אחוספתא ודקתני טבעותיו בידיו אס' שהו טמאין בין לבוש בהן ובין נושאן:

ר"י מטמא מיד והכ"א עד שישהא. יש לפרש טעם פלוגתייהו דשטיטות ידיו לא שמה צויה דהא ראשו ורובו בעינן וס"ל לר"י כי הדי דלגבי דר"י לא שמה צויה ה"נ לגבי מלבושו לא דיינין להו כאלו באו עמו. אלא דהוי כביא אוחן לבית דמטמאין מיד. והכמים סברי דנהי לגבי דר"י לאו צויה הוי הכלים הלבושין מיהא כפלי אנכיו כאלו באו כונו. והא דשטיטו לר"י מק"ו לדבריו דר"י קאמרו וה"ק לדידן הכלים בעלי אנכיו ולדידך הויפוק מק"ו. ובאמת לר"י לאו ק"ו הוא ואדרבה היא הנותנת משום שאין כל גופו טמא דלאו צויה הוי לגבי כלים נמי לאו צויה הוי אלא לפי דבריהם השיב מלינו שכת הטמא יפה להליל ככותי ובהמה ומכאן רא' דכותי לא מקבל שום טומאה כבהמה. וע' בתו"ט רפ"ג: יא כל הכלים שיש שם טמאין. וכששם שם אדם לבוש נגדים הוא ונגדיו טמאין מיד ולא בעינן ששהא כדי אכילה כדלעיל דהתם

רש"י ע"פ ספ"י :
יב נכנס לביהמ"ד מ"ה ע"פ
ו' בשמחת ה' אחרון
שנתה ה' כל העול ס'
ע"פ ס' :

מסוגית הגמ' ואין זה מענינו : **יא רבי** שמעון אומר עד ארבע אמות. פ"י הר"ב דקוממו של ארס ציטני כו'. עיין מ"ש בזה במשנה ה' פ"ד דערוזין [ד"ה אלו]. ובמשנה ח' פ"ו דב"ב [ד"ה וכוין] : **כרים** מיד טמאין. לשון הר"ש ולריך לדקדק דכניסו מיד. אין מיטמאין. אם לא עמד. דטמא עובר לא מיטמא. עכ"ל. ובמה שכתבתי במשנה ח' [ד"ה שהכניס] בשם החוספות דיבמום לא קשיא. דבבית שאני מבאילין. ומ"ש הר"ב כשנכנס עממן לבית המנוגע. הוא דוחק גדול. דהא הכא במזרע שנכנס לבית טהור עסקינן. ואיכו גופי' כתב כלים שאמרנו כו'. אלא תחלת דבריו מועתקים מלשון הר"ש. והוקשה לו

דלריך שיעמוד. והדר ביה לאוקמיה בשנכנס עממן כו' ולא דק בדבריו שנמאלו מעורבבין. אבל הגבון לתרץ ע"ד החוספות : **ברי** הדלקת הגר כו' כ"כ הר"ש. ולריך לומר דלא פלוג רבנן. ואף ביום נחתו לו זה השיעור : **יב** ע"ל רוחב ארבע אמות. פ"י הר"ב. כנגד ד"א של תפלה. וכ"כ הר"ש. כלומר דבר"פ אין עומדין [דף לא] אמרי' בגמרא אסור ליטב בהוך ד"א של המהפלה. וממלא שהמהפלה קונה לו ד"א ולפיכך למזרע המהפלה

אליהו רבה

יא כולם מיד טמאים. גרסינן ולי"ג כלים דמכלים קא סליק אלא כולם קמי' כלומר אפילו עד הקירות למר ועד ד"א למר כולם טמאים מיד ר"ה אם שהה כדי הדלקת הגר ובחוספתא תניא מזרע שנכנס לבית כל הכלים ששם יהי אלו טמאין מיד א"ר יבוא דכ"א כומן שנכנס בדרשות אבל נכנס שלא בדרשות כל הכלים ששם טמאים עד שישהה כדי הדלקת הגר :

משנה אחרונה

דהתם שהן באין לבית המנוגע ומחמת ביאתן טמאין ובגדים הנושין עליו לא קביתו ביה הבא אל הבית שלא באו אלא חב דודי'. והכא ביאת המזרע מטמא הכל. ר"ש אומר עד ארבע אמות. נראה דר"ש לטעמי' דאמר פ"ה דזבים מ"ה אבן המנוגעת מקומה טמא ואפילו מונחת באויר משמע דחוספתא מקומה וה"ה בבית אין טמא כל הבית אלא מקומו והיינו עד ד' אמות וה"ה למזרע או בנד המנוגע דהוקשו כולן כמ"ש הר"ל ע"פ מ"ח : ר"י אומר אם שהה כדי הדלקת הגר. נראה דר"י מרירך ביאה לבית בכונה לשם טורח כגון להדליק שם את הגר והלכך אם נכנס בדרשות מורה כיון דנטל רשות הרי נכנס בכונה ואפשר דנפקא ליה דבעינן כוונה מדכתוב החולב בבית והשוכב בבית דנהי דדרשי' מיני' לשה' כדי אכילה. מ"מ פסטי'. דקרא מעשר דהא לא שביעין לא אכילה ולא שביעין ונכל דוכתא קי"ל אין מקרא יוצא מירי פשוט. ודרים ר"י דבעינן ביאה בכונה לאכל או לטבוב ושאר טרף :

יהודה : **יא** עד ארבע אמות. קסבר ר' שמעון למעלה מארבע אמות רשותא אחריתא הוא דקוממו של ארס ציטני. שלם אמות. ואמה אחת לפשוט ידים ורגלים. ואין הלכה כרבי שמעון : כלים מיד טמאים. כלומר כלים שאמרנו עד הקירות לתנא קמא ועד ארבע אמות לר' שמעון. מיד הן מיטמאין כשנכנס עממן לבית המנוגע : כדי הדלקת הגר. כשנכנס בדרשות. מורה ר' יהודה דמיטמאין מיד. ולא פליג אלא כשנכנס שלא בדרשות משום דמושביו של מזרע מטמא כדאמין. וכשנכנס בדרשות הוי מושבו מיד. אבל כשנכנס שלא בדרשות לא הוי מושבו. אלא אם כן שהה כדי הדלקת הגר. ולא אפקיה. ואם לא שהה כדי הדלקת הגר לא הוי מושבו. דהאי דלא אפקי'. משום דטרוד בהדלקת הגר דביני שמי או דימות החול ולא מני מפיק ליה : **יב** נכנס לבית הכנסת. מזרע שבא ליכנס לבית הכנסת : עושים לו מחיצה גבוה עשרה טפחים. דפחות מעשרה אינה תשובה מחילה להליל : ברוחב ד' אמות. כנגד ד' אמות של תפלה. אי נמי משום דזה שיעור מקומו של ארס. כדאמרינן בערוזין בפ' מי שהולאוהו [דף מ"ח] : נכנס ראשון ויוצא אחרון. כדי שלא יטמאו העומדים

מלאכת שלמה

נראה שר"ל כשנכנס עממן הטהור לבית המנוגע ודוחק : עוד בפ"י רע"ל לריך להיות ולא פליג אלא כשנכנס שלא בדרשות בעל הבית משום וכו'. עוד לריך להגי' שם. ואם לא שהה כדי הדלקת הגר לא הוי מושבו דהאי וכו' : **יב** נכנס לבית הכנסת עיין בתשובת ה"ר אריהלן סימן ז"ה : בפ"י רע"ל כדאמרינן בערוזין בפ' מי שהולאוהו אמר המלקט ויפ' :

תפארת ישראל

הצעה"ב הרי נכנס בדרשות ונטמא הכל. מיהו כמו דפליגי הכא. פליגי נמי לעול [במ"ח] בשמא שכתבם ראבו ורובו לבית טהור. דלר"י לריך שהוי בהדלקת הגר. רק דלעול לא נחית תנא להודיע שיעור שהוי גם לת"ק. אלא במשנה ז' בעבר תחת אילן שאזיר שתחתיו אינו רשות מיוחד. ולא שייך שם לומר שנכנס שלא בדרשות. להכי לכ"ע סגי בשעתד : (א) ר"ל ואם ראה המוסגר או המוחלט נכנס לביהמ"ד : (א) ולהכי מפניו לו מקום מרווח כזה. משום דרך הוא שיעור תפלה להשתחוות בפיוטו ידים ורגלים [כ"ג] וימא דכ"א א' ד"ה משתמיה]. ולפ"י ר"ל דרך אורחא דמלחא נקט תנא. והוא הדין בפחות מזה. [וברמב"ם משמע לכאורה דס"ל דכשאיט כשיעור סוף אינו מושב כפ"ע ועל גבי ביהמ"ד. ונעמחו הקהל. אבל א"ל לומר כן דכדי אפילו בור ורות המגולים בבית והן זכרי הבית. ואפ"ה לא בעלי לגבי הבית כשנכנס המנוגע לתוכו [כסוף פירוש]. מיהו אע"ג דגם כשיש כותל גבוה י"ט שמשפיק. עכ"פ למעלה מהכותל ז' האוירים מעורבבין. אפ"ה רשות צפ"ע מיקרי ולא נעמחו הקהל. ולפיכך גם כשיש פתח פתוח מהביהמ"ד לתושב המנוגע. אפ"ה עכ"פ מושב צפ"ע הוא ונשאר הקהל במקומו [ועיין במראה בתן סי' י"ד] : (ב) היינו כשאין לחדרו פתח צפ"ע רק שפתוח לביהמ"ד. וכשארזה לילך לחדרו לריך לילך לשם דרך ביהמ"ד : (ג) דכשיכנס או ולא מחדרו דרך ביהמ"ד צמוד הקהל שם אף שילך דרך העברה יטמא הקהל מדיש כאן כותלי' א"ל שבו. [אמנם מהרמב"ם והראב"ד [ספ"י מע"ז] נראה דס"ל דאף רק כשאין כותלי' לריך שהוי אכל בבית שיש כותלי' א"ל שהוי. אפ"ה ביהמ"ד אע"ג שיש כותלי' ראוי לעבור בלי שהוי ולא יטמאו הקהל. וצ"ל עשמי' משום דביהמ"ד בדרשות לכל אדם לנטעם שם דמי לאילן לעיל שרשות לשימין לנטעם תחתיו. ועכ"פ לריך

יב על רוחב ארבע אמות. דמחיתה רעו הוי פילוק רשות וחשיבי כשיי בתים. ואין לו לטמא שני בתים אלא זה ששכנס בו אכל זה ששכנס בו אפילו

העומדים בבית הכנסת בכלי'ם וזביל'תו. כשהוא עובר מן הפתח ועד המחילה דחיישין שמא יעמוד מעט בשעה שהיא עובר. ויטמאו כל העומדים שם: כל המציל בצמיד פתול.

כגון כלי תרס וכל הגשו דחשיב במסכת כלים פרק ואלו כלים מיליים: כל המציל מכוסה באהל

הבית. כגון צור וזוט ללא צבי למיד פתול אלא כסוי כדחשן במסכת אהל'ת. פרק התער (משנה ו'). והלכה כרבי יוסי:

המתפלל עושין לו מחילה על רוחב ד"א. שכל כך קנה למושב. ול' הרמז"ס על רוחב ד"א. ר"ל שהמקום אשר יבא שם יהיה ד' אמות על ד"א עד שיהיה לו מושב בפני עלמיו:

כל המניל למיד פתול באהל המה כו'. ר"מ סבר (מאחר) שצית המנוגע יטמא כל מה שבו וכן אהל המה (נעשה) דינס שיה. ור' יוסי סבר שטומאת מות חמורה. לפי שהיא טומאת שבעה. וטומאת בית המנוגע טומאת ערב. ולזה יורידוהו מדרגה כמו שפירשה. הרמז"ס:

בבית המנוגע. כל המציל מכוסה באהל המח. אפילו מגולה בבית המנוגע מהור (י').

אפילו כלים המכוסין טמאין לר"מ אין מוקפין ז"ס דכנסת העומאה כסדק משאו כיון שהיא באותו הבית: ר' יוסי אומר כל המניל ז"ס באהל המח המניל במכוס' צבי' המנוגע. מ"ש הרמז"ס דבית המנוגע קיל ממת שזה טומאת שבעה וכו' איכא למיפרד דאשר יוכיח שאינו אלא טומאת ערב וצבי ז"ס בפ"ח דכלים מ"ו. ולעד"ז דר"מ לטעמיה דאמר פי"ב מ"ה ולא יטמא כל אשר בבית כלי חרבו וטפלו לכך הוצרך פיגוי וזו"ל דבכסוי בעלמא פני יכסה הכל ולמה העריכו לפנות אלא ש"מ דבעין ז"ס ואיכא טירחא כמו כסויי וגם אין הכל בקיפין דביני ז"ס. ור' יוסי ס"ל כר' יהודה דהתם דהפיגוי גזרת הכתוב הוא ולא משום טומאה ולעולם ככסוי בעלמא פני:

מלאכת שלמה

שהוא אדם כפי"ו דכלים משום ללא פסיקא ליה דאיכא אדם נגם באבדיו וצריך למדוד לו באמה של כל אדם:

ויפלי' לה מקרא דכתיב שבו איש חתתו וקומה של אדם שלם אמות ואמה כרי פשוט ידים ובקומה דר' משעריין דאי לא חיימא הכי עוב מלך הכהן מה תהא עליו והא דלא חשיב לה גבי ויש שאמרו הכל לפי מה

יבין

תפארת ישראל

יבין

לדין עמד. וק' לזכות בעלמא שמא יגע כאלה מהקל כביה"ג בעכו או שמא יעמוד משאו. להכי נגמ' לאשן ויואל אחריו. אולם מדנקט לפי [במ"ו] ג' ואל רק בלין. ונכלולו מביתו אחריתו קמץ בית. ולפ"ד מוכח כר"א שיש חילוק בין יש טמא' או לא [בד' : ער] כפ"י דכלים. והיינו צין שהכלי אומקט' כלל ככלי אבנים וכו'. ובין שהוא כ"ח שאומקט' ומגבו:

(פה) כגון צור וזוט (כאלהות פ"ה מ"ו) וליפוך כשמונעין בתוכן כלים וטהרות בתוך הסבור והדות הטמאים בבית המוסגר או המוחלט. כשארזו בקהרתן. דכרשות אחר דמי. והכי קו"ל [רמז"ס ע"ז מ"ו' ה"ט]. וגל"פ דכ"ס שזכרנו מנוגע לבית טהור כך הוא הדין:

הלכתא גבירתא כללא דפרק יג

משנה א עשרה מיני נגעי בתים הם. (א) אם בסוף שבוע א' כחה. (ב) או שעברה או הנגע לגמרי. כב' אלו קולף מקום הנגע לבד בפנים ושהור. (ג) כחה בשבוע ב'. (ד) או שעברה או לגמרי כב' אלו קולף כלעיל. אבל פעון גם צפרים. (ה) פשה בסוף שבוע א'. חולץ וקוצה ופח. ומסגיר שבוע ב'. דבחוזה הנגע לבית ינתן כולו. (ו) ובלא חוזה הנגע בשבוע ב'. טעון צפרים לשהור. (ז) עמד בעינו בסוף שבוע א'. שהורז ומסגירו. ואם בסוף שבוע ב' מצא שששה. חולץ וקוצה ופח. ומסגירו שבוע ג'. שאם חוזה הנגע או להבית ינתן כולו. (ח) ואם לא חזר או טעון צפרים לשהור. (ט) עמד בעינו בשבוע א' ובשבוע ב' חולץ וקוצה ופח. ומסגירו עוד שבוע ג'. ואם או חוזה הנגע ינתן כל הבית. (י) ואם לא חוזה או טעון צפרים לשהור. כל השעון צפרים. וחזר מקודם שהביאן. גותץ כל הבית, ואם אחר הכאת הצפרים חוזה הנגע להבית. יראה בתחלה:

משנה ב אבן גדול שנראה בכ' בתים סמוכים בכותל שביניהן בשחולץ חולץ ואפילו יש בכותל הג'ל שורה אחת של אבנים גדולים שגראין כאן וכאן. ועל שורה זו שוב שורה של אבנים קטנים שב' מהן מחויקין בעובי החומה. נמצא שהאבן מהן שגראה כאן לא נראה כאן. אפ"ה כשהנגע בגדול צריך לחלוץ כולו. ולא אמרינן דכמו שמ'ולקין בהקטנים שתחתיו ושעליו ה"ז לא יצטרך לחלוץ רק החצי שמהאבן הגדול שביניהם. וכ"כ כשהנגע בהקטן א"צ לחלוץ רק אותו שגראה בבית המנוגע. ולא א"ז חבירו שבעד. אע"ז שבהאבן הגדול שבין הקטנים היה צריך לחלוץ כולו:

משנה ג בית ועלייה ע"ג. ונולד נגע באחת מהן ניצולות הקורות שביניהן. ובאין עלייה מקורה ע"ג. נותץ הכל. חוץ מכל הלבנים שמונחים על חגג שלא יתרכך שיש חגג. וגם המלכין המונח על חגג סביב שפתו שיהיה כעין מעקה וגם המלכנים שסביב חוץ הפתחים וההלונות. וגם השריגים שמעמידים ב' לול התלונות. אמנם כולן רק באין מחוברין לבית בטיש או יתירות. רק שתחובים שם בחוץ. כל כות מעץ אבן ועפר של בית מוחלט. מטמא כנגע וכמשה וכביאה לבית טהור:

משנה ד הנכנס דרך אחוריו לבית מוסגר או מוחלט או רק נכנס או כולו טמא. אבל נכנס כדרכו זהו דרך ביאה וסגי כשנכנס ראשו ורובו. ובנגע באבן המנוגע אפילו הוא בימי הסנדור בין מתוכו בין מאחוריו טמא [ולר"ש] כל נגע מתוכו של בית בכל הכותלים אפילו כשנכנס שמה. אבל הנגע באחוריו בשאר הכותל. איך במוחלט טמא:

משנה ה לקח אבנים סמוגין ובנאן בבית טהור אף שלקחו מהמוסגר אחר

שחלץ וקצה ופח. שכבר נפחר הבית במקצת. אפ"ה אם חזר נגע להבית הראשון. נותץ גם האבן שלקח ממנו תחלה. ובחזר הנגע להאבנים שלקח. ינתץ הבית הראשון. והבית הב' נידון כנתנגע מהשחא ומסגירו:

משנה ו בית או אילן המסכך בית מוסגר או מוחלט. או גם הנכנס תחת אהל החיצון טמא. דגם בית מנוגע שבמחויבך מטמא לבא עמו תחת אהל: **משנה ז** אדם או אבן או בגד מוסגר או מוחלט אינו מטמא לשהור שעמו תחת אהל רק כשהמומאה נחה. אף שהתהור רק עובר. ולא איפכא. ואפילו היה המומאה מונחת ביד אדם העובר אפ"ה דינה כאילו לא נחה המומאה. מיהו כשיש כותלים סביב המהורה והממאה. או אפילו לא נחה המומאה. נטמא המהורה שעמה באהל:

משנה ח בכניסת אדם לבית שא' מהן מוסגר או מוחלט יש חילוק. שאם הנכנס טהור. או רק נכנס דרך ביאה סגי בראשו ורובו. אבל כשהנכנס טמא. או אפילו נכנס דרך אחוריו סגי בראשו ורובו [וגל' טעם הרב]. משום דהא דכתיב והכא אל הבית. דמשמע דרך ביאה רוקא. רק בשהור הנכנס כתיב]. וכ"כ בגד שנכנס לבית. וא' מהן מוסגר או מוחלט. אם הנכנס טהור. צריך שיכניס ממנו געגא"צ. ורק בשאר כלי צריך שיכניס רובו. וכשהנכנס טמא. בכל גוונא סגי כשהנכנס כותל ממנו:

משנה ט כל אדם או כלי שנכנס לבית מוסגר או מוחלט. נטמא מיד. אבל כשלבש האדם הכלי. ונעשית טפל לו. אפ"ש עד שיששה כדאכפ"ר מפת הטין. והאדם מיסב ואוכלו בלפתן. דכלל הנך אין שהוי הרבה באכילתו: **משנה י** מי שעומד תוך בית מנוגע וידיו בחוץ. או אפילו איפכא שהגוף נשאר מהור מדאורייתא. אפ"ה כליו שלבש בחוץ אפ"ש עד שיששה כדאכפ"ר כהג"ל. אבל כשהור בידו דרך טשא. נטמאו מיד. ואף דבין כך וכך לא נכנסו הכלים לתוך בית המנוגע. ידו בתר גופו גרידא:

משנה יא מוסגר או מוחלט שנכנס לבית. כל מה שבתוך הבית אפילו למעלת מק' אמה נטמא מיד:

משנה יב מנוגע אמ"ש באהל. רק בביאה לחדר א'. לשיכך כשמשמיק בית ולהטהרות כותל גבוה י"ש. אף שיש בהכותל פתח פתוח נשאר מהורים בשחרתן. ולהכי מיהדים לו מקום בבית כ"כ בהפסק כותל כג"ל. ורק רוחב המקום צריך שיהיה דע"ד אמות כשיעור תפלה. אבל לא יכנס לחדרו דרך ביהכ"ג בשעה שהצבור שם. דהרי כשיש כותלים סביב א"צ שהוי. כל כלי שאומקט' מגבו. דבאהל הנתן מציל בצמ"ס. בבית מנוגע מציל בכוסה. אבל כור וזוט דבאהל המת מציל בכסוי. בבית מנוגע אפילו מגולה מציל על מה שבתוכו וכ"ש כשנכנס שם מנוגע דינא הכי:

א כיצד מטהרין טהרה
הוא כח המטהרין טהרה
הוא כח המטהרין טהרה
הוא כח המטהרין טהרה
הוא כח המטהרין טהרה

תוספות חדשים

א במשנה תוי"ט ד"ה
וקבורה כו' ועיין
בקידושין כח"ט פ"ב מ"ט
ד"ה ובלשון סנהדרין הלכות
דעות. מהם תוספות
והרמב"ם. אם זו המסולמת
ימורה נכנסה לו לא.

משנה אחרונה

פ"ד א כיצד
מטהרין זמן
טהרתו כמ"ו גלגל
כמ"ט הר"ב רפ"ק
דסקלים:
שתי פנים דרור.
בגמ' דקטנה
שיעור גלגל דרור
שאין לך גדולה וכו'
כמ"ט תוי"ט ומשמע
דמדרבנן הוא דכתי'
דרור. אבל נבי בנים
דרשו בת"כ ושלח את
הגפור החיה אל מחוץ
לעיר על פי השדה
ר"י הגלילי אומר שח"י
מחוץ לעיר וזו דרור.
ובמלכות נמי חט"ג
דלא כתיב מחוץ לעיר
אלא ע"פ השדה מלין
נמי למימר שחיה כשדה:

פרק יד א פיירי. פי' הר"ב מורקי כו' מתרגמין כו'.
ובמ"פ פ"ב דקטנה כתב סקן נקרא
[כוס] בלשון יוני: חדשה. פי' הר"ב מקיש כלי למים.
מה מים שלא נעשה בהן מלאכה. דהא חיים כתיב. רש"י פ"ב
דקטנה דף ט"ז:

פרק יד א כיצד מטהרין את
המצורע.
היה מביא פיילי א של הרש החדשה.
ונותן לתוכה רביעית מים חיים ב'.
ומביא שתי צפרים דרור י'. שחט
את אחת מהן ה' על בלי חרש י'.
ועל מים חיים. חפר וקבורה
בפניו ז'. נטל עץ ארו ה' ואזוב ט'
ושני

הוא דלמא לא הקשה נמי
הדבר ידוע שדס הפר מרובה על דס השעיר. והפ"ה הכי קרי ליה אכתי נמי דס
שעיר. אלא מכאן לעולין וכו'. וה"ל הדבר ידוע שהמים מרובין על הדס והפ"ה הכי כתיב דס. וי"ל כיון דממשותו ניכר הרי
הוא בעין. ע"כ. ובגמרא סוטה (דף ט"ז) דגלגל דרור שיערו. שאין לך גדולה (במיה) שמדחה את המים. *ואין
לך קטנה שגדחית מפני המים ועיין בסמוך: דרור. פי' הר"ב שדרות צבית כשדה. שודע להשמיט בזויות הבית
לכל גז. ולכן נקראת דרור על שם דירה. שדה כמ"ט. רש"י ריש פרק ג' דבילה. וכלומר שאינה מקבלת מרות כדליתא
התם בגמרא (דף כ"ד). וי"ל שאע"פ שפ"ט כך הוא נקרא לפור דרור. לא מפ"כ כל לפור שאינו מקבל מרות הוא
שכר לטהרה מותרת דהא אמרן לעיל שאין לך גדולה ולא קטנה כו'. ומלחתי צפי' הרמב"ן על החומש שכתב שיתכן
שיהיה השם בקטנה בלבד. ובגמרא כן הוא נראה ממה שאמרו במסכת סוטה (דף ט"ז) הבא מים שדס לפור ניכר
כו' בלפור דרור שיערו חכמים אין לך גדולה כו': וקבורה בפניו. פי' הר"ב לפי שאסורה בהגאה. כמ"ט הר"ב
במשנה ט' פ"ב דקדושין. ויראה לי דהא דמלרכו
* נד"י ליתא תיבות אלו רק נמא דפוס אמטנדס

רביעית. פי' הר"ב משום
דכתיב דס הלפור
כו' שדס הלפור ניכר בהן. והקשו
התוס' בפ"ב דקטנה *וכי אין ניכר
ביותר מרביעית] דהא הן בפ"ו
דמקואות (משנה ה') ג' לוגין מים
שכל לפור קורטוב יין ומראיהן
כמראה יין אלמא דלפי' יין
ניכר בג' לוגין וכ"ט דס דסומק
טפי. ד"ל ניכר דקאמר ממשותו
של דס. ולא בשינוי מראה
דעלמא. והשתא לא הקשה נמי
הפ"ה ומדס השעיר (ויקרא ט"ז).
הדבר ידוע שדס הפר מרובה על דס השעיר. והפ"ה הכי קרי ליה אכתי נמי דס
שעיר. אלא מכאן לעולין וכו'. וה"ל הדבר ידוע שהמים מרובין על הדס והפ"ה הכי כתיב דס. וי"ל כיון דממשותו ניכר הרי
הוא בעין. ע"כ. ובגמרא סוטה (דף ט"ז) דגלגל דרור שיערו. שאין לך גדולה (במיה) שמדחה את המים. *ואין
לך קטנה שגדחית מפני המים ועיין בסמוך: דרור. פי' הר"ב שדרות צבית כשדה. שודע להשמיט בזויות הבית
לכל גז. ולכן נקראת דרור על שם דירה. שדה כמ"ט. רש"י ריש פרק ג' דבילה. וכלומר שאינה מקבלת מרות כדליתא
התם בגמרא (דף כ"ד). וי"ל שאע"פ שפ"ט כך הוא נקרא לפור דרור. לא מפ"כ כל לפור שאינו מקבל מרות הוא
שכר לטהרה מותרת דהא אמרן לעיל שאין לך גדולה ולא קטנה כו'. ומלחתי צפי' הרמב"ן על החומש שכתב שיתכן
שיהיה השם בקטנה בלבד. ובגמרא כן הוא נראה ממה שאמרו במסכת סוטה (דף ט"ז) הבא מים שדס לפור ניכר
כו' בלפור דרור שיערו חכמים אין לך גדולה כו': וקבורה בפניו. פי' הר"ב לפי שאסורה בהגאה. כמ"ט הר"ב
במשנה ט' פ"ב דקדושין. ויראה לי דהא דמלרכו
* נד"י ליתא תיבות אלו רק נמא דפוס אמטנדס

מלאכת שלמה

פ"ד א כיצד מטהרין וכו'. תוס' למנחות פ' שתי מלות דף פ"ח
כתבו דרבינו יהודה בן רבינו י"ט הגי' במתני' רביעית מים
כתבן התם נמי רביעית מים למזרע ול"ג ונותן לתוכה חצי לוג מים
ורבינו יוס טוב בן רבינו יצחק מפ' דתנאי היא וגרסינן הכא חצי לוג
דהא

כדאשכחן נמי פלוגתא גבי סוטה בפ' ה' מביא דת"ק דר' יהודה
קאמר חצי לוג ור' יהודה אמר רביעית וכו' ודחו שם דברו רבינו יוס
טוב בר יצחק והובאו דבריהם בהגהה בפ' הר"ט ז"ל: וחפר וקברה
בפניו. כך הגי' הר' יהוסף ז"ל: נטל עץ ארו. ולא שהביא עתה
דהא

פירוש א כיצד מטהרין ישראל תפארת יבין

פ"ד א) הוא מזרק בלשון ארמי. אבל נראה עפי שהוא
לשון יוני או רומי שנקרא כך גבי קענך בל"א שהוא
כוס ארוך ועמוק עפי ממזרק. כדי לטבול בו האנגודה והסוף.
אולם גם בארמי מצינו שמשמעות פילא יהי' כוס וכדמתרגמינן
[כפי' י"א פ"ז] כוס התערעלה פילא דלועטא: ב) הכי ילפינן
מדקוקס כלי חרש למים חיים. דלררף שיהיו חדשים. דהיינו
שלא נעשה בהן מלאכה [כסוטה דע"ז ב': ג] ר"ל ממעין שאינו
פוסק א: ד) דרור לשון חפשיה הוא. והוא מין לפור כשר.
שהוא בטבעו פרא ואינו מקבל מרות. כמ"ט כדרור לעוף [משלי
כ"ז]. וי"ל שהוא שפערלינג בל"א. וכן מתרגמו יעזעעוים.
וערמל"מ רפ"א תנ"ל [ושעה המתרגם משניות בל"א שפרש היופאגל.
ולא ידעתי מאיזה בית לקח דרור זה. אולי מתכוון לתרגומו ולאוזן שהן שופות
בימות אולי לשון חז"ל שעתו שאמרו [בילא כ"ד א'] שנקראת דרור שדה
בבית כשדה. ואינו סבר דהיינו שהוא טוף בן מרבות ומתגדל בבית. ולא היא.
דליתו גוש' ה' כעטלף שלא ראה אור. דהרי במקומו הוא מודיע. דשם אמרין
שאינו מקבלת מרות. וכן שרש"י התם שדה בבית כשדה. ר"ל שם בבית יודעת
להשמיט בשופה לשם בית אילך ואילך: ה) היינו הבריאה והיותה חזקה
שכשנייה [ת"כ]. אבל מלכותן שיהיו שניהן שזין במראה. ובקומה.
ובדמים ולקחתן כאחד [גלקטן מ"ה]: ו) ר"ל בשעת חשימה
עלמה שחמו ממעל להכלי חרש ה"ל שבו המים חיים. וממלה
דמה היעב לתוך המים [רמב"ם רפ"א מעו"ג]: ז) לריכה קבורה.
מודגם עפרה משתקבבה חפור בהגאה [מתמורה דל"ג ב']. ויקבורה
מיד לפניו במקום ששחטה שלא יתשדוהו ששחטה לאכילה (ב):
[גלקטן פ"ז]: ח) והאצטול לא יהי' פחות מטפה [מה כ"ז א']

פ"ד א) הוא מזרק בלשון ארמי. אבל נראה עפי שהוא
לשון יוני או רומי שנקרא כך גבי קענך בל"א שהוא
כוס ארוך ועמוק עפי ממזרק. כדי לטבול בו האנגודה והסוף.
אולם גם בארמי מצינו שמשמעות פילא יהי' כוס וכדמתרגמינן
[כפי' י"א פ"ז] כוס התערעלה פילא דלועטא: ב) הכי ילפינן
מדקוקס כלי חרש למים חיים. דלררף שיהיו חדשים. דהיינו
שלא נעשה בהן מלאכה [כסוטה דע"ז ב': ג] ר"ל ממעין שאינו
פוסק א: ד) דרור לשון חפשיה הוא. והוא מין לפור כשר.
שהוא בטבעו פרא ואינו מקבל מרות. כמ"ט כדרור לעוף [משלי
כ"ז]. וי"ל שהוא שפערלינג בל"א. וכן מתרגמו יעזעעוים.
וערמל"מ רפ"א תנ"ל [ושעה המתרגם משניות בל"א שפרש היופאגל.
ולא ידעתי מאיזה בית לקח דרור זה. אולי מתכוון לתרגומו ולאוזן שהן שופות
בימות אולי לשון חז"ל שעתו שאמרו [בילא כ"ד א'] שנקראת דרור שדה
בבית כשדה. ואינו סבר דהיינו שהוא טוף בן מרבות ומתגדל בבית. ולא היא.
דליתו גוש' ה' כעטלף שלא ראה אור. דהרי במקומו הוא מודיע. דשם אמרין
שאינו מקבלת מרות. וכן שרש"י התם שדה בבית כשדה. ר"ל שם בבית יודעת
להשמיט בשופה לשם בית אילך ואילך: ה) היינו הבריאה והיותה חזקה
שכשנייה [ת"כ]. אבל מלכותן שיהיו שניהן שזין במראה. ובקומה.
ובדמים ולקחתן כאחד [גלקטן מ"ה]: ו) ר"ל בשעת חשימה
עלמה שחמו ממעל להכלי חרש ה"ל שבו המים חיים. וממלה
דמה היעב לתוך המים [רמב"ם רפ"א מעו"ג]: ז) לריכה קבורה.
מודגם עפרה משתקבבה חפור בהגאה [מתמורה דל"ג ב']. ויקבורה
מיד לפניו במקום ששחטה שלא יתשדוהו ששחטה לאכילה (ב):
[גלקטן פ"ז]: ח) והאצטול לא יהי' פחות מטפה [מה כ"ז א']

מ"הו במשולח י"ט פלוגתא. דלחוס' [קידושין ג"א] גם היא אסורה
בהגאה. ולרמב"ם [פ"א מעו"ג] משולחת מותרת: ואין לדקדק
להרמב"ם
ח) היינו מקל מעץ ארו ארטו אמה. ועצ' כרביע מרכבני מטה
הוא

מ"הו במשולח י"ט פלוגתא. דלחוס' [קידושין ג"א] גם היא אסורה
בהגאה. ולרמב"ם [פ"א מעו"ג] משולחת מותרת: ואין לדקדק
להרמב"ם
ח) היינו מקל מעץ ארו ארטו אמה. ועצ' כרביע מרכבני מטה
הוא

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כיצד מטהרין פרק יד תוספות יום טוב פ

ציונים

ראשי אגפים
הצדקה
השם
הוא

פסטה דמתניחין לאחר שחיטה נטלן. וגם הרמב"ם כן הפחיק דרפ"א מהט"ו. והביריתא שמוכית ממנה הר"ש דמעיקרא מיימי להו. יש לדחות. דלר"ש אף לכתמילה א"ל להביא קודם שחיטה ואין להאריך בזה. ותחיהי על הרמ"ם שלא העיר בכך: *[[וישני חולעת.

לפי שאסורה בהגאה: ושני תולעת. לשון אמר לצוב שני. כרמזי בלע"ז: וברכן בשירי לשון. עץ ארו ואזוב ושני תולעת היה מניחן יחד והלשון יולא ועודף על עץ ארו ואזוב. והיה טורכן זו דהו שלשתן בלגודה אחת: והקיף. ל' סמיכה והקרבה. כמו [בינה דף ל"ב]

ושני תולעת י'. וברכן בשירי הלשון י'. והקיף י'. להם ראשי אנפים וראש הזנב י'. של שניה מבל י'. והוה שבע פעמים לאחר ידו י'. של מצורע. ויש אומרים על מצחו י'. וכך היה מוין על השקוף שבבית י'. מבחינ:

מקיפים שתי מבינות. לתרום שלא מן המוקף. כלומר היה סומך לכן ראשי אנפים וראש הזנב של הלפור החיה. וטובל טולן ביחד בדם ובמים שבכלי חרס: לאחר ידו. ע"ג ידו של מזורע: ויש אומרים על מצחו. ואין הלכה כיש אומרים: על השקוף. של בית שהוא מונגע:

משנה אחרונה

וברכן בשירי הלשון. כפ"ג דפרה מ"א כתב הר"ב כורכן שהיא להם כובד ויפלו לתוך השרפה ולא תקלוט השלכת את הלשון ע"כ. וכאן לה שיד טעם זה ומני"ל דכשי כריכה וחי מדכתיב קיחה אחת לשלשתן משמע דהיינו קיחה בלגודה אחת וכ"כ מפי' רש"י בהומס. הא גבי פרה נמי כתיב קיחה אחת לשלשתן. ואפשר משום דכאן דקיחה על הקיחה להפסד טעונה קיחה לבדה משמע שפי דמעכבת ודוק.

כן הוא בת"כ. זו זאורית טובה. ומ"ש הר"ב כרמזי בלע"ז. כ"כ ויש שצובעים אותו בפואה. וכן כמו האזוב ותולעת כמו (משנה ב') האזוב והחותים משירימו. חילן העולה מאיליו ציער הוא. ופריו דומה לשני תולעת. והוא כפין זרע קנבוס. עכ"ל: והקיפה להם ראשי אנפיים וכו'. דיקח אותה כתיב. מלמד שהוא מפרישה לעצמה. יכול הואיל ולא היחה עמהם בכלל הגודה לא תהא בכלל טבילה. ת"ל וטבל אותה ואת הלפור החיה וגו'. החזיר את הלפור לכלל טבילה. ת"כ: לאחר ידו של מזורע. וי"א על מלחו. דייקי מלת על. שהיה די שיאמר והוה במטבר ואמר על. שורה על עליונות לזה אמר שהוא בגב היד שהוא על הקף. וי"א על מלחו. דעל משמע היותר עליון שבנופו. כיון דמשמע עליון והוא בלי הלפורות. א"כ הוא היותר עליון והוא מלחו. ק"ל: וכך היה מזה על השקוף שבבית מבחוץ. לכיון דכתיב והוה על

הרמב"ם בפירושו. ובחבורו פ"ג מה' פרה כתב הצוב אדום יש שצובעים אותו בפואה. ויש שצובעים אותו בלבלב. ויש שצובעים אותו בחולעת. והתולעת. היא הגרגרים האדומים ביותר. הדומין לגרעיני התרובים. והן כמו האזוב ותולעת כמו יתום יש בכל גרגיר מן. עכ"ל. ומלחתי בפירוש הר"ש במשנה ג' פכ"ז דכלים אוב הוא פרי אדום. כדכתב בפ"ק דמעשרות (משנה ב') האזוב והחותים משירימו. חילן העולה מאיליו ציער הוא. ופריו דומה לשני תולעת. והוא כפין זרע קנבוס. עכ"ל: והקיפה להם ראשי אנפיים וכו'. דיקח אותה כתיב. מלמד שהוא מפרישה לעצמה. יכול הואיל ולא היחה עמהם בכלל הגודה לא תהא בכלל טבילה. ת"ל וטבל אותה ואת הלפור החיה וגו'. החזיר את הלפור לכלל טבילה. ת"כ: לאחר ידו של מזורע. וי"א על מלחו. דייקי מלת על. שהיה די שיאמר והוה במטבר ואמר על. שורה על עליונות לזה אמר שהוא בגב היד שהוא על הקף. וי"א על מלחו. דעל משמע היותר עליון שבנופו. כיון דמשמע עליון והוא בלי הלפורות. א"כ הוא היותר עליון והוא מלחו. ק"ל: וכך היה מזה על השקוף שבבית מבחוץ. לכיון דכתיב והוה על

מלאכת שלמה

משום דהניח בת"כ את הלפור החיה יקח אותה מלמד שהוא מפרישה לעצמה. הר"ש והר"מ ז"ל: ויש אומרים. הוא ר' נתן: שבבית. י"א של בית:

דהא לריכין שיהו שם בשעת שחיטה כדמשמע בביריתא דפ"ג דקדושין: שני תולעת. פי' הרמב"ם ז"ל הוא אומר שני תולעת שניתו תולעת: שירי הלשון. יומא דף מ"ב אמרין משקל לשון של מזורע שקל: וראש הזנב של שני' הוא החי'. והא דלינה ניקחת עמהם בלגודה

בועז

הרמב"ם מדנקס התם בקידושין ליפורי מזורע לשון רבים וכו' תוס' שם דו"ל צפריס דעלמא נקט: ביהוה גס לתוס'. רק קודם ששלהא חסורה בהגאה. אבל אחר ששלהא הותרה. וכדקאמר התם כש"ס. לא אמרה תורה שלא לתקלה. ומשמיה לה נמי אקרא דכתיב כל לפור טהורה תהכלו לרבות משולחת: ואפשר דגם הרמב"ם ס"ל כן. דרק אחר ששלהא מותרת. ודלא ככרחה לבלגודה מרחו"ט [בקדושין ס"ב מ"ט] דס"ל דפליגי בהא:

ישראל

(א) ואינו דוקא ביני תולעת הידועים. רק כמ"ש הרמב"ם [פ"ג מה' פרה ה"ב] דיש שצובעין לצב זה בפואה. ויש בלבלב. ויש בחולעת והתולעת הן גרגרי' אדומים. ויש בכל גרגר כמו יתום ולהכי נקרא תולעת עכ"ל: ואולם מדכתב הרמב"ם שהן גרגרים. וגם שאר לשון רבוי שם. משמע שאין כוונתו על קארמעיון שלנו. שהן בלחמת ביני תולעת ורק פסוע לפע"ד מדותרה הרצוע' ללצוב בכל מין שיראה וכמ"ש הרמב"ם א"כ גם שלנו כשר:

(ב) ואולם רתו"ט ראה לדייק ממלת נוטל שא"ל שיהיו כולם מוכנים לפניו מקודם: ובמחבר"ר הא בורכא. דמלכד דמלת נוטל משמע

תפארת ביין

(י) הוא אמר מסורק ארוך כתמונת לשון. ולצוב כקארמעיון (ג). אסנם מדקאמר תהא מלת נטל ולא כלעיל אי' מביא. משמע שכל הג' מינין כבר הן לפניו וכן הוא הדיון בלחמת. דבשחטה ולא היו כל הג' מינין מוכנים לפניו. פסולה [נקדושין יז א'] וכן פסק הר"ש והר"מ. גם מהרמב"ם [פ"א מ"ג מ"ג מ"ג] ויש א"ל אמת הכרע כן (ד): (א) שמינה אלו הג' מינים ביחד בידו. ומלא שהלמר שצורק הוא ארוך יותר מכולן ואותו העודף נקרא שירי הלשון. מדאזוהא משורר בצורק יותר מכולן. ובחזרו עודף שוב כורכן כולן יחד: (ב) ר"ל והסמיך להג' מינין שבהלגודה: (ג) ג"ל דר"ל שאזוהא הזנב עם ראשי הנכפיים עם הלגודה בידו ביחד משום ששם העוף דק. וגאזוהא לאחזו שם עם הלגודה ביחד. א"כ משו"ה אחזו העוף שם כדי שיוכל להטביל כל גוף העוף בהמים. ולא יחלוץ בידו בין גופו להמים: (ד) העוף והלגודה יחד בהמים שבכוס הני"ל: (ה) ר"ל אחורי פס ידו. והיינו מדכתיב והזה על המתספר. דמשמע חוילה להנוף: (ו) ג"ל דר"ל ממעל למלחו. וכ"ע ס"ל דמדכתיב על המתספר. היינו על ממש [כפוס ד"ו ב'. ועיין מחזק ס"ג א' וז"ק]. רק דת"ק פס ידו הוא עליונו של מזורע טפי. וי"א ס"ל דעל המתספר היינו עליונו של עיקר בנין הגוף דהיינו ממעל למלחו משמע: (ז) דכשמתספר בית מטנע נמי עושה כלעיל. אבל ההזאות יהו' על ג' חוץ של הנשקוף. דהיינו ג"כ עליונו של בית. במקום שגראה לכל. משא"כ על הגג שם אינה ככרת ההזאה [ומה"ס נמי י"ל דכהאית אדם מונגע ליבא למ"ד שזה על הקדקד. רק בעליונו של מלח מקום ששהא יכרת. דמלח מקום היותר ניכר הוא כמ"ס [יחזקאל ט'] והחיות חיו על מלחוח הגזעים]. וכל הננועים הללו שבמשנתנו. בין בנסרת לפני ה' פסלי שירים שחלצב והכא דהזאות הם על המזורע לא איכפת לן. ומיהו במס' יומא גבי הזאות הפנימיות לא תני התם נמי על כל הזאה טבילה אש"ג דסמיך נמי בקרא התם שבע לאצב כמ"ס הרב לקמן מ"י. אבל רמב"ם בהל' עבודת יוה"כ כתב שם על כל הזאה טבילה והכי איתא בגמ' פ' דס טעמא ר' ז"ג גבי פר העלם דבר ופר כהן משה ומסכתא דה"ה בשל יוה"כ. אבל בשחטאות החיטיות שכתב ג"כ הרמב"ם בפ"ח מהל' מעה"ק על כל הזאה טבילה ולא התפרס מהיבא יליף לה והמפרשים כתבו דמפנימיות ילפינן והוא דוק. ויותר נראה דמפרה ילפינן להו דחיטיות היא וחסותא קרייה רחמנא. ומיהו לפי מה שפי' רש"י בהומס פרשת בא גבי פסח מזרים על כל הזאה טבילה. ודריש לה מקרא. מהתם משמע דאין לתקן כלל וכלל הזאות הדיון כן וה"ה להני דמזורע: והוה לאחר ידו. מ"ש בקרבן אהרן מדכתיב על משמע עליונית. אין נראה דכשמתא מת נמי כתיב והוה הטהור על השמא. וכן גבי עולה כתיב וזרקו על המזבח ואינו בעליונו אלא למטה מן העוף הסקרא. וי"ל דכבא דומיא דמתן תנוך ובהנות דלקמן שנותן בידיו ובראשו. וה"כ עותן על ידו אלא דהתם כתיב ונתן שממלס ליתנו על מקום

באוט

ב כג לו טוה טו ע"י
טז ט"ז ט"ח ט"ט

חלופי גרסאות

ב בא לגלה ד"ז ובמש"ב
בב לו לגלה

אלהיו רבה

ב העביר תער על כל
בשרו. לאו דוקא כל
כשרו אלא מקום כנוס
שער וגראה. אבל לא
בית הסתרים. אלא אידי
דמיר אט מגלה אלא שער
ראשו קתיי הכא כע"ש
כל כשרו:

משנה אחרונה

בהנות והכא והיא
כתיב דמשע זריקה
מרחוק וא"ל לנמס
בזריקה על שנתך
ובכחות ממש ומיהו
כספקי להם סני:

ב אל מחוץ לעיר

ע"פ השדה ז"ט
דהאי קרא בבתיים
כתיב ובמזרע לא
כתיב אל מחוץ לעיר
רק ע"פ השדה ואמאי
מיייתי קרא בבתיים.

וכי' נראה דמקרא
למזרע דכתיב ע"פ
השדה לבד לא שמינין
דאינו משלה מחוץ
לעיר דאפ"ר אס ית
שדה כשער מותר
לגלה לעיר. וכ"מ
מלשון הר"ב דאינו
הופך פניו לעיר

מדכתיב אל מחוץ

לעיר נקרא ולהכי
מיייתי קרא בבתיים
ומשמע ל"י דה"ה
למזרע דהא איתקש
אהדדי כדלעיל פי"ג

מ"ח. אלא דבגמ' פ'
האי' מקדש ד"ל ג"ז
מיייתי ברייתא דר"ב
שדה שאינו הופך פניו
לעיר. ומשמע דמשדה
גירודא נפקא אבל

רש"י סס ניסב לה
נמי החס מדכתיב אל
מחוץ לעיר ומיהו החס
הולך לזה דדריש החס

אלא עומד בתוך העיר ויורקנה לחוץ משמע דעומד בחוץ לא מהני והיינו מדכתיב אל מחוץ משמע דהוא מכפניו. אבל במתני' ללא תני לריך שיעמוד בתוך העיר ה"ל
לאתווי קרא למזרע גופי' דכתיב ע"פ השדה. וז"ל כדפי' דאתי לאשמועין דאפילו יש שדה בתוך העיר ק"ל דאינו משלה שם אלא מחוץ לעיר ולהכי מיייתי קרא
דמחוץ לעיר אע"ג דכתיב גבי בתים ודלפי'. מיהו יש לדקדק דלפ"ו למה לי למכתב גבי בתים אל מחוץ ולכתיב ע"פ השדה לחוץ ואי אתי למעוטי שלא ישלחנה
לשדה שבתוך העיר גבי בתים לא נשכחת לה כלל דנעני בתים אינם אלא בארץ ישראל וק"ל דאין עובין מנהר שדה אפילו מחוץ לעיר כ"ש בתוך העיר כדתנן נסוף
ערבין. וי"ל דמחוץ לעיר דכתיב היתרין שרריך שיעמוד בתוך העיר וישלחנה לחוץ. ומינה ילפי' למזרע שאפילו יש שדה בתוך העיר כגון בח"ל דערת מזרע נוהג גם
בח"ל כמ"ש הר"ם במתני' דלעיל אלא וילמדה שם ובדפי' לעיל ויחא השתא דגבי אבנים המנוגעות דכתיב נמי וישלכו אחת אל מחוץ לעיר לא אהבחו דדרשי החס
שרריך שיעמוד בתוך העיר. אלא דגבי בתים דכתיב ע"פ השדה למה לי' למכתב מחוץ לעיר דשדה אינה בתוך העיר וע"כ מייחורא דרשינן שרריך שיעמוד בתוך
העיר. אבל גבי אבנים לאו יתירא הוא: בא לגלה. והכנה הוא המגלה כדאיתא בת"כ וכ"כ הרמב"ם פי"א מהט"ז: העביר תער על כל כשרו וכנס בגדיו וטבל. ז"ע

שניה הסדר שכתוב בתורה דכתיב וכנס את בגדיו וגלה ורחץ והתגלחת אחר הכיבוס. ומתני' קתיי תגלחת קודם לכבוס ואצמח בכל העבירות שכתורה סמך הכיבוס
לעבירה דככל דוכתא כתיב וכנס ורחץ וכן הפסיק בתגלחת בין שניהם. ולא עוד אלא דבמזרע עזמו בתגלחת שני' נמי סמך הכבוס לעבירה והתגלחת קודם
ובתגלחת ראשונה שינה הסדר. ויותר קשה דעיקר כבוס בגדים דהכא למה הולך דבשלמא בכל הטמאים בשעת עבירה מטהרין ג"כ בגדיהם שיהיו מעתה קודם ובגדיו
טהורין. אבל זה שאחר העבירה עדיין מטמא בגדים ולא טהר אלא מביאה ומשכב דקדקתי למה מטביל בגדיו אם לובשן חוץ ומטמאן ואם אינו לובשן למה
מטביל. ונ"ל שזה ששינוי בת"כ יוכנס המטהר את בגדיו א"ר שמשון מה בא זה ללמדנו אם ללמד שמטמא בגדים כגון ק"ו הוא מימי סבירו שאינו מטמא כביאה

מגמל

על הבית. שמינין דמחוז הוא שיהי ולא בתוך הבית. ב לא לים. אם הוא צעיר יושבת על שפת הים: ולא
וילפינן ממזרע שיהי ג"כ בעליונות של הבית *]ונכאן אין
לומר אלא השקוף. שאין עוד עליוט אחר כי הדלת ממוקף
לבית ואינו הבית עלמו. לשלמך שיראה באחורי הדלת למ"ד
במזרע לאחר ידו. כ"ל]:

ב שנאמר ושלח את הצפור
החיה אל מחוץ
לעיר אל פני השדה. ל' הר"ב
מכאן שאינו הופך פניו לעיר. ולי'
הר"ם אל מחוץ לעיר. מהבא
נפקא לן דאין הופך פניו לעיר:
העביר תער על כל כשרו.
כתב הר"ב לאו דוקא
וכו' לאפוקי שער בית הסתרים.
דלמך קרא כו' מה הפרט מפורש
מקום כנוס שער וגראה. בבירייתא בפ"ב דסוטה דף
ט"ו ופירש"י כנוס שער. שיהא שם קצון שער הרבה.
למעוטי ורועותיו ושקויו שאינו מכוס. נראה למעוטי
בית השמי. ובגמ' מאי רבי רבי שער הרגלים. כלומר
דאורו מקום. מאי מיטע. מיטע דבית השמי ודכולי גופיה.
גופיה וכבר הקשיתי לשאלו כצד לעיל בפ"ב משנה ד' [ר"ה כך הוא]. ועוד קשה לי ככאן דמשכחי נפשיה דהר"ב דמתני'
לפרש דכל כשרו לאו דוקא למה ליה. דהא בגמרא דהתם אמרינן דדוקא היא. אלא דאפליגו אמוראי א"ר דאע"ג דכלל
ופרט וכלל לא ריבה הכל הלכה היא ושוקרת דרשה דכלל ופרט וכלל. וא"ר דמתני' ר"ע היא דדריש לכל הסורה כולה צרבי
ומיעוט

ומגלחת ראשונה שמגלח בזמן
תלוטו. למדוע בגזירה שזה מתגלחת שניה. שמגלח
*שניה לאחר שספר ז' ימים. דלמך בימי תלוטו וגלח
את כל שערו וכו'. וגלמך בימי ספרו יגלח את כל שערו
וכו' (* כד"י ליתא תיבת שניה

ומעשה ה"ל להר"ב לפרש לאפוקי שער בית הסתרים ודכולי
גופיה וכבר הקשיתי לשאלו כצד לעיל בפ"ב משנה ד' [ר"ה כך הוא]. ועוד קשה לי ככאן דמשכחי נפשיה דהר"ב דמתני'
לפרש דכל כשרו לאו דוקא למה ליה. דהא בגמרא דהתם אמרינן דדוקא היא. אלא דאפליגו אמוראי א"ר דאע"ג דכלל
ופרט וכלל לא ריבה הכל הלכה היא ושוקרת דרשה דכלל ופרט וכלל. וא"ר דמתני' ר"ע היא דדריש לכל הסורה כולה צרבי
ומיעוט

מלאכת שלמה

ומקו לה רב אשי דמתני' ר' עקיב' דדריש צבוי ומעוטי דתניא והיה
ביום השביעי יגלח את כל שער ריבה את ראשו ואת זקנו ואת גבות
עיניו מיטע ואת כל שערו יגלח חור וריבה ריבה ומיעט וריבה מאי
ריבה ריבה שער דכולי' גופא ומאי מיטע מיטע שער שבתוך החוטם
ופי'

יבין תפארת ישראל

בועז
משמע עפי ש"ל לירך ולבקש אחריו. אלא נוטל מה שמוכן לפניו כמו
נעל דס הפך והניח דס השעיר [וימח פ"ה מ"ד] והרי החס שיהיה הס
מוכנים לפניו גם בל"ז מוכח ממשמטנו גופה דמוכנים מיורי.
למדלח

לירך לגלח אלו לחוץ לעיר. שייך כמו לומר בא לו. דבשניה
סמוך להעיר. אינו פונה א"ע לשם: כ) דמשום דעומד השתא
להכי קאמר הכא שצטעת שלוח אינו פונה
א"ע ללך העיר: בא) אם מדבר סמוך לעיר: כג) דהכנס נכנס
ממזרע לחוץ העיר. ובידו הפפור שטבל. ופונה א"ע ללך
חוץ לעיר מקום שדות. ומשלח משם את הפפור לחוץ לתומה
[כתיב קדושו י"ז כ]. וכ"מ מבואר בקרא. דכתיב ושלח הפפור
החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה. ושדה היינו מקום הראוי
לזריעה. לאפוקי ים ומדבר שאין ראויין לזריעה: כד) ר"ל חזר
ויאל מחוץ העיר למקום המזרע שעתיד מחוץ לעיר: כה) כל שער שצנוף. אפילו של בית השמי ושל בית סעורה
[וכאשח מכסה מה ש"ל לראות כשמגלה. ועין לעיל פי"ג סימן מ"ח]. וכ"כ
של ראשו וזקנו וגבות עיניו חוץ מהשער שחוץ החוטם. לא
מחוס ביה"ס. דהרי גם ביה"ס מגלח. אלא מדלוינו בכל אדם. אבל כל השאר מגלח בתער דוקא עד שיהי' כדלעת
חלקה: כה) כ"ל דגם המנוגע בעלמו רשאי לטבול. דאע"ג דכשיאחזן בשעת טבולה. יטמאן במגעו. עכ"פ סרי טבולה זו
לא

אלא עומד בתוך העיר ויורקנה לחוץ משמע דעומד בחוץ לא מהני והיינו מדכתיב אל מחוץ משמע דהוא מכפניו. אבל במתני' ללא תני לריך שיעמוד בתוך העיר ה"ל
לאתווי קרא למזרע גופי' דכתיב ע"פ השדה. וז"ל כדפי' דאתי לאשמועין דאפילו יש שדה בתוך העיר ק"ל דאינו משלה שם אלא מחוץ לעיר ולהכי מיייתי קרא
דמחוץ לעיר אע"ג דכתיב גבי בתים ודלפי'. מיהו יש לדקדק דלפ"ו למה לי למכתב גבי בתים אל מחוץ ולכתיב ע"פ השדה לחוץ ואי אתי למעוטי שלא ישלחנה
לשדה שבתוך העיר גבי בתים לא נשכחת לה כלל דנעני בתים אינם אלא בארץ ישראל וק"ל דאין עובין מנהר שדה אפילו מחוץ לעיר כ"ש בתוך העיר כדתנן נסוף
ערבין. וי"ל דמחוץ לעיר דכתיב היתרין שרריך שיעמוד בתוך העיר וישלחנה לחוץ. ומינה ילפי' למזרע שאפילו יש שדה בתוך העיר כגון בח"ל דערת מזרע נוהג גם
בח"ל כמ"ש הר"ם במתני' דלעיל אלא וילמדה שם ובדפי' לעיל ויחא השתא דגבי אבנים המנוגעות דכתיב נמי וישלכו אחת אל מחוץ לעיר לא אהבחו דדרשי החס
שרריך שיעמוד בתוך העיר. אלא דגבי בתים דכתיב ע"פ השדה למה לי' למכתב מחוץ לעיר דשדה אינה בתוך העיר וע"כ מייחורא דרשינן שרריך שיעמוד בתוך
העיר. אבל גבי אבנים לאו יתירא הוא: בא לגלה. והכנה הוא המגלה כדאיתא בת"כ וכ"כ הרמב"ם פי"א מהט"ז: העביר תער על כל כשרו וכנס בגדיו וטבל. ז"ע

עובדיה מברטנורה נגעים כיצד מטהרין פרק יד תוספות יום טוב פא

ב יום השביעי ע"י

חילופי גרסאות

מנורה מביתו ד"ר בביתו

תוספות חדשים

ב במשנה ואסור ק"י וכו' תלוזו חילופי
תנאי ע"כ (ה"פ):
ב בתו"ש ד"ה העביר
כ' שבתוך החומה
לפי שכתב החומה איש
נראה כלל. מש"כ בבית
השני דנראה כמגביה
לעומתו. (כ"פ פרק י"א
מס"פ)

אלוהו רבח

מנורה מביתו שבעת
ימים. שאסור
לכנס לביתו אלא יבט
תוך לביתו ותוך לביתו
גמי אסור בתשמיש המטה
ואי תרתי שמעין מהלכו
דכתיב וישב מחוץ לאהל
לאלהי ימים ולדשין מחוץ
לכיתו ומתש שמי אהל
לכיתו ודרשין עמי אהל
ע אשתו שאסור בתשמיש
המטה:

וכו'. מה תגלחת האמורה בימי ספרו פרט לבית הסתרים.
אף תגלחת האמורה בימי גמרו. פרט לבית הסתרים:
טהור מלמאמא בביאה. ומלמאמא משכב ומושב. כדרך
שה' מטמא בימי חלוטו: מטמא כשרץ. לטמא אדם
ובגדים במגע אהל לא במשא:
מנודה בביתו. לענין זה שאסור
בתשמיש המטה. דכתיב (ויקרא י"ד)
וישב מחוץ לאהל. ואין אהל אלא
אשתו. וכן הוא אומר (נדרים ה')
שוכו לכם לאהליכם כשהחיר לכם
השמש המטה. לאחר מעמד הר
סיני

ולחלוף המשנה נומשמה מפני אוחה דלעיל שהיא אינה הלכה.
למשנתו דהכא ברפ"א מה"ל. וכתיב בספ"ט למתני דפ"ב דלא כמשמה. אלא לענין שלא להגריזו ולהטריחו לכהן.
ו"ל כשם שהאדם נראה לנגעו כך נראה לתגלחתו. שאם לא יראה שער בכל צצרו כשיעמוד ערום כעודר וכמוסך כו'.
הרי זו תגלחת כשרה ואין להן זקוק לחפש בשאר מקומות שמה נשאר בהן שער. אע"פ שהוא נרדף לגלח הכל כמו שיבאר
עכ"ל. ומי כהחכם יודע פשר דבר. זה רבינו משה לקיים שתי המשניות להלכה כסוגית הגמ': **שהור** מלמאמא צביאה. לפי
שיאמר אח"כ פעם אחרת ועבר. הרמב"ם בנא"י: **וקרי** הוא מטמא כשרץ. כדפי' הר"ב ברפ"ק דללים: ***מנורה** מביתו.
וכר"ב

מלאכת שלמה
שהור מלמאמא צביאה. ס"א ספר וכוון הוא: מנורה מביתו ו' ימים.
אהל מתלה בימי חלוטו ר' יוסי בר יהודה אסר ל' בתשמיש
המטה ורבי מתיר שהרי יוחס לא ה' לעווי' אלא בימי חלוטו. וע"פ
כספר קרבן אהרן סוף פ' שיהי דפ' מלורע. וכו"ל ע"פ רפ"א. ועיין
כספר יראים סימן שכ"ה:

מגלחו

משנה אחרונה

מטמא כנדים בימי גמרו
לא כ"כ. א"כ למה
נאמר וכנס ממשכב
ומושב מפני שהן שני
מיני כנדים אחד
מלמאמא משכב ומושב
ואחד מלמאמא בגדים
במגע ע"כ. ונראה
שהוקשה לו זה שאמרנו
דמה ענין כיבוס בגדיו
ככאן כיון שגם אחד
טבילתו עדיין מטמא
ואם בא ללמד בעיקר
דין המלורע שבימי
טומאתו מטמא כנדים
וכסאב ליתער עשין

תפארת ישראל

דמדלא קאמר ה' מביא כלעיל. משמע טפי דכולן מוכינים לפניו ואין
מחוסר רק נעילה: וכן מ"ש רתיו"ש דהרמב"ם דנקט בלישא דמתניתין.
גמי ס"ל שא"ל שיהיו מוכינים לפניו: גם כזה כבודו במקומו מונח דהרי
קמן

כבוס ומכלל דמטיקרא מטמא אותו. זה ג"כ אין לרדף דמק"ו מימי ספרו אתי דהתם נמי כתיב כבוס כנדים. וא"כ כיבוס זה למה בא. ואמר לכיבוס זה כממשנו לעהרן
ולא כנדים שנגע בהן שאלו אף לאחר טבילתו עדיין מטמא אלא כנדים המיוחדים למשכב שאותם מטמא בלא מגע אפילו הם עשרו ע"ג זו וכבס בעליונה כולן
טמאות וגלי לן קרא דבעבילה זו נטהר מלמאמא משכב ומשעין נמי דקודם טבילה מטמא משכב ולמדנו מכאן טומאת משכב במלורע. וכ"כ הרמב"ם
בבבב"ו פ"י מה"ל בהדיא שמכאן למדנו טומאת משכב במלורע וכ"כ עוד בפירושו פ"ק דללים מ"ד ועיין פ"ה דזבים מ"ו שם כ' הרמב"ם והר"ב דרשא אחרת מלוכר
לרבות את המלורע: ומ"ל למדנו לכיבוס כנדים מהלכה דהכא א"כ כנדים כלל וזכירם הנאמר בימי ספרו הוא כנדים כלל ומגע זה שאמר מפני שהן שני
מיני כנדים וכו' ויחא הסתא הא דתקן טהור מלמאמא צביאה וכתב הר"ב ה"ה מלמאמא משכב ומושב אע"ג דבבב"ו לא כתיב אלא צביאה ואחר יבא. ומ"ל למשכב
ומושב אלא דקרא מוכח לכיבוס כנדים במשכב ומושב איירי כדפי'. וזוה מיושב מה שגינה הכתוב בסדר כיבוס וטבילה דהכא משבאר מקומות דככל דוכתא סמך הכיבוס
לעבילה ובאן הפסיק ביניהם בגילוח השער. משום דכל שאר הכיבוסין נרדף להיות סמוך לעבילה מיד שאם ישהה בינתים יעטרך לושב ערום שאם יבגש בגדיו חוזר
ומטמא דכל כיבוס כנדים הן כנדים של מגע. אבל כאן שאינם כנדים של מגע אלא של משכב ומושב רמז לנו הכתוב שיכול להפסיק בין כיבוס כנדים אלו לעבילה
שהרי יוכל ללבוש בגדיו של מגע בינתים שם לא טהרן עדיין. וכיון דבבב"ו לא כתיב אלא לעבב אלא ללבוש לן דכנדים לן משכב מיירי ויכול להפסיק אם יראה
ואם יראה ללבוש קודם כיבוס וטבילה פשיטא דספיר דמי דכנדים של משכב אין קפידא ובגדים של עטמו אינו מטמא עכשו ויכול ללבוש בין גילוח לעבילה לכך נקט
תנא דמתני' גילוח קודם לאשמועינן דהסדר שנתורה אינו לעבב וכדפי'.

הרי הוא מטמא כשרץ. היינו במגע ולא במשא. וא"ל מ"ל דטהר ממשא. בליחא מביאה כהדיא כתיב ואחר יבא וגו' ומשכב ומושב נמי ילטינן מוכבס בגדיו
כדפי' לעיל אבל ממשא מ"ל וי"ל דמגע ומשא דמטמא במלורע לא מנינו להו בקרא אלא מטומאת ביאה ילטינן דהשתא צביאה מטמא מגע ומשא מיבטיא וכה"ג
ילטינן משא כמת דלא כתיב אלא בק"ו מאהל אתי כמ"ש הרמב"ם ריש הע"מ. וזה שטור מביאה ממילא טהור מכלום. וג"ל דהיינו דמיבטיא להו בנמרא פ"ק דב"ב
ד' ס"ו מנין למלורע בימי ספרו מטמא אדם. ובין במגע ובין במשא מיבטיא להו בימי ספרו דוקא. דבמוסגר ובמחולט ליכא למיבטיא כיון דמטמא צביאה מיבטיא
להו למגע ומשא. ולא הכיבוסין פירש"י שם שכתב במחולט לא מיבטיא לן דליתיקס למת ומטמא אף באהל ע"כ. ולא יתכן דאכתי תיקשי במוסגר אחתי לא מיבטיא
דהא מוסגר לא איתקס למת כדאמרי' בנמרא בימות דף ק"ג. גם מה דמשמע מדכרין דמחולט כמת למטא צבאל. אינו כן דכביאה דוקא מטמא ולא צבאל

ציננים

אוכל במעשר יבמות עד
 פתחים לט מה על
 מ"י פ"ג ט"ז
 ה"ל ויבואו פ"ג ט"ז ה"ל
 ו"י ח"ל פ"ג ט"ז ה"ל הנגס
 פ"ג ט"ז ט"ז ה"ל ה"ל
 העריב שמשו ש"ג ט"ז ה"ל
 פתחים לה יבמות עד זכיות
 כ"ז חס"ל פ"ג ט"ז ה"ל
 תוספת ח"ל : הביא כפרתו
 פ"ג ט"ז ה"ל
 ו"כ"י מחוץ ה"ל :
 ר' שלשה מנחתו ט"ז פ"ג
 ד"פ פ"ג ט"ז ה"ל
 פ"ג ט"ז ה"ל ה"ל
 ירושלמי ח"ל פ"ג ט"ז
 הגזיר פ"ג ט"ז ה"ל
 ח"ל : והמצורע פ"ג ט"ז ה"ל
 פ"ג ט"ז ה"ל

תוספות חדשים

ג' בטשבה ג' טהרות
 כ"ו : ותפסה למה לא
 חשב גט טהרה ראשונה
 שאני עומת כביאה אחר
 צניעה ונתלתי ראשונה
 ויהיה ארבעה טהרות
 והבא"ש מתוך קטוף א'
 דלכתי לא קחשיב טהרה
 קמייתא משום דלכתי
 הוא א"כ טהומת בשקן.
 ע"ש :

אליהו רבה

ג' נמצאו שלש טהרות
 במצורע ושלש טהרות
 ביולדת. שלש טהרות
 במצורע. קן מה שטבור
 מלעמא כביאה ומה שטבור
 בהעריב שמשו טהומת
 ומה שטבור בהנחת כפרתו
 לקדשים : שבעשתי כתוב
 וטבר שחמור ורחץ כמים
 ועבר ואחר כשעת ימים
 נאמר ורחץ את כשרו
 כמים ועבר שהוא לטהרה
 ואחר כפרתו נאמר וכפר
 פניו הכהן ועבר : ו'
 טהרות ביולדת מה שטהרה
 לצניעה אחר שבעה ימים
 ואחר שבעה ימים נקבה ומה
 שטהרה אחר מ' ימים
 ואחר מ' ימים טהומת
 כשהעריב שמשו ומה
 שטהרה אחר כפרתו
 לקדשים : טהורה לצניעה
 נאמר חשב דברי טהרה
 ולטהרה ולפני כל מחוסר
 וכפרה מובא הבשם ועבר
 שחמור כהפגם שמש
 ולקדשים כתיב וכפר עליה
 וטהרה : אבל אולם במעשר
 לא חשיב דלא כתיב כיה
 וטבר למעשר חבולין
 והלכך לא חשיב אלא
 מטרע ויולדת דליתיה
 כהן טהרות דליתיה
 דכתיב כהן וטבר אכל ז'
 ומה לית כהן אלא כ'
 טהרות לטהרה ולקדשים :
 ד' הגזיר והמצורע :
 והלויים : מיד שער
 ראשו מטרע ולויים על כל
 בשקן :

והר"ב העתיק צנינו. וכן הגי' במשניות דסדר טהרות דפוס
 יאן : ג' טהור מלטמא כשרין. כתב הר"ב ופוסל תרומה.
 כדתנן בסוף זבחים. ומה שהגהתי בפ"י הר"ב ותו לא. מהוך
 פ"י הר"ב הגהתי. שהיה כחזק לפני וטולה. ואינו ענין לפאן.
 ומ"מ ליכא למשמע שאין עוד מה
 שפוסל. שהרי קדשים פוסל ג"כ.
 ולר"מ אף מלטמא. כדתנן במשנה
 ד' פ"א דפרה. אלא כלומר שאינו
 פוסל. מה שהוא במדרגה למטה
 מהרומה : [והר"ב] הוא טבול יום
 אוכל במעשר. וברפ"ג דזכורים
 [ד"ה משא"כ] כחזקי דבהלת דוכתי
 מייחתי לזה הלשון טבל ועלה
 אוכל במעשר : אובל במעשר.
 פ"י מעשר שני : אובל במעשר העריב שמשו אוכל בתרומה וכו'.

סיני : ג' טהור מלטמא כשרין. ופוסל תרומה [ותו לא] : ושלש
 טהרות ביולדת. וה"ה בזבז בעל שלש ראיות וזבזה דכלתו
 טבל ועלה אוכל במעשר. העריב שמשו אוכל בתרומה. הביא
 כפרתו אוכל בקדשים. הרי ג' טהרות. והאי דנקט יולדת
 טפי מוזב וזבזה. משום דביולדת
 כתיב בהדיא (ויקרא י"ג) וכפר עליה
 הכהן וטהרה. לאכילת קדשים :
 ד' והלויים. בעת שנבחרו לשירות
 במדבר. ואינה טהרה לדורות :
 מנותן

מגלח תגלחת שניה כתגלחת הראשונה.
 כבס בגדיו וטבל טהור מלטמא
 כשרין והרי הוא טבול יום כ"ט. אוכל
 במעשר. העריב שמשו אוכל בתרומה.
 הביא כפרתו אוכל בקדשים י"א.
 נמצאו ג' טהרות במצורע י"ב) וג' טהרות ביולדת י"ג) :
 ד' שלשה מגלחין. ותגלחתן מצוה. הגזיר. והמצורע. והלויים י"ד)
 וכו' :

אמר רבא אמר רב חסדא תלתא קראי כתיבי
 מנלן. אמר רבא אמר רב חסדא תלתא קראי כתיבי
 כתיב (ויקרא י"ג) לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ טהור. וכתיב (שם) וזבא השמש וטהר ואחר יאכל מן
 הקדשים. וכתיב וכפר עליה הכהן וטהרה. הא כילד. כאן למעשר. כאן לתרומה. כאן לקדשים. ואיפוך אגא מסתברא
 וכו' בגמרא פ"ח דיבמות דף ע"ד : ד ותגלחתן מטה. משום דגזיר אין תגלחת מעכבת. כדמסקינן במשנה ט' פ"ו
 דכיר. להכי קתי מלוה ומש"ה פרכינן בגמ' גזיר דף מ' פשיטא. ומשני מ"ד עבדרי שער הוא. ואפי' סך נשא (פיין)
 לעיל ספ"ו) קמ"ל דלא. ואע"ג דבמטרע מעכב כדמייחתי לה הר"ג מהתוספתא. וכן התוס' פ"ג דמ"ק דף י"ז אדמוכתי
 מיר ומלורע כו' מותרין לגלח שלא ישאו קרבנותיהן הקשו דמיר תגלחתו אינו מעכבתו. ש"מ דס"ל דלילו מלורע מעכבתו
 התגלחת

מלאכת שלמה

דעבל וטהור מלטמא כביאה לא קחשיב דלכתי אב הטומאה הוא
 כשרין. הראש"ש ז"ל :
 שלש טהרות במלורע ושלש וכו'. כ"ל שלש טהרות לטון נקבה :
 ד שלשה מגלחים וכו'. בגזיר פ' ג' מיניו פרוך פשיטא דהא כבולה
 קראי כתיבי דאפילו במלורע נמי כתיב והיה ביום השביעי
 יגלח

ג' מגלחו תגלחת שניה כתגלחת ראשונה. קתי הכא לאשמעינן דשתייהן
 שוות דמילי טובא כתיבי בשני' דלא כתיבי כראשונה וילפי
 מהדדי בגמ' ה"ר שמשון ז"ל :
 טהור מלטמא כשרין. ס"א טהר וכו' והוא :
 שלש טהרות. ט"י והעריב שמשו והבאת כפרתן אבל טהרה קמייתא

יבין תפארת ישראל בויע

קמן דא"ל לומר כן דהרי הרמב"ם בעלמו כ' [בפ"א מטו"ה ה"ז] וז"ל
 שחט ואין עם אויב ולא עז ארו ולא שני תולעת. הר"י אסור. וא"כ אי
 ימא כרתו"ע. דא"ל שיהיו מוכנים לפניו. א"כ ע"כ הא דכ' הרמב"ם
 שחט ואין עם וכו'. ה"ק הרמב"ם דלא אחר ששהה א"ל שישג אג'
 מינן. הר"י אסורה והר"י א"ל לכוין בלשון הרמב"ם. דא"כ הו"ל או
 או. דהיינו ואין עם אויב או עז וכו' : אע"כ דמ"ג הרמב"ם ואין עם
 וכו' אקודם שחיטה קאי. ור"ל אם קודם שחיטה לא היו עם כל אג'
 מינים מוכנים לפניו כעשת שחיטה פסול ודו"ק :

[מניח] לאהלו מלמד שאסור נחשאים : כ"ט) לפסול תרומה וקדשים
 במצונו : (ל) מעשר שני : (א) הם הקרבנות שמביא ביום הח'
 [כמשנ"ו] : (ב) דשקטבל ועלה אוכל במעשר. הרי טהרה א.
 העריב שמשו. אוכל בתרומה. הרי טהרה ב. הביא כפרתו
 אוכל בקדשים הרי טהרה ג. והא דלא חשיב דאחר טבילה
 ראשונה אמ"ש צביאה. ואינו עושה משכב ומושב. ונאוי ד'
 טהרות במלורע. היינו משום דגם אחר טבילה ראשונה עדיין
 עומא כשרין. ולא שייך לתקוי לטבילה הויא בשם טהרה :
 (ג) וה"ה בזבז וזבזה. דככולן יש ג' חלוקי כפרה ה"ל. רק
 נקט יולדת משום דזה מפורש כמו במלורע. וכפר עליו הכהן
 פ"י דג' טהרות של מלורע. היינו (א) דאחר טבילה ראשונה
 שנייה והעריב שמשו מותר בתרומה. (ב) שאחר שהביא כפרתו
 ז' לזכר וי"ל לנקבה טהרה לצניעה. (ג) ואחר טבילה צ' של מ'
 לתרומה. (ג) ואחר הבאת קרבנותיו ביום מ"א לזכר ופ"א
 שייך גבייה רק ב' טהרות. דכזב הרי לא שייך גבי' רק טהרה לתרומה וקדשים. וכמה נמי או עולה ביום ז' מו' נקיים שלה כי כך דינה [כפסחים ד"ל פ"ג].
 הרי עכ"פ אסורה לצניעה עד הערב [כנסתי דנה]. וא"כ טהרה לצניעה ולתרומה כדדרי קאמו. ואע"ג שאם עגלה בליל או ביום ח' מו"ג. מותרת
 לצניעה מיד אחר טבילה. ואפי"ה אסורה בתרומה עד אחר הפ"ש. ונקדשים אסורה עד אחר הבאת הקרבנות' ביום ט' [פיין בפרקין מ"א ורתו"ע ט"ז פ"ז ה"ז
 ד"ה ואינו]. נמלא שם לה ג' טהרות. אפי"ה כיון דדינה לטבול בו' לא יחיל לתנא למתקן לה. דהרי כשטבלה דינה יש לה רק ב' טהרות. ואפי"ה א"כ למה לא
 ששג נמי דוס זה אחר טבילה כ' מיד כותר במעשר. ונאוי כל ח' ד' טהרות. י"ל דכ"ל לרביע דג' טהרות דנקט תנא היינו ג' טהרות שישע אדם לטהרות.
 שאפי"ה ט"ש שמשו ממילא כרעא. ותו דטבילה והפ"ש כדרי שייחא. והכי לא שייחא למקרי להי' טהרה בשם טהרה שלמה] : (ד) כשנתחככו במדבר
 לטבולין

וטרהרה. דהיינו לאכילת קדשים. ומינה ולפינן זב וזבזה. ורבי"א
 טהור מלטמא צביאה [ומלעמא ששכ ומושב]. (ב) דאחר טבילה
 שנייה והעריב שמשו מותר בקדשים. וג' טהרות של יולדת היינו (א) אחר טבילת
 ז' לזכר וי"ל לנקבה טהרה לצניעה. (ב) ואחר טבילה צ' של מ'
 לתרומה. (ג) ואחר הבאת קרבנותיו ביום מ"א לזכר ופ"א
 שייך גבייה רק ב' טהרות. דכזב הרי לא שייך גבי' רק טהרה לתרומה וקדשים. וכמה נמי או עולה ביום ז' מו' נקיים שלה כי כך דינה [כפסחים ד"ל פ"ג].
 הרי עכ"פ אסורה לצניעה עד הערב [כנסתי דנה]. וא"כ טהרה לצניעה ולתרומה כדדרי קאמו. ואע"ג שאם עגלה בליל או ביום ח' מו"ג. מותרת
 לצניעה מיד אחר טבילה. ואפי"ה אסורה בתרומה עד אחר הפ"ש. ונקדשים אסורה עד אחר הבאת הקרבנות' ביום ט' [פיין בפרקין מ"א ורתו"ע ט"ז פ"ז ה"ז
 ד"ה ואינו]. נמלא שם לה ג' טהרות. אפי"ה כיון דדינה לטבול בו' לא יחיל לתנא למתקן לה. דהרי כשטבלה דינה יש לה רק ב' טהרות. ואפי"ה א"כ למה לא
 ששג נמי דוס זה אחר טבילה כ' מיד כותר במעשר. ונאוי כל ח' ד' טהרות. י"ל דכ"ל לרביע דג' טהרות דנקט תנא היינו ג' טהרות שישע אדם לטהרות.
 שאפי"ה ט"ש שמשו ממילא כרעא. ותו דטבילה והפ"ש כדרי שייחא. והכי לא שייחא למקרי להי' טהרה בשם טהרה שלמה] : (ד) כשנתחככו במדבר
 לטבולין

משנה אחרונה ויש חילוק בין ציאה לאהל כמ"ש הרב פ"ק דכלים מ"ד. ועוד דבמחלט בלאו היק שא דמת ליכא למיבעי אי מסתא אדם ואפילו בלאו ק"ו מביאה ילפי'
 מקרא דכתיב לזכר לרבות את המלורע כמ"ש הר"ב והרמב"ם פ"ה דזבים מ"ו. והרמב"ם בפרשת ר"ק דכלים כתב דרשא אחרת דכתיב וטמא טמא
 יקרא. ולא ידעתי היכן מלא זה ולמה הניח דרשא דלזכר שפירש בעלמו כמ"ש זבחים והוא מן הת"כ : ונחזור לפי' המשנה דהא דאמרי' הכא דטהור מלטמא במשא
 משום דכיון דלא עומת צביאה ממילא לית כאן עוממת משא. ואפילו אי ילפי' צי' עיקר עוממת משא מלזכר כדאמרי' ביום ט' [פיין נמי דדוקא במוהלט דומיא
 דזב וזבחי ספור לא שמעינן. ואע"ג דילוף ההם בפ"ק דב"ב ימי ספירו מימי מלוטו בגורה שיה נאמר כאן כבוס בגדים ונאמר בימי מלוטו כיבוס בגדים מל
 מטמא אדם אף כאן וכו' נראה דוקא למגע אחי דדמו בגדים לאדם לענין מגע שאין מקלנין עוממת אלא משא הטומאה. אבל למשא אדרבה בגדים כמ"ש
 דב"ב וא"כ לא שייך כיבוס בגדים לפנין משא : שייך עוממת משא כמ"ש הר"ב פ"ק דכלים מ"ב וכתבתי פ' בתרא
 ג' תגלחת שניה כראשונה. משום דכראשונה נאמר וגלח את כל שערו וגלח את כל שערו ונאמר ואת זקנו ואת גבות עיניו
 ואת כל שערו יגלח וכד"ל דרש"י לה ככלל ופרט וכלל ולא בשנין אלא כשנין קמ"ל דלא דרשינן אלא כראשונה כמ"ש תו"ט לעיל. והר"ג כתב משום
 דמילי טובא כתיבי בשניה ולא כראשונה קמ"ל דילפי מהדדי בגורה שיה ע"כ : ד והלויים. ואינה נובת לדורות כמ"ש הרב. והא דלא חשיב יגלוה דיהוקאל
 דא"ל

ר עובדיה מברטנורה נגעים כיצד מטהרין פרק יד תוספות יום טוב פב

ציונים

נכולו שילוחו מ"ה ד"ה ט"ז
מירוחו ו"ה ו"ה ט"ז
מ"ה ש"ה ש"ה ט"ז
מ"ה ש"ה ש"ה ט"ז

התגלחת: וכולן שגלחו שלא בחער כו'. גבי חזר כתיב (כמדובר ו') חער לא יעבור על ראשו. לת"ק צ"ל אינו ענין למלקות דהא מרזינין כל דבר. חנו ענין לתגלחת. ולרבי מדמכו לעד מלאת אלל חער לא יעבור. כמ"ס בפ"ז דנויר משנה ג'. וגבי לויס כתיב (ש"ה) והעבירו חער על כל בשרס. מורע דתניא זקנו. מה ת"ל במורע. וכמו שכתבתי גס שם במשנה ה' [ד"ה בתגלחת]. גמ' פרקו' דנויר דף מ': א"ל ששיירו שתי שערות. ל"ל דלכך צעיק דוקא ששיירו שתי שערות. כדאמרינן ברפ"ד דסהס שער. ז'. הרי ששער לא נקרא אלל כשיש שמים. ושערה היא פרט ולא קפדינן אפרטא. ומיהו לעכובא עיין בסמוך: ל"א עשו כלום. בגמ' דנויר פ"ז [דף מ'] אמר רב חסדא ללקות צלחת. לעכב בשמים כו'. וכתבו התוס' [ד"ה לסתור] דכולן הלכה הן בנויר שלא מלינו בהם טעם. ט"כ. ואל"כ אף במורע

ה מצותן שיהיו שוות. ולכתוב רחמנא לפריס. ומיעוט פריס שמים. ששיירו שתי שערות. [ז] לא עשו כלום י"ה: ה שתי צפרים מצותן שיהיו שוות במראה ובקומה ובדמים י"ה. ולקחתן באחת י"ה. אף על פי שאינם שוות י"ה) כשרות. לקח אחד היום ואחד למחר י"ה). כשרות

ולויס כן. וכמו כן נמי עכובא דחער לא מלינו צו טעם מנלן: ה מצותן שיהיו שוות במראה ובקומה וכו'. פי' הר"ב דלכתוב רחמנא לפריס כו'. שתי דכתב רחמנא למה לי כו'. וקשיא לי דברפ"ו דיומא בשני שיערי יה"כ דחנן החס נמי כה"צ ופי' הר"ב דתלתא קראי כתיבי ואילו הכא הא ליכא אלל חד קרא ומיהו לא על הר"ב תלמודונו. דדבריו דהס ודכא. גמ' ערוך הן שם ציומא. ונ"ל דמדגלי לן רחמנא [ח] גבי שני שיערים דלכל הכי צעיקן שיהיו שוות. כי כתב גבי לפריס חד זימנא שתי. לאגמרינן שיהיו שוות. לא לריך לתלתא קראי. דשמעינן מהגלוי דגלי לן גבי שני שיערים דלכולן יהיו שוות: אע"פ שאינם שוות כשרות. דכתיב לפור לפור ריבה. גמרא. ועיין מ"ס ציומא בשם הרמב"ם [ד"ה במראה

ראשון לציון
ה במשנה ולקחתן
באחת. מולקח דרבינן
שתא לקחתן כאחת
ועיכובא ליכא דכתיב את
המור חמיו יקח ותלקח
זו מה. ה"ה ט"ז

מלאכת שלמה

אל תשחית יכול לקטו במלקט או ברהיטו יהא חייב ת"ל ופאח זקנס לא יגלחו הא כידל חיוכו גלוח שיש בו השחתה הוי אומר זה חער ומשמע לן מהכא דהשחתת זקן דאיסתרי גבי מורע כהן לא הוי אלל בחער: שתי שערות בנויר עמא ילפי' דלית ביה קרא הרא"ש ז"ל. פי' לפירושו דבנויר עמא כתיב ביום השביעי יגלחו ולא איטריך דהא כתיב וגלח אלל לשמעותי' דבנוי' תגלחת שלימה וזויר טורד דלית ליה קרא יתירא יליף מנויר עמא דכי שייך שתי שערות לא עשה כלום ואמרי' התם בפ"ג מ"ן דף מ"ג דמדגלי רחמנא גבי נויר בהאי קרא יתירא דעד דאיכא כולו ש"מ דבעלמא בכל התורה כולה רובו ככולו והקסא שם רש"י ז"ל וז"ל ויגמר מיני' הא לא אפשר משום דהוה ליה נויר ומורע שני כתובים הבאים כאחד דבמורע נמי כתיב יגלח את כל שער ע"כ ובלויס נמי כתיב והעבירו חער על כל בשרס:

תוספות רע"ק
ד במשנה אות [ז] לא
עשו כלום עיין מה
שכתבתי במסכת גדה
פ"ט מ"ז:
ח תוי"ט ד"ה מצותן
שיהיו שוות. ונ"ל
וכיוצא בזה במשכתבנו
תוס' פ"ק דפסחים דף
ו' ע"ב ד"ה משום
דכתיב כו':

ה ולקחתם באחת מולקח דרשינן שתא לקחתם כאחת ועכובא ליכא דכתיב את הגפר החיה יקח אותה ומלקח זו מו: אע"פ שאינם שוות כשרות לקח אחת היום ואחת למחר כשרות. תימא אמאי לא ערביניהו וליתני הכי אע"פ שאינם שוות או שלקח אחת היום ואחת למחר כשרות. יקח ווג לשני'. כיון שהיתה שלא לרור לא נקבשו יחד וכן אמר רש"י. [אבל] אם נקבשו דחוכשו מתחלה ואח"כ אירע פיסול כגון ששפך הדם תמות המשתלחת וכן אמר רש"י

משנה אחרונה

דח"ל קב"ה קח לך
הרב חדה חער הגלבים
והעברת על ראשך ועל
זקנך וגו'. חשך דלא
חשיב אלל דאורייתא
ולא דנביאי. ועוד
גילוח דחידל לא חשיב:
ה במראה ובקומה
ובדמים. וה"ל חנן גבי
שערים רפ"ו דיומא.
ואיכא למידק מנ"ל
דלמראה וקומה ודמים
אחי עפי אית לן למימר
שיהיו שוין בימים
דאשכחן דקפיד קרא
בימים דנתנן פ"ק דפריה

תפארת ישראל יבין

לעבודתן: (יה) מיהו משונה חזר מ"ב חבריו. שמגלה רק שער ראשו. ומשונה מורע מ"ב חבריו מ"ב גלוחי לריך שיהי' דוקא ע"י כהן וכלעיל. וגם גלוחו מעכב [מאכזיב שיה' מעו"ל ה"ד]. משא"כ נויר ח"ל כהן לגלחו. וגלוחו אינו מעכב [ביומא פ"א כ']:
(ז) שיהא סך דמי זה כזה. ואפשר נמי שיהיו שוין בזמן המעות שיתן בעד זה זה. אם צרעה או כסף או כחושת. דבכל הג' ילפינן במה מלינו צ' שיערי מ"ב שיערי יו"כ דכתיב בהו ג"פ שני שיהיו שוין ג' אלל [נלא וכו' ליעד למה לא יליף נמי כיוצא וממורע וכו' וכו'. וכמו כן בכל קצין עולה ויורד. דכגולה נמי כתיב

ככשים בני שנה אלוים בני שנים וכו' ואלו מראה וקומה ודמים לא אשכחן בהו קפידא בשום דוכתא. וי"ל כיון דכל שיער סתם שבתורה הוא כן שנה וה"ל הכי שיערים אים אלל חוץ שנתן נקראו שיערים כמ"ס הרב ספ"ק דפריה דשעיר הוא כן שנה ומרילא ששייבא שוין ואינס יותר מבני שנה מתי אמרת דלמא אחי ליהוה שוין בימים שגולדו ביום אחד הא נמי לא אשכחן בשום דוכתא. ועוד דשעירים דומיא דלפריס דכעשות לא אשכחן קפידא בשום דוכתא בימים וגם דרור ח"ל ליעד ימיו:
ובלבקיותן כלחת. ואל"ת לקחתן כאחד מנ"ל. ע' בתוי"ט שם כמס' יומא. ואיכא למידק הא ררש"י מדכתיב שני שני שיהיו שוות. דלמא לגוסי' איטערין שלא יקח אלל שנים ולא שלשה שיכרור מתוכן שנים. וי"ל דפשיטא דאין קפידא בזה כי היכי דליכא בהו משום כל תוסוף דהשנים שהם למזוה הם למזוה והשלישי העורף כמי שאינו כדאמרי' פ"ג דסוכה מ"ה. ה"ל אפילו קפידא דלמחלה ליכא:

לקח אחד היום ואחד למחר כשרין. אע"ג דכבר תני אע"פ שאין שוות כשרות והא תו למה לי. כראה דלריבא דסד"א דכמראה וקומה ודמים ח"ל שיהו שוות לגמרי כמ"ס

שחם אחת שם חט' :
ה יקח וזו לשניה חט' :
ר' מלך ורבי' : שחם
קיינון מ' חט' : חט' :
ח ט' : נשפך הדם
ט' : חט' :
ו ארכו אמה פ' יושבלי טפס
פ' חט' :

במראה]: יקח זוג לשניה. ללא כשני שעירים דמין חטם אס משהגריל מת יביא זוג אחר דהכי דרשין בח"כ מדכתיב
לאחד. לומר שאינן מעכבות זו את זו: נשפך הדם חטות המשלחת. בח"כ מנין אס נשפך הדם חטות המשלחת
מתה המשלחת ישפך הדם חט' את הפור החיה ומדקרא כתיב להכי אתי שפיר דלא חקקה דהכא סמיס לן רבי. ואילו
גבי שני שעירים שחם משמיה דרבי יהודה ואין הלכה כמותו. דהתם לא מן הכתוב זא אלא לטעמיה דס"ל ז"ח נדמין. אבל
הכא קרא אשכח ודרש להכי חטם
לן ר' וכן העתיקה הרמב"ם למשנהיו
להלכה בספ"ח מהט"ל. ולענין
הלמוד האריך למדין. פי' בעל קרבן
ההין דדייק מדלא אמר את לפור
חיה. ואמר את הפפור החיה. משמע
החיה מעיקרא קודם שיכחוש. אבל
אס מתה אח"כ לא יטבול אחרת
בדס זה. ופי' הפסוק אי את הפפור
החיה מעיקרא יקח אותה שלא
מתה. אי וטבל בדס הפפור
השחטה. ואס לא אלא שמתה. לא
יטבול אחרת בדס השחטה אלא ישפך
הפפור השחטה ולא אמר בדס לפור שחטה.
אחרת אשר ישחט עמה*. וא"כ אס כשאר הדס אז
יטבול אלא זא זא. ואס נשפך אז לא יטבול זא זא. אלא חטות המשלחת
ויביא שנים אחרות. ע"כ: ו אחר שנים ושנים לארבעה. ל' הר"ב שמחלק כרעי המטה לשנים. ואילו השנים מחלקן לארבעה.
כלומר

תוספות חדשים

ה בבשכה הראשונה.
כיון של היה דבור
לא יקבשו יחד. וכן
נמאלת טרפה. אבל יקבש
בהמה מעיקרא. ואח"כ
חיות טבול. כגון ששפך
הדם. חטות המשלחת.
(הרא"ש):

ה בתי"ט ר"ה נשפך
הדם בר' להכי חטם
וקשה קלף מכאן כמה
מטו גס קלף ק"ז מה
הכא דלא נמאל אחת טריפ'
או של דבור יקח זוג
לשניה אפ"ה גבי מתה
ונשפך משפכן חטם אס
נאכל אז מת אי אחר
הגרלה לזכרון כי מ"ס
שיטבול אח"כ ועוד ק"ז
הכא לא היה כלום מהדס
לפני אפ"ה מעכבין מ"ס
חטם שהיה דמה לפי
ולגמים:
(תוספות ר"ל):

כשרות. שחם אחת מהן ונמצאת
שלא דרור. יקח זוג לשניה (ט).
הראשונה (יא) מותרת באכילה (יב).
שחטה ונמצאת טרפה (יג). יקח זוג
לשניה. הראשונה מותרת בהנאה.
נשפך הדם (יד) חטות (טו) המשלחת.
מתה המשלחת. ישפך הדם (טז):
ו מצות עץ ארו ארכו אמה. ועביו כרביע כרע המטה. אחד לשנים (יז)
ושנים

הדס ויביא שנים כשחלה. ומהכא משמע שאס מתה המשלחת ישפך הדם. ומדלמך בדס
משמע שלא יטבול זאת המשלחת אלא בדס הפפור השחטה כבר. אבל לא בדס
אחרת אשר ישחט עמה*. וא"כ אס כשאר הדס אז יטבול זא זא. ואס נשפך אז לא יטבול זא זא. אלא חטות המשלחת
ויביא שנים אחרות. ע"כ: ו אחר שנים ושנים לארבעה. ל' הר"ב שמחלק כרעי המטה לשנים. ואילו השנים מחלקן לארבעה.
כלומר

מלאכת שלמה

הת מהן ימיתו שתיים הרא"ש ז"ל:
ו בפ"י רע"ל וקמ"ל דמזוה ללמס. אמר המלקט פי' באומרו אחד

תוספות רע"ק

ה במשנה אות [מ]
שחטה ונמצאת
טרפה למה דק"ל כר"י
בקדושין דף ב"ז ע"א
דשפתי מצורע משעת
שחיטה אסור וכמ"ס
הרע"ב פ"ב מ"ט
דקדושין הך נמצאת
טרפה הוינא אם נשפחה
בשעת שחיטה דלא
הל עליה אכסור
ציפורי מצורע
ושאני בהדיא דסיפא
דנשפך הדם רבשעת
שחיטה קבעה ונאמרה
גם המשולחת בהנאה.
דגם המשולחת אסורה
בהנאה משעת שחיטה
וקיימא באיסור עד שעת
שילוח. ומהו ר"א גמורה
לשיבת תוב' דס"ל הכי
ובירושב"א שם כתב
לקדו' ריאה זו ובהתימ'
על רש"י והרע"ב שם
דסבירי לתו דהמשלחת'
מותרת לגמרי דא"כ
אמאי הני הבא דתבות
המשולחת. ורע"ק:

ישראל יבין תפארת יבין

מלאה טרפה במעיה. שלא ידעו קודם שחיטה שהיא טרפה.
אפ"ה לא נקבעה חבתה. וכ"ש בטרפות שהי' אפשר לידע
קודם שחיטה. וה"ה בנתנבלה בשחיטה. דכיון דלא נשחטה
כראוי. לא הוקבע שניס. רק נקט טרפה לרבותא. דאע"ג
דשחיטה מהכי לטהרה מעומאת כבלה [במילין דע"כ כ"ל]. אפ"ה
כיון דנמאלת טרפה הוי מעיקרא לא הוי חזיא. ולא הוקבעה
שני' בשחיטה זו: (טו) קודם שהוזה ממנו ז' הזאות [לגל מ"א]:
(טז) ברע"ב. דמנשחטה כראוי מיד הוקבעה חבתה לזווגה
לזו ולא לאחרת. דכ"ש לשחטה אסור בהנאה מה"ט:
(טז) אבל במטה משולחת אחר הזאות הדס. שלוח אינו מעכב
[פומא ד"מ ח' ורא"ב ד" ס"א מנעט ח"ד. ורמב"ם שם]: (יז) לכאורה מיותר.
דמדקאמר דלרין כרביע כרע מטס. ל"ל תו לפרש האריך
יתלקו

אחרונה

שחיטה אפילו אחר לקיחתן כחמת דלקיחה לא קבע לו. אבל
נעשית טרפה אחר שחיטה דרין להביא זוג אחר בתחלה משום שקבעתן
השחיטה והראשונה שחיה אסורות דלזין זו כשרה בלא זו. וכל זה
שנמאלת השחטה טרפה אבל נמאלת השניה טרפה אפילו נטרפה קודם
שהיטה לא יקח זוג לשחטה דלזין השחטה כשרה אפ"כ איכא שניה בהמה
וזה שחיטה יחידית לא מהני לה שחיטה ושתיים אסורות ויביא שנים
בתחלה. כ"ז העלה הר"ם מהתוספתא. ולפיכך מ"ס תו"ט דיקח זוג
לשניה דקתני הוא דלא כדחתן גבי שני שעירים אס משהגריל מת יביא
זוג אחר בתחלה וכו' ע"ש ובתוס' חולק עלינו את השוין דהתם
משהגריל הגרלה קבעה כמו הכא לאחר שחיטה:
ו כרביע כרע הבשחה. ושיעור כרע המטה הי' ידוע אלס. הרא"ש:
אחד לשנים ושנים לארבעה. פי' הרב קמ"ל דמזוה ללמס וכ"כ
הרמב"ם. ודייקו לה מיותרא דלישנא כיון דתני כרביע הכרע
למה ל' תו חולק אחד לשנים. ועוד דלא אמר חולק הכרע לארבעה
אלא קמ"ל דמזוה ללמס ואס יחלוק הכרע לארבעה א"א ללמס כמו אס
יתלקו מתחלה לשנים ואח"כ לארבע. ומיהו בפ"י דמנחות מ"ד דתני
נמי חולק אחד לשנים ושנים לארבע התם לא פירשו דמזוה ללמס משמע
דהכא דמתני כה תרתי כרביע כרע. וחולק אחד לשנים. והרמב"ם
בבבב"ו השמיט בחולק אחד לשנים. ובפ"ט דעירובין מ"ד כעבלא
מרוכנת

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כיצד מטהרין פרק יד תוספות יום טוב פג

ציונים

אזוב טובה לו תולין סג פס
ד"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ד"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ה"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ה"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ה"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ה"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו

חלופי גרסאות

ד"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ה"ר מ"ו מ"ו ט"ו ט"ו ט"ו

אלוהו רבה

ח אחד בכלי ואחר
ביר. תנא בתוספתא
היו ב' כהנים מקבלים את
דמו אחד בכלי ואחד ביד
זה שקבל בכלי מקבל
תחלה וזה שקבל ביד
מקבל אחריו ואם שניה
כשר זה שקבל בכלי מקבל
במינו וזה שקבל ביד
מקבל בשמאל וזה שנה
פסול זה שקבל בכלי בא
והרקו פ"ג האובח זה
שקבל ביד בא לו אלל
האזורה ואם שנה פסול:

כלומר שאלו השנים מתלקן כל אחד לבטל מוילה יהיו כאן
ארבעה חלקים. ו"ל הרמב"ם עוד יתלוך כל חצי מן צב'
חלואן ויהיו ד': מצות אוזב. כתב הרמב"ם שהצבאר צבמ'
(פ"ב דנדה דף כ"ו) שלא יהיה ארכו פחות מטפח ועיין בספ"א

דפרה. וכן הולעת ל' הרמב"ם
בר"פ משקל שקל והוא מפ"ד דיומא
דף מ"ג: ל' אוזב יון כו'. עיין
צמ"ז פ"א דפרה: ז ביום
השמיני. פ"ה הר"ב כשגלה צבציעי
כו' ועיין [מ"ט] צמ"ז פ"ו דנזיר (ד"ה
אינו מביא):

ח אחד בכלי. ובר"ט (אזוהו)
מקומו) יליף מקרא
לכתיב כחטאת כאש. הר"ט:
ואחד ביד. פ"ה הר"ב דכתיב
ולקח

מלאכת שלמה
ז בפי' רע"ל אבל אם שנה ולא גלה אלל צבציעי מביא קרבנותיו
בשמיני פ"ב. אמר המלקט זו היא דעת ר' עקיבא אבל ר"ע
פליג עלי' כפי גרסת התוס' והר"ם והרמב"ם ז"ל. ועיין צמ"ט דנזיר
פ"ג

כרע לא פחות ולא יותר: שם לוי. שמלוי ומחברין אותו
לדבר אחר. אוזב יון. אוזב כוחלי. אוזב רומי: ז ביום השמיני.
כשגלה צבציעי. מביא קרבנותיו בשמיני. אבל אם שנה ולא
גלה אלל בשמיני. מביא קרבנותיו בשמיני. לפי שטעון הערב
שמש. בין גלוח להבאת קרבנותיו:

ו וסמך שתי ידיו עליו. וקודם
סמיכה היה טעון תנופה. שאם
מזרע טעון תנופה חי: ואחד ביד.
דכתיב (ויקרא י"ד) ולקח הכהן ונתן
על חגורו און המטרה. מה כתיבה
בעלמו של כהן אף קבלה בעלמו של
כהן

אצל האשם (י). וסמך שתי ידיו עליו ושחמו (ה). וקבלו
ב' כהנים (י) את דמו. אחד בכלי ואחד ביד. זה שקבל
בכלי

מלאכת שלמה
ז בפי' רע"ל אבל אם שנה ולא גלה אלל צבציעי מביא קרבנותיו
בשמיני פ"ב. אמר המלקט זו היא דעת ר' עקיבא אבל ר"ע
פליג עלי' כפי גרסת התוס' והר"ם והרמב"ם ז"ל. ועיין צמ"ט דנזיר
פ"ג

ראשון לציון

ר בתשעה לא אוזב
בוהי בערוך ערך כהל
ג' פ"ה אוזב שיש בו לבב
כמו כהל שיש לו שם לוי
כמו השעם ילוח איזי
אלו (גראשית כ"ט ל"ד)
ח"ט דברים פ"ג מ"ט:

משנה אחרונה

מרובעת שם פי' בהפך
ש"ל ללמס: לא אוזב
יון. ג"ל דאוזב יון
אינו על שם מקומו
גדל בארץ יון אלל
גדל כאן ונקרא אוזב
יון ובפ"ד דשבת פ"ה
הרב גדל בין הקוים
ולהכי לא נקרא יוני
אלל יון. ועוד אוזב
סמס אוכלין אותו בעלי
בתים כמ"ט הרמב"ם
פ"א דפרה והתם בשבת
אמר שאינו מאכל
בריאם אלוין סברא
שכאן יון אינו למאכל
אלל מין אחר הוא
שנקרא אוזב יון. ואיך
דקמני אוזב כוחלי
ורומי ביו"ד משמע

יבין ישראל תפארת

(א) ח"ט דכדר הקרבנו תחלה חש (וכתשנה ז'). ואל"כ חטאת
ועולה. אש"ה לא ר"ה להפסיק בין זכרון החטאת בין האשם
לעולה. משום דחטאת נקבה. אבל האשם והעולה שתיין
זכרים. ולא עוד אלא ש'ז' אלו לריך שיהיו שתיין שוין (כיוצא
כ"ב כ'. ומשום שהרמב"ם לא הזכיר דין זה במיבורו. וז"ל לא הזכיר [בפ"ד
מתמידה] ש'ז' מופשט שבת לריך שיהיו שוין. ואל"כ לא הזכיר תנא
חטאת לבסוף. משום דחטאת קודמת לעולה בכל"מ (כפי פ"ו מ"ו).
ולא עוד אלא שהחטאת והאשם מעכצין הכפרה. אבל לא
העולה [הרמב"ם פ"א מתמידה] להכי אסמכתיה וידו לחטאת ואשם:
(ב) משא"כ לאשם גם הוא לריך כבש: (ג) המלועז המתערה.
אחר שחור ועבל סיוס [לוקמן מ"ח]: (ד) שהאשם מקריב ככהן
תחלה. והיינו שהסכה עומד בפניו אלל האשם שעומד בתוך
חלול העזרה סמוך לשער נקור. הוא עזרת ישראל. ובה
המלועז לתוך חלול השער הזה שלא תתקדם [אף שכל חללי העזרה
תתקדמו. כפסחים פ"ב כ"ו] ומסמך ח"ט שם ללשמו שעומד בפניו:
(ה) אמנם קודם לזה מכניס המלועז ב' ידיו לתוך חלול העזרה
תחת האשם. והכנה מסיים ידיו תחת ידיו המלועז. וכך מניפין
שתייה את האשם חי עם לוג השמן שמביא עמו. ובחלטה
תנופה מוליך ומביא ומעלה ומוריד. ואל"כ סומך המלועז ב'
ידיו שהכניס. על ראש האשם שעומד בפניו ומתורד עליו
התנאים שטליהן נעשים צאיין. ואל"כ מכניס הכהן האשם
ללפון המזבח ושוחטו שם [כך פירשתי ע"ד התוספתא פ"ה מעשים. וכך
הוא דעת הראב"ד פ"ד מתמידה וברכ"מ שם מועתקת התוספתא בשינוי.
ולפ"ו ל"ל דבמשנתו לא נחית תנא לפרש דין התנופה שמופד בקרא. אבל קמ'
סמיכה שא"ש מופד בעיני. אולם להרמב"ם לא היה תנופה זו שקודם שחיתה
רק ע"י כהן [גדל: גו] שכהן אחד מקבל דם בתוך כף ימין. ומערה
ממוכה לתוך כף שמאל. דבין קבלה ובין כתיבת הדם בזהבנות
לריך שיהיו צימין. ואם עשה בשמאל פסול. והא לריך שיקבל
דם תוך הכף ממש. ולפינן כך ביהוק. מדכתיב ולקח ונתן.

דעל שם מקומו הם. אבל צפ' אלו ערפות דף ס"ב אמר דכל ע"ט מקומו לא מיקרי שם לוי דבחרויהו סתמא קרי להן: ז ביום השמיני. מ"ט הרב שרירא הערב שמש
אחר הגילוח להכי מוכח קרא ורזק. במים וטרה. כלומר וטרה בהערב שמש. ובפ"ו דנזיר כתב הרב שאם עבל קודם הגילוח לא עשה כליים: ה' חטאת ואשם ועולה. וסדר
הקרבנו אינו כן אלל האשם קודם לחטאת כדכתיב בקרא וכלקמן ובפ"ו דזבחים מ"ה מפרש הטעם דאשם קודם שהוא בא ע"י הכשר. ופ"ה
ח אחד בכלי ואחר ביד. וכן העתיק הרמב"ם בחבורו. ומשמע שנקבל בכלי תחלה ואח"כ מקבל האחר ביד ולא כמ"ט הר"ב רפ"ה דזבחים בהפך:
ואחד ביד. משמע דביד הימנית מקבל דיומא דקבלת כלי וכל הקבלות אינם אלל בימין וכ"כ הרמב"ם בחבורו אבל בתוספתא איחא שמקבל בשמאלית ואם שנה פסל
וכתק ר"י קורקם לייבב דעת רבינו כפי' התוספתא ולע"ז דטעם התוספתא הוא כמ"ט הר"ם דיליף דם משמן דכתיב בשמן על כפו השמאלית כדיליף'
דכתיבה בעלמו של כהן כמו בשמן. וי"ל דתנא דמתני' ס"ל נהי דנתינה ילפינן משמן בקבלה לא ילפי' דאמרי' דון מינה ואוקי באתרה שדון תכלה זו ככל הקבלות
ומאס

יבין תפארת

יתלקו ל' חלקים. וז"ל דהא קמ"ל דמלועז"ה דרביע כרע
המטה. היינו שחלק עובי הכרע ל' חלקים באורך או ברוחב
שבעובי'. אלל דבכה"ג לא יהי' יכול ללמס חלק הרביעי ופה.
להכי קאמר ח' ל' וכו' דע"י שחלקים באופן זה מני שפיר
ללמס ופה. דכל השוערוין הלממ"ם. והי' נדת כרע ידוע
לשם: (סח) בייחאמנן. וז"ל דאש"כ נקט כל הכך כתיב
לדוגמא ללשמעיין דבין שהי' השם לוי ע"ש מדינה. כגון יוני.
ובין שהי' על שם לבשו כגון כוחלי. דהיינו שמראהו הוא
כמראה כהל. והוא מראה צלויא צל"א. ובין שהוא על שם
עיר שמניו שם. כמו רומי. ובין שהוא על שם הארץ שגדל
שם. והיינו מדברי. הכל נקרא שם לוי. ואסור. [ועיין שגל
כפ"ד ע"א דפס"ו]. א"כ ג"ל מנה דקו"ל דתהרת מלועז וזב
אפילו צמ"ל ואפילו שלא בפס"ב [הרמב"ם פ"א מעו"ל פ"ו]. א"כ
אי משום דתני דכל אוזב שיש לו שם לוי פסול. סד"א דרק
בשמא קפיד קרא. לפיכך כשהוא בארץ יון או צרומי. דשם
נקרא אוזב שלהן אוזב סמס. ולפיכך כשמתערה המלועז ציון
או צרומי. מותר להתערה באוזב שלהן שנקרא במקומו צלי שם
לוי. קמ"ל דאש"ה הכך לעולם וצ"מ פסולים. והא דלא תנא
נומי מדות האוזב שיהיה ארכו טפח [גדה כ"ז א']. וגם לא
הזכיר שיהי' הלשון משקלו שקל [ביומא מ"ב א']. ג"ל דה"ט משום
דכל המדות שמהם תנא צמשתהו היינו שלא יהי' פחות או יותר
מזה. מדכך קבלנו מכוני. אבל אוזב ולשון וודאי ראשי
להוספי. ורק שלא יהיה האוזב פחות מטפח. והלשון לא יהיה
פחות ממשקל שקל [ועיין יומא מ"ב ב']. מש' תנא מייירי כשגלה
ועבל ביום ה'. אבל כשיגלה ועבל ביום ח' או אחר כשגלה
ימים מגלוח הראשון. עובל ומביא קרבנותיו למחרתו [הרמב"ם פ"ד
מתמידה פ"ג: ג] דהיינו ב' כבשים זכרים א' לעולה וא' לאשם
וכבשה א' נקבה לחטאת. והם כפרתו שזכר צמשה ג':

דעל שם מקומו הם. אבל צפ' אלו ערפות דף ס"ב אמר דכל ע"ט מקומו לא מיקרי שם לוי דבחרויהו סתמא קרי להן: ז ביום השמיני. מ"ט הרב שרירא הערב שמש
אחר הגילוח להכי מוכח קרא ורזק. במים וטרה. כלומר וטרה בהערב שמש. ובפ"ו דנזיר כתב הרב שאם עבל קודם הגילוח לא עשה כליים: ה' חטאת ואשם ועולה. וסדר
הקרבנו אינו כן אלל האשם קודם לחטאת כדכתיב בקרא וכלקמן ובפ"ו דזבחים מ"ה מפרש הטעם דאשם קודם שהוא בא ע"י הכשר. ופ"ה
ח אחד בכלי ואחר ביד. וכן העתיק הרמב"ם בחבורו. ומשמע שנקבל בכלי תחלה ואח"כ מקבל האחר ביד ולא כמ"ט הר"ב רפ"ה דזבחים בהפך:
ואחד ביד. משמע דביד הימנית מקבל דיומא דקבלת כלי וכל הקבלות אינם אלל בימין וכ"כ הרמב"ם בחבורו אבל בתוספתא איחא שמקבל בשמאלית ואם שנה פסל
וכתק ר"י קורקם לייבב דעת רבינו כפי' התוספתא ולע"ז דטעם התוספתא הוא כמ"ט הר"ם דיליף דם משמן דכתיב בשמן על כפו השמאלית כדיליף'
דכתיבה בעלמו של כהן כמו בשמן. וי"ל דתנא דמתני' ס"ל נהי דנתינה ילפינן משמן בקבלה לא ילפי' דאמרי' דון מינה ואוקי באתרה שדון תכלה זו ככל הקבלות
ומאס

המפורש... המכניס ראשו יומא פל... ידעמלי מרובין פי' הי'... פי' שם ס'כ' אין לו בהן... יומא פל מטהרין כ' נט... נט' כ'.

משנה אחרונה

ומשום דהתם לן במתני' פ"ה דיבמות ת"ג זכרם"ד דשבוטות דאמרי' דין מינה ואוקי באחרת אלמא הכי הלכתא; ותנא דתוספתא אפשי' לטבלי דין מינה ומינה פ' כפ"ג דמנחות מ"ה בתוי"ט; טבל בלשכת התלמוד. בעזרת נשים היתה לטבלי ז' כפ"ג דמדות מ"ה ומשם בא ועמד בשער ניקנור. ולכאורה לריך טעם למה הפסיק התנא דבין הטבילה ותיני מקמי פלוגתא דר"י בא ועמד בשער ניקנור והוה ניהא טפי למיתני בא ועבל ר"י אומר לא פי' לריך טבילה ואח"כ ה"ל ליהייתו בא ועמד כו'. וז"ל דקמ"ל בא ועמד כו' וז"ל דהכנה זו והכנה זו משום הכנסת ידיו לעזרה דמ"ל ביאה במקלעת שמה ביאה ולכן לריך טבילה וזהו דלכתי חסר הערב שמש וגם מחוסר כפורים הוא מעיקר ארעתי. התם רחמנא שריין בהדיא ואמר במש' זכאים ד' ל"ג מתוך שהותר לגרעתו הותר לקריו וה"ל הותר בלא הערב שמש ומ"מ טבילה בעי דתאי להבשר למיעובד בשבועה פגדין וכן פי' רש"י כדכירא צינא ד' למ"ד שטבילה זו משום סכסכת בבוטות.

ט *הכנים ראשו

לפי שערות ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה כו' ומכנים ראשו. דביאה במקלעת שריא רחמנא. כמ"ס בשם רש"י במ"ה פ"ק דטוטה ד"ה ומטהרין:] **תנוך**. פי' הר"ב ז' גדר האמלעי כו' (ורש"י בפרש' מלורע כהב ל' תנוך לא טודע לי ח"ל ת"כ הטעיקה הר"ש אי כהב ונתן על תוך יכול על תוך ודאי ח"ל על תוך. אי על תוך יכול על גובה של און ח"ל

ולקח הכהן ונתן מה נתינה בעלמו של כהן. פירש"י בריש חיובו מקומן דכתיב אלבע גבי שמן וילוף דפ מיניה : **ועמד** בשער ניקנור. דכתיב לפני ה' פ"ק דטוטה דף ח' ועיין מ"ש שם מ"ה (ד"ה לשער) :

בבלי בא וורקו על קיר המזבח. וזה שקבל ביד בא לוי) אצל המצורע. והמצורע טבל בלשכת המצורעים (נח). בא ועמד בשער ניקנור (נח). רבי יהודה אומר לא היה צריך טבילה (ס) : **הכנים ראשו (א). ונתן (ב) על תנוך (א) אונן. ידו (ב) ונתן על בהן ידו. רגלו. ונתן על בהן רגלו. רבי יהודה אומר שלשתם היה מבנים כאחד. אין לו בהן יד (ס). בהן רגל. און ימנית. אין**

מלאכת שלמה

פרק ג' מינים סימן ו' גם עיין בספר קרבן אהרן פ' שני דפ' מלורע : ח וצורע טבל וכו'. ביומא כפ' א"ל הממונה דף ל' מייחתי תוספתא דקמתי ר' יהודה אומר אינו לריך שכבר טבל מבטריב וכתיב הר"ש ז"ל ותמי' למה לא הביא המשנה ע"כ : ורמי ערה התם נגמרא לבשת מלורעים ששם מלורעים סובלין ר' יהודה אומר לא מלורעים בלבד אמרו אלא כל אדם מדקאמר בלבד מכלל דלית ליה טבילה במלורע ומסיק לא קאי הא דטביל על דעת ביאת מקלע הא דלא טביל על דעת ביאת מקלע ואיכתיב אימא תני לא מלורעים אמרו אלא כל אדם רבינא אמר ר' יהודה לדרביהם דרבנן קאמר להו ולי' לא ס"ל כלומר לדרבי מלורע אין לריך טבילה לדידכו אודו לי מיהת דלא מלורעים בלבד אמרו אלא כל אדם ורבנן מלורע דייס בעומאיה שאל כל אדם לא דייסי בעומאיה. ומשמע משם דהאי דרמי מינה ר' יהודה אומר לא מלורעים בלבד אמרו אלא כל אדם דמשה היא במסכת מדות. וכן משמע מן התוס' ז"ל ואנו לא נמלאת בדיניו. ואפשר להיות דמברייתא הוא דקא פריך התם דכמה פעמים אשכחן בתלמוד בפ' רש"י ותוס' ז"ל דקרו לברייתא משנה ואע"פ שכתוב שם בלשון תוס' ז"ל מן' מדות. ובתוספתא דעלה דמתני' בטר דקמתי שכבר טבל מבטריב מסיים אמרו לו חכמים לר' יהודה לא מן השם הוא זה אלא כל הנכנס לעזרה דרך שער ניקנור הי' טובל באותה לשכה : תניא בתוספתא היה מביא אשמו ולגו בידו

כהן : אינו צריך טבילה. שכבר טבל מבטריב. כדכתיב (ויקרא י"ד) והיה ציוס השביעי יגלה וכו' וכבס בגדיו ורחץ בשני במים. וכו"ל האיל והיה עלול לטומאה. שמוא לא שמר עלמו בטילה כראוי ונטמא אחר שטבל לפיכך לריך טבילה אחרת מספק. והלכה כחכמים : **הכנים ראשו**. לפי שערות ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה. ודם האשם היה נכסל ביולא אס ילף חוץ לעזרה. לפיכך היה המלורע פומד בשער ניקנור. שהוא בין עזרת נשים לעזרת ישראל. ומכנים ראשו לתוך העזרה. עד שמונים הממנו. על תנוך אונן. ומכנים ידו ורגלו עד שיתן על בבוטותיו : **תנוך**. זה גדר האמלעי של און : **רבי יהודה אומר וכו'.** ואין הלכה כרבי

ומעמידן בשער ניקנור והכהן פומד מבפנים ומלורע מבחוץ ומלורע מניה ידו תחת ידו של כהן והכהן מניה ידו על המלורע ומוליך ומביא מעלה ומוריד וסמך שתי ידיו עליו וכבס ושוחטו בלשון העזרה פל הסמיכות שבמקדש חפץ לסמיכה שמיטה חוץ מזה שהיתה בשער ניקנור שאינו יכול לביכס בעזרה עד שירוק עליו מדם חטאתו ומדם אשמו ע"כ. ועיין עלי' בספר לקח טוב פ' מלורע דף ע"ה : רי"א אינו לריך טבילה כך ז"ל אע"פ שאינו כן בתוספתא דנגעים פ"ה :

הכנים ראשו ירושלמי דשירובין ס"פ המולא תפלן רמי עליה מהלפו שיטתי' דר' יהודה דהכא הוא אומר אסור להערים ותמן קאמר מותר דקאמר ר' יהודה אומר בלבת של עין שלא לרבות את הטומאה ומשני דהכא שאל יכנים ראשו וריבו ויהא ענוש כרת ברם תמן משום מכנים כלים עמאים בשבת והדר רמי מהלפא שיטתייהו דרבנן דהכא אמרין מותר להערים ותמן אמרין אסור להערים ומשני תמן דלא יסאבין תלפא ברם הכא טומאה ידועה מבפנים היא דאפשר לה ללאת בלא שעת ובלא טומאה ע"כ. וז"ע אס יס טעות ובמקום מהלפא שיטתי' דר' יהודה שאל לריך להיות דרבנן ובמקום דרבנן שאל לריך להיות דר' יהודה אבל אי כן מלאתי הלשון גם בירושלמי כתיבת יד : אין לו בהן יד וכו'. פי' כהן יד ימנית בהן רגל ימנית ואפשר להיות דימנית דקמתי גבי און קאי אכולהו דלאת"ה מ"מ דקמתי ימנית כדכירא גבי

יכין ישראל תפארת יכין

דמה נתינה ביד ממט אף לקיחה כן : ט) אחר שזרק חצורו הדם בקיר המזבח [נע"ס פ"ד ממחוס"ס] בא לו הכהן ממקום המזבח לשער נקנור ששם עומד עדיין המלורע : נח) שהיתה בעזרת נשים בקרן לפניה מערבית : ג) ר"ל אחר שטבל בהלשכה היה בא ועמד בשער ניקנור והוא השער הנכנסין בו מעזרת נשים לעזרת ישראל. אולם לא שטבל השאה. דהרי כבר היה לריך לטבול קודם הנופה וסמיכה שהכנים ידיו לפנים. אלא כ"ל דאפ"ה נטר הוא מלפרש טבילתו עד הכא. כדי להסמיך כל פלוגות דר"י ורבנן. דכמו דפליגי בטבילה כמי כן פליגי במתן בבוטות [גמ' : ס) מדכבר טבל מהלמול ולרבנן אמרין מדהיה מורגל בבוטותה בימי חלוקו. ולא היה משתמר בעזרה. חיישינן שמה גם השתא שחכ ועגב בשרן וכדומה ולא הוה ארעתי'. מיהו אע"פ דא"כ הו"ל טבול' והאין יכנס לעזרת נשים שפג"ו אבאר שם [בפי' דגלים מ"א]. י"ל דכיון דטומאה זו רק מדרבנן היא אף שהוא ממשש טומאה דאוריית'

מה' מתוקי כפרה בסמיכה ג"כ שמיכס ידיו לעזרה וקומך ומתני' לא משמע הכי אלא דליתו אילן לפסמיס שפסק בפ"ג מה' ביאת מקדש דביאה במקלעת לא שמה ביאה. והיא גופה ז"ע דמתני' דהכא משמע דשמה ביאה ושטבילתו היתה בטביל הכנסת ידיו כפי'. גם היראה"ד שסיג עליו בזה מן הגמ' : **הכנים ראשו**. פי' הרב שערות ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה ודם האשם היה נכסל ביולא אס ילף חוץ לעזרה. לפיכך היה המלורע פומד בשער ניקנור. שהוא בין עזרת נשים לעזרת ישראל. ומכנים ראשו לתוך העזרה. עד שמונים הממנו. על תנוך אונן. ומכנים ידו ורגלו עד שיתן על בבוטותיו : **תנוך**. זה גדר האמלעי של און : **רבי יהודה אומר וכו'.** ואין הלכה כרבי

ה"ל חוק. טו. הא כיצד זה גדר האמנעי ע"כ. וכל פירושא שחז"ל בעלי ל' הקדש ידעו שהתנדך הוא שם מורכב מן הוך ונקד והיה ידוע אללם מאיזה ל' שהצדוה נקרא טו. והרי אונקלוס תרגומו רוס. וחוך. פירושו חלל האוון שהוא תוכו ממש והיינו דקתני הוך ודחי כלומר ממש כך נ"ל. וגם בזה לא יכולתי לעיין בספר ק"א משיי שכשכתבתי זה לא היה בידי וע' מ"ש ברפ"ד דבכורות: *אין לו טהרה עולמית. כתב הר"ב ודוקא שנקטעו בו' לאחר שהוקק לעברה. דלוי קודם לכן הא אפילו שמואל דבעי קרא

כרבי יהודה: אין לו טהרה עולמית. אין לו (טו) טהרה עולמית (טו). כדכתיב. מודה בעדים וזממים כדלמך התם [בסנהדרין] כ"כ הר"ס וכן הוא בתו' דהתם ר"ל פרק גמגמ הדין דף מ"ה. דלמך שמואל התם רבי

נקטעה יד העדים פטור דבעיין יד העדים בראשונה וליכא ומקשי' אמאי אמר נקטעה דהיינו לאחר מוכחן לימא גדמי' דמטיקרא ומשנינן שאני התם דלמך יד העדים שהיתה כבר פירש"י יד שהיתה להם תהי' להם בשעת מיתה אבל גדמי' דמטיקרא לא משמע מני' דו היא יד שלהם ע"כ. וכמו דשמואל דס"ל דבעיין קרא כדכתיב ומש"ה אי לא מקיים קרא כדכתיב פטור ואפ"ה מודה שאם היו גדמי' מטיקרא דו היא יד שלהם. ה"ל הבא אי הוה גדם מטיקרא. היינו בהגותיו. ואני תמה על הרמב"ם שדרפ"ה מה' מחוסרי כפרה העתיק מכתבו ולכא כהב והוא שנקטעה בו' אע"ג דפסק לדשמואל צפי"ד מה' סנהדרין. ותו קשיא לי עליו דפ"ח מה' נזיר כתב נזיר ממורט אינו ריך להעביר הער ואע"פ שאין לו שער אי שאין לו כפים הרי זה מקריב קרבנות ויפסדה יוטמא. ואם הביא בו' שכל דברים אלו למטה ולא לעכב ע"כ. ואמאי לא אמר' דבעי' קרא כדכתיב וכו"ס דבס"ג מיניס במס' נזיר דממי לכו אהדדי הא דניזיר להך דהכא דמזורע (וכן עוד בס"פ הניחו לו במס' יומא [דף ס"א] וכל זאת לא העיר הכ"מ כלום). וכל לתוך לכל זה במאי דכתב (הר"ס וכן התו' דפ' נגמר הדין. אדמייתינן ראי' לדשמואל דבעיין קרא כדכתיב מדהכא תנן אין לו טהרה עולמית ש"מ דבעיין קרא כדכתיב

משנה אחרונה

לקריין. התם חדא ביאה הוא ומרי איסורי אמרי' מתוך. אבל הכא שלש ביאות הן דס"ל לר"י דהר איסור הותר ולא תלתא. ונראה דר"י ס"ל כר"ח סגן הכהנים רפ"י דמנחות גבי קליפת עומר דלמך בשבת נקצר ביחוד ובחול בשבת. ללא אמרי' מתוך שהותר בהוד הותר בשלשה וה"ל לא אמרי' מדהותר חדא ביאה הותר נמי תלתא. ות"ק ס"ל כהכמים דהתם בין בחול בין בשבת בשלשה. ומשיי דה"ל לענין מילה בשבת הותר לא מילה ומהלים שזה ימול וזה יפרע כסדרת ת"ק הבא וכחכמים דפ"י

ויש לתמוה היכי דייק מהכא דבעיין קרא כדכתיב שאני מזורע דכתיב תהיה דרשינן מיניה לעכב בכל מילי צפ"ק דמנחות (דף ה') כן בהקומן רבה דף י"ט וככתבו שם במ"ו דר"ה שני שעירי בו' ע"כ. ולפ"י יכולני לומר שהרמב"ם פוסק לדשמואל ולמשהו ולא התנה במשנתו להא דשמואל משום דקשיא ל' על זו הסוגיא דפ' נגמר הדין משתי סוגיות אלו דפ"ק דמנחות ודקומן רבה. כדמקו הר"ס והתוס'.

רבי

רבי און ימנית אין לו טהרה עולמית דכרי ר' אליעזר ר"ש אומר יניחו על מקומו ויאל והכמים אומרים יניח על של שמואל ויאל ובסנהדרין פ' נגמר הדין דף מ"ה מתנייה כאלך היא כתובה פה גס סם בסנהדרין פ' הנהגים דף פ"ח והוכיחו תוס' והר"ס ז"ל זכמה פלוגתות תנאים ואמוראים שנמלזות הסברות מהפכות בתלמוד כמו דמתנייה מתני' איפכא

מלאכת שלמה

נבי און ספי מכלוה ובהכי דלמרי' דמלת ימנית קאי אכולהו יתיראל נמי קאי אמאי לא תני ברישא און ובסדרה דתני ברישא הכנים ראשו וכו' וגם שהוא סדר הכתוב על תנך און המטהר הימנית ועל כהן ידו הימנית ועל כהן רגלו הימנית. ובזור דף מ"ו ספ"פ מיניס מיימי התם ברייתא דמתנייה הפך לשון משנתו והכי מניא התם אין לו כהן יד כהן

יבין

גבי' בעינן קרא כדכתיב [בסנהדרין מ"ה ב'] וגם רבותיו בעצום' שם הכי ס"ל. רק כתבו דזקוק העדים הוא קודם לכן. דהיינו משאלו העדות אף שלא יעידו עדיין. וזקוק המזורע הוא משזקק לעומתה. וכל שנקטע מקודם לא בעינן קרא כדכתיב ולרמב"ם

תפארת ישראל

ועוד ו"ל הכא טעמי' דר"י דס"ל כר' יאשי' בסנהדרין ד' ס"ו במקלל אביו ואמו דוקא שניהם יחד וה"ה הכא : אין לו טהרה עולמית. פי' הרב ודוקא שנקטעו בהגותו לאחר שהוקק לטהרה וכ"כ הר"ס מסוגיא דפ' נגמר הדין ד' מ"ה דלמך שמואל נקטעה יד העדים פטור ובגידתין מטיקרא הייב דו היא יד שלהן וה"ה הבא דהא מתני' דהכא מיימי לה נמי התם לזמיר דתנאי ניבה אי בעי קרא כדכתיב. והתוס' שם וכן הר"ס כאן תמהו מנ"ל דהכא טעמא משום דבעי קרא כדכתיב דלמא משום דמזורע כתוב תהי' ודרשין מיני' בכמה דוכתי תהי' לעכב והניחו בקושיא גס תו"ס האריך בזה: ומי' דמתני' דלמא טעמי' דר"י דס"ל דבעי קרא כדכתיב כתיב ור"ע דסברי דבעינן קרא כדכתיב כדלמך התם אבל מת"ק דהכא לא ריך לאתויי דבלא"ה שמעינן לר' ישמעאל ור"ע דבעו כדכתיב ולא מיימי אלא תנאי דלא בעו כדכתיב והיינו ר"א ור"ס דמתני' וכיון דלא מיימי מוילתאי דת"ק מאן לימא לן דטעמא דת"ק דבעי כדכתיב ומינין למימר דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי בעי' קרא כדכתיב מרזא לא אמרי' כדכתיב ומשיי שאני התם דכתיב והניחו דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי פריך ומי לא בעינן וכי מאן אמר דלא בעינן אדרבה הא תרינגא דבעינן ושאני התם דכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת.

יבין

העב ציאת דויענן בל"א : (טו) שחכר לו זה או זה : (טו) לר"ס והר"ב דוקא בנקטעו אחר שזקק לטהרה. בעינן קרא כדכתיב. דילפינן מעדים. דבעיקטע יד העדים קודם שזקקו הן בעלמאן להרוג המתחייב מיתה. דהיינו קודם שיעידו צד"ל לא אמרינן

יבין

דמנחות. וכו"ל ס"ס רס"ו נחלקו הפוסקים בזה. ועוד ו"ל הכא טעמי' דר"י דס"ל כר' יאשי' בסנהדרין ד' ס"ו במקלל אביו ואמו דוקא שניהם יחד וה"ה הכא : אין לו טהרה עולמית. פי' הרב ודוקא שנקטעו בהגותו לאחר שהוקק לטהרה וכ"כ הר"ס מסוגיא דפ' נגמר הדין ד' מ"ה דלמך שמואל נקטעה יד העדים פטור ובגידתין מטיקרא הייב דו היא יד שלהן וה"ה הבא דהא מתני' דהכא מיימי לה נמי התם לזמיר דתנאי ניבה אי בעי קרא כדכתיב. והתוס' שם וכן הר"ס כאן תמהו מנ"ל דהכא טעמא משום דבעי קרא כדכתיב דלמא משום דמזורע כתוב תהי' ודרשין מיני' בכמה דוכתי תהי' לעכב והניחו בקושיא גס תו"ס האריך בזה: ומי' דמתני' דלמא טעמי' דר"י דס"ל דבעי קרא כדכתיב כתיב ור"ע דסברי דבעינן קרא כדכתיב כדלמך התם אבל מת"ק דהכא לא ריך לאתויי דבלא"ה שמעינן לר' ישמעאל ור"ע דבעו כדכתיב ולא מיימי אלא תנאי דלא בעו כדכתיב והיינו ר"א ור"ס דמתני' וכיון דלא מיימי מוילתאי דת"ק מאן לימא לן דטעמא דת"ק דבעי כדכתיב ומינין למימר דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי בעי' קרא כדכתיב מרזא לא אמרי' כדכתיב ומשיי שאני התם דכתיב והניחו דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי פריך ומי לא בעינן וכי מאן אמר דלא בעינן אדרבה הא תרינגא דבעינן ושאני התם דכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת.

יבין

העב ציאת דויענן בל"א : (טו) שחכר לו זה או זה : (טו) לר"ס והר"ב דוקא בנקטעו אחר שזקק לטהרה. בעינן קרא כדכתיב. דילפינן מעדים. דבעיקטע יד העדים קודם שזקקו הן בעלמאן להרוג המתחייב מיתה. דהיינו קודם שיעידו צד"ל לא אמרינן

דמנחות. וכו"ל ס"ס רס"ו נחלקו הפוסקים בזה. ועוד ו"ל הכא טעמי' דר"י דס"ל כר' יאשי' בסנהדרין ד' ס"ו במקלל אביו ואמו דוקא שניהם יחד וה"ה הכא : אין לו טהרה עולמית. פי' הרב ודוקא שנקטעו בהגותו לאחר שהוקק לטהרה וכ"כ הר"ס מסוגיא דפ' נגמר הדין ד' מ"ה דלמך שמואל נקטעה יד העדים פטור ובגידתין מטיקרא הייב דו היא יד שלהן וה"ה הבא דהא מתני' דהכא מיימי לה נמי התם לזמיר דתנאי ניבה אי בעי קרא כדכתיב. והתוס' שם וכן הר"ס כאן תמהו מנ"ל דהכא טעמא משום דבעי קרא כדכתיב דלמא משום דמזורע כתוב תהי' ודרשין מיני' בכמה דוכתי תהי' לעכב והניחו בקושיא גס תו"ס האריך בזה: ומי' דמתני' דלמא טעמי' דר"י דס"ל דבעי קרא כדכתיב כתיב ור"ע דסברי דבעינן קרא כדכתיב כדלמך התם אבל מת"ק דהכא לא ריך לאתויי דבלא"ה שמעינן לר' ישמעאל ור"ע דבעו כדכתיב ולא מיימי אלא תנאי דלא בעו כדכתיב והיינו ר"א ור"ס דמתני' וכיון דלא מיימי מוילתאי דת"ק מאן לימא לן דטעמא דת"ק דבעי כדכתיב ומינין למימר דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי בעי' קרא כדכתיב מרזא לא אמרי' כדכתיב ומשיי שאני התם דכתיב והניחו דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי פריך ומי לא בעינן וכי מאן אמר דלא בעינן אדרבה הא תרינגא דבעינן ושאני התם דכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת.

העב ציאת דויענן בל"א : (טו) שחכר לו זה או זה : (טו) לר"ס והר"ב דוקא בנקטעו אחר שזקק לטהרה. בעינן קרא כדכתיב. דילפינן מעדים. דבעיקטע יד העדים קודם שזקקו הן בעלמאן להרוג המתחייב מיתה. דהיינו קודם שיעידו צד"ל לא אמרינן

דמנחות. וכו"ל ס"ס רס"ו נחלקו הפוסקים בזה. ועוד ו"ל הכא טעמי' דר"י דס"ל כר' יאשי' בסנהדרין ד' ס"ו במקלל אביו ואמו דוקא שניהם יחד וה"ה הכא : אין לו טהרה עולמית. פי' הרב ודוקא שנקטעו בהגותו לאחר שהוקק לטהרה וכ"כ הר"ס מסוגיא דפ' נגמר הדין ד' מ"ה דלמך שמואל נקטעה יד העדים פטור ובגידתין מטיקרא הייב דו היא יד שלהן וה"ה הבא דהא מתני' דהכא מיימי לה נמי התם לזמיר דתנאי ניבה אי בעי קרא כדכתיב. והתוס' שם וכן הר"ס כאן תמהו מנ"ל דהכא טעמא משום דבעי קרא כדכתיב דלמא משום דמזורע כתוב תהי' ודרשין מיני' בכמה דוכתי תהי' לעכב והניחו בקושיא גס תו"ס האריך בזה: ומי' דמתני' דלמא טעמי' דר"י דס"ל דבעי קרא כדכתיב כתיב ור"ע דסברי דבעינן קרא כדכתיב כדלמך התם אבל מת"ק דהכא לא ריך לאתויי דבלא"ה שמעינן לר' ישמעאל ור"ע דבעו כדכתיב ולא מיימי אלא תנאי דלא בעו כדכתיב והיינו ר"א ור"ס דמתני' וכיון דלא מיימי מוילתאי דת"ק מאן לימא לן דטעמא דת"ק דבעי כדכתיב ומינין למימר דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי בעי' קרא כדכתיב מרזא לא אמרי' כדכתיב ומשיי שאני התם דכתיב והניחו דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי פריך ומי לא בעינן וכי מאן אמר דלא בעינן אדרבה הא תרינגא דבעינן ושאני התם דכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת.

העב ציאת דויענן בל"א : (טו) שחכר לו זה או זה : (טו) לר"ס והר"ב דוקא בנקטעו אחר שזקק לטהרה. בעינן קרא כדכתיב. דילפינן מעדים. דבעיקטע יד העדים קודם שזקקו הן בעלמאן להרוג המתחייב מיתה. דהיינו קודם שיעידו צד"ל לא אמרינן

דמנחות. וכו"ל ס"ס רס"ו נחלקו הפוסקים בזה. ועוד ו"ל הכא טעמי' דר"י דס"ל כר' יאשי' בסנהדרין ד' ס"ו במקלל אביו ואמו דוקא שניהם יחד וה"ה הכא : אין לו טהרה עולמית. פי' הרב ודוקא שנקטעו בהגותו לאחר שהוקק לטהרה וכ"כ הר"ס מסוגיא דפ' נגמר הדין ד' מ"ה דלמך שמואל נקטעה יד העדים פטור ובגידתין מטיקרא הייב דו היא יד שלהן וה"ה הבא דהא מתני' דהכא מיימי לה נמי התם לזמיר דתנאי ניבה אי בעי קרא כדכתיב. והתוס' שם וכן הר"ס כאן תמהו מנ"ל דהכא טעמא משום דבעי קרא כדכתיב דלמא משום דמזורע כתוב תהי' ודרשין מיני' בכמה דוכתי תהי' לעכב והניחו בקושיא גס תו"ס האריך בזה: ומי' דמתני' דלמא טעמי' דר"י דס"ל דבעי קרא כדכתיב כתיב ור"ע דסברי דבעינן קרא כדכתיב כדלמך התם אבל מת"ק דהכא לא ריך לאתויי דבלא"ה שמעינן לר' ישמעאל ור"ע דבעו כדכתיב ולא מיימי אלא תנאי דלא בעו כדכתיב והיינו ר"א ור"ס דמתני' וכיון דלא מיימי מוילתאי דת"ק מאן לימא לן דטעמא דת"ק דבעי כדכתיב ומינין למימר דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי בעי' קרא כדכתיב מרזא לא אמרי' כדכתיב ומשיי שאני התם דכתיב והניחו דלוי ה"ל דטעמיה משום תהי' : ועוד נ"ל להוכיח כן מתוך הסוגיא דמטיקרא פריך לדשמואל ומי פריך ומי לא בעינן וכי מאן אמר דלא בעינן אדרבה הא תרינגא דבעינן ושאני התם דכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת. והר"ס פריך ומי לא בעינן קרא כדכתיב מות יומת.

רא"א נותן על מקומו יתענה
יבטל כ"כ ר' יו
כ"ט :

ראיה לשמואל ממשנתו. דאין טעם משנתו משום דבעינן קרא כדכתיב. אלא משום דכתיב ביה תהיה לעכובא זכיון
דטעם משנתו מתהיה לעכובא מעתה א"ל לחלק בין נקטע לגידם כיון דקרא כתב עכובא. ודשמואל דלא כתיב בה עכובא
מחלקין שפיר בין נקטע לגידם כדלמאן ולא סחרי שני הפסקים הללו אהדדי כלל. ולא תקשה כיון דאין ראיה לשמואל
ממשנתו. לרחייהו לשמואל לגמרי דלימא דאע"ג דמשנתו אין ראיה לו משום דמזורע כתיב עכובא וקפיד קרא לעכב .

משנה אדרונה

נפשות משום והנילו
העדה ובמסית ליכא
למומר הכי דלא
מהדין ביה זכות
דלא תחמול ולא תכסה
עליו כתיב ובכל דיני
נפשות אין מכחינין לו
עדים אלא במסית
כדאמרי בסנהדרין .
והלכך מאי דמסקא
ליה לתוי"ט במסית
אי מחלקין בין נקטע
לגידם. אינו נכון כלל.
דאדרבה במסית אפילו
נקטע חיוב דליכא
והנילו העדה כדפי'.
וימא הכתא שלא כתב
הרמב"ם דין זה נבי
מסית דנקטעה פטור .
דאדרבה במסית אין
לפטור דלא דמי לשאר
דיני נפשות כדפי'. וכן
נראה מלשון הרמב"ם
דגבי יד העדים כתב
אין רשות לשאר העם
להמיתו תחלה. וגבי
מסית כתב מזה על

רבי אליעזר אומר נותן הוא על מקומוסיה). שהזקק לטהרה: רבי אליעזר אומר
נותן הוא על מקומו. דלא בעינן
כדכתיב בקרא ואין הלכה כרבי
חליעזר

ההיה. והשתא אחי נמי שפיר דבגזיר לא פסק כמו במזורע. אע"ג דמדמינן להו אהדדי דכיון דבמזורע כתיב תהיה לעכובא
ולא מלינו כן בגזיר שוב אין לדמותה ואע"ג דהשתא הוה ה"ג שתי סוגיות דנגמר הדין ודלפניה מוינן. דמשמע מייביהו דלא דרשינן
תהיה. ולא עוד אלא שיש עוד סוגיא שלישיה דכפ' הוילאו לו דהתם נמי מדמינן. ל"ק דאנא לוא מטעמא דשתי סוגיות עדיפין
מחד סוגיא קאמינא דדחיא הרמב"ם לחדא מקמי תרתי אלא אנא הכי קאמינא. כיון דבשתי סוגיות אשכחן דרשינן תהיה.
עו ליכא לדמויי דאודא לה כל היכא דאשכחן דמדמינן. וסבירין דטעמא. משום דבעינן קרא כדכתיב דהא קרא תהיה כתיב.

מלאכת שלמה

אפסא שם בגזיר והוה באיכא דאמרי שנתלמוד: ר' אליעזר אומר נותן
הוא על מקומו גרבי'. ומסופק אי אי גרבי' ר' אלעזר בלי יוד או ר'
חליעזר בידו אע"פ שחלק עליו ר"ש שלא הי' בדורו שם בת"כ פ' ע"ג

והנותר

יבין [פ"ד ממחוספס] במזורע אפילו נקטע מעיקרא אחריון
ולרמב"ם (פ"ד ממחוספס) במזורע אפילו נקטע מעיקרא אחריון
(ד) וא"ת ק' לרמב"ם שלא חילק הכא בין נקטעו קודם שנוקע
להמנה או לא. ומ"ש מעדים שנקטעו ידן בין נקטעו
קודם

הנחתו ושמעו דהתם אינו לעכב: ובלא"ה עיקר ספקו של תו"ש אי ידך משמעותו כמו יד העדים אינו ספק דולדי משמעותו כמו יד העדים כמו
שמזכיר מדברי רמ"ה דמהות שכתוב לקמן: והשרא דמלין לפרושי טעמא דת"ק דמתני' לוא משום דכפי קרא כדכתיב דלא אשכחן בגמ' הך טעמא אליבא דת"ק
כמש"ל ומלין למומר דעמיה' משום דכתיב תהי' לעכב והלכך אין לחלק בין נקטע לגידם כמ"ש בתו"ש דכיון דקרא כתיב בהדיא לעכב אין לחלק. אלא מה שהוסיף
תו"ש ובתב דאפילו איכא כמה סוגיות דלא דרשי תהי' אידתו כולוהו לגבי הך דרשנא תהי' משום דתהי' משמעות גמור הוא לעכב והני סוגיות דלא דרשי עיכובא
שלא עלה על דעתם וכו' ע"ש והם דברים מתמיהים וחלילה לומר כן ולמאי דפי' בהם נדחק ללא מלינו בשום סוגיא דלא דרשי תהי' דהך דפי' נגמר הדין לא איירי
התם בטעמא דת"ק דאמרי למינן למומר טעמיה' משום תהי' כדפי' לעיל. וסוגיא דשלאה מיניס התם ג"כ אינו מוכרח כלל וכ"ש דגירסא דהתם אינה עיקר דמילתיה' דת"ק
גמיה' שם משמא דר"ה ור"א משמא דת"ק דלא כגירסת משמתינו דהכא ודלא כגירס' דפי' ג' מיניס ודפי' הוילאו לו. והעיקר כגירסא דפי' הוילאו לו דלומר ממזרע
כ"ש אומריס לריך העברת תער ובה"א א"ל והשתא ב"ה דהתם דלא כת"ק דהכא דאמר אין לו טערה משום דעמיה' דת"ק הכא משום דבמזורע כתיב תהי' ובגזיר
מודה ת"ק והא דפליגי התם אמוראי אליבא דב"ש אי לריך ויש לו תקנה קאמרי או לריך ואין לו תקנה ואמר התם מאן דסבר יש לו תקנה אחיה כר"א דמתני' דאמר
נותן על מקומו. ואמאי מוקי לה כר"א הא ת"ק נמי מודה בגזיר דלא כתיב תהי'. ו"ל משום דת"ק משתגר דס"ל כב"ה דא"ל העברת תער כלל כדפי'. ומתנה אין
לנו סוגיא מוכרעת דלא דרשי תהי': ובר מכל דין יש לי לדקדק בהא דמחלקי התו' והר"ש במתני' דהכא בין נקטע לגידם אף לפי סברתם דטעמא דת"ק הכא
דכפי קרא כדכתיב אכתי' י"ל דלא דמי ליד העדים דכיד העדים שפיר אמרי' בגידם והו' יד שלו דהא אשכחן כמה קראי דכתיב יד וחינו יד ממש אלא כהו נקרא
ידו כמו יורה ישראל את היד הגדולה. הנה יד ה' הו' וכן ויקח את ארצו מידו והי' כיון שכתבו בה היינו ידו. אבל במזורע דכתיב דכתיב ביהונו בין נקטע וכן
גידם ליכא קרא כדכתיב וכן משמא ממילתיה' דשמואל גופי' דנקט נקטעה יד העדים ולא נקט מתו אלא לרבותא אמר לא מעברת תער כלל כדפי'. ואלא אפילו
נקטעה דס"ד דכחו נמי מוקרי יד קמ"ל דכפשי' דרשינן יד ממש שהיתה להם מתהלה ובגידם אין ה"ג דמכשרין דהו' יד שלהם כיון דאיכא כהם וי"ל דזהו טעם הרמב"ם
דלא מחלק במזורע בין נקטע לגידם: ויש לתמוה הא לפשיטא ליה להש"ס התם טעמא דשמואל משום דכפי קרא כדכתיב דלמא טעמיה' נמי משום תהי' ועיכובא
דכתיב יד העדים תהי'. וי"ל מדנקט נקטעה ובגידם מחייב ש"מ דלאו משום תהי' הוא דכל היכא דעיכובא כתיב בקרא אין לחלק כדפי' לעיל. וא"ת תיקשי אשמואל גופי'
אמאי מחלק בין נקטע לגידם והא כתיב תהי'. וי"ל דהיכא דלא אשכחן בגמרא דתהי' דעיכובא אין לא דרשינן ובמזורע אשכחן דרשי לה כפי' דמנהות ובהקמין
כדמיתיה' התו' והר"ש: ורוע דגידם מה שכתבו לעיל דגבי בהונות אין לחלק בין נקטע לגידם וכ"ה דעת הרמב"ם ושלא כדעת התו' והר"ש. איכא כ"מ לענין שמואל
דהתם ודאי בעינן יד ממש דהא בעינן בגובה היד בקיבורת כדאמרי' במנחות ודמי למזורע דבהונות דוקא ואם נקטעה ידו פטור ובגידם באלו למחלוקת זה של
התו' והרמב"ם דלתי' דגבי בהונות מחלקים בין נקטע לגידם ה"ה בתפילין גידם הייב אס נשאר בו תקום כל דהו' זו היא יד שלו והרמב"ם פטור דה"ל אין חילוק
בין נקטע לגידם כמו בבהונות וכל שזהו ששנינו במס' מנחות דף ל"ז מי שאין לו זרוע פטור מן התפילין אחרים אומרים ידכה לרבות גידם ע"כ ובתנא התו' מר אמר
חדא מר א"ל ולא פלוגי עכ"ל ונראה דהתו' לטעמיהו דמחלקי דבהונות בין נקטע לגידם יש לו טערה ה"ה בתפילין גידם חייב דהכא דהכא דלא בעינן קראי כדכתיב
או זרוע פטור בנקטעה אבל גידם חייב דידכה לרבות דזו היא יד שלו כמו גבי יד העדים ומכאן נראה דידך משמעותו כמו יד העדים וכמש"ל. ובמנן אברהם סי'
כ"י הבין דרך אחר כבונת החוס' ותמה עליהם ולפי מ"ש ינחא ומיהו להרמב"ם דגבי בהונות אין חילוק בין נקטע לגידם ה"ה בתפילין דכתרווייהו פטור
לת"ק ואחרים לפלוגי אחי. ובתשובת רמ"א כתב נקטעה ידו מחלית פטור מתפילין כמו בתליה. ועוד שאין לו יד כהה עכ"ל. ותמה במנן אברהם תלמוד ערוך
הוא מי שאין לו זרוע פטור מן התפילין. ולמאי דפי' וי"ל ליישובו שדקדק רמ"א ובתב נקטעה לאפוקי גידם דחייב וזה אין מפורש בגמ'. ומיהו אין נראה שנתכוון רמ"א
לכך מדלא כתב בהדיא גידם חייב שאין דרך הפוסקים לסתום ועוד שכתב כמו בתליה ובתליה לא חילוק ג"כ בין נקטע לגידם. ולכך נראה דלא חילקו בין נקטע
לגידם אלא בהך דפי' נגמר הדין דלתינן ע"ה משום דבעינן קרא כדכתיב אבל בכל התורה ודאי דלא בעינן קרא כדכתיב דכבול תלמודא מרבינן קרא לעכב כדאמרינן
בכל דוכתא חוקא לעכב תורה לעכב וע"ה עליו הכתוב לעכב וכן עובא ופי' לאו ייתורא לא בעי' קרא כדכתיב וכיון דלא בעינן קרא כדכתיב אין חילוק בין נקטע לגידם והא
דמחלק בין העדים בין נקטע לגידם דוקא משום דכפי' לעיל משום והנילו היעה. והא דמיתיה' התם ממתני' דהכא דלא בעינן קראי כדכתיב
מד"ר א"ר ור"ש אע"ג דבמזורע לאו דיני נפשות איכא. היינו לפום מאי דכפי' למיפשט מעיקרא מרחובה של עיר הגדחת דכין ר' ישמעאל ובין ר"ע כפי קרא כדכתיב
אלא היכא דליכא דיני נפשות דלענין רחוב לא כ"מ דביני נפשות דבין כך ובין כך מיקפלי ולא פליגי אלא אי עושין לה רחוב לגונה כעיר הגדחת כס"ף וממוס אכד
ואי אין עושין רחוב נסקלין וממוס פלט. ומ"מ תרווייהו רחוב משכב דכפי' כדכתיב ומיהו פשיט דבעינן קרא כדכתיב אפי' דלאו ד"ל. אהא מסיק דתנאי היא
דר"א ור"ש דמתני' לא כעו כדכתיב. ולענין הלכה משמע דכלל התורה לא בעינן קרא כדכתיב היכא דליכא דיני נפשות. והיינו כר"א ור"ש דאע"ג דת"ק הכא
פלגי לאו דכפי כדכתיב אלא משום דכתיב תהי' לעכב כמש"ל. ודכרי החוס' והר"ש ל"ע:

ר"א אומר נותן על מקומו ר"ש אומר וכו'. ויש לתמוה מ"ש דהני תנאי נבי דלא כעו קרא כדכתיב הא הכא במזורע כתיב תהי' לעכב ואין לומר דלית להו תהי'
לעכב דהא משמע בכל דוכתא דליכא מאן דפליגי בהא. ובהו היה מקום ליישב קושיה החוס' כפי' נגמר הדין דמ"ל להש"ס דטעמא דת"ק דכפי קרא כדכתיב
דלמא משום דכתיב תהי' לעכב ע"כ. וי"ל דאי משום תהי' לא הו' פלוגי ר"א ור"ש דודלאו כ"ע מודו כהא. ומ"מ היא גופה קשיא אמאי לא דרשי תהי' .
ומ"ג

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כיצד מטהרין פרק יד תוספות יום טוב פה ציונים

פסוק השמן מטהר את המצות
שמן זית
וזהו

וכל הכך סוגיות ואפילו יהיו חלק דבצרי טעמא משום דבעין קרא כדכתיב כולן יהיו בעלון לגבי הסוגיא דתהיה. ואפילו לא היה אלא אחת בלבד משום דתהיה משמעות גמור הוא לעכב. וכל אותן סוגיות דאמרי טעמא משום דבעין קרא כדכתיב. משום דלא הו דייקי בתהיה. ולא עלה על דעתא אילו היה עולה על דעתא לא הוי קאמרי הכי לפי שהא משמעות גמור בתהיה שהוא מורה על העכוב. והואיל וכן דאין לדמות עוד נזיר למזורע הלכך פסק הרמב"ם צנור דל"א

הירדשי מהר"ח
פ' תוי"ט ד"ה אין לו
פ' תרה כו'. בכ"פ
הדבור דהא שייך דמואי
שייר כו' עכ"ל. ואפשר
דהא דהני משנה ה'
בא לו אצל האיש ומכך
כו' למה לא תני תנופה
כמו שבכתיב שם רע"ב
וג"כ קשה מאי שייך
כו' אלא וכו' שייך
תנופה וכו' שייך ע"כ
וא"כ שייך תרי מיילי
וק"ל

אע"פ פסקא במזורע דמעכב. ועוד
אני אומר דהכ"מ הקשה על הרמב"ם
האם דנזיר דפסקא שתינו לריך להטביר
תער. שהיא שלא כחמת משתי
הלשונות דתת. וכדחק דפסקא בלישנא
קמא. דאליביה רבינא ור' פדת
לא פליגי ואע"ג דלאותו לשון
אני אומר דהכ"מ הקשה על הרמב"ם
האם דנזיר דפסקא שתינו לריך להטביר
תער. שהיא שלא כחמת משתי
הלשונות דתת. וכדחק דפסקא בלישנא
קמא. דאליביה רבינא ור' פדת
לא פליגי ואע"ג דלאותו לשון

ר"ש אומר. אם נתון על של שמאל
יצא (ע"י נטל) מלוג השמן (ע) ויצק
לתוך כפו של חברו (ע) ואם יצק
לתוך

אליעזר. וכן אין הלכה כרבי שמעון
דאמר אם נתן על של שמאל יאל:
י נטל מלוג השמן. שהעלה את
הלוג עם האשם במקום שחיטתו בצפון
והיה מוזמן גם: לתוך כפו של חברו.
משום

משנה אחרונה

ואין לומר דאי לא צנו
קרא כדכתיב. משום
תהי' בשנותן על מקומן
או על שמאל יואל
דתי' דמכבד היינו
אם לא נתן כלל. דהא
התום פשיטא להו דאי
טעמא דת"ק משום
תהי' ניחא שפיר דאין
לו עברה עולמות ולא
כני צנותן על מקומן
או אם נתן בשמאל
ולא מסתבר דליפלו
בהא. וי"ל דפלוניתיה
הא אי דרשי' כל
התורה בכלל ופרט.
או כריבוי ומיעוט.
דלשכתן בעלמא פלוגתא
דתנאי בהכי בכמה
דוכתי. והבא דכתיב
ונתן הוי כלל ועל
בהיותו הוי פרט
שכ"כ התום כניטין
ר"פ הורק ונתן בידה
ונתן הוי כלל בידה
הוי פרט ושלחה הור
וכלל. והבא ליכא כלל
בתרא. וא"כ אי דרשין
כלל ופרט אין בכלל
אלא מה שפרט וזריך
בהיות ממע והיינו
טעמא דת"ק דאין לו
עברה עולמות. ור"א
ור"ש דרשי ריבוי
ומיעוט ולא ממעט אלא
דשמאל

צ"ה אמרי לריך אלא שיש
נקטי לריך כלפי צ"ה שאמרו א"ל
שער* (צ"ה שמעביר הער) עכ"ד.
אופכא צ"ה לריך וצ"ה אינו
לריך (כפשתא) הוא שאינו לריך כלל
משום דל"א פירוש שהוא כמשמעו
דפרק הוילאו לו ליעקריה. כלל
צ"ה ר"א. ודברי ר"א דהבא שטוין
שניה כי הכא. וה"כ מייחית לה
הזכירו רק דבגמרא הדין שטו'
פסקים. דעדים. דמזורע. ודנזיר.
ג"כ כן צניטה. דהתם נמי כתיב
ואף ע"פ שהארכתי וילאתי קלת
החבור שלא אמנע ענמי מזה
לטהרה. וכ"כ הר"ש אצל התום
בהמות ואזן בימי חלוטיו. אלא
לטומאה. וכן כ"מ נמי בעדים.
שהעידו צ"ה שנקטעו קודם שיהיה
ובדברי הרמב"ם פ"ד דסנה' [הלכה ח']
צנור. צנוי לעכובא אלא דהתם לא
ואזן א"כ שער נמי. ואף לפי הר"ב
ה"ג אינו לריך צנור כפיו כדתינא
ליבטי שער כדכתיב בקרא. וזה
שמאל יאל. וכך העתיק הר"ב. וזבגמ'
(* כד' יואל ג' חיות אלו רק מאל כדפוס אמטריס)

תפארת ישראל בועז

קודם הגדת או א"כ [כפ"ד מסנהדרין]. ולא עוד אלא שצנור שרין
לגלג ראשו ציוס מלאת ימו נזיר פסק הרמב"ם דכשהוא קרא אינו מעכב
[כפ"ח מניין]: ג"ל דכלל מד מהך טעמא אחריתא אית בי' דבעדים
ילפיין

צניק קרא כדכתיב. רק מה לאפשר לקיים דהיינו המתנות
יקיים. ומקום היינו עדיף מזה ששמאל: (ע) ס"ל נמי כר"א
דל"א צניק קרא כדכתיב. רק ס"ל דכיון דיש לו עכ"פ צנור.
אע"פ שהוא בשמאל. אפי"ה הוא עדיף טפי ממקום צנור ימין.
מדאין שם צנור כלל והתורה צנור קאמרה: (ע) הכהן נטל ביד ימינו: (ע) א
כולו לתוך היד. רק כפי השיעור הריך להזלות ומתנות. והשאר מניחו בכלי שהוא בחטו. ומתחלק לכהנים [כפ"ד דזבחים]:
(ע) לתוך קף שמאל של כהן חבירו:

ידי דלא דמי לריבוי אכל כל דדמי לי' לא ממעט כדאמר צ"ה נגמר הדין ד' מ"ו ולהכי ס"ל לר"א דנותן על מקומן הוי דדמי לי' צינית. ור"ש ס"ל דשמאל
הוי דדמי לי' דבתוך ממש הוי והשתא אפילו דרשי תהי' לעכב כיון דהתורה נדרשת כריבוי ומיעוט הוי כמו דכתיב בקרא בהדיא דבדמיו לי' סני. וה"ל השתא היכי
פסקינן הכא הלכתא כת"ק וצ"ה דבבועות מ"ה פסק הרב כר"ע דררשי כריבוי ומיעוט. ולא כלל הוא דכפ"ח דבכורות מ"ח פסק כמאן דררשי כללי ופרטי ועיין
בתוי"ט שם וצ"ה דכתיב דב"ק מ"ה גבי שטפה נהר נמי מוכח דקו"ל כהכמים דררשי כללי ופרטי ולא כר"ע: ר"ש אומר אם נתן בשל שמאל יאל. כך הגירסא
בספרים כאן וכ"ה בת"כ ובמקל מוקמות מיימי לה הכי בגמ'. אכל ברוב המקומות בגמרא הגירסא נותן על של שמאל ויואל. והחילוק בין הגירסאות דאי גרסינן אם
נתן בשמאל יאל משמע דאפילו יש לו תוך ובהיות בימין אם נתן בשמאל יאל. ולפי הגירסא נותן על של שמאל היינו דוקא זה שאין לו בימין נותן בשמאל. וקלת משמע
לישא בגירסת אם נתן דאי גרסינן נותן בשמאל אמאי לריך למימר ויואל דנותן בשמאל לחוד כני בלישנא דר"א. אלא אי קאי אף במקום שיש לו ימנית א"ש
דמ"ל דאע"ג דכתיב ימנית בהדיא אם נתן בשמאל יאל. אלא דבאמת נראה דלדבריה א"ש לקיים כלל גירסא דאם נתן בשמאל יאל י' אמרינן בהדיא
ולר"ש קמייהו בשמאל פסול דליק יד יד ממזורע. אלא דמזורע פסול לר"ש אף בדיעבד. והרמב"ם צ"ה מהל' מחסרי כפרה כתב נותן בימנית ואם נתן בשמאל פסול.
וכתב הכ"מ דפסק דלא כר"ש. וא"ל לומר כן דפשיטא דבהא לא פליגי ר"ש אם יש לו ימנית כדאמר בהדיא בסוגיא דמנחות כפ"י. וגם בקרבן אהרן שנג צוה וע"ש:
י נטל מלוג השמן. מסדר המשנה נראה שלא הוי מפסיק בדבר אחר בין מתן דם למתן שמן. ובקרא נמי כהויתן זה אה"ו מיד ובתור הכי כתיב ועשה את ההטות ואת
העולה. אכל הרמב"ם פ"ד מהלכות מחסרי כפרה אחר מתן דם כתב וא"כ יקריב הטאתו ועולתו ואחר שיתן הדם על הבהמות נוטל מלוג השמן וכו' וי"ט
למה

הגותר כן היטב וזאת
והוא לא נתן שם
לשם

הלופי גרסאות

והרי ר' עובדיה ר' יעקב

תוספות חדשים

במשנה נטל מלוג
השמן והא התיב
הקדים מתן שמן
לנותן דם ימלאנו שמו
אפי"ן דהו יפטר שמו
מאוס דהו יפיק כפסול
דלא שמה יפיק (תוס'
פ"ק דמנחות דף ט')

אליהו רבה

והא לא נתן לא כפר.
דכתיב יתן על ראש
המטרה וכפר משמע יתן
וכפר בזה יפטר שמו
כמפרה אבל לא נתן
לא כפר:

ר"י בן נורי אומר ש'
דכתיב נבי' דל יתן
על ראש המטרה לכפר
ולכפר משמע יתן להראת
כפרה אבל לא נטל והא
דכתיב נמי גבי עשיר
וכפר שאם לא נתן מעלין
עליו כאלו לא כפר:

תוספות רע"ק

משנה י

(י) חו"ט ס"ה כנגד
בקר"ק הר"ש עין
תוספות כנחות ד' ע"ד
ע"ב ד"ה איכא מתנות.

משנה אחרונה

למה הכנים מעשה
הקטנות והעולה באמצע:
לתוך כף עלמו יא.
הכא ודאי לא מעכב

נותן על של שמאל ויולא. וה"ג בזויר פ"ו דף מ"ז:

י כנגד בית קדש הקדשים. כתב הר"ב ולא שהיה מכניס
את השמן בהיכל כו' דהא לא כתיב והביא את
השמן אל אהל מועד. כדאשכחן בהזאות הפנימיות. הר"ס [י]:

והנותר מן השמן אשר על

כף הכהן יתן וגו'.
והנותר מן השמן אשר בכלי. תנין
ליה בספ"י דזבחים: **לא** כפר.
דכפרה אמתתה הראש כתיבה. רש"י
פ"ק דזבחים דף ו': **שירי** מזה
הן דכתיב והנותר. הלכך הו'
כשפיכת שירי דם החטאת דלא מעכבי
כדתנן בזהוהו מקומן. רש"י סס:

ומעריין עליו כאלו לא כפר.

פ' הר"ב קמי שמיא כו'.
גמ' דזבחים (סס). והע"ג דחינין.
כ"ל דלמסקנא יהוה דחויא בעלמא
הוא. והיינו דלא כתב הר"ב כפי'
הר"ס. ואין להאריך בזה:

***חסר** הלוג עד שלא [ילק]
ימלאנו. כתב הר"ב ולא

משום דכתיב וילק על כף הכהן משמע שהכהן העושה
את ההזאות. היה וילק על כף כהן אחר: כנגד בית קדשי
הקדשים. משום שנאמר שבע פעמים לפני ה'. ולא שהיה
מכניס את השמן בהיכל לזאת כנגד הפרוכת. אלא בעזרה
היה עומד והיה הופך פניו לנגד בית

קדש הקדשים וזוהו על קרקע העזרה:
על כל הזאה מביולה. על כל פעם
שמה. מובל אלבעו בשמן. ולא
שיטבול אלבעו פעם אחת. וזוה
מאותה טבילה שמים ושלג הזאות.
דשבע פעמים חטבילת אלבעו נמי
קאי: בין שנתן בין שלא נתן כפר.
טהר גברא: ומעלין עליו כאילו לא
כפר. קמי שמיא שלא עשה מזהוהו
המוזכר ואין הלכה כר' יוחנן בן
נורי: דהוה הלוג. שמן של מזורע:
עד שלא יצק. לכפו השמאלית.
ימלאנה. ולא אמרי' דקבעה ליה
הלוג

עליו כאילו לא כפר עו'. חסר הלוג עד שלא יצק עו' ימלאנו עו'
משיצק

מלאכת שלמה

חסר הלוג וכו' במקום ר' שמעון ואין בידי הכרע. ומ"מ דברי ר'
יעקב במקום דברי ר' עקיבא. וראיתי שהג"ה הר"ר יהוסף ז"ל והנותר
בשמן אשר וכו' וכן אמת כי פסוק ראשון הוא בשמן אך שם אין כתוב
לכפר אלא וכפר א"כ ה"י לו להג"ה ג"כ וכפר אם נתן וכו' דוק. והוא
ג"כ הג"ה ר' יעקב:

מזורע

תפארת ישראל

ילפינן הכי מדכתיב יד העדים. וכס"ס סס. ר"ל דוקא אם ה' להם יד
בשעה שהעידו [או בשעה שנעשו עדים דהיינו שעה שראו העדות] בעיני
קרא כדכתיב. אבל כשמיד בתחלה לא ה' להן יד. לא הנריכה תורה
כן: אבל הכא במזורע. דלא כתיב על יד המזורע או על כף יד
המתטהר. רק פתח על כהן וידו כתיב. משמע אפילו לא ה' לו מעולם
נמי בעינין קרא כדכתיב: מיהו דוקא בהך חרתי. בעדים שעושה
החוטא תלוי בידן של עדים שזה נעשה עי"ו. וכ"כ במזורע הבאת
האשם לטהרתו תלוי בנתינת דמו על בהגות להכי בתרתי' אמרינן בעינין
קרא כדכתיב. מדתלוי דבר שנתבעל בדבר אחר שלא נתבעל:
אבל בזויר שאין לנגות שערו שנתבעל שום שייכות עם הבאת קרבנותיו
שלא נתבעלו. לפיכך אין לנגות שערו מעכב כלל התיורו. דרק
הבאת

דלא כתיב לכן אחר בהדיא ועוד דכתיב הכי כתיב וטבל את אלבעו הימנית מן השמן אשר על כפי השמאלית. משמע מתוך כף עלמו: כנגד בית ק"ק. פ' הר"ב
דכתיב לפני ה'. ועדיין לא שמעינן דכנגד בית ק"ק דהא כל העזרה מיקרי לפני ה' להשמרתו בשער נקנור נמי לפני ה' כתיב ב' ובכמה קראו והקריבו לפני ה' ושחט
אותו על ירך המזבח לפני ה'. וטבלו בעזרה וניהו אבל כנגד בית ק"ק מ"ל. ונראה דילפי' הזאות אלו מהזאות דפר כהן משח דהכא שבע הזאות באלבעו כי התם
ובת"כ נמר אלבעו שהיה המיומנת מאלבעו דהתם. ונמרין נמי להזאות מהתם דכתיב זהו את פני הפרוכת. וכן ל"ל בשבע הזאות של פרה פ"ג דפרה מ"ס
דהמר התם נמי כנגד בית ק"ק ובקרא לא נאמר רק אל פני אהל מועד אלא דנמר מפר המשיה: שנאמר על מקום דם האשם. האף קרא בשרשה תניינא גבי דל כתיב
ובקרא כתיב על דם האשם. ונראה דניחא ל' לאחויי מקרא תניין דמזורע ויתר כמו שדרשו מנין שאם נתקנה דם נותן על מקומן ת"ל על מקום וכו'. אלא שיש
לדקדק למה האריך התנא בלשגו ותני מקום שהוא נותן את הדם סס וכו' ובקרה ה"ל למיתני נותן את השמן על מקום הדם. ואפשר לומר דאנן אורחי' קמ"ל מלחא
אחריתא דמתן השמן הוא ג"כ בשער נקנור וטס עומד המזורע כמו במתן דם ללא נימא לאחר מתן דם אינו מחוסר כפורים וכןכס לעזרה קמ"ל מקום שנותן את הדם
סס נותן את השמן כלומר שעומד במקומו הראשון בשער נקנור ואינו נכנס לעזרה כפורים שיעדין מחוסר כפורים הוא עד אחר מתן השמן וכו"כ התוס' בזבחים ד' ו' דלכל
הפחות נריך מתן דם ושמן לבהגות קודם שיהא מותר בקדשים כדאמרינן לכל קרבנס לרבות לוג שמן של מזורע עכ"ל. ובס' שפתי חכמים כתב גבי הזאות דכתיב
לפני ה' דהיינו בתוך עזרה דעכשיו אינו עוד מחוסר כפורים עכ"ל ונ"ל ח"ל דכפי' לקודם מתן בהגות הוה מחוסר כפורים. אבל מה שפ' רש"י גבי הזאות לפני ה'
כנגד בית ק"ק משום דילפינן להו מהזאות פר כהן משח כדפי' לעיל: יתן על ראש המטרה לכפר. האף קרא נמי בפרשה תניינא כתיב גבי דל ובקמייתא בשער
כתיב וכפר. ונראה דלר"ע מיתני מקרא תניין דמשמע ל' דלפרושי אתי דהא דכתיב בשער וכפר לא תימא שכבר כיפר להכי מפרש הכא לכפר שזה בא לכפר
ואם לאו לא כפר. ואפשר נמי דלכפר משמע נמי לא כפר כדאמר בפ"ק דנדרים לחולין לא חולין. ונראה שהתא דהכא ס"ל לר"ע שירים מעכבין ובס' הוציאו לו
ד' ס' א"ר עקיבא אם כפר כלה דשירים לא מעכבי. דהכא קרא כתיב לכפר. וריכ"ל סבר דמקיימין עמי הכתובים דבקמייתא כתיב וכפר משמע שכבר כיפר קודם
מתן הראש ובקמייתא לכפר משמע עליו וכו': עד שלא יק ימלאנו. פ' הר"ב דלייקה קבעה. כל קביעות דמנחות כלומר שנוקק זה לזה ואינו יכול לנטות קאת
ממנו להביא אחר תחתיו לפי שהקבעו יחד. רש"י פ"ק דמנחות ד' ט'. ונריך לדקדק במאי קמפלגי ר"ע ור"ס. וי"ל דר"ע לטעמי' דס"ל כפ' נגמר הדיון ד'
מ"ה דבעינן קרא כדכתיב גבי רחובו של עיר הגדחה וממלא יניקה מעבדת והלכך קבעה. ור"ס לטעמי' דלומר לעיל נותן על של שמאל דלא בעי כדכתיב
ויניקה

נגעים כיצד מטהרין פרק יד תוספות יום טוב פו

ישר חלוק עומים בו מניח
ט ט"ו סס
יא מצורע קדש ע כהנים.
ח עניניו י"י אחר
האשם ט"ו סס פיה ס"ד :

הלוג שהוא כלי שרת. אלא יליקה קצעה: עד שלא נתן. קצע מתנות דכבר ר' שמעון מתן שבע קצע ולא יליקה. ואין הלכה כרבי שמעון: י"א הכל הולך אחר חטאת. דבטחטאת ועולה חלוק העשיר והעני. דעשיר מביא מן הבהמה. ועני מביא מן העוף שתי תורים או שני בני יונה. הלכך אם בשעת הקרבת החטאת היה עני והביא חטאת העוף. אע"פ שהעשיר אח"כ. משלים קרבן עני ומביא עולה העוף. וכן אם היה עשיר והביא חטאת בהמה. אע"פ שהעני לריך להביא עולה בהמה: רבי יהודה אומר אחר האשם. דבאשם שוין עני ועשיר והוא ראשון לקרבנות המלורע. ומיוחד לטברסו יותר מכולן. ושניהם מקרא אחד דרשו. דכתיב (ויקרא י"ד) אשר לא תשיג ידו בטברסו. ר"ש סבר. דכר המכפרו והוא החטאת. ור' יהודה סבר

חילופי גרסאות
ר' שמעון דרשו ר' ישמעאל :

אליהו רבת

יא העני והעשיר כו'.
תלתא קראי כתיבי
אשר תשיג ידו מאכל
תשיג ידו את אשר תשיג
ידו. אשר תשיג ידו ממחלה
אשר תשיג ידו ממחלה
כשהיא מלורע ואתר כך
קודם שהביא קרבנותיו
העני כרי העשיר והעני.
מאשר תשיג ידו מקאת
אשר תשיג ידו שהביא
ידו במקאת קרבנותיו
ואת"כ העני. את אשר
תשיג ידו. את אשר תשיג
ידו היום ובשעת מלורע
היה עני כרי עני והעשיר
מאלו שלשת כתיוב :

משיצק פ) יביא אחר פא) בתחלה .
דברי ר' עקיבא. ר"ש אומר חסר
הלוג. עד שלא נתן פב) ימלאנו .
משנתן פג) יביא אחר בתחלה פד) :
יא מצורע שהביא קרבנו. עני פה)
והעשיר. או עשיר פו) והעני. הכל הולך אחר חטאת פז)
דברי ר' שמעון. ר' יהודה אומר. אחר האשם פח) :

מזורע
מלאכת שלמה

שאינו מביא לפרים אינו יכול לגלח ושם בכריתות סתם לן תנא במתני'
דהתם כר"ג גם בת"כ סוף פרשה ד' דפ' מלורע סתם לן תנא כר"ג
אע"ג דסתם ספרא ר' יהודה. וביד ה' מחויב פ"ה ס"ו ע' כתוב
שהביא. ופסק כר' יהודה דהכל הולך אחר האשם שם ה' בשעת
שחיטת האשם עשיר ישלם קרבן עשיר ואם היה עני ישלם קרבן עני
וכתב

משנה אחרונה

ויליקה לא מעבדא ולא קבשא. א"כ י"ל הכא דכתיב תהי' לטיובא ס"ל לר"ע דיליקה מעבדא וקבשא. ור"ש סבר דטיובא הוא בעבודה ולא במכשירי עבודה דה"ל אחר דפי ערף בקלפי ד' ל"ט דחוקה לטיובא לא קאי אלא לעבודה והגולה לאו עבודה היא ואמר התם לר"ג הגולה לא מעבדא וה"ה יליקה דהכא דלינה אלא מכשירי עבודה. והא דתנן לעיל יאק לתוך כף עלמו יא דמשמע הא אם לא יאק כלל לא יא. אחאן לר"ע : יא הכל הולך אחר חטאת. פי' הר"ב דבטחטאת חלוק עני מעשיר. כלומר אשר לא תשיג ידו בעהרתו משמע מה שתלוי בהשג יד. ור"י סבר אי הוה כתיב לקדמרת לשהת דכתיב בעהרתו משמע דבשעה שביא קרבן המטהרו והוא האשם ונראה דלאו

יא מצורע שהביא וכו' בכריתות פ' ארבעה מחוסרי כפרה דף ט' מלאתי מונה מלורע שהפריש קרבנו וכו' והכי מוכח ג"כ שהיא הגירסא מפי' הראב"ד ו"ל ומפי' הר"ה ו"ל דכ"פ שני דקטסי ע"ש : והניא עלה התם כבולה תלתא דוכתי ר' אליעזר בן יעקב אומר הכל הולך אחר לפרים דס"ל דבר הגורם עהרה דהיינו לפרים שכל זמן

תפארת ישראל ביני

אחר שחזר ומילא הלוג לריך להניפו : פ) דהיינו אחר שהתחיל וילק תוך כף הכהן עד אחר שנתן ג' מתנות הבהמות . ומשמע אפילו לא חסר השמן שילק לתוך הכף. רק מתשמן שנשאר בהכלי אחר שילק : פא) דיליקה קצעה ל' שכשיחבר אח"כ נפסל הנשאר. מיהו ההזאות ונתן הבהמות כל חד מזהו כפ"ע הוא. שכשנחבר אחר שילק קודם שגמר ההזאות. מביא לוג אחר ומתחיל מתחלת ההזאות. אבל אם נחבר אח"כ. או קודם גמר מתן הבהמות. מביא לוג אחר ומתחיל רק מתחלת מתן הבהמות : פב) ר"ל עד שלא התחיל ליתן המתנות : פג) ר"ל משהתחיל ליתן מתן הבהמות וקודם גמרן [ודלא כה"ר] : פד) אבל א"כ טוב להתחיל מתחלת המתנות. מן ממקום שפסק שם הוא מתחיל [ו] : פה) דעני שאין לו בכדי לקנות ג' בהמות כ"ל. מביא רק כבש ח' אשם ולוג שמו. וב' תורים או ב' בני יונה ח' לחטאת וח' לעולה. וזה ה"ה עני. והביא קלת מקרבן עני. דהיינו מהעופות. ונתעשר : פו) ר"ל או עשיר שהביא קלת מקרבנות עשיר. דהיינו חטאת או עולה מבהמות. ונתעני : פז) שלכתחלה לריך להביא קודם להעולה. וכמתן החטאת לריך שיהיה ג"כ בעולה. וכשיליה קינין. וא"כ אם ה' אז עני. והביא אז חטאת העוף אחר שהקריב אשמו. ואח"כ נתעשר. מביא עולה העוף שחיבו. כאלו עדיין הוא עני. ואם בשעת הבאת החטאת היה עשיר [היינו שה' לו כל כך מעות ע"פ כדי לקנות ג' נאמות]. והביא האשם והחטאת בהמה. אע"ג שאח"כ נתעני. אין לו טהרה עד שיהי לו מעות כל כך כדי שיוכל להביא עולה בהמה : פח) דבאשם עני ועשיר שוין. וגם הקרבת האשם הוא שמכשירו לאכול קדשים [נעדין י"ז כ']. ואף דגם החטאת מעבדו מלאכול בקדשים [נעדין כ"א א']. עכ"פ מהאשם ניתן ההזאות והמתנות. ועוד שמנתו מתחיל ההכשר. והכי

למימרא דאשם מטהר ולא החטאת. דחטאת נמי ודאי מטהרת כדאשכחן ביולדת וכפר עלי' הכהן וטהרה ומהתם ילפי' לכל מחוסרי כפרה כדתנן לעיל מ"ג שלם טהרות במלורע ושלא ביולדת. וכן האשם לאו דמטהר ולא מכפר דליהו נמי מכפר כדמוכה פס"ה דערבין. אלא שהאשם עיקרו לטהר וחטאת עיקרו לכפר. ויש לתמוה על הרמב"ם פ"י מהל' נזירות שכחא אשם אינו מעבד לטהרה המלורע ע"כ. וח"א לומר כך דהא אמרינן מי שאין לו בהונות אין לו טהרה עולמית וכו"כ רש"י בפסחים ד' י"ג ס"ג א"כ אשם לא מעבד הרי חסר אדעתין דאשם לא מעבד הרי עיקר הטהרה תלויה ב שמתנו לבהונות ע"כ. והיינו כדאמרינן במתני' דבר המטהרו הוא האשם וכו"כ התום בנזחים ד' י"א דלכל פהות לריך מתן דם ושמן לבהונות שיהא מותר לאכול בקדשים ע"כ. וכבר השיג הראב"ד ר"ה לרמב"ם שם בזה. אבל כפ"ה דנזיר משמע מדברי התום ומדברי הר"ב שם דס"ל ג"כ הרמב"ם ו"ע. ובס"ל ג"כ שני מלורעים שנתערבו קרבנותיהן אמרינן בתם' נדה ד' ע' דתקנתא

יב מצורע עני יומא מה
כחיות כח מיי' עס
ה'ט' ועשירי שהביא ע'
יבולמי ימיר פ'ח ע"כ
מביא אדם ע"י ע"כ
יב"י מה שנתן ה"ט'
אף ע"י אשתו נדרים לה מיל'
נד נ"מ קד' יבולמי יבמות
ע"כ ה"ט' נחמט פ"ד א"ל
שט"ס פ"ב ה"א מ"י פ"ט
מה' אגמ"ט פ"י :

יב יצא. כח"כ יליף מדכתיב תורת לרבות וכתיב זאת
מיטעמא. ומסתברא דרבויה לעני שמביא קרבן
עשיר ומיטעמא לעשיר שמביא קרבן עני : מביא אדם ע"י
בנו כו'. יליף ליה בה"כ מדכתיב אשר בו נגע לרעת (כן הוא
בר"ט) *ונ"ל דמסיפא דקרא דריש.

דכתיב אשר לא תשיג ידו בטהרתו
דאף ע"ג דדרכו מיניה במתני'
ללעיל להכל הולך אחר מטאת .
לר"ט. ולר"י מצטברתו נפקי להו .
אכתי לא לכחזב אלא זאת תורת
אשר בו לרעת בטהרתו . מחי אשר
לא תשיג ידו . חדא דהא הך פרשה
בואס דל הוא מייירי . ותו דמדולא
כתיב בפרשה ללעיל דמייירי בעשיר
זאת תורת אשר בו נגע לרעת לא
ה"ל לכחזב כאן אשר לא תשיג ידו . והוי קאי
זאת תורת וגו' על ז' הפרשיות . על זו ועל הקודמת . אלא לרבויה אהא
שהעשיר מביא קרבן עני בשביל העני . וה"ק קרא אשר בו נגע לרעת אשר לא תשיג ידו דלולין בתריה דההוא דהית
ביה הנגע . שאס הוא עני אע"פ שהמביא קרבן בשבילו הוא עשיר . לא חולין אלא אחר אשר בו הנגע . ומסתברא לי דזה
דוקא כשהעשיר מביא בלא קבלת נדר להביא קרבנו של מלורע דהא [ההית] חן במשנה ז' פ"ד דערבין שאע"פ שהמלורע
עני מביא קרבן עשיר אלא לפי שלא מלאתי להרמז"ס שהעתיק למשנה דהכא . וכחזב בסוף הלכות מחוסרי כפרה להביא
דערבין ש"מ דס"ל דהא דהכא נדחית מקמי ההיא דערבין : ר"י אף ע"י אשתו מביא כו'. ארישא מהדר דקתני עשיר
שהביא קרבן עני לא יאל . קאמר דאף ע"י אשתו כו' וברייתא מתניא בזה . ומיייתי לה בגמ' ר"פ ט' דב"מ (דף
ק"ד) ופ"ד דנדרים דף כ"ה . ופ"ד דמזיר דף ל"ד . וגרסו' אדם מביא קרבן עשיר על אשתו * [ופירש"י] וחין
יכול לומר היא חין לה כלום ותפטר בקרבן עני . ועיין לקמן : מביא קרבן עשיר . בה"כ יליף לה נמי מוזאת : * [ובן] כל
קרבן שהיא חייבת . כגון דלידה וויצה וסוטה חייב הבעל להביא על אשתו אבל אם אכלה חלב או שחלה שבת

תוספות חדשים

יב בתוי"ט ד"ה מביא
כו' ש"ל מציאתי
כו' ונמסר מנט שפתיקו
כפ"י מה' שגנות דין ו' :
יב בתוי"ט באותו
דבבור בהתיא
דערבין . ולי נראה דגם
הרמז"ס ס"ל דיש חילוק
כיון נודר להביא וכן מביא
בשבילו לתשלומין והא ללא
השתק לזה משום דמתן
על מה שפסק בפ"ד מה'
מתנתו ע"ש דלר"י שיש
לו חלק בעדה למתנה
אשה ילקוט נו' ואשתו
אחרי כו' והרמז"ס הוא אף
פ"ט שהא קרא עשיר
ומחייב בלקט אפ"ה ע"כ
הוי עניים . כך מפרש
הטעם בכ"מ דף י"ב פ"א
ואף ע"פ דגם חוקי רבא
ע"ש דעשו ש"זי וזהו
כוונה היט לשמאל דס"ל
שאין לקטן אום וזה אכל
הרמז"ס ספק בפ"ו מה'
גזילה כתיב וחתן דלפי'
גדול הסמוך על שנתן
אביו מליאתו לאכ וסעס
משום איבא אכל בקטן
ואיני סמוך על שנתן אביו
מליאתו לעלמו דיש לו
זכי וא"כ ע"כ ס"ל טעם
הכ"ל דלשון ונתי נחשבים
עניים . ודוק כי כיון הוא :
(ממכורש"י ע"כ)

עני

שני

יב מצורע עני שהביא קרבן עשיר (פ)
יצא (ז) . ועשיר שהביא קרבן עני לא
יצא . מביא אדם (ז) על ידי בנו (ז) .
על ידי בתו . על ידי עבדו ושפחתו .
קרבן עני . ומאבילין בזבחים . ר' יהודה
אומר . אף על ידי (ז) אשתו מביא קרבן
עשיר . וכן כל קרבן שהיא חייבת (ז) :

מלאכת שלמה

וכחזב מהר"ק ז"ל עס דלא חז דלראב"י כיון שלא נשנה במשנה :
יב ר' יהודה אומר אף וכו' . בנדרים פ' און בין המזדר דף ל"ה
ובגזיר בפ"ד דף כ"ד ברייתא ומסיים בה וכן כל קרבן
שהיא חייבת שכן כותבת לו בסובר שעל כותבתה בעשה שהיא מוחלת
לו כל החירות שיש לה מקודם ויש בכלל לשון זה אפילו קרבנות ואיתא
נמי בתום' דסוטה ס"פ היה נוטל ובמניעא פ' המקבל דף ק"ד היא
* בנותה דהא דאמר ר"י אף ע"י אשתו לא קאי אדלעיל ע"י בנו וכו' . דהתם מביא

אליהו רבה

יב עני שהביא קרבן
עשיר יצא . שא'
זאת תורת אשר לא תביג
ידו תורת לרבות כל
התורות הכתובים למעלה
בין תורת העשיר בין
תורת הלב נגע באשר
לא תשיג ידו שאס הניא
קרבן עשיר יאל :
ועשיר שהביא קרבן עני
לא יצא . שאמ"ר
זאת למעט באשר לא תשיג
טוגה דין טיטה אבל
בעשיר אינו טוגה דין ע"י :

תפארת ישראל יבין

והכי קיימא לן : (פ) כגון שנתנו לו במתנה . או שהלו לו :
(ז) ואפילו לכתחלה שרי . רק חיידי סיפא נקט נמי ברישא יאל :
(א) ר"ל אדם עשיר רשאי להביא : (ב) אס היו מחוסר"ס
לרביעין קרבן לטהרתן . מביא עליהן קרבן עני . אע"פ שהוא
עלמנו עשיר . עכ"פ תשצין לבני זבוח כעניים . מולחין להס
רק מה שיתן להס הוא : (ג) האו אף לאו אבנו ובתו וכו'
ללעיל מינה קאי דהרי בהנך רשאי להביא קרבן עני . אלא
ארישא קמהדר דקתני דעשיר שהביא קרבן עני לא יאל . קאמר
ר' יהודה דאף באשתו חייב להביא קרבן עשיר . מדכנפשו דמי .
מביא עבורה קרבן עשיר . וה"ס שחייב להביא עבורה כל

משנה אחרונה

דתקנתא דר' יהושע ליתא אלא לר"ט דסבר דיכול להביא אשט בתנאי לית ל' תקנתא אלא חש מעכב : יב עני שהביא קרבן
עשיר יאל . בתם' כריתות ד' כ"ח יליף לה דכתיב זאת אשט וכתיב תורת לרבות ומסתברא לרבות עני שהביא קרבן עשיר . ונראה
דהא דעני שהביא קרבן עשיר ל"ז ריבויא דמתי תיתי ללא יאל ואדרבה הא אחרין תע"ב . אלא משום דכתיב זאת למעט עשיר ריבויא ועוד דבמלורע כתיב
תהוי . ונ"ל דלפילו לרבי דאמר פ"ג דמנחות מ"ה קטן והביא גדול לא יאל הכא קרא גלי תורת לרבות ומכא לא ילפי' לנודך דהתם כתיב בכל הוולא מפי יעשה :
מביא אדם ע"י בנו ובתו . נראה מדלא קתני סתמא מביא אדם ע"י אחרים קרבן עני אלא דוקא בכנו ובתו דבמנחות על שלחנו מייירי וכההיא מתני' דפ"ק דב"מ
דתני כנו ובתו ומוקי לה במנחות על שלחנו והכי משמע הכא דומיא לעבדו ושפחתו . וקתני נמי ומאכילין בזבחים ולא קתני ואוכלין משמע שמאכילין משלו . והלכך
מביא עליהם קרבן עני . ולא דמי להא דתנן פ"ד דערבין מלורע עני ומדירו עשיר מביא קרבן עשיר דהתם איהו גופי' משיל נפשי' לחיובא ומחייב עמנו והוא עשיר
לא שיק למומר דתני רחמנא עליו כיון דעשיר הוא ומעיל נפשי' במה שלא חייבתו התורה . אבל זה שמביא על אוחן שממוכים על שלחנו על כרחו לריך להביא שלא
יעמלו הערותיו על שלחנו ובהא י"ל דחס רחמנא עליו . ותוי"ט הילך בין מקבל בנדר ובין שלא בנדר ואין בזה טעם לחלק . גם מ"ס שהרמז"ס לא העתיק משנתנו
זו לא ראה בפ"י מה' שגנות שם העתיקה : ובן כל קרבן שהיא חייבת . לעיל גבי בנו ובתו תני מביא קרבן ומאכילין בזבחים משמע דוקא קרבן לטהרה ולא לקרבן
בפרה והכא תני כל קרבן משמע אף של כפרה וכו' התום' מן הירושלמי בפ' המקבל דף ק"ד . אבל הר"ס הביא כאן דרשא דספרי דדוקא לטהרה מביא ע"י אבל
אכלה הלכ ומללה שבת לא ומסוק התם מרבה איני את אלו שהן לטהרה ומוליא איני את אלו שהן לכפרתה ע"כ . משמע דמסתברא יש לרבות אלו של טהרה יותר .
(א) בדי' ליתא ז' אלו תיבות . (ב) בדי' ש"ה ובר"ד ליתא תיבת ידי ונח"ד תיבת ידי מוסגר .

ובאה

יג שני מצורעים נקב עי' יושבתי מיר' תה' ט"ז ע"ה פ"ה כ"י

משנה אהרונה

וגראה כדפי' לעיל משום דטהרתה הס דברים הנגועים לבעלה והס לזרובי שלא תעמל עהרותיו. ועוד י"ל למיירי שמביא עלי' שלא מדעתה והלכך לכפרה לא מהני אלא מדעתה ה"ג אמרין במס' נדרים דף ל"ה הכל יריבין דעת חז"ן ממחוסרי כפרה והשתא י"ל דהספרי ואירושלמי לא פליגי דביבובלמי מיירי מדעתה ובספרי ועל הרא"ש קשה דכאן כתב בפירושו כהנא דספרי ובפירושו לנדרים דף ל"ה שס כתב אפילו חלה חלב. והתם אין לפרש מדעתה דהא אמר מביא על אשתו שואה. ומ"מ סתמא דמתני' משמע דמביא הכל בין לטהרתה בין לכפרתה וכן העתיק' הרמב"ם ללשונה פ"י מהל' שגגות ותו"ס גס בזה לא ראה דבריו וכן משמע מדקתני שהיא חייבת ודייקי החוס' בפ' המקבל והר"ן בנדרים דוקא שהיא חייבת לאשוקי נדרים ונדבות שלא תקיימו ותפסידו בכל יום ע"כ משמע דשאר כל הקרבנות מביא :

יג (ג) שני מצורעים (זו) שנתערבו קרבנותיהם

יבין

[ומה שזכיר הר"ש שם קרבן טוטה חייב לטבול. לא ויתוי לבנין דזה איש מיובא דירי' מדהוא בעל. וקרבנות יור. אלא חסרה חייבתו בפירוש להביאן. ואם חלסה היא להביאן משלה לא יבא אלא תוס' לו. משא"כ בקרבנות יור' של. אם יש לה. מוכל להביאן משלה. כי מיובא דירי' הוא. וי"ע.] אבל קרבנות שחייבת לכפרה בלבד. כגון שאכלה חלב או דם וכדומה להר"ש האל. פטור הבעל מלהביאן. אבל להרמב"ם [פ"י משננות] חייב הבעל להביאן. וממסנה שלנו יש קלף רחיה להרמב"ם מדקתני וכן כל קרבן. והע"ג דמה שמתחייב א"ע בנדר וגדשה לבי' הבעל פטור. אין על זה קושיא במה דאמרין דקרבנות שגדרה היא פטורה. י"ל הרי ממקומה הוא מוכרע. דהרי מתני' בקרבנות שחייבת קאמר ור"ל אבל לא בקרבנות שהשחייבה היא א"ע בעלמה: (ג) אמר המחבר בזיעת אפי' אכלתי לחם פי"ד משנה י"ג. כי משנה חמורה היא. ורבותיה נוייקטו בכל מקום ובכל עת. וזהו השמיטין דרם מפי עולליהם. ואפי' העלבו מוטל על חלס. יחזרו נא ישראל אם אלה העיקים אומנינו אשר תמיד בחיקם ינשאתו נמטל לכל דרך לא סלולה. פה נעשונו כעטלף ערום מושלך על שפיס בדרס ד' לזאות. איש אמלא מנוח להניי כף רגלי החלב לפרש המשנה הקדושה. ומאין יבא עזרי. אם לא מד' עושה שמים וארץ מתין. דהנה ראו נא דבמשנתנו ה"ל אמרין שים שנתערבו קרבנותיהם. וקרב קרבנו של א' מן. ואחתי נשמע קול ענות הלושה בשאלה. איזה מקרבנותיהן נתערבו. ואיזה קרבן של א' מן סוקרב. והנה אין גס אחד מרבותיה שנטו על ז' שאלות אלה. זולתי בעל הפיל. ה"ג דתו"ס שמשנה מלה משפתותיו שזענים נטפות עור. הוא אמר ויהי. וי"ל שקרב קרבנו של א' מן דהיינו השמאל עכ"ל. וזה פטור דבשמאל ודלוי איירי. דינגד עליו רישו. דהיינו דמתשובת ר' יהושע ודלוי מוכח. דהאלכסנדריו' עבוד השמאל שלנו. שכבר הוקרב בעוד חצירו חי. ואין ידוע אם שלו או של חצירו הי'. אולם מדמשמע מדברי רבנו. שלא יוכל במלת קרבנו רק שמאל. כפי הגרסה דיוק בן רבנו. משום דמלת קרבנו דקאמר תנא. רק חדא משמע. אולם אם לבק' מתצוין רבנו אין הוכחה מוכרחת. דהרי כבר מלניו בקרבן משא"כ בפ' גאל. דכתיב גבי כל א' הקריב את קרבנו. וסופר ומונה אח"כ כ"א קרבנות שהקריב כל א' מן. הלמא דמלת קרבנו גס מיובא משמע. ובל"ז יש לדקדק דאי מיירי שהקריב רק השמאל מי סני לוי להשתא למקט מלת שמאל. ולמה לא נקט בפירוש והקריב שמאל של אחד מן. ויהיה איך שיהי'. אכתי לא פי' לנו רבנו. מה כלל במלת שנתערבו קרבנותיהן. אי יומא דמוקי לה כדמוקי למלת קרבנו דהיינו שנתערבו רק ז' השמאלות. אבל האשם והעולה לא נתערבו להן. א"כ קשה מה מקשה הש"ס על זה (מה דע"א) והאיכא אשם. ומה קושיא. וכי מי מעכבו מלהקריבו. והרי האשם לא נתערב ויכול שפיר להקריבו. ותו מה משני שמאל שקרב אשמו. וכי מי מכריחתי לאוקמא שכבר קרב אשמו. הרי לא נתערבו השמאלות. ויכול השתא להקריב אשמו. ואדרבה עפי' הו"ל שלא קרב אשמו. ויקריבו השתא אחר שיכחוב נכסיו לאחר. וזהו יסמור קושיא רב שמת. דהרי באופן כזה קבעו האשם בעניות. ואי נימא לאידך גיסא דמלתא פי' רתו"ס במלת שנתערבו קרבנותיהן. דהיינו שנתערבו השמאלות וילמד תחתון מעליון. דהיינו קרבנו דנקט תנא בחר הכי ממלת הרבנותיהן. דשתיין רק מתעללות מיירי. אלא ש"מ דס"ל לרבות"ו. דלעשרבו קרבנותיהן דמשנתנו. היינו שנתערבו כל ה' קרבנות שחייב כל א' בקרבנות של חצירו. עכ"פ קשה כיון דכל ספיקת אנשי אלכסנדריו' רק עבור השמאלות הי'. וכדמוכח מתשובת ר' יהושע להס. למה הי' להס לתאר השאלה שנתערבו

תפארת ישראל

יבין

להס גס שאר הקרבנות. עפי' הו"ל למקט שנתערבו השמאלות. ותו קשה א"כ ממ"ל סיכו איירי. אי שהי' האשם והעולה מפורשים דהיינו שפירש כל א' מן איזה מן יהי' אשם ואיזה עולה. ונתערבו אח"כ ג' המפורשים של א' ב' המפורשים של חצירו. וממלא שיש בכל א' מהשמות המעורבים ז' ספיקות. אחד אש הוא אשם או עולה. והספק שב' אש הוא שלו או של חצירו. ואף דגס ז' השמאלות שלהן נתערבו. אפ"ה משום שהשמאל נקבה היא ולא הי' יכול להתערב עם איך שהס כריס. לפיכך לא הי' זב' השמאלות רק ספק א'. היינו שלא ידעו של מי הוא. והיו יכולין שפיר להקריב מז' השמאלות שמאל א' שמהי' לשם מי שהיא שלו. ואח"כ מת' א' מן. וממלא שלא ידעו מהי אש הקריבו שמאלו או לא. עכ"פ אכתי קשה מה מקשה הש"ס והאיכא אשם. ומה ק' הרי כיון שנתערבו השמאלות והעולות המפורשות יחד. כולן ירעו עד שישתאבו וימכרו ויביאו מהדמים כל קרבן שנתערב. וכפי דמי היותר מובהר מלוחן שזמנו [וכתב"ס פ"ז עפ"י: ד"ה ע"א]. וא"כ הי' יכול לעשות כן ויקריבו אשמו לשיומו וגס אם לא ירלה להמתין כך יכול להקריב אשם אחד מיד דהרי כל השמאלות נדחו לרעיהו. רק לכשיומו הגך יפול כל מעותיהן לנדבה [כתב"ס שם ע"א]. וא"כ מה זה ק' והאיכא אשם. ומה מתוך שהקריב אשמו. והיכי אפשר כן והרי הכל מעורב. וגס קפי הו"ל לתרוי' שלא הקריב אשמו וכלעיל. ואפילו נימא דמשנתנו מיירי. לא בנתערבו השמאלות המפורשות בהעולות המפורשות. רק שנתערבו ז' השמאלות לבד וז' העולות לבד כל א' מן בניו. וממלא שאין בכל א' מהס רק ספק א' אש שלו או של חצירו הי'. אכתי ק' היכי קאמר והא איכא אשם. ומאי קושיא. הרי בין השמאלות המעורבות יש א' מן שמת בעליו. והרי בחשאת כה"ג בכלל השמאלות המותרות הוא [במורה כ"א ז']. והשמאלות כיו שנתערב עם קרבנות אחרות כולן ימותו [במניח דע"א]. וכל שנתעלמות מתה. באשם כה"ג רועה [במורה ד"ה א']. וא"כ ז' השמאלות אלו ירעו עד שישתאבו וכו' הכל כלעיל. ומה מקשה הש"ס והאיכא אשם. ואיך מתקן שכבר הקריבו אשמו. וגס מי ומה מכריחו לאוקמא כן. ולהעמיס עליו ק' רב שש. ולא נוקמא עפי' שנתערבו כולן יחד. ולא הקריבו אשמו עדיין ועד אחר שיכחוב נכסיו לאחר. ואי נימא דכא לא במעורבות מיירי אלא בסתמות. דהיינו שלא פירש כל א' מן על ז' הכריס שהביא איזה מן יהי' אשם ואיזה עולה. רק איזה מן שירלה יקריבו אשם ואיזה שירלה יקריבו עולה. ונתערבו ז' שלו זב' של חצירו. הרי גס בכה"ג לא נרפאה לנו קושיאנו דמה מקשה הש"ס והאיכא אשם. הרי מתערבות ז' בהמות אלו. אף שיכול להקריב מהתערבות עולה א'. דאף אש תהי' של המת. רשאי הוא להקריבו [בספ"י דקיון]. עכ"פ ז' עולות אינו יכול להקריב מהתערבות. דלע"ג דכולן סתמות יש לחוש שמא שניין של איש א' הן. וכשיקריב שנין. יקריב אשם עולה. וגס אשם אינו יכול להקריב כלל מהתערבות. דשמא זו שיקריב של המת הוא. אלא בכה"ג אין לו דרך אחר רק אחר שהקריב עולה א' מהתערבות אינו לו הנשאלים רועים עד שישתאבו וכו'. וכיון שכן יכול שפיר להקריב אשמו ותו כיון שנתערבו כולן. היכי אפשר שכבר הקריב אשמו מהתערבות בודלוי. הרי אפילו יקריב ז' השמאלות שנתערבו עדיין יש לחוש אולי שניין של חצירו היו. וירא ישראל כי אין עורר לו מרבותיה המפורשים בפירוש משנתנו הקדושה. ויהי' פניו אל הקור ויתפלל אל ד'. והנה יד שלוחה ממוס. והואש לו ימינו חרוץ קדשו. כימי חודש בהדשו. אשר תמיד לא נעשו. סללו אל בקדשו: (זו) ז' מצורעים עשירים שהביאו לטהרתם

יבתי נכסיו וכו' פ"ב פ"ב
מ"ב כ"י

ראשון לציון

יג בת"ש ס"ד' זו
ששאלו כו' זה
הקשה ג"כ ה"ל והנה
ל"ע וע' כה"ז דף נג.
כסוגיא דכמיס עו. י"ג
נכון על זה וכן הר"ב לתם
מנהג כפ"ה מה"ל מחוסרי
כפרה דין זה מייבב ה"ע
של ה"ל:

הירושני מתי"ח

יג תוי"ט ד"ה וזו
ששאלו מעשיו
דלירין כו' ע"כ. הנה
הוכחת הרב תוי"ט
דהלכה כר"י הניח הרב
לעיל במשנה י"א בפ"ג
דבריות כתבתי דהא
דהבא עיקר וראיתי שם
בבריתא ויש הוכחה
שלו משום הכלל ר"י
ור"ש הלכה כר"י אבל
נראה לי שאינו מוכרח
דהלא בניה (דף ע')
הוא טה שיהיבא כאן
תתוי"ט שם משני הנ"ל
דשמואל סבר כהא
כר"ש ואחר זה מצאתי
בר"ש משנה שהיא
מתנה על הרמב"ם
פסק כר"י סמעי"ם
הג"ל שהלא שמואל
סבר כר"ש ע"ש גמרא
לפי זה שפיר פסק
הרמב"ם משנתנו
כשמואל פסק כר"ש
ואירי בשקרב אשמו
רק זה נשאר בקיטויא
הלא שם בסוף הלכות
מחוסרי כפרה הביא ב'
משנות זה אחר זה
ובראשונה פוסק כר"י
ובשניה כתבתי שהוא
פסק כר"ש וכמו שתוביח
ג"כ ה"ל'ם בעצמו נראה
לי בצ"ע הרמב"ם דברוא
דוקא שאין לו תקנה
אחרת או סבר שמואל
כר"ש כמו שזכרו שם
תוספות לענינינו תיקוני
גברא שאני שאין לו
שום תקנה אבל כשמצא
תקנה שם לא מצינו
שסבר שמואל כר"ש
אזי פסק הרמב"ם כר"י
משום הכלל ר"ש ור"י
הלכה כר"י וא"כ
לא קשה על הרמב"ם
קיומה התוס' ולא
קיומה כ"ס ולא קשה
הלחם משנה ואל
א"כ למה לא מוקים
שמואל שם בנדה כשלא
ק"ב אשמו ובר"ש
שמביא אשם ומתנה
ואם שמביא לבית
הפטול תיקוני גברא
שאני י"ל דכנגד הכמים
לא היה שמואל מכריע
כר"ש אבל כנגד יחיד
דהיינו ר"י מביע מטעם
הכלל או שאין אני חכם

כו' ודוקא בקרבנות שהם לכפרה כגון לידה פו' ובירושלמי
פ' נערה אפילו אכלה חלב או חללה שבת. אבל קרבנות
שנדרה או נדבה לא. ע"כ משמע דמכא כתיבת האחריות
חייב. אלא דאכתי קשיא אמאי אסברה לה דברייתא
באחריות שקודם נשואין. ה"ל למחני
באחריות דמנשואין ולהלן. ונ"ל
דהיא מלחא דפשיטא היא כשכתב
לה אחריות מנשואין ולהלן והבא
קמ"ל שכשכתב לה כך ואחריות
דמקדמת דנא הכל בכלל אף
שמנשואים ולהלן מכא ק"ו. אבל אה"נ שאם לא כתב
אחריות כלל אף שמנשואים ולהלן אינו מחייב. ומיהא רש"י
דמי לגי' הספרים. וגורם כגי' דת"כ. אם פטרה אינו
אם גרשה ונתן לה כתובה ועדיין קרבנותיה עליה אינו
בת"כ שלפנינו. וגם בירושלמי דפ' נערה שנתפתחה הלכה ח' כך היא הגי'. וז"ע מה טעם נחייב בקרבנותיה ולא
ראיתי ג"כ מוזו הבבא בחבורו של הרמב"ם כלום [יא] ונ"ל שגורסו כגי' רש"י וס"ל דימדה הוא. ולרבנן אינו חייב
בקרבנותיה. ולפיכך לא ה"ל לכתבם ולפי שאינו גורם כלל שכן כותב לה כו' אע"פ דאם כתב ודאי דנחייב אפ"ה לא
השמיטנו לזה לאשנטי' מה הוא בכלל האחריות דמכיון שלא נזכר כלום מזה בגמ' אין להאשימו על שלא המינח הדין מלבו
ולכתבו שאין אחריות זה עליו כפי כונת חבורו]:

יג קרב קרבנו של אחד מהם. ר"ל מאחד מב' חטאות שנתערבו. הרמב"ם: ין ששאלו כו'. פי' הר"ב דשמה של
מת הוא והוא חטאת שמתו בעליה כו' ומן האשם שמינח ליבא לאקשווי כו' דכיון דאשם שיון מתנותיו לשלמים
יכול להביא אשם כו'. תמימי דפלוגתא היא במשנה ג' פ"ח דזבחים. דר' שמעון ורבנן באשם שנתערב בשלמים. ותכ"א
אין מביאים קדשים לבית הפסול. שממעט באכילתן. אי הוו שלמים. וכן הלכה. ובסוף נדה דף ע' איתא נמי דברייתא
בספק מלוכ. דר' שמעון אומר מביא אשם ומתנה. ולא אודו לו חכמים. ותו אמר' התם כהדיא דהאי תקנתא דר'
יהושע ליהא אלא לר"ש דכבר מביא אשמו ומתנה. ולא חס למביאים קדשים לבית הפסול. ושמואל מוקים לה בקרב
אשמו. וכר"ש כהא דחטאה קבעה ולא האשם. כדתני' לעיל מ"א. נמינו למדון מעשיו דלירין דק"ל כר' יהודה דאשם
קבעה. א"ל לאוקמא שקרב אשמו. דא"כ אין לו תקנה להביא קרבן עני כלל. ואי בשלא קרב אשמו אן דק"ל כחכמים
שאין מביאים קדשים לבית הפסול. תקנתא דר' יהושע נמי ליהא. ותימה על הר"ב והרמב"ם שלא פירשו * [דמשנתנו
אינה הלכה. וטוב מלאתי דהרמב"ם פסקה] למשנתנו בסוף הלכות מחוסרי כפרה. והשמיט תקנתא דאשם. וכן בפירושו
ג"כ לא כתבו וכו' דר' השמיטנו. דאין מביאים קדשים לבית הפסול. אבל אכתי תקשה ליה דא"כ כשקרב אשמו מיירי .
ואיכו

יג קרב קרבנו של אחד מהם. ר"ל מאחד מב' חטאות שנתערבו. הרמב"ם: ין ששאלו כו'. פי' הר"ב דשמה של
מת הוא והוא חטאת שמתו בעליה כו' ומן האשם שמינח ליבא לאקשווי כו' דכיון דאשם שיון מתנותיו לשלמים
יכול להביא אשם כו'. תמימי דפלוגתא היא במשנה ג' פ"ח דזבחים. דר' שמעון ורבנן באשם שנתערב בשלמים. ותכ"א
אין מביאים קדשים לבית הפסול. שממעט באכילתן. אי הוו שלמים. וכן הלכה. ובסוף נדה דף ע' איתא נמי דברייתא
בספק מלוכ. דר' שמעון אומר מביא אשם ומתנה. ולא אודו לו חכמים. ותו אמר' התם כהדיא דהאי תקנתא דר'
יהושע ליהא אלא לר"ש דכבר מביא אשמו ומתנה. ולא חס למביאים קדשים לבית הפסול. ושמואל מוקים לה בקרב
אשמו. וכר"ש כהא דחטאה קבעה ולא האשם. כדתני' לעיל מ"א. נמינו למדון מעשיו דלירין דק"ל כר' יהודה דאשם
קבעה. א"ל לאוקמא שקרב אשמו. דא"כ אין לו תקנה להביא קרבן עני כלל. ואי בשלא קרב אשמו אן דק"ל כחכמים
שאין מביאים קדשים לבית הפסול. תקנתא דר' יהושע נמי ליהא. ותימה על הר"ב והרמב"ם שלא פירשו * [דמשנתנו
אינה הלכה. וטוב מלאתי דהרמב"ם פסקה] למשנתנו בסוף הלכות מחוסרי כפרה. והשמיט תקנתא דאשם. וכן בפירושו
ג"כ לא כתבו וכו' דר' השמיטנו. דאין מביאים קדשים לבית הפסול. אבל אכתי תקשה ליה דא"כ כשקרב אשמו מיירי .
ואיכו

מלאכת שלמה

ה' הקרבנות מתים וכו' כך ז"ל. זו ששאלו וכו' זה אחד
משלש דברי חכמה ששאלו לו הגם בנדה פ' בתרא דף ע' ועיין במ"ס
שם ס' ד'. ומדלא קתני זו שאלו אלא זו ששאלו נראה שהיא לרמוז לנו
שהיא שאלה אחת ממה ששאלו. ומ"מ זו שאלה ששאלו: אלכסנדריא
ק"מ אלכסנדריא:
סליק פירקא וסליקא לה מסכת נגעים. ובעה"י אשר כל
ברא. ועמו הקדושה והטהרה. נתחיל מסכת פרה:

יבין	תפארת ישראל	בועז
לעברתן. כל א' קרבנותיו. דהיינו ב' כשנים זכרים א' לאשם וא' לעולה. וכשנה אחת נקבה לחטאת. ונתערבו קרבנותיהן ב' תערובות. דהיינו אשם תפורשים היו. נתערב האשם עם האשם. וחצאת עם חטאת. ועולה עם עולה. ואשם סתומים היו. נתערבו מב' הזכרים של כל א' זכר א' משל זה עם זכר א' של חבירו לצד. וכ"כ נקבה אחת של זה עם הנקבה של חבירו. בלויין שאין להסתפק בכל א' השערובות שגא' אשם או עולה הוא. אלא שגא' של זה או של חבירו הוא: (יו' ר"ל שג' מנין תערובות אלו. הקריב מכל תערובות ותערובות א' דהיינו אשם א' מב' האשמות. ועולה א' מהב' ועולות. וחטאת א' מהב' חטאות המערובות. כל קרבן לשם מי שהוא שלו. נמלא סהקריב קרבן שחייב א' מהן לטעוהו. רק שאינו יודע מי הוא האחד שהקריב קרבנו: צח) דלוינו היו שניהם חיים. היה יכול להקריב גם השאריים עם המערובות. כל א' לשם מי שהוא שלו. מדתערבו רק מין במינו. אבל מדמת א' מהן. או אינו יכול להקריב מג' השאריים רק העולה. דהרי אפילו הוא של המת. רשאי הוא להקריבו [כספ"ג דק"ו]. אבל השתא אינו יכול להקריב החטאת לשמה של מת הוא. ולמיתה אול [בתמורה כ"א כ"ג]. וגם האשם אינו רשאי להקריב אולי של המת הוא. ולרעיה אול. דכל שבחטאת מת באשם רעה עד שיומם. ויביא בדמיו עולה [תמורה ד"ח א']. וחטאות ואשם אחרים אינו יכול להביא. דאולי כל ג' הקרבנות שהקריבו בחטאה בעוד חבירו חי. שלו כשמואל לידע שעמו למה כאן מכריע וכאן לא ככ"ל: ואל האמת יודע האמת ודו"ק: (סליק מסכת נגעים):	ומה שמתה שם רכ"מ על הרמב"ם. דהרי ע"כ הכא בעשירים מיירי וכדלמרתן. וכיון שהרמב"ם פסק כר"י לעיל [מ"ב] דהאשם קיבע. והרי הכא קבעו האשם בעשירות. והאך יא' אח"כ בחטאת העוף דהרי אפילו נחטו ממש לריך להביא בעשירות והניח הקו' בז"ע: ולפענ"ג דהרמב"ם ס"ל. כיון דאשם אין תקנה להאי גברא אמרינן אפילו בדאורייתא כדלמי הוא ר"ל לסמוך עליו בשעת הדחק [כברכות ד"ט ח'] ה"נ הכא מדמת א' מהן או נימא כר"י לא יהי' תקנה להאי אמרינן כדלמי הוא ר"ל לסמוך עליו ככה"ג:	יבין תפארת ישראל בועז לעברתן. כל א' קרבנותיו. דהיינו ב' כשנים זכרים א' לאשם וא' לעולה. וכשנה אחת נקבה לחטאת. ונתערבו קרבנותיהן ב' תערובות. דהיינו אשם תפורשים היו. נתערב האשם עם האשם. וחצאת עם חטאת. ועולה עם עולה. ואשם סתומים היו. נתערבו מב' הזכרים של כל א' זכר א' משל זה עם זכר א' של חבירו לצד. וכ"כ נקבה אחת של זה עם הנקבה של חבירו. בלויין שאין להסתפק בכל א' השערובות שגא' אשם או עולה הוא. אלא שגא' של זה או של חבירו הוא: (יו' ר"ל שג' מנין תערובות אלו. הקריב מכל תערובות ותערובות א' דהיינו אשם א' מב' האשמות. ועולה א' מהב' ועולות. וחטאת א' מהב' חטאות המערובות. כל קרבן לשם מי שהוא שלו. נמלא סהקריב קרבן שחייב א' מהן לטעוהו. רק שאינו יודע מי הוא האחד שהקריב קרבנו: צח) דלוינו היו שניהם חיים. היה יכול להקריב גם השאריים עם המערובות. כל א' לשם מי שהוא שלו. מדתערבו רק מין במינו. אבל מדמת א' מהן. או אינו יכול להקריב מג' השאריים רק העולה. דהרי אפילו הוא של המת. רשאי הוא להקריבו [כספ"ג דק"ו]. אבל השתא אינו יכול להקריב החטאת לשמה של מת הוא. ולמיתה אול [בתמורה כ"א כ"ג]. וגם האשם אינו רשאי להקריב אולי של המת הוא. ולרעיה אול. דכל שבחטאת מת באשם רעה עד שיומם. ויביא בדמיו עולה [תמורה ד"ח א']. וחטאות ואשם אחרים אינו יכול להביא. דאולי כל ג' הקרבנות שהקריבו בחטאה בעוד חבירו חי. שלו כשמואל לידע שעמו למה כאן מכריע וכאן לא ככ"ל: ואל האמת יודע האמת ודו"ק: (סליק מסכת נגעים):

תוספות רע"ק יב במשנה אות [יא] ת"ש ד"ה וכן כל קרבן כו'. ולא ראיתי ג"כ מוזו הבבא בחבורו של הרמב"ם כי כן ס"י ה"ז משנת
כל הקרבנות שהאשחתי הייבת בעלה מביא על ידה אם היה עני מביא קרבן עני ואם היה עשיר עשיר עכ"ל:

נגעים כיצד מטהרין פרק יד

יבין תפארת ישראל יבין

קדשים לבית הספול. וקשה ואלא רב ששת היכי מוקי לה למתניתין. והרי בתרומותיו לא קי"ל כ"ש. דבאמת רק חס קובע [כרמ"ס סוף מחס"ס]. וגם קי"ל דאין מביאין קדשים לבית הספול [כרמ"ס פ"ב דתגינה]. והרי קי"ל דהלכה כחמס תשנה [יבמות פ"ב כ"ג]. אע"כ דס"ל דבאמת חגיגה חלכסנדרוי' בכל הג' הוי מסופקים. מדקטו שמתערבו כל ג' הקרבנות. ולא נקטו שמתערבו המזבחים [כדקטו הרמב"ם]. אבל מדלא הו"ב להן ר' יהושע רק תיקון התפארת. ש"מ דס"ל דבאמת אין האש מעבב. וא"כ כיון דרב ששת בתפארת ניסו. וגם פשטות המשנה לא הזכירה כלל מהאש. ש"מ דהכי קי"ל. אלא דשמאל לשיטתו דס"ל אש מעבב. הוכחה לתרץ שכבר קרב אשמו. ר"ל לפע"ד שכבר הקריבו ב' האשמות המעורבות. בין בעוד חזירו על או אחר שמת. הרי בכ"ג בין כך וכך וודאי כבר הקריבו אשמו של חי. והא דלא הו"ב נגעי לשגויי שלא הקריבו אשמו ויקריבוו השתא אחר שיכתוב נכסיו לאחרים ויהי כגוי. זה ח"א. מדכבר הקריבו ח' מב' האשמות שמתערבו בעוד חזירו חי. וכשיחזור להביא אש. יביא השתא חולין בצורה. ולהביאו בתנאי ח"א. מדס"ל אין מביאין קדשים לשפול. אמנם תמיהי מהך הדרך אשר לומר כרבי הרמב"ם דאש איש מעבב. ואמאי והרי צעיקן קרא כדכתיב. וכמ"ס לעיל [מ"ט]. ותו ובי עדיף זה מאילו נקטעו לו בהגות דודאי מעבב וכמשה ט' לעיל דאמרינן דאין לו טהרה עולמית. ומ"ס זה מזה. ואין פנים כלל לומר דרק תמנות שבשמן מעבבין ולא אהו שבדם. דמ"ס. ו"ל דדוקא כשיביא אש ואז מתן בהגות מעבב. אבל כשא"ל לו להביא אשמן אין מתן בהגות מעבב כפרתו. והרי אשכחן דכוחי' בהגות הראש [כמ"ס גיטו מ"ג]. וכ"כ מנינו [ספחים י"ט ב'] דהקטרת אימורין מעבבין בהגות מלאכול חזה ושוק. ואע"כ כשאזכר האימורין מותרין לאכלן. ה"ג. ולהר"ם והר"ב אש איש מעבב כפרה [כמ"ס י"א ח"א] ואש"ס יש לו תקנה להחי שיביא כבש זכר לאשם בתנאי אשם כבר הקריבו אשמו בעוד חזירו חי יהי' זה לשלמות נשום דמיתן להייו אשם ולמיתן מהן דמו שום. ב' שן ד'. ולמטע מחוט הסקרא. ואע"כ דע"כ"פ אשם נאכל רק לזכרי כהונה. ורק ליום ולילה. אבל שלמים נאכלים גם לבעלים. וצ"ב ימים ולילה ח'. וא"כ שמה זה הכבש שביא שלמים ודמסופק שמה אשם הוא. חסור לישראל לאכול ממנו. הוא הסכן חסור לאכלו יותר מיום ולילה. ונמלא שמועט באוכלו ובזמן אכילתו. שאינו רשאי [פנחס פ"ג ב']. אש"ס כיון שביעבד אשם הקריבו כך. סקרבן כשר. לשיבך משום תקוני גברא. הו"ל כשעת הדחק דכדעבד דמי [גרשו"ד י"ד י"א סק"ג]. וכ"כ אמרינן אפילו גדא' גדא' כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק [בבב"ב ד"א ח']. וכ"ש סבא דאיכא גמי תקוני גברא דמ"ס שרינן גמי שקריב חטאת עוף ולהביאו לבית הספול לגמרי. כך כ"ל לישב דעת הר"ם והר"ב. וא"ת ה"מ אשם שפיר יכול להביאו בתנאי ודמיתן. אבל האיך יעשה עם לוב השמן שג"כ מתתתיו מעבבין. י"ל דכבר הקשה בש"ס בדומת זה [פנחס פ"ג ב'] בספק מלורע שהוא ספק גזיר עמא. ותירץ עם דגם הלוג שמן מייחי בתנאי. שאם שלמים הוא יהי' לוב זה נדבה. ומה שיש עוד לגמגם גם צוה מהקמילה של השמן שריץ בגדבה. ומהאזות שריץ שיעשה מהלוג של מלורע. פ"ט שמתרץ הש"ס שם הכל על נכון. א"ג כ"ל דהכא ב' מלורעים ח"ל לדחוקי בכל הג' תירועים דמתרץ הש"ס התם. דהרי כבר אוקמינה לה שכבר הקריבו אשם וחטאת ועולה בתנאי בעוד חזירו חי. וא"כ ע"כ כשהקריבו האשם הראשון בתנאי שתיבה לגש מי שהוא. נקט דממו מתן בהגות. אבל הלוג שמן לא הו"ב יכולין כל ח' להביא או עדיין. דשמה אין האשם שלו ויביא חולין לעזרה. אלא מדקיי"ל מביא חסם אשמו איום. וליגו אפילו אחר י' ימים [פנחס פ"ג ב']. להכי הו"ב שיהי' סומכין לכשיקריבו האשם האחר מהתערבות. וביאו ח"כ כל ח' הלוג שמן. ונמלא אשם ביני וביני מה חזירו. יכול זה הו"ב שפיר אחר שיקריב השתא אשמו. להביאו גם לוגו בלי שום תנאי כלל. אמנם לרמב"ם שהבאנו לעיל שפי' דהקריבו קרבעו של ח' מתן. דהיינו שרק חטאת הקריבו מהתערבות בעוד

חזירו חי. ע"כ כ"ל בלוג שיביא החי השתא. שיביאנו בתנאי ובכל הנהו שגוי דחיקא דמתרץ הש"ס בסוגיא דזבחים וכמ"ל. אמנם הגם כי עד הנה עזרנו ד' לבלק כל ערעור בין אי נמלא כהרמב"ם דאשם אינו מעבב. ובין אי נמלא כהר"ם והר"ב דאשם מעבב. ושיביאנו החי השתא בתנאי. אש"ס לפי עני בדעת כמנוי עדיין יש דוחק קלח צפירות הר"ם. דהרי מדקטו תנא שמתערבו קרבנותיהן. וודאי משמע שמתערבו להב' מלורעים כל מין ומין מקרבנותיהן. ומדעמיידו האלכסנדרוי' שאלתן בראשון כזה. וודאי שהספקין גם בהספק אשם שחייב החי. והאיך לא הו"ב להן ר' יהושע מה יעשו לתקנת האשם. ובשלמא להרמב"ם דס"ל דלר' יהושע אין האשם מעבב. וא"ל החי להביאו. שפיר י"ל דלהכי שתק ר' יהושע מני' מדבאמת ח"ל לתיקון מדאיתו מעבב. אלא חי נמלא דגם אשם לר"ך תיקון. ושיביאנו בתנאי. מ"ט שתק ר' יהושע ולא הו"ב אידעם נהי יעשו לתיקון חובו. וי"ע. ולבאורה קשה בין להרמב"ם ה"ל' ובין להר"ם והר"ב. מה לנו לבקש כל כך הרבה תחבולות כדי לתקן את החי. הרי כבר דרך כבושה לפנינו לתקן את החי כמשאל ביטא מחלצא. דהו"ל להחי למתשל על הקרבנות שהביא מקודם בעוד חזירו חי ונמלא שיהי' זה החי השתא כשאר מלורע המתסור שעומד על פרקו להביא קרבנותיו מחדש בלי שום פקעוק כלל. ובשלמא לתוס' [בבב"ב פ"ג ד"ה אהני] דכל קרבן כשכבר נזרק דמו חו"ל מצי למתשל עלהי שפיר. אלא להר"ן [גריס דמ"א ח']. דס"ל דגם לאחר שזרק דם הקדשים מצי למתשל עלה. והא דחייבה תורה קרת בשחוטין חוץ. היינו בלא ר"ו הבעלים למתשל עלה. ח"כ ח"ת דלח"ק לרבינו הרי חי מתשל אחר זריקת הדם. הו"ל חולין בעזרה למפרע. ד"ל דכיון דכי מתשל כבר הוא לפנים. חולין ממילא הו"ן. ובכונן זה אין כאן משום חולין בעזרה. ובדומת זה תירץ הש"ס [מנחות דמ"א ח'] בצורה ב' חלות יתירות של כבשי עזרת. מדהדן כבר בפנים אין צום משום חולין בעזרה. דחולין ממילא הו"ן. וגם חילת"ק להר"ן. אש כדבריו. ה' חטאות חטאות היכי משכח'ל. נחשל עלהי. ד"ל גמי צהא כתי' להר"ן לשחוטין חוץ שאין הבעלים רולין למתשל. או שמת המקדיש או שאינו כאן. אבל ק' לדבריו מהסבא. שפי"ב שהמקדיש חי. והוא כאן. שהרי יכתוב נכסיו לאחר בהערמה. ויביא קרבן עני. והרי גם בהאשם יש כמה ערעורים. או שלא יביאנו כלל. או שיביא אהו ואת הלוג בתנאי וצדוקת. ולמה לן כל הג' לחשם בחורין וסדקין תקון להחי גברא. טפי הו"ל דנתשל על הקרבנות שהביא כבר. ונמלא שיהי' יכול שפיר להביא קרבנותיו בלי שום ערעור ועיכוב כלל. ואע"כ דגם בתרומה אמרינן [גריס י"ט ח'] דלאו מליה לאתאלי עלה. וכ"כ בקדשים דחמירי וככבר נזרק דמו. עכ"פ הו"ל דמשום תקוני גברא שיהי' מותר לכתום למקדש ולאכול קדשים. הא עדיף טפי משנתור לו הערמה ושיביא חטאת עוף שג"כ חסור לכתחלה להביא קדשים לפסול. ואח"ל דהא דלהר"ן שרי להתשל אף לאחר זריקה היינו קודם שאכלו הכהנים הבשר. דאף שכבר זרקו הדם. לא הו"ב כזרק דם חולין במזבח. דרואין הדם כאילו הוא מים [פנחס פ"ג ב']. אבל כשכבר אכלו הכהנים הבשר. אינו רשאי להשאר ולהביא הכהנים לידו עזרה חילת אכילת חולין שנשחטו בעזרה לחסור [פנחס מנחות ד"ב ב' ד"ה וי']. ליתא. דצפירות אמרינן [פנחס פ"ג ח']. דמותר להכניס ולאכול חולין בעזרה. ואע"כ דמ"ס [מנחות כ"ג א' ד"ה יאנו]. משמע דאפילו להכניס ולאכול בעזרה כדי לאכול מיד ח"כ קדשים על השבוע אסור. וא"כ על פרחך הא דשרינן בצבחים ה"ל'. היינו רק בשיאכלו טפלים בתבלין. אבל שיאכלן צעון בעזרה אסור. והרי רמ"ל"מ [פ"ה מ"טו] תורה כפ"ד [ס'] חמלת שחולין בעזרה אסור מדאורייתא. ואם כן כשישתול עלה מביא הכהנים לחסור לאורייתא. ואח"ל דרק הקרבנות חולין בעזרה אסור מדאורייתא. אבל אכילתן בעזרה מותר מה"מ. דעד דאל"כ היכי מותר להביא תבלין חולין לשם. ליתא דהא תיבה לילפתא דיליף הש"ס בקידושין [ד"ו ב'] מה שלי בשלך חסור אף שלך בשלי חסור י"ל שפיר דלקרבה קאי. אבל למסקנת הש"ס התם מקרא וצבת יאכלת בריחוק מקום אהי וצבת ואוכל. ולא בקירוב מקום. א"כ

178 תוספות יום טוב פרה רבי אליעזר פרק א ר עובדיה מברטנורה

א וחכ"א עגלה היא
פי' רחל כהן
ה"ל סמיך גבי' ה"ל
מ"ל ח"ל א"ל
סמיך סמיך ר"ל
מסמיך פי' וכו' ע"כ

פרק א ופרה בת שחיס. מלין למימר דבת שחיס למעוטי נמי טפי. עמו בת שנתה דלמא דלמא ר"ל שחיס תשחיר. אבל לא יתיישב הא דמכשיר ר"ל כפ"ב פרה מעוברת.

דהיכי משכחת לה. הא בת שחיס לא קא ילדה. כדאיתא בפ' הלוקח בהמה (מ"א פרה וחמור צוות שלש ודאי לכתן). ושחיס דיעבד קאמרינן דכשרה. ה"ל: **אף** בת חמש כשרה הזקנה אלא כו'. ובגוססת מהר"ם חף בת חמש כשרה. וזקנה אלא

הלוחי גרסאות

א נדון הניחא רח"א
עגלה בת שנתה ופרה
בת שחיס ופרה בת שלש
או בת ארבע. וזמנות.
וחכ"א עגלה בת שחיס חכ"א

תוספות חדשים

א במשנה בהרע"ב ד"ה
וחכ"א דמשמע שהיא
קדמה להיות בקר(הלא"ה):

פרק א רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה. עגלה ערופה לרין שנתה בת שנתה ולא יותר:

ופרה אדומה בת שתי שנים. דלשון פרה משמע דקשיא טפי מעגלה: וחכמים אומרים עגלה ערופה כשרה אפילו בת שתיים. וכ"כ בת שנתה. אלא

דלפילו בת שחיס עגלה היא. ואע"ג דק"ל כל מקום שנאמר עגל בן שנה הוא. סברי רבנן שאני עגלה ערופה. דכתיב בה (דברים כ"א) עגלת בקר. ולא כתיב עגלה סהם

פרק א רבי אליעזר אומר עגלה (א) בת שנתה (ב). ופרה בת שתיים (ג). וחכ"א עגלה בת שתיים (ד). ופרה בת שלש (א). או בת ארבע (ה). ר"מ אומר אף בת חמש. כשרה (ו) הזקנה. אלא שאין מסתיין

מלאכת שלמה

למעוטי טפי אפילו דיעבד אלא דוקא לכתלה שמה תשחיר וזו אחרת שהביא בת שלשאו בת ד' אפילו מעוברת כשרה לדעתו כפ' ר' אליעזר: ועיין בספר קרבן אהרן בפ' ויקרא פ"ג בדבורא דמטאות כמה שכתב שם בשם הרמב"ד ז"ל: כשרה הזקנה כך ז"ל דסתמא היא אליא דכ"ע ומ"מ תימא לע"ד אחאי לא קתני הזקנה כשרה שזוא לשון מתיישב שפיר טפי וגם דודאי ליקא למיטעי דילמא ר"מ קאמ' לה וכדמתני' דבסמוך ואפשר דמשום פתח דברין יאיר נקט כשרה כרישא ובהא נמי ניהא דקתני שמה תשחיר שלא תפסל ולא קתני שמה תשחיר ותפסל כנלע"ד: חמס אח"כ מלאכתו שכתב החכם הר' יהוסף ז"ל פי' ר' מאיר אומר אף בת חמש וכשרה היא אפי' הזקנה אלא שאין ממתינים לה וכו' ונראה

פ"א א כתב הרמב"ם ז"ל בהקדמתו לסדר ורשים והביא אחר נגעים מסכת פרה ע"כ. ונלע"ד שאע"פ שגון הדין היה לו לסמוך פרה והאלות כהדי הדדי שהרי דין טומאת האלים כתובה בתורה כהדי פרשת פרה ועוד דסדרת פרה לא שייכא רק לטומאת מת מ"מ הקדים התנא מסכת נגעים מן הטעם שכתבתי שם בשם הרמב"ם ז"ל וחזר למסכת פרה ועוד נראה דלגבי דבטי לתימתי הכא במתני' האוכל בבית המנוגע לפרושי אי הוי פרס המשלש לקב או מ"ה לפאה סמך לה לנגעים דתנן לה התם פי"ג עד שיטהה כדי אכילת פרס סתמא: ופרה בת שתיים מתיין למימר דבת שחיס למעוטי נמי טפי כו'. ושחיס דיעבד קאמר דכשרה עכ"ל הר"ם ז"ל: משמע דר"ל דפרה בת שחיס לאו

אליהו רבה

א רמ"א אף בת חמש
כשרה והזקנה.
גד"קין שמה תשחיר
ושלא תפסל. גרסין.
שמה תשחיר או שמה ילדה
כה פסול אחר: שרשיית.
בקמן:

יבין

רק יום א'. דלע"ג דכלל הקריבות אפילו ביום רק שנה א' משיעור שלה פסול [במנחה כה"ג] והרי גם פרה תחלה קרוי רחמנא [ומילין י"א א']. אפילו הכי וזו חילוק צוה. מדאיתא קרבן מזבח ממס [ומ"ל דפ"א משה]: (ו) ל"ל דהך צבא. ד"ה היא. ולכל מר כדאית לוי. אם היא יתיר' טפי משיעור הקלוז בה כשרה. דדוקא ברותת מחמת זקנה. דפסול בכל קרבן מדאורייתא [כנגזרות פי"ז מ"ג]. פסול גם בפרה. אבל זקנה מחמת זמן דפסול

תפארת ישראל

יבין

פ"א א עגלה ערופה: (ב) ר"ל לרין שחיס בתוך שנתה הראשונה. ולא יותר: (ג) ר"ל פרה אדומה לרין שחיסה לא פחות מתוך שנה שנייה. אבל גם לא יותר לכתולה: (ד) ג"כ בפחות. דלע"ג דכל מקום שנאמר בתורה עגל היינו תוך שנה [כריה ד"י ע"ה]. שאני עגלה ערופה. דכתיב בה עגלת בקר. דמשמע אפילו היא כבר בקר: (ה) ר"ל לא פחות מתחלת כתיבתה לשנת ג'. ולא יתיר' על תשלום שנת ד' שלה. ואפילו

תוספות רע"ק

א במשנה אור (א)
ופרה בת שלש.
כתב הר"ש ע"כ לאו
אף בת ג' קאמרי
דמדעגלה בת שחיס
ע"כ פרה לאו בת
שחיס דברה קשיא
בינה:

משנה אחרונה

ופרה בת שלש או בת ארבע. כלומר אם ריזין לטוחה מיד כשרה נמי בת ארבע ואם ריזין לקיימה אין לוקחין בת ארבע שמה תשחיר. ובה שלש לוקחין אף לקיימה. ונראה דלשוחטה מיד לחכמים נמי אף בת חמש כשרה דהא קיי"ל שנים אין פוסלין בפרה כדאמרינן בסוטה דף מ"ו וחכמים לא פליגי אדר"מ אלא לכתולה אם ריזין לקיימה דלחכמים אין לוקחין בת ארבע ולר"מ לוקחין אף בת חמש אלא דזקנה מבת חמש א"ר מאיר אין ממתינין וגרסינן בדברי ר"מ וזקנה בוי"ו. ואפשר דר"מ לא פליגי לחכמים אלא לפרושי אחי וכן משמע מדברי הר"ב שפסק הלכה כר"מ. ובמתני' דלקמן גבי פרים לא אמרו חכמים אלא בת שלש ולא בת ארבע דהתם מדאורייתא איירי דומיא דר' יוסי הגלילי דמיתתי לה מקרא. ומדאורייתא ס"ל לחכמים דוקא בני שלש ולא יותר כדדרשי בת"כ אי בן יכול קטן ת"ל פר וכו' הא כיצד בן שלש ויותר מבן שלש אינו קרוי בן ופסול וכ"כ הרמב"ם פ"א מה' משה"ק דין י"א הגדולים בבקר עד שלש שנים יותר על בן הרי הוא זקן ע"כ והיינו כסדרת חכמים. ולר"מ אפילו עד בן חמש אינו זקן ומיהו מבן חמש ומעלה משמע דמודה ר"מ דהוי זקן והיינו דלא אמר התם אף בן ד' וכו' וקטנים כשרים בלישניה דהיא. וכ"ו צפרים אבל בפרה אין השנים פוסלין מדאורייתא. אלא שראוי להחוס' ביומא דף ס"ה כתבו דלר"מ צפרים דמכשיר אף בן ד' ובן ה' וה"ה יותר מבן ע"כ ולא ידעתי מכל"ל דלע"ד משמע דביותר מבן מודה ר"מ דפסול. אלא של"ע אי צפרים ללקמן פסלי מדאורייתא היכי אמר בנמ' דסוטה דף מ"ו גבי קריס דלא פסלי בהו שנים אלא בהו דמפרש בהו שנים יבקר' כגון פסח ותפלת כדפי' רש"י והא צפרים נמי הא אמרינן דפסליים מדאורייתא וא"כ הי ניהו דלא פסלי מדאורייתא וכן הקשה במשנה למלך פ"ב מו"ל איסורי מזבח. וי"ל דחיל

פ"א א עגלה בת שנתה. דיני עגלה לא שייכי בהך מסכתא ומשמע דתני לה הכא דמיהא ילפינן לפרה. מדעגלה בת שנתה ולא יותר ממילא פרה בת שחיס דבשנה שנייה יאהה מכלל עגלה ולחכמים עגלה בת שחיס ממילא פרה בת שלש. ומשמע דכ"ע אית להו הך סברא דמשיאה מכלל עגלה הוי פרה. ומיהו לקמן מ"ב דר' יוסי הגלילי אומר פרים בני שחיס שנאמר ואת הפר השני וגו' ולמה ל' קרא ותפוסק ל' דעגל הוי בן שנה ומדעגל בן שנה פר בן שחיס. ז"ל דא הו לית ל' הך סברא משיאה מכלל כו' ומ"מ משמע דבמתיתיהו דחכמים גרסינן התם אף בני שלש דכבני שחיס ודאי מודו דהוי פר כדמשמע הכא דליניהו מודו בהך סברא דמשיאה מכלל עגל הוי פר: **וחכ"א** עגלה בת שחיס. פי' הר"ב אע"ג דק"ל עגל בן שנה בכל דוכחא הכא שאני דכתיב עגלת בקר וכ"כ הר"ם ונ"ל דדוקא דייקוין הכא גבי עגלה דיש חילוק בין סתם עגלה לפגלת בקר. אבל גבי עגל אפי' כתיב עגל בן בקר אינו אלא בן שנה וטעמא דכל בן חמש ילד כדאמר בת"כ אי בן יכול קטן ת"ל פר וכו' וניהא התיא דבמתני' דלקמן מודו חכמים דפר נמי בן שחיס מדקאמרי אף בני שלש דהתם אינו דכל עגל בן שנה הוי פר בן שחיס משיאה מכלל עגל: **ופליגי** אדר"מ דאמר בפ"ק דר"ה דף י' כ"ח שנאמר עגל בן שנה עגל בן בקר בן שחיס. לחכמים אין חילוק וכולם אינם אלא בן שנה. והר"ם במתני' דלקמן כתב בהפסך דכ"ע אית להו דר"מ עגל בן בקר בן שחיס וא"כ א"ל לומר דפר בן שחיס ולכך כתב דל"ג במלתיהו דחכמים אף. ולמאי דפי' אין לחוקק גירסת אף. ומיהו בת"כ משמע דלחכמים בן שלש דוקא דדריש גבי פר כהן משיאה פר יכול זקן ת"ל בן אי בן **יכול** ילד ת"ל פר הא כיצד בן שלש כדברי חכמים ר"מ אומר אף בן ארבע ובן חמש:

פסח: שמא תשחיר שלא תפסל. שאם יולדו בה שתי שערות שחורות פסולה. דכתיב (במדבר יט) הדומה תמימה. שהיא תמימה בחדמימות. והלכה דפרה הדומה בה שלש שנים או בת ד' וזקנה כשרה. אלא שאין ממהינין לה שמא תשחיר ותפסל: לא שמעתי אלא שלשית כך שמעתי שאין כשרה לפרה הדומה אלא שלשית: כך שמעתי סתם. ואין לי לפרש: שלישיית. משמע שלשית לאחרות בזמני שגולדו ב' פרות אחרות לפניה וזאת שלשית להן: שלישיית. משמע שהיא בת ג' שנים: רביעי לאחרים. כשיש ד' כרמים שיך לומר על האחרון שהוא רביעי לאחרים. אבל רביעי משמע כרם בן ד' שנים: האוכל בבית המנוגע. פרס. הטהרה בבית המנוגע כדי אכילה. פרס מטמא בגדים שעליו. פרס הוא חלי ככר מג' ככרות לקב: אמרו לו (אמור) מי"ח לסאה. כלומר היה לך לומר מי"ח לסאה שהסאה ו' קבין וג' ככרות לקב בן י"ח לסאה: כך

אלא כו': * [שמוא תשחיר שלא תפסל. כתב הר"ב דכתיב הדומה תמימה וכו'. עיין בפרק דלקמן מ"ה בפי' הר"ב]: מזה הלכנו שלשית. כן הוא בס"א. ובתוספתא מהר"ס כתב כלומר באר דכתיב שלשית למאי ע"כ. וקשה ל"כ לקמן גבי רבתי מאי קבתי רבתי למאי הא קרא בהדיא כתיב. לכן כ"ל שעל הלשון שואל. ל"ה משנה ואינו אומר שלשית. ולקמן הכי נמי קבתי אמאי אינו אומר רביעי. ומהדר שאם אחת אומר רביעי הוא לאחרים בזמני. וזה ח"א מכח הכתוב:

ממתינין להו). שמא תשחיר שלא תפסל (ח). א"ר יהושע לא שמעתי אלא שלשית (י). אמרו לו מה הלשון שלשית (י). אמר להם. כך שמעתי סתם. אמר בן עזאי אני אפרש. אם אומר אתה שלישיית. לאחרות במנין (א). וכשאתה אומר שלשית בת שלש שנים (י). כיוצא בו אמרו כרם רביעי (י). אמרו לו מה הלשון רביעי. אמר להם כך שמעתי סתם. אמר בן עזאי אני אפרש. אם אומר אתה רביעי. לאחרים במנין (י). וכשאתה אומר רביעי בן ד' שנים. כיוצא בו אמרו האוכל בבית המנוגע. פרס

ובשאתה אומר שלשית בת ג' שנים. לשון הר"ס. לשון שלשית משמע פרה אחת שיש בה שלשה דברים כגון זו שהיא בת ג' שנים ע"כ. והיה נראה דגרסינן שלשית בלא שום יו"ד וזהו הקריאה שלשית בשו"א ומולם. כמו שלשית ימים. שהימים הם שלשה. כך זו הפרה היא משולשת בעלמה בשלשה דברים שבה. אלא שלפי זה מה זו שאלה ששאלו מה הלשון שלשית הכי

וכשאתה אומר שלשית בת ג' שנים. לשון הר"ס. לשון שלשית משמע פרה אחת שיש בה שלשה דברים כגון זו שהיא בת ג' שנים ע"כ. והיה נראה דגרסינן שלשית בלא שום יו"ד וזהו הקריאה שלשית בשו"א ומולם. כמו שלשית ימים. שהימים הם שלשה. כך זו הפרה היא משולשת בעלמה בשלשה דברים שבה. אלא שלפי זה מה זו שאלה ששאלו מה הלשון שלשית הכי

וכשאתה אומר שלשית בת ג' שנים. לשון הר"ס. לשון שלשית משמע פרה אחת שיש בה שלשה דברים כגון זו שהיא בת ג' שנים ע"כ. והיה נראה דגרסינן שלשית בלא שום יו"ד וזהו הקריאה שלשית בשו"א ומולם. כמו שלשית ימים. שהימים הם שלשה. כך זו הפרה היא משולשת בעלמה בשלשה דברים שבה. אלא שלפי זה מה זו שאלה ששאלו מה הלשון שלשית הכי

(* כד"ז ע"ה ונד"ס וגד"ה חסר תיבת אמור

מלאכת שלמה

וכראה לפרש עוד דהאי כשרה זקנה וכו' אמולתיה דר' מאיר לחוד קאי ולא קאי אליבא דכולי עמא ע"כ: שלשית בנקודת פתח תחת השין והלמד ובס"א מלא הר' יהוסף ז"ל שלשית הלמד בזירי. ויש גורסין השין בנקודת שבה שלשית כמו מלת רבתי והיא גירסא יותר נכונה וכן הגיה הר"י הגו' ז"ל. כיוצא בו אמר כרם רביעי כך מ"מ ומתקו הויו. וס"ל לר' יהושע דאפילו בת ד' פסולה וכו' וס"ל הזקנה יומר וגם בת שנים פסולה לדידיה כמו להכמים ולר"מ ואין בן ר"מ להכמים אלא בת חמש

תפארת ישראל בועז

דפסול רק מדרבנן [פרמ"ל פ"ב מאמ"ז]. אינו פסול כפרה. מדע"פ אינו קרבן ממש. ל"ג בה רבנן (א): ז' ל"ג דאין ר"ל דמחש' שהשחיר לא יקחוס רכה וימתו מלשחטת עד שהיה יתירה משיעור הקלוב לה. שמא תשחיר זיני זיני. ויהיה הפסד רב להקדש. וגם ח"א לומר דה"ק כשיזדמן להן לקנות פרס. יקניה מיד כשהיה עדיין רכה. ולא ימתו מלקנותה עד אחר עבור שנת קלבתה. אלא יקניה מיד וישחטוה. דשמא תשחיר זיני זיני ולא יהי' להם פרה הדומה אחרת מלוייה. לוחא. דהרי לפי מ"ש לעיל בבה"ז ז' ד"ה הוא. ופלוגתתם לעיל רק לכתחלה. וח"כ לא מסתבר שיהי' פלוגתתם לעיל עד כמה מחוש להפסד ממון. אי לחשש פסול הפרה בהשחרה או בעול. אלא ה"ס דמשום דכל פרה הדומה כשקטה ודאי בדקוה אי יפה שלא יהי' בה ז' שערות שחורות. ח"כ ה"ק תנא. דלכתיב לא קנו זקנה. דאז היו סב"ד לריבין למחר לשחטה מחשש שמא תשחיר זיני זיני. דהיינו בין בדיקתה לשחטתה. אבל כשקטו רכה שנים. אין כחו חשש ז' וח"כ פלוגתתם ללעול. היינו כמה שני קלבתה שלא יהיו לריבין לבדקה שוב אחר שבדקה כבר בתחלה. מדאין מהזיקין איסור לכתחלה: ח) לר"ב גרסינן בוי"ו ושלא תפסול. ור"ל שכשירבו במוס (ב): ס) ר"ל שמעתי דדוקא פרה שלשית כשרה. ולא שהיא היומר מובחר מדכבר נתחזקה בהמה ולא יהי' לה לער ישעיה ע"ז פ"ה וה"ס. דסד"ל מדקרי' רחמנא חטאת. והרי כ"ל קרבן צעיון מובחר נדריך. ה"כ ב"ז. קמ"ל: (ג) ולא יתיר: (ד) ולמה לא אמרת רביעי: (י) דסד"ל דה"ק קרא דמי שיש לו ד' כרמים. יחי' כרם ששחיר נדריך. ה"כ ב"ז. קמ"ל: (ז) ואע"כ דכפרות

לכתחלה: מה הלשון של רבתי כ"ל. ואית דגרסי בין הכא כפי"א בין ברישא מה לשון בלא הא: רביעי לאחרים במנין פי' הרמב"ם ז"ל כשנטעו בזה הקרקע ד' פעמים נקרא רביעי ע"כ אלא שלשית בדפוס כך כרם רביעי היא הנטיעה הרביעית מן הנטיעות אשר נטעו בזה קרא רביעי ע"כ. כיוצא בו אמר האוכל בבית המנוגע פרס משלשה לקב כך ל"ל. אמרו לו אמור משמנה עשרה וכו' מחק הר' יהוסף ז"ל מלת אמור. וגם על מלת כיוצא בו אמר כתב בס"א ל"ג אמר ע"כ: והכמים

שטחיה יש לחוש טפי שמא צרוב ימי' הפסל בעול או בת ד': (י) ולמה לא אמרת שלשית: (יא) דהיינו שלשית לבסוף עיבור ולידה ועי"ז יהיה גם עוברת שמתן חזק [שפגלה שביים: (ב) ואע"ז דלקמן (ס"ו)] לא חיישין לכה"ג. ורק מפני הכבוד. י"ל ב' תשובות בדבר. א' משום דפרה דמיה מרובין [קדושין ל"א

הקטן שלשית כד"ז ונד"ס הא"ת של שלשית. הא"ת האוכל בשנים אמרו התוס' תוספות חדשים

משנה אחרונה

הוא דלא פסל כשנים דמבין שתיים כשר עד עולם כדפי' לקמן מ"ג: פרה הלשון שלשית לפי שאם מלינו לשון שלשית כשם מקום לכן שאלו מה זה הלשון. ואמר שאין לקרותו בלשון שלשית. ונראה דה"ל דה"ל לקרותה משולשת אלא דהיינו נמי שלשית ומקלר יותר ומיהו בלשון מקרא קהה לי עגלה משולשת לשלשה קרי משולשת כמו שתרנג חונקלום וכן פי' רש"י:

וכשאתה אומר שלשית בת ג' שנים. וזריך טעם למה לא אמרו בהדיא בת שלש ואמרו לשון שלשית אלא נמלא לשון זה בשום מקום. ואפשר משום דכל מנפשי פרה משולשת. בשחטתה שלש מלות שהיא מתוך למי' ולמחשבה שם ולהיות עמה שם. בגופה שלש. תמימה ממוס. תמימה עלה באורם. ולא כשפנתה עליה עול. ען ארו ואזוב שלש. ען ארו ואזוב ושני חולעת. אפרה מתחלק לשלש מקומות ושנותיה שלש שנים: בת שלש שנים. ומשמע דר' יהושע כת שלש דוקא כדאמר לא שמעתי אלא שלשית מפני אכולהו תנאי ונראה לי דס"ל כהכמים דלקמן כפרים וס"ל דאין חילוק בין פרה לפרים:

אמר לו אמר מ"ח מ"ח מ"ח
מ"ח מ"ח מ"ח

תוספות חדשים

א במשנה מ"ח למאה
וא"ת מ"ח מ"ח מ"ח
ו"ל משום ג' לקב יש
לענות כו כ"ד ד"ל ד'
לקב אכלי ג"ח למאה ה"ל
לר"י כ"ד ואין לענות
כולי האי גם שיש שני
מספרים ועוד שיש ליתן
מ"ח ונקות של מ"ח
כמ"ח במל"ט (ממאור"ח
ו"ל) :

תוספות רע"ק

ב במשנה אות (ב)
תו"ס ד"ה וחכ"א
והר"ש הוכיח דהוה
הג"י עיקרית. והר"ש
בהר"ש דאף להגירסא
אף מ"ח ר"מ דאמר אף
בני ד' לא קאי אלא
אהכמים ולא אדר'
יה"ג דלר"מ ע"כ פסול
פר בן עתים כדמובא
פ"ק דר"ה דף י"ד וי"ב
הו"ס שם ועי' בהר"ש
במשנה א' דלג"י אף
דמכשורי רבנן פר ב'
ג' ע"ב רבנן דהבא
היונו ר"א דמשנה א'
דלרבנן דפרה לא הוי
פחות מב"ג ה"ה דפר
לא הוי פחות מב"ג
ע"ש ועי' במ"ל ספ"א
כהלכות פרה שחמה
על הרמב"ם דפסק
בפרה כרבנן ובפר פסק
דבן ב' הוי פ' :

הרי הלשון ידוע ומפורסם מן הכתוב. לכך גיר' הספר נכונה
דגרסינן ביו"ד אחר ט' שנייה. ומלאתי בנ"ח ממוקד בסגול
קמץ ולירי. ובטוחת מהר"ם ממוקד חיריק לירי חיריק :
פרס מג' לקב. כרבי שמעון דבמתניתין ב' פ"ח דערובין.

וכך פסק הר"ב בשם רש"י
בפ"ג דנגעים מ"ט. ור"י בן ברק
פליג ההם וכוותיה כתב הר"ב לעיל
בשם הרמב"ם. ומפני כן הזכיר כאן
הרמב"ם שזו שאמר ר"י מג' לקב אינה
הלכה. וה"ל להר"ב גם כן להזכיר
זה לדעת הרמב"ם. וכבר הזכרתי

שם בערובין שפעם כתב הר"ב כך.
ופעם כך: **מג'** לקב אין זו חלה.
לשון הר"ב דה' רביעיות קמח ועוד
חיבובין בחלה ויש מקומות שלא כתב
הר"ב ועוד. וכן הר"ש לא כתב
בכאן ועוד. וכבר כתבתי בזה

בפ"ק דחלה משנה ד' : **ב וחכ"א** אף בני ג'. ונ"ח ל"ג
אף. והר"ש הוכיח דזו הג"י עיקרית [ב] ודחכמים ור"מ אינם
מודים לר"י הגלילי. ומהר"ם כתבולי נראה דאפילו אי גרסינן

כך שמעתי. מרבותי ואין בידי לפרש למה לא אמרו הם
מ"ח לחלה: אני אפרש. מאי נפקא מינה בין זה לזה :
מג' לקב אין בו חלה. דחמש רביעיות קמח ועוד. חייבין
בחלה. והלש קב בלבד אין מפרשים ממנה חלה. הילכך כשאחזה

אומר מג' ככרות לקב. משמע שלא
הופרש מהן חלה. וכשאחזה אומר
מ"ח לחלה נמצא שכל ככר הוא
פחות מה שמיעטתו חלה. שהלש סאה
לר"ך להפריש ממנה חלה: **ב** ופר
שני בן בקר תקח לחמאת.
בטירת הלויים כתיב בפירוש דבעלתך.
והאי שני יתירה הוא דכיון דכתיב
בתיבה ועשה את האחד חמאת
ואת האחד עולה. ממילא ידענא
דתיב ניכח. אלא כתוב שני ללמד
שהוא בן שתי שנים. דכי היכי
דלבת שלש קרי שלשית. הכי נמי

לכן שתיים קרי שני: וחכ"א ב'. והלכה כחכמים :
מיוס
הוא דמכשורי רבנן ור' מאיר הכא
בבן

לכן שתיים קרי שני: וחכ"א ב'. והלכה כחכמים :
מיוס
הוא דמכשורי רבנן ור' מאיר הכא
בבן

מלאכת שלמה

והילך לשון תוס' דבפ"ק דר"ה ותימא דתנן בפ"ק דפרה ר"י הגלילי
אומר פרים בני שתי שנים שנאמר ופר שני בן בקר תקח לחמאת
וחכמים אומרים אף בני שלש ר"מ אומר אף בני ד' וה' כשרים לחמאת
מכשיר ר"מ כפר אפילו בני שתי שנים דהא מוסיף אר' יוסי הגלילי והכא
משמע מדעגל בן בקר לר"מ בן כ' שנים פר בן בקר בן ג' אבל פחות
מבן שלש לא ונר"ך לומר דאף דקאמר ר"מ בתשכח פרה ארבעין קאי
ולאו אר' יוסי הגלילי ובת"כ מחני דר' יוסי הגלילי בפר מילתא דר"מ
וחכמים

ב וחכמים אומרים אף בני שלש. הר"ש והרא"ש ו"ל העלו מכה קושיית
בקראות דל"ג אף במילתייהו דרבנן ועוד פי' הרא"ש ו"ל
דבלאו הכי קשה אי גרסי' אף דהא ר' יוסי הגלילי לא חיירי בענין
זקנה כדמשמע בת"כ הלכך נראה דל"ג אף ופליגי רבנן אר' יוסי בתחלת
זמן הפר והיינו רבנן דת"כ ע"כ. ושנין שם בתוס' ובפ"י הר"ש ו"ל.
ועיין בספר קרבן אהרן פרשת ויקרא רפ"ג דדבורא דחמאת. אף בני
ד' ובני חמש כשרים אלא כו'. כולה ר"מ קאמר לה :

משנת אחרונה יבין הפארת ישראל בוועז

ל"א א"י ושמה יודע שנפסלה. ויהיה ההפסד רב. אי משום דפרה היא
מקור כל עהרה שבישראל. להכי חשבו בה שמא לא יודע פסולה בהכר
ור"ה להסיר כל נדודו השש פסול בהכשרה. מידו גם לדבריו הג"ל
דשאין ממתינין לקאמר תנא. אקנין זקנה קאי. ו"ל דמהאי עממא
נמי לא יקנו זקנה מדיש לחוש בה שמא כבר לא נהירו בה בעול או
בזום. אבל בקנו רכה. ב"ד זהירין קן שמהיה נשמרת יפה יפה.
וא"ת א"כ הא"ל שמא נשמרה או נפסלה בעול וכו'. ו"ל דה"ק להכי
קנו רכה ולא בת ימים שמא תשחיר או תפסל בניו :
והא

דכפירוש אמר קרא ובשנה הרביעית יהיה וגו'. סד"ח דה"ק
קרא. שלש שנים יהי' לכם ערלים. ובשנה. לשיטת שנה ה'ל'
שאל"כ. ואז הרביעי. דהיינו הכרם הרביעי שיהי' לו. יהיה
קודש הלולים לד'. קת"ל: (יו) מלת שרם פירושו חזי. דהיינו
חזי כבר לחס: (יו) ר"ל החזי מכבר העשוי משלש קב. והרי
קב הוא כשיעור כ"ד ביצים. נמצא שהכר הוא כח' ביצים.
וחזי היינו כשיעור ד' ביצים [כן פסק רש"י]. אמנם להרמב"ם שיעור
שרם הוא כשיעור ג' ביצים. ושנין א"ח ספ"ח ס"ג]. ולאו דוקא שאוכל שם
אלא אפילו רק שהם צבית המנוגע כשיעור זס. נעמלו גם
הכלים המלוכזשים עליו. דאל"כ נשארו עהורים. משאל"כ

בכספים הכלים צדיו. נעמלו כמותו מיד [מנעים פ"ג א"ס] :
הוא חלק מהסאה הוא ו' קבין. נמצא דשלישית קב הוא חלק ר"ח מסאה. וא"כ ספי
מלת קב שמכר רק פעם א' בתנ"ך [מל"ט ב' ו' פ' כ"א]. והרי
והיינו רק כשארין כוונת המלה משונה מהכוונה
וחילק עיסה זו לג' ככרות ונמצא שהעיסה כולה לא
נתמעטה מהחלה שר"ך ליתן ממנה. דהרי רק ה' רביעיות קמח ועוד חייבת בחלה וזו רק ד' רביעיות היא: (י) שיהיה
משמעותו שעה עיסה מסאה. וחלקו ל"ח חלקים. שיהיה כל חלק ככר. והרי עיסה כזו נתמעטה השיעור חלה שר"ך ליתן
מסאה קמח. ונמצא שעי"ז נתגבל חומר. שכל שהיה צבית המנוגע כשיעור אכילה מועטת כזו יתעמלו ג"כ בגדיו שלש :
(כ) כל מקום שמכר בתורה מלת פרים לר"ך שיהיו מוך שנה שנייה לא פחות ולא יותר: (כא) גבי סהרת לויים כתיב. והרי
מלת

י"י והוא הוא שיעור אחד עם שלישית הקב. דסאה הוא ו' קבין. נמצא דשלישית קב הוא חלק ר"ח מסאה. וא"כ ספי
הו"ל למקטק חלק מהסאה שמורגל יותר בלשון התורה ולא מלת קב שמכר רק פעם א' בתנ"ך [מל"ט ב' ו' פ' כ"א]. והרי
כל היכא דאפשר נוחא להו לתנאים למקטק בלישא דקרא [תוס' גיטות נ"ג]. והיינו רק כשארין כוונת המלה משונה מהכוונה
שבלשון חכמים [מחלוין קל"ז ב'] : (י) דמשמע שעה עיסה מקב קמח. וחילק עיסה זו לג' ככרות ונמצא שהעיסה כולה לא
נתמעטה מהחלה שר"ך ליתן ממנה. דהרי רק ה' רביעיות קמח ועוד חייבת בחלה וזו רק ד' רביעיות היא: (י) שיהיה
משמעותו שעה עיסה מסאה. וחלקו ל"ח חלקים. שיהיה כל חלק ככר. והרי עיסה כזו נתמעטה השיעור חלה שר"ך ליתן
מסאה קמח. ונמצא שעי"ז נתגבל חומר. שכל שהיה צבית המנוגע כשיעור אכילה מועטת כזו יתעמלו ג"כ בגדיו שלש :
(כ) כל מקום שמכר בתורה מלת פרים לר"ך שיהיו מוך שנה שנייה לא פחות ולא יותר: (כא) גבי סהרת לויים כתיב. והרי
מלת

ת"ק נמי אמר בן שתיים ופ"ה דקרא דמיימי ר"י הגלילי בן בקר כתיב כו' והיכי מיימי מיני' לפר סתם. ועוד דמני ת"ק כל הפרים שכתורה ובתורה לא מיימו
פר ששם אלא כולה פר בן בקר בר מפרי ההג שיש מהן דכתיב בהן בן בקר ויש מהן כתיבי סתם פרים. וזה תימא לומר דפרי ההג חלוקין בשנותיהם. ונראה
דת"ק ור"י הגלילי לא פליגי דת"ק אמר פר בן בקר בן שתיים היינו אין פחות משתיים. פר סתם בן שלש שאין פחות משלש וביתר לא חיירי. דביתר מכן פליגי
ר"י הגלילי וחכמים וס"ל לר"י הגלילי פר בן שתיים ולא יותר והכ"א אף בן שלש והכי משמע ממתני' דלא מיימי מילתי' דת"ק דתוספתא אלא מילתי' דר"י הגלילי
ומשמע דר"י הגלילי מילתא באפי נפשה קאמר. ולדידי' אין חילוק בין פר בן בקר לפר סתם ולהכי קאמר דכולם בני שתיים ולדידי' פרי ההג שמתקנן כתיב בהו בן
בקר ומקלמן פר סתם כולם בני שתיים ולת"ק כולם בני שלש אע"ג דיש מהן דכתיב בן בקר הא אמרין דבן בקר אין פחות משתיים אבל יותר מכן שפיר דמי.
ואיכא למידק אי ר"י הגלילי לא אמר אלא דביתר מכן שתיים פסול. היכי משמע ל' מקרא דכתיב שני דלמא קרא אחי למימר דאף בן שתיים כבר דלא נימא שלש
דוקא כסברת ת"ק דתוספתא קמ"ל דבן שתיים נמי הוי פר וה"ה דבן שלש פשיטא דכשר. וי"ל דאי משום דלא נימא שלש דוקא לא לר"ך דפשיטא דכשתיים נמי
קרי פר כיון דעגל בן שנה פר בן שתיים משיא מכלל עגל ולאפוקי צ"מ דלמר פ"ק דר"ה דף י' עגל בן בקר בן שתיים ולדידי' פר אינו פחות משלש. קמ"ל קרא

ת"ק נמי אמר בן שתיים ופ"ה דקרא דמיימי ר"י הגלילי בן בקר כתיב כו' והיכי מיימי מיני' לפר סתם. ועוד דמני ת"ק כל הפרים שכתורה ובתורה לא מיימו
פר ששם אלא כולה פר בן בקר בר מפרי ההג שיש מהן דכתיב בהן בן בקר ויש מהן כתיבי סתם פרים. וזה תימא לומר דפרי ההג חלוקין בשנותיהם. ונראה
דת"ק ור"י הגלילי לא פליגי דת"ק אמר פר בן בקר בן שתיים היינו אין פחות משתיים. פר סתם בן שלש שאין פחות משלש וביתר לא חיירי. דביתר מכן פליגי
ר"י הגלילי וחכמים וס"ל לר"י הגלילי פר בן שתיים ולא יותר והכ"א אף בן שלש והכי משמע ממתני' דלא מיימי מילתי' דת"ק דתוספתא אלא מילתי' דר"י הגלילי
ומשמע דר"י הגלילי מילתא באפי נפשה קאמר. ולדידי' אין חילוק בין פר בן בקר לפר סתם ולהכי קאמר דכולם בני שתיים ולדידי' פרי ההג שמתקנן כתיב בהו בן
בקר ומקלמן פר סתם כולם בני שתיים ולת"ק כולם בני שלש אע"ג דיש מהן דכתיב בן בקר הא אמרין דבן בקר אין פחות משתיים אבל יותר מכן שפיר דמי.
ואיכא למידק אי ר"י הגלילי לא אמר אלא דביתר מכן שתיים פסול. היכי משמע ל' מקרא דכתיב שני דלמא קרא אחי למימר דאף בן שתיים כבר דלא נימא שלש
דוקא כסברת ת"ק דתוספתא קמ"ל דבן שתיים נמי הוי פר וה"ה דבן שלש פשיטא דכשר. וי"ל דאי משום דלא נימא שלש דוקא לא לר"ך דפשיטא דכשתיים נמי
קרי פר כיון דעגל בן שנה פר בן שתיים משיא מכלל עגל ולאפוקי צ"מ דלמר פ"ק דר"ה דף י' עגל בן בקר בן שתיים ולדידי' פר אינו פחות משלש. קמ"ל קרא

קדמו פ"ב ג

הלופי גרמאות

ר"י קורמו פרבדימא גר"י
היפסח פרבדימא
הידושי מהר"ח

בבשים בני שנה ואליהם
בני שנים ואח"כ בני
שנה מיום ליום ועוד
חני במשנה ד' דכל
בני שנה בשנים מיום
שליש אלא זה
פשוט הדמיה אתי
לאשמועינן וכולם מיום
אל יום כלומר שאם
כלחה לו שנה שלמה
ויצא לשנה שניה או
אינו כשר לכבש היינו
מיום אל יום דלא
תיבא גלף אחר שנות
העולם ואם נולד באלול
או קודם כשמגיע תשרי
או שלמה לו שנה ולא
יהיה שוב כשר לכבש
קמ"ל מיום ליום וכשר
שנה שלמה לכבש
במצא פשוט שמה
שכתב הרמב"ם וכן
באלים בני שנים קאי
ג"כ מיום ליום ששתי
שנים שלמים כשר
לאיל ואם שמתמי
לאחר שתי שנים כשר
נמו לאיל עכ"ל נוכל
לומר לר"ח ור"י יום
משנה הלועל אפטר
באמת אינו כשר
והבכורים עכ"ל וקנים
אינם מביאים חסני
הכבוד והיות אינו כשר
לא לאיל וראי הוא
דבור הדין התחלת
הדבר בן ג'ל הדין
בהרע"ב ד"ה נוקד אני
כהפסך דהא הפסוק
קאי על כל הצאן
ואפשר הואיל ובכתוב
עקורים בקורים ובורים
וזכור עקורים באמצע
כך זה אמצעי בין
כבש לאיל ואם שהיה
ליכור נקוד לשון תורה
לומר לשון חכמי לתורה

דבחר שנתן אוליגין. דאמר קרא כבש בן שנתו. שנה שלו. ולא שנתו של מנין עולם. גמרא ספ"ה דנדה דף מ"ז. ומ"ט
הר"ב וכן בחילים בן שתי שנים אינו כשר לא לאיל דאינו כו' בפ"י הר"ש ליתנהו אלו ה' מלות (אינו כשר לא לאיל) דהוא
יותר נכון שנמשך הכל למה שכתב וכן בחילים בן שתי שנים. וזא לפרש דקאי על ל' יום. דהא בן שתי שנים לא בעינן
שהיו שלמים. וכן מסיים הר"ש. משנה שניה שלו ולא של מנין עולם ע"כ. מ"מ לא שלחתי יד להגיה לפי שאפשר ג"כ דמאי
דכתב הר"ב אינו כשר כו' הוא

בזכור חדש. ואתה הבחר ולא אני:
לא לאיל. לשון הר"ב דאינו נחשב
איל עד שיכנס שלשים יום משנה שניה לו: פלגם.
לשון פלג. כלומר ממוצע בין זה
לזה. יאז מכלל כבש. ולכלל איל לא
בא: נוקד. לשון אשר היה בנוקדים
עמוס

ליום כה) בן שלשה עשר חדש (כ"ג).
אינו כשר לא לאיל ולא לכבש ל).
ר"מ קורחו פלגם (כ"ג). בן עזאי קורחו
נוקד (כ"ג). ר' ישמעאל קורחו
פרבדימא

יוס שלימים ואפ"כ אינו כשר משום דבעינן שלשים ואחד יום דבחר
חדשים אוליגין ולא בחר חדשי לבנה וכתתן ברישא דמתני' גבי שנים.
וכן הוא הלשון שם ביד בהדיא בן שלשים יום. פרבדימא אית דגרסי
פרדנמא

ג בן שלשה עשר חדש. אינו כשר וכו' כנ"ל. ורואה לומר מתחלת
שלה עשר כבד אינו ראוי לכבש וגם עדיין אינו ראוי לאיל עד
בן י"ג חדש ויום אחד: פלגם ללע"ד נוטריקונו פלג ס' דהיינו שלשים

מלאכת שלמה

בוועז

ישראל

תפארת

יבין

בקר. וע"כ ש"מ דבשאר עגל מוודי לר"ח. ושעירי עזים נמי לא
איתעריד לאשמינן. דהרי נקם לקמן משנה ד' הטאת הנבזר בלאן
דכשר מיום ל' והלאה. והרי אין הטאת הנבזר בלאן רק בשעירי עזים.
ש"מ דתוך שנה ראשונה כשר. ואתמה ארמב"ם [כנ"ל ממע"ק] שכתב
שכל מקום שאחר שעיר להטאת היינו בן ב' שנים כאיל כבשים. א"כ
למה לא הכירה זאת משנתו. והו"א א"כ הדין לא כלל תנא לקמן [מ"ד]
דכל הטאת זכור בן שנה. והאיכא שעיר הטאת שזכור כמה פעמים
בפרשת המוספים. והוא בן ב' שנים דוקא. והרי דהרי בפרשת ויקרא
בטאת נשיא כתיב שעיר וכתיב שעיר עזים. וכ"כ בשעירי י"ב ר"ס
אחרי כתיב שעירי עזים. וכתיב והשעיר. אלמא דלח דהא אחת היא.
ואיך ראה רבינו לחלק עלינו את השנים. וז"ע:

בן שלשה עשר חדש. אינו כשר וכו' כנ"ל. ורואה לומר מתחלת
שלה עשר כבד אינו ראוי לכבש וגם עדיין אינו ראוי לאיל עד
בן י"ג חדש ויום אחד: פלגם ללע"ד נוטריקונו פלג ס' דהיינו שלשים

כח) שצריך שיוגע טוב לתחלת אותו יום בחודש שנועד
בו. ואפילו נעטברה השנה. ולא אמרינן שהיום ר"ה שלו השרי
דכתבנון שנת העולם. ואפילו שעה א' יחירה על שיעור
קצבתו פסול. ואפילו יחיה השחיטה תוך שנתו ורק זריקת
למו תוך רגע אחד שנת לידתו. פסול [ונמים כה"ל]: בס' ר"ל כבש
ששיעור קצבתו תוך שנה מלידתו. ואם עומד עתה תוך חודש
י"ג מלידתו: ל) דאיל אינו כשר עד שיהיה בן י"ב חודש ול"א
יום. דהיינו שצדום ל"א כשר. וכבש אינו כשר בן י"ב חודש ח'
מלידתו עד סוף שנתו. אבל משעבר שנה א' על י"ב חודש
שלו פסול. למו אינו כבש [ועיין רש"י מולין כנ"ל. ומ"מ הרמב"ם פ"א
מקדמות הדין] ח"ל אצל ביום ל' אינו כשר לא לאיל ולא לכבש. לאו דוקא יום
ל'. דהרי גם כל ימי החודש שקודם יום ל' נמי פסול ליה לזה. אלא רק
מיום כל זמן רק בחול. לריך ל' שלימות תוך שנת ב'. אבל
ר"ס ד"י ע"א ד"ה בן: (א) נוטריקון פלג גס. ר"ל חזי גסה:

לכנותא דאיל נקם הכי דאפילו חסר רק יום א' אפ"ה לא נקרא איל פדיון].
בפר. יום א' טפי משנה כבד חזוי שנה מהלממ"ס [ועיין חוסי
לב) כ"ל דנקוד גרסי]. דנוקד היינו אדם הרועה בלאן [פמלגיס
אכל

בן שלשה עשר חדש. אינו כשר וכו' כנ"ל. ורואה לומר מתחלת
שלה עשר כבד אינו ראוי לכבש וגם עדיין אינו ראוי לאיל עד
בן י"ג חדש ויום אחד: פלגם ללע"ד נוטריקונו פלג ס' דהיינו שלשים

מיתתו ומשכבן מיום ליום. ונראה דהך וכו'ן לאו אכבשים
ואליהם לחוד מהדר אלא אכוליהו דלעיל פגלה ופרה ופריס והיינו
דחני מיום ליום דאי אכבשים ואליהם לחודיהו ה"ל למיתני נמי
משעה לשעה דהא אמרינן בזבחים דף כ"ה שעות פסולות
בקדשים. אבל אי קאי נמי אעגלה ופרה יניח דבנה לא פסלה שעות
דרוקא בקדשי מוצת פסלי שעות וזהו שכתב הרמב"ם רפ"ו מהל' רוח
עגלה ערופה בת שתי שנים יום אחד פסולה ע"כ. ולא זכור משעה
לשעה וכ"כ במשנה למלך פ"א מהל' פרה מסדרה. ולע"ד ממשנתו הוא
מוכרס. ומיהו אע"ג דאכוליהו חני מיום ליום אין הדיו שזה כבולן.
דכבש משעברה שנתו פסול. ואיל אינו כן דלעולם כשר אלא מיום ליום
דידי' היינו לתחלתו דמשלמה לו שנה ראשונה יאז מכלל כבש. ולענין
עגלה פסולה אחר מן התורה כמו כבש דו פרה היא ולא עגלה.
אכל פרה ופריס מיום ליום דידיהו מדרבנן דאחר זמנן פסולין משום
שלא תשחיר או מפני הכבוד כדלעיל:

מיום ליום. ולא חני משעה לשעה כדפי' לעיל. והחילוק למאי דקוי"ל
גבי תינוק ותינוקת דפרקן לתינוק בן י"ג יום אחד ותינוקת בת י"ב
יום אחד וכן כל היבא דחנן יום אחד לאו דבעינן יום א' אחר הזמן אלא
לומר דבעינן ששאל זמנו לנמרי בתינוק ששאל שנת י"ג בלאת הכובכים
ל"ל שנת י"ד הרי זה כמו אחר הזמן וכן הסכימו כל הפוסקים בא"ח
ס' י"ג ובח"מ ס' ל"ה. ולפי' משמע הא דשעות פסולות בקדשים.
קולא היא. שאם נולד כבש בר"ח ניסן בחצות היום אינו נפסל אלא
בחצות היום לשנה האחרת ואי לאו דהשבינן לשעות היה נפסל בתחלת
ל"ל ר"ה ניסן. וא"כ בפרה ועגלה דלא השבינן שעות איכא חומרא בזה
יחר מקדש מוצת דאינוהו מפסלי בתחלת הלילה כשעברה זמנא שיע"פ
שלא הגיעה עדי' השעה שנועד וכחצונו עוד מזה פ"ה דנדה מ"ג:
אינו כשר לא לאיל יאז לכבש. פ"ה הר"ב שאל מכלל כבש ולכלל איל
לא בא ע"כ וכ"כ הרמב"ם. והיינו כדמפרשי בסמוך דפלגם
מקרא נפקי או לרבות את הפלגם וכר' יוחנן בס"ק דחולין דף כ"ג

מיתתו ומשכבן מיום ליום. ונראה דהך וכו'ן לאו אכבשים
ואליהם לחוד מהדר אלא אכוליהו דלעיל פגלה ופרה ופריס והיינו
דחני מיום ליום דאי אכבשים ואליהם לחודיהו ה"ל למיתני נמי
משעה לשעה דהא אמרינן בזבחים דף כ"ה שעות פסולות
בקדשים. אבל אי קאי נמי אעגלה ופרה יניח דבנה לא פסלה שעות
דרוקא בקדשי מוצת פסלי שעות וזהו שכתב הרמב"ם רפ"ו מהל' רוח
עגלה ערופה בת שתי שנים יום אחד פסולה ע"כ. ולא זכור משעה
לשעה וכ"כ במשנה למלך פ"א מהל' פרה מסדרה. ולע"ד ממשנתו הוא
מוכרס. ומיהו אע"ג דאכוליהו חני מיום ליום אין הדיו שזה כבולן.
דכבש משעברה שנתו פסול. ואיל אינו כן דלעולם כשר אלא מיום ליום
דידי' היינו לתחלתו דמשלמה לו שנה ראשונה יאז מכלל כבש. ולענין
עגלה פסולה אחר מן התורה כמו כבש דו פרה היא ולא עגלה.
אכל פרה ופריס מיום ליום דידיהו מדרבנן דאחר זמנן פסולין משום
שלא תשחיר או מפני הכבוד כדלעיל:

מיתתו ומשכבן מיום ליום. ונראה דהך וכו'ן לאו אכבשים
ואליהם לחוד מהדר אלא אכוליהו דלעיל פגלה ופרה ופריס והיינו
דחני מיום ליום דאי אכבשים ואליהם לחודיהו ה"ל למיתני נמי
משעה לשעה דהא אמרינן בזבחים דף כ"ה שעות פסולות
בקדשים. אבל אי קאי נמי אעגלה ופרה יניח דבנה לא פסלה שעות
דרוקא בקדשי מוצת פסלי שעות וזהו שכתב הרמב"ם רפ"ו מהל' רוח
עגלה ערופה בת שתי שנים יום אחד פסולה ע"כ. ולא זכור משעה
לשעה וכ"כ במשנה למלך פ"א מהל' פרה מסדרה. ולע"ד ממשנתו הוא
מוכרס. ומיהו אע"ג דאכוליהו חני מיום ליום אין הדיו שזה כבולן.
דכבש משעברה שנתו פסול. ואיל אינו כן דלעולם כשר אלא מיום ליום
דידי' היינו לתחלתו דמשלמה לו שנה ראשונה יאז מכלל כבש. ולענין
עגלה פסולה אחר מן התורה כמו כבש דו פרה היא ולא עגלה.
אכל פרה ופריס מיום ליום דידיהו מדרבנן דאחר זמנן פסולין משום
שלא תשחיר או מפני הכבוד כדלעיל:

אחרונה

לא לאיל. פ"ה הר"ב שאינו נחשב איל עד שיכנסו שלשים יום משנה
שנייה ע"כ. ולא אתפרש מנ"ל הא דבעי' שלשים יום משנה שנייה
וזאי מסבא אמרו בן דפחות משלשים יום אינו קרוי בן שתיים א"כ גבי
עגלה ב"ס נמי ליתני בת כ"ה חודש אינה כשרה לעגלה ולא לפרה
דפרה בת שלש ופחות משלשים יום אינה בת שלש. וכ"כ שאני עגלה
שאין לה שנים קצובות בתורה ולעולם כשרה לעגלה והא דלמרינן עגלה
בת שתיים היינו דלא תיחוי פוחתה מבת שתיים אבל יתירה לא פסלה.
הא ליתא דהא קוי"ל דביתר פסולה במ"מ הרמב"ם פ"ו מהל' רוח
דבשתי שנים ויום אחד פסולה. וי"ל דגבי עגלה אחר שתיים ודאי
פסולה דהא חי לאו דכתיב עגלת בקר לא הוה מכשירין אלא בת שנתה
דסחם

מיתתו ומשכבן מיום ליום. ונראה דהך וכו'ן לאו אכבשים
ואליהם לחוד מהדר אלא אכוליהו דלעיל פגלה ופרה ופריס והיינו
דחני מיום ליום דאי אכבשים ואליהם לחודיהו ה"ל למיתני נמי
משעה לשעה דהא אמרינן בזבחים דף כ"ה שעות פסולות
בקדשים. אבל אי קאי נמי אעגלה ופרה יניח דבנה לא פסלה שעות
דרוקא בקדשי מוצת פסלי שעות וזהו שכתב הרמב"ם רפ"ו מהל' רוח
עגלה ערופה בת שתי שנים יום אחד פסולה ע"כ. ולא זכור משעה
לשעה וכ"כ במשנה למלך פ"א מהל' פרה מסדרה. ולע"ד ממשנתו הוא
מוכרס. ומיהו אע"ג דאכוליהו חני מיום ליום אין הדיו שזה כבולן.
דכבש משעברה שנתו פסול. ואיל אינו כן דלעולם כשר אלא מיום ליום
דידי' היינו לתחלתו דמשלמה לו שנה ראשונה יאז מכלל כבש. ולענין
עגלה פסולה אחר מן התורה כמו כבש דו פרה היא ולא עגלה.
אכל פרה ופריס מיום ליום דידיהו מדרבנן דאחר זמנן פסולין משום
שלא תשחיר או מפני הכבוד כדלעיל:

מיתתו ומשכבן מיום ליום. ונראה דהך וכו'ן לאו אכבשים
ואליהם לחוד מהדר אלא אכוליהו דלעיל פגלה ופרה ופריס והיינו
דחני מיום ליום דאי אכבשים ואליהם לחודיהו ה"ל למיתני נמי
משעה לשעה דהא אמרינן בזבחים דף כ"ה שעות פסולות
בקדשים. אבל אי קאי נמי אעגלה ופרה יניח דבנה לא פסלה שעות
דרוקא בקדשי מוצת פסלי שעות וזהו שכתב הרמב"ם רפ"ו מהל' רוח
עגלה ערופה בת שתי שנים יום אחד פסולה ע"כ. ולא זכור משעה
לשעה וכ"כ במשנה למלך פ"א מהל' פרה מסדרה. ולע"ד ממשנתו הוא
מוכרס. ומיהו אע"ג דאכוליהו חני מיום ליום אין הדיו שזה כבולן.
דכבש משעברה שנתו פסול. ואיל אינו כן דלעולם כשר אלא מיום ליום
דידי' היינו לתחלתו דמשלמה לו שנה ראשונה יאז מכלל כבש. ולענין
עגלה פסולה אחר מן התורה כמו כבש דו פרה היא ולא עגלה.
אכל פרה ופריס מיום ליום דידיהו מדרבנן דאחר זמנן פסולין משום
שלא תשחיר או מפני הכבוד כדלעיל:

ד וס הקריבו בנשיב וס הקריבו

תוספות חדשים

ד במשנה מיום שלישי והלאה מחוכס הוא שישו קח גדולים(כ"א)ע

נינהו. וכ"כ הר"ש. וז"ל הרמב"ם אמרו חטאות ליצור ועולותיהן. לא ירלה בזה כל חטאות לצור וכל עולות לצור. כי יש מהן שהן פרים ואילים. כמו שהתבאר בפסוק. ואמנם ירמוז זה אל כבשי עולה ושעירי חטאות של ליצור. ע"כ :

ואשם ניזר ואשם מזורע. הס כבשים. הרמב"ם :

מיום שלשים והלאה. סברא בעלמא. וכן נראה מלשון הר"ב בדבור והפסח. שכתב לא תשו חממים וכו'. ואש"פ שלהרמב"ם נתבאר שס טעם אחר. מ"מ הא דאוקמינן אשלים חינו מפורש בכתוב: ואם הקריבו ביום שמיני כשרים כו'. כתב הר"ב ומיהו צמידי

ואל מועדות ועולותיהן כולו בני שנה נינהו : השאת היחיד. כשבה או שעירה : ואם הקריבו ביום השמיני כשרים . דכתיב (ויקרא כ"ב) ומיום השמיני והלאה ירלה. ונאמר בזכור (שמות כ"ב) וביום השמיני תחנו לי. מה זכור עשה יום שמיני כשמיני והלאה. אף בשאר

ועולותיהן לה). השאת היחיד (ש) ואשם ניזר ואשם מצורע (ס) כשרין מיום שלשים והלאה. ואף ביום שלשים. ואם הקריבו ביום שמיני כשרים . נדרים ונדבות (מ). הבכור והמעשר (מ) והפסח (מ) כשרים מיום השמיני

קרבנות עשה יום שמיני כשמיני והלאה. מיהו צמידי דחובה. מזה מן המזבח להביא מיום שלשים ואילך. והפסח אש"ג דחובה הוא. לא תשו חממים. משום דכבשי לפי נפשות שלא יבוא לידי עוטר כיון שאינו נאכל [אלא] להצרה * אחת :

(* גד"ז וכד"ס בני שאינו נאכל לחטרה אחרת

דחובה מזה מן המזבח כו' לאמרו והלאה ירלה. הרמב"ם: הבכור והמעשר והפסח כשרים כו'. כתב הר"ב והפסח אש"ג וכו' משום דכבשי לפי נפשות כו' וכ"כ הר"ש. ומהר"ם כתב א"כ נ"ל שהיו לריכים טלאים הרבה לכל ישראל. ושמה לא ימלאו כל כך טלאים מבני שלשים ואילך. ואוקמוה אדאורייתא. ועוד לפי שזמנו בהול. ע"כ. ולא פירשו דבר בזכור ומעשר. וז"ל הרמב"ם הבכור התבאר בו ביום השמיני תחנו לי. והמעשר והפסח נשחטו עמו בזמן דמים. כמו שבארנו בחמישי מוצאים. ע"כ :

מלאכת שלמה

המניין עליו ולא להצורה אחרת כך רוצה לומר אלא שקיור וגם צריכי שמשון ז"ל הלשון בקינור : וביד פ"א דהלכות מעשה הקרבנות סי' י"ב ולא נזכרו שם נדרים ונדבות כהדי בכור ומעשר ופסח כדתן להו הכא במתני' :

ואם הקריבו ביום השמיני כז"ל. נדרים רעז"ל. ואות דגרסי ואם הקריבו. וי"ס ואם הקריבו. בפ"י רעז"ל והפסח אש"ג דקובה הוא וה"ל לומר לכתחלה בני שלשים יום אפ"ה לא תשו חממים לפי שאם יהיה גדול שחא יבא לידי עוטר כיון שאינו נאכל אלא למספר נפשות

תפארת ישראל

יבין

לכד. וק' הרי לר' יוחנן דדרים או לרבות פלגם. ע"כ פלגם לאו ספיקא. דאל"כ מי אינטיריך קרא לרבווי ספיקא. אלא ודאי סבירא לר' לר' יוחנן דכריה הוא [כחולין כג"א]. וא"כ מה אריא דנדר איל לכד או נדר כבש לכד. הרי אפילו באמר מה שצריכה איל או כבש אריא. נמי לא נפיק פלגם. עכ"ל"ס. ואומר הנה רתוי"ט העתיק רק לשון רש"י ממש בסוגיא הנ"ל. ופ"ה אין כלן קושיא לרש"י דכרי באמת ספיקא היא או קו"ל כר' יוחנן כהא למדרש או ושיהיה פלגם כריה בפ"ע [ברכ"מ פ"ז ממע"ק]. וגם שמו המורגל בש"ס לכמות כשם פלגם. דהיינו פלג גם. עפי נוסה דמסתפק הש"ס אם הוא דק או גם. ובפרע לרב"א הנ"ל שהצטו דבריו [בפ"י ד'] לעיל. וא"כ באמר הרי עלי איל או כבש. והקריב פלגם לא יבא. דשמתא כריה הוא ואינו לא כבש ולא איל. אבל באמר סתם סתם הרי עלי להביא כל מין שצריכה. ודאי יבא פלגם. דהרי התירה תורה להביאו. ויהי' ממלת או. או מדמסק איל או כבש הוא. וא"כ גם לרתוי"ט לא קשה. דאש"ג דרתוי"ט נקט לעיל הדרשה שהביא הר"ב או לרבות הפלגם. והיינו כר' יוחנן דס"ל כריה בפ"ע הוא. אפ"ה כל שאמר הרי עלי כל מין שצריכה. ודאי רשאי להביא פלגם. דהרי רבי' רחמנא. וא"כ הא דקאמר רתוי"ט איל לכד או כבש לכד. לא אתא לאפוקי בנדר להביא מה שצריכה איל או כבש. אלא לאפוקי בנדר סתם להביא מין שצריכה. ומלת לכד דנקט רתוי"ט. אינו מודחק. רק מדהביא לשון רש"י וכמבואר שם. סמך סריך אכתרי' למקט כלשיני' ממש מדחיב אדם לומר גלשון רבו :

ר"ה וי"ס. שמקריבין אותן רק משעירים. או ב' שעירי וי"כ שמגביל עליהן. או שעיר ע"ז שמקריבין כשהתירו הסנהדרין גדולה שום עבודה לאילים. וכולן שעירים. דאין לצור מציאת חטאת ממין כבשים. אבל אפשר שקריבו לצור פר העלם דבר. כשהתירו הסנהדרין גדולה איסור כרת. והוא פר העלם דבר. וזה אינו כשר רק מתחלת שנת צ' [וכמ"ל]. אלא דבתשנתו רק מהחטאות שממין לאן. קמירי : לה) היינו עולות ר"ה וי"ט. שהקריבו כבשים ואילים. ואש"ג דגם פרים אפשר שיביאו לעולות. כגון פרים של מוסף ר"ה וי"ט שהן כולן עולות. וכ"כ פר ע"ז כשהתירו צ"ד עבודה אחת לאילים מציאתו פר. אבל משנתו רק מכבשים ועזים מייורי. וכמו שאמרנו : פר. (א) כשעצר יחיד בשוגג על איסור כרת מביא כשבה או שעירה לחטאת [ומלך כה"ג מביא שער לחטאת. ומזרע לכשיטהר. ג"כ מביא כשבה לחטאת. וי"כ מביא כשבים גזירותו. ג"כ מביא כשבה לחטאת. אולם גם פר י"ב שמתא כה"ג. ופר כהן המשיח כשהמיר איסור כרת בשוגג ועשה כהרשתו [כפי' דעיתו]. ג"כ חטאות היחיד סן רק דלא מיירי רק בכבשים ועזים. וכדאמרין : (ס) שניהם ממין כבשים באין. אבל אשם גזילות ואשם מעילות ואשם שפחה חרופה ואשם תלוי רק מאילים באין. ולא איורי באילים : (א) דהיינו כשכר או נדב להביא עולה או תודה או שלמים : (ב) כל הכך באין תכל מין בהמה : (ג) אינו בא רק

משנה

פ"כ. דבני חטאת ע"ז בפ' שלה לך כתיב עז בת שנתה וילפינן בת"כ בני חטאת יחיד דכתיב תורה אחת לכל החטאות כולן כעז בני שנה. רש"י ביומא דף ס"ה. ובקדושין דף ג"ה פ"י דכתיב נקבה מן האלן כשבה וכל כבש בן שנה :

חטאת היחוד. י"ט אמאי שיר עולת יחוד של חובה כגון עולת מזרע וניזר ויוולדת דכולהו כבשים נינהו. ועוד לריך. טעם למה הלכו בין חובה לדבה דחובה מזה להביא ביום שלשים ובנדבה כשרים מיום השמיני מה טעם יש בדבר. ותוי"ט כתב דסברא בעלמא הוא ולא פירש סברא. ועד"ל דהטעם הוא כהיה דספ"ה דערכין חיבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן כיון דלכפרה אתו לא משהו להו. חיבי עולות ושלמים ממשכנין אותן דלא לכפרה אתו דילמא פשעי ומשהו להו. ונראה דהיינו נמי טעמא דמתני' דהכא דחטאת יחוד ואשם ניזר ואשם מזרע כולנהו לכפרה ולטהרה אתו ולא משהו להו מייחי ביום שלשים

אחרונה

ולא היישינן דמשהו להו עפי. אבל עולות יחוד דלאו לכפרה הוי כנדרים ונדבות דקוקא ביום השמיני דאי שריא להו לדחות עד יום שלשים דילמא משהו להו יותר ואתו לידי כל תאחר. אבל בקרבנות לצור לא היישינן לשהוי בין חטאות בין עולות כשרין ביום שלשים. תני בהדיא עולות חובה דייחוד דכשרין בשמיני כני נדרים ונדבות. ל"ל משום דלא פסיקא ל' דעולת מזרע לא היישינן למשהו כיון דמעבת עהרתו כמ"ס הר"ב שם. והא דקתני הכא חטאת היחוד סתם סתם התם בערכין נמי תני חיבי חטאת סתם ונבנא' אמר התם חטאת ניזר לא משהו ל' ה"ה הכא בחטאת ניזר כשר ביום השמיני ומתני' לא חייש להביאו מן הכלל כי היכי דלא חייש התם כמ"ס ערכין. ומכאן נראה שיישמא דאשם ניזר אין ממשכנין כי היכי דהכא כשרין ביום שלשים ולא היישינן דמשהו. ה"כ לעינן ממשכנין אין ממשכנין כיון דלא משהו להו וכן דעת בעל להם משהו פ"י מהל' נזירות ודלא כותי"ס כמ"ס ערפי"ג

פרה רבי אליעזר פרק א

והלואה (מד) ואף ביום השמיני :

צג

יבין

מכששים או מעוסי. ורק תוך שנתן: (מד) דדוקא הכך דרישא שכן חובה. להכי מזה פן המוציא להביא רק מיום ל' ולהלן. אבל הכך דסיפא. מלי פטור נפשי' מינייהו. להכי רשאי להביאן מיום ח' ולמעלה. דלדריס ונדבות דרי מרלונו הביאן ומעשר נמי מלי פטור נפשי' מינייהו. דמותר לשחוט כל בהמותיו קודם שיגיע זמן המעשר [בכבודות פ"ט מ"ז]. ותו. דלי צבי גדל מומח צבולה עדרה ונפטרו כולן מלעשרן [בכבודות לא א']. ובכור נמי חט"ג דוודאי חייב ליתנו לכהן. חט"ס נחשב קרבן שלו. ורשאי ליתנו לכל כהן שירצה שיקריבוהו הוא ויהיה כולו של אותו כהן. משח"כ שאר קרבן חובה שייך להמסמר של אותו

תפארת ישראל

יבין

שצו שיביאנו הבעלים. ותו דרמחמא אחר בצבור תתנו לי שהוא לשון מתנה ולא אחר שקריבו לי. ופסח נמי לאו חוב גמור הוא. דלי צבי פטור נפשי' בדרך רחוקה [גרי' נליין פסחים ד"ג ב'. וע"ש ד"ט פ"ג]. והא דיוסיב תנא לכל הכך קלבה מלמטה דהיינו מתי מתחיל זמן הכשרו לקרבן. ולא יסיב נמו קלבה להן למעלה עד אחיה זמן כשר להקריבו. היינו משום דזה הלא בהמן שיקריבו ממנו כל קרבן מאותן שנזכרו במשנתנו. והרי קלבת כל מין עד אחיה זמן כשר כבר מצויר לעיל במשנתנו ב' ונ' :

הרכנתא גבירתא כללא דפרק א

עכ"ס מדרבנן. מיהו בחלשה מחמת זקנה פסול מדאורייתא **משנה ג** כבש בשר מתחלת יום ח' עד סוף שנתו ואיל כשר רק תוך שנת ב' לא פחות ולא יותר. ושנתו כשפחותיו או יתירין אפילו שעה א' בשעת זריקה פסול. כבש בתוך חודש י"ג שלו. ספק כבש או איל הוא. ונקרא פלגס. וכשנדר כבש או איל. או אפילו כשנדר שתי' ברצונו להביא זה או זה. לא יביא פלגס. ואם אעפ"כ הביאו מכיו עליו נסכי איל. אבל צריך להביא קרבן אחר כמין שנדר. ובתנאי אבל מכן י"ג חודש ולמעלה כשר לאיל : **משנה ד** כל הטאות הצביר שהן רק שעירים. ועולותיהן שהן רק כבשים. וכן כל הטאות היתיד שהן רק כשבה או שעירה. ואם גזיר ומצורע שהן רק כבשים. כלהון מדהו חובה צריך שיהיו מיום ל' שלהן עד סוף שנה א'. ובריעבר אף ביום ח' ובאזן ולהלאה כשרים. אבל כל קרבן שיכול להשמש ממנו בשום אופן לא לבד נדרים ונדרבות. אלא אפי' בכור ומעשר ופסח. שיוכל להשמש מלהביאן באיזה אופן. כולן כשרים מיום ח' שלהן ולהלאה עד סוף שנה ראשונה של כל אחת :

משנה א עגלה ערופה כשרה רק מתחלת יום ח' שלה עד חום שנת ב'. ומתחלת יום שאח"כ ולהלאה פסול. פרה ארומה כשרה רק מתחלת שנת ב' עד סוף שנת ב'. וכדיעבד גם זקנה כל שאינה חלשה מחמת זקנה כשרה. אף דבשאר קרבנות פסול מדרבנן. פרה דלאו קרבן משם הוא לא גזיר בו רבנן שחיה' ממבחר נדרים. ומה"ש נקראת פרה שלשית. משום דמתחלת זמן כשרותה הוא מתחלת שנת ג'. ולא קראיה שלישית דהוה משמע שלישית לבטן. דהיינו היותה מוכהרת והרי א"צ בה טובהר. וב"כ דקרקו חכמינו לומר כהן רביעי ולא כהן רביעי. משום דרביעי משמע במנין גופים נפרדים. משא"כ במלת רביעי משמע דכל הו' הם בגוף אחד וכ"כ דקרקו כלשונם לומר דהשונה בבית המנוגע כדי אכילת חצי כהן. שעושין אותו הכהן משלישית הקב נשאוי הנגרים שלבוש או. ולא אמרו חצי כהן הנעשה מהלך י"ח מסאה. שהרי מלת סאה יותר מודגל בלה"ק משום דס"א דמי בשיעור פרות. משום דבצק מסאה חייב בחלה ונתמעט הכהן שעושין מהבצק ההוא ע"י שיעור החלה שיתנו מהבצק. מסאה :

משנה ב כל קרבן שנזכר בתורה בשם פו. צריך לבתחלה תוך שנת ב'. וכדיעבד עד סוף שנת ג'. ואפי' שעה א' יותר פסול

ר' עובדיה מברטנורה

פרה רבי אליעזר פרק ב

חוספות יום טוב

צינים

א חסאת המעוברת פ' סוף פסחים טו

פרק ב **א רבי** אליעזר אומר פרת חטאת המעוברת כשרה. רבי אליעזר ורבנן דהכא קיימי בשיטת רבי יהודה דאמר לקמן בצרקין דעלה עליה זכר אינה פסולה אלא אם כן עלה עליה מדעה בעל הפרה. ופלגי הכא במעוברת שעלה עליה זכר מעגמו בלא דעת הבעלים. ורבי אליעזר דמכשיר כשר עובר ירך אמו הוא והוי כנופה דפרה. ורבנן דפסלי. סכרי עובר לאו ירך אמו הוא. ונכפלת מחמת מלאכה שגושה את עובר'. והלכה כהיא פסולה משמה שעלה עליה זכר אפילו שלא מדעה בעלים והפילו אינה מעוברת ודלא כר' יהודה

פרק ב **א רבי** אליעזר אומר פרה מעוברת כשרה. רבי אליעזר ורבנן דהכא קיימי בשיטת רבי יהודה דאמר לקמן בצרקין דעלה עליה זכר אינה פסולה אלא אם כן עלה עליה מדעה בעל הפרה. ופלגי הכא במעוברת שעלה עליה זכר מעגמו בלא דעת הבעלים. ורבי אליעזר דמכשיר כשר עובר ירך אמו הוא והוי כנופה דפרה. ורבנן דפסלי. סכרי עובר לאו ירך אמו הוא. ונכפלת מחמת מלאכה שגושה את עובר'. והלכה כהיא פסולה משמה שעלה עליה זכר אפילו שלא מדעה בעלים והפילו אינה מעוברת ודלא כר' יהודה

פ"ב א ר' אליעזר אומר פרת חטאת המעוברת והקשה הר"ש ז"ל וא"ת מעוברת לר' אליעזר היכי משכחת לה האמר ריש

פ"ב א ר' אליעזר אומר פרת חטאת המעוברת והקשה הר"ש ז"ל וא"ת מעוברת לר' אליעזר היכי משכחת לה האמר ריש

תפארת ישראל

יבין

[וי"ל עממא מדח"ל או כלדכס במשנה ג]. ואפילו הכי חכמים פוסלים משום גזירה דשלא לרלוסה. ולפטנ"ד לראב"ד י"ל דר"א לשיטתו [תמורה ג"א א'] דס"ל עובר ירך אמו. ולא הו"ל כנושאתו. ורבנן לשיטתיהו דס"ל התם עובר לאו ירך אמו. ולהכי הו"ל כנושאת משא. ח"כ י"ל דכ"ע ס"ל עובר ירך אמו. ומס"ע לר"א כשורפה אח"כ עם העובר שבמיעוה. הו"ל כשורפה עם אבר מאצריה. ורבנן ס"ל דדוקא בחיים אמרינן עובר

פ"ב א (א) חט"ג דלקמן מ"ד אמרינן דבצא עליה זכר אפילו לא נתעברה פסולה. ח"כ ק' לר"א וק' לרבנן. תי' הר"ש דכולהו ס"ל כר"י התם דדוקא בהעלכו נדרים פסול. והכא מייורי בשמתא. שעלה עליה זכר מעגמו שלא ברצון בעלים. והראב"ד תי' דהכא אפילו כרבנן דהתם אחיה. ורק דהתם מייורי דעלה עליה זכר שלא ברצון הנקבה. אז הו"ל משא. אבל הכא מייורי בהמרות הנקבה דלא אינה כנושאת הזכר. [שהיות ח"כ] **כד** 24

משנה אחרונה **פ"ב א** המעוברת. פי' הר"ב דר"א דהכא וחכמים תרווייהו ס"ל כר"י דלקמן וכו' עכ"ל וכ"כ הר"ש. ולפי מ"ש הר"ש לקמן מ"ד דמשכחת רביעה בלא עליית זכר כגון שעלה ע"ג הספסל ורבעה ולא נשען עלי' ח"כ י"ל דאתיא אפילו כחכמים דמייורי מעוברת בלא עליית זכר. ואפשר דלקמן כתב הר"ש כן ברבעה אדם אפשר בלא עלה עליה אלא ע"ג ספסל אבל כהמה ח"א ח"כ נשען עלי'. ומ"מ י' לדקדק דמאי דוחקי' וחוקיני תרווייהו ס"ל כר"י ולר"י מי ניחא דכי היכי דר"י מכשיר בעלה עלי' זכר משום דבעבורה דלא ניחא לי'

תוספות יום טוב פרה רבי אליעזר פרק ב ר עובדיה מברסגורה

ג יוצא יוסן מיה סס פי
ובניו וכלל נדל' וספד' מוסף
חוסס' וכלל נדל' וספד' מוסף
באה נדל' וספד' מוסף
הבאה נדל' וספד' מוסף
הבאה נדל' וספד' מוסף

ג ואין זו בזה לבית. ורצון כיון דקדשי צ"ה היא ולקחתה
מחרומת הלשכה. כדחתן במשנה ב' פרק ד' דשקלים
בזה לבית קרינן בה כך ל"ל :

נתן טליתו עליה פסולה. כתב הר"ב כחומר בפרה כו' מה עול
האמור בעגלה עשה שאר

עבודה פסולה כעול. חף כו' שאר
עבודה פסולה כעול. ובל' הרמב"ם
ליטתהו אלו ב' מלות פסולה ונפ'
בפרא דכוסה ד' מ"ו שאר עבודות
פוסלים בה. חף כאן שאר עבודות
פוסלות בה. עוד שם ח"כ מה ת"ל
עול עול פוסל בין בשעת עבודה בין
שלא בשעת עבודה שאר עבודות
אין פסולות אלא בשעת עבודה. (כלו')
שעבודה זו לנורך היא. אבל חקראי
בעלמא שהגיע שק עליה ולא להוליכו
אלא חקרי ואותה לא פסלה) ואימא
אשר לא עובד בה כלל עול פרט .
כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט
עול אין מידי אחרינא לא אשר
רביא

חלופי גרסאות

ג ביה ה' חלופי גרס'
ובניו וכלל נדל' וספד' מוסף
חוסס' וכלל נדל' וספד' מוסף
באה נדל' וספד' מוסף
הבאה נדל' וספד' מוסף
הבאה נדל' וספד' מוסף

תוספות חדשים

ג במשנה יוצא דופן .
פי'
דחנא קריה רחמנא וכן
הוא כנמלא דעניא
סוכני דף כ"ג פ"ב .
והתוספות שם כתב והיה
כא' לא ליתא דר"ע והקפ'
כ"ג דל"ט טול סתוא
לפני המורה וכו' . פ"ט .
ול"ג דל"ב לא לכתוב אשר
אין בה מוס אלא ש"ט
דלא ליהוי לנמרי כחנא
רק דומיא דמוס מה
ש"יבי בגושה: (ממסור"ס
ז"ל) :

ג בתוי"ט ד"ה ואין זו
כו' בסופו . ופסל
ממנו כריתא הובאה
בתמורה דף ל' פ"ב
ובעבודת כוכבים דף מ"ז
ע"ב דרצין דרשו בית ה'
לרבות את הריקועים דאם
היו לה זכב אסור לעשות
ממנו ריקוע לב"ה ש"ס
וא"ל דה"י"ט רואה ליישב
למה לא דרשו חכמים
כ"א למעט פרה אבל אין
לרדף לה כיון דיש להו"ש
לקולא ולחומרא . דרשין
(חומרא) (מב"ל) :

ג יוצא דופן פסולה. כשאר קדשים דכתיב כי יולד פרט ליואל
דופן. ואע"ג דפר' לאו קדשי מוצת היא אלא קדשי בדיק הבית. מ"מ
יואל דופן פסולה. דחנא קרייה רחמנא: ר"א מבשיר. באתן
ומחיר דוקא. ואין הל' כר"א: כל המזמין הפוסלים במקדשים .
בבכורות פרק על אלו מזמין. מפורשים

המזמין הפסולים במקדשים :
פוסלים בפרה. דכתיב (במדבר י"ט)
אשר אין בה מוס : עבר בה את
הנהר אחו בזנבה. נכחייה בה
כשעבר את הנהר : קיפל עליה את
המוסרה . החבל שקושר אותה בו
קפלו ונחמו של גופה : נתן טליתו
עליה פסולה . נאמר בפרה (ט"ט)
אשר לא עלה עליה עול ונאמר
בעגלה ערופה (דברים כ"א) אשר
לא עובד בה . אשר לא משכה
בעול . מה עול האמור בעגלה עשה
שאר עבודה פסולה כעול. חף עול
האמור בפרה עשה שאר עבודה
פסולה כעול : בשביל שלא תחליק .
שלא

מלאכת שלמה

איתיה בערוך ערך רקס : עבר בה את הנהר . שיעור בה מטע בעת
פכרו הרמב"ם ז"ל ומחיר פי' רעו"ל משמע קאת דתלה בזנבה ועבר בה
את הנהר חלה מילתא וכן גמי משמע מלשון הרמב"ם ז"ל שם ביד שכתב
נתלה בזנבה ועבר בה את הנהר ודוק : אבל קשרה כמורה שבת
ר"ס כמה בהמה בדף נ"ב ונראה קאת כי שם היא ברייתא ואמרי'
התם דלרצ דס"ל דפרה מנערא בלא אחיות ראויה לעיני שבת כמו
שכתבתי שם סוף הפרק אע"פ גבי פרה אדומה לא הוי משאוי משום
דלמיה יקרים ובעי נטירותא יתירתא משוליה : עשה לה סנדל בשביל
שלא תחליק פי' בערוך פרסותיה של פרה הן סדוקות וכשהיא הולכת
בתחלקות נוסלת לטיכד עושין לה סנדל שלא תחליק : זה הכלל וכו' .
ומלתי שכתב הר"י והוסף ז"ל בירושלמי דייק מכאן דכל עבודה שהיא
לנורך הקרנן אין בה מעילה ואימא דהתם לנורך * גיליון פ"ב :

בס' ראשון דהלכות פרה אדומה סי' ב' ה' ר' :
ג יוצא דופן ואתן ומחיר פסולה ור' אלעזר מכשיר ספ"ד דהלכות
אסורי מוצת ונראה דגרסי' אלעזר בלתי יוד דכפ' כל האסורין
אמר רב חסדא מאן חכמים דפליגי עליה דר' אלעזר ר' יוסי בר' יהודה
היא . והכריח הר"ם ז"ל דלא פליגי ר' אלעזר אלא אהתן ומחיר וכן משמע
ג"כ ממתני' דתמ' טעמא דאתן ומחיר ולא מפ' טעמא דיואל דופן :
בית ה' אלהיך ואין זו באה כ"ל : בסם' ע"א דף מ"ו ופי'
רש"י ז"ל שאינה בזה לבית ששחיטתה כהר הזמין דכתיב והוליא אותה
אל מחון למחנה ושחט אותה ע"כ וחכמים פליגי עליה דר' אליעזר התם
וס"ל בית ה' אלהיך לרבות את הריקועים פי' שם רש"י ז"ל ספי וזכ
שעושין אפיו לכותל היכל ולקדש הקדשים לכיון דלוי הן מיתסר ע"כ
ומשמע משם דגרסי' במתני' ואין זו בזה לבית כמו שכתבתי וכן ג"כ

אליהו רבה

ג נתלה בזנבה עבר בה
את הנהר . שפסלה
בזנבה כשעבר בה את
הנהר כדי שיוכל לעבור
את הנהר :

יבין הפארת
ספול : יב) כמו בשאר קרבן דחנא קרייה רחמנא (במיון א' א') :
י) רק באתן ומחיר מכשיר . ודלקאמרת טעמא . ולרצין
אלטרין קרא בית ד' . לרבותא . דאפילו דבר הנלך רק לבית
ד' . דהיינו רקועי זהב לכותלי ביהמ"ק . לא יציא (בתמורה דל'
פ"ב ופי' מ"ב) . אבל פרה ח"ל קרא . דחנא קרייה רחמנא
(ואשמיטתי' ליהו"ע) : י) חורחא דמלתא נקט . דמללח ה' יכול
לשט . אחו בזנבו . מדכל בהמה יכולה לשוט . ותעבירו בנהר .
וה"ס בנתלה בזנבה לחוד ולא העבירתי נמי נפסלה . וגם זנבה אורחא
דמלתא נקט . דה"ס באתן בקרינה . רק שאינו רגיל לאחור בקרינה שלא
יכביד ראשה לתוך המים ותפגע . וקמ"ל כולה בבה . דאע"ג שלא
נשחט המשח על גופה ממש אפ"ה פסולה : יו) מוסרה הוא
חבל שקשור בצאנא להכניסה בו . זה לאחר שקשר בה החבל .

יבין הכפול החבל הנשאר מדולדל והטיוח על הסרה . וקמ"ל דחף
שקלא החבל שקשור בהפרה לא סוה משח . אפ"ה קלה האחר
של החבל המדולדל מחשב משח . כשהטיוח עליו : יו) קמ"ל כולו
דאע"ג דכל משח כשלא התכוון שמשח אותו . אלא הטיוח עליה
כמניח על הארץ . אז דוקא בעול ממש נפסלה . אבל בשאר
מילי לא (כפוסה מ"ז א') . והרי הנהו כולוהו משחן קל מאד
ונוסתמא לא התכוון שמשח אותו . אפ"ה אם התכוון לכך
שיה' לה למשח פסול : יו) שלא תשול : יו) זה הכלל דרישא .
לאיתי אפילו הוא משח כבד והוא לנרכה . ואפילו הניח
סולם בצוארה . והוא לנרכה . כדי שלא תחפך במכה שיש לה
שם . ואע"ג דסולם דמי לעול שפוסל בה קרא בהדיא [כשנת
הדין] . וזה הכלל דרישא . לאתויי חף פסול לנרכה ולרצו .
משח

משנה
העלה שער אדום פסולה . ספי ה"ל למימר איפכא אם העלה מקומה
שער אדום פרה דבהא הוא דפליגי ואשכחן בכמה דוכתי לישנא דר"ש
הכי בס' בתרא דכלים מ"ט ונפ' י"א דנגעים מ"ט ועוד כמה דוכתי :
ג יוצא דופן ואתן ומחיר . אבל נרצם ומוקלה ונעבד לב"ע פסולין
נרצם דבר פרוה ומוקלה ונעבד ע"ז ופסולי מדכתיב משחמם
בהם מוס ככל שהמוס פוסל בו וכו' כדלעיל . ולכך נראה דר"א
מכשיר הכא חף ביולא דופן לנעמתי' אולי שאין לה דין מדיוני קדשים
קואלי ונעמתי' כחון כמ"ה הר"ב בס"ד מ"ג וממילא יוצא דופן נמי כשר

אחרונה
והא דלרין קרא להכשיר אתן ומחיר שאינה בזה לבית ולא ספי לוי
שאין לה דין מדיוני קדשים . משום דאתן ומחיר הוי דבר פרוה
כדאמרינן בבכורות דף כ"ז דמחיר איתקש לאתן וכדנר פרוה מורה
ר"א מדכתיב משחמם . קמ"ל דהבא דמפרש קרא בית ה' וזו אינה
בזה לבית . והר"ם והר"א שכתבו דר"א לא פליגי אלא באתן ומחיר
וכ"כ הר"ב לפ"ד אינו מוכרח :
ואין זו בזה לבית . ובתמ' תמורה דף ל' מייתי' התם ברייתא דר"א
דריש פרט לפרה שאינה בזה לבית וחכמים אומרים לרבות את
פריקועין

פרה רבי אליעזר פרק ב

תוספות יום טוב צה

ציונים

ד שכן עלה . נש
 פסחים ו' ע"ג ט"ז
 ה ת"ו ב"ה ט"ז ט"ז
 נומא אחא . ט"ז ט"ז
 פ"ו פ"ג ט"ז ט"ז

שלא יחליקו רגליה ותפול : לצורך אחר פסולה . ואפילו
 ללרכו וללרכה פסולה : ד עלה עליה זכר פסולה .
 אע"ג דלא ניחא ליה משום דמיה יקרי ומפסיד טובא
 ובעבודה דלא ניחא ליה לא מפסלה . דכתיב בעגלה ערופה אשר לא
 עובד בה . כתיב עבד וקריין עובד .

חלופי גרסאות

ה נומא אחא פסולה כ"ד
 ונ"ד פסולת . כ"ד
 ומכ"ג פסולת . כ"ד
 אפי' בתוך כוס ד"ג חסר
 פינה אפי' תוך כ"ד
 לתוך .

מה עבד דניחא ליה אף עובד דניחא
 ליה וילפי' פרת טהלת מיה . מ"מ
 הואיל בשאר פרום הוה ניחא ליה
 חשבי' לגבי פרת חסלת נמי ניחא
 ליה . ועוד אס' צלת להכשיר א"כ
 הוה ניחא ליה . ומש"ה פסולה :

אליהו רבה

ד רבי יהודה אמר
 אם העלוה פסולה
 ואם מעצמו כשרה . ואף
 על גב דניחא לכו לכפיה
 כשרה ד"ו לעמיה דכשר
 לדין מעשה דתנין גבי
 הכשר (מכשירין פ"ג)
 המולך חסין לטחון ויכדו
 עליה נשמים וכן ציונים
 נטויה' כגו' ובתלמי' שהיו
 עובדים כגו' ד"ו פ"ג
 כגו' שאין בני יו"ט
 אע"ג שמח' אלא אס' כן
 עשה כהן מעשה :

העלהו פסולה . לאו דוקא העלהו
 אלא אס' עליה לדעת הבעלים .
 אפי' עלה מעצמו פסולה . ואס' שלא
 לדעת הבעלים כשרה . ואין הל' כ"ר'
 יבודה : ה' היו בה שתי שערות
 שחורות פסולה . דכתיב ארומה

תמימה אי בזמין הרי כבר אמור אשר אין זה מוס . אלא שמה' תמימה . בארומה : ר' יהודה אמר בתוך כוס אחד .
 גרסינן ו"ג אפילו . ובמקום שהיה שונה ת"ק גומא . היה שונה ר' יהודה כוס . גומא וכוס אחד הוא . אלא שחייב אדם
 לומר

מלאכת שלמה

ה' היו בה שתי שערות שחורות או לכנות בתוך גומא א' פסולה כך מ"מ וגם
 הרי"א ו"ל כן הגיה וגם מחק מלות היו זה בדסיפא : בפ"ו רע"ל
 והכי מוכח בחוספתא אחר המלקט דקתני ר' יהודה אמר אפילו שתי
 גומות והן מוכיחות זו את זו פסולה ונראה דאע"ג דכבא דה' כשתי
 כוסות ר' יהודה קאמר לה ת"ק מודה ליה וכן משמע ביד פ"א דהלכות

תפארת ישראל

יבין
 גומא בעור ו"ל דאין טבע בהמה שום לטבע אדם . דהרי
 אדם ככה"ג סומא הוא (כ"ג ט"ז) . וא"כ צבחהו ב"ל תפסל .
 אע"כ כדלחמן : (כ) ולא מהני שיתלשום דכתיב ארומה תמימה .
 דהאי תמימה לאו ממוס . דהרי כבר כתיב אשר אין זה מוס .
 אלא ר"ל תמימה בארומהו צבולה וכשית צב שער שחור או
 לבן בצולדה אינה תמימה בארומהו . ואע"פ שחור ומלגן .
 כבר נפסלה בצולדה ואינה תמימה . אולם השיעור של צ'
 שערות . הלממ"ס הוא . ככל השיעורין [סוכה דה"ב] . וכן צ'
 שער לבן או להיב של מטרע [בנע"ט פ"ד ו"ז] : (כג) כל שערות
 הבהמה מונחות על גופה עגולים עגולים כעין תלתלים . וכל
 עגול

משנה אחרונה

הריקועין . ואימתימתי' לחי"ט הך ברייתא : לצורך אחר פסולה .
 שלא חברה ותאבד . מיירי דלא מכיון אלא לצורכה ובין דלגב צורכה אחי לורכו ממילא ארי והיינו דאמר באלו מציאות הכניסה לרבה כדי שתיקן ותדוש פסולה משמע
 דמתכוין לכך א"כ בסתמא נמי כמתכוון דמי כיון שיכול להניקה שלא במקום דישה אבל קשרה במוסרה א"ל לשומרה בענין אחר וז"ע . הכוונה במקל לצורכה כגון שתלך
 לשדה לרעות באגס או לנהר לשתות ואינה רואה ללאת והכניסה במקל מי השיב כעבודה . וק"ל משמע מדקתני פ"ג מ"ו לא היתה פרה רואה כו' . משמע דאין להכניסה
 במקל . אבל מסביר נראה דכרי ואינו אלא עבודה דומיה דעול . אבל הניחה בהמה דמאמר לה שמא או עינה אותה ברעב לא פסל וה"ל הכניסה במקל :
 ד ערה עליה זכר פסולה . אפילו לא רבעה בעליהו פסלה דפסח עליית זכר כדי לרבעה וניחא לבעלים וחשיב שעת עבודה כיון שעלייתו לצורך רביעה חשיב שעת
 עבודה כמ"ס החוס' דמשמע עמה הוי עבודה ונראה דדוקא עלה עליה זכר אבל עלתה עליה נקבה לא פסל דאין כאן שעת עבודה והא דתני שכן עליה
 עוף כשרה ה"ה בהמה נקבה אלא אורחא דמילתא נקט : אם העלהו פסולה . פ"ו הרב לאו דוקא העלהו אלא אס' עלה מדעת הבעלים הוי כהעלהו וכ"כ הר"ש בר"פ
 דכתוספתא תני הכי ר"י אמר עלה עני' זכר שלא לדעת הבעלים כשרה משמע דאס' ידעו הבעלים כהעלהו דמי ומכלל דלרבינן אפילו לא ידעו פסולה ע"כ ומהו
 הקשה תו"ט על התו' דס"ל דהכמים לא פסלו אלא כשרדעו והקשה ג"כ תרפ"ו דמכשירין דהתם נמי משמע כדברי התו' דדוקא בידעו פסול . ולפ"ד נראה דמתני' דהכא
 דמכשירין כדאס' שטה קיימי ופליגי אתוספתא ומתני' סברה דהעלהו דר"י דוקא העלהו משם ורמי' לזה מתני' פ"ג דמכשירין מ"ה ומ"ו דהכמים סברי אס' שמה ככי
 יותן ר' יהודה אמר א"ל שלא לשמות אלא אס' עמד או אס' פקק ופי' הרב שם דלר"י לא מהני מהשנה עד שיטעמה מעשה לגלות המהשנה שבלבו . והיינו נמי הך
 דמתני' דהכא דר"י לעטמי' והכמים לעטמיהו וכי היכי דהתם בעי ר"י מטעם ה"ג הכא בעי העלהו משם . ולהכמים דמהשנה מהני ה"ה הכא ידעו מהני וכלא ידיעת
 הבעלים שיעטא דלא מהני להכמים דהא חסם בעו שמה ומיהו הכא דלא קתני שמהו היינו כדפי' שם דבדבר שהכל רגילין לשמות סתמא נמי הוי כשמותו וה"ה הכא
 דהכל חפצים בעליית זכר לגדל ולדות כמ"ס הרב דבשאר פרות ניחא ליה ידיעת הבעלים הוי כשמותו . ואדרבה הר"ש דבעי לאוקמי מתני' כתוספתא ל"ט :
 ה' היו בה שתי שערות . פ"ו הרב דכתיב תמימה וכ' ווי לאו תמימה ה"ל דרובה ארומה כשרה דככל החורה רובו ככולו . ומדכתיב תמימה קמ"ל דדוקא כולה ומיהו
 שערות אחת לא פסלה דלא אשכחן בשום דוכתא שערות אחת מעכבא ע' פ' בתרא דנעניס מ"ד . והא דתני הוי בה שתי שערות לאו דוקא שהיו בה מחלה דה"ה
 נמוז בה עכשיו קודם שחטתה כדאמרי' ברפ"ק שאין ממתנין לה שמה תשחיר : בתוך גומא אחת . והא דליחא במדרש אין שתי שערות יונקות גומא אחת וכן הביאו
 רש"י בפ"ו איוב גבי מי פלג לשפך חמלה . הא אמרי' בפ' ב' סו"מ ד' כ"ב דדוקא בשערות הראש אבל בנוף ויוקות . ומ"ס הרב דר"י קרי לגומא כוס אחת דריחא
 לגומא של שערות קרי הכי דלא אשכחן בעלמא דקרי ליה כוס : היו בתוך שני כוסות . נראה דר' יהודה קא"ל דאי סתמא הוי אחת שני בלישטי' דבירשא קרי לה
 גומא

תוספות חדשים
ה' בתוי"ט ר"ה ר"י
אומר כו' וכדעת
ה"ש. ול"ג דיותר מוכח
לשון דלול לשיטתו בפירושו
ד"ר פליג ופסק כמ"ק
ולכן כשקן מוכחות אפילו
בשתי הסות פסיות גם
לפי ה"ש ק"ס למה
הכ"ז רבי דברי ר"י
ואפ"ל דגם כ"ל דל"ה
משה ט' פירש ג"כ הכי
אבל ההמ"ס גם שם לא
פ"ל ועוד י"ט לתקן כו"ס
ודק"ק (מהמ"ס ח"א):
ה' תוי"ט ר"ה יתלוש
כו' ולא ל"ל פירושו
ה"כ ה"ל להמ"ס
להבילו בחיבורו והוא לא
הכ"ז רק דברי ח"ק ש"ק
ה"ל דל"ג ויתקן ה"ל
דל"ל לת"ש גם לא ש"ד
כזה מראית עין כיון דמן
הד"ן כבר ודלוקים וס'
זוה רק מ"ש הרמב"ם
ד"גוה ראשון הממ"ס
א"ל"ג דל"ל מוכר כמ"ס
רק ממכירתו כמ"ס ר"ב"ג
ל"ל דהו' משום מראית
עין כיון שכן בחוק גומא
א"ל ופסחים עיקרן לא
נ"ל ויבואו להכשיר
כולן שמוכות וכו' בדברי
הראש"ד שם :

הרמב"ם ר"א אפילו בחוק כוס אחד. וכוס הוא עגול מן
הקסס. יש בה כלל מן השיעור בשעת אחד. ע"כ. הכוונה
שגומא היא דבר מועט מאד כשיעור הסתי שערות ולא יותר.
אבל כוס הוא שעת מה. ואל"ל שיבאר שיעורו כמה. שאין
לה שיעור אלא כל שהוא גדול
גומא המכילה ב' שערות בלבד
ואין מקום בזה למה שהחלוקן הכ"מ
בפ"א מה"פ [הל' ב] שלא לתבאר
בדבריו כמה הוא שיעור כוס אחד.
ע"כ. ומה נראה ודאי דגרס אפילו
ד"ר לאפלוני אחא אבל בחבורו
פ"א מה"פ כתב היו בזה שתי שערות
כו' בחוק גומא א' או בחוק ב' כוסות.
ודקדק מזה הכ"מ שכובר דר"י לא
פליג וכדעת הר"ש [ומ"ש הר"ב
שחי"ב אדם לומר כו' בפ"ק לעדות
משנה ג'] :

אפי"ן ר' אפי' ה'. מלינו ל' זה
בכמה מקומות ולאו דוקא ובר"פ י"ח דכזה נחתי טעם לשבח. וחלף מיהא הרבה מאד לא ס"ל לר"ע. ומש"ה אחי
ר"א ואמר אפי' חמשים : יתלוש
גומא א' הראש"ד וכן הסכים הכ"מ : אחר העיקר. כתב הר"ב ואם עיקרן מאדים כו' גוזה ראשן. דקדשי ב"ק
הבית לא מחסרי בגיזה ועבודה מדאורייתא אלא מדרבנן ובפרה לא גזור משום דלא שכיחא הר"ש. וגמ' הוא בפ"ג
דבכורות ד' כ"ה. ואיבעית אימא דהוה דבר שאין מחטין שאין כוננו לגיזה. ומ"ש הר"ב ששיעור ב' שערות האמורות
בכל מקום הוא שינטל צפי הזוג. וכ"כ הרמב"ם מהמ"ס י"ב דפ"ו דנדה ושם פ"י הרמב"ם שהוא שיעור זוטא מכולהו
וכן מוכח מפ"י הר"ב במ"ד פ"ד דנגעים. אבל בנדה לא פ"י קן וע"ש ותמה הכ"מ דהתם פלוגתא ופסקין הלכה כדברי כולן
להחמיר. ואילו הכא דבאנו להכשיר הוה להקל וכחז ב"ש הר"י קורקוס * [דלפסול ב' שערות שחורות בזה אמרי' הלכה
להחמיר אבל בעיקרן מאדים די לנו שגלריך שיעור המועט שלא יחשב כמאן דלית' אלא כל שיש שיעור שאנו קורים אותו שער
בקטן מקומות סגי כי לא נחמטט אלא מה שחשוב כאילו חינו. דאטו אם מחמלה היו שער זה. מי לימא דלא חשוב
שער ודאי שער הו' כו'. אבל תירון אחר שכתב דלא אמרי' הלכ' כדברי כולן להחמיר אלא לגבי בן זבא לא משמע כך
מלשון שבפירושו דהכא דהא כתב שב' שערות האמורות בכל מקום כו' ואותו לשון על בן זבא מחמירא התם :

הלבנת גבירתא
כללא דפ"ק ב
משנה א'
שבתורה.
אפי' נגד ריזון בעלי.
הרי נראה הולך
ונפסלה. אבל בלקחת
מכנעני. לא חיישי'
ע"ש כה הלאכה.
וכ"ש דלא חיישי'
ע"דבעיה. ואע"ג דגם
כל קרבנות מזה ממש
ב"ק"ן גם מכנעני.
וה' חיישי' בכייהו
לרבייהו וכדומה דבר
הנכסלת למיבה וכ"ש
בגרה אפי"ן ס"א דוקא
בשאר קרבנות מזה
ה"ס מדאין מחטין
איכור בשום מקום.
אבל פרה הרי מצינו
שכפני חומר שהיתה
חששו בה לחזיק בה
פסול בפסול שרות
הקורטין לענין הזאה.
וכפוסתא התהום ועוד
בכמה ענינים [בלקמן
פ"ג] אע"ג שכל הנך
החזקת פסול וחששות
החזקת מאור היו.
להכי גם בענין לקחתה
מכנעני גיחוש לפסול
כלעיל. קמ"ל דאפי"ן
לא חיישי' כד' משום
דבל"ל הכנעני נוהר בה
שלא יראנו ישראל.
ויפסיד סמון הרבה שפי
ופסו מהירוחת כולאכתי
והנאה הרבעה [כע"ז
ג"א]. ורא"ל ע"כ'
גיחוש דילגא עלה ע"ז'
זכר מצעמו והוה
ניח"ל י"ל גם בהא
נוהר שלא להביאת

כוסות. והן מוכיחות זו את זו (כו')
פסולה. ר' עקיבא אומר. אפילו
ארבע אפילו חמש, והן מפוזרות.
יתלוש כה). רבי אליעזר אומר אפי'
חמשים כו'). רבי יהושע בן בתירא
אומר. אפילו אחת בראשה ואחת
בזנבה. פסולה. היו בה שתי שערות כו').
עיקרן משחיר. וראשן מאדים. עיקרן
מאדים, וראשן משחיר. הכל הולך
אחר הגראה כה). דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים. אחר העיקר כה) :

לומר בלשון רבו. שרבו של רבי יהודה היה קורא לגומא
כוס הכי מוכח בתוספתא : מוכיחות. מוכחות וסמוכות זו
בלד זו : ר"א אומר אפילו חמשים. כלומר אפילו עובא
וזן מפוזרות יתלוש. והלכה כה"ק : אחר הגראה. היינו
אחר ראשן של שערות : אחר העיקר.
ואם עיקרן מאדים וראשן משחיר. ויש
בעיקרן שמאדים כדי שינטל צפי
הזוג. יגוזה ראשן המשחיר והיא
כשרה. אבל אם אין בעיקר
המאדים שיעור שיוכלו להנטל צפי
הזוג. פסולה אפילו לדברי חכמים.
ששיעור שתי שערות האמורות בכל
מקום. היא כדי שיהיו ניטלות צפי
הזוג וכן הלכה :

תפארת ישראל יבין

עגול נקרא כוס [רב"א]. וקאמר ר"י דאפילו הן בכוס אחד
אף שאינן גומא א' פסולה : (כו') שהי' שער א' בכוס זה ושער
הב' בכוס אחר הסמוך לכוס הראשון. דהיינו שב' הכוסות
הללו שבהן הב' שערות הו' סמוכין זה לזה. פסול. ולא
מהני תלישה. וכולהו אסוקי מילתא דר"י היא. ולרמב"ם [פ"א
מפרה] הך ב"ב ד"ה היא. ורבותא קמ"ל דאפילו ב' כוסות
מהני מוכיחות : (כה) אע"ג דמפוזרות. א"כ אינן גדילות בכוס
א' ואינן מוכיחות זא"ל ואפילו לר"י כשרות. אפי"ן יתלוש
מפני מראית עין. ונ"ל דמדקאמר עלה ר"א אפילו חמשי'
ש"מ ב' ד' וה' דקאמר ל' עקיבא אינו ללו' דוקא כבשאר
דוכתא. וכדקאמר רתוי"ע הכא. דא"כ הו"ל לר' עקיבא לתפוס
מספר הפחות או היתר מל'. אלא דוקא נקט ד' וה' ור"ל
דאפילו ל' לריך לתלוש. ואפילו ה' מהני תלישה. ומנה
דבפחות מד' א"ל תלישה. וביותר מה' לא מהני תלישה.

משנה
גומא והכא קרי לה כוס אלא כולה מדברי ר"י הוא ומיזה ליתא מאן
דפליג עלי' דח"ק לא חיירו במוכחות והרמב"ם בחבורו העתיק ג"כ
כרישא גומא. ובמוכחות כוסות שאין דרכו לשנות לשון המשנה והכ"מ
דקקת מלשון דגומא וכוס אחד הוא ור"י לאו לאפלוני אחי. ואינו
מוכרע לדרכה אי הכל אחד הוא ה' לו לכתוב בתרווייהו גומות דשמע'
דס"ל גומא וכוס אחד הוא :

ר"ע אומר אפילו ארבע וחמש והן מפוזרות יתלוש. ומשמע דהכי הלכתא
דח"ק ור"י לא חיירו במפוזרות אלא ריב"ב הוא דפליג והלכה
כת"ק כמ"ש הרב ואיכא למידק דהשתא משמע דמפוזרות משום שאין נראה

לומר בלשון רבו. שרבו של רבי יהודה היה קורא לגומא
כוס הכי מוכח בתוספתא : מוכיחות. מוכחות וסמוכות זו
בלד זו : ר"א אומר אפילו חמשים. כלומר אפילו עובא
וזן מפוזרות יתלוש. והלכה כה"ק : אחר הגראה. היינו
אחר ראשן של שערות : אחר העיקר.
ואם עיקרן מאדים וראשן משחיר. ויש
בעיקרן שמאדים כדי שינטל צפי
הזוג. יגוזה ראשן המשחיר והיא
כשרה. אבל אם אין בעיקר
המאדים שיעור שיוכלו להנטל צפי
הזוג. פסולה אפילו לדברי חכמים.
ששיעור שתי שערות האמורות בכל
מקום. היא כדי שיהיו ניטלות צפי
הזוג וכן הלכה :

לומר בלשון רבו. שרבו של רבי יהודה היה קורא לגומא
כוס הכי מוכח בתוספתא : מוכיחות. מוכחות וסמוכות זו
בלד זו : ר"א אומר אפילו חמשים. כלומר אפילו עובא
וזן מפוזרות יתלוש. והלכה כה"ק : אחר הגראה. היינו
אחר ראשן של שערות : אחר העיקר.
ואם עיקרן מאדים וראשן משחיר. ויש
בעיקרן שמאדים כדי שינטל צפי
הזוג. יגוזה ראשן המשחיר והיא
כשרה. אבל אם אין בעיקר
המאדים שיעור שיוכלו להנטל צפי
הזוג. פסולה אפילו לדברי חכמים.
ששיעור שתי שערות האמורות בכל
מקום. היא כדי שיהיו ניטלות צפי
הזוג וכן הלכה :

תפארת ישראל יבין

עגול נקרא כוס [רב"א]. וקאמר ר"י דאפילו הן בכוס אחד
אף שאינן גומא א' פסולה : (כו') שהי' שער א' בכוס זה ושער
הב' בכוס אחר הסמוך לכוס הראשון. דהיינו שב' הכוסות
הללו שבהן הב' שערות הו' סמוכין זה לזה. פסול. ולא
מהני תלישה. וכולהו אסוקי מילתא דר"י היא. ולרמב"ם [פ"א
מפרה] הך ב"ב ד"ה היא. ורבותא קמ"ל דאפילו ב' כוסות
מהני מוכיחות : (כה) אע"ג דמפוזרות. א"כ אינן גדילות בכוס
א' ואינן מוכיחות זא"ל ואפילו לר"י כשרות. אפי"ן יתלוש
מפני מראית עין. ונ"ל דמדקאמר עלה ר"א אפילו חמשי'
ש"מ ב' ד' וה' דקאמר ל' עקיבא אינו ללו' דוקא כבשאר
דוכתא. וכדקאמר רתוי"ע הכא. דא"כ הו"ל לר' עקיבא לתפוס
מספר הפחות או היתר מל'. אלא דוקא נקט ד' וה' ור"ל
דאפילו ל' לריך לתלוש. ואפילו ה' מהני תלישה. ומנה
דבפחות מד' א"ל תלישה. וביותר מה' לא מהני תלישה.

משנה
גומא והכא קרי לה כוס אלא כולה מדברי ר"י הוא ומיזה ליתא מאן
דפליג עלי' דח"ק לא חיירו במוכחות והרמב"ם בחבורו העתיק ג"כ
כרישא גומא. ובמוכחות כוסות שאין דרכו לשנות לשון המשנה והכ"מ
דקקת מלשון דגומא וכוס אחד הוא ור"י לאו לאפלוני אחי. ואינו
מוכרע לדרכה אי הכל אחד הוא ה' לו לכתוב בתרווייהו גומות דשמע'
דס"ל גומא וכוס אחד הוא :

ר"ע אומר אפילו ארבע וחמש והן מפוזרות יתלוש. ומשמע דהכי הלכתא
דח"ק ור"י לא חיירו במפוזרות אלא ריב"ב הוא דפליג והלכה
כת"ק כמ"ש הרב ואיכא למידק דהשתא משמע דמפוזרות משום שאין נראה

אחר הגראה כה). דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים. אחר העיקר כה) :

פרה רבי אליעזר פרק ב

הלכתא גבירתא כללא דפרק ב

צו

[ולתמב"ם בקדמיים אינו פוסל עד שיאחזו השחרות כל הזכרות]. גלגל שסביב להעין תחת הענעף. ושניים ולשון. כשרין אף כשהן שחורים. וגם נסח כשרה כמו שאר קרבן. ה' בה יבלת אפי' בלא עצם. אף דבשלא התכה כשאין בה עצם כשרה. אפי' כשהתכה. אפי' צמח שעיר ארום במקום שחתכה. פסול. דא"א שיהיה השער ארום במקום החתוך כמו שאר שער הפרה :

משנה ג יוצא דופן. אהנן. ומזויר. וכן כל המומין שפוסלין בשאר קרבן פוסלין גם כפרה : ג' מדות במשא הפרה : (א) עול משא אפי' לא התכוון שתשא אותו. רק מדלא ה' לו מקום להניחו הניחו עליה כמניח ע"ג קרקע. נפסלה : (ב) משא אחר אפי' הניחת עלי' בכונה. והוא משא כבד. אבל ה' לצרכה לבד כשרה : (ג) אבל אם התכוון בעליה כשהניח עליה המשא גם לצורך עצמו אז אפי' הוא משא קל מאד. ואפי' צד א' לצורך הפרה. וצד השני לצורך עצמו נפסלה :

משנה ד משא שעלה עליה מעצמה כלי סיעות יד אדם. ואינה לצרכת וגם לא לצרכו כל שאילו נכשירה. ניהא ל' בה. נפסלה : **משנה ה** ב' שערות שחורות או לבנות הגדילות כגומא א'. או אפי' בה כנסות אבל הן נוטות בגדילתן זל"ו נפסלה. ולא מהני כשיחלשם. ורק אם מקצת השער ארום והשאר שחור. הכל הולך אחר העיקר. שאם הוא ארום כשיעור לגזוז בוגר. יתלוש ראש השחור מהשער וכשרה :

מקום שזכר מצוי. א"כ דוקא במלאכה ממש. שנעשה מדעת בעלים. ודאי ניח"ל להבעלים. שהרי בידים עושה. צריכין להך טעמא שנוהר בה שלא יפסיד ממנו. אבל לעלה עלי' זכר ודאי אין לחוש כלל מדתור"ל ס"ס ספק לא עלה. ואת"ל עלה דלמא לא נוח"ל. ואע"ג דלקמן [במ"ז] פסלין בעלה גם בלא ניח"ל. ומשום דאי נכשירה ודאי היא ניח"ל היינו בודאי עלה. אבל כהשש עלה ודאי אמרי' דלמא לא הנה ניח"ל שגלה מטעם אחר. ומיה"ש נמי לא היישי' שמא שכה כרע והעלה ופירס סליחו עלי' לצרכו מדתור"ל נמי ס"ס. וכ"כ בין פרה ובין כל הקרבנות [חוץ מכבוד ומעשר]. וכן כל המנחות באות גם מח"ל [וא"ת היכי אפשר. והרי נשמאו מטומאת ח"ל שגזרו על גושה ואזירה [בשבת ט"ב]. ואי"ל רכיון דרק גזירה דרבנן הוא. לפיכך משום צורך קרבן לא הששו. ליתא שהרי בנסכים מצינו רחיישי' בהו לשומאת ח"ל [כהניגה כה"א] ודחוק לומר דרק בין ושמן גזרו. מדהן לחין וא"צ הכשר. וכדאשכחן כה"ג שגזרו בכל משקין שישמאו כלים מה"ט [כשבת י"ב] : אלא נ"ל דהכא מיורי בודאי לא הוכשר. דאז אין בה חשש שנשמאה בשומאת ח"ל. א"כ ספק הוכשר. עכ"ס תור"ל ספק ספיקא. שמא לא הוכשר. ואת"ל הוכשר. אימא שלא ניח"ל בהכשירה]. ובאין אף מן החרש [במנחות היינו אחר הקרבת ב' הלחם [במנחות פ"י מ"ו]. רק קמ"ל אף דישן מוכרח מ"ן]. חוץ מהעומר וב' לחם שאינן באין רק מא"י ומן החרש דוקא :

משנה ב קרני פרה או מלפים שחורות. אם אין השחרות מגיעים גם להזכרות שבתוך הקרן המסוף. יגוד השחור וכשרה

ר' עובדיה מברסגורה פרה שבעת ימים פרק ג תוספות יום טוב

ציונים

א שבעת ימים יומא ג'
ב וי' חוסי' חילין ט'
ג י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ'
ד כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט

חלופי גרסאות

א השורף את הפרה מין
ב כל דרי' ודרי' מין
ג עליו כל

פרק ג א מפרישין כו' מצינו. כתב הר"ב ומפרישין אותו מאשתו כו' והמלא' נדה עמ"ס בריש יומא : **הבירה.** כתב הר"ב אית דאמרי כו' פלוגתא דאמוראי והזכרתי בפ"ז הפסחים משנה ח' כי עס ובמקומות אחרים שכתבתי עס חפש כמאן דאמר כל המקדש וכ"כ הרמב"ם :

פרק ג א שבעת ימים בו' מפרישין כהן השורף את הפרה. דכתיב בפ' מלאוים (ויקרא ה) כאשר עשה ביום הזה לזה ה' לעשות לכפר עליכם. ודרשו רבותינו לעשות זה מעשה פרה לכפר עליכם זה מעשה יח"כ.

פרק ג א שבעת ימים קודם לשרפת הפרה. מפרישין כהן השורף את הפרה. מביתו א' ללשכה שעל פני הבירה ב' צפונה

שהכהן השורף את הפרה וכ"כ העובד ביה"כ טעון פרישה ז' כמו שהיו טעונים אהרן ובניו ב' ימי המלאוים דכתיב (עס) ומפכה אה"מ לא תלאו ז' ימים. והיו מפרישין אותו מאשתו שמה יבא על האשה והמלא' נדה.

הבזעל נדה עמא ז' ימים ולא יוכל לשרוף הפרה : הבירה. אית דאמרי מקום היה בכר הבית וזכרה שמו ואית דאמרי כל המקדש

הבזעל נדה עמא ז' ימים ולא יוכל לשרוף הפרה : הבירה. אית דאמרי מקום היה בכר הבית וזכרה שמו ואית דאמרי כל המקדש

מלאכת שלמה

בברייתא בפסחים פ' כ"ד גולין דף ע"ח וכיומא פ"ק דף ח' : מזרח

פ"ג א שבעת ימים וכו'. ות"ק דר' יוסי היינו ר"א כדמוכח

יבין

די"א ד"ה מצינו]. אפי"ה לא עשו כן. שמה אחר שיבעלוה תמלא נדה למפרע. ויהיה עמא ז"י [נדה פ"ג מ"ג] : (ב) ר"ל ללשכה שהיה בעזרה מול מזרח של בהמ"ק. וי"א דלשכה זו בכר הבית היתה. דהיינו חוץ לעזרה. מול מזרח של מקדש פטוי כהר הבית שהיה נקרא בשם צורה נישין טוס' יומא דכ"א ד"ה ומ"א] : לפונה

תפארת ישראל

פ"ג א גזירת הכתוב הוא שיפרישוהו מצינו. מדילפינן גז"ש ממלאוים. שהפרישו לאהרן ולבניו כך. ות"ס עכ"פ למה מפרישין אותו מאשתו. דהיינו דבעל קרי אכור בכל הר הבית [בזמא פ"ז ב']. עכ"פ הו"ל להפרישו עס אשתו למחילה שהי' חתם הר הבית. שהרי מחילות לא נתקדשו עס [שיין חוס' יומא

משנה אחרונה

יליף כדפי'. ועוד י"ל שהת' הקשו למה מפרישין שבעה בששה פני שאס תמלא אשתו נדה ויטול בשביעי וישרוף הפרה לטובל יום כשר כפרה. ותר"ז דע"י מטומאה דאורייתא אינו כשר ע"ש והרמב"ם ספק דאפילו טובל יום מטומאה דאורייתא כשר שכתב בחבורו פ"א שמתמלין אותו כשרך ומטבילין אותו ולפי' קשה קושית התו' ולת"ד ממילואים ולפי' נוחה דכלאו ספק נדה עטין פרישת שבעה כדכתיב במילואים ופתח אהל מועד חשבו שבעת ימים והיו פרושין עס משותיהם כדכתיב חשבו משמע דכמתנה הו' היו ובעל קרי אכור במהנה לוי'. ובתוס' יגטיס הקשו כן למה הולך לומר משום ספק נדה תיפוק לוי' מדכתיב חשבו ונדחיק ליישב. מ"מ אי ילפינן ממילואים נוחה ספי דלמ"ד משום מעלה קשה דבששה פני כדפי'. והר"ב שכ' דממילואים יליף וכתב נמי טעמא משה בועל נדה אינו אלא לרווחא דמילתא וגם הרמב"ם כתב כן לרווחא דמילתא כיון דממילואים יליף ל"ג טעמא דמשום בועל נדה ח"כ משום דאיכא למידחי ולתקן כשכרת תוס' יגטיס הולכרו לזה. ודע דכנמ' דייק דהפרשה לא מעכבא מדקמתי נבי

פ"ג א שבעת ימים קודם לשרפת הפרה. חתן שרפתה בפ"ו כאלד הרב ריש מש' שקלים :

מפרישין. פי' הכהן דממילואים ולפי' והכי אמרי' ברפ"ק דיומא ריב"ז מתני תרתי לעשות זה מעשה פרה לכפר זה מעשה יח"כ ור' יוחנן דמתני חדא וס"ל דפרה מעלה בעלמא הא אמר התם דמשום ר' ישמעאל אמר נמי דמתני תרתי ומכמע התם דר' יוחנן גופי' נמי סבר כר' ישמעאל להלכה דהא ח"ל ריש לקיש לדידך דילפת ממילואים ובין וכן פי' רש"י עס דף ו' בהא דאמר למה מפרישין אי לר' יוחנן כדאית ליה אי לר"ל כדאית ליה ופי' רש"י לר"ל דיליף ממילואים ולר"ל דיליף מחיני משמע דר"ל ממילואים יליף אלא ר"ל דיליף מחיני כל הנכנס למחנה שכינה עטין פרישה כו' לדידך בפרה שאינו במחנה שכינה ז"ל בפרשה מעלה בעלמא. ולא ידעתי למה תמה במשנה ללמד על הרמב"ם שכתב דפרישה זו היא קבלה ממש רבינו וזהו דלא כר"י ור"ל דאינו אלא מעלה ע"ש ולע"ד מוכח כבוגיא דר' יוחנן נמי ממילואים

ר' יוסי יב' יב' ת' ה

תוספות הרשים

א' הר"ב ד"ה ובית אבן כו' שלא יולדו בה. משמע דבני משלות הם שלא יולדו בפרה. אבל לפרמ"ס יש טעם אחר וז"ל ואחריו שטובל יום יקחוהו שלא תטעך לטהרה רבה. ולזה נמנעו ממנו הכלים אשר יקבלו טומאה:

אליהו רבה

א' מכל שבע השמות שהיו שם. גרסינן. והיינו דקתני לקמן לא מלאו משכב וקמ"ל לשכב איש משכב דאי לא גרסינן הכא שבע. מתי לא מלאו משכב דקתני בתר הכי שבע מתן דכר שמייה. אלא גרסינן הכא שבע וסתמא כו' מתי דאמר חמש מעורר ואיך דאי רבנן האמרי שבע מעורר ואיך והו"ל תשע טעמות והא דקתני עליו מכל שבע טעמות מעלה פשו בה אימא האי פרה עבוד בשבתו טפי מלא. ובכל יום היו מוין עליו מכל השבעה משום האי טעמא ונאלץ מזה כל השבעה מהאי דכשר טפי:

חידושי מהר"ח

א' במשנה ח"ט ד"ה צפונה כו' אבל שתתא ג"כ כו' ע"כ עיין עד הסוף ונראה דרש"י דקמ"ל שפירש ביומא דף ב' שהיה במקצוע צפונה מדרחיה לכן יריב טעם ג"כ על מדרחה אבל להרמב"ם שלא כתב במקצוע או אפשר לא היה במקצוע והלשכה היה הכל כחול וכן כתבו שם דף ב' הג"ל התוספות ד"ה צפונה מדרחה וא"כ איך שהיה היתה ע"כ במדרחה של עורה אף שלא היתה במקצוע ע"כ לא היתה אלא במדרח העורה וק"ל:

צפונה מדרחה.

כחז הר"ב כיון דחטאת היא פ"י רש"י בריש יומא דחטאת נקראת שנאמר למי נדה חטאת היא. ומ"ס הר"ב וחטאת טעונה לפון פירש"י חטאות הקריבות במזבח נחמות בלפון ולא שזו טעונה לפון שהרי היא נשפעת בהר המשחה ע"כ. ואל יטעך לשון הרמב"ם בפירושו והעידו שזה אשר זה האל ית' בשמימיה בחון. הוא משני אשר תחטט בלפון. שזה הלשון מוטעה. וכך הוא בגא"י שמימיה בחון אבל נכח פני אהל מועד

הזכירה להודיע שהוא ממין אותה אשר תחטט בלפון ע"כ. ומ"מ עדיין לא שמענו אלא טעמא דלפניה אבל שתתא ג"כ מדרחיה. וז"ל ששמענו בו טעם ובגמ' (ר"ס) יומא וחטאת טעונה לפונה ובתויב בה אל נכח פני אהל מועד תקינו לה רבנן כו' ופירש"י וכתוב בפרה אל גוכח פני אהל מועד בהזאת דמה שהוא עומד בבהר המשחה ומחכין ורואה פתחו של היכל שהוא ככותל מדרחיה. ע"כ. אבל הרמב"ם הלא ראית שמפרש אל נכח פני אהל מועד

שהוא בשלמנו להזכרה זו שזו החטאת היא ממין חטאת שהקריבו בפנים. וכן בחבורו ג"כ בפ"ב מה"פ לא יהיב טעמא אלא על הלפון וע"פ דרכו פ"י הר"ב. ומ"ס הר"ב כי היכי דניחוי לה היכרא לדעת שהופרש שם כדי להטיל עליו עבודת פרה הקרויה חטאת וטעונה מדרח ויש לזכור זריו במעשה זסדר עבודתה רש"י (דיומא חס): אבן היתה נקראת. פ"י הר"ב שכל מעשיה היו בכלי גללים כו' שאינן מקבלין טומאה כדתנן רפ"י דללים וכתבו החו' דיומא (שם ד"ה שכל) דדוקא באלו ז' ימים של שרפת הפרה היו מעשיה באלו הכלים דוקא. אבל בשעת קדוש הא חנן בפ"ה בכל הכלים מקדשים ואפילו בכלי גללים כו' ואדרבה חסם משמע דטפי פשיטא לו דבשאר כלים מקדשים מהכלי גללים כו' וכלי גללים כו' אינטיירין ליה כדפי' טס הר"ב. ומ"ס הר"ב והיו מטמאין הכהן כו' דתתן לקמן מ"ז. ומ"ס הר"ב כדי שלא יולדו בה לומר הואיל וטבול יום כשר בפרה ח"ל להיות זריזין בה בשמירת טהרה לכך עשו בה מעלות הרבה לטהרה. רש"י שם:

מבר חטאות שהיו שם. פ"י הר"ב "ויום ראשון מוין עליו מאפר פרה אחת ויום שני מאפרה כו'. כ"כ הרמב"ם בפירושו ויזה עליו כל יום מאפר פרה. וזאת האפר אשר הוה עליו בכל יום אשר לפניו. ע"כ. כלומר שבכל יום הוה מאפרתה אשר לא הוה ממנה בימים שלפני זה היום. ומה שמכריחם לפרש כך כ"ל מדרחין לקמן מ"ה לא מלאו משכב כו' ואי חיחא דהא דתנן הכא ומוין כו' מכל חטאות כו' דהיינו בכל יום ויום מוין מכל החטאות שהיו שם. א"כ לא ה"ל למיתני כלל לא מלא מו' כו' דמאיכא תיתי שהיו לריבין לשבע דהא לא תנן אלא מכל חטאות שהיו שם יתיו שבע או שז או פחות אלא ודאי דהא דקתני הכא מוין כו' מכל חטאות היינו דבר יום ביומו מחטאת אחת ותנן כל ז' ימים ח"כ לריבין שהיו ז' (* ד"ס הג"ל שכל פרה ופרה היו נטמאין קאת למשמרה. מ"ה)

מלאכת שלמה

בפי' רעז"ל כי היכי דנהוי לה הכירא פ"י רש"י וז"ל כי היכי דלהוי הכרא לדעת שהופרש שם כדי להטיל עליו עבודת פרה הקרויה חטאת וטעונה

המקדש קרוי בירה. כמו שנאמר אל הבירה וגו': צפונה מדרחה. טעמא דמפרשים הכהן האורף את הפרה ללשכה שהיא לפניה מדרחיה. כיון דחטאת היא וחטאת טעונה לפון. תקינו ליה רבנן בלפונה מדרחה. כי היכי דניחוי לה היכרא: ובית אבן היתה נקראת. לפי שכל מעשיה היו בכלי גללים כלי אבנים כלי אדמה שאינן מקבלין טומאה ובהם בלבד היה משתמש כל ז' ימי ההפרשה משום דטבול יום כשר בפרה. והיו מטמאין הכהן האורף את הפרה. ומטבלין אותו מיד להזיח מלכן של לדוקים שאומרים במעורבי שמש היסה נעשית. תקינו לה רבנן מעלות יתירות כדי שלא יולדו בה: כל ז' הימים. של ימי הפרשה: מכל חטאות שהיו שם. מכל הפרות שנגעשו מיומו משה רביע ועד אותו זמן. *שכל פרה ופרה היו נטמאין קאת למשמרה. ויום ראשון מוין עליו מאפר פרה אחת. ויום ב' מאפרה. ויום

(* ד"ס הג"ל שכל.)

ויום

יבין תפארת ישראל קך. שזו חששו שמא יולדו כ"ע בה ובמעשה טהרה שבה. להכי תקנו בה כמה מעלות שזכרו בפרקין: (ה) מאפר פרה. מחשש שמא קודם שהפרישוהו נטמא בצומחת מת ולא כודע לו: (ו) של הפרשתו. מיהו שבעה ללא דוקא. דביום ד' של הפרשתו לא הזוהר. משום דבו לא ביום ג' של טומאה ולא ביום ז' של טומאה איכא לפוקי. שאם יום ה' הוא שביעי לטומאתו. ח"כ יום אחד לפני הפרשתו יום שלישי לטומאתו היה. והרי לא היו בו עליו. ומה מהני שזו עליו השתא. הרי הזאת שביעי בלי שלישי או איפכא לא מהני מודי [קידושין פ"א]. אולם מפני שכל"ז גם בשבת לא היו עליו. דהואה איכא דוחה שבת. מדמחזי כמתקן גברא [פסחים ס"ז מ"ב]. להכי התכוונו להפרישו ביום ד' בשבוע. כדי שיגיע יום ד' של הפרשה בשבת. ולא תהי' נדחת ההואה רק יום אחד מנימי הפרשתו: (ז) דמכל פרה עשו

אחרונה

דמעבדא כמו במילואי' כדאמר בגמ' ואמאי תני מתקנין מוכח דמשום מעלה: ומוין עליו כל שבעה. וז"ל דבשלהי ימים אחרונים לריך נמי טבילה בכל יום כדון כל הזאת שביעי שטובל בו ביום וה"ל דהא טבילה בזמנה מזה. וה"ה משכבו ומטבו וכליו לריבין כל הזאת הללו: ועל

יבין (ג) לפונה כדי להזכירו. לחף שהפרה נעשית בחון. חטאת קרוי רחמנא. והרי חטאת טעונה לפון. ולהכי חף בזו יהיה חזר בקדושה כחטאת ממש. אמנם יחדו לשכתו בקרן לפניה מדרחיה. להזכירו ג"כ כל שעה מעבודת הפרה שהפרישוהו לעשותה. מדגשחטת במזרח המקדש [קידושין פ"ט]. ועל ידי ב' הזכרות האלו יהי' חזר מאד בקדושתו וטהרתו ציור: (ד) שכל הז' ימים היה הכהן משתמש שם רק בכלי אבן שאמקטין [קמ"ד דל"ס]. ונאלץ שאין בהם חשש שמא נטמאו מעולם ולא נזהרו לטהרה שזו יפה. אולם כל זה עשו. משום שהלדוקים היו חומרים שהפרה לריכה שתעשה דוקא טהורים גמורים. אבל אלו קבלנו הלמ"ס שכשרה להטעות בטבולי יום וכדי ללא לגררו כ"ע אצחרייהו לדוקים שכפרו בתורה שבע"פ. לכן עשהו דוקא בטבולי יום וכקבלתו. אבל מדקילוי בה

משנה

גבי י"ב מתקנין לו כהן אחר ולא תני מפרשין. ולאמי דפסק הר"ב לקמן רפ"ד דפרה כשרה חף כהן הדיוט א"כ משום שמא תמלא נדה גיבא טיבוכא דאם תמלא נדה יקחו לה כהן אחר דהפרשה לא מעבדא וע"כ דהפרשה משום מעלה בעלמא לכתחלה. ולמ"ד ממילואים ג"ל

על כחן מ"י... על כחן מ"י... על כחן מ"י...

אלהיו רבה

ועל של יום הכפורים... ועל של יום הכפורים... ועל של יום הכפורים...

משנה אחרונה

ועל של יו"ב לא היו... ועל של יו"ב לא היו... ועל של יו"ב לא היו...

מש"ה קחני לא מלאו מו' מו' : בנ' וכו'. כתב הר"ב... מש"ה קחני לא מלאו מו' מו' : בנ' וכו'.

לא היו מוין עליו אלא בשלישי... ובשביעי בלבד... הכהנים אומר על הכהן השורף את... הכהנים אומר על הכהן השורף את...

הא ק"ל האזה שבות ואין דוחה שבת במ"ב פ"ו דפסחים... הא ק"ל האזה שבות ואין דוחה שבת במ"ב פ"ו דפסחים...

יוס ג' מאחרת : בנ' וכו'. לפרשתו וכו' ת"ק וכו' רבי יוסי... יוס ג' מאחרת : בנ' וכו'.

ור' חנינא סגן הכהנים נמי כרבי יוסי ס"ל דהאזה בזמנה אינה... ור' חנינא סגן הכהנים נמי כרבי יוסי ס"ל דהאזה בזמנה אינה...

מלאכת שלמה... ב חצרות היו בירושלם וכו' ר"פ שני דסוכה מסיים ר' יוסי אומר... מלאכת שלמה... ב חצרות היו בירושלם וכו'.

תפארת ישראל... פ"ג (א) כך כתב הרמב"ם [פ"ג מפרה] וכן כ' גם רב"א. וזה... תפארת ישראל... פ"ג (א) כך כתב הרמב"ם.

יבין... שבעו מימות משה ואילך. הניחו שלש מאפרה בחול שבת... יבין... שבעו מימות משה ואילך.

ועל של יו"ב לא היו... ועל של יו"ב לא היו... ועל של יו"ב לא היו...

הא ק"ל האזה שבות ואין דוחה שבת במ"ב פ"ו דפסחים... הא ק"ל האזה שבות ואין דוחה שבת במ"ב פ"ו דפסחים...

ועל של יו"ב לא היו... ועל של יו"ב לא היו... ועל של יו"ב לא היו...

ובכ"ח ח' ט"ו
והוא כ"ח ט"ו
ידו ט"ו ט"ו

הלפי גרסאות

ב ומגלות שם ט"ו
כ"ח ט"ו

תוספות חדשים

ב חו"ט ד"ה ומגלות
כו' כדתנן בפ"ה .
ופ"ט כמסכת שבת
ו"ל כפי' איש כשנת קדוש
או כשנת הוצא לר"י או
לרנן . ע"ל . למשמע
דמז"ר קשה לר"י אף
לדמי' בקדוש . מי
פסל כהנה לקמן פרק
כתחיל :

אלוהו רבה

ב ומביאים שוורים וע"ג
דלתות . ואף שורים
שאין כריס רחבים שהיו
יובטין על הדלתות ור"י
פליג וסבר שלא היו מכיין
דלתות אלא שורים וביסן
רחבות כדתיב בתוספתא
ומכיין שורים וע"ג
דלתות ומיניקות יובטין
פליין רבי יסודה אומר לא
היו מכיין דלתות כל
עיקר משי שדעתו של
חייק נסה עליו שאל
יולא רחשו או אחד
מאבריו וישגח בקרב
התורה אלא מכיין
שוורים הגורים שריסן
רחבות והמיניקות יובטין
על גביס :

ראשון לציון

ב תר"ט ד"ה ומגלות
היו אף כניסן כו'
אכל לדברי התוספתא
שכתבו במ"ד ט' פ"ן
יב"ט :

חדושי מהרי"ח

ב חו"ט ד"ה ומגלות
כו' ותמיני ע"ל
ואינו תמינה דהרי
הי"ע"ב פי' שם שאיש
פ"ה: נוסל כו' וארביש
מדנקש הב"ל לשון
רבים ומיניקות כו'
ידרו אף שרי באחד
אלא הואיל והתחיל
בלשון רבים ומגלות
שם את בניתו כו' א"כ
הו"ל את הן נושלין
ומקדישין אלא ע"כ קאי
אאיש ולא אתמיניקות :

משנה אחרונה

יבקר ה' וס' לא היה
מקום שלע אכל כאן
היו יבולין לכתור מקום
פלע : ומגלות שם את
לא היו מכיין יותר מבן ח'
שקשר לתקן מתקנין . אכל
אכל דלתות אלו עמאין עומאת
אכל כמ"ט רס"ט דלהלות :

קבר ההוא וטומאת ההוא וכו': ומגלות שם את
בניהן . כתב הר"ב עד שיהיו בן ח' שני' ולא יותר שלא יראו
קרי תוספתא . הר"ס וכתבו התו' (פרק בתרא) דזבחים דף
ק"ג (ד"ה ומביאין) אע"פ שהיו התנוקות עמאים בנה
ויולדות . לא היו חוששין אלא לשומרן
מטומאה מת דבעי הוצאה . ומטומאה
היולא מגופן כגון בעל קרי ע"כ
[*אכל לדברי התוס' שאכתוב במשנה
ד' (ד"ה רע"ה) אין נראה כן וע"ס].
ועוד כתבו (ד"ה ומילואים) ו"ל וק"ח
חימא מה מעיל מלוי זה שהיו ממלאין
בתנוקות דסוף סוף בעיין איש כשעת

קדוש שנתנין האפר במי' (כדתנן בפ"ה משנה ד'
דמה שהיה יכול לתקן מתקנים . משום מעלה דכולה
ומקדש ות"ק לא פליג אלא כשעלו מן הגולה . וכן
שמתלאין ומקדישים וכו' . ולכן כ"ל לתרן דשאי
שמה קטמא דמי לא עסקיין אפילו בכהן המומזק
כל השבעה . לפי שבספק טומאה עסקיין ולא
שקדוש חסגי ליה בטיוק : ומביאין שוורים . כשהיו
דף כ"ח) : שוורים . פי' הר"ב שכריסין רחבה כדי
רפ"ג דלהלות אכל השוורים חוליים . דב"ח
משנה ד' דתנן שבגליל אין נאמנים על פהרת יין
לכתיב

מלאכת שלמה
בזאל דין חורה כמו שכתב הרמב"ם ו"ל בפ' שני
פי' ס"ו והר"ס ו"ל עלמו הכי' ראה לומר שהקבר
אפילו שלא כנגד המת כמו שכתבו התוס' בפ' כהן
ע"כ מתמיני' דנשק אעומה דרפ"ו דלהלות כולתיה
שכתב הראב"ד ו"ל שהשו"ט שם בפ"ו דלהלות עומאת
קנת שכתב דענין הקבר יש בו ג' מדות שאלו יש
מרוכב אע"פ שהטומאה מתעטת ההלל והדי היא
ועולה ומעמאה בזאל כמו כן מטומאה כל סביבו
ואם יש טמא פניו הלל אינו מטמא בזאל אכל
ואם אין במקום הטומאה טמא מרוכב וזו היא
ופולה ומעמאה בזאל ואינה מטמאה כמנה
ובית יוסף כתב בזאל"ה סי' רכ"ד בשם התוס' ורבינו
שכתב ביורה דעה סי' ע"ב דהאידנא שאנו קוברים

קבר עמאים בנה ויולדות . לא היו חוששין אלא לשומרן מטומאה מת דבעי הוצאה . ומטומאה היולא מגופן כגון בעל קרי ע"כ [*אכל לדברי התוס' שאכתוב במשנה ד' (ד"ה רע"ה) אין נראה כן וע"ס]. ועוד כתבו (ד"ה ומילואים) ו"ל וק"ח חימא מה מעיל מלוי זה שהיו ממלאין בתנוקות דסוף סוף בעיין איש כשעת קדוש שנתנין האפר במי' (כדתנן בפ"ה משנה ד' דמה שהיה יכול לתקן מתקנים . משום מעלה דכולה ומקדש ות"ק לא פליג אלא כשעלו מן הגולה . וכן שמתלאין ומקדישים וכו' . ולכן כ"ל לתרן דשאי שמה קטמא דמי לא עסקיין אפילו בכהן המומזק כל השבעה . לפי שבספק טומאה עסקיין ולא שקדוש חסגי ליה בטיוק : ומביאין שוורים . כשהיו דף כ"ח) : שוורים . פי' הר"ב שכריסין רחבה כדי רפ"ג דלהלות אכל השוורים חוליים . דב"ח משנה ד' דתנן שבגליל אין נאמנים על פהרת יין לכתיב

ומביאים נשים מעוברות ויולדות שם . כל אלו מעלות ימות שמו
בה כי הויה ללא לזלולי בה מפני שהיו עושים אותה בטובל
יוס : ומגלות שם את בניהן . עד שיהיו בן ח' שנים] ולא
יותר שלא יראו קרי : ומביאים שוורים . שכריסין רחבה כדי
שלא יהיו רגליו של חימוק הושב עליהן . מאהלות על הארץ מפני
קבר ההוא : ועל גביהן דלתות . ועוד זאת מעלה יתירה כדי שלא
יהיו רגליו של חימוק מאהלות על הארץ : ובוסות של אבן בידם .
שכל מעשה הפרה בכלי גללים וכלי אבנים

התהום י' ומביאים נשים עוברות ויולדות שם י'
בניהן י' ומביאים שוורים י' ועל גביהן דלתות ויושבין על
גביהן י' ובוסות של אבן י' בידם . הגיעו

בליאיתו פותח טמא אלא כולו פתוח אפילו יש בו אויר טמא כל כנגדו
טמא מן התורה ע"כ בקיבור : עוד בפ"י רע"ל ו"ל ומגלות שם את
בניהם עד שיהיו בן ששנה שנים ולא יותר וכו' . ועל גביהן דלתות
בתוספתא ר' יהודה אומר שורים שכריסין רחבה כדי שלא יהיו רגליו
המיניקות יולאין ומיטמאין בקבר ההוא ופי' הר"ס ו"ל בפ' היסן
מסקיין דקסבר ר' יהודה שלא היו מכיין דלתות כל עיקר ממשי שדעתו
של חימוק נסה עליו שאל יולא רחשו או אחד מאבריו ועמא בקבר
התורה אלא מכיין שוורים המזריסן שכריסותיהן רחבות ע"כ :
ובוסות של אבן כ"ל : ירדו ובלאו"ם פי' רס"י ו"ל דכפר האי תנא
דמלוי מים ביד בעיין ולא שאלו בחבל ומוס' ו"ל חלקו עליו
ריש פרק היסן שהקשו דככולהו סתמי מוכחי במס' פרה שהיו מוליכין
חבל כדי למלאת ואפילו נתמלא הכלי מאליו משמע דכשר המילוי
כשוקו' ששכלע אין ממלאים בה היתה כו' כלי והכרה ממלאין ועוד תניא
במשפחה

תפארת ישראל

הכא משום דבית שע"ג סלע קשה מנכר אזכרתן בהטעמה טפי . שכלע
אין חשש קבר . ואפ"ה נזכרו לעשות תחתיו חלול . אכל ככבש לא היה
אפשר בענין אחר . א"כ הכא כבר מלאו חרות בנייות פ"ג סלע . וכך
משמע לישראל דמשנתנו . דקאמר היו בנייות . ולא קאמר בנו חלרות :
(ג) וכך כתב רב"א . וזה דלא כהר"ב . וכן מסתבר לע"ד . דרק ר"י
ס"ל דברייתא שלא היו מכיין דלתות דשמה יולא התנוקות אחד
מאבריו מחוץ להלחות ויתעמא . ולהכי רק לדרי' היה לריך להביא
פרות שכריסין רחבה . כדי שלא יאחיילו כפות רגליו על הקרקע שפסטר
שעמון בתוכו מת [כפוסה כא"ח] . אכל לרכנן כיון שהכילו דלתות .
ל"ל כרס רחבה של פרות :
(ד) וא"ת ומה מהני כל זה . והרי קי"ל [גיטין דח"ב] דלחל זרוק
לא שמי' אהל . וא"כ איך יחון אהל זה בין עומאה להמיניקות .
ובשלמא לר' יהודה דס"ל דברייתא שלא הכילו דלתות כלל רק שוורים
על

מת ומטומאה היולאה נגופו בכל מה דאפשר : (ז) : (ח) שאינן מקט"ו :

מנו

פלע : ומגלות שם את בניהם . פי' הר"ב עד שיהיו בני ח' ולא יותר ובתוספתא תני ככני ז' וכני ח' . ואפ"ג דפחות מבן ט' יוס אחד אינו מטמא בקרי .
לא היו מכיין יותר מבן ח' דלמא יטעו להביא בן ט' : וע"ג דלתות . דלתות של פן היו ופשיסי כלי פן אין מקבלין עומאה ואפילו מקבלי עומאה מדרבנן מה
שקשר לתקן מתקנין . אכל אין לומר דאין ביהן עומאת אהל דכל היוולא מן העין אין מטמא עומאת אהל . דזהו דוקא בקבוע ומוחבר לקרקע . או אם נקוין כעטיית
אהל כמ"ט רס"ט דלהלות . אכל דלתות אלו עמאין עומאת אהל וכו"כ היו עמאין את התנוקות . אי לאו משום דפשוט ניטאו . ויותר נראה דדוקא דלתות קתני עשה
מיומדים

ג באו לתר בתי פיר

אבנים וכלי אדמה שאין מקבלין עומאה: ירדו. תנוקות הללו לתוך נהר שילוח: ומלאו. ממנו מים לקדש מי חטאת שמזין על השוקף את הפרה כל ז' ובחוד הנגר ליכא לספוקי לקבר החיים ללא עבדי דקברי בנהרות: רבי יוסי אומר. מעל גבי השורים היו משלשים חבל ומזלפים למי' ולא היו יורדים לתוך השלוח ואין הלכה כרבי יוסי:

ג באו לתר הבית. התנוקות שעל גבי השורים עם הכוסות מלאים מים: בפתח העזרה. של נשים הסמוכה לחיל: היה פתוקן קלל ש' השאת. כלי שמנעו בו אפר חטאת מכל פרה שהיו שורפים כדכתיב (כמדדני י"ט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת: קלל. כד קטן. תרגום

תוספות הדרש

ב תוי"ט ד"ה שורים כו' שהרי אפשר כו' וי"ל דלא קשה מידי דהא נזרו אף על אורח אף ע"ג דאיכא חיליה בין הקרקע כדאיכא במ"ד דף ג"ה דפליגי רבי ורבנן כשידה תיבה ומגדל דהם סתומים מכל דלדון אבל בקרון ובספיה ובחלקיה מודים דעמא וז"ל ה"ס גבי שורים. ע"ש ודו"ק (מתהורג"ח וז"ל):

גלי רחמנא דחשיבי אהל כדדרשינן מדכתיב (חייב י') ובעלמות וגידיים מסוכני ואע"ג דבאדם כתיב כ"ש בהמה שכריסה למטה ענין אהל ע"כ. ותמיהה לי דכיון דבשורים לכ"ע שמים אהל וחוגן. תקשה לן אחתני דתגיגה שהרי אפשר להביא ע"ג שורים וי"ל דבשורים לא רצו להתייר להביא שמה ויוליאו מחולה לגבו של השור * (והכא מעלה בעלמא) אבל כשהוא בחוד שידה תיבה ומגדל לא חשו שמה ויוליאו * (דלא כאיבעית אימא

הגיעו לשלוח. ירדו י"ה) ומלאום ועלו וישבו על גביהן. ר' יוסי אומר ממקומו היה משלשל וממלא י"ה): ג באו לתר הבית (י) וירדו כ"ה). הר הבית והעזרות תחתיהם חלול מפני קבר התהום. ובפתח העזרה (י"ה) היה מתוקן קלל של חטאת כ"ה). ומביאין זכר של רחלים כ"ה). וקושרים חבל בין

ראשון לציון

ג בהר"ב ד"ה קלל כד קטן תרגום וקדו על שמה ט' ע"ש ל"ח:

ודלתי עוד להח' פ"ק דערובין דף ל"א שחירטו כ"ש ש"ל הא דפרישית דחיישינן שמה ויוליאו לתוך דל"כ הא אפשר להביא מגליל ליהודה אלא שחירטו זה אינו עולה לדברי הרמב"ם שכתבתי ברפ"ו דהלכות. דמשם הביא הרשב"א ראייה מדנדבך ע"ג [כלי] גללים אינו חוגן ש"מ דס"ל אהל זרוק לא שמים אהל כשנחן הגדבך ע"ג כלי גללים אחי לא יהא חשוב אהל להפסיק והא כלי. עלמו נעשה אהל להפסיק כשאינו מקבל עומאה כגון שידה תיבה ומגדל למ"ד שמים אהל וקתני סיפא נחון על דבר שיש בו רוח חיים דחוגן משמע דבענין זה הוא אהל לכ"ע. ע"כ. ואני כהבתי שם בשם הרמב"ם דלחוגן אין כלי גללים שוים לשידה תיבה ומגדל ולפיכך ראייתו אינו ראייה: ירדו תנוקות. ל' הר"ב לתוך נהר שלוח כו' ובחוד הנגר ליכא לספוקי כו' וכך הם דברי הרמב"ם ולדבריהם ר"י אפילו בחוד הנגר חיים. אבל מדברי המו' פ"ב דסוכה [משמע] לא שירדו לתוך הנגר אלא אהל הנגר על שפתו שכתבו דרבנן סברי משום ההוא פורתא לא חייש לקבר התהום ור"י חייש:

דפ"ו דגזיר דף כ"ה) אי לאו משום דאיכא זרוק לא שמים אהל. וראיתי עוד להח' פ"ק דערובין דף ל"א שחירטו בשם הרשב"א דללחות ע"ג שורים לכ"ע הוא אהל וא"כ כ"ש ש"ל הא דפרישית דחיישינן שמה ויוליאו לתוך דל"כ הא אפשר להביא מגליל ליהודה אלא שחירטו זה אינו עולה לדברי הרמב"ם שכתבתי ברפ"ו דהלכות. דמשם הביא הרשב"א ראייה מדנדבך ע"ג [כלי] גללים אינו חוגן ש"מ דס"ל אהל זרוק לא שמים אהל כשנחן הגדבך ע"ג כלי גללים אחי לא יהא חשוב אהל להפסיק והא כלי. עלמו נעשה אהל להפסיק כשאינו מקבל עומאה כגון שידה תיבה ומגדל למ"ד שמים אהל וקתני סיפא נחון על דבר שיש בו רוח חיים דחוגן משמע דבענין זה הוא אהל לכ"ע. ע"כ. ואני כהבתי שם בשם הרמב"ם דלחוגן אין כלי גללים שוים לשידה תיבה ומגדל ולפיכך ראייתו אינו ראייה: ירדו תנוקות. ל' הר"ב לתוך נהר שלוח כו' ובחוד הנגר ליכא לספוקי כו' וכך הם דברי הרמב"ם ולדבריהם ר"י אפילו בחוד הנגר חיים. אבל מדברי המו' פ"ב דסוכה [משמע] לא שירדו לתוך הנגר אלא אהל הנגר על שפתו שכתבו דרבנן סברי משום ההוא פורתא לא חייש לקבר התהום ור"י חייש:

אליהו רבה

ג ובפתח העזרה היה מתוקן קלל של חטאת. כפתח פורת כ"ס הסמוכה לחיל כתיבא בתוספתא בלא לשער היולא מערות נשים לחיל וקלל של אהן היו קטועים ככותל של עזרת נשים וכסוי של אהן נחלן בחיל והיו דקתני שכלה ספקין אחד יתן בחיל הי"ט דף דפתח העזרה:

ג ובפתח העזרה. פי' הר"ב של נשים הסמוכה לחיל * (שבחיל היה הקלל של חטאות כדתנן בס"פ וז"ל והרי החיל חולה מע"ג היתה כדתנן במדות פ"ב משנה ג' וז"ל למה באו לשם עד פתח העזרה) זה מחייב 'בל' החוספתא והביאה הר"ס וזוהי באו לשער היולא מע"ג לחיל וקילולו של אהן היו קטועים ככותל מעלות של ע"ג וכסויה' של אהן נראות בחיל ובחוכה אפר מכל פרה ופרה שהיו שורפים שנאמר והיתה לעדת בני ישראל למשמרת. ע"כ. ועמ"ש בס"פ: קלל. לשון הר"ב כד קטן וכדה וכו' ואע"ג דסתם כד של חרם הכא ודאי דשל אהן כדתיב בתוספת' דלעיל ואל תחמה שכן במשנה ג' פ"ה חנן נמו קלל וכחז הרמב"ם דאפשר לפ' בשל אהן אבל הראב"ד צ"ל משנה ה' פ"ו דעדיות מפ' דקלל הוא כלי שאינו מקבל עומאה. ומסיק דמסתברא דלהכי איקרי קלל ל' קליל. ולא כדברי הערוך שמביא

ג ובפתח העזרה. פי' הר"ב של נשים הסמוכה לחיל * (שבחיל היה הקלל של חטאות כדתנן בס"פ וז"ל והרי החיל חולה מע"ג היתה כדתנן במדות פ"ב משנה ג' וז"ל למה באו לשם עד פתח העזרה) זה מחייב 'בל' החוספתא והביאה הר"ס וזוהי באו לשער היולא מע"ג לחיל וקילולו של אהן היו קטועים ככותל מעלות של ע"ג וכסויה' של אהן נראות בחיל ובחוכה אפר מכל פרה ופרה שהיו שורפים שנאמר והיתה לעדת בני ישראל למשמרת. ע"כ. ועמ"ש בס"פ: קלל. לשון הר"ב כד קטן וכדה וכו' ואע"ג דסתם כד של חרם הכא ודאי דשל אהן כדתיב בתוספת' דלעיל ואל תחמה שכן במשנה ג' פ"ה חנן נמו קלל וכחז הרמב"ם דאפשר לפ' בשל אהן אבל הראב"ד צ"ל משנה ה' פ"ו דעדיות מפ' דקלל הוא כלי שאינו מקבל עומאה. ומסיק דמסתברא דלהכי איקרי קלל ל' קליל. ולא כדברי הערוך שמביא

משנה אחרונה

מיוחדים להיות קבועין ומחזירים לבניקושיית' לשיטת הרמב"ם רשי"א דכלים שכל העשוי לקרקע אין מקבל עומא' אפילו אינם מחזירים: ובר של רחלים כרשי"א דחולין אמר' לשון חכמים דלחות ולא רחלים הכא דקתני זכר שיד עמי לשון רחלים וכן כ"ס' דכנורות: ג וקושרין חבל ונראה

ורבנן דרבנן סברי משום ההוא פורתא לא חיישי' לקבר התהום ור' יוסי חייש ע"כ: אבן הר' משאון ט' כ"ס' רש"י ז"ל. ונלע"ד דתוס' לא הו גרסי במילתיה דר' יוסי מפני קבר התהום מדלא הקשו משם לפי' רש"י ז"ל

מלאכת שלמה ורבנן דרבנן סברי משום ההוא פורתא לא חיישי' לקבר התהום ור' יוסי חייש ע"כ: אבן הר' משאון ט' כ"ס' רש"י ז"ל. ונלע"ד דתוס' לא הו גרסי במילתיה דר' יוסי מפני קבר התהום מדלא הקשו משם לפי' רש"י ז"ל

ביני תפארת ישראל בויעו

עם כרם רחבה. א"כ י"ל דאף דכרם נמי רק אהל זרוק הוא. עכ"ס שורים שאני דגלי בהו רחמנא דהו אהל כדיליף לה מקרא [סוכה כ"א ב']. אלא לרבנן דס"ל שהביאו דלחות והניחום על השורים מה איכא למימר. דהרי דלחות ודאי אהל זרוק נינהו. ואי"ל כתי' רבעתו"ם [סוכה כ"א ב'] דבגישין רק ר' יהודה ס"ל דלא שמי' אהל. ולהכי לדידו' באמת לקחו שורים עם כרם רחבה. במחבר"ד א"א לומר כן. דהרי אמרינן

להשער היה כמין ארוכה עמוקה צעובי הכותל. נישע בל"א. השליש של אפר הפרה שהניחו בחוכו למשמרת [ליתן מ"ע]. והיה הבית להר המשחה [כ"מ]. וי"ל דלהכי העמידו כד לחשוב על עומאה ישנה שבו ויתסתר קודם שיכנס. וז"ל ג' דגבי הר"ב לא הו' מקום החיל. להכי לא העמידו הכד שם. מיחו אע"ג דמלאוירייתא ישראל. עד הריחו של עזרת ישראל [כ"מ ס"א דלים ס"י מ"ב]. דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים מאיסור דלורייתא. ואע"ג דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים דהרי עובל יוס אינו פוסל בפרה [כ"מ ס"א מ"ה]: דבראש

עם כרם רחבה. א"כ י"ל דאף דכרם נמי רק אהל זרוק הוא. עכ"ס שורים שאני דגלי בהו רחמנא דהו אהל כדיליף לה מקרא [סוכה כ"א ב']. אלא לרבנן דס"ל שהביאו דלחות והניחום על השורים מה איכא למימר. דהרי דלחות ודאי אהל זרוק נינהו. ואי"ל כתי' רבעתו"ם [סוכה כ"א ב'] דבגישין רק ר' יהודה ס"ל דלא שמי' אהל. ולהכי לדידו' באמת לקחו שורים עם כרם רחבה. במחבר"ד א"א לומר כן. דהרי אמרינן להשער היה כמין ארוכה עמוקה צעובי הכותל. נישע בל"א. השליש של אפר הפרה שהניחו בחוכו למשמרת [ליתן מ"ע]. והיה הבית להר המשחה [כ"מ]. וי"ל דלהכי העמידו כד לחשוב על עומאה ישנה שבו ויתסתר קודם שיכנס. וז"ל ג' דגבי הר"ב לא הו' מקום החיל. להכי לא העמידו הכד שם. מיחו אע"ג דמלאוירייתא ישראל. עד הריחו של עזרת ישראל [כ"מ ס"א דלים ס"י מ"ב]. דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים מאיסור דלורייתא. ואע"ג דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים דהרי עובל יוס אינו פוסל בפרה [כ"מ ס"א מ"ה]: דבראש

החיותוקות ירדו מהשמות לתוך הנחל. דשם אינו מלאי שיהיה עומאת מת עמון בקרקע שחת המים: (יש דס"ל כדו לעשותה בטורה בלי שום חשש: ב) דלאחר שעלו החיותוקות שוב על השורים. חזרו עם כוסות המים שבידיהן לנהר הבית. דכל שאשער להזכר חיישינן גבה גם לעומאה שאינה מליייה: (א) דבפרה הבית שהיה כולו חלול תחתיו וכדמסיק. שפיר היו יוליג' החיותוקות לירד ולעמוד ע"ג קרקע ואש"ה ישארו בטרתן: (ב) שבין החיל לעזרת נשים. חוץ להפתח שביניהן: (ג) שאלל וסמוך והוא היה מתוקן להעמיד שם כד אהן גדול. שהיה מחזיק חלק והביאו האפר לשם מתקום שחתה שמתוך לעיר דרך הכבש שעשו מהר הבית להר המשחה [כ"מ]. וי"ל דלהכי העמידו כד לחשוב על עומאה ישנה שבו ויתסתר קודם שיכנס. וז"ל ג' דגבי הר"ב לא הו' מקום החיל. להכי לא העמידו הכד שם. מיחו אע"ג דמלאוירייתא ישראל. עד הריחו של עזרת ישראל [כ"מ ס"א דלים ס"י מ"ב]. דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים מאיסור דלורייתא. ואע"ג דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים דהרי עובל יוס אינו פוסל בפרה [כ"מ ס"א מ"ה]: דבראש

החיותוקות ירדו מהשמות לתוך הנחל. דשם אינו מלאי שיהיה עומאת מת עמון בקרקע שחת המים: (יש דס"ל כדו לעשותה בטורה בלי שום חשש: ב) דלאחר שעלו החיותוקות שוב על השורים. חזרו עם כוסות המים שבידיהן לנהר הבית. דכל שאשער להזכר חיישינן גבה גם לעומאה שאינה מליייה: (א) דבפרה הבית שהיה כולו חלול תחתיו וכדמסיק. שפיר היו יוליג' החיותוקות לירד ולעמוד ע"ג קרקע ואש"ה ישארו בטרתן: (ב) שבין החיל לעזרת נשים. חוץ להפתח שביניהן: (ג) שאלל וסמוך והוא היה מתוקן להעמיד שם כד אהן גדול. שהיה מחזיק חלק והביאו האפר לשם מתקום שחתה שמתוך לעיר דרך הכבש שעשו מהר הבית להר המשחה [כ"מ]. וי"ל דלהכי העמידו כד לחשוב על עומאה ישנה שבו ויתסתר קודם שיכנס. וז"ל ג' דגבי הר"ב לא הו' מקום החיל. להכי לא העמידו הכד שם. מיחו אע"ג דמלאוירייתא ישראל. עד הריחו של עזרת ישראל [כ"מ ס"א דלים ס"י מ"ב]. דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים מאיסור דלורייתא. ואע"ג דבמקום שהעמידו הכד היו מלאים דהרי עובל יוס אינו פוסל בפרה [כ"מ ס"א מ"ה]: דבראש

משל ומקדש מ"י ר"ט ע"ה

תוספות רע"ק

ג סקל ומסבך ג"ג סקל מסבך : חילופי גרסאות

ג תו"ש ד"ה כ"ד שיראה ו"ט דמלה עכוסה ס"א :

חירושי מדר"ח

ג ת"ש ד"ה וזורקו כ"ד וא"ת מאי ג"מ כ"ו עכ"ל. ויש לדקדק שתירצו אינו אלא על הא דקתני דברי הת"ק מפני שלעתיד נעשה כדברי הת"ק. אבל מה שכתב הרע"ב הלכה כר"י למאי ג"מ דהא כשיבא הגואל לא יאמר שאנו שחורין מפני שאנו שחורים ובוברח לעשות כדברי הת"ק דגם ר"י לא פליג אה"ת אלא משום שכתב דבשעלו מן הגולה היו בתי שחורים. וכל לוישב ית"ש התי"ם ועוד מציון נמשך אהא דלעיל והכל אחד דהא דכתב לעיל הוא תירוץ על דברי ת"ק ועל הא שפסק כר"י הוא מה שכתב ששנה דינים שנהגו בו. ור"ע שלח"ק עשו כן בכל הפירות לזכר הפרה שעשו כשעלו מהגולה ולר"י כיון שלא הוצרכו לעשות בראשונה לא עשו כן בבית שני כלל :

שמביא בערך קל"ח תרגום וזכה על שכמה ע"כ : מקל ומסבך. ונ"א או מסבך וכן העתיק הערוך. ופי' מל' נאחו בסבך : וזורקו לחוך הקלל וכו'. כ' הר"ב ומסבך ע"ג השורים. וכן ל' הר"ש וטעמיהו דהבא כשעלו מן הגולה היה כדמסקי וזאתו פעם לא היו יורדין * [כמו שפירש] דירדו דתנן ברישא לא מיירי בכשעלו ומ"מ דוחק לומר כן. דסיפא לא מיירי בירדו דומיא דרישא ועוד אמאי לא ירדו דאטו במקדש ראשון לא היו נעשית הר הבית והעזרות חלולים מפני קבר התהום. ומיהו זכה י"ל טעם שלא בדיקו מפני הרגו כבודגלר. לא היו מחזיקים בטורה היו לריכוס שלא ירדו. אבל הרמב"ם לא הזכיר שיפלו על השורים. וכך כתב ויפול לפניו ויקחהו וישליכהו במים. וזה כולו לזכר יגע באפר הפרה כו' כי שמה הוא טמא ויטמא. לפי שאפר הפרה יטמא ויפסיד ע"כ. ויראה לומר שאע"פ שזה האפר ע"כ לייך שיקחהו בידו. הגה תקנו מה שיכולים לתקן כדי שלא יגע באפר האפר. ומ"ס הר"ב שלא הוצרכו לעשות כן אלא כשעלו מן הגולה. וכשהחריב כבודגלר לא החריב אלא התקרה אבל הכותלים הגיע הר"ש בלו' ושם בכותלים היה האפר מונח וזכור בקילולים כדלעיל בתוספתא. וא"ת ולמאי ג"מ תני מאי דהווי. י"ל דכשיבא הגואל והליבו ויראנו אפר פרה. שהרי דרשו על ויקחו אליך שרמזו לו דלך לעד עומדת כמו שהזכיר הפייטן ואנחנו טמאים לנפש אדם ולא הוטרנו כי לנו אין אפר פרה ונדע מעכשיו כדת מה לעשות. ועוד מלינו ששנאו דינים שנהגו דוקא קודם בית הראשון בסוף זמנים : כ"ד שיראה על פני המים. דג"ש גמירי מהדדי עפר סוטה ואפר פרה. רש"י פ"ג דסוטה דף ע"ו ועיין ספ"ד (בפ"י הר"ב) : * [ר"י א' כו'. כסב הר"ב והל' כר"י. וכ"כ הרמב"ם וג"ל משום דתשובתו גלחת היא דלא גזרו כו'] :

בין קרניו. וקושרים מקל ומסבך בראשו של חבל (יה) וזורקו (יו) לתוך הקלל (יו) ומכה את הזכר ונרתע לאחוריו (יח). ונוטל (יט) ומקדש (י) כ"ד שיראה על פני המים (יא). רבי יוסי אומר אל תתנו מקום לצדוקים לרדות

בטורה היו לריכוס שלא ירדו. אבל הרמב"ם לא הזכיר שיפלו על השורים. וכך כתב ויפול לפניו ויקחהו וישליכהו במים. וזה כולו לזכר יגע באפר הפרה כו' כי שמה הוא טמא ויטמא. לפי שאפר הפרה יטמא ויפסיד ע"כ. ויראה לומר שאע"פ שזה האפר ע"כ לייך שיקחהו בידו. הגה תקנו מה שיכולים לתקן כדי שלא יגע באפר האפר. ומ"ס הר"ב שלא הוצרכו לעשות כן אלא כשעלו מן הגולה. וכשהחריב כבודגלר לא החריב אלא התקרה אבל הכותלים הגיע הר"ש בלו' ושם בכותלים היה האפר מונח וזכור בקילולים כדלעיל בתוספתא. וא"ת ולמאי ג"מ תני מאי דהווי. י"ל דכשיבא הגואל והליבו ויראנו אפר פרה. שהרי דרשו על ויקחו אליך שרמזו לו דלך לעד עומדת כמו שהזכיר הפייטן ואנחנו טמאים לנפש אדם ולא הוטרנו כי לנו אין אפר פרה ונדע מעכשיו כדת מה לעשות. ועוד מלינו ששנאו דינים שנהגו דוקא קודם בית הראשון בסוף זמנים : כ"ד שיראה על פני המים. דג"ש גמירי מהדדי עפר סוטה ואפר פרה. רש"י פ"ג דסוטה דף ע"ו ועיין ספ"ד (בפ"י הר"ב) : * [ר"י א' כו'. כסב הר"ב והל' כר"י. וכ"כ הרמב"ם וג"ל משום דתשובתו גלחת היא דלא גזרו כו'] :

מלאכת שלמה

ס"א מקל משוך : ונוטל ומקדש. פי' ונוטל מן האפר שקלס המקל ומקדש כלומר שנוטל ונותן מן האפר על המים שבכוסות שיעור ס"ד

משנה אחרונה

הר"ב לכ"ו לא הוצרכו אלא כשעלו מהגולה ויהינה תו"ש מאי חמי דהוה הוה. ונ"ל דליתו אלא דרוש וקבל שר ומ"ט כתב דנ"מ לכשיבנה ביהמ"ק ואין נראה דכשיבא משיח והליבו הס וזכו לנו את כל וכדלמך בפ"ק דיומא דף ה' כשיבא אהרן ובניו ומשה עמיהם :

יבין

דבראש השני של החבל קושר מקל. ומגולל החבל סביב המקל כמה פעמים חילוף ואילך כלופף על השבר. עד שיהא גלגולי החבל מונחים מסובבים בראש המקל. ועי"ז נעשה כעין חריצים וגומות בין גלגולי החבל כדי שכשיזרוק המקל. ועי"ז הוציקה ויחבז ראש המקל תוך האפר שבכד. ויכנס אפר תוך הקמטים העמוקים שבין סבובי החבל : (כו) להמקל : והיינו הכד שהאפר נכנסו. בלופף שיחבז ראש המקל שהחבל מסובב שם תוך האפר. והא דלא תחבז א"ת המקל בידיו ממש לתוך האפר. דהרי המקל פשוטי כלי עץ הוא ואחמקט"ו מהטובע בו חס גס היה שמה. הי"ט משום דחיישינן שמה החובז הוא עמא מויבס או מדבעל כדה דג"כ מטמא ביהיסט [כנאז"ס רפ"ג מהשננ]. וא"כ כשיחבז המקל לתוך האפר. ועמא האפר ביהיסט. כשיגיענו. תשא"כ כשיזרוק המקל לשם. אף שע"י כחו והטובע האפר כשיחבז המקל בחוכו אפ"ה כיון שלא היה שם אפילו מגע ע"י דבר אחר. כשאר האפר טהור : (כח) ועי"ז גס המקל נקפץ ונזרק לחוך : (כט) התיטוק נוטל מהאפר שבקמטי הסבך : (ל) ר"ל נותן האפר הזה לתוך המים שאבז בכוס האבן : (לא) שיהיה שיעור האפר כל

תפארת ישראל

אמרינו כפירוש [עירובין ד"ל ע"ב] דר' יהודה ס"ל אהל זרוק שמי אהל. ואת"ל דכונת רבותינו דהך תנא דפליג על ר' יהודה וס"ל דאהל זרוק לאו שמי' אהל. מודה בהא לר' יהודה שבאמת הביא שורים עם כרס רחבה. עכ"פ קשה הלכתא אהלכתא. דאין קי"ל דמניחין דלתות על השורים [כרמב"ם פ"ב מפרה]. ואין גופי קי"ל נמי דההולך בדרך העממים בשדה תיבה ומגדל עמא. דאהל זרוק לאו שמי' אהל [כרמב"ם פ"א ממח"ה]. וי"ל דוקא גבי שדה תיבה ומגדל שכן כלים. אמרינו דכשהן כלים לא שמי' אהל. רק הן כשאר כלים. שפעין אהל לעמא כל שתחתיהן ולא לטהר. דהיינו לחוך בין עומאה לטהרה. ואע"ג דהן מחזיקין מ"ס ואחמקט"ו. עכ"פ הרי גס כלי גללים ואכנים. ג"כ אחמקט"ו. ואפ"ה מדהן כלים נעשין אהל לעמא ולא לטהר [כרפ"י דאהלות]. ורק כשכלי שמתוך מ' סאה מונח במקומו נעשה אהל אף לטהר [כלעיל רפ"ד]. אבל הבא בהדלות שאין כלים לפיכך דוקא במונחים ע"ג אדם או ע"ג כלי אחמקט"ו. נעשים אהל לעמא אבל לא לטהר. אף שהדלות בעמאן אחמקט"ו. מדהן כשמיחי קרקע [כפ"א דכלים מ"ב]. עכ"פ מדנתמכין מאדם וכלים שמקט"ו. דין כהנס וכלים גופייהו [כרפ"ו]. משא"כ כשמונח הדלת ע"ג בהמה. שגם היא אחמקט"ו. וגם חוץ אף כשעה שמהלך ולא נח [וכעדר רפ"ק] להכי אף כשעה שמהלך בשעת זריקה מחבז אהל גמור. בין לעמא כל שתחתיו ובין לחוך בין עומאה לטהרה. וכן מבורר ג"כ [באהלות פ"ו סוף מ"ח]. אבל אי"ל כיון דרגלי השורים נוגעים בקרקע. להכי לא מחבז הדלות שע"ג כהאל זרוק. ליתרא דלדרכה כל עיקר פלוגתא

דרבי ור' יוסי בר יהודה הוא כרגלי שורים נוגע בקרקע. וקי"ל במתקומו או אפילו נגרר ע"ג קרקע לכ"ע שמי' אהל [ועיין תוס' נזיר רה"א ד"ה והתניא ורמל"מ רפ"א דטומאה ד"ה ועוד ל' נזיר]. וא"ת פכ"פ כיון דככה"ג דלתות ע"ג שורים חוץ בפני הטומאה. א"כ למה אמרינו בחגיגה [פ"ג מ"ז] דאין מביחין נכסים מנגיל מדהיה רעושה מחוסני כותים מפסיק בין גליל לא"י. ומקשינן התם. ולייתובו בשדה תיבה ומגדל. ומשני דס"ל אהל זרוק לאו שמי' אהל. ולפי דברינו ה' דה"ל לאיתובו בדלות ע"ג שורים. ואת"ל דהתם שאני. דמדחזיר ארץ ו' העמים מקיף לכל ד'. לא הוי מחזי דלתות. ורק שדה וכו' מדסתומים לכל ד' סד"ה דלהי. לולא טעמא דאהל זרוק לאו שמי' אהל. וזו מ"י בלאת בתום חדשים. במח"כ ליתא. דל"כ הו"ל להעמיד ו' דלתות לו' רוחות ויאגדס יחד ולא הוו כלי ואחמקט"ו. וחוללין שפיר בפני הטומאה. דכמו שהדלת תחתון חוץ בין הטומאה לטהרה. כ"כ הדלתות שבגדידים. וא"כ יכול שפיר להביאן דרך הרעושה כ"ח במז"ס מדע"ס לא מהני מלהויא טומאה. [כפ"ס מ"ו] י"ל דבבבא דהתירו

ר' יוסי וכו' ט' : לבדה . חלון לב וקני ישראל . ש"י : ט' כ"ב . ומטמאין חזי יומא ד' תנינא ב' זכאים כה וכו' קופ' ימימ' ו' וצבתא ר' ט' טול יום ט"ו פ"א ד' ג"א ה"ד וכו' פ"ה

הלופי גרסאות

ר' יוסי אומר גדל ט"ו רבי אומר :

משנה אחרונה

מ"ד חלל אפילו הלאה דליכא משום מלאכה כגון שהמתעסקים בפרה או אין עוסקין בחברתה דליכא משום מלאכה כדתקן התם בפ"ד כל העוסקים בפרה פוטלין אותה משום מלאכה וקמ"ל אותה ולא אותה והצרתה דלפילי יו לצברתה מתעסקין אחרים אסור . וט"ו מלאחי כן - בתו' ימימ' כיומא דף מ"ב שהקשו לרש"י שפי' דהטעם מלאכה הוא והטלו דמלאכ' היא משום היסח הדעת ודוקא שנתכוון לאותה מלאכה דלא בטוה לא אסר דתוה ופקיעה פסלה אפילו בלא כוונה והנה שהקשה חו"ט כיון דת"ק ר"ש היא דרריש טעמה דקרא אחיזי פסקה הרמב"ם ובעלמא פסק דלא כר"ש ע"ש . לא על הרמב"ם תלונתו דלמחנה גופה קאי דהכא פסח לן כר"ש וצבגד אלמנה ושאר דוכתי פסח דלא כר"ש . אבל דל"ג דהכא מטעמא אחרינא פסק כח"ק דלא דריש טעמא דקרא והיינו כדלמרי' פ"ג דלולין דל"ב דהא דמעטינן אותה ולא אותה והצרתה סד"ל דוקא שתי פרות אבל בשבת חולין לא קמ"ל . ובמסכתא דמטעם דוקא יליאה דכוותה שתייה האחרת דוגמתה אל"א דסד"ל דוקא פרת הטאת דוגמתה קמ"ל כפרת חולין נמי פסלה ומ"מ מיקרי דוגמתה שהיא פרה ובהמה טהורה דוגמתה והיינו דלמרי' בנמ' דלפיק חמור בדהא לא פסלה דלאו דוגמתה היו והיינו פלוגתא דת"ק ור' יוסי דת"ק סבר דוגמתה דוקא פרה טהורה כמותה . ור"י סובר כל שהיא בעל חי כמותה חלל משום דת"ק הוה טעמא שלא יאמרו מוקמי' לה כר"ש דרריש טעמא דקרא . ומיהו בלאו טעמא דקרא פסולה משום והוציא אותה ולא אחרת עמה כדוגמתה אבל חמור שאינו דוגמתה לא דהכא הלכה כח"ק : וקוני ישראל זה מקדימין . והם שמכרו את ידיהם עליו כדלקמן . הרמב"ם בחבורו : ומטמאין את הכהן . פי' הר"ב בסמיכת ידיהם עליו שבגדי אובלי קדש מדרס לחטאת ז' . וכו"ב הר"ש . ואינו מיושב דהתם דוקא בגדיהם ולא הם דבבגדיהם משאש שמה עליהם אשתו כדלמרי' ספ"ג דחגיגה וברפ"ד דנדה וה"ל לפרש דהטעור לקדש טעמאין הטעור לחטאת בנמשע ידיהם כדלקמן פרק ו' משנה ז' : את הכהן השורף . וה"ה לשהטו וכל העוסקים בה וגם הכלים הארביין לה כולם מטמאין ומטבילין וכמשמע לקמן פ"ה מ"ד : בפני הדדוקים . וכל המעלות וההומרות שעשו בה הכל מפני הדדוקים וא"ל תמיך הולרכו לכל זה הולין והם ממחירין מה הפסד יש אם נחמיר כדבריהם ובהרבה מקומות החמירו חכמים על ד"ת ומה בכך אם נחמיר כדבריהם . וי"ל דהכא גיה לימ' מודים שטבול על דהו' והוא יוסף על חולקים על קבלתו ואסור לעשות כדבריהם וצמח לא תסור לא תמיר משמע ימין להמיר ושחאל להקל זה וזה אסור ומה שחכמים החמירו על ד"ת לא להקל חלל שהם מודים שחזין חמת להקל ומחמירין לעשות סיג . אבל אלו שהולקין על קבלתו אסור לשמוע להם . וי"ל דהיינו דלמרי' פ"ק דברכות ר' ערסון הנה וקרא כדברי ג"ש ואמרו לו כדאי הוית לחוב בעמך שעברת על דברי כ"ה . התם נמי שג"ש נתקן בפירושא דקרא ודרשו בשבך

דיבמות והכ"מ לא העיר צוה . וליכא למימר דכיון דחסס לן רבי כוותיה . דהא כיון דטעמיה משום דרריש טעמא דקרא אי בעלמא לא ס"ל כוותיה . ה"ג ליכא לפסוק הלכה כמותו דודאי דיל בחר טעמא אית לן למימר ולא לפסוק הלכה אלא אחר טעמו של דבר : ר"י א' לא משום זה . כלומר איך לריך לומר משום ושטח אותה אלא בהוצאה גופא כ' קרא והוציא אותה חוזה ולא חברתה מהר"ם : ברגליהם . משום חבוב מלטה לא היו רוכבים :

רבי יוסי אומר לא משום זה . אלא משום שנאמר והוציא אותה לבדה יב' . וקני ישראל היו מקדימים ברגליהם יי' להר המשה . ובית טבילה היה שם יד' . ומטמאים היו את הכהן י"ה השורף את הפרה מפני הדדוקים שלא יהיו אומרים במעורבי שמשני' היתה

ואני חמיה דכיון שכל עמיה של טומאה זו היתה להוציא מלבן של לדוקים והרי טומאת בגדי אובלי קדש הן מדרס לחטאת אינה אלא מעלה מד"ס שאמרו אין שמירת טהרתן של אלו חשובה שמירה כמ"ס הר"ב בספ"ג דחגיגה . וה"כ לא היו חוששים הדדוקים לטומאה זו ואחתי מעורב שמש היה לפי סברתם . לפי טבילה זו שיטבול אחר טומאה זו דמגע כהן אחר זו . טבילה שאינה לריכה היא לידורו . וי"ל דמ"מ מראין היו לדדוקים בזה שאנו אין חוששים למעורבי שמש . ובה מולאין אנו משמעות הכתוב דאיש טהור מסברתם שהיא הפך הקבלה . ובהוהפחה פ"ב מעשה דריב"ז שידע בא' שהעריב שמשו ובא לשרוף את הפרה ובא וסמך שתי ידיו עליו וכו' ירד וטבול וכו' לרס לו בלאו ח"ל בן זכאי כו' - משמע כדברי החו"ט דהא לא תני שטמאורו . ובפ"ה דלקמן משנה ד' פלוגתא דר"א ורבי יהושע מפרש למשמע דס"ל דאף לרבי יהושע איכא היכרא לדדוקים . ולר"י לא . והר"ב והר"ש פי' בענין אחר איכא למשמע דס"ל דאף לרבי יהושע איכא היכרא לדדוקים בטומאה דרבנן . ושם מלאחי כדברי בחו"ט פ"ג דחגיגה דף כ"ג שכתבו דבסמיכת ידיהם הו' טומאה דניה שאין חוששין אותה טומאה מה שנוגעין בו עכשיו . מ"מ הכל רואין שמגע ע"ה מטמא ונגעו בו צוה . שיש לעשותה בטבול יום . ע"כ . והביאו ראיה לדבריהם דבסמיכתה הו' הטומאה . מטבולא דריב"ז שכתבתי . ועוד כתבו ראיה מהתוספתא דתני כל ז' ימים היו אחיו הכהנים רגילים לפרוש הימנו וציוס השמימי היו נוגעין בו ומטמאין אותו ומחזירין ומטבילין אותו ונעשה כטבול יום . ע"כ . ועיין מ"ס בשם הר"ש במשנה ה' פי"א . ואחר שכתבתי כל זה מלאחי עוד להתוס' פ"ג דזבחים דף י"ו שכתבו ג"כ דבמגע סמיכות ידיהם טמאורו * (ולא בענין אחר דלע"ג דטבול יום כשר בפרה מדלוריתיה . אפשר דמדורבנן פסול כמו בגדי אובלי קודש כו' אלא בנגיעות ידי אחיו הכהן יטמאורו) ומסיימי ואיכא בהו היכרא לדדוקים . וכתבו דעוד יש לפרש דטבול יום ממש היה כשר צוה . והא דבגדי אובלי קדש מדרס לחטאת . משום היכא הדעת דשאר טומאות . ע"כ : במעורבי שמש היתה נעשית . כתב הר"ב שהיו דורשים כו'

מלאכת שלמה

דף כ"א קתני הכי ומטמאין היו את הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן וכו' : בפ"י רע"ו"ל כדתקן לקמן אסור המלקט כסמך דתקן

תפארת ישראל

יבין וכל המתעסקים בהפרה . אחר שיטמאום שם . והיינו משום שהיו לריבין שהיו עבדי' [במב"ס נפרקין מ"ו . ומגינה דכ"ג] . וצויר טבילה זה . גם הוא היה צנוי כיפין ע"ג כיפין . או שבחמת טבל צנחל שהיו שם . דבכה"ג ליכא לשוקין שקצור מח בקרקעיתו . כלעיל סו' ט"ו . וגם גיחה ומערכתה . ודלתי כולן . וגם מעמד המתעסקין כולן . הכל היו תחתן כיפין ע"ג כיפין : (ג) ע"י שסמכו הסנהדרין ידוהן עליו . דאף שגם הן טהורין היו . אפילו הכי כולן נחשבים כטמאים עבדו [מגינה פ"ג מ"ו] : (ו) שהלכירו שחששה הפרה ע"י טהורים גמורים . שהעריב שמשן אחר שטבולו מכל טומאה . שהיו מותרים אז לאכול תרומה

דלמרי' בנמ' דלפיק חמור בדהא לא פסלה דלאו דוגמתה היו והיינו פלוגתא דת"ק ור' יוסי דת"ק סבר דוגמתה דוקא פרה טהורה כמותה . ור"י סובר כל שהיא בעל חי כמותה חלל משום דת"ק הוה טעמא שלא יאמרו מוקמי' לה כר"ש דרריש טעמא דקרא . ומיהו בלאו טעמא דקרא פסולה משום והוציא אותה ולא אחרת עמה כדוגמתה אבל חמור שאינו דוגמתה לא דהכא הלכה כח"ק : וקוני ישראל זה מקדימין . והם שמכרו את ידיהם עליו כדלקמן . הרמב"ם בחבורו : ומטמאין את הכהן . פי' הר"ב בסמיכת ידיהם עליו שבגדי אובלי קדש מדרס לחטאת ז' . וכו"ב הר"ש . ואינו מיושב דהתם דוקא בגדיהם ולא הם דבבגדיהם משאש שמה עליהם אשתו כדלמרי' ספ"ג דחגיגה וברפ"ד דנדה וה"ל לפרש דהטעור לקדש טעמאין הטעור לחטאת בנמשע ידיהם כדלקמן פרק ו' משנה ז' : את הכהן השורף . וה"ה לשהטו וכל העוסקים בה וגם הכלים הארביין לה כולם מטמאין ומטבילין וכמשמע לקמן פ"ה מ"ד : בפני הדדוקים . וכל המעלות וההומרות שעשו בה הכל מפני הדדוקים וא"ל תמיך הולרכו לכל זה הולין והם ממחירין מה הפסד יש אם נחמיר כדבריהם ובהרבה מקומות החמירו חכמים על ד"ת ומה בכך אם נחמיר כדבריהם . וי"ל דהכא גיה לימ' מודים שטבול על דהו' והוא יוסף על חולקים על קבלתו ואסור לעשות כדבריהם וצמח לא תסור לא תמיר משמע ימין להמיר ושחאל להקל זה וזה אסור ומה שחכמים החמירו על ד"ת לא להקל חלל שהם מודים שחזין חמת להקל ומחמירין לעשות סיג . אבל אלו שהולקין על קבלתו אסור לשמוע להם . וי"ל דהיינו דלמרי' פ"ק דברכות ר' ערסון הנה וקרא כדברי ג"ש ואמרו לו כדאי הוית לחוב בעמך שעברת על דברי כ"ה . התם נמי שג"ש נתקן בפירושא דקרא ודרשו בשבך

ר' עובדיה מברטנורה פרה שבועת ימים פרק ג תוספות יום טוב קא

ציונים

ח ספר יורה דעה סי' תרנ"ח
דיוטת סי' תרנ"ח
כ"ג

משנה אדרונה

דרך טיבה אע"פ שהם מחמירין און לשמוע להם שחכמים קבלו שאין כן פירוש המקרא אלא בשבך כזמן שכיבה. אבל בעלמא לאשכחן במס' ביצה ר"ג מחמיר כדברי ב"ש. וכמס' ברכות גבי יחוד למקומו ויבדך אמרי' חד טביר להחמיר כב"ש ואשכח וינה דהבא. בחס לא חלי בפירוש דקרא אלא משום סיג החמירו ופסיר דמי : אלא דבחוסיפחא חניא הדיבא הר"ש לעיל מ"ה ר' ישמעאל בן שיאבו עשה פרה אחת במעורבי שמש והיו דנין עלי' ורזו להכשירה שרי ומתר להחמיר על ד"ת ואמרו חכמים אם אנו מקיימין אותה אנו מוסיפין לעו על הראשונות שיאמרו בשומאה נעשה וגזרו עליה ושרפוה ועשו אחרת בטבול יום ע"כ משמע דאילו איסור אלא משום לעו. וז"ל שהיו יודעין שר' ישמעאל אינו חולק על הקבלה אלא שסבור שמתיר להחמיר וככה"ל רזו להכשירה כדיעבד שכבר נעשית אלא משום לעו לא הכשירו ומ"מ לכתלה אסור להחמיר אפי' למי שמודה לקבלתנו שלא יחקה את המעשים :

ס' וכה"ל ובה השמש וטור. וכ"פ הרמב"ם. ותמיהני שהרי נמלא בכתוב ג"כ שנקרא טהור כשלא העריב שמשו במלורע ורחץ את בשרו במים וטהר. והוא למעשר. כדחקן במשנה ג' פי"ד דגנעים. ועוד דבגלגלת ראשונה שעדיין לא עבר חף למעשר אלא לשוב למחנה כתיב ג"כ ורחץ במים וטהר. ואולי שבכולם מלריכים * [הלדוקים] הערב שמש. ולמדן מובא השמש וטהר. אבל החוס' פירשו בפ"ח דיבמות דף ע"ג ובפ"ד דיומא דף מ"ג דילפינן מקרא דטהור היינו טבול יום כמו שהעתיק בסמוך. והוקשה להם למאי חילטיך קרא דמיהי חוסק אדעתין לפסול * [דהא הוא לא עבודה היא. כיון דכשר בור]. ומסקי מדקפיד קרא אהנחה במקום טהור. ס"ד דבעינן נמי גברא ומ"ש הר"ב דחכמים קבלו דטהור האמור בפרשת טהור על הטמא. טהור מכלל שהוא טמא למד למה לי למיהדר ולכתוב והוא הטהור. לכתוב והוא על הטמא. אלא טהור כל דהו. כך לשון בפ"ג דהגיגה דף כ"ג. וכתבו ה"ה דיומא. וא"פ והיכי ילפינן מהוא להכשיר טבול יום משאר עבודות דפרה. מה להואה שכן זר כשר בה (כדתן בס"פ בתרא) [משנה יו"ד] וי"ל דאפ"ה כיון דעיקר טהרה בהואה אחיא. ואכשר בה רחמנא טבול יום. כ"ש בשאר עבודות. וא"פ ואימא לרבות מחוסר כפורים שהעריב שמשו דלא מחוסר אלא כפרה לחודה. אבל טבול יום לא. ואר"י דמוקמא קרא בטומאה דכתיבה בהאי פרשה כגון טומאה מת דלא שייך [בה] כפרה והכי אמרינן בזבחים פ"ב [דף י"ז] * [דלמ"ד מחוסר כפורים כשרה קסבר טומאה דכל הטורה כולה האי טבול יום דאכשר ביה קרא וכיון דמכשרין טמא מת דאיידי באתה פרשה. ה"ה כל טבול יום אפי' אותו שמחוסר כפרה. ומ"ד מחוסר כפרה פסול קסבר טומאה דאותה פרשה היינו טבול יום דמא מת כשר]. **ח סמכו** ידיהם עליו. ואולי שכך היה מנהגם דרך חבוב וכבוד בעלמא לסמוך ידיהם ולומר אישי כו' וכן משמע מלשון התוספתא דלעיל דריב"ז בא וסמך שתי ידיו עליו א"ל אישי כהן גדול מה אתה נאה להיות כ"ג רד וטבול אחת. ממה שאמר מה אתה נאה כו' נראה שכל זה דרך חבה וכבוד וגדולה היה לו. ומיהו לפי הר"ב סמוכה דריב"ז נמי לטמאוחו היא ולכאורה מוכחת כפירושו מדלא חניא שטמאוחו וסמך כו' וכמ"ש לעיל: **אישי**. אדוני. כך פי' הר"ב במשנה ג' פ"ק דיומא: **כהן גדול**. כתב הר"ב לפי שפעמים נעשית ע"י כ"ג אבל בכל כהן כשרה כו' ובר"פ דלקמן פלוגתא דר"ק ורבי יהודה. דר"ק סבר דדוקא כ"ג וכן סתמא דר"ק דמודוס משנה ג'. ושם פי' ג"כ הר"ב דר"מ היא וחינה הלכה. וכבר תמה הכ"מ בזה על הרמב"ם בפ"א מה"פ [הלכה י"א] וגדחק דבספרי ת"ק ר"מ ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי יודא ס"ל ועוד דסתמא אחר אשכח הרמב"ם בריש פרקין דתנן סתמא מפרישים כהן השורף את הפרה כו'. ודייק הרמב"ם מדלא קתני כהן גדול השורף כו' תדע שכל כהן כשר שרפה. ובכאן כחז דלחכי קתני כהן גדול שהוא ספור מה שנגעשה חמיד לפי שכהן גדול היה שורף אותה ואע"פ שהיא כשרה בהדיוט כמו שספרט. ע"כ. ועוד כתב בפרק טרף בקלפי [דף מ"ג] משמע דלמ"ד בכהן הדיוט ניחא טפי. ועל מ"ש הרמב"ם דחמיד נעשית בכ"ג. יש לי כדמות רחיה לדבריו מדאבא שאלו במשנה ב' פ"ד דשקלים דאמר שכבש הפרה כהנים גדולים עושים אותה משל עלמן איכא למשמע מינה שהכהנים גדולים היו הרגילים להתעסק בה ולשרפה ואע"פ שפסק שם שאין הלכה כמותו היינו בשל מי היחה נעשית. אבל מ"מ ממה שאמר אבא שאלו שהיתה נעשית משל כ"ג יש לנו לחלו: שסברתו זו היחה לפי שסבור

קאמר. דהיינו טבול יום: **ח אישי** כ"ג. לפי שפעמים נעשית ע"י כהן גדול. אבל בכל כהן היא כשרה בין בכ"ג. בין בסגן. בין בהדיוט: וכסתפג
שיהא טהור גמור. וזה מחקבל יותר לומר שהיא היתה טעוה הלדוקין. ומה שכתבתי ילפינן מקרא דכתיב והוא הטהור על הטמא. טהור מכלל שהוא טמא למד על טבול יום שכשר בפרה. ופי' רש"י דמכדי בטורע עסקינן ואהי דכתיב לעיל מיניה ולקח חבוב וטבול במים איש טהור. למה לי למיהדר ולכתוב והוא הטהור. לכתוב והוא על הטמא. אלא טהור כל דהו. כך לשון בפ"ג דהגיגה דף כ"ג. וכתבו ה"ה דיומא. וא"פ והיכי ילפינן מהוא להכשיר טבול יום משאר עבודות דפרה. מה להואה שכן זר כשר בה (כדתן בס"פ בתרא) [משנה יו"ד] וי"ל דאפ"ה כיון דעיקר טהרה בהואה אחיא. ואכשר בה רחמנא טבול יום. כ"ש בשאר עבודות. וא"פ ואימא לרבות מחוסר כפורים שהעריב שמשו דלא מחוסר אלא כפרה לחודה. אבל טבול יום לא. ואר"י דמוקמא קרא בטומאה דכתיבה בהאי פרשה כגון טומאה מת דלא שייך [בה] כפרה והכי אמרינן בזבחים פ"ב [דף י"ז] * [דלמ"ד מחוסר כפורים כשרה קסבר טומאה דכל הטורה כולה האי טבול יום דאכשר ביה קרא וכיון דמכשרין טמא מת דאיידי באתה פרשה. ה"ה כל טבול יום אפי' אותו שמחוסר כפרה. ומ"ד מחוסר כפרה פסול קסבר טומאה דאותה פרשה היינו טבול יום דמא מת כשר]. **ח סמכו** ידיהם עליו. ואולי שכך היה מנהגם דרך חבוב וכבוד בעלמא לסמוך ידיהם ולומר אישי כו' וכן משמע מלשון התוספתא דלעיל דריב"ז בא וסמך שתי ידיו עליו א"ל אישי כהן גדול מה אתה נאה להיות כ"ג רד וטבול אחת. ממה שאמר מה אתה נאה כו' נראה שכל זה דרך חבה וכבוד וגדולה היה לו. ומיהו לפי הר"ב סמוכה דריב"ז נמי לטמאוחו היא ולכאורה מוכחת כפירושו מדלא חניא שטמאוחו וסמך כו' וכמ"ש לעיל: **אישי**. אדוני. כך פי' הר"ב במשנה ג' פ"ק דיומא: **כהן גדול**. כתב הר"ב לפי שפעמים נעשית ע"י כ"ג אבל בכל כהן כשרה כו' ובר"פ דלקמן פלוגתא דר"ק ורבי יהודה. דר"ק סבר דדוקא כ"ג וכן סתמא דר"ק דמודוס משנה ג'. ושם פי' ג"כ הר"ב דר"מ היא וחינה הלכה. וכבר תמה הכ"מ בזה על הרמב"ם בפ"א מה"פ [הלכה י"א] וגדחק דבספרי ת"ק ר"מ ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי יודא ס"ל ועוד דסתמא אחר אשכח הרמב"ם בריש פרקין דתנן סתמא מפרישים כהן השורף את הפרה כו'. ודייק הרמב"ם מדלא קתני כהן גדול השורף כו' תדע שכל כהן כשר שרפה. ובכאן כחז דלחכי קתני כהן גדול שהוא ספור מה שנגעשה חמיד לפי שכהן גדול היה שורף אותה ואע"פ שהיא כשרה בהדיוט כמו שספרט. ע"כ. ועוד כתב בפרק טרף בקלפי [דף מ"ג] משמע דלמ"ד בכהן הדיוט ניחא טפי. ועל מ"ש הרמב"ם דחמיד נעשית בכ"ג. יש לי כדמות רחיה לדבריו מדאבא שאלו במשנה ב' פ"ד דשקלים דאמר שכבש הפרה כהנים גדולים עושים אותה משל עלמן איכא למשמע מינה שהכהנים גדולים היו הרגילים להתעסק בה ולשרפה ואע"פ שפסק שם שאין הלכה כמותו היינו בשל מי היחה נעשית. אבל מ"מ ממה שאמר אבא שאלו שהיתה נעשית משל כ"ג יש לנו לחלו: שסברתו זו היחה לפי שסבור

מלאכת שלמה
דתן סמכו ידיהם עליו וכו' ומתני' דמכר לה לפרה כטבול יום ללא כר' עקיב' דס"ל דאפי' מחוסר כפורים אסור בפרה :
ופליג

תפארת ישראל
יבין
תרונוה. אבל אכחו קבלט בע"פ ממשרע"ה. דסגי בשרק סבלי. דטהור רק לאכול מע"ש. ואע"ג דגם לדיון עכ"פ כשרה היא ודאי כשתעשה בטוריים גמורים. אפי' כדי שלא לחזק ידי הלדוקים שספרו בטורה שב"ע"פ. עבדינן בפרסום להסיך מדעתן הכפסדת: (י) השתא מפרש כמה טמאוחו. (פ"ד מ"א) לכשרה גם בכהן הדיוט. אפי' רגילין היו לעשותה ככה"ג. מרקדיש טפי [אין להביא רא' לזה מפלי מ"ה דקא חשיב כה"ג שעשו הפרות. ד"ל דר"ל ע"פ טו"ס וע"פ. תדע דהא קתני מ"י משע. וברי הוא לא עשה כע"פ]. או י"ל דאע"ג שכהן הדיוט הי' חפילו הכי כטור ביום הוא כהן הגדול. מפני שזוים הטור. היה הוא יותר גדול מאחיו ואפילו מהכה"ג עלמו. מדהופרש בטורה. וכאזינו זו יסתאוחו. וגם כל עבודת הפרה אינן כשרות אלא זו: (ס) ר"ל טבול ס"ח. וז"ל דאמרו לו כן דרך רזו ופיוס. מדהם גרמו לו הפרחה שיטבול מדטמאוחו כדי להוילא מלבן של לדוקים. לכן אומרים לו, אדונינו. הנה הסרחתך מעט. אבל רק מעט הוא. ועשה רלונוט בזה. ולרשו"מ א"ל כן מדהספרישוכו כמו הכה"ג ביוה"כ. שלא יחשוב שרריך ה' עבילות כמותו. אבל נראה דברי טפי מדברי התו"ט. דברי מליט גם בוקמי דוגמתו בס"ק דיומא. דח"ל אישי כה"ג ר"א [משניות סדרות ח"ב] כו' 26

ב כחמה עירובין נח פ"ה ט"ז
גמר מלכות וצ"ח ט"ז
מנחות ז' רע"א בחירות פ"ה
ט

אלוהו רבה

ב כחמה טו' ותניא
כחמשה ו"ח כחמשי
היתה עולה ר' אליעזר
כן יפקד אומר כשם היו
עושין לה שהיתה עולה כזו:

משנה אחת

ח טבול אחת גבי
טבילות של יוה"כ לא
תני שזמורה לו טבול.
נראה דטבילות שחייב
בהן מן התורה לא
הולרכו לומר לו שידע
שם חובה אבל הכא
שמטמאין אותו ומטבילין
הולרכו לפיכך שאל היה
קשה דעיניו שמטריחין
אותו והיינו דאל"ל טבול
אחת שלא נטריח עליך
יותר רק בא' ועלה
ונסתפג . וכן טבילות
של יוה"כ תני ככולהו
ונסתפג משמע דהסיפוג
הוא חובה וכן משמע
פ"ק דזבים מ"ד .
ונראה הטעם שהמים
הנוטפין על גברו הם
חלילה בין גברו לבגדיו
וחלילה כוסלת כמ"ס
הרב רפ"ג דזבחים .
ואל תתמה שהמים
חוללין דזבחים ד' יט
בעי למימר דאפילו רוח
בגדיו חולץ :

עצי ארזים וארזים .
וגבי תמיד חזן
כפ"ג דתמיד כל העלים
כשרים . הכא קים להו
שאלו מרבין אפר והיינו
שלוהקין חלקים דלוחין
שם בהן קשרים טוקטין
ואין מרבין אפר :

ט כפרורה בהבל .
וכפ"ד דתמיד חזן לא
היו נוספין את הטלה
דההם קדשי מוצה נגאי
הוא לעשות כחוקות
עכו"ם ופרה אינה
למוצה . ומיהו לריך
לדקק הא החבל
פוסל במלאכה כיוון
שאינו לזרעה כדמוכה
פ"ב מ"ג דדוקא קרה
במוצה שלא חזרה
ומלקה שלא תחליק דהוי
לזרעה לא פסל ומשמע
דלפי' לזרעה מותרת
לאו זרעה מקרי וכמ"ס
לעיל מ"ו . והפסל
דכרגלי לא שייך עול
אלא בגופה :

היה האיל והכהנים גדולים שורפים אותה תמיד מסתמא
משלקן היתה נעשית אלא א"כ שנאמר דאבא שאלו כר"מ ס"ל
אבל יותר יש לנו לומר דאבא שאלו בפלוגתא דר"מ ורבנן
ס"ל נמי כרבנן: **טבול אחת**. וכן העתיק הרמב"ם בפ"ג
מה"פ (הל' ב') וגם בתוספתא כך
טנו' ויראה לי דלפי שהיו מפרישין
לכ"ג לפרה כדרך שמפרישין אותו
ביום הכפורים וכי היכי דלא תיסק
אדעתין שכמו דסם היו חמשה
טבילות דהכא נמי יהיה לריך לכל
החמשה להכי אמרו לו טבול אחת:
***[ונסתפג]** . פי' הר"ג ונתקנה
פירשתי במ"ה פכ"ב
דשבת]: **ועצי** תאנה תלקה .
ולא התנה בתלקות במיני הארז

לפי שהוא [תלקן]. הרמב"ם: ***[פותחין]**
מפי' הרמב"ם ולשונו כך הוא . ומפתחים חלונות במקום
שמכניסים שאין מכניסים אלא בחזיתה דלקמן (אלא)
וע"י החלונות שילך שם הרוח נדלקים מהרה . וז"ל הרמב"ם
הארז מלכבת בהן ע"כ והוא ענין הפחה באש להדליק העלים .
למסכת תמיד פ"ב משנה ד' כתב כענין הזה על חזיתה .
פירש שמכניסים כו' שסובר שגם החלונות עשויות להכניס
ההדלקה הנה אומר שלפירושו זה מערבה מוכב גם על
שארין נראה כן מדברי הר"ג בד"ה וחזיתה כו' לפי שמפרש
כמו שכתבתי וע"ס]: **ט בחבל** של מגג . פי' הר"ג כדו
שיהיו כל מעשיה בדבר שאינו מקבל טומאה ולפי זה כל
וב' הר"ג לפי שהוא מין שאין מקבל טומאה הואיל ואינו
בחבל) בחבל המגג אע"ג דשם חבל אינו מקבל טומאה דבעינן
טווי וארוג כדאמר בפ' במה אשה (דף ס"ד) משום
מעלה דפרה בעינן שאינו מקבל טומאה :

מלאכת שלמה
ח ועצים מסודרין היו שם כך מלאתי מונה . ואזריטס האלף כחולם כמו
נפע אורן : ומפתחין בה חלונות ס"ל ופותחין :
ק

יבין תפארת ישראל בועז

מאהט"ו]. ורק משום מעלת חטאת גם טומאה דרבנן לריך הע"ש . ומה
לורך לכל זה . הרי בל"ז היה עכו"ם דאורייתא . דהרי הוא עליו ביום
הו' . ומדאורייתא הרי נשא מי חטאת שלא לזרך וזרך עבילה והע"ש
מדאורייתא [ועיין יומא דיד"ב]. וי"ל הרי הא לזרך פרישה ז"י
ממלאוים ילפינן לה [כיומא דכ"ב]. והרי חטא לא הוכשרו לעבודה עד
יום הח' . וכדכתיב ויהי ביום השמיני קרא משה וגו' . א"כ ה"ל לא
נעשית הפרה עד יום ח' מהפרכתו . שלא הוא עליו כו ביום . וא"ת
עכ"פ מה הועילו חכמים בתקנתן שיסמכו ידיו עליו . הרי לזדוקים
אין ממש בטומאה זו . דהרי הסנהדרין טהורים גמורים היו . הרי אפי'
היו נעמאים בשך מקורם . אפי"ה לא היו נעמאים מדאורייתא לכה"ג
פ"י סמיכת ידיו עליו . דאדם וכלום אמקט"ו רק מאהט"ו [ככ"ק
דכ"א]. וי"ל כיון דכל כוונתו כדי שישאל קדושים לא לגררו בתריהו
לזדוקים והרי כולם ידעו שאנו מחוייקין טומאה במיכת ידו כל אדם
טהור . מדנחשב כטמא להשזור לחטאת . אמנם להרמב"ם עמאווה
בשך ממש . וכך כתב רש"י [חגיגה כ"א]. ונ"ל דרש"י הולך לפרש
כן לשיטתו . דהרי ס"ל [ביצה דוח"א]. לטומאה דרבנן א"ל הע"ש .
וכן מסקו החוס' [חגיגה כא"א]. וכ"כ הרמב"ם [רפ"ט מאהט"ו] .
וא"כ לדברי רבותינו אלו י"ל דלמכו ידיו עליו . היינו כענין שמך
משרע"ה ידיו על יהושע . שיה' מעתה במקומו . כ"כ סמכו סנהדרין
ידיו עליו כדי להודיע כי ברגום יעשה הפרה ולפי דעתן ואלא כדעת
הזדוקים . וכמו ששאלו לקמן מה"ע . אווב זה וכו' :

אחת על הרלפה . הרי דגם שם מלת אחת משמעו רק מעט .
וררך רזוי ופיוס : (א) נתקנה שלא ילכך גבדי כהונה שלובש
בעשתה [כיומא מג"א] . ועוד דמדאורייתא עכו"ם שהוא שני . והרי
אין מוהין שני ושלישי בהטאת [אפרה פ"ה מ"ג]. כמלא דמי עבילה
שנשאר עליו נעשו ראשון . ואם יעפוטפו על הפרה יגרמו לה
טומאה [ועיין מ"ה בס"ד תמיד פ"א סי' כ"ד] : (ב) לשרוף עליהן הפרה :
(ג) או או קטני . דאחיה מין מאלו מנינו עליהן שירלפה ראשי
ליקח . מוכולן נעשו אפר דק . אולם רק במשנה נקט תנא
הל"ה . מדרגילה בענפים הרבה . ולפעמים יש בהן עקומות
ועקומות . שאינן נשרפין כל כך מהר . לפיכך התנה תנא
שהיה חלקה . אבל ג' מיטס הראשונים . כולן יש בחלולותיהן
חלק רב בלי עיקוש ועיקוש : (ד) ר"ל עושין המערכה רחבה
מלמטה ומתקצרת ועולה מכל לך עד שהיה הודעה למעלה .
והיינו כדי שהיה להבדיל המערכה עולה לאחלשותיה שם
מוכתה הפרה בראש המערכה . ותחלבה מכל הילדים ותשרף
יפה . וגם משום שכשיחלבו עליו המערכה . ויפול גוף הפרה
למטה לא יפול אבר מאבר' חוץ ממערכה . ונראה דעכ"פ הי'
ראה המערכה רחב כדי להניח עליו הפרה שם . וגם הכהן
השוחט היה לריך לעמוד שם אלא : (ה) כדי שישאל לה הרוח
מכל הילדים כדי שתחלבה יפה : (ו) הוא הפתח הגדול
שבהמערכה שמכניסין שם האש להבעירה : (ז) נגד ההיכל :
(ח) באשם בל"א שהיה מין חבל שהנקט"ו . עשה"כ שאר מיני

חבל של פשתן וקנבוס . ואף שג"כ אמקט"ו מדליקן טווי יאריב
כשת

במשנת וקבל בשמאלו. משמע דקבלה כד ולא ככלי וכו' הרמב"ם פ"ד מה"מ וז"ל דכתיב ולקח הכהן כאלבש. מזה יד ולא משל כלי:

ת"י ד"ה כנגד בית ק"ק בו המכוון החיובל לע"ד דפתחו של היכל היטע. שיהיה הויכח פתוח וזו הוא חכוון כנגד בקי"ק וליף לה מדכתיב נוכח פני הויכח מועד דה"ל נוכח חבל מועד. פני לח"ל. אלא לאשמעין שיטין ע"ד סתת דכתיב פני האהל כמ"ס רש"י נכס"י כ"ט דף פ"ו דפתח הכותל הו"ה פני הכותל ומדלל כתיב נוכח פתח האהל מועד איכא למיף דעממא כדו שיהיה חכוון ע"ד בקי"ק שהוא מקום השוכן שבהל מועד כמ"ס רז"ל על ויתן את פני הכהן ועל כל פני האהל כ"ל:

(מאמ"ז) האלו האדול אכ"ד ור"י מהר"ר שאלו (ז"ל):

אליהו רבה

ר' יהודה אומר כו' ת"מ בתוספתא ר"ל כיון היה שמיט ונתן הסכין לפניו או לזה שמתו כלו ומקבל כיוס ונתן בשמאלו ומה כאלבש הימנית ואם שיה פסול:

ראשה בדרום ופניה למערב. ובמשנה ח' פ"ג דיומא תקן כה"ג צפרו של כה"ג ויהיב הר"ב טעמא שלא היה ראשו למערב כנגד ההיכל שכן היה מן הראוי אלא שא"כ אחריו למזבח ושם יעיל גללים והכא למזבח אין כאן תקשה לן שיהא ראשו למערב. ואולי דהואיל

והסם במקדש כך היה ר"ט חכמים לעשות צפרה כיוצא בזה ושלא לשנות: **ר"י** בימינו היה מקבל. ובתוספתא הביאה הר"ש ר"ל בימינו היה שוחט ונותן הסכין לפניו או לזה שעמו בלדו ומקבל בימינו כו' ע"כ. ומיירי שזה שעמו בלדו. טהר עגמו לפרה כמותו דאל"כ לפי"ה הר"ב דלעיל דבסמיכת

על **למזבח** בימינו. כתב הר"ב דכתיב וכו' באלבשו הרגילה שם ב"ס"ד (ד"ה ומלק) ואף לר"ש שכתבתי בפ"ג דמנחות משנה ד' דבהדי כהונה בעינן אלבש והוי ימין בדוקא הוא דאילו בהדי אלבש לא בעי כהונה כדאיתא בהדיא פ"ק דמנחות דף י"ח ופ"ג דזבחים דף כ"ד. ולכן כ"ל דהר"ב לקח הדברים הללו מפי' הרמב"ם ולא דק בזה. דהרמב"ם ימין מאלבש מפיק וסיהיה באלבש הסמוך לגודל דייק לה מאלבשו. וז"ל העיקר אללו נאמרו אלבשו בתורה סתם ופרט כך הכתוב בזה מהן ימנית אף כל ימנית. והנה כל אלבש שבחורה סתם. הוא אלבש מיד הימנית (והוא אלבש השני) מן האלבשות והוא אחרם הרגילה שבאלבשות ר"ל המוכנת שימשך בה עכ"ל. וכל דברי הרמב"ם הללו הוא בספרי פרשת חוקת אלבשו ימנית שבידו אהה אומר כו' הואיל וגאמרו אלבשו בתורה סתם כו' אף פורטני כל אלבשו שבחורה שלא יהא אלא ימנית הימנית שבימין הרגילה שבאלבשו ע"כ:

בנגד בית ק"ק. כתב הר"ב דכתיב והוא אל נוכח פני האהל מועד ותמהני דבכל מקום שנאמר אהל מועד המכוון ההיכל. ופ"ג דמדות שהכהן האורף את הפרה כו'. ומתכוין ורואה בפתחו של היכל ולא הזכירה שם קדש הקדשים. ובספרי שנינו והוא אל נכח פני האהל מועד. שהוא מתכוין ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת

ופניה למערב. ללד המקדש: ר' יהודה אומר בימינו היה מקבל. כשאר קבלת הדם של קדשים. שאם קבל בשמאל פסול ואין הלכה כר' יהודה שכיון שאין דמה נזרק על גבי המזבח. אינה כשאר קדשים לענין זה: ומה בימינו. דכתיב ולקח אלבשו הכהן מדמה באלבשו.

המערבה ראשה בדרום ופניה למערב (ס). הכהן עומד במזרח ופניו למערב. שחט בימינו וקבל בשמאלו (ע). רבי יהודה אומר בימינו (א) היה מקבל ונותן לשמאלו ומהו בימינו (ע) (טבל ע"י) והוזה שבע פעמים בנגד בית קדש הקדשים (ע) על

ידים מחטמא הרי נטמא עכשיו שא"ל שלא יהא ניסב ממנו: **למזבח** בימינו. כתב הר"ב דכתיב וכו' באלבשו הרגילה שם ב"ס"ד (ד"ה ומלק) ואף לר"ש שכתבתי בפ"ג דמנחות משנה ד' דבהדי כהונה בעינן אלבש והוי ימין בדוקא הוא דאילו בהדי אלבש לא בעי כהונה כדאיתא בהדיא פ"ק דמנחות דף י"ח ופ"ג דזבחים דף כ"ד. ולכן כ"ל דהר"ב לקח הדברים הללו מפי' הרמב"ם ולא דק בזה. דהרמב"ם ימין מאלבש מפיק וסיהיה באלבש הסמוך לגודל דייק לה מאלבשו. וז"ל העיקר אללו נאמרו אלבשו בתורה סתם ופרט כך הכתוב בזה מהן ימנית אף כל ימנית. והנה כל אלבש שבחורה סתם. הוא אלבש מיד הימנית (והוא אלבש השני) מן האלבשות והוא אחרם הרגילה שבאלבשות ר"ל המוכנת שימשך בה עכ"ל. וכל דברי הרמב"ם הללו הוא בספרי פרשת חוקת אלבשו ימנית שבידו אהה אומר כו' הואיל וגאמרו אלבשו בתורה סתם כו' אף פורטני כל אלבשו שבחורה שלא יהא אלא ימנית הימנית שבימין הרגילה שבאלבשו ע"כ:

בנגד בית ק"ק. כתב הר"ב דכתיב והוא אל נוכח פני האהל מועד ותמהני דבכל מקום שנאמר אהל מועד המכוון ההיכל. ופ"ג דמדות שהכהן האורף את הפרה כו'. ומתכוין ורואה בפתחו של היכל ולא הזכירה שם קדש הקדשים. ובספרי שנינו והוא אל נכח פני האהל מועד. שהוא מתכוין ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת

תפארת ישראל

בועז

(יא) כך כתבו רשעו"ס (עירובין נה"א) ד"ה כחבל. וג"ל דמגן הוא מין גמי קשה שאינו ראוי רק לסבך. והמקט"ו [כסוכה דכ"ט"א] דלי גמי רך. ודאי ראוי למשן ומחללת לכסוב עליו ומקט"ו. [כסכת פ"ד ע"ב וסוכה דכ"ט"א]: **(יב)** והקשה רמב"ם דכיומא [פ"ג מ"ח] יתיבין טעמא דלכיה לא יפנה ראש פ"ו דיהיב למערב כדי שלא יהא אחריו למזבח דשמא יעיל גללים. וא"כ הכא ליתכא דף חששא דמזבח. הול"ל שיהיה ראשו למערב. ובמח"ב התם אחריו רק דבשעת סמיכה היה ראוי להיות ראשו למערב. שהכהן היה ג"כ יכול לאמן את ידיו שיהיה גם הוא פניו למערב בשעת ודו"ו. אבל הכא דליירי בשעת סמיכה. הרי קיי"ל [זבחים ק"ג] ששם של כנגד פתח ההיכל פסולה. וא"כ הרי בשעת סמיכה יהי' ראשה למערב. יהי' שמיטה בין לפון לדרום. ולא

[כסכת ס"ד]. עכ"פ הן מין שנקט"ו (יא): (ס) נגד פתח ההיכל (יב): (ע) ג"ל דלרבנן להכי קבל בשמאלו דבשמאל ציור"פ אפילו ישך קלה הדם ציני קודם שיושם המזרק תחת בית השחיטה לית לן בה. דהרי רק דם שהנפש יולל בו חזי לזריקה [בגמ"ס כ"א]. אבל כאן שזריך לזרוף כל הדם של הספרי [מקמ"ו י"ח]. להכי תושיע מיד בשמאלו המזרק תחת בית השחיטה. כדי שלא יזנק ציני ציני קלה מדמה לחון ממערכתה: (ע) דומיא דקרבנות: (ע) ד"ה הוא ז'. דלכ"ע מזה בימינו. משום דכל מקום שנאמר אלבש וכהונה. אינה רק ימין [בגמ"ס פ"ו מ"ח]. והוא אלבש הסמוך לאגודל [במנחות י"ח]: (ע) טובל האלבש שסמוך לאגודל בהדס שבמזרק: (ע) היינו כנגד

אחרונה

ובכל התפארות כתיב מדמה באלבשו וצפו כלי דוקא. ולכן חסרם דהכא מזהו יד למזבח ולא לעכב ע"ש. ולפ"ד דמכל התפארות בכלי מעכב ל"ק דשיקר הך מלחא דקדשים טעונין כלי מסיני ילפי' דכתיב ויסע באגנות וכן פי' רש"י ותני בזבחים ד' מ"ז ותני מג"ש דקיהה קיהה או מהיקשא. והשתא דכולהו תפארות כלי מעכב דילפי' מסיני טעמא נזרק על המזבח כמו כמיני אבל פרה שאין ממנה למזבח ליכא למילף מסיני וא"כ ממילא ידעינן דבין ביד ובין ככלי כשר וכי דרשי' מזהו מזהו מזהו יד ולא מזהו כלי ע"כ לעכב למזבח יד דוקא. והא דכתיב ויקח חזי הדם ויסע באגנות וחזי הדם נזק על המזבח. לאו דשל אגנות לא בא למזבח אלא כמו שהרמ"ם יונתן וסיכ משא פלגות דמא דבמזרקיה וזרק על מדבחה לכפרה על עמא. וזכו מיושב נמי הא דאמר' התם כמ"ס זבחים ח"ט מ"טע שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי זה שביד בא למזבח וזה שכלי למזבח וליף התם דשל מזרע ביד מולקח ונתן מה נתינה בפלגו של כהן אף לקיהה. ולמזבח בכלי מדבחה האשם. ומתמה שם החו' דבכתבת נמי כתיב ולקח ונתן ולא אמרי' בעגמו של כהן. ולמאי דפי' ניהא דכדמיס של מזבח א"ל לומר בעגמו של כהן דהא מסיני ילפי' אבל בזה של מזרע שפיר דרשינן לה: בנגד בית ק"ק. מ"ס הרב דכתיב אל פני האהל מועד אינו מיושב כמו שמתה תו"ע. ומיהו אשכחו דכוות' כפ' בתרא דעט"ס מ"י דתני

משנה ראשה בדרום. ולא למערב שיון בתוספות יום טוב ונראה שאלו ה' ראשה למערב ה' השוחט. נריך לעמוד בדרום סמוך לזוהרה בשעת שחיטה ומסס נריך לחזור ולילך למזבח להיות כנגד בית ק"ק וכיון שמקבל הדם בידו חששו שמה דרך הילוכו ישך הדם מתוך ידו ולכן עימד במזרח ומהו מיד במקומו: **שחט** בימינו. משמע דהכהן הוא השוחט. ולפ"תא הוא כפ' סרף בקלפי ד' מב ואיכא מ"ד התם שחיטת פרה כשרה בור וממתני' אין הכרע ד"ל שחט השוחט מי שהוא ועוד להכי תני ככהן דבעי למימר שאם הכהן שוחט בימינו נריך לשחוט שנתן מתוכה לשמאלו ומקבל משם לימין ומהו. אבל אם הוא שוחט יוכל לשהוט בשמאל ללא מנינו מין מעכב בשחיטה אלא שאם הכהן שוחט עדיף ע"י בימינו שאם ישחוט בשמאל קודם שיקל הסכין מידו לקבל הדם לתוך ידו ישך הדם מן הצואר לארץ. אבל בור שוחט בשמאלו. אבל בתוספתא תני ר"י אומר בימינו ה' שוחט ונותן הסכין לפניו או לזה שבלדו ומקבל בימינו. ולא התפרס למה הצריך ימין לשחיטה וטפי עדיף ששחוט בשמאל ולא יצטרך לסלק הסכין קודם קבלת הדם: **וקבל** בשמאלו. לתוך ידו ה' מקבל ולא לתוך כלי דדרשינן בספרי מדמה באלבשו מזהו מזהו יד ולא מזהו מזהו כלי וכתיב הרמב"ם במזבח פ"ד שאם קבל בכלי פסול. ומתה הראב"ד דכפר כהן משא

אז כרבן יושא פה פ"ה ט"ז
נשיטה ע' ופ"ה ט"ז
ה' ח"י ט"ז ז' י' :

חלופי גרמאות

יא ובכרות של אבן גביר
יבכרות מ' י' י' י' י'
כחיל דא' יתין וכו' ד"ו
וגר"ז ונשבע פ"ג כהניס
ט"ז :

אליהו רב

יא שורר שיש בו
אמר : כתיב אבן
דק מלמטה : ושואין בו
אמר : כתיב אבן : העצם
בין כך ובין כך : בין
שיש בו אבן כתיב אבן
בין שאין בו אבן כתיב
אבן : הריה נבתיש : והא
דתיבא כתיב : אבן קדש
כתיב : אבן אבן לא עשה
ולא כתיב : הריה כתיב
על ידי תעוררת פס שאר
האמר : אחד ניתן בחיל
כו' : תנא כתיבא זכ
שמחלק לכל המשמות
היו ישראל מוזן ממנו :
זה שניתן כבר השמות
היו כתיב מקדשין בו :
זה שניתן בחיל היו משמין
עמה שאמר והיתה גרמ
כי ישראל למשמרת :

משנה אחרונה

יא כרבן בשירי הלשון
פ"ה הרב שיהא לן
כובד שלא תקלוט
השלהבת כו' ונבי שיהיה
מנייע ר"ש כתיב
דנעתי דקדשי נמי
כרכו והתם לא שייך
ה"ס אלא דנבי קיהה
אחת לשאשן : ופוגתא
היא כפ' ערף בקלפי
והביאה הר"ש כאן
ובכתיב נעשים כתיב
מוה : במקבוח של
אבן : נראה דמורה ר'
ישמעאל דלאחר שנעשית
אמר א"ל כלי אבנים
דהא תנן לקמן בכל
הכלים מקדשין : אלא
הכא ס"ל דקודש
שיכבדנה עדיין לא
נמר שרפתה :

ושואין בו אבן מניחין
אותו : כלומר
מניחין אותו בתוך
האש עד שיערף : אבל
על אש"פ שאין בו אבן
כותחין אותו : ויריך
עטם כיון דמספר
שרפת התעוררת כתיב
להזאה ועטם שלא
נעשה אבן ולא כתיב
ב' שרפה מ"ל דכשר
אפי' ע"י תעוררת ולא

פ"ו . ומ"מ ז"ש שכתבם לבד . לא חתפתם מנה ליה :
יא ר"א במקבות של אבן כו' . אשר לא יקבלו טומאה
לתוספת השמירה . הרמב"ם . *ועיין בריש פרק
לקמן בסד"ה ושלא רחוק כו' וזפרק ה' מ"ד וה' :

ושואין בו אבן מניחין אותו . עד
שיעשה מקלחו אבן כרי
לקיים מלות שרפה . דכתיב את
עורה ואת גשרה ואת דמה ישרף
אבל עטם לא כתיב . הלכך כותשים
אותו עם השאר . אש"פ שלא נעשה
אבן . ג"ל . מהר"ם :

העצם בין שיהיה בו שחור בין
שלא היה בו שחור . נכתב
עם השאר וכשר . אבל עטם שנכתב
בפ"ע ואין נעטרב עמו מאבן גמור .
אם קדש בו פסול . כדתיבא
בתיוספתא . מהר"ם *וכ"כ הר"ש :
חולקין אותו . פי' הר"ב בין
אבן הפרה בין אבן

העלים . לשון ספרא ישרף שלא ימעיט לה עלים מרבה הוא
לה חבילי (אזוב) וחבילי אזוב יון בשביל לרבות את האבן .
הרמב"ם שכן כתוב ושרף את הפרה לעיניו ואת עורה וגו' ישרף .
והא דדייקו למתני אזוב . דתיבא בתיוספתא הביאה הר"ש בפ' דלקמן מ"ג . אר"י
אזוב . מפני שאפרו יפה ומרובה . פי' הר"ש . יפה שאין נעשה פחמין כשאר עלים :

ישלשה חלקים . רבינו בגור אריה חסמיניו אקרא והגיה וגו' למשמרת וכן למי נדה . והר"ר אליה מורחי
כתב דקראי לגופייהו : אחד ניתן בחיל כו' . ולא יבא דבר מאבן הפרה בעורה . אלא חוץ לעורה כמו
שפירא זכרוננו . זה לאמרו באבן הפרה והגיה מחוץ למחנה במקום טהור . הרמב"ם . ולא ידעתי למה הולך רש"י בפ'י
החומש לדקדק ולכתוב דשל משמרות היה חוץ לעורה . והרי כ"ש דשל חיל . וכ"ש דהר המשחה ועיין מ"ש לקמן :

ואחד ניתן בהר המשחה . פי' הר"ב ובה היו הכהנים מקדשים . וכן הלכה בתיוספתא . והביאה הר"ש . ולכאורה
מדשי בלשניה ולא קא חגי מוזין כדקתני בישראל . דלאו בהזאת עמאי מתים איירי אלא בקדוש דפרה . ואם אין
רציה לדבר . וכן לדבר דתיבא בפ"ד דיומא דף מ"א . נהבבה הלשון מביא לשון אחר ומקדש . ופירש"י כלומר ונותן שם כל
מעשה פרה קרי ליה לשון קדוש ע"כ . ולפי זה החלק השלישי שממנה מוזין כל ישראל לא למעומו כהנים אלא הזיית כל עמאי
מתים קאמר . והכהנים בכלל כל ישראל הן . ורש"י בפ"י החומש העתיק כהנים גדולים לפרות אחרות מקדשים ממנה .
אלא דקשיא דבמ"ג משמע דמשל חיל היו מקדשים לפרה *ויכן הוא בהדיא בפירש"י פ"ק דיומא דף ד' . אבל כ"ל
שמו המשנה שהזכרתי ילא לו כן ומיאו י"ל דלפי שעה היו לוקחין משל המשמרות ונותנים שם בחיל . וכשעלו מהגולה .
משום לורך שעה . היו מוכרחים ליקח משל החיל . ומ"מ לפירוש הר"ש והר"ב וכן הרמב"ם שפירשו בר"פ דמשל
החלק הנמון למשמרת היו לוקחים למעשה הפרה . כ"ל דהא דקאמר מקדשים . היינו הזיית עמאי מתים שזכרנו . ומשום
דכהנים

כרמ"ז ובלע"ז קרמ"ז : יא כרבן . לען ארו ואזוב בשירי
לשון של אמר שהיא לצוע בשני תולעת שהיה ארוכה ובמה
שהיה עורף ממנה על פן הארו ואזוב היה כורך שלשמן יחד
כדי שיהא לכן כובד . ויפלו לתוך שרפת הפרה ולא תקלוט
השלהבת את הלשון . ואם לא כרבן
והשליך כל אחד בפני עצמו כשרה :
בכברות של אבן . אבן . אבנים
המטקדים נקבים דקים ככברה .
ואין הלכה כר' ישמעאל : שחור שיש
בו אבן . פחם שאם יכתשו אותו
יעשה אבן : בותשין אותו . ואם
לא יחזור כמו אבן . מניחין אותו :
בין כך ובין כך . בין שיחזור אבן
בין שלא יחזור אבן : חולקין אותו
לשלושת חלקים . לאחר שכברו
את כל האפר : בין אבן הפרה בין
אבן עלים שנשרפו עמה . חולקין את
האפר לשלושה חלקים : אחד ניתן
בחיל . למשמרת . כדכתיב והיתה
לעדה בני ישראל למשמרת : וא' ניתן בתר המשחה . וזה
הוא

יא כרבן בשירי הלשון (טו) והשליך
לתוך שרפתה . נשרפת . חובטין
אותה במקלות . וכוברין אותה
בכברות . ר' ישמעאל אומר במקבו'
של אבן (טו) . ובכברות של אבן (טו)
היתה נעשית . שחור (טו) שיש בו
אפר (טו) בותשין אותו ושואין בו (יא)
מניחין אותו (טו) . העצם בין כך ובין
כך היה נכתב (טו) . וחולקים אותו (טו)
לשלוש חלקים . א' ניתן בחיל (טו) .
וא' ניתן בתר המשחה (טו) .
וא'

לעדה בני ישראל למשמרת : וא' ניתן בתר המשחה . וזה
הוא

למאי נ"מ הדר למכתב ישרף . אלא למדרש הכי .
כשהיו מרביין לא היו מרביין אלא חבילי

למאי נ"מ הדר למכתב ישרף . אלא למדרש הכי .
כשהיו מרביין לא היו מרביין אלא חבילי

למאי נ"מ הדר למכתב ישרף . אלא למדרש הכי .
כשהיו מרביין לא היו מרביין אלא חבילי

מלאכת שלמה

נמי מ"ד החם של פרה שני שלשים דהיינו שמה זווים : תם ביד פ"ו
ססק משקל חמש שלשים וכתב שם מהר"ק ז"ל כפ' ערף בקלפי ואני
הדיוט בעניות דפתי לא רציתיו עד הנה בקשתי שם ולא מנחתיו :
סליק פירקא

ג' : וכן הגיה הר יהוסף ז"ל וכתב די"ם ללא גרסי הן השלישי ע"כ :
יא בשירי הלשון יומא ה' ערף בקלפי דף מ"ב פליגי בה ר"ש בן
חלפתא ורבנן במשקל לשון פרה חד אמר משקל עשרה זוז
וחד אמר משקל שקל : ובירוש' פ"ד דשקלים פליגי בה אמוראי ואיכא

יבין תפארת ישראל יבין

הרי מקצ"ו . ומו שאני חבל שנשרף עמה . להכי הקפידו שלא
יהי' בה חשש עומאה : (ט"ז) פחם : (צ) ר"ל שמטעין שכשיכתשהיה
יעשה אבן . מדמכירין בו ששערף היטב : (יא) כגון שרואין שלא
נשרף יפה . וכשיכתשוהו ישי' נכתש אבל לא לאשר : (טו) במקום
השרפס . מדפסול להזאה . דאש"פ דנעשה דק כקמח ע"י כתישה
עכ"פ אינו אבן : (טו) עם השאר וכשר לקידוש . אבל נכתש
לבדו בלי פחמין של שרפת הפרה פסול לקידוש : (יד) האבן
הכבד : (טו) ככד אבן למשמרת . ומעמידין הסד חלל פתח
עזרת נשים וכלעול . וממנו מוזין על הכהן השוחט [כלעול מ"ג] :
(טו) ג"כ נשאר בכלי במקום סגור המיוחד לכן . וממנו לוקחין
דכהנים

שצב"ד שטומדים שם . עינין כולן כך : (טו) משום שלשון הלמד
היה ארוך יותר מהעץ ארו והאזוב . להכי כך כרם העורף
כביב שלשון כדי שיהיה בהן כובד ליפול לתוך המדורה . ולא
ותלסבו באויר או יפלו לתן הליד : (טו) פתושים : (טו) דס"ל
דשיבין לריבין שיעשה ע"י כלי שאמקט"ו . דוגמת הכלי ששואבין
בהן המים . ורבנן ס"ל דדוקא בהמים מהרין בזה . משום דמים
עוללים לקט"ו . החמירו בזה . משא"כ בהאפר . אף שמקט"ו
מד"ם [כש"מ"ט] . עכ"פ אינו מקבל טומאה מואוהייתא . והא
דכ"ע ס"ל דקורטין אותה בחבל של מנג שהוא מין שאמקט"ו
כלל . כמ"ס ס"י כ"ב . היינו משום דאש"פ דפרה בחי' אמקט"ו
[כעין עה"א] . עכ"פ הרי יגע בה החבל גם אחר שנשחטה . ולא

דמי להא דמרכה ה
ע"ס דמ"מ אשר מיהא
איכא ומרבינן לה
מקרא דאשר ע"ס ג"כ
מותר אבל ע"ס שאינו
אשר מ"ל. ושמה
מיירי שמקלחו נשמה
אשר :

דכהנים קדושים הם לאלהים. ומפני קדושתם נהרו בטומאת מת. מה שאין כן ישראל. הלכך נקט גבייהו מקדשין. ודע שהרמב"ם בחבורו בפ"ג [הלכה ד']. וגם בפירושו בטומאת ח"י מתחלק גירסא. ובמתחלק למשמרות. כתב שהכהנים מקדשים ממנו ודבחר המשחה היו ישראל מוין ממנו. ועיין לקמן: **ואחד** היה מתחלק לכל המשמרות. לשון הרמב"ם כבר קדם לך במחלת מדות גבול הכ"ד מקומות אשר היו בן המשמרות. הנה באותן הכ"ד מקומות יחלק שלישיה. ע"כ. וגמלאו כל החלקים היו במקדש. אלא שחוק לעזרה היו כולם. כדלעיל. אבל צעיתי נראה דלכל המשמרות דתן היינו הכ"ד משמרות כהונה הידועים בכתוב

בד"ה וזכרו במשנה בסוף סוכה. והיה אללם צעירותיהם וכדי שיוכלו כל ישראל לקחת מהם ולא ינטרו ליטע לירושלים. והרי אף בח"ל היו מוין. כמ"ס במשנה ג'. ואף לגי' הרמב"ם דבשל משמרות. כהנים מקדשים ממנו. יותר נכון לפרש משמרות כהונה. דאלו ואלו הכ"ד שאמר הוא. היו כ"א מהם לויים. ולפ"ז יש לתרץ דברי רש"י דלעיל דנקט גבי של משמרת חוק לעזרה. לא לאפוקי אינך. אלא ללא תימא כיון דלמשמרות כהונה מתחלקו. שהיו שומרים אותה בעזרת כהנים. אלא שגם חלקם עכ"פ חוץ לעזרה ובמקום שרנו* [והראו לי שזנתן תרגם. וחדא מפלג לכל משמרות לויא. או אמרתי שאולי זה דקדוקו של רש"י שפי' במשמרות שהם חוץ לעזרה. ללא תימא משמרות כהנים שהם שמרו בחוק העזרה והי' א"כ חלקם אללם. אבל שהיו במשמרות שחוק לעזרה שהם הלויים שמרו חוק לעזרה כמ"ס הר"ב בריש מדות. ואע"פ שכתבתי לעיל דבכ"א מקומות היו הלויים שומרים. היינו שהכהנים לא שמרו רק בג' מקומות אבל הלויים היו בג' שומרים באלו הג' מקומות אלא שהכהנים מצפנים והלויים מצחוק. כמ"ס כל זה הר"ב בספ"ק דמדות. וגמלא שהיו כ"ד משמרות לויים. ולהם היו מתחלקים כדברי יונתן בן עוזיאל:]

תפארת ישראל

בועז

יבין

(יד) והיינו מ"ד בתוספתא [ספ"ב דפרה]. של משמרות. ישראל מוין ממנו. זה שכתב המשחה. כהנים מקדשים זו וכו'. ונתקשה רתוי"ט מ"ס ישראל דקתני גבייהו מוין ומ"ס כהנים דנקט גבייהו מקדשין. אולם לפי דבריו צפנים מיושב ספיר דגבי הוצאת כהנים נקט ספיר לישא דמקדשין. מדאין הוצאת להתהדר. רק להתקדש בקדושה יתירה כפי הראוי לכהנ"ק. להכי הוה מהאשר המונח במקום המשומר כשהרה גמורה במקום שע"ג כישין. אמנם רש"י בחומש פי' שאותו שכתב המשחה היה גמור רק להוצאת כה"ג. וכמדומה דס"ל כר"א. דרק ככה"ג נעשית הפרה. ולהכי לעהרתו קודם שיפעה אותה. לוקחין לו מהאשר זה שכתב המשחה. אמנם לעיל [ס"ג מ"ג] משמע שהאשר של משמרת כהר הכית בו עיברו הכהן העשה הפרה וכן פירשו כל רבותינו ע"ס וז"ע:

הכהנים שבידועים לכשיתקדשו להקטיר: (זו) ר"ל לכל הראש של משמור ומשמור של כ"ד משמרות שיש בישראל כהנים ולויים. ובעיר שדר שם ראש המשמור לשם עתנין תחת רשותו חלק משלים האשר. והיינו משום דהראשים ההם יודעין להזהר בהאשר בטהרה. וכל יחוד שבישראל שירצה להטטר. הלך אלל הראש. והוא נותן לו מהאשר. ור"ל דגם הכהנים היו רשאין ליקח להתקטר מהאשר שיש ביד ראשי המשמרות צעירות ישראל. ורק לאותן כהנים שבידועים. דמתמא כשירלו להתקטר. הוא כדי לעבוד צביוה"ק. להכי עשו בןן כלסול ליקח מהאשר. שלא זו ממקום שרפת הפרה. דהיינו כהר המשחה. שאין זו שום חשש שמתמא בטלמול הדק (יד):

הלכתא גבירתא כללא דפרק ג

משנה א ו' קודם שרפת הפרה. כיום ד' בשבוע מפרישין הכהן העושה תפורה מביתו. מגירות הכתוב. וגם אשתו לא תבוא עמו. שמא תארע לו בה טומאת נדה. ומביאין אותו ללשכה שבהר הבית מול מזרחית צפונת של ביהמ"ק. וכל הכלים שמשחמש בהן כל ה' ימים. של אבן היו מראמב"ק. ומוין עליו בכל יום מכל אשר המאת שהיו בחיל למשמרת. ורק ביום ד' של הפרשתו לא הוזה. מרהיה בשבת. וגם אפילו היה ראשי. הרי לא הועיל לו. ולכן נמי הפרישוהו ביום ד' שיתלו רביעי שבו בשבת:

משנה ב התוזה שהוה על הכה"ג בכל יום. ה' ע"י ילדים שנטלו ונתגדלו כשהרה מדהביאו נשים עוברות לתוך בתים שנבנו ע"ג קרקע חלולה מתחת. שאין לחוש שם לקבר תהום. וכשנתגדלו עד שהן בני ד' או ה' שנים. והכה"ג רוצה להזות לעשות הפרה. או סוכלים הילדים. ומביאין שוורים שנבן רחב יותר מסוסים וחמורים. ומניחין ע"ג דלתות שאמב"ק. ומשיבין הילדים על הדלתות. ונותנין בידיהן כוסות של אבן. והן נוסעים כך לנתח השילות. וכשהגיעו לשם ירדו מהבהמות לתוך הגחל שלא היה עמוק [ולתום סוכה בא"א] עמדו על שפת הגחל. ושאוה המים ועלו על השוורים. ותורו להר הבית:

משנה ג באו לתר הבית. שהיה חלול בגוי כישין ע"ג כישין. להכי שם ירדו הילדים על הרצפה. מדאין שם חשש קבר תהום. ובאו ועמדו סמוך להפתח של עזרת נשים. ושם היה קבוע כך של אבן בכותל אצל הפתח. שבתוכו היה האפר שלמשמרת. ונטלן הילדים מאותו אפר שבהכד. ונתנו לתוך המים שבכוס אבן ששאבו. כל כך עד שיראה אפר על פני המים. כשישכשכו האפר עם המים. והוה ממנו על הכהן העושה הפרה. וכן בכל יום:

משנה ד כשנכסל השאת א'. צריך לחזור ולהפריש הכהן על הזות עליו בבתחלה. כאילו לא הופרש ולא הוזה הוזה עדיין. רק הילדים המהורים שהכינו לשאיבת מים לפרה שנכסלה. רשאין לשאוב גם לפרה אחרת. אבל ילדים שנתגדלו כשהרה לצוותא בעלמא להילדים שמוכנים לשאיבת. שינן רשאין לשאוב. אמנם התינוקות המוין א"צ להזות עליהן. וא"צ רק טבילה בלי העי"ש:

משנה ה א"צ להזות על הכהן מכל החמאות שנעשו מימות משה רק כשאשר. ומכל החמאות הוה עליו בכל יום:

משנה ו הכהן והפרה וכל מסעדיה. והולכים ביום הח' מחר הבית אחר שהונו להר המשחה. ע"ג כבש שעשוי בגוי כישין ע"ג כישין:

משנה ז מביאין הפרה לבהר. ולא אחרת עמה. בין שאחרת ארוכה או אפילו מראיתה צבע אחר. ואפילו רק לצותא לה אחר. והסנהדרין מקדימין לשם ברגליהן. כדי שיסתינו הם על הכה"ג משום כבודו. ובית המכילה היה שם בחר המשחה. ג"כ בנו ע"ג כישין. או עשוי במעין שם. ומרגעשית הפרה. מיום ד' להפרשתו ולהלאה. להכי היו מסבאין הכהן ומפבילין אותו מיד [ראילו כיום ד' גופו]. הרי ודאי נשטא מהוא שתיא שלא לצורך ה"ו. כדי לעשותה בטכ"ו. וכן לכל המתעסקין עשו כן כדי להפיק דעת צדוקים שמצריכים להפרה מהורים גמורים:

משנה ח סמכו סנהדרין ירום על הכהן. ובקשותו בדרך כבוד שיטבול טבילה הג"ל. אע"ג דפריחא ל' מילתא לטבול טבילה שא"צ. וידר ומכל ועלה ונסתפג ולבש בגדי לבן של כהונה. וכבר ה' מסודר שם עינין חלקין. תוך גומא רחבה. והעיצים מוקדדין בתוכה כעין מגדל רחב למטה יותר מלמעלה. ובמגדל הזה היו חלונות רבות מכל הצדדים לנשיבת הרוח. אבל חלון הגדול הא' להכניס האש. ה' במזרח המגדל. כדי שיהיה הכהן המדליק עומד שם ופניו למערב מול ההיכל:

משנה ט כפתו הפרה בחבל של מין גמי קשה. שא"צ להעשות ממנו כלי המקבל טומאה [אע"ג דכל חבל אף של צמר ומשתן אמב"ק]. כספרא שהביא רתוי"ט [רפכ"ז דכלים]. אפ"ה כהרו בשל מגג שא"צ במינו קט"ו כלל. מיהו אפשר לע"ד דבחרו במגג מדהוא מין שמתבער מחר לאפר] וכשהיתה כותה העלוה על מגדל המערכת [בתוספתא איכא מ"ד שהעלוה לשם בגלגל מוכני. וי"א שם שעשו זה כבש שחעלה עליו לשם. ובמשנתו משמע כרון וברין]. והגזוהו שם ראשה לדרום. והיינו לצד שהמזבח בנוי שם. ומניה למערב בגד הק"ק. והכהן עומד במזרח ופניו לכו"נ. בגד המקדש. ושחטו בימינו. וקבל הדם במזק שבשטאלו [ולכאורה י"ל דאותו מוקם של אבן ה' ככל הכלים שהשחטשו בתן לצריכה קודם שרפתה. ולפ"ז גם הסבין ששחטו

ובל א' מג' מינין אלו נוטלו בידו ושאל בקול בפרסום להסתהרין העומרים סמוכים לו. ג' פעמים אם חזו המין שצותה תורה כפי קבלתנו. והן משיבין לו הן על כל שאלה ושאלה שכלל מין ומין ג'.

משנה יא נטל כל הג' מינים יחד בידו. ובסרה העורף של הלשון. כורך כולו יחד לאגודה. ומשליך אגודה זאת במקומו לתוך הבטן של פרה. וכשנשרפה הפרה לגמרי. חובטין וכותשין כל הגושין שנשארו מהשרפה הכל לאפר. ואח"כ כוברין הכל בכבודות. וכל גוש שמשערין שביכתשוהו לא יתחזה אפר. יניחם שם במקום השרפה. אבל העצמות. אפילו משער שגם אחר כתישה בינונית לא יתהו אפר דק. אפ"ה צריך להטריח להקיש עליהן בחוזק עד שיתרדקו. ויתהו כקצת. וכונס כל הנכתש. ומחלקו לג' חלקים. חלק אחד נתון בכד שעומד בהר הבית אצל הפתח למשמרת. ומטנו הוה לכל בהן קודם שרפת הפרה [כלעיל פ"ג מ"ג]. חלק ב' מניח בכד שעומד במקום המושבר בהר הזיתים במקום שנשרפה הפרה. ומרהיב כל המקום ההוא חלול תחתיו מפני קבר התהום [כרמב"ם פ"ג מפרה ה"א]. והיה המקום השחור ביותר. להכי יחדו האפר וההוא להיות ממנו כהניס לכשירצו להתשרר לעבודה ביהמ"ק. אבנם חלק הג' של האפר שולחין אותו לכל ראש משמר של כ"ד ראשי משמרות כהונה שרדין בכל גבול ישראל בא"י. וכ"א וא' ישמרוהו בטהרה ליתן לכל מי מישראל לכשירצה להשרה:

בו מה"ט הי' משל מין שאמקש"י. אבל ליתא דהרי חטאת קרי' חטאת [עיי' תוס' הולין יא"א] וצריך כלי שרת. והרי כל כלי שרת שאינו של מנחות פסול [כרמב"ם ס"א מבחירה ה"ח]. רק י"ל דדוקא בשאר השמישים שהי' צריך לשרת ולהמתקקים בה. קהות מגי לתו כלי חול. דקרו ליקח כלי שאמקש"י. אבל לשחיטתה ולקבלת דמה דמדנקראת השאת הוצרכו להשתמש בכלי שרת. אין לך קדושה וטהרה יותר ממנו. להכי לא דקרו ליקח רק כלי שאמקש"י. ולרמב"ם קבל הדם תוך כף יד שסאלו ממנו]. אח"כ סבל אצבע ומינו תוך הדם ומה נגד אמצעות פתח ההיכל. דהיינו נגד פתח ק"ק. ומקנה אצבעו אחר הזאה בשפת המזרק. וחזור וסובל ומה וסקנה כבתולה. כך עושה ד"ס. ואח"כ שפכת הדם מידו בנופת של פרה [ושופך גם שיורי הדם שבמזרק על גוף הפרה]. ואח"כ יורד הכהן מהמערבה ומצית האש באליהות בטורה המערבה:

משנה יב כשרואה הכהן שנבקעה הפרה תוך המחירה. הרי הוא יוצא ועולה מתוך הגומא שהמערבה בתוכה [דעשו המערבה תוך גומא. כדי שלא יתפור האפר]. ועומד קצת מרחוק. וטובל מקל עץ ארו ומוזב. שכל א' ארבו ספה [נדה כ"א]. והחם לא נזכר רק שהאוב ספה. אבל מסתמא גם עץ הארז כך הי'. והש"ס רק היא מנייהו נקט. ולוקח גם צמר צבוע שני תולעת וסרוק כבו לשון. ומשקלו י' דיגין [יוסא דמב"א. והוא משקל ב' לאשה וחצי. ועמ"ש בס"ד רס"ז דשביעית]

תוספות יום טוב פרה פרת חטאת פרק ד ר' עובדיה מברטנורה

ציונים
 א פרת חטאת מ"י ט"ז
 ט"ז ורגלים ט"ז כ"ג
 וי"ג.
הלופי גרמאות
 א שלא לשמה ולשמה
 פסולה יורד ליתא שבת
 ולשמה
הוספות חדשים
 א בתרי"ט ד"ה ושלא
 רחוק כו'. ולי' דל"ך נקט של הדם אלא
 בה להפליג על ר"ח דשחית
 דוקא ככלי שרת וכהניס
 והאמר אפילו ככלי חול
 ולא מיבעיא ככלי חול
 דכתיב וכלי שרת אלא
 אפילו במקדש של הים.
 דלכ"ע אינו ראוי לכ"ס
 אפילו למאן דמכשיר כעץ
 מ"מ שרי כ"ן והי"ט לדין
 חורה אבל מהאשה דכלי
 אכניס דמדרבנן לא איירי
 כאן:
 (מחוקק"מ ז"ל):
 אלוהו רבה

פרק ד א פרת חטאת. שלא לשמה פסולה. דלמרי קרא חטאת היא. ומדקרייה רחמנא חטאת. למדנו שהיא טעונה שחיטה לשמה כחטאת: ורבי אליעזר מכשיר. האיל והיא נשחטת בחון. ואין הלכה כר' אליעזר: ושלא רחוק ידים ורגלים פסולה. דחטאת קרייה רחמנא ולהכי נקט רחוק ידים ורגלים ולא חנא קדש. דל"ש קדש צפניס. או בחון בין ככלי שרת בין ככלי חול * (וי"ח): ור"א מכשיר. דצבואס אל חלל מועד או בגשס אל המוצח ירחו

פרק ד א ששחטה שלא לשמה. פי' הר"ב דלמרי קרא חטאת היא ומדקרייה רחמנא חטאת כו'. אבל אין לומר דמדכתיב היא דריש שלא לשמה. כדדרישין בפ"ק דזבחים [דף ו']. ובפ"ק דמנחות [דף ד'] היא לשמה כשרה כשאר חטאת. ללא דמי. דהכא לא כתיב היא בשחיטה ובהואה. הר"ס: א' לשמה ושלא לשמה. ע' צפי' הר"ב בפ"ק דזבחים. ומ"ס סס צפ"ד ועיין לקמן מ"ג: **וישראל** רחוק ידים ורגלים. כתב הר"ב להכי נקט רחוק כו'. ולא קתני קדש דל"ש קדש צפניס או בחון כו' יולא. ולא ידעתי מקום לדיוק זה דהא בקדוש צפניס קתני נמי הכי שלא רחוק צפ"ב דזבחים. וכן נמי הדין שהוליד. פלוגתא דאמוראי היא צפ"ב דזבחים דף כ' פרה ר"ח צר יוסף

מלאכת שלמה
 ור"א בן יעקב אומרים אפילו ככהן הדיוט וכן מלאכתו אחרי כן בכסף משנה ברייתא בשם ספרי שם פרק ראשון. ומשמע קתא מתוך פי' הרמב"ם ז"ל דגרסי' דברי ר"מ ור' יהודה מכשיר ומכל מקום דלא ממאן דגריס גם כהני ספרא ור' אליעזר מכשיר או ר' אלעזר: ובכלי

פ"ד א ר' אליעזר בידו. ברוב הספרים. ויש דפוסים כצולה מתי' אלעזר בלתי יוד': ושלא בב"ב פסולה בתוספתא קתני דברי ר"מ ר' יוסי ב"ר יהודה ור"א בן יעקב אומרים אפי' ככהן הדיוט וכדמוהו לי שרין להגיה בתוספתא ר' יוסי ור' יהודה ור"ס

יבין ישראל תפארת
 [עיי' פסחים דע"א]: ג) דחטאת קרייה רחמנא שיהא דינה כחטאת דפסול של"ש [כפ"ק דפסחים מ"ד]. אבל בשחיטה סתם כשרה דקרבנות לצור סכין משכתן למה שהן [כזבחים ז"ב]. וה"ם בשחיטה לשם חולין [לקמן סי' י"א]: ד) האיל וכל מעשי' בחון: דמדמעט'

יבין תפארת
 פ"ד א) כגון לשם שום קרבן [עיי' זבחים ז"ב]. או קבל או וכו'. דכולה: או או קתני: ב) שטפה א' מג' עבודות ה"ל צ"ב מחטבות. ואפילו הקדים מחטבת לשמה לשל"מ. או שחושב בשעת שחיטה שחושב לשמה ע"מ לקבל או להזות של"ש

אחרונה
 רש"י והת' דזבחים דף מ"א ובפסחים דף ס"ג ותו"ט רפ"ג דב"מ. אבל דוחק להלך כזה. ועוד דהא שרפה איתקש להזאה כמ"ס תו"ט צמחנה דלקמן. והרמב"ם העתיק כחבורו משנתנו כשנה אלא גבי שלא רחוק ידים כתב שרפה שלא בקדוש ידים ורגלים פסולה ומשמע דה"ה כולה הני פסולי דמתני' איתנהו נמי בשרפיה:
 ר"א מכשיר. ואיזהו מפרש חטאת היא לשון חטוי וטורה שהאפר בא לטהר והיינו דלא קרי לה חטאת אלא אחר חסיפת האפר וכן פי' רש"י כפי' התורה דפסוקו הוא לשון חטוי:
 ושלא רחוק ידים ורגלים פסולה ור"א מכשיר. משמע דלעטמיהו דלעיל אולי להכניס פסולה דחטאת קרוי ור"א מכשיר האיל ונעשית בחון וכ"כ הרמב"ם. והריב שכתב לר"א משום דכתיב כבואס אל האיל מושך

משנה
 פ"ד א פרת חטאת. צבולה מכילתין חני פרה פסח והכא משום דאיירי בפסול שלא לשמה ועממא משום דקרוי חטאת חני פרת חטאת. ובר"ס נתרש דזבחים דתני נמי פרת חטאת התם כיון דלאו דביני פרה עסיק לרין לפרש פרת חטאת:
 ששחטה שלא לשמה קבל והוא. לכאורה נראה מדחשיב האי דאיתנהו בחטאת ובכל הזבחים להכי פסלי נמי בפרה כמו בחטאת. אבל שרפת הפרה לא בעינן לשמה. והא דאמרי' צפ"ס דמלאכה פוסלת בה עד שחטטה אחר ויפסי' לה מקרא לעינו שלא יסיה דעתו ממנה ומשמע שרין לעשות כל מעשי' לשמה. אפשר דהיפה הדעת שאני דמחטבת לרין שלא יסיה דעתו אבל א"צ לפרש נמי לשמה. וכל לשמה קדקדים היינו שזולא בשפתיו דכל מחטבת דקדקדים היינו דיבור כמ"ס

הירדשו סורי"ח
 א במשנה קבל והוא
 כו' ע"כ. והא דלא
 נקט הוליד הבאן לא
 היה כלל הולכה רק
 ששחט וקבל בעצמו
 והוא כמו שהוא כפי'
 דלעיל משנה א'

פרה פרת חטאת פרק ד תוספות יום טוב קן

ציונים

ש שרפה מ"ה ע"ה
הפסוקים מ"ה ע"ה

חלופי גרסאות

ב וז נבבב ד"ר אפילו
בבבב השפעה ונתחם
בשרה ד"ר חזק אלף היטם

תוספות חדשים

ב בתי"ש ע"מ לאכול
כו' ובחבורו פ"ד מה"פ.
ועיין במ"ל מה שהקפד
על הרמב"ם פ"ד מה"פ
הלכה זו:
ב שם בא"ד ואפילו
להבדלים. ר"ל אפילו
אז ינזא דבכל הקרנות
כי מתכב לאכול דבר
שדרכו להקטור דפסול
אפ"ה שאני פרה דבדידה
לא נאמר ריח ניחוח:

משנה אחרונה

דוגא גבו יוה"כ וגבי
פרים השרפים דהתם
גם עיק' הדין לדר"ל דכל
הואה עבילה לא תני.
עיין מ"ש ר"פ בתרא
דנגעים: ודורר והוא
שמינית. שבה כהן אחר
והוא שמינית אבל כהן
ראשון פסל משום מלאכה
שעשה הואה שלא לגורד
כ"כ הר"ש ולפי'
הרמב"ם שטעל כהן
אחר מאלבבו של זה
לשמינית:

ב או בכל עינים. אט"ג
דחני שלא בעינים
איתעריך למיתני בכל
עינים לשמועין אפילו
עינים שאין דליקין ופה
דסד"ל דהוי כגולה
לאו שרפה מיקרי קמ"ל:
הפשיטה ונתחמה
כשרה. משמע אפילו
כהן השורף עומד
הפשיטה אינה מלאכה
לפסול כיון שעסוק
בפרה לא משם דעת'
וכל מלאכה משום היסח
דעת פסלה כדפי' לעיל
מלשון הרמ"ם:

שם בזבחים (רפ"ד): ודורר והוא שמינית כשרה ותימא
דלפסלה מחמת מלאכה כדתנן בס"פ אבל בתוספתא והביאה
הר"ש דדוקא אם כהן אחר הוא שחזר והוא אבל הכהן
השורף אותה אם הוסיף פסלה מחמת מלאכה שאינה לריבה
בשעת שרפיה. ופסק כן הרמב"ם

בפ"ד מה"פ (הלכה ז):
ב ע"מ לאכול מזכרה כו' כשרה.
כן הוא בספרים אחרים.
וכן העתיק הרב רבינו שמסון.
והר"ב. וכן הוא בתוספתא מהר"ם.
והא דכתיב בדברי הרמב"ם בפירושו
אשר חייב שפסול אותה כו'. בנא"י
ולשתות

נכתב ואשר חייב שנכשיר אותה כו'. ומדנפשיה נמי מוכרח
דזיל בחר טעמא. שכתב לפי שלא נאמר בה לריח ניחוח.
ובחבורו פ"ד מה"פ העתיק כשרה וכתב ג"כ זה הטעם.
ומהר"ד וואלף וורמייזא תמה על הטעם. דא"כ בכל
הקרבעות שנאמר בהם ריח ניחוח היה מן הדין שפסלו
בכך. ואינו כן. כמ"ש הר"ש ומהר"ם והר"ב. ולי נראה.
דל"ק דהרמב"ם ה"ק דבפרה חין שום לך לסברא לפסול
במחשבה לאכול ואפילו לחכמים דשאר מתחבבות
פוסלות בה. שאני מידי דמיכל דבדידה לא נאמר ריח ניחוח.
ולפיכך

בדבור בעלמא: וחזר והוא שמינית. לאו דוקא דכלל ענין
כשרה בין חזר והוא. בין לא חזר והוא. ואגב רישא
נקטיה. א"כ הא קמ"ל דאט"ג דהוסיף בהזאות לא
פסל. דמכי גמריננו לו' הזאות נגמרה מלכותה. וכו' לא
חיישין למה שהוא מוסיף:

ב שמינית (ד) וחזר והוא שמינית כשרה (ו):
ב שרפה שלא בעצים (ז) או בכל
עצים (ח) אפילו בקש או בגבבה (י)
כשרה. הפשיטה ונתחה. כשרה (י)
שחמה על מנת לאכול מזכרות

עורה ואת כשרה כתיב בין בהפסג ונתח בין במחומר:
ע"מ לאכול שבשרה. או לשחות מדמה כשרה. דוקא לאכול
ולשחות הוא דמכשיר ת"ק. דבכל הקרבעות נמי כי האי גונא
כשר כדתנן בפ' כל הפסולים [דף ל"ה]. חשב לאכול
דבר שאין דרכו לאכול כשר. כגון מאכלית מוצה לאדם.
אבל חשב על מנת להזות מדמה למחר. פסל ת"ק.
דחטאת קרייה רחמנא. ור"א סבר דאין מחשבה פוסלת בפרה
כלל אפי' בהזאות. ואודא לטעמיה דבשלא לשמה מכשיר
כריש פירקין. שאין לה דין מדיני קדשים האילו והיא נעשית
בחוק

בויעו

ישראל

תפארת

יבין

(א) כך כתב הרמב"ם כאן. ובחיבורו [פ"ד מפרה]. וכך פירש נמי
ר"ב"א. ונ"ל דבהפסוק בהזאה פסולה בין הזאות כשרות. נפסלה
הפרה. משום דעשה מלאכה בשעת עסקו בעיניו מלוח הפרה. וכמבואר
במשנה ז'. והא דנקט חנא דך פסולה. בהזאות ו' וז'. ה"ה בהזאה
א' וב' ודומה. רק נקט ו' וז' מדבעי למקט אבתרה ז' וחי' דכשרה.
אמנם הר"ש והר"ב פירשו שטעה במניין הזאות. שהזאה השנית
קרא לנשית שם הראוי לה פסולה. ולפענ"ד נראה דאף דלילה"ק על
פה ז' דא"כ למה נקט הקרא לנשית שביעית דוקא. הרי גם בקרא
לה שם אחר שאינו ראוי לה פסול. דו"ל חין הכי נמי רק אורחא דמילתא
נקט. דרגיל לקטות בשבית בשם מספר הסמך לו דהיינו שביעית.
אעפ"כ שפעות לאון המשנה משמע עפי כלשון הרמב"ם. מדלא קאמר
קרא לנשית שביעית וכו'. כדקאמר כה"ג לגבי משער [שלהי בצורות].
ורק משום סיפא נקט הכי וכדארמין. אמנם תמהני מאד
היאות אמרה תורה כבספירת השומר שיהי' מניין הזאות מעכב בה. ורק
ולעשרי תשיעי וכו' שחל עליו שם שאינו שלו מדרכיו קרא. וכמ'
בכל מנ"ל שיהול על הזאה שם הטעות. שתפסל הפרה ע"ז. ותו דהרי
מה נ"מ. איכא בינייהו דלא מני ולא עשה. דלמ"ד שלא יעשה. הרי לא
אפ"ה מדשינה ממה שאמרה תורה. נפסל הזאה. ור"ל מדהוה לו' דברים
בהזאות שפסולות כה"ג לא נפסל. מדתני נעשין כגדי לכן מכתוב. אף
הקט למאה [כריתות כ"ב]. דהבא שאני. מדלא מסתבר להשוות לגמרי
דלמ"ד דמדאורייתא לרדך למנות הראשונה עם כל א'. או אם לא מנה לא מעכב.
למנות. אם לא מנה לא מעכב. וגם התם קו"ל דלא מעכב [כרמב"ם פ"ג מנ"כ ה"ה].
עכ"פ לא שמעינן שפסל הדם ע"ז. דו"ל דאף דמניין מעכב. עכ"פ בלא מנה
חוזר ומזה וסופר. וא"כ מ"ש הכא דנימא שתפסל הפרה
לגמרי ע"י שלא מנה כראוי. כוהו זה יש ליישב קצת דהבא כשלא היו
הזאות כראוי הו"ל כהפסוק במלאכה בשעת עסקו בה. ורבינו הר"ש
ז"ל הרגיש קצת בקושייתו הנ"ל. וכ' בפירושו כאן וז"ל והע"ז הדיכא
נפסלה. אמנם אני בעינתי אכתי לא ידענא גם הא מנ"ל שתפסל הזאה
כשכינה לה שם שאינו שלה. ורנו ק' הרי כפייה אמרינן דכשי'
לשביעית שמינית כשרה. אלא דאט"ג שכינה לשביעית שם שמינית
שאינו שלה לא נפסלה. ומ"ש שנית משביעית שתפסל ע"י שכינה
לה שם שאינו שלה. ודוחק לומר שכוונת רבינו דמשום הפסק מלאכה
פסל. שאין משמעות לשון כך. וז"ע:

(ד) וא"ת להרמב"ם שפטר משביעית שמינית ר"ל דמטבילה ז' הזה ז'
ע"י כהן אחר. עכ"פ ע"י טעשה הכהן המופרש ב' הזאות מעבילת ז'.
כיון שאחר הזאת ז' לרדך כל"ז לקנה אלבבו משורי הדם. א"כ מה לי
קנינה או בשורקו לרוב בהזאה ח'. א"כ אין בהזאה טעשה משורי
הדם [כפ"ו מ"ה]: ולא דמי לרוב מו' ז' דלמריקן לעיל שפסלה. ונחשבת
הזאת ז' דבפרה הזאה ו' כמלאכה. והרי 'התם נמי ודאי לרדך
לקנה אלבבו בין הזאה להזאה. ו"ל התם דממפסק בין הזאות
הלרבות עם הזאה פסול מחשבה שפיר כמלאכה. דהרי גם הוא
אשתנה כך. והו"ל שפיר כלאו הפסוק במלאכה. ודו"ק:

ר' עובדיה מברטנורה פרה פרת תשאת פרק ד תוספות יום טוב קז

ציונים

שלם סעילין מ"י י"ג ס"ה
עמ"ל ס"ה

תוספות חדשים

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

נבלה. [ה] אלא פסול מחמת מלאכה. דומיא דאירע בה פסול
בהחמה: אינה מטמאה בגדים. דכיון דשחיטתה בפסול,
אם כן לא נעשה בה עדיין לשם פרה כלום בכשרות. אבל
אירע בה פסול בהחמה. כבר נעשית השחיטה בהכשר: לעולם
בועלים בה. הנהנה ממנה בין לפני
שחיטה בין לאחר שרפתה. חייב
קרוב מעילה עד שחטתה אפר. אבל
אחר שנעשית אפר אין באפר משום
מעילה. דכתיב חטאת היא.
חטאת מלמד שמועלין בה. היא.
בה מועלין. באפרה אין מועלין:
ומרבין

בשחיטתה יח). אינה מטמאה בגדים יח).
אירע בה בהזויתתה יח) כל העוסק בה
לפני פסולה מטמאה בגדים יח) לאחר
פסולה אינה מטמאה בגדים. נמצאה
חומרה כ"ט קולה ל) לעולם מועלין בה יח)
ומרבין

* [שהכל קרוי שחיטה. אפ"ה לא אמרינן שקודם הפסול מטמאה בגדים. דהא דישנה כו'] היינו בשחיטה כשרה. אבל בשחיטה
פסולה אגלאי מלחא למפרע דלאו שחיטה היא כלל. אבל בהזויות כבר נעשה השחיטה בכשרות. הכי איתא בגמ' פ"ג דחולין
דף כ"ט: **נמצא** חומרה קול'. מה שהחמירו לפסולה משום מלאכה. היא קולה. דמעשה ואילך אינה מטמאה בגדים.
מהר"ם: **לעולם** מועלין בה. פ"ה הר"ב עד שחטתה אפר דכתיב חטאת היא וכו' ברייתא בספ"ד דמנחות דף כ"א.
וכתבו

השנה נחת שחמיר היא מרחק עומתת מת שהיא עומתת ז' ולא
עומתת ערב כעומתת שרץ ונבלה וכל העוסק בה מטמא עומתת ערב
שחין הטהרה תלויה בה כי אם בהכניע היתה"ר שהביא מיתה לעולם
העגל הגורם מיתה שהיא עומתת ז' אבל עומתת שרץ ונבלה גם אם לא
עשו העגל היה בעולם א"כ לא יטהר עומתת ערב כיון שאינו יכול
בכוחו כי אם מעין העגל הגורם מיתה עומתת מת הבאה על רגל
העגל תדמה באפר פרה אבל עומתת ערב במקומה עומדת לכן בין
הטמא מת עליו שמזין עליו בין העוסקים בה כולן טמאין עומתת ערב

מלאכת שלמה

שחין בה כה לבעל כי אם עומתת ז' במחשבה עובד שהקב"ה מלחמה
למעשה להכניע היתה"ר אזי אבות העומתת התמית ומדיח לאדם לחטוא
אבל עדיין ויה"ר בעולם רישומו ניכר אפילו עשוי נשאר ממנו לורך מה
מפני תקון העולם לכן נשאר דבר מה" עומתת קלה עד יבא מורה דק
לקבוע תורתו בלבנו ואת רוח העומתת יעביר מן הארץ ולא ישאר ממנו
מחומה ע"כ. ועיין עוד במ"ש בשמו ז"ל פרק בתרא דההלות סו' ז':
נמצאה חומרה קולה. כ"ל:

שחין בה כה לבעל כי אם עומתת ז' במחשבה עובד שהקב"ה מלחמה
למעשה להכניע היתה"ר אזי אבות העומתת התמית ומדיח לאדם לחטוא
אבל עדיין ויה"ר בעולם רישומו ניכר אפילו עשוי נשאר ממנו לורך מה
מפני תקון העולם לכן נשאר דבר מה" עומתת קלה עד יבא מורה דק
לקבוע תורתו בלבנו ואת רוח העומתת יעביר מן הארץ ולא ישאר ממנו
מחומה ע"כ. ועיין עוד במ"ש בשמו ז"ל פרק בתרא דההלות סו' ז':
נמצאה חומרה קולה. כ"ל:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

ד' בת"ש ד"ה וספולס
בו' דתרו"ט משמע
ולמ"ש לעיל פ"ג משנה ז'
בשם רש"י דיומא ד' ס"ב
גם שחטת פרה אחת
עמה חיי חטור אלא משום
מלאכה לק"מ:
ד' חוי"ט ר"ה לעולם
מועלין בה וכו'
ובג"מ פ"ג מהלכות מעילה
הל' ה' לא ראה דברי
התוספות דהא פ"ג:

פרה חטאת פרק ד

הלכתא נבירתא כללא דפרק ד

קח

צינונים

אף וכו' מיה' יצ' פל
פ"ה ב' יצ' וכו' יצ' פ"ה
מ"ה ח"ה שחלל סמיט
יחשמו עב' פ"ה יצ'
ובתרוס' ע"י פ"ה פ"ה
מו"ט כ"ה

הלופי נרסאות

א סביא וכשר נרד סביא
כשר

משנה אחרונה

פ"ה א המביא כלי
חרס . חט"ט
דכרפ"ג חמרי' כל
מעשי' ככלי חכנים .
היינו בשבעה ימי
הפרשה קודם שרפתה
ואח"כ לא . כמ"ט
חוי"ט לקמן מ"ד :

מובל . לשם השלח
שכל הטעוין לתרומה
טמאין להטאת כלקמן
כפ"י ובכמה דוכתי :
ולן על הכבשן פ"ה הרב
שלא יגע בהן ע"ה .
והבא לא הישי' לרזקו
כדחיישין בכלים
הנגמין בערה כפ"ג
דחגיגה . דהבא בלירוף
בכבשן ח"ה שיהא הרק
לא בשעת גמרו . ולשון
הרב שכתב מחיל
לשומר בערה שלא
יגע בהן ע"ה מקודם
שירפו בכבשן וכ"כ
הר"ם . לשון מסורס
הוא ור"ל מחיל לשומר
מקודם שירפו בכבשן
שלא יגע בהן ע"ה
לאחר גמרו :

שהביל נאמנין על
החטאת והכי תנן
סתמא פ"ה דהלכות .
וג"כ ח"כ חמרי פליגי
ת"ק דהבא חר' יהודה .
ולפי מלי דחמרי'
במסכת חגיגה דף
כ"ה דים הלוקי בכלים
לקדש בין מלאים
לריקים . דמלאים
משקין של קדש מהימין
נמי אכלים וזריקים
לא מהימין אלא לצימר
דמתי' דהלכות דאמר
חד הו' כלי טמור
לקדש ולהטאת כלומר
בענין שהוא טמור והיינו
במלאים והבא חרירי
בריקים וס"ל לת"ק
דכי היכי דקדש לא
מהימין ברקיקים ה"כ
להטאת דכלוהו עממא
חד שלא יא' בניה פרה
לעלמו וסורף פרה
לעלמו . ור"י ס"ל
דקדש לאו משום שלא
יבנה במה האמנוהו .
אלא משום חומרא
לקדש וזרי בה עפי
מכתרומה וא"כ כ"ט
חטאת

בבבא שאין מרביץ אפר . או שהשיטה נחתה ואח"כ שרף הכל בנת
א' . או ששתה לשמה ע"מ לאכול בשרה . או ע"מ לשתות דמה .
כשרה . אבל ע"מ להוות דמה חוץ למקומה או חוץ לזמנה . פסולה :

משנה ד כל העוסקים בהפרה מתחלת שחיטתה עד אחר אכילת אפרה .
מטמאים בגדים וכלים שנגעו בשעת העסק . וכן כל העושה
מלאכה בשעה שעוסק בא' מעסק' משעת שחיטה עד שנעשית אפר .
פסלה . מיהו משעה שנפסלה בשום דבר בשחיטה אפי' בגדים כלא .
ובנפסלה בטבילת האצבע או בהוי' . או רק לפני פסולה מטמא בגדים
ולא אח"כ . כל פרה מועלין בה משהוקדשה עד אחר שנעשית אפר .
ולא אח"כ . וכן מרביץ לת עצים . וצריך כל מעשה ביום וצבחה ומלאכה
פוסלת בה . כולן רק עד אחר שתעשה אפר . כמו שמלאכה פוסלת
במעשה פרה עד שתעשה אפר . כ"כ מלאכה פוסלת היום בשעת שאיבתן
ואח"כ עד שיתן בהן האפר כראוי :

משנה א פרה ששהמה . או קבל דמה . או הוזה דמה לשם חולין או
לשם קרבן . או לשמה ושלש"מ . או אפכא . בין בעבודה
אחת או בב' עבודות . ובגון שהיטב בעבודה א' לשמה ע"מ לעשות
עבודה אחרת שבה שלש"מ . או שהיטב כן בעבודה א' ממש לשמה ושלא
לשמה . או שעשה אותה בלי ריחוי' יורו"ג . או בלי בגדי לבן . או ביתר
או חסר בגדים . פסול :

משנה ב שוחטה או שרפה . וכ"כ הוזה דמה שלא כנגד פתח התיכל .
או ששרפה חוץ מניה . או בכ' גיתות אפילו שניהן כנגד
פתח התיכל . או ששרף ב' פרות כאחת בנת א' . או שהוזה מטבילה א'
שבאצבעו ב' הואות . אף שהוזה והוזה הואה אחרת כדיניה . נפסלה הפרה .
אבל אם כהוזה ד' הוזה ב' הואות מטבילה א' . או אפילו אחר הואה ד'
סבל והוזה כ"ס . כשרה הפרה :

משנה ג הרליק הפרה עממה ונשרפה בלי עצים . או ששרפה בעצים
עוקמים ועקושים שאין נשרפת יפה . או ששרפה בקש או

ר' עובדיה מברטנורה פרה המביא פרק ה

פרק ה א המביא כלי חרס לחטאת . שהולך אלל היולר
לקנות ממנו כלי חרס להניח בו אפר
חטאת או מי חטאת : מובל ולן על הכבשן . מחיל לשומרן
בטהרה שלא יגע בהן עם הארץ מקודם שירפו בכבשן . והוא
גמר מלהכין לקבל טומאה : ר'
יהודה אומר אף מן הבית הוא
מביא וכשר . דמזימנין ליה לע"ה
חס אומר ששמרו על טהרת חטאת .
כדאמרי' בפרק חומר בקודש .
דע"ה נאמנים על טהרת יין לנככים
ושמן למנחות . שלא יא' כל אחד ואחד
בונה במה לעלמו . וסורף פרה הדומה לעלמו . והלכה כר'
יהודה
עליה יין ושמן כך יעשה לעלמו פרה הדומה כד' שהתא הטרה בידו . ושאר טהרות כד' הם בידו שאין נהלין אלא בטבילה .
ה"ג מלורע בלפורים . מ"מ היה יכול הר"ב [להביא ראייה מן המשנה שטנינו בהדיא במתני' ה' פרק ה' דהלכות שהכל נאמנין על
החטאת

מלאכת שלמה
א המביא כלי חרס וכו' . שיעורו הרוצה לילך להביא כלי חרס וכו' :
מובל ולן על הכבשן . ואם לן עד שלא עבד פלוגתא בתוספתא רבי
תמא ור' יוסי ב"ר יהודה אומר אם לא היה בחוקת המשמחר טמא
הע"מ שטבל אח"כ :

יבין הפארת ישראל בועז פ"ה

פ"ה א) הדר"ש והר"ב כתבו דמייירי שלרף הכ"ח לשום לתוכו
אפר חטאת . ולבאורה ח"ה לומר כן . דהרי כל כלי
שריף להאחר לרף כשעשה שיתן לתוכו האפר . והי' הכלי כפ"ה
[כרמ"ס ספ"א פ"ה] . וא"כ לרף לטמאו מקודם . והרי כל כפ"ה
נעמא חין לו טהרה במקוה [כשבת כד"ב] . וי"ל הרי ע"כ מ"ט
הרמב"ם דלאחר לרף כלי טב"י . היינו רק ככלי דשריף ב' טבילה .
דח"כ קשה הריך לקחו לו קלל חבן [כפ"ג מ"ג] . חט"ט דלא שייך ב'י
טב"י מלא"ה לז' טומאה . ח"כ י"ל דה"ה ככ"ה כוון דח"ה בו טב"י .
שרי . וע"כ ל"ל כן . דהרי חגיגה [פ"י מ"ג] קלל של חטאת שנגע
בשרן טמור . ופ"י הרמב"ם בעלמו [רפ"ד מפרק] . וי"ל כ"ח שיש
בחוכו אפר פרה ונגע בשרן טמור . הרי דשריף ליתן אפרה לכ"ה .
וא"ת עכ"פ כל כלים הנגמרים בטהרה לריקים טבילה לקודם וכ"ה
להטאת . חט"ט שגמרו חבן [כהניגה פ"ג מ"ה] . וכ"ה הכא שגמרו
פ"ה . והבא הרי ב"ה שנגמרו לא מהני לי' טבילה . ג"ל דכוון דשריף
עממא שריף טבילה . ה"ט שחא קודם שנגמרו נפל עליו חוק מע"ה
וכשר עליו לז' עד אחר שנגמרו . חט"ט דמשגמרו זכור ב'י חבן .
ח"כ הכא שהו"ו בטהרה להכ"ה מהכבשן . ליכא למיחש להכי . דהרי
חין כ"ה מקבל טומאה עד שירפנו בכבשן [בכלים פ"ד מ"ד] . ולפיכך
אפילו נזרק עליו תחלה מעט חוק טמא . כבר נתייבש בכבשן . ולפי"ן
כל כ"ה שנגמרו בטהרה חין לחוש בו כלל וטהור . וזוהו יתורן המשנה
[חגיגה פ"ג מ"ה] וע"ס :

ב) ואמרינן בתוספתא [פ"ד] לן ואח"כ טבל . נעממו הכלים . ונ"ל דר"ל חט"ט שגמרו על הכבשן ושמרו כראוי תמיד . ואפילו כשהניח שומר
בשעה שהלך לעבול [יר וזה] אפי' לא מהני . ונ"ל טעם הדבר . למאס דבשעת שמירתו הוא עלמו טמא הי' . היישינן שמא לא שגמרו יפה
יפה . דהרי חט"ט שהוא טמור נגמור . היישינן לנכי חטאת שמא לא דקדק בנטו ונקמא ממש . וכ"ה דחיישינן שמא זה לא דקדק כשיגע
טע"ק

ספרא מ"ג. ט"ז. כ"ג. כ"ד. כ"ה. כ"ו. כ"ז. כ"ח. כ"ט. ל'.

הלופי גרמאות

ג' לא יוסף גרמ' לא יאסוף: וכל בני'...

הירדשי מהרי"ח

ג' תוי"ט ד"ה בין כך ובין כך כו' בי טו הגיר כו' עכ"ל. וגראה שראית הכ"ט מן פ"ט מ"א שהכלי שמקדשין בו גקרא שוקת והכלי שנותנים בו מים המקודשין גקרא עלוהי. ובראה שדרכם היה לקדש בכלי גדול הן מחמת שיהיה יתירה הן מחמת האמר ואח"כ מהלקין לכמה כלים כמנין בני אדם הצריכים להזות וק"ל:

אח"כ אע"פ שטבילה במים הראוין וכו' למגילה. כיון דמשנתנו לא שגאה לאלא אין ראוי ברשא. וה"ל כפיפא. אבל בחבורו פ"ט מה"פ [הלכה י'] כתב ברשא. המים הראוין. וכתב הכ"מ שכן היה הגירסא במשנה שבספרינו. ע"כ.

בלעה מים שאין ראויין לקדש ותחזור ותפלו: נטמאה אין מקדשים בה. ואף ע"פ שחזר והטבילה. דחיישין שמה תפלט משקין טמאים הבלועים בה. דקסברי רבנן דמחמרי' טפי במים טמאים. יותר במים שאין ראויין לקדש. ורבי יהושע משווה מדותיו דלוי חיישת הכא והכא חיחוש. ואי לא חיישת. הכא והכא לא חיחוש. אלא בין כך ובין כך. בין בתחלה חס הטבילה במים שאין ראויין לקדש וגובה. בין בסוף כשנטמאת והטבילה אפי' בראויין לקדש וגובה. לא יוסף לחובה מים מקודשים דחיישין שמה תפלו. ואין הלכה

נטמאה אין מקדשין בה (ש). רבי יהושע אומר אם מקדש הוא בה בתחלה. אף בסוף יקדש בה (י). אם אינו מקדש בה בסוף. אף לא בתחלה (א). בין כך ובין כך. לא יוסף לחובה מים מקודשים

לא יקדש. דהא בתחלת הקדוש חיירי ט"ק. אבל הר"ש לא כתב אלא. וא"כ לאו דברי ר' יהושע הן. ואחאין לת"ק. וכו"כ הרמב"ם בדהיא. ואמר ת"ק בין כך ובין כך וכו'. וכתב הטעם שאין אוספין לבל יתערב בהן המים אשר ילאו ממנה כמו שקדם. שאין מן הראוי להוסיף דבר צמי נדה. ע"כ. כלומר מה שאין כן בתחלת הקדוש. שאין כאן ערוב שאין מקודשים במקודשים. שגיון שעכשיו הוא דמקדש בתחלה. רואין המים הבלועים בה שמתקדשים ג"כ. ואם שוב יפלטו לא חכפת לן שהרי גם הם מקודשים. ולא ישרו צמיני דברי הכ"מ בזה שכתב. ונ"ל והטעם שהחמירו בלאסוף משום דכל לאסוף עשוי הוא (להשהות) אחס בתוכה זמן מרובה ובודאי תפלוט מה שבלוע בה. אבל כשמקדש בה. עשוי הוא שלא לשהות בתוכה. הלכך לא חיישין שתפלוט המים שבתוכה עד כאן. כי מי הגיד לו ששמתקדשין בכלי שאין שוהין אותו. אבל מערין אותו לכלי אחר. ולמה כל החרדה הואם לערות אותו מכלי שנתקדשין בו. לכלי אחר:

מלאכת שלמה

שהגיה ה"ר יהוסף ז"ל שחיעמא: נטמאת וכו': אם מקדש הוא בה. מחק מלת הוא: אף בסוף יקדש בה. מחק מלת יקדש בה: בין כך ובין כך לא יוסף בה מים מקודשים ע"כ:

יבין

תפארת ישראל

יבין

דכתיבין רק בחמימות הסתר אמרין דפלו. משמע הא במים אמרין דתבטלו. דיל הכא רק בתחלת החמירו. ועין בבויעו דפ"א דשקאות שהלכנו. אולם ק' מדאמרין [מקלות פ"י מ"ח] דכשתה מים טמאים ועלו והקלין הרי המים טהורים. דכשעגל טהור המים שבלע בהסקה. ואם כך כבלע המים למקום עיכול. דהיו תוך גוף האדם. מ"כ' כשבלעו המים הטמאים תוך דופן הכלי. וכשעגל הקרוי טהור המים שבלועים בה בהסקה. ורוחק לומר גם כהא רק בתחלת החמירו ולא להטו להבלועים בהסקה. אבל הרי כשהטביל הכלי עדין לא ה' טהור וטהור המים הבלועים. ואח"ל ע"כ' תרו' לא מקלין דעמא שיעול לכו הסקה נהנין. ושלאמר דהוה כאלו חשב שיהיו כאלו שאכן לשם טהרת. דהרי כשהטביל טמאים טהורים היו ולא חנו למי תחלת. ע"כ' תבנה סוד דברי קרוי' זו כל דבוחי פירשו שהיא דלעת יבשה. וא"כ האך אפשר שיהי' טמא. והרי בפירוש תנין [תוספתא דג' מ"ח] דלעת יבשה אינו מקבל טומאה. וכן פסק הרמב"ם [דפ"ק במכשירין]. ורוחק לומר דקרוי' היא מין דלעת אחרת מדלעת פשוטה דאיידי כה בתוספתא. והכא בדיוקא נקט קרוי'. שהיא מקט'י. ליתא דהרי [בשבת קכ"א] נקט קרוי' במקום דלא איירי טמאות ועה"פ. ועי' גם שם רש"י שיהי' דלעת יבשה. אלא כל דמיידי שנטמא דלעת מדתא מאלא אדם. ויתרה דלעת. וכוה לא פסק עומאה. דלינה יולאה טמאותה הרי כמשה [בספ"ה דלעין]. אבל בתוספתא מיידי שנטמא בה ליהוה כלי ואח"כ נגע בה טומאה. ודו"ק: כ) כשטבילה אחר שנטמאה. ונתגובה אחר שטבילה: (א) לת"ק מקט'י

דאע"ג שהקרוי' הוא ספוגי. והרי נבלע בה מים רבים שלא נשאבו לשם טהרת. אפי"ה לא חיישין לפליטת בליעתו. דלחזר שכתבנו פני' החינוך. 'אמר' דלעת' היה דמה שילפוט אח"כ ממה שנטמא בה בלוע. והיו כאלו שאכן לשם טהרת [מ"ג] ועיל ט' י"ג. א"כ משום סיפא נקט קרוי'. דבגממא דוקא בקרוי' שהיא ספוגי. אפילו ינגבה לא יקדש בה. משא"כ בשאר כלי: (ש) אף שטבילה ואח"כ ינגבה. עכ"פ משום שהקרוי' היא ספוגי חיישין שמה תפלוט טפה טמאה שבלע בה. וכשילפוט יטמא למים המקודשים. ולהכי לא בטל במיעוטו [ואע"ג דנקדמו מים טמאים למים טהורים. אמרין דבטלו טמאים ברוב [במכשירין פ"ג מ"ג] ואי"ל דבטל טמאים הטמאים שקדמו בקרוי' נבלעו. ה"ל כלינתו. וכשילפוטו אח"כ כשכבר יהו נהכלי מים המקודשים. ה"ל שפיר בקדמו טהורים לטמאים דלא בעיל. ליתא. דהרי עיני שבלעו משקין טמאים. ורבו עליהן גשמים שפלו על העינים טהורים [במכשירין פ"ד מ"ח]. אלא דמשקין טמאים הבלועין בקדמו מים דמי. י"ל בתחלת החמירו. דכל שהי' ממשות מלאו פסא ה"ל היה טהור לא בטל [כלקמן רפ"ט]. ומה"ש לא קשה נמי מעינים שבלעו משקים טמאים [מכשירין פ"ד מ"ח]. וכ"כ מהפגו שבלע משקין טמאין [גלים פ"ט מ"ד וי'].

משנה אחרונה

לכלים להפליט. להכי תני קרויה שהוא חובל ונות לפלוט:

במשקין שאין ראויין לא חיישי' דאפילו תפלוט מדאוריתא ברובא בטל ומשום הומרא דמי חטאת אמרו ללא בטל כדלקמן רפ"ט הכא דספק הוא לא נזרו אבל במים טמאין לא שייך ביטול דאחו טמאין ומטמו לטהורים הלכך אסור. ור"י סבר דטמאים נמי דמעטו לטהורים אינו אלא מדרבנן דטומאת משקין לטמא אחרים לאו דאוריתא כדאמרין ספ"ד דטהרות והלכך שפיר פריך אי חיישת הכא והכא תחוש דתרויהו מדרבנן. ולפ"ז ז"ל דת"ק מהלק דחומרא דמי חטאת היא חומרא בעלמא ולא מן הדין אבל משקין לטמא מדינא הוא מדרבנן. ומ"מ ז"ע כיון דספק הוא ולתרומה ודאי טהור דספק דרבנן הוא וגם אין בו דעת לישאל אי פלט האו לא (עיין מ"ש פ"ג דטהרות) א"כ לחטאת נמי טהור דהא קי"ל כל ספק טהור לתרומה טהור לחטאת לקמן פ"ח מ"ב ומ"ט דת"ק דמחמיר בנטמאה. ולכך נראה דהא דלחשיב הר"ש והר"ב ספק טמא תפלוט לאו דוקא דקרוי' לודאי הוא דלהכי נקט קרויה שרגילות אוכלין לפלוט וכ"כ להדיא מדברי הרמב"ם בפירושו ובחבורו שלא הזכיר לשון ספק בזה אלא שילפוט סתם משמע שודאי יפלטו וא"כ כדפי' דבאין ראויין דבעלי ברובא אלא משום חומרא דמי חטאת אמרין. אבל בעלי הכל דאיכא למיתלי שערין לא פלטו כשרין אלא משקין דאחו טמאין ומטמו לטהורים מדרבנן אסור ור' יהושע דמחמיר בתרויהו דחשיב חומר מי חטאת כמו אסור מדינא ולטעמי' אזיל דמחמיר עפי' במי חטאת לקמן פ"י מ"ב ובסוף הפרק: והרמב"ם גורם ברשא שהטבילה במים הראוין לקדש מקדשין בה. ולכאורה קשה מאי קמ"ל. בשלמא אם אינם ראויין שאל תפלוט מערבין אין ראויין קמ"ל דלא חיישי' לה אבל בראויין מאי קמ"ל. ונראה משום דאמרין לקמן מ"ה אין מקדשין אלא בכלי והמים הבלועין בקרויה אינם בתוך כלי ולא נתקדשו ובשפלוט הרי נתערבו שאין מקודשין במקודשין. קמ"ל דהבלועו השיב כמו תוכו דבעל אגב תוכו. אבל נטמאה אין מקדשין בה אט"ס שהטבילה הבלועין לא פטרו דהא הסקה בעינין שיגעו במי מקוה והבלועין הא לא נעמי. אבל סברת ר' יהושע דלחמ' אם מקדש בה בתחלה אף בסוף יקדש. ז"ע דהא לא דמי דכסוף הא בעי נעמי. ובפי' הרמב"ם כחז דלר"י הבלועין נמי טהור ז"ע:

בין כך ובין כך לא יאסוף. הרב פי' דמשקת מילתי' דר' יהושע היא ותמה תוי"ט. ואפשר מה שדקאו לזה הוא משום דלא מלתא כהפא נפשה היא א"כ עדיין לא בילה ר"י דעתו אי תרויהו לקולא ס"ל או לחומרא ומיהו לפי' המפרשים י"ל דפשיטא דס"ל תרויהו לחומרא דמשקין לר"י ברפ"י דמחמיר עפי' חטאת: לא יאסוף. ט' הרב דחיישי' שמה תפלוט. וז"ל כדפי' לעיל דלאו ספק ממה שאין כיון מדאוריתא אפילו אם תפלוט ככלי כרובא אי לאו חומרא דמי חטאת ונכסף

ד שופרת תמים כ
יפסא ויפסל יי
גזא

חלופי גרסאות
פ"ד שופרת שחכה כ"ג
גני' סכסכה :

אליהו רבת

ד שופרת שחכה ר א
לחמאת ר א
יפסל מיד . כגון שחכה
מתחומר ואפי' דכחומר
לא נחמא וכו' חמכה
חמכה לש חמא מ"ט
משום מעלה חמאת
מתוקין לה כמחא לחמא
אפי' עבילה ופי' לעמח
כי היכי דליהו טבול יום
ואפי' דרי' פכר ככל ארזי'
לעמא טמא מת ולא מדרס
שאינו מדף (לקמן רפ"י)
הייט שאינו מדף עמא
מדרס אכל לעמא טמא
מת כמנע טמא כדפריש
בחוסיפא עמא דרי'
שלא מדשו טמא בחמאת
ואחר אפי' חגיגה דף כג'
שלא חמיו קודם חמא
מושב כלומר לא חמיו
קודם שאינו רחוי לעמא
מושב בשום מקום שאינו
מיוחד לשיבה כפרה נמי
לא חמיו שיהא מטמא
מושב ואליהו דרי' דקסבר
אפי' דכמה מעלות עמו
כפרה מ"ט לחמ' כס
טומאה חדשה שאינו יטול
לסיות כלל כאותו דבר
חמא טמאה לא חמיו
כפרה וחייו דקאמר ר"א
אינו מדף לעמא מדרס
הואיל ואינו רחוי למדרס
אבל לעמא כמנע כעמא
מת מתוקין ליה לעמאה
לחמא הואיל ואינו לעמא
טמא מת חדשו כה לעמא
שאינו נוגע במה כנוגע
במה . ודבן סכרי חף
שאינו רחוי למדרס עמו
מעלה כפרה לעמא מדרס
הואיל קנה לרי' מתוקין
לה לחמא כמחא טמאה
מת וחייו עבילה ופי'
לעמא עד לכריא :

אלכה כר' והשע: ד שופרת. של קנה: שחכתה. תקנה לשום
בה מי חמאת או אפר חמאת. אפילו חמכה חבר שאינו חסוד על
הטומאה: ר' אליעזר אומר יטבול מיד. ואיכא הכירא.
דפר' נעשית בטבול יום. משום דכלים הנגמרים בטורה לריבין
פבילה לקודש. שמה נשאר בכלי רוק
היוצא מפיו של עם הארץ ועדיין הוא
לא נשעת גמרו של כלי ומטמאו .
ואפי' דטומאה זו אינה לריכה
הערב שמש אלא עבילה בלבד. מכל
מקום איכא הכירא משום דלגבי
פרת חמאת עשאוה כטמא מה בשביעי שלו. ומטמא אדם וכלים.
ואי איתא דפרה היתה לריכה הערב שמש. גם היא היתה
לריכה: ר"א יטמא ויטביל. דבענין אחר ליכא הכירא כיון
דכלים הנגמרים בטורה לא בא הערב שמש לקדש. והלכה
כר'
התם בהדיא. וכי תימא ח"כ הייתי אומר לתרומה עבילה מיהא צביא. וי"ל לריכה למטעמי בהכי. דח"כ תימא בהדיא לריבין
טבילה לתרומה. והערב שמש לקדש. ע"כ. ומ"ש הר"ב דלגבי פרת חמאת עשאוה כטמא מה בשביעי שלו גמרא שם
וכשמוזה ביום סו'. מזה ואח"כ טבול. כמ"ש הר"ב בסוף מילתין: ר"א יטמא ויטביל. פירש הר"ב דבענין אחר ליכא
היכרה

מקודשים (ב: ד שופרת ב: שחכתה) רבי אליעזר אומר יטביל מיד (כה). רבי יהושע אומר יטמא ויטביל

ד שופרת וכו'. ובערוך בערך שופרת פי' שופרת שחכה לחמאת
פי' קנה הלול מתוקן להדליק בו אש של פרה וי"ל שיש
לו ספק מלך אחד שמתוקן להסיס בו אפר פרה פ"ב :
ר' אליעזר אומר יטביל מיד ואם כנס לתוכה מי העלת או אפר
העלת עד שלא יטבילה פלוגתא בתוספתא ר"ש מטמא
וחכמים מטמאין: בפ"י רע"ו מ"מ איכא הכירא משום דלגבי פרת
חמאת עשאוה כטמא מה בשביעי שלו ומטמאה אדם וכלים ע"כ. פי'
דחמכה ומעבילה טעוין עבילה כך פי' הר"ש ז"ל וכתבו תוס' ז"ל שם

מקשי הכי. אבל איזה ס' ל דאף כשהיא חדשה וגם טורה.
אפי' חיישין לפליטת מים הפסולים לקידוש: (ב: דברי ת"ק
היא. וה"ק דוקא לשאוב בה מים הראויין לקידוש שרינן
בירשא. ולא חף שחפוט לתוך המים הסכרין לקידוש ממה
שנבלע בה ממי הטבילה. אמרין דעמתי' הו' נשעת עבילה
שהמים שנשארו ממי הטבילה בלעוין בתוך הכלי והיו שאובין
לקידוש. וא"מ ח"כ למח לריך לנגב נומא גם בזה לדעת'
עלוי' לקידוש. י"ל הכא שאני דח"א בלעוין אחר. אבל בטתן
לתוך הקרוי' שנחנכו מים שכבר נחקדשו באפר. אז אפילו
טפה א' פוסלת [לוקמן רע"ט]. וא"ת אפילו לא הטבילו הקרוי'
החדשה. הו"ל לאסור כן לכתחלה. משום פליטת סרף גופה.
מים הראויין לקידוש לתסור מה"ס. וי"ל דלכתי פירשו רבותינו
גם בטתן לתוכה מים מקודשים. לבעל הטפה הראויה בתוך
המקודשין כבר במשום כמו בנתערב מי טבילה במים הראויין
לקידוש. וי"ל הסס לאו משום ביטול גירסא. אלא מדח"ל כשאב
גם הן לשם חמאת. וכת"ש לעיל: (ב: של קנה: ב:)
שחכה ממחומר. והאליא כל מוח שבתוכה. דאז מחשבת כלי
לקבל טומאה [כלים פ"י]. מיהו ח"ל שחכה ע"ה ממחומר
דח"כ לא היה פליג ר' יהושע שיהא לריך לעמאה. דהרי בל"ז
טמאה היא ככל כלי ע"ה. ואפילו הו' החמכה חבר. כל שלא
הו' עקור לחמא כל כליו טמאים לחמאת [במגיגה פ"ג מ"ג].
אלא מייירי שחמכה חבר העקור לחמאת. ומקנה לשום לתוכה
אפר חמאת. והרי כל הכלים שנריך לאפר חמאת לריך שיהיו
טב"ו. כדי להוציא מלבן של לדוקים [כרמ"ס פ"ה דפרה]. ולפי
מה דקיי"ל כר' יהודה [מ"ה]. מלי נמו מייירי שחמכה הע"ה
ממחומר לשם קטרת חמאת. והרי הכל נחמא על טהרת
החמאת [באהלות פ"ה מ"ה] (א: ב: דח"א דכלי זה טהור הוא.
אפי' מ"מ כל כלי חדש שנמנר בטורה. אם ילנה להשתמש בו

ובספק אין להחמיר. אלא קרוב לודאי שחפוט דרגילות הקרויה
לפלוש וכו'. וי"ל הא דקתני לא יאסוף לאו לית ליה חמאת
לפשיטא דמיהי ליה העגלה ואפילו נגיב מים
וחמא משמע דמיהי כדאמרי' עליה מ"ט טהרות אלא הכא
בתקנתא לא חיירי:
ד ר"א אומר יטמא ויטביל. נראה דוקא לכתחלה מחמיר
ובדיעבד אם נתן לתוכה מי חמאת בטבילה בלא טומאה
לא פסל וכן משמע בתוספתא דהניח חמכה לחמאת
וכנס לתוכה מי חמאת עד שלא יטבילה ר"ש מטמא
וחכמים מטמאין ע"כ. משמע דוקא עד שלא יטבילה
פליגי. הא אם הטבילה ולא טמאה לכ"ט טהור. ומתני'
לעיל בקרויה שהטבילה דאמר מקדשין בה עד שחמא
משמע שקודם עבילה לא נטמאה כמ"ש הרב שם
שלא נטמאת מעולם ואמאי מקדשין בה לכתחלה.
התם מריבא דאיירי והכא משום מעלה: ומ"ש הרב
דלגבי פרת חמאת עשאוה כטמא מה בשביעי שלו
הכי איתא בנ"מ' כמ"ס הניגה. ולא אמרו סתם
עשאו כטומאה לדוריתא משום דאיכא טומאות
לדוריתא שאין מטמאין אדם וכלים כגון כל
מגעות עשאוה לגמרי כטמא מה בשביעי שלו
לאחר שהיו עליו. וא"ת ח"כ עבילה נמי לא
ליכשי שהרי הוזה קודם עבילה. תירצו התו' במגיגה
דשמי טבילות יש אחת לפני הוזה ואחת
לאחר הוזה. כ"כ התו' כאן ובמגלה דף כ'
וכ"כ הר"ש וברא"ש

קדוש מי חמאת. והכי תנן לקמן: ר"א יטביל מיד.
פי' הר"ב ואיכא הכירא כו' דכלים הנגמרים כו' ועדיין הוא
לח. דרוק אינו מטמא יבש. כדתנן ברפ"ו דגדה ופי' הר"ב
שם בחגיגה [פ"ג משנה ב]. ומ"ש הר"ב דטבילה זו ח"כ
הערב שמש. גמ' דחגיגה [דף כ"ג] ופי' החוס' מדלח תנא
הערב שמש. וי"ל לריכה למטעמי בהכי. דח"כ תימא בהדיא לריבין
טבילה לתרומה. והערב שמש לקדש. ע"כ. ומ"ש הר"ב דלגבי פרת חמאת עשאוה כטמא מה בשביעי שלו גמרא שם
וכשמוזה ביום סו'. מזה ואח"כ טבול. כמ"ש הר"ב בסוף מילתין: ר"א יטמא ויטביל. פירש הר"ב דבענין אחר ליכא
היכרה

מלאכת שלמה
בחגיגה עשאוה כטמא מה כו' שלו כלומר לכתר הוזה וכי תימא ח"כ
עבילה לא ליכשי איכא למימר דאף לאחר הוזה כשי עבילה כדפרש'
בפרק שני דמגיגה דשני עבילות יש אחת לפני הוזה ואחת לאחר הוזה
ע"כ. ועיין במ"ש לקמן ס"פ בחרא כמס תוס' ז"ל:
ר' יהושע אומר יטמא ויטביל. ובכך איכא הכירא שירא לנדוקים
שהפירש נעשית בט"ו שהרי יטמא אותו טומאה גמורה
האריכה הערב שמש וכלא שחמטו בה טבולת יום הוי היכר יפה דבענין
אחר ליכא הכירא וכו' כדפי' רע"ו ז"ל:

ישראל תפארת ביין
(א) והר"ב כאן כתב דמייירי שתקנה לשום לתוכה האפר או מי חמאת
משמע מדכריו דאף למי חמאת לריך שיהי' טב"ו דוקא. וק' הרי
במשנה ה' לקמן אמרין בפירוש דאפילו בכלי נגלים ואכנים מקדשין.
והרי הנך מדאמקט' ח"א שיהיו טב"ו. ואי"ל דדוקא הכלי שמקדשין
בו המים בהאפר שרי שחמקט'ו. אבל הכלי ששואבין בה המים לחמאת
לריך שיהי' כלי שמקט'ו. ליתא. דמ"ש זו מוז. ורזו בפירוש תנינן
שהתיקנות שאבו המים בכוסות של אבן [כפ"ג מ"ב]. גם אי"ל דהר"ב
ס"ל דאף דרשאי ליקח להאפר או לקידוש גם כלי שמקט'ו. ע"כ כל
שלוכה כלי שמקט'ו. לריך שחמטו ויעבלו כדי שיהי' טב"ו דוקא.
עכ"פ

דח"ל מי פירות דלא בטלו [כניס'ט]. וא"כ אפילו ליתן לחוכן רק
מיס הראויין לקידוש לתסור מה"ס. וי"ל דלכתי פירשו רבותינו
גם בטתן לתוכה מים מקודשים. לבעל הטפה הראויה בתוך
המקודשין כבר במשום כמו בנתערב מי טבילה במים הראויין
לקידוש. וי"ל הסס לאו משום ביטול גירסא. אלא מדח"ל כשאב
גם הן לשם חמאת. וכת"ש לעיל: (ב: של קנה: ב:)
שחכה ממחומר. והאליא כל מוח שבתוכה. דאז מחשבת כלי
לקבל טומאה [כלים פ"י]. מיהו ח"ל שחכה ע"ה ממחומר
דח"כ לא היה פליג ר' יהושע שיהא לריך לעמאה. דהרי בל"ז
טמאה היא ככל כלי ע"ה. ואפילו הו' החמכה חבר. כל שלא
הו' עקור לחמא כל כליו טמאים לחמאת [במגיגה פ"ג מ"ג].
אלא מייירי שחמכה חבר העקור לחמאת. ומקנה לשום לתוכה
אפר חמאת. והרי כל הכלים שנריך לאפר חמאת לריך שיהיו
טב"ו. כדי להוציא מלבן של לדוקים [כרמ"ס פ"ה דפרה]. ולפי
מה דקיי"ל כר' יהודה [מ"ה]. מלי נמו מייירי שחמכה הע"ה
ממחומר לשם קטרת חמאת. והרי הכל נחמא על טהרת
החמאת [באהלות פ"ה מ"ה] (א: ב: דח"א דכלי זה טהור הוא.
אפי' מ"מ כל כלי חדש שנמנר בטורה. אם ילנה להשתמש בו

משנה אחרונה
דח"ל מי פירות דלא בטלו [כניס'ט]. וא"כ אפילו ליתן לחוכן רק
מיס הראויין לקידוש לתסור מה"ס. וי"ל דלכתי פירשו רבותינו
גם בטתן לתוכה מים מקודשים. לבעל הטפה הראויה בתוך
המקודשין כבר במשום כמו בנתערב מי טבילה במים הראויין
לקידוש. וי"ל הסס לאו משום ביטול גירסא. אלא מדח"ל כשאב
גם הן לשם חמאת. וכת"ש לעיל: (ב: של קנה: ב:)
שחכה ממחומר. והאליא כל מוח שבתוכה. דאז מחשבת כלי
לקבל טומאה [כלים פ"י]. מיהו ח"ל שחכה ע"ה ממחומר
דח"כ לא היה פליג ר' יהושע שיהא לריך לעמאה. דהרי בל"ז
טמאה היא ככל כלי ע"ה. ואפילו הו' החמכה חבר. כל שלא
הו' עקור לחמא כל כליו טמאים לחמאת [במגיגה פ"ג מ"ג].
אלא מייירי שחמכה חבר העקור לחמאת. ומקנה לשום לתוכה
אפר חמאת. והרי כל הכלים שנריך לאפר חמאת לריך שיהיו
טב"ו. כדי להוציא מלבן של לדוקים [כרמ"ס פ"ה דפרה]. ולפי
מה דקיי"ל כר' יהודה [מ"ה]. מלי נמו מייירי שחמכה הע"ה
ממחומר לשם קטרת חמאת. והרי הכל נחמא על טהרת
החמאת [באהלות פ"ה מ"ה] (א: ב: דח"א דכלי זה טהור הוא.
אפי' מ"מ כל כלי חדש שנמנר בטורה. אם ילנה להשתמש בו

הכל כשרים לקדש חזק
מחשיו יחול מן המגפה וכו'
ענה קלו יבשות עב ערבים
ג יבשלו תרומות פלא
הא מני עס פ"ו כ"ג .

ראשון לציון

ד ח"ט ד"ט הכל כשרים
לקדש כ"ו דלמחר
כפרק ט"ק בקלפי כל
הפרשה כולה משמע (מקרא
זה) מוליא כ"ו תיבות מקרא
זה ליתא כה"ט גלפני :

משנה אחרונה

והראש"ש בסוף מכליתין.
והוא דלמרי' עשאה
כע"ז מת לפני שיהא
טעון הערב שמש בני
דינחא לטמא שרן דהוי
עמא דלוריתא וכל
עמא דלוריתא בעי
הערב שמש. ומפיקא
כמי בעי למירא התם
בגמ' דעשאה כטמא
שרן אלף דמיימי התם
ברייתא דלשופרת וו
מעמחא אדם החותכה
ומטבילה ואי כטמא
כשרן הוי אינה אלף
רשין ולא מעמא אדם
ולכ"ו אמר עשאה
כטמא מת כלומר
כאלו נעשה כמת דעשה
אב לטמא אדם. ולאו
דוקא כהך דהכא עשאה
כטמא מת. דלפילו
כלים טהורים לגמרי
ורחויין ליעמא כמת
עשאה כאלו נעשו כמת
בדלקתן רפ"י דלפני
ברחין ליעמא כמת
לגמין היטב ונבטע
לכ"ע מעמחין את
הטהור החטאת ונגין
של חטאת שנטע בשל
תרומה עמא כדתנן
פ"י מ"ו :

הכל כשרין לקדש חזק
מחשיו. וכל
הפסולין לקדוש פסולין
לנילווי. והמב"ס פ"ו
מה"ס המשום דמילוי
וקידוש בהדרי כתיבי
וכאן עליו מים חיים אל
כלי משמע בכלי שמילא
בו דהא מהכא אמרי'
לקמן דלחין מנלחין אלף
בכלי דמיינו דינו כמו
קידוש :

היכרא כיון כ"ו לא בעו הערב שמש לקדש. וכ"כ הר"ם .
וכלומר שחף על פי שחטאת עשאה כטמא מת לטמא אדם.
כיון דגם לקדש חזק צו הערב שמש. חזן הלדוקים מרגישין
בכך. דהך חומרות כולו מדרבנן. והרגשת הלדוקים תהיה
במה שאנו מטמאים במקום אחר עד
שיעריב שמשו. וכדפרישנא בפ"ג (וישביל כו) הכל
משנה ז' (ד"ה ויטמאום). ולפיכך
כשאין לריד הערב שמש חף לקדש.
לא ירגישו כמה שטעביו ג"כ חזן מלכיון הערב שמש :

הבר כשרים לקדש. לר"י לחתויו קטן. לרבנן לחתויו אשה.
גמרא פ"ק דערכין דף ג' ועיין מ"ט פרק בתרא
ולכא למדרש איפכא. איש ולא אשה. טהור ואפילו קטן.
מקרא זה מוליא מיד משמע מקרא שלפניו. רש"י פ"ח דיבמות
מקרא שלפניו דדוקא בבכ"ו: **לקדש**. לשון הר"ב להשליך

מלאכת **שלמה**
הכל כשרין לקדש. והכל לחתויו אשה וקטן ולענין הזה חזן כמ"ט בתרא
דמלכתין דהוי איפכא דאשה פסולה להיות וקטן כשר להיות וכתבו
חוס' ז"ל שם בפ"ו ט"ק בקלפי הכל כשרין לקדש פי' רש"י ז"ל המים על
האפר ובמסכת פרה כמת דוכתי משמע שהו ונתנין האפר על המים
והא דכתיב ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל
כלי דמשמע מים על האפר יש לפ' ונתן עליו כשכילו יתן מים חיים אל

כר"י: הכל כשרים לקדש. כל הטורים כשרים להשליך
האפר על גבי המים. ואפילו נשים. דכתיב גבי אסיפת אפר
פרה. ואסף איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה.
ודרשין איש להכשיר את הזר. טהור ואפילו אשה. והניח.
מי שיש צו דעת להניח. פרט
למחש שטהר וקטן שאין צהן דעת
להניח. ובתרא (אסיפת אפרה)
כתיבא. קד עבודה דקדוש. ואין
עבודה מפסקת ביניהם. למדנו שכל הכשר לאסיפת אפרה כשר
לקדוש

משנה י'. ומ"ט הר"ב כדדרשין איש להכשיר את הזר כו'.
דלמחר כפרק ט"ק בקלפי [דף מ"ג] כל הפרשה כולה משמע
דף ע"ב. ולהכי דרשין להכשיר את הזר. להוליא משמע
האפר ע"ג מים. ע' בפ"י הר"ב בפ"ק דתמורה מ"ה ומ"ט
שם

כלי אדרבה משמע שהמים נוגעים בכלי והאפר נתן עליהם מלמעלה ע"כ:
וכן בתב"ב ג"כ הרמב"ם ז"ל בר"פ ע"ו דלכות פרה אדומה וז"ל ונתנית
אפר הפרה על המים הוא הנקרא קידוש המים והמים האלו שאתן עליהם
האפר הם הנקראין מי טהור ומים מקודשין והן שפראן הכתוב מי נדה
ע"כ: בפ"י רעז"ל ודרשין איש להכשיר את הזר טהור ואפילו אשה
אמר המלקט פי' רש"י ז"ל שם בימות איש להכשיר את הזר מאוס לעיל
מיניה

תפארת ישראל

בועז
עב"פ אי יומא כהר"ב דלחין חילוק בין מי טהור לאפר חטאת דבשניהן
כשיראה להשתמש להן בכלי המקדש. לריד שיהי' עב"ו דוקא. דהיינו
שימחאו ויטבולו. וישתמש בו קודם הע"ש. אי"כ א"א כלל ששתמש
בכלי לחטאת. דהרי כ"ח שנטמא לא מהני לו חו טבילה [בשבת
דפ"ג]. וא"כ הריך נפירם משחטו ברוש פרוקין וכמה דוכתי בש"ס
דלמרינן בפירוש שלחן חרות וזכר כ"ח לחטאת. ואת"ל כמ"ט
לעיל (פי' א') דגם כ"ח שרי לאפר. עכ"פ ק' לריבוי הר"ב דר"י
אריד' דלעיל במשנתו כ' דלר' יהושע להכי לא שרי לכתולה לשים
מים שיראה לקדש. לתוך קרויו'. דחיישין שמה יפלוט. וק' הרי כל"ו
לר' הרמב"ם א"א שיקדש בקרויו'. דהרי קודם שנטמאת סומאה דלוריתא
בכל הכלים אסור לקדש. ולאחר שנטמאת. גם לת"ק אסור לקדש
בקרויו'. אע"ב דדוקא כאשר החטאת שהקפידו הלדוקים בנוטה לומר
שכשריבי שמש היתה נעשית. להכי תקנו חז"ל להוליא מלכין של לדוקים
דגם אפר גופה תעשה בעב"ו דוקא. אבל במי חטאת לא גמור. מדרב"ס
מוכח לעין כל שא' כדבריהם. כשהלגנו באפרה. להכי חף דקיימא לן
דלמלאות ולקדש ולהוות כולן בני כשהן עב"ו. אש"ה רשאי ליקח גם
כלי שהוא טהור גמור. כגון כ"ח חדש או כלי גללים ואבנים וכדומה.
והנה הרמב"ם חף שפירוש השנה הכא כתב כהר"ב. דלמרינן הכא
זקנתו חזר בו כחיבורו [בספ"א דפרה] כתב בפירוש דרק אותו כלי
דיו משנתנו שחף שפופרת לשום לחוכו אפר חטאת. ורק בפ"ו [ה"ג]
שאמקט"ו. ש"מ דס"ל להלך בין כלים שצריך להאפר. היא לריכה
ורק בפ"ו [ה"ה] כתב שגם למלוי ולקידוש והוי' רשאי ליקח כלי עב"ו.
לפ"מ דכל כלי שצריך להאפר הרי' לריד שיהי' רחוי לקט"ו. כדי שיהי'
בו היו מקפידין שיהי' מאבן חף שכלי אבן מדלמקט"ו א"א
הי' בו הוכחה שלא כדעת הלדוקים. מדהי' הוא עצמו עב"ו. להכי
הא עדיף ליקח כלי שאמקט"ו כלל:

ד וא"ת לפ"ו למחן דס"ל לעיל [פ"ג פי' מ"א] דמני לן כשעמחו להכין כסמיכות ידים.
א"כ הערב שמש [כרש"י ביה דח"א]. וכן מוכח נמי מלקמן [פי"א מ"ה] דקאמר כל העשון ביאת מים מד"ס. מותר מיד כתרומה
וקדשים לאחר שטבל. מדא"כ הע"ש. וא"כ לר' יהושע דקיי"ל הכא כותחי' לגבי ר"א דשמותי הוא. היכא בני לן התם כשיטמאוו כסמיכות
ידים שא"כ הע"ש. ומה העולו הכמים בתקנתן. ואת"ל דהא דקאמר הכא ר' יהושע יעמא ויטבול. לאו שיטמאו סומאה דלוריתא. אלא כי
התם שיטמאוו כסמיכות ידים. ואט"ג שבין זה או זה הו"ל כטמאה מדרבנן א"כ הע"ש. אש"ה הי' מלכין של לדוקים. מדלא שמוכו על
טמאה דמילא. וגרמו טמאה מה שלא היו לריכיס. כזה נפירם שאין אנו חוששין לדבריהן שצריכין טהור גמור. ולעולם גם הכא כטמאה
דרבנן טמאהו. ליתא. דהרי בש"ס [הניגה כנ"א] קאמרי' דחי כשתחך ע"ה את השופרת ל"ל לר' יהושע דמריד שיטמאו בידים. הרי
שמה וקאי. ומאי קשיא. הרי הך טמאה דקאי בה. היא טמאה ממילא. אבל ר' יהושע מריד להכירא לדוקים שיטמאוו בידים. גם אי"ל
דדוקא לעיל בפ"ג שבהן טהור לגמרי הוא. איכא שפיר היכרא כשיטמאוו בידים. אבל הכא שפיר מקשה הש"ס דחי כשתחכו ע"ה
כבר נטמא הכלי. ואין כלן היכרא בשנטמאו בידים. ליתא. דהרי הלדוקים גם טמאת כלי שחטכו ע"ה. טהור גמור הוא. ואיכא שפיר
היכרא בשנטמאו בידים. אולם ל"ל דהרי כל"ו קשה דברי הרמב"ם אהדרי. שהרי כתב [כרש"ט מה"ט"ו] לכיון דהאובל אוכלים עמאום
או שותה משקין עמאום. והכא ראשו ורובו כמים שאובין. או כנפלו ג' לוגין שאובין על ראשו ורובו כולן עמאום מד"ס. לפיכך מיד שטבלו
טהורים וא"כ הע"ש. וכן כתב רבינו בפירושו במכליתין [רפ"ט] דלכל טמאה דרבנן א"כ הע"ש. וק' והרי רבינו ככבודו ובעלמו כתב [בש"י
מה"ט"ו]

ר"י מבשר בקטן מ"ה ט"ז
ה"ב בבל ה"ב"ט ט"ז
ה"ב ק"ק דומה ט"ה ט"ז
ש"ן ט"ז מ"ה ט"ז ט"ז ט"ז

תוספות חדשים
ד' תו"ט ד"ה ופוסל
באשת ופי' בתוספת
דיבמות דף ע"ג אהבו
דקרא יתירה קרינה
(הלא"ש) ול"ע :

אליהו רבה
חזן מחרש שוטה וקטן.
ובענין פסול תמוס ספק
על כדתיב בתוספת
עומד קדומו פסול מפני
שהוא ספק על והעל
פסול מלקדש. אהדרויגוס
קדומו כשר וכי יאודה
פסול מפני שהוא ספק
אשה ואשה פסולה מלקדש :

משנה אחרונה

חזן מה"ש. פי' הרב
דדרשין איש להכשיר
את הור טהור ואשילו
אשה והכי אמר כפ'
טרף בקלפי דף מ"ג
דמשמע מוליא מיד
משמע וכיון דבקרר
קדוש כתיב כהן אחי
האי איש להוליא דאשילו
זר. ואיכא למידק
דכתיב דלתיב להוליא
להכשיר זר מ"ג מ"ג
לאפקי קרא משמטי'
דאשה כשרה דתמשעות'
קרא איש ולא אשה
וגימא טהור להכשיר
את הקטן ואשה פסולה
דאיש כתיב. ופ"ל דכי
היכי דאיכא למימר איש
ולא אשה בר"מ איש
מפקח וימא עפי
להכשיר אשה דוהניח
משמע שיש בו דעת
להניח. אש"ג דוהניח
באסיפה כתיב ילפי'
קידוש מיני' כתיב'
הרב דבדלדי כתיבי .
והיא דלא דרשי' ואסף
שיש בו דעת לאסוף .
נראה דגבי והניח
כתיב במקום טהור
משמע שיש בו דעת
להכין בין טהור לטמא

סס. וכבר רמזתי זה לעיל ספ"ד : קטן . עיין בפרק בתרא
מ" : רבי יודה מכשיר בקטן . פי' הר"ב דלא איתא
כו' לכתוב ולקח לשון יחיד וכו' מתי ולקחו דאשילו הנך דפסולים
כו' כגון קטן . והא דמכשיר עפי בקטן . מבשרה ושופה . י"ל

משום דחייב לכלל דעת . תוס' פ"ד
דיומא דף מ"ג . ובגמ' ורבנן אי
כתב ולקח ונתן . ה"א עד דשקיל
חד ויהיב חד דאחיו דשקיל האפר
ימנהו אל המים . כתב רחמנא ולקחו .
ואי כתב רחמנא ולקחו ונתנו ה"א

עד דשקיל תרי ויהיב תרי כתיב רחמנא ולקחו ונתן .
ונתנה אש"ג דכל התורה כולה בלשון זכר נאמרה .
ואש"ה לא ממעטינן אשה לאלא היכא דכתיב איש בהדיא (כמ"ס בת"ז פ"ד
דז"ק) י"ל דשחתי הכא מדשני קרא דבדוריה ולקחו לשון רבים . והדר כתיב ונתן לשון יחיד . להכי דרשינן ולא ונתנה
תוס' דיומא (שס ד"ה ונתן) : ובאנדרויגוס . אבל שומטוס אשילו ת"ק פסול ליה מפני שהוא ספק ערל כדאמר
בפ' הערל * [לענין תרומה] (עומטוס שקדש קדומו פסול מפני שהוא ספק ערל) וערל שקדש (קדומו) פסול . דס"ל כר"ע
דמרבא ערל כטמא (בר"פ הערל) לענין שאמור לאכול בתרומה * [מדכתיב] (ויקרא י"ג) איש איש מזרע אהרן והוא לרוח או זב .
ומדרכי [לענין תרומה] גבי טמאים ש"מ דכי הדדי נינהו והא דלא קתני ת"ק (חזן) מטומטום . י"ל אין למדין מן
הכללות אשילו במקום שנאמר בהן חזן . ונתנה חזן מחש"ו . ושייר ערל וטמא וטומטום . תוס' (שס ד"ה הכל) ועיין בפרק בתרא
משנה י' . שסס יש לי מקום להאריך בזה בס"ד : ה' * [בבב] הכלים מקדשים . כתב הר"ב בין של עין וכו' . כ"כ הר"ס .
וכלומר

לקדוש : ר"י מבשר בקטן ופוסל באשה . דאם איתא דכל
הכשר באסיפה כשר בקדוש . לכתוב ולקח לשון יחיד
בקדוש כי יהיב דכתב ואסף ל' יחיד באסיפה . מתי ולקחו
דאשילו הנך דפסולים התם . כשרים הכא כגון קטן . אבל אשה
לא דכתיב ונתן ולא ונתנה :

חזן מחרש שוטה וקטן (כ"ה) . ר' יהודה
מבשר בקטן . ופוסל באשה
ובאנדרויגוס (כ"ט) : ה' בכל הכלים
מקדשים

דאזי למעטוי טמא פשיטא דהטאת קרייה רחמנא ע"כ פי' לפירושו דאמרי'
התם כפ' טרף בקלפי כל הפרשה כולה יש משמע . מוליא מידי משמע ויש
משמע ממילא פי' שאינו מוליא מיד משמע אחר אלא עומד במקומו
ואינו מוליא מכלל משמע מקרא שלפניו ולפי סדורו יש לך להניין מי הוא
המוליא מכלל תבדו ומי משמע מיהו והתם דריש לכולה אבל איך
יכול לחזו דרך אחד לכל המקראות שיהיו כולן מוליאין זה מיד זה זה
כולן מתקיימין ושין זה אחר זה ע"ש עוד דאין להאריך כאן :

חזן מחש"ו . ר' יסמעאל ס"ל בתוספתא דמש"ש שקדשו ואחרים רואין
אותם קדושים כשר וה"ג אם הוו ואחרים רואין אותם הוואתם כשרה :
ופוסל באשה . דאם איתא וכו' לשון ר"ע ז"ל אמר המלקט והיינו נמי
טעמא דפוסל באנדרויגוס מפני שהוא ספק אשה : עוד
בסוף פי' ר"ע ז"ל אבל אשה לא דכתיב ונתן ולא ונתנה אמר המלקט
פי' דונתן קרא יתירה הוא ורבנן אי כתב רחמנא ולקח ונתן ה"א עד
דשקיל חד ויהיב חד פי' הוא גופי' הגדרה . ומה שתמאל בר"ל כפ' לולב
דשקיל כתב רחמנא ולקחו ואי כתב
רחמנא ולקחו ונתנו ה"א עד דשקיל שרשי' ז"ל פי' שני תלמי אפר ופי'
תרי ויהיב תרי כתב רחמנא מים לא נמי' ז"ל וגם איןבו טעם לע"ד :

שלמה מלאכת

ולקחו ונתן דאשילו שקיל תרי ויהיב חד הכי אמרינן שם בפרק טרף
בקלפי והתם אמרינן מו בגמרא ולקח אוזב וטבל במים איש טהור הכתוב
בהואת מימיה שהיא עבודה שאחר הקדוש לרבנן דאמרי הקדוש נעשה
באותם של אסיפה ובאסיפה כתיב איש טהור דהיינו זר ואשה על כרחין
איש טהור דכתיב בקרא דולקח אוזב לאו לאכשורי זר ואשה להוות
ולמפסול קטן ולהיו משמע ממילא דא"כ לשתוק קרא מיניה וכתוב
ולקח אוזב וטבל במים והוא ואחא ידענא דבהואו דלעיל מיניה קאי
וכי כתיב למידק איש ולא אשה על כרחין משמע זה מוליא מיד משמע זה
טהור דכתיב בקרא להכשיר את הקטן דפסולה בקדוש ולר' יהודה דאמר
אשה פסולה בקדוש וקטן כשר אתה האי למימרא איפכא איש ולא
קטן טהור להכשיר אשה דע"כ ליכא למימר דמשמע ממילא דא"כ לשתוק
קרא מיניה ועל כרחין דר' יהודה דפוסל באשה לקדש ומכשיר בקטן
לענין הוואה ס"ל איפכא דאשה כשרה להוות וקטן פסול ופריך התם והא
מתני' דהכל כשרין להוות חזן מטומטום וכו' דלקמן בס"פ בתרא ולא
פליג ר' יהודה ומשני כיון דאמר מר כל הפרשה כולה משמע מוליא
מיד משמע ומשמע ממילא ע"כ פליג דהא לא מלית למימר דהאי דמשמע
ממילא הוא דא"כ לשתוק קרא מיני' וכתבו תוס' והר"ש ז"ל דבהדיא
אשבת בתוספתא דר' יהודה מכשיר לקטן להוות דתניא הכל כשרין להוות
חזן מחש"ו ור' יהודה מכשיר בקטן ולע"ד ל"ע דאדרבה היה בעינן
למימר

ישראל תפארת יכין

ואשילו אשה עבד ואנדרויגוס : (כה) וה"ה למלו מים פסולים
(גמ"ס פ"ז מפרי ה"ב) . ואש"ג דלעיל [פ"ג מ"ג] קודש הקטן . התם
לא הי' לריך הוואה מדינא רק למעלה בעלמא . מיהו ההואה
בעלמא לכ"ע כשרה ע"י קטן [כפ"ג מ"ו] : (כט) אבל שומטוס
לכ"ע פסול . כהוא ספק ערל . ורק אנדרויגוס מדעלמא
בחזן

ומ"ש הרב דכל הכשר באסיפה כשר בקדוש דכתרי' כתיב . ולא אמרי'
אלא היכא דמוכח קרא כגון באסיפה דכתב איש טהור דיתירה הוא ולא
לכהוליא אתי והכא בקידוש ליכא לישנא יתירה : ובאנדרויגוס . וכתבו התו'
ע"כ ולקמן כפ' בתרא תנן הכל כשרין להוות ומפרש כפ"ק דערבין הכל
לחתיי ערל ודלא כר"ע ומדכשר בהואה כשר נמי בקידוש ותמה תו"ט שם דא"כ
סחרי משניות אהדי . והעלה דאין ה"ג דמשניות פליגי אהדי והך דהכא כר"ע
מהא דלא תני עומטוס במיתאי' דר"י ולאו הוכחה היא דשפיר איכא למימר
דמתני' דלא כר"ע וערל אינו כטמא ועומטוס אינו פסול אלא משום
ספק אשה כמו אנדרויגוס והא דתני ר"י אנדרויגוס ושיר עומטוס
למיתני' לא לריך למיתני' כיון דפוסל באשה ממילא עומטוס פסול
מספק אשה כדאמר ר"י אנדרויגוס כוכר ומילתו דוהא שנת וכי
היכי דלא נימא דבכל דוכתא משוי ליה כוכר אינטידין ליה למימר
הכא לענין קידוש מודה דלוינו כוכר והכי איתא כהדיא בגמרא
שנת דף קל"ו ע"כ לא לכל א"ר יהודה אנדרויגוס כוכר
עומטוס כיון דמכשיר באשה ממילא עומטוס נמי כשר כמו
אנדרויגוס וממילא דערל לכ"ע כשר הכא כמו שכשר להוות
ומשניות אהדי לא פליגי . וא"ת במתני' דלקמן כפ'
בתרא דתני הכל כשרין להוות חזן מטומטום ואש . למה
לית למיתני' עומטוס ואנדרויגוס כיון דקתני אשה נשמע
ממילא הכי נמי פסולין מספק אשה כדאמר ר"י . לאו קשיא
הוא דהתם דכיל ותני הכל כשרין אי הוה תני חזן מאשה
לחוד סד"א דעומטוס ואנדרויגוס בכלל דהכל איתנהו
ולהכי פרט להו כהדיא אבל הכא ת"ק הוא לא מדכר אשה
לא מדכר נמי עומטוס דממילא ידעינן דספק אשה הוא . ור"י
דפוסל באשה נמי ממילא ידעינן דה"ה עומטוס . ואנדרויגוס
נריכא ליה משום הוי' בשנת דכתיב ודברי התו' זל"ע : ה' בבב
הכלים מקדשים . כתב הר"ב בין של עין וכו' . כ"כ הר"ס .
וכלומר

שני שאין וכו' יום ימים

תוספות חדשים

דבמשנה המתן והוא כלי חרס דומה לנת (הרמ"ם):

אליהו רבת

ה ולא במגופת החבית. והגוף כחוס' מגופה שהתקיים לכלי כשרה לקדש כס: אין מצילין מיד כלי חרס. גרסינן:

משנה אחרונה

ללא צעין כלי חרס דוקא כמו בסוטה מ"מ נימא דדומיא דכ"ח צעין שהוא כלי המקבל צומאה ומני' לרבות כלי גללים. וי"ל דהו כהו כתיב הכלי הזה משמע הכלי המפורש במקום אחר בין בסוטה ובין גבי טומאת כלים השתא דכתיב כלי לא צעין כלי המפורש בשום מקום ומסרו הכתוב לחכמים היוזם הנקרא כלי: אפילו כלי גללים וכלי אבנים וכה"ג הני נמי כפ"ד

למימד דכתוספתא פסול ר' יהודה לקטן דהו מכשר מה הקטן תוס' ו"ל שם וי"ל תימה הוא דכתוספתא לפרה אשכחן דפליג דתינון כהר"א ר' יהודה מכשר בקטן ושמא המקשה לא שמיש ליה הכרייתא עכ"ל ו"ל ור' יהודה מכשר המקשה חינו בל להקשות אלא שיפסול וי"ל לט"ד ומ"מ עיין במ"ש לעיל פ' שני טוף סימן ב' בשם תוס' ו"ל כי נראה שניחא קלת כמה שכתבו שם או לרבות וקל להבין: וזמ"מ קתני בתוספתא דפסול מפני שהוא ספק ערל והערל פסול לקדש. והקטן תוס' ו"ל שם כפ' סוף בקלפי תימה לי דהני הרי משניות דהכל כשרין לקדש

דמקואות ובפ"ק דידים. ובתרייהו לא הני פסיקה אלא הכא ומיהו גבי ידים נימא דלא אירחא ליתן לידים כבספינה ונראה כפ' השני של מהר"ם דלא תני לה הכא אלא משום שאין מעבירין אותם בספינה. א"כ משום דדרך איהו בלתי וקו"ל בפ"ח מ"ח מי הים פסולין לקידוש קמ"ל דמקדשין בה ולא גזרינן שמה יקה ממי הים. ועוד י"ל כדפי' לעיל דמסר הכתוב לחכמים מה נקרא כלי וסד"א דספינה אינה נקראת בשם כלי דספיני' שמה קמ"ל דכלשון

חכמים הוי כלי: כפני שאין ממלאין כו' פתח בקידוש וחשיב נמי מילוי והואה דכליהו מחד קרא נפקי דכתיב ויזן אים חיים אל כלי משום כלי שמיילא בו דהו דרשין שהיא חיותם כלי והואה נמי דכתיב תחרי' וטבל במים משמע במים האלו כעכ"ל:

וכלומר דלא תימא של חרס לבד. וי"ל הרמב"ם בפירושו. אמר יתברך ונתן עליו מים חיים אל כלי ואמרו מגיד שעשה זה כל הכלים ככלי חרס לאמרו אל כלי ר"ל חיזה כלי שיהי' ולא אמר הכלי ע"כ. רומז למה שאמרו בספרי שהיה צדין הואיל ומים ועפר מקדשין בסוטה. ומים ועפר מקדשין צפרה. אם למדה לסוטה שלא עשה בה [כל הכלים] ככלי חרס אף ערה לא נעשה בה כל הכלים ככלי חרס. ת"ל אל כלי מגיד כו' ע"כ. ובמבואר פ"ו מה"פ (ה' ג') כתב אחד כלי חרס כו':

בבבלי גללים. מפורש ברפ"ו דכלים: ובספינה

מקדשים זה. לא ידענא מאי אלטריך וי"ל דאלטריך לאשמעינן דאע"ג דספינה חינה כלי לקבל טומאה כדתנן בשבת רפ"ט. מנין לספינה שהיא טהורה כו'. א"כ כ"ל דאלטריך לאשמעי' דמקדשים זה. אע"ג דאמר לקמן פ"ט [משנה ו'] מי טהאח ואפר חטאת לא יעבירם צנהר ובספינה. אפ"ה מקדשין בספינה. מהר"ם:

מקדשים (י) אפי' בבלי גללים. בבלי אבנים (א). ובבלי אדמה, ובספינה (ב) מקדשין בה. אין מקדשין לא בדפנות הכלים (ג). ולא בשולי המחץ (ד) ולא במגופת החבית (ה) ולא בחפניו (ו) מפני שאין ממלאין (ז). ואין מקדשין ואין מוין מי חטאת אלא בבלי (ח). וכלי כלי חרס. דכתיב מים חיים אל כלי ולא כתיב אל הכלי: מדין. כלי גדול של חרס שקורין בערבי אלמחצי"ר ובקלה האחד ממנו עשוי כדמות בית יד והוא שולי המחץ. כך פי' הרמב"ם: ואין מוין אלא בבלי. כלומר שגריד שיהיו המים בכלי

ובספינה. אפ"ה מקדשין בספינה. מהר"ם: * (א) דפנות הכלים טו'. עיין בפ' הר"ב צמשה ב' פ"א ממסכת ידים: אין

מלאכת שלמה ודהכל כשרין להוות מ"ש דבקדוש לא קתני טומטום כדהו אשה ואנדונוטום דקתני נבי הוזה וי"ל דת"ק דר' יהודה נמי פסול ליה לעומטום לקדש מפני שהוא ספק ערל וערל שקדש קדשו פסול אנדרונוטום וכלאנדונוטום ות"ק דר' יהודה דמתני' היינו ת"ק דר' יהודה דכרייתא דכ"פ הערל דמ"ל כר' עקיבא דמרכי לערל כי עמא והא דלא קתני ת"ק חוץ מטומטום י"ל אין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהן חוץ מחשי' וציר ערל ושמא וטומטום עכ"ל ו"ל:

ישראל

בשטיק הומואה היא דרבנן. ואין בה חשש סרך טומאה דאורייתא כלל הנך דחשיב הרמב"ם [רפ"ט מהלכות] דכולן רק משום גזירה טומאה [כפ"ק דשבת ד"ז]. אבל בהן עמון אין שום חשש טומאה דאורייתא. להכי כל כה"ג א"כ הע"ש. אבל כלי שנתא. שיש בו ספק שמה נטמא טומאה דאורייתא. וכמו כן כל הטהור לקדש דטמא לחטאת כבמיתכות ידים על הכה"ג. דמשום חומר טהרת חטאת. מיישגין שמה לא דקדקו כל כך להזהר מטומאה דאורייתא. להכי מדשקרון חשש טומאה דאורייתא. נריכוס הע"ש ככל טומאה דאורייתא. וכן רכ"מ [פ"י מהלכות] ה"ב. גם הוא שעיניו כעין הבדולה. ה"א ונפגש כפר חלק ילא. שיש בטומאות שמד"ס. שגריבים הע"ש. ויש שא"כ. אלא שאל תחשם גבול שביניהן. והרי אלא תלמיד מתלמידי הקטע היואל כקב שלו שאינו נקי. הא אלא מפסחים כוונו כו. קתני חני לפתוח שערי זקן. לומר נבול יש זה. אח"כ רחיתי שהר"ם [טהרות פ"א מ"ג] חילק באופן אחר. דכל הטמא גם לחולין גרוד הע"ש. אבל מה שהוא מלך מעל' א"כ הע"ש. ונ"ל דהיא היא. וכן מוכח לע"ד מחגיגה [כנ"ח] דמקשה ה"ש דחטכה מאן. אי דחטכה חבר ל"ל לר"א למטבלה. ואי דחטכה ע"ה ל"ל לר' יהושע שיטמאה ויטבל. הא עמא וקאי. ומשני לעולם שחטכה חבר. ואפ"ה מריד לה ר"א טבילה. משום רוק ע"ה. וכדתנן כל לים הגמרים צהרה לריכוס טבילה מה"ס. וק' ע"ו א"כ הדרח קושיא לדוכתא. ובי צהא נימא ר' יהושע יטמא ויטבל הא עמא וקאי. אע"כ דאע"ג דטומאת רוק של ע"ה. או מגע ע"ה כלי שעשה. יש בהן חשש טומאה דאורייתא. דטמא מה"ס זכ הוא [כנדה ל"ב]. עכ"פ הרי שטופרת זה חטכה חבר. ורק משום דרוב צעלי מלאכות ע"ה הם. משום לא פלוג גזרו גם בחדר. ותו הרי כלי זה שעשה חבר. יש להכלי חזקת טהרה. ומחכ"ת ניהוש שפגל אח"כ רוק ע"ה. והרי ס"ס הוא. דאימא לא נפל. ואי נמי נפל. שמה הע"ה פטור הו'. וגם רוקו פטור הוא. ואפ"ג דמחמירין בהך גרין טבילה כלי הגמרא צהרה ולא לתרומה. לשיך הו"ל כשיקרא טומאה דרבנן וה"ל הע"ש. אבל בה"ד דש"ס שחטכה ע"ה והרי ודאי נעב בה. והרי גם לחולין מטמא הע"ה כנגשו כלי חשש שהוא זכ [כנדה ל"ב]. הו"ל שפוק כספק טומאה דאורייתא. ונריך הע"ש. ולהכי שפיר מקשה שם לר' יהושע. ל"ל לטמא חו הא עמא וקאי. א"כ י"ל דדוקא בבית העושה הטהרה. לא ר"ל לזולל צהרת גופו כל כך. להכי הסתפקו כמה שטמאיהו בפרסום לפי ישרים ועדה. מש"כ הכא בהבלי. הרי קידוש והו"ל לנל מסורה. להכי הריכו לטמאו ממש. כדי לקעקע מכל וכל דעת דלוקים אלל כל יחוד ויחיד בחדרו. ודוק:

מלאכת שלמה

למימד דכתוספתא פסול ר' יהודה לקטן דהו מכשר מה הקטן תוס' ו"ל שם וי"ל תימה הוא דכתוספתא לפרה אשכחן דפליג דתינון כהר"א ר' יהודה מכשר בקטן ושמא המקשה לא שמיש ליה הכרייתא עכ"ל ו"ל ור' יהודה מכשר המקשה חינו בל להקשות אלא שיפסול וי"ל לט"ד ומ"מ עיין במ"ש לעיל פ' שני טוף סימן ב' בשם תוס' ו"ל כי נראה שניחא קלת כמה שכתבו שם או לרבות וקל להבין: וזמ"מ קתני בתוספתא דפסול מפני שהוא ספק ערל והערל פסול לקדש. והקטן תוס' ו"ל שם כפ' סוף בקלפי תימה לי דהני הרי משניות דהכל כשרין לקדש

תפארת יבין

בחזן. לפיכך כשמלו כשר לתקן: (א) ה"ה מלוי והו"ו. רק נקט קידוש לרבותא. אף דב"י מפורש בקרא כלי: (א) אף דלענין קבלת טומאה לא מחשב כלי. א"כ אף דמדחליו מקבל טומאה לא שייך שיהי' טבול ווס. והרי כל מעשה בטבול ווס [פ"ג מ"א]. אפ"ה בקידוש א"כ שיהי' בכלי עב"י. כיון שכבר עשו היכר צפרה גופה צפרסום שלא כדעת הלוקים. וממ"מ כ"ל דגם בכלי המקבל טומאה שכבר הו' לה הערצ שמש ממלאין ומקדשין בו. ורק להסיניקות לקחו כוונת אבן. מדהו צפרסום וקודם שרפת הספרה: (ב) אף דגם היא לענין קבלת טומאה לא מחשבת כלי [נתיב דשנ] (ד): (ג) ששאר כליו שכשרים ונחשוו כעין עריבה שיש בה ב"ק. ואף דבספר' הו"ל כלי לקבל טומאה מד"ס [כגלים פ"ד]. אפ"ה פסול לקידוש. והיינו דקעקע לה סמוך לרישא. דגם התם נקט רבותא אשכח דאע"ג דלענין קבלת טומאה לא מחשב כלי מעשה. אפ"ה מקדשין בה: (ד) מחץ הוא כלי גדול של חרס. שעושין בדפטו מחוץ סמוך לשוליו צ"ק קטן. כדי לחחו בו המחץ הכבד כשירלו להגביו [כגלים פ"ב מ"י ומה"ש כפ"ד טהרות פ"י כ"י ל"ט]. ומשום שב"ק הקטן שהוא חיט עשוי לקבלה. להכי לא מחשב כלי אפילו לקבל טומאה [כגלים פ"ב מ"א]. ואפ"ה קמ"ל הכא דאע"ג שהיא חלק מעיקר הכלי שמקט"ו. אע"כ לא חזי לקידוש: (ה) אף שיש לו צו בית קבול. אפ"ה חיט עשוי למלאות רק לחמוצ שם אשכבו כשירלה להוליא המגופה [ועיין כלים פ"י מ"א]: (ו) כפס רד של חרס. אף דמקט"ו: (ז) לשאוב מים לקידוש: (ח) וכל הכך אין

בויע

בשטיק הומואה היא דרבנן. ואין בה חשש סרך טומאה דאורייתא כלל הנך דחשיב הרמב"ם [רפ"ט מהלכות] דכולן רק משום גזירה טומאה [כפ"ק דשבת ד"ז]. אבל בהן עמון אין שום חשש טומאה דאורייתא. להכי כל כה"ג א"כ הע"ש. אבל כלי שנתא. שיש בו ספק שמה נטמא טומאה דאורייתא. וכמו כן כל הטהור לקדש דטמא לחטאת כבמיתכות ידים על הכה"ג. דמשום חומר טהרת חטאת. מיישגין שמה לא דקדקו כל כך להזהר מטומאה דאורייתא. להכי מדשקרון חשש טומאה דאורייתא. נריכוס הע"ש ככל טומאה דאורייתא. וכן רכ"מ [פ"י מהלכות] ה"ב. גם הוא שעיניו כעין הבדולה. ה"א ונפגש כפר חלק ילא. שיש בטומאות שמד"ס. שגריבים הע"ש. ויש שא"כ. אלא שאל תחשם גבול שביניהן. והרי אלא תלמיד מתלמידי הקטע היואל כקב שלו שאינו נקי. הא אלא מפסחים כוונו כו. קתני חני לפתוח שערי זקן. לומר נבול יש זה. אח"כ רחיתי שהר"ם [טהרות פ"א מ"ג] חילק באופן אחר. דכל הטמא גם לחולין גרוד הע"ש. אבל מה שהוא מלך מעל' א"כ הע"ש. ונ"ל דהיא היא. וכן מוכח לע"ד מחגיגה [כנ"ח] דמקשה ה"ש דחטכה מאן. אי דחטכה חבר ל"ל לר"א למטבלה. ואי דחטכה ע"ה ל"ל לר' יהושע שיטמאה ויטבל. הא עמא וקאי. ומשני לעולם שחטכה חבר. ואפ"ה מריד לה ר"א טבילה. משום רוק ע"ה. וכדתנן כל לים הגמרים צהרה לריכוס טבילה מה"ס. וק' ע"ו א"כ הדרח קושיא לדוכתא. ובי צהא נימא ר' יהושע יטמא ויטבל הא עמא וקאי. אע"כ דאע"ג דטומאת רוק של ע"ה. או מגע ע"ה כלי שעשה. יש בהן חשש טומאה דאורייתא. דטמא מה"ס זכ הוא [כנדה ל"ב]. עכ"פ הרי שטופרת זה חטכה חבר. ורק משום דרוב צעלי מלאכות ע"ה הם. משום לא פלוג גזרו גם בחדר. ותו הרי כלי זה שעשה חבר. יש להכלי חזקת טהרה. ומחכ"ת ניהוש שפגל אח"כ רוק ע"ה. והרי ס"ס הוא. דאימא לא נפל. ואי נמי נפל. שמה הע"ה פטור הו'. וגם רוקו פטור הוא. ואפ"ג דמחמירין בהך גרין טבילה כלי הגמרא צהרה ולא לתרומה. לשיך הו"ל כשיקרא טומאה דרבנן וה"ל הע"ש. אבל בה"ד דש"ס שחטכה ע"ה והרי ודאי נעב בה. והרי גם לחולין מטמא הע"ה כנגשו כלי חשש שהוא זכ [כנדה ל"ב]. הו"ל שפוק כספק טומאה דאורייתא. ונריך הע"ש. ולהכי שפיר מקשה שם לר' יהושע. ל"ל לטמא חו הא עמא וקאי. א"כ י"ל דדוקא בבית העושה הטהרה. לא ר"ל לזולל צהרת גופו כל כך. להכי הסתפקו כמה שטמאיהו בפרסום לפי ישרים ועדה. מש"כ הכא בהבלי. הרי קידוש והו"ל לנל מסורה. להכי הריכו לטמאו ממש. כדי לקעקע מכל וכל דעת דלוקים אלל כל יחוד ויחיד בחדרו. ודוק:

(ד) וי"מ ה' י"ל דמדנקס בסוף מקדשי' בה. דקאי אספינה לחוד. ולא כללה לספינה כדהו כל הכלים דרישא. ש"מ דבספינה לא כפי לאשמעינן דאע"ג שאמקט"ו מקדשין בה. והיינו כדלאשמעינן הך מילתא בכלי גללים וחיך דנקט. אלא בספינה מילתא אחריתי קמ"ל. דאע"ג דמי חטאת אסור להעבירן בספינה [כפ"ט מ"א] להכי קמ"ל הכא דדוקא להעבירן וכמעשה שהי'. אסור. אבל בספינה עומדת או גושעת מותר לקדש

בכלי בשעת ההוא: אין מצילין. כל מה שצרכה משוממת אלא המה ע"י נמיר פתיל. אלא כלים: שאין מצילין מאויר בלי הרם אלא כלים. שאם יכול שרץ באויר כלי חרם טמא כל מה שצרכו אע"פ שלא נגע בן. חוץ מכלים שאין מיטמאין מאויר כלי חרם. דכתיב (ויקרא י"א) כל אשר צרכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל. אוכלים ומשקין מיטמאין מאויר כלי חרם. ואין כלים מיטמאין מאויר כלי חרם: שאין מצילין. כמו ואין מצילין. דוגמתו בריש פ"ק דביצה שאפר כירה מוכן הוא ואמר רבה בגמ' דף ח' הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא: ר' ביצת היוצרים. כל כלי שנהמיל וזר

אין מצילין בצמיד פתיל (ש) אלא כלים (ש) שאין (א) מצילים מיד כלי חרם אלא כלים: ר' יוסי פוסל (ב). ביצת התרנגולת (ג). ר' מור' יהודה מבשירין והכמים פוסל (ד).? השוקת שבסלעין (ו).

אין מצילין מאויר כלי חרם אלא כלים. (כדפי' הר"ב במס' ידים פ"ק במשנה ב' ע"ש): שאין מצילין מיד כלי חרם כו'. כתב הר"ב כמו ואין מצילין כו' דוגמתו בפ"ק דביצה כו' וכ"כ הר"ש והרמב"ם, והרבה חזרים מלאחי להם וכתבתי בסוף פ"ו דעירובין ופ"ה דהלכות משנה ו' וזכאן אני אומר טעם נכון ששנה החגא שאין בש"ן משום דמסרך סריך ליה מלישנא דמתני' ג' פ"ח דכלים דהתם שפיר קתי שאין. דהוי נתינת טעם לדלעיל מיניה ועיין מ"ש בספ"ק דדמאי בשם התוס' דפ' מקום שנהגו [דף ג"א]. וכן בסוף מסכת ב"ב. וכיוצא בזה

בסוף פ"ב דמכות ועיין בפ"ק דמסכת ידים משנה ב': **וביצת התרנגולת.** משום חכמים נקט התרנגולת ולמעוטי ביצה נעמית דקתי בתוספתא דכשרה לקדש בה והביא. הר"ש [במשנה ד'] והרמב"ם פסקה פ"ו מה"פ [הלכה ד'] משמע דלף לחכמים כשרה. ויראה לי שכן כשהיא מופה גזרו בה טומאה כדתנין פ"ו דכלים [משנה י"ד] ואחשבה הכא לדונה ככלי אף בלא מופה אבל מהר"ם כתב וז"ל ג"ל הטעם דקליפת ביצה התרנגולת אין רגילות ליחדה לקבול ולעשות ממנה כלי אבל ביצה בת היענה עשויים

שלמה מלאכת שאין מצילין. וביד ר"ם ששי דהלכות פרה אדומה ס"ל דלאו דוקא קתי בכל הכלים מקדשין דה"ל למילוי והויה: ו ביצת היוצרים. מה שפי' רע"ז הוא פי' הערוך אבל הרמב"ם והרא"ש ז"ל פירשו היוצרים עשין תומר עגול כמתן ביצה ומייבשו וכדפי'ה לעשות ממנו כלי שזריה במים ויש לו בית קבול:

חרם לנשות. עושה תחלה החוט. יגול כזרע ביצה ועושה לו בית קבול: כשרה. לקדש בו מי מטמא. ור' יוסי פוסל. דלא חשיב ליה כלי. ואין הלכה כרבי יוסי: ביצת התרנגולת. קליפתה החלוטה: והכמים פוסלים. שאינה חשובה כלי והלכה כחכמים: השוקת שבסלע. שוקת היא אבן חלולה שעל שפת המעין והמים נכנסים לה דרך חור שבדופנה ומשקין בה הבבמות והכא מיירי בכלע מחובר שחקקו. אין נחשב כלי הואיל ולא היה עליו שם כלי בתלום. ואפילו

ה אין מצילין בצמיד פתיל אלא כלים דאם אינו כלי הוא כמו אוכלין שכלל כעוין ומקבלן טומאה: שאין מצילין מיד כלי חרם אלא כלים. לענין תוכו ולא תוך תוכו. אלא כלים אבל מחיה לא מללה. הרא"ש ז"ל. ונלע"ד דלחיי פירושא ינחא קלת דקתי שאין מצילין דלילו לפירוש שהשתיק רע"ז ה"ל למיתני

הפארת ישראל בועז יבין

אין כלי: (ש) ר"ל אין מה שבתוך הבית קיבול ניגל. כשהב"ק סגור בצמ"פ. והוא באוכל המת (עיין אהל"ט פ"ה מ"ו: ט) דכל שאין על הב"ק תורת כלי. הו"ל כל מה שבתוך חללו. כאילו נבלו בטעם והטוחו תוך אוהל המת. שאינו ניגל: מא) מלת שאין דהו"ל כעין נתינת טעם למאי דקאמר מקמי הכי. והרי הכא בלישטי' [מפ"ח דל"ט מ"ג]. והתם שפיר הו"ל נתינת טעם. אבל משולל לתוך כ"ח. ושפת כלי הפנימי בולט משפת הכ"ח שבתוך כלי הפנימי טבור. דקרינן בו כל אשר צרכו יטמא. אבל כשהכלי הפנימי הוא כלי ממש. אז לבד מניל על תוכו. אבל מה שבתוך ניגל. אבל כלי הפנימי עגול. בכל גוונא עטור. [כנ"ט פ"י מ"ח]. ואי אינו כלי הרי אמרנו' כלל: (ג) הוא טיט שעיגלו היוצר כחממת ביצה ועשה בו בית קיבול: (ג) למלוי וקידוש והויה. ופ"ל דמייירי שכבר נתיבש באויר. רק שלא נלרף בכבשן מקדשין בו: (ד) כ"ל דס"ל דדוקא בשאין דעתו ללרפו בכבשן ללרפן. עדיין לא נגמר מלאכתו ואינו כלי [כנ"ט פ"ד]. ופ"ל עוד דה"ל דפליגי כה"ל לענין שילולו בצמ"פ [ועיין כל"ט פ"ו: (ה) מה] ר"ל קליפתה הקשה שהללוה: (ו) מדאינס כלי. וה"ל דפליגי בשאר ביצים. רק נקט של תרנגולת. מדמלוי' ביותר. מיניה ביצה נעמית שקשה לכ"ע כשרה [עיין כל"ט פ"ו מ"ד]: (ז) סלע הוא אבן שמוצב וגדל מהקרקע מששת ימי בראשית. ומיירי הכא שחקקו

לקדש. א"נ דוקא כלים שבהן מי מטמא אסור להביאן בספינה. אבל בספינה גופה שרי לקדש דהכל אסור רק בדהוה כעין מעשה שה"ל א"נ הכא בים הגדול מיירי דשרי להביאן בו בספינה [כרמב"ם פ"י מפנה ה"ג]: כך לא שייך שיהי' ג"ט למאי שקדם. רק מסרך סריך ליה להתאם הכא ה"ק. אם אוכלין או משקין נתיבין תוך כלי. והכלי הוא החלוץ. בשעה שטומאה מונחת תוך כלי החלוץ. אז כל מה ולא מה שבתוך תוכו [כנ"ט פ"ה מ"ג]. וקאמר הכא דזהו דוקא מדאינן כלי אין תוכן מחשב תוך תוכו. ואין דמתי' אם הוא כלי. הרי אין הכי נטמא מאויר כלי חרם הוא טיט שעיגלו היוצר כחממת ביצה ועשה בו בית קיבול: (ג) למלוי וקידוש והויה. ופ"ל דמייירי שכבר נתיבש באויר. רק שלא נלרף בכבשן מקדשין בו: (ד) כ"ל דס"ל דדוקא בשאין דעתו ללרפו בכבשן ללרפן. עדיין לא נגמר מלאכתו ואינו כלי [כנ"ט פ"ד]. ופ"ל עוד דה"ל דפליגי כה"ל לענין שילולו בצמ"פ [ועיין כל"ט פ"ו: (ה) מה] ר"ל קליפתה הקשה שהללוה: (ו) מדאינס כלי. וה"ל דפליגי בשאר ביצים. רק נקט של תרנגולת. מדמלוי' ביותר. מיניה ביצה נעמית שקשה לכ"ע כשרה [עיין כל"ט פ"ו מ"ד]: (ז) סלע הוא אבן שמוצב וגדל מהקרקע מששת ימי בראשית. ומיירי הכא שחקקו

ולמר לא חשיב: השוקת שבסלע. פי' אפילו קבעו ולבסוף חקקו לאו כלי הוא הואיל ולא היה עליו שם כלי בתלום וכ"כ הר"ש והרא"ש ומסיימי דכדפי'ה בפ' המוכר את הבית דף ס"ו. ולא ירדתי לסוף דעתם דהא מסיק התם בהפך דמתני' דכלים פפ"ו מ"ב דפליגי ר"ח ותכמים דף של דתתוין שקבעו ככותל ר"ח מטהר ותכמים מטמאין ואמר התם דפלוניתיה בין בחקקו ולבסוף קבעו ובין קבעו ולבסוף חקקו ולתכמים זה וזה הוי כלי לטומאה ולכל מילי בר מסול מקוה דקבעו ולבסוף חקקו אין פוסל משום דשאיבה דרבנן. וא"כ משמע דאין ממלאין ואין מנין ואין מקדשין דטולה דאורייתא גיבה והא קי"ל דאפילו קבעו ולבסוף חקקו כלי מיקרי לתכמים וא"כ שרי למלאות ולקדש ותתני' דקתי שוקת אין ממלאין ע"כ במחזור מעיקרו איירי דבבא מודו דחשיב כקרקע כמ"ס התו' שם בריש הסוגיא ואין לומר דהא דתכמים חשיב ליה כלי כקבעו ולבסוף חקקו היינו להחמיר לקבל טומאה אבל להקל למלאות ולקדש לא שמיעין ואסור מיתה מדרבנן. א"ל לומר כן דהא קתי א"כ א"כ ויינו קולא ועוד שכתבו דכדפי'ה בפ' המוכר את הבית ולא נוכר שם חילוק בזה. ואפשר דסיפא דמתני' משמע ליה הכי דקתי היתה כלי וחכמה בסיד כו' דהיא ליטמא משמע דהיתה כלי חקוקה כדרכה להכי חשיב כלי כשהצורה אבל קבעו ולבסוף חקקו לאו כלי היא. ומ"מ קשה דהוי ללא כסוגיא דפ' המוכר את הבית דלמרי' לתכמים אפילו קבעו ולבסוף חקקו הוי כלי. ויראה הא דתני סיפא היתה כלי משום דכשי חקקו פוסל המקוה ומש"ה לריך למיתני היתה כלי כדמסיק התם דלענין שאיבה דרבנן הקילו דקבעו ולבסוף חקקו אינה טומאת אבל לחיך דממלאין ומקדשין ומזן אפילו קבעו ולבסוף חקקו שרי וירשא דככותלו חשיב כקרקע היינו במחזור מעיקרו וכן משמע ליטמא השוקת שבסלע

אין מצילין מאויר כלי חרם אלא כלים. (כדפי' הר"ב במס' ידים פ"ק במשנה ב' ע"ש): שאין מצילין מיד כלי חרם כו'. כתב הר"ב כמו ואין מצילין כו' דוגמתו בפ"ק דביצה כו' וכ"כ הר"ש והרמב"ם, והרבה חזרים מלאחי להם וכתבתי בסוף פ"ו דעירובין ופ"ה דהלכות משנה ו' וזכאן אני אומר טעם נכון ששנה החגא שאין בש"ן משום דמסרך סריך ליה מלישנא דמתני' ג' פ"ח דכלים דהתם שפיר קתי שאין. דהוי נתינת טעם לדלעיל מיניה ועיין מ"ש בספ"ק דדמאי בשם התוס' דפ' מקום שנהגו [דף ג"א]. וכן בסוף מסכת ב"ב. וכיוצא בזה

הלופי גרסאות
ה אין מצילין בצמיד פתיל אלא כלים: שאין מצילין מאויר כלי חרם טמא כל מה שצרכו אע"פ שלא נגע בן. חוץ מכלים שאין מיטמאין מאויר כלי חרם. דכתיב (ויקרא י"א) כל אשר צרכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל. אוכלים ומשקין מיטמאין מאויר כלי חרם. ואין כלים מיטמאין מאויר כלי חרם: שאין מצילין. כמו ואין מצילין. דוגמתו בריש פ"ק דביצה שאפר כירה מוכן הוא ואמר רבה בגמ' דף ח' הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא: ר' ביצת היוצרים. כל כלי שנהמיל וזר

תוספות חדשים
ה במשנה אלא כלים דאם אינה כלי הוי כמו אוכלין שכלל כעוין ומקבלן טומאה: (הרא"ש):

משנה אחרונה
ואין מצילין ב"ש אלא כלים. ולאפוקי שבר כלי ארזו מניל ג"ש כדתנין בפ"ט דכלים וסיפא שאין מצילין מיד כ"ח אלא כלים נמי לאפוקי שבר כלי דקי"ל כלי שבתוך התנור וטרן בתנור אוכלין שכללי שערין משום תוכו ולא תוך תוכו כפ"ח דכלים מ"ב. אבל שבר כלי ארזו מניל כדאמר התם וכן פי' הר"ש והרא"ש כאן וכן פי' הרב ג"כ בפ"ק דידים וכן נמשך אחר פי' הרמב"ם דלענין שאין תנור מניל על הכלים שבתוכו והוא דהוק: ו ביצת היוצרים. והיא עשוי מטיט

ואין מצילין ב"ש אלא כלים. ולאפוקי שבר כלי ארזו מניל ג"ש כדתנין בפ"ט דכלים וסיפא שאין מצילין מיד כ"ח אלא כלים נמי לאפוקי שבר כלי דקי"ל כלי שבתוך התנור וטרן בתנור אוכלין שכללי שערין משום תוכו ולא תוך תוכו כפ"ח דכלים מ"ב. אבל שבר כלי ארזו מניל כדאמר התם וכן פי' הר"ש והרא"ש כאן וכן פי' הרב ג"כ בפ"ק דידים וכן נמשך אחר פי' הרמב"ם דלענין שאין תנור מניל על הכלים שבתוכו והוא דהוק: ו ביצת היוצרים. והיא עשוי מטיט

ויבנה פוסלת מיה ילי מיה
 קבולות כלי מיה פיה מיה מיה
 כלי מיה פיה מיה מיה מיה
 פוסלת מיה פיה מיה מיה
 כלי מיה פיה מיה מיה מיה
 כלי מיה פיה מיה מיה מיה

תוספות הדרשים
 ו תוי"ט ד"ה וביצה
 התרגומה כו' כלי
 קבול [ו] והכסף מנה
 כהן שם הטעם דהא
 דכתיב כלי היינו מדמתי
 אל כלי דכיון דחשיבה כלי
 לקידום אתו מלי והוא
 כ"ט :
תוספות רע"ק

במשנה (תוספות)
 הדרשים ד"ה והבי'ם
 כתב שם הטעם (ו)
 אינו מובן אבל באמת
 בכ"ח לא כתב זה לשעם
 אלא לתרץ טאי דנקט
 התוס' דביצה בעמית
 כשר קרש. ולא נקט
 למילוי והוא כיון דכל
 עיקר דכתיב בקדוש
 וכיון דכשר לקדוש
 סמילא מכ"ט דכשר
 למילוי והוא :

משנה אחרונה
 שבטל וכל טלע שבטל'
 היינו לור שמימי בראש'
 כהיה רפ"ט דנדה
 עד שמגיע לטלע ובפ"ו
 דכלים עליה ועל הטלע
 וטובא דכותה. ועוד
 יש לפרש דספא
 דהיתה כלי לאו משום
 פסול שזיבה לחוד
 תני הכי אלא תנא
 דמתי' לא מעייל נסח'
 בזלוגתא דר"א וחכמים
 ותני בין ברישא ובין
 בספא מתחא דמי
 לתרויהו דרישא חיירי
 כטלע שמחבר מעיקרו
 דכהא אפילו חכמים
 מודו דהוי כקרקע :
 וסיפא כשהיתה כלי
 וחברה ס"ל דר"א נמי
 מודה בה דהוי ככלי
 דהא דאמר כסוגיא

עושים ממנה כלי קבול. ע"כ : **זקבה** מלמטן. עיין
 בספ"ד דמקואות : **מן הגד**. ואפילו סמוך לשוליו דוקא
 כשהקב בשוליו מחבטל מחורת כלי ואין פקיקת הסמרטוט
 מועלת ומיהו בחוספתא שכתבתי בספ"ד דמקואות (ד"ה ובוה)
 לענין פוסלת המקוה מוכח דנקט
 מן הגד היינו שהקב גבוה מעט
 מהשולים שמקבל מים כל שהו ואז
 פוסל המקוה מפני שהוא כלי
 ומסחברא דה"ג דכותה לענין מי
 טחלת שאין עגולים כלי אלא כשהקב
 גבוה מעט מן השולים. ולכון
 הרמב"ם ספ"ו מה"מ (הלכה ז')
 כלי

אין ממלאין בה י"ח. ואין מקרשין
בה י"ט. ואין מוין ממנה י'. ואינה
 צריכה צמיד פחילי"ט. ואינה
 את המקוה י". היתה כלי י"ג וחברה
בסיד י"ד ממלאין בה. ומקדשין בה. ומזין ממנה. וצריכה
 צמיד פחיל ופוסלת את המקוה. ניקבה מלמטן י"ה
 ופקקה

ואפילו היה חלוש [אלא] שחברו ולבסוף חקק : ואינה צריכה
 צמיד פחיל. אם היה בחלל המים מלל על מה שכתובה
 בכסוי לצד צלל למיד פחיל. לפי שאינה חשובה כלי אלא
 כבור ודום שמיליין על מה שכתוב בכסוי צלל למיד פחיל
 כדתנן פ"ה דהלכות [משנה ו'] .
 ואינה פוסלת את המקוה. אם [נפלו]
 מי גשמים מחובה למקוה אין נחשבים
 מים שאונס לפסול את המקוה :
 ופקקה

מלאכת שלמה

אין ממלאין בה. ס"ח ממנה וכן כתוב בכל הספרים בכתבתי דכפ"ד
 דמס' מקואות : בפ"ו רעז"ל ומקדשין במים שכתובה שהרי הכלי
 מסבין וכו'. אמר המלקט פ"ו במים שלמטה מן הנקב ואפילו לא פקקה
 בסמרטוט ואנן רישא נקטיה ולא מסחבר למימר שמקדשין במים שלמטה
 מן

יבין

שחקקו במחובר ועשאו שוקת. והסך לתוכו מי מעין : ס"ח ר"ל
 אע"ג שכל עוד שלא הפסיק המים שבהשוקת מקלוח המעין.
 המים שכתובה מים חיים הוא. ולהכי מותר לשאוב משם לתוך
 כלי אחר. עכ"פ כשהפסיק מהדרי. אע"ג שחזר והמשיכן יחד.
 מן לא מיקרו מים חיים. ואסור לשאוב מחובה לכלי אחר
 [כפ"ה דמקואות מ"א]. וגם כלי לא מקרי. וכדמסיים מדאיתו כלי.
 דאילו היתה נחשבת כלי. הו' ראוי להחזיר לתוכה מי מעין.
 ולהחזיר לשאוב מחובה לכלי אחר. דהרי מותר לשאוב בכלי ממעין
 ולחזור ולשפכו לתוך כלי אחר. ולקדש בכלי השני [ועיין ר"י סוטה
 פ"ג ד"ה ולימא. ופסיח' ל"ד סוף פ"ג. שלא כתב כן. אולם עיין מ"א על זה
 לקמן פ"ו מ"א. שדברי רבינו בזה ל"ע : שם] ר"ל אם שאב בכלי אחר
 ממעין לא ישפוך המים מהכלי לתוך השוקת כדי לקדש תוך
 השוקת : ג' ר"ל אם שאב מים בתוך כלי ממעין וקידש המים
 תוך הכלי. לא ישפוך המים המקודשין לתוך השוקת. כדי להזות
 מחובה. וטעם כולו. דמדחקקו במחובר אין עליו שם כלי
 [ועיין פ"ד דמקואות מ"א]. מיהו ה"ה אכן תלוש שקבעו ואח"כ חקקו
 במחובר. נמי לא מחשב כלי. דמידי דהוי כליטור שקבעו
 ואח"כ חקקו. דאפילו לחומרה לא מחשב כלי לפסול המקוה.
 מכל שכן הכא דלקולא [ועיין ב"ב סו"ט]. ואפ"ה נקט טלע.
 דאע"ג דקרקע עולם הוא. אפ"ה שבהפסיקו אין דיעו כמעין :
 ג"א דכשהוא בחלל המת. די לה שהמים מחוסה לחלל על מה
 שכתובה. ואפילו כלי למ"פ וכו' ודוח המכוסים [גמלוה פ"ה מ"ח :
 ג"ב] אם חלו לתוכה מי מעין. או ירדו לתוכה גשמים. ומשם

תפארת ישראל

כזולו למקוה החסרה ממ' טאה. לא נפסלו מי המקוה.
 דמדאיתיה כלי אין המים שכתובה נעשין שאובין. וה"ה דבתוך
 נעמח מותר לטבול דכגומח בקרקע עולם השיבה. ואפילו הכי
 לא נקט הכא תנא. מדאין דרך לטבול בשוקת שהיא רק קטנה :
 ג"ג שחקק אבן חלוש ועשאה עי"ז כלי. ואח"כ קבעה בחרץ :
 ג"ד קמ"ל דאף דבכה"ג מהודק שפיר בקרקע. אפ"ה אינה
 חשובה כקרקע. וכ"ש כשהצורה בקרקע רק בצינע. או ששקטס
 והצורה בקרקע עם עפר. ואע"ג דכלל דוכתא חלוש ולבסוף
 חברו כמחובר דמי [כתולין דמ"א וה"ה ש"ס. ובי"ד ס"ו. וכו' ע"פ
 פק"ה ופ"ד שם פק"ו]. ואפילו לקולא. דהרי גם לענין קבלת
 קוממחא. ולכתוב עליו פרוזבול. נמי דינו כמחובר [במס' שביעות
 דמ"ג ועיין ל"א]. לבר מע"ג לנדה חלוש ולבסוף חברו כחלוש
 דמי [פ"ד קמ"ה ס"ג ופ"ד שם פק"ה]. דל"ל דכע"ג ה"ט. מדכתבו
 גבס לא ידבק בידך מאומה מן החרס. אבל בשאר דוכתי
 חלוש ולבסוף חברו כמחובר דמי. א"כ מ"ש בל הך דמשנתנו.
 כ"ל דהתם שאני דלא היו חתלה כל עני כית קיבול. ומת"ש
 גם הכא בקבעו ולבסוף חקקו דינו כמחובר [גמ"ל ס"ג]. אבל
 הכא. מדכבר חקקו ועשה לו בית קבול בחלוש. לא נחבטל
 שם כלי מינה כשקבעו אח"כ. אפילו באיסור דרבנן [בג"ר סו"ט].
 ומכל שכן הכא לענין איסור דאורייתא. ואפילו לקולא :
 ג"ה השוקת ס"ל לאחר שהצורה דאע"פ דיעה כחלוש. וכ"ש
 כלי חלוש ממש שנתקב זה או זה בשוליו. ולי' דמייירי שנתקב
 בכוכם משקס [עיין ג"ס פ"ה מ"ג] דשפחות מזה אין מי חטאת
 נפסלין

יבין

אבל כלי קבול נראה למודה ר"א דהיורב לא מבטל להו מתורת כלי כל
 שראוי לקבלה במחבר כדתנן סתמא כפ"ב דכלים מ"ד עשאה אבוס לבהמה אע"פ שהצורה כמותל עמאה ועוד תני התם קערה שקבעה בשדה חיבה ומגדל כדרך קבלתה
 עמאה וכן כפ"ד דכלים מ"ב היתה כלי והצורה לו עמאה ולא פליג ר"א בכל הני והיינו משום דכלי קבול חשיבותו הוא מהמת קבלתו וכל שלא נחבטל קיבולו עמא וכן
 הוכחנו פ"ד דמקואות מ"ג. והשתא א"ש סיפא דקתני היתה כלי משום דבעי למיתני אליבא דכ"ע דכהא חף ר"א מודה דהוי כלי ורישא במחובר מעיקרו אפילו חכמים
 מודו ובפולגתא לא חיירי הכא ומ"מ לענין הלכה לחכמים אפילו קבעו ולבסוף חקקו חשיב כלי לכל הני מילי דמתני'. ודברי המפרשים ז"ל אינו יודע ליישבם :
 והא דאמר התם דבשאיבה דרבנן קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוה. היינו בגלגה לוגין דלכ"ע הוי מדרבנן אבל אם עשה המקוה כולו בכלי שקבעו
 ולבסוף חקקו לסברת הפסיקים דכונן שאוב פסול מדאורייתא ממילא בחנו גם כזה למחלוקת ר"א וחכמים המקוה פסול דחשיב כלי. ויש לתמוה בזה על
 שור רמ"א בש"ע ס"ו מיהר לעשות מקוה על הגג וכלכד שלא יהא בתוך כלי או אכן שחקקו ולבסוף קבעו עכ"ל והרי הטור והרמ"א הם מהסוברים דכונן שאוב
 מדאורייתא פסול וא"כ אפילו קבעו ולבסוף חקקו פסול לחכמים. ודברי הטור משתקם מחשבת הרשב"א ניהא דליהו אפילו בשעת הרב"ם דכולו מיהו
 מדאורייתא כשר [ועיין בש"ע שם סעיף מ"ב] אכל הטור והרמ"א לשתתם לא ה"ל לכתוב כן : ובש"ע א"ה ס' ק"ט ס"ו בהג"ה כתב רמ"א אין לטובל ידים מאותן אבינים
 הקבועין כמותל ועשה להם בית קבול וברוא אבל אם היו כלים תחלה והצדן לכותל עטלין ממנו פ"ב והקשה הפ"ו דנעילת ידים דרבנן דמו לשאיבה דאמר דהקילו
 בקבעו ולבסוף חקקו דלינו פוסל את המקוה דלא חשיב כלי אע"פ דמדאורייתא הוי כלי שקלו מינה חורת כלי לענין שאיבה. וא"כ כ"לגמ"ד דחית לן למימר חוקמה דאורייתא
 דכלי הוא וכשר לנט"ו אפילו קבעו ולבסוף חקקו עכ"ל. ויש ליישב דיש לחלק בין לכתולה לדעיבד דבשארין אם נפלו למקוה אין פוסלין ולכתולה מחוץ יימר לן דשרי ונבי
 נט"ו לכתולה אין עטלין. ועוד יש לחלק דנט"ו לכל מסור ואי שרית בקבעו ולבסוף חקקו אהו למישרי במחובר מעיקרו שחקקו. אבל שאובין לכ"ד מסור : אין ממלאין
 בה. פ"ו אם משך לה מים מן המעין כשהיא מחוברת ואח"כ חתכה ותלשה אין מקדשין במים אלו דבשעת מילוי לא הוה כלי. ואין מקדשין בה אם מילא בכלי כשר
 כדינו ונתן המים לתוך השוקת אין מקדשין בה. ולא תני נמי שאין מקבלת עומאה דכל"ה כלי אכן אין בהו עומאה : ואינה פוסלת את המקוה. משום סיפא דפוסלת
 בשלשה לוגין נמי רישא אין פוסלת אע"ג דכרך דרישא אי הוי מחובר מעיקרה עושין אורה מקוה לכתולה ועטלין במי גשמים שכתובה לכתולה : נקבה מלמטן. כולה
 מחתי' עד הכא תני לה נמי כלכונה ספ"ד דמקואות והכא משום מי חטאת והתם לענין פסול מקוה אלא בהך צבא דנקבה תני לה התם בענין אחר דכשאיבה יכולה לקבל
 מים

עשו לה מ"י ע"ס ה"ס
חלופי גרסאות
בשבתה פוסלין גר"ט
ובשבתה פוסלין גר"ט
בשבתה עשה לה :

תוספות חדשים
בבבשה ופקקה
בסמרטוט (השני) .
ואפי' לא פקקו בסמרטוט
ואבג רישא קניע ולא
מסתבר למימר שמקדשו
במים למעלה מסמרטוט
ללא עדיף ממים שלכו
עד העשרה דסיפת (עס) :

ופקקה . סתמה : מפני שאינם עגולים כלי . כלומר שאין כלי מסבב את המים דנקב שלמטה מבטלו מחורת כלי . דסתומה
של הסמרטוט לא משוי ליה אצל כשהנקב מן האד יש חורט כלי עליו ומקדשים במים שבתוכה שהרי הכלי מסבבן והיינו
עגולים כלי : עשה לה עטרה . שוקת מלושה שחבר צמיד שהיא חצובה כלי ועשה שפה של טיט לפיה סביב ונתמלחה השוקת
מים עד שנתמלח גם השפה המים
פסולים לקדש לפי שאין התוספת
נתשבת כלי :

ופקקה בסמרטוט יו) . המים שבתוכה
פוסלין ט) מפני שאינם עגולים כלי יח) .
מן הצד ופקקה בסמרטוט טז) . המים
שבתוכה כשרים . מפני שהם עגולים כלי . עשו לה י) עטרה יא) של טיט
והלבו

ואם

מלאכת שלמה

מן הסמרטוט ללא עדיף ממים שלכו עד העטרה דסיפת . הרא"ש ז"ל :

אליהו רבה

מן הצד כו' בשמים
השני שהם עגולי כלי .
שענין מהא שמתר ליעול
ידים בכלי שמנוקב מן
האד הואיל ועגולים כלי
אפי' דנקב מן האד
מ"ד דהוא חתי תחת
דשניקין ליה כלי וזכיה
למימר הכא כשהמים הן
למטה מהנקב אצל מה
שלמעלה מהנקב אצל מה
כלי אפי' הו"ל לחתי כלכו
המים לשם פסולים דקדתי
בני עטרה של טיט שאם
הלכו המים לשם פסולים
מאוס דלאו כלי הוא אלא
הכא אפילו הלכו המים
לשם כשרים דלמעלה
מהנקב נמי חשבו כלי ונבי
ט"ז נמי ל"ט :

יבין תפארת ישראל בועז

כפסלין בחובו [בשנת ה"ג] וכו' דבכה"ג עתה מלקבל טומאה
אם מיוחד למשקין [כגלים פי' מ"א] : נו' ר"ל אפי' שחזר וסתם
הנקב במטלית . אצל אם סתם הנקב בטיט או בסיד . וכו' ו
בזפת שמחוקק טפי . וכדומה . ודאי סתימה מעליה היא . והדר
הו"ל כלי לקט"ו ולכל מילי [ועיין הר"ם פרק ט' דגלים מ"ח . ומכ"ס
פ"ב משוואה ה"ג . מיהו להראב"ד [פי' דמכלים] דקק זפת . וקק כתי' מחשב
כתימה . י"ל דנקב הכא סמרטוט לכמותא דמן האד . ודוק :] נו' למלו קידוש
והו"ל . דהדר נחשבת כקרקע עולם . והא דלא תני הכא ללעיל
דמינה פוסלת את המקוה . ה"ט מאוס דלמקוה לא סגי
בשניקבה בכונס משקה . רק שמתקבב כמותא זית [כ"ד ר"א ס"ז
ויט"ו ז"ך עס] . וי"א שם דלררך למקוה שמתקבב כשפופרת הנוד .
וא"כ בכה"ג אין חילוק בין שהנקב בשוליו או מן האד סמוך
לשוליו [י"ד עס ט"ז] . וגם הא דלא תני הכא עכ"פ ללעיל דלוינה
מלכה בלמיר פסול . ו"ל ה"ט דזה פשיטא . דסמרטוט נקב
איתו למיר . ואל סתמו בדבר הממרח [כגלים ס" מ"ג] או אפילו
כשהנקב כזית מהני סתימה כשממורח ונסתם בלמ"ס . ורק
בניקב במוניח רמון לא מהני ל' מירוח בלמ"ס [כתיב'ס פרק כ"ז
משוואת מת . ורק לר"ם ה"ל [פי' דגלים מ"ח] . גם בניקב במוניח רמון מהני
מירוח בלמ"ס :] נו' ר"ל מדאין בכל עיגול חללה שום מקוה שיקרא
שם כלי עליו . דמדנתקב בשוליו . וסמרטוט אינה סתימה
אינו ב"ק ולא נקרא כלי . מיהו כה"י הסמרטוט מונח תוך כלי
ש"ס מהני כשהלוק המים מעליו [פי' מ"ג] . והכא לא מהני
זילוף . מדנשאב שלא בכלי : גם דדוקא שהנקב מרוחק קלת
מהשוליים . דיש ב"ק שלם למטה מהנקב (ו) . מיהו בסתם
הנקב בסיד . מהני סתימה גם כשהנקב בהשוליים . וכדמוכח
משוף פרקין : (ס) להשוקת ה"ל שדינה כתלוש . או
לשאר כלי הלוח ממש : (יא) דהיינו ששה לפיו סביב :
נגד

(ו) כך כ' רתוי"ט . ונ"ל דעכ"פ נר"ך שיהי' הב"ק ההוא ככדי להחזיק
מים כל כך בכדי להטביל בו ראשי נבטלין [כלקמן פי"ב מ"ה .
ויומא ריד"ה] . ובהב' הנגזון רב"א . דמדלא קאמר הכא ככסופא
בעטרה . דאם הלכו המים לשם פסול . ש"מ דהכא אפילו מגיעים המים
למעלה מהנקב . אפי' כשרים לקידוש והוא . וא"כ אם זה היה
דאורייתא . כ"ס בנטילה דרבנן . עכ"ל . והן אמת שכן כ' ג"כ האגודה
וזה דלא כהר"ם כ"ן . ש"כ דגם הכא דינו כבעטרה כסופא . ורק
כשהמים מגיעים עד תחת הנקב . כשר להקידוש . אירם לדברי רב"א
ע"כ נר"ך לחלק בין רישא לסיפא . דדוקא בעטרה . שכל העטרה סביב
אינה מגוף הכלי . וגם העטרה המקפת כולה אינה מהודקת ופה בהכלי
ככדי שנתקב עמה . לשיך הו"ל כליתא כלל . משא"כ הכא . שכל החלק
שלמעלה מהנקב הוא מגוף הכלי ומהודק ופה יפה . להכי אפילו נימח
דכל החלק שלמעלה מהנקב שמן האד הו"ל בעטרה . הרי עכ"פ נימח
עמה . לשיך אפילו המים שלמעלה מהנקב כשרים . אולם רש"י [ה"ח
ק"ט סק"א] תיב שמתוך קושיא שמתשנה זו . נר"ך לחלק דדוקא בני
חטאת שאינו שופך דרך פיו של הכלי כשר נקב שמן האד . אצל בנטי'
שנר"ך לשוף המים דרך פיו . והרי כל מה שלמעלה מהנקב . הו"ל חצילו
אינו תוך כלי ועכ"ל . ולא זכיתו להבין ד"ק . דהרי בני חטאת
נמי טובל האוזן בהמים שלמעלה מהנקב . וא"כ שפיר הוכיח רבני
רב"א . דמדלא חתק הכא בעטרה . ש"מ דהכא אפילו הגיעו המים
למעלה מהנקב כשר אפילו למי חטאת דאורייתא . וכו' לענ"י דרבנן .
מיהו י"ל דגם לפי דברי רב"א די לבא מן הדין להיות כגזון . דכמו
במי חטאת . נר"ך עכ"פ שהיא שאלה הנקב פקוק . ה"נ בנטי' אינו כשר רק
בשפקו . אפילו בדבר שאינו מהודק כסמרטוט או שעה וכדומה . ונ"ל
הטעם לחלק בין פקוק לשאינו פקוק . דדוקא כשהנקב פקוק . בעל מיעוט
הסתימה של הפקק נגד הדופן כולו . ומחשב שפיר חצילו כולו עגול כלי
מדכולו עכ"פ סתום . אצל כשהניח הנקב בלי סתימה . הניח יבשר .
והרי נגד הנקב אינו עגול כלי . וע"כ נר"ך עתה לחלק בין פקוק לחצילו
פקוק גם בנטי' דל"כ תיקשי להגזון רב"א . מהא דאמרין [חולין
ק"א

משנה אחרונה

כ"ש פסולים והכא
לא תני שאינה יכולה
לקבל . ומכאן מזה דיש
הילוק ביניהן דלענין
מי חטאת קי"ל בס"ס
למניע דנקב בכונס
משקה מבטלו מתורף
כלי . ולהכי לא תני
הכא שאינה יכולה לקבל
מים כ"ש דאפילו יכולה
לקבל . כשניקב בכונס
משקה בעל מכלי לענין
מי חטאת כמ"ס הרב
פ"ו דגדה מ"ב .
ולענין פסול מקוה
דאירי בה במ"ס
מקואות בעינין שאינה
יכולה לקבל כ"ס . ויש לתמוה בזה מסוגיא דפ' המוכר את הבית שכתבנו לעיל דאמר התם בשלע שביעו ולבסוף חקקו דהוי כלי מדאורייתא
אינו פסול את המקוה משום דשאינה דרבנן . והשתא קשה כיון דמדאורייתא בכונס משקה בעל מכלי כדאשכחן בני חטאת וכן לענין טומאה רפ"ג דגלים ואמאי מתמרי'
במתני' דמקואות לענין פסול שאובין לומר שעדיין כלי הוא עד שאינה יכולה לקבל כ"ס הוי כלי . ואדרבה מידי דהוי כלי בעלמא שקלי מינה תורת כלי לענין שאיבה
דפסולים מדרבנן א"כ כ"ס זה שבכונס משקה בעלה מתורת כלי בעלמא . מכ"ס שבעל לענין שלא יהא כלי פסול את המקוה ואמאי בני התם שלא תוכל לקבל מים כ"ס .
ונ"ל דהא דבעי התם שאינה יכולה לקבל דוקא בהך דאירי בה דהיתה כלי ואברה והיינו כמ"ס לעיל דחקקו ולבסוף קבעו לחכמים לאו כלי הוא . והא דפוסלת את
המקוה הכא משום דבעלי קבול מורו חכמים דאפילו קבעו חשיב כלי דלשיבותו משום קיבולו וכל שלא בעל קיבולו אין חיבור לקרקע מבטלו וכמ"ס דהכי מוכח בכמה
משניות . והשתא נראה הא דתני התם שאינה יכולה לקבל דכיון דבעל קיבולו הדר ה"ל ככלי פשוט דאפילו חקקו ולבסוף קבעו לא חשיב כלי לחכמים כמו דבף .
דדוקא בהך דחברה לקרקע . אצל כלי בעלמא שלא חברה נקב בכונס משקה כל שמתירו ממומחהו אינו פסול את המקוה כיון דמדאורייתא לאו כלי הוא כ"ס דלשאובין
דרבנן לא חשיב כלי . ואי קשיא לך א"כ מחובר לקרקע חמיר מאינו מחובר דמחומר בעינין שאינו יכול לקבל כ"ס . ובתלוש נקב המתערב . בעל . היינו טעמא כיון
בשה שחברו ה"י ראוי לקבלה והוי כלי אפי' שנקב אפי' אינו יואל מתורת כלי עד שיבטל מקיבולו לגמרי . אצל אם יואל מתורת כלי בתלוש הרי הוא כדף דרבנן
לחכמים דחקקו ולבסוף קבעו אינו פסול את המקוה . וכן מוכח מדברי הרמב"ם פ"ו מהל' מקואות שלאחר שהעתיק מתני' דמקואות ניקבה למטן או מן האד ואינו
יכול לקבל מים כ"ס אינו פסול את המקוה כתב אח"כ הלוקח כלי גדול כגון חבית או ערבה גדולה ונקבה נקב המתערב וקבעו בנר"ך ועשאו מקוה ה"ו כשר ע"כ .
הרי שכתב כאן בנקב המתערב כשר ולעיל כתב שאינו יכול לקבל כ"ס והיינו כדפי' דניקב בתלוש מכשריין טפי וכו' הכ"מ סם :

ופקקה בסמרטוט . לכאורה משמע דלכרותא לא משוי ליה ולא הו"ל כלי ונבטלו מן האד דמינה כשרים אפילו לא פקקה ואירי דריש' תני כסופא
פקקה וכו' הרא"ש . ואיכא למידק דכספ"ד דמקואות דתני נמי הני דינים ולא הו"ל כלי ונבטלו מן האד דמינה כשרים אפילו לא פקקה ואירי דריש' תני כסופא
ובכל דוכתא נבי נקב המתערב את הכלי לא אשכחן חילוק זה אלא אם יש נקב שיעור המתערב אפילו הוא מן האד עתה וכו' וכלוהו נקבים דמס' כלים לא מיניו חילוק זה .
ועוד מן האד דכשר מאוס שיוכל לקבל מן הנקב ולמטה כמ"ס חו"ט ואמאי לא מפרש לה תנא דמתני' הכא כדמפרש לה במס' מקואות דדוקא שאינה יכולה לקבל
פסול . ועוד הא דתני מפני שאין עגולים כלי . אמאי תני הא לינשא דה"ל למיתני שאינו כלי ולכך כ"ל דמתני' דהכא אינה ענין למתני' דמקואות דהתם
נקב המבטל מחורת כלי מייירי דקדתי התם שאינה יכולה לקבל כ"ס . והכא קמ"ל מלחא אחריתא דאפילו ניקבה נקב כ"ס כגון במוניח משקה שאין מבטלו מחורת כלי
[טהרות ח"ב] ב"ז 29

ח שתי שבתות על חמ"ט
 חמ"ט כ"ח שבתות על חמ"ט
 ט שתי שבתות על חמ"ט
 ט"ו שתי שבתות על חמ"ט

דלופי גרסאות

לשם פוסקין דר' ובפסקי
 פוסקין :

אלוהו רבה

ח וקדש את אחת מהן
 המים שבשניה
 כקודשין. והוא שמתן
 אפר כשעור כדי שיהיה
 על שניתן :

משנה אחרונה

ופקדו כשמתעורר הפקק
 פוכלו שאין עגולים כלי
 כלומר שהפקק מעמיד
 כל המים שאין יוצאין
 והרי המים כאלו אינם
 בתוך כלי עגול אלא על
 הפקק הם כולם שהכל
 הולך אחר המעמיד
 ודוקא ניקב למתן הוי
 הפקק מעמיד כדאמר'
 פ"ב דעגול יום מ"ז
 שהכל נמשך אחר האקב
 אבל מן הלד דאינו אלא
 נגיעה שהמים נוגעין
 בפקק ונגיעה לא פסלה
 כדמוכח לקמן בס"פ .

ואם היה בריא. כלומר אם השפה הוחת חזקה ומהודקה בשוקת עד שאילו מטגל השוקת מטגל גם השפה עמה. כשרים :
 ח שתי שבתות שבאבן. הכא מיירי בלחץ המיטלטלת שאינה סלע מחוברת וכו' שקמות הללו חרות כלי יס להן; קדש אחת ברוך .
 שנתן אפר פרה במים שבא' מסן: כשפופרת הגוד . כמין קנה שנתן פ"פ הגוד שבו מריקים היין או המים בתוך הגוד .
 וקעורו כדי שיהיו ב' אלבעות הראשונות של פס היד מוזרות בו בריוח לא הגודל אלא האלבעות הסמוכות לו: או שהיו מים
 צפין ע"ג. כגון שכותל האמלעי
 המפסיק בין ב' השקמות נמוך
 משאר הכתלים: בקליפת השום .
 כשנתמלאו שתיים לפין המים על
 המחילה האמלעית בקליפת השום:
 ח שהקיפן. סמכן זו אלל זו לשון
 מקיפין שתי חביות דמסכת בילה:
 המים

והלכו המים לשם סי) פוסלין סי). אם
 היה בריא כדי שינטל עמה(ה) כשרים(סי):
 ח שתי שקתות שבאבן אחת סי) .
 קדש אחת מהם. המים שבשניה .
 אינן מקודשין סי). היו נקובות זו לזו
 כשפופרת הגוד(סי). או שהיו המים צפין
 על גביהן(סי) אפי' בקליפת השום(ע) וקדש
 את אחת מהן. המים שבשניה מקודשין(עא):
 ח שתי אבנים שהקיפן(עב)
 זו לזו. ועשאן שוקת(עג). וכן שתי ערבות(עד) וכן השוקת
 שנהלקת

ח שתי שקמות שבאבן. כהנז
 הר"ז הכא מיירי בלחץ
 המיטלטלת. וכ"כ הרמב"ם שזהו
 ההפך בין אמרו שוקת שבאבן
 לאמרו שוקת שבסלע. ומ"מ נראה
 דהכא נמי אפילו חברה בסוד כדלעיל:
 * [כשפופרת הגוד. כמו
 במקראות פ"ו ובמסנה ז' . ועיין
 מ"ט בפ' דלקמן משנה ג'] :
 המים

מלאכת שלמה

נעשה שוקת כלי בחבור שתי אבנים או בחבור שתי חתיכות של עריכות
 או אפילו היה שוקת כלי ונהלק אפי"פ שחברו אם לא חדרס בסוד
 ובנכנסו כדי שינטלו כאחד אינו כלי לקדש בו ע"כ: ורבינו עובדיה
 ז"ל העתיק פי' הר"ם ז"ל וכתב עוד הר"ם ז"ל ובתוספתא קמני שהמים
 שבסרק

ח וכן שתי עריכות. כלומר שתי חתיכות של עריכות: וכן השוקת
 שנהלקת. לשון הרמב"ם ז"ל שם כיד ונתן אפר בלחץ אחד מהם
 המים שביניהם אינם מקודשין וכתוב שם בהשגות אחר אברהם אינו יודע
 מה עיטו של חלק אחד ככאן שלא בזה זו הפסקא אלא ללמד שאינו

תפארת יבין

קו"א. דכלי שניקב ככוס משקה פסול לנט"י. ודוקא לומר דהתם
 בניקב בשליו מיירי. אע"כ דהתם בחולין מיירי בשלל פקקו. וכן
 מסתבר גם מהרמב"ם דגם בשיקב מלדו אפשר דכשר. שרי כתב
 [פ"י מברכות ה"א] כלים ששקרו שזירה המעשרת אותן מעומאה
 פסול לנט"י. עכ"ל. ומדנקט לשון ששקרו ושעשה ע"ז מעומאה.
 משמע שלא נשאר בה ב"ק שלם כלל דהיינו שניקב סמוך לשליו משם
 ואילר"ק מדאמרין [בטבו"י פ"י מ"ו] דכשנעט טבו"י בהמשקה. שחולל
 לקולו החבית אינו חיבור להמשקה שבתוך החבית. י"ל התם המשקה
 שלמעלה מחלול החבית אינו נוגע בגוף החבית. אבל הכא המים
 שלמעלה מהאקב נוגע בגוף הכלי. א"כ שאני התם בטבו"י דחלקים
 כבר עומאחו [כמעילה דח"ב]. כל זה נ"ל להצדיק דרוך מעיקרא
 רבינו הגאון רב"א זוק"ל. וכל זה דלא כרבינו מה"ד [רס"א] שמשויק
 אם דעת הרמב"ם שניקב בשליו או בלדו. מיהו אפי' לרב"א הנ"ל
 דוקא לענין המים שלמעלה מהאקב שבכלי אין חילוק בין מי הטאת
 לנט"י. אבל לענין שיעור החלק של הכלי ששאר למטה מהאקב ב"ק
 שלם. ודאי יש חילוק ביניהן. דבנט"י צריך שיאחר למטה ב"ק שלם
 כדי להחיות רביעית. דהיינו שיעור נט"י [חולין קו"א]. אבל בהואה סגי
 כשיאחר למטה ב"ק שלם בכדי להעביל ראשי גבעולין [בלקמן פ"ב מ"ה]:
 והא

כגד השפה: סי) למלו קידוש והזיו'. והא דלא מפרש דזהו דוקא
 בלחץ העסרה מהודקת. אלא נקט סתמא. היינו לאשמעינן דמסתמא
 אכזה מהודקת להכלי: סי) שהשפה מהודקת כל כך. עד
 שביאחזקה. מטגל הכלי עמה [ודברי הר"ז נאו. במח"כ שלא כדקדוק]:
 סי) הנוסע שבחוכה כשרים למלו קידוש והזיו'. דהמים
 שמיניעים להשפה לא גריעי מאילו הם בכלי ארומה: סי) לא נקט
 שבסלע' וכלעיל. רק נקט שבאבן. היינו משום דהכא בלחץ
 מטלטלת מיירי: סי) אף שז' הב"ק הן בגוף א'. והדופן
 אמלעי שביניהן נקוב. רק שאין האקב כשפופרת הגוד:
 סי) שיש נקב צדדופן שבין ב' השקמות. ורוחב חלול האקב
 כשפופרת שמתחבין צפה הגוד כדי לשרוק לתוכו משקין.
 שיעור חלול השפופרת הזה. הוא בכדי שיהיו ב' האלבעות
 שסמוך לאגודל חוזרות בתוכו בריוח: סי) וכגון שהדופן שמשפסיק
 בין ב' השקמות. נמוך משאר ל' כותלים המקיפין ב' השקמות:
 ע) שכשימלאו ב' השקמות. לפין המים להדופן שביניהן.
 אפילו רק כעובי קליפת השום: עא) דאז נחשבים המים
 שביניהן כאלו כולן בחלול א' [כמקראות פ"ו מ"ט]. ודוקא כשנתן
 אפר כל כך הרבה עד שכשיערב האפר עם כל המים שבב'
 במעוטו: עב) הסמוכין: עג) נ"ל דמיירי שהיה בלחץ א' שוליים וג' דפנות. וכשהסמיך לו אבן השני להיות לו כדופן רביעי.
 נעשה ע"ז כשוקת עם ל' דפנות: עד) נ"ל דלא מיירי ששויב ב' עריבות כדרך סנוכות זו אלל זו. דא"כ יהי' לכל עריבה
 ב"ק לבד. ואין זה דמיון לב' אבנים שהקיפן זל"י. ומו דא"כ היאך נפרנס הסופא. דבדבוקן בסוד. המים שביניהן
 מקודשין

משום דקאי דלעיל היתה כלי וחברה דמדינא כל מחובר לקרקע אפילו חקקו ולכסוף קבשו לא השיב כלי לחכמים דר"א כדאמר' בפ' המוכר את הבית בפלוגתא דדף
 והא דקתני היתה כלי וחברה פוסלת המקוה משום דכלי קבול איירי וכל שלא בעל קיבולו אין חיבור לקרקע מטהרו והלכך בניקבה בעיין דוקא שאינו יכול לקבל דכיון
 שבעל קיבולו הדר ה"ל ככלי שפוט שמחובר ואינו פוסל כדפי' לעיל. א"כ דהתם איירי לטובל לטובל בתוכה וכן העתיקה העור י"ד פי' ר"א לענין לטובל בתוכה דהיה
 חמור עפי כמ"ס הב"י ס: והלכו המים לשם פסולין. אותן המים שכנגד העסרה אבל התחתונים שבכלי כשרין. ומ"ס הרב דכלי שחברה איירי וכ"כ הרמב"ם. היינו
 משום דהכי משמע לישא עשה לה דלעיל קאי. ומיהו לאו דוקא דה"ס תלוסה לגמרי דינא הכי וכ"כ הר"ם והרא"ש: ברי שינטל עמה. הלשון משמע דהעסרה נעלמת
 עם השוקת כשנוטלין השוקת נעלמת העסרה עמה כמ"ס הרב. ועפי הוי ניחא לפרס כשיעלה העסרה נעלמת השוקת עמה עיין רפ"ג דעגול יום:
 ח כשפופרת הגוד. אבל פחות מכן המים ששניה אינם מקודשין ושראשונה מקודשין אע"פ דעריבו מיה דרך הנקב נגיעה בעלמא הוי ולא פסלה כדמוכח לקמן:
 בקליפת השום. ברוחב כשפופרת הגוד כדתנן פ"ו דמקואות מ"ו והעטם דקליפת השום הוי חבור משום שלמעלה עד המחילה השיבי ככלי אחד וכשנתן שם את האפר
 נתקדשו כל המים ושל"פ שחלקין למטה חשיבי כמים המקודשין שחלקן לשני כלים והיינו גמי עממא דעפי בתוך השוקת בפ"ו מ"ג. ועוד י"ל דהלכות עומאה גמרי לה
 דכלי משוקע בכלי אחר הפנימי כמאן דלית' כדמוכח פ"ה דכלים מ"ב ובפ"ו דמקואות מ"ב ועוד בפ' דלקמן מ"ב והלכך המחילה האמלעית
 שהיא שקועה כמאן דליתא והוי כולה ככלי אחד:

ח שתי אבנים שהקיפן. עיקר משנה זו לאשמועי' שהכלי שנסדק בחלמעייתו אע"פ שאפר למי הטאת שאין בסדק שיעור כגוס משקה שהמים שבתוכו כשרין. המים שביניהם
 פסולין והיינו שבתוך הסדק שתוך הסדק אינו תוך כלי ואין מקדשין אלא בכלי. ומ"ס הרב שלא נכנס בהן הקידוש וכ"כ הר"ם אינו מוכן כלל דאי חשיב כמו תוך אפילו
 לא נכנס עם הקידוש כשר כדלקמן פ"ו מ"ג אלא עיקר עממא שאין זה תוך כלי והרא"ש השמיט זה שלא נכנס בהן הקידוש:
 וכן השוקת שנהלקת. מכאן משמע דכלי שיש לו שלש דפנות אע"פ שפרוץ מרום אחת השיב כלי דהך שוקת אין בכל חלק אלא שלש דפנות והפ"ה המים שבתוכה

ה' המים שביניהן אינן מקודשים. כתב הר"ב אבל שאר המים מקודשים אלא שאינן שנסדק לה נכנס בהן הקדוש. וכ"כ הר"ס. ויש לתמוה דאמאי יהא מקודש אפילו שאר המים. דכיון שנסדק לה הוי כלי. והר"ס כתב דלשנא דתוספתא דכל המים אינה מקודשת כלל. ולא יתכן דה"כ ה"ל למתני פסולין. ולריך לדחוק לטען התוספתא לפי הטעין שפירשתי ע"כ. והרמב"ם צ"ט מה"פ (הלכה ז') כתב נתן אפר בחלק אחד מהן. המים שביניהן אינן מקודשים.

וכתב הכ"מ גראה שסובר שחילוי היה נתן אפר בזה וכו'. המים שביניהן היו מקודשים ממ"צ. והב"ע כשלא נתן אלא בחלק אחד השתא איכא למימר במים שביניהן אינן מקודשין. ומ"מ יש לדקדק דכיון שיש סדק ביניהם אינה כלי. והיאך יהיו מקודשים אפילו המים שהם שחלקה עה). המים שביניהם אינן מקודשין עו). עשאן בסיד או בגפסים עו). והן יכולות להגמל כאחת המים שביניהם מקודשין עה):

המים שביניהן. שכן שתי עריבות ושני סדק של שוקת. אבל שאר המים מקודשין אלא דאזינן שנסדק לה נכנס בהן הקדוש: גפסים. מין סיד הוא ולכן ציותר. וקודשין לו לבט"ז יום"ו גיפס:

בחלק שנתן האפר. דהא כלי צעין וליכא. וז"ל דהצ"ע כשאין מים נחלים מהסדק מפני שחברם בטעם וה"ל כלי לענין זה אלא לא לענין שאם קדש מים שחלק א' שהיו מים שחלק שני מקודשים עד שיטעם בסיד וגפסים והיו יכולים להטעל כאחת ע"כ:

מלאכת שלמה

שנסדק אינם אגודים בכלי אלא בשעשה בסיד ויכולות להנטל נחשכין המים שביניהם לכאורה נכתוב ולישנא דתוספתא משמע דכל המים אינם מקודשים כלל ולא יתכן דה"כ ה"ל ליתני פסולין וריך לדחוק לטען התוספתא לפי הטעין שפירשתי וז"ל התוספתא שתי אבנים שהיון וזו לשון שוקת וכן שתי עריבות וכן השוקת שחלקה א"ר ויטי בזה ההלכה קפאתי לפני ר' עקיבא אמרתי לפניו שתי אבנים מקודשות

תפארת יבין

מקודשין. ואמאי. וכי עדיף מב' שקמות צבאן א' גמ"ח. דלריך שיהיו המים שבצו ובצדן מחוברים יחד במים הלפין כעובי קליפת השום. אלא מיידי שהטה שולי כל עריבה למן הדר. באופן ששפתות ב' העריבות נוגעות זו בזו. וחלול של שניהן פתוח כלפי מעלה: עה). כ"ל דכולהו ג' גוויי לריכזי לבב' אבנים שהקפין סד"א לדהיי און סמיכתן יחד עושה אוחת כלי. מדלל הו' על אבנים הללו תחלה שם כלי. אבל ב' עריבות. שכבר היתה כל א' כלי תחלה. סד"א דמש"ה גם סמיכתן מחשיבתן ככלי חדש. ואי מהא סד"א היא גוהמת מדוהיתה על כל א' לבד תחלה שם כלי. לא נחבטל הב"ק הוא ע"י הב"ק החדש שעשה ע"י שהסמיכות יחד. אבל שוקת שחלקה דהו"ל תרתי לטענתא שכבר הו' להשוקת צ"ק זה. אלא ע"י שחבטק נחבטל הב"ק הראשון. להכי כשחזר והסמיכה יפה יחד. שלא יוצו המים נוחוכו דרך הסדק. סגני שיחזיר להב"ק שהי' לו מעיקרא. ואפילו כשלא הדביקן בסיד. קמ"ל: עה) ר"ל אם קודש המים שחלול שבכל א' מהיך ג' שזכרנו. כל המים שחלול שיש בין ב' החלקים של כל א' אינן מקודשין. ואפילו צמדובקין יחד בטעם. למדלתי חבור. און המים הללו תוך כלי (ז: עו) ואע"ג דלעיל צעטרה כשיכולין לנטלן כאחד. אמרינן דסגני צמדובקין צטיע. היינו שיחשבו הטפל. דהיינו הטערה. כמו העיקר. אז כשינטל הטפל ניטל העיקר עמו. סגני צמדובקין צטיע. אבל שיחבטל עיקר לגבי טפל ויחשב הכל כעיקר. כב' חלואי שוקות צמדובקין זל"י. או צ' אבנים צמדובקין זל"י. אז דוקא צמדובקין צביד אז בגפסים חשיב חיבור: עה) ר"ל כל המים שבהחלול שצין ב' החלקים. מקודש. דמהדבקין בסדק. ככלי א' חשוב. וז"ל דכ"ס בהדביקין יחד בזפת או בדבק. דכשר לקדש צדן מדוהו חיבור גכלים סג"ג:

משנת אחרות

מקודשין. ואין לומר דחלק האחר מהטי ליה לאיצטרופי כיון שאין מחוברין זה לזה כשני כלים חשיבו ולא אשכחן צירוף צבה"ג ומ"ס דקח לומר שאין המים אלא משום דבזל צירוף חשיב כלי בשלשה דפנות וכ"כ חו"ט פ"ד דמקואות מ"ב סב"ב צ"י בשם הרוקח דבשלש דפנות חשיב כלי כש"ל דלמדי דבעי כלי מדאורייתא חשוב כלי בשלשה רוחות וכפ"ט דכלים מ"ג כתבו דיש לדקדק מהמס דאם נעשה מתחלה בארבע דפנות ונפרץ מרוח אחת טהור ואם עשאו מתחלה בשלש דפנות טמא וזה נוטה לסברת הסמ"ג ור"ו. אבל מהמנין דהבא משמע דאפילו נפרץ עמא בשלש רוחות דהא שוקת שחלקה חשיב כלי למו מטאת: וברבאי ניהא לי לישנא דמתני' דקמי וכן שתי עריבות וכל אחת הקפין דא וזאי השיבא כלי דמתחלתה נעשית של שלש דפנות. והדר תני וכן שתי עריבות ופי' הראב"ד דהיינו חשיבות חשיב עריבות ומשמע שהיו שלמות ועלה כדעתו לפיכך אחת ופרץ מכל אחת רוח אחד והקפין להיות אחת וקמ"ל דאע"ג דתחלת עשייתן נעשו לארבע רוחות מהני ליה אח"כ כשפרץ רוח אחת כאלו נעשו לשם שלש בתחלה ומקרי כלי. והדר תני רבווא עמי דאפילו שוקת שחלקה מחליה דלתי לא עביד ערדי אפ"ה חשיבא כלי דאפילו בשלש הו כל קבל. עין מ"ס פ"ד דכלים מ"ג:

כנסים יצ"ד בנכסים
תוספות חדשים
ח' חו"ט ר"ה המים שביניהם כו'. שפירשתי וז"ל מלי שתיין אין מקודש דתני חלק מים קודש קאמר דהיינו מים שנסדק. ע"ל דלתי תוספתא ר"י קאמר לה. דכתיב עלינו עליה (כ"ט ע):
אליהו רבה

המים שביניהם אינן מקודשין. אבל שנסדקין מקודשין ולא להוה מהן דלהיא פסולין דמחברין עס המים שביניהם אלא יש כמה שמקודשין סתם מי חטא' פסולין ומשמאל כתי חטאת דאי לא הו מקודשין לא הו מי חטאת כלל ולא הו מטמא. א"י אש יכול גדלות מהלדין מעט שלא נעטרנו טן כשרין אמר כתי ויס שתיין אין מקודשות פליג אמתיין וסבר שאינן מקודשות כלל אף הדין ולא הו מי חטאת לא ליהא ולא לעמא:

והמים פסולין גני' והמים פסולין.

או שהגוף את הדלת. קודם שיקדש: הקדוש בשר. דהיינו האפר שבדיו לפי שמלאכה אינה פוסלת באפר כדאמרן: והמים פסולים. דנעשה מלאכה עם המים. ולעיל [סוף] פרק פרה חטאת שנינו שהמלאכה פוסלת במים עד שיטילו את האפר: וקפה בארץ. לאחר

בתרא: [הקדוש בשר. כחז הר"ב לפי שהמלאכה ט' כדאמרן בספ"ד]: מפני שאפשר. וכן העמיק הר"ב בפי' אחר שמפרש זקפה בארץ הניח האפר בארץ פסול האפר דכתיב למשמרת ט'.

השפופרת עם האפר דבאפר גופיה לא שייך זקופה. גם הוא ל' זכר במקרא ובמנהג. אלא דקאי השפופרת ובלא כסוי. מש"ה פסול דאינה גשמרת מש"ה לתוך ידו. והא דשני הר"ב בלישנא בפי' אחר ולא כחז

שהגוף את הדלת (הקדוש בשר ה). והמים פסולים (זקפה בארץ) פסול (ה). לתוך ידו (ב) בשר (ב) מפני שאפשר (ד): ב היה קדוש צף על פני המים (ט). ר"מ

זקפה השפופרת כמו שכתב בפירושו קמח. היינו שהפי' הראשון מהרמב"ם הוא והעמיקו כלשוננו והפירושו השני מהר"ם הוא והעמיקו ג"כ כלשוננו. אבל גם לפירושו השני ר"ל זקפה השפופרת שבה האפר. אלא דסגנון של הר"ם למנוקט אפר לפי שבו הוא הפסול. ק' ג"ל. ומר"ם מפרש שפי' הרמב"ם דמשום מלאכה הוא והפי' מקיים הגי' מפני שאפשר וכחז דקאי לפרושי טעמא דפסול דרישא. לאשמועינן דאע"ג דלשמרת לא חשיב מלאכה כדמוכח לקמן פ"ו. הכא דכיון דבאפר היה לאחזקה בידו ולקדש ביד שניה ולא עשה כן. אלא זקפה בארץ פסול דחשיבא מלאכה. עוד יש לפרש דמפני שאפשר אל תוך ידו קאי דלא הימא מה שאחזק השפופרת בידו מלאכה היא

ואח"כ נתן האפר על המים. כשר המלוי דהיינו המים דאין זו חטובה מלאכה: לפי שאי אפשר. לשמור האפר שבאחזק השפופרת אם לא יכופ ידו על פיה שהרי אינו יכול להשיב הפקק על פיה עד שיקדש. פי' אחר זקפה בארץ הניח האפר בארץ פסול האפר. דכתיב למשמרת [ובארץ] אינה למשמרת]. ואם נתן האפר לתוך ידו כשר. דאפשר לשמרו. ופסיר קרינן ביה למשמרת ולפי זה גרסי' לפי שאפשר: ב היה קדוש צף ע"פ המים. שנתן על המים אפר הרבה. ולאפר עלמו קרי קדוש טעם מלואו אפר ומקדש בו מים אחרים ואפילו בלואו שנגע במים מקדש ומחור ומקדש כמה פעמים אלא שמגבו: זלף את המים. הזה מן המים המקודשים על האדם

זקפה השפופרת כמו שכתב בפירושו קמח. היינו שהפי' הראשון מהרמב"ם הוא והעמיקו כלשוננו והפירושו השני מהר"ם הוא והעמיקו ג"כ כלשוננו. אבל גם לפירושו השני ר"ל זקפה השפופרת שבה האפר. אלא דסגנון של הר"ם למנוקט אפר לפי שבו הוא הפסול. ק' ג"ל. ומר"ם מפרש שפי' הרמב"ם דמשום מלאכה הוא והפי' מקיים הגי' מפני שאפשר וכחז דקאי לפרושי טעמא דפסול דרישא. לאשמועינן דאע"ג דלשמרת לא חשיב מלאכה כדמוכח לקמן פ"ו. הכא דכיון דבאפר היה לאחזקה בידו ולקדש ביד שניה ולא עשה כן. אלא זקפה בארץ פסול דחשיבא מלאכה. עוד יש לפרש דמפני שאפשר אל תוך ידו קאי דלא הימא מה שאחזק השפופרת בידו מלאכה היא

מלאכה

לפי שאי אפשר. היא גורמת הרמב"ם ז"ל ופירושו וכחז עליו הרא"ם ז"ל וקשה לי אמאי לא עריב זקפה כהדי כוסה והגוף וגם החוספא מוכחא כפי' הר"ם ז"ל ע"כ. ולדעת הרמב"ם ז"ל י"ל דלא כ"ל לה כהדי הק' משום דכעני למינני כהדי זקפה לתוך ידו וכן

מלאכה אח"כ שכתב מהרי"ק ז"ל בפ"ה דהלכות פרה אדומה סי' ה': ב היה קדוש ק' וכו'. ונלמד דליתרין ליה לתרא לאשמועי' פלוגתא דר"מ ור"ם אהכמים בתרתי רישא לאשמועי' כהן דהכמים דאפילו צנף על פני המים כל שנגע במים אין מקדשין בו ופסול לאשמועי' לאשמועי' היא

יכין

ז) סגור הדלת של הכותל בינתיים: (ח) ר"ל האפר שלקח בידו מהשפופרת. אם עדיין הוא בידו. כשר. ומתיר להחזירו להשפופרת. דאין המלאכה פוסלת באפר [כספ"ד]: (ט) דמדעשה שום עסק בין שחיבה לכוונה האפר. נפסלו המים גם קודם שנתן בזה האפר [ז] (י) בין עולת האפר להקדוש. העמיד השפופרת בארץ שלא יתפור האפר: (יא) נפסלו המים משעם הל"ל. וקמ"ל חף שהסמיק רק במלאכה שעשה רק לתוך האפר שלא יתפור. אפי"ה פוסל. והא דלא כלל לק' צבא כהדי כוסה והגוף. היינו משום דבזקופה בעי תנא לחלק בין זקופה על הארץ או תוך ידו: (יב) זקוף השפופרת תוך ידו שלא יתפור האפר: (יג) המים כשרין לקדש. דאינה מלאכה חטובה: (יד) כ"ל דר"ל דהרי כל ענין פסול המלאכה בין מלוי לקדוש. הוא מרילפיס כספרי מדכתיב והיתה לבני ישראל למשמרת למי נדה. דהיינו שזריכים שיהיו מי נדה שזורים. שלא יסוה דעתו מהן כעשה שעוסק בזה [ע"י רכ"מ פי' מפרש סי']. עד שיתחזו מי נדה. דהיינו עד שיתן בזה את האפר. וא"כ כשעוסק בינתיים במעשה אחרת הרי הסוה דעתו משמירתו [כרמב"ם לעיל ספ"ד]. וזהו דוקא במעשה חשוב שזריך שיהי קלת. ועי"ן מסכת דערו משמירת המים בינתיים. אבל זקופה השפופרת תוך ידו שנגע כרנע. אפשר שפיר שישמור המים בלואו רנע. ואיטו מסכת דערו במעשה קל כזה (א):

ישראל

פ"ו (א) כך פירשתי פי"ד הרמב"ם בפירושו כהן דכשר ופסול דמתרי' המים קאי. אמנם כר"ם ובר"ם והר"ב פירשו דהא דקאמר תמני' זקפה בארץ פסול. ר"ל האפר שבשפופרת נפסל. מדכתיב והיתה לבני ישראל למשמרת. ואין ז' למשמרת. ובר"ב תוסף זה דברים דמדמומת בארץ אינה למשמרת. ונ"ל דלפי שינוי הוכיח לומר כן. דלפי' משום מה יפסול האפר. או משום מלאכה זקופת השפופרת. הרי אין מלאכה פוסלת באפר משכנסה [כעיל ספ"ד]. מכ"כ הכא שהמלאכה לא צנף האפר הי'. שזקוף השפופרת שלא יתפור מה שנתוכה. אמנם לכאורה היה מוכח כדכתיבו ה"ל דפסול דקאמר סגור האפר קאי. דאי רק אמית ולא האפר. הגם דלא ק' כק"י הרא"ם דה"ל לתכלל סך צבא עם צבא דלעיל כהדי כוסה או הגוף. די"ל דלכא לא כללינו. משום דבזקופה יש חילוק בין זקפה בארץ או בידו. וכמש"ל. אבל סב"ל ק' להרמב"ם דאי אמית למוד קאי. הו"ל כלשונא דלעיל הקידוש כשר והמים פסולין. ולכ"פ הו"ל כגשון רבי. וכלשיל. אבל מדשני תנא בלישני' ונקט הכא לשון יחיד פסול. ודאי משמע שפי' דהכא הקידוש קאי. אלא תמני' תנא אהך ספמא דרמב"ם. דמשום שהניח השפופרת עם האפר בארץ ופסול האפר. וסיבן מנינו שלג יהא האפר שמוך רק כהוא ביד אדם. ושזריך שיהיה האפר תמיד ביד אדם. והרי אדרבה אחריו [לעיל ספ"ג] ששליש א' מהאפר נתנו בהקבל נפתח פתח הכרזה. ושליש האחר נתנו בהר המשה. ומשמע דלא הלוינו להעמיד שם שומר. ואפ"ה לא נפסל כ"פ שהניחו בארץ. מכ"כ הכא שהאדם עומד אצל השפופרת. מהכ"ת יפסל מדהניח בארץ. ואת"ל התם פ"כ שהיה מוכסה מני גשמים. אבל הכא בשפופרת מגולה מייני. מלכד שזה דוחק תנא ללוק כה"ל. דאי דנפסודת

י) שהאפר שהעיל לתוך המים. קף על פני המים שהעליו לתוך המים קמח. ויש להקדק לפי' קמח דמשום המלאכה הוא כצד אפילו ח"ה לשומרו השפופרת ומה שכתבו אין זה לורך קידוש זה ולגבי' מלאכה הי'. ולמאי דפי' בספ"ד דפסול מלאכה משום הכא הדעת הוא י"ל דה"ל כל שאחזו בידו לשומרו ואין זה לורך קידוש זה. הכא הדעת מיהא איכא כיון שמתכוננו לדבר אחר ח"ה כיון שאחזו בידו לשומרו ואין זה לורך קידוש זה. אבל זקוף המים על הארץ לקדש מיד שם כיון דלורך קידוש זה הוא אין כהן מלאכה אחרת ומשום טעמא דמשמרת נמי שרי דמשמרת גבי אפר כתיב. ועוד כיון דדעתו לקדש מיד שמוך מיקרי:

תוספות חדשים

א בשנה המים פסולין וקשה אמאי לא עריב ומני זקפה כהדי כוסה והגוף דרישא. ולשינוי הר"ם נחא. והכ"מ פ"ה ס"ל מ' כהן דלא כ"ל לה כהדי הק' משום דכעני למינני כהדי זקפה לתוך ידו:

ב כה"ב ד"ה זקף את המים. או הריק את המים שבזקוף לכלי אחר ונחא אפר למסא שזרי השוק פלגי. זה ד"מ ומכמים (הרא"ם):

אליהו רבה

א לתוך ידו כשר ספני שאי אפשר גרסין. כלומר שנתה השפופרת לתת האפר ואחר שנתה זקפה בארץ היא מלאכה ופוסלת אם אחר שהיא השפופרת ונתן האפר תנזיבה מעט לתוך ידו כדי שיתפור מלאכה אפר מחיכה כשר מפני שאי אפשר לעשות אלא כן שאם לא יעמידה וימחה מוטע יטול כל האפר מתוך השפופרת הלכך לא כתי מלאכה ולא פסלה:

משנה אחרונה

זקפה בארץ פסול. פי' סכך משום מלאכה ומשמע זקופה היא מלאכה. ולפי' בארץ לאו דוקא דה"ל זקפה על השלמן. ומיהו דוקא לאחר שהוליא מנתה אפר לקידוש זקף השפופרת דאין המלאכה פוסלת אלא אחר שהוליא את האפר. אבל לפי פי' האחר שמפרש רבז והוא חפ' הכ"ס שבארץ אינה למשמרת. משמע לכאורה דוקא בארץ אבל על השלמן מיקרי שפיר משמרת וגם לפי זה אפילו קודם שהוליא אפר לקדש פסול דאפר גופי' לריך למשמרת. ויש להקדק לפי' קמח דמשום המלאכה הוא כצד אפילו ח"ה לשומרו השפופרת ומה שכתבו אין זה לורך קידוש זה ולגבי' מלאכה הי'. ולמאי דפי' בספ"ד דפסול מלאכה משום הכא הדעת הוא י"ל דה"ל כל שאחזו בידו לשומרו ואין זה לורך קידוש זה. הכא הדעת מיהא איכא כיון שמתכוננו לדבר אחר ח"ה כיון שאחזו בידו לשומרו ואין זה לורך קידוש זה. אבל זקוף המים על הארץ לקדש מיד שם כיון דלורך קידוש זה הוא אין כהן מלאכה אחרת ומשום טעמא דמשמרת נמי שרי דמשמרת גבי אפר כתיב. ועוד כיון דדעתו לקדש מיד שמוך מיקרי:

ב כל שנגע פ' טס טס
ה' כל שנגע פ' טס טס
פ' טס טס
ג ה' פ' טס טס טס טס
ה' פ' טס טס טס טס

היא . ע"כ . ונ"ל דהכי קאמר דמפני שבכך אפשר לשומרו . ולא בלאו הכי . ולפיכך אינה מלאכה : **ג** אף ע"פ שפיו צר . ל' הר"ב פחות משפופרת הגוד וכן לשון הר"ם ומשום * (דב"פ) דלעיל משנה ח' מלריבין צב' שקטות שבאזנן שיהיו נקובות זו לזו כשפופרת הגוד (כמו)

האדם ועל הכלים עד שכלו כל המים . והאפר גשאר בשולי הכלי : והכ"א וכו' . והלכה כהכמים בתרתייהו : **ג** פ"י . פך קטן שפיו צר והמים הזורדים ממנו יורדים טיף טיף : אעפ"י שפיו צר . פחות משפופרת הגוד המים שבתוכו מקודשים וכשרים להזות ואע"פ שלא נכנס שם מאפר הפרה כלל דהו כחיט מחוזרים למים שבזוקת : היה ספוג . חס בשעת מלאויה היה ספוג בזוקת . המים הבולטים בספוג פסולים דמים חיים אל כלי בעינין ואין הספוג כלי

משנה אחרונה

ב והכ"א כל שנגע במים . לכאורה משמע דברישא שנתן על המים אפר הרבה ונטל מלמעלה שלא נגעו שם המים אפ"ה פסלי הכמים והא דתמרי כל שנגע במים בלומר שמקלתו במים אין מקדשין בכולו . ולישא הכי משמע ברישא לא תני מנגב כמו בשיאח וא"ל לפ"ו הא דתני תרי צבי . ברישא רבותא להכמים דלפי מקלותו במים פסלי וספי לר"מ דלפי כולו במים מכשיר . אלא שהרמב"ם בחבורו פ"ק . כתב ה' האפר פ' מלמעלה וכנס מתנו וקידש בו מים אחרים הרי אלו מקדשין וכל שנגע במים אין מקדשין בו ע"כ . משמע דמפרש רישא נמי שכולו נגע במים ונ"ל דא"כ תרי צבי למה לי כדולה הרי מלתא הוא . ואין לפרש דהרמב"ם נמי פירש לרישא שמקלתו נוגע ואפ"ה אפרי הכמים והא דקאמר שאם קידש בו הרי אלו מקדשין היינו צדיעכד והיינו דמסוק וכל שנגע במים אין מקדשין בו לכתחלה דמתני' נמי אין מקדשין בו לכתחלה משמע אפ"ה אם מקלתו נוגע . שאין דרכו של רבינו לסתום אלא לפרש . ועוד מנ"ל לחלק בין לכתחלה לדיעבד ודברי רבינו נל"ע . ובעיקר פלוגתייהו דתנאי במתני' יש לפרש דעמא דכל שנגע במים אין מקדשין בו דפקע קדושתו' אחר שקידש בו דמיתא דכל שנגע בו מלואו אין מועילין בו . וכו"מ בחומשא דתני

ר"מ ור"ש אומרים נוטל (יו) ומקדשיו . והכ"א כל שנגע במים אין מקדשין בו (י) . זלף (י) את המים . ונמצא קדש (כ) מלמטן . רבי מאיר ורבי שמעון אומרים מנגב ומקדש . והכ"א כל שנגע במים . אין מקדשין בו : **ג** המקדש בשוקת והטפי (א) בתוכה (ב) אע"פ שפיו צר כל שהוא (ג) . המים שבתוכו מקודשין (ד) . אם היה ספוג (ה) המים שבתוכו (ו) פסולים . כיצד יעשה

וכן פי' הר"ב עלמו במתני' דלעיל וצ"ל דלקמן משנה ח' . ובמשנה ז' פ' בתרא מעט מעט קרוי זילוף וכ"פ הכ"מ מדכפסיה צפ"ו מה' אבות הטומאות (הל' ג') ובמ"ג ס"ט דשבת כחבתי דזילוף היא ל' ארמית :

מלאכת שלמה

הביא ביד רק רישא דלף על פני המים לאשמעין דכל שנגע במים אין מקדשין בו וכ"ל כנמצא אפר למטן דאין מנגבו לקדש בו : ועלי

יבין תפארת ישראל בועז

לחוכן : (יו) מהאפר הליף . ואם כבר נתלחח האפר מהמים . לריד לנגבו קודם שיתנו למים אחרים שרואה לקדש . מדור"ל כמעט מים שבתוכו שנתקדשו עם מים אחרים : (יז) ואף לאחר שכבר הזו ממים הראשונים . רשאי ליתן האפר הנגב למים אחרים לקדש : (יח) אפילו ינגבו תחלה . מיהו מדקאמר אין מקדשין בו . ש"מ דזוקא לקדש צהאפר מים אחרים לא חזי . ומדכבר נעשה מלואו לתמו לתוך המים . ללא עדיף מהמים דמשגעשו מלואו . פסולין הו להיזי' . וכלקמן [פ"ג] . וה"ל האפר מלואו לקדש צבן . ומקדשין בו . פסול הו לקדש בו מים אחרים . אבל בשערבו מים הללו שבהו אפר זה . עם מים מקודשין אחרים . לא נפסלה התערובות . ללא גרע מאילו עירב מים מקודשין עם מים מקודשין אחרים דכשרים [ועיין לעיל פ"ה ס' י"ז] : (יט) הריקן . והוא הדין בהזו מהמים עד שכלו : (כ) ותנא רישא לרבותא דרבינן . דאף שהאפר לא נגע בהמים רק בצד א' . אפ"ה נפסלו . ותנא סיפא לרבותא דר"מ ור"ש . דאף שהאפר היה כולו משוקע במים . אפ"ה חוזר ומקדש בו . מיהו אותו אפר שלא נגע כלל במים . אף שכבר הטילו ולברו על פני המים . לכ"ע רשאי ליטול מהצבור האף . ומחזירו להשפופרת להז' בו מים אחרים . אבל כל שנגע במים אפילו כפל מעמלו לשם . לרבינן פסול לקדש . אפילו מנגבו : (כא) הוא כלי חרס שפיו צר : (כב) תוך המים שבזוקת . ונתחלה הטפי ממים שבזוקת : (כג) פחות משפופרת הגוד : (כד) ללא דמי דלעיל [פ"ה ג"ח] דלריך שיהיו מעורבין כשפופרת הגוד . דהכא שאני . שהטפי והמים שבתוכו מוקפין מכל לך מהמים שבזוקת סביב . והרי גם לענין טבילה כלי נחשבים כה"ל כמחזירים [מקואות פ"ה מ"ג] : (כה) מונח בהשוקת . ונתחלה מניו השוקת וקידש המים שבזוקת : (כו) שמוציעין בספוג שאינו כלי :

נשבה הרוח האפר על המים מנגב ומקדש בו לכ"ע והיינו דאכתי לא אסתביד מלואו שאין קידוש הרוח קידוש . אלא שהרמב"ם גורם אין מנגב ומקדש וכהא פליגי דר"מ ור"ש סברי דהקידוש אינה מלואו אלא הכשר מלואו דהואה לפרהה היא עיקר המלואו ואכתי לא נעשה מלואו והכמים סברי דהקידוש נמי מלואו : **ג** אע"פ שפיו צר כל שהוא . פי' הר"ב דהמים שבתוכו הוי כמעורבין . ולכאורה נראה דמיידי שהמים שבזוקת עולין ונפין ע"ג פי הטפי דהו כמעורבין . אבל פסא דמילתא משמע אפילו אין עולין דכל כה"ל ה"ל לפרש . ועוד מדמפרש דהוי כמעורבין משמע אע"פ שאין מעורבין ממש . ונראה הטעם כמ"ס כה"ל דכלי השקוע בתוך כלי בטל תוכו של הפנימי אגב החיצון וכולי' כד תוך דמי וכמה משניות מוכחי הכי כמ"ס שם . ומ"מ נראה דלא פי הטפי סתום כמנוסה כעשה שנתן

יולף יולף מ' :
ד' בתן ידו וכהו' כה' ה'ה' :
פ'כ' ד'ה' ד'ק' ע'ג' ו'פ' :
מ'י' ס'פ' ק'ר' ה'ת' :
ה'ה'ל'ל' ע'י' ס'פ' :

חלופי נרסאות
יעשה יולף כ'ר' ו'ל' :

תוספות חדשים
ד' בהר"ב בתן ידו כו' :
הוא פ' ה'ר"ס ח'ל' :
המכ"ס לא פ' ק' ע"ג :
אכל בחיבורו פ' מה"ס :
לאכה מ' חור כו' וכתב :
כפ' ה'ר"ס :

חידושי מהר"ח
ד' ברע"ב ד"ה ומקבלי' :
פומאה . לכאורה
איך ימלא בבלי שהוא
הבלי וראו מקבל
פומאה ולא תזכר
שצריך לבלואות דוקא
בבלי גללים או כלי
אבנים אבל זה העתיק
הרע"ב מן פ' הרא"ש
אבל עיין בפ' המשנה
ל'הרמ"ב הוא נכון :

משנה אחרונה
שנתן האפר לטות אין
המים ששפתי מקדושתן
וכ"מ לישאל למתני'
אע"פ שפיו לר ולא קתני
אע"פ שנתוס דלוי היה
בתוס אין כחן תוך ולא
בעל למיתן : יולף ע'ג'
שהוא מגיע לספוג
אע"פ שהספוג מלא
מים ונגעו במים
שצבוקת נגיעה לא
פסלה א"כ נגע
בספוג למחטתן המים
ממנו וכ"מ ספ"ה :

ד' זה הכלל דבר
המקבל עומאה פסול .
כתב הר"ב דהיותן
ע"י טהרה בעיניו והבי
אוחז פ"כ דובחיה דף
כ"ה . ואיכא למידק
הרי דגלי קרא דכשי
היותן ע"י טהרה אכתי
מגיל להמקבל עומאה
אפילו אינו טמא פסול
דילמא טהור כפשטי'
שהוא עכשיו טהור .
וי"ל משום דכתב מקוה
מים יהיה טהור ודרשין
טהור דומיא דמקוה
ללא שייך בה עומאה
שאינו מקבל עומאה
כמ"ס הר"ב פרק בתרא
ידיים מ"ו . אלא של"ע
א"כ איך האדם ממלא

כלי : יולף עד שהוא מגיע לספוג . כשכא ליטול המים וליתכס בלוחות שופן כל המים עד שמגיע לספוג אבל לא ישפוך מן המים שבספוג כלל . כדי שלא יתערבו המים שבספוג שהם פסולים . עם המים שצבוקת שהם כשרים ויפסלו כולם : נגעו בספוג . כשרים מן הספוג לתוך הצוקת ותערבו הפסולים בכשרים . ונפסלו כלם : ד' נתן ידו או רגלו . הרי שהיה קלות יורד מהר משוקם ואינו יורד לתוך החצית שרוצה למלואות לקדוש . ונתן ידו למעלה בראש ההר לעשותה ענין לעור . כדי שיעברו המים דרך ידו לחצית של קדוש .

וכן עלי ירקות הראויין לאכילה ומקבלין עומאה : פסולים המים . כדילפינן בפ"ב דובחים (דף כ"ה) מדכתיב מקוה מים יהיה טהור הוייתן ע"י טהרה תהא . ואף ע"ג דהאי קרא במקוה הוא דכתיב לפינן מיניה כל הזיות . והכי הוי משמעו דקרא הווייתן של כל מים המטהרים . על ידי

ד ועלי אגוז . כפ' שביעו עדיות בעדות ר' דקוק על זוחלין שלקחן בעלה אגוז פ' הרמב"ם ז"ל דעלה אגוז היינו קליפה המיוזנה היורקה של האגוז ואשמועינן ללא הוי בית קבול וכן פ' ע"ג ג"כ ר"ע

תפארת יבין

(כו) ר"ל מריק המים לאס לאס מע"ג הספוג . או טובל האוזן תוך המים , לאס לאס . בלואתן שלא יגע בהספוג . ומזה : כה' ר"ל עד שלא יאשר בהצוקת מים רק מה שמובלע בהספוג (ב) : כ"ה ר"ל אפילו הרבה : ל' דכשתו מים שבו . ותערבו עם הכשרים ונפסלו יול' (ג'קמ"ו ר"ט) (ג) : (א) והרי עלי ירקות ראויין לאכול ומקבלין עומאה כידו ורגלו : (ב) וכן טהור זרם המעיין ע"ד מההר ונתן חד מהסך נגד הקלות . כדי שירד שילתו עליו וקרא מרוב לתוך חצית שרוצה למלאותו לקדש המים שבתוכה : (ג) המים שירדו על הסך לתוך החצית נפסלו מלקדשן . מדירדו על דבר המקבל עומאה (ד) : (ד) שאינן ראויין לאכילה : (ה) כ"ל דע"ג דכבר מדיוקא דרישא שמועינן לה . דכל שאמקט"ו כשר . אפ"ה קמ"ל אף דהך אינו כלי . אפ"ה הרי הו"ל רק מסייע שירד לתוך הכלי וכל מסייע אין בו ממש ולא נפסלו . מייה אס שחב באלו ונתן לתוך החצית . נעשו על גבן שאובין . ופסולין למי טהרה : (ו) כ"ל דזה הכלל דרישא לחתויו אפילו דבר שמקט"ו רק מדרבנן

הספוג . ולא גרע מספוג שבלע ג' לוגין מים שאובין שנפל לתוך הכרה שלא נפסלה המקוה עי"ו [במקוואות פ"ו מ"ד] . אף דלכאורה י"ל לחתך דהתם בעינן שיתערבו ג"ל . והרי אין במים ע"פ הספוג ג"ל . דרך כל הן שיתערבו בהמים שצבוקת . ומהם נבלעו בספוג . וחזר וסתן להכלי קודם שיקדש פשיטא דכשרים . הנגיעה שפין המים שצבוקת להמים שבספוג י"ל כהן כדרי לבלול המים שצבוקת . בורכא . דהכל כל המים שעל פני הספוג . שהוא הוא מקום הנגיעה מים במים . ודאי כשרים הם . דהרי הם תוך הכלי . והמים הנלושין בהספוג אינן בעינן ומעורבין . רק טוגעין בהכשרים . והרי כל נגיעה אינה מעורבות . ודו"ק :

(ג) מידו כ"ל דדוקא בנחתה הספוג אחר שקידש . והו"ל כשוכף מים על מים שקידש . והרי לר"ך שיקדים המים בהכלי קודם קידוש . ולא דילמא אחר להמים . אבל במילאם מים בהכלי שהספוג כבר בתוכה חזר וסתן לתוך המים שצבוקת קודם שיקדשן . לא נפסלו . דאע"ג דהספוג אינו כלי . אפ"ה לא נפסלו המים שנבלעו בתוכו . ולא גרע שפוג מאלו ירדו המים לתוך החצית ע"ג עלי קנים ואגוז . דאפילו כולן כך כשרין [וכמ"ד] מכ"ס הכא שירדו המים תהלה לתוך כלי . ומשם נבלעו בספוג . וחזר וסתן להכלי קודם שיקדש פשיטא דכשרים . וכן ר"ב לקצן רפ"ו כה"ל ה' חציות ע"מ לחזור ולערן לתוך כלי א' דכשר . ואע"ג דכתיב בניו היו הרים בקלות שבין זה לזה בשפיכה . והרי הקלות אינו כלי . אפ"ה כשר . ובחצית המים מהספוג לא מחשב מלאכה בין שאינה לקידוש . כמו דלא מחשב התם השפיכה כהכלי אל כלי כמלאכה לפסול המים . מדואו לזרך זה הקידוש . וא"ת עכ"פ במים צפטי אמאי הוכשר בקידוש . הרי מדכתיב ונתן עליו מים דרשינן [בכטוה עז"ב] שאחר שנתן האפר על המים לר"ך שיערב האפר במים . והרי המים שצפטי א"א שיתערבו עם האפר שחזן לטפי . י"ל דכיון שהמים שצפטי מחשבו כמחורבין להמים שחזן לטפי . לפיכך כשיערב החלוטין מחשבו גם המים שצפטי כמעורבין :

(ד) מידו ג"ל דמדנקט כל הנהו ולא נקט כלים . דבהקלות ע"ג מים לחצית פסולים . לכאורה היה נראה . דאם רק היו הכלים ההם ומקדש הרי האדם מקבל עומאה . ובפ"ה דמקוואות מ"ה דריש נמי ר' יוסי והתם כל שמקבל עומאה אין מוחליין בו מהאי קרא דכתיב ויתן ע"י טהרה וכתב הרא"ש שם דלר' יוסי הא דמכשרין הכא עלי קנים ופנים מיירי שנתנס שם ערס כזו המים ולא היו ביד אדם כשעברו המים דהאדם אפילו הוא עטור כיון שמקבל עומאה פוסל עכ"ל ז"ל דכשהוא כתיב ויתן מים קיים אל כלי משמע שחאדם ניתן . ומהאי דמקוואות דר"י פוסל ע"י אדם היינו דהתם עיקר הויה היא החוליה והאדם שגורם החוליה הוי הויה שלא בטרה . אבל הכא עיקר הויהו שיעברו מן המעיין לכלי וכשעורבין מן המעיין לכלי אפילו אדם אוחז בכלי כל שאין עוברין על האדם אין זו הויהו שלא בטרה . והרמב"ם בפירושו כאן כתב דבר המקבל עומאה פסול שנעשו כשאובין ומלאו שלא באו מן המעיין שכבר בעל המעיין . ובכאן מקבל עומאה לא חשב כשאובין כמו שהתבאר במקוואות ע"כ . וצ"ע למה הגיה טעם דליתמר בנת' דכתיב ויתן ע"י טהרה . וגם מנין לו דהשכיב כשאובין ע"י המקבל עומאה . ומ"ס כמו שהתבאר במקוואות אס כוונתו להך דר' יוסי שהמקבל עומאה אין מוחליין בו . התם נמי משום הויהו ע"י טהרה בעי' כמ"ס המפרשים שם . ונראה שילא לו כן וסיניא דובחים שם דכתיב דאמר הויהו ע"י טהרה בעינן א"ר יוחנן מעדותו של ר' דקוק נטיית משנה זו דתנן בפ"י לעדיות הטיד ר' דקוק על זוחלין שלקחן בעלי אגוז בתן כשרין . ולכאורה הך דר' דקוק אינה ענין לכאן דכתיב ענין קמ"ל אס הטבירו ע"ג כלי בעל שם מעין ממנו כדתנן רפ"ה דמקוואות וקמ"ד דקוק דעלי אגוז אינו כלי . ומע

ה המפנה מ"י פ"ט פ"ה
מקומו ה"ט וק"ש
בין מ"י פ"ט פ"ה כ"ט :

ה הגבים

פ"ה הר"ב שהוא רקק של מים . וכ"כ
הר"ש אלא שהר"ב כתב שהוא ל' גבים
דמלכים ב' ג' . והר"ש כתב שהוא ל' כמשק גבים שוקק צו
דישעיה ל"ג ד' . ומשניהם בלתי מובן שיהיה רקק מים שהוא

תוספות חדשים

ה בתר"ב ד"ה לקדש
כו' בתוך הגבים
כו' הרמב"ם כתב וזה
מפני שלא נתמלאו ככלי
שב על הימים פסולין
למזרע ולמי חטאת אמנם
לזבים היה הוא רצו להפסד
אם נתמלאו ככלי . לפי
שגנו המים שזבים ופסול
לכל העמאים :

ידי טהרה תהא , צין שאתה מהוה אוחן להיות מקוה או
מלאו* וי מהוה אוחן ע"י דבר שאינו מקבל טומאה :
ה המפנה את המעין לתוך הגת . שטעה חרין מן המעין
עד הגת כדי שיפנו שם מי המעין ואח"כ הפסיקו : נת . צור
שעושין לפני הגת כדי לקבל את היין ,
קרוי גם : גבים . לשון עשה הגתל
הזה גבים האמור בספר מלכים .
והוא רקק של מים : פסולים .
לזבים לטבילה דלאו מים חיים נינהו :
ולמצורעים . דבעינן מים חיים
להיות עליו עם דם הלפור : ולקדש
פי חטאת . בעינן מים חיים והני

כשר: ה המפנה את המעין לתוך
הגת (ז) או לתוך הגבים (ח) פסולים
לזבים (ש) ולמצורעים (פ) ולקדש בהן
מי חטאת (מ) מפני שלא נתמלאו
בכלי (כ) :

כיון דהפסיקו לאו מים חיים נינהו . והא דקתני מפני שלא
נתמלאו בכלי . כדי לפסולן לקדוש בכל ענין חפילו צא לקדש
בחוך הגת או בחוך הגבים עלמו :
(* כד"ו מלאו לקדוש

ראיתי מה שפי' על רקק ויכול להיות שיפרשהו אמת המים כדפי' הרמב"ם . א"נ כדפי' רש"י בפ"ב דחולין דף כ"ז גרבי"א
שיש בה מים ויבשה . ומ"מ לא אדע למה לא כתב צור דעלמא והרי התרגום מתרגם צור גוצא אלא יוקף . א"נ ה"ל לכתוב
מלשון לחשוף מים מגבא דישעיה ל' י"ד . שוב מלאתי ש"כ הר"ש והר"ב בריש מסכת מקואות :

מפני שלא נתמלאו בכלי . פי' הר"ב דקתני הכי כדי לפסולן כו' אפי' צא לקדש בחוך הגת כו' . ולא דמי למים שהמשיך
מן המעין לחצות בעלי קנים דגת וגבים לאו כלים נינהו . ואפי' קודם שהפסיקו :

ונמך

משנה אחרונה

ומה ענין זה לבחן דלא
חיירי אלא במקבל
טומאה . וזוה לחד
דמקבל טומאה הוי
לענין זה כמו כלי וכו'
היכי דכלי בטל שם
מעין ה"ל המקבל טומא'
מבטל שם מעין לכל
שאר גזיות בטורה
הרי הוא ככלי וכו'
שם מעין וחשיב כשארין
זוהו שכתב כמו
שהבאר במקואות כלי
מבטל המעין . ומ"מ
הא דכתב דחשיבי
כשארין לאו דוקא
דהעבירו ע"ג כלי נהו
דלאו כמשנן חשיבי
פ"מ כשר במקוה כדתני
פ"ה דמקואות מ"ב .
ובעיקר הדיון להיותו
בטורה בעינן שכתב
הר"ב כאן אפי'
דמקוה כתיב ולפי'
מינה כל היות וכ"כ
הר"ש פ"ב דמקואות
מ"ג וכ"כ הר"ש פ"ד
דמקואות מ"ב ובתו"ט
שם פ"ה . אבל דעת
הרמב"ם אין נראה כן
אלא כתב דין זה אלא
לענין מעין וכ"כ ב"ו
ס"ם ר"ח בשם הר"ש לא
והמרדכי דמקוה לא

מלאכת

ה או לתוך הנבי . כך הגיה הר"ר יהוסף ז"ל ומתא המ"ם . בפ"ו
רע"ל ואח"כ הפסיקו אמר המלקט בפ"ה הר"ש ז"ל אינו כתוב
אלא והפסיקו ועיין לקמן ספ"ח . והרמב"ם ז"ל כתב בפ"ו ששי מהלכות
פרה אדומה וזוה ויולא בכלי מאותו הגבא או מאותו הגת פסולין ע"כ :
פסולין לזבים לטבילה . מפני שלא נתמלאו בכלי לא קאי אובין דמים
שזבים פסולים לכל העמאים אלא שב אמורעים :

שלמה

ולקדש בהן מי חטאת . דבעינן שילקחו ממקורם בכלי דכתיב מים
חיים אל כלי . הרמב"ם ז"ל . וכתב הר"ן ז"ל בפ"ו במה אשה
דף קכ"ז דמדקתני הכא המפנה את המעין לתוך הגת או לתוך הגבים
פסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת אלא לאו כל אדם
כשר אפי' שהוא אשכנזי ע"כ ועיין עוד במ"ש בשמו ז"ל ספ"ק דמקואות
וגם שם בפרק חמישי ס' ד' :

יבין

תפארת

ישראל

בוטו

מדרכבן . וכגון גיסטר' . אם סויע צה שירדו המים להכלי .
מחשב כאלו ה' הוייתן קודם מילוי על דבר שמקבל טומאה
וגפסלו . וזה הכלל דסיפא לאתויי דבר שאמקט"י השתא . וכגון
צתמה חו . או עשבים שלא יחדן עדיין לאכילה . אף שכשישחט
הבהמה ויחד העשבים לאכילה , יקט"ו . אפי"ה כיון דהשתא
אמקט"ו , המים כשרין : (ז) גת הוא גומא מרובעת . שקרשים
קבועין בצוליה ודפגותיה . ועשה חרין מהמעין עד הגת כדי
שירדו מי המעין לשם : (ח) ר"ל צרות קטנות , כמו לחשוף
מים מגבא . ומיירי דלאחר שנתמלא הגת והגבא , הפסיק המים
שבהן מהמעין . דבלא הפסיקו . הרי מים שצבת וגבא כמעין
(כפי"ה דמקואות) : (ש) דרק צב זכר לריך לטבילתו מים חיים .
משח"כ שאר טמאים : (ט) שג"כ לריך לשחוט לפור שלו לטהרת
על כ"ח צמים חיים : (מ) דג"כ לריך שיתן האפר על המים
שבחו לכלי צמים חיים : (מב) כ"ל דמח"ט הקדים תנא זבים
קודם לדיני זב . ה"ט משום דצעי להמשיך הטעם מפני שאינו כלי דנקט צבור על מלורע . ומי חטאת דנקט להו צהדי הדדי .
משום דטעם פסולא דכולהו חלת . היינו מדאינן מים חיים . ורק לא קטק לי' תנא . משום דזיל קרי צי רב הוא . אבל רק
צב כגו ליה צדך טעמא מדאינן מים חיים . אבל לטהרת מלורע וחטאת לא כגו לי' צדך טעמא לחוד . דהרי אם היה
הגת והגבא נחשבים כלים לא היה מוסיף מה שאין המים שבתוכן מים חיים . דהרי עכ"פ צאו לתוכן ממים חיים . והו"ל ככל
כלים שירד לתוכן מי מעין דכשר . להכי מחיים תנא מפני שאינן כלי . כלומר והרי למלורע ומי חטאת לריך כלי . דא"ל
דפסול למי חטאת דנקט כה . היינו לשחוט שם בכלי למי חטאת . ליתא . דאע"ג דבאמת גם לזה פסולים המים הללו .
אבל הכא לא מיירי צזה . דפשיטא דפסול . דהרי מים חיים בעינן וכדאמרינן . אלא מדנקט לקדש צו מי חטאת . היינו
דאפילו

טורים לחטאת או המים שצבתים שנילא אותה ע"ג הכלים כשרים
לקידוש . דהרי כל עיקר טעם פסולן זה הוא מדילפינן מדכתיב מקוה
מים יהיה עטור , שיהי' הויית המים שבמקוה ולשקדוש ע"י דבר טהור
[בזבחים כה"ב] . והרי במקוה העביר הקלוה להמקוה ע"ג כלים כשרים
המקוה [במקואות פ"ה מ"ג] . וכ"ש כמי חטאת . לא גרע קלוה שירד
על גביהן בחוך מאילו שאב באותן הכלים ושפכן לתוך החציות דכשרים
[בלקמן רפ"ז] . ואע"ג דהא דמכשרינן בירדו ע"ג כלים למקוה היינו
רק באפשר שירדו לתוך המקוה מבלי שיחילו ע"ג אותן כלים . אבל
הכא הרי א"א שירדו לחצית מבלי שירדו על הידים והירקות . וא"כ
בכה"ג גם בעל גבן הו"ל למפסל . ו"ל דהיינו רק לענין מקוה . דאילו
שאב באותן כלים ושפכן למקוה . והאי שאובין הן . אבל הכא מי גרע
מים שירדו על גבן מאילו שאבן ממש באותן כלים ושפכן לחצית דוודאי
פגרים . א"כ כ"ש בירדו על גביהן להחיות :

ולקדש בהן מי חטאת . דבעינן שילקחו ממקורם בכלי דכתיב מים
חיים אל כלי . הרמב"ם ז"ל . וכתב הר"ן ז"ל בפ"ו במה אשה
דף קכ"ז דמדקתני הכא המפנה את המעין לתוך הגת או לתוך הגבים
פסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת אלא לאו כל אדם
כשר אפי' שהוא אשכנזי ע"כ ועיין עוד במ"ש בשמו ז"ל ספ"ק דמקואות
וגם שם בפרק חמישי ס' ד' :

כיון דהפסיקו לאו מים חיים נינהו . והא דקתני מפני שלא
נתמלאו בכלי . כדי לפסולן לקדוש בכל ענין חפילו צא לקדש
בחוך הגת או בחוך הגבים עלמו :
(* כד"ו מלאו לקדוש

דאפילו ליתן האפר על המים שצנת וגבא בעלמן כמי פסולין. וזכי בכס"ג עוקר פסולן הוא מדאיון כלי. וכדאמרת ה' :

(ה) וא"ת עכ"פ כה"ג ששאל בהו"מ שאלו. מי גרם גת וגבא מעלי קנים ואזוניס שירדו עליהם מים לתוך החצית לכשרים [וכמ"ד]. וה"ל כיון ששאלו המים שצנת וגבא לתוך החצית אמאי פסולים. ו"ל התם לא נפסק הקלוח מהמעין עד שירד לתוך והרי מה"ט ג"ס התם ששאלו בעלים ופסקן מהעלים לתוך החצית. ג"כ פסולים כמ"ס לפני' סו" כ"ד. ונ"ל עוד דמה"ט נקט תנא תרתי גת וגבא. דזוטרע ומי הטאת. דאע"ג דנת נעשה בידי אדם. ומרוקף פניס בקרשים. שכן עושין גת. ללאחר שפירו הגומא בחרץ. מהדקין קרשים או אבנים בשוליו ודפנותיו. וסידוין אותן להיות כותלים להגומא. כדי שלא יכלע היון בקרקע [פ"ג מ"ח דאבות]. אפ"ה לא מהשב ככלי שהי' הלוג וחברו בחרץ. דקסיר מהשב כלי לקידוש [כפ"ה ל"ט] אע"ג דלענין קבלת עומאה לא מהשב כלי [ככלים פ"א מ"ג]. וקתני בור לרבותא דטבילת זו. דאע"ג דהבנא נעשה בידי שמים. וגמלא שהמים שנתוכה הם תוך קרקע עולם כמניקרא. אפ"ה מדנפסקו מהמעין לא מהשבנו תו מים חיים :

הלכתא גבירתא כללא דפרקו

לא המים שבהבלי. אע"ג שגזעיים זב"ז מים שבפסול להמים שבבלי ולהכי קודם שיוה מהבלי ירוק המים מהבלי לאש לאש. כדי שלא יגע בהאזוב בהספוג. ויצאו מים פסולין לתוך הכשרים. או יזה ממים שבבלי בעוד שלא יצטרך ליגע בהאזוב בהספוג שבשיחמו המים מהספוג למימי הבלי יפסלו כולן :

משנה ד כשעת מלוי צריך שיבואו המים להבלי על סוקים שאמקטין לאפוקי בירדו לתוך הכלי. ע"ג יד אדם. או ע"ג מאכל ואפילו מקטין רק מר"ס נפסלו. מיהו בירדו לתוך הכלי ע"ג כלי. אע"ג שהכלי מקטין. אפ"ה כיון שבתוך עצמו רשאי למלאת כשרים :

משנה ה מעין שהפנתו בין לתוך גומא שעשה בידיהם. ואפילו רוצף תוך הגומא בקרשים. בין שהפנתו למקום שעמוק כמבוע ואח"כ הפסק הקלוח מהמעין. המים שבגומות הללו פסולים לטבילת זבים. ולשחיטת צפרים דמזוירע לתוכן. ולקידוש מי הטאת. בין לשובב משם ככלי. או לקדש בתוך הגומות. בין בצפרים הג"ל או במי הטאת. פסולין בין כך או כך מראוין מים חיים. וגם לא כלי :

משנה א צריך שיבוא האפר להמים ע"י כח אדם בכונה. הא נפסל מעצמו לשם או מתוך יד אדם שלא בכונה. נפסלו המים. צריך שלא יפסק השואב בין שאיבה לנתינת האפר בהמים. בשום עסק שא"צ להמים. ואפילו לכמות השפופרת שבו האפר. הרי עסק זה א"צ ל"ד ט זה. וכ"ש בהניף הדלת בינתיים. מיהו ברק זקף השפופרת בינתיים. יש חילוק. דבזקפה בארץ שהוא מעשה גדול מדצריך שהיו. נפסלו המים. אבל בזקפה בתוך ידו שהוא מעשה קל והטירה מועטת. אף שהמעשה זו א"צ לקידוש זה. אפ"ה כשרים :

משנה ב אפר שנגע אפילו רק בצד א' ממנו במים כשרים. נפסל האפר מלקדש בו מים האחרים. אבל אפר הצבור ע"פ המים. קופה מלמעלה מהצבור מה שאינו לה ומקדש בו מים אחרים :

משנה ג כלי ריק שמונת תוך כלי שמילא. ונתמלא גם הפנימי ממימי החיצוני. וקידוש החיצוני. גם הפנימי מקדוש. אע"ג שאין ב' המימות שבפנימי ובהיצוני מעורבין רק דרך פה צר של פנימי. משא"כ ב' כלים מלאים מים זה בצד זה. צריך שיזו מעורבין כשהכ"ר. ספוג שמונת בכלי מים ששאב. לא נפסלו רק המים שבספוג מדאיון כלי. אבל

פרה חמישה שמלאו פרק ז

ר' עובדיה

צינונים

פרק ז א חמישה. לקדשן המשה קדושין. כל חצית וחצית צפני ענמה: ונמלכו לקדשן קדוש אחד. לערות חמשותן בתוך כלי גדול ולקדש הכל בצנת אהת: הרי בלן כשרים. דהואיל וכל אחד ממלא הכלי שלו. אין כאן מלאכה פוסלת צמים בין מלאוי להטלת האפר צמים: היהודי שמלא חמש חביות כו'. אין כשר אלא אחרון. שהמלאוי הראשון נפסל במלאכה שעשה כשמלא את האפר צראשון. וכן השני נפסל כשמלא את השלישי. וכן כלם. ואם מהחלה היה ממלא ה' חביות זו אחר זו. או אפילו מאה חביות כדי לקדשן קדוש אחד. כגון שצריך להזות על כלים הרבה לא היו פוסלים זה על זה וכו' כשרים. דהכל נחשבים מלאוי א'. אבל כשמלא מהחלה לשם חמישה קדושים. כן פוסלן זה על זה מטעם מלאכה. שהיא פוסלת צמים עד שיטיל האפר. הלכך אין כשר אלא אחרון :

פרק ז א חמישה שמלאו חמשה חביות. לקדשן חמישה קדושין(א) ונמלכו לקדשן קדוש אחד (ב). או לקדשן קדוש אחד (ג). ונמלכו לקדשן חמשה קדושין (ד). הרי בולן כשרים (ה). יחיד שמלא חמשה חביות לקדשן חמשה קדושין : הלכך אין כשר אלא אחרון : ונמלך

מלאכת שלמה צנת אחת כשרין. וכן מני בחוספתא ר' יהודה: ר' יהודה אומר ממלא אדם חצית ממעין זה וחצית ממעין זה ונותן אותן בשוקת אלמא אין צריך למלאותו באותו שוקת ע"מיו. גליון ה"ר

יבין תפארת ישראל יבין פ"ז א ר"ל בשעה ששאלו המים נתכוונו שכל א' מהן יקדש חביות שלו בפ"ע: ב) שאח"כ נמלכו לערב כל מימיו ה' החביות ולאשפן לתוך כלי א' גדול. ולקדש כל המים שם בקידוש א': ג) ר"ל או שמתחלה כששאלו התכוונו שיערו חמישתן מימיהן כולן לכלי א'. ולקדש הכל שם בקידוש א': ד) שסוב ונילוו שלא לערבן. רק כל א' יקדש מימיו לבד: ה) בין שצאמת ערבוס או לא. ולא אמרינן דכששאלו ע"מ לקדש ה' קדושין. ונמלכו לערבן יחד. אסור לכ"א לשפך דליו ע"כ. ומיהו בשעת המילוי המלאכה פוסלת לעולם כדפי' ספ"ד: ונמלכו לקדשן קדוש אחד. פ' הרב לערות חמשותן כו' ואפילו אחד מן הממלאין הוא המערה אין זו מלאכה כיון שלורך קידוש זה הוא. הרמב"ם רס"מ מה"פ: או לקדשן קדוש אחד. אע"ג דהמשה חביות הם וכשנותן אפר בכל א' ממילא ה' המשה קידושין והיכי משכחת לקדשן קדוש אחד. ו"ל דכשזולה להוות מכוון מיד השיב קידוש אחד ושי קידושין הם שצריך לאחד מיד והעד לאחר זמן כמ"ס הרב לקמן שצריך להוות על כלים הרבה ואין לו כלי גדול למלאות בו מי הטאת וצריך חמש כלים מ"מ השיב קידוש אחד: יצדד שמלא המשה חביות. וכשעת המילוי כבר נפסלו כולם סוף מן [משניות שערות ח"ב] פ"ז 30

א חמשה מ"י כ"ט פ"ז י"ט. הלופי גרסאות לקדשן גדול וקדשן אחד וקדשן קדוש אחד וקדשן קדוש אחד בשב"כ בקדוש אחד. אליהו רבה א יחיד כו' ונמלך לקדשן כו'. אע"פ שצריך לקדשן קדוש אחד אין כשר אלא אחרון שהראשונים מצאו נפסלו כמילוי האחרון שהיא מלאכה בין מילוי הראשון מצוי לקדוש :

משנה אחרונה פ"ז א חמישה שמלאו. כל מלאכה הפוסלת צמים אינה אלא אחר שהוציא את האפר מן השפופרת וצא לקדשן כמ"ס הר"ס והרא"ש רס"ו. וגדולה מזו כתב הר"ס כן כפי' החוספתא מי שנילה חמשה חביות לקדשן קידוש אחד והוציאן אחת אחת לקדשן זבין הוצאת ראשונה לפני עשה מלאכה לא נפסלו דכל זמן שלא הוציא כל המים שבעדנתו לקדש אין המלאכה פוסלת הממלאין הוא המערה אין זו מלאכה כיון שלורך קידוש זה הוא. הרמב"ם רס"מ מה"פ: או לקדשן קדוש אחד. אע"ג דהמשה חביות הם וכשנותן אפר בכל א' ממילא ה' המשה קידושין והיכי משכחת לקדשן קדוש אחד. ו"ל דכשזולה להוות מכוון מיד השיב קידוש אחד ושי קידושין הם שצריך לאחד מיד והעד לאחר זמן כמ"ס הרב לקמן שצריך להוות על כלים הרבה ואין לו כלי גדול למלאות בו מי הטאת וצריך חמש כלים מ"מ השיב קידוש אחד: יצדד שמלא המשה חביות. וכשעת המילוי כבר נפסלו כולם סוף מן האחרונ

תוספות חדשים

א בתריש ד"ה ונמלך
כו . האחרון כשר .
וכ"כ הראש . ומסיים כיון
דכשעת הפלו ה' דעתו
לזקן ה' קדושין . מיד
סבל האחרון את הראשון :

פרק ז א ונמלך לקדשן קדוש אחד . אין כשר אלא

אחרון [וה"ה] כשלא עשה כמו שנמלך
ולא עינין לתוך כלי אחד . ולא קתני ונמלך אלא לומר שאם
ירצה להמלך לא יועיל לו . אבל יניחם
והרמב"ם העתיק המשנה כלשונה
בפ"ו הל' ה' ובהלכה ד' כתב בלא
נמלך שאין כשר אלא האחרון . ומ"ס
עלו הרמב"ד בהלכה ד' דלאן
המשנה ונמלך לקדשן קדוש אחד
והכ"מ כתב שלא הבין דבריו שזהו
בנמלך לקדשן ה' קדושין . הני
אומר דלא כמר ולא כמר . דודאי
דדברי הכ"מ אין להבינם שא"ל
לומר כדבריו . וגם דברי הרמב"ד
אין שלשון המשנה העתיק בהלכה

ונמלך לקדשן חמשה קדושין . שקדש וז לעלמה וז לעלמה . אין
כשר אלא וז שקדש ראשון . לפי שקדוש ראשון חשיב מלאכה
לאחרים שהיו ממולאים ולא נתן לתוכה אפר . דעד שיתן את
האפר מלאכה פוסלת בזמים : אמר לאחד קדש לך את אלו .

היחיד שמלא חמש חביות לקדשן קדוש
אחד . ואמר לאחר קדש לך את
אלו . וקדשן האחד חמשה קדושים .
אין כשר אלא ראשון . דכיון שאמר
לו קדש לך ונתנן לו . נעשו שלו וכאילו
מלאן הוא והקדוש שקדש ראשון
נעשה מלאכה לפסול את האחרים :
אבל אם אמר קדש לי את אלו
כלן כשרים . שהממלא לא עשה
מלאכה . והמקדש אינו שלו כדי
שיפסלו

ה' וזו שבהל' ד' מדגפשי' שהולידה מן המשנה : **לקדשן** קדוש א' . פי' הר"ב כגון שצריך להזות על כלים הרבה . ובענין
אחר אי אפשר . הר"ם : **אין** כשר אלא וז שקדש ראשון . בין שהשליכה בחביות שמילא ראשונה . או באחרונה . הרמב"ם :

משנה אחרונה

האחרון ונמלך בנ"ד
אם מקדשן קדוש אחד
אם יועיל להכשירן
האחרים לו הב"ד שאין
כשר אלא אחרון ואם
יקדשם קדוש אחד
כשיערס לתוך כלי אחד
יפסלו כולן ומוטב שלא
יערס ויהא אחרון כשר:
קדש לי את אלו כולם
כשרים . פי'
הרב שהמקדש אינו שלו
כדי שיפסלו וכו' . וקשה
דמניא בנ"ד הגזיקין
דל"ג העושה מלאכה
במי הטלח ובפרת
חטאת פטור מדיני
אדם וחיובי דריי שמים
ומשמע דפסלו אע"פ
שאינם שלו ואין לומר
דהתם בקדש לך דמאי
דיני אדם איכא כיון
שהם שלו . והתו' נתבו
שם כיון דניחא ליה
לעושה המלאכה פסלו
דהא נמי אחרני מעובד
דומיא דעבד ע"כ .
וכ"כ הר"ם פי'
דכלאים מ"ד . וה"ל
קריא מתני' כיון דניחא
ליה להאי לקדש חמשה
קדושין אמאי כשרין .
ואפשר דהכא שאני
שאמר לו קדש לי חלה
בדעתו וזה שקדשן
קדושין שלא מדעת
הטוח לא כלום עבד .
ולא ידעתי אמאי
לא תירחי התוספות
היא דעושה מלאכה
מיידי שיש לו בה
שותפות דבכה"ג אמרי'
פ"ב דחולין דף מ"א
דאוסר את שאינו שלו
ודיקא נמי דדומיא

מלאכת שלמה
רעו"ל ז"ל כגון שצריך להזות על כלים הרבה לא היו פוסלין וע"ז וכו' :
בין

תפארת ישראל בועז

פ"ז (א) וא"ת והרי אמרינן [בנפסחים לד"ב] מים חיים אל כלי
שחיה חיותו ככלי . ופירש"י שלא ימלאן ככלי זה ויערן
בכלי אחר . וא"כ היכי קאמר הכא ככולהו מתני' ונמלך . הרי על כרחך
צריך לקדשן בחוזה כלי ששאבן . ואפילו את"ל דהתם דוקא במילא
ע"ד לקדשן ככלי הראשון . לא יקדש ככלי אחר . אבל בנתכונן בחתלה
לשאוב ככלי זה ולערן לכלי אחר ולקדש שם שרי . לא יתיישב בזה רק
מיעשתא וסיפא אבל לא רישא במילואו ה' חביות לקדש כל חבית לבד .
והאיך יהי' כשר כשערבם אח"כ . אלא י"ל דכיון דרק מעלה בעלמא
הוא . וכדמסיק התם להכי רק לכתלה צריך כך אבל בדיעבד אינו
מעבד . והא דקאמר הכא ככלי . לאו סיהא מותר וכשר לקדשן . אלא
דאם קידש המים בדיעבד כשר הקידוש ולא נפסלו המים . אמנם
הרמב"ם לא הביא דין זה שצאנו כלי שמילא יהא צריך לקדש [עיין
בהל' פרה פ"ט] . וע"כ דעמא משום דכ"ש [סוטה דע"ז] לא קאמר
אלא והימא שמה חיותו ככלי . ש"מ דבאמת בחפיקא לא מנרבינן כן .
והא דמיייתי רבא סייעתא מינה בסוגיא דפסחים . לאו מדק"ל כן . אלא
מדאשכחן נמי חנא דמנריך דבר למנוה משום מעלה אף שאינו מהויב
מדינא . וא"ב הא דקאמר במשנתנו כשר . היינו דכשר לקדש המים
לכתלה . ורבעתו"ם [יומא מנ"א ד"ה הכל] מירשו מלת ונתן עליו
מים . ר"ל כשביטלו . ותמה המהרש"א בסוגיא דסוטה [ס"ז] וכו' שבעל
מהם מה דדרשינן כש"ם מלת עליו דהיינו לערבן . ובבבב"ר כפי
הנראה חשב המהרש"א דמ"ס רבננו"ם כשביטלו היינו כשביטל הנווה .
אלא אין הדבר כן . ורבעתו"ם ח"ו לא נעלם מהן ש"ם ערוך . אלא
רזו להכביר יפה דרשת חז"ל האיך ילפו ממלת עליו דהיינו לערבן .
להכי כתבו דה"ק הש"ם ונתן עליו כשביטל האפר שנוכר בקרא הסמוך
לו למעלה . כשביטל האפר הזה שירצה לערבנו אח"כ בהמים . יתן מים
חיים ככלי חתלה . ואשכחנא בדוכתי טובא מלת על סכונתו כשביטל
כמו על הנער ועל אמתך . על הברכה אשר ברבו אביו . על כלי הגיד
לו כי בורה הוא . על עזבם את תורתו . ועוד הרבה . ועיין עוד
ברתו"ם [תמורה פ"א מ"ה] שגם הוא התפלל על רבננו"ם הג"ל . וה'
חנני לקיים דבריהם כראוי מוקף .

י בין

לדיו לקידושו מפסיק העסק שמתעסק עם מים של חבירו
שמעורב בדליו . ליתא . דכיון ששאבו ע"ד לערבן . הו"ל לב"א
כל המעורב שנטל בדליו כאילו הם שלו ואינו מפסיק (א) :
(ו) ר"ל סהים דעתו חתלה לקדש כל חבית בפ"ע : (ז) ח"ע"פ
שנמלך וכו' : (ח) דהרי מיד ששאבן לקדשן ה' קדושין . הו"ל כל
שאיבה מלאכה בפ"ע . ונמלא שמתעסק שאיבת האחרונים בין
מלוי הראשונים לשימת האפר בהן . ונפסלו כל הדליות
הראשונות . דאע"ז דחזר ונמלך לערב כל הדליות ככלי אחד .
עכ"פ כבר נפסלו כששאבן . אבל חביות האחרון כשר . ורשאי
ליתן לתוכו האפר מיד דהרי לא הפסיק שום עסק אחר שאינו
מחבית זה . בין שאיבת האחרון לשימת האפר בתוכו . מיהו אם
קודם שקידש האחרון קידש א' מהחביות הראשונות . אז גם
האחרון נפסל . דהרי הפסיק בין מילוי של אחרון לקידוש שלו
בקידוש שאינו שלו . דאע"ז אם עירב כולו יחד . בין קודם שקידש
האחרון או אח"כ . ונפסלו כולן . דהרי עכ"פ מעורבין מים
פסולין עם מים כשרין [גמין רש"י] . אבל ברישא שכוון כשרין .
בין שערבן או לא . כולן כשרין : (ט) שאכז ה' חביות על דעת
לערבן יחד קודם קידוש וא"כ לא נפסלה כל א' בשאיבת
חברתה . דאע"ז ששאבן זא"ל . עכ"פ מדאשכחון בשעת שאיבתן
לערבן יחד מחשבו כולן כמלוי א' . ואם באמת היה מערבן
כאשר חשב בתחלה . וקידש כל המים בקידוש א' . היו כולן
כשרין . אבל הכא מיידי שהזר ונמלך ולא ערבן . אלא רואה
לקדש כל חבית בפ"ע : (י) יהי' חוזה מהן סהים . הוא לבדו
כשר . אבל אותו שקידש אח"כ נפסלו . דהרי הפסיק הקידוש
הכשר הזה בין מלויין לקידוש שלהן : (יא) לסיפא קאי . דהיינו
יחיד שמילא כמה חביות . ע"ד לערבן ולקדשן קידוש א' ועדיין
לא עירבן . ואמר ביני ביני לא' וכו' . וקידשן האחר חמשה
קדושין : (יב) דמדל"ל קדש לך את אלו . הו"ל כאילו מלאן
האחר ע"ד לקדשן קידוש א' . ונמלך אח"כ לקדש כל א' בפ"ע
וכלעיל : (יג) דהרי הממלא לא הפסיק . והמקדש אינו שלו
שיפסלום בהקידוש של כל א' בין מלוי לקידוש של חברתה (ב) .
מיהו דוקא שמילאן לקדשן קידוש א' . אבל בגוונא דרישא
דשיע

דפרת חטאת קתני וכל ישראל שותפין בה . ומיהו לולי פי' המפרשים וז"ל יש לפרש מתני' למאי
לך שמסר לזה הרי הכנעלים שהיו דעתן משערתן וזה עשה מלאכה ג"כ היו הסח הדעת ואין כאן שמירה ופסולין . אבל אמר קדש לי לא הסירו הכנעלים דעתן אלא
זה עשה מלאכה והרי נעשו בשמירת הכנעלים ודמי להא דר"ם דלקמן עשה אחד מהם מלאכה כשרים שהם כרשותו של שני וה"ג כיון דאמר קדש לי לא נפקי מרשותי' .
והא

ר' עובדיה מברטנורה פרה חמשה שמלאו ברקו תוספות יום טוב קיד

ציונים

הקדש ט"ז פ"ח
הקדש לו ט"ו פ"ח

שיפסלו על ידו: ב ועשה מלאכה בידו אחת. פסול המלוי
מגעם מלאכה: לו ולאחר. (כו' כחמת) שניהם פסולים. דכיון
דלחרי גברא קא ממלא קא חתמא מלאכה לחבירו: בין
לו בין לאחר. דלע"פ שאין המים שלו. פוסלן במלאכה
שבעטת מלאחי: ג אם לו פסול.
אם הקדוש שלו פסול. דשמא
המלאכה קדמה לקדוש ופסלו המים:
ואם לאחר. הוא הקדוש: כשר.
שהרי בעל המים לא עשה מלאכה:
דמקדש לו ולאחר. שניהם כחמת.
א"כ קדש לחבירו קודם שלו שלו
פסול דקדוש של חברו נחשב מלאכה
לפסול

ב באחת ידו. ועושה מלאכה באחת ידו.
הממלא לו ולאחר יו'. או שמלא
לשנים באחת. שניהן פסולין, שהמלאכה
פוסלת במלוי בין לו בין לאחריו):
ג המקדש באחת ידו ועושה מלאכה
באחת ידו. אם לו פסול יו'. ואם
לאחר יו' (כשר יו'). המקדש לו ולאחר
שלו

ג המקדש לו ולאחר. פי' הר"ז ושניהם כחמת א"כ קדש לחבירו קודם שלו. וכ"כ הר"ש ולא"כ לא סלקא הא
דכתב הר"ב וכ"כ הר"ש אם לו פסול דשמא המלאכה קדמה לקדוש ולא"כ ודאי קדמה בעיניו. וכן גם דעת
הרמב"ם כגראה מלשון שפירסו. וכ"כ הכ"מ בפ"ח מה"פ [ה"ג] שהרמב"ם לא תלה הטעם בשמא כי התחלת ההשקלות
ודאי יהיה קודם ומאז תשוב מלאכה לפסול:

חלם

שלמה
היסח הדעת חוץ מן העושה מלאכה בנוף המים ובנוף האפר שפסולין
אפילו לא הסיח דעתו מהן מ"ט כחלחלה של פרה שהמלאכה פוסלת בה
ויש לה שורש וכו' ע"ש:
ג באחת ידו. שפיר עפי הוה לן למיתני הכא וגם במתני' דלעיל בידו
אחת

מלאכת

ב בין לו בין לאחר. דלע"פ שאין מלאכת הקדוש פוסלת במים של
אחר כיון שהוא ממלא המים פוסלן במלאכה אפילו הן של אחר.
הרא"ש ז"ל. ועיין שם בהשגות פ"ו שהוא סובר שלא משום מלאכה הוא
נפסל אלא משום היסח הדעת שהוא שרש פיסול המלאכה והוא נקרא על
שמה וכל מקום שתמנא פיסול ע"ש מלאכה לא התלה אותו אלא על

משנה אחרונה

והא דתנן לקמן מ"י
המוסר מימיו לטהור
שכרין ופי' הרב ט"ז
ש"ס עשה השומר
מלאכה פסולין. התם
שמסרן לשמור נפקי
מרשות בעלים לענין
שמירה והכא מסרן
לקדש ולא נפקי מרשות
בעלים לשמירה:
ב שהמלאכה פוסלת
במילוי בין לו ובין
לאחר. פי' הרב המלאכה
שבעטת המילוי ולאפיקי
אחר המילוי לא פסלה
לאחר וכ"כ הרמב"ם
בר"פ שאפילו מלא ארץ
כלים לארץ קידושין
לאחרים כולם כשרין
וכן מפורש בתוספתא.
ולפי"ה הא דקתני הכא
הממלא לו ולאחר
מיירי בין מילאן
כחמת בין מילאן זה
אח"י דשלו פסול אפילו
מלאן כחמת שא"א
ללמס' ושם גמר מילוי
שלו קודם. וכל אחר
נמי פסולין דבעטת
המילוי פסל אף לאחר.
אבל מלא לשנים כחמת.
דוקא כחמת. אבל בזה
אח"י כשרים לאחר
המילוי לא פסל באחרי.
ולא הכתני דברי
הראב"ד שכתב טעם
דמלאכה פוסלת במילוי
אף לאחר כיון שמתו
ליטול עלי' שבר או
טובת הגאה חשוב כשלו
ע"כ. דוקא דל"כ

ישראל

בועז

דכשלא הפסיק השואב בין מלוי לקדוש אלא אחר לאחר שיעשה לו
מלאכה ביני ביני. הרי נמא שיפסלו המים ע"י. מדעשה שלוחו מלאכה
ביני ביני [ועיין בפרקין מ"א]. ולפיכך לכאורה נראה דכיון דלוחה
מלאכה א"ל שיעשה חותה המסלח בעלמו לא אמרין שלוחו של אדם
כמותו. וכדאמרן. ולפי"ה אם עשה שליח לאדם אחר לקדש לו אשה
ביני ביני. יפסלו המים. וזה לא מצינו. אלא נראה דהא דאמרין
שלוחו של אדם כמותו. היינו לענין קיום המעשה שהוא בעלמו. אבל
לא להתלוש על ידה מלאכה או מעשה אחרת שעשה המסלח או שלוחו
בעלמו. ואין לקרות על זה בשולח נט לאשמו ש"י מעשה השליח מפסיק
האישות. דהתם מיגז גיזו ולא פסל הקידושין למפרע. וזה נראה טעם
הרמב"ם שפסק [בפ"ו משביעות ה"ד] דאין אדם עושה שליח לחתו
גדרו. ואמאי. והרי בכל התורה כולה שלוחו של אדם כמותו. אע"כ
כיון דרק מיגז גיזו אבל הכס מעקר עקר. אין מעשה שליח אלים כל
כך לאפס מעשה עלמו דמיקרא. ואפילו לתום' שחולקים על הרמב"ם.
וס"ל שטושן שליח להחיר הגדר. היינו רק מדע"ל לתום' דל"כ שליח
כלל להתרת הגדר. דאם רק ידע החכם שמתחע. יכול החכם להחירו
אפילו בלי ידיעת הגדר. וכן כ' הר"ן [גדרים דח"ב]. אבל בכל דבר
דבעי שלוחות מודו להרמב"ם. ודו"ק:

וא"ת

בשעה ששומרין. משום דשתייהן מותרין ליטול שבר. או שום
אבל קידוש דאסור לעשותו בשכר. אע"ג דעשאו שליח
בשעה שקידש. דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו
אז אוסר גם מה שאינו. כמותן חלב
לתוך

מלאכה שאחר המילוי לאחרים נמי יפסול הואיל והוי כשלו. אבל נלע"ד הטעם דבעטת המילוי פוסלת אף
אחר ואפילו אחר לו האחר מלא לי יוכל זה לחזור בשעת המילוי לומר לעלמי אמי ממלא דגבי מנביה מניחה לחברו
חברו וקודם שהנביה יוכל לחזור בו ולומר לעלמי אמי מנביה וה"כ זה לא נקח עד אחר שתמלאו ובשעת המילוי היו של הממלא שבידו ליטולן לעלמו. אבל אחר שתמלאו
וכה בהן חברו לא יוכל זה לפוסלן: והא דהממלא לו ולאחר או לשנים באחת פסולין לזורך שני קידושין אבל לקדשן קידוש אחד אין כאן פסול דלאחרים
לא גרע מלעלמו דלקדשן קידוש אחד כשר כדאמרין בר"פ:

ג המקדש לו ולאחר. פי' הרב שניהם כחמת א"כ של חברו קודם כו' ור"ל דבמתני' אין הכרע ויש לפרש זה או זה. ומיהו לדינא לא פליגי דלכ"כ מספק נמי פסול
דספק דלוחיתא הוא. ומ"ט הרמב"ם דודאי השתדלות קודם. אין כוננה דמספק לא פלגינן. אבל ר"ל דהכא לא משכתת ספק דשיקר הקידוש אינו
אלא רגע וזו שנוגע האפר במים ובזו הרגע א"א שיתחדש לו מלאכה א"כ השתדל בה מקודם והשתדלות היא מלאכה. ודברי תו"ש אין מחוררין: לו ולאחר. בשני
כלום איירי דבכלי אחד לא שייך שלו פסול ושל אחר כשר דהכל מעורב. ומיירי נמי לשני קידושין דאי לקדוש אחד להוות מהן מיד אין פסולין וע"י דחשיב הכל אחד
כמ"ט הרב בר"פ. ומיהו כ"ל דכשני אנשים לא משכתת כלל לקידוש אחד בשני כלים אף דכתיב אחד בשני כלים משמע בר"פ דשייך קידוש אחד אבל בשני אנשים א"י:

ד קדש לי מימי שש ה' קדש לי מימי שש ה' המבטל מימי שש ה' גומל את שלו מימי שש ה' כי ה' י

הלופי נרסאות

ה ואח"כ מלא בני ויבי' מלא :

תוספות חדשים

ה בהר"ב ד"ה ואת של חטאת כו' שמעיה מעולה . וזו מי העלת נפולין כמה שנושא את גומיו עמקו . כיון שאש מרכה סדרך ומעקש בבביל מימיו . ואפ"כ דבא נמי לייבין מי העלת למימיו . דא"ל להוצי' כד א' באב"ל ויזין שא"ל בענין אחר איכא נמי שמירה (האל"ט)

אלויה רבה

ה ואח"כ מילא את שלו פסול . אבל אם מילא חטאת את שלו ואח"כ מילא להעלות ואח"כ קדש את שלו כשר דקטורה של לא פסלה כיון שהיא יתד העטאת שאין יכול גמול אה"כ קטורה שיהיה כפול . אלא לתתלה הוא דקטור באב"ל ואח"כ ממלא את : ל העטאת אב"ל כדיעבד לא פסל : מפני שיש אפשר גרסינן :

משנה אחרונה

ד קדש לי ואקדש לך . לפי הר"ב אין שם חידוש במשנה זו דהא תינח לה לעיל דכין מילוי לקדוש פסלה מלאכה ואחר קידוש לא פסלה אלא מילתא בעלמא חני פשמים הראשון כשר ופשמים האחרון ופשמים שניהם כשרים או שניהם פסולין . והרמב"ם י"ז לו פ"א אקדש במשנה זו : ה במב"א את שלו תחלה . נראה דקמ"ל דלא גזרינן שמה יבא למלא על חטאת תחלה . א"כ משום סיפא חני לה שאם מילא על חטאת תחלה פסול דסד"א כיון שא"ל לישא כד אהר באל"ל אה"כ שבי כנגדו וא"כ שלו נמי הוא לזכור קמ"ל . והר"ב כתב דלא מייסבלי מי חטאת כמה שנושא גם את שלו כיון שאינו מרכה את הדרך ולא מעקש בבבילי דמי למוליק העבד לזכור לקמן אע"ג דלא דמי כולי האי דהתם העבד צורך מילוי הוא . ה"ל צורך מילוי הוא שא"ל לוישא כד אחד כמות . עכ"ל . משמע דאם אינה צורך חטאת אפילו אינו מרכה דרך חסור . ולפ"ז אם שאב כלי אחד הזיין לעצמו וחזיין לחטאת אפילו שאב עליו חטאת פסול בנישואו וכן בשואב בכלי אחד לשם קידושין וצ"ע ע"י מ"ש גו"א : נותן את שלו לאחוריו . במ"ס שבת פ' המניע גבי תכונן לפניו ובה' לו לאחוריו משמע שחיה פחותה מיהא

ה באב"ל . פי' הר"ב צמוט וכו' וישארו צמוט צמנים חרנוס ירושלמי באב"ל מלשון לא חסולה .

הר"ש . *ולא ידעתי מה קאמר . דקרא דלא חסולה באיוב כ"ח י"ו ופירושו כל המפרשים הראב"ע והרמב"ם והרד"ק בשרשיו ל' ערך ורש"י פי' לשון שבת ואולי לפי שב' החציות שבשתי קלותיו לריכס להיות מלאים בערך ובשווי אחד שלא יכריע אחד מהן . ע"ש זה יהיה מלשון חסולה האמור . אבל הוא דוחק . ולכן כ"ל שכוונת הר"ש כונו שראיהו בערוך . דעל ההוא דבפרק הנשרפים דף פ"ב בן סלוא על שהבליה עונות של משפחה . פירוש הגביה . כמו לא חסולה בכתם אופי"ע . [א"ת] של חטאת לפניו . את

תחלה . ואח"כ מלא את שלו . פסולי . נותן את שלו לאחוריו . ואת של חטאת לפניו . ואם נתן את של חטאת

שכאמר היו לו מים ממולאים ואמר לו זה מלא לי תחלה ואחר כך אקדש לך שניהם פסולים זה שמלא עד שלא נקדשו מימיו וזה שקדש לחברו משנתמלאו מימיו : ה המבטל לו ולחטאת . הממלא מים קלחן רובה לזכרו . ובקלחן רובה ליתן אפר חטאת : באב"ל . צמוט ודרך שואבי מים שנותנים מוט על כפסם וכד אחד מלא תלוי בראש המוט מלפניו . וכד אחד מאחוריו : ואח"כ מלא את שלו . פסול משום מלאכה : ואת של חטאת לפניו . כדי לעשות בהן שמירה מעולה : ואם נתן של חטאת לאחוריו

מלאכת שלמה

החזק וכן הוא גם כן בסדר טהרות אשר בו פי' רבינו שמאון ז"ל . וכן כתבתי לעיל בסמוך כעס תו"ט שיהא גורסת מהר"ם ז"ל שלו פסול . פי' הרמב"ם ז"ל שם פ"ח סו' ד' שרי נפסלו המים של ענמו בעסק שנתקדש בקדוש חברו ע"כ . וכתב שם מהרי"ק ז"ל ורבינו שמאון ז"ל שצירס העטם משום דשמו המלאכה קדמה לקדוש ונפסלו המים קודם שימליכו בהן האפר הוא בדרך רבינו אלא שרבינו ז"ל לא תלה העטם בשמא כי התחלת ההשתדלות ודאי יהיה קודם ומאז חשיב מלאכה לפסול ע"כ :

לפסול מימיו : שניהם כשרים . שאין המים שלו שיפסלו על ידו : ד קדש לי ואקדש לך . כנון שכל אחד מלא מים לעצמו . ובה זה וקדש מימיו של זה . וזה קדש מימיו של זה . אותו שקדש ראשון כשר מה שקדש לחבירו . דחבירו לא עשה מלאכה אלא עד אחר שנתקדשו מימיו .

ושנתקדשו אין מלאכה פוסלת . אבל מה שקדש השני לראשון פסול שהראשון פסלה כמה שקדש מימיו השני קודם שנתקדשו מימיו : מלא לי ואמלא לך . המלאו האחרון כשר אבל מלאו ראשון פסול . היינו המים שנתמלאו ראשונה דנפסלו במלאכה במלאו שמלא לחבירו : קדש לי ואמלא לך . שהיו לו מים ממולאים ואמר לחבירו קדש לי מימיו ואחר כך אמלא לך . שניהם כשרים דאין המלאכה פוסלת אחר קדוש . וזה נמי שנתמלאו לו המים . מימיו כשרים . דמשנתמלאו לו המים לא עשה מלאכה : מלא לי ואקדש לך .

שניהם פסולים זה שמלא עד שלא נקדשו מימיו וזה שקדש לחברו משנתמלאו מימיו : ה המבטל לו ולחטאת . הממלא מים קלחן רובה לזכרו . ובקלחן רובה ליתן אפר חטאת : באב"ל . צמוט וכד אחד מלא תלוי בראש המוט מלפניו . וכד אחד מאחוריו : ואח"כ מלא את שלו . פסול משום מלאכה : ואת של חטאת לפניו . כדי לעשות בהן שמירה מעולה : ואם נתן של חטאת לאחוריו

ד קדש לי ואקדש לך . אשר קידש בחטונה הוא קדוש פסול לפי שהוא מקדש בשכר שפורע לראשון חובו בקדוש הוא שהוא תמורת מה שקדש הראשון וקדש לזה מימיו וקיימא לן דהנוטל שכר לקדש מימיו מי מערה ואפרו אשר מקלה ואם אמר איש לאיש מלא לי ואמלא לך הנה אשר מילא תחלה פסול להיות כוונתו בעת המילוי שיהא לו הוא תמורת מה שמילא לו והוי כאלו מילא לו ולאחר כבת אחת דתתן לעיל שהוא פסול ואשר ימלא בחטונה כשר לפי שהוא ממלא בשכר שהוא מותר למלאות בשכר :

קדש לי ואמלא לך שניהם כשרים . שהמלאכה אינה פוסלת הקדוש

יבין ישראל תפארת יבין לתוך קדירת חבירו (כמוס' שם כימות ופיין גיטין ג"א) : (יש) שהרי קידוש של חבירו שהוא מלאכה . הפסוק בין שחיבת מימיו לקידוש : (ב) קידוש שאינו של הסובל לא נפסל במלאכה שעשה הסובל : (א) דהרי צ' קידושין אינן שלו . להכי אין כל א' נפסל ע"י חבירו שנתקדש עמו : (ב) דאחר שמילא כל א' לעצמו . אמר ממלא א' לחבירו כך : (ג) ר"ל אותן מים שנתקדשו תחלה כשרים . אבל המים שנתקדשו לאחרונה . הרי בעליו הפסוק עם קידוש הראשון בין מילוי מימיו לקידוש . מיהו פשוט דבאמר האחרון להראשון או לאחר שיסגור מימיו האחרון בשעה שיקדש מימיו הראשון . אז גם מימיו האחרון כשרים . דאע"ג שעשה מלאכה בזוי בזוי . עכ"פ הרי כל מלאכה שפוסלת בהמים הוא רק משום היסח הדעת (כמ"ס האב"ד ג"ס בה"ל פ"ח) . הלכך כיון דאיכא שומר להמים בין שעשה מלאכה בין שחיבה לקידוש . או בשעת השחיבה או בשעת הקידוש . עכ"פ כיון שהמים שמורים . אין בהם היסח הדעת משמירתן וכשרים (וכמ"ס לעיל סו' י"ג) : (ד) אבל מלוי של קמח נפסל ע"י מלאכת מלוי השני . שהפסוק בין מלוי מימיו לקידוש . וה"כ מויירי שלא היה אדם שומר מימיו הראשון בשעה שמילא השני . וגל"פ דאם אחר שומר מימיו ראשון בשעה שאב להשני . אז אפילו אם אמר קמח לפני שומר לי מימיו בשעה שאשאב

הזיין לעצמו וחזיין לחטאת אפילו שאב עליו חטאת פסול בנישואו וכן בשואב בכלי אחד לשם קידושין וצ"ע ע"י מ"ש גו"א : נותן את שלו לאחוריו . במ"ס שבת פ' המניע גבי תכונן לפניו ובה' לו לאחוריו משמע שחיה פחותה מיהא

המצינו מ"ה ע"כ
שהיו ידועים נכוח
כ"י ע"כ ע"כ ע"כ

כנו שברא להם צמים ליטב עליו. ואם ירדו מצטטין שוב אין
מתעבין. ע"כ: ה' שרא השבר. לשון מהר"ם כל מידי
דאורחיהו דכל המלאים מים לעשות כן. לאו מלאכה היא
לפסול. ואורחא הו' שלא להניח החבית אלל המעין. אלל
להניע שלא תשבר. וכן דרך לכפותה
על פיה לאחר המלוי לנקות
למלאות בה כשיצטרך. שלא יפול
למכה טיט ועפר. וידבק בה על ידי
לחמוחית המים שבה. ע"כ:

ממנה להניעה קודם שיקדש המים
בשוקת אין להניעה זו תשובה מלאכה.
לפי שצריך לה עדיין למלאות בה.
ולורך מלאויו הוא. וכן כפאה על
פיה נמי לנגבה. לפי שרובה למלאות
בה עדיין לא תשוב מלאכה וכשר
המלאויו. אבל אם עשה כן להוליך
בה את הקדוש. דהיינו מים המקודשין.
הואיל ולא נורך מלאויו הוא. תשוב
מלאכה ופסול המלאויו: בשביל
שתחזיק מים הרבה. לא תשוב פטוי
זה מלאכה: בשעה שהוא זולף.
שהוא מזה. פסול. דפנוי זה תשוב
ודבר

באחרונה (יג) פסול. א"ר יוסי לזה
הכשירו הוראת שעה (יד): ה' המצניע
את החבית (טו) שלא תשבר. או
שכפאה על פיה (טז). על מנת לנגבה
למלאות (יז) בה. כשר (יח). להוליך בה את
הקדוש (יט). פסול (כ). המפנה חרסין מתוך השוקת (כא). בשביל
שתחזיק מים הרבה (כב). כשרין (כג). ואם בשביל שלא
יהיו מעכבין אותו בשעה שהוא זולף את המים (כד). פסול (כה):
מי שהיו מימיו על כתפו (כו). והורה תראה (כז) והראה (כח)
לאחרים

תוספות הרשים

ח במשנה להוליך בה
הקדוש. כתב הר"ם
לר"ן ליתן עטם מ"ה זה
מהו ופי' כדמ"ה שכתב
עטם וכו'. וע"כ כ"ח
פ"ו הלכה י':

משנה אחרונה

דאמר לזה הכשירו ולא
כשלא לדרכו. לאו
דפליג. אלא כדרכו
דפסול. כיון דתרווייהו
תהו עממא וניהו למה
יפסול בזה יותר מבזה.
אלא ר"י אומר שבה
ה' המעטע והיינו נמי
דלא כתבו כן הרמב"ם
והר"ב אין הלכה כר"י
כדרכם. אלא משום
דלדינא לא פליגי. ומיהו
בעיקר פירושה של
הר"ם והר"ב ה' דאמר
הוראת שעה היתה היינו
שעת הדקא ובלא בשעת
הדקא פסול. אין נראה
כן מתוספתא דתני לזה
הכשירו לשעבר ופסול
לעתיד לכה ע"כ. לשון
זה משמע דכדיעבד
ולבתלה
פסול אף בשעת הדקא
גם הרמב"ם כבודו לא
חילק בזה להכשיר
בשעת הדקא:
ח למלאות בה. ע"י
הר"ב דכל נורך מלאויו
לא פסלי ועד לנורך
למלאות שור
קידוש זה דוקא הוא
דכשר אבל לנורך קידוש
אחר פשיעא דפסול
דהמלא לנורך קידוש
אחר פסל המילוי
הראשון כדלעיל בר"פ.
והא דקתני להוליך בה
את הקידוש פסל. ה"מ
לאיפולגי כדירי' במילוי
נפסי' אם לנורך קידוש
אחר פסל. אלא כולה
בקידוש זה איירי דכל
שעשה שלא לנורך
היינו אלא משום אחר

מלאכה: ה' והורה תראה. להסיר או לאסור. לטמא או לטהר. לפטור או לחייב:
מלאכת שלמה
החבית שדולה בה המים לשים בשוקת הוא על דרך פי' ר"ם ו"ל אבל
רבינו מפ' שמאלל כדי ליתן מים בחבית ונראה ששיעור דבריו כך הם
ובשעה שהיה ממלא מים כדי ליתן בחובה להניעה שלא תשבר או כפאה
על פיה כדי שתתנגב אם כוונתו להניעה זו או בכפיה זו כדי למלאות
אותה כשר אבל אם היתה כוונתו להוליך את הקדוש פסול ע"כ:
א"ר

תפארת יבין

הדקא: (מה) שאחר שזלה המים בהחבית והריקין לשוקת. ראה
לגוח מעט קודם שיטאב בה עוד מים למלוי זה. ומדעתיה
החבית במקום הילוך צנ"א. חשש שיטבר ע"י הלכום. ולכן
הלניעו ציני ציני למן הצד. ומיירי שעדיין לא קידש המים
שבשוקת. וכל מיירי שבשעה שהוליך החבית למקום שומר.
היה הוא עלמנו שומר המים. דאם היה אדם אחר שומר ציני
צוני. אז אפילו בהלניעם שלא למלאות בה עוד. אפ"ה לא היו
נפסלים המים שבשוקת ממלאכתו של זה [כפ"ל כ"ג]: (מ) וכגון
שאחר שהריק מהחבית המים שמילא בה. כשפך לתוכה מים
פסולין. ולהכי מדרשה למלאות בה עוד להשוקת ה' לר"ך
לנגבה מהמים הפסולין קודם שימלא בה עוד [כפ"ל פ"ה מ"ג].
ולכן כפאה על פיה כדי שתתנגב מהר. ונקט הלכנת החבית
לרבותא דשיפא דאף שאין בכפיהו שהיו מרובה אפ"ה אם
פיה לרבותא דשיפא דאף שאין בכפיהו שהיו מרובה. אפ"ה אם
(מ) אחרווייהו קאי. וה"ק אם כוונתו להניעה או לנגבה כדי
א' כמלוי עלמו דמי. והו"ל כמתלא כמה חביות למלא השוקת כדי
(מ) ר"ל אבל אם להניעה או כפאה לנגבה. כדי לשפוך לתוכה המים
מקום: (ג) דכל עסק שיעסוק אחר הקידוש לא מתשב לנורך מלוי זה (ג)
לנורך מלוי זה (ג): (ג) בין מלוי לקידוש: (ג) ר"ל אם ההכון לפנות
אחר. אחר שמתקדשו בהשוקת: (ג) דזה אינו לנורך מלוי
(ג) ר"ל מים שלא נתקדשו. וכתפו דנקט ל"ד. דה"ה בהיו
כשר או פסול. קודם או חול. פטור וטמא. חייב או פטור.
או

כדי למלאות בה עוד במלוי זה כשר. וחזר ונקט כפאה על
שלא לחזור ולמלאות בה במלוי זה. נפסלו המים שבשוקת:
לחזור ולמלאות בה בקידוש זה: (מה) דכל שלנורך מלוי לקידוש
כדי לקדשן בהשוקת קידוש א'. דכולן כשרין כריש פירקין:
כדי להוליכן בהחבית לשום
קידוש זה (ג): (ג) בין מלוי לקידוש: (ג) ר"ל אם ההכון לפנות
אחר. אחר שמתקדשו בהשוקת: (ג) דזה אינו לנורך מלוי
(ג) ר"ל מים שלא נתקדשו. וכתפו דנקט ל"ד. דה"ה בהיו
כשר או פסול. קודם או חול. פטור וטמא. חייב או פטור.
או

הקידוש פסל. והיינו דמפרשי להוליך את הקידוש היינו מים המקודשין. ולא מפרשי הקידוש היינו
אבל הרמב"ם בפירושו כתב להוליך בה את הקידוש המים
אין וכן משמע בסמוך גבי כשביל שיהא זולף דהר"ב מפרש זולף להואה והרמב"ם מפרש שוקת מעט מעט מים מן השוקת
לדקדקן וכ"כ הרא"ם משמע דס"ל דאפילו לנורך קידוש זה לא פסל. וז"ל דס"ל דנהי דכל שממלא כמה מילואים לנורך קידוש זה לא פסל. אבל להוליך או לזלף דאפסר
בלא זה פסל. ולפי מ"ש הרב ברפ"ט דכלי שנותנין בו המים המקודשים נקרא לנחות משמע כפי' הרמב"ם דאינו מולף להואה מן השוקת אלא מולף כדי לקדשן. ומתני'
נמי דיקא כפי' הרמב"ם מדקתני תרתי המניע את החבית והמפנה מרסין ותרתי למה לי. אלא דחי תני מניע להוליך בה את הקידוש פסול. כר"א להוליך בה הקידוש
היינו מים מקודשים משום דכל אחר הקידוש לא פסל. אבל זולף כדי לקדשן פסל קמ"ל דסתם זולף הוא כדי לקדשן דבשוקת אין מנימין מים מקודשין דשמעי' דאפילו קודם
הקידוש פסל. וניחא נמי דאסברה לה תנא דמתני' בחבית ובשוקת וה"מ למיתני כולה בחבית אלא משום דזולף לא שייך בחבית שדרך לערות בפעם אחת כל מה שבחבית.
ובשוקת שייך זולף ולוקח מעט ממש כדי לקדשן בלחותיה. ולא מני' למיתני נמי כולה בשוקת דלא שייך בשוקת שלא תשבר ונס אף דרך לנגבה: ואם כשביל שלא יהו
ממכבין אותו פסול. וכ"ל דאם נתכוון לשתיהן כשביל שתחזיק מים וכשביל שלא יהו מעכבין אותו כשר דכיון שכונתו לנורך מילוי אש"פ שמעבר בו מחשבה אחרת
כיון שאין כאן משום מלאכה ולא עמד כשר דללקחן וכן בכל הני דמתני': מ מי שהיו מימיו על כתפו. משום דעד השתא איירי במלאכה שבשעת המילוי והשתא אתי
לאורו

פרה חמישה שמלאו פרק ו תוספות יום טוב קב

ציונים
זה הכלל מ"ה
התוספת מ"ה עם פ"ה
ולפתור מ"ה עם פ"ה

חלופי גרסאות

כל דבר דברי ונתיב
וכ"ל ונתיב
למה חזקת כל

משנה אחרונה

לאורווי דבין מילוי
לקידוש נמי מלאכה
פסלה להבי מני שהיו
מימיו על כהנו ולטיל
מני רבותא דאסילו
מלאכה גמורה לא פסלה
כשהיא לצורך המימיו.
הכא קמ"ל רבותא
הורה הוראה והראה
את הדרך דלוינו אלא
דכור כעלמא אס"ה
פסל אחר המימיו:
אמר ר"י זה הכלל
ר"י לפרוש מלתי
דת"ק אחי משום דת"ק
נקט תרי גוויי הורה
הוראה והראה את
הדרך היו דבר שאינו
משום מלאכה אלא
דכור כעלמא ונקט נמי
הרג נחש ונטל אוכלין
שהוא משום מלאכה
ואתו ר"י לפרוש דת"ק
מיירי בעמד והלכך לא
מסליג. אבל אם לא עמד
יש חילוק ביניהם והיינו
שכתב הרב הלכה
כר"י. גם הרמב"ם
בחדוהו העתיק דברי
ת"ק והתנה כשעמד
והעתיק אח"כ גם
דברי ר"י. אלא נבי
אוכלין לאכלן הויכח
ורתב אוכלין לאכלן
יאכלן. ומשמע דמפרש
אוכלין להצניען שיאכלם
אחר הקידוש. ויאכלין
לאכלן קודם הקידוש
וממילא דאסילו אכלן
קודם הקידוש כבר.
דאי אכלן פסול הוה
פסול מיד כשנשאל דהוי
כמו להצניען. וכאב
תו"ט דאסילו אכלן
כשר לצורך מילוי היא
האביבה שיחא בו כח
למלאות וכ"כ הב"ח.
ואבז שיטפא כ"כ דהא
במימיו על כהנו
אירי וה"ל לכתוב

ב ונטר אוכלים להצניעם פסול. אוכלים לאכלן כשר.
ויש לתמוה דהיאך אפשר דנטל אוכלים להצניען
אע"פ שלא הצניען עדיין הוי מלאכה. ונטל אוכלים ואכלן
לא הוי מלאכה. ואפשר דאביבה חשיבא לורך המילוי. שאם
הוא רעב לא יהיה לו כח למלאות.
לאחרים את הדרך. והרג (ג) נחש וכ"כ הר"ם בסוף הפרק. והכ"מ
ועקרב. ונטל (ס) אוכלים להצניעם.
פסול (ט). אוכלין לאכלן (כ). כשר.
הנחש והעקרב שהיו מעכבים (ג) אותו. כשר (ד). א"ר יהודה (ה)
זה הכלל כל דבר שהוא משום מלאכה. בין עמד בין לא
עמד. פסול. דבר שאינו משום מלאכה. עמד פסול. ואם לא עמד.
כשר: ר' המוסר מימיו (ו) לטמא. פסולין (ז). ולפתור. כשרין (ח).
ר'

דבר שאינו משום מלאכה. כגון הוראה. ומראה את
הדרך: אם עמד. שנתעבד קם כשניל זה: פסול. משום
היסח הדעת וכן הלכה: ר' המוסר מימיו לטמא. לשמרון:
פסולים. בין עשו הבעלים הראשונים מלאכה בין לא עשו
הבעלים הראשונים מלאכה. דבחוקת
השומר קיימי והוא אינו* מקפיד
לשומרון מפני שהוא טמא. והתורה
אמרה לשמרת למי נדה. לטמא
כשרים אפי' עשו הבעלים הראשונים
מלאכה. שכבר ילאו מרשות בעלים
ויימי ברשות שומר. ומיהו אם השומר
עשה
(*) גירסא נ"י והוא אם שמרון.

מלאכת שלמה

מלאכה שעשה קודם מחן האמר בין עמד בין לא עמד פסול דבר שאינו
משום מלאכה אם לא עמד כשר ואם עמד פסול ע"כ. והכרית שם
מהרי"ק ו"ל הריגת נחש ועקרב חשיבא מלאכה ודאי וכיון שכן אסילו
לא עמד פסול. ומ"ם רבינו ועמד לא קאי להרג נחש ועקרב ע"כ.
עוד כתב על מה שכתב רבינו ז"ל אוכלין לאכלן ואכלן משמע לרבינו
דלא חשיב מלאכה ומ"ם"ה אם אכלן כשהוא מהלך כשר ויש לתמוה
דהאריך

ש א"ר יהודה זה הכלל וכו'. משמע דר' יהודה לפרוש אתה והלכה
כמותו וכן פסק הרמב"ם ו"ל שם רפ"ח. וכתב שם או הרג
נחש ועקרב או נטל אוכלין אין השוק להצניען הרי המים פסולין שהרי
נחמסק בדבר אחר הודם שנת האמר על המים אבל אם נטל האוכלין
לאכלן ואכלן כשהוא מהלך או שהרג נחש ועקרב המעכבין אותו הרי
המים כשרין שזה מלך הולכת המים זה הכלל כל דבר שהוא משום

תפארת ישראל

רתי"ט בשם מהר"ם דמייירי שכפאה על פיה כדי לנגפה לתלוי לכשיטרך
משמע למלוי אחר. וזה תבונה דהרי אסילו ב' מיני מלוי עומן מסקינן
וע"ז. כמבואר במשנה א' דקאמר יחיד שמיאל וכו'. כ"ס כשי"ל לצורך
מלוי אחר וע"ז:
(ד) ולהר"ב דבר שהוא מלאכה. היינו הריגת נחש ועקרב ונטילת
אוכלין ושחיטה מלאכה. היינו הורה הוראה. והראה דרך. ונ"ל
דגם להר"ב לא סליג ר"י אח"ק. וכדמשמע קצת ליטא דמתני' אחר
ר"י ולא קאמר ר"י אומר. אלא ר"י מפרש דברי הת"ק. דהא דפסל
ת"ק כהורה הוראה או דרך. היינו רק כשעמד. והא דמכשיר ת"ק
כשהרג נחש וכו' לצורך שאיבה. היינו רק כשלא עמד:
ק

ב) או הרג וכו' (ס) או נטל וכו' (ט) ר"ל כסלו מימיו מלקדשן.
מדפסקין בהגן בין מלוי לקידוש. ונ"ל דכולהו לריכז. דבהוראת
א"ר"ה קמ"ל. דהצ"ג דבאמר קדש לי ואקדש לך אין הדיבור הפסק
[כמ"ד]. האם י"ל דמדמדבר מעטין קידוש. עי"ז ויכור מימיו
ולא יסוה דעתו מהן. דלא גרע מדלי מי חטאת לפניו ודלי שני
נאחריהו דשניהן כשרין. דע"י אותו שלפניו יזכור לבני להסוה
דעתו גם נאחריהו [ה"פ]. ה"ל ע"י דבורו מקידוש של חבירו
יזכור ולא יסוה דעתו מקידוש של עתמו. אבל הוראת א"ר"ה
דע"ז אחר הוה מתסקי [א"ב ז"ל דמדתה שמתא משמע אפילו ארס
דמי יסח הדעת שכחם אחרים אפי' פסול. וז"ל דמי לבי מלך חטאת כאל
[כ"ף מ"ה] דלמדין דתוך שחירת דלי שפניו יזכור לשמרון גם דלי שלאחרי.
ז"ל חס"כ דעלמא שחיר אהדי ר"י כובד כל האחר נחא גם הכי. ושפיר ע"י שחירת האחד יזכור גם השני. ומדמה מעטין מימיו. לא סוה דעתו מהן ובשרין].
ואי מהא סד"ל דוקא הוראת א"ר"ה ללריך עיון. חיושנין דע"י עומק עיונו אפשר דהסוה דעתו. אבל הוראה הדרך. שד"ב"י
כרעב וז"ל עיון. הו"ל דכשר קמ"ל [וסתתא משמע אפילו הלאה דרך לטבאי מי חטאת לקדשן כמותו שהוה להכלית זה]. ולבהר נקט כמו הכי
דחיי הריגת נחש ועקרב ונטילת אוכלין מדבעי לאפלוגי גבייהו בין שלריך או א"ל מלוי. רק נקט נחש לרבותא דסיפא.
דא"ג שחיט ודאי מתיק. אפי' שבעכוהו דברכו וסרנו כבר. ונקט עקרב אע"ג דוודאי מתיק [בגריטת לג"ה]. להכי סד"ל דאף
כשאינו מעכבו דברכו והרג. אפילו הכי כיון שהוא בסמוך לו. לתכשרו. דיש לו לחוש שחא ירדוף העקרב אחריו. קמ"ל
[ועיין שנת פ"ט מ"ו הוי"ק]. ואי מהגן. סד"ל דדוקא הכך כשמעכבין אותו. הרי הריגתן לורך המילוי. אבל נטילת האוכלין. אף
שיתחזק טעו כשיאכל. עכ"פ הרי אפשר שיטא המי חטאת גם אם לא יאכלם. אף שיקשה עליו נשוחת המי חטאת קצת
לפיכך סד"ל דגם אם נטלן לאכלן יסבולו. קמ"ל: (ב) מדח"ל לורך הבאת מימיו. שט"י שיאכל ויסיף כח לנטאן. ונ"ל
דמיירי שהאוכלין משומרון לטבאי מי חטאת. דאל"כ הרי אפי' היו של קודם מיד שנגע בהן קמאווה [פ"ט מ"ב]: (ג) שבעכוהו
דברכו והרג: (ד) ופשוט דכ"ס בנסה מאליון ועיקס דרכו. דכשרים. לורך הולכת המים הוא: (ה) לרמב"ם [פ"ט דפרה]
ר"י לא פליג רק מפרש דברי ת"ק. וה"ק דבר שהוא משום מלאכה. דהיינו דוקא בשלם נאמנין שלא יחא ב"ח סורף פרה לעמנו ובאל אחרים לא האמינוהו.
פסול. ושאינו משום מלאכה. וכגון שעשאו לורך הבאת המים. [רק כשעמד פסול. וס"ל דהא דמכשיר ת"ק בשעשה שום דבר
לורך המים. היינו רק כשלא עמד (ד): (ט) שחיטה עליהן שלא יתמאוו: (ז) דממא לא ישמרס ופס. דמדורגל בטומאה:
(ח) קמ"ל אף שהשוחטן עשה מלאכה בין מלוי לקדושן. אפי'

שהיא בו כח לקדש. ומיהו לשון הרמב"ם שכתב שם אוכלין לאכלן ואכלן כשהוא מהלך כשר. אינו מוכן דמאי איריא כשהיא מהלך אפילו עמד ויבש כבר.
שחא לאו דוקא מהלך. ולמאי דפי' לעיל דלהרמב"ם אפילו מלאכה לורך הקידוש פסל כשאפשר לו בלא המלאכה ניהא: ר' המוסר מימיו. וה"ה בפרש נמי שידך הך
מלוא דמשמרת נבי אפר כתיב וכ"כ הרב לעיל כפי' נבי וקשה בפרך דאמר נמי בני שימור ופאטע הוא:
לטמא. נראה דאפילו פהר לתרומה ימירי עמא לגבי חטאת כדלקמן פ"י. ומ"ם הרב דפסולין שהעמא אינו מקפיד לשומרון וכ"כ הרמב"ם וז"ל דהא קי"ל רס"ה
שהכל נאמנין על שמירתה אפילו ע"ה. והטהור לחטאת לא גרע מע"ה. וי"ל דוקא בשלם נאמנין שלא יחא ב"ח סורף פרה לעמנו ובאל אחרים לא האמינוהו.
ומיהו עממא דר"ג ז"ע היכי מליגן למומר דבחוקת הבעלים קיימי כיון שמסרן לאחר מאי חוקת הבעלים איבא. ועוד דלא מסתבר להכשיר מים שביד העמא.
ועוד כיון דעיקר פלוגתייהו הוא אם הם בחוקת השומר או בחוקת הבעלים אמאי נקט ר"ה אם לא עשו הבעלים מלאכה. ומה ענין מלאכה לכאן הו"ל למומר כשרין
שהם בחוקת הבעלים וממילא שמענין פסולין במלאכה: ולולי דברי רבותינו ז"ל נראה לפרש שאם המים ברשות העמא כ"ע לא פליגי דפסולין שחא יבש או יסוה
כי פליגי מתסרן לעמא ועדיין לא הכניסו לרשותו וכו' לת"ק משמסרין ולא עשה שיטפא הרי ביעלן מימי חטאת שחרי הוה דעתו משמרתן והוה כאלו הכניסו הסמר
לביטו. ור"ה אחר אם לא עשו הבעלים מלאכה שלא רנו לעסוק במלאכה כלום ע"ז אחר הקידוש כדי שלא יפסול אותם הא חוין שלא סוה דעתו וכיון שאינם ברשות העמא
כשרין: ודע דכולה מתני' אירי שמסרן לשומרון. אבל אם נתנם לו במתנה פסל אפילו לטמא פסולין כדאיתא בתוספתא היתה חביטו לפניו וא"ל חב"י מן לו נתן

וא סנים שהיו מי סס
פז כ"ז
וב הפורץ מ"ה סס י"ח
פ"ה

חלופי גרסאות
קוצו כ"ח קוצין

תוספות חרשים
יא בהר"ב ר"ה ואם
התנו בו' ושליך
ברשותך. ונעשה חבירו
זמור ואינם נפלים
במלאכה הבעלים:
(כר"ח):

יב בהר"ב הפורץ על
מנת בו' כשרים.
מד"א נמט לרנן.
ושיין ג"כ ובר"א:
יב במשנה ע"מ לגדור.
ול"י פירשו שכן
מתכוין מכון שלרץ לגדור
כיה כמקום אחר א"ס
כיון שפסלה היה לנורץ
מלוי שר. אבל אם גדר
פי' כפסע א' כמה שפך
סחם סביב כשקמור ליה
אפי' היה קנה א' פסול.
(ומהירש"א ז"ל):

אליהו רבה

יא אם התנו ביניהן.
שהא עשה זה את זה
זה את זה ואם לא יעזור
את חבירו גם חבירו לא
יעזרו כבר שמה שומר
את חבירו הוא נורץ מילוי
לעצמו שאם לא יעזור את
חבירו גם חבירו לא יעזרו
וכס"א תיב בתוספתא גבי
גדר וקנה:

משנה אחרונה

לו שניהם פסולין והביא'
הר"ם כמתני' דלעיל
ופירש שניהם פסולין
מה שנתן לו ומה ששאר
בבית הדתניה היו
מלאכה ע"כ. ונראה
דוקא נתנו סתם אבל
נתנם לנורץ קידוש היו
במסרן לשומר וכ"מ
במתני' דלקמן:
יא ע"כ שיהיו ממלואין.
כל אחד ממלא ככלי
על הכל מלא ככלי
אחד כדי לחלק המים
אח"כ משמע דכד
גברא חשיבו ולא פסלי
בנטילת הקון זה לזה
כיון דכל אחד נורץ
לחברו לנורץ קידוש שלו
לא כסל. ושיין מ"ם
במ"ה:

אם התנו בנייהן.
נראה דר"י
לעמיה' דס"ל כפ"ה
דקנים וכן ספ"ה
דברייתא דכל דוכח
מהני התנו ובכריתות
כתב הרב דלין הלכה
כר"י ולא מהני התנו
אפשר משום דגורין
כולהו משום הטאת
דלכ"פ לא מהני בה
דקנים וכל"פ דקנים

עשה מלאכה פסולים: אף לשמא כשרים. דסבר ר"א
המוכר מימיו לנמוח בחזקת הבעלים הראשונים קיימי.
הלך חס לא עשו הבעלים מלאכה כשרים. ואין הלכה
כר' אליעזר: יא והגבירו זה על זה. שסייעו זה את
זה להגביה. ונטל זה לזה קוץ. או
שנטל זה לזה קון שנתחב לו בידו:
בקרדוש א'. שהיו שניהם ממלאים
לנורץ *קדוש אחד כשר. שיכול כל
א' לסייע לחבירו. ונטיילת הקון שבירו
נמי נורץ מלאו היא: בב' קדושים
פסול. שפסל כל אחד מימיו צמה
שסייע לחבירו. או שנטל לו קון. משום
מלאכה: אם התנו ביניהן. שאמר כל
אחד לחבירו כשאגביה לך יהא שלי ושלך
ברשותך * (וכמו כן א"ל האחר) ואחר
שאגביה לוקח כל א' *מיהן. אחת מהן
ברשותו. ואין הלכה כר' יוסי: יב הפורץ על מנת לגדור.
כגומר

יא *נאם התנו כו'. מה- שהגהתי צפי' הר"ב הוא מפ'י
הר"ם: יב הפורץ ע"מ לגדור. ל'
הרמז"ס פ"ח מה"פ היה מהלך במים ופרץ בשעת הלכו
מקום שילך בו. אע"פ שפרץ ע"מ לגדור. כשרים *לפי שמה
שפורץ אינה מלאכה. שהרי הוא
מקלקל. מאי אמרת לגבי דידיה
הוי תיקון. שיכול לילך סס. זו נורץ
מילוי הוא וכשר. משא"כ במשנה ח'
צלהולך בה את הקידוש פסול אע"פ
שלא הולך. והכא אינו פסול אלא
בגודר. דהתם ההגנעה והכפיה
השובות מלאכות בעלמס. אלא שאם
הוא לנורץ מילוי אין כאן פסול. ומה
שלא פירש הר"ב בע"מ דלעיל סס
[כלומר אפי'] כמ"ס בע"מ דהכא.
משום דלעיל לא סגי אלא בעל
מנת. וי' לאו הכי. הך דלמלאות

ר' אליעזר אומר אף לשמא בשרין יי.
אם לא עשו הבעלים מלאכה ע'
יא שנים שהיו ממלאין לחמאת
והגבירו זה על זה ע"א. ונטל זה לזה
קוצו ע"י. בקדוש אחד ע"י כשר ע"י.
בשני קדושים פסול. ר' יוסי אומר אף
בשני קדושים כשר. אם התנו ביניהן ע"י:
יב הפורץ על מנת לגדור ע"י
בשר

* כד"ז בגי' האחד לקדש כשר. כד"ז ובד"פ ליתא תיבות אלו המוקפין.
כד"ז ובד"פ ליתא תיבת מן (הא').

מלאכת

דהיאך אפשר דנטל אוכלין להגניען אע"פ שלא הגניען שדין היא
מלאכה ונטל אוכלין ואכלן לא הויה מלאכה ואפשר דאכילה חשיבה נורץ
המלוי שאם רעב לא יהיה לו כח למלאות וכן כתב רבינו שמשון ז"ל
בספ"ו דפרה וא"כ מה שאמר שזה מנורץ הולכת המים קאי גם לאוכלין
כשהוא מהלך עכ"ל ז"ל:

ר' אליעזר אומר וכו'. בתוספתא ר' יהודה אומר משמו עשה עמא
מלאכה כשרין מפני שהן ברשות הבעלים עשו הבעלים
מלאכה פסולים משני שהם ברשות העמא ונלמד דר' יהודה לא פליג
אח"כ דר' אליעזר אלא בא לפ' דברי ת"ק אליבא דר' אליעזר
דכשן ביד העמא ל"מ אם לא עשה העמא מלאכה שהן כשרין אלא
אפילו עשה מלאכה כשרין הן דחשיבין להו ברשות הבעלים ואם עשו

הבעלים מלאכה פסולין דלעולם חשיבין להו ברשות הבעלים בין לקולא
בין לחומרא ומאי דקתני מפני שהם ברשות העמא ר"ל אע"פ שהם
ברשות העמא אלא איב דקתני רישא מפני נקט נמי כסופי' מפני או שמא
נרץ להגיה ג"כ מפני שהם ברשות הבעלים כך נלמד:
יא והגבירו זה על זה. להגביה על הכתף: בקדוש אחד. היו שניהם
ממלאים לנורץ קדוש אחד כשר שיכול וכו'. כך הגיה לשון
ר"ע ז"ל ההכס ה"ר סלימאן ז"ל: אם התנו ביניהם. שאמר כל אחד
לחבירו כשאגביה לך יהא שלי ושלך ברשותך וכן אמר לו האחר ונעשה
כל אחד שומר לחבירו וזכו אינם נפלים במלאכה הבעלים:
יב הפורץ על מנת לגדור. לשון הרמב"ם ז"ל שם רפ"ח היה מהלך
במים ופרץ בשעת הלכו מקום שילך בו אע"פ שפרץ ע"מ
לגדור

של מה
הבעלים מלאכה פסולין דלעולם חשיבין להו ברשות הבעלים בין לקולא
בין לחומרא ומאי דקתני מפני שהם ברשות העמא ר"ל אע"פ שהם
ברשות העמא אלא איב דקתני רישא מפני נקט נמי כסופי' מפני או שמא
נרץ להגיה ג"כ מפני שהם ברשות הבעלים כך נלמד:
יא והגבירו זה על זה. להגביה על הכתף: בקדוש אחד. היו שניהם
ממלאים לנורץ קדוש אחד כשר שיכול וכו'. כך הגיה לשון
ר"ע ז"ל ההכס ה"ר סלימאן ז"ל: אם התנו ביניהם. שאמר כל אחד
לחבירו כשאגביה לך יהא שלי ושלך ברשותך וכן אמר לו האחר ונעשה
כל אחד שומר לחבירו וזכו אינם נפלים במלאכה הבעלים:
יב הפורץ על מנת לגדור. לשון הרמב"ם ז"ל שם רפ"ח היה מהלך
במים ופרץ בשעת הלכו מקום שילך בו אע"פ שפרץ ע"מ
לגדור

של מה
הבעלים מלאכה פסולין דלעולם חשיבין להו ברשות הבעלים בין לקולא
בין לחומרא ומאי דקתני מפני שהם ברשות העמא ר"ל אע"פ שהם
ברשות העמא אלא איב דקתני רישא מפני נקט נמי כסופי' מפני או שמא
נרץ להגיה ג"כ מפני שהם ברשות הבעלים כך נלמד:
יא והגבירו זה על זה. להגביה על הכתף: בקדוש אחד. היו שניהם
ממלאים לנורץ קדוש אחד כשר שיכול וכו'. כך הגיה לשון
ר"ע ז"ל ההכס ה"ר סלימאן ז"ל: אם התנו ביניהם. שאמר כל אחד
לחבירו כשאגביה לך יהא שלי ושלך ברשותך וכן אמר לו האחר ונעשה
כל אחד שומר לחבירו וזכו אינם נפלים במלאכה הבעלים:
יב הפורץ על מנת לגדור. לשון הרמב"ם ז"ל שם רפ"ח היה מהלך
במים ופרץ בשעת הלכו מקום שילך בו אע"פ שפרץ ע"מ
לגדור

תפארת

רק הבורן פוסלן: (ס) דמודיע שהשומר עמא לא מכה
דעתו מהמים. רק הוסיף שמירה על שמירת עלמו. ולפ"ז אם
לא ידע המוכר שהשומר עמא גם לר"א פסול: ע) והא דלמטרין
למקטת תנאי זה. היינו מדקאמר ר"א מלת אף. דסד"א דקתי
הכא דקאמר ת"ק בסמוך ליה ולטעור כשרין. דהיינו אפילו
בעשה המוכר מלאכה. דסד"א דקאמר ר"א אף. היינו גם
במאן לר"א כן. קמ"ל. ואי"ה עכ"פ כיון דכל עיקר פלוגתייהו אם שיח
בסמך שומר אשומר או לא. אי"כ כשיילי' דלפי' יחי' השומר ע"ה נאמן ושיין
שטרות פ"ה מ"ח. ופ"י מ"ב. ותגינה פ"ג מ"ו. וכ"ס הכא במעט דהכל
נאמנים עלי' [כלעיל דפ"ה]. ואח"ל כיון דבכסות דעתו כנגע נפסלו. להכי פל'
לחתיק כיון שחסידי לשומר. אפילו אמרו הבעלים ששומר גם הם. אפי"ה אינם
נאמנים. דחיישן סמיטור דעתו כנגע ולאו אדעתיהו. עכ"פ מ"ס מלאכה דקטן
ר"א. הרי אפילו יב' או הלכו להם הבעלים. כיון שודאי לא שמו כן פסולים. וי"ל
דביבן או הלכו להן הבעלים ששיח' דלכ"פ פסול. ורק פלוגתייהו כשהבעלים כאלו
ואומרים ששומר גם הם. דלת"ק אינו נאמן וכדאמרן. ולר"א נאמן. וזהו דוקא
כשה' הבעלים יושב עם בני שם התפסוקת אחד. אבל בשעשה מלאכה. כיון
שעינו כמלאכתו. להכי גם אם אומר ששומר גם הוא אפילו לר"א אי"ה. ואע"פ
דלר"א מחשבו כשנין שומרים. והרי כ"כ שומרין ועשה א' מן מלאכה כשרין
[לקמן רפ"ה]. הכא שאני ששני עמא: (עא) שסייע זה לזה להגביה
כד מי תפארת שלו על כתיפו. או עטל וכו'. (עב) שנתחב לו
מהן או לכל א' מהן קון באלבטו. וזה מעכבו בנשיאת המים.
ונקט הגביה לרבותא דכתיפו. דאע"פ שהפסוק רק במעשה קל
הלריך להמים עלמן. אפי"ה צב' קדושים נפסלו. ונקט נטיילת
קון לרבותא דכתיפו. דאע"פ דנטיילת הקון רק גורס לנשיאת המים הוא.
אפי"ה בקידוש אחד כשר: (עג) דהיינו שמילאו
שניהן כדי לעבין יחד לתוך כלי אחד ושם יקדשו: (עד) דהרי שניהן נחשבים כמילוי אחד.
וא"כ המלאכה לנורץ מלוי זה נעשה:
עיה) אם תעשה הלריך לי בצמיו שלי אעשה אתי הלריך לך בצמיו זה שלך. אזו הו"ל כל מה שעושה לנורץ מלוי חבירו.
כאילו עושה לנורץ מלוי של עלמו ואינו מחביק (הז) (עו) שעתם הבאת מים לקדשן. פרץ גדר לעשות לו דרך. אפילו
ע"מ

ישראל
(ה) כך כ"ל. וכך פי' נמי הגאון רב"א זוק"ל. ואיילה"ק מ"ם
ממלא לו ולחטאת. דכשמילא של הטאת תהיה פסול. אף דהיתה
כוונתו כך כדי שיכול לישא של חטאת כנגדו. דהו"ל כהתנו הכי.
אפי"ה לא פליג התם ר' יוסי ונפסלו המי טהאת מדחול' גורס דגורס
[וכלגיל מ"ה]. וכ"ס הכא דהו"ל למחב' כגורס דגורס. וי"ל התם אף
שהתכוון שזאב השחא את שלו כדי לנשאה לעומת המי טהאת. עכ"פ
הרי כבר היה יכול לנאוב את שלו תהלה. ולא יפסיק בשאיבתה בין
מלוי לקידוש המי טהאת. ולהכי כשלא עשה כן נפסלו. משא"כ הכא
הרי לא היה יודע קורם שאיבת מימיו הנגבחה דלי תפירו או נעילת
קוץ מעכב הנגבחה דלי הטאת של עלמו. עד שאמר לו חבירו כן אחר
שנאבו שניהן מימיהן. ואף גם אם התנו כן יחד קידוש שאיבתן. עכ"פ
לא היו יכולים להגביה שניהן זל"ו עד אחר שנאבו שניהן. אמנם ק"ל
מ"ס הכא ממלא לו ואקדש לך דרשניהן פסולין [ובמ"א]. וכו' ס"ד דלהוי
כסתם וזה"ל מהלוקת דלין הלכה כסתם [ובמות מכ"ב] והרי אן קי"ל
כהך סתמא דמשנה ד'. ואת"ל התם אע"פ ששניהן התנו כן. עכ"פ
היה יכול כל א' להגביה דלי של עלמו ולא של חבירו. לפיכך לא
מחשב המעשה שעשה לחבירו כאילו יש בו נורץ מימיו. אבל הכא לא
היה יכול כל א' להגביה דלי של עלמו על כתיפו. אי משום כובד המשא
של דלי. אי משום הקון. ולהכי מחשב המעשה שעשה לחבירו כאילו יש
בו נורץ הבאת מימיו. ליתא דהרי התם והכא סתמא קתני. התם
סתמא משמע אף שהיה לכל א' מניעה מלנשאת מעשה שמימיו עלמו.
אפי"ה שניהן פסולין. וסתמא דהכא משמע אף שהיה יכול כל א' להגביה
דלי

וכ"ס כתיב שאומר אנביה שלך ע"מ שתגביה אתה שלי שהגבתה לחבירו הוא נורץ לשון.
וקדם"פ כתב שאומר אנביה שלך ע"מ שתגביה אתה שלי שהגבתה לחבירו הוא נורץ לשון.
קידוש לא פסל בדפ"י לעיל: יב הפורץ ע"מ לגדור כשר. ולא דמי להולך בה את הקידוש דפסול. דהתם ההגנעה והכפיה' אינם אלא לשם הקידוש וכיון שאינו
נורץ

ד' עובדיה מברשגורה פרה חמישה שמלאו פרקו תוספות יום טוב קבא

תוספות חדשים

יב תוי"ש ד"ה האוכל כו. אע"פ שבוכתו חבל אינו מדוקדק לפי' על מנת. לכן ל"ל פירוש שכלל משירות לרבות הם הם ראויים לקנות ואם קנה פירוש שלא חבל כל הפרי והקלה חצי פרי אע"פ שאין דרך לקנות חצי פרי ע"מ כיון שמתחלה נ"כ היה כוונתו כן פסול (ממשה"ח ז"ל):

אלוהו רבה

יב ואלו גדר פסול. ואלו תוספתא רבי יוסי חומר הפורן ע"מ לגדור והתנה עמו אע"פ שגדר כבר וכן היה רבי יוסי חומר האוכל על מנת לקנות והתנה עמו אע"פ שקנה כבר. כלומר אם התנה עמו שאינו מניח לו לפי' חלא אי"ב יגדור ח"כ אע"פ שגדר כבר שבו יגדור ח"כ אע"פ שאם לא יגדור מיד לא יניחו לפי' ולא יוכל ללמד על התנה עמו שלא לחלוט עד שיקנה מיד אע"פ שקנה מיד כבר שאם לא יקנה לא יניחו שלא לחלוט ואילו לורך חטאת תבוב שהוא מתחוק באכילה וטעם המים שאם יעצם יחלש ולא יוכל לשאת המים:

משנה אחרונה

נורף מילוי פסל. אבל הכא המעשה שהוא הפרטה היו לנורף מילוי אע"פ שמעבר בה מהשכה אחרת לגדור עירוב מתשכה לא פסלה כדפי' במ"ה: ואם גדר פסול מ"ש מה"ה"ם אפילו גדר כבתולה לא הבנתי מאי אפי' ומאי ס"ד דכתיב חידוש. ויש לפרש דפורף ע"מ לגדור שפרך גדר של חברו והתנה עמו ע"מ לגדור להשתא הגדירה היו ג"כ נורף למילוי דאלי"ב לא ה"י מניחו לפרוך קמ"ל דאפי"ה אם גדר פסול ה"י לו לגדור אחר הקידוש ואפשר דאפילו התנה עמו שיגדור מיד פסול וגזרה אע"פ לא התנו כדפי' במתני' דלעיל וה"ל מיפרטא כיפא האוכל ע"מ לקנות אם קיפה פסול והיינו משום דנהי דהתנה ה"י וכולו לשטותו אחר הקידוש. וכן משמע בחופפתא דח"ר יוסי אם התנה אע"פ שקיפה כבר ואע"פ שגדר כבר. וגרסה דר"י

לכפאה כו': [ואם גדר פסול. ואשמועינן דאע"ג ללא חידש כלום אלא עשהו כבתולה. מלאכה היו ופסול. כ"ל. מהר"ם:]
האובר ע"מ לקנות. פי' הד"כ לאחר שמלא כו' היה מלקט בתאנים ע"מ לייבשן כו' ולאחר לקיטתן חבלן כו' ודוחק לפרש כן. דאיכא ה"ל למתני ע"מ לקנות ואכל. אבל הרמב"ם כתב אם קנה פירות לחלוט אע"פ שכונתו להקנות השאר כשרים. ואם הקלה קודם ממן האפר. פסול:

לומר אפילו ע"מ לגדור לא תביב מלאכה וכשר המלאו: האוכל על מנת לקצות. לאחר שמלא המים קודם שיקט. היה מלקט לתאנים ע"מ לייבשן לעשות מהן גרוגרות. ולאחר לקיטתן חבלן. אין המתשבה שהיה רונה לעשותן קיטות פוסלת במים. אלא הרי הוא כאלו לקט לחלוט שאינו פסול. ומי' דפורף על מנת לקצות (בשרש). ואם גדר ע"מ (פסול). ואם קצה פ"א. (פסול). היה

מלאכת שלמה

בעל הגדר נח היה מניחו כפרוך הגדר חל"כ יחזור לגדור כבר דהרי הגדירה נורף מי חטאת היא שלא היה יכול לעבור בענין אחר וכן חומר היה ר' יוסי אם האכילו חבירו ע"מ לקנות כבר שהרי הקיפה לורך מי חטאת היא שמתחוק באכילה לישא מי חטאת ע"כ מהר"ם ז"ל:

לגדור כבר ואם גדר קודם שיתן האפר פסול וכן אם קנן פירות לחלוט אע"פ שכונתו לקנות את השאר כשרין ואם הקלה קודם ממן האפר פסול ע"כ. ובתוספתא ר' יוסי חומר הפורן ע"מ לגדור והתנה עמו שאם אנדור יהי מניח לחבירו כבר. דאילו לעמיה דתנן לעיל ר' יוסי חומר אפי' קלושין כבר אם התני בביניהם. ועוד אפשר לפרש אם התנה

בועז

דלי שלו אף בשלא יעזור לו חבירו. ואע"כ התנה עם חבירו כ"י. כדי להקל לו המעשה של ההגבהה. אפי"ה מדהתנו שניהן שניהן כשרין. וי"ל התם מלוי וקידוש הם דברים עקריים למי חטאת. שא"כ בלעדן. לפיכך לא מחשב כל א' ע"מ למי חטאת של חבירו. דנימא שהי' זה או זה כאילו הוא דבר הנעשה לורך המי חטאת של חבירו וכדלמרינן [ובחיים דג"א] דמיה מחריב בה. אבל הכא הגבהת הדלי ונעילת הק"ן אינו דבר הנעשה בכל מי חטאת. לפיכך מחשב ספיר מלאכה זו עשהה לחבירו כע"מ למי חטאת של ע"מ. וכאילו המלאכה עשהה לחבירו נרך הוא למי חטאת של ע"מ. ולא תביב הפסק. ודר"ש והר"א"ם ור"ב. כפי הגרסה ראו להשתמר מהקוסיות שהקיינו. ולכן פירשו דאם התנו ביניהן דקאמר ר' יוסי. היינו שאמר כל א' לחבירו. בבע"ה ששעשה מלאכתך יהי עלי ועלך ברשותך. וכונת רבותינו שא"ל שיהי' זה חבירו שומר ב' הדליים. וזה תמוה. דמלכד דשיקר חסר מן הספר. דהעמדה ברות לא נזכר כלל במשנתו. קשה נמי ח"כ היך פליג ח"ק אהך. דהרי כשם שומר להמים. לכ"ע מותר המלאה לעשות מלאכה [כרמ"ס פ"ח מהרה"ל. וביותר תמוה על הר"ב שכתב דלוי הלכה כר' יוסי בזה. והרי קיימא לן כן. ודוחק לומר דל"ק כיון דשומר ב' הדליים ביחד שמירת דלי של חבירו מחשב מלאכה בין מלוי מימיו לקידוש. ליתא דשמירה אינה מלאכה. ותו ל"ל הגבהה ונעילת ק"ן דנקט. לפלגו בשמירת ב' דליים שלו ועל חבירו. וגם כל"ל קשה לחלק בין ב' דליים ששניין שלו. דלמרינן שאפשר לשמן וכמשה"ח ז"ל. ויבא' ע"מ

ישראל

תפארת

יכין ע"מ לגדור. דהיינו להקטן חל"כ. דהוא רק גורם גורם להמלוי (עו) דהרי הפרייה ה"י לנורף המלוי (ו) (עו) דהרי בין המלוי לקידוש הפסוק עם הגידור שא"ל כלל להמלוי. והא קמ"ל דאע"ג דעל דעת הגידור פרך. ולולא כן לא ה"י פורף. אפי"ה לא אמרינן דהגידור מחשב כנורף הפרייה. ולמהר"ם שהביא רבינו תוספות יום טוב. הא קא משמע לן אע"פ שאינה מלאכה חדשה. שכבר היה גידור. אפי"ה פסול. וי"ל פשוט דהוא הדיון בהשליך האבנים למקום הנשחמר. ומתחונן שלא יאבדו. נמי פסול. ובהשליך תאנים לתוך המוקפה בשביל שלא יאבדו דפסול וכשלהו פרקין [ולא היה זה וזה גורם. מה' יובל לנורף במקומו] (ע"מ) שלא הניחו חבירו לחלוט עד שקבל עליו לקנות לו תאניו. דהיינו לשעתן במקום שיחבשו: (ב) דאף דבעל התאנים לא התכוון להאכילו כדי שיתחוק למלוי. רק כדי שיעשה מלאכתו לקנות תאניו. אפילו הכי כיון דעל כל פנים המלאכה התכוון להפיק רעבונתו. ע"י מילוא יתחוק למלוי. והכא נמי מיייר שהתאנים נשמרו לחבלן לטעמי מי חטאת. דל"כ מיד שנייה בשן עמאחורו. וכמ"ס בס"ד לעיל ס"ו' (ד): (א) בין מלוי לקידוש: (ב) ל"ל דקמ"ל רישא צפורן על מנת לגדור

והב' של חבירו. נימא שא"ל לשמן: (ד) וב"ש רתוי"ם דפרייה אינה מלאכה מדהוא מקלקל. ותמנהני דמשמע מדבריו אלה דאפילו לא התכוון כפרייתו זו לתקן לו דרך להביא המים. ג"כ כשרים. ורק אדרבה מדהתכוון לעשות לו דרך. סר"ל דנפסלים המים ע"י. מדהוא מתקן ע"י. ואפי"ה כשרים. מדעשה רק לנורף המים. וזה תמוה דלשו במלאכת שבת איירינן דכל מקלקל לא מחשב בשבת מלאכה והרי כל פסול מלאכה במים הוא רק משום היסח הדעת בשבת עסקו. וח"כ מה לו אם משה דעתו משמירת המים. ואפשר דרבינו מריק מדנקט תנא ע"מ לגדור. ולא נקט סתם הפורף גדר. ש"מ כן רבותינו לא פי' כן. דהרי כולם פה אחד דמתני' מיירי שפרך כדי לעשות לו דרך. ואי כדברי רתוי"ם. ל"ל דנקט כדי לעשות לו דרך לפלוג ליתני בדידה. הפורף כבר. משום שהא מקלקל. ואם ע"מ לגדור. ואל"כ מה לו אם משה דעתו משמירת המים. ואפשר דרבינו מריק מדנקט תנא ע"מ לגדור. ולא נקט סתם הפורף גדר. ש"מ דאף דהגידור ודאי אינו לנורף המילוי. אפי"ה לא מחשב כוונתו הפסק. בי שבת [כשבת דל"ב]. דהיינו שכל"ל ה"י דעתו לתמור הכותל ולחזור ולבנותה צאופן אחר ממה שהיתה בתחלה. אי משום דהיא יעושה. או מטעם אחר. והכי סד"ל דכיון דכוונתו ג"כ לתמור הכותל לנרכו כדי לחזור ולבנותה. להבי יתי' פירון זה הפסק. קמ"ל יין דע"פ השתא מתכוון כפרייתו כדי לעשות לו דרך להביא מים. הו"ל מחשבתו בהפירון כוונתו כו"ל ודאי. ולא עדיף מאכילה לעיל. שלא נתנה התנה שיהיה הלוג ושיהיה לו כח לשחוב ולשאת מים רבים. משמע אף שכונתו סתם לחלוט. אפי"ה כיון שממילא יתחוק כחו לשאיבה ורי. ח"כ מ"ש שהתכוון בפירוש לעשות דרך להביא מים. אע"פ שכל"ל ג"כ היה פורף הגדר. אפי"ה שרי. ואיך"ל מלעיל [פ"ב ו"ו] דכשעשה מלאכה בפרה לנרכו ולנרכו פסול. דו"ל דהתם שאני. דכתיב אשר לא עובד בה. מכל מקום. משא"כ הכא כל פסול מלאכה הוא משום היסח הדעת [כספרי שהבאנו לעיל כ"פ בפרקין. וזה דלא כרמב"ם פ"ו ה"ג בפרה]. ח"כ כל שהתכוון במלאכתו נס לנורף מים. הרי לא היתה דעתו מהמים וכשרים. והגאון רב"א זוק"ל פירש ע"מ לגדור. ר"ל שאלו הגדור לפרוך חבירו ותיקון או קלקול סוס דבר. והרי בין חזר ונגדור מיד. אף שבאמת גדרו מיד. כבר. דהגידור הוא לורך הפרייה. ושניהן לורך המילוי. אבל אם גדר מעמנו מבלי שהתנה עליו בירו. פסול. פסול. וגם על זה הני תמה. דמ"ש מהגביהו ול"ל לעיל. דאע"ג דהתנו פסול לת"ק. דס"ל דגורס דגורס לא מחשב מלאכה הנריכה למלוי זה. והרי אפילו מאן דס"ל דבר הגורס לממן כממון דמי. בגורס דגורס מודה ללאו כממון דמי [כשכונתו לב"א]. י"כ בחולין [דעו"א] מהלקינן בין כח ראשון לבת שני. והיינו נמי לפע"ד משעם גורס דגורס. וז"ל. ובתרום' הדשים פי' רש"ם זוק"ל. ל"ל ע"מ לגדור. ר"ל שפרך חתיכה שפרך להחזיר ולבנותה במקום אחר. עכ"ל. ע"מ. וא"כ קמ"ל דאע"ג ריך לפרייה זו נס לנרכיו. אפי"ה כיון שמלאכתו הוא ג"כ לנורף המלוי כבר. וזה הפי' הוא קרוב לפירושנו ה"ל. דר"ל פורף ע"מ דור אותו גדר ע"מ. ודו"ק. אבנמן מה שהקשה רתוי"ם עוד דמ"ש הכא ממניית חבית או כפאה ע"מ להוליד בה הקידוש. דפסול. אף אמת לא הוליד בה עדיין הקידוש. וכלעיל [מ"ח]. ומ"ש הכא דלמרינן דבע"מ לחוד לא נפסל עד שגדר באמת. וי"ל דהחילוק הוא וט. דהתם ע"פ הה"ייה והכפ"י בענין מלאכה הן. והן שלא לנורף המים. לא מחשב הפסק בין מלוי לקידוש. ורק מחשבה עם מעשה י"כן שלא לנורף המים פסול: (ד) ודר"ש והר"ב פירשו דמיירי שלקט תאנים ע"מ לייבשן לגרוגרת. ולאחר לקיטתן חבלן. אין מחשבתו לכבשן פוסלת

משנה יא ב' שמיאלו כ"א כד לחגאת לב' קידושין. והפסוק א' מן או שנינו. במלאכת הבית בכד מים ששאב. אע"ג שחצו ביניהן שיעשה כ"א מלאכה זו לחבירו. הו"ל גורם דגורם ונפסלו.

מה שישיר. הו"ל גורם דגורם ונפסלו. וכ"כ בהאבילו חבירו בינתים ע"מ שיעשה לו מלאכה אחר הקידוש. אע"ג שכוונת המאכל שלא לצורך חטים רק להטלאתה. אפי"ה וז"ל ז"ג וכשרים חטים. ואף שאין בהאבילות צורך כל כך לחטים. רק שמיאלו יחזוק עי"ז. אבל אם ביני ביני עשה האוכל המלאכה שהתנה להמאכל. הו"ל המלאכה גורם דגורם ונפסלו. ואם זרק האוכל מה שחותרו מאבילו. אם התכוון לזרוק תאבה במקום שיתקצה. אף שזרקו למקום שאינו מיוחד לקצות. נפסלו. ואם לא התכוון לזרוק לקצות. אף שזרקו למקום שיתקצה סמיאלו כשריון פרלא חתכין למלאכה.

משנה יב א' בשעת הבאת המים לקידוש פרץ נדר לעשות לו דרך. אף שבל"ז היה ברעתו לפרוץ הגדר. הו"ל ז"ג וכשרים חטים. מיהו ברור ונידר מה שפרץ. ביני ביני. אף שלא הניחו הבית לפרוץ עד שקבל עליו לחזור ולגדור.

ר' עובדיה מברטנורה פרה שנים שהיו פרק ח תוספות יום טוב

צינים

א שנים שחיו. מ"ה ע"ב
ב פ"ח מה"פ חזר הרמב"ם לשמור ועמד. *והשני עשה כו'[: ב ר"א יעול את הסנדל שאם נפלו כו'. כלומר ולפיכך חיישין שמה יפלו. וכתב הראב"ד בפ"ג מהל"ג ח"ו"ל הפסקה האחרת קפ"ח ל"י. נפלו על כסותו נטמאת ח"כ נאמר לו שלא ילכש בגדים שמה נפלו משקים על בגדיו וטמאום. והם יטמאו אותו. ועוד עד שחשוב למשקים טמאים. יחוש לשאר טומאות שמה נגע בסנדל. ועוד למה זה למימר המקדש. לימא הנוגע או המזה. לפיכך כ"ל שלא חשו על משקין אחרים. אלא שמה יפלו מאותן המשקים על הסנדל. והם נפסלים בהיסח הדעת וטמאוהו את הסנדל. והסנדל יטמא האדם. שהרי אמרו פרק ח' משנה א' הנושא את המדרס נושא את התרומה. אבל לא את הקדש וכ"כ חטאת. וכן בכסותו אמרו בגי' אוכלי קדש אפילו בטרהה מדרס לחטאת. וזה שנטמאו בגדיו במשקים אפי"פ שטבל לחטאת חזר להיות (כסותו כטות) אוכלי קדש. ועכשיו שאלו שלח לחזרה. משא"כ בסנדל ע"כ. והכ"מ כתב

הלומי גרסאות
א מן עשה אחר מן מלאכה עד סוף הפסוק יתה דר"ג
ב הקדש מ"ה ע"ב פ"ח ה"ג

תוספות חדשים
א במשנה שנייה באחת פסולים. והוסף בואת הסלסה. אפי"פ שהריכה שומרים למים וע"ז כולל מלאכה. וזאת חזק מזה. כנה כמים כשרים לפי שזה האחד לכד נשימה שומר. והתכ השאר כחו שפזו השמירה והענינה לזולתו (הרמב"ם)

משנה אחרונה
פ"ח א נטמא אחד מהן כשרין
נראה דקמ"ל אפי"ג דאי אמר חב"ד לא קבלי עבודתא אלא בהדי חב"דו ולחודאי לא בעינא ואי אמר הכי המים פסולין שנשארין בלא שמירה. קמ"ל דכסתמה לא חיישי' דקסיד וכה"ג סי' הרא"ש ובהכי ניהא לתני תרתי עומתא ומלאכה דאי אשמועי' עומת' הא בטומאה הוא דלא קסיד לפתח עומתא בליוס בזה. אבל מלאכה דכרעונו עבדו לימא דכסתמה נמי קסיד דלאו כל כמיני' שנייה השמירה על חב"ד והוא ישוק במלאכתו קמ"ל דלזרתי הכי הוה דלדק' נמי אי אחרמי מלאכה נכ' כב"ד לא קסיד. וז"ל דמכאן ראי' דכל פסול עומתא ומלאכה משום הפסד הדעת הוא וכח"כ בפ"ד שכל המפרשים מודים. דלא כדמשמע מדברי חז"ל דגזרת הכתוב היא בפרה דכתיב אותה ולא שיעש' מלאכה אחרת עמה. דאי אפילו הם ברשותו של עני מה בכך מ"מ חייסל במלאכתו על זה דהתורה קפידה שלא ואפקר דקמ"ל אפי"פ כשטר

פרק ח א טהר וחזר לשמור. הרמב"ם ספ"ט מהל' פרה: עמד. לשון הרב עמד הראשון ממלאכתו. לשון הרמב"ם פ"ח מה"פ חזר הראשון לשמור ועמד. *והשני עשה כו'[: ב ר"א יעול את הסנדל שאם נפלו כו'. כלומר ולפיכך חיישין שמה יפלו. וכתב הראב"ד בפ"ג מהל"ג ח"ו"ל הפסקה האחרת קפ"ח ל"י. נפלו על כסותו נטמאת ח"כ נאמר לו שלא ילכש בגדים שמה נפלו משקים על בגדיו וטמאום. והם יטמאו אותו. ועוד עד שחשוב למשקים טמאים. יחוש לשאר טומאות שמה נגע בסנדל. ועוד למה זה למימר המקדש. לימא הנוגע או המזה. לפיכך כ"ל שלא חשו על משקין אחרים. אלא שמה יפלו מאותן המשקים על הסנדל. והם נפסלים בהיסח הדעת וטמאוהו את הסנדל. והסנדל יטמא האדם. שהרי אמרו פרק ח' משנה א' הנושא את המדרס נושא את התרומה. אבל לא את הקדש וכ"כ חטאת. וכן בכסותו אמרו בגי' אוכלי קדש אפילו בטרהה מדרס לחטאת. וזה שנטמאו בגדיו במשקים אפי"פ שטבל לחטאת חזר להיות (כסותו כטות) אוכלי קדש. ועכשיו שאלו שלח לחזרה. משא"כ בסנדל ע"כ. והכ"מ כתב

פרק ח א שנים שהיו שומרים את השוקת *). נממא אחד מהם. כשרים *). מפני שהן ברשותו של שני. פהר *). ונממא שני כשרים *). מפני שהן ברשותו של ראשון. נממאו שניהן כאחת *). פסולין *). עשה אחד מהן מלאכה. כשרין. מפני שהן ברשותו של שני. עמד *). ועשה השני מלאכה. כשרין *). עשו שניהן כאחד פסולין *). לא יעול את הסנדל *). שאם

פרק ח א שנים שהיו שומרים את השוקת. שנתמלא לחטאת: פהר. אותו שנטמא *טהר מסומתו. ונטמא שני. היינו חבירו שהיה טהור: כשרים. המים ששוקת: עמד ועשת *הב' מלאכה. עמד הראשון נמלאכתו. וזכא השני ועשה מלאכה פסולין:

* כד"ו וכד"ס ליתא חיבת טהר * כד"ס הגי' בט
מפני שהן ברשותו של ראשון. עשו שניהן כאחד פסולין: ב המקדש מי חטאת. לא יעול את הסנדל *). שאם

חזו אלא על נפילה מי הקדוש. לפיכך לא חסרו לנטש בגדים בשעת קידוש מפני שיכול

מלאכת שלמה

כלים לתרומה אבל לא חסר כדאיתא בפ"ק דשבת אפי"ג דאם נטמאו המשקים מטמאים אדם לחטאת כדתני לקמן בפ"ט היינו משום דאין ראויין להזאה אבל כל זמן שהן ראויין אינם מטמאים את האדם תדע לך שהרי נושא מי חטאת שיש בהן כדי הזאה או נוגע בהן עמה והאדם המזה אפי"פ שנושא מי חטאת טהור לחטאת דאם היה עמה לחטאת היה מטמא הללוהו ותחזור הללוהו ותטמא המים הבא נמי אפי"ג דגזרו שהמשקים יטמאו ילי לחטאת לא גזרו שיטמאו את האדם אבל כשנטמאו כליו חזרו וטמאוהו הלכך לא יעול את הסנדל והה"כ שריך שיוצר שלא יפלו משקים על בגדיו דאי אפשר להיות פרום כמו שאפשר לו להיות בלא סנדל הרא"ש ז"ל.

כלים לתרומה אבל לא חסר כדאיתא בפ"ק דשבת אפי"ג דאם נטמאו המשקים מטמאים אדם לחטאת כדתני לקמן בפ"ט היינו משום דאין ראויין להזאה אבל כל זמן שהן ראויין אינם מטמאים את האדם תדע לך שהרי נושא מי חטאת שיש בהן כדי הזאה או נוגע בהן עמה והאדם המזה אפי"פ שנושא מי חטאת טהור לחטאת דאם היה עמה לחטאת היה מטמא הללוהו ותחזור הללוהו ותטמא המים הבא נמי אפי"ג דגזרו שהמשקים יטמאו ילי לחטאת לא גזרו שיטמאו את האדם אבל כשנטמאו כליו חזרו וטמאוהו הלכך לא יעול את הסנדל והה"כ שריך שיוצר שלא יפלו משקים על בגדיו דאי אפשר להיות פרום כמו שאפשר לו להיות בלא סנדל הרא"ש ז"ל.

פ"ח א מפני שהם ברשותו של עני לעיל אשמועי' כשמתין הכעל לשומ' נכנס השומר תחת הכעל ונפסלין במלאכה השומר ולא במלאכה הכעלים והכא אשמועי' רבותא עמי אף השומרים רבים כל זמן שאחד מהן טהור או עומד בלא מלאכה היו כאלו נמסרו לו לבדו ואינם נפסלין במלאכת האחרים ולא בטומאתם אפי"פ שלא מסרום האחרים לזה היחוד לשמור הרא"ש ז"ל והוא סי' הרמב"ם ז"ל: ב המקדש מי חטאת וכו'. עד סוף סי' ו' ביארו יפה בעל הערוך בשם גאון אחד ז"ל בערך דרם השלישי. שאם נפלו משקים על הסנדל נטמא אפי"פ שאלו המשקים נשמו בטרהה חטאת גזרו עליהם שיטמאו כלים לחטאת אבל לא חסר מירי דהוה המשקים טמאים שנטמאין

ישראל תפארת יבין

לרבותא דסיפא דאפי"ג דאינו רק ספק שלא שמר יפה. אפי"ס בנטמאו שיהו נפסלו ולא חשבין ל' כספק ספקא וכדאמרין. וקמ"ל מלאכה לרבותא דרישא דאפי"ג דקודם שהולך למלאכה ולאחר שעמד ממנו מחשבתי מוטעמות במלאכתו. אפי"ס כשעמד וחזר ושמר, כשרין. אפי"ג דזולתי סתיה דעתו ביני ביני: ב' ר"ל בשעה שמקדש אדם מי חטאת. דהיינו שנותן האשר לחוך המים. ואפי"ג שנוטל רק האשר ולא המים. אפי"ס חיישין שיטעמו המים. וכ"כ בשעה ששאלו אחר קידושין ובשעה שמזן. שאז יש לחוש עמי שיטעמו על סנדלו. וז"ל עוד דנקט סנדל לרבותא אפי"ג שגזרו קשה (פינימה דק"ל) ואם יטעמו עליו הא חזי ל'. אפי"ס חיישין. וכ"כ מנעל שעורו רך או סנדל של גמי או בגד דמדקן רכים. יש לחוש עמי שיטעמו עליו

תפארת יבין
לרבותא דסיפא דאפי"ג דאינו רק ספק שלא שמר יפה. אפי"ס בנטמאו שיהו נפסלו ולא חשבין ל' כספק ספקא וכדאמרין. וקמ"ל מלאכה לרבותא דרישא דאפי"ג דקודם שהולך למלאכה ולאחר שעמד ממנו מחשבתי מוטעמות במלאכתו. אפי"ס כשעמד וחזר ושמר, כשרין. אפי"ג דזולתי סתיה דעתו ביני ביני: ב' ר"ל בשעה שמקדש אדם מי חטאת. דהיינו שנותן האשר לחוך המים. ואפי"ג שנוטל רק האשר ולא המים. אפי"ס חיישין שיטעמו המים. וכ"כ בשעה ששאלו אחר קידושין ובשעה שמזן. שאז יש לחוש עמי שיטעמו על סנדלו. וז"ל עוד דנקט סנדל לרבותא אפי"ג שגזרו קשה (פינימה דק"ל) ואם יטעמו עליו הא חזי ל'. אפי"ס חיישין. וכ"כ מנעל שעורו רך או סנדל של גמי או בגד דמדקן רכים. יש לחוש עמי שיטעמו עליו

פ"ח א) שנתמלא מים לקדשו באשר חטאת: ב) דסד"א כל ב' שומרים. כל חד גס אחבירו סמך ונפטרך שיהיו שניהן טהורין בשעה שמירתן. קמ"ל: ג) י"ל ואם מוסר הנטמא אפי"פ מטומאתו וחזר לשמור: ד) קמ"ל שא"ל שיהיה ארצו השומר מתחלה ועד סוף. ואפילו שומרן לנפוק אדם דלא חזי מתחלה לשמור: ה) לאו דוקא כהתם. אלא ר"ל שלא נטהר הראשון בשעה שנטמא הב' : ו) כ"ל דקמ"ל מדסד"א דכיון דפסול שמירת הסמא הוא רק מספק. שמה מדהוא עומא לא שמר יפה. וא"כ כז' טמאים נכשרין מטעם ס"ס. דאם גם לא שמר א' שמה שמר חבירו. קמ"ל: ז) עמד ממלאכתו וחזר לשמור: ח) קמ"ל דכין בטומאה וזין במלאכה א"ל שיטמא אדם א' מתחלה ועד סוף. רק נקט עמא

שני הכעלים מלאכה אחרת. אלא משום היסח הדעת הוא שצריכה שמירה וכיון דאינה שמירה ש"ד: פהר ונטמא השני. קת קשה הא תו למה ל'. ואפקר דקמ"ל אפי"פ כשטר

שם אשקן . מ"ג ס"א :
ה"א אשקן . ע"ב ס"א :

היולופי גרמאות

ה"א הוא אומר . ג"מ הר'
זה אומר

תוספות הרשים

ב בהרע"ב ד"ה נטמא
כו' הוא שהור כו'
והוא דעת הרמב"ם פ'
הלכה י' ועין כ"ג :
שם בהרע"ב ד"ה
מטמאין כו' הבא
מכרם בטומא . גם לרין
ליזכר בלא יפלו משקין על
בגדיו דלא לו להיות
ערום . כמו שאפשר לו
ליות בלא בגד (הרא"ש).

משנה אחרונה

כשעבר הראשון לא
ידע שנטמא הבטי ולא
חזר לשומרה וסד"א
דהראשון כיון שעדיין
סומך על שמירת השני
מלמדת שהיו כאלו שצריכה
קמ"ל מיד שטהר דעמו
עליהן ובשמירתו הם
אבל מלשון הרמב"ם
שכתב גבי מלאכה
בסיפא חזר הראשון
לחזור ועשה השני
מלאכה וכו' לא משמע
כדפי' . וכל דככל הלו
הדינים אין חילוק בין
המים שבשוקת הם
לגורך קידוש אחד או
לשני קידושין . עיין מ"ט
פ"ו מ"א :

ב שאם נפלו משקין על
הסנדל נטמא . הרב
מפרש לה במשקין
דעלמא דא פ"ו ל'ו
הטהורים לתרומה
עמאים להטאת . וק"ל
במשקין טמאין שמתמאין
כלים ואין מטמאין
הדם לתרומה . והכא
להטאת נמי כך דינס
והיינו דקתי נפלו על
בשרו עהור . ודוקא על
שאר בשרו חזן מידיו
דהא בעלמא משקין
מטמאין הידים וה'
להטאת ויש חומר יותר
במטאת שאם נטמא
ידיו נטמא גופו

כתב ר"ל ללא קשיא למה לא הערימו עליו לפשוט בגדיו כיון
שהיו חלה מעלה בעלמא . ומש"ס לא אמרו חלה המקדש ולא
הנוגע או המזה . כיון שאינו חלה מעלה בעלמא . והר"י
קורקנס כתב שאפשר דלרבותא נקט מקדש .

דאפילו במקדש החמירו . וכ"ס
במה שראוי לה"א ותר . והא דלא
חיישינן לשאר טומאות . י"ל דמשקין
עשויין ליפול על הסנדל שלא מדעת .
ונוכחים הכ"מ דמ"מ מה שפי'
הראב"ד שלא חשו חלה שמה יפלו
משקים עלמס על הסנדל . נכון הוא .
ע"כ . וכחז עור הכ"מ דיש לפרש
בצנין אחר . שמה יפול ממי הטאת

המקודשים* (על הסנדל ויטמאוהו) וכן פי' הר"ש בלבוש שני לא הביטוי דבריו . שהרי הר"ש סיים צה דהנפולים נפסלים בסיסח
הדעת . ואם כן היינו כפירוש הראב"ד . וכחז עור הר"ש ותנן לקמן בפ"ט דמי הטאת שנפסלו חזן מטמאים הטהור להטאת . לא
בידו ולא בגופו . וגבי דאדם לא מטמא . כלים מוטמו : **משקין** . לשון הר"ב משקים טמאים וכ"כ הרמב"ם ומסיים
ואל תחשוב בחמורנו משקים טמאים פה . שהם טמאים
משקים טמאים לבני הטאת . כמו שיהבאר (בפ' עשירי משנה ו') : **נטמא** . כתב הר"ב אע"פ שאם נפלו המשקים
על

מלאכת שלמה
כפי' ר"ע ו"ל שאין מוניס ראשון ושני בחטאת כדתנן לקמן פ' כל הראוי
ועיין בפירושו ו"ל שם סוף הפרק . אבל כפי' הר"ש ו"ל כתוב כדתנן
לקמן פ"ב ופילו הן מהם . נפלו משקים על בשרו הוא פירובא דבבא

עליו ויבלעו בו מיד ולא ירגיש : י) מי הטאת : יא) ר"ל שאם
ממי הטאת שטוסק בהן אחר שנתן בהן האפר יטוף מהן על
סנדלו . הרי יהיה נטמא הסנדל ומהמי הטאת שהן אשקין .
ומטמאין לאדם וכלים כשנוגעין בהן שלא ללורך הזוי' [גריס ג"ס] :
יב) דהרי הסנדל יטמא ע"ז לאדם שנגשו והאדם יטמא
להשפופת עם האפר שהוא שבתוך ידו . ואף שהסנדל נעשה
רק ראשון . ואדם וכלים חמקין רק מאהט"ו [ב"ק דב"ב] .
וכ"ס דהאדם הנטמא ח"א שיטמא להשפופת של אפר הטאת
מ"ט . י"ל דעכ"פ הרי אין מוגין ראשון ושני בחטאת . ואפילו
עד ק' צ"ח או ק' כלים שנגעו זב"ו והראשון נוגע במי הטאת
כולן טמאין [ב"ק מ"ו] . וא"ל גם כשילך יחף ה"ל לנגזר שטוף
ממי הטאת על רגלו אדם המקדש . ויטמא מהן . י"ל כיון
דבשעת נפילת הטפה נפסלה בסיסח הדעת . ח"כ שזב איגיה
מטמאת לאדם . ורק לכלי גזרו שיטמאו המים אף שנפסלו
[למקו פ"ט מ"ח] . והא דלא גזרו נמי בשרו בגדיו שלובש . היינו
שעמא מדאפשר שילך יחף . אבל לא שילך ערום (א) :
יג) האדם להסנדל : יד) להיינו המי הטאת שעימא הסנדל :
וה) דמדנפסלו בנפילתן בסיסח הדעת . שזב כשאר האדם שנגעו
בו טהור להטאת [ולעיל ז'] : וז) דמדנפסלו בסיסח הדעת בשעה
שנפלו . אין פוסלין שזב להאדם הטהור להטאת כשנוגע בהן .
וכ"ס כשהסומן על רגלו [ע"ו פ"ט מ"ח] : יז) האדם להכסות :
ל"ח

כדמפרשין כ"ו לקמן פ"י . ופי' זה הוא פי' ג"כ הרמב"ם והר"ש אבל הראב"ד כתב מדקתני המקדש ולא התמלא משמע דחושש למים המקודשין כשיפלו על הסנדל נפסלין
בהם הדעת ומטמאין הסנדל והור הסנדל להיות כנגדי אובלי קדש שהן מדרס להטאת ומטמאין האדם עכ"ל . ואני תמה בזה שהוא עצמו כתב בהשגות פ"י דין ר' מים
המקודשין אין נפסלין בהם הדעת כמו שאין נפסלין במלאכה פ"ב ועוד אי נפסלו בהם הדעת הא תנן פ"ט מ"ח מי הטאת שנפסלו חזן מטמאין הטהור להטאת . והר"ש
כתב פירושו כתב ג"כ בהראב"ד וכתב דהיה דפ"ט מי הטאת שנפסלו חזן מטמאין נהי דאדם כלים מיהא מטמו ע"כ ולא משמע כן דהא חמרי' ההם דלגבי
הטאת השיבי כטהורין : עוד כתב הר"ש פי' שלישי דאפילו משקין הטהורין להטאת נהי דלא מטמו אדם אבל מטמאין כלים כמשקין הטמאין לתרומה שמתמאין
כלים ולא אדם והע"ג דמשקין שנטמאו מטמאין גם אדם כדלקמן פ"ט דוקא נטמאו אבל טהורין להטאת נהי דלא מטמו אדם חזן מטמאין אדם דל"כ הנושא מי הטאת להטאת יטמא
הגלויות והגלויות טמא את המים ע"כ והרא"ש לא העתיק חלה פי' זה . ואין לי לב להבין פי' זה דהיה אפטר שלא תמלא שום כלי שיהא טהור למי הטאת . והרא"י
שהביאו שאינו מטמא את הגלויות . אינה ראי' דחיותק ליה למי חזן מי הטאת נטמאין חלה כל שיהא ללורך הוצאה חזו מטמא וכו"כ הרמב"ם כהדיא
רפ"ו כל הנשוא או הנוגע ללורך הוצאה טהור ושלא ללורך הוצאה עמא אפילו להטאת ע"כ וכחצנו מזה פ"ט : וב"עיקר פירושו דמתני' לל"ד עיקר כפי' הרב שהוא
פי' הראשון של הר"ש וכ"כ הרמב"ם דבמשקין דעלמא איידי שהן מטמאין כלים ולא אדם כמשקין טמאין לתרומה . ועיקר דקדוקו של הראב"ד דנקט המקדש ולא
הממלא לאו קושא היא דגבי ממלא אפילו יטמא הסנדל והאדם וגם המים לא איכפת לן דליכא איסורא בכל הני דכל שא נחן אפר במים חזן בהן קדושה ואם טמאו
יטמאו ויקח מים אחרים לקדש . אבל משקידשם הרי מטמא את הקדשים דהטאת קרי' רחמנא :

על הסנדל והא דנקטו סנדל והרי גם כנגדו איכא תק' השאש המפשיס כדקרו בזה . ולעד"ג משום דמדרס לענין הטאת חמור מטמא מת דמטמא אפילו בסיסח
כדתנן רפ"י ואין לך מיוחד למדרס יותר ממנו לך נקטו מנועל וכנגדו והיינו טמא גופי' דסנדל מטמא את האדם והמשקין עצמן חזן מטמאין דמשקין חזן נעשי'

ב נטמא ויטמאוהו . נטמא הסנדל וטמא את האדם
להטאת . שכלים שנטמאו במשקים . מטמאים את האדם
להטאת . שאין מוגין ראשון ושני בחטאת . כדתנן לקמן פרק
כל הראוי (משנה ו') אע"פ שאם נפלו המשקים הללו על
בשרו טהור . שהטהור לפרה אם
נגעו משקין טמאים בבשרו . הוא
טהור כמו שהי' לבד אם נגעו בידיו .
לפי שהמשקים טמאים מטמאים
את הידים וגבי טהרת הטאת ק"ל
דאם נטמאו ידיו נטמא גופו :
מטמאין לא טמאוי . משקים
שנטמאו את הסנדל לא היו יכולים
לטמא

שאם נפלו משקין על הסנדל
נטמא י"א . ויטמאוהו י"ב . הרי הוא
אומר י"ג מטמאין י"ד לא טמאוי י"ו .
ואתה מטמאתני . נפלו משקין על
בשרו . טהור י"ז . נפלו על כסותו .
נטמאת ויטמאתו . הרי זה אומר י"ח .
מטמאין

המקודשים* (על הסנדל ויטמאוהו) וכן פי' הר"ש בלבוש שני לא הביטוי דבריו . שהרי הר"ש סיים צה דהנפולים נפסלים בסיסח
הדעת . ואם כן היינו כפירוש הראב"ד . וכחז עור הר"ש ותנן לקמן בפ"ט דמי הטאת שנפסלו חזן מטמאים הטהור להטאת . לא
בידו ולא בגופו . וגבי דאדם לא מטמא . כלים מוטמו : **משקין** . לשון הר"ב משקים טמאים וכ"כ הרמב"ם ומסיים
ואל תחשוב בחמורנו משקים טמאים פה . שהם טמאים
משקים טמאים לבני הטאת . כמו שיהבאר (בפ' עשירי משנה ו') : **נטמא** . כתב הר"ב אע"פ שאם נפלו המשקים
על

מלאכת שלמה
כפי' ר"ע ו"ל שאין מוניס ראשון ושני בחטאת כדתנן לקמן פ' כל הראוי
ועיין בפירושו ו"ל שם סוף הפרק . אבל כפי' הר"ש ו"ל כתוב כדתנן
לקמן פ"ב ופילו הן מהם . נפלו משקים על בשרו הוא פירובא דבבא

פ"ה (א) כך פירשתי לשיטת הראב"ד [פי"ג מפרה] : אמנם הר"ב
וכל שאר רבותיו ו"ל פירשו . דחיישי' שמה נפלו מים
בעלמא על הסנדל . דאפילו היו המים טהורים . עמאין הן להטאת [כפי'
מ"ב] . ואי"רהק על זה . דל"ל שנפלו משקין על הסנדל . כל"ו הרי
דורס כל היום בהן בשוק שם שם מי שופקין וכדומה . ונטמאו להטאת .
י"ל מי משום הא ה' אפטר שיגעל בלוחה שעה סנדלין חדשים .
אבל אי"ל מי משום שופקין . הרי לא חזו למחל אדם . ואין בהן
טומאה לדיחא . דזכו רק לענין שיקבלו טומאה . אבל שופקין כיון שכבר
גזרו בהן טומאה [כמשכירין פ"ב מ"ג] לא פרה מנייהו טומאה עד
שיפסלו מאכילת כלב [ועי' בכורות כ"ג"א ורמב"ם] . אבל הראב"ד
הקשה על פי' זה . דעד שיהוש למשקין . נחוש שמה נגע הסנדל בשאר
טומאות . ואם ש"ל דרק למשקין האנויין השאו . אבל לא לטומאות שאינן
אנויין עכ"ל ק"ל ח"כ כשעכל וסייה הסנדל . יהי' מותר לנעלו ותר למה
רק מהמקדש ואילך גזרו ולא בכל העוסקין בפרה ובחפרה ובמימה .
ותר דאי מחשש משקין דעלמא קאמר תנא . הול"ל המקדש מי הטאת
ונעל סנדל נפסלו . וחל"ל דרק לכתחלה היישי' לנפילת משקין על הסנדל
ח"כ לא הול"ל שאם נפלו וכו' . אלא שמה נפלו משקין על הסנדל ותר ק'
אי מחשש משקין דעלמא שנפלו על הסנדל . מה אר"י שלא יעלה בשעה
שמקדש . הרי אפילו רק לבשו אחר שנטל להטאת וזור ופשוט בשעה
שמקדש . הרי כבר נטמא משעה שלבשו . ודוקא מאל לומר שזה באמת
כיונת השגחה . אע"ב דרק לנפילת מי הטאת על הסנדל חיישי'
לכתחילה . וה"ק שאם נפלו וכו' ור"ל שאם יתברר לו אח"כ שנפלו המשקין
על סנדלו אחר שנתקדשו . נטמא הסנדל אבל כשיבדד נעל הסנדל . כל
שלא

כדמפרשין כ"ו לקמן פ"י . ופי' זה הוא פי' ג"כ הרמב"ם והר"ש אבל הראב"ד כתב מדקתני המקדש ולא התמלא משמע דחושש למים המקודשין כשיפלו על הסנדל נפסלין
בהם הדעת ומטמאין הסנדל והור הסנדל להיות כנגדי אובלי קדש שהן מדרס להטאת ומטמאין האדם עכ"ל . ואני תמה בזה שהוא עצמו כתב בהשגות פ"י דין ר' מים
המקודשין אין נפסלין בהם הדעת כמו שאין נפסלין במלאכה פ"ב ועוד אי נפסלו בהם הדעת הא תנן פ"ט מ"ח מי הטאת שנפסלו חזן מטמאין הטהור להטאת . והר"ש
כתב פירושו כתב ג"כ בהראב"ד וכתב דהיה דפ"ט מי הטאת שנפסלו חזן מטמאין נהי דאדם כלים מיהא מטמו ע"כ ולא משמע כן דהא חמרי' ההם דלגבי
הטאת השיבי כטהורין : עוד כתב הר"ש פי' שלישי דאפילו משקין הטהורין להטאת נהי דלא מטמו אדם אבל מטמאין כלים כמשקין הטמאין לתרומה שמתמאין
כלים ולא אדם והע"ג דמשקין שנטמאו מטמאין גם אדם כדלקמן פ"ט דוקא נטמאו אבל טהורין להטאת נהי דלא מטמו אדם חזן מטמאין אדם דל"כ הנושא מי הטאת להטאת יטמא
הגלויות והגלויות טמא את המים ע"כ והרא"ש לא העתיק חלה פי' זה . ואין לי לב להבין פי' זה דהיה אפטר שלא תמלא שום כלי שיהא טהור למי הטאת . והרא"י
שהביאו שאינו מטמא את הגלויות . אינה ראי' דחיותק ליה למי חזן מי הטאת נטמאין חלה כל שיהא ללורך הוצאה חזו מטמא וכו"כ הרמב"ם כהדיא
רפ"ו כל הנשוא או הנוגע ללורך הוצאה טהור ושלא ללורך הוצאה עמא אפילו להטאת ע"כ וכחצנו מזה פ"ט : וב"עיקר פירושו דמתני' לל"ד עיקר כפי' הרב שהוא
פי' הראשון של הר"ש וכ"כ הרמב"ם דבמשקין דעלמא איידי שהן מטמאין כלים ולא אדם כמשקין טמאין לתרומה . ועיקר דקדוקו של הראב"ד דנקט המקדש ולא
הממלא לאו קושא היא דגבי ממלא אפילו יטמא הסנדל והאדם וגם המים לא איכפת לן דליכא איסורא בכל הני דכל שא נחן אפר במים חזן בהן קדושה ואם טמאו
יטמאו ויקח מים אחרים לקדש . אבל משקידשם הרי מטמא את הקדשים דהטאת קרי' רחמנא :

על הסנדל והא דנקטו סנדל והרי גם כנגדו איכא תק' השאש המפשיס כדקרו בזה . ולעד"ג משום דמדרס לענין הטאת חמור מטמא מת דמטמא אפילו בסיסח
כדתנן רפ"י ואין לך מיוחד למדרס יותר ממנו לך נקטו מנועל וכנגדו והיינו טמא גופי' דסנדל מטמא את האדם והמשקין עצמן חזן מטמאין דמשקין חזן נעשי'

לפיכך הטור לחטאת אם נגעו בצטרו כדלמך והסגול
בכל מכה מטמא: ג' השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים .
כגון פר יה"כ ופר כהן משית ופר העלם דבר של צבור
מטמאים בגדים . דכטולכו כחצי יכנס בגדיו . ולא שאל בגדים
שהוא לבוש . ולא שאל בגדים שהוא
נוגע . וה"ה לכל שאר כלים . דלא
ממטמאין אלא אדם וכלי חרס בלבד
הוא שאין מטמאין את טוגעים בהן :
ופרה ופרים עצמן ושעיר המשתלח .
אם נגעו בבגדים הרי הן טהורים .
זכיינו דלמרי ליה בגדים לאדם .
מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתי :
ד' האוכל מנבלת עוף טהור .
בבלת עוף טהור אין לה טומאה
אם נגעה בזה או בבגדים . אלא
בבית הבליעה מטמא אדם לטמא
בגדים . כדחק במסכת טהרות
והיינו דלמרי ליה בגדים לאדם .
מטמאין לא טמאוי וכו' : ה' כל
ולד הטומאה . כגון ראשון ושני אין
מטמא כלים אלא * (אז הטומאה) ומסקה שנטמא בראשון
שני מטמא כלים גזירה משום משקה ז' וזה . כגון רוקו
וזהו ומימי רגליו שהן אב הטומאה :

מטמאין לא טמאוי . ואתה טמאתי (י) :
ג' השורף פרה (י) ופרים (י) והמשלח
את השעיר (יא) מטמא בגדים (יב) .
פרה ופרים ושעיר המשתלח עצמן .
אין מטמאין בגדים (יג) . ה"ו אומר (יד)
מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתי :
ד' האוכל מנבלת העוף טהור .
והיא בבית הבליעה מטמא בגדים (יה) .
הנבלה עצמה . אינה מטמאה
בגדים (יז) . הרי זה אומר מטמאין לא
טמאוי . ואתה טמאתי : ה' כל ולד
הטומאות

ג' השורף . ט' חתי כץ
פ"ו ח"י פ"ט ט"ז ט"ח
א"ת ט"ו ט"ז ט"ח ט"ט
פ"ה ט"ז
פרה . ט"ז ט"ח ט"ט
והמשלח . פ"ט ט"ז ט"ח
פרה ופרים . פ"ט ט"ז ט"ח
ד' האוכל . ט"ז ט"ח ט"ט
א"ת ט"ז ט"ח ט"ט
ה' כל ולד ט"ז ט"ח ט"ט

משנה אחרונה

אב לשולם אכל כלים
הראוין למדרס מטמאין
אדם אפילו בהיסט
והוא ג"כ הטעם שאמרו
בגדי חזקלי קדש מדרס
לחטאת אכל חזקלין
ומסקין של קדש לא והכי
אמר בנמ"פ דחולין
שמה יבשה עליהן
לשמו נדה אכל פירי
לא :

ג' פרה ופרים ושעיר
אין מטמאין
בגדים . אכל חזקלין
ומסקין מטמאין כדליתא
בנמ"פ זבחים כמ"ט
הרמב"ם ותו"ע
ואיכא למידק כיון דאין
טומאת חזקלין כפשות
מכביה הני לשרפה
קיימי נימא דכתובי
מיכתת שיטורייהו
כדלמרי נפ' לולב
הגזול וכמה דוכתי .
ואין לומר דחבת הקדש
מחייה ליה כאלו אית
בהו שיטור דא"כ הא
דפריך בנמ"פ דלמרי
דף ק"ב לר"ם דלמרי
כל העומד לישרף
כשרוף דמי פרה וזוהר
אמאי מטמאין טומאת
אזקלין ומשני משום
חבת הקדש . וא"כ למאי
דלא ידע טמא דחבת
הקדש מאי פריך לר"ם
וחיסקי ליה נמי לדין
דכתובי מיכתת שיטור .
וה"ל דלא אמרי' כמותי
מיכתת אלא היכא
דנשרפין משום פסול
דחית בהן אכל הני
דמוזתן בשרפה לא שייך
כתובי מיכתת . א"כ
דכתובי מיכתת לא
אמרי' אלא דלא חזו
להשתמש בהן למזוה
שלריכה שיטור והני
מחייה וכמאן דליתנהו
דמי . אכל מדי דלא
הכשר מזוה לא אמרי'
כתובי מיכתת . ומיהו
גבי אחרוני של ערלה
אמרי' נפ' לולב הגזול
דפסול דבעינין לכס ולא

מטמאין (חס) לפי שהיה הטמא אוכלים ומסקים . כמו
שהגדסי . הרמב"ם . ובגמרא פ"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
לה . ומפרשינן * [טעמא דמטמא אוכלים ומסקים] . מהא דכתב
ה"ר"ב ברפ"ק דטהרות . דורעיס שאין סופן לטמא טומאה
למטמא אלא חינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נטמא משקה
טמאן

אלא

מדרבנן הרמב"ם וז"ל ועיין במ"ס בהקדמת סדר זה :
ה כל ולד הטומאות וכו' . פ"ז דהלכות שאר אבות הטומאות ס"ו ב'
ה' וטעם כתב דלפילו משקים אינם מטמאין אלא כטמאין טומאת
שרץ או שאר אבות מאבות הטומאות . וק"מ לע"ד דלא ה"ל לחת
למיתני אלא חינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נטמא משקה
טמאן

מטמאין (חס) לפי שהיה הטמא אוכלים ומסקים . כמו
שהגדסי . הרמב"ם . ובגמרא פ"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
לה . ומפרשינן * [טעמא דמטמא אוכלים ומסקים] . מהא דכתב
ה"ר"ב ברפ"ק דטהרות . דורעיס שאין סופן לטמא טומאה
למטמא אלא חינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נטמא משקה
טמאן

הטומאות

מדרבנן הרמב"ם וז"ל ועיין במ"ס בהקדמת סדר זה :
ה כל ולד הטומאות וכו' . פ"ז דהלכות שאר אבות הטומאות ס"ו ב'
ה' וטעם כתב דלפילו משקים אינם מטמאין אלא כטמאין טומאת
שרץ או שאר אבות מאבות הטומאות . וק"מ לע"ד דלא ה"ל לחת
למיתני אלא חינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נטמא משקה
טמאן

מטמאין (חס) לפי שהיה הטמא אוכלים ומסקים . כמו
שהגדסי . הרמב"ם . ובגמרא פ"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
לה . ומפרשינן * [טעמא דמטמא אוכלים ומסקים] . מהא דכתב
ה"ר"ב ברפ"ק דטהרות . דורעיס שאין סופן לטמא טומאה
למטמא אלא חינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נטמא משקה
טמאן

הטומאות

מדרבנן הרמב"ם וז"ל ועיין במ"ס בהקדמת סדר זה :
ה כל ולד הטומאות וכו' . פ"ז דהלכות שאר אבות הטומאות ס"ו ב'
ה' וטעם כתב דלפילו משקים אינם מטמאין אלא כטמאין טומאת
שרץ או שאר אבות מאבות הטומאות . וק"מ לע"ד דלא ה"ל לחת
למיתני אלא חינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נטמא משקה
טמאן

תפארת ישראל

יכין
י"ח) ל"מ היה כ"ל דמדנקט בזה ז' יתירחא . דמ"ט כסות
זכנדל . אלא ש"מ דכח מירי במשקן דעלמא שנפלו על
שערי של המקדש או על צער המתעסק במי חטאת . וקמ"ל
לא נטמא האדם שנפלו על צטרו . ואפילו הסייען אז . ורק
של קודש על כסות נטמא הכסות מלשחממ צו לחטאת .
משהתהלל לשחקה עד סוף כיוסו אפרה . כל המתעסקים צו
[כג"ל פ"ד ט"ז] : ב) ר"ל או השורף פרים הנשרפים . דהיינו פר
י"כ יטעיר ע"ז [ויש פרים גרס לה פסוק . וכן הוא גרסת הר"ם] . כל
העסק . משעה שילא הנושאן חוץ לחומת העזרה . עד שיעשו אפר : בא) ג"כ מטמא בגדים וכלים כ"ל . משילא חוץ לחומת
ירובלים עד שחשו מהלוק : כב) היינו בגדים וכלים שלובש או נוגע אז . חוץ מאדם וכ"כ שנגע בהן אז . כשארים טהורין :
כג) שנגעו בהן . ואפילו בשעת שרפה . אכל מטמאים חזקלין ומסקין שנגעו בהן . חוץ משעיר המשתלח שאינו מטמא כלל .
רחין שום חי טמא בעודו חי . חוץ מאדם [חולין פ"ה] : ד) הבגדים להאדם : בת) או כלים שלבש או נגע בשעת
שבלע הכזית ממנה . חוץ מאדם וכ"כ שנגע בהן האוכלה . לא נטמא : יו) דכבלת עוף טהור בעלמה אינה מטמאה במגע או
במשא . ואפילו האוכלה בשעה שהיא צפוי . ורק בשעת בליעה נטמא . ומטמא בגדים וכלים שלבש או נגע . וגם אחר
שבלעה . שוב אינו מטמא בגדים וכלים . רק אזקלין ומסקין . וגם בבלת העוף בעלמה מטמאה אזקלין ומסקין כשחיטב עליו
לחלו

אמר משום דכתובי מיכתת אין ליישב כן . וטוב ראיתי בתו' במ"ס פסוק דף כ"ה שהקשו בלוי הכרם אמאי מטמא טומאת אזקלין הא לשרפה קיימי וככותי מיכתת שיטורא
בפרה ניחא דחבת הקדש מהני ליה עכ"ל וע"ש . ולפ"ז ז"ל לזכריההו הא דפריך במסכת מנחות לר"ם ולא פריך לדין מטמא דכתובי מיכתת משום דלענין השיטור
דע פסיר דמתיי ליה חבת הקדש אכל לר"ם דלמרי כשרוף דמי וה"ל כשפר ס"ד דלא מהני ליה חבת הקדש לבויו' עפר כאוכל ומשני לה דלמה נמי מהני והיינו דלמרי
זמס לר"ם עפ"ה הא : ד' גבריה עמיה אין מטמאה בגדים . ה"כ אזקלין ומסקין מטמאה כדליתא בריס טהרות : ה' כל ולד הטומאות אינו מטמא כלים . לע"ל
תני

אמר משום דכתובי מיכתת אין ליישב כן . וטוב ראיתי בתו' במ"ס פסוק דף כ"ה שהקשו בלוי הכרם אמאי מטמא טומאת אזקלין הא לשרפה קיימי וככותי מיכתת שיטורא
בפרה ניחא דחבת הקדש מהני ליה עכ"ל וע"ש . ולפ"ז ז"ל לזכריההו הא דפריך במסכת מנחות לר"ם ולא פריך לדין מטמא דכתובי מיכתת משום דלענין השיטור
דע פסיר דמתיי ליה חבת הקדש אכל לר"ם דלמרי כשרוף דמי וה"ל כשפר ס"ד דלא מהני ליה חבת הקדש לבויו' עפר כאוכל ומשני לה דלמה נמי מהני והיינו דלמרי
זמס לר"ם עפ"ה הא : ד' גבריה עמיה אין מטמאה בגדים . ה"כ אזקלין ומסקין מטמאה כדליתא בריס טהרות : ה' כל ולד הטומאות אינו מטמא כלים . לע"ל
תני

כל הימים שבת קודש...
היום יום טוב...
היום יום טוב...

תוספות חדשים

ה כתיב ד' ר' יוסי...
לשחר בוחלין...
הוא ר' ל' דמשמע שכן...

ה כתיב ד' ר' יוסי...
לשחר בוחלין...
הוא ר' ל' דמשמע שכן...

לא עמאים: ה כל הימים במקוה. לכל הכך מילי דקתני בסופו (וגם) אין מטהרין בוחלין דאין מקוה מטהר בוחלין אלא במכונסין. דכתיב אך מעין מעין מטהר בוחלין ואין מקוה מטהרה בוחלין: ופסולים לזבין. דוז בני מים חיים דכתיב ורחץ את גופו במים חיים ולמטרע (דכתיב אל כלי חרש על מים חיים. ולמי חטאת) דכתיב מים חיים אל כלי: הים הגדול במקוה. לא קרא הכתוב מקוה אלא לים הגדול. דני' משתפי קרא במעשה בראשית ששם נקוו כל מימי בראשית. ולא נאמר ימים בלשון רבים. אלא

ממי שמטורפים בו מימי ימים הרבה שכל הגחלים הולכים אליו: ר' יוסי אומר. כל הימים וים הגדול מורה מעין עליהן לענין שכן מטהרין בוחלין מפני שהגחלים הולכין ווחלין עליהן. אבל מים חיים חונים. שהרי חונים נובעים. הלכך מסתבר טפי ניה שהכתוב קראן מקוה. היינו לפסולן ממים חיים. תוס' פ"ד דשבת דף ק"ט (ד"ה ר"י) א"ע"ג דתחלת דבריהם לטהר בוחלין הוא דכל

הרי זה אומר לה מטמאין לא טמאני ואתה טמאתני (ש): ה כל הימים (ב) במקוה. שנאמר (בראשית א') ולמקוה המים קרא ימים. דברי ר"ם. רבי יהודה אומר הים הגדול במקוה (א). לא נאמר ימים (ב) אלא שיש בו מיני ימים הרבה. רבי יוסי אומר כל הימים

מפני שמטורפים בו מימי ימים הרבה שכל הגחלים הולכים אליו: ר' יוסי אומר. כל הימים וים הגדול מורה מעין עליהן לענין שכן מטהרין בוחלין מפני שהגחלים הולכין ווחלין עליהן. אבל פסולין הן לתורה מים חיים שהכתוב קוראן מקוה. והלכה כרבי יוסי:

מלאכת שלמה

ח כל הימים וכו'. שבת פ"ח ט"ז ש"ג דף ק"ט וכתבו שם תוס' ז"ל ר' יוסי אומר כל המים מטהרין בוחלין כראה לר"ב"א דטעמא דמאוס דכל שעה הולכין ושני מכלא לכאן והו' בוחלין הלכך יש להם לטהר בוחלין כמו שאר נהרות אבל מים חיים חונים שהרי חונים נובעין הלכך

ה כתיב ד' ר' יוסי...
לשחר בוחלין...
הוא ר' ל' דמשמע שכן...

ה כתיב ד' ר' יוסי...
לשחר בוחלין...
הוא ר' ל' דמשמע שכן...

ה כתיב ד' ר' יוסי...
לשחר בוחלין...
הוא ר' ל' דמשמע שכן...

ה כתיב ד' ר' יוסי...
לשחר בוחלין...
הוא ר' ל' דמשמע שכן...

משנה אחרונה

עכ"ל מ"ש דקלישא...
תומאתי' א"ש דכל...
טמא לר"ך טבילה והערב...

עכ"ל מ"ש דקלישא...
תומאתי' א"ש דכל...
טמא לר"ך טבילה והערב...

עכ"ל מ"ש דקלישא...
תומאתי' א"ש דכל...
טמא לר"ך טבילה והערב...

עכ"ל מ"ש דקלישא...
תומאתי' א"ש דכל...
טמא לר"ך טבילה והערב...

אנו נגשו בשרך כדליתא פ"ק דשבת וכוין דטבל איכא היבדא ולא אתי לחלוטי בשרך [ומ"מ אין זה במשמע הלשון ד"ה א"ש חיוון]: ה כל הימים במקוה. משנה זו שנו' עוד כפ' דמקואות והתם חתי לה לענין דין מי חטאת שר"ך מים חיים: ר"י אומר הים הגדול במקוה. גרשה טעמיה ד"מ שהכתוב קראן מקוה אפילו הם נובעין פסולין מנורת הכתוב. ור' יהודה נמי אית ליה הך סברא אלא דמוקי קרא שקראו מקוה בים הגדול לכד נראה כבאר ימים אבל טעמא דר' יוסי לא אתפרש דמ"ל דלוחלין לא נקרא מקוה ולמים חיים איתא ומהן סגל לה. ור' יוסי שמתוס' כתבו כפ' משנה שר"ם דף ק"ט דמשברא פסלי למים שאינם נובעין. ולוחלין כשרין שהרי הולכין ווחלין ע"כ. ולא ידעתי מהיכא פשיטא להו שאינם נובעין ואדרכה כפ"ס אלו ערפות דף ס"ו אמרי' בתיים כלל כימים וכגחלים פרט מה הפרט מפורש נובעין וכו' אלא דיימם הם נובעין. לולי דברי התו' אשכח למר טעמיה דר' יהודה שאינה סברא שוחלין יקראו בשם מקוה בשלשן מקוה אינו אלא אשכורן כמ"ש הב"י סי' ר"א בשם המרדכי דמקוה משמע דקוו וקיימי דכתיב יקוו המים אל מקוה אחד ע"כ והכתוב שקראן מקוה דחיק ומוקי אפסא' דלא משתפי אלא בים הגדול ואין לך בו אלא חידושו וחדע דאפילו לעמיה דר"י דקרא דר"י דקרא בים הגדול משתפי אכתי קשה כיון דכתיב ימים לשון רבים לא גרע מהדיקא וילך כולה מים הגדול להחמיר ולא להקל. אלא פ"כ כדפי' דים הגדול גופי' חידושו הוא ולא ילפי' מיני' זו היא סברת ר' יהודה. ור' יוסי סבר דמה"ש גופי' דעלין א"ש לקרו' מקוה אפילו בים הגדול א"ש לומר שיקרא מקוה לענין ווחלין. אלא לענין מים חיים לטהר קראו מקוה ובוחלין מטהר בשאר נהרות המכונסין: וברמ"ם

המים המוכים פ' י"ג
היו על המזבח כפי
עמ' פ' דף קמ"ח
מה פ' ה' י"ג

הלוחי נראות

אלו הן המוכין כ"ג
ובד"ו ובמכ"ג
המים המוכין

תוספות הדרשים

במשנה המלוחים
ע"ש הלכה י"ב כ"ג
שהקשה דמאי לין טעם
לפסול בים הגדול מצום
דאינו כמעין תיפוק ליה
שם מים מלוחים ודמק
לייבב ע"ש. ומ"ש הר"ש
כביאו התי"ט דפסול
מלוחים הוא משום שם
לוי לק"מ דדמאי מי הים
מים כמלא חיקרי :

משנה אחרונה

והרמב"ם בתורה
ובה' מקואות העתיק
דברי ר' יוסי כלשונם .
ובה' פרה פ"ו דין
י"ד כתב חכם הגדול
אינו כמעין אלא כמקוה
לפיכך אין ממלאין
ממנו לקידוש וכל
הנהרות פסולין למי
הטאת ושאר הימים
כמעין והמים הנגזרין
משאר הימים והן
נקראין וזולין פסולין .
והזולין מן המעין הרי
הן כמעין וככרים ע"כ .
וג"ל דלחיי מפרש
פלוניתייהו דר' יהודה
ור' יוסי כפי' לעיל
דחידוש הוא שהכתוב
יקרא וזולין מקוה
וממעין החידוש ככל
מה דלפטר ופ"ל לר'
יהודה דמקמינן ליה
ביום הגדול לחוד ולא
בשאר ימים . ר' יוסי
מוסיף למעט דביום
הגדול גמי לא קראו
מקוה אלא לפסולו
למים חיים אבל בזולין

דכל שעה הולכים ושנין מנאן לכאן והו כזולין : מ המים המוכים . לשון הר"ב המזיקין . ומפירוט הרמב"ם העתיק בן .
אבל לשון בנא"י מזיקין וכן עיקר ויהיה המוכין בדרגה הכ"ף : * [פסולים] . פי' הר"ב למי חטאת וכ"כ הר"ש . ומשום
דמכילתין במי חטאת . נקט הכי . וה"ה לכל מיני דבשי מים חיים . וכדמוכח מהתיקין דסוף פ"ק דמקואות : המלוחים
והפוסרין . כתב הר"ש ונריך לדרקק מלן משום דמלוחין ופוסרין מפסלי . ושמא משום דש לן עס לוי . כדפרישית במסכת

מים המוכין . המזיקין . כגון שהן
מלוחין ופוסרין . פסולין למי חטאת :
מים המבובין . הפוסקין . כמו אשר
לא יבזבו מימיו (ישעיה נה) . פסולין
דמים חיים צנין : אחד בשבוע .
אבל אחת ציובל שפיר מקרו מים
חיים : בפולמסיות . חילול של
גיירות ששותין ומקלקלין בה : בשני
בצרון . שנים של עלירת גשמים :
כ"י

הימים ממהרין בוזחלין מג' ופסולין מה'
לזבים ולמצורעים מה' ולקדש מהן מי
הטאת מו' : מ המים המוכים מו'
פסולים מה' . אלו הן המוכים . המלוחים
והפושרים מה' . המים המכובים י'
פסולין . אלו הם המים המכובים .
המכובים אחד בשבוע י"א . המכובים
בפולמסיות י"ב . ובשני בצרון י"ג
בשרים

מלאכת שלמה

הלכות ספי' ה' . ובספר לקה טוב פ' בראשית עלה ד' עמוד ג' : מ מוכין לקוין . הר"ש ז"ל . אלו הן המוכין כ"ל :

מ

יבין

נקראים מקוה . דכל הנחלים הולכים אל הים : מג' דמדהולכין
ושבים ברות מלוייה שבים . מנאן לכאן . לכן דין כזולין .
למדה גם כזולתין ממש ממקום לתקום : מד' ר"ל ואפילו הכי
פסולין וכ' : מה' ללפרי מנורע : מו' דזכולין כתוב מים חיים .
דהיינו רק מי מעינות שהחיות בא להם ממקום אחר . דהיינו
מקצי הקרקע שבתחתיה . אבל מי הימים . אין מעיינות
שבתחתיהן עשוי' להיות קובע ליהן משם חיים . אלא אדרבה
דרך שם מולאין חיותם לכל הנהרות שבעולם [במכרות נה"א] :
מו' כ"ל דרשה לומר שהוכו בהפסד . ואין ראויין לשתיה :
מה' לכל הריך מים חיים . דמדפוסדו אין בהם חיות :
וג"ל דנקט מלוחים ופוסרין דראויין קנת לשתיה . וכ"ש
מרים או רותחין כחמי טבדי' וכדומה . דלא חזו ללל לשתיה
למלאו . רק לרפואה (ד' : ג) כפוסקין ומתבישין לפרקים .
דיש כמה נהרות בעולם שלפרקים נבלעים בחרץ איזה חדשים .
ומרעין שם בהמות . ואח"כ חוזרים המים ומצבצבים מעלמן
מהקרקע וממלאין גומה נהדר על כל גדותיו וכן מלוי בשויין :
י"א ר"ל פעם אחד ב' שנים . וכ"ש בעשויין לפסוק תוך זמן
סמות מזה . אבל בעשויין לפסוק רק פ"א בזמן שיותר מז'
שנים . מקרי מים חיים : ג' ר"ל אבל ביוסקים וקט בשחיל
מלחמה חוים שם . שמותין הרבה הם ובהמות . גם מקלקלין
הרבה וסוכרין זולתן . ועי"ז נפסקין מימי המעינות שם :
ג' שכשנעלרו הגשמים ע"י חמימות . מתיבשים גם מעיינות
הקטנות

תפארת ישראל

בועז

לאסוקי רק שאר ימים קענים שאין מחוברין כלל לים חוקינים . כים
כגרת . וים המלח . וים כספי וכדומה . אבל ים הגדול שמשער אל' .
ויס פרס . וים המזרחי . וים האפוני וכדומה . שכולן מעורין לחוקינים .
ואן רק תלק ממנו . כולן דין כים חוקינים דהרי רמנ"א כ' בשם תה"ד
דהים המקיף אנגלעטעריא דינו כאוקינים . והרי ידוע שהים ההוא הוא
מקלוט והלק מאוקינים :
(ד) וא"ת ח"כ למה פליגי לעיל בים הגדול ובשאר ימים תיפוק ליה
דפסולין מדכל הימים מלוחים הם . תו' רכ"ח פ"ו מפרה
הי"ב מרים מקום בים שהמים מתוקים ודוק . ועוד תו' דהכח רק במים
שאי אפשר להסיר מליחתן משא"כ מימי הים אפשר לתקן מליחתן כידוע
לספינים עכ"ל . אורח לחולדה כחומי ידוע שאין מים בעולם שא"א
להסיר מליחתן ע"י מעשה אומן . והר"ש כאן תו' דדוקא בנקראים מים
מלוחין פסולין מדיש להם עס לוי ודלאמרינן [במים כב"ג] מים ולא
שים בהם עס לוי . וק"ל ח"כ באר אחאב ומערת פמיים [במי"א] .
אמרי כשרין . והרי יש להם עס לוי . ואת"ל דהנך שאני דלא אשתי
שם קודם מתן תורה דהרי אחאב בחר הכי הוה ופמיים נמי הרי הוא
ד' וכמ"ש הר"ב . ובשעת מתן תורה לא ה' עוד לך נחלה וכל כה"ג לא
מתשב עס לוי [כסוכה דף יג"א] עכ"פ ק' מירדן וירמוד דפסלינהו תנא
משום מי תערובות ול"ל דך טעמא נימא מדיש להמים הללו עס לוי
שקודם מתן תורה . ורו ק"ל דאי נימא כהר"ש דככל דוכתא דאמרה
תורה מים . היינו שאין להם עס אחר . רק עס מים סתם . ח"כ ביה
כל העמחין אסורים לטבול בכל הנהרות שבעולם . משום דלכוני ים
פרעי . וי"ל דעס לוי שפסלתו תורה . היינו כנהלוהו להשם שהוכירה
תורה עוד עס תואר כגון אצוב . ולא אצוב כותלי . ולא אצוב מדברי
כסוכה

מספר . ולפ"ו לר' יוסי שאר הימים וים הגדול שזין דכולהו משהרין בזולין . אלא לענין מים חיים חלוקין הם דים הגדול פסול למים חיים ושאר ימים הם כמעין לכל
דבר . והוקשה לו לשון ר' יוסי דאמר פסולין לזבים ולמזרעין והשוה כל הימים לדין זה לכך מפרש דהן ופסולין לזולין אדםמין לים קאי דקא"ר כל הימים משהרין
בזולין והרמב"ם מפרש במס' מקואות פ"ה מ"ה ובכמה דוכתי דזולין שהוזכרו בכל מקום היינו זולתין ממקורן ויואלין לחון ונגררין ולכך מפרש נמי האל הא דא"ר
יוסי ופסולין לזבין לאו במקורן פסולין אלא זולתין דמדין ליה קאי שהנגררים ויואלין הם פסולין לזבים ולמזרעים אבל במקומן כשרין לכל דבר דמעין חשיבי . והחילוק
שבין מקומן לחון למקומן גבי ימים משום שכל הנהרות פסולין למי הטאת ואלו משוואין חון למקומן נעשין נהרות ומתפשטין לכך פסלו כל חון למקומן . אבל המעין אין
דרכו להתפשט וכשר גם חון למקומו והוא שכתב הרמב"ם כאן דין הנהרות שפסולין למי הטאת ואלו משוואין חון למקומן נעשין נהרות ומתפשטין לכך פסלו כל חון למקומן . אבל המעין אין
ולפיכך בה' מקואות העתיק לשון המשנה כלשונה דהתם לענין לטהר זולתין כל הימים וים הגדול שזין וכוון כשרין . ובה' פרה לענין מים חיים כתב חילוק דכל
הימים פסולין הנותנין מהם למים חיים שהזולין מהם דיום נהרות ובמקורן כשרים . וים הגדול במקורו גמי פסול שהכתוב קראו מקוה . והב"ב בה' מקואות האריך
בטיוב דברי הרמב"ם וכתב דחנאי דמתני' לא פליגי אלא לענין מים חיים ולענין עבילה בזולתין כולם כשרים לכ"ע ע"ש . וא"א לומר כן דא"ל למה שנה רבי משנה זו
במס' מקואות כיון דלא טייבא פלוניתייהו בעבילה . וגם מה שחילק עס לענין מים חיים בין זולתין לאשכורן הוא דבר תמוה ולא שמענו מעולם חילוק זה אלא לענין
עבילה . אבל מ"ש נראה נכון : מ דמים המוכין . הקשה הב"ב כיון דמוכין היינו מלוחין למה לי קרא לפסול ים הגדול שהכתוב קראו מקוה ותיפוק ליה שהם מלוחין
ויתרן שמי הים יש להם תיקון ע"ש . ולפי הטעם שכתב הר"ש דמוכין משום שם לוי פסול . י"ל דמי הים לא נקראו מוכין דהכל קורין לו ים הגדול . וגדול אינו עס
לוי כדאמרי' פ"ק דכוכה דף י"ג ובזולין דף ס"ב דעס מקומן לא הוי עס לוי וגדול נמי כשם מקומן הוי : דמוכין פסולין . למים חיים אבל לעבילה בזולתין כשרין .
כ"ב הר"ן במס' נדרים דף מ"ד ופשיט הוא במשנה ספ"ק דמקואות . ומ"ש הר"ש דפסוליהו הוא משום שם לוי . כספ"ק דמקואות לא משמע כן דקתני מים המוכין .
והדר תני למעלה מהן מים חיים . משמע דמוכין לאו היים טיבה וכ"כ הר"ש כאן שאינם מים חיים ומשמע דחיים משמע טובי' ובריאים כדאמרי' בלפרי מזרע חיות
פי"ט לעופות : דהבבובין פסולין . לכאורה משמע דהני נמי דוקא למים חיים פסולין ולעבילה כשרין בזולתין . אבל הר"ן כ' שם בנדרים דלעבילה בזולתין נמי
פסולין דכספוסקין כלא עטנה חיישין שרבייתן וזולתין הוא ממי גשמים . ונוטפין שרבו על הזולתין פסולין . וכשאלו מוכזבין אלא בפולמסיות ובשני בצרון אין הששין
לס

יא ב"ר אבהו ב' מ"ח
ב"ר י' ה"ב מ"ח
ב"ר אבהו ב' מ"ח
ב"ר י' ה"ב מ"ח
ב"ר אבהו ב' מ"ח
ב"ר י' ה"ב מ"ח

הלופי גרסאות

יא ב"ר אבהו ב' מ"ח
ב"ר י' ה"ב מ"ח
ב"ר אבהו ב' מ"ח
ב"ר י' ה"ב מ"ח
ב"ר אבהו ב' מ"ח
ב"ר י' ה"ב מ"ח

משנה אדרבא

בגדים לנכרו וכן
בפ"ס דמכות גבי
סמיכה וקשיא לי מה
דחנן כתיב מגלה
נתנה על בית חונקלי
שלו ה"ו דרך החינוכים.
וסי' הרב ס' דכתיב לך
לחיות ולא לחאריס.
ולמה ליה להאי טעמא
חיפוק ליה דכתיב על
ידך שלא יהא דבר
הולך ויפד לך לחות
אמר' כהדיו בנחוח
דף ל"ז דלך לחות
היינו בקיבורת ואשילו
חטילין מתחווין אכרתי
לית לן בה וכו' וכו'
א"ה ס' ק"ו הכי
בס' הרשב"א שכתב
מדחסר על בית חונקלי
משום לך לחות ולא
משום חליה ונלמד מזה
דכיל ראש ליכא קפידא
דהס' ליכא משום לך
לחית דאדרבה לריד
שיראו לחאריס כדכתיב
וראו כל עמי הארץ
ע"כ ולא שירשו לנו
הטעם בלחמ' אחתי לא
סגלי לה משום חליה.
ואפשר דהיינו קטמא
כיון דדרשינן על ידך
בקיבורת א"כ אין זה
קריו יד אלא ורופ ולי
ידך דלא מתכלי לרי
והיינו הקיבורת וא"כ
על זה אינו על משם
והלכך לא פסלה חליה
והיינו דלמך ה"ו דרך
החינוכים טעם כתיב
שמהם שמהם חות
לחאריס ואינו בן דלא
לריד לזה דלך לחות
כתיב ומיהו אישורא
ליכא ולהכי לא אמר
ה"ו דרך המיתות כמו
כרישא דכתיב לוא אישור
היינו:

יא באר אחאב ומערת
פמיים כשרה. סי'
הרב קמ"ל דמיים חיים
הן והרא"ש כתב לפי
כ"י בן השם פסול
הולך לומר שהן כשרים ע"כ.
דמחמת דבר אחר נמי כשרין א"ס שחטו מחמת תערוכות שאין בו ממש כמו מי נבע או דהתא נלים כ"ס דמקואות מ"ג. קמ"ל דהתא משום חומר מי הטעה כל תערוכות פסול והכי תניא בתוספתא שחטו מראיהן מחמת עשן פסולין והביהה ר"ג כ"ס מ"ה. וי"ל דכל ששחטו בשום דבר הוי קלקול ולא מיקרו תו מים חיים דחיים משמע בריאים וקובים כד"ס ל"ג. וכן מוכח בתוספתא דתני וה הכלל כל הפסול במעין פסול בללוית ע"כ ולכאורה אינו מוכן דהא בללוית הוא שנותנין בו המים המקודשין כג"ס הרב ר"ס. ואם במעין שאינו מקודש פסול. כ"ס בללוית המקודש ומתי קמ"ל. אבל אי שינוי מראה משום שאינם מים חיים הוא יתא דגבי מעין בני מים ובללוית לא כשיין קמ"ל בללוית כמעיין דתני התא אחר הפאה ששחטו מחמת עשן כשר דכאשר לא שיין חיים :

לשון הגלגה גומא בלא בלה (אויב ו) כלומר מים שהחומר וטיט מעורב בהן. ורחמנא אמר מים חיים אל כלי והכא איכא חליה בין מים לכלי: מי תערוכות. שמים פסולים מהערכים בהם: א' פסול וא' כשר. ונתערבו אסור לקדש ממקום התערוכות ולמטה: ר"י פוסל. אשילו בשניהם כשרים פוסל ר"י לטובל ממקום התערוכות גזירה אטו א' פסול. ואין הלכה כר' יהודה: י"א באר אחאב. לא חתפיה היכן הוא והא קמ"ל דמים חיים הן. ומערת פמיים מערה הסמוכה לפיר דן שמשם ירדן יולא ובלשון ישמעאל קורין לידן בני"ים: ר"י אומר הרי היא בחוקת מותרת. ואין הלכה כר"י: עד שתצל. עד שיחזרו בניים ללולים כדמעיקרא ואין הלכה כר' ישמעאל:

בטיני: י"א *ישראל יפסיקנה אדם. וכמלא ממלא מן המים שפסקו החלקן מן המעין שהן פסולין הרמב"ם סוף פ"ו מה' פרה וכלו' דהוי כמו המפנה את המעין כו' דפ"ו]: ר"ע אומר אינו לריד להמטין. ולא דמי למי בניים. שכתבנן הן מעורבין. ג"ל:

פסולים. מפני שהם מי תערוכות. ואלו הן מי תערוכות. אחד בער ואחד פסול שנתערבו. שניהן (י) כשרין ונתערבו. בשרין. ר' יהודה פוסל (ג): י"א באר אחאב (ס) ומערת פמיים (א). כשרה. המים שנשתנו (ב). ושנויין מחמת עצמן (ג) כשרין. אמת המים (ד) הבאה מרחוק (ה). כשרה. ובלבד שישמרנה שלא יפסיקנה אדם (ו). ר' יהודה אומר הרי היא בחוקת מותרת (ז). באר אינו צריך להמתין:

מלאכת שלמה

ירמוך נהר הוא בדרך דמשק ע"כ: אחד בשר ואחד פסול שנתערבו מזד הנחר שהתחיל להתערב עם הפסול משם ולמטה אסור לקדש בחזון המים אבל מן הגז האמר ולמעלה קודם פקוס שהתחיל להתערב מותר לקדש בנאות המים: יא ומערת פמיים מ"מ פניים: אמת המים הנאה מרחוק הואיל וחללה מן המעין כשרה למלאה ממנה: ר"י"א הרי היא

תפארת יבין ישראל

מערבין עמו. דא"ל דמלאה פני בלא"ה. התורה הוריה תערו' זה. יתא. דא"כ יולף מינה דכל תערוכות מים כשרים עם פסולים דכשר. ואף ד"ל אין דנין אפטר אחאב. יבמות דמו"א. ושאינה איכא דגלי קרא [אין דנין אפטר אחאב. עכ"פ הרי כתבו חוס' [פסחים דכ"א ד"ה כתיב]. דהיכא דאיכא כהנלמד ב' מיטעו. לא נמרי מינה אשילו כמילתא דמסתבר לנגמר חד מתכרי'. והיכא דליכא דק חד מיטעו. נמרי עכ"פ מילתא דמסתבר למוגמר. וא"כ ש"מ דהיכא דליכא טום מיטעו. נמריין אשילו מילתא דלא מסתבר [ועיין עוד תוס' חולין קא"כ ד"ה תלמוד. ובר"ן נדרים דסח"א]. וה"כ הכא דליכא מיטעו נבי מים חיים הפסולים נגמור מינה לכל מעורבין כשרים. וב"ש דק' דאי נימא דתערוכות מים חיים עם מים פסולים אסור רק מדדרכן. דמדאורייתא חד כחרי בטל. א"כ ק' הרי רס"ו [י"ד רס"ו קט"ז] כ' דכל דבר שהתורה הוריה כשירוש. אין כח ביד הכמים לחארו. ואינו כעניי מלאחי לו חכר לרכיבו בה. שדך כתבו ג"כ רכתום [חולין לו"ב ד"ה מתיב]. ואם שלא וכיחי להכיין הד כלל. דהרי שופר ויבוס וסדון בליות ושד כדומה הרבה מינין שהתורה הוריהן כשירוש. ואס"ה י"א כח ביד הכמים לנקור דכר חד חתורה כשכ ואל תעשה [כיבמות ד"ג]. וכ"כ בורע בשלה שהתורה הוריה לבעל איסור לכתולה ואס"ה אסרוהו הכמים. ע"כ לריד לחלק. דשאני הדך דהשטא קרובה כשיר לו מי הירדן שמערבין עמו מים פסולין. יקה נמי מים שכולן כשר למים חיים רק מעין יחידו שאינו הולך אל הים. ותערוכותו שחתה מי הים מתחת לארץ להנהרות. וזה חיותן שהלריכה תורה. ליתא דהרי שהלכים ומתערכים עם הים כשרים. ואת"ל דהילוך הנהרות אל הים לא מחשב תערוכות. כיון דרק הנהרות הלכות אל הים. והים אינו הולך בגלוי אל הנהרות. ולא גרישי הנהרות הכשרים ממערת פמיים שמחובר אל הירדן הפסול. ואס"ה משום דפמיים הולך וזורם אל הירדן ולא הירדן אליו כשר. וה"ג מה"ע אין כ"ן חשב תערוכות מים פסולין. עכ"פ ק' הרי אין גג על הנהרות. ולפעמים רבו כוספין על הוחליו. והיכא מינין מים חיים בימיו ניסן שיש עם רבוי הפסולת שלנים [כנדרים דמ"ב]. ואף כשאר ימות הגנה שלא רבו הנוטפין. עכ"פ לא יתלבט גמלו לשם טפוט מוטעים מנשמים ואופכין וכדומה. והרי בר"ש פרק לקמן חוין דאשילו טפה א' פסולה טפולת למי קטאת. וא"כ מים חיים היכי משכחל. דא"ל דהא דפסולין תערוכות טפה א' פסולה. היינו כנתערב בכלי שיש בו מי חפאת מנוסין. אבל בנהרות רדדים מים. להכי שנתערב בהן פ"ל טפה או טיפין פסולין. אמרין הדך פסולין אלו לבעמא והנך אחרינהו יניאו. דלחארוים דוחסין הראשונים הפסולין. כדאשכחן בה"ג טובא [במקואות פ"א מ"ה]. וס"ג מ"ב. פכשירין

הא שחת דבר אחר פסולין. ומשום דמקוה וימנין דמחמת דבר אחר נמי כשרין א"ס שחטו מחמת תערוכות שאין בו ממש כמו מי נבע או דהתא נלים כ"ס דמקואות מ"ג. קמ"ל דהתא משום חומר מי הטעה כל תערוכות פסול והכי תניא בתוספתא שחטו מראיהן מחמת עשן פסולין והביהה ר"ג כ"ס מ"ה. וי"ל דכל ששחטו בשום דבר הוי קלקול ולא מיקרו תו מים חיים דחיים משמע בריאים וקובים כד"ס ל"ג. וכן מוכח בתוספתא דתני וה הכלל כל הפסול במעין פסול בללוית ע"כ ולכאורה אינו מוכן דהא בללוית הוא שנותנין בו המים המקודשין כג"ס הרב ר"ס. ואם במעין שאינו מקודש פסול. כ"ס בללוית המקודש ומתי קמ"ל. אבל אי שינוי מראה משום שאינם מים חיים הוא יתא דגבי מעין בני מים ובללוית לא כשיין קמ"ל בללוית כמעיין דתני התא אחר הפאה ששחטו מחמת עשן כשר דכאשר לא שיין חיים :

ובלבד שימרנה שלא יפסיקנה אדם. נראה לכתולה קאמר דכשי שמירה משום חומר דמי חפאת דהא כ"ס דמקואות מ"ה תן מעהרין את המקואות הרמוק מן הרוב

פרה שנים שהיו פרק ח

קבו

משנה אחרונה

הקרוז ולא חיישי' שפא
יפסיקנה. אלא הכא
לכתחלה מתמרינן והכי
משמע מדאמר ר"י הרי
היא בחזקת מותרת
ללא ה"ל לומר אלא
הרי היא בחזקתה.
ומאי מותרת. אלא לומר
דמותרת לכתחלה ולהכי
לא אמר בחזקת כשרה.
וכן כס מו"ך דה"ל
ישמעאל יתחין לה ור"ש
אמר א"ל משמע נמי
לכתחלה פ"י ג'
וכדיכבד מודה ר"י
ללא דמי למי ביאים
לנטייל כמ"ש שם :

בועז

מכשדין ט"ב מ"ג ועוד בדוכתי עובא]. עכ"מ הרי לא מלינו בשום
דוכתא שיהיה אסור לשלוח מי חטאת. או זב מלכות בומן גשמים
בגהרות. וגם דוחק לומר שכומן גשמים. היו משתמשין במעיינות
שנמטרות שאין שום הגש המטרות מי גשמים. ואת"ל דהא דפסלינן
דריי מדאורייתא מד כתרי בטל. וכדלמרינן. מהו זהו רק
הא"ל הכא בטעות גשמים שנתערבו בגהרות. כמחזיק. הו"ל כנתבעלו בומן היתר קודם
קבוע. אכל הכא מים מיוני נידוי ושפיר שייך בהו ביטול. ולהכי דוקא כשנתמרכו פסולין ככשרים שהו כשהו. כמימי ירדן. פסולים. והרי גם
לענין המכיל איסור לכתחלה מחלקין כה"ג [כרסו"ן א"ה תמ"ו סק"ה] לכל שנתכפל בומן היתר. חו אין על האיסור שם ביטול כלל. רק הו"ל
כאלו אין האיסור עוד בטולם. עכ"פ ק' מ"ג מדרים דאמרינן [בכורות כה"ג] להגיד מפרס אסור בכל מימות שבעולם. מדכולן מעורבין עמו
פ"י סולמי דגור. והיינו קנוקנות המעיינות שחתת הקרקע. וה"ל ה"ג הכא. כיון דמי היס פסולין. והם שכוין ללכת תחת הקרקע לתוך
הגהרות. לפסלו הכל. י"ל הכא כפירוש אמר' תורה מים חיים. דהיינו מי היס בעלמא שהיו והוכשרו בחולתן בהצטינות ההן. שבאו להגהרות
כתחית החרן מהיס לטס. הוא מקום הכשירן והיותם. מהא"כ לדר. שגדר ממים הללו. אף שגלבו אלף פרסאות תחת הקרקע. הרי הם הם
וכאפורייהו קיימו :

תפארת ישראל

יבין

ללוים. ולא יפסיק העשר בין הכלי למים [נטייל ל']. והא"כ
לעיל צמי בלעיס מודם דסכול. הסם שאני דמעורבין בטבע
[כמיו"ט] (ח) :

(ד) כך כ' רתוי"ט. ולא הכנתי דעכ"פ לפמ"ש רש"י ותוס' וה"ש. דמי כנעין פסולין. מדמעורב בהן עפר שחונן בין המים להכלי. וכלעיל
ל"ט. א"כ מ"ש הכא מהתם. דמה לי בטבע או שלא בטבע. עכ"מ הספר הולץ הוא. אע"כ ל"ל כלידך עמאל. דמדלחין מי כנעין
רדוסין. פסולין. או כהעטם פלחך שכתבנו מדמעורבין קח מרקובי הטבכים שם. אינן נקראים מים חיים. ואפשר דלתרתי"ט דעפר שמי
החו סן נריות המים דדיין כמים ואין מולגין [כמקואות פ"ו מ"ו] :

הלכתא נבירהא כללא דפרק ח

[חוץ מסבירי. דאף שגם הוא שני לטומאה אמ"ש אמילו למשקין תרומה רק פוסלין
ואינו מטמאין כלי] :
משנה ח כל הימים מובלין בהן כל המטמאין אף בשחן וזחלין. וכ"ש כשנתכנסו
בגומא. ואע"כ פסולין הימים לשבילת זבין. ולצפרי מעורע ולמי
חטאת. מדכולן צריכין מים חיים. והיינו שנובע להן מים חיים הרשים מעמקי מעיינות
בארץ. כצמחים שחיינ מבטן הארץ. משא"כ מים חיים הוא אם כל התגלים הנותן להם
חיים דרך מעיינות שבתחתיתו. נמצא שבמעיינות של הימים. אין תריות בא רק
יוצא להם להגהרות :
משנה ט מי מעין שתוא מלוח. מר. חם. או משריץ. שאינו ראויין לשתיה
לצמא. אינן בכלל מים חיים. וכ"כ מעין הפוסק מעצמו רק פ"א לו'
שנים וכ"כ בפחות מזה לא יקרי מים חיים :
משנה י מי אחר מראינן רדוסין בשמינת אינן מים חיים. מים כשר ששופך לתוכו
מים פסולין. נפסלו :
משנה יא גם מי באר שיש בו מעיינות. מיקרי מים חיים. מדמימי עמוקים [ואפשר
שגם באר אחאב כשר. מריש סלונת בקרקעיתו שבתן יודמו המים
ממש]. ואפילו נתר שמתערב עם מים פסולין. אמ"ה במקום שלא נתערב עדיין.
מיקרי מים חיים [ענין פ"ה דסקואות מ"ה בדעת הר"ן שם ודו"ק]. נשתנה מראית
חמים בשבע. ולא ע"י שנתערב בו דבר. מיקרי מים חיים. מים חיים ששופך למרחוק
אף שאין במקום ששופך מעיינות. כשר למים חיים. אבל צריך שידע שלא חוספס
מיקרו. מים חיים שנפל לתוכו דבר ונעכרו. אמילו לא נעכרו מהעפר שבקרקעיתו.
דהר"ל כעכירתו מהמת עצמו. אלא נעכרו מחמת עפר שנפל לתוכו. אמ"ה כיון שרק
מחמת עפר נעכר. דהרי יש גם עפר בתחתיתו. הו"ל כנעכרו מחמת עצמן. וכשרין
גם בשערין לא נכללו. אבל כנעכרו ע"י דבר שאינו עפר. הו"ל כשנתנה מראיתן
שלא מחמת עצמן. ולפיכך לכ"ע צריך שימתין עד שיציל דבר שהעכירין :

משנה א אין המים נפסלין כשנפסמו או שסומרו אלא כשנפסמו כל שומרו
בחדר. וגם א"כ שישמין שומר א' מתחלה ועד סוף :
משנה ב מראשורי שייך דוף. לכן בשעה שמקדש המי חטאת. או בשעה שמון
או בשאן. לא נבעל סנדל. רשמא המי חטאת שכבר נתקדשו
ישפו על הסנדל וישמא האדם. והאדם לכלי עם המי חטאת שבידו. ואף האדם
וכלים אמספ"ו רק סאחשו"ו. עכ"מ אין מוכין ראשון ושני בחטאת. ואף דבשעת
נמיפה נפסלו המים בחיטת הדעת. ואינו פוסלין הו אדם. אמ"ה גורו שיטמאו
אדם שיש בו דעת לישמור א"ע. וכ"כ נפסלו אפי' מים של קודש על כמות
האדם המקדש. נפסמו וטמאו להאדם. דאע"כ דהוי של קודש אמ"ה להאדם
למי חטאת שאנו :
משנה ג כל המתעסק בפרה משעת שהיפתח עד אחר כינוס אפרה. וכ"כ
המתעסק בפר ובשעיר י"כ. ובפרים ושעירים הנשרפים משיצאו
מחנורה עד שנעשו אפר. וכ"כ שעיר המשתלה משיצא מחנורת ירושלים עד שגדה
מהזוק. כולן מטמאין לכלים שנגעו המתעסקין בהן או שילבשוהן [חין מאדם וכ"ה
שאין מטמאין כחין]. והן עצמן אינן מטמאים כלים רק אוכלין ומשקין. חין
משעיר המשתלה שגם אומש"ק אמ"ה :
משנה ד האוכל נבלת עוף שחור. נפסמו. ומטמא אדם וכלים שנוגע בשעת
בליעה. אבל בעודה בפיו או אחר שבלעה. שוב אמ"ה בגדים וכלים.
רק אוכלין ומשקין. וכ"כ נבלת העוף בעצמה אמ"ה רק אומש"ק כשהישב עלי' לאכילה :
משנה ה כל אוכל שתוא ראשון או שני לטומאה. אמ"ה כלי. אבל כשנגע אמילו
שני במשקין נפסמו חזרו ומטמאין כלי כגורת משקין וב חבה :
משנה ו כלי חרס אמילו נפסמו במת אינו נפסמו שום כלי. אבל מטמא משקין.
הון מטמאין לכלי אחר :
משנה ז כל שני לטומאה. ואפילו סתם ידים. משקין הנתענין בהן נעשין תחלה

פרה צלוחית שנפל פרק ט

ר' עובדיה מברטנורה

ציונים

א צלוחית זבחה סס פ
ו' ו' תוס' טסס ית פ"י
פ"י פ"ה פ"ה

פרק ט א צלוחית. כלי פרק ט א צלוחית (א) שנפל לתוכה מים כל שהן ב). רבי
שנותנים

בו המים המקודשים לאחר שהשליך
האפר לתוכן קרוי ללוחית והכלי שנותנים בו המים כדי לקדשן קודם שיחטו בה האפר. קרוי שוקת : מים כל שהן. שאינן
כשרים

משנה אחרונה

יבין

תפארת ישראל

יבין

שאינן ראויין לקידוש מכשיר ר"ל צ"ל הצלוחית. מיסו נכסלו מים פ"ה א צלוחית.
שאינן ראויין לקידוש במים הראויין לקידוש שלא נתקדשו. פ"ה הריב שנותנין
האפר דמוס ר"ל דיפסלו כולן [כפ"ס ט"ב ופ"ו מ"ג]. וה"ל מלחין
כאן

פ"ה א) סתם ללוחית שנמלחתי. היינו שיש בתוכו מים
מקודשין כבר : ב) ג"ל דהא"כ כ"ש דנקט הכא ללא דוקא
מעט אלא כל מים שהן. דאפילו מים שראויין לקידוש פסלו רבנן
כשנפלו להמקודשין כבר [כפ"ס פ"י י"ד]. והאילו נכסלו לתוכן מים
כ"ש שאינם מים חיים משמע דכפלי ברובא. וז"ע דלקמן מ"ו אפר כשר שנמטר כחצר מקלה אמר' דפסולין לקדש בהן. וז"ל דלחין ה"ג דלת"ק דהתם הכא במים אף
שאינן מקודשין לא נכסלו דכך לי מים כמו אפר והא דנקט הכא במקודשין משום דהתם פליג ר"ל ואמר מקדשין בכלן והכא מודה ר"ל דכשיטן יזה שתי היותו והיינו
דנקט ר"ל התם מקדשין בכלן ולאפוקי כך דהכא שאין כולן כשרים אלא צריך שתי היות :
מים כ"ש. פ"ה הריב שאין כשרין לחזה ע"כ אמ"ה שמתן לטס חטאת דאל"כ אפי' טהורין לתרומה פתחין לגבי חטאת ומעמאין כל המים :

יה ב' האות ע' ט' מס' זכתי טט: וחכמים פוסלים: פי' טס פ' ה' :

חלופי נרמאות ירד לחובה טו' טו נגה (תהא נטו'ט)

תוספות חדשים א' בתו'ט ד"ה ה' חכמים כו' ואין בילה . תמיס לי כיון דלא סבר און בילה מלי מהני שיה כ' הזאות לתון דילמא האי מן שתי הטאת לתוד והטעם טוס בעל גללות' ויחסר ליל דהמב' למע זה מרבא דמתין לעולם י' בילה ומבוס קמס' כי סיבי דלא וכו' במתרי לוס ואי' די בוס שס' ב' הזאות לתון וק"ל . (מההודס'ט ז"ל)

הידועות מהרי"ח

א' תו'ט ד"ה וחכמים פוסלין חומרא דמי הטאת כו' . ומה שהק' הרע"ב על הרב'ט' ליל לתין כו' אבא רב'ט' איש כשאמר בלשון הזה כ"ש תנן ואין בילה ית שתי הזאות י"ל דאיתו ויה וישליכנה קאמר ויש פנים לזה כו' עב"ל . אבל עיין שם בנבחים דף פ' ותרמא שא"א לומר כן לר"א חדא ר"א ב למה לו להשליך ב' הזאות לתון הלא לא נתערבה אלא טפה אחת ואין בילה כו' וא"כ די להשליך אחד ואף שתאמ'דמי יאמר שאות' שמשליך בחוץ היא המעורבת שמא כמו חטאת א"כ שתיים נמי שמא א"כ חטאת הם וא"ל כר"ל ס"ל דלא היה רק אחת באבת א"כ כששליך שתיים לחוץ לא יאמר כלום ועוד דלמה לוי לרב איש למפר און בילה ולאקשווי עליו מהנהני' ילישיני ברובק ע"ש הול"ל וש בילה כמתני' אלא ע"כ יזה שתי הזאות אנברא קאי . וא"כ ע"כ צ"ל רב אישי און בילה דמי ב' ביה' הלא קסבר ההוא א"כ שיעור ע"ש א"כ למה לו שתי הזאות אלא ע"כ אין בילה וא"כ כי יזה אחת שמא הכל מן הפסול אבל נ"ל שהרמב"ם מפרש אליבא דרבא דאמר שם רבא כזה רבא אמר לעולם יש בילה והזאת אין צרכי שיעור וקנסא דקנסו רבנן כי הויי דלא משתריש לוי ע"ש והוי קשה להרמב"ם דלא לרבא למימר קנסא כו' לא הול"ל רק כי הויי דלא משתריש לוי ועוד יזיה קנס כלום דהא לא הווי צריך לחוות על

פרק ט א יזה שתי הזיות . פי' הר"ב שאם מזה אחת שמא אין כאן מן הכשרים אבל כי מזה ב' א"ל דליכא בחדא מנייהו מן הכשרים דהא אין כאן מן הפסולים אלא כל שהוא וקסבר אין בילה כדאיתא בגמרא פ"ח דנבחים דף פ' . והקשו התוס' (ד"ה רב אשי) היתך ויכל להיות שלא יוכלו לחלוק הכל שהוא לשתיים ע"כ . וזה מבואר מאוד למתחילים במדות ועיין (מ"ט) רפ"ג דמקואות . ומ"ט הר"ב והוא ח"ל שיעור טיין מ"ט בזה במשנה ה' פרק בתרא (ד"ה כדי הזיה) :

וחכמים פוסלים . חומר דמי חטאת הוא דמדלורייט' בטל ברובא (תוספות טס סוף דף ע"ט.) ומה שהקשה הר"ב על הרמב"ם ל"ל לתרץ דהע"ג דודאי דשיטת הסוגיא הכי הוה דבהזאות שמוה על האדם מיירי אבל רב אשי כשאמר בלשון הזה כ"ש תנן ואין בילה יזה שתי הזאות י"ל דליהו יזה וישליכה קאמר ויש פנים לזה דלמאי נ"מ מהדר רב אשי למנקט בלשני' יזה שתי הזאות . לא הל"ל אלא כ"ש תנן ואין בילה :

תפארת ישראל ביני

כאן הפסד כשישאב אחרים (ג) דס"ל דיש בילה . ולפיכך בכל הזאה יש מהן מעט ממים הכשרים . וס"ל נמי הזאה ח"ל שיעור . דאפילו יזה על המזה רק כ"ס , טהור . ולפיכך אפילו בחד הזאה הוה סגי לוי . להרי ממים בילה . יש בכל הזאה קלת ממים הכשרים . רק קנסין שיזה ב' הזאות שלא ירויח ע"י תערובתו (א) : (ד) דס"ל יש בילה . ולפיכך ודאי יש בכל הזאה ונימא שאותה שהליך לאיבוד עפת מים הפסולים ה' ואידך לתכשרו : בין דס"ל יש בילה או אין בילה . הויי מכשיר ליה ר"א כנ' הזאות . שלא לגרוך הזאה ונעמא ומעמא בגדים וכלס בשעה שהוה .

משנה אחרונה

ר"א אומר יזה שתי הזיות . פי' הרב דה"ל דליכא בחדא מן הכשרים דהא אין כאן מן הפסולים אלא כ"ס . וכן פי' רש"י ונבחים . ולפי' שתי הזיות לאו דוקא אלא ה"ה הזאה אחת גדולה שיש בה שיעור הפסול ומשהו יותר סגי כיון שיש משהו מן הכשר הזאה ח"ל שיעור ולהך נמי קרי שתי הזיות . ומיזו ל"ע לחכמים אמאי פליגי בהא . ונ"ל לחכמים כל שיש תערובת פסול בתוך הזאה הפולה כל הזאה וכן משמע בגמרא דלחמך רבא לדברי ר"א הזאה מחלה כשר ומחלה פסול ומשמש לחכמים תפסול כל הזאה מהמת התערובת : יזה שתי הזיות . הרמב"ם מפרש שיה שתיים ושליש לחן . ותמה עליו הר"ב . ועוד יש לדקדק להרמב"ם למה לי שתיים ישליך אחת . וי"ל דהרמב"ם הוקשה לו קושית תו' דמאי מהני שתי הזאות הא ח"ל שלא יוכלו להתחלק הכל שיה לשתים ולכן מפרש דלהשליך קאמר ור"ל לטעמי' דאמר פ"ח דנבחים קרב ראש של אחד מהן יקרבו כולן דתליין איסורא כההוא דקרב ה"נ תליין הפסול בזה שהושך הוא דמשליך שתיים דהרמב"ם לטעמי' דמפרש התם נמי שפלו שתיים דוקא כ"ס פי' מהל' ע"י והבוא כש"ע וי"ד סי' ק"מ וה"ו כיון דס"ל אין בילה ה"ל כיבש ביבש ותליין איסורא כההוא דהושך . ואע"ג דהתם נפל מאליו דוקא אמר אבל להשליך בידים לא . וי"ל דהתם לענין הקרבה למוכח מחמיר טפי . ולענין אכילה נמי מחמיר דהא אסרינן התם אפילו הפולה שנגנן ובמבטל איסור בשוגג מותר . אלא בהפיל מחמיר טפי ודוקא לאכילה או להקרבה אבל כמי חטאת דליכא הקרבה ואכילה שרי אפילו לכתלה :

שתי הזיות . פי' הר"ב דר"ל סבר הזאה ח"ל שיעור וחכמים סברי לריכה . והא דלמרינן בכל דוכתא מים שיש בהן כדי הזאה ושאינ בהן כדי הזאה . משמע דיש שיעור בכדי הזאה וכדתן נמי לקמן פי"ב כמה יהו גמים ויהא בהן כדי הזאה כדי שיעבור ראשי גבעולין ויהו . הא למרינן כפ"ק דיומא דף י"ד ופ"ק דנדה דף ט' הני מילי במנא אבל אנבא דנברא לא בעי שיעור . והיינו במנא שטובל בו האזוב כפי שיעור דלקמן פי"ב כדי שיעבור כו' ואנבא דנברא לא בעי שיעור לר"א ובמנא מודה ר"א והכי איתא כהדיו במנ' סס אפילו למ"ד ח"ל שיעור ה"מ אנבא דנברא אבל במנא צריך שיעור ומכלל דמ"ד לריכה שיעור אנבא דנברא נמי אמר דבמנא לא פליגי . ומזה קשה על הרמב"ם כחבורו שפסק כפ"ע כחכמים דהכא דלריכה שיעור . וכרפי"ב כתב מוזן על האדם ועל הכלים אפילו הן מנא ואפילו הזאה כל שהו שנגנן

האדם והמפה שנפלה היא פסולה א"כ כשסוה על האדם שתי טיפות לא הפסיד ע"י טיפה כשרה וא"כ מן המותר יזה על האדם והוא דפי' הרמב"ם ברבא ולא

בויעו

פ"ח (א) ונ"ל דלפ"ז לר"א רק פעם ראשון צריך לזהו ב' הזאות וגם כפי שיעור כדי הזאה ח' לאיבוד . אבל אי הוה ס"ל לר"א אין בילה . ואפ"ה כשיזה ב' הזאות נעדר . משום דא' מהן ודאי כשר וכס"ד דש"ס [זכחים ד"פ ע"ח] ח"כ בכל פעם שיה מהמים צריך שיה ב' הזאות . דלמא כל הזאות הראשונות כשרות היו וגם לא מהני שיעור לאיבוד הזאה א' : וא"ת לפי הס"ד דש"ס ח"כ דס"ל אין בילה . הרי מדלורייטא ברובא בעיל . ורק מדרבנן משום חומר מי חטאת לא בעל . הרי בדרבנן אמרי' שאני אומר [כפסחים ד"י ע"א] י"ל שיש חומר מי חטאת . גם שאני אומר לא אמרי' . וא"ת עכ"פ הרי יש לחוש דילמא ב' הזאות כשרות . ונמא נשא הזאה שניה י"ל אין ה"ו והרי בל"ו עובל א"ע וגדלו וכלו אחר שהוה :

בועו

בכשר האדם כשר וכ"כ כפי' דין ח' . וזה סותר לדברי חכמים שפסק כפ"ע . וכתב הכ"מ בפ"ט בשם הר"י קורקם שאפשר שסובר רבינו הא דלריכה שיעור היינו בצאוב צריך שיהא כשיעור וזו אפילו לא נפל על הטמא אלא כל שהו טהור כיון שבה כשיעור טמא ובמתני' דפסלי חכמים כיון שבאזוב יש תערובת מן הפסול וליכא כשיעור מן הכשרים אבל בחדס לעולם לא בעי שיעור וזה ג"כ בכלל מה שאמרנו במנא כפי שיעור פי' בצאוב ואנבא דנברא לא בעי שיעור עכ"ל . ודבריו נפלאו משני דהא דסילקו כיון מנא נבגא דנברא היינו למ"ד ח"ל שיעור אבל לחכמים אין חילוק ובתירווייהו בעי שיעור וא"כ הדרת קושיא גדוכתה . ומה שלע"ד בזה דלמ"ד אנבא דנברא נמי צריך שיעור כמה הוא שיעור דשיעורא דתנן פי"ב כדי שיעבור ראשי גבעולין הוא במנא שטובל שם האזוב ואנבא דנברא לא אחפרש מה שיעורו וכפ"כ דלמרינן מוזין על האדם ועל הכלים אפילו הן מנא משמע דמשהו סגי . וי"ל דלמ"ד צריך שיעור היינו נמי פחות שכשיעורין שיוכל לכא דרך הזאה מרחוק ושמת צופק כדי להטפיה נמי איה ב' שיעור להתיוו מרחוק שיכא דרך זריקה לכשר האדם וכאשר האדם נעמנו בעינן מיהא שיעור עופת לחוד ולא כדי להטפיה והיינו שיעור אנבא דנברא שיהא עופת . ומ"ד אנבא דנברא ח"ל שיעור אפילו עופת לא בעי רק לחלוית כ"ס . והיינו דלא פירשו כמה שיעורו אנבא דנברא דבין למר ובין למר אינו אלא דבר מועט . ובמתני' דליכא תערובת פסולין מיישינן דליכא שיעור מן הכשרים אפילו בזה בזריקה שמא מחמת לירוף הפסולין הוא וכן משמע כגוגיא דזכחים דלמר רבי לדברי ר"א הזאה כ"ס מהרת . הזאה ח"ל שיעור . הזאה מחלה כשר ומחלה פסול . ולכאורה הזאה כ"ס והזאה ח"ל שיעור חדא מילתא הוא ומתני' למה לי . אלא אי אמר הזאה כ"ס לחוד ה"א דעופת להטפיה נמי כ"ס מיקרי להכי אמר דאין לה שיעור כלל . וכן משמע פי"ב מ"ב ללוית שפיה צר עובל ומעלה דכרכו ר"י חומר הזאה ראשונה דכשנייה מיישינן שמא לא יחא בצאוב כשיעור . וקשה שיוכל להבחין ולראות קודם הזאה שניה אם יש בו כשיעור . אלא תמוס דשיעורי דהני וזערי טובא ואין להבחין בין עופת לחוד ובין עופת להטפיה : וחכמים פוסלין . פי' הר"ב דשמא אין בכשרים כשיעור . ואיכא למידק דהכא מדלורייטא ברובא בעל כמ"ש חו"ט בשם התוספות וכיון דמדרבנן הוא הא קי"ל ספק דרבנן לקולא . ואין לומר דלענין חטאת לא הקילו הא תנן פי"א מ"ב כל ספק הטהור לתרומה טהור לחטאת

ר' עובדיה מברסגורה פרה צלוחת שנפל פרק ט תוספות יום טוב קבו

ציונים

והכמים פוסלין. פ"י ע"ג
נפל לתוכה. פ"י ע"ג
ב נפל לתוכה פ"י ע"ג

אלוהי רבה

א והשל עולה וחכמים
פוסלין. כתיבתה
וחכמים אומרים אין העל
עולה אלא מן הפירות
גלגל:

הידושי מהרי"ח

ולא כראי' דהוא בתר' או
כמו ר"ל שהוא קדמון
ואין הלכה כבתראי'
אלא מאביי ורבא ואיך
בשום דבהא שיש
בילה פליגי ר"ל ורבא
על ר"א ובהא שאין
צריכה שיעור פליגי
רבא ור"א על ר"ל לכן
פ"י הרמב"ם כמו רבא
כגיל דעת הרמב"ם.
וד"ק:

משנה אחרונה

להטות עיני פ"ד
דטירות מ"א. וי"ל
דמי טעמת שבאין לטהר
הטמאים היו כמו ספק
ליטהר דק"ל כר' יוסי
רפ"ב דפיקוחות דספק
ליטהר אפילו דברבנן
עמא והיה דספק
הטהור בתרומה וכתבתי
היינו ספק נגע בטומאת'
דלוקי טהור ההוקמתי':
גפ"ל לתוכה משקין.
ה"ג בנפלו לתוך מים
המקודשין איירי דומיא
דרישא ועד השתא
איירי לענין המים
המקודשין עלמא השתא
איירי לאחר שיערה
ממנה המים המקודשין
אם הללויות כשרה ליתן
לתוכה מים מקודשין
וכן נפל לתוכה דיו
וקומם נמי שנפלו לתוך
המים ומיירי בין בלחין
ובין ציבויס דלפילו
דיו וקומם יבשין כשנפלו
לתוך המים נימורו
והרי הן לחין. וא"ל
לפי' הר"ם ומי"ט בזה:
משקין ומי פירות. תני
רתוי דסתם משקין
שכשמהם הם שבעה
משקין השניין בפרק
בתרא דמכשירין וחקין
מאלו השבעה קרייין
הכל מי פירות וקמ"ל
הכל דמשקין דלייריין
בהו מיירי כולו
שנשמרו לשם חטאת
דא"ל"כ עמאין הן לגבי

וחכמים פוסלים. בתוספתא והביאה הר"ם. ומכ"ל אין
הטל עולה אלא מן הפירות בלבד: ד"ן. פירשתי
במשנה ג' פ"ב דמגלה וכח הר"ם דיו ציבויס איירי דומיא
דקומם וקנקנתום ע"כ. ומסיים מהר"ם ולהכי א"ל לגבז דלאו
משקין ניגור וכשהוא מערה אין נשאר
ממנו כלום ואפילו אם נשאר ממנו
אינו מתערב במים המקודשים ע"כ.

יניחה בהמה והטל עולה. וחכמים
פוסלין(ה). נפל לתוכה משקין ומי
פירות(ו) יערה(ז) וצריך לגבז(ח). דיו
קומם וקנקנתום(ט). וכל דבר שהוא רושם
יערה. ואינו צריך לגבז(י): ב נפל
לתוכה שקצים ורמשים(יא) ונתבקעו(יב)
או שנשתנו מראיהם(יג) פסולין.
חפושית(יד) בין כך ובין כך(טו) פוסלת
מפני

קומם וקנקנתום. פירש הר"ב
במ"ד פ"ב דטבת:
פסולין

מטרפין החיות והלכה כחכמים. ורמז"ם פי' וזה צ'
הזאות ושליכס חק לכלי וישאר השאר מי חטאת כשרים ופליא'
היא צעיני דנפרק כל הזבחים בגמ' (דף פ') משמע כמו
שפרשתי: יניחה בהמה והטל עולה. שדרך הטל לעלות
כנגד החמה וכן הוא חומר (שמות טז)

והיי צבקר והטל שכבת הטל. ואין
הלכה כר"א: יערה. מריק מה
שצטוך הכלי ואינו כשר להניח בו מי
חטאת עד שינגב מן המשקים ומי
פירות: יערה ואינו צריך לגבז.
דאם איתא דנשאר ממנו בכלי היה
רשום ניכר: ב ונתבקעו. שגשהו
בחור המים זמן מרובה עד שנתבקעו
או אפילו לא נתבקעו אלא שגשתנו
מראה המים פסולין: חפושית.
תולעת שמורה: בין כך ובין כך.
כד"ו טג"ו י"ה ב'

מלאכת שלמה

פ"ב ב נפל לתוכה שקצים ורמשים וכו'. ביד ע"ס פ"י י"ח י"ב וכתב או שגשתנו מראיהן פסולין אפילו היו יבשים ביותר כגון הנמלה והרריה וההנה

יביין תפארת ישראל בועז

(ב) ורב"ע תום [חולין דט"ב ד"ה אס] כ'. ולהכי לא בטל ברוב.
מדם"ל דכלה בלה ים בילה. ומלא שכלל הוא מעורב קת ממים
הפסולין אע"ג דקיי"ל הזאה א"ל שיעור [כרמב"ם בפ"ב מפרה]. עכ"פ
ה"מ כשהו בעינא אבל בתערובות לא [כזבחים דל"ג]. ונ"ל עוד דאפי'
נימא דס"ל לר"א דכל המתבטל ברוב נהפך האיסור להיתר. א"כ ים
ספיר בכל הזאה כשיעור. י"ל דה"מ ככל תערובות איסור בהיתר. אבל
במיירי לר"ד שיעור. ואין באן מהתערובות אלא כשיעור. אי נימא
דנתבטל בלימא. א"כ אין באן כשיעור. וחילי מדהמרי' [זבחים עה"א]
דפגלו נותר וטמא שבלגן זכ"ו ואכלן פטור והיינו בהי' רק כיות בכל א'
ולא אמרי' דמיטעו של כל א' שנתערב בחבירו. לעטרף להטלים שיעורו
מאס דכלל התורה אין היתר מעטרף לאיסור לבר מקדשים כשרים
[כפסחים מה"א] ועכ"פ ק' דנימא דמיטעו של כל א' שנתערב בחבירו
נתבטל ונתהווה בחבירו. ע"כ דאין לומר כן מדלר"ד שיעור לחייב על
כל א'. וא"כ אם זה כשיעור לחיוב כ"ש כשיעור לנחת. שלא מלינו
שיחשקנו בו הנתבטל להיות כמתבטל [ועיי' בי"ד ק"ט וברמ"מ פ"ה
מיסודי התורה כד"ה ים חקור. ובפ"ד ממחלות הי"ב] ודו"ק.
וקיי"ל הכא כחכמים. והיינו מאס דאע"ג דקיי"ל הזאה א"ל שיעור
[כרמב"ם פ"י מפרה ה"ח] ורק בהכלי שטובל בו האובו לר"ד שיהי' כדי
לטבול בו רש"י דבעול האובו [כינזא יד"א] והרי מדקיי"ל נמי ים בילה
בלח. א"כ בכל הזאה והזאה עליו מתערבות זה. יבוא משהו
מהמים הכשרים על המזוה. י"ל דהא דהזאה א"ל שיעור היינו כשהיא
בעינא. אבל כשהמזוה הוא בתערובות. אז בלימא דמי והרי גם ר"ם
דס"ל ב"ש למכות מחלק בין כשהוא בעינא או כשהוא בתערובות [כתום]
משילה דיה"א ד"ה תני' ואף לתום' ע"ז [דסח"א] שדמו סברא א' י"ל
דכתשת דתמירא כ"ע מודו לחלק בין משהו בעינא למשהו בתערובות
[וערכ"מ פ"ט מפרה ה"ח]:

הזאה משהו מהפסולין. ומדמ"ל הזאה לריכס שיעור צבת אחת
להכי כל הזאה שמימים הללו פסול. ואע"ג דמדאורייתא בטלו
פסולין ברוב. אפ"ה החמירו חכמים במי חטאת שלא לבטלו (ב):
ה) ר"א ס"ל דבעי הטל דאף כשמעורב במים. אפ"ה כולו
עולה עד החמה באד רק שאינו נראה לבעינים. ולהכי אף צמד
הזאה סגי ל'. ולחכמים כשמעורב הטל במים שוב אינו עולה:
ו) מלת משקים בכל מקום משמעותו רק ז' משקים הידועים.
דס, מים, יין, דבש דבורים, חלב, טל, שמן. אבל מי
פירות. היינו שרק הנסחט מכל הפירות. דמדאין רגילין לסחטן
אין נכללין במלת משקין. מיהו הכא בין הכך או הכך מיירי
הקן לבנים ולולאים במים: ז) וספוך התערובות: ח) יבש כולו
קודם שינין לחובו מים כשרים. ומיירי שסמקין הללו בשמרו
בטירת חטאת. דא"ל"כ לא סגי בעירוי ויבש. אלא לר"ד נמי
טבילה [פ"י מ"ג] (א): ט) אע"ג דקומם וקנקנתום דבריה גושיים
הם. וגם דיו משמעותו לפעמים גוש יבש וכדלמריין [גיד דע"א]
פלי קורטא דדיומא [פ"ו ר"ש ע"ס]. הכא על כרחך דמיירי במים
שכרסו צבן חד מהקן ג' מינין. שמשאירין רושם בכלי אחר
שנתערו ממנו. דאילו ציבויס לא יניחו אהריהן רושם אחר
שהוליאום מהכלי: י) דאם היה נשאר קלת ממשות. כבר היה
ניכר בדופן הכלי קודם שינין לתוכו מים הכשרין (ד):
יא) שקצים היינו כל בעל חי שיש בו גשר ועלמות. כח'
שרליס שבפרשת שמיני. וכ"כ שרן העוף וכדומה. אבל רמשים
הם כל בעלי חיים שאין בהם עלמות. וכגון זבובים ויתושים
ותולעים וכדומה: יב) אף שלא נשתנה מראית המים עי"ו.
הרי הליחה של השקלים ע"ו צביעתן נתערב בהמים: יג) אף
שלא נתבקעו השקלים. עכ"פ הרי חזיין שנשתנה מראית המים
וע"כ שליחת השקלים נפלט דרך העור לתוך המים: יד) תולע
שמורה ידועה: טו) אף שלא נתבקעו וגם לא נשתנה מראית
המים

(א) ויש לדרקק למה שני תנא בלישני'. דלעיל במים וטל נקט התנא
לשון פסולים והכא במשקין שנתערבו נקט בלבן יערה וצריך לגבז.
והרי גם בנקי דלעיל ודאי דמי לר"ד לגבז [בס"ו מ"ח]. ונ"ל דבמלת
משקין דנקט תנא הכא. כלל נמי מים וטל שהזכירם מקודם וכדומה רק
דלעיל אשמעיין דין התערובות בעלמא שסכול להוי' להכי נקט לשון
פסולין אבל הכא אשמעיין דין הכלי כשרוה לתת לתוכה מי חטאת.
נקט לשון יערה וינגב. וראי חלקן לב' בבות היינו מאס דכל משקין
ופסולין לנמרי. ומת"ע נמי לא פליגי ר"א ברין לקמן משנה ג':

דהרי לא ניגב והוא יתערב אה"כ בהמים. י"ל כיון דמדאורייתא ברובא
בטיל

חטאת כדפי' בר"פ וביון שנשמרו לשם חטאת אין בהן חשש עומאה דומיא דמי פירות שאין מקבלין עומאה כשיטת הרמב"ם ריש הל' י"ח וגם הר"ב כ"כ בכמה
דוכתי ותני לה הכא לרבותא דאי לאו דנשמרו הכלי נמי עמא: ב שקצים ורמשים. ונפלו חיים דלוי מתים כיון דקיימי לאכילה דלמך צפרק בנות כותים דף ל"ד
היי דלכלי שקצים ורמשים. וכל דמי לקבל עומאה אפילו הוא טהור עמא לגבי חטאת ומטמאין הכל אפילו לא נתבקעו. ואין לומר דמיירי שלא הוכשרו דליריבי הכשר
כמו הנכיס עמאין בפרק בתרא דטוקין מ"ט וכיון דלא הוכשרו לא חוו לשמיי. דהא כשנפלו לתו חטאת והכשרו ממי חטאת דמשקין עמאין עמאין ומכשירין שלא לר"מ
כדלמריין ריש מ"ט מכשירין. הלכך ע"כ לא מיתוקמא אלא בהיים ומיירי בשאר שרליס חוץ מן הוולדה וההולדה בלא"ה פוסלת אפילו לא נתבקעו עמא שמהו חק דהאמר
להמו. א"ל י"ל דאיכא שקלים דלא אכלי להו בני אדם כלל ובהיי אפילו מתים אין פסולין אה"כ נתבקעו: ונתבקעו. ומתערב הלאות שבקריבה עם המים. ולס"ז
לא

ג שנת מהן חולין טו גימין
ר"מ ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
כל העופות ט"ו ט"ו ט"ו
יה נטוין ט' חולין ט' ג'
חזין ט' ט' ט"ו ט"ו ט"ו
כל השרצים ט' ט"ו חולין ט'
אף הנחש והשלי טרומות
פ"ח ט"ו

חלופי גרסאות

ג העופות פוסלין כ"ד
ובכ"ג פוסלין ג'
השרצים אינם פוסלין כ"ד
פוסלין ג'
הנחש סמני כ"ד שפמני ג'

תוספות חדשים

ג בהרע"ב ד"ח שנת
מהן כ"ו מתערבין
ורש"י בחולין דף ט' כתב
עוד עטס משום היסת
הדעת כשנכנסו המים
כפי הכנסת הסית לדעת
מהם :

משנה אחרונה

ל"ו דוקא שפלו למים
המקודשין דא"ל ל'ו
המים מקודשין נמי
מוספלי בתערובת כמו
אשר כבר שנתערב בל"ו
מקלה לקמן מ"ו
ומשום דהתם פליג ר"ח
ומכשיר יתחל לאוקמי

במקודשין כ"כ ט'
ומיהו הכא ע"כ לא
איתחא כ"ח ללרד"י
אינם פסולין אלא יזה
שתי הזאות כדלעיל .
ול"ל כמ"ס הר"ש
במתיני' דלקמן דפסולין
בהזאה אחת . א"כ
כמים כ"ס מהני שתי
הזאות והכא איכא
ליחה מרובה ע"כ :
ר"ש ור"ח בן יעקב
אומרים הדירה
והבנה כ"ו כתב הר"ב
שאין כן הלכה וכ"כ
הרמב"ם בפירושו
ובמבואו . ול"פ הא
קיי"ל משנת ראב"י קב
ונקי :

ג שנת מהן בהמה או
חיה וחדש קמני
במתיני' דלקמן :
אף הנחש . להזאת
כ"ס איירי בלחם
בל"ה סמון משום
סכנה דאפי' לנילוף
פסולין כפ"ח דתרומות
א"כ בתי הטאת מרובין
כשיעור שחבד בהן
המנה לניבא סכנה
דלמחר מהם :

ג פסולין

פירש הר"ב משום
ודלח כר"ח דאמר (בגמל לתוכה מים) דיזה
שתי הזאות א"כ אפילו כר"ח ופסולין בהזאה אחת קאמר ועוד
דכי שרי בשתי הזאות ה"מ במים כ"ס . אבל הכא איכא רוק
טובא . הר"ש : אין כל העופות
פסולין . ארישא קאי שנת מהן כ"ו
וקאמר כל העופות ששמו פסולין
המים אבל בסיפא בשרצים דקמני
אינם גרם פוסלים דקאי אשרצים וכן
הרמב"ם בחבורו פ"ט מה"פ כתב
מים מקודשים ששנת מהן בהמה או
חיה פסולין וכן כל העופות פסולין
כ"ו וכן כל השרצים ששמו אינן פוסלין :

ר"ב

גמליאל אומר אף הנחש . כתב
הר"ב וכן הלכה וכ"כ הרמב"ם
בפירושו וטעמא דבחוסיפא והביאה
הר"ש ר' יוסי ור"ש אומרים גמליאל
דברי רבן גמליאל בנחש וכדבריו אלו מורים ומכל מקום בחבורו פרק ט' מהלכות פרה (הלכה יב) לא פסק כן :
שהיא מקיאה . וכן העתיק הר"ב וגם רש"י בפ"ק דחולין דף ט' אבל כפ"ח שהוא מקיאה וכן העתיקו החוס' ט"ס . גם
הר"ב בעלמו העתיק כן לקמן ריש פ"א ובכתוב הנחש היה ערום וגו' הכל בלשון זכר וכן אם נשך הנחש
בפרשת חקת עוד אם ישוך נחש בלא לחש (קסלה י) וכן בפירוש מ"ד פ"ח דתרומות שמה שמה מהן נחש :

מלאכת שלמה

הכנה שכתבואה ע"כ הלח כר"ס ור' אליעזר בן יעקב . ונראה שהוא
ז"ל גורם והרירה בשתי רישין שכן הוא טעם בשלשה מיני דפוסים :
ג כל העופות פסולין בחולין ט' אלו טרפות דף ס"ב ור"ר יוחנן בס"ר
חלפתא דקדוהי הנמלאת בעמרים אינה פוסלת והא דלא תנא
הכא חוץ מן היורה וקדוהי משום דלא פסיקא ליה דקדוהי פחותה מכזית
פוסלת ומכזית ולמעשה הוא שאינה פוסלת : חוץ מן היורה מפני שהיא
מוצאת טעם בחולין אמרי' דתסיל מין יונה וערכין אי איתא דתסיל מין
יונה ליתני חוץ מיונה ותסיל ומשינין תסיל מוגז ומקיא ואפילו הכי מרין
יונה הוא דלא מוגז ושאר עופות אינן מוצאין אלא שואבין בחרטום התחתון
וכיון דתסיל מקיא פוסל מפני הקיאה המעורבת וה"ל כרוק בעלמא א"כ
משום מלאכה ע"כ עם פ' רש"י ז"ל : ועיין במ"ס כפ"ק דירידים ס' ג'
ג' : מפני שהיא חלקת קלת משמע מדברי רש"י והוסי' ז"ל דגם
בהולדה גרמי' מפני שהיא מקיאה : רבן גמליאל אומר אף הנחש מפני

בין נתבקעה בין לא נתבקעה : מפני שהיא כשופרת . כל קנס
חלולה והמים נכנסים מלד זה ויולאים מלד זה ומתערב עמהם
הלכות שבקדשה : דירה . תולעת שבחמין : בנת . מין תולעת
נמי הגדל בתבואה : כשרים . אפילו נתבקעו ואין כן הלכה :

ג שנת מהן בהמה או חיה
פסולים . משום משקה שבפיהן
החזיר והמי' והרוק שבפיהן מתערבין :
מוציאת . ואין המשקה שבפיה מור
למים : מלקת . לוקקת בלשונה
ומתערב הרוק שבלשונה עם המים :
אף הנחש מפני שהיא מקיאה .
וכן הלכה ואין הלכה כר"ח :

גמליאל אומר אף הנחש . מפני שהיא מקיאה (י) . ר"א אומר אף העכברי(ה) :
החושב

החושב
החושב

שהוא מקיא : ובירוש' דתרומות פ"ח דף מ"ו מייחי לה למיתיה
דרכן גמליאל וכתב טס הר"ש שיריליו ז"ל וז"ל ל' טעמא כן משום
דכתיב ונתן עליו מים חיים אל כלי ודרש'י כפ"ל כל שעה שחאה חיותן
בכלי ט' בעינן דהמים ימלא ביה בכלי במקום חבור דהיינו מקום חיותן
שיהו חיים אלא הכלי שהוא מתמלא ובעינן נמי דכשעה שחלש המים כאוב
שיהו המים בכלי דכיון דכתיב במים הידועים בשעת הזאה אלמא דגם
בשעת הזאה בעינן ממים שיהא תלישתן משם בכלי ואילו נתלשו כדכר
שאנו כלי פסולין דכלי כתיב וכיון דהולדה חלקת הרי נתלשו המשקים
משם ופוסלים מפיה אל חוץ הכלי הלכך משקים שכלי זה פסולין לקדוש
דיש טס תערובת הקיאה דהרי יש כאן משקים שנתלשו שלא מן הכלי
והיינו טעמא נמי דיריד בה על ומס"ה תניא בחוסיפא ממלא ארס חכית
ממתין זה והכתיב ממתיק זה ונותן אותם כשוקת ח' ומקדש דהא תסיל לטולס
נתקבלו בכלי זה ויחר נכון ממה שר' רש"י ז"ל ושאר מפרשי עכ"ל ז"ל
על

ישראל תפארת יבין

בטיל . ורק משום חומר המי חסאת החמירו בה . להכי לא
גזרו רק בתערובות ממשות . ולא במשהו הדיוק בהכלי . ורק ברישא
חיישי' שיהא נשאר ממשות המים . ומדלחין בהן ממשות לא יהא יוכר .
תרע דהרי גם ברישא כשינגב ישר טע בלוע . ובפרע כשהיו המים
הראשונים כבושים בהכלי . ובשחזור ויתן לחוכן המים הנשרים זמן
מרובה . יהי' הכלוע הישן נפלס לחוכן ושיהיה הכלוע בניי בניי נפל"ס
[פ' י"ד ק"ה דרעו"ו פק"ח] הרי לא שייך הכא . דגם דבר פגום
שנתערב כמי חסאת טופלן אע"כ דרק בממשות גזרו בה רבנן :
(ד) וכאן כ' הר"ש דהרי הא דלא כר"ח . דס"ל לפיל [מ"ח] . דיש
חקנה כ"ו הזאות . ואנ"אק א"ח לומר כן . דהרי ר"ח מסיים
הכא אף העכבר ועפי הו"ל לרבינו לאקשוי לפיל מינה במשקין שנטלו
לתוך המים ועי' מ"ס לתריך זה לפיל ס' ז' ועי' עוד בס' ו' לקמן :
(ו) וא"ת היך פסל הכא ר"ח לגמרי . והרי במשנה ח' ודאי נתערבו
כס מים פסולים ואס"ה מבשר בשיה מהתערבות כ' הזאות . ול"כ
הכא דרק פסק תערובות . י"ל היא הנחת דהתם מדיווד שנתערב
משהו להכי בני בשיה כל כך עד שיעד שיש כדי הזאה מים כשרים חוץ
מהמשקה הפסול . אבל הכא לא ידע כמה רוק רקקה העכבר . או כמה
מים חזרו מפני' . עוי"ל דלר"ח ה"ג קאמר דאף בעכבר דריי כ' הזאות :
ועי"ג

המים : (טו) ר"ל פתח הרבה בסוף ובאחריו . והמים נכנסין
לתוכו . ושוב ילחו עם תערובת ליחתן : (י) טס מיני תולעים
קטנים כמילבן וכדומה : (יא) אפילו יסער שנתבקעו . מיהו
בשעתה מראית המים ע"י היותן בתוכן . פשימא דפסולין . דעל
כרךך שנתוח נוסן . דאף דל"ח לשום בע"ה שיחיה בלי ליחה .
ס"ל דמשהו בעלמא הוא וכליתא דמי [ובלעיל ס' ח'] . ולחכמים
כיון דמאיסא . אפילו משכו דמשהו טוסל : (יג) מדנתערב בהמים
רוק שבסיהן . א"כ משום היסת הדיעה . דכשהכנים כבע"ה המים
בסוף . הסוח ארס דעתו מהן . ושמה חזרו לתוך המים
(ועי' פסיס יח"א ד"ס נעון) . ואע"ג דפסק דרבנן הוא . דהרי
מדאורייתא ברובה צפיל . אפי"ס משום חומר המי חסאת .
החמירו גם בפסק כה"ג (ד) : (ז) ואין המשקה שבפי' חזר
להמים . וגם מדמוולגת איין חרטום שלה פתוח בשעת שקייתה .
ואין רוק פיה מתערב בהמים : (א) הוא כולל לקטלים
ורמשים הג"ל : (ב) מדמוולגין כיוכס : (ג) ר"ל לוקקת בלשונה .
ומתערב עי"ז הרוק סנדבק בלשונה . וגם המים חוזרים בקל
מפי' לתוך המים ט"ו לקיחה : (ד) לפעמים בשעת שקייתה
חיישינן למיעוט המניו . ונח"ל לא חיישינן אפילו למיעוט
המניו [פיין חו"י חולין ד"ח"כ ד"ס ור"ס ור"ק] . ואע"ג דלענין גלוי
(ה) ל"ל דר"ח ס"ל דחיישינן למיעוט אפילו איש מניו

משקין חיישינן לכ"פ להקטא . סכנס שאני חולין ד"י ע"כ :
שאלת

(ו) :

פרה ששחת. פסחים ט : בשלו במעיה. מ"ג ט"ז : ב' פ' חמא. חגיגה כ"ג : ימות קמ' מ"ג ט"ז : כ"ג :

תוספות חדשים

ה במשנה בסלו במעיה. והו' משקס סרומוס דלא מיטמאו. (הרא"ש) : ה' ת"ט ד"ה ר"י אומר כו' הלכה כמותו. וז"ל : כיון שמיטע כולו סכל התנאים ה"ל חולקים עליו ש"ט ר"מ יחיד הוא. וזכ"ג א"ת בחולין דף קכ"ב ע"ב שסמך ר' יומאי על סתם משנה עור הלאש של עגל הקד דהו' כבשר ואח"כ מלא שבכרייתא כשהו' דכרי' יחיד חור בו פ"ט אבל בעלמא סתם משנה י"ל שהיו הרבה תנאים מסכימים עם ר"מ. (מהרש"ם ז"ל)

ו' בור"ר ד"ה לא יעבידים בו בקרקעות הספינה. ונמאלו אלו להיות במקום טמא כמו שהבאר בפ' שאמר זה (הרמב"ם) חבל רש"י ביבמות דף ק"ו כתב טמא דהאילו הכלי של מי חטאת עליהן ועמאלו :

אליהו רבה

ו' לא יעבידים בנהר. תיבא בתוספתא אחד ידון ואחד כל הסהרות מניבא בן עקיבא אומר לא אמרו אלא כירדן בלבד. פי' מפני ששעשע שהיו כירדן סיס :

תוספות רע"ק

ה' בתוי"ט ד"ה ר"י אומר. ובמצא כתוב בת' הגאונים בשם ר"צ ב"ם [ח] בהרי"ף פי"ז דשבת גבי שבריהן נשלין עמהם הביא בשם ר"צ גאון הדל' כ"ו. דר"מ ור"י חל' ב"ז והרי"ף השיג עליו כמ"ש ת"ש כאן ע"ש :

משנה אחרונה

בהן ויעמאו. ועומאה זו מדרבנן כמ"ש הר"ב במ"ח :

בשרה טמא. כתב תוי"ט דפ"ק דפסחים אמרין דוקא בשעה אצל לטמא אדם וכלים לא פ"כ. אבל התם לא אמר הכי אלא אליבא דר"י דבעלו אצל לת"ק דלא בטלו אין ה"ל דאדם וכלים נמי טמא. והא דניקט בשעה דמשמע אדם וכלים לא הו' מתין לה דכולה ר"י הוא וחסורי מיהסרא כו' ולשינויא דרב אשי נמי דמשק קרום הוא

בשרה טמא. אבל אדם וכלים לא דאין מטמאין אלא טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין. פ"ק דפסחים

דף י"ח. ועיין בפ"י הר"ב במ"ח : מעת לעת. עיין במ"ז פ"א דלחלות : רבי יהודה אומר בטלו. ואפילו טומאה קלה

לא מטמאין. משום דה"ל משקה סרוח. גמרא שם. וכתב הרמב"ם בסוף הל' פרה [הלכה ז'] שנאמר למשמרת למי נדה בזמן שהן שמורין אינן בטלין. אבל בזמן ששחאתן פרה בטלו. שהרי אינן שמורין. ע"כ. ולהלכה העתיק דברי רבי יהודה דסיפא. ודלא כמ"ש בפירושו. ואחריו נמשך הר"ב וכתב הכ"מ משום

דבספרי ובפ"ב דמקואות דל"ח זקנים ר"י הגלילי ור"ע כולוהו ס"ל כר"י. ע"כ. ובר פלגיו [ח] דסתם מתני' ר"מ. ור"מ ור"י הלכה כר"י. ע"כ. ודברי תימה הן בעיני. דא"כ כל היכא דפלגי ר"י על סתם מתניתין הלכה כמותו. והא דחזי ליתא דלא אהמר הך כללא אלא היכא דלא סתם לן רבי :

ובספינה כלומר וכשהוא בספינה. לאפוקי טובר בדגליו דסיפא. ועיין בסמוך. ומ"ש הר"ב וגמלא כוית מן המת

מלאכת שלמה

מבלי שיקרב פיו עם פי הכלי לא פכל : זה פרה ששתתה וכו'. פ"ק דפסחים דף י"ז ותמתיי אלא הגיהו סס לא רש"ל ולא הרב בלאל אשכנזי ז"ל מלות משת לעת שאינם שם בנירסא שך הלשון שם פרה של זבח או של חולין ששתתה מי חטאת ושקטה בעודן במעיה בשרה טמא וכו' ושחא דאף רש"י ז"ל לא היה נריום לה דומה שאותה היא כרייתא. ואיתא נמי בחומ' חולין פ' בהמה המקשה דף פ"ג : ואיבא מן דמפ' התם בפסחים בטלו במעיה מטומאה חמורה אבל מטמאו טומאה קלה לאוכלין בלא הכשר שרן וכולה ר' יהודה והסורי מהסרא וה"ק פרה ששתתה מי חטאת בשרה טמא כד"ל עומאה קלה אבל טומאה חמורה לא סר' יהודה אומר בטלו במעיה אבל רב אשי הסיק התם בטלו לגמרי דה"ל משקה סרוח ותניא בת"כ וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא פרט למשקה סרוח. ועיין תו בפ"י הר"ש ז"ל : ובתבואת תוס' ז"ל שם בפסחים בטלו במעיה אבל בעודן בפיה לא בטלו אע"ג דאמר' במסכת פרה דכל העופות פוסלין מי חטאת אומר ר"י דהתם מיירי קודם קדוש ונפלין כדפי' הקונטרס בהגיונים דבעיין שחאה חיותן ככלי או משום מלאכה והכא איירי לאהר קדוש מדשיב לכו סופו לטמא עומאה חמורה ומלאכה אינה פוסלת אחר קדוש כדתנן

ואו לא מטמא מאחר שנבלין : מעת לעת. אם שחטה בחוך מעת לעת של שתייה. אבל שהתה טפי מהכי נתעכלו במעיה : רבי יהודה אומר במלו במעיה. ואפילו שחט בחוך מעת לעת בשרה טמא. ואין הלכה כר' יהודה במרוויחו : ר' מי

הטאת. במקודשין *איירי. אבל מים שאינן מקודשין שרי. כדקתני סיפא : ואפר הטאת. אפילו אפר ענמו בלא מים : לא יעבידים בנהר ובספינה. דגזור משום מטעה שיהי בלדס אחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בספינה כירדן וגמלא כוית מת תחוב בקרקעיתא

(* בד"ז הג' במקודשין כאפר חטאת איירי

וגמלא כוית מן המת. ועיין בסמוך. ומ"ש הר"ב וגמלא כוית מן המת חזוב

מלאכת שלמה

במסכת פרה המלאכה פוסלת במים עד שיטילו את האפר ובספרי ילין לה מדכתיב למי נדה וכבר הן למי נדה ובטלו במעיה משום הסח הדעת משום דכתיב למשמרת ילאו אלו שאינם למשמרת הואיל ששתתה מהם הפרה עכ"ל ז"ל : ובס"פ בתרא דמס' מקואות הביא הר"ש ז"ל תוספתא דקתני פרה ששתה מי חטאת ושתתה בחוך משת לעת זה היה מעשה והיה ר' יוסי הגלילי מטהר ור' עקיבא מטהר מיהו ר' יוסי ר' יוסי הגלילי פויע ר"ש בן ננס את ר' עקיב' סילק ר"ש בן ננס את ר' קרנן סילק ר' עקיב' את ר' יוסי הגלילי אחר זמן מלא לו תשובה אחר לו מה אני לחזור א"ל לא לכל אדם אלא לך שאתה הוא יוסי הגלילי א"ל הרי הוא אומר והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא כשהן שמורין למי נדה ולא כששתתה פרה זה היה מעשה וגמלו עליה ל"ב זקנים בלוד ושהרוה פי' את הפרה והחזיר ר' יוסי הגלילי את ר"ש מדבריו באותה שעה קרא ר"ש המקרא הזה ראיתי את האיל מנגה וגו' זה ר' עקיב' והנה נסיר העוים בך מן המערב וגו' זה ר' יוסי הגלילי ותשובתו ויד' את האיל וישבר את שתי קרניו זה ר' עקיב' ושמעון בן ננס ולא היה כח לאיל לעמוד זה ר' עקיב' וישליכו ארבע וירמסו זה ר' יוסי הגלילי ולא היה מניל מידו אלו ל"ב זקנים בלוד שהרוה : ולא

ישראל

המשקין מתעבדין מיד עם לחלוותי הלוואה שבמעו'. להכי אפילו שם משקין בעלמא ליבא עליהו. מדהו"ל משקה סרוח [פסחים י"א]. ואע"ג דסרוח לא מהני למשקין רק שלא יקבל טומאה. אבל לא שיתבטל ממנו טומאתו דמעיקרא [כנא"ס פי"ג מאכלין פי"ז וכו']. היינו בחזו עכ"פ לכלב [כנא"ס שם]. אבל הכא אף לכלב לא חזו. א"ל מדכתיב למשמרת. ומדשחת הפרה תו אינן שמורים [תוס' פסחים שם והנ"ס פי"ז מפרס]. ולפיכך סהורים לגמרי. משא"כ הך דלעיל שרק נפסלו המים. מטמאין עכ"פ את הטבור לתרומה [בבבא שם ז'] : ר"ל לא יבא בשפינה ששעה בנהר. והא דלא סנו ל' למנקט לא יעבידים בשפינה. הא קמשמע לן דדוקא בנהר אסור. אבל בים הגדול מותר [כנא"ס פי"ז מפרס ז']. וגזור כן. משום מעשה שהו'. שלא בדקו הספינה יפה קודם שהביאו לתוכה המי פרה. ואח"כ מלאו כוית ממת עמון בקרקעית הספינה. ונמאלו המי חטאת משום שהיו בשפינה. לזהו ל' מקום טמא [ר"מ ועש"ג]. א"ל דמייירי שהאילו בכלי שבו המים על מקום הטומאה [רס"י חגיגה כ"א ויבמות קט"ז]. ומדמוכח מזה שלא היו ספטים כזארוין יפה לנקות ספינתם מטומאת מת. להכי גזרו שלא יביאו מי ואפר של חטאת בשפינה ובכל הדומה לספינה. והא דלא גזרו נמי מה"ט שלא להביא קודם תרומה בשפינה. שאני פרה דלמשמרת למי נדה כתוב. ולר"ך שישעו לה שמירה יתורה : להביאם

בסתם אינו נכון : ו בנהר ובספינה. מדא מילתא בא"ש שנובר

תפארת

וכ"ל דמייירי אף שהרוב טיט. לא אמרין דהו"ל כנתערב ברוב מים דבטלו ואין מטמאין [גלהוין פי' ל"ה]. דהכא שאני שיש לחוש שגנוס בהגיוס בעוד משקה טופח. שאז הכי חטאת עוד ניכרין עליו ולא בטלו : (ח) דמדנגבלו בטיט הו"ל כשפרא בעלמא. מיהו להדיח בזה כלים וכדומה. מודה ר"י לחסור. ורבנן ס"ל דמדכתיב חטאת היא לגלוי' דאע"ג שנגבל בטיט. כל זמן שהוא לא וניכר לא פרח שם מי חטאת מנייחו : (ש) ר"ל בשחטה תוך מעת לעת משחייתה. בשרה טמא. ואפי"ה אין מימי חטאת שבמעיה מטמאים אדם וכלים הסהורים לתרומה. אפילו בשחטה תוך מעל"ע משחייתה. דאע"ג דמי חטאת שנפסלו מטמאין הסהור לתרומה [כמ"ח]. ה"ל"מ מים שנשארן משחייתה. אבל אותן שבלעו. בטל חומר מי חטאת מהן. דאינן עוד אצ לטמא אדם וכלים. רק דיין כרחשון ומטמא רק בשר הפרה. ואע"ג דמדמערבין במעיה בלוחה. הרי משקה סרוח ודלוי גס לרבנן פקע עומאה מינייהו [כפי' נמשכין פי"ז]. היינו בסרוחין מל"ע. אבל הכא שרק נתעברו עם לוחה סרוחה במעיה. ס"ל לרבנן דלא גרעו מאילו נגבלו בטיט דמטמאים : (ט) ס"ל דאפילו תוך מעל"ע משבלעו חשיבא כמעוכל ופרח כל עומאה מינייהו. ואע"ג דבשר המת שבמעיה כהמה לא חשיב תוך מעל"ע כמעוכל [כאלוהי פי"ז פי"ז]. ולא פליגי ר"י. ה"ס בדבר גוש [ועש"ג כס"ד תמורה פי"ז מ"א]. אבל הכא

ועומאה קלה נמי לא מטמא כולה לר"י קא משני. ותו"ע שהעתיקו

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוחות שנפל פרק ט תוספות יום טוב קבט

ציונים

אמר כשר... כבוד...
על כבוד...
ואין פקודין...
ה' יתברך

תוספות רע"ק

בכושבת (ובמ"ש שאין
מקודשים (ט) ע"י
זבחים דצ"ג ע"א תר"ה
מי. ובחידושי טהרות
קודש שם :

משנה אחרונה

שעבר בנהר ע"י ספיני
עם המים ואשר שבידיו
כמוליך כאויר היו
אע"פ שהספינה גושט
ונגעת בקרקע כיון
שהגלי אדם אין נגעין
בקרקע כאויר דמי
ואפילו שרכוב ע"ג
בהמה או ע"ג חבירו
גזרו אה"כ רגליו של
עליו נגעות בקרקע
כדחניא במ"ס הגיגה
והיינו דמסיק במתני'
אלו עובר הוא במים
עד לוארו ולא חשיב
כאויר כיון שהגלי
נגעות בקרקע :

במים עד לוארו
בדלג רדיפי מ"א
דאי רדיפי מ"א אפילו
בלא מי הטאת אסור
ביומא דף ע"ו :

ז אחר הרוב לטמא.

שאם הרוב

מאפר הפרה וקידש

בין משמחין הקים כדון

מי הטאת חבל האפר

שלא נתקדש אין בו

טומאה דנוגט במי

הגדה כתיב וז' אפר

לא מניחו טומאה

והבי אפרה לה

הרמב"ם פט"ו מה"פ

שאם קודש בין המים

במ"א אלא שרואי

במ"א רש"י במ"ס

בכורות דף כ"ג שכתב

מי הטאת ואפר הטאת

משמחין במש"כ ב"ק

דיומא דף ע"ד ע"כ.

וכס לא זוכר אפר :

אחר הרוב. וה"ה

מחלה על מחלה

טמאין וכו' בהוספת'

הביאה הר"ם לעיל מ"ג

ע"פ דמכשירין :

ואין מקדשין בו

אפילו הרוב כשר דלא

מתי בעיול ברוב בני

הטאת כמו בללויות

כ"כ ואם קידש בו

המים פסולין כדלעיל.

ור"א לטעמי' דמכשיר

המט בשי' הזאת

והמט שהתערובת הוא

במים מזריק שתי

הזאות שמה אחת

מתן מן הפסולים.

החוב כו'. והאילו עליו ונטמאו. רש"י פ"ג דחגיגה דף כ"ג:
אבל עובר הוא. פי' הר"ב ברנלי. וכן על הגשר כדליתא
התם בגמרא ובפס"ז דיבמות דף ק"ו ופרש"י
דכארעא סומכתא דמי. והאדם המעבירו הולך כל שעה
ברגליו ואינו דומה לסיפיה * [ומ"ס
הר"ב עם מי טמאת שבידו או אפר
פרה. הרמב"ם פרק י' מהלכות פרה]:
ובידי'ו כלי ריקס וכו'. פי' הר"ב
דלא גזרו כו'. ועיין מ"ס
במ"ה פרק דלקמן: ז **באפר**
מקלה. פירש הר"ב אפר כירה. עיין
בפ"י מ"א פ"ב דהענייה:
הולכין אחר הרוב לטמא. כתב
הר"ב א"ס רוב אפר
מקלה אינו מטמא מסיק בגמ' פ"ג
דכורות

ולא ישימם על פני המים (ב) ולא יעמוד
בצד זה ויזרקם לצד זה (ג) אבל עובר
הוא (ד) במים עד צוארו (ה). עובר
הוא (ו) המהור להטאת. ובידיו כלי
ריקס המהור להטאת (ז). [מ] ובמים
שאינם מקודשין: ז אפר כשר (ח)
שנתערב באפר מקלה (ט) הולכין
אחר הרוב ליטמא (י). ואין מקדשין
בו (יא). ר"א אומר מקדשין בכלן (יב):
מי

ולא ישימם על פני המים על פני המים וכן נושא
בידו או משיט על פני המים כלי
שהוא טהור לתת בו מי טמאת כשהוא
ריקס. או שיש בו מים שעדיין לא
נתקדשו באפר פרה. שלא גזרו אלא
על המים המקודשים ועל האפר
בלבד לא על האדם והכלים הטהורים
*(ומים שאינם מקודשין): ז אפר כשר.
אפר פרה הכשר להטאה: שנהערב
באפר מקלה. באפר כירה: הולכים
אחר הרוב לטמא. א"ס רוב אפר
פרה מטמא. א"ס רוב אפר מקלה
אינו מטמא: ואין מקדשין בו.
ואפילו רוב אפר חטאת אין מקדשין בו.
(* גד"ו לימ"א * גד"ס לימ"א חכמת אפילו

ולא ישימם על פני המים והגנייה פליג ואמר לא חסרו אלא בירדן
ובספינה וכמשה שהיה וכו' התם בנזותו נזמ"ר הנייה בן
עקביא ורבין בפלוגתא דב"ש וב"ה קמילגני דב"ה ס"ל כר' הגנייה בן
עקביא כדתנן התם בה"א לא שמענו אלא בבאה מן הקציר וכו' וכו' וכו' וכו'
ובמשה שהיה א"ל אחת הבאה מן הקציר וכו' ומשני אמרי לך רבין
אין דאמרי' אף כב"ה אלא התם דעממא מטום דמרתתא במקום קרוב
מרתתא במקום רחוק לא מרתתא אלא הכא מה לי ירדן מה לי שר
נהרות ור' הגנייה בן עקביא אמר לך אלא דאמרי אף כב"ש ע"כ ל"ק
כ"ס התם דנאמנת לומר מת בעלי אלא מטום דלתיי דייקא ומנסבא מה

לי מקום קרוב מה לי מקום רחוק אבל הכא מטום מעשה שהיה בירדן
ובספינה דהוא מעשה נזור רבין בשאר נהרות דלא הוא מעשה לא
נזור רבין :

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ולא ישימם על פני המים (ב) ולא יעמוד
בצד זה ויזרקם לצד זה (ג) אבל עובר
הוא (ד) במים עד צוארו (ה). עובר
הוא (ו) המהור להטאת. ובידיו כלי
ריקס המהור להטאת (ז). [מ] ובמים
שאינם מקודשין: ז אפר כשר (ח)
שנתערב באפר מקלה (ט) הולכין
אחר הרוב ליטמא (י). ואין מקדשין
בו (יא). ר"א אומר מקדשין בכלן (יב):
מי

ולא ישימם על פני המים והגנייה פליג ואמר לא חסרו אלא בירדן
ובספינה וכמשה שהיה וכו' התם בנזותו נזמ"ר הנייה בן
עקביא ורבין בפלוגתא דב"ש וב"ה קמילגני דב"ה ס"ל כר' הגנייה בן
עקביא כדתנן התם בה"א לא שמענו אלא בבאה מן הקציר וכו' וכו' וכו'
ובמשה שהיה א"ל אחת הבאה מן הקציר וכו' ומשני אמרי לך רבין
אין דאמרי' אף כב"ה אלא התם דעממא מטום דמרתתא במקום קרוב
מרתתא במקום רחוק לא מרתתא אלא הכא מה לי ירדן מה לי שר
נהרות ור' הגנייה בן עקביא אמר לך אלא דאמרי אף כב"ש ע"כ ל"ק
כ"ס התם דנאמנת לומר מת בעלי אלא מטום דלתיי דייקא ומנסבא מה

לי מקום קרוב מה לי מקום רחוק אבל הכא מטום מעשה שהיה בירדן
ובספינה דהוא מעשה נזור רבין בשאר נהרות דלא הוא מעשה לא
נזור רבין :

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ר' אליעזר אומר מקדשים ככולן. אינו לטעמי' דאמר בריש פרק' יזה
שתי

מלאכת שלמה

ז אפר כשר. ובגמ' בכורות פ' הלוקח בהמה דף כ"ג וכתוב שם
במ"ס הולנויות אפר כשר פי' אפר פרה וי"ס דגרסי כשר כבית
והיא היא ע"כ. ומשמע דהכי ניש הרב"ב ז"ל כחשבותיו סוף סומן
תש"ל: בפ"י רע"ו ואפילו רוב אפר חטאת וכו' דהיינו כמו לנאות
שנפל לחובה מים כל שהן דברים פירק':

ט הרות ח"ב ל"ג

ציונים

ח י תוספת יום טוב

חילופי נרמאות

ח ואת המורד להטות

תוספות חדשים

ז תוי"ט ד"ה חולבין
כ"ו במשא משמא
ו"ט כרמ"ס פס"ז
מ"ס פ"ט :

ר"א לא בעיקן שיטורא בהזאה, וא"א לייבא פורתא מאפר חטאה, ואין הלכה כר"א : ח מי הטאת שנפסלו, כגון שנשחטו מראיהן שלא מתחם עגמן וכיוצא בזה מן הדברים שפוסלים מי חטאה : מטמאין את האדם המורד לתרומה, בין שנגע בהן בידיו, בין שנגע בהן בגופו דכמי חטאה כשרים חשיבי, וטומאה זו דרבנן היא, דמדאורייתא כיון שנפסלו פרתה מן קומלתא התמורה, ומאוס הכי חגי מטמאין את האדם המורד לתרומה, דמשמע דוקא לתרומה אבל לא לחולין : ואת המורד להטאת לא בידיו, כלומר אין מטמאין המורד להטאת בין נגע בהן בידיו, בין נגע בהן בגופו, דכמי חטאה כשרים חשיבי ונשי דהנשוא מי חטאת

דכורות ק"ג דהיינו במגע, ח מי חטאת שנפסלו יג, מטמאין אבל במשא מטמא : ח ואת המורד להטאת, לא בידיו ולא בגופו, ואת המורד להטאת, לא כהן כהן מלאכה שלמה פתי הולות והוא לינה צריכה שיטור : ח במ"ר רע"ל ונהי דטמא מי חטאת וכו' עד לחטאת מיא חטור דל"ב לא חטאת חטור מזה על הטמא : כ"ט

אלוהי רבח יבין תפארת ישראל בויע

בשחמקלה הוא ברוב אמרי' [בכורות כ"א] נהי דכמגע לא מטמא כמאש מיהו מטמא ואמאי הרי מדתכחיל האפר ברוב הו"ל המים שנתנו בהן, כלומר בעלמא שנתן להמים : ולבאוריה ה' נראה דהא דקאמרי' כמ"ח דכשנספלו המי חטאת פרה טומאה מנייהו, היינו כשנספלו כל המים, וכגון ששחנה מראיתו וכדומה מש"כ כשנספלו הוא משום חטאות, כיון שש"ס ים בהתערבות גם פים כשרים, עדיין מטמאים בשאר מי חטאת, אבל הרי הרמב"ם [פס"ו חפרה] כ' דגם בשחנה מהן כע"ח, ג"כ טוב לין מטמאים בשאר מי חטאת, והרי כה"ג כל עיקר פסולין רק משום חטאות רוק הוא, ואס"ה פרק עומאה מי חטאת מנייהו : היינו אלא ג"ל דהא דהיזק דכשנספלו המים פרה טומאה מנייהו, היינו רק כדנקט חנא שנספלו הוא כהמים, ולא מבעיא כשנספלו כל המים כגון ששחנה מראיתו, אלא חשיבו כשנספלו ע"י חטאות מיס פסוליס, ואפילו כששחנה מהן כפ"ה שאין לחוש רק לחטאות רוק שהוא רק מעט, והריב הם מיס כשרין, ומאחא שלא נפסלו רק מדרכין ומדאורייתא בולן מיס כשרין הם, אש"ה כיון דקו"ל דלגה בלתי ים בילה [כזבחים

ד"ס ע"ח], א"כ בכל טפה מערב זו מיס פסוליס, ולא קרינן ביה והגונג כמי נדה, דמשמע רק כשכן בלי חטאות להכי חף כשחטורב בהן רק מעט מיס פסוליס, דמדאורייתא כשרין להזאה, אש"ה לא פסלי במגע, רק לענין תרומה ומשום חומרה בעלמא : אבל הכא שכל פסולין הוא מהתח חטאות האפר, דהו"ל חטאות יבש יבש, להכי חף שאפר חטאה הוא הרוב, עב"ס במשא מיהו מטמא [בכורות כ"א], וכשהרוב אפר פרה, דמדאורייתא כל המים כשרים להזאה, לטיבך גם כמגע ממאלי ככל מי חטאת כשרים : ובזה נ"ל ליישב נמי מה דאמרי' התוספתא דמכילתין [פ"ח] כהמערב מיס בעלמא במי חטאת, אם הרוב מי חטאת מטמאין במשא, ואם הרוב משאר מיס אמ"ס במשא, מהה"ע על חטאה, אמ"ס במשא, כיון כך ובין כך אין מקדשין בהן, עכ"ל, ולשון זה הביא הרמב"ם [בספ"ו חפרה פ"ד] : ולבאוריה ה' נראה דהא דלא הביא התוספתא והרמב"ם דין מטמא שחטאות וזה היינו משום דבכל מי חטאת חשיבו כשהן כגון לא שיד מגע בלי היסט [בחו"מ פ"ה דזבים] אמרי' בספרים דמטמא דקאמר חנא דמשחתינו גם רב"א זוק"ל כלים פ"א ח"ב], והרי כל היסט היינו משא, והרי משא כהן נקט לה התוספתא והרמב"ם : ואי"ל עכ"ס שיד גבי מי חטאת מגע בלי היסט כשקדשו המים [כ"ר קורקם שהביא רב"ם פ"ו חפרה] : ו"ל דל"כ יחא דין קרית קרוב הזה כפול שנגע במי חטאת בשעה שהחמיל להקדש, ואין על הקדש רק דין ראשון [בפטרות רפ"ג], והאיך יעמא חרס כמגע, א"כ להכי לא נקט התוספתא שהחטאות יעמא כמגע, מדא"כ כסוס חוסן יעמא כמגע : אלא דק"ל פ"ו דהרי בסוגיא דכבורות [כ"א] אמרי' בספרים דמטמא דקאמר חנא דמשחתינו היינו גם כמגע והרי לרמב"ם [פס"ה חפרה] כל אפר פרה אחר שאפסו חשיבו אין זו שום טומאה כלל א"כ על כרחיך דהא דקאמר חנא דכשהרוב אפר פרה מטמא כמגע, היינו רק כשקדשו החטאות כמגע, והרי לסי דבריו הו"ל לא שיד טומאה מגע כלל במים : אע"כ דנהי דכאדם לא שיד במי חטאת מגע בלי היסט, עכ"ס שיד נבייהו מגע בלי היסט, כשנגעו המי חטאת בכלים וחולבין, דהרי הנך אין מטמאין בחטאו או נשאו למי חטאת [בחו"מ פ"ה דזבים] : וא"כ מדאורייתא לזכותא דלמאז כל המים ע"י ששחנה מראיתו, דגם במשא היינו מטמא הרמב"ם בדין מי חטאת שחטורבו לא הביא חו"מ, ויהי דין כשימלח מגע כיון דלמא עובא שנגע החטאות בכלים וחולבין : אע"כ מה דשדיר חנא כמתני' מפרש לה חנא דברייתא דהרי במשנה ח' בפרקין לא נקט בהתערבות רק דין מנען, דאפילו כשהרוב מי חטאת ומיעוט מיס פסולין כגון ששחנה מהן כע"ח, אש"ה אמ"ס במגע ואילו חו"מ דין במשא לא נקט כלל, וזה מפרש בתוספתא דכשהרוב מי חטאת, נהי דמדיס בילה בלתי בלתי אמ"ס במגע עכ"ס כיון דהרוב מיס כשרים ומדאורייתא כשרין להזאה, והרי כששחנה כל התערבות, נשא שיטור חטאה, לטיבך נטמא כששחן, או"ס כשהרוב מיס דעלמא, אש"ג דים בכל התערבות מיס כשרים כשיטור הזאה, אש"ה כיון שנתכחלו ברוב בליחתהו דמי, ואפילו במשא אמ"ס [וה"ה במחלה על מחלה דהו"ל ברוב] וב"ס כשנספלו כל המים ע"י ששחנה מראיתו, דגם במשא היינו מטמא מדלג גרע מרוב פסולין : אבל אפר שחטורב, חשיבו כשהרוב חטאה, אש"ה רק בלתי בלתי אמרי' דכשנתכחלו כשר בליחת דמי, אבל לא בהתערבות יבש ביבש [ועי' בי"ד סי' ז"ט ע"ך סס"ק"א], להכי כה"ג אמרי' נהי דכמגע לא מטמא במשא מיהו מטמא [בכורות

(י) ודר"ב סי' דר"א לפעמי' ד"ל הוא הו"ה א"ס שיטור [וכמ"ח], וא"א לייבא פורתא מאפר חטאה, וזוה טפין גם דברי הר"ם והר"ס, וכוח הלשון על רבותיו משמע שפרשו מלת טולן לנקט ר"א, לא דלריך שיקדש עם כל התערבות, דל"כ מה זה עכ"ר ר"ב דל"א לייבא

דל"א לא בעיקן שיטור בהזאה וא"א לייבא כ"ש מן הכפר ע"כ ולא יחכן הכא בהתערבות אפר דהא אפר לקדש בעו שיטור כדי שיראה ע"ס המים כמ"ס הרב פס"ד וכנ"מ טופה דף ע"ו ודימלא לייבא מן הכפר כשיטור, אלא שא"ל ליה דהכא כולו כשר כיון שהאפר נתכחל קודם קידוש, ות"ק פ"ל דקודם קידוש נמי לא מהני כיעול ברוב במים ובכפר כדפי' בר"ם :

ח שנפסלו, סי' הר"ב ששחנה מראיתו וכ"כ הר"ם, ונראה דלא ייחא ליה לפרש שנספלו משחתינו בהמה או שנתערב בהם מים דהא בשחית בהמה או מטע מיס נפסלו ורובו מי חטאת כשרים, דמדאורייתא כשלי ברוב כדאמרינן בר"ס בלוחית, ובין דמדאורייתא כשרים מאי קמ"ל שמטמאין לתרומה כשיטור וחי משום סיפא דלחטאת אין מטמאין הא נמי כשיטור דכל מי חטאת הכשרים נהי דמטמאין לכל מילי לחטאת מיהא טהורין, לכך מפרשי דהספול הוא חשיבו מראה דכאלו בגופו מדאורייתא כיון ששחנה מראיתו ילאו מחורת מיס, וקמ"ל חט"ג דספולין מדאורייתא מטמאין לתרומה מדרכין, ומיהו מ"ס הר"ב דטומאה זו מדרכין לא נמלא בן לאחד מן הכשרים י"ל ונ"ל לא יחכן דייבין מיהו טומאה דרבו מטמא חרס ולא מנינו אלא כדרכין לעמא בולבין ומסקין חוץ מדכרים סין אכ הטומאה מד"ס

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוהית שנפל פרק ט תוספות יום טוב קל

ציונים

הפסוקים
הנ"ל
הפסוקים
הנ"ל

תוספות חדשים
הפסוקים
הנ"ל

אליהו רבה

כחז הר"ב דנהי דנשא כו' עמא לכל מילי לחטאת מיהא
סאר. ר"ל לקחת המלוי ולקדש ולהוות. הרמב"ם. ועמ"ס
בשם הר"ם במ"ב פ"ק דכלים (ר"ה ומו חטאת):
נממאן מממאים כו'. כחז הר"ב דק"ל דבטרתה מי
חטאת מי שנטמאו ידיו וכו' בס' בשרא
מ"ז ובס' ב' דמגיגה מ"ה וע"ס
בפירוש הר"ב: **אבל** לא בגופו.
ע' במ"ב פרק דלעיל:
אח

חטאת שיש בהן כדי היות או נוגע בהן עמא לכל מילי.
לחטאת מיהא סאר: נמשאו משמאים את המהור לתרום.
כמי חטאת כשרים. אבל את המהור לחטאת מממאים אותו
אם נגע בידיו דכיון דנטמאו לא גריעו משאר אולכים ומשקים
עמאים דמממאים את הידים. וקיימא
לן דבטרתה מי חטאת. מי שנטמאו
ידיו נממא גופו: **אפר** כשר
שנתנו על גבי המים שאינם ראויים
לקדש. כו' דינס כדון מי חטאת
שנספלו

לקדש

בידיו ולא בגופו (י). נממא (י). מממאים
את המהור לתרומה בידיו ובגופו (י).
ואת המהור לחטאת. בידיו (י).
אבל לא בגופו (י): **אפר** כשר
שנתנו על גבי המים שאינן ראויין

נמשאו משמאין כו'.
סתני עליהן אתי
חומרות לעבור לתרום
וחתני עליו חותני מי
חטאת כשרים לעמא גופו
ולמיהור לחטאת סתני
עליו חומרי משקין עמאין
לעמא ידיו:
אפר כשר כו'. הני
מי כמי חטאת שנספלו
וענין חטאת כשכנין
דמיין:

משנת אחרונה

מד"ם ס"ד דשראות
מ"א והרמב"ם
בפתיחתו ירד למנין
אבות העומאות מד"ם
שהן כ"ע אבות ולא מנה
הן דהכא וכיון דקתני
מממאין המהור לתרומה
בידיו משמע שאינו
מדרבנן. ולעיל גבי
חטאת נגעו במי חטאת
אכלו נגעו במי חטאת
ומיהור

ישראל
לויכא פורתא מאחר חטאת והרי עם כל התעורבות קידש ואי"ל דכוונת
הר"ב דא"ל פורתא מהאפר כשר תוך ההואה שיהי' ליתא דליכא
מנינו לשריך שיהי' פורתא מהאפר פרה תוך ההואה אלא כיון שקידש
המים. אשילו הזה אח"כ ממים הללוים שנתקדשו פני. אע"כ דס"ל
להר"ב דמ"ג ר"ח מקדש ככולן. ר"ל בין שהתעורבות מרוב אפר פרה.
או מרוב אפר מקלה מותר לקדש כהן. וא"ל לקדש עם כל התעורבות.
דא"ל לויכא פורתא מהאפר חטאת בתוך האפר שיקדש בו: וזה תמורה
דאשילו נימא דנס ביכש ביכש יש כילה. ויהי' כמה שיתן לתוך המים
פורתא מהאפר פרה. מה מהני הך פורתא. הרי קי"ל דלרר שיתן כל
כך אפר כבדי שיראה על פני המים. ורק לר"ם דרד"ש ק"ו מסוטה.
אין מעכב דיוסבד [בסוטה ע"ב]. ותו שמעתי ולא אבין מ"ש
דאליעזר וסוקא כתיב בה [ביומא מב"ה]. ותו שנתתי ולא אבין מ"ש
רבינו דס"ל לר"ה דהואה א"ל שיעור. מזה ענין לכאן בתעורבות אפר
והרי סברת שיעור או בלתי שיעור לא שייך. רק בנתערבו מים כשרים
ופסולין. דבכה"ג יש לחוש שמא כהואה כשיעור שיהי' יהי' שם טעם
מהמים הפסולים. על זה שייך לומר דכיון דהואה א"ל שיעור ביחד
לשיכך אשילו יש שם טעם פסולת לית לן בה. אבל הכא כיון דלסדרת
הר"ב קני דיעבד כשקידש כפורתא אפר פרה. א"ל נתקדשו כל המים
הוא לחטוט אחר דכרי רבינו הר"ב. והכא אמאי שתיק רב. וז"ל:
ועוד

תפארת
סגנע בהן בידיו או בגופו (י) דכין סגנע בהן בגופו או בידיו
או שנטא רותן. מותר ליגע אח"כ במי חטאת כשרים ונשאר
בטהרתן. וכן עדיפי משאר משקין טהורים דלמלא סכולן סגנע
בהן אף שכן קודש וטהורים. א"ל נטמא לחטאת. אבל הכך
הרי נטמאו בטרת חטאת. ואיך משום דנספלו יטמאו לאלם
לענין נמי חטאת [וכן מי חטאת טהורים המממאים אדם שנגע או נשקן אלא
לנרך טאה. אין אותו האדם חוזר ומממא את המי חטאת שנגע. ועיין ר"ב
פ"ט מ"ח ד"ו: (י) ר"ל ולא נממאו המי חטאת: (י) כלעיל.
ס"י מ'. ומממאין ג"כ במשא שנטמא מן שנטמאו. חוזר
ומממא תרום. דלע"ג שנטמאו א"ל לענין תרומה. גזרו
שיהי' שם מי חטאת עליהן. וכן מפורש בחוספתא דמכלתין
[פ"ט. ותמיהי אלא כיהא סמכ"ס ולא שום אחד מרשמי חוספתא זו. וז"ל:
(ג) ר"ל דוק: סגנע בהן בידיו. נממא גופו מלסחטסק בחטאת
ובמימיו. דלא גרע משאר משקין טמאין. שמתמאין הידים.
וארי לענין חטאת כשנטמא ידיו נטמא גופו [פ"ט מ"ז]:
(ס) דמדנממאו בטל שם מי חטאת מינייהו. אלא הו"ל כשאר
יש שיעור כשיעור האהה בהאוב. ותמיהי מאוד גם על רתוי"ס

פרה ששתת מי חטאת כשרה עמא דייק כפ"ק דפסחים דוקא כשרה דלובלין ומשקין מממא ולא אדם וכלום דפרחו עומאין חמורה ודמו
שהרי נגעו בעלמא קודם שנספלו ואינם אלא ראשון לעמא אולכין ומשקין כדמי רש"י בס' וב"ב הר"ם לעיל מ"ה וה"ג כיון דשרחה עומאין חמורה ודמו אדם ומיהור
הרמב"ם בפירושו ובחבורו פ"ו כחכ שנספלו משתיית בהמה או שנתערב בהן מים ע"כ. ונראה דמפרש לה בתעורבות מועט דומיא דשתיית בהמה דליהא המהור
הוא דבר מועט ומדאורייתא בעלי ברוב מי חטאת וכולם השיבי מי חטאת כשרים לגמרי ומממאין את התרומה והאדם המהור לתרומה ולא לחטאת דנהי דמממאין לכל
מילי לחטאת מיהא טהורין. וז"ל מאי קמ"ל י"ל משום דכשיפא נממאו מהלך בין ידיו לגופו תני נמי רישא ננספלו דאין חילוק ולכך האריך ולא תני כקדמה למממאין
המהור לתרומה ולא את המהור לחטאת: וראיתי כ"מ פ"ט מה"ס על מ"ש הרמב"ם מי חטאת שנספלו ששתת מהן פרה או שנתערב בהם כמממאין לתרומה וכו' כחכ
עליו הכ"מ לשון הר"ב דהכא ששרחה עומאין חמורה ומממא מדרבנן וכו'. והוא שלא בדקדוק דהר"ב לפי פירושו כ"כ שהוא מפרש שנספלו כשינוי מראה וספיר פרתה
עומאת התורה אבל שתיית בהמה ותעורבות מים בעלי ברוב וכשרים מן התורה ומממאין עומאין מן התורה. וביחוד אני תמה שא"ל כחכ הרמב"ם מי חטאת שנספלו
לתיכו לו מי ענין או מי מקוה אם הרוב מי חטאת מממאין במשא הביא הכ"מ דכרי הר"י קורקס ו"ל שקשה לו שכבר נכתבאר מי חטאת שנספלו פרתה מהן עומאת
התורה והכא קתני מממאין משא משמע עומאה גמורה מן התורה ככל מי חטאת כ"כ הרמב"ם ונראה שיש עדיין אינו נוח לו ע"כ. וכ"ל לא תבין שכן שכבר
נכתבאר ששרחה עומאין ולא כתב לנו היכן נכתבאר ולא מלאנוהו כשום מקום אלא כדברי הר"ב כאן והם לפי שטרחו כדפי' אבל לפי שיטת הרמב"ם כאן וכן בהביא
דעלו לו מי ענין שמי חטאת הם הרוב ששיפאדמי חטאת כשרים הן ולא פרתה עומאין כלל. וגם מ"ש עוד שם ששרחה עומאין ולכך נוגע בהן עמוד לחטאת וכו' הוא תמוה
דאשילו לא פרתה עומאין עמוד לחטאת אע"ל דמממאין כל דבר לחטאת מיהא טהור כדפי'. אלא אי קשיא לי הא קשיא לי לשיטת הרמב"ם דמתני' מיירי דלית כהו
פסול דהואה אכתי אמאי אין מממאין את המהור לחטאת לפי מ"ש הרמב"ם רפ"ו מ"ה אשילו מי חטאת כשרים הנוגעים בהן אין סתריין לחטאת א"ל כ"כ נגע בהן
לנרך הואה ושלא לנרך הואה כל הנוגע בהן עמא פ"ב. וא"ל הכא שנספלו להואה ואין כאן נרך הואה ואמאי אין מממאין. ואפשר דס"ל לנרך הואה אחרת ממי
חטאת כשרים נגע כאלו לנרך מקומן או כה"ג כל שנורך הואה כשרה הוא לא מממא. א"ל שלא ידע שפסולין הן וענין להוות מהן כל שסבור שנורך הואה הוא
לא מממאין וכה"ג אמריין לעיל בס"ג שמוין על הכהן כל כשנה ועל החינוקות למעלה בעלמא ולא חשו לנממאה מחמת מי חטאת כיון דמ"ל נרך הוא. ולשון
הרמב"ם בפירושו אין מממאין לחטאת שהוא מין הטהור לו ע"כ משמע אע"פ שאלו פסולין כיון שמינים כשרים אין מממאין. וכזה מיושב מה שהקטנו לעיל אי בכשרים
מדאורייתא מיירי מאי קמ"ל שיעור דמממאין לתרומה ולא לחטאת מ"ב. ולהרמב"ם דבני אשילו שנספלו להואה ואין כאלו נרך הואה א"ל כ"כ כמממאין דרבנן ומדאורייתא
זה שמהלך הרמב"ם שנורך הואה אין מממאין ושלא לנרך מממאין. נראה מדברי הר"ם והר"ב כאן שכתבו בסתם דלחטאת מיהא טהור משמע דאין חילוק וכן משמע
מפירושו פ"י מ"ו. ולעיל פ"ה מ"ב כחכ הר"ם דלחטאת מיהא טהור דא"ל הנשאל צלוהית של מי חטאת נממא וישמא הצלוהית והצלוהית תממא את המים ע"כ. ולהרמב"ם
אין זו הוכחה דהגושא לנרך אינו מממא. ושלא לנרך אין ה"ג מממא הכל. וראיתי שהתוס' בזכחים דף ק"ה בד"ה מחוסר יזיאה כתבו בשם הירושלמי אין מי
חטאת מממאין דבר לחזור ולממאין ממנו ע"כ. ולשון זה משמע כדברי הר"ם שם היה מממאין חוזר ונממא ממנו ואין חילוק בין לנרך או שלא לנרך דהא שלא
לנרך אין ה"ג להרמב"ם מממא חוזר ונממא וע"כ לנרך קאמר:

נמשאו. וכתב הר"ם שנטמאו כחכ העומאה. נראה דלעממי' חולק שפרש רישא דנספלו כנספלו הבוח דפרחו עומאין מדאורייתא וה"ה הכא נממאו בטומאה לדאורייתא
ודינס כמו ברישא אלא דהא מממאין המהור לחטאת כדרי כיון משקין טמאין שנטמאין את הידים. אלא מ"ש כחכ העומאה אינו מוכן דהא אשילו כראשון
אם נגע במשקין טמאין מדאורייתא וע' פ"ב דמקואות מ"ב. ולהרמב"ם דמפרש רישא כנספלו לרבנן ה"ג מנין לפרש הכא בטומאה דרבנן ומדאורייתא
מי חטאת כשרים יניחו ואין מממאין המהור לחטאת בגופו דמייירי סגנע בהן לנרך הואה אע"פ שאין ראויין להואה כענין שפי' לעיל:
פ שנתנו ע"ג מים שאין ראוי לקדש. קא פסיק ותני שאין ראויין משהא אשילו מדאורייתא אין ראויין כגון שאינם. מים חיים וכה"ג. וקשה דא"ל אמאי מממאין
את המהור לתרומה והרי לא נגעו מי חטאת מעולם. ואשילו לגרסת הר"ם דמממאין ידים לחוד אין עסם לדבר. ולא דמי להא דלקמן פ"י מ"ב המהור לחטאת
סגנע במשקין בידיו טמאות. דתתם לראש נממאו לשם חטאת אלא לתרומה ולקדש ולבני חטאת מממאין אבל בשר ע"כ המים שנטמאו לחטאת אלא שיהיו ראויין לקדש. וז"ל
דחומרא כענמא הוא שמתמאין לתרומה למיילסי במי חטאת כשרים ולפי' נראה דה"ה איפכא אפר מקלה שנתנו במים הראויין לקדש נמי דינא הכי דמיילסי במי חטאת
כשרים. ואין לפרש דדוקא אפר כשר משום שהאפר עמנו בלא מים מממאין במי חטאת כשכרת רש"י בכבורות שכתבו במ"ו. דא"ל למה תני שנתנו במים כיון דכלא מים
מממא אלא ודאי כשאר לכד אין בו עומאה כדפי' לעיל. והר"ב שכתב דאפר כשר שנתנו וכו' היינו מים שנספלו דלעיל וכו' הכ"מ וא"ל כי היכי דהמם עומאין
מדרבנן

פרה צלוחית שנפל פרק ט

ההפוך לתוספת גיר' הפתור תרומה :

תוספות חדשים

ט תוי"ט ד"ה את הפתור בו ולא לחטאת, וקשה לי לקמן פ"ב מ"ז תנן כהדיף טבור לחטאת בטמא ידיו נטמא גופו. גם ליטא דלא בידיו ולא בגופו אינו מתייבש לגרסתו. ונראה כגירסת הרמב"ם. (ה"ה ע"ג):

ט את הטבור לתרומה וכו' וכן לקדש (א). מטמאין את הטבור לתרומה בידיו ובגופו. גם העתיק הר"ב. ונ"ל את ידי הרמב"ם בפ"ט מה"פ. ונ"ל את ידי הטבור לתרומה ואת ידי הטבור לשם משקים שפוסלים את הידים ואת ידי הטבור לחטאת. כלומר כמו כן לריך להטביל את הידים. לא בידיו ולא בגופו כלומר לא נטמא גופו לא לתרומה ולא לחטאת בין שנגע בידו בין שנגע בגופו. דלענין זה לא חשיבי המשקים טמאים. ע"כ:

מטמאין הנשאל והנוגע בהן. אלא לשאר קומצות. לא לטהרות מי חטאת :

מטמאין הנשאל והנוגע בהן. אלא לשאר קומצות. לא לטהרות מי חטאת :

מלאכת שלמה

לא בידיו ולא בגופו אינו מתייבש לגרסתו הלכך נראה כגירסת הרמב"ם ו"ל עכ"ל הרא"ש ו"ל. וכתב הר"ש ו"ל ומתני' דלא כר' יעקב דפליג בתוספתא דתניא אפר כשר שנתערב במים פסולין דהיינו מים שאינם ראויין לקדש דמתני' מטמאין את הכהן ואת תרומתו ר' יעקב אומר מטמאין הן משום משה פ"י לטהור לחטאת ולא לטהור לתרומה ודוקא נגע בידו אכל כרגלו טהור ע"כ

מטמאין הנשאל והנוגע בהן. אלא לשאר קומצות. לא לטהרות מי חטאת :

משנה אחרונה

מדברין ה"ג הכהן. וא"ל לומר כן דהתם כבר היו מי חטאת והיה בהן עומתה המורה וכשפרחה עומתה המורה אשת"י צרה עינאה קלה כמו נוגע במי חטא' שנגע בעלמן והכה מעולם לא היה עומתה המורה. ואפשר דהר"ב מפרש ה"ג מים שאין ראויין מדברין בגון שנתערב בהן מעט מים או מחטאת צהמה ומדאורייתא ראויין הן דבעלי צרובא ומדרבנן גזרי' דלא בעלי ופ"ל דאפילו קודם קידוש לא מהני ביטול ברוב כדפי' במ"ז והשתא הוי משם כמים שפסלו. אלא דאכתי לא ניתא דהא חיובו מפרש לעיל שפסלו ששנתו מראיהן דפסלו מדאורייתא. ובל"ה

לא משמע לפרש הכי דסתמא קתני שאין ראויין משמע ככל ענין. ועוד אי דהיינו נפסלו דלעיל משנה יתירה היא ותרתי למה לי. אלא מחזורתא כדפי'. וכי נגירסת הר"ש דגרס כהן מטמאין ידים לחד ולעיל מטמאין גס הגוף ש"מ דהכא מילתא אחריתא הוא. ועיין בהרא"ש שדחה גירסת הר"ש והסכים לגירסת הרמב"ם ו"ל:

הלכתא גבירתא כללא דפרק ט

מ"שנה א מעט מים בעלמא שנפל לתוך מי חטאת. נפסלו. ואפילו נפל לתוכן רק מעט מל נפסלו. ושל המעורב במים אינו עולה כולו בבוקר בעלות השמש. כל משקין שנתערבו מכלי ורוצת ליתן לתוכו מי חטאת. צריך לגבוי מקדם. ורק בתיה בהכלי מים צבועין ועיירה אותן א"צ לגבוי הכלי. דאילו היה שם ממשות. הוי ניכר הצבע. ורשיבות מעט הרבוקן ברסנות הכלי לא חיישי' לה ולא גזרו בה רבנן:

מ"שנה ב נפלו שקצים ורמשים לתוך המים. ונתבקעו. או לא נתבקעו אבל נשתנה מראית המים. או שאין זה או זה. אבל השקץ היה מין שהוא כשופרת חלול. שפתות פיו לאחוריו. דאז וראי מעורב שם ליתחן. נפסלו המים. ואפילו תולעים קטנים שאין נראה בהן ליהה. כל שישער שנתבקעו נפסלו. מדא"א לשום בע"ה בלי ליהה:

מ"שנה ג מים ששתה בהן כל בהמה חי' או עוף נפסלו מחשש תערובת רוקן. חוץ מהיונה שמוצצת. וכל השרצים אינן פוסלין בשתייתן. ואפילו נחש שלפעמים מקיאה. לא חיישינן שהקיאותן. חוץ מחולדה ששתתה מהמים. נפסלו. מדמלקת:

מ"שנה ד מים שאינן מקודשין. אע"פ שאסור בפירוש לשתייתן. לא הטיף ידעו משמירתן. עד שיטה הכלי לשתות. ובמקדשין כבר. חשיבי ולא משה דעתי' כלל מאותן שישארו משתייתן. רק אם באמת שתה מהן. נפסלו מחשש תערובת רוקן. ולפיכך אם גרגר מרחיק לתוך פיו כשרים:

מ"שנה ה מי חטאת אף שנפסלו לא יערבם בשום דבר. ואפילו במים. כדי שלא יכשלו בהן כנ"א. ויתטמאו ויחזרו ויטמאו תרומה. ולא אמרינן דבטלו חמי חטאת ברוב מים. והרי אפילו בנתערבו ברוב מים דעלמא. אמ"ש במגע [כבכורות כנ"א. ותוספתא פ"ח דמכילתין]. וכ"ש בנתערבו במים. ואע"פ דכשנתערבו ברוב מים פסולין. במשא מהו מטמאין [כבכורות ה"ג]. עכ"פ הכא שנתערבו במים מסתבר דבעפרא דעלמא הוה. ולא עדיף מפרה ששתתה מי חטאת תוך מעט לעת משתייתיה דקיי"ל כרבנן דבשרת טהור. ולא נטמא מהמים שמעיי' דמעורבים ברש. וה"ה הרי

מ"שנה ו ספני מעשה שהיה שראו החכמים שאין הספנים שבתרות נהרין לשמור ספינתן בבתרות מטומאת מל. להכי גזרו חכמים שמים המקודשין שצריכין שמירה יתירה לא יולכו בספינות נהרות. או ברומת לספינה. כגון בידוי אדם או תוך כלי ששטין במים. או שיוקנו ממעל לתה. או בידוי רוכב או תוך קרון כשעוברין כהר. ורק בשהטולחך יורד ברגליו בקרקע אפילו תוך הנהר. או אפילו ע"ג גשר. ואפילו הולך ברגליו בנהר שהמים עמוקים ונראה כשם. אפ"ה מותר. מיהו מים שאינן מקודשין מראין מצוה לשמורן מותר להעבירן בספינה:

מ"שנה ז אפר פרה שנתערב. אפילו באפר מקלה דהו"ל מין במינו וקדשו בכל התערובות. אפ"ה אם הרוב אפר פרה. מטמא גס במגע. וכשתרוב מקלה מטמא רק במשא. ובין כך או כך אין מקדשין בתערובות:

מ"שנה ח מים מקודשין אף שנפסלו אפ"ה אם נגע בהן בידיו או אפילו רק בגופו כ"ש כשנשא אותן. או כשנגע כלי או אוכלין בהמים מטמאין לתרומה. אבל לענין חטאת וכ"ש להולין. בכל גזוני אפ"ה. אבל מים מקודשין שנפסלו נגע בהן בידיו מטמאין תרומה וחטאת. ובנגע בהן בגופו. או נשא אותן. אל בלי שנגע בהמים. רק תרומה מטמא ולא חטאת. אבל תולין אמ"ש אפילו נגע בהן בידיו:

מ"שנה ט אפר כשר שנתנו לתוך מים הפסולין לקדש בהן. דינו כמי חטאת שנפסלו ולא כמטמא אף שלא היתה להג שעת הכושר:

יבין

משקין טמאין. דמטמאין מד"ם רק ידי הנוגע בהן. וכ"ש שאמ"ש להטשא אותן. וה"ה יודים שנטמאו בהן מטמאין למאכל ומשקה חולין. רק יקנן חטאת לרבותא. ונ"ל דמטמאין כשאר נשקין טמאים לכלים שנגעו בהן. מגזירת משקין זו חבה [שבת דיר"ב] (יא): (א) ר"ל נתן האפר לתוכן. והרי פסולין להזיז' ונקט במשנה ח' מי חטאת שנפסלו לרבותא דקולא. דאע"פ שהיו למי חטאת הללו שעת הכושר להזיז'. אפ"ה אינו מקבל טומאה צמגע להטבור לחטאת בין שנגען בידו או בגופו. והדר במשנתנו אפר פרה שנתן במים שאינן כשרין. לרבותא דחומרא. דאע"פ דמי חטאת הללו לא היה להן שעת הכושר להזיז'. והו"ל דאין דינן כלל כמי חטאת לטמא הנוגע בהן. אפ"ה מטמאין הטבור לתרומה בין שנגע בהן בידו או בגופו:

מ"שנה א מעט מים בעלמא שנפל לתוך מי חטאת. נפסלו. ואפילו נפל לתוכן רק מעט מל נפסלו. ושל המעורב במים אינו עולה כולו בבוקר בעלות השמש. כל משקין שנתערבו מכלי ורוצת ליתן לתוכו מי חטאת. צריך לגבוי מקדם. ורק בתיה בהכלי מים צבועין ועיירה אותן א"צ לגבוי הכלי. דאילו היה שם ממשות. הוי ניכר הצבע. ורשיבות מעט הרבוקן ברסנות הכלי לא חיישי' לה ולא גזרו בה רבנן:

מ"שנה ב נפלו שקצים ורמשים לתוך המים. ונתבקעו. או לא נתבקעו אבל נשתנה מראית המים. או שאין זה או זה. אבל השקץ היה מין שהוא כשופרת חלול. שפתות פיו לאחוריו. דאז וראי מעורב שם ליתחן. נפסלו המים. ואפילו תולעים קטנים שאין נראה בהן ליהה. כל שישער שנתבקעו נפסלו. מדא"א לשום בע"ה בלי ליהה:

מ"שנה ג מים ששתה בהן כל בהמה חי' או עוף נפסלו מחשש תערובת רוקן. חוץ מהיונה שמוצצת. וכל השרצים אינן פוסלין בשתייתן. ואפילו נחש שלפעמים מקיאה. לא חיישינן שהקיאותן. חוץ מחולדה ששתתה מהמים. נפסלו. מדמלקת:

מ"שנה ד מים שאינן מקודשין. אע"פ שאסור בפירוש לשתייתן. לא הטיף ידעו משמירתן. עד שיטה הכלי לשתות. ובמקדשין כבר. חשיבי ולא משה דעתי' כלל מאותן שישארו משתייתן. רק אם באמת שתה מהן. נפסלו מחשש תערובת רוקן. ולפיכך אם גרגר מרחיק לתוך פיו כשרים:

מ"שנה ה מי חטאת אף שנפסלו לא יערבם בשום דבר. ואפילו במים. כדי שלא יכשלו בהן כנ"א. ויתטמאו ויחזרו ויטמאו תרומה. ולא אמרינן דבטלו חמי חטאת ברוב מים. והרי אפילו בנתערבו ברוב מים דעלמא. אמ"ש במגע [כבכורות כנ"א. ותוספתא פ"ח דמכילתין]. וכ"ש בנתערבו במים. ואע"פ דכשנתערבו ברוב מים פסולין. במשא מהו מטמאין [כבכורות ה"ג]. עכ"פ הכא שנתערבו במים מסתבר דבעפרא דעלמא הוה. ולא עדיף מפרה ששתתה מי חטאת תוך מעט לעת משתייתיה דקיי"ל כרבנן דבשרת טהור. ולא נטמא מהמים שמעיי' דמעורבים ברש. וה"ה הרי

מ"שנה ו ספני מעשה שהיה שראו החכמים שאין הספנים שבתרות נהרין לשמור ספינתן בבתרות מטומאת מל. להכי גזרו חכמים שמים המקודשין שצריכין שמירה יתירה לא יולכו בספינות נהרות. או ברומת לספינה. כגון בידוי אדם או תוך כלי ששטין במים. או שיוקנו ממעל לתה. או בידוי רוכב או תוך קרון כשעוברין כהר. ורק בשהטולחך יורד ברגליו בקרקע אפילו תוך הנהר. או אפילו ע"ג גשר. ואפילו הולך ברגליו בנהר שהמים עמוקים ונראה כשם. אפ"ה מותר. מיהו מים שאינן מקודשין מראין מצוה לשמורן מותר להעבירן בספינה:

מ"שנה ז אפר פרה שנתערב. אפילו באפר מקלה דהו"ל מין במינו וקדשו בכל התערובות. אפ"ה אם הרוב אפר פרה. מטמא גס במגע. וכשתרוב מקלה מטמא רק במשא. ובין כך או כך אין מקדשין בתערובות:

מ"שנה ח מים מקודשין אף שנפסלו אפ"ה אם נגע בהן בידיו או אפילו רק בגופו כ"ש כשנשא אותן. או כשנגע כלי או אוכלין בהמים מטמאין לתרומה. אבל לענין חטאת וכ"ש להולין. בכל גזוני אפ"ה. אבל מים מקודשין שנפסלו נגע בהן בידיו מטמאין תרומה וחטאת. ובנגע בהן בגופו. או נשא אותן. אל בלי שנגע בהמים. רק תרומה מטמא ולא חטאת. אבל תולין אמ"ש אפילו נגע בהן בידיו:

מ"שנה ט אפר כשר שנתנו לתוך מים הפסולין לקדש בהן. דינו כמי חטאת שנפסלו ולא כמטמא אף שלא היתה להג שעת הכושר:

פרה כל הראוי פרקי

תוספות יום טוב קלא

ציונים

כל שאני... חלופי גרסאות... כל הראוי ליטמא...

פרקי א כל הראוי לטמא מדרס. כגון כלים המיוחדים למשכב ומושב ומרכב: מדרג לחטאת. אם הטמא למי חטאת...

פרקי א כל הראוי ליטמא מדרס (א) פרקי א כל הראוי ליטמא מדרס. מדרג לחטאת. בין טמא בין טהור (ב). ואדם כי יצוא בו (ג). כל הראוי ליטמא מדרס (ד). בין טהור (ה) ר"א אומר אינו מדרס.

מלאכת שלמה פרקי א מדרג לחטאת. עד שיטבילם לשם מי חטאת: בפ"י רע"ל אפי' הם טהורים לתרומה. הימא דלא קאמר אפילו הן טהורין לקדש: בפ"י רע"ל מדרג קול עלה דרף ע"כ והרמב"ם ר"ל החליט כפירושו כלאן גם כפ"י דמס' זבים סימן ו' וזהו שני מיני מדרג וכתב שמה שאמרו בתלמוד במס' נדה מאי מדרג כדכתיב קול עלה נדף הפירוש...

תוספות חדשים א בהר"ב ד"ה ואדם כי יצוא בו... חטאת. וס"ה לרוב וימי רגליו דגורו רוקו דטהור אטו רוקו דזב. (כ"ט): אליהו רבה

א כל הראוי ליטמא מדרס מדרג לחטאת. האי מתניתין אכתי לא קמפרש דין המדרג אלא כדכתיב קול מפרש מאי הו' מדרג לחטאת וזאי דלא הו' מדרג לחטאת וכתבתי דכתיב קול מפרש ליה לדין המדרג מאי עומאה חובל במדרג: מדרג לחטאת. פ"י מדרג מדרס כי הא לחמיתין בגדי אובלי תרומה מדרס לקדש ובגדי אובלי קדש מדרס לחטאת האי מדרס דעבוד רבנן משום מעלה הו' דקרי לה מדף וקתי כל הראוי ליטמא מדרס בין טמא בין טהור ופ"י שיהא טהור לתרומה ולקדש עשאוה טהור לחטאת לתלום טיבול להיות כס אומר הטומאה תולין בתשעה: ואדם כי יצוא בו. הו' מדרג לחטאת קוב גמור: כל הראוי ליטמא טמא מת. ולא מדרס שאינו מיוחד לביביה ולישיבה: רבי אלעזר אומר אינו מדרג. כלומר אינו מדרס. וזהו עממא בתוספתא על חדשו עומאה בתשעה ואמר אביי (תגינה כג) שלא אמרו קודם שיהא מושב. כלומר כדכתיב שאלו יבול להיות בו כלל אומר עומאה שאינ רש...

א כל הראוי ליטמא מדרס מדרג לחטאת. האי מתניתין אכתי לא קמפרש דין המדרג אלא כדכתיב קול מפרש מאי הו' מדרג לחטאת וזאי דלא הו' מדרג לחטאת וכתבתי דכתיב קול מפרש ליה לדין המדרג מאי עומאה חובל במדרג: מדרג לחטאת. פ"י מדרג מדרס כי הא לחמיתין בגדי אובלי תרומה מדרס לקדש ובגדי אובלי קדש מדרס לחטאת האי מדרס דעבוד רבנן משום מעלה הו' דקרי לה מדף וקתי כל הראוי ליטמא מדרס בין טמא בין טהור ופ"י שיהא טהור לתרומה ולקדש עשאוה טהור לחטאת לתלום טיבול להיות כס אומר הטומאה תולין בתשעה: ואדם כי יצוא בו. הו' מדרג לחטאת קוב גמור: כל הראוי ליטמא טמא מת. ולא מדרס שאינו מיוחד לביביה ולישיבה: רבי אלעזר אומר אינו מדרג. כלומר אינו מדרס. וזהו עממא בתוספתא על חדשו עומאה בתשעה ואמר אביי (תגינה כג) שלא אמרו קודם שיהא מושב. כלומר כדכתיב שאלו יבול להיות בו כלל אומר עומאה שאינ רש...

ישראל פ"י (א) והר"ש והר"ב נושא כליו. כתבו דמייירי בכלי הטהור לתרומה. משמע אכל הטהור לקודש לא. ואחמב"ר הכרי משנה שלמה שנינו [תגינה פ"ב מ"ז] דבגדי אובלי קודש מדרס לחטאת. ומנ"ל לחלק בין בגדי אובלי קודש דהיישיון שיטבה עליהן אשתו נדה לכר וכסת של קודש שאין מלויין בכית האול: (ב) ונ"ל דא"ל שכתב זרעו דמטמא בהיסט. דכש"ז אין הטעם דמטמא בהיסט מדבא מדרס מאדם שאינו טהור לחטאת. רק מדהוה עמא אה"ט. ומשתמע טפי מסיפא. דקתי דכלי שטמא כמת. דמטמא לחטאת כמדרס. וכן הרמב"ם [פ"י מפרה ה"ח]. כלל ש"ז בגדי דיני טמא מת. ולא שם בהכלה ו'. כהדי אדם שאינו טהור לחטאת. אמנם גם כלאן כתבו הר"ש והר"ב דמייירי רק בחדש הטהור. לתרומה דוקא. אבל שמתא דמשנתנו דמדהוה אדם לכלים לא משמע כן. דהרי כבר הוכחנו בכלי. דאפילו טהור לקודש מדרג הוא לחטאת. ואף לבתר מ"ס חוס' [חולין לה"ב ועדה לר"ח] דרק בבגדי ע"ה גורו שידונו כאל זב לעיני חולין טהורים. משא"כ בגוף ע"ה עלמו לא גורו שיהיה כוב למטא במשא. מדבול' גזירה שאין רוב האכור יכולין לעמוד בו. מדרכוב הפועלים וטשאי משא ע"ה הו'. ואפ"ה גורו במגעו מדרכובין ליוהר שלא יגע בטהרות בלי הפסק דבר. וגם רתוי"ט [ספ"ב לתגינה] קבע בה מסמרות. סב' דמקנת גמול בגדי ע"ה מדרס לפרושים. משמע דוקא בגדיו. הא הע"ה לא. וא"כ מה דתני נמי התם בגדי אובלי תרומה וכו'. בגדי אובלי קודש מדרס לחטאת. נמי נידק לה סבי. דהא האדם האוכל קודש גופי' אינו כוב. ואפ"ה לפע"ד אין בכל זה ככדי

משנה אחרונה

פ"י א מדרג לחטאת. פי' הרב חומר בעלמא הוא כדאמרי' בגדי אובלי תרומה מדרס לקדש וכו' ר"ל וכו' ר"ל ולא ידענא אמאי לא נקטי בגדי אובלי קדש מדרס לחטאת דכהכי איירי. וי"ל דמהא דמדרס לחטאת ליכא ראי' דחומר בעלמא הוא ולהכי מיייתו מתרומה לקדש דכהא איתמר בתגינה חומר בקדש מכתרומה אבל הרמב"ם והר"ש מיייתו מדרג קדש מדרס לחטאת: וצריך לדקדק למה החמירו לחטאת טפי מקדש. בשלמא בקדש מבתרומה אשכחן בתורה דחמיר בכמה דברים אבל בחטאת לא אשכחן בקרא דחמיר מקדש ואדרבה חטאת קריי' רחמנא ולמה נחמיר טפי מבחטאת. ואי משום מעלה בשביל שגשגית בטבול יום. הא לאחר קידוש לא עשו מעלה כמ"ס התו' ותו"ס פ"ה מ"ד. ואי משום דנפסלת במלאכה מדאורייתא משא"כ בקדשים. הא נמי לא פסלה אחר הקידוש כדלעיל ספ"ד. ונראה משום דמי חטאת עשויין לטהר עמאים ומנאל כל טהרת תרומה וקדשים תלויין בהם לכך החמירו בהן. ומיהו אכתי לא מתישב נדי' דהיכא דאיכא דררא דטומאה שייך טעם זה. אבל חומרות דלאו משום עומאה כגון דלא מהני בהו ביטול ברוב אפילו בתערובת טהור כדלעיל רפ"ט בלוחית ובקדשים מהני ביטול באחד ומאה כמו בתרומה כדאמר בפ' הערל דף ס"א בזה אין טעם להחמיר:

ואדם כי יצוא בו. משום דתני כל הראוי למדרס והאדם אין ראוי למדרס קמ"ל דאדם נמי כיוצא בו משום דראוי ליטמא במשא הו' כדתינן פ"ה דזבים מ"ב חוץ מן הראוי למשכב ומושב והאדם. ומ"מ קשה תיפוק ליה דאדם עממו ראוי ליהבה הוא עממו נעשה זב ופשיטא דחמיר טפי מן הראוי למדרס ואמאי לריך למיתני אדם כיוצא בו. ושם משום דזיבה לא סביח כמו מדרס כדאמרי' בגדי ע"ה מדרס לפרושי. וע"ה עלמו אינו מטמא בהיסט כמ"ס הר"ש פ"ז דטהרות מ"ה ומשום דבגדים סביח שיטבה עליהן אשתו נדה קמ"ל דלענין חטאת אין חילוק. ומיהו כלים שאין ראויין למדרס לא גורו בהו לחטאת מדרג דאיניהו לא מטמו אף במשא הו' כמ"ס הרב פ"ק דכלים מ"ב:

כל הראוי ליטמא טמא מת. החילוק בין מדרס למת שבו האמיתי מטמא במשא ובהיסט נזרו לחטאת טהור אטו טמא. אבל טמא מת האמיתי אינו מטמא במשא ליכא למיגור מדי כ"כ הרמב"ם והר"ש והר"ל. ומוכרח הוא דהא לענין נגע לא חילוק בין מדרס למת ואפילו הראוי לטומאת מת מטמא במגע לחטאת משום דמגע איתי' בטמא מת האמיתי. והיינו נמי דלפינן ר"א ואמר אף הטמא מת אינו מדרג משום דלא שייך מדרג ולא היסט בטמא מת. ומהו ראי' לנשת הרמב"ם שאין טמא מת מטמא במשא ולא בחבל כמ"ס בחבורו ספ"ה מהט"מ. ולא כשעת הר"ש והר"ב שטמא אף בזהל ספ"ה דאהלות ותיהו שבכאן מפרש הר"ש עלמו דטמא מת אין מטמאין במשא כגום ענין:

ר"א אומר אינו מדרג בתוספתא אמר ר"א לא חדשו עמאה בחטאת. ומפרש ר"א כדאמר אביי ב' חומר בקדש דף כ"ג לא אמרו קודם טמא מושב וסוגיא דהתם אליבא דר"א דבין לר' יהושע ובין לרבנן חידשו דלרבנן מפחה טמא מת מטמא בהיסט לחטאת ור' יהושע אפילו טהור עכ"ד. ולע"ד סוגיא דהתם ככ"ע דהא

פרה כל הראוי פרק י

ר' עובדיה מברטנורא

הכ"מ חסמא... קבל של חסמא... מ"ו מ"ט... ב' החמור מ"ו... ג' ט'... החמור לחסמא... מ"ו ט'...

אלוהו רב

לכך לא אמרו בפסוק... אלוהו רב... כיון שחל בין עמור אינו... מדרש שאינו ראוי להיות... מדרש כלל: ר"א מדרש... אע"פ שאינו ראוי כלל... למדרש משום חטלה דפרי... ע"פאורו כמדרש: והכמ"ס... אומרים חסמא מדרש... תיבא כחוספא... הטמא... שאמרו עמור מ"ו ולא עמור... מדרש:

ב' חמור לחסמא... ששנא... במדרש גרטיין... וה"ל... סיפא פרוכי... קמפרש... לריבא... סא דקמי מדרש... למאי... כולתא... וקא מפרש... לה לענין... הכא... דלי כמדף... סיא... אטילו... כמכא... מקמא...

לחמא' אם מניעו. הרמב"ם בגמ'... ומ"ס הר"ב ואם הסימן דהייס... פלגי ולא במגעו כמ"ס הר"ב... וע' במשנה דלקמן: ר' יהושע... אומר מדרש. ע' צפי' הר"ב כס"פ: ב' המהור לחמא... שנגע במדף. פי' הר"ב עליונו של... זכ קרוי מדרש. מטעם... שפי' במשנה דלעיל ועוד מס' הר"ב... טעם אחר כמ"ב ס"ו דעדות... וע"ס. ומ"ס הר"ב שהוא מדרבנן... וכ"כ הרמב"ם כפ"ו מה' משכב וכ'... הכ"מ דהא דרריש מקרא ברס"ד... דדה (כמ"ס סס הר"ב) דלחממחא

בעלמא הוא: שנגע במדף... בחיזו נגיעה ששהיה. לפיכך... בעינין שהיה מדרש דהיינו עליונו של... זכ. לחילו אינו כך אע"ג... דע"כ ל"ס לעיל אלא בהיסט אבל [במגע] כ"ע מודו דטמא. היינו מלאכת ר' יהושע אומר מדרש. אם הסיט ודוקא בהיסט פלגי אבל לא במגע. הר"ש והרא"ש ז"ל:

ר"א מדרש. אם הסיט אפילו הטורים נטמא לחמא... רובגן פלגי ומחלקים בין טמאים לטהורים ושלש מחלוקות... בדבר. והלכה כחכמים: ב' שנגע במדף טמא... עליונו של זכ קרוי מדרש שאם היו על גבי הזב עשר מכסאות... זו על גבי זו כלן טמאין מדרש... אפילו העליונה שלא נגע בה הזב... כשם שעשר מלעות זו על גב זו וקבב... הזב בעליונה כלן טמאות דאורייתא... משום משכב ואע"פ שלא נגע... בהתחנות. כך המכסאות העליונות... ששל גבי הזב. טמאים דרבנן משום מדרש ואע"פ שלא נגע... בהן. ואיכא בין משכב למדף. שהמשכב נעשה אב הטומאה... לטמא אדם וכלים. והמדף אינו אלא ולד הטומאה לטמא... אוכלים

רבי יהושע אומר מדרש (ו). והכ"א הטמא... מדרש. והמהור אינו מדרש (ח): ב' המהור... לחמאת שנגע במדף (ט) טמא... לגין... ששלמה... ב' שנגע במדף טמא. עליונו של זכ קרוי מדרש כדתנן במסכת זבין... המדף מלמטין ומתן כפ' שפי' דעדות שהיה עושה משכב ומושב... מתחטו

משנה אחרונה

דהא ללא חידשו בפסוק... היינו במ"ד דאין בו... סדך טומאה כההיא... דקידוש שיהא טמא... מושב שאפילו אם ישב... עליו הזב אינו מייטמא... ואין שייך לגזור דבר... חש בפסוק. אבל הכא... טמא ראוין לעמא בזב... גזרו טמא מת אטו... עמא זכ דבעלמא נמי... אשכחן הך גזרה כ"ח... דבר שגזרו משקיה כדא... מחמת שרין זמן מחמת... מת טמא כלים גזרה... משום שחקה זכ. ור'... יהושע גזר טמא... אטו טמא זכ אטו טמא... מת. ומ"מ כוליה כמירי... דשייך בה גזרה. לאשקוי... בקידוש שיהא טמא... מושב דלא שייך בה... גירה כלל דלא אשכחן... דגזרו כלי' שאינם ראוין... למדרש אטו ראוין... ון משמע לקמן מ"ב... נגע באוכלין ומשקין... בידו טמא וברגלו טמא... דברגלו לא אשכחן זכ... טומאה מאוכלין ומשקין... ורע מדרש דכולה

יבין

בשאר בטהרתו לחטאת: (ו) גזרו... דמלך מעלת החטאת גזרינן... אש כבר נטמא הכלי בטומאת... מחליף שפיר במדרש שהוא נמו... חטאת מטמא במשא והיסב (ג):... אדם הטמא לחטאת כשאר בטמא... אף שלא נשמר הכלי בטמא רק... מיוסו אש נגע בידו בכלי זה... סיס. נטמא לחטאת: (ט) לעיל... הנ"ל לפברתה. דעל הגוף של... לרבותא נקט הכי. מדרש"ל דוקא... ישב על מטפתו. ולהכי אף... מטפתה רק חד ספיקא שמה... ופי"ג מהש"ל דספק דגם גוף... לרבותא. וכדאמרינן. והן אמה... מ"כ כתב כה"ם והר"ב דגוף... אי נטמא משמע. דכל אדם... וז' של קודש או תרימה שנגעו... זו סותרת להדיא למשנה ערוכה... בריותא מקמי מחני' א"כ י"ל... וא"כ כלו כליותי חוקין איך נקטו... הקדושים נפרש להדיא שלא... ולכאורה ה' גראה דכל הגעמא...

תפארת ישראל

בכדי להכריע. דנימא דלכולי... מכלי דכל עיקר טעמא דלא... רק מדאין רוב הכבוד יכולין... דלוקמה למחני' דקאמר דלדס... העמוד לתרומה. הרי בעבור... הכבוד יכולין לעמוד בו. אע"כ... דשכיחי. שייך האי טעמא. אבל... ולגבי חטאת שאינה מנייה כל... מופרשין ומוזהרין ממנה. שפיר... גוף אוכלי תרומה או קודש כמדרש... דמדנקט שם כתיבה ככל חד... כ"ל. מדריוק זה פשוט. ואם... אלא... ישב על מטפתו. ולהכי אף... מטפתה רק חד ספיקא שמה... ופי"ג מהש"ל דספק דגם גוף... לרבותא. וכדאמרינן. והן אמה... מ"כ כתב כה"ם והר"ב דגוף... אי נטמא משמע. דכל אדם... וז' של קודש או תרימה שנגעו... זו סותרת להדיא למשנה ערוכה... בריותא מקמי מחני' א"כ י"ל... וא"כ כלו כליותי חוקין איך נקטו... הקדושים נפרש להדיא שלא... ולכאורה ה' גראה דכל הגעמא...

בועז

בכדי להכריע. דנימא דלכולי... מכלי דכל עיקר טעמא דלא... רק מדאין רוב הכבוד יכולין... דלוקמה למחני' דקאמר דלדס... העמוד לתרומה. הרי בעבור... הכבוד יכולין לעמוד בו. אע"כ... דשכיחי. שייך האי טעמא. אבל... ולגבי חטאת שאינה מנייה כל... מופרשין ומוזהרין ממנה. שפיר... גוף אוכלי תרומה או קודש כמדרש... דמדנקט שם כתיבה ככל חד... כ"ל. מדריוק זה פשוט. ואם... אלא... ישב על מטפתו. ולהכי אף... מטפתה רק חד ספיקא שמה... ופי"ג מהש"ל דספק דגם גוף... לרבותא. וכדאמרינן. והן אמה... מ"כ כתב כה"ם והר"ב דגוף... אי נטמא משמע. דכל אדם... וז' של קודש או תרימה שנגעו... זו סותרת להדיא למשנה ערוכה... בריותא מקמי מחני' א"כ י"ל... וא"כ כלו כליותי חוקין איך נקטו... הקדושים נפרש להדיא שלא... ולכאורה ה' גראה דכל הגעמא...

מתני' לא חיירי אלא כטמא... שאפילו הזב עמום הישא... מ"ג ומ"ד. ומיהו לקמן פ"ח... ופי"ג מדרש. ומ"ו מ"ט... ביאת מים מדרש. וקמ"ה... כמאן הזב כדפי' לעיל... מדרש כדאמרי' לעיל... דאין טומאת משא גזרה... כיון דלא שייך בהו טומאת... טמא דדוקא להיסט פלגי... וכי היכי דטמא מדרש... אחרת אלא באוכלין ומשקין... עמא אטו טמא אדם לעולם...

פרה כל הראוי פרקי

החכמים סבורין... פ"ג ס"ג

וברגלו טהור... ע' צפי' הר"ב

קדר... פ"ג הר"ב כלי חרס וא"כ

תוספות הרשים

ג במשנה של חטאת... חכמים סבורין

כשנגע בידו באוכלין ומשקין טמא... ר' יהושע מטמא

וברגלו טהור... רבי יהושע מטמא

נתנו על גביו... שנתן הקלל ע"ג הערן

מלאכת שלמה

וברגלו טהור... דלא נזר אלא דרך נגיעה

אליהו רבה

משמח אדם... רבי יהושע מטמא

יבין

דכרי בחטאת כל שנטמא ידו נטמא גופו... רב זידו א'

תפארת ישראל

בוועז

א' מטמאו רק כנגע בהן... רב זידו א' ח"פ"ג מ"ז

משנה אחרונה

נמי אין מטמאין אלא... רבי יהושע מטמא

וה"ג אמרי' כפ' טהור... רב זידו א' ח"פ"ג מ"ז

ג קלל... פ"ג הרב כלי חרס... ר' יהושע מטמא

פרה כל הראוי פרקי

תוספות יום טוב קלד

ציונים

ל' לנין מ"י ס"ד
אלוהו רבה

ו' לנין של חטאת שנגע
כ"ו של חטאת טמא
לנין של חטאת טמא
לחטאת ומטמאין לנין של
חטאת כענין חטאת
לנין של חטאת ומטמאין
את מי המטמא שאין מוסיף
ראשון ושני בחטאת וכל
הטמא לחטאת מי חטאת
מטמאין אותו ומזוהו מי
חטאת ומטמאין את הלנין
ונשאו ראשון קדין טמא
כמי חטאת והוי ראשון לכל
דבר אפילו לתרומה:
ושל קדש ושל תרומה
שהורין. סוף ולא נטו
אלא בראשון שהלנין של
חטאת ראשון הוא וכן
כלי מקדש טומאה אלא

לא גזרינן. ומ"מ הרמב"ם בפירושו
כתב גם כן כדברי הר"ב:
ובידו כלי ריקן. כתב - הר"ב
לדל בעיני והניח במקום
טהור אלא באפר כו'. כמו שביאר
הפסוק. או למים מקודשים (לסבת)
האפר אשר בה. הרמב"ם:
ו שנגע בשל קדש ושל תרומה.
ותרומה טמאים הם
אלל

הוא(י) הטהור לחטאת. על גבי תנור.
ובידו כלי ריקן הטהור לחטאת.
ובמים שאין מקודשין(י): ו לנין של
חטאת (י) שנגע בשל קדש(י) ושל
תרומה. של חטאת טמא (י). ושל
קדש ושל תרומה. מהורין (י). שניהן
בשתי

כזמנים: ובידו כלי ריקם. ללא
בעל והניח במקום טהור אלא
באפר הפרה ובמים המקודשין על
ידי האפר: ו של חטאת טמא.
קדש ותרומה טמאים הן אלל
חטאת: שניהם בשתי ידיו. שנושא
של חטאת בידו אחת. ושל קודש או של
כלומר או בשל תרומה. הר"ם:
שך חטאת טמא. פי' הר"ב דקדש

שמה יניחנו דרך העברתו אל ההזהה שיאזה מידו מטהר ר' עקיבא.
הר"ם והרמב"ם ז"ל:
ו שנגע בשל קודש ובשל תרומה. כל"ל ורובה לומר או בשל תרומה:
כל

מלאכת שלמה
שמה יניחנו דרך העברתו אל ההזהה שיאזה מידו מטהר ר' עקיבא.
הר"ם והרמב"ם ז"ל:
ו שנגע בשל קודש ובשל תרומה. כל"ל ורובה לומר או בשל תרומה:
כל

שמטמא למעלה כלמטה אלא כוונת מן המה ושאר כל המהילין לחתווי
אכן הנוגעת אלמא להזהה לא מטמאה באוויר של גדה ומסיק כמי
חטאת דכ"ע ל"ם ללאו כמונה דמי אלא כלנין הוא דגור ר' עקיבא

יבין תפארת ישראל בווע משנה אחרונה

משנה אחרונה
ובידו כלי ריקם. ה"ה
לכלי לבר מותר להניחו
במקום טמא ולרבותא
מני שואו ביד הטהור
שחס נגע האדם בידו
כמבור שטמא וזוהו
ומטמא הכלי לא חיישינן
שמה יגע:
ו לנין של חטאת שנגע
כל יין של
תרומה. הלנין הוא
כלי שטף כמ"ש הר"ב
מ"ב וכל הכלים חוץ
מכלי חרס דאין להניח
אב הטומאה כמות
והלכך הלנין של תרומה
אפילו הוא טהור נחשב
לחטאת כאלו הוא אב
הטומאה לטמא אדם
וכליס כנגע דהייסם
דוקא אמרו חכמים
כר"ם הטמא מדף
והטהור אינו מדף אלא
כנגע לכ"ע אפילו
הטהור מטמא אדם
וכליס. והיינו דדיוק
הבא למיתני שנגע
כלנין. אכל נגע בכלי
חרס של תרומה נהו
לדענין חטאת הטהור
הוי כטמא. הכא אפילו
שמה לא מטמא כלי
דאין כלי מקבל טומאה
אלא מחב אהין כ"ח
ונשאו אב. והרמב"ם
בשבוירי העתיק כלי של
חטאת שנגע בכלי של
תרומה. ולא ידעתי
למה שינה לנין המטמא
וה"ל לבאר דככלי שטף
מיירי ולא בכלי חרס
כדפי':
של חטאת. הך כבא
דרישא מיתוקמא

שהוזהה דמי והוא דלא כמסקנת הש"ס [ובמים לג"ח] דמסיק כמ"ס
כניס: וי"ל לרמב"ם לא הדר ב'י' הש"ס כמסקנת לגמרי רק כמה
דמ"ד דגם בזוהר נמי אמרי' קלוטה כמונה וק"ר ע"כ נזירה שמה
יניח ר"ל כיון שהלנין בידו חיישי' שמה כשעה שמוסיפו ממעל להתנור.
ישאו קת באויר ממעל להתנור. וככה"ג אמרי' קלוטה כמונה דמי.
אכל בשוק הוזה ממעל להתנור שכבר יאזה עטת הוזה מידו. והטפה
היא שמה ממעל להתנור. ככה"ג א"ל לחוש שמה תהיה הטפה ממעל
להתנור. ככה"ג גם ר"ע מודה דלא אמרי' קלוטה כמונה דמי. כך כ"ל
דעת הרמב"ם והר"ב אלא שמר"ם יאזה שמה ומהר"ם הכא לא משמע כן. שהרי
הזכירו מהשם הכנסה לתוך התנור: ואח"ל דק' לרמב"ם דהרי [בשבת
זו"ח] אמרי' דר"ע גם בזריקה כמונה דמי: י"ל הרי לר"ם ור"ם ק'
טפי וטפי דהרי לדידהו גם כמושיט ס"ל לר"ע ללאו כמונה דמי. והרי
כסוגיא דשבת שם כין כמושיט וכן בזוהר ס"ל לר"ע כמונה: ותו מה
משי הש"ס הכא בזוהר הוזהה ממעל להתנור. כיון שיאזה מידו א"ל
לחוש שמה אפילו לזויר התנור וק' נהי דהך חששא ליבא. עכ"פ הרי
לר"ע כל קלוטה כמונה דמי גם כזוהר אלא ע"כ דלא מדמינן טומאה
לשבת לענין קלוטה. דבשבת כן ברשויות תליא אמרי' דנקלט ברשות
זה הו"ל כהוזה שם: תדע דוכי ס"ד לר"ע הוזהר ד' אמות כר"ה
לפטור. דהרי קלוטה כהוזה דמי. והו"ל בעוקר ומניח עוקר ומניח
כל הד' אמות וככה"ג הרי כוודאי פטור אע"כ רק כב' רשויות. כשכא
לרשות אחר באוירו הו"ל כמונה שם אכל כרשות א' לא. וה"ל לענין

ישראל
שהוזהה דמי והוא דלא כמסקנת הש"ס [ובמים לג"ח] דמסיק כמ"ס
כניס: וי"ל לרמב"ם לא הדר ב'י' הש"ס כמסקנת לגמרי רק כמה
דמ"ד דגם בזוהר נמי אמרי' קלוטה כמונה וק"ר ע"כ נזירה שמה
יניח ר"ל כיון שהלנין בידו חיישי' שמה כשעה שמוסיפו ממעל להתנור.
ישאו קת באויר ממעל להתנור. וככה"ג אמרי' קלוטה כמונה דמי.
אכל בשוק הוזה ממעל להתנור שכבר יאזה עטת הוזה מידו. והטפה
היא שמה ממעל להתנור. ככה"ג א"ל לחוש שמה תהיה הטפה ממעל
להתנור. ככה"ג גם ר"ע מודה דלא אמרי' קלוטה כמונה דמי. כך כ"ל
דעת הרמב"ם והר"ב אלא שמר"ם יאזה שמה ומהר"ם הכא לא משמע כן. שהרי
הזכירו מהשם הכנסה לתוך התנור: ואח"ל דק' לרמב"ם דהרי [בשבת
זו"ח] אמרי' דר"ע גם בזריקה כמונה דמי: י"ל הרי לר"ם ור"ם ק'
טפי וטפי דהרי לדידהו גם כמושיט ס"ל לר"ע ללאו כמונה דמי. והרי
כסוגיא דשבת שם כין כמושיט וכן בזוהר ס"ל לר"ע כמונה: ותו מה
משי הש"ס הכא בזוהר הוזהה ממעל להתנור. כיון שיאזה מידו א"ל
לחוש שמה אפילו לזויר התנור וק' נהי דהך חששא ליבא. עכ"פ הרי
לר"ע כל קלוטה כמונה דמי גם כזוהר אלא ע"כ דלא מדמינן טומאה
לשבת לענין קלוטה. דבשבת כן ברשויות תליא אמרי' דנקלט ברשות
זה הו"ל כהוזה שם: תדע דוכי ס"ד לר"ע הוזהר ד' אמות כר"ה
לפטור. דהרי קלוטה כהוזה דמי. והו"ל בעוקר ומניח עוקר ומניח
כל הד' אמות וככה"ג הרי כוודאי פטור אע"כ רק כב' רשויות. כשכא
לרשות אחר באוירו הו"ל כמונה שם אכל כרשות א' לא. וה"ל לענין

יבין
אפ"ס טהור. דאפילו כנגע בתנור לא חשיבין ל'י. מיהו לר"ע
אפילו העביר סקלל של חרס ע"ג התנור. אע"ג דקלל חרס
אמקט"ו מנבו. עכ"פ כיון דכמונה חשיבין ל'י. הרי מקומו טמא
[וכמה"ג]: (ז) ר"ל מותר לעמוד: (ח) דזוקא באפר חטאת
או באפר שבתוך מים המקודשין קרינן ב'י והניחו במקום טהור:
(י) שיש בו מים המקודשין באפר: (י) בכלי הטהור רק
לקודש או לתרומה. והן בחובו: (יא) אפילו לחלוץ כטמא לנין
החטאת. דהרי מדטמא זה הלנין לענין חטאת. מדנגע כלנין
תרומה. חזר לנין החטאת ומטמא הוי חטאת שבתוכו. מדחין
מונין ראשון ושני בחטאת. ונדקטמא הוי חטאת הו"ל אב
הטומאה דרבנן. וחזרו ומטמאין את הלנין שהן בחובו.
וכתובם הלנין ראשון שטמא חלוץ. דאע"ג דמדחוריותא כשפסלו
הוי חטאת. וכ"ס כשנקטמא. פרח דין מי חטאת מינייהו.
אפ"ס מדרבנן עדיין דין כמי חטאת כשרים. שהן אב הטומאה
[כפי"א דלי"ס]. ופסור עושין להלנין שהן ראשון (י"א):
(יב) דאע"ג שנגע בהלנין של חטאת שטמא. עכ"פ הלנין ההוא
אינו רק ראשון לטומאה. וכלי אינו מקבל טומאה רק מאב
הטומאה

(יא) כך כוונת רב"א זנוק"ל. וא"ת הרי אמרינן לעיל [מ"ב] דכלי
אין יטמא הכא הלנין של חטאת כנגע כלנין של קדש. והרי אין לנין של חטאת לא יד ולא רגל. וי"ל דג' מדריגות יש. (א) אדם
טהור לחטאת שנגע בכלי או מחבל טהור. רק שלא נטהר לחטאת. רק כנגעו בידו. מטמא אפ"ס לחטאת. (ב) כלי הטהור לחטאת שנגע בכלי
או מחבל טהור רק שאלו לחטאת. הנהיל שאין להכלי לא יד ולא רגל באחז נשאר בערתו. (ג) אכל כלי שיש בחובו מי חטאת. אס נגע
בני

תוספות יום טוב פרה כל הראוי פרק י ר' עובדיה מברסבורג

בשני גירות שניהן שיהיו גדול' קמה יתב שניהן :

תוספות חדשים

ב'הר"ב ד"ה ושל תרומה כ"י דעת הר"י הוא כדעת הר"ם והר"ח אלף דוקא כיון דלוי אית טמא כלל לתעלה. אבל יראה דדוקא לענין חטאת יש חילוק זה אבל לראי דברים מלי טמא משום נטא כמבואר בגמ"ס ופ"ה דוחי. ועין פ"ה כ"י ג' ד"ה ד"ה ושל :

אלל חטאת. עיין במשנה ג' פרק דלקמן : שניהן טמאים. לשון הר"ב של חטאת משום דנגע בו ומטמא מי חטאת. ולא ידעתי למה נקט מי חטאת. מטמא הלגין של חטאת הל"ל. וכ"כ הרמב"ם וכשכב טמא לחטאת מפני החזיקו לגין של קדש בידו. עמ"א לגין של חטאת אשר בידו האחרת. ע"כ. ומ"ס הר"ב ושל תרומה טמא משום נטא מי חטאת. שכיון שהוא טמא

בשתי ידיו. שניהן טמאים (ג). שניהם בשני ניירות. שניהם מהוריים (ד). של חטאת בנייר ושל תרומה בידו (ה). שניהן

מלאכת שלמה

של חטאת בנייר ושל תרומה בידו שניהם טמאים מ"מ של חטאת בנייר

פלי זה בכלי או אובל שאינו עהור לחטאת. אז נטמא הכלי ההוא. הוחיל וחמירא. להכי דינו כאלם שנגע בה בידיו [עין פ"ט מ"ה וד"ק]. אולם ק"ל מעיל [פ"ח מ"ט] דמשע רק כשפסלו לא נתכשל שם חטאת מינייהו. ודין בכל מי חטאת. שהעור לחטאת לא נטמא מהן בין כנגען בידו או בגופו לורך הוזה. אף דהך לא חזי הוזה. אבל כשנעמאן תו אין דין כמי חטאת כשרים. ולהכי מטמאין להעור לחטאת לכה"פ כנגע בהן בידו. דכשאר משקין עמאין דמו דמטמאין לאדם העור רק כנגע בהן בידיו. ומטמאים המי חטאת הללו שנפסלו. גם לכלים. ככל משקין טמאים שמתאזים כלים מניירות משקין של זב וזה [כשבת יד"ב]. וא"כ כיון שכל משקין עמאין חטאין חטאין להו. שגששין ראשון לעוואה. אין עושין להלגין שהן בתוכו רק שני לעוואה. ואין הלגין חוזר ומטמא רק תרומה. מדשני עושה שלישי בתרומה. ואיך כתב רבינו הכה שהלגין יטמא גם חולין. י"ל דש"ס מסיפא דמשנתו דקחני שניהן כ"י ידיו. שניהן טמאים. הרי מוכח דדין מי חטאת טהורים יש להן. דלוי כשאר משקין טמאים. איך הוטא חותן יטמא התרומה. אע"כ דודאי אע"ג דנטמא גזרו עליהן שידונו כמי חטאת טהורים. שהכלי שנגע בהן שלא לורך הוזה יטמא חולין. ואפ"ה הם אמרו והם אמרו. שלא יטמאו לאדם שנגע בהן בגופו. דוגמה שר משקין טמאים. והעטס משום הכירא כדי שידעו שכל עומאין מד"ם ולא ישרפו על עומאין תרומה וקדשים [ככלים פ"ה מ"ג והר"ב ס"ז].

מ"ה (יב) מירו דוקא כהו המי חטאת כהו גין. שהוא כלי שטף שמקט"ו מנבו. להכי נטמא מהלגין של תרומה. אבל כהו בקלל. שהוא כ"ה. או גם מי החטאת טהורים. דהרי אפילו הקלל נוגע בשרץ היו טהורים [כמשנה ג']. ורק אותה הכלי שהתרומה והקודש בתוכה. בה אין חילוק בין שהוא כלי שטף או כ"ה. דבין כך או כך שהורה. מדלייה מקט"ו מהכלי של מי חטאת. שאין הכלי ההוא אהט"ו. ולכאורה היה נראה דמ"ט רק בשל חטאת נקט התנא מלת לגין. אבל בהקודש ותרומה נקט פתח מלת "בשל" ר"ל יהי' איהו כלי שירצה. רק דלמי האמת א"ל אמר כן. דלוי ינמא דהנחא עיירי גם בשבת תרומה כ"ה. היכי קאמר כסיפא בשניהן כ"י ידיו סתמא. דמשמע דמיירי בהך שניהן דרישא. ואי בשבת תרומה כ"ה. הרי לא נטמא דלין כ"ה היינו רק לעמון. אבל לענין חטאת. אף שהכלים שחזרו ונגעו בהן היו הם לחטאת. דהרי אין מוטין ראשון ושני בחטאת [בלקמן פ"ב מ"ח] : של לורך הוזה [ועי' בהר"ב כד"ה של חטאת בנייר]. וא"כ ל"ל שחתפת

אחרונה

חטאת בידו שניהם טהורים שלא נטמא בשל תרומה שהייר מפסוק. וכן שניהם בשני ניירות כל שאינו נוגע בשל תרומה אין מי חטאת מטמאין אותו שטרי הוא ראוי להוזה וכן שיעטו כהכרו דכל שנוטא מי חטאת לורך הוזה אין מטמאין אותו ושל לורך מטמאין אותו וה"ל אם לא נטמא בשל תרומה הרי נטמא לורך. ולא כמ"ס הר"ב כאן דאפילו של תרומה בנייר מטמאין מי חטאת לנושאן אלא שאין קוורין ומיטמאין בטומאה שלא מחמת עמאן ע"כ להרמב"ם אינו כן דכל הראוי להוזה ולורך הוזה אין מטמאין לעולם. אלא שהר"ם לא ס"ל חילוק זה וכמ"ס פ"ט מ"ה. ומ"ס הר"ב לפי שיטתו שניהם בשני ניירות שהאדם עמא תרומה טהורה דהא מפסוק נייר פ"ב. דלוי לאו הפסק נייר מטמא הללויות של תרומה כי היכי דמטמא אובלין ומסקין להיות תחלה כדתן פ"ה דזכים מ"ה הגושא מי חטאת מטמא שנים ופוסל אחד וה"ה דמטמא כלי שטף כדאיתא התם ריש פרק א' של חטאת בנייר ושל תרומה בידו שניהם טמאין. פי' הר"ב שהייר בחטאת אינו הוץ שאין מוטין ראשון ושני בחטאת ע"כ. ודבר מנוח

הטומאה (יב) : מ"ג) ה"ל ב' הלגיון טמאים גמורים לכל דבר. דהרי האדם שנגע בהלגין שבו התרומה. נטמא ממנה לחטאת. ומדלורך טבילה עכ"פ מד"ם. מטמא למי חטאת ששאר אע"ג שלא נגע בהן [כפיר"ה מ"ו]. וחזור המי חטאת הטמאים ומטמאין להאדם שנטא אותו. והרי הנוטא מי חטאת שלא לורך הוזה. מטמא כלים שנגעו בשעת משאו [בפ"ק דל"ה] והרי מי חטאת אלו שנטמאו. נוטא אותן שלא לורך הוזה. ונטמא. וחזור ומטמא בזהוטה שעה להלגין של תרומה להיות ראשון. דהרי האדם שנגעו בזהוטה שעה. הוא אב הטומאה. כל זמן שלא פירש מהמו חטאת [בפ"ק דז"ס]. אמנם הכה אפילו היה איפוכא מדלעיל. שהיה המי חטאת כ"ה שאמקט"ו מנבו. והתרומה היתה בכלי שטף. כמי שניהן טמאין. דהרי מדקמא האדם לחטאת מהלגין של תרומה. לורך טבילה לחטאת מד"ם. ומטמא המי חטאת ששאר. רק דהתנא לא מיירי בזה"י. רק נקט תרומהו בלגיון. וכמ"ס ל"ב. אבל התרומה והקודש. ע"כ רק כהו בלגין שהוא כלי שטף. כך דיון. אבל כהו בקלל שהוא כ"ה. אף שנטמא האדם הטמא מי חטאת. מדקמאן שלא לורך הוזה. עכ"פ אינו מטמא כלי תרומה והקודש רק כנגעו. ולא כשנאן. והרי מלד נגע חן כלי חרם מקבל עומאה מנבו (יג) : מ"ד) אפילו היו שניהן כלי שטף דמקט"ו מנבו. עכ"פ מדקמאן מפסוק לא נגע בהלגין תרומה. דאף בכלי נייר מקט"ו [ככלים פ"ו מ"ו]. עכ"פ מעט נייר לחקט"ו [ועמ"ס כ"ה ד"ל כ"ה פ"ב מ"ה ופי' מ"ד] וא"כ מדמפסוק היייר בין לגין תרומה ליד האוזה. לא נטמא האדם הטהור שנטאו להתרומה. וגם אפילו היה נוטא המי חטאת שלא לורך הוזה. ונטמא האדם הטמא עי"ו. עכ"פ לא טמא להלגין תרומה. דהרי היייר מפסוק. וגם לנגין חטאת חמ"ט. מדכל עומאמו מהחטאת : מ"ה) חלא מינייהו נקט. וה"ה בה"י לגין של מקט"ו מנבו : מ"ה) דהא דקאמר הכה דל תרומה וקודש טהור טהורים לחטאת. אפ"ה השתא שנגעו בהלגין טמא לחטאת נטמאו גם (יג) אבל ק' הרי מדקחני סתמא שמשע לכה"פ גם כשנאן

משנה

בין בלגין ריקן שטערו לחטאת ובין שיש בו מי חטאת ושאר כולהו בני איירי במ"ה) מי חטאת דוקא: של חטאת טמא ושל קדש ותרומה טהורין. דוקא לנגין שנגע בלגין אבל לנגין שבתוכו מי חטא' שנגע בכבר של תרומ' הוי איפ"כ של חטאת עהור והכבר טמא. של חטאת עהור דכבר שאינו אב אינו מטמא כלים כדפ"י לעיל דכלי חרם ואפילו לחטאת לא מטמא. והכבר טמא שהלגין שמי חטאת בתוכו הוי נוגע בזה שמי חטאת הן אב וכל נוגע בזה כשבר מנעו מטמא אובלין ומסקין כמ"ס הר"ם רפ"ה דזכים והכי תר במתני' פכ"ה דכלים מ"ו : שניהן בשתי ידיו. אורחא דמילתא נקט שדרך לישא בידיו וה"ה אם נשאן על כהפו ועל רגליו דכל כלי הראוי לנטמא כמת נטמא להטאת ולא כמ"ס הר"ב משום שנטמאו ידיו ונטמא גופו ומשך אחר הוי אב הטומאה לחטאת ולא נגע בו הטהור לחטאת בין בידיו ובין בגופו נטמא להטאת ולא כמ"ס הר"ב משום שנטמאו ידיו ונטמא גופו ומשך אחר הרמב"ם כפירושו. אבל כהכרו חזר בו ולא הוכיר שנטמאו ידיו וגם הר"ם והר"ח לא כתבו זה: שניהן עמאין. פי' הר"ב של תרומה עמא משום נטא מי חטאת ע"כ. וכירא הרמב"ם כפירושו דהואיל ונטמא בשל תרומה ואין ראוי להיות חורין מי חטאת ומטמאין אותו והיינו נמי של תרומה בנייר ושל

אליהו רבה

מאכ הטומאה : שניהן בשתי ידיו שניהן טמאין שטמא האדם מלגין של תרומה שנגע בהן ונטמא כנגעו בהן וטמא לתרומה עמא לחטאת ויין שטמא האדם מנעו לגין של תרומה חטאת אח הלגין של חטאת ובין מטמאין את האדם שאין מוטין ראשון ושני לחטאת : הוחיל והוא טמא לחטאת חזרו מי חטאת וטמאום הכוס טמא מי חטאת של הטמא לחטאת מי חטאת עמאין אותו והגושא מי חטאת מטמא בגדים וכלים כנגע בשעה שנטמא דתתן ר"פ כלים ומטמא הלגין של תרומה כנגע בשעה שנטא את מי החטאת והלגין של תרומה נגעו ראשונים שהוא כשעט שנטא את מי חטאת הוי אב הטומאה כל זמן שלא פירש כדתן פ"ב דזכים כל המטמא בגדים בשעת נגעו כל זמן שלא פירש הוי אב הטומאה וחזרו הלגין של תרומה שנטעו ראשון ונטמאין את התרומה : שניהם בשתי ניירות שניהן טהורין. סוף וייר משקין בין לגין של תרומה לידו ולא נגע בהלגין ולא נטמא האדם עמאין הוא טהור לחטאת כהו שהיה הטהור לחטאת אין מי חטאת מטמאין אותו לא כנגע ולא בזהא כדאיתן בשלהי פרק דלעיל היכן שניהם טהורין : של חטאת בנייר בו שניהן טמאין. של חטאת בנייר בו שניהן טמאין. של חטאת עמא אף ע"כ נטמא לא מקבל עומאה

מכמים משהרין ימי

תוספות הרשים

1 במשנה ושל תרומה שחורים. לפי שאם אפי' שהיה עמל לחטא' ועמל את הלגין. לא ימלא לפי שהוא לא נחא מי חטאת אלא נגע בלגין נגד. (הרמב"ם):

אליהו רבת

ראשון לכל דבר: ושל תרומה שחורה. דמי חטאת לא עמלוהו לאלהים דלא בלגין הוא דנגע ולא כמים פלגין והלגין דלשון' סו ואין אדם מקבל טומא' אלא מאכ הטואלה וטעור הוא לקדש ותרומה: הסימן. את ענין ר"י מטמא לנל חטאת לטעמיה. דמטמא אף בסיט כדלמדין אבל של תרומה טעור דלוי מטמא בסיט אפי' של פרש כדלמדין: חכמים משהרין. שאין הלגין של תרומה מטמאין אותו כהיטט סוף ולין לויין לעמל כהיטט כלל:

*[הסימן]. אשמיס נשמי ייירות קאי. מהר"ם]:
וחכמים מטמאים אלו"כ היה ראוי למדרס. הרמב"ם פי"ד מה"פ [ה' ו']. *ועיין ברש"י לעטמיה דלחמך טעור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טעור לתרומה. טמא. ולית הלכתא כותיה:

מלאכת שלמה

ושל קדש יידו: הסימן ר' יהושע מטמא. דחשיב משא כמנע לעינו מי חטאת כבוליה פרקין דהיינו נמי עממא דהסיט אולכין ומסקין דעמחין לר' יהושע לעיל בפרקין:

תפארת ישראל

בועז

דמט"ה מטמא למי חטאת. מדנשא אותן והוא טמא. וכמ"ס הרב בעלמא אח"כ ע"כ דמ"ל להר"ב דהכא מיירי נס שנגע כהן דרך הנייר בזה או בזה. אף שלא נשא אותן. ולכך הוצרך לומר דאפי' נטמא כלי החטאת מלפני מוטין ראשון ושני בחטאת: ותמוה מאד. דא"כ ע"כ מיירי בכלי נייר שמקבל טומאה. דל"כ מה ראשון ושני שייך כין. הרי לא נגע כלל. שהנייר מטמא. אלא לפי ש"מ שאין הכלי נייר מטמא. וא"כ ק' אלא בתרומה בנייר אפי' חטאת טעור. הרי כלי נייר מקט"ו ואין פוטין ראשון ושני בחטאת: ואי"ל דכיון דכלי חטאת"ו רק מטמאין. א"כ לא נטמא כלי הנייר מכלי חטאת ליתא דמ"כ נס במטמא כלי הנייר בין החטאת ליד האדם. נמי ימא הכי. דאין כלי הנייר מקט"ו וכלי חטאת. מדאין כלי החטאת אפי' וואין להלך בין ביאת הטומאה מהתרומה להחטאת דקילא עפי מהחזרת הטומאה מהחטאת לתרומה. משום דעומלת חטאת סחורת חמירא עפי. ומט"ה אמר' גבה דכטומאה חמורה כוז כלי מקבל טומאה אפילו מולד הטומאה: ליתא דלחרבה הרמב"ם בשנה פרקין [כלל ג'] ב' לויסך דדוקא בביאת טומאה לחטאת יס ב' חומרות דאין מוטין בה א' וב'. וככלי נקט"ו נס מולד: ובל"ז א"ל לומר דהך כבא בנגען כלי משא מיירי. דמדקתני סיפא. היו נחוטין בפרך. ש"מ דרישא בנשחן מיירי וז"ע:

יבין
בנגיעתו בלגין המי חטאת דאין מוטין ראשון ושני בחטאת. וחזרוין המי חטאת הטמאים ומטמאים הלגין שלהן להיות ראשון גמור לכל מילי. וכמ"ס. מיהו אפילו בנגע האדם בלגין התרומה. ולאחר שפירש ממנו נגע בלגין החטאת. נמי נטמא לגין החטאת. ואפי"ס נקט הטמא שנגע ב' הכלים בחד. לרבותא דסיפא. דאש"ס של תרומה טעור. והכא מיירי שהמי חטאת הי' בלגין כלי שטף שמקט"ו מגבו. דאילו היה כלי חרס. אפי"ג שנטמא האדם לחטאת מדנגע בכלי התרומה. אפי"ס לא גרע נגיעת כלי החטאת בו. עפי מאילו נגע כלי החטאת בשרך. דג"כ טעור (וכמ"ס): ג' אפילו היה התרומה והקודש ג"כ בלגין שמקט"ו מגבו. עכ"ס הרי לא נשא מי חטאת טמאים. דנימא שנטמא התרומה שנגע בחרס טמא. אלא נגע בלגין הטמא. שמי חטאת שבתוכו טמאוו. והרי הלגין הטמא ראשון. ואדם אינו מקבל טומאה רק מאכ הטומאה. ואף דמטמא לחטאת מדנגע בכלי תרומה. אפי"ס כלאר טעור לתרומה ולקודש כמו שהי' [כך פירשתי המשא חמורה את על דרך גמאון כ"כ זאק"ל. עס תוספת ממת עפי כדעת. מה שחן אודים לעכו נכר בעמל עמידא דמדקת כדלמדין]: גא) כגון שהיו ב' הכלים עומדין על הדף. והקים אדם הטעור לחטאת על הדף. ועי"ז התנועעו ב' הכלים אלו. דלר' יהושע כיון שהסיט כלי הטעור לתרומה. נטמא חטאת טמא. נטמא לחטאת שהסיטו אח"כ. אבל כלי הטעור לתרומה. כשרק הסיטו:

הלבתא גבירתא כללא דפרק י

משנה ה' זרק או אפילו העביר ביד הכלים שבו האפר והמים. ומעל באייר שני"ג כלי טמא. או ע"ג שרץ. נשאר בשחרתו. ולא אמרין קלוס כהניח דמי. ואפילו היו כלי חטאת אלו דבר שמקבל טומאה מגבו. לא אמרין שיהי' לכל חפנים כנגוע בחטומאה שנקלש ממעל לה. אלא נשאר בשחרתו. אבל כלי שרק מוכן לחטאת. או מים המוכנים לקדשן. אפילו מונחים ממש על מקום טמא כל שלא נטמאו מהנגיעה נשארים במחרתן:

משנה ו' כלי שבתוכו אפר או מי חטאת. והכלי מקבל טומאה מגבו. ונגע בכלי קודש שחור. אפי"ג שנגע הוא מקבל טומאה מגבו. בנשוא הכלי חכית מכלי קודש. ושימא לחטאת שבתוכו. וחזרוים ומטמאים להכלי חטאת לשמא ג' חולין. אבל הכלי קודש שחור מונגע רק בכלי החטאת שהוא ראשון. ואם אדם חשור לחטאת נשא כאחת ב' כלים א' של קודש וא' של חטאת. ושניהן מוטין שמקבל טומאה מגבו. אפילו מטמא נייר במקום אחיות חטאת. נטמא האדם והכלים. דהאדם נטמא מהקודש. ומדצריך שביולח לחטאת. מטמא לחטאת אף שרק נשאו ולא נגעו. וחזרוים המי חטאת ושימאו להאדם. והאדם לכלי התרומה שנגעו קודם שפירש מהחטאת ושימאו. אבל בהפסיק נייר במקום אחיות הכלי ק"ד. אפי"ג שבכלי החטאת אין הפסק במקום אחיות. הכל שחור דהרי לא נגע בטומאה. וכיון דכלי הקודש שחור אינו מטמא להכלי חטאת שששאו. ואם חשור לחטאת נגע בבי' כלים הכלי ולא נשאן. כלי החטאת שמקבל טומאה מגבו. נטמא אפילו ניע בו אחר שפירש מהתרומה. וכלי חק"ד שחור אפילו נגע בו בשעת שנגע בחטאת. דבכל נגע אינו מטמא בגדי' וכלים בשעת נגעו. ובדמטט שניהן בבת אחת ולא נגען. הכל שחור. משום דכלי שחור אינו מטמא לשחור לחטאת שחשבו רק בשביל שחשמו ראוי למדרס. וכמוקם סיפא ז':

משנה א' ה' מדרגות יש במטמא האפר. או מי חטאת. או לאדם או כלי חשוריים לחטאת. א) כל כלי הראוי לקבל טומאת מדרס. אפי"ג שחור קודש ושחור. וכ"כ אדם חשור לקודש. עכ"פ הרי אפשר שיהי' זכ למטא מדרס. וכ"כ רוקו ומימי רגליו. כל הנחו מטמאין לחטאת במגע משה והיטט. ב) כל כלי הראוי לקבל רק טומאת מת. ואפילו כלי חרס שאי אפשר שיהיה אב הטומאה. כולן דוקא כשהן שמיים מטמאים לכל חשור לחטאת במגע משה והיטט. וכן חרין בכל אבות הטומאות בעצמן:

משנה ב' ג) כלי שנשטמא בטומאה דרבנן. מטמא לחשור לחטאת רק במגע. אולם כל הדך מגע שזכרנו חייבו בין שנגע כהן בידו או בגופו. ד) אבל חשור לחטאת שנגע באוכלין ומשקין אפילו שמיאין. או בכלי שאינו ראוי למדרס. רק ראוי לקבל טומאת מת. והוא פתור. או דוקא בנגע בהן חשור לחטאת בידו נטמא. ולא בנגע בהן בגופו:

משנה ג' ה) כלי חרס שאינו מקבל טומאה מגבו ויש בתוכו אפר חטאת או מים מקודשין. ונגע בא' מאבות הטומאה. וכ"כ בטומאת דרבנן. וכגון כתיבי קודש. שחור. ורק בבגן הכלי ע"ג. ואפילו ע"ג טומאת דרבנן נטמא:

משנה ד' חשור לחטאת שנגע בחשור חשור. אפי"ג שכל חשור מחובר הוא. ואפי"ה אם נגע בו בידו נטמא. וכ"כ אם מונח כלי החטאת ע"ג החשור מיקרי מקומו טמא. ולא לבר כמכוס ממש על גבין. אלא אפילו מונח על החשור שיטמי כלי עץ שמקט"ו. ובאחד מראשין תלוי כלי החטאת שיטט כאן ג' לשיבותא. שחשור שחור וכחוכר. והדבר המפסיק אינו מקבל טומאה. והכלי של חטאת אינו מונח ע"ג חשור. ואפי"ה נקרא לחטאת שקיטו טמא ונטמא:

הרמב"ם המביא כח פ"ה ס"ג
פ"ד ה"ג :
ב כל הספק יושבתי עמו
פ"ד ה"ג פ"ה ס"ג :

חלופי גרסאות

ב שחור להפאת גדיד
ונתפ"ג וסודר .

אליהו רבה

ב כל ספק הטהור
לתיובה ס הור
לחפאת גרסיק : נשפך
לחפאת . והוא ואין כן
קדושה חלף ענה לך

חידושי מהרי"ח

א נתיי"ם ד"ה ומ"ם
שיאין מקדישין
כחב הר"ב כו' .
ובהבחר שהרע"ב משיש
המכשיר ההקוף ובחנם
הוציא מבשמינו כו'
ע"כ . ולא על הרע"ב
הלוחו כי כן הוא
באי הר"ש ע"ש שכתב
המכשיר פ"ה המזקוף
אבל גראה שהר"ש
והר"ב לא רצו לפרש
משו מוכשר דא"כ הרי
פסיל להות טו ככו
שהוא בשטחה פ' לפי
הרע"ב והר"ש כמו
שפסיו שם הרב תר"ם
אי"א ע"כ שהאזוב לא
לקפו לאכול או אינו
בקבל כלל הכשר
ואי קשיא קשי' הרב
הר"ם דא"כ צמד פתיל
הוא אינו בקבל שומא
אצטר הר"ש והרע"ב
מפרישין ההפאת
הואיל והוא חזק
להות או היה פסול א
היה באהל כמו שארי
מעלות וירטורד שיש
בפירות . דאי אצטר ל
לפרש כששמינו פסויטר
דא"כ כנ"ל פאי טריני
חצוטר פתיל הוא
פסיל הוא להות פסוי
שהוא מוכשר ודוק :

משנה אחרונה

דעופות דרין לשמות
גיוס שהם גדלון עמו
צבית ומזין דשמו .
אבל מולד יואה לשמו
אלא בכתר בהבא
וה"ע כמי לוד חיי"ו
לבהמה . עיוד איירי
צללוות שפיה לר ואין
צבה יולה לשמות
נה : ואי"נה יולות
גל"פ . פ"ה הכר
דעפוי והיו במקום
טור כו' והכא ח"ט
דעפוי טור מקומו
אינו טור והא"ו
במחשם לעפול פ"ו
מ"ג . וג"ל דוקא גל"פ
היו ניול . אבל צבור
לוד שמתולין בכסיו
דב גפ"ה דאחלות

הר"ם והא דלא חנן הכא או עכבר לדברי ר"א .
כדקתי או נחש לדברי ר"ג . משום דר"א שמוצי' (פי'
מתלמדי שמו' הוא . וכ"כ הסו"ס דחולין (ס"ס ד"ה או נחש) :
ומ"ם שאין מקודשין . כחב הר"ב וכן אוזב המתוקן להות
בו ולרין שיהא מוכשר דאל"כ אינו
מקבל עומאה כלל . ובתוספתא רפ"י
הני צהדוי אוזב המוכשר ומסוכר
שהר"ב מפרש המוכשר המתוקן ובתוס'
הוליו ממשמשו . ועמ"ש בזה במ"ו ומ' :
הרפפות

פסל משני שהוא מק"א : החפאת . אפר חפאת או מים
המקודשים שהיו צהאל המת בחוך כלי שיש עליו למוד פהיל :
אינן בצולין . ונפסלו מדכתיב והניח במקום טהור והאי לא
מקום טהור הוא . אבל כלים העומדים להניח בכו מי חפאת
או אפר חפאת . וכן אוזב המתוקן
להות בו . ניטולין בצמוד פחיל :
ב כל הספק טהור לתרומה . כל
ספק שאס נולד אוזב ספק בתרומה .
התרומה טהורה . אס נולד כוונא בו
בחפאת

מלאכת שלמה

שירד על זה צנייה פסולה . לנא כר' אלוטור דלמר לעיל רפ"ע ימאה צממה והטל עולה : ב כל הספק הטהור לתרומה טהור לחפאת . כ"ג :
תלוזה

תפארת ישראל יבין פסולין המקודשין [כ"ג] . וכ"ס על שאיט מים חיים (ד) :

(ז) דכשאין לחוש לאלו . המים כשרים . מדהוה לי' ספק ספיקא
ספק שמה שרץ אחר ה' . או אדם הטהור לחפאת ה' (ה) :
(ח) כלי חרס שיש בו אפר או מי חפאת : (ט) כשמונה צהאל
המת מדכתיב והמיו במקום טהור (י) : (י) שלא יבין לתוקן
אפר פרה . וקף ששאלו לקדש . וה"ה אוזב ח"ט שמוכשר
לקבל עומאה במים ששאלו לשם חפאת [לקמן מ"ז] . ואי"ל
דמיירי שהוכשר במים אחרים . דח"כ גם אס לא היה יוחא לי'
שבא עליו מים היה עומא לחפאת . מדנגע במקשה שלא
נשמר לשם חפאת [כ"ג מ"ג] (ז) : (א) ר"ל כל עומאה ששטנד

תמר שום דבר שלא שגע מרבותיו [סוכה כ"ג] . ורבותיו ב"ט היו .
הדיו אליבא דר"א . היינו מדבני למנקט סמוך לזה או שירד לתוכו על והרי לר"א מהני צוה חיקון [כ"ג] :
(ד) והוא דנקט הכא צנייה לבעיל [רפ"ט] . ו"ל סהס נקט רבותא אליבא דרבנן . דח"ט שלח יודע בודדו שירד העל לחובה . רק מדעמדו צנייה מת
כשעמידו בנזקק מתת השמים . והכא נקט רבותא אליבא דרבנן . דח"ט שלח יודע בודדו שירד העל לחובה . רק מדעמדו צנייה מת
העמים . אפ"ה פקלו רבנן : (ה) ואי"ל הרי מדס"ל הכסיון שהורים [כ"ג מ"ג] א"כ בהיותו מנוחה ומלאו מנוסה . מני ספק ספיקא
הוא . ספק שמה כשביסה לא נגע העמא בכלי על חפאת . והת"ל נגע במא טהור לחפאת היה האדם המכסה . ו"ל דמיירי שהיה הכסוי
במר קבל עומאה . כגון מתכת עומאה . כגון חפאת צנייה [כ"ג מ"ג] . וה"ל כ"ל לרבותיו לומר שהמכסה עומא היה . ו"ל דמיירי שגם הכסוי היה שומר לחפאת . ומה שהיה
ועני בחפאת [כ"ג מ"ג] . ואי"ל אי"ל חפילו היה האדם המכסה טהור לחפאת . הרי נעמא הלוחות והאדם . מדנגע הלוחות עם מי חפאת
בכסוי שלא שומר לחפאת [כ"ג מ"ג] . וה"ל כ"ל לרבותיו לומר שהמכסה עומא היה . ו"ל דמיירי שגם הכסוי היה שומר לחפאת . ומה שהיה
מונה נדל הלוחות לא היה נעמא הלוחות . א"כ י"ל דמיירי חף כשהכסוי אינו מקבל עומאה . והא"כ לא הי"ל כהספק מיר צבית
חפאת [כ"ג מ"ג] . היירי שהכסוי נוגע במים עומא שגמולו היה דבר שאינו מקבל עומאה לא נעמא המים . עכ"ל כמי
אי אפשר נעמא במים מבני שוקומו . והרי כשהכסוי נעמא אס המים נעמאו [כ"ג מ"ג] . כ"ה"ו צנייה הלוחות מנוחה
וחזר ומלאו מנוחה כמו שגמולו . לא מישיין לאדם עומא או לחולה וחס המקוין חף שמתולין עם . והא"כ דכחוס מים מתולין מישיין
כפ"ה לאדם נחש [כ"ג מ"ג] . האס המירא כפנתא מחוסקא . וא"כ דגם בחוסקין מישיין כפ"ה לא הי"ל כהספק מיר צבית [כ"ג מ"ג]

דס"ב . הנה המהירק משום הקריבהו נא לפה"ה [כ"ג מ"ג] . כתיב לעיל פ"ה א' :
(ד) ואי"ת הרי צנייה [כ"ג מ"ג] נקניו דמת שמונה צבלי . ומחוסק אס נגע המת כשהמות מבייש' לן אי הי"ל כהספק
מגע עומאה לפה דטהור . וקאחתינן הנה . אח"ל צמר כלי חלוקין שהמת מונח בתוכו ולא הי"ל עומאה לפה [כ"ג מ"ג] רש"י והוס'
ס"ס [וט' והרי לפת"ש הרמ"ם ב"ב פ' הטהור סי' י"א] דכל אח"ל פשוטא דאבטי' היא . א"כ נפשיה האבטי' זו . ועומאה מונחת ולא
לפיה דמי . וא"כ דלכאורה כ' להכא"ה דהרי צנייונין דה"ל פ"ה א' קא חוסק ה"ס והלכתא אבטיין לקולא . והיונו ללא כח"ל חס .
ד"ל דכלל דכח"ל הי"ל אינו כן במקום שאינו מפורש בש"ס בחוסק מהח"ל . והרי דגם הרמ"ם ס"ל ככלל דכח"ל הי"ל . דגם
הוא פסק [ב"ה"ט פ"ה ה"ה] צבטי' דבעיל . דמונה ולא כ"פ דמי . וא"כ דנבנת דה"כ צבטי' דבעיל דמי . וצניויה אחריתי מפשיע פשיע לה [כחוס' פ"ה
צניויה . אין לחמוס על זה . דכבר מנינו הרבה דעות בהיותו ה"ס בחד זוכתא בחיקין . וצניויה אחריתי מפשיע פשיע לה [כחוס' פ"ה
דנ"א כ"ה או ללמא . וע"ל דקד"ל ד"ה חיקין] . וכן נחלמ' בהוריות [ד"ב] איבטי' ג' אי חב ודס כיון דקרבן כחד חטא חטיני .
והיות בחיקין . לעיל מניה דנ"א מפשיע פשיע לה ה"ס בנח"ל דחטא חטיני . כ"כ י"ל ח"ט דצניויה בשבת פקדא כן אבטי' בחיקין .
אפ"ה צניויה דמיכ מפשיע פשיע לה דמונה דמי . והג"ם שיש להקשות הרמ"ם דודי' אדודי' . דהכא צבטי' הי"ל פסק דמונה דמי . ואיזה
גופי' פסק [פ"ה בשבת ה"ד] דלענין מלאכה בשבת פטור . חלמא דלאו כמונה דמי . וחף לבתר מ"ס רכ"מ ס"ס . דכיון דקלקא האבטי'
בחיקין . להכי שפיר פסק רבינו דמשום דקפק חיונא חס . להכי פטור . עכ"ל הרי לפי דברינו הי"ל . נפשיה האבטי' דמונה דמי . וח"ל נמי
לחיוני' חפאת בשבת . י"ל דכיון כ"ל דחוסק מעומאה לא נכתיב [ביבמות ק"ב] . ולפיכך חף דלענין עומאה פשעין דמונה דמי .
אפ"ה י"ל דלענין חיונא דשנת ספוקי מספקא לן . ועכ"ל כ' כיון דהכא בחוסק למיד פחיל צהאל המת נמי לענין עומאה איירינן . א"כ
כמו דהתם אחרין דבתר הכ"ל חלוקין . והא נה היותא צבטי' . ה"ל הי"ל דבתר כלי חלוקין והמי חפאת טהורים . ממנימין חוך הכ"ל
שהוא טהור והי"ל שפיר מקומן פטור . י"ל דוקא התם לענין חף דענין שהיה חסן בעמנו חף ולא יהיה חסן הטהור על הח"ן . וכיון דהוא
עמנו מניה נח חוך הכ"ל . אין דנין אותו כ"פ . אבל הכא דלא חלוקין שיהיו המי חפאת בעמנו חפאת במקום טהור . דהרי גם בחפסוק כ"ה
שהס בתוכו בין היותם להעומאה נמי מתחילין . וככלי של מי חפאת בעמנו על הש"ן [פ"ה מ"ג] . א"כ הי"ל צניויה הכ"ל צהאל המת
עכ"ל כיון שהכ"ל שמי חפאת מונחם צבור מונח במקום עומא . מקוין עומא קרינן ב' [ועמ"ש כ"ד עור צוה כשהמות פ"ד] :
(ז) והר"ב כ"ן כ"ה שפי' מ"ס ח"ט שהוכשר . דהייט שנתקן לחפאת . ותמה עליו רתו"ש . לתק הולך להוליו ממשמשו . והר"ב לא על הר"ב
תלוזה

מ"ו . חף בחפאת מילין דהוי כית אחר ומקום טהור הוא : ומ"ש רכז וכן האזוב המתוקן להות בו ניול . והשיג בתו"ש דה"ל לכתוב המוכשר . וי"ל דהר"ב נפשיה' חיל
שמשפ"ס בת"מ מהוכשר אפ"ה עלה נעמא פקול להיו' ולא שייך ניס הלכה אלא שהיו"ם הקשה עם ומ"מ דכ"ה א' ה"ס : ב כל הספק הטהור לתרומה טהור לחפאת .
והיא

ג דבלה ע' חס' ר"ס יב
ובזכ' זכר' ע' ע"י ע"ס

אליתו רבת

ג והאוכלה חייב ביתה. כשעמל האדם מהדבילה של תרומה שטמאה לחטאת ועשה עמל לחטאת. וכל הטמא לחטאת מי טמאת משמחין אותו לכל דבר ונמלא אובל תרומה כטמאת הטמא ומיב מיתה לאו דוקא דהא תרומה עמאה סוף אלף איסור מיב מיתה קאמר וכה"ל אשכחן בכה"ל דוכתי: אין בה כביצה ט' לא גרסין לה דהא אין בה כביצה אין לה טמא חייב מיתה. דהא לא טמא כפחות מכביצה והו' טמא לחטאת ואין מי טמאת משמחין אותו ולאו אובל תרומה כטמאת הטמא הוא:

ג [אם יש בה כביצה. גם ככאן ל"ע היאך תהיה הדבילה והיא התאנה היבשה כביצה. והיא הרבה קטנה הימנה כמו שרמזתי כבר על זה במ"א פ"י דכלים. ומיאו י"ל דדבילה היינו כמו שפ"י הערוך ערך גרוגרת וז"ל גרוגרת תלמים יבשות מפורדות. דבילה מהצרת תלמים קרוין (כן) בין רטובין בין יבשין. ע"כ. וה"כ יהיו שתיס ויותר. ועוד ע' בפ"י דכלים מ"ז]: (האוכלה חייב מיתה. מכאן הבאתי לחיה לדעת הרמב"ם בפ"ג מה' תרומה שסובר שכל אובל אדם הנשמר שגידוליו מן הארץ חייב בתרומה מן התורה. ולא כדעת הסוברים דמדאורייתא דוקא דגן ותירוש ויילר. ומיאו הר"ש פ"י דהאי חייב מיתה לאו דוקא. אלא סימנא בעלמא. ונ"מ לתרומה דאורייתא. אי נמי בתרומת זבוכים דו' סמינים דאורייתא ע"כ. והסו' פ"ק דר"ה דף י"ב (ד"ה חנא) כתבו

במאות לחטאת. פעמים אחדים יושב עליהן ורואיין לטמא מושב. ואין הל' כר"א: ג אם יש בה כביצה. לאוכל פחות מכביצה אינו מטמא: בין שהורה בין שטמא המים שטמאים. דטהרת תרומה טמאה היא אלל חטאת: והאוכלה חייב ביתה. דנקמא צמי חטאת כשעה שאוכלה

רבי אליעזר אומר הרעדות (ט) במאות לחטאת: ג דבלה (ט) של תרומה שנפלה לתוך מי חטאת. ונשלה ואכלה. אם יש בה כביצה (י). בין שטמא בין שהורה (י). המים שטמאין (ט). והאוכלה חייב מיתה (כ). אין

מלאכת שלמה

ג והאוכלה חייב מיתה. ואע"ג דכביצה עמאה היא ואמרין בפ' כל הכשר אחר שחולל משום ר' אליעזר פרט לזו שחוללה ועומדת דך ממני' דלא כוותיה ומתני' לאו דוקא שיהא חייב מיתה על תרומת דבילה דמשער פירות דרבנן אלא לסימנא בעלמא נקטיה שא"ס היתה

והרעדות. בערוך ערך רעד פי' מים שיואלץ מן הקרקע טפה טפה כחליטה בלא כח ע"כ. ובתוספתא ר' אליעזר אומר הרעדות עמאות לחטאת א"ר יהודה אף אני כך אמרתי אבל הכרי גזרו עלי שאהא מורה בהם כשהרהר ע"כ:

כשנה אחרונה

ר"א אומר הרעדות עמאות לחטאת. גם כזה אין פי' הרב מיושב דאי עשוי למושב מ"ע אין הלכה כר"א ואם אינו עשוי לכך מ"ע דר"א. ובמתני' לא קתני דליכא דפליגי אדר"א אלא לשון ר"א אומר משמע דפליגי עליו. אבל בתוספתא איחא הרעדות טהורות לתרומה ועמאות לחטאת. ר"א אומר עמאות לחטאת ועמאות לתרומה ולקטע ע"כ. אלא ליכא דפליגי עליו כהמאן. והרמב"ם כהמאן לא העתיך דברי ר"א. וז"ע הא ליכא דפליגי עליו וכן בפירוש הנאון מוולגא מפרש בתוספתא דפליגי לענין קדש לכד וע"כ:

ג והאוכלה חייב מיתה. לפי פי' הר"ש דהאי חנא סבר דחייב מיתה אף בעמאה ויהא. אבל להר"י קורקם דחייב מיתה אף שהורה לחוד קאי לא מתייבש דח"כ מאי קמ"ל אטו עד השתא לא שמעי' דהרומה כטמאת הטמא במיתה. ויותר תימה דהא לא משכחת

דטהרה דלד שנפלה מהו חטאת שהן אכ העומאה לטמא אדם וכלים וכ"ל אוכלין ומסקין והרי עמאה מדאורייתא ואפילו נעמאו המים תנן בפ"ע מ"ח מטמאין הטהור לתרומה כידיו וכגופו והכא עומאת המים מן התרומה מעלה בעלמא היא ודינא לטמא כדון מי חטאת מדאורייתא והכי משכחת טהורה הכא ולא מלאחי יישוב לזה. ואפילו אם נאמר דטהורה היינו שלא הוכשרה ומי הטאת עמאן אין מכשרין דמ"ל כמ"ד דמי חטאת מיקרי שם לוי מי חטאת או מי נדה וכמאן דמ"ל דה סברה פ"ו דמשמירין מ"ו כדפי' שם וה"ל אמרי' בזבחים דף ק"ג מי כיוור הו' שם לוי. א"ל לסברת הרמב"ם שסובר שצריך לענין הכשר שיפלו הפירות למקרה בזמן דוקא ובמ"ם כדפי' אמרי' והכא שנפלה שלא ברטון מיירי דליכא הכשר ולא נעמאת ממי חטאת. מ"ח אינו מתייבש דח"כ אמאי המים טמאין דכל שלא הוכשר הרי הם כבב"ם וליכא דררא דטומאה כלל. ובדוחק י"ל דאע"ג דבעלמא כל שלא הוכשרו השני כבב"ם. הכא שנפלה לתוך המים ויש כחן הכשר אלא משום דז' אחר אמרי' דלא הו' הכשר אי משום שם לוי. ואי משום דלא השיב רטון. כה"ג החמירו במי חטאת דלאו כ"ע דינא גמירי ואחי לחיטויי בהכשר גמור. ובהכי מיושב נמי הא דפליגי ר' יוסי ואמר בטהורה המים טהורים ופירשו דמ"ל דהטהור לתרומה אינו עמא לחטאת. ויש לתמוה דכבולי' פרקין דלעיל סתם לן חנא כפשיטות דטהרות תרומה עמאה היא לחטאת וכן מוכח במס' חגיגה ולא איכפל חנא בשום דוכתא לאשמעי' דר"י פליגי אלא הכא בדבילה. והי בתוספתא לא חני לה אלא הכא גמלי

תפארת

יבין להם גפויים דהיינו ששם סביב מקבל טומאה. הכא מיירי שאין לה גפויים. אלא עשויים כעין דף פשוט מרובע שמעמידין אותו בגד הסלון [כפ"י דהאלות] (מ). ורבי"א פי' דרופפות היינו אותן השגויים בזב"ם [פ"ג] דמחמת שהן רפויין. בקלות נסמין כשישב הו' עליהן. וקתני התם דים מהן טהורות וים מהן טמאות. ולבחר הכי קתני התם [גוים פ"ד] דרעדות. דהיינו דברים רפויין שכשוקים הו' בלדן ככה. הן גרעדין וטפלין. ג"כ יש מהן טהורות וים מהן טמאות. ולהכי קאמר הכא ת"ק דאותן רפפות דקאמר בהו' התם שטהורות. טהורים גם לחטאת. וה"ה ברעדות. דמדמפליגי ר"א ברעדות. ש"מ דלרבנן גם ברעדות דינן שוה בעמאת תרומה וקדשים. רק ת"ק חדא מינייהו נקט. ובל"ז גם רעדות רפפות הן ולכן גרעדין. ואפי' בהשתמשו בהן הו'. טהורות גם לחטאת: (י) אף הכך רעדות דקתני בהו' התם דטהורות לתרומה וקדוש. לחטאת דחמירי מיהו עמאות. מיהו רק ברעדות פליגי להחמיר בהן בעמאת. משום דליכר בהן היסט הו'. דהכי נראה שגרעדו. אבל ברפפות. וכגון שהיה הו' והטהור יחידו כפסיכה גדולה. וכדומה מהבב"ם [פ"ג חזים מ"ג]. שלא ניכר בהם כח היסט הו'. מודה ר"א לת"ק דטהורות גם לחטאת (י): (ז) הוא גוש מתאנים יבשים דרוכים יחד צענוול: (י) דלאו יש בה כביצה לטמא הו' חטאת [פ"י מ"ז]: (י) בין שהיתה הדבילה עמאה קודם שנפלה לתוך המי חטאת. או שהיתה הדבילה טהורה קודם שנפלה לשם. ואפילו ג"כ לא הוכשרה אז עדיין. אפי' הו' כיון שמי חטאת הן אכ הטומאה. הרי הכשר וטומאה באין להדבילה כאחד כשנפלה לשם. ואפילו כשפלה למוכן שלא לרטון [גרסי' משמירין וממ"ס אובלין פ"ג ה"ו ופ"י ס"ה]. ובעמאה: (י) דנקמא דהתרומה. שאפילו היא טהורה. עמאה היא לגבי חטאת [כלפ"ל פ"י פ"י וי']: (כ) דבשעה שנטלו לאכלה. נעמא גופו מדאורייתא ממי חטאת שעלי'. ומדנע נענה עלה לנורף הזייה כרמב"ם

ישראל

בועז הכחנו כמ"ד לעיל [סו' א'] דמשנתנו ע"כ מיירי בללוחית העמוד ברה"י. דהל"כ הרי אינו שמור. וא"כ הרי ברה"י גם כשהספק הוא ברוב טהורים עמא. כש"ס [כתובות עו"א] בע' לפרדשים ושרץ א' ביניהן ונענע בא' מהן. ברה"י טמא אפילו בתרומה וכ"ס בחטאת. וביותר ק' לכל רבותינו ל"ל לטעמא כרישא דפסול משום דרוב אדם טמא לחטאת. הרי כיון דהספק נולד. הרי שם גם רוב טהורים טמא. ואח"ל דדוקא סוגיא דמילין דקתני בה שמה נכנס וכו'. ודאי ברה"י מיירי. והתם בריתא היא וכמ"ס רש"י ותוס' שם דרק בריתא נקט התם בש"ס. אבל מתני' דידן. מדנקט סתמא. משמע דלא לבד ברה"י מיירי. דברה"י ודאי אפילו ברוב טהורים היה עמא וכדלמאן. אלא אפילו ברה"ה מיירי רישא דמשנתנו ומיירי ברוב הטוורים. ודאי ברה"י וקמ"ל שפיר דאע"ג דבתרומה ככה"ג היה טהור. אפי' בקטאת נפסלו המים. מדרוב כנ"ל עמאים לגבי חטאת. א"ג דכחמת לא חילטריך ל' לרישא כלל. ולא נקט לה רק משום סיפא [ולעיל סו' א'] נמלא דלא סתרה רישא למשה ב' עב"פ כ' כ' א' כ' א' דקתני הניחה מכוסה ומלאה מגולה. דמשמע משם דכ"ן חולדה מלוויה שם המים טהורים. מכח ש"ס. ואחאי. והרי בכל ש"ס בתרומה נהי דאין שורפין [כנדה לג"ב]. עב"פ מילין [כרמב"ם פ"ג מאהט"ו ה"ב]. והרי כל שבתרומה חולין בעמאת ישפך. ומדקתני סיפא סתמא. משמע דאף ברה"י מיירי. והול"ל דאף באין חולדה מלוויה שם ישפך. וע"ל דגם סיפא דמשנה א' רק ברה"ה מיירי. ולהכי באין חולדה מלוויה שם ויכולה לשמות ממנו טהור מכח ש"ס. כמו ש"ס ברה"ה בתרומה. רק דים לעיין אי ברה"ה רבי אינן שמורים:

(מ) אמנם ק"ל דא"כ למה חילטריך לאשמעינן שאין בהן חילוק בין תרומה וקדשים לחטאת. ותו דמ"ס דנקט הכך ולא שאר פשועי כלי עץ. ואח"ל דבעי לאשמעינן דגם למדרם לא חיישינן לגבוי'. עב"פ כיון דאינו מקבל טומאה כלל. ולהני אבנים. ומה קמ"ל דאין בהן חילוק בין תרומה וקדשים לחטאת. וז"ע:

(י) ויש לדקדק כיון דלא נקט הך כבא הכא. רק מדדמי לרישא דכל הספק הטהור וכו'. ולאשמעינן דהוא הדין ברפפות ורעדות. שם חטאת לתרומה וקדשים. א"כ מ"ס לעיל דנקט רק תרומה. ומ"ס הכא דנקט עני קודם. ולא עוד אלא דלקדים קודם לתרומה שלא כסדר מעלת

ד כל הפעולות... ביה פקדו... וכו'

תוספות חדשים... במושגה מי חשאת... ק"ל שלם הכנים ראשו...

כ"ה ה"ג בס"א. וכן הוא בנוסחה מי חשאת. נטמא יי: ד כל כל... מיהר"ס ז"ל: ד כל הטעון ביאת המעון ביאת מים מדברי... מ"ס. פי' הר"ב כגון הטעם בכל האצות

יבין תפארת ישראל בווע

נגע. ונטמא טומאת הגוף (יב) : יב לכל מילי. וז"ל דנקט

מיתה. ונ"מ להוכיח דהוה תרומה דאורייתא. כל הך תירושים כתב רבינו הר"ם. ולכלוהו ק"ל ל"ל לתגה לדחוקי אנפשי למנקט דבילה. ונטעך לאוקמה בלוקימתא דחיקא כי הך. וטפי הו"ל למנקט כפוטרה בתרומה. והיינו תרומה דאורייתא. ובגון שפלה פרוסת לחם תרומה לתוך המי חשאת. ואת"ל דעבי לאשמעינן. דאף שלא הוכשר הדבילה. אפ"ה הכשר ועומאה באין לה כחד [כלעיל סי' ע"א]. מהא"כ פתי מיהר"ס ז"ל: ד כל הטעון ביאת המעון ביאת מים מדברי... מ"ס. פי' הר"ב כגון הטעם בכל האצות

תוספות רע"ק

הפע"ב ד"ס שהכנים ראשו... וכו'. שאין מי חשאת... מוטעין את הטעור להם: [יב] וקשה לי ה"ה וכו' רק שנגע לזכך... ה"ס. אח"כ ראיתי במ"כ... עמד בזה. וע"פ הרא"ם... טיחא דר"ה דתת"י לטעין... דנטעך והוה. ועומאה למי חשאת. ובהו כטעור... להטאת שטמא מהו מי חשאת אין חזר ועומאה... הטהטה. מ"ס' אשמעינן... דהוה טעמא מדן את ראבו... דרובו כמיס שאובים ועומאה... למי חשאת.

משנה אחרונה

קשה מאי קמ"ל. ואי... מני לא שמוע יב... משנמא חכה גולת... י"ה דבר בשעה בל"ח... ראשון דאורייתא וכמ"ס... הרב וכו' הרמב"ם... בפירושו זה לא נזכר... במשנה. וכבר נדחקו... בזה הרב משנה למך... והר"י קורקס דהכ"ה... קמ"ל דאשילו בענין... שלא נפסל מגזרת י"ח... דבר כגון שלא ייחס... עבילתו וכו' הר"ב... פכול מאוס חומרא דמי חשאת ע"ס. וכל... דברייהם אינם מסיקים... שלא נזכר במשנה דבר... מכל זה. מיהו למתי... דפי' לטיל גבי דבילה... דמי חשאת שיש להן... שם לוי חין משירין... את הזרעים לטומאה... ח"ש דסמך ליה הך... דהכנים ראשו ורובו... לותר דאע"ג לטעין... הכשר דאורייתא חין... עליהן שם מים סתם... לטעין גזרת י"ה דב'... לא ילחו מכלל מים סתם... ונטמא בהם:

מיתה. ונ"מ להוכיח דהוה תרומה דאורייתא. כל הך תירושים כתב רבינו הר"ם. ולכלוהו ק"ל ל"ל לתגה לדחוקי אנפשי למנקט דבילה. ונטעך לאוקמה בלוקימתא דחיקא כי הך. וטפי הו"ל למנקט כפוטרה בתרומה. והיינו תרומה דאורייתא. ובגון שפלה פרוסת לחם תרומה לתוך המי חשאת. ואת"ל דעבי לאשמעינן. דאף שלא הוכשר הדבילה. אפ"ה הכשר ועומאה באין לה כחד [כלעיל סי' ע"א]. מהא"כ פתי מיהר"ס ז"ל: ד כל הטעון ביאת המעון ביאת מים מדברי... מ"ס. פי' הר"ב כגון הטעם בכל האצות

(יב) וגם הכ"ה י"ל כהר מהך תירושים שהכניס בהדיבור הסמך. בידו במשניות שבגמרא. לא גרס לכולהו ד' לזין טה

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוחית שהניחה פרק יא תוספות יום טוב קל"ט

תוספות חדשים

ד' במשנה את התרומה
הא דלא דאזי וסול
בחולין. מהו דלא דאזי
בחולין פיסול (עב) :

מדברי תורה. כגון הטוגע בכל
אבות הטומאות: מטמא את הקדש
ואת התרומה. לפי שהוא ראשון
עושה

מיס תן התורה.

פי' הרב כגון הטוגע
באכל הטומאה. אע"פ
דאכל ראשון נמי
מטמא משקה מן
התורה כדפי' ספ"ד
דטהרות הכל לא איירי
אלא באכל וכלים ולא
באכלין ומשקין דקתני
מטמא חולין ומשקה
נגוע באוכל אינו אלא
שי מן התורה ואינו
מטמא חולין. והיינו
דתי הטעם ביחוד מיס
ובמשקה לא סייק ביחוד
מיס דהסקה לא מקרי
ביחוד מיס :

את הקדש ואת התרומה
ואת החולין. ואין
בולן שיון בטומאה
דטומאת קדש בתרומה
אוסרתן באכילה. וחולין
בטומאתן אין אוסרין
באכילה אלא למי
שאכל על עטרת
תרומה וכל טומאה
דהולין אינו אלא למנות
ממנה שליש לתרומה
ורביעי לקדש וכחכ
הרמב"ם בסוף הל'
טומאת אוכלין כל
הכתוב בתורה ובדברי
קבלה מענין הטומאות
אינם אלא למקדש
וקדשים ולהתרומה ומעשר
שי בלבד. אבל החולין
אין בזה אוסר כלל
אלא מותר לאכלן חולין
עמאין ולכתות משקין
עמאין ולמה אמרו
הראשון שבהולין טמא
והשני פסול לא שיהא
אסור באכילה אלא למנו'
ממנו לתרומה ולקדש
ע"כ. ויש לי מקום
עיון בזה בסוגיא דבבב'
דף כ"ט דילוף החס
דשני עושה שליש
בתרומה מק"י דטבול
יום ומה טבול שכל
שומר בחולין פסול
בתרומה שני שפסול
בחולין אינו דין שיטה
שלישי בתרומה. ופי'
רש"י שני פסול בחולין
דכתיב כל אשר בתיבו
יעמא חולין ותרומה
וקדש במשמע ע"כ וכל'
הרמב"ם רפ"א א"ב
אבות הטומאות. וקשה
דלדבריה הא חולין אינו
במשמע שכל טומאות

יבין
מי חטאת לרבותא. דאע"ג דכל טומאה של הבא בשאובין
הוא משום גזירה [שכת י"ד]. והכי מלחא דלי"ם טיה שיהא לו
מיס רבים מחטאת כנוסים כדי לבוא בהן ראשו ורובו. ושיביא
בהן ויעמא חולין. והכי כל מילתא ללא שיביא לא גזרו בה רבנן
[כניס י"ח]. קמ"ל ח"כ ה"א קמ"ל דאע"ג דמי חטאת הם טהורים
בתעליה הטהרה. אפ"ה גזרו בהו רבנן שיטמא לאדם שבה
לתוכן ראשו ורובו. ונרשי עוד טפי משאר שאובין שטמאין
להבא לתוכן רק שני מד"ם. אבל זה נעשה ראשון דלורייא.
ואע"ג דמדקן שאובין ועשוהו שני מד"ם. אחר כך הוא חזר
ובימא את המיס. והכי מדלורייא מדקמא. פרה טומאה
מי חטאת מינייהו. ואינן מטמאין תו להטוגע או הטמא חולין
רק מד"ם. ולהכי רק כנגע בהן בידו נעשה ראשון מד"ם
[לעיל פ"ט מ"א]. ו"ל דזכו רק בשטמא המיס טומאה דלוריי'.
לב"ל הכא מה שנקמא האדם ומה שחזר האדם ובימא המיס.
הי' הכל מטומאת שאובין שהיא מד"ם. דמדלורייא חף גם
אחר שבה לתוכן ראשו ורובו. המיס טהורים גמורים סן.
להכי כל שנגע בהן שלא לצורך הוזהר. נעשה ראשון דלורייא
ומטמא גם כלים קודם שפירש. ככל גוגע מי חטאת שאי אפשר
לו שלא יסוּן [רמב"ם פ"ו מה"ע ה"ג] [ג' : ב] כגון שנקמא
בא

תפארת ישראל
כנייה. וע"כ משום דמרישא שמעינן לכולה. ולהטפרים ללי"ג הכא
חיוב מיתה. ג"ל דה"ט דא"כ הי' לריך לפרש דאכל ממנה כוונת דו"ק:
(ג') וקצת מזה כבר כתב ט"ר אלמ"ו הנז"ק"ל. כמו שהבחינו דבריו
הקדושים בזהדורה קמא בס"ד. אולם בכל זה לא נתיישב רק
למה נקט תנא שכל לתוך שאובי מי חטאת דיקא. די"ל דזהו להשמיעין
רבותא דלפילו מי חטאת שטהורים מאל. אפ"ה מטמא בשאר שאובין.
אבל עדיין ק' למה נקט תנא שהיה האדם טהור לחטאת. מה לי טהור
לחטאת או טהור לשאר מילין. הרי בין כך ובין כך נעמא מהשאובים.
וגרו דל"ל למנקט שבה לתוכן ר"ר. שהוא רק עומאה דרבנן. הרי מיד
שנגע בהן רגלו נעמא טומאה דלורייא מדנגע מי חטאת שלא לצורך
הזהר. ואת"ל הרי קיימא לן דטהור שנגע במי חטאת שלא לצורך
הזהר. אע"ג שנקמא הוא עצמו. אפ"ה אינו מטמא למי חטאת כאותה
נגיעה [הרמב"ם והר"ם פ"ו מ"א]. הרי בין כך ובין כך נעמא שנגע במי
חטאת סד"א דוקא כנגע. שגארו המיס בטהרתן. וכדאמרו. או נעמא
הטוגע מהמי חטאת ונעשה ראשון דלורייא. אבל כבה לתוכן ראשו
ורובו שנקמא נטו מדהן שאובין. חזר ומטמאן. דהרי טומאתו מן
אינו מדהן מי חטאת כשריו. רק מדהן שאובין. ולהכי שפיר חזר
ומטמא להמי חטאת. ולפיכך כיון שנקמא המי חטאת סד"א דכבה"ג
אין עשין להאדם הכא לתוכן ראשון. קמ"ל דכיון דמיד שנגע בהו ראש
רגלו נעשה ראשון דלורייא. דהרי או המיס טהורין היו. להכי חף
שח"כ כשבה לתוכן ר"ר נעמא המיס. שוב אין טומאת ראשון דלוריי'
פורחת מגופו. ובהא יתורן גם ק' השנויי'. דמה"ט נקט נמי הטהור
אח"ט להמיס כנגיעתו [וכה"ט לעיל בס' הרמב"ם]. אפ"ה כבה לתוכן
דהרי נגיעתו בהן שלא לצורך הוזהר היה וקודם שבה ר"ר. כבר
כתבנו שנגע בהן ונעמא טומאה דלורייא. ואל"כ או שפיעא ומה קמ"ל.
בפנים [ס' ל"ג] דטהור לחטאת לא נעמא כנגע או כשא מי חטאת.
דחף דכשהו טהור לחטאת לא נעמא הוא כנגע מהמי חטאת. אפ"ה
לחטאת. הרי מיד שנגע בהן נעמא ואל"כ שיבא לתוכן ר"ר. אבל
וס' בזהו דלפילו היה טהור לחטאת ממש. כל שנגע או נטמא שלא
לצורך הוזהר נעמא. וא"כ ק' שפיר הכא למה לריך שיבא לתוכן ר"ר
תשה שנגע בהן ראש רגלו. ופשיטא שפי מביעה כמותא שאין טומאה זו
פורחת מהמי חטאת כמותא רביוו. וכאמר שמה שכתב רביוו כפרוש כלל הו' סוף פ"ו
לחטאת אינו נעמא ממי חטאת היינו כנגעו או נטמא לנעמא דלורייא
דטהור. נמי מירי שבה לתוכן ר"ר לצורך הוזהר. והו הדבר שאין הדעת
דבר שאינו מנוי. שפי היה לי למנקט שפלו עליו ג' לוגין מי חטאת.
אשר ונעמו עפי. ואת"ל לפי"ש תוס' [שכת ד"ג ד"ה וטהור] דדוקא טבול'
טהור נעמא. א"כ י"ל דשפיר נקט שבה לתוכן ר"ר לרבותא. דלילו שפלו
גמור הי'. דכבה"ג בשאר שאובין אפ"ה במי חטאת שבה ל"ג אהכ"ם.
יעמא. אבל הרי הרמב"ם [רפ"ט מה"ע"ו] פסק דלא כרבנן. אלא דגם
טהור גמור שבה לתוכן ר"ר נעמא. מדכתיב והוה הטהור על העמא
כנגע לא יתיישב. דכמותא גם טבול יום מקרי טהור לחטאת. ונעמא
זוה הוה שבה לתוכן שפי ממי שפלו עליו. ואפשר דטהור נעמא
דטומאת האדם כפי מ"ש לעיל). דלא מיביעה בטמא לחטאת. הרי
נגיעתו נעמא הוא מהמיס מדנגע בהן שלא לצורך הוזהר ונעמא"ל. עכ"פ
שנגע במי חטאת טהורין. חף יחזור ויעמא חולין בטומאתו שבה מכה
הנטמא מטמאין לא עמאית ואתה טמאית (כלעיל פ"ח מ"ב). דהכא
טהורים בא. ללוי הוה עמאית. היו. מדלורייא טומאה פורחת מהן
בהן. ואפ"ה כשחזר ובה לתוכן ר"ר. הרי זאת הטומאה לא נגרם
טומאה דלורייא. ואין טומאה קלה הלה על טומאה חמורה. אלא
לה ג"כ חטאת על האדם שבה לתוכן. ורו הרי מיד שנגע בהן ראש
ראשו ורובו טמא למי חטאת בלבד [מ"ו]. ואי"ל כיון שלא מש נטו
חשיבא. והו"ל כאילו נגע במיס ולא מש ידו מהם זמן ארוך. אפ"ה
המיס נטמא טהורין. אלא שיהא טהורין. אלא שיהא טהורין. אלא
ונקיה מביחא ר"ר לתוכן. והו"ל שפיר כאילו נגע וחזר ונגע בהן
נגיעה היה לריך עוביה עכ"פ מד"ם. ומיד כנגיעתו בהן הי' מטמא
ממי למנקט שפלו על הטהור לחטאת ג' לוגין מי חטאת. ונעמא
כחקה. וככה"ל לא נעמא המיס. דהטומאה חמורה לא היתה להטומאה
אולם אם שכלל זה הדין דין אמת וכדאיכא נמי מלעיל (פ"ו מ"ו) כנגע
להמי חטאת ולא תכה שנגע מהמי חטאת שלא לצורך הוזהר. שנקמא
טהורים. לא אלים לחזר וטמא המיס עמאן. אפ"ה דיקא לן מילתא טובא
נוכר כלל דין המיס רק דין האדם שבה לתוכן. והרי בו אין חילוק
מחמת ביחוד ראשו ורובו בהן. בין כך וכך נעמא האדם. ואדרבה
תנא שנקמא מדכה לתוכן ר"ר. ואע"כ אין לו מקום מפלט להבין
משתחו הקדושה. דהן בשנתר שרטה התנא להשמיעו שם המיס
טמאין וטע"ג

ואמר פי' ר"מ כ"ח כ"ח כ"ח
כ"י י"י ופוסל את התרומה
יבטליה פ"ג ח"א שנה
פ"ה ח"א פוסל בקדש מ"י
כ"י ח"א ח"א ח"א

חלופי נרסאות

ד בקדש והתרומה כ"ג
וגד' ודג' ומכ"ג
ימא סנה ומכ"ה :

הירודשי מהר"ה

ד תוי"ט ד"ה ואת
החולין ואת המעשר
פי' מעשר שני ותמתי
דה"ל למתינו אפ"ה
ואת המעשר ואת החולין
ע"כ ונ"ל רבשלמא דתני
קדש ואח"כ תרומה היא
כסדר דקודש עושה ד'
ובתרומה ג' אבל מעשר
וחולין דין אחד להם
בגם כסדר דמתחילה
היתה תבואה חולין
ואח"כ מעשר ותי
המיתה הרב הוא
ליתני לא זו אף זו
דהיינו לא זו שמטמא
מעשר אף זו שמטמא
חולין נראה לי שיותר
טוב לומר חולין קודם
תרא רבשימא הו' במשנה
ו' הן במשנה ה' נזכר
במשנה ויותר בחולין
ובמעשר ובמצא שם
שני פעמים הוי להותיר
לא זו אף זו וכאן טעם
אחד ועוד רש"י במשנה
ה' באמת להכמים
אסור במעשר והוי
רבנא גדולה לר"ה
ובתיר לא זו בחולין אלא
אף במעשר משא"כ הכא
דלשניה דין אחד
ודי"ק :

התרומה. מ"ש הר"ב לפי שהוא ראשון כו' ושלישי בתרומה
ורביעי בקדש וכן ל' הר"ש. וכלומר שבחולין און עוד שלישי.
אבל בתרומה. השני שעשה הוא יעשה עוד שלישי. ובקדש
השלישי יעשה עוד רביעי: ואת החולין ואת המעשר. פי'
מעשר שני. ותמתי דה"ל למתי
איפכא ואת המעשר ואת החולין :
*מטמא את הקדש. והכי סתם
לן תנא במ"ו פ' בתרא
דנדה. אבל ברפ"ב דמעילה סתם
לן תנא כחכמים וכ"פ הרמב"ם
בכאן. ובחבורו רפ"י מה' אבות
הטומאות * (גם בפ"ו מה"טא ה'
ה'). ושם נדה הארכתו יותר בס"ד

ותאמר פי' ר"מ כ"ח כ"ח כ"ח
כ"י י"י ופוסל את התרומה
יבטליה פ"ג ח"א שנה
פ"ה ח"א פוסל בקדש מ"י
כ"י ח"א ח"א ח"א

ד"ה כמגע: ופוסל את התרומה. מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבחים ועמ"ס שם בס"ד (ר"ה טבול יום) :
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הגזיר מנלח אין חייבים עליה על
ביאת מקדש והנן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מנלח עליהם והרי טעון ביאת מים. כדחנן בפ"ק דהלכות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' בית המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. דלהראש"ד כללל דמתינו גזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (ה' ה') ומ"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מתני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לפינן חייב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אפי"פ
שכא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במת והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב

ד"ה כמגע: ופוסל את התרומה. מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבחים ועמ"ס שם בס"ד (ר"ה טבול יום) :
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הגזיר מנלח אין חייבים עליה על
ביאת מקדש והנן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מנלח עליהם והרי טעון ביאת מים. כדחנן בפ"ק דהלכות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' בית המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. דלהראש"ד כללל דמתינו גזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (ה' ה') ומ"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מתני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לפינן חייב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אפי"פ
שכא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במת והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב

מלאכת שלמה

דבר וכמו שרמזתו שם באותו פרק במשנה ראשונה וכתב הראש"ם ז"ל
דכא ללא קאמר ופוסל את החולין ואת המעשר ללא שייך להזכיר פוסל
בחולין ע"כ ומשמע דקאי ארישא דמילתיה דר"מ דמוזי בה ג"כ רבנן :
ואם בא אל המקדש וכו' חייב משמע דה"ל לאוכל קדש כמו שכתוב שם
בהלכות פסולי המוקדשין וטעמא דאמר' גזיר ספ"ג מיניס עמא
ידיה לרבות טבול יום :

ד"ה כמגע: ופוסל את התרומה. מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבחים ועמ"ס שם בס"ד (ר"ה טבול יום) :
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הגזיר מנלח אין חייבים עליה על
ביאת מקדש והנן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מנלח עליהם והרי טעון ביאת מים. כדחנן בפ"ק דהלכות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' בית המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. דלהראש"ד כללל דמתינו גזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (ה' ה') ומ"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מתני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לפינן חייב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אפי"פ
שכא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במת והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב

הכמים

ישראל תפארת

ואח"כ שאין זכרון לדין המים כמסנתנו. אפי"ה ע"כ ז"ל שסמך התנא
א"ע במ"ס שטמא. דהיינו שניתוסף להאדם טומאה יתירה ע"י
ביאת ר"י בשרובין. א"כ ממולא טמא על ידו גם המי חסאת.
דאל"כ מה הוספה יש בטומאה השנייה מטומאה דאורייתא שכבר היה
עליו חתלה. וכן כתבו הראש"ם והר"ב כדבר פשוט שהמים נטמאו.
ואפשר דנטמאו גרסי' בסוף המשנה :
(יד) כך ז"ל להוסיף בדברי רבנו הראש"ם. ול"מ היה ז"ל דדוקא
כסופא נקט לשון פוסל. מדפליגי רבנן בתרומה וקאמרו דכתיב
רק פוסל. אבל הבא נקט לשון טמא. כדי למכלל תרומה וקדשים
בהדי חולין כדא מחתא :

ד"ה כמגע: ופוסל את התרומה. מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבחים ועמ"ס שם בס"ד (ר"ה טבול יום) :
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הגזיר מנלח אין חייבים עליה על
ביאת מקדש והנן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מנלח עליהם והרי טעון ביאת מים. כדחנן בפ"ק דהלכות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' בית המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. דלהראש"ד כללל דמתינו גזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (ה' ה') ומ"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מתני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לפינן חייב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אפי"פ
שכא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במת והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב

כך

ומדדינו בחולין שאינו נעשה רק שני. להכי נקט לה תנא בתר
מדרגה לבד לטעון טומאה. ותמשך הטומאה עד רביעי בתרומה ועד חמישי בקודש (אחד מ"ד טועה כו"ג). קמ"ל :
(ב) שכל אבות הטומאה שטומאה יולא עליו מגופו. כגזר חבס נדה ויולדת [ולג"ז פ"ג ה"ג מילתא מקדש. גם בעל קרי אפי" דהוא רק
ראשו]. כולן אסורים לכנוס למחנה לוי'. דהיינו לפנים בהרעות שתוך חומת הר הבית. מת וטמא מת [או הטגע בחטט הטומאה
דארייתא שגריס גליס]. ובעל נדה. מותרים תוך חלול הג"ל. אבל אסורים בחול. וטבול יום ומחוסר כפורים מותרים
בחול אבל אסורים בצורת נשים. וכל חד מהנך מדרגות הג"ל שזכנם לפנים ממחילתו לוקה. מיהו כל הטמאים הג"ל כשזכנכו
לפנים מעשר נקטור. היינו לפנים מעזרת ישראל. במזיד חייב כרת. ובשוגג חייב חטאת [סמיס מ"ז ומכ"ס פ"ג מילתא מקדש ודי"ק
הש"פ: בה) ר"ל ולאחר שטבל לטומאתו. אבל עדיין לא העריב שמשו. דה"ל אז טבול יום. דלוינו רק כשני לטומאה :
(ב) דמדדהו שני עושה שלישי בתרומה. ושלישי זה טוב עושה רביעי בקדש: (ל) דס"ל לכל טבוי'. אפי"ה שהוא שני. אפי"ה
אינו רק פוסל לקודש. שאין מגעו חזר לפתא רביעי. וה"ע משום דאקליש טומאתו [משניס דתי"ן: (א) היינו לכ"ע :
(ב) ר"ל לתוך עזרת ישראל. אבל לעזרת נשים. רק אסור

ד"ה כמגע: ופוסל את התרומה. מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבחים ועמ"ס שם בס"ד (ר"ה טבול יום) :
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הגזיר מנלח אין חייבים עליה על
ביאת מקדש והנן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מנלח עליהם והרי טעון ביאת מים. כדחנן בפ"ק דהלכות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' בית המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. דלהראש"ד כללל דמתינו גזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (ה' ה') ומ"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מתני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לפינן חייב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אפי"פ
שכא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במת והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב

ותכמים תני לה. והראש"ם כתב דאין שייך להזכיר פוסל בחולין ע"כ. אבל מתינו בס"ב דעזרות מ"ו פוסל בחולין. ומיישב בזה מה שקדקו בתוי"ט למה הקדים חולין
למעשר. ולמאי דפי' נישא דלהכי סמך חולין לתרומה דכל עיקר עומאה דחולין הבא לאסור כשיעשה ע"ס תרומה דפי' :
ואסור על ביאת המקדש. עריסא מיינה תני כסיפא אס' בא אל המקדש חייב ומתינו תני הבא לאסור. וי"ל משום דמתני' חייבי בין בלום ובין בכלים ולענין ביאת
מקדש יש חילוק ביניהם דהמכניס כלי עמא למקדש אינו בכרת אלא במלקות ויש מהן שאף לא במלקות להרמב"ם עיין בתוי"ט רפ"ד דנדה. ומתי רישא אסור
משום גליס וכסיפא חייב משום אדם : ואם בא אל המקדש כו' וה"ה הכל קדש. והרמב"ם פ"ה מה"ל פסולי המוקדשין פסק דלכולל קדש לאחר ביאתו אסור
בלל

ד"ה כמגע: ופוסל את התרומה. מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבחים ועמ"ס שם בס"ד (ר"ה טבול יום) :
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הגזיר מנלח אין חייבים עליה על
ביאת מקדש והנן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מנלח עליהם והרי טעון ביאת מים. כדחנן בפ"ק דהלכות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' בית המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. דלהראש"ד כללל דמתינו גזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (ה' ה') ומ"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מתני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לפינן חייב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אפי"פ
שכא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במת והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב

ואם בא מתי' פ"ג ס"ג כ"ח
ק"ק ה' טו ט"ו
כ"ל הטעון מתי' פ"ג מ"ה
פ"ח ס"ה וזכ"א במגע
מתי' ט"ו
כ"ל אבב מתי' ט"ו ס"ה
ס"ה

חלופי גרסאות

ו זאת המזה דג"ג ודג"ז
וזכ"ז וזכ"ב"ג ס"ג וס"ה
והטעם אמ"א ליתא :

אליהו רבה

ו את מי החטאת. מ"ס
המקודשין כלפי: ואת
אפר המזה חפר כלפי
מ"ס: ואת המזה מי
החטאת. וכל הטעור
לחטאת: במגע ובמשא.
בין שנגע כהן הטעון ביה
מ"ס בין שנגע אונן.
ועמא שנגע את הטעור
דמטמא לא אשכחן לה
שאר מילי אלא כוב
שנגע את הטעור :

שאי משאר מעלות. ולפי זה בגדי ע"ה מדרס לפרושים
צבו הערב שמש. אבל בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה.
ובגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש. לא צבו הערב שמש :
ואם צא אל המקדש כו' פטור. כתב הר"ב דלא אסרה

הערב שמש: אם בא אל המקדש פטור. דלא אסרה תורה
ביאת המקדש. אלא על מי שנטמא בלב הטומאה דאורייתא
כדכתיב (ויקרא ה') בטומא' אדם או בזהמה טמאה. או
בכל ערן טמא: ו מטמא את מי הטמא. ואפי' לאחר
שטבל אם לא טבל לשם חטאת כאלו

ואם בא אל המקדש בין לפני ביאתו
ובין לאחר ביאתו. פטור: ו כל הטעון
ביאת מים בין מדברי תורה בין
מדברי סופרים (ו). מטמא את מי
הטמא (י) ואת אפר הטמא (י) ואת
המזה מי הטמא (י) במגע ובמשא(י).
האזוב המובשר (א). והמים שאינן
מקודשים (ב). ובלי ריקם המהור
לחטאת. במגע ובמשא (ג). דברי
רבי מאיר. וחכ"א במגע אבל לא
במשא: וכל אוזב שיש לו שם לווי (ד)
פסול

מי שנטמא בלב הטומאה דאורייתא.
וכ"כ הרמב"ם. וכיולא זזה במשנה
ג' פ"ה דטהרות. ושם הפרש נכ"ד.
ומ"ס הר"ב כדכתיב בטומאה אדם
או בזהמה וכו'. וכן לשון הרמב"ם
בפירושו. אבל בגמ' כתוב בטומאת
אדם או בזהמה חיה טמאה או
בזהמה טמאה או בזהמה טמאה. עיין
טמא: ו זאת אפר חטאת. עיין
במשנה רפ"ח דעדות :

האזוב המוכשר. במשקין
הטהורים לחטאת.
דל"ה כבר נטמא עם ההכשר.
דק"ל דהכשר וטומאה באין כאחת.
כמ"ס הר"ב בריש משכירין. ועיין
נ"ש

מלאכת שלמה

עליו לטעות היכרא לנדוקים שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית
ויש לחלק בטומאות דגורו רבין אף להולין צבו הערב שמש אבל היכא
דלא גזרו אלא לקדש או לתרומה לא צבו הערב שמש כד פירשו הר"ם
והרא"ם ז"ל בכתבי' וגם לקמן בפ"ק דמסכת טהרות:
ו זאת המזה מי הטמא כך צ"ל וביד פי"ג דהלכות פרה אדומה סימן
ה': וז"ל כאשר הוא שם וכן מטמא את האזוב המוכשר ואת
המים שנתמלאו ועדיין לא נתקדשו ואת הכלי הריקן הטעור לחטאת מטמא
כל

דאיכא מידי דטעון ביה מים מד"ס ואינו פוסל את יתרומה כגון כלים
הנמרים בטהרה ואינו נמוסר כפורים דאיתא בפ' הומר בקדש דלריבין
טבילה לקדש ולא לתרומה גם יש טומאה לרבין דבעי הערב שמש כההיא
דפסקיה ס"ס האשה הפורס מן הערלה כפורס מן הקבר ובעי שלישי ושביעי
ובי"ט דבעי הערב שמש וזימא פ' הולואו לו גבי ישמעאל בן קנאחית
סספר עם ההגמון וניתו רוק מפיו על בגדיו וכנס אחיו ושמש תחתיו
והיה דכהן השורף את הפרה שהיו אחיו הכהנים סומכים את ידיהם

משנה אחרונה

חכמים אוכרין וכו' בחילת
מעט אבל בניניה
דמעט ובהכילת חולין
לא פליגי ולכ"ש שרי
הכי מטיק פ"ב דהגיגה
דף י"ה. ומשמע לפ"ו
הא דקתני לאחר ביאתו
מותר בכולן נמי אף
באכילה והא דמטיק
ואם בא אל המקדש
פטור דמותו
לכתלה ואידי דקתני
לעיל חייב תני הכא
פטור :

תפארת יבין ישראל בועז

אין טבילתה לריד הע"ש. ולר"ם (טהרות פ"ה מ"ג) כל טומאה
דלא שייך בחולין ס"ה בטבילתה הערב שמש. ולכ"ע הטובל מדנטמא
בעכומו'. או בטומאת ע"ה. וכ"כ טבילה גר אחר שאל (ואפשר גם
אחר שטבל ישראל על אחר שאל). וכ"כ אחר הטבילה של הכהן השורף
הפרה אחר ששמו ידיהם על ראשו (לכליל פ"ג מ"ז וח'. ועמ"ס שם
בס"ד ס' מ"ב). וכ"כ אחר הטבילה של המסית דעתו מטהרת גופו.
כל אלו הטבילות לריבין ע"ש :

לוקדש ולתרומה טמא. אפי"ה טבוי כשר צפרה. ולא מלינו
דלוקדש וצחטאת: (א) במשקין שהוטברו לחטאת. דאל"כ בל"ז הרי
(ג) עיין בפסקין ס' מ"ה: (ב) שלא
גם הם נטמאו: (ד) צינחאמען. וכדמפרש
ואיל

ו מטמא את מי הטמא
ואת אפר כו'
במגע ובמשא. כל
טומאת משא אינה אלא
שהטעור נושא את
הטמא אבל טמא נושא
את הטעור לא מטמא
אפילו זב החמור
אמרי' פ"ה דזבים

מ"כ כל שבו נישא עליו טעור חוק ממשכב ומושב והאדם. וכאן אין לפרש משא זה שהמים והאפר נושאין את הטמא דככה"ג לדיכא טומאה בעלמא אפילו כוב האמיתו
לא שייך בזה חומרך דחטאת כלעיל רפ"ו דזהו החילוק האמור שם בין ראוי למת ובין ראוי למדרס וה"ל אמרי' התם הטעור לחטאת שנגע באונליו ומשקין ברגלו טעור
הלא אשכחן דכוותה בעלמא וכן הגונג בתטור ברגלו טעור מה"ט. וכלא"ה נמי אין לפרש במים ואפר שנטפו את הטמא דכל טומאת משא אינה אלא לאדם כמ"ס. ולכן נראה
לפרש דמשא זה היינו היסט הטמא היסט את המים ואפר וכמה דוכתי אשכחן דנקרא היסט בשם משא כמ"ס הרב פ"ק דכלים מ"ב שההיסט מין משא הוא וכ"כ התו' בעירובין
דף כ"ז במנה דוכתי קרי להיסט משא וכ"כ הרמב"ם פ"א מה"ט היסט בכלל משא הוא ומשום דק"ל כל טומאות המביעות טהרות חוק מהיסטו של זב כמ"ס ביה
רפ"ג דזבים והיינו כדפי' דכלל הטומאות כשהטמא מסיט לטהור אינו טמא אלא כוב מסיט את הטעור מטמאו בהיסטו כדלפי' רפ"ג דזבים איזהו מנעו שהיא
בכולו זהו הסיטו. וכל שאינו טעור לחטאת כגון הטעון ביאת מים היו כוב לגבי חטאת ומטמא מי חטאת ואפר בהיסט שהסיטו הטמא ומטמאן כוב המטמא בהיסט.
והא דתנן במ"ס דזבים כל הנישא ע"ג הזב טעור היינו במשא גרידא שלא הוסיטו מן הזב: וברבי מיושב הא דפליגי בספ"א צאזוב וככלי ריקן שר"מ אומר במגע ובמשא
והכ"ז במנה ולא במשא ויש לתמוה דכל טומאות המטמאין במשא חמור המשא ממגע דבמשא טעון ביכוס בגדים ולא במגע כדתנן ריש מ"ס כלים וז"ל כמ"ס ביה
מים דהכא שאינו טעור לחטאת חשבין ליה כוב לגבי חטאת כלעיל רפ"ו והיכי אמרו חכמים הכא במגע ולא במשא וכי יבישא בחרשע וכו'. ולא דמי להא דאמרי'
רפ"ג כל הראוי לטמא טמא מת הטמא מדף והטעור אינו מדף דבהיסט לא מטמא ובמגע לכ"ע מטמא. התם טמא מת אין בו משא אבל הכא דשייך כוב משא פטיטא
דחמור משא ממגע ולמאי דפי' ניהא דמשא דכולה מחתי' היינו היסט שהסיטו הטמא לטהור ומשא דהכא לאו ככל משא דעלמא שהטעור נושא את הטמא
אלא הכא בהיסט שהסיט הטמא את הטעור וכלל הטומאות אין בזה טומאה חוק מהיסטו של זב דאמרי' שנת פ' ר"ע דף פ"ג שלא אמינו לו חנר בכלל התורה
אלא כוב גלי רחמנא דהוי כמננו ויודים הוא כוב ובהא אמרו חכמים כיון דכוב גופי' חידוש הוא הכא גבי הטמא דיהא חומרך הוא גישה הא דשייכו כוב אבל כולי האי
למ נחמיר לטמא בהיסט כהסיטן על זב וניהא נמי הא דנקט הכא כל הטעון ביאת מים ופאי' איריא שפון ביאת מים הא אפילו טעור גמור הראוי לטמא מדרס כ"י מדף
לחטאת

מ"כ כל שבו נישא עליו טעור חוק ממשכב ומושב והאדם. וכאן אין לפרש משא זה שהמים והאפר נושאין את הטמא דככה"ג לדיכא טומאה בעלמא אפילו כוב האמיתו
לא שייך בזה חומרך דחטאת כלעיל רפ"ו דזהו החילוק האמור שם בין ראוי למת ובין ראוי למדרס וה"ל אמרי' התם הטעור לחטאת שנגע באונליו ומשקין ברגלו טעור
הלא אשכחן דכוותה בעלמא וכן הגונג בתטור ברגלו טעור מה"ט. וכלא"ה נמי אין לפרש במים ואפר שנטפו את הטמא דכל טומאת משא אינה אלא לאדם כמ"ס. ולכן נראה
לפרש דמשא זה היינו היסט הטמא היסט את המים ואפר וכמה דוכתי אשכחן דנקרא היסט בשם משא כמ"ס הרב פ"ק דכלים מ"ב שההיסט מין משא הוא וכ"כ התו' בעירובין
דף כ"ז במנה דוכתי קרי להיסט משא וכ"כ הרמב"ם פ"א מה"ט היסט בכלל משא הוא ומשום דק"ל כל טומאות המביעות טהרות חוק מהיסטו של זב כמ"ס ביה
רפ"ג דזבים והיינו כדפי' דכלל הטומאות כשהטמא מסיט לטהור אינו טמא אלא כוב מסיט את הטעור מטמאו בהיסטו כדלפי' רפ"ג דזבים איזהו מנעו שהיא
בכולו זהו הסיטו. וכל שאינו טעור לחטאת כגון הטעון ביאת מים היו כוב לגבי חטאת ומטמא מי חטאת ואפר בהיסט שהסיטו הטמא ומטמאן כוב המטמא בהיסט.
והא דתנן במ"ס דזבים כל הנישא ע"ג הזב טעור היינו במשא גרידא שלא הוסיטו מן הזב: וברבי מיושב הא דפליגי בספ"א צאזוב וככלי ריקן שר"מ אומר במגע ובמשא
והכ"ז במנה ולא במשא ויש לתמוה דכל טומאות המטמאין במשא חמור המשא ממגע דבמשא טעון ביכוס בגדים ולא במגע כדתנן ריש מ"ס כלים וז"ל כמ"ס ביה
מים דהכא שאינו טעור לחטאת חשבין ליה כוב לגבי חטאת כלעיל רפ"ו והיכי אמרו חכמים הכא במגע ולא במשא וכי יבישא בחרשע וכו'. ולא דמי להא דאמרי'
רפ"ג כל הראוי לטמא טמא מת הטמא מדף והטעור אינו מדף דבהיסט לא מטמא ובמגע לכ"ע מטמא. התם טמא מת אין בו משא אבל הכא דשייך כוב משא פטיטא
דחמור משא ממגע ולמאי דפי' ניהא דמשא דכולה מחתי' היינו היסט שהסיטו הטמא לטהור ומשא דהכא לאו ככל משא דעלמא שהטעור נושא את הטמא
אלא הכא בהיסט שהסיט הטמא את הטעור וכלל הטומאות אין בזה טומאה חוק מהיסטו של זב דאמרי' שנת פ' ר"ע דף פ"ג שלא אמינו לו חנר בכלל התורה
אלא כוב גלי רחמנא דהוי כמננו ויודים הוא כוב ובהא אמרו חכמים כיון דכוב גופי' חידוש הוא הכא גבי הטמא דיהא חומרך הוא גישה הא דשייכו כוב אבל כולי האי
למ נחמיר לטמא בהיסט כהסיטן על זב וניהא נמי הא דנקט הכא כל הטעון ביאת מים ופאי' איריא שפון ביאת מים הא אפילו טעור גמור הראוי לטמא מדרס כ"י מדף
לחטאת

מ"כ כל שבו נישא עליו טעור חוק ממשכב ומושב והאדם. וכאן אין לפרש משא זה שהמים והאפר נושאין את הטמא דככה"ג לדיכא טומאה בעלמא אפילו כוב האמיתו
לא שייך בזה חומרך דחטאת כלעיל רפ"ו דזהו החילוק האמור שם בין ראוי למת ובין ראוי למדרס וה"ל אמרי' התם הטעור לחטאת שנגע באונליו ומשקין ברגלו טעור
הלא אשכחן דכוותה בעלמא וכן הגונג בתטור ברגלו טעור מה"ט. וכלא"ה נמי אין לפרש במים ואפר שנטפו את הטמא דכל טומאת משא אינה אלא לאדם כמ"ס. ולכן נראה
לפרש דמשא זה היינו היסט הטמא היסט את המים ואפר וכמה דוכתי אשכחן דנקרא היסט בשם משא כמ"ס הרב פ"ק דכלים מ"ב שההיסט מין משא הוא וכ"כ התו' בעירובין
דף כ"ז במנה דוכתי קרי להיסט משא וכ"כ הרמב"ם פ"א מה"ט היסט בכלל משא הוא ומשום דק"ל כל טומאות המביעות טהרות חוק מהיסטו של זב כמ"ס ביה
רפ"ג דזבים והיינו כדפי' דכלל הטומאות כשהטמא מסיט לטהור אינו טמא אלא כוב מסיט את הטעור מטמאו בהיסטו כדלפי' רפ"ג דזבים איזהו מנעו שהיא
בכולו זהו הסיטו. וכל שאינו טעור לחטאת כגון הטעון ביאת מים היו כוב לגבי חטאת ומטמא מי חטאת ואפר בהיסט שהסיטו הטמא ומטמאן כוב המטמא בהיסט.
והא דתנן במ"ס דזבים כל הנישא ע"ג הזב טעור היינו במשא גרידא שלא הוסיטו מן הזב: וברבי מיושב הא דפליגי בספ"א צאזוב וככלי ריקן שר"מ אומר במגע ובמשא
והכ"ז במנה ולא במשא ויש לתמוה דכל טומאות המטמאין במשא חמור המשא ממגע דבמשא טעון ביכוס בגדים ולא במגע כדתנן ריש מ"ס כלים וז"ל כמ"ס ביה
מים דהכא שאינו טעור לחטאת חשבין ליה כוב לגבי חטאת כלעיל רפ"ו והיכי אמרו חכמים הכא במגע ולא במשא וכי יבישא בחרשע וכו'. ולא דמי להא דאמרי'
רפ"ג כל הראוי לטמא טמא מת הטמא מדף והטעור אינו מדף דבהיסט לא מטמא ובמגע לכ"ע מטמא. התם טמא מת אין בו משא אבל הכא דשייך כוב משא פטיטא
דחמור משא ממגע ולמאי דפי' ניהא דמשא דכולה מחתי' היינו היסט שהסיטו הטמא לטהור ומשא דהכא לאו ככל משא דעלמא שהטעור נושא את הטמא
אלא הכא בהיסט שהסיט הטמא את הטעור וכלל הטומאות אין בזה טומאה חוק מהיסטו של זב דאמרי' שנת פ' ר"ע דף פ"ג שלא אמינו לו חנר בכלל התורה
אלא כוב גלי רחמנא דהוי כמננו ויודים הוא כוב ובהא אמרו חכמים כיון דכוב גופי' חידוש הוא הכא גבי הטמא דיהא חומרך הוא גישה הא דשייכו כוב אבל כולי האי
למ נחמיר לטמא בהיסט כהסיטן על זב וניהא נמי הא דנקט הכא כל הטעון ביאת מים ופאי' איריא שפון ביאת מים הא אפילו טעור גמור הראוי לטמא מדרס כ"י מדף
לחטאת

פרה צלוחת שהניתה פרק יא

גבירתא קמנ

מ'שנה ב אע"ג דבכל דוכתא חמור מהרת הטאת מתרומה . אפ"ה לענין ספק שנתן שוין . דכל שבתרומה מהור גם בהטאת כן . וכל שבתרומה תלוי בהטאת ישפך . ורק כהוה בהו ונגע תרומה . הר"ז תלוי . וכ"ש כל שבתרומה שמה גם בהטאת כן . וכ"כ ברפפות והערות שנסגו בפ"ג ובפ"ד רבנים . כל ששהורים בתרומה וקדשים . גם גבי הטאת שחורים :

מ'שנה ג מאכל בגודל ביצה שגפול לתוך מי הטאת . משמאו . והארם שגפלה ואכלה בעוד מי הטאת על פני' . אם היא תרומה חייב מיתה בי"ש . מדאכל תרומה בטוה"ג . ובאין בה כביצה רק כזית . המים שהורים . ורק האוכלה חייב מיתה בידי שמים . אפילו מי הטאת שחורים משמאין להבא לחוכן ראשו ורובו . ואע"ג דב"ז נכמו ונעשה ראשון ראדויתא מרגע במי הטאת שלא לצורך הזאה . הנ"מ הוא דכשהארם המהור נגע בהמי הטאת שלא לצורך . נשמא הוא . אבל לא המים שנגע שיע"ז נשמא . רק מרהם שחורים נשמא . אבל הכא נשמא ושימא גם המים :

מ'שנה ד כל הנשמא טומאה דאדויתא . משמא עד ר' בקודש . ועד ג' בתרומה . ועד ב' במעשר שני וחולין . ואסור לכנס לתוך תומת הר הבית . ואפילו הוין לחומת הפנימי ואפילו במקום ששמא מותר שם . אפ"ה לחיל אסור לכנס . מיהו לאחר שטבל קודם הערב שמש . אע"ג שהוא שני . אפ"ה רק פוסל לקודש כמו תרומה . ובכא לעזרת ישראל אפילו רק קודם הערב שמש . חייב כרת . וה"ה מחוסר קדשים שחורים קודם שהביא קרבנו :

מ'שנה ה ג' מרות בטומאה דרבנן . א) האוכל ראשון או שני לטומאה . או שחה משקין שמאין . והבא ראשו ורובו לתוך שאובין . או שנפלו על רוד' ג' לוגין שאובים . וכלים שנשמאו במשקין שמאים . והכהן השורף הפרה . שסמכו ב"ד דיריהו עליו לטמאו . כולן אינן צריכין הערב שמש אחר טבילתן . בין לתרומה או לקודש או לחטאת . ב) טומאת עכו"ם . וטומאת ע"ה . וגר ששל . וטומאת פרושים לתרומה וקודש . וטומאת היוסת הדעת . כולן צריכין הערב שמש אחר טבילתן . אמנם ב' הלקיים הללו משמאים קודש . ופוסלין תרומה ואסורים כמע"ש . ושהורים לרולין . אמנם לאתר ששכלו . כהילוק הראשון . מותר בכלן . ובחילוק הב' אסור קודם הערב שמש . אבל אינו פוסלן . וכ"כ בנכנסו למקדש קודם טבילה אפי' בחילוק

מ'שנה ו מצות אווב ג' שרשים . בכל שורש גבעול . ונבעול שיש בו ג' שרשים . מחלק הגבעול לארכו לג' חלקים . ומוזה בהן וכו"ש בשורש א' וג' ענפים בו . שרשאי לחלק השורש לג' . וכלא חלקו ולא אגרו כדיונו . כשר בדיעבר . ולתחלה צריך שיהיו ג' ענפים ובדיעבר כשר בב' . ובכשתטש ג' ונשאר א' . כשר . מרבכר הוזה בו מקום . גם אגרו ונגו מעכב בדיעבר . ולתחלה צריך שיהיו הענפים ארוכים שפח . ובנתקצו ע"י רבוי הזאות כשר אפילו לתחלה :

ר' עובדיה מברטנורה פרה האזוב הקצר פרק יב תוספות יום טוב ציונים

פרק יב א האזוב הקצר מספקו . ומלריכו כדי ספקו :
 ובכוש . הוא הפלך שהגשים עוות בו :
 ומובל ומעלה . ואע"ג דכתיב ולקח אזוב וטבל במים . והוא לוקח הפלך שהאזוב נחון בראשו . שפיר קרינן ביה ולקח אזוב . דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה : ואוחז באזוב ומוזה . דכזהוזה צעינן שיהא אוחז האזוב ומוזה . כהב זכור : ר"י ור"ש אומרים בו' . ואין הלכה כר"י ור"ש : ב ספק מן הכוש ספק מן החוט בו' . דכענין הזאה ודלי מן האזוב . משום דאמרינן העמד

פרק יב א האזוב הקצר . מספקו ומלריכו כדי ספקו :
 בחוט (א) ובכוש .
 ומעלה ואוחז באזוב (י) ומוזה .

רבי יהודה ור"ש אומרים כשם שהזייה באזוב . כך טבילה באזוב (י) :
 ב הוזה . ספק מן החוט . ספק מן הבוש (י) . ספק מן הגבעול .
 הזייתו

מלאכת שלמה
 כשמכניסה כפי השפירת ואינו מניע למים שבראש השני מספקו ומלריכו כדי ספקו :
 ואוחז באזוב ומוזה . מפני שאם אהוו בספקו הוא מנענע לכאן ולכאן ואינו מכיין להוות על הכלי ע"כ :

פ"ב א האזוב הקצר וכו' . ופי' אזוב קצר שאינו מניע לשולו הכלי אשר בו מי ההטאת . וז"ל רש"י ז"ל שם פי' לולב הגזול אזוב קצר שהיו מביאים מי הטאת מעיר לעיר כשספרת של קנים ארוכות ומלניעים אותן בהן לטהרת טמאים ומטבל האזוב ומוזה ואם היה קצר

פ"ב א קוצר חוט בקליה כדי להלריכו כדי ספקו שיגיע ראש האזוב להמי חטאת ששכולי הספופרת : (ב) ר"ל או תוחב בקליה התחתון כוש . והוא פלך שהגשים כורכות עליו המטוס . ועושה חן ג"כ כדי להלריכו האזוב : (ג) כשהמי חטאת ששכסופרת . דאע"ג דלוי אוחז בהאזוב ממש כשעה שמטבילו . לקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה [כסוה ל"ז א'] : (ד) דכזהוזה לריך שיהא בהאזוב עלמו . דל"ל ינענע האזוב אהס ולא יבוא ההזאה מכתו כרלוי : (ה) ח"ל דמכת

וה"נ הא אמרי' מלת לקיחתו בגודלה ופי' מספקו בחוט איכא כל תוסף . י"ל דאזוב הקצר היינו גרדמוי דמ"פ דלעיל ובשריו לכ"ע לא צמי אגודה כדלעיל : בשם הטובה באזוב כך טבילה . וה"ל והא הזאה דפסה כשר שלא בחוט או לאו משום שמתנענע כדפי' רש"י וא"כ טבילה אמאי לא . ואין לומר דר"י ור"ש ס"ל לקיחה ע"י ד"ל לא שמה לקיחה . הא אמרי' בזמ"ל כיון דכשרי' כגופי' דמי . וז"ל דהיינו לת"ק אבל ר"י ור"ש לית להו דכגופי' דמי . ואשכחן לר' יהודה כדפי' פי"א דנגעים מ"ח דלמר קפירה לא הוי חבור ומשמע דכלל דוכתא ס"ל הכי וכ"כ כמגן אברהם ר"ס ע"ו לענין ג' ענפים . ועיין מ"ש בזה במ"א נגעים :

תפארת ישראל יבין

סברא אומר כן . דכמו דכזהוזה לא מהני אם לא יחזו בהאזוב עלמו . כך רלוי לטיות בטבילת האזוב . דמ"ש טבילה מהזייה . ליתא . דהרי כהזייה טעמא אחרונה איכא . וכדאמרן [עיל ס"ד] . אלא ה"ק דרלוי להשוות מדהוקשו הזייה כטבילה דכתיב ועבל וזסה . ללגוי דלע"ג דכלל דוכתא לקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה . אפ"ה הכא כמו דכזהוזה לא מהני וכדאמרן ה"ג בטבילה : (ו) ר"ל אם קצר האזוב בחוט או תחב עו כוש וכמנכס א' . ומסופק אם מזה או מזה בל טפת ההזייה

מ'שנה אחרונה פ"ב א מספקו
 בחוט וככוש . והא דלמרי' ע"ג דטובה מ"ח למ"ד לולב לריך אגד פי' אונגד שלא צמינו איכא כל תוסף צמינו אגודה כדלעיל : והא דלמרי' ע"ג דטובה מ"ח למ"ד לולב לריך אגד פי' אונגד שלא צמינו איכא כל תוסף צמינו אגודה כדלעיל : והא דלמרי' ע"ג דטובה מ"ח למ"ד לולב לריך אגד פי' אונגד שלא צמינו איכא כל תוסף צמינו אגודה כדלעיל : והא דלמרי' ע"ג דטובה מ"ח למ"ד לולב לריך אגד פי' אונגד שלא צמינו איכא כל תוסף צמינו אגודה כדלעיל :

מ'שנה אחרונה פ"ב א מספקו
 בחוט וככוש . והא דלמרי' ע"ג דטובה מ"ח למ"ד לולב לריך אגד פי' אונגד שלא צמינו איכא כל תוסף צמינו אגודה כדלעיל : והא דלמרי' ע"ג דטובה מ"ח למ"ד לולב לריך אגד פי' אונגד שלא צמינו איכא כל תוסף צמינו אגודה כדלעיל :

ר' עובדיה מברטנורה פרה האזוב פרק יב תוספות יום טוב קמ"ד

צינונים

כ"כ זכאי: ויהוה לאחריו. ואף שם היו כלים הלכיים והוא רש"י פ"ה דטובה דף ל"ט: הו"י ר"ב פ"ה הר"ב דבעין כוונת האזה לטהרה. דכתיב והוא הטוב על הטמא. שיהא מחוין לו. רש"י שם. ונראה דדייק מדלא כתיב והוא הטוב עליו אלא על הטמא כדי לטהרו משמע ועיין לקמן. וגם הרמב"ם פ"ה מה' פרה שם מלריך שיתכוין לטהר. אך הרמב"ד כתב שא"ל אלא שיתכוין לו ולא צעין שיתכוין לטהרו. ויתכן שגם דעת הר"ב כן. ומ"ש הר"ב ולא נעשית מחשבתו. מסיים הר"ב ולא דמיא למחויין להו"י לאחרי וזכ"ל לפניו דפ' המלניע מ"ד ע"כ *ונוטעמא דהתם צשמירה תליא מלתא ואשתמר טפי לפניו מלאחריו: ויהוה על הצדדין שלפניו (י) הו"י (כ) כשרה (י). מו"ן על האדם מדעתו ושלא מדעתו (י). מו"ן על האדם ועל הכלים ואפי' הן מקבל מומאה (י). והוה על דבר שאינו שאינו מקבל מומאה. אפי' הוא כשפרי זוטא והביאה הכ"מ פ"ה מה"ס הלכה ז' ו"ד:

חילופי גרסאות

ב על הצדדין דלי ונ"ל וכו' ומהפ"ס מן הצדדין ג נתכוין להוות כד"ל לטמא

תוספות חדשים

ב במשנה והוה על צדדין שלפניו וכן אם הוה על צדדין דלאחריו תשובה ללאחריו (ע) ב תי"ם ר"ה הו"י כו שו"י מתכוין לו כו וכן הוא כשפרי זוטא והביאה הכ"מ פ"ה מה"ס הלכה ז' ו"ד:

אליהו רבה

לפניו והוה על צדדין שלפניו הו"י כשרה. ותיא כחוספתא לאחרי והוה על הצדדין שלאחרי הו"י כשרה: מרעתו ושלא מרעתו. ותיא כחוספתא בין על בין יין:

ג נתכוין פי. אם נתכוין להוות על דבר הראוי להוה שהו מקבל טומאה והוה על דבר שאינו ראוי להוה כלל שאינו מקבל טומאה כמו בהמה דמיא: אפי' יש באזוב לא ישתה כלומר לא ישתה לא יוה עוד מימי השארין באזוב דנפלו המים מלחות כן עוד הוציא והוה על דבר שאינו ראוי להוה והכי תיבא כחוספתא לשם דבר שהו ראוי להוה והוה על דבר שאינו ראוי להוה על ה"ע ועל הכלים ועל ערביה על אבן הסו"ן הנוטעין טמאים וסו"ן מלחות אפי' יש באזוב לא ישתה: על דבר שאינו מקבל טומאה. שאינו

כ"כ זכאי: ויהוה לאחריו. ואף שם היו כלים הלכיים והוא רש"י פ"ה דטובה דף ל"ט: הו"י ר"ב פ"ה הר"ב דבעין כוונת האזה לטהרה. דכתיב והוא הטוב על הטמא. שיהא מחוין לו. רש"י שם. ונראה דדייק מדלא כתיב והוא הטוב עליו אלא על הטמא כדי לטהרו משמע ועיין לקמן. וגם הרמב"ם פ"ה מה' פרה שם מלריך שיתכוין לטהר. אך הרמב"ד כתב שא"ל אלא שיתכוין לו ולא צעין שיתכוין לטהרו. ויתכן שגם דעת הר"ב כן. ומ"ש הר"ב ולא נעשית מחשבתו. מסיים הר"ב ולא דמיא למחויין להו"י לאחרי וזכ"ל לפניו דפ' המלניע מ"ד ע"כ *ונוטעמא דהתם צשמירה תליא מלתא ואשתמר טפי לפניו מלאחריו: ויהוה על הצדדין שלפניו (י) הו"י (כ) כשרה (י). מו"ן על האדם מדעתו ושלא מדעתו (י). מו"ן על האדם ועל הכלים ואפי' הן מקבל מומאה (י). והוה על דבר שאינו שאינו מקבל מומאה. אפי' הוא כשפרי זוטא והביאה הכ"מ פ"ה מה"ס הלכה ז' ו"ד:

שלא יספג י). נתכוין להוות לפניו. והוה לאחריו. לאחרי והוה לפניו. הו"י פסולה י). לפניו. והוה על הצדדין שלפניו (י) הו"י (כ) כשרה (י). מו"ן על האדם מדעתו ושלא מדעתו (י). מו"ן על האדם ועל הכלים ואפי' הן מקבל מומאה (י). והוה על דבר שאינו שאינו מקבל מומאה (י). אם יש באזוב לא

לרכן דאפילו אהא נמי פליגי ור' אליעזר נמי התם גבי כלים שסכן פליגי דראשון מו"י את האחרון ל"מ כספך מכאן ומלא בלד השני אלא אפילו סך מכאן ומלא בראתו הגד ענמו. ובתוספתא הקמר ר' יהודה אופכא. וז"ל התוספתא. ללוותיה שפיה לר מו"ן ממנה הוה שנייה אבל לא ראשונה מפני שהמים נסתעין דברי ר' יהודה ע"כ:

לפניו והוה מן הצדדין. ס"א על הצדדין: הו"י כשרה. ללדדין שלפניו מתכוין כלפניו וכן ללדדין שלאחריו מתכוין

תפארת ישראל

פ"ב (א) והיונו דקאמר כחוספתא ר"י פוסל צנטייה מפני שמיומו נסתעין. ר"ל לטעם קמח היינו נסתעו מהאזוב מי ההוא בהולאה הראשונה. ולטעם ב'. ר"ל שצנטייה ב' מימי האזוב ענמו דהיונו סרף שלו נסתעו. ולהעטם ג'. ר"ל שצ"ע שנתרסק האזוב ככר בהואה ב'. מימי חטאת שעלו נסתעין ללאחר הגד. ור"ב א' הסביר לטעם ג' עוד טעם אחר לפסול האזה שנייה וע"ס: (ב) כך נ"ל לביטת הרמב"ד [פ"י מפרה ה"ו]. אבל לרמב"ם שם לריך שיכוין ממש לטהרו בהואתו. וז"ל ד"ל דל"ע דקיי"ל דדוקא בהואה שאינו פסולה כלום כגון שומע קול שופר וכדומה, לריך כוונה ללאת. אבל ביש בה מעשה. כגון אכילת פסח ומזה. ואפילו רק דיבור. כקורא שמע וכדומה. אין לריך כוונה ללאת [כרמב"ם פ"ב משופר ה"ד]. אפי' הכא שטיה דרביי' קרא לריך שיכוין לטהרו [רש"י פ"ה מה"ס הלכה ז' ו"ד]: (ג) וא"ת כיון דעיקר טעם משנתנו. מלריך שיתכוין להוות על הכלי. א"כ מ"מ. א"ס התכוון להכלים שצ"ל פשיטא דנ"ס הכלי שבהלדדים שלאחריו כשרים. דהרי התכוון גם להם. ואי לא התכוון לזוהן שצ"ל דלדדים. שלפניו אחאי כשרים. י"ל דמיוירי שאמר שמתכוון להכלים שלפניו. וקמ"ל דבמלת שלפניו נכלל נמי ללדים שלפניו: (ד) ודברי הר"ב דמשמע מדבריו שהן טמאין. בבוחב"ר אין צדוקא דא"כ הו"ל להתנא לומר בקיור. התכוון להוות על הטמא והוה על הטמא. והוה דהרי מדמפרש תנא למילתא בסיפא. וקאמר על האדם

פסול דמ"י רש"י והוה הטהור על הטמא עד שיתכוין לו. ואם נתכוון המזה אפי' שלא נתכוון המזה כשר וכתיב הרמב"ם כדאשתכח רפ"ב דנדה ההרשע והטהרה שפקותו טובלות אותן ע"כ. ונכאורה אינה ראוי דהתם מ"ס דא"ל והכא שרינן לכתמלה כדקתני מו"ן על האדם מדעתו ושלא מדעתו. אבל כאן העטם פשוט דכתיב והוה על האהל ועל כל הכלים וכלים לאו בני דעת נינהו וסגי בכוונת המזה המטביל ה"כ באדם אם נתכוון המטביל סגי והרמב"ם מלריך שיתכוין המזה לטהרו. והרמב"ד כתב שא"ל לטהרו דהולין לא בני כוונה ולא אבין דהא כל עהרות וטומאות שבתורה אינם אלא לתרומה וקדש דהולין מותר לאוכלן בטומאה כדפי' פ"ה מ"ד וד"כ הוה שבתורה נמי לתרומה וקדש היא ומה זה שאומר דהולין לא לריך כוונה: אם יש באזוב לא ישתה. פי' הרב שא"ל להטביל שנית שהמים הנשארין באזוב כשרין להוה דביתר טבילה אוליגין והטבילה כשרה היתה וכו' הרמב"ם. אבל הוה על המקבל טומאה ישנה שכשרים להוה וכן פי' רש"י ותו' פ"ק דיומא דף י"ד אלא שגם ר"ח כתבו תו' שמפרש כפי' הרמב"ם אלא שגם הרמב"ם שמפרש לא ישתה אפי' טבילה קאי לא יתכן דטבילה מאן דבר שמה הכא ולכן גרס ר"ח בהפך נתכוון לדבר המקבל טומאה והוה על שאינו מקבל טומאה וישנה שנית שהמים כשרים דביתר טבילה אוליגין וכשנתכוון לדבר שאינו מקבל טומאה לא ישתה: ויש לדקדק לטבת הר"ה והרמב"ם דביתר טבילה אוליגין אם הטביל לדבר שאינו מקבל טומאה פסול. מ"ל הא מלתא והיכא דמיוא. בשלמא אי בתיר הוה אוליגין ילפי' מדכתיב והוה הטהור על הטמא דהוה שאינו על הטמא פסולה אלא טבילה מנ"ל דפסלה. ונראה דמי בהוה תליא כשהוה על שאינו מקבל טומאה נמי דהואתו אינה כלום. מ"מ למה יפסלו מים הנשארין באזוב וכבר נדקדקו רש"י ותו' ישנים בזה בפ"ק דיומא בשלמא אי

באוב ישנה יומא יד וע"פ המים הפנספין ט"ו ע"ס

חלופי גרסאות

טבת (הוא) על דבר שהוא מק"ט וכו' לא ישנה כ"כ ה"י ישנה ע"ד שאינו ישנה כ"כ ה"י לא ישנה על האדם כ"ו לא ישנה כ"ג יומא יומא על הבהמה האדם אם יש אוב ישנה לתת כ"ג י

תוספות חדשים

1 בהר"ב ד"ה אם יש באזוב כ"ו שבתייר באזוב הוא פירוש הרמב"ם ועיין בר"ם ובנ"ל : 2 תוי"ט ד"ה אם יש באזוב כ"ו ה"י הנכון ט"ו וה"י יומא דף י"ד ע"א פירש איפכא ע"ס :

אליהו רבה

ראוי להזהר : והוא על דבר שמקבל טומאה ואע"פ שאינו לר"ך להזהר שלא נמצא אלא שח"א ראוי להזהר שהוא מקבל טומאה : אם יש באזוב ישנה יומא מים האצ"ק באזוב שלא נפסלו מלהיות כגזולתו הואיל והוא על דבר כראוי להזהר :

משנה אחרונה

בחר טבילה אלונין כהקטיל לדבר שאינו מקבל טומאה נעמא המטביל שגשא מי תחת של לנורך וחזר ומטמא המים וכ"כ תו" שם והר"ם כ"ן. אבל אם הטביל לנורך והוא על שאינו מקבל טומא' בנה נפסלו המים הנשארם. עד שלא היה היו פולס כשרים. ומשום ויגתה ההוא מירו בנה נפסלו הנשארם והיינו עממא דכל דבטבילה ת"י

הוא תיזול לטמא. ומשני כמו כחוש הוא. מהר"ם :

ג אם יש באזוב ישנה. ה"י הנכון שאע"פ שיש מים באזוב להזות ה"י ישנה ויטבול. הרמב"ם :

ע"י האדם כו'. פירושא דרישא. וכה"ג במשנה ב' פ"ח :

המים המנטפים. פי' הר"ב

אם הטביל באזוב טפות כו' וי"ל

הרמב"ם ספ"י מה"פ [הלכה ט']

אם נטפו בכלי וחזר והטביל בהן

את האזוב בכונה להזות על דבר

המקבל טומאה. כשרה. ע"כ.

ולריך לחלק בין כשנטפו מן האזוב

לכשעודם בו. וזה מבוזר] :

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

המזה

אם נשתייר באזוב כדי הזאה ח"ל לחזור ולטבול פעם

שנייה. אלא מזה מלוחו שנסתייר באזוב על הדבר הטמא

ועלתה לו הזאה. דכתיב והזה הטמא על הטמא. עד שיחזיקין

להזות על הטמא* הלכך כשנחזיקין בשעת עבילת האזוב להזות

על הטמא לא ישנה. אלא יזה

ממה שנסתייר באזוב חבל אם טבל

האזוב כדי להזות על דבר שאינו

מקבל טומאה. הואיל ותחלת עבילתו

פסולה. כך הזאתו פסולה. ולא

יזה במה שנסתייר באזוב עד שישנה :

המים המנטפין. מן האזוב שהטבילו

לשם דבר שאינו מקבל טומאה אם

הטביל באזוב טפות חזוב והוא מהן

כשרין

כשרים

שלמה (*) כד"ו וכד"ס הג"י על הטמא ח"פ שהיה על דבר שאמקט"ו לא ישנה.

ממא לומר דלר' עקיבא כיון דמוזח עמא מזה גמי עמא דנחשב

כנשא מי חטאת מ"מ חטאת מתי' לדאס דומיא דבהמה כגון אדם

עבור המים כשרין והמוזח עבור. הר"ם והר"ם ז"ל. אבל ר"ע ז"ל

תפס פי' הרמב"ם ז"ל :

על האדם וכו'. תוס' שנת פ' במה בהמה דף כ"ב ובמה שהתקחו

שם ראש הפרק ומשמע מתוך דברייהם ז"ל שמפרשים מתי' כדעת

הר"ם והר"ם ז"ל :

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

הר"ם

בויעו

ישראל

תפארת

יבין

האדם והוא על הבהמה. הרי מבורר כדכרינו. דלכ"כ למה נקט בהמה

ולא רבוחא עפי. דהיינו אדם עבור [ועיין רמב"ם פ"י מפרה ה"א] :

(ה) וא"ת עכ"פ גם בהתכוון לבהמה והוא על האדם. למה יפסול

המים שבאזוב. ומ"מ ממים מקודשין שחיטב עליהן לשמות שלא

נפסלו. ואפילו ה"ה כבר הוציאת לשמות [כלעיל פ"ט מ"ד]. ונ"ל

דחזרבה סתמא דהכא היינו כר' יהושע דהתם דקיי"ל כוותיה. דהרי

הכא גמי אף שחיטב על המים שבאזוב מחשבה שאינה ראויה. וגם עשה

מעשה לשם כך. דהרי טבל על דעת מחשבה זו. אפ"ה לא נפסלו המים

שבאזוב. וכדמסיק דהמים שחזרו ונטפו לתוך הכלי שהיו הטמא בו

כשרים. ורק משום דהטבילה נריכה ג"כ להיות ע"ד הזאה שברה וזו

שחיטב בשעת עבילה להזות על בהמה. הו"ל כאלו לא טבל כלל להזאה

בשרה. ולכן חסור להיות בו :

(1) והקשה ע"ר אאמ"ו הגזוק"ל לפי' הרב והרמב"ם דכיון דקתני

התכוון לבהמה ל"ל תו למיתני והוא על האדם. הרי כבר

נפסל מדהתכוון לבהמה. ות"י דסד"א דמחזור והוא על האדם :

מעשה מו"יא מידי מחשבה [בקדושין ד"ט וספכ"ה דכל"ס]. קמ"ל

דהכא שאני דמלפסל תו לא יוכשר. עכ"ה. ופשוט לר"א ז"ל ור"ב

ה"ל לא הקשה ע"ר זוק"ל קושייתו. דלדידה הרי ודאי חזרבה

אצטריך לאשמעינן שהתכוון לשם כך והוא לשם כך. לאשמעינן אף שכבר

נפסל. מעשה מו"יא מידי מחשבה בתחלה. וחזר לכשרותו. ול"מ היה

ל"ל דבהא פליגי. דלרמב"ם דוקא מעשה עשה בכונה מו"יא מידי

מחשבה בתחלה. אף שגם עמה היה מעשה. ולר"א ז"ל גם מעשה בלי

כונה מו"יא מידי מחשבה בתחלה וז"ל :

ומ"ס

על האזוב מי חטאת מסוזה זו : (א) ר"ל ח"ל לחזור ולטבול

האזוב שנית כדי להזות על הטמא. אלא מזה עליו מהמים

שנשאר בו באזוב. דאע"ג שזהו על דבר טמא. ללא שייך בו

הזאה. ח"ש"ה כיון שהתכוון בהזאה לדבר ששייך בו טומאה

והזאה. הו"ל כאלו בחמת הו' לריך הדבר שהוא הזאה. ולא

נפסלו המים שנשאר בו באזוב. דהרי רשאי להזות כמה הזאות

מטבילה א [ונלעיל סי' י"א] (ה) : (ב) בין שהדבר הוא עבור

או טמא. אלא שהדבר טמא. גם לו לא הויעלה הזאה זו

מדהתכוון לדבר שאמקט"ו : (ג) ר"ל אפילו יש בהאזוב מי חטאת

עדיין [ומ"ס ח"פ חטאת מלת אפילו. משמות פ"ה מ"ה] : (ד) ר"ל לריך

לטבול שנית על דעת להזות ממנו על טמא. דאף שזהו על

דבר שמקט"ו. ח"ש"ה כיון שבשעה שטבל התכוון להזות על דבר

שאמקט"ו. הו"ל עבילה ראשונה כאלו לא טבל כלל. והרי

וטבל כחוש. לפיכך לא יזה ממים הנשארם בהאזוב אף פושטי

ע"ד הרמב"ם כ"ן. וגם כמיטרו פי' ה"ח]. ולר"א ז"ל [שם] וגם לר"ב ז"ל.

דרך אחרת בזה. שפירשו משנתנו ע"פ הסוספתא. דה"ק תנא.

דבבא קמיהא אשמעינן. דאף שהתכוון להזות על דבר שמקט"ו.

ח"ש"ה כיון שבחמת הזהו על דבר שאמקט"ו. לכהי אף שיש בהאזוב לא

ישנה. ר"ל חיו רשאי להזות ממים הנשארם בהאזוב. ובבא בתרייתא

ה"ק. דאף שהתכוון להזות על דבר שאמקט"ו. ח"ש"ה כיון שבחמת הזהו

על דבר שמקט"ו. לפיכך הו"ל כאלו טבל לשם דבר המקט"ו.

וישנה. ר"ל רשאי להזות בהמים שבהאזוב על הטמא. וח"ל

לשוב ולהטביל האזוב לשם כך. מיהו בין למר ובין למר ח"ל

טמא זה רשאי ג"כ להזות על טמא שלא התכוון בטבילתו. וריך

בזה הזאה לריך כונה לנזק זס (1) : (ב) ר"ל כל היכא

בין לפי' הרמב"ם שנפסלה הראשונה משום כונתו. ובין

הר"א ז"ל שנפסל משום הזאתו שהזס [עד שיחזור ויעול]. עכ"פ

המים שעדיין מובלעין באזוב כשרין כן. וכשחזרו ונטפו

מהאזוב

המזה

ד שאין כ"ג וז"ל הפסד ד"ג ה"ג סקדש וקדשיו

תוספות חדשים

ד בהרב ד"ה שאין כתיב בו. שהשואו שזה בו. והכ"ס כתב הטעם דכתיב ואם לא תגיש ידו מי שבה לדי עניות יאף כ"ג גדלוה מכל אהיו: ד תוי"ט ד"ה הגוה ט' ב"ר"ה שחור. והפסד לזאת דנקט ליה המוס סיפא דלגבי ספק עומאה כתיב חייב א"ע"פ שהא ספק עשאוהו טדלי כ"כ הרא"ש ו"ל. ועי' שם ג' 97:

תוספות רע"ק

ד תי"ט ד"ה המה. ועוד דהיאך מחייבו לקרבן: [זו ע' בתוס' שבעות דף י"ג ד"ה הלך וכו' ובמ"ל פ"א ב"ר לכות שגגות ה"ג:

משנה אחרונה

ספק אם נטמא והכא הו' ודלי נטמא וטרה ליכא שהמים פסולי. ורמב"ם כתב הטעם דאטום הוא. גם זה אינו מיושב א"כ תשע"ה אכלו הלכ כסבורין שהו' שומן והעשירי ראה והכל גם הוא אחרים וכו' נימא דאזכור הוא ופטור: וד"ר ש"פ' שהו' לאחז שנטמא בספק עומאה דר"ר והוסף הר"ג"ש אע"ג דא"ש הו' מזה ללאת ידי ספק ונכנס למקדש פטור שהרי לא הו' נריך הו' כלל וטעור הו'. אבל בחלון של יחיד שנטמא ספק עומאה דר"ר חייב שהרי הו' טמא מדאורייתא. ונסתלקו בזה תמיהות תוי"ט. ומ"מ גם פ"י וז"ל יתכן דמליקמ"ל מחייב ובי עד שהתא לא ידעתי דספק עומאה ברה"ר פטור וברה"י טמא ולולי פ"י רבותינו בזהו שנטמא למקדש חייב אלא כמות שנטמא וליכא הכי משמע ללא קתיי מי שהו' עליו נכנס והמה נטמא

ידו לחלון ונטל את הלגין. כ"ל. ע"כ. וחלון שבחומה אינו חלון שנתח מעבר לעבר שרואין ממנה אלא שהוא כמו חיבה שבחוק חומה (על הדרך שכחתי ברפ"ו דמעילה) אבל לפירוט הר"ב הוא חלון העשוי לראות ממנו. ומ"ס הר"ב שהרמב"ם פ"י הטעם וכו' משום דספק עומאה ברה"ר ממש לא הו'. דהא מיירי שנטמא בודלי אלא שהייתו זו נמלאת פסולה. ובחבורו סוף ה' פרה כתב שחוק' המים שומן מהן על הרבים שהן כשרים והרי זה כאטום ע"כ. והר"ש כתב מחלון של רבים מטומאה דספק רה"ר. וכן פ"י עוד לקמן. ונפלאתי מאוד דה"כ הו' למה לי דספק עומאה ברה"ר פטור. ועוד דהיאך מחייבו בקרבן [זו] והרי אין קרבן בא על ספק עומאה מקדש וקדשיו. כדחתן במשנה ב' פ"ק דכריתות: שאין כ"ג חייב על ביאת מקדש. מחייב כ"ג חייב דספ"ב דטוריות. הר"ש. וה"ל להר"ב לכתוב שאינה הלכה.

המים כשרין להאזה אם לאו כיון שהיה שומד ברה"ר וזמזה על הרבים. אבל העומד בחלון של יחיד וזמזה היה ליה לטמא לדדוק על המים אם כשרים. אם לא. וביון דלא דק. שגגה היא זו ולא אונס ואם נכנס למקדש בהזאה זו. חייב קרבן. דהוי כספק עומאה ברה"י דספיקו טמא: שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש. דכתיב (במדבר יט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל. מי שחטאו שזה לקהל דהיינו ליחידים פרט לכ"ג שאין חטאו שזה ליחידים: מזהליקין הוי. כלומר כ"כ מי חטאת הו' שם עד שהיו מתליקין כהן בני אדם. ואפ"ה דורסין

נ"ל דדברו בהוה. דאילו בחלון של יחיד אינו נמלאת שיהא ה' פרה (הל' ח') שכתב ולא היו חוששין לכן שמה פסולים הם. בחלון של רבים. דאילו בשל יחיד הא אמרין דמסתמא נריך לשון הרמב"ם והיו ג"כ דורסין (אזכור) ברגליהם ולא היו נמנעין מלכא

מלאכת שלמה מאחר דלא נרסינן על עומאה מקדש וקדשיו וקל להבין. אחר זמן מלאתי שהר"ר יוסף ו"ל הגיה על עומאה מקדש וקדשיו: אוחז

בועז

(ט) ורתוי"ט הביא דברי הר"ש. שפי' מחלון של רבים ר"ל שנטמא ע"י ספק עומאה שאירע לו מחלון של רבים. דהו"ל כספ"ו ברה"ר. ותמה על הר"ש. דה"כ מחלון של יחיד כספ"ו. היינו כספ"ו שאירע לו ברה"י. וקאמר דחייב קרבן. ואמאי. והרי ספק. ואיך יביא חולין לעזרה והרי אין מביאין קרבן על הספק מקדש וקדשיו מה"ע. ותו ברישא ל"ל הו' הו' ספ"ו ברה"י טעור. ולהכי יאחו לדיק בדרכו לפרש משנתו כמהר"ם דמייירי שנטמא המים מדבוינות מכוסה ומלאן מגולה [ור"ל שגמיו שם הולדה] או איכא. ופטור מדכה"ל למפרע כספ"ו ברה"י. עכ"ל. ולפ"י נ"ל דאע"ג דלעיל [רפי"א] פסלינן להמים ככה"ג. היינו רק לכתחלה. אבל שכבר נכנס למקדש פטור מדלא נפסלו רק מהמת ספק. ול"מ י"ל לכוון גם דברי הר"ש שכוונתו כמהר"ם שהמים היו טמאים מספק עומאה ברה"י. וכן נטעין דברי הר"ש ק"ה. אבגם תמהני מאד דכיון דודלי עמא וספק אם נטמא בהזאה כדני. מי עדיפא הו' מטבילה ככה"ג דאמרינן דאין ספק טבילה מויתו רק מירי ודלי עומאה [כרפ"ב דמקואות]. ותו תמוה מאד שהקו' שהקשה רתוי"ט אהר"ש ק' נמי לפי מהר"ם דלמה יתחייב קרבן כספ"ו ברה"י. ותו הו' קאמר ברישא דלהכי פטור מדכה"ל כספ"ו ברה"י. הרי הא דמטהרין ספק עומאה ברה"י. רק כשאין רוב עמאים אללו [כטעורות פ"ה מ"ז]. והרי כספק נגיעה שבמי חטאת ברה"י. רוב עמאים אללו [כלעיל ר"פ י"א]. וא"כ כיון דמדאורייתא פטור בנגס למקדש. ואח"ל משום דהו' דרוב עמאין אלל חטאת היינו רק מ"ד. דמדאורייתא רק עמא גמור שנטמא להטאת. א"כ הו"ל ספק דרבנן ולקולא. ולהכי פטור. עכ"פ נהי דלא תקשי קו' רתוי"ט. דאי כספק עומאה איירי. הו' יחייב בקרבן בהוה מחלון של יחיד. הרי אין מביאין קרבן על ספק עומאה [ככריתות פ"א מ"ב]. ד"ל ספק עומאה שמי. דבודלי דינינן לה כשהספק הוא ברה"י [כנדב דנ"א]. ובה"מ לא חיקשי מי משום ספק עומאה. למה לן נומר

יחיד י"ב) ונכנס למקדש. ונמצאו המים פסולי' חייב י"ב). אבל כהן גדול בין מחלון של יחיד בין מחלון של רבים. פטור. שאין כ"ג חייב על ביאת המקדש. מחליקין היו לפני חלון של רבים י"ד) דורסין י"ה) ולא נמנעין י"ו). מפני

המקדש. דכתיב (במדבר יט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל. מי שחטאו שזה לקהל דהיינו ליחידים פרט לכ"ג שאין חטאו שזה ליחידים: מזהליקין הוי. כלומר כ"כ מי חטאת הו' שם עד שהיו מתליקין כהן בני אדם. ואפ"ה דורסין

מלאכת שלמה

מאחר דלא נרסינן על עומאה מקדש וקדשיו וקל להבין. אחר זמן מלאתי שהר"ר יוסף ו"ל הגיה על עומאה מקדש וקדשיו: אוחז

תפארת

שכרם מוזן מהם. א"ל לחקור אחר כשרותן קודם שיהי מהן. דמסתמא נחזקת כשרים הם. ולפיכך כאטום דינינן לי' דפטור מקרבן [דכל מוכ קרבן שעל שוגג. היינו מדחי ראי' לדקוק כיטב במעשי' שלא יהיה עד לזון סק"ה. ומה ל"ל קת רמו דא"י. דספיקא דאורייתא מדאורייתא אסור]. וכ"ש כשנמלא לבסוף שהמים היו עומאים כשהוה מהן. דהרי אז אפילו היה לו בשעת הזאתו מקום להסתפק בזהרבתן. הרי הו"ל ספ"ו ברה"י. דטעור גם בחטאת [כפ"ה מ"ב]. ולהכי א"ל היה לחקור אחר טעורות כל כך (ט) : לב) ששייך ליחיד: (ג) חייב חטאת. דמדלא חקר מקודם היטב. כמו שפי' ראו כלל השייך ליחיד. אינו אטום. והו"ל שוגג גמור: י"ד) שעי' שהיו רבים מוזין גם. נטפו מהמוזין הרבה טפות מהן לארץ אחר שהו'. ורבו הכטיפות הללו כל כך עד שהחלוקן בהן רבים: י"ה) הולכין שם טעורים גם לכתחלה בלי לורך: י"ו) מלכנס אח"כ למקדש. ואע"ג דאיכא לבספיקו נמי שמה כן ממי הו' שנטפו מהחוזב לארץ. ולא מהמוזין. ונמלא שלא נעשה מלותן בהמי חטאת הללו. ואף שהסוה דעמו מהן ונפסלו כשפלו לארץ. וא"כ אין בהם עומאה דאורייתא. עכ"פ מטמאין הן לבני אדם שאוכלין חרומה. כשנגע בהן בידו או בנפשו [וכלעיל פ"ט מ"ח]. וא"כ שפיט שאסור ג"כ לנכנס למקדש לכתחלה. ו"ל דמדעומאתן רק מדרבנן. הו"ל רק ספק דרבנן ושרי לכתחלה. ומכ"ש אי ימחא דהוה ספ"ו ברה"י. אבל אי"ל דהק' שלא נעשו מלותן בטלו ברוב צהמים שנטפו מלותן. מה חמרת שמה קדמו המים הטעורים להטמאים ללא בטלו [כמשכירים פ"ג מ"ג]. הו"ל ספק דרבנן ולקולא. וכ"ש הכא דמסתמא עפי שאחר שנטפו מהחוזב לארץ שהן הטמאים. חזר ונטף מהמוזין לכוון. ליחא דבחתמת כחוזב העמא היא. שאין בטלין

ידו לחלון ונטל את הלגין. כ"ל. ע"כ. וחלון שבחומה אינו חלון שנתח מעבר לעבר שרואין ממנה אלא שהוא כמו חיבה שבחוק חומה (על הדרך שכחתי ברפ"ו דמעילה) אבל לפירוט הר"ב הוא חלון העשוי לראות ממנו. ומ"ס הר"ב שהרמב"ם פ"י הטעם וכו' משום דספק עומאה ברה"ר ממש לא הו'. דהא מיירי שנטמא בודלי אלא שהייתו זו נמלאת פסולה. ובחבורו סוף ה' פרה כתב שחוק' המים שומן מהן על הרבים שהן כשרים והרי זה כאטום ע"כ. והר"ש כתב מחלון של רבים מטומאה דספק רה"ר. וכן פ"י עוד לקמן. ונפלאתי מאוד דה"כ הו' למה לי דספק עומאה ברה"ר פטור. ועוד דהיאך מחייבו בקרבן [זו] והרי אין קרבן בא על ספק עומאה מקדש וקדשיו. כדחתן במשנה ב' פ"ק דכריתות: שאין כ"ג חייב על ביאת מקדש. מחייב כ"ג חייב דספ"ב דטוריות. הר"ש. וה"ל להר"ב לכתוב שאינה הלכה.

המים כשרין להאזה אם לאו כיון שהיה שומד ברה"ר וזמזה על הרבים. אבל העומד בחלון של יחיד וזמזה היה ליה לטמא לדדוק על המים אם כשרים. אם לא. וביון דלא דק. שגגה היא זו ולא אונס ואם נכנס למקדש בהזאה זו. חייב קרבן. דהוי כספק עומאה ברה"י דספיקו טמא: שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש. דכתיב (במדבר יט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל. מי שחטאו שזה לקהל דהיינו ליחידים פרט לכ"ג שאין חטאו שזה ליחידים: מזהליקין הוי. כלומר כ"כ מי חטאת הו' שם עד שהיו מתליקין כהן בני אדם. ואפ"ה דורסין

נ"ל דדברו בהוה. דאילו בחלון של יחיד אינו נמלאת שיהא ה' פרה (הל' ח') שכתב ולא היו חוששין לכן שמה פסולים הם. בחלון של רבים. דאילו בשל יחיד הא אמרין דמסתמא נריך לשון הרמב"ם והיו ג"כ דורסין (אזכור) ברגליהם ולא היו נמנעין מלכא

מלאכת שלמה מאחר דלא נרסינן על עומאה מקדש וקדשיו וקל להבין. אחר זמן מלאתי שהר"ר יוסף ו"ל הגיה על עומאה מקדש וקדשיו: אוחז

יבין

שכרם מוזן מהם. א"ל לחקור אחר כשרותן קודם שיהי מהן. דמסתמא נחזקת כשרים הם. ולפיכך כאטום דינינן לי' דפטור מקרבן [דכל מוכ קרבן שעל שוגג. היינו מדחי ראי' לדקוק כיטב במעשי' שלא יהיה עד לזון סק"ה. ומה ל"ל קת רמו דא"י. דספיקא דאורייתא מדאורייתא אסור]. וכ"ש כשנמלא לבסוף שהמים היו עומאים כשהוה מהן. דהרי אז אפילו היה לו בשעת הזאתו מקום להסתפק בזהרבתן. הרי הו"ל ספ"ו ברה"י. דטעור גם בחטאת [כפ"ה מ"ב]. ולהכי א"ל היה לחקור אחר טעורות כל כך (ט) : לב) ששייך ליחיד: (ג) חייב חטאת. דמדלא חקר מקודם היטב. כמו שפי' ראו כלל השייך ליחיד. אינו אטום. והו"ל שוגג גמור: י"ד) שעי' שהיו רבים מוזין גם. נטפו מהמוזין הרבה טפות מהן לארץ אחר שהו'. ורבו הכטיפות הללו כל כך עד שהחלוקן בהן רבים: י"ה) הולכין שם טעורים גם לכתחלה בלי לורך: י"ו) מלכנס אח"כ למקדש. ואע"ג דאיכא לבספיקו נמי שמה כן ממי הו' שנטפו מהחוזב לארץ. ולא מהמוזין. ונמלא שלא נעשה מלותן בהמי חטאת הללו. ואף שהסוה דעמו מהן ונפסלו כשפלו לארץ. וא"כ אין בהם עומאה דאורייתא. עכ"פ מטמאין הן לבני אדם שאוכלין חרומה. כשנגע בהן בידו או בנפשו [וכלעיל פ"ט מ"ח]. וא"כ שפיט שאסור ג"כ לנכנס למקדש לכתחלה. ו"ל דמדעומאתן רק מדרבנן. הו"ל רק ספק דרבנן ושרי לכתחלה. ומכ"ש אי ימחא דהוה ספ"ו ברה"י. אבל אי"ל דהק' שלא נעשו מלותן בטלו ברוב צהמים שנטפו מלותן. מה חמרת שמה קדמו המים הטעורים להטמאים ללא בטלו [כמשכירים פ"ג מ"ג]. הו"ל ספק דרבנן ולקולא. וכ"ש הכא דמסתמא עפי שאחר שנטפו מהחוזב לארץ שהן הטמאים. חזר ונטף מהמוזין לכוון. ליחא דבחתמת כחוזב העמא היא. שאין בטלין

גימוקי הגר"ב ומ"ס טוד ועוד דהיאך מחייבו בקרבן כו. נפלאת בעיני דפ"כ כותבו על חלון של יחיד כו' דמייב בקרבן וכוה. ודלי חייב דספק עומאה ברה"י כודלי משועי' וכמ"ס פ"ק אדם ג' פ"ט. ומייב קרבן כודלי וככריתות הוא לפני אדם חלי' פ"ט. והייט שלא טדע לו אם עמא מקדש וקדשיו לו לא.

פרה האזוב הקצר פרק יב תוספות יום טוב קמו

ציונים

מי חטאת יום טוב
ה אוחז יום טוב
כמה יום טוב
ס יושב יום טוב
מי יום טוב

חלוף גרסאות

ה בכנפו גרסא וזכר וזכר
ובכנפו גרסא וזכר
עליו גרסא וזכר וזכר
וזה עליו עליו ברי הויה
גרסא וזכר וזכר גרסא עליו
יום ברי וזכר

תוספות חדשים

ד בתוי"ט מפני כו'
זכר הכ"ט דפ"ז
מ"ט:

אליהו רבה

ה בכנפו גרסא וזכר
נעם הקרדוס כח
והוא חב אבות הטומאה
והקרדוס עושה כנפו האחד
אב הטומאה וזכר הכ'
נעשה ראשון ואינו מטמא
אדם: אע"פ כו' שחור.
ואע"פ שמתן ואשאין אהן
כאחד טהור האיל ולא
נכ"ף קודם שנעשה מלואן:

משנה אחרונה

במי חטאת שנשאן של
לנורך שהמים פסולין
ומיירי שפסולין מדרבנן
כמ"ט מהר"ם שהתקן
מכוסה ומלואן מנוהג
ומדאורייתא כשרים הן
ונכ"ף המזה והתלון
של רבים היינו
ששרבים הניעו לנעום
שם מי חטאת הזכיה
ובא זה והזה נכנס
למקדש פטור דליהו
מיהא לנורך הזאה
איכיון לאפילו נמלאן
פסולין לא מיקרי של
לנורך כמ"ט לעיל
בנחכיון לדבר המקבל
טומאה שאפילו היה
בטעות לא מיקרי של
לנורך והבא כיון שרבים
הניחו לנורך הזאה
אינה לא פטע מידי
אבל של יחיד שהאחד
לכדו חמר לו לא ה"ל

מלכא אל המקדש ומהתעסק בקדשים. ע"כ: מפני שאמרו
מי חטאת שטעו מלואן אינן מטמאין. ואע"פ דבכנפו פ"ה
משנה ג' פלוגתא דב"ב וז"ל קתני דב"ה מטמאין. ההם רבי
ישמעאל אמרי. ומשמע אבל חכמים פליגי עליה. ולא סברי

לכו שהוא מקולי ב"ב. והומרי ב"ה.
וכיוצא בזה בפ"י הר"ב רפ"ג דיבמות
ובתוספתא הביאה ר"ס וכן היה ר"ג
אומר למה פרוש לאחריך שמה
טמאה א"ל והלא מתליקין היו בפני
הלון כו' מפני שאמרו וכו':

הבקרדום הטמא. פי' הר"ב

שהוא אב הטומאה
ויזה
כו' נעשה הכקף ראשון. ומבואר הוא שילטרך שיהיה זה קרדוס ג"כ לא הגיע אליו טומאה מן המה כי אז ישב זה הכקף
אב. הרמב"ם. ומבואר הוא בפ"ק דהלכות: בכנפו. ומהו עליו ה"ג בס"א. וכן הוא במשניות ישנים מנוקדים.
ובנוסחת מהר"ם ז"ל: כרי הוייה. ואפילו למ"ד (ברפ"ט) דאין הזאה לריכה שיעור. ה"מ אגבא דגברא אבל במתא (שהוא

מטבל

עליו וכו' וז"ל אם לקח איש פטור קרדוס שנטמא והחזיקה בכנפו והזה
עליו המזה מי חטאת אע"פ שגל זה הקרדוס יס ממי חטאת כדי הזאה
פטור הכנפו וכו' וכן בס"פ ברה"י דכודאי דיינין לה. ע"כ פ"ק' או משום
כלי שזוהו עליו והרי עליו המים כדי הזאה טהור שהמים שטעו מלואן
אינם מטמאין ע"כ. אבל לאון בכנפו ומהו עליו משמע ויכול להיות
עליו ואע"פ וכו' כאשר כתבתי לעיל כשמוך וזמן שני דיונים. וכרבינו
שמסון

דורסי' בן. משום דלא מטמאין האיל ועשית מלואן:
ה בכנפו. בכקף בגדו. לפי שהקרדוס הנריך הזאה הוא
אב הטומאה. וכשאוהו בכנפו נעשה הכקף ראשון אהן האוחזו
טמא. דאין אדם וכלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה.
ואע"פ שיש על הקרדוס מים כדי

הוייה. אהן האוחזו טמא משום נטא
מי הכדה. האיל ועשית מלואן כבד:
כרי שיטביל ראשי גבעולין ויות.
מון

כמה יהא במים. ויהיה בהם כרי הוייה (ס) כדי שיטביל ראשי גבעולין ויהיה

כו' נעשה הכקף ראשון. ומבואר הוא שילטרך שיהיה זה קרדוס ג"כ לא הגיע אליו טומאה מן המה כי אז ישב זה הכקף
אב. הרמב"ם. ומבואר הוא בפ"ק דהלכות: בכנפו. ומהו עליו ה"ג בס"א. וכן הוא במשניות ישנים מנוקדים.
ובנוסחת מהר"ם ז"ל: כרי הוייה. ואפילו למ"ד (ברפ"ט) דאין הזאה לריכה שיעור. ה"מ אגבא דגברא אבל במתא (שהוא

מלאכת שלמה

ה אוחז הוא הטהור בקרדוס הטמא. ומיירי בשלל נטמא כמה עלמו
ד"כ ישוב הכקף ג"כ להיות אב הטומאה ומטמא את האדם:
ומזה עליו. נראה אפילו האוחז עמו יכול להיות על הקרדוס שמתחת
אפילו של ידו האחרת או במרפקו או בין כרכיו דאי לא אתא
תנא לאשמעין רק דאע"פ שיש עליו וכו' ה"ל למיתני הטהור האוחז
בקרדוס וכו' ומתוך פי' הרמב"ם ז"ל נראה שהגירסא היא אע"פ שיש

יבין תפארת ישראל בועז

לומר דלהכי מחלו של רבים פטור משום ס"ו ברה"ט טהור. הרי בל"ו
אין מביאין קרבן אספק וכדאמרן. דיל"ל דאי לאו ס"ו ברה"ט טהור.
הו"ל כספק טומאה ברה"י דכודאי דיינין לה. ע"כ פ"ק' או משום
פ"טו ברה"ט טהור. א"כ הו"ל להתנא לאשמעין רבותא טפי. דאפילו
לכתלה וותר לכנס למקדש. והו"י כי בספק טומאה אייריקין מה
אזטרק לאשמעין דכהן גדול פטור גם אספק טומאה ברשות היחיד. מה
אריא ספק טומאה. הרי אפילו ודאי נטמא ונגו ונכנס למקדש טמא
פטור מדמעתי קרא [בהוריות ד"ט"ב]. אע"כ דכדברינו בפירושונו בפנים
דאפילו ודאי נפסלו או נטמאו המים. פטור כשכבר נכנס. ומשום
דאנוס היה. דאין לו לדרקדק אחר רבי'. ולפיכך לכתלה באמת אסור
לכנס. עד שחזור ויהו ממים כשרים. וגם לא תקרי ברה"ג דפטור.
מה אריא דהוה ממים הפסולים. הרי אפילו לא הוה כלל. אם נכנס
למקדש טמא כגון פטור. דיל"ל דסד"א דהא דמעתי קרא מקרבן.
היינו כשנגו נמו. אבל בהוה ממים פסולים שבר"י. דמדהו"ל לחקור.
הרי פטע. סד"א ששונג שכל מכה פשיעה לא פטרי' רחמנא. קמ"ל:
(י) ור"ב"א כחב' דלעולם מיירי שהקרדוס נעם אפילו כמת. אבל
גרסינן במשנתנו שאחוז בכנפו ור"ל שאחוז בכ' כנפו על כ' ב'
בגדיו העליון והחתכון. ולא הקרדוס שנגע בהמת. הרי הוא אבי אבות
והכקף שהוא סמוך להקרדוס הוא אב. והכקף העליון הוא ראשון. והרי

במלן צרוב [כפ"ט מ"א]: לו) ר"ל מותר הטהור לאחוז הקרדוס בכקף
בגדו. ומיירי שהקרדוס לא נטמא נמנה עלמו. רק מאדם
שנטמא ממה. שהקרדוס נעשה רק אב כהאדם שנגע בהמת.
והכקף שאחז בו הקרדוס נעשה ראשון לטומאה. ואח"כ לאדם
האוחז. מלואן אדם וכלים מקבלין טומאה רק מאב הטומאה (י):
על הקרדוס: (ש) ר"ל האדם האוחז פטור. דמדנעשו
מלואן. שוב אין המים מטמאין. מלגל חזו וכו' להזייה. ואע"כ
דהאדם המזה בל"ו נטמא המי חטאת בהאזוב כשמוה עמו. זה
פשוט שאין המים מטמאים אותו. מדהוה לנורך הזאה
[הרמב"ם נפ"ז מפרש]. אלא קמ"ל דאפילו המי חטאת שני"ג
הקרדוס לא ינטמאו להאוחז דאע"כ שאין האחיזה לנורך הזאה.
אפ"ה לא נטמא ממי החטאת שעליו. וקמ"ל סך ממתי טפי
מבבא דמתליקין ממי חטאת. דאע"כ דהבא מלואן ומשאן אהן
כאחד. והרי שאין שלל לנורך היייה שיהיה יכול להניח הקרדוס
על הארץ ולהזות עליו. אפ"ה טהור: (ס) ויטמא כשנשאן.
דרק בטומאה איירי. וכדמוכח מר' יהודה. והא דלא סגי לי'
לנוקט כדי שיטביל ראשי גבעולין. ה"ט מלפסעמים כבלע המי
חטאת

לסמוך עליו ליכנס למקדש באיסור כרת והוי כאלו נשא שלל לנורך הזאה
אינו מיושב דאמתי תני לה גבי הזאה כיון דככ"ג ליכא חיוב מקדש כלל. ולדברינו יתח' דאין ה"ל דבמה מיירי והוא טהור. ולפי פי' המפרשים דכמוה איירי ל"ל
שהמים פסולין בפסול דאורייתא דאי כשרים מדאורייתא ליכא חיוב מקדש. ולפי פירושונו אדרבה בפסולין מדרבנן מיירי ומטמאין מדאורייתא בטומאת מי חטאת.
ומהר"ם שכתב דפסולין מדרבנן משמע דמפרש כדפי':

שעשו מלואן אין מטמאין. וה"ל אמרינן מי חטאת שנפסלו פרהה טומאתן. וכן פרה בהכשרה מטמאה בגדים נפסלה אהן מטמאה בגדים כדלעיל ספ"ד. וכן גבי
מעילה מפנעשית מלואן אין מטמאין בה. וכולהו משום חבת הקדש:

בקרדוס הטמא בכנפו. פי' הר"ב שהקרדוס הנריך הזאה הוא אב הטומאה. דאלו ראשון א"ל הזאה לעולם כמ"ט הרמב"ם וז"ל הר"ב עוד שאין האדם מקבל
טומאה ממנו שהוא ראשון ע"כ. לפי גירסת המשנה אוחז הוא בכנפו ומהו משמע שהוא עמו האוחז והמהו. וא"ל לומר כן דלמטאת אהן מן הראשון נטמא
האדם דאפילו נוגע במדק נטמא לעיל רפ"י וא"כ מטמא מי חטאת שבידו. אבל במשנה שנבמרא הגירסא אוחז הוא בקרדוס בכנפו והוא עליו. ולשון הרמב"ם בחבורו
המבבא כלי שזוהו עליו והרי מים כדי הזאה פטור וכו' כפירושו אם לקח קרדוס הטמא והחזיקה בכנפו והזה עליו המזה כו' וא"ל דטהור האוחז לתרומה וקדשים:
אע"פ שיש עליו כדי הוייה טהור. אע"כ דכבר תני לה לעיל משעשו מלואן אין מטמאין. הבא קמ"ל דאח' במשא אהן מטמאים את האוחז. אע"כ דהא נמי פשיעה
אינו חוזר ונטמא ממי חטאת שעליו דהא מנע הוא וכבר תני לה. ועוד דכל לנורך הזאה אפי' קודם שעשו מלואן אין מטמאים כדפי' לעיל בכמה דוכתי. להכי תני לה
באוחז דמשום משא הוא. וגם האוחז אינו המזה וכדפי':

כדי שיטביל ראשי גבעולין ויהו. מדקמתי ויהו משמע לה"ק בעינן שיהא במים שעל האזוב שיוכלו לילך בהתזה מרחוק על הטמא שהזאה היינו התזה. ולר"י שמעשר עם מה
שהאזוב בולע א"ש שהמים שטעין ולכו בהזאה ואפילו בנגיעה בטמא להטפיה סגי והא דכתבי' והוה הכלוה והוה הכלוה באזוב בעינן הוה בהתזה. וכה"ג
דרשין בפ"ק דלה דף ע' ממי מזה נטמא. והא דכתבי' מזה נטמא. והא דלמך על אזוב של נחשת כלומר שהמים הכלועין מנערשין. נריך להכין מי ידעין
כמה

ר"מ רואין מה יג פ"ה סי'
פ"ה ר"ב סי'
ו' המזה פ"ה סי' כ

משנה אחרונה

כמה נלע וממא עם
הבלעיה אכתי לנכא
שיעורא. י"ל דמ"מ
א"ל שאינו בולע משהו
כפחות שבשיעורין ואותו
משהו הלך היה בעין
היה הולך כהתזה:
של נחשת. וה"ה שאר
מתכת שאינו
בולע. ועיין בפ"ד י"ד
סי' כ"ח בשם רבינו
ירוחם:

ו המזה באזוב טמא.
כתב הרמב"ם טמא
לחטאת ועודו לחרמה
ולקדש שאלו טמא
לחרמה היו המים
טמאים לא פסולים ע"כ
וביים כמבואר בפ'
הקודם ר"ל בשפ"ט
מתקן שיש שטמאים
יוש פסולים ללא כתיוב"ט
שהוא ל"פ"א מ"ו
וליתא דהתם לא חיירי
מוה. ומ"מ עיקר
דברי הרמב"ם אין לי
לב להבין דלפילו טהור
לחרמה מטמא מי
הטאת דהא דבלה של
חרמה שנטלה למי
חטאת אמרין בפ"א
מ"ג המים טמאין וכן

מטבל ראשי גבעוליו (בו) לריכה כשיעור. כדליתא בפ"ק
דיומא (דף י"ד). ובפ"ק דגדה (דף ט'). הר"ש:

ו באזוב טמא. ירלה בו אזוב הטמא לחטאת אשר כבר
אמרנו שהוא אפילו היה רחוק אלף מדרגות מן

הטומאה הנה הוא טמא ולכן המים
פסולין. אמנם אילו היה האזוב
הטמא לקדש או לחרמה היו המים
טמאים כמו שבארנו בפ' אשר קודם
זה (מ"ו) הרמב"ם: **אם** יש בו
כביצה. כ' הר"ב דזהו שיעור אוכל
בין לקבל טומאה בין לטמא אחרים.
וכן מפרש במקומות אחרים. וקשיא
מרפ"ב דטהרות. ושם אפרש בס"ד:

ומטמא את חבירו. פי'
(הרמב"ם) [הכ"מ ספ"ו מה"פ
כנ"ל] עזה האזוב הטמא אם

**ויוה. רבי יהודה אומר רואים אותם
כאילו הן על אוזב של נחשת (א) :**
**ו המזה באזוב טמא (ב) אם יש בו
כביצה (ג) המים (ד) פסולים (ה) והזיתו
פסולה (ו). אין בו כביצה המים כשרים
והזיתו פסולה (ז) ומטמא (ח) את חבירו
וחבירו את חבירו. אפי' הן מאהב(ט):**

הטהור

חון ממה שהאזוב בולע : כאילו הן על אוזב של נחשת.
שאינו בולע. דרואים המים הבלועים באזוב. כאילו הן בעין
להשלים שיעור הזאה להיות הנושאן טמא. והא דכתיב (שם) ומזה
מי הגדה דדרשין מיניה וגושא כשיעור הזאה היינו שאילו
היו בעין היה בזה שיעור הזאה ואין

הלכה כר"י : ו המזה באזוב טמא.
כגון אזוב של גינה שלקטו לאכילה :
אם יש בו כביצה. דזהו שיעור
אוכל בין לקבל טומאה בין לטמא
אחרים : והזאתו פסולה. דכתיב
וזהו הטהור שיהיה המזה טהור
והאזוב טהור : אפילו הן פאה.
כולן טמאין לחטאת דלין מוטין ראשון
וגני בחטאת אלא כולן הן חטאה :

שנטמאו

וע' במשנה דלקמן :

שנטמאו

מלאכת שלמה

נושא מי הגדה האויל ונעשית מלחון וכן משמע מפ' הרמב"ם ז"ל
בפ' המטה שכתב וכן אם לקח איש טהור קורדוס כו' והוא עליו
המזה וכו' משמע שאחר הנה עליו ולא הוא עלמו וכן משמע מדבריו
בבבבב הגדול בסוף הלכות פרה לדומה שכתב ז"ל המגביה כלי שהזיה
עליו והרי המים עליו כדי הזאה טהור שהמים שעשו מלחון אינן
טמאין כמו שביארנו. עכ"ל ז"ל :

ו ובמטמא את חבירו וכו'. אם יש בו כביצה כדקתי רישא :
שנטמאו

שמאן ז"ל מלאתי כתוב כנפשו בחד מראשי הקרדוס. ובמזאתי שכתב
הה"ס הר"ם ז"ל וז"ל אוחז הוא הטהור כו' ותימה דקיי"ל דלין מוטין
ראשון ושי בחטאת כדקתי לקמן ומטמא את חבירו והבירו את חבירו
אפילו הן מזה ואין חילוק בין אם נגע כלי בכלי או אם בלחם או אדם
יכלי או כלי בלחם כדמשמע ממחנ"פ פ' עשירי דקתי של חטאת בנייר
ועל חרומה בידו שיהיה טמאים עינין עס. לכן נראה לפרש דהא דקתי
ומזה עליו היינו אדם אחר שהוא טהור וכל עלמו של התנא לא בא אלא
למשמעו שאע"פ שיש עליו מים כדי הוייה טהור ולא נטמא אותו מטעם

יבין תפארת ישראל בועז

כל ראשון אינו טמא להאדם שנוגע בו. וקצת היה נראה לכאורה
ראי' לדברי רבינו. מדקת קרדוס שהוא כלי מתכת. והיינו למ"ד
דרך בכלי מתכת אמרין חרב כהלל. ואי שנגע הקרדוס בהאדם
שנטמא במת. עדיין ק' למה ל' למקט קרדוס. הול"ל כלי שטף
שנטמא במת דנ"ב נעשה אב. אע"כ דבעי למקט דאף בקרדוס
שנטמא במת עלמו. שנגעה אבי אבות. אפי"ה יש תקנה ליעלו ככ'
נכפיו. אמנם קשה דברי רבינו דירי' אדירי'. דהרי הוא בעלמו כתב
ריש אהלות כהרמב"ם. דבכל כלי שנטמא במת אמרין חרב כהלל.
אע"כ ז"ל להכי נקט קרדוס שיש לו יד ארוך לאחוז מרחוק. באופן
שיהיה יכול ליוהר שלא יפול ההזאה גם על גופו. או על כנפו. ויתעמת
הממי הטאת. ומפיו ק"ל על דברי רבינו דאסו בשופטני שסקיין
שכעבור שיריה לטהר הקרדוס יטמא הבגד שעל גופו. אמתיה. ועוד
שע"כ נריך לאוקמה שמהפך הכנפים ויחזו סמוך לקרדוס כנפך הבגד
העליון. דאם יאחזו כנפך הבגד התחתון הרי יתטמא גופו מבגד
התחתון. ואולם אם גם יאחזו בבגד העליון מי יוכל ליוהר שלא יגע
בהבגד הואו כשיפשיעו ויתטמא גופו עי"ז. ומה רבותא קמ"ל
תנא באופן זה. דמה רבותא יש בין שהכלי שמוה עליו הוא אב או אבי
אבות. אולם למ"ד דחרב כהלל מטמא גם במשא [עמ"ש בס"ד אהלות
פ"א סי' ד']. ע"כ הכא לא מיירי בנגע הקרדוס במת עלמו. דא"כ
הרי נטמא האדם מדגשא הקרדוס אע"כ שיש הספק [בכנה מב"ב] :

(יא) וא"ת אם הויתו פסולה. א"כ אי אפשר שיהיו המים כשרים. הרי
נעמא הוזה מדגשא המי הטאת שבאזוב שלא לזורך הזאה. והרי
הסיע המים שכלי וטימאן [כפי"א מ"ו]. י"ל כל זמן שהאזוב עדיין
מחבר להמים שכלי. אע"כ שנטמא האדם שחזו מדגשא המי הטאת
שעליו. אפי"ה לא נעמאו המים שכלי מהסיעו. משום שכל שטומאת
האדם בזה ע"י המי הטאת. אינו חוזר ומטמא אותו באותה יגיעיה
או משא [כפי"א כ"ב]. ואח"כ בהנגע שנטמא האזוב מהמי הטאת
שכלי. הרי שוב לא הסיע המים שכלי :

(יב) ולבאורת מדברי רכ"ט שביאר רתוי"ט כאן משמע אף שלא
נעמא האזוב ממש. וכגון שלא נעמא ממי הטאת גופייהו.
רק שהוא טמא רק למי הטאת. אפי"ה מטמא את האזוב או את המאכל
הטהור לחטאת. ובמחבר"ר א"ל לומר כן [ועמ"ש לעיל פ"ו בנעו"ט
י"א]. ועוד יגיד עליו רעו שנטמא ז' וז'. דאפי"כ דמגנה ז'. כיון
דנגע בהמסקין בידיו. אפשר נמי לומר שהמסקין היו רק טמאים לחטאת

חטאת בראשי הגבעולין. וא"ל להזות בזה. וקמ"ל דלין המים
הגבעולין מלטרפין לכשיעור הוייה. אלא לריך שיהי' בכלי כשיעור
הבלוע וגם כשיעור הוייה. דאף דקוי"ל הזאה א"ל שיעור.
היינו על הדבר שמוה עליו. דסגי כשיגיע עליו רק טפה קטנה
מאד. אבל חוץ הכלי שמוה לריך שיעור [פיומא דידן] :
(א) ר"ל רואין את המים שגשא זה. כאילו היו על אוזב של
נחשת שאינו בולע. ולהכי נכשא רק טפה קטנה מאד ממי
חטאת. נעמא. מדגשא כשיעור הזאה. מיהו דוקא לטמא
בנגע ובמטמא סגי בהכי. מדעכ"פ יש בהמים כדי הוייה. והרי
לא נבלע עדיין בהאזוב. אבל לעיין להזות ממנו. ודאי יש
לר"י לא סגי בששם בכלי רק טפה קטנה. והרי נעכל וזהו
כתיב. ובטפה קטנה כזו אין כאן טבילה. ולא הוייה. והרי
כולו יבלע בהאזוב : (ב) אזוב שלקטו לאכלו דאז מקבל טומאה
[כפי"א מ"ח] : (ג) דזהו כשיעור לטמא אחרים. אבל לקט"ו סגי
ככ"ש [פרמ"ס פ"ד מאלוין. ולחוס' פסחים לג"כ ד"ה לא. ולהר"ב הכא גם
לקט"ו לריך כשיעור גיאה] : (ד) מטבל האזוב בזה : (ה) מדנעמאו
מהאזוב. מיהו מדללא קאחר המים טמאים. ש"ת דהכא מיירי
בשהיה האזוב באמת טהור. רק שלא היה נשמר לחטאת.
וקמ"ל דאע"כ דלילו נגע אזוב זה בכלי ריק טהור לחטאת.
או אפילו בלחם הטהור לחטאת. בנגע באזוב זה בגופו ולא
בידיו. לא היה נעמא הכלי והאדם [לעיל פ"י ז"ב]. אפי"ה בנגע
אזוב זה במי הטאת גופייהו. עכ"כ נפסלו [כפי"א י"ח] :
(ו) פשיעא. אלא משום שופא נקט לה : (ז) דכתיב והזה
הטהור. והיינו בין האדם המזה או האזוב. שטיין לריבין
שיהיו טהורין לשם חטאת (יא) : (ח) על יש בו כביצה קאי.
דכשהאזוב נעמא ממי חטאת נגע באזוב אחר טהור לחטאת.
והסגי בשלישי וכו'. עד שהאחרון נגע במי חטאת גופייהו
נעמאו כולן לחטאת. ופשוט דהא לחרמה וקודם אף שהראשון
נעמא בחטאת. ועוד לכן ראשון ושני (יב) : (ט) דלין מוטין
ראשון

עכ"פ פ"ח בלין שנטמא מאחוריו במסקין. ודאי במסקין שטמאים גם לחרמה וקודם פיירי. ולא כשטמאים רק לחטאת :

כדון כי היכי דבעלתא
אובל טמא חטאת
מסקה לפני מי חטאת
אפילו טהורים מטמאין
כמו טמאין כדאמרין
פני"ב טהור לחטאת
בנגע באזובין ומסקין
טמא. ומחנ"פ הכא
דמני פסולין דלא חיירי
הכא לענין טומאה אלא
לימר שהמים פסולין
לזאה ודקתי והזתו
פסולה ולענין לטמא
אחרים אה"ל דמטמאין
כדמסקין ומטמא את
חברו : אין בו כביצה.
לפי מ"ש הר"ב כאן
דפחות מבכיה אינו
מקבל טומאה מיירי
שקבל טומאה בנגע
שהיה בו כביצה ונחתך
אח"כ דלא פרהה
טומאתו כשנחתך כמ"ש
פכ"ו דלגים מ"ט :
ומבטמא את חברו.
אם יש בו
כביצה קאי. וה"ה
דמטמא נמי אדם
כשנגע בו בידיו כלעיל
פ"ה מ"ב :

ר' עובדיה מברטנורה פרה האזוב הקצר פרקיב תוספות יום טוב קמח

ציונים

כל ימות מ"ה ע"ה
הסלים מ"ה ע"ה

הלופי גרסאות

החרוקות
ג"כ ונ"ל
ג"כ ונ"ל
החרוקות
ג"כ ונ"ל
החרוקות
ג"כ ונ"ל
החרוקות
ג"כ ונ"ל

תוספות חדשים

במשנה הסלים
שבקמח. כלים
מחריץ מקנים יתכבב בה
אלה הסלים עד שישל
הכל כפמ"ח (הרמב"ם):

אליהו רבה

אלה על עיקר הכלי: אף
החרוקות. גרסין כליית
וקדוחות הן ידועות שמתוכן
אותן כבית יד של כלי
שהוא חלול כפיט ומשני
היד כחלל הכית יד שבכלי.
והחרוקות הן שהידות חלולין
כפיט ומתוכן את הכית
יד של כלי כחלל הידות:
ש וקדן של כליכה.
גרסין כליף:

משנה אחרונה

שזן דרכן בכך וכ"כ
מהר"ם פ"ג דאהלות בשל
מ"ד דמלכין דהכא בשל
עריסה מיירי ועלה קאי
ולא כפי' המפרשים כאן
דכמסות איירי וע'
פ"ח דכלים מ"ד:
הקדוחות חבור ריב"ג
איירי אף
החרוקות.
הרמב"ם לענין הזהה
איירי ולשומאה אלו
ואלו חבור לכ"ע.
ולריד לדקדק דכ"ס
העור והרועב דף ק"ח
מיימי ריבויא לידות
דהוי כנוף חבור או
האכלל לשומאה ולכאורה
צראה דהזאה לא ילפי'
מתהם דלמא להחמיר
רבי קרא ומ"ל להקל.
וגם בפלוגתייהו דתנאי
דמתני' לריד טעם מה
חילוק יש בין קדוחות

שחס נגע צו עומאה לא נעמא המטה. ואם נגע עומאה
צמטה לא נעמא הוא וכן היוה על המלגן לא טהרה המטה
בזאת ההזאה וכן חס הזה וכו' ע"כ. וכך הוא ג"כ כוונת
הר"ב והר"ם ולא חשו לפרש: * [ורא למהרה. עיין במתני']
דלקמן: **מ' הסלים** שבקמח.

פ"י הר"ב סלים שדרכן להוליך וכו'
על גבי החמור ולחמור קורין בל'
ישמעאל הנחל. הר"ם צמט הערוך:
זהמטה של טרבל. פ"י הר"ב
כמין עו וכו'. והוא כלי בעל חוליות
יתרכב קלח חלקים בקלחם הרמב"ם
[ח"ל רש"י זכחים דף ק"ו ב' כמין
עו של עז ויש צו יתדות חדים (וגם
פשו) חרילין ומוליכו ומציאו על הקשין של דשה לאת- שנידס
ומתחבין ונעשין (חרין) [תנן]. והר"ב שפירש שדשין צו כו'
כן פירש"י בעכו"ם דף כ"ד ב']: **וקרנין** של יולאי דרכים.
פ"י הר"ב קרני בהמה ומיה **שמוליכים** כו' והם
כלים

דלחם נעמא זה לא נעמא זה. ולא לטהרה. דלחם הזה על
זה לא היה על זה: הקדוחות חבור. כגון ידות הסכינים
שהכרוז נכנס לתוך הכית יד של עז או של עלס ומחובר צו הוי
חבור: נעמא א' מהן נעמא חבירו. וכן חס הזה על אחד מהן הזה
על חבירו: קדוחות. לשון מקדח:

אף החרוקות. ל' וימרוקן טן (לויכה
ב') כלומר אף ידות שהן חדות
בראשן ומכניסין חודן בנקב שעושין
בראש הכלי כגון צית יד של רומח
אף אלו הוו חבור ולחין הלכה כרבי
יוחנן בן נורי: **מ' הסלים** שבקמח.
סלים שדרכן להוליך כגון פירות או
צבלים על גבי החמור וכן מחוברין זה

צוה: מטה של טרבל. כמין עו של כרוז שדשין צו את
המטה: קרן של כליכה. המטה של מחס עושים לה כמין
קרן של כרוז וקושרין צו המת שלא יפול. וקורים למטה של
מחס כליכה. שהיא עשויה ככלוב של עופות: וקרנים של יוצאי
דרכים

מלאכת

קדוחות וחרוקות. מה שפי' ר"ע ז"ל הוא פי' הרמב"ם ז"ל אלא
דמשמע שהוא גרוס ריב"ג אומר אף המדויק דל"ח סל
פירש לשון ויחרקו טן. אבל הר"ם והר"ש ז"ל פירשו קדוחות מלשון
מקדח כשוד הכלי קרן ורולין להאריכו נוקבין מקל אחד בראש עביו
יתכניסין נקב יד הכלי ויש עושים נקב ביד הכלי ומכניסין צו המקל.
וקרוב לזה הוא פי' הערוך:

שלומה
הרוקות. פירשו צמט הערוך מלשון ויחרקו טן כגון שאותו היד של כלי
הוא פרוקס ונכפל לאחריו ע"כ:
ש שבקמח. שדרכן פ"י לחמור קורין בלשון ישמעאל נחל פי' בשעני
ע"כ. והרמב"ם ז"ל פי' קתל כלי מחובר מקנים יתרכב
בה אלה הסלים עד שישל הכל כפמ"ח אמת:
והמטה של טרבל. היינו מוריגים. הכי מפרש לה בנמרא בפרק אין
מעמידין

שלומה
הרוקות. פירשו צמט הערוך מלשון ויחרקו טן כגון שאותו היד של כלי
הוא פרוקס ונכפל לאחריו ע"כ:
ש שבקמח. שדרכן פ"י לחמור קורין בלשון ישמעאל נחל פי' בשעני
ע"כ. והרמב"ם ז"ל פי' קתל כלי מחובר מקנים יתרכב
בה אלה הסלים עד שישל הכל כפמ"ח אמת:
והמטה של טרבל. היינו מוריגים. הכי מפרש לה בנמרא בפרק אין
מעמידין

ישראל תפארת ביני

בנגע צו רק כנופו. וב"ש דקיישא שייח לא ק' כלל. דאע"ג דמשקין
עמאין איזן עמאין אדם הטהור לחטאת. כנגע בהן רק כנופו. היינו
רק משום דכאדם לא נורו צו חכמים משום גזירת משקין צו וזכה
משום דלדמם הטהור מרחיק את עצמו מכל אב השומאה שלא יעמאו. אבל
ככלי שפיר שייך צו הד גזירה. דהרי אפילו לחולין נעמא עכ"פ אחריו
ממשקין עמאין מ"ש. לסיך משום מעלה דחטאת. גזרו דבנעמא
גבו נעמא טובו. ולפי האיור, טובא קמ"ל דף כבא. דאע"ג דכל
כלי הטהור לחטאת שנגע בכלי חטאת נשאר הכלי הטהור לחטאת
בטהרתו. אפ"ה הכא שנגע בכלי שטמא לכל מילי. אף שרק גבו עמא
לכל מילי. אבל טובו הוא רק לחטאת עמא. אפ"ה עמא חבירו
הטהורים לחטאת אפילו עד ק'. דאע"ג דמהמשה ואילך טהור לכל
מילי. עכ"פ עיקר עומאתו עמא לכל מילי:

אמנם
יתגדנד וישמט. וכשהמת גדול תוחב הקרן בראש המטה.
[מ"ק מ"ג] כלוכה גרסויקן: ער) ההולכי דרכים מוליכין עמאין
קרן

קדוחות וחרוקות. מה שפי' ר"ע ז"ל הוא פי' הרמב"ם ז"ל אלא
דמשמע שהוא גרוס ריב"ג אומר אף המדויק דל"ח סל
פירש לשון ויחרקו טן. אבל הר"ם והר"ש ז"ל פירשו קדוחות מלשון
מקדח כשוד הכלי קרן ורולין להאריכו נוקבין מקל אחד בראש עביו
יתכניסין נקב יד הכלי ויש עושים נקב ביד הכלי ומכניסין צו המקל.
וקרוב לזה הוא פי' הערוך:
קדוחות וחרוקות. מה שפי' ר"ע ז"ל הוא פי' הרמב"ם ז"ל אלא
דמשמע שהוא גרוס ריב"ג אומר אף המדויק דל"ח סל
פירש לשון ויחרקו טן. אבל הר"ם והר"ש ז"ל פירשו קדוחות מלשון
מקדח כשוד הכלי קרן ורולין להאריכו נוקבין מקל אחד בראש עביו
יתכניסין נקב יד הכלי ויש עושים נקב ביד הכלי ומכניסין צו המקל.
וקרוב לזה הוא פי' הערוך:

להרוקות וצמאי קמפלגי. ומה שנלע"ד בזה הוא דקראי דמיימי בהעור והרוטב לידות אינם ענין לכאן דהתם דלריד קרא היינו לידות שבעמאן אין להם שייכות עומאה
כמו האבן היוצא מן החמור. או עוקלי הפירות וכן עלם של כסר. הכי נריב קרא אע"ג דכאפי נספיייהו אין להן עומאה כשהן ידות משמא אנכ
ומולאי. אבל ידות דשייך בעמאן עומאה חס חבין לכלי לא לריד קרא דהוי כנוף הכלי כיון שזריד לו הרי הוא כאחד מדפנות סכלי. והיינו נמי פלוגתייהו דתנאי
דמתני' ידות הקדוחות שיש להן בית קיבול חשיב ככלי קיבול דקיבול העשוי למלאות שמי' קיול כמ"ש הר"ם רפכ"ו דכלים והרי הן בעמאן ראיין לעומאה ומסברא
חשיבו כנוף הכלי אף להזאה. והחרוקות ס"ל לת"ק דלא הוו חבור להזאה ולעומאה רבי קרא ולא להזאה. ומשמע דהא דלינים חבור בין הזה על הכלי ובין הכלי על
היד לא עלתה הזאה לשני. ואע"ג דלח הזה על הכלי מנילא עטר היד דאין ליד עומאה אלא מהמת הכלי וכשעטר הכלי ממילא עטר היד. י"ל דת"ק ס"ל דשקלו לגמרי
מורה יד מיני' גזרה שמא יבאו לטהר הכלי ע"י הזאת היד ומדלוריתא אינו חבור להזאה. וריב"ג לא גזר ואמר אף החרוקות הוי חבור לטהר היד בהזאת הכלי אבל
איכא מודה דהכלי לא טהר בהזאת היד דאין לנו יד להזאה. ויש לנו ראי' לפי' זה לקמן מ"י: וזוהו יש לדקדק דלא כשעת הרמב"ם שכתבו רפ"כ דכלים בהא שהקשו
התו' וכמה רבותא דמרבין ידות לכ"מ להכניס וכיון שאינו מיעמא מגבו מ"י עדיף. ומינן התו' דגזרת הכתוב הוא בידות. והרמב"ם ס"ל דכאמת להכניס לא
אחריו ידות לכ"מ אלא להזאה כמו שדקדק המשנה למך פ"ו מה' כלים. והרמב"ן תירץ דכי אחריו יד כמ"ה היינו יד חלולה דאין זה גב אלא חוד ע"כ ופי' מה
שפירשו כאן א"א לומר כדברי הרמב"ן דיד חלולה היינו קדוחות דמתני' דלא פלוגי בה וכו' ועוד דלכנוף הכלי חשיב ולא לריד ריבויא. וכבר כתב הרשב"א בל"ה שאין
דברי הרמב"ן ז"ל מחוררין והעיקר כדברי התו' וכפ"כ דכלים הארכנו:

אף החרוקות. ופשוט דהלכה כת"ק. ומה שקשה מכאן על התו' פרק כמה עומאין דף מ"ט ככתבו פ"ק דכלים מ"ג: החרוקות. בתוספתא הגירסא במקל'ת ספרים
אף הרוקין וע"ס הוא אבל ראיתי עוד בתוספתא דכלים פ"ה דכ"מ כל התלוין הקובץ חבור ריב"ג אומר אף הרוקין וס"א הסדקין ור"ש הביאה פט"ו דכלים מ"ד
וגם זה נראה ט"ם ובכולם ז"ל החרוקין והיינו פלוגתייהו כמתני' דהכא:

מ' הסלים שבקמח. כל הוי כלים דחשיב לאו מחד טעמא נייהו דלפין ומטה וקרן והרניים משמט דעמא שהם בעלי חוליות כמ"ש הרמב"ם ובעלים כאלו שהם של פרוקס
אמר'י כפ' כמה עומאין דהוו חבור לשומאה ולא להזאה מדרבנן גזרה שעת מלאכה אפי' שלא בשעת מלאכה וכו' כדפי' לעיל. אלא שהרמב"ם כתב כאן טעם אחר
שהכרוז הלש ואיט קטע וכו' הרא"ש ואינו יודע למה לא כתבו טעם הש"ס. ושלשלת של מפתחות וכלל הכוכסין יש להם טעם אחר שהכלים הללו אין לריבין זה לזה
ול

כלים בעלי חוליות. כמ"ש הרמב"ם: וישלשלת המפתחות. והמפתחות נעשים חבור לעומאה ע"י השלשלת ולא להזייה. כ"כ הרמב"ם פ"ב מה"פ [הלכה ו'] וישלשלת הכובסים וכו'. עיין עוד מזה במ"ו פ"ב דעוקלים: *החבור לעומאה ואינו חבור להזייה. לקח החומר בשני הפנים. הרמב"ם בנא"י. וז"ל בפ"ב מה"פ כל מקום שאתה שומע חבור לעומאה ואינו חבור להזייה. אין זה אלא גזירה מדבריהם [שם הלכה ד']: *לרהזייה ובמתניתין דלעיל קתני למהרה. ואין להקפיד. ובמתני' דלקמן קתני נמי להזייה:

הוא מ"ש שם ה"א. הכל כשר: שכן ק"ל ימות ע"כ יומא מן פתחים ע"כ כדכתיב י"ז ערתי ג' מ"י ע"כ פ"י.

הלופי גרסאות

הוא הכסוי גר"ש. הוא על הכסוי. הוא הפיחם גר"ש. הוא על הפיחם.

תוספות חדשים

במשנה תפוח בכלאים. שיתחיל להתיין א"ע"ש שלא גמר להסיר. דמטעה מולא מיד מטעה. ואפילו שלא בשעת מלאכה היו שלל של כוסטין חסור. דנחא ליה דלי מטעיה. הדר מתוך לכו (ה"ש פק"ג דעוקלים מטעיה ג'):

תוספות רע"ק

במשנה (חבור לטומאה) וארתי כר"מ במתני' פ"ה מ"ג דכלים. גמ' רפ"ד דשבת. הובא בה"ש במתני' דכלים ה"ג. והתם הו"א ר"א שלא לשרוף עליה תרומה וקדשים במאי דאינן משמאים מאויר כמ"ש הרע"ב שם. והוא הו"א היכרא במאי דאינו חבור להזאה.

דרכים (ע"ה). וישלשלת המפתחות (ע"ה). ושלל הכובסים (ע"ה). והבגד שהוא תפור בכלאים (ע"ה) חבור לעומאה [יח]. ואינו חבור להזייה (ע"ה): י כסוי מיחם (פ) שהוא מחובר לשלשלת (פ). ב"ש אומרים חבור לעומאה. ואינו חבור להזייה. ב"ה אומרים הוזה על המיחם הוזה הכסוי. הוזה על הכסוי לא הוזה המיחם (פ). הבל"ג) בשרים להוות חוץ

הוא מרביץ לערל דכשר להזות. ואין לחלק בין קדוש להזייה לענין ערל. דדוקא מאי דכתיבו צפרשת פרה אמרינן דכולה פרשתא משמע מוליא מיד משמע. ומשמע ממילא. כמ"ש לעיל שם. ועוד אכתוב זה בדבור דלקמן. אבל ערל דמסבירא בעלמא איכא להכשירו או לפוסלו אין לחלק ביה שאס מסבירא להכשירו בהזייה מ"י דהוה

הכי הוה חבור לעומאה: י הויחם. הכי הוה חבור לעומאה: י הויחם. קומקום של נחמה שמחממים: ב

הוא מרביץ לערל דכשר להזות. ואין לחלק בין קדוש להזייה לענין ערל. דדוקא מאי דכתיבו צפרשת פרה אמרינן דכולה פרשתא משמע מוליא מיד משמע. ומשמע ממילא. כמ"ש לעיל שם. ועוד אכתוב זה בדבור דלקמן. אבל ערל דמסבירא בעלמא איכא להכשירו או לפוסלו אין לחלק ביה שאס מסבירא להכשירו בהזייה מ"י דהוה

דהוה

המשוללת. כך הוא לטון הרמב"ם ז"ל שם פ"ב סימן ו': י בש"א חבור לעומאה ואינו חבור להזאה. כתב הרמב"ם ז"ל שם בפ"ב הנה למדת שכל מקום שאתה שומע חבור לעומאה ואינו חבור להזאה אין זה אלא גזירה מדבריהם ע"כ: ובה"א הוה על המיחם וכו'. ר' יוסי פליג בתוספתא אהנא דמתני' וקאמר אלו דברי ג"ש דהוה על המיחם הוה על הכסוי הוה על הכסוי לא הוה על המיחם אבל בה"א כולן חבור אחד הן. ומ"מ וכה"ל הוה המיחם הוה הכסוי הוה הכסוי לא הוה המיחם. וכן הגיה הר"ר יהוסף ז"ל: דהכל כשרין וכו'. יומא פ' ט"ז ק"ל דף מ"ג קאמר דר' יהודה פליג ומכשיר בזהא ופוסל בקטן ובתוספתא אשכחן בהדיא דמכשיר כמו

מעמידין דכ"ד וכו' פרת הטאת דקט"ו וכו' הקומץ רבה דכ"ב: חבור לעומאה וכו'. בשבת פ' כמה עומנין דף מ"ח אלא דההיא דהתם משמע שהיא כרייתא וכמו שכתבו שם תוס' ז"ל משום דקתני בה חבור לעומאה עד שיתחיל להסיר ומשמע התם דמתני' ר"מ דסביר כל המחובר לו הרי הוא כמוה בההיא דבית הכד דכ"ה דמסכת כלים וכתבו שם תוס' כמ"ש ר"י ז"ל דשלל של כוסטין ודאי לא הוה חבור אלא מדרבנן אפילו בשעת מלאכה שאינן לריבין זה לזה ולהניי דממה לה לבית הכד ולבית התבלין שכל אחד הוא תשמש בפני עצמו ולהניי אינו חבור להזאה כיון דמדאורייתא אינו חבור ע"כ. והתם בתוספתא איתא למתני': ואינו חבור להזאה. אלא לר"ך שיעט המים מן המזה בכלל של וכל וכל מפתח ומפתח וכלל קרן וקרן וכלל קורה וקורה ממעה זו

יבין תפארת ישראל לרבותא דאינו חבור להזייה. אע"ג דאין איסור בחיבורין. וקתני ללואיס לרבותא דחיבור לעומאה. אע"ג דגם מולד איסור לא הוה למידי בעודן מחוברים: (ע"ה) דרק להזייה הוה חומר מולד. מיהו שלל כובסים אס הן רק כשעור הקצוב (כלים פ"ט מ"ג) סר"ז חבור לזה וזה. כמבואר שם: (פ) כסוי של וורה [ע"ה] פ"ח דכלים מ"ג וזו"ק: (פ) והשלשלת קצובה בהזייה: (פ) דהמיוחס הוא עיקר הכלי מפי מוכס לעיל דהכא אפילו בדיעבד לא מהני הזאה העפל להטיק: (פ) הכל לאחויי גס ישראל

קרן לשאוב בו מים צפגסם צבור. ומדלפעמים חבור עמוק. או כשיראו לשאוב מים הרבה. לכן עושין אותו חוליות הרבה מכתה קרנות שתוחבין זה לתוך זה. כדי להאריך קרן השאיבה לכשיראו. כשנמשכו הפנימיים ללד חוץ: (ע"ה) ר"ל מפתחות רבות שתלוין יחד בשלשלת: (ע"ה) הכובסין תופרים בגדים זל"י. או כדי שלא יתחלפו בגדים של א' בשל חבירו. או כדי שלא יאבדו הבגדים הקטנים בכביסה: (ע"ה) שתפר בגד א' בחבירו בכלאים. לאחד מב' טעמים ה"ל. וקתני שלל

ולא נתחברו יחד אלא להצטלים נוחא ליה כשהם ביחד שלא יאבדו וכיון שאין כאן תורת יד אלא משום נוחות דבעלים גזרו מדרבנן דהוה חבור לעומאה. והבגד שתפרו בכלאים אע"ג דחבור גמור הוא אתי איסור כלאים ומבשל החיבור ורבין גזרו בזה לעומאה אטו תפירה דהתירא. ויש עוד ענין אחר דהוה חבור לעומאה ולא לזאה. אותה שנינו במתני' רפכ"ט דכלים שלש כסותות של אמר שם של פשתן וכו' עד יתר מכן חבור לעומאה ולא להזאה. והם דלאו אורחיינו להצר יותר ממנין זה וכולהו בתי אורחיינו אלו' דכפי' במתני' דלעיל: וישלשלת המפתחות. כתב הרמב"ם שהמפתחות הם חבור זה לזה ע"י השלשלת ע"כ והשלשלת עצמה אינו מקבל טומאה דהוה כסכות הכלים רפ"ב דכלים. והט"פ ערש"י פ' גמ' שבת (דף מ"ח) שאם הוא מחובר עמה משום וד היינו אותו ששעו לחחו בו. אבל זה אינו עשוי אלא לשמירה ואין לעומאה שומרין לכלים: חבור לעומאה ואינו חבור להזאה. הוה תרתי שלל הכובסין והבגד שתפרו בכלאים. תני להו נמי פ"ב דעוקלים מ"ו וסיים בה אינו חבור להזאה עד שיתחיל להסיר ומייתי לה בפ' כמה עומנין דף מ"ח. והת' שם ור"ש כתבו כיון דמתני' דהכא לא מסיים עד שיתחיל להסיר משמע דמברייתא מיייתי ולא ראו מתני' דעוקלים דמתם מייתי לה. ודייק הש"ס מדקתני עד שיתחיל להסיר משמע אפילו שלא בשעת מלאכה הוה חבור ובמקל שעשה די לקודם פ"ח דכלים קתני חבור לעומאה בשעת מלאכה. וכלא בשעת מלאכה לא. ומשני גבי מקל שלא בשעת מלאכה עשוי לזרוק לבין העינים הכא בשלל הכובסין שלא בשעת מלאכה נמי יתחיל ליה בחיבורין דאי מייטנפי דהר מחזור לכו ע"כ. ומבגד התפור בכלאים לא משני מיד אע"ג דבגד זה אין בו שעת מלאכה כלל דלכשיחזו הוא מלאכתו ואסור ללבוש משום כלאים. ז"ל נמי דנחא ליה בחיבורין עד דהדר תסיר לכו בהיתר. ועוד י"ל דבגד שתפרו בכלאים או תפרו נכרי לעצמו וישראל לקחו ממנו הוא הוה חבור מדאורייתא כיון דליכא איסור כלאים ביד הנכרי הוה תפירה חבור מדאורייתא בכל התפירות ואע"פ שבה אח"כ ליד ישראל אינו עולה מעומאיתו אלא בשכיוי מעשה והיינו עד שיתחיל להסיר: י ביסוי מיחם. משנה זו סתומה ביותר דמאי איריא דנקט כיסוי מיחם ולא נקט כיסוי הכלים. ולא תפרש נמי טעמא דפנותיייהו. וז"ה דמתקין הכא בין הוה על המיחם להוה על הכסוי ובעלמא לא שמענו לחלק בזה. ונראה דמכאן ראי' למה שפירשנו כמ"ה גבי ידות קדוהות ומרוקות. דכאמא לא מליני דמריבין יד ליהוה

משנה אחרונה יד אלא משום נוחות דבעלים גזרו מדרבנן דהוה חבור לעומאה. והבגד שתפרו בכלאים אע"ג דחבור גמור הוא אתי איסור כלאים ומבשל החיבור ורבין גזרו בזה לעומאה אטו תפירה דהתירא. ויש עוד ענין אחר דהוה חבור לעומאה ולא לזאה. אותה שנינו במתני' רפכ"ט דכלים שלש כסותות של אמר שם של פשתן וכו' עד יתר מכן חבור לעומאה ולא להזאה. והם דלאו אורחיינו להצר יותר ממנין זה וכולהו בתי אורחיינו אלו' דכפי' במתני' דלעיל: וישלשלת המפתחות. כתב הרמב"ם שהמפתחות הם חבור זה לזה ע"י השלשלת ע"כ והשלשלת עצמה אינו מקבל טומאה דהוה כסכות הכלים רפ"ב דכלים. והט"פ ערש"י פ' גמ' שבת (דף מ"ח) שאם הוא מחובר עמה משום וד היינו אותו ששעו לחחו בו. אבל זה אינו עשוי אלא לשמירה ואין לעומאה שומרין לכלים: חבור לעומאה ואינו חבור להזאה. הוה תרתי שלל הכובסין והבגד שתפרו בכלאים. תני להו נמי פ"ב דעוקלים מ"ו וסיים בה אינו חבור להזאה עד שיתחיל להסיר ומייתי לה בפ' כמה עומנין דף מ"ח. והת' שם ור"ש כתבו כיון דמתני' דהכא לא מסיים עד שיתחיל להסיר משמע דמברייתא מיייתי ולא ראו מתני' דעוקלים דמתם מייתי לה. ודייק הש"ס מדקתני עד שיתחיל להסיר משמע אפילו שלא בשעת מלאכה הוה חבור ובמקל שעשה די לקודם פ"ח דכלים קתני חבור לעומאה בשעת מלאכה. וכלא בשעת מלאכה לא. ומשני גבי מקל שלא בשעת מלאכה עשוי לזרוק לבין העינים הכא בשלל הכובסין שלא בשעת מלאכה נמי יתחיל ליה בחיבורין דאי מייטנפי דהר מחזור לכו ע"כ. ומבגד התפור בכלאים לא משני מיד אע"ג דבגד זה אין בו שעת מלאכה כלל דלכשיחזו הוא מלאכתו ואסור ללבוש משום כלאים. ז"ל נמי דנחא ליה בחיבורין עד דהדר תסיר לכו בהיתר. ועוד י"ל דבגד שתפרו בכלאים או תפרו נכרי לעצמו וישראל לקחו ממנו הוא הוה חבור מדאורייתא כיון דליכא איסור כלאים ביד הנכרי הוה תפירה חבור מדאורייתא בכל התפירות ואע"פ שבה אח"כ ליד ישראל אינו עולה מעומאיתו אלא בשכיוי מעשה והיינו עד שיתחיל להסיר: י ביסוי מיחם. משנה זו סתומה ביותר דמאי איריא דנקט כיסוי מיחם ולא נקט כיסוי הכלים. ולא תפרש נמי טעמא דפנותיייהו. וז"ה דמתקין הכא בין הוה על המיחם להוה על הכסוי ובעלמא לא שמענו לחלק בזה. ונראה דמכאן ראי' למה שפירשנו כמ"ה גבי ידות קדוהות ומרוקות. דכאמא לא מליני דמריבין יד ליהוה

הוא מ"ש שם ה"א. הכל כשר: שכן ק"ל ימות ע"כ יומא מן פתחים ע"כ כדכתיב י"ז ערתי ג' מ"י ע"כ פ"י.

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוחית שהניחה פרק יב תוספות יום טוב קמ"ט

תוספות חדשים

בתי"ש ד"ה חוץ
מטומטום כו'
ר"י מכשיר בקטן כו'
כחז בלשון שלילה כחילו
שניה עולים כסגנון אחד
ובאמת לא כתבו להדרי
והתוספתא ע"כ לא ס"ל
בכרת הגמרא דמשמע
מוליא מיד משמע כו' גם
על תוס' שם קשה שהקשו
להקטין ויתירו דלא ידע
הכרייתא. ובפירוש פשיטא
קשה שהיא נגד התוספתא:
(מתורש"ת ז"ל):

היה אטבל יום. א"כ בקדוש נמי. ואם סברא לפסולו כי עומא א"כ בהייה נמי. ובגמרא דיבמות מותבין ברייתא
אהדרי. חדא דמכשיר ערל להייה וחדא דפסלה ערל לקידוש. ומשנינן כחגאי. ש"מ דאין לחלק ביניהם. ומשום דהייה
עיקר טהרה. רבותא אשמועינן ההכשר בהייה. והיה נמי רבותא לאשמועינן הפסול בקידוש. ולעולם כי הדדי נינהו.
דמאן מכשיר כחדא מכשיר באידך. וכן בפסולות. ולאיך גיסא איכא נמי למחמה. דמאי סגא דאמתי' דהכא אמרינן לאתויי
ערל. ואילו במתני' דפ"ה לא אמרי'
הכי. אלא לר"י לאתויי קטן ולרבנן
לאתויי אשה. והמ"נ למימר במתני'
דהכא לר"י לאתויי אשה ולרבנן
לאתויי קטן. ומדלא אמרינן הכי.

זו המים: חוץ מטומטום חוץ מטומטום [יש] (י). ואנדרויגנום (יה)
ואנדרויגנום. לפי שהן ספק אשה
ואשה אינה כשרה להוות. דכתיב
וטבל במים איש טהור. איש ולא
אשה. טהור. לרבות את הקטן. והואה יליף מטבילה

והאשה

משמע דרוקא הכא בהייה מרבינן ערל להכשיר. ואילו לעיל בקידוש
לא מכשרין וכמ"ש שם בשם החוס' אלא שאין עטס לחלק
דאחיקס

וכ"ש שגכשיר בהייה שהיא עיקר הטהרה ונפסול בקידוש. ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי. אמתי לא משני הכי גמרא דיבמות
כי מותבין לשתי הברייתא אהדרי. דהא המכשרת מהניא בהייה. והפוסלת מהניא בקידוש. וה"ל לשנויי דשאני קידוש
מהייה. והנראה צעניי הוא דודאי קידוש והייה כי הדדי נינהו. וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא. ורקדוקן של החוס'
נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא וה"נ דלהייה ג"כ פסול. ובוגיא דערכין דאמרינן אדכשא לאתויי
ערל שכשר להוות. אה"כ דאף לקדש כשר. ובגמרא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול
כדדייקו החוס'. וא"ת ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן. הוא
דוחק. דהא בהדיא תני לה חוץ מחיטין שאין זו דעה. שמשנין בהדיא דאילו קטן שיש בו דעה כשר. ולא אילטרין למיתני

הכל הלכך ניחא ליה עפי למימר לאתויי ערל ואחיא כר"ל דמכשיר בערל. ובדואי דה"ה לקידוש אכל במתני' דלעיל
לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקי החוס'. לא מלינן למימרא דהכל כשר
לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא. ולריכין לדחוקי אפשין ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן. אע"ג דבהדיא מתניא. ויולא לנו
מעשיו דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש. ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות. ודהני חרתי מתני' פליגי. ולענין
הלכה ראיתי להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא. ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין
הערל כלל. ונראה צעניי דמתוך דפ"י דלענין הייה. ומשום דבהייה אימור בגמרא דערכין אמתי'. להכי כתבה דאמתי'
ומינה דה"ה לקידוש. והיינו דדייק [שם] למימר מילתא בטעמא. שהערל אינו עומא. לומר דמאן דפסל משום דסבר

ערל כי טמא לית הלכתא כותיה. וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש. שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה.
ומאי דמכרעה למפסק הכי. כ"ל משום דכיון דר"ל שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה. אע"ג דתניא נמי איפכא.
אית לן למפסק אליבא דאמורא. כיון דכותיה תניא נמי:

חיוץ מטומטום ומי'. פי' הר"ב דכתיב וטבל במים איש טהור איש ולא אשה כו' גמרא פ"ד דיומא דף מ"ג. ופירש"י

דכיון דבקידוש מכשרין באותה של אסיפה. ובאסיפה כתיב איש טהור דהיינו זר ואשה (כמ"ש הר"ב לעיל פרק ה'
משנה ד') על כרחך איש טהור דהכא לאו לאכשורי זר ואשה ולמפסל קטן וליהוי משמע ממילא. דא"כ לשתוק קרא מינה
ונכתוב ולקח אזור וטבל במים והוא. ואנא ידענא דבהייה לעיל מיניה קאי. וכי כתבין למדרש איש ולא אשה על כרחך
(משמע זה) מוליא מיד משמע. ע"כ. וזו בגמרא דרבי יהודה דפליג התם בקדוש על כרחין פליגי נמי הכא. דכיון
לירידה אשה פסולה בקידוש וקטן כשר אתא האי למימרא איפכא איש ולא קטן טהור להכשיר את האשה. דע"כ ליכא
למימר

אליהו רבה

חוץ מטומטום. ובקידוש
לא קתני טומטום.
דפשיטא ליה הוילא וספק
ערל הוא וערל פסול
לקידוש ובדלמאן התם.
אכל להווא ערל כשר
לריכה ל"י למתי טומטום:

תוספות רע"ק

דקתני עד שיתחיל
להתיר ואף דשם לא
קתני שלשלה של
מפתחות וקתני רק שלל
כוכבים והבגד שתפור
בכלאים הא מ"מ הוי
פירכא שלל המקל
בלאו שלשלה. וצע"ג:
במשנה (חוץ
מטומטום) [יש]
בתום זבחים (ד' י"ז)
ע"ב ד"ה אונן כו')
כתבו בפשיטות דבעל
מזם פסול להוות עיי"ש

דקתני עד שיתחיל
להתיר ואף דשם לא
קתני שלשלה של
מפתחות וקתני רק שלל
כוכבים והבגד שתפור
בכלאים הא מ"מ הוי
פירכא שלל המקל
בלאו שלשלה. וצע"ג:
במשנה (חוץ
מטומטום) [יש]
בתום זבחים (ד' י"ז)
ע"ב ד"ה אונן כו')
כתבו בפשיטות דבעל
מזם פסול להוות עיי"ש

ישראל תפארת יבין

ישראל ערל. וכ"ש דכשר לקידוש שאינו עיקר הטהרה כההייה
(כתי"ש. ואע"ג דערל גרין עיניה אחר עיניו [בפסחים כ"א]). והרי לנו
האריך עיניה משמא למי חטאת [כפ"ח מ"ז]. י"ל דהיינו בשב"ר עיניה לשם
טומאה. אכל ערל א"כ עיניה רק מנוצת טבילה גר. ואפשר עוד דערל ישראל
א"כ עיניה כלל. והא דקאמר הש"ס טובל ביינו אם הוא ערל טמא. וכן משמע

משנה אחרונה

דליהוי ככלי אלא לעומאה אכל להווא לית לן. אלא באותן ידות שהן ראויין לעלמן לקבל טומאה כשהבין לכלי לא לריך קרא דכין לעומאה ובין להווא החבור פושע
אותן ככלי אחד כמ"ש הרמב"ם פי"ב מה"ל פרה שני כלים שחברן עד שנעשו גוף אחד כגון שני בנדים או יריעות שחפרן הרי הן חבור לעומאה ולהווא שהן ככלי
אחד ע"כ. והיינו חילוק בין קדושות והרוקות דקדושות בני קיבולי טומאה נינהו לעלמן. משא"כ הרוקות כמש"ל. והיינו נמי עממא דמתני' דהכא דכיוסי הכלים ידות
נינהו והיי"ל פי"ד דכלים מ"ג כל הכיוסין טהורין חוץ משל מיחם וה"ו הכיוסי כשהבדלו למיחם הוי חבור גמור בין לעומאה ובין להווא מן התורה וכ"ש דמרבנן
גריי דלא הוי חבור להווא גזרה אטו כיסוי שאר כלים דאינהו מדאורייתא לא הוי חבור להווא דאין ידות להווא. וכ"ה דאמרי הוה המיחם הוה בכיוסי. דבהא אפי'
אתו לטהרי נמי צבאר בזהה הכלים לאו חורבא הוא דמדיח נמי טהורין דניח דאין יד להווא. כיון שגטבה הכלי ממילא הוי טהור דכל עיקר עומאת הוי
מהמת הוה דבאפי נפש' לאו בר קיבולי טומאה הוא וכיון שהכלי טהור מנין ועמא הוי. אכל הוה הכיוסי לא הוה המיחם דבהא ודאי גזרינן אטו כיסוי שאר
כלים דאתו נמי לטהר הכלי בזהה הוי דהתם עמא מדאורייתא שאין יד להווא. ולעיל כתבנו בידות קדושות דאמר ת"ק לעיל דהוי חבור היינו נמי לענין שאם הוה
על הסבין טהור הוי אכל איפכא לא כדאמרי ב"ה הכא. והא דלא מפרש התם בהדיא הכי כדמפרשי לה ב"ה הכא. משום דהתם ממילא משמע מדא"ר ויהוין בן
נורי חבור כבולן סתם בין בתרוקות בין בתרוקות ווא"ל לומר דתרוקות הוי חבור אם הוה על הוי דמנין לנו יד להווא וע"כ בזהה על הסבין קאמר ודכוותה ת"ק נמי
בהכי איירי ובתרוקות ס"ל לת"ק אפילו הוה על הכלי לא הוה הוי דשקלו לגמרי תורת יד בהווא בהכי כדפי' לעיל ומלינן למימר דת"ק וריב"ג דלעיל אליבא דב"ה
דהכא קמפלגי. דת"ק דסבר התם בתרוקות אפילו הוה על הכלי אינו מטהר הוי סבר דב"ה הכא נמי לא אה"ר אלא בכיוסי מיחם דדמי לקדושות. אכל בכיוסי
שאר כלים דדמו לתרוקות שקלו תורת ידות לגמרי. וריב"ג סבר דב"ה לאו דוקא בכיוסי מיחם אמרו וה"ה בכיוסי כל הכלים וקטנו כיסוי מיחם דאפי' בהא לא מהני
הווא דכיוסי לטהר המיחם וגם לרבותא דכ"ש: חוץ מטומטום. מה שהאריך תו"ש דכדרי התום בענין ערל. כתבנו לעיל בש"ס:

פרה צלוחת שהניחה פרק יב

עור שבשולי עריסת קסן. אפ"ה באינו רגיל לנתק מהררי ה"ל חיבור לטומאה : דבר שאינו מקבל טומאה רק כשמוחבר לכלי אחר, אבל רגיל לנתק זמ"ז מהררי לפעמים. כמלבנות שהחת כרעי המטה, אינן חיבור לטומאה ולטהרה, ואע"ג שכל טומאתו רק בשביל הכלי האחר שמוחבר לו אפ"ה צריך שיגע הטומאה בעצמו דוקא, כלי מתכות שתחוב קציו תוך הנקב שבכית יד ואינו עשוי לנתק ה"ל חיבור, ואם הבית יד תחוב תוך הנקב שכרופן הכלי מתכות כקדחים, מרא וחצינא, הרי רגיל לנתקן ואינן חיבור :

משנה ט יש דברים שיש בהן פסק אם הם חבור או לא, ונמנו במשנה זו, ולהכי אולתן גביהו לחומרא, שהן חיבור לטומאה ולא לטהרה :

משנה י כלי שיש בו חלק עיקר וחלק טפל, אע"ג שהטפל מדולדל ותלי בהעיקר נכסו מרחם שמוחבר בשלשלת שבמחם, כשהזה בעיקר נטהר הטפל, אבל איפכא לא (ואפילו קועים יחד בחזק, ככוש שתחוב בכפתר, וכמלבן שבמטה) רק כסוי מוחם וראי טפל, ובפחר שבכוש חשוב קצת עיקר, ומלבן אפילו

טפל למטה לא הוה (ועיין כלים פ"ח מ"ב), וכמוחברים יחד במסמרות, ה"ל כול חיבור לבטרי: אפילו ישראל ערל כשר להוות, וכ"ש דכשר לקדש, ואפילו קטן שיש בו רעת כשר להקדש, אבל אשה ושוממון ואגרונונים פסולים, אבל רשאי הפסול לחמוך יד הכשר בשעה שמוה וכ"ש בשעה שאוכל האוב, דמסייע אין בו ממש ואפילו כשהפסול אוהז כלי המים לבד בלי סיועת הכשר, והכשר מובל ומזה כשר דהפסול מעשה אצטבא בעלמא הוא דעביד (בזבחים י"ב), דהרי שרי להושיב המי חטאת באיזה מקום ולטבול האוב, שם ולהוות, אבל כשאוחז הפסול יד הכשר שאוחז בו האוב, ומזה עמו, כיון דרק סבת הפסול בא ההוא, פסולה ההואה :

משנה יא סבילת האוב והואתו צריכין שיהיו שניהן ביזם א' ואפילו שוהה הרבה ביניהם, הזאת ז' אף שצריכה להיות קודם סבילת הגוף היינו רק כשמוה אותה ביזם ז' מעשה שפירש מהטומאה, אבל בשרוה בהזאה ב' ער שהיה יותר מההזאה הראונה מיום ד', רשאי לטבול גופו ואח"כ להזות הזאה ב', זמן הטבילה וההזאה, הוא מעלות השחר עד צאת הבוכבים :

מסכת לקוטים מספר עושנים לדרור. פרה

פרק ג משנה ב' הר"ב ד"ה ירדו וכו' וכו' דלא עבדי דקברי וכו' כתב הב"ד הימא דאף על גב דלא עבדי דקברי בנהרות מ"מ אפי' שנענע שם אדם ונפל בלחת הפחחים ונתקפה וזויה ממש עומ' הטהום וכו' והרמב"ם כתב ח"ל וטלוח שם נכר ניגר ולזה הותר אליהם הירידה שם לפי שאינו מקום שקב שנחלה שיש שם קצר הטהום ע"כ וכלומר דאפילו נפל שם אדם המים המוגרים וטועפין מוליכין אותו עממה ואינו יכול לירד במנולה עד כאן, וק"ל דאטו רואה הוה הולכים בלמנע הנהר אשר למות למות שיטפסם הנהר לא כי אלא אלא שפתו כמוך ליבשה שיש שם מים מועטים דלי ארכא מידי הא חזו ליה וליכא לנסוקי אלא שמיא נקבר שם מת שזה א"ל לראות ובה מהני מאי דאמר' דלא עבדי דקברי בנהרות ומה שנסתייע הב"ד מ' הרמב"ם שפ"י כפי מה שפירשם אילו היה רואה דבריו שנהנו' לא היה עולה על דעתו להפך כוונתו והלכס אותו מחללת ח"ל נחבו' פ"ב ויורדין שם וממלאין שאין לחום שם מפני קבר הטהום שאין דרך בני אדם לקבור בנהרות ע"כ: ת"י"ט ד"ה ומגדלות וכו' ותמיהני וכו' כתב הב"ד דאין מוכרח לומר דהחם קאי אהיטוק וגם הרמב"ם והר"ש כתבו שם לפי היה אפשר שאדם סהור וכו' ולא קאמר' שהיטוק וכו' ע"כ וליחא ואסתמיטתיה בלא נמי ל' הרמב"ם נחבו' פ"ב דין ז' שהגיה התי"ש ח"ל שם ויורדין שם וממלאין וכו' הגיעו להר הבית וכו' וטלוח האפר וכו' ונתנים צמים שבכוסות ומזין על הכותל הסורף ומטבילין היו התיטוקות שממלאין ומקדשין ומזין על הסורף וכו' הרי בברייתא כדברי התי"ש דלא ההזאה בלבד אלא אף הקידוש ע"מיה היה בזה ע"י התיטוקות וע"כ דא"ש ככתב בפי' לאו דוקא וכו' דהם אמרו והם אמרו ופשמא דמתמי' לנק' ודאי דהכי מוכח:

פרק ג משנה ד' הר"ב ד"ה ופסולים וכו' כתב וסרף וכו' כ"כ הר"ם וגם הרמב"ם בפ"י אכל נחבו' ס"ד כתב ומנין שהמלאכה פוסלת בה שנאמר ושחט אותה מפי השמועה למדו שלא בה הכהוב אלא ללמד שאם נהעסק בדבר אחר בשעת שחיטה פסלה ונאמר וסרף את הפרה לעיניו שיהיו עיניו בה ללמד שהמלאכה פוסלת וכו' ע"כ וק' אמאי שדיק לדרשא דספרי דכראה דנפקא ליה איסור מלאכה אחרת בשחיטה ממיטע דא"ש הפרה דלא גרע מאותה דשחיטה וכמ"ס הוא ז"ל עגמו בפירושו ורואייה בש"ס דיומא פרק סרף דמ"ל דפ"ג דין רב וטומאל בשחיטה דרב סבר דבניח כהן וטומאל ממשיר צור ואמרי' ההם שמעא דטומאל דכתיב ושחט אותה לפניו זר שוחט ואלעזר רואה ורב דריש לפניו שלא יסיה דעתו ממנה (דהיינו רך שלא יעשה מלאכה אחרת עמה) וטומאל שלא יסיה דעתו נפ"ל מוסרף את הפרה לעיניו ורב חד בשחיטה וחד בשריפה וריכא וכו' וזו אמרינן הים ושחט אותה שלא ישחוט אחרת עמה לפניו לרב שלא יסיה דעתו ממנה ולטומאל שזר שוחט ע"כ והשתא ק' ספי על רבינו ז"ל דעבריו דלא כמאן דטומאל ודאי לא אתי דטומאל כולה מלחא דהיבט דעתה יליף מלעיניו ולפניו דשחיטה אטרירי להכשר חזר והוא ז"ל פסק דבניח כהן ואי כרב סו"לל בשחיטה מלפניו ולא מאותה לאותה אטרירי לשלם שחוט אחרת עמה לכו"ע וספי ק"ל על הב"מ שם שכתב שעבדי הרמב"ם הם בפ' סרף בקלפי אליבא דרב ובספרי ע"כ וק' תרייהו דא דסברא דרב דאית' במוציין אינה ענין לדפסי כלל דבספרי יליף בשחיטה מאותה ובשריפה מאת הפרה, ורב יליף בשחיטה מלפניו ובשריפה מלעיניו ועוד שעבדי הרמב"ם ז"ל אינם לא כדברי רב ולא כברייהו דספרי ונפלאויה ג"כ על התי"ש שכתב בשחיטה דהא דרדשו' הכא אותה אפ"ע דמפיק' לה לדרשא אחרת תריה שמשמע והא קחוינן בדיא בנמי' דלאו הכי דלכ"ע לא ילפי' מידי מאותה אלא דרשא דלעיל בלבד וכדכתבינא וכו' :

וי"ט ט"ז ט"ח ט"ז

תוספות חדשים

א בתוי"ט ד"ה ומטמא כו את הגויה וכו' דזה לא הו' ככלל הגויה כיון דאם אוכל כוית ממנה עומא טומאה המורה למה לנו לגזור יתר גס א"ל לענין צירוף ליתני שפחות מחיות יתקף עס שאר אוכלין דהא פחות מחיות אין סופו לשמאט עומאה המורה ולריכה הכשר מים כמו שאר אוכלין ואין זו חידוש משא' אוכלין (מהמורה"ט וכו') עיין כ"פ ש"ל שמישכ דכתי' התי"ט :

הידושי מבר"ח

א בתוי"ט ד"ה ומטמא טומאה אובלין בכביצה צריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה כדלקמן מ"ג כו ע"ל. ג"כ ולא הבנתי אמת שהיא אינה מטמא דק כשהיא בבית הבליעה ולא כשירדה למעי' כמו שכתב הר"ב לקמן אבל עכ"פ כשאכל כוית מטמא ע"ב היתה בבית הבליעה ואז היא מטמא מן התורה צריך הערב שמש מן התורה כמו ששנויה במשנה כאן וא"כ הוא אסור לאכול מן התורה תרומה ודא לייע ברין ט"ו ודמא לי חצי פרס בשלמא במטמא שאין בה טומאה כלל מה"ת צריך הערב שמש כו ששנויה במשנה ג' או צריך טורדנן מ"ח דבר כחצי פרס וצ"ע לומר דכוונתו דליתני כיון שיש בוה פחות מכזית ושאר אוכלין משליטין לחצי פרס דזה כבר חנו בסע"ה ובה שייך כאן וצ"ע וכסוד"י ששמעתי שפי' של דברי תוי"ט דהיינו שאכל מעט מעט ולא אבל כוית כארת. אבל לא הועיל כלל דהרי אשילו אם אבל כוית בכדי אכילת פרס מטמא ועיין שו"ע א"ח סי' ו' דאם אבל כוית כוית בכדי אכילת פרס וצ"ע כ"ש כאן להומרא לעינין טומאה :

[בין זכתי עי' ע"ה ששנויה הטובה כו' הכליפה היא כמיס כבדי חילום כו' :

תוס' אנשי שם

מק"ש (ז) ארבעה עשר (ח) אין בה משום אמה"ת (ט) אין שמיטה מטהרתה. ארבעה עשר (י) ואלה והטעם. ולפעטס. כמו שכתבו לרבעה גבי עוף טהור. כי י"ג. ויש לזה הו"ל (א) דכלל מקום שאמרו מנין דייקנין מייא' למעו' מתי' מתי' למדין

הכשר. ולפיכך דין הוא שלא תהא לריכה מחשבה. אבל טומאה קלה והיא טומאת אוכלים ומשקין אע"פ שזו אינה לריכה הכשר הרי כל אוכלין לריכין הכשר ולריכין מחשבה. הלכך אף זו לטמא טומאה קלה אע"פ שא"ל הכשר. לריכה מחשבה. גמרא פ"ו דגדה דף ג"א * [ופי' מחשבה עיין מ"ש ספכ"ה דכלים ד"ה ומחשבה] : **הכשר**. היינו דבר המכשירו לטומאה. כגון שרץ ומים. כדפי' הר"ב :

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

ומטמאה טומאת אוכלים כבבילה. ולריך לי עיין דלא תנן נמי וכחצי פרס לפסול את הגויה. כדלקמן משנה ג'. ובפ"ד דמעילה משנה ה' תקן כל האוכלים מלטרפין לפסול את הגויה. **בכביצה**. כתב הר"ב דכביצה ממנה מבבילה אוכלים לקבל טומאה לריך שחאה כביצה לפי שעתו והר"ש כתב לחתיייהו. ומאי דקשיא מרפ"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד : **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם : **ובזית** זבית הבבילה. כתב הר"ב דכתיב והגפס כדדריש' בת"כ דילת זבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא לקמן : **בבית** הבבילה. פי' הר"ב כשמגיע זבית הבבילה.

צחרא דעוקלין : ואינה צריכה הכשר. אלא מטמא טומאת אוכלים ככל שאר אוכלים שנגעו בשרץ שהם נעשים ראשון לטומאה. ואין לריך שיבואו עליהם מים או שאר משקים ולא שחגע בשרץ. דהכשר צורעים הוא דכתיב (ויקרא י"א) וכי יקן מים על זרע וגו' .

ודרשין מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה לריך הכשר. אף כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה לריך הכשר. ילאה זבלת עוף טהור

שסופו לטמא טומאה חמורה. שהיא מטמאה אדם ובגדים זבים הבבילה שא"ל הכשר : ומטמאה טומאת אובלין בכביצה. דכביצה

אם נגעו באוכלין טהורים נטמאו. * (וכן להגטרף לפחות זכמה מקומות. והוכרחה צדוק משנה א' דפ"ק דתרומות) **בכביצה**. עיין בפ"י הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה אשר תאכל כלה וטרפה וכו' זבלת עוף טהור הכתוב מדבר. וזבלת עוף טמא חמיט. כדפי' הר"ב במשנה

ולא בעוזה כפה מדכתיב והגפס אשר תאכל והל"ל והואש א"ה לומר

וערב וכי כתיב והי קרא בדבר שיש לו טהרה כהואה וכביצה כתיב דכתיב לעיל מיינה והוא טהור על הטמא וגו' וההוא כתיב קחי והגפס הנוגעת ילאו אוכלין ומשקים וכלי חרס האיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה. רש"י ו"ל כפ' העור והרוטב דף קכ"א : ומטמאה טומאת אוכלין ככביצה כ"ל :

ובזית בבית הכליפה כתיב כספר לקח עוב כפרשת אחרי מות דף פ"ד ו"ל וכל נפש אשר תאכל הוליוו הכתוב בלשון נפש ולא חמר כל איס למדו ו"ל מכאן דכתיב נפש דהיינו בית הכליפה כשהנגלה סס מטמאה בגדים ולא כשהיא בתוך בית המעים ולא בתוך הפה ובזבלת עוף

וערב וכי כתיב והי קרא בדבר שיש לו טהרה כהואה וכביצה כתיב דכתיב לעיל מיינה והוא טהור על הטמא וגו' וההוא כתיב קחי והגפס הנוגעת ילאו אוכלין ומשקים וכלי חרס האיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה. רש"י ו"ל כפ' העור והרוטב דף קכ"א : ומטמאה טומאת אוכלין ככביצה כ"ל :

ובזית בבית הכליפה כתיב כספר לקח עוב כפרשת אחרי מות דף פ"ד ו"ל וכל נפש אשר תאכל הוליוו הכתוב בלשון נפש ולא חמר כל איס למדו ו"ל מכאן דכתיב נפש דהיינו בית הכליפה כשהנגלה סס מטמאה בגדים ולא כשהיא בתוך בית המעים ולא בתוך הפה ובזבלת עוף

וערב וכי כתיב והי קרא בדבר שיש לו טהרה כהואה וכביצה כתיב דכתיב לעיל מיינה והוא טהור על הטמא וגו' וההוא כתיב קחי והגפס הנוגעת ילאו אוכלין ומשקים וכלי חרס האיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה. רש"י ו"ל כפ' העור והרוטב דף קכ"א : ומטמאה טומאת אוכלין ככביצה כ"ל :

ובזית בבית הכליפה כתיב כספר לקח עוב כפרשת אחרי מות דף פ"ד ו"ל וכל נפש אשר תאכל הוליוו הכתוב בלשון נפש ולא חמר כל איס למדו ו"ל מכאן דכתיב נפש דהיינו בית הכליפה כשהנגלה סס מטמאה בגדים ולא כשהיא בתוך בית המעים ולא בתוך הפה ובזבלת עוף

וערב וכי כתיב והי קרא בדבר שיש לו טהרה כהואה וכביצה כתיב דכתיב לעיל מיינה והוא טהור על הטמא וגו' וההוא כתיב קחי והגפס הנוגעת ילאו אוכלין ומשקים וכלי חרס האיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה. רש"י ו"ל כפ' העור והרוטב דף קכ"א : ומטמאה טומאת אוכלין ככביצה כ"ל :

ובזית בבית הכליפה כתיב כספר לקח עוב כפרשת אחרי מות דף פ"ד ו"ל וכל נפש אשר תאכל הוליוו הכתוב בלשון נפש ולא חמר כל איס למדו ו"ל מכאן דכתיב נפש דהיינו בית הכליפה כשהנגלה סס מטמאה בגדים ולא כשהיא בתוך בית המעים ולא בתוך הפה ובזבלת עוף

וערב וכי כתיב והי קרא בדבר שיש לו טהרה כהואה וכביצה כתיב דכתיב לעיל מיינה והוא טהור על הטמא וגו' וההוא כתיב קחי והגפס הנוגעת ילאו אוכלין ומשקים וכלי חרס האיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה. רש"י ו"ל כפ' העור והרוטב דף קכ"א : ומטמאה טומאת אוכלין ככביצה כ"ל :

ר' עובדיה מברטנור טהרות שלשה עשר פרק א תוספות יום טוב קנב

עיונים

והייבום עליה ימי צדק
במקדש בית

הלופי נדסאות

המקדש גדול וקטן
בית המקדש

תוספות חדשים

א תוי"ש ד"ה בבית
הבליעה כו' אינה
משמאה פ"כט עומאה
מזרה אבל עומא א'
והוא א' כדמתן שם כוכבו
תוי"ש ד"ה והייבום
עליה כו' וכי'
הרמב"ם וחס"ס עוד
וכן זה אשר בלע כות'
אבל נגב בתרומה אפי'
אחר אכילה חסדף לש'
שהיא כה שני וחס'
בתרומה עמא :

אליהו רבה

א ושו"פין עליה את
התרומה אם האדם
האכול נגע בתרומה
שו"פין את התרומה וכן
אם הוא עולה נגעה
בתרומה שו"פין את
התרומה :

משנה אחרונה

מסקה תרומה כפי
ופסיל לה. דכשיט
דכחא כיון דלא פסיל
להו א"ל כבינה
אובלין כפי ויבכה"ג
א"ל לשער שלא יכנס
ממנו כוית לבית
הבליעה ושמא טויהא
המורה חסדף ולשו"ן
הרמב"ם כפירושו סוף
מ"ג וכשיחא הני פרס
יפסול הגוי אם יחא
משוף עמא ע"כ משמע
דכטור לא משכחת
לה :

והאובלה עמא הערב
עלי את התרומה
נראה דכוליה באובל
ממנה כוית לבית
הבליעה דמא עומאה
חמורה וק"ל דא"ג
דקילא טומאה זו לא
מטמא בחון אפי"ה הו'
כסאר ימא עומאה
חמורה ולא כמ"ס הרב
דשו"פין עלי' היינו
נבלה עלמה שנגעה
דמשמע עפי דהאובלה
דשו"פין עליו כולה
באובל איירי וכ"ל

תוספות אנשי שם

לאן דבר אחר מיון.
מני את לא שיש לומר
איהו מכוון. ולהני בני
עוף טהור דלמי למטוטי
כמ"ס התוי"ש אבל נבלת
עוף טמא דליכא מאי
ויש
לאן דבר אחר מיון. וזה מפורש בתורה. וכן כיון
מני את לא שיש לומר. והא דלר"ך מחשבה נבלה בזה דלמי
איהו מכוון. ולהני בני עוף טהור דלמי למטוטי
כמ"ס התוי"ש אבל נבלת עוף טמא דליכא מאי
ויש

לומר שבצית הנפש מטמא. והוא צבית הבליעה. וכשירדה
מצית הבליעה. לחוך המעים. ג"כ אינה מטמאה. בת"כ
ילפינן לה הכי. אבל במשנה ט' פרק בתרא דזבים דיוק הר"ב
מיואל. אכילה צבית הבליעה משמע. ועוד אפרש בסוף
מקואות בס"ד *]ומו"ש הר"ב ויטמאו
בגדיו עיין בפירושו למשנה ב' פ"ק
דללים: **טעון** הערב שמש. שכן
כתוב ורחץ במים וטמא עד
הערב וטרה: **והייבום** עליה על
ביאת המקדש. כתב הר"ב דכתיב כו'
אשר יטמא בה ודרשינן לרבות בולע נבלת עוף טהור. וכ"כ
הרמב"ם ובת"כ נדרש כן ולכאורה בה משמע מיעוטא ובגמ' פ"ק
דשבועות דף ז' בה למטוטי תרומה שאם אכל תרומה בשוגג
והוא טמא שאינו בעולה ויורד ומסיק ללא אינטריך דמיהיכי
הוא חמור הא חמרה בה מיעוטא הוא. ומשני משום דמיעוטא הוא אייתר.
כלומר אדרבה כיון דמיעוט הוא בא לרבות. לפי שיש עוד מיעוט כתיב או כי יגע. דבר נגיעה חין. דלאו בר נגיעה לא. והמטוטי
נבלת עוף טהור שאינו מטמא בנגיעה אלא צבית הבליעה. הו' מיעוט אחר מיעוט. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות :

האובל

אשר יטמא בה ודרשינן לרבות בולע נבלת עוף טהור. וכ"כ
הרמב"ם ובת"כ נדרש כן ולכאורה בה משמע מיעוטא ובגמ' פ"ק
דשבועות דף ז' בה למטוטי תרומה שאם אכל תרומה בשוגג
והוא טמא שאינו בעולה ויורד ומסיק ללא אינטריך דמיהיכי
הוא חמור הא חמרה בה מיעוטא הוא. ומשני משום דמיעוטא הוא אייתר.
כלומר אדרבה כיון דמיעוט הוא בא לרבות. לפי שיש עוד מיעוט כתיב או כי יגע. דבר נגיעה חין. דלאו בר נגיעה לא. והמטוטי
נבלת עוף טהור שאינו מטמא בנגיעה אלא צבית הבליעה. הו' מיעוט אחר מיעוט. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות :

דכבילה ממנה אם נגעה באוכלים טהורים. נטמאו: וכזית
בבית הבליעה. אדם שאכל כזית ממנה נטמא. ונטמאו
בגדיו כשתגיע לבית הבליעה. דכתיב (שם יז) והנפש אשר
תאכל נבלה וטרפה כו' ונבלת עוף טהור הכתוב מדבר.
וכתיב האכל. ואין אכילה פחות
מכזית: וטעון הערב שמש. ולא
סגי בצבילה לחודיה: והייבום עליה
על ביאת המקדש. כשאר כל
הטומאות. דכתיב בטומאת מקדש
וקדשו (ויקרא ה') לכל טומאתו
אשר יטמא בה. ודרשינן לרבות בולע נבלת עוף טהור: ושורפים
עליה את התרומה. אם נגעה נבלת עוף טהור בתרומה נטרפה.
שכשאינה צבית הבליעה דין ראשון לטומאה יש לה. ומטמאה את
התרומה
תימי כיון שאין בהכרח. אלא לרבות נבלת עוף טהור. ומקשה הא חמרה בה מיעוטא הוא. ומשני משום דמיעוטא הוא אייתר.
כלומר אדרבה כיון דמיעוט הוא בא לרבות. לפי שיש עוד מיעוט כתיב או כי יגע. דבר נגיעה חין. דלאו בר נגיעה לא. והמטוטי
נבלת עוף טהור שאינו מטמא בנגיעה אלא צבית הבליעה. הו' מיעוט אחר מיעוט. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות :

אשר יטמא בה ודרשינן לרבות בולע נבלת עוף טהור. וכ"כ
הרמב"ם ובת"כ נדרש כן ולכאורה בה משמע מיעוטא ובגמ' פ"ק
דשבועות דף ז' בה למטוטי תרומה שאם אכל תרומה בשוגג
והוא טמא שאינו בעולה ויורד ומסיק ללא אינטריך דמיהיכי
הוא חמור הא חמרה בה מיעוטא הוא. ומשני משום דמיעוטא הוא אייתר.
כלומר אדרבה כיון דמיעוט הוא בא לרבות. לפי שיש עוד מיעוט כתיב או כי יגע. דבר נגיעה חין. דלאו בר נגיעה לא. והמטוטי
נבלת עוף טהור שאינו מטמא בנגיעה אלא צבית הבליעה. הו' מיעוט אחר מיעוט. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות :

מלאכת שלמה

עסקיו' שאכל סמוך לשקיעת החמה שעדיין היא קיימת בתוך המעים
ואמר רחמנא וטהר עכ"ל ז"ל :

תפארת ישראל בועז

מ"ה]. דל"ל דכפי למקט רן י"ג דברים שכן דלורייחא. ליתא.
דברי הא שטמא טומאת אוכלין בלי הכשר מים ושרץ נמי רק מדרבנן
היא. דברי מלורייחא אין אוכל מטמא אוכל [כפסהוס יד"ל]. ואי
שמטמא משקה. הרי הוכשרה בו. ואין צעוק למילין שאל"ה הכשר.
א"כ דטומאתו בלי הכשר מדרבנן ואפ"ה תני לה. גם א"ל דמש"ה
לא תני ח"י פרס. מדכילל במאתים מנה. דהרי כבר משאכל כזית
נגעה ראשון דלורייחא. ואילו פסול גויה הוא רק בשאכל הני פרס.
שהוא כשעור ב' ביצים. עב"פ הרי יש כ"מ דכזית צבית הבליעה
בשבלע קרעין הראשונים וכבר הם זכרסו. איך כשיבלע הקרעון
הראשונים שכבר הם זכרסו לא נגעה השתא למפרע אפילו ראשון.
ביצים משאר אוכלין שנטמאו [וכר"ב פ"א דעוקלין מ"ג נבלת בהמה].
הרי הכזית לכד כבר טימאתו טומאה חמורה. ואי
בשכתיב פחות
הרי ע"י הראשונים שכבר הם זכרסו לא נגעה השתא למפרע אפילו ראשון.
ביצים משאר אוכלין שנטמאו [וכר"ב פ"א דעוקלין מ"ג נבלת בהמה].
הרי הכזית לכד כבר טימאתו טומאה חמורה. ואי
בשכתיב פחות
הרי ע"י הראשונים שכבר הם זכרסו לא נגעה השתא למפרע אפילו ראשון.
ביצים משאר אוכלין שנטמאו [וכר"ב פ"א דעוקלין מ"ג נבלת בהמה].
הרי הכזית לכד כבר טימאתו טומאה חמורה. ואי
בשכתיב פחות

עוף טמא [ע"י זכים ט"ז ב':] (ה) דהכי מפורש גבה בקרא.
ורחץ במים וטמא עד הערב: (ו) אם אכלה וקודם שהערוב
שמשו אחר טבילתו. וכ"כ אם קודם שטבל, נכנס למקדש. אם
במזיד מייב כרת. ואם בשוגג חייב קרבן חטאת עולה ויורד.
וה"ה באכל קדשים [כשעו"ט ד"ג] (ב) (ז) אם אכל כזית ממנה
ונגע בתרומה. או אם אחר שחישב עליה לאכילה נגעה היא
עלמה
היינו רק כשבלע כל הכזית גבת אחת. דאלו בשבלע קורט קורט. הרי
ואילו באכל ח"י פרס. אפילו אכלו קורט קורט תוך אכילת פרס.
להשלים, שמטוטי פחות מכזית מנבלת עוף טהור להשלים שיעור הכ'
וא"כ אין התני גרם בכלל מאתים מנה, לטומאת כזית שבצית הבליעה דהרי גם
רוא לתרץ זה. דממ"ג. אי נתערב כזית ממנה בהשעור הני פרס.
מכזית בהני פרס. הרי פחות מכזית אין סופו לטמא טומאה חמורה צבית הבליעה.
משאר אוכלין. ובמכ"ב דבריו הקדושים תמוזים מנ' נדדים. חלא,
טומאה חמורה לררין שהיה הכזית ממנה צבית הבליעה כולה בלי תערובות, וכמ"ל.
שבלע הכזית שמערב מהעוף טהור בתוכו, גבת אחת. שנית, תמוז ג"כ מ"ס תו.
לררין הכשר מים ושרץ. ולא ידענו מנ"ל לרבינו הא. דהרי ע"י סופו לטמא טומאה חמורה
כמ"ס [כריתות ד"א סוף ע"א]. וראמ"ו ע"ר הגזוק"ל ש"ר הני הוה טומאת אכילה הני פרס.
הט"ס ותיב עלה על ביאת מקדש. דהרי ליתניה בפסול גוויי [כפי"א דפרה מ"ה].
צבית בליעתו כלהו"ו. לכן גם אחר שבלע. נחית חד דרגא להיות עב"פ ולד
ג"ל דלהכי לא נקט פחות מכזית שממנה. שמוזק בכחי פרס שאר אוכלין עמאים.
בהנבלת עוף טהור בעלמו. משא"כ בשר העוף שממנה כחי פרס שאר אוכלין.
(ב) ותמנהו שרבותיו המפרשים לא העירו כאן. ובמסכת פרה [פי"ג מ"ד]
עולה ויורד בטומאת מקדש וקדשו מיירי. והרי התם כתיב אשר יטמא בה.
צליעתו. א"כ כיון ככנס לקודם או אכל קדשים, חייב. ונ"ל דהא דנקט תנא
מסתבר דפי' הו"ל למקט אכילת קודם. מדמוקדס בקרא. דכתיב בכל קודם לא
והיינו משום דה"ג דלפינן מינה בסוגיא דשבו"ט הג"ל עומאת קדשים.
וכדקאמר התם. אקרא חני חיה. בהמה למה נאמר. נמלא שני"ש או מופנה מנ'
אחריתא דליף מינה רבא שם עומאת קדש. היינו הג"ש דטומאתו טומאתו.
[תמוס' שבועות ד"ו"א א"ח] וגם אינה מופנה. דהרי מרבינן מלת עומאתו לרבות
ומדומה לו שהך ג"ש אסמכתא בעלמא היא. וכדאשכחנא בש"ס עובא דכוותי'
דוכתי. ולא הוה הך ג"ש רק גלוי מילתא בעלמא. משום דהקרא דמייחתי
הבוא. גלי עלי' הג"ש הג"ל דוקי' דהקרא לקדשים ולא לתרומה [ואפשר
דכניסת קודם פשוטה כל כך. להכי איירי דהתיא מדרשא חביבא ל'
מ"ד] וכל שאר דוכתי. רק כניסת מקדש [ע"י עוד זכרים לג"ב דגם משם יש לתרץ]:

למטוטי לכן לא אמרו מיון. והתיירן הכי הוא. דכעוף עמא ליכא אלא דבר אחד דקודם
דאלו הרי תשכ עליו. ורק דבר אחד בו. דלאחר מחשבה נגעה אוכל. וכל המחשבה
דגם הו' ארבעה דכניסי וכו' אין לחשבה כעוף עמא דכיון דשון ממש לכל הגוף
וגם תרעום וזכרים שם מלטרסיה תשיב להו נגמין משום דמי קת לנגמין וטלה. למ"ז.

האובל אמה"ח ע"י ח"ס פ"א
מ"א פ"א פ"א
לחן ק"ג טע"ב י"ד סימן
פ"א פ"א
שחיטה ונשים פ"א

משנה אחרונה

הרמב"ם והרא"ש. והוא דלא תני האובל ממנה כות לוקה משום נבלה דמלתא דפשיטא הוא אלא לענין טומאה לריבא הואיל וקילא כדפי' והאובל אמה"ח ממנה סופג אה"ח הארבעים. איצטריך לאשקוי מדר"מ כה"ס הר"ב ועוד י"ל דקמ"ל דליתו סופג אה"ח משום אה"ח ולא משום נבלה אה"ג דלמ"ה לענין טומאה מטמא כנבלה פ"ט דהל"ן מ"ו ודל"ה לענין איסור נמי למ"ד בפ' גיד הנשה בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ואין כאן איסור אה"ה עד שפירש וכוונתה עמה נבלה נמי הו' וליקיי חמים כאיסור בת אה"ח. קמ"ל דלמ"ה מן העוף לענין טומאה נמי לא מטמא כה"ס הרמב"ם לקמן מ"ב גס בחבורו פ"ג משה"ט דין ט"ו. ואפשר דה"ה בהמה אה"ג דמטמא כנבלה וכלל נבלה הוא כה"ס הר"ב פ"ק דכלים מ"ב היינו לענין טומאה אבל לענין איסור אכילה אין עליה סם נבלה ללקות שהי' ומ"מ בעוף פשיטא דליתו כמו נבלה. כדקתני סופג ארבעים ולא שמיט. ומכאן קשה על הרמב"ם פ"ד מהמ"א דין ג' שכתב אסור טהורה שאכלה כולה חייב משום נבלה אה"ג שאין בו כוית פ"ק דלפ"ז כ"ש באבר ממנה שחייב משום נבלה ואמאי קתני סופג ארבעים ולא שמיט. וע' מה שמתה בלח"מ סם וכתב שהעיקר כפי רש"י שחייב משום אה"ח [וע' מ"ס הר"ב פ"ק דכלים מ"ב דלמ"ה מכהמה בכלל נבלה הוא ואפשר דלענין איסור נמי ס"ל להרמב"ם כן]. סופג ארבעים ומסקנת הש"ס דכתיב כוית דאכילה כתיב צ"י בגמ' תו"ט.

והאובל אבר מה"ח ממנה סופג אה"ח הארבעים. כ' הר"ב ואפילו היה האבר פחות מכזית. כ"כ הרמב"ם. והביא ראיה מדתנן בפ"ק דאהלות והאברים אין להם שיעור. ואני תמה מה ראיה מטומאה לאכילה. דהתם קרא כתיב

בחלל חרב כמ"ס הר"ב במ"ג פ"ו לעדיות. והכא אכילה בעינן ואינה בפחות מכזית. ומיהו באיסור אבר מן החי מליטו נמי שחלקו הכתוב. וכתב איסור בשר מן החי בלבד ואיסור אבר מן החי בלבד. כדאיתא בגמרא פ"ו דחולין דף ק"ב. ח"ד

ויתכן לא האכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה אלא דלעיל מינה בגמרא אמרינן בהדיא אמר רב אבר מן החי לריך כוית ומסיק גידים ועלמות מלטרפים למשהו בשר שיש בו. וכזית מיהא צבי. וכך פסק הרמב"ם בפ"ה מהמ"א (הלכה ג') נמלינו למדין שאע"פ שאבר מן החי לא צבי בשר כוית. מיהו צין כולו שיעור כוית צבי. ואילו לענין טומאה צו בשר גידין ועלמות כדפי' הר"ב סם. מ"מ לא מליטו שלריך שיעור אפילו צין הכל כמו שמליטו לענין אכילה שלריך כוית. והיינו טעמא דאין אכילה פחותה מכזית. משא"כ בטומאה. הר"ב במשנה ג'. וח"ה ומתני' מאי קמ"ל. לא קשיא דקמ"ל לאחר שכתבתי כל זה מלאתי להרמב"ם בעלמו שכתב במשנה ג' לענין אבר מן החי מן העוף. ותשמור צו השיעור ר"ל שיהיה בזה האבר כוית. ואז יטמא בצית הבליעה אם היה שיעור כפי מה שהכתבתי בראשון מאהלות. ע"כ. וכ"כ ג"כ הוכיר התנא בפ"ק דאהלות אלא מת ונבלה ושרץ. עכ"ל. דכלים (משנה ה') ולא איירי אלא באדם. ועוד דדוקא לענין ואדרבה רב אמר שלריך כוית. וע"ע: **שחיטתה** ומליקתה כו'. כתב הר"ב שחיטה נפקא לן מקרא דכתיב וכי ימות וכו'. וכ"כ הרמב"ם. ואע"ג דמשנה שלמה שנינו בזה בפ"ד דחולין (משנה ד'). ומשמע מיניה דלא לריך קרא. הרי כתבתי סם דלחגא דברייתא צבי לקרא דהכא. ע"ש. ומ"ס הר"ב וה"ה לטרפת עוף. בקצ' ילפינן לה במשנה ספ"ו דזבחים. אלא דאיכא למפרך דיו לענין מליקה. ומסקינן בגמרא (סם דף ס"ט) דקרא אשכח ודרש. ושם כתבתי: **רבי** יהודה אומן אינן

והאובל אבר מן החי ממנה סופג אה"ח (מ' ה'). שחיטתה (ט) ומליקתה (י) מטהרות את טרפתה (י). דברי ר"מ. ר' יהודה אומר אינן מטהרות (י). ר' יוסי אומר שחיטתה

נפקא לן מקרא דכתיב (ויקרא יא) וכי ימות מן הבהמה כו' כל הטוגע בנבלתה יטמא. יש מן הבהמה שהיא מטמאה. ויש שאינה מטמאה פרט לטרפה ששחטה. וה"ה לטרפת עוף: ר"י אומר אינן מטהרות. דלא ילפינן טרפת עוף מטרפת בהמה: רבי יוסי אומר שחיטתה מטהרת ולא מליקתה

כתמא חנן אברים אין להם שיעור ואע"פ שלריך ג"כ שיהא כו' כל הטוגע בנבלתה יטמא. יש מן הבהמה שהיא מטמאה. ויש שאינה מטמאה פרט לטרפה ששחטה. וה"ה לטרפת עוף: ר"י אומר אינן מטהרות. דלא ילפינן טרפת עוף מטרפת בהמה: רבי יוסי אומר שחיטתה מטהרת ולא מליקתה

מלאכת שלמה
בפי' רע"ל בשלהי גיד הנשה אמר המלקט צברייתא: דברי ר"מ ספ"ו דזבחים פליגי בה נמי ושמא אחא תנא לאשמעי' דאפילו בשאר טפוח שאין קריבין לגבי מוכח כגון אוזין ומרגולין מטהר ר"מ וכדאמר התם ר' אלעזר בגמ' וכך נראה שכתבו ג"כ חוס' ז"ל בסוף הפרק וקשה לי דמסוף פ' עול יום משמע דלא גרסינן במתני' דברי ר"מ אח"כ מלאתי ג"כ שכתב הרא"ש ז"ל ונראה דל"ג במתני' דברי ר"מ מדדייק התם בזבחים והא מדקתני סיפא שחיטתה ומליקתה מטהרות את טרפתה ש"מ ר"מ היא דמאן שמעת ליה האי סברא ר"מ כלומר דתתן התם בפ' חטאת העוף ומה לו לדקדק מכאן זה בהדיא קתני מתני' דברי ר"מ אלא ודאי דל"ג לה ומשום דר"מ שנוי בפ' חטאת העוף אלא ר' יהודה ור' יוסי הגייה התלמידים כאן בספרים אלא סתם

יבין
עלמה צטרומה. אה"ג שטמא רק מד"ס, כטרפת: ח' ר"ל כלל אמה"ח מעוף טהור, לוקה משום אמה"ח. ומלמךר זה בשר גיד ועלם לשיעור כוית, ככל אמה"ח. אה"ג שאין גיד ועלם מלמךר בשום נבלה וטרפה [כריכ"ס פ"ד מאהלות ה"ח]. וכמו כן לממא בצית הבליעה אין אלו מלמךרפון לשיעור כוית [כריכ"ס פ"ד מהמ"ו ה' (ג): ח] בין חולין ובין מוקדשין בין בפנים ובין בחוץ: י' היינו רק צטרומה לטיבותא. שמלק קדישים בפנים. אז אין מטמא חו בצית הבליעה [כך מוכח בזבחים פ"ג: יא] היינו שאינה נחשבת כבלה לממא בצית הבליעה. אבל פשיטא דלקי עלה כשאכלה משום טרפה. והקד תרתי שחיטה ומליקה חלה חשיב לכו תנא בזמנין הי"ג דברים: יב' אלא דיון כשאר נבלת עוף טהור. ואפי"ה גס לרודה' לא חסר המנין מי"ג הדברים. מדגם זה הוא חידוש דין שלא היה שחיטתה מטהרת טרפתה מטומאת נבלות. ואע"ג דב' אלו הדינים פשוטים הן ואין בהן חידוש דין. וא"כ לר' יוסי חסר לו דבר א' ממנין הי"ג דברים. י"ל הרי ר' יוסי ס"ל במשנה צ' חף צ' ראשי אגפים וראש הזנב. ומשום דכל הנך ג' מין ראשי טהור. חשיב לכו כולה כחד. כמו דחשיב הת"ק כל הלפריים כחד מדכולו מין לפורן טהור. גמלא דר' יוסי משק

הטרומה צנניעה להיות שני: והאובל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעים. ואפי' היה האבר פחות מכזית. וסמס מתני' דלא כר"מ. דאילו ר"מ הא שמעינן ליה בשלהי גיד הנשה דאמר אבר מן החי אינו נוהג אלא בבהמה טהורה

בלבד: שחיטתה ומליקתה מטהרות את טרפתה. ומוליאה מידי נבלה שלא תטמא לפי שהמליקה מתרת בפנים לכהנים כדרך שהשחיטה מתרת בחוץ. וכשם שטהרתו שחיטתו. כך טהרתו מליקתו. ושחיטה דמטהרת את הטרפה מידי נבלה.

נפקא לן מקרא דכתיב (ויקרא יא) וכי ימות מן הבהמה כו' כל הטוגע בנבלתה יטמא. יש מן הבהמה שהיא מטמאה. ויש שאינה מטמאה פרט לטרפה ששחטה. וה"ה לטרפת עוף: ר"י אומר אינן מטהרות. דלא ילפינן טרפת עוף מטרפת בהמה: רבי יוסי אומר שחיטתה מטהרת ולא מליקתה

כתמא חנן אברים אין להם שיעור ואע"פ שלריך ג"כ שיהא כו' כל הטוגע בנבלתה יטמא. יש מן הבהמה שהיא מטמאה. ויש שאינה מטמאה פרט לטרפה ששחטה. וה"ה לטרפת עוף: ר"י אומר אינן מטהרות. דלא ילפינן טרפת עוף מטרפת בהמה: רבי יוסי אומר שחיטתה מטהרת ולא מליקתה

מלאכת שלמה
בפי' רע"ל בשלהי גיד הנשה אמר המלקט צברייתא: דברי ר"מ ספ"ו דזבחים פליגי בה נמי ושמא אחא תנא לאשמעי' דאפילו בשאר טפוח שאין קריבין לגבי מוכח כגון אוזין ומרגולין מטהר ר"מ וכדאמר התם ר' אלעזר בגמ' וכך נראה שכתבו ג"כ חוס' ז"ל בסוף הפרק וקשה לי דמסוף פ' עול יום משמע דלא גרסינן במתני' דברי ר"מ אח"כ מלאתי ג"כ שכתב הרא"ש ז"ל ונראה דל"ג במתני' דברי ר"מ מדדייק התם בזבחים והא מדקתני סיפא שחיטתה ומליקתה מטהרות את טרפתה ש"מ ר"מ היא דמאן שמעת ליה האי סברא ר"מ כלומר דתתן התם בפ' חטאת העוף ומה לו לדקדק מכאן זה בהדיא קתני מתני' דברי ר"מ אלא ודאי דל"ג לה ומשום דר"מ שנוי בפ' חטאת העוף אלא ר' יהודה ור' יוסי הגייה התלמידים כאן בספרים אלא סתם

יבין
עלמה צטרומה. אה"ג שטמא רק מד"ס, כטרפת: ח' ר"ל כלל אמה"ח מעוף טהור, לוקה משום אמה"ח. ומלמךר זה בשר גיד ועלם לשיעור כוית, ככל אמה"ח. אה"ג שאין גיד ועלם מלמךר בשום נבלה וטרפה [כריכ"ס פ"ד מאהלות ה"ח]. וכמו כן לממא בצית הבליעה אין אלו מלמךרפון לשיעור כוית [כריכ"ס פ"ד מהמ"ו ה' (ג): ח] בין חולין ובין מוקדשין בין בפנים ובין בחוץ: י' היינו רק צטרומה לטיבותא. שמלק קדישים בפנים. אז אין מטמא חו בצית הבליעה [כך מוכח בזבחים פ"ג: יא] היינו שאינה נחשבת כבלה לממא בצית הבליעה. אבל פשיטא דלקי עלה כשאכלה משום טרפה. והקד תרתי שחיטה ומליקה חלה חשיב לכו תנא בזמנין הי"ג דברים: יב' אלא דיון כשאר נבלת עוף טהור. ואפי"ה גס לרודה' לא חסר המנין מי"ג הדברים. מדגם זה הוא חידוש דין שלא היה שחיטתה מטהרת טרפתה מטומאת נבלות. ואע"ג דב' אלו הדינים פשוטים הן ואין בהן חידוש דין. וא"כ לר' יוסי חסר לו דבר א' ממנין הי"ג דברים. י"ל הרי ר' יוסי ס"ל במשנה צ' חף צ' ראשי אגפים וראש הזנב. ומשום דכל הנך ג' מין ראשי טהור. חשיב לכו כולה כחד. כמו דחשיב הת"ק כל הלפריים כחד מדכולו מין לפורן טהור. גמלא דר' יוסי משק

ר' עובדיה מברטנורה פהרות שלשה עשר פרק א תוספות יום טוב קנג

ציונים

שיחמה ספרות. מ"י פ"ג
מ"י ח"ט ק"כ
ב הכנסים. מ"ט ח"ט פ"י
ד' י"ג ד'
ד' י"ג ד' . מ"ט ח"ט .

תוספות חדשים

ב בחו"ט ד"ח
מיטמאות כו' .
וכ"כ הר"ש . משמע
מדכרו דמתני' איני
בגלל עוף טהור . דק"ל
אמת' לטעם . אכל אשכר
לומר דמתני' קאי אעוף
טהור דעלמא וכ"כ דע
הר"ש ז"ל ע"ש :

בא"ד והרמב"ם לא פי'
שיגע בהן שרץ .
ל"ג דאיברי עהוה פחות
מכיוו' לרפ"ט פ"ט פ"ג
אובלין ולי"ג אין פ"ט
למלא עומאה תמורה
ולכיה הכשר שרץ ומ"ט
דלי"ג לענין מה ש"ך
שחשפה וע"כ ג"כ טו"ט
הרמב"ם כ"ך : (מהחושב'
ז"ל) :

אלוהו רבה

ב הכנסים והנוצה
מיטמאות . כנסים
הן הטו"ט הגדולות והטו"ט
הן הקטנות הדקוקים לגוף
ומיד כשעשה נבלה
מיטמאות הכנסים והנוצה
מין יד : ומטמאות .
אחרים כדון יד טמאה
עומאה לעמא אחרים :
ולא מצטרפות . דק"ל
י' שומר לטמאה קלס
ואין שומר לעומאה תמורה
אלא הוא כיד כדלמדין
בחולין . וכ"כ אפילו
למנוחה קלס אין מצטרפת .
דכל עמיה של טמאה קלס
שעומאה אינו אלא תמורה
שסמו לעמא טמאה
המורה לכך אין שומר לה
אלא הוא כיד וכל שהיא
יד מטמאה ומטמאה ולא
מפריץ כדמא עוקלין :

הידושי פהר"ח

ב תו"ט ד"ה מיטמאות
פ"י הרב אם נגע
בהן שרץ כו' דהא לעיל
תנן שא"צ צריך הכשר
ופי' הר"ב לא הכשר מ"ט
ולא הכשר שרץ כו'
ע"כ . ג"כ וברא דכוותה
הר"ב והר"ש דאי קאי
אמתה דהיינו נבלה
הול"ל הכנסים וכו'
טמאות וכו' או אפילו
שרץ או מיטמאות וגב
דחשבו יד להכנסים
דמיעמאות מ"ט דהא

אין מטהרות . ל' יוסי אומר שחיטתה וכו' . מפורש שם
בזכרים : **ב הכנסים** והנוצה . יראה בלמרו פה הכנסים
הנוצה הדקה מאד אשר יהיו בכנסים וישאלו בו אחר שיסורו
הנוצה הגדולה . וכן נו"ה הקטנה אשר תשאר אחרי סור הנוצה
כלה . הרמב"ם : **מיטמאות** .
פי' הר"ב אם נגע בהן שרץ כו'
וכ"כ הר"ש . ודבר תימה הוא . דהא
לעיל תנן שא"צ הכשר . ופי' הר"ב
והר"ש לא הכשר מ"ט ולא הכשר
שרץ . והרמב"ם לא פי' שיגע בהן
שרץ : **ולא** מלטרפות . פי' הר"ב
אם

שחיטתה מטהרת אבל לא מליקתה :
ב הכנסים (י' והנוצה יד) **מיטמאות** (י'
ומטמאות יו') **ולא מצטרפות** (י') . **רבי**
ישמעאל אומר הנוצה מצטרפות י"י .
הדרשום

מלאכת שלמה
ב הכנסים וכו' . ופי' הר"ש ז"ל הכנסים נו"ה גדולה הנוצה היא
הדקה ע"כ ובתב הרמב"ם ז"ל ראה בלמרו פה הכנסים וכו' .
והרמב"ם ז"ל כפי' התורה פרשת ויקרא בפסוק וטפט אותו הכנסיו היא
ראיה מכאן דכנסים אינו נו"ה ממש כמו שפי' שם רש"י ז"ל :
מיטמאות ומטמאות כך ז"ל : ר' ישמעאל אומר . וכו' חולק פ' אלו
טרפות

תפארת ישראל

ב מעט וכמא כנבלה [כרמב"ם פ"ב מההט"ו ה"ג] . אכל אמה"ח מעוף
בין מעוף עמא או טהור . אין בו שום טומאת מנע ומשא . ולהכי קמ"ל
דאפי' לענין חיבור אכילה שיה לשאר אמה"ח . ליתא . דהרי גם כנבלת
עוף בין טמא ובין טהור אין בו שום טומאת מנע ומשא [כרמב"ם רפ"ג
מהט"ו ה"ד] ואפי' חייב כנבלה . והיכי ס"ד דבאמה"ח טהור מדאין
בו טומאת מנע ומשא [כרמב"ם שם ה"ו] . פסור באכילה . ואי"ל
לדהכי נקט ה"א אמה"ח . מדכתי למתני סיפא בעוף עמא דכאכל אבר
מה"ח ממנה פסור לגמרי . והיינו באין בו כוית בשר . אמ"ל בה ע"ש
וגיד כבשאר אמה"ח . משום דאין חיבור אמה"ח לישראל נו"ה בשום
מין עמא [כרמב"ם רפ"ה ממאכלות] . להכי פסור נקט גם בעוף טהור
דאפי' שרץ טהור כוית בשר . רק כוית צירוף גיד וע"ש . אפי' לקי עולה
בעל שאר אמה"ח . משא"כ כנבלה וערפה . עוף טהור ועמא שוין בה
לענין מלקות . דהרי בכל נבלה וערפה נר"ך כוית בשר דוקא . ואפי'
אף בעוף טמא שאין חייב בה מאוס נבלה וערפה . מדגם כנבלה וערפה
אין נו"ה בשום מין עמא [כרמב"ם פ"ד ממאכלות ה"ב] . אפי' שכיב
אין ליתא . דהרי השיב ואויל כמה דברים במשנה א' בעוף טהור דקחשיב
בה . ממיילא שמעיין דכ"כ דנבלה וערפה נו"ה בה :

(ד) כך משמע מהר"ש והר"ב . וא"ת הרי י"ג דברים אמרו כנבלת עוף קתי . ומה שיכות לשחט לכאן . י"ל הרי שחיטתה ומליקתה ואמה"ח
דקחשיב . נמי כולהו לאו כנבלה כבד מיירי . אלא הא דקחמיר בריש משנה א' י"ג דברים הן כנבלת עוף טהור . היינו רק
מאוס דרוכין כנבלתה מיירי . מיהו אית בינייהו כמה דברים דשייכי רק בעוף טהור שלא נתכנלה . ולרתוי"ט וכן לר"כ"א קאי אכנבלת עוף
טהור . כשחשיב עליה לאכילה . נעמאו גם הך משנה . ולפ"ז ז"ל ללא נקט מיטמאות רק מדכתי למתני מטמאות אחרים אבתרה . דלפי"כ
למתי נ"מ . ול"מ ה' ז"ל דלפי שיטתם לאכנבלת עוף טהור קאי . ה"ק אם בלע כוית ממנה . והיו הך מחוברין בה מקיפין את הכוית בשר .
נעמא האוכלה . דהך שאין מצטרפין אין מפקיין . ולא הוה כנבלה כשיב ובע"ה . דתהור [כרמב"ם פ"ג מההט"ו ה"ה] :

(ה) ולר"ב"א י"ל דלעולם נכנין לה שומר . כדמכח במ"ג בעוף טמא . ואפי' הכא לא מצטרף . דאפי' דכל שומר מצטרף . היינו

אחרונה משנה

הקה דצטרפים נמי כתיב אכילה וקי"ל האוכל נבלה כ"כ חייב .
ומירו התו' כפ' גיד הנשה דף ל"ו דאכילה דצטרפים אתי שאם אכל
מהרבה מהם שיעור כוית חייב אפי' שלא אכל פת מהן כולה .
דכתיב חייב אפי' דליכא כולה . ובכילה אפי' דליכא כוית .
ובאמ"ה כולו דוקא וככתיב שאין כולו לא דכתיב לא תאכל הנפש :

ב מיטמאות . פי' הרב אם נגע בהן שרץ וכ"כ הר"ש . ותמה תו"ט
דהא לא בני בכשר שרץ . ולאו קוביא היא דו"ל דמיירי
אף בשחוטה ולא כנבלה כדפי' בר"פ דו"ג דבר כנבלה לאו דוקא אלא
עוף . אכל יש לתמוה בזה על פי' הר"ש בחולין דף קכ"א דמייתי התם
יפא דהכא החרטום והלפרטים מיטמאין . פי' רש"י אם נגעו בשרץ

מליקתה . והלכה כר"ב : **ב** מיטמאות . אם נגע בהן שרץ
נעמאו ואם טמאים הן ונגעו הכנסים והנוצה באובלין טהורים .
נעמאו . דחשיבי יד להכנים ולהול"ל . וכל שהיא יד . מיטמא
ומטמא : ולא מצטרפות . אם היה אוכל פחות מכנייה . אין
הכנסים והנוצה מלטרפות להשלימו
לכנייה לטמא טומאת אוכלים .
דלא חשיבי שומר שמלטרף . כדקתן
בדים עוקלין : נוצה מצטרפת .
דחשיב לה שומר . ואין הלכה כר'
ישמעאל

מיה הרי נבלה אמורה בפסוק זה וכיון שמתה נתכנלה במיתתה איצטריך
סד"א הול"ל ועמאה אסורה מהיים וערפ' אסורה מהיים מה עמאה חלבה עמא
אף טרפה חלבה עמא קמ"ל . ומשמע מכלל שהיא עמאה טמאה . וילפוח זו
הביאה תום ז"ל כפ' אלו טרפות דף כ"ו אפי' שפירוט רש"י ז"ל
כתיבת יד הגרסא דלפי' מקרא דכתיב והנפש אשר תאכל נבלה וערפה :

יבין

חד ומעיל חד . מיהו חולין שלה שנמלק בפנים או בחוץ .
לכ"ע מטמא בבית הבליעה . וכ"כ עולה כשרה שנמלקה בפנים
ואכלה . אפי' שאינו ראוי . לכ"ע לא נעמא [הרמב"ם פ"ג מההט"ו] :
(ג) הן הטו"ט הגדולות שעל גוף העוף : (י) הן הטו"ט הרכות
כמוכין שדלגין תחת הטו"ט הגסות . פלוים פעדערין זל"א
[דל"א כשחשט לכאורה עפי' הרמב"ם שהניא התו"ט . דאם כן מ"ט דה' ישמעאל
דנו"ה מצטרפות . והיינו מדלגל עמא] : (ט) ר"ל עוף טהור שחשק ורחיו
לאכילה . אם נגע שרץ בהך צטרף מחוברין בו נעמא העוף
עלמא : (י) שאם כבר נעמא העוף . והך שחשקו צטרף
נגעו בטהרות נעמאו : (י) לטמא כוית בבית הבליעה . ולא
לכנייה שיטמא אחרים . מדהול"ל רק יד . שדינו שרץ מכניס
ומנו"ה עומאה . אכל אמ"ל [כ"כ שקלין] (ד) : (ה) מדלגל עמא
כך

באכל כוית בשר ממנה גם בעוף עמא לקי משום עמא . מיהו כל זה ליתא .
לבו נמי בעוף עמא במשנה ג' . ונחש נמי הא והוא י"ד דברים . וע"כ ז"ל כהר"ב . דרק לאפוקי מדר"מ אלטרין . דס"ל דאין אמה"ח
נו"ה בעוף . וכיון דלשמעיין דאמה"ח נו"ה בה .

ומה שיכות לשחט לכאן . י"ל הרי שחיטתה ומליקתה ואמה"ח
דקחשיב . נמי כולהו לאו כנבלה כבד מיירי . אלא הא דקחמיר בריש משנה א' י"ג דברים הן כנבלת עוף טהור . היינו רק
מאוס דרוכין כנבלתה מיירי . מיהו אית בינייהו כמה דברים דשייכי רק בעוף טהור שלא נתכנלה . ולרתוי"ט וכן לר"כ"א קאי אכנבלת עוף
טהור . כשחשיב עליה לאכילה . נעמאו גם הך משנה . ולפ"ז ז"ל ללא נקט מיטמאות רק מדכתי למתני מטמאות אחרים אבתרה . דלפי"כ
למתי נ"מ . ול"מ ה' ז"ל דלפי שיטתם לאכנבלת עוף טהור קאי . ה"ק אם בלע כוית ממנה . והיו הך מחוברין בה מקיפין את הכוית בשר .
נעמא האוכלה . דהך שאין מצטרפין אין מפקיין . ולא הוה כנבלה כשיב ובע"ה . דתהור [כרמב"ם פ"ג מההט"ו ה"ה] :

אחרונה משנה

הקה דצטרפים נמי כתיב אכילה וקי"ל האוכל נבלה כ"כ חייב .
ומירו התו' כפ' גיד הנשה דף ל"ו דאכילה דצטרפים אתי שאם אכל
מהרבה מהם שיעור כוית חייב אפי' שלא אכל פת מהן כולה .
דכתיב חייב אפי' דליכא כולה . ובכילה אפי' דליכא כוית .
ובאמ"ה כולו דוקא וככתיב שאין כולו לא דכתיב לא תאכל הנפש :

ב מיטמאות . פי' הרב אם נגע בהן שרץ וכ"כ הר"ש . ותמה תו"ט
דהא לא בני בכשר שרץ . ולאו קוביא היא דו"ל דמיירי
אף בשחוטה ולא כנבלה כדפי' בר"פ דו"ג דבר כנבלה לאו דוקא אלא
עוף . אכל יש לתמוה בזה על פי' הר"ש בחולין דף קכ"א דמייתי התם
יפא דהכא החרטום והלפרטים מיטמאין . פי' רש"י אם נגעו בשרץ

א' חול"ל אלא הכנסים וכו' מטמאות ולמה לי לומר כלל מיטמאות אלא ע"כ קאי על עוף שחוש לכן קאמר מיטמאות חייבו אם נגע בהם
וניק' נטמא כדון שומר ואם טמאין הם דחייבו שנטמאו העוף הן שחוש כב"ל ונגעו הכנסים באובלין וכו' נטמאו וחייבו דסיים הר"ב דחשבו יד להכנסים
ולתוציא וד"ק :

זוספות אנשי שם במשנה הכנסים כו' ולא מצטרפות . השט"ס לדוד הקהה אמאי לא תמיני בתרתי כהכפר ס"ג דפי עמיה ניטא דהא
יד וכה דלוי מטלף מ"ט דלא כו' שומר :
[משניות פהרות ח"ב] **ל"ט** 39

והאוכל אבר מלין קפ"ח
פ"ח פ"ח מ"ח כ"ח
פ"ח פ"ח ק"ח ט"ח
פ"ח פ"ח פ"ח פ"ח
הכנסים מ"ח פ"ח פ"ח
הכנסים מ"ח פ"ח פ"ח
הכנסים מ"ח פ"ח פ"ח

וזה שרלו המפרשים כשכתבו דטומאה רבנן היא. לומר שאין טומאה לנבלת העוף הטמא לעמא האדם מן החורה. [והחורה] מיעטתה לכל טומאה שאינה מטמא את האדם. ואע"פ שבאמת טומאה היא. וטומאה תקרא. וכן יש לפרש לשון הר"ב והרמב"ם שם במסכת פרה: **אבל** שורפין עליו את החרומה. דאפילו על ספקו שורפין. כדתנן במשנה י"א פ"ד: **והאוכל** אבר מן החי ממנה אינו סופג כו' ואבר מן החי אינו טהב אלא בטורחין שנאמר (דברים יב) ולא תאכל הנפש עם הבשר אלא בשר לחודיה.

אליהו רבה

מטמא קמ"ל : אבל
שורפין עליה את
החרומה. אם אכל כחל
פרט ונגע בחרומה :

חידושי מהר"ח

במשנה והנוצר
מיטמא ומטמא
ומצטרפות כו' עכ"ל
כתב הרב תו"ש ב"ה
הכנסים שצריך טעם
כ"ש בעוף טהור אין
מצטרפין ומצאתי טעם
בפ"ח ר"א"ש וד"ל לפי
שאוכלין אינן מצויין
כמו על עוף טהור מניחין
עלה הכנסים והנוצה
לשורפה עד שיוצאין
לה אוכלין עכ"ל :

תוספות אנשי שם

תו"ש ד"ה אבל
שורפין כו'. דאפי'
על ספקו שורפין.
ודבריו תהיו מנא ליה
הא. וכלהו פשוט דלית
כל אוכלין הטמאין שספקן
טהור (הכ"פ):
תו"ש ד"ה הכנסים
כו' מצטרפות וכו'.
א"ל לטעמינו ולתנייה.
ובענין תב"כ ליישב
דבר הכנסים עם טהור
מאשרפין וחרומה עם
לפריה. אבל לא אחד
מהם ולאד מהו :

על ביאת מקדש י"א). אבל שורפין עליה את החרומה י"ב). והאוכל אבר מן החי ממנה. אינו סופג את הארבעים י"א) ואין שחיטתה מטהרתה ליה). הכנסים והנוצה. מיטמאות ומטמאות. ומצטרפות י"ח) החרטום והצפרנים. מיטמאין. ומטמאים ומצטרפין י"ז): ובהמה

אלא דלקוטטא דמלתא חין חולק על מ"ד לר"ך כוית. דהא דלוציבין עליה מיתרנו כולו. ולפיכך לא דק הר"ב כמה שכתב אפילו למ"ד. אלא ה"ל לכתוב דהשתא אע"ג דאבר מן החי לר"ך כוית. ומפני שראה ל' הר"ש שכתב לרבו יהודה דאמר אבר מן החי לר"ך כוית. וראה ג"כ במתני' א' שהרמב"ם כתב שם דל"ל כוית. עלה דבעתו דר"י הוא דאמר שלר"ך. ופליגי עליה ולית הלכתא כוותיה אלא ש"ל כוית כדברי הרמב"ם דלעיל. ולא עיין בגמ' דאילו היה מעיין בגמ'. לא היה כותב דברי הרמב"ם דלעיל. וגם בכאן לא היה כותב לישבא דלמ"ד: **ואין** שחיטתה מטהרתה. פי' הר"ב באכילה לבן נח. דלישראל פשיטא. דליכא לפרושי מטהרתו מידי טומאת נבלות דהא חין לו שום טומאה צבית הבליעה. ומ"מ רישא דהאוכל אבר מן החי אינו סופג דוקא בישראל. דאילו בן נח מוזהר על הטמאים כטורחין. כדאמר' בסוף גיד הנשה [דף ק"ב] הר"ש והרמב"ם. ומ"מ הר"ב ואם שחטה והיא מפרכת לא טהרתה שחיטתה. עיין במשנה דלקמן: **הכנסים** כו' מצטרפות. וכן היא הנוטמא בכל הספרים. וכן פסק הרמב"ם בפ"ג מהא"ה. ואל תשים לבך על דברי הכ"מ שפ"ד מהט"א [הלכה ד'] אדכתב שם [ג"כ] הרמב"ם דכנסים ונוצה מצטרפין כתב ח"ל בפ"ק דטהרות הכנסים

שלמה מלאכת
שחיטתה מטהרתה וליכא לזוקמה אלא באבר מן החי אלא טהב בטמאים דהא ליכא לפרושי מטהרתו מידי טומאת נבלות. דעוף טמא חין לו שום טומאה אפילו צבית הבליעה ועל כרחק חין מתיירו באכילה קאמר ומשי רישא בישראל קאמר וסיפא בן נח ורבנן היא דכ"ל התם כברייתא דאין אבר מן החי טהב אלא בטהורין דדוקא בישראל

בועז תפארת ישראל יבין ישנה אחרונה

מדהוא הראשון הנזכר בריש מס' כלים. וה"ה שאר אבות הטומאה. אלא הכא למה מצרכין שיגע דוקא בשר. הרי אפי' נטמא בולד הטומאה נטמאת: (א) וישראל קאמר ואין חייבין עליהן משום אמה"ס. דייק הר"ב דה"ק. דכשאל אמה"ס ממנה לא לקי כלל. אפילו משום טמאה. ולהכי כתב הר"ב דמשתע מיירי בלא היה צו כוית בשר. דבאמה"ס בעלמא גם באין צו כוית. רק בציור בשר גיד ועלם. נמי חייב. לפיכך קמ"ל הכא דהא לענין איסור טמאה לא מצטרפין: (ב) ואפילו להרמב"ם דמ"ל דאין צ"ל נענש על איסור אמה"ס בעופות [כפ"ס ממלכי' הי"ח]. הרי עכ"פ מודה שהאמה"ס ממנה אסורה לצ"ל [ולא שייך כהן לומר אזהרתן ח היא מיתתן. אלא ר"ל חין שחיטתה מטהרתה שחיהו מותרת לבן נח בטורה מפרכת. דדוקא צביתו ועוף הטורחין ששחטן ישראל. אף שמצטרפין מותרים גם לבן נח. מנא דמהני שחיטה לישראל. אבל בטמאין אפילו שחטן ישראל אסורים לצ"ל משום אמה"ס כל שעה שמצטרפין. וגם אבר ובשר השורש ממנה אז. הרי זה אז זה כאילו פרשה ממנה בעודה חיה שאסורים לעולם משום אבר או בשר מן החי (ג): (ד) דמדאין אוכלין מתיין לה כלעוף טהור. מיתחין בה הכנסים והטורחין. כדי לשמרה כדי שיוצא לה אוכלין [ה"ה]. והרי כל שומר מנערך. ולרצ"ל ה"ל [פ"ח] הכא בצוף טמא כיון דכל טומאתה מטמאה קלה. ולא אחא לכלל חומר. הרי לכל טומאה קלה יש שומר. וכל שומר מנערך: (ו) הא דלא ערביניהו לכל הד' בחלדא מחתא. י"ל דפלגיניהו הכא אידי דרישא שמוחלקין בדיקן. א"ל משום דזוג ראשון נענה בלשון נקבה. וזוג שני בלשון זכר. להכי לא שייך למלליניהו

לא קימא אחאי אינו חייב משום אמה"ס הא הוי איסור בת אחת. י"ל דלעולם טמא קדים דעד שלא נתקשרו אבריו בגידין לאו אבר הוא והייל איסור טמא כמ"ס האו' בפ"ג גיד הנשה דף ק"ב: דהכנסים והנוצה מטמאות ומצטרפות. ולעיל בעהור לא מצטרפות ונדחקו הרא"ש והכ"מ ומי"ס בעטם הדברים ולעיל פי' שעת הרמב"ם כוה ולק"מ:

טהרות שלשה עשר פרקא תוספות יום טוב קנו

ציונים

ה כבוד משה רבינו
 חלופה נראות
 ה ככל המנהג והנהגות
 משנה אחרונה

נבלות: עד שתמות. או עד שיתיו את ראשהיא. ריבה נב) לטמא טומאת אוכלין נ) מזה שריבה לטמא טומאת נבלות: ה האוכל שנממא באב המומאהי ושנממא בולד המומאהיה).

ה מצטרפין זה עם זה לטמא. אם אין צד' מהן כבינה מצטרפין לשיעור לטמא קל שבשניהם. שאם נגע בתרומה פסלה. כדון אוכל שנטמא בולד הטומאה שפוסל את התרומה ואינו מטמאה: בחצי ביצה וכו'. שבללן זה בזה: שני

מצטרפין זה עם זה נ). לטמא קל שבשניהן. כיצד נ) בחצי ביצה אוכל ראשון. וכחצי ביצה אוכל שני שבללן נ) זה בזה.

מלאכת שלמה

אשר יאכל דהיינו כבינה כדלפי' בפ' בתרא דיומא אוכל הנאכל בבת אחת ושיערו קממים אין בית הבליעה מחויב יותר מבינת תרנגולת עכ"ל ז"ל ותום' ז"ל כתבו ולפי' ר"ת שפירשתי הנה"ה פי' בני חירוףא דליכא התם בנמ' דהכא ליכא שיעורא וכו' עיין [שם]. למה שפירש בקוטרסא דלובל מקבל טומאה בכל שהוא והארכתי בפ' המלניע עכ"ל ז"ל. והיתא למילתייהו ר"פ המלניע ושם כתבו שרש"י ז"ל מור בו בכריתות גבי פרה מטמאה טומאת אוכלין. ומ"מ כולד הני ביצה אוכל ראשון וכחצי ביצה אוכל שני שבללן זה עם זה שני. כחצי ביצה אוכל שני וכחצי ביצה אוכל שלישי שבללן זה וזה שלישי: כבינה

תפארת ישראל

בועז
 אכל איך דקתני כעור ועלמות וכו' שמחזקין בטבע. ודאי גם להכניס או להוציא טומאה מחשבו היביר. דוכי ס"ד גרישוי מחשבו ופירשני. ודוחק לומר דמשום הנך המזבזקים בידי אדם דנקט שכן מלמתי גם באיך מיטמא ומטמא. דא"כ עכ"פ הו"ל לתתי מטמא. דלענין להוציא טומאה. ודאי אפילו מודבק בידי אדם הוא היביר. ואנשי עיולי טומאה מאפוקי טומאה. אלא נ"ל לזהכי לא נקט הכא מיטמאין ומטמאין. משום דמנינא שמעינן לה. דהיינו דמטטרפין להשלים השיעור. מכ"ס דמכתיסין ומולחיין טומאה כשמחזקין בטבע לכשיעור. ואנשי דבדכדוקי יחד בידי אדם חמירין דמטטרפין להשלים ולא מחשבו היביר להכניס ולהוציא טומאה. ז"ל דזהו רק בב' מיני מאכל. דלא בטל כל חד לגבי חבריו. וכל חד וחד כדקאף קאף. ומש"כ כל הנך דמשנתנו כשהדיקון לאובל גמור. ודאי הוא להו טפל לגבי האובל. ומחשב שפיר חיבור אף להכניס ולהוציא טומאה. מדל"ה שיהאכלו רק עם האובל. ורק במשנה ב' ו' נקט מיטמא ומטמא ולא סניך על הק"י שאמרנו. היינו רק משום כמסיס וכו'. דלמטריך למתני גבייהו מיטמאין ומטמאין ואמ"ס. הלכך תני נמי באיך מיטמאין ומטמאין ומטטרפין. ודע דרק דבקוע טמא דתני גבה דמטטרפין. ואפ"ה תני גבה מיטמאין. ז"ל דרק אנב עוף טהור. נקט נמי גבי עוף טמא. ועוד נ"ל דהא דתני כל הני כבהמה דוקא. היינו משום דרובן לא שייכי בעוף. בעור ורובי בעוף. אינהו גופייהו מטמאין. טומאת אוכלין. אף כשאין מחזקין לאובל. דאפילו רובי כשהוא טמא דוקא כבהמה כשהוא לבד אינו ראוי לאכילה מש"כ בעוף. הרי אפילו כבר חי שלו חיו לאומא [בשבת קמ"א]. מכ"ס שמון קרוש שלו. שבכר נחבבל. ואפשר דקופה. דהיינו תבלין שנתבטלו עם התוף נמי. דהיינו דבכיסו טעם התוף שמתבטל בקופה. לייקד גם עם תבלין לבד. והלכך גם לבד יתוף מטמאין טומאת אוכלין. וכ"כ אלא שבעוף. וגידיו. ג"כ ראויין לאכילה בענין [כרש"י זכאס לה"א ד"ה אלל]. וקרניס וטלפים לא שייכי בעוף כלל. והכי לא שייך למתני בכל הני דמטטרפי בעוף. דהוא מחשב הכהן לבד המתק"ן אוכלין. ביצה בעלמות בודאי אין חילוק בין כהן על בהמה או של עוף. דזוהי כהן כלי מוח המתק"ן. ורק כשהו כהן מוח מטטרפין מדהן שומר. והרמב"ם [פ"ד מהולכות ה"ד] לא הוכיר בטולן עלמות בהמה. וכלל להו כהני הרטום ופפורן וככניס. ומכסיס בטולן מתטמאין ומטמאין ומטטרפין. והיינו משום דגם בעוף. אף דגם עור וגידין וכדומה בעוף. גם כהן לבד מתק"ן. עכ"פ שייך לומר גבייהו מטטרפין כשאין בכל א' כשיעור. ואפשר עוד דגם במשנתנו בהלת בהמה ככלל מני עוף. וכדחשכחן [הולין ע"ב] דתניין זוזר דוודאי גם בהמה ככלל. ביצה ומטמא ומטמא דנקט הרמב"ם אכילה. כשאין מטטרפין לאחר אובל. וכבהמה טהור. היינו רק להכניס ולהוציא טומאה כשהן מחזקין לאחר אובל. והא דלא נקט גבי בהמה במשנתנו ש"ס מחשבה ולריכי הכשר וכו'. כמו דנקט להו לעיל במשנה א' ו' ובתוספות. ז"ל משום דממ"נ. דאי בכשר בהמה בעלמה. כולהו פשיטא מדאין לך אוכל המקט"ו יותר ממנו. ורק בכבלת עוף טהור וטמא אימטריך

ד מטה שריבה לטמא כך לריך להיות. וכבר הארכתי בביאור מהני' בר"פ העור והרובי: ה האוכל שנטמא וכו' זכאס דף ל"א ס"פ קבלה וכתב שם רש"י ז"ל אוכל הני ביצה שנטמא באב הטומאה וחצי ביצה אחרת נגע בולד הטומאה מטטרפין זה עם זה לטמא קל שבשניהם וא"ת אי בדלא הוה ביה שיעורא מעיקרא הו"ל קבל טומאה מאב הטומאה מתחלתו. תשובה לדברך שהאוכל מקבל טומאה בכל שהוא אבל לטמא אחרים לריך לכבינה וכרייתא שלימה הוה בתורת כהנים כל אשר בתוכו יעשה מכל האוכל מלמד שמיטמא בכל שהוא וכולי יטמא אחרים בכל שהוא ת"ל

כדי' פכ"י דכניס מ"ח: מצטרפין זע"ז. במעילה דף י"ז תיבא א"ר שמעון מה טעם מי גרם לפני לאו ראשון כולהו בני מדת ביקתא לינהו ובתוספתא א"ר שמעון מה טעם שאפשר לפני ליעשות ראשון. ולכאורה קשה לה לו לבקש טעם הא קי"ל כל שטומאתו ושיעורו שיה מטטרפין כדתני בהם' מעילה. ואפשר דמ"ל כיון דראשון טמא הולין ושני אינו מטמא וכן כולם תלוקים מדרגתו לתרומה ולקדש כאין טומאתו שיה דמי. ועוד ז"ל דר"ם לטמא' דמ"ל ס"ב שדרלה שני שבות מיעין אחד אין מטטרפין וה"ל ראשון ושני ככני שבות מיעיני לכך הולך לטעם אחר דהשיב כסא אחד. והרמב"ם פ"ד מהט"א כתב הטעם שטומאתו ושיעורו שיה משום דהין קי"ל כהמסיס דכני שבות מטטרפין דלא כר"ם: ובללן זה בזה. מדקתני ובללן משמע דאיירי בכשר הנכלל כגון קמה בקמה דחשיב. כלה עלה שנטמא הכל

יבין

גם כשמפרכסת הו"ל כמנחא צדיקולא. ומקט"ו אוכלין [מחולין קמ"ד. ועיין תוס' שם ד"ה ועמ"ס]. רק דמשנתנו נקט' הרבנותא כבהמה טמאה. מדאיהו מחזקין דרק בנזף כבהמה תליא. אם שייך בה שחיטה או לא. מיכיו צי"ב לריעותא. דהיינו כשהשוחט וכבהמה כגון עכו"ם שחט כבהמה טמאה. דאין דין השחיטה לא כבהמה ולא כהשוחט. ככה"ג לא הוה כמנחא צדיקולא. ואמ"ס טומאת אוכלין עד שתמות: נ) שאינה מטמאה משום כבינה עד שתמות: נא) שאז אפי' היא מפרכסת. עדיין מטמאה כשאר נבלה [כאילות פ"א מ"ז]: נב) ר"ל ריבה הכתוב: ג) כ"ל שצדף זו הוא כלל לכל הכך דלמון מריס פרקין עד הכא. וה"ק. מכל הכך דתניין גרחה שטומאת אוכלין מתפשטת על גופים הרבה. שאין טומאת נבלות מתפשטת עליהן. דהרי נבלת עוף טהור וטמא דתניין להו במשנה א' יב). אין בהם טומאת נבלות כלל. וכ"כ אפילו כבהמה יש כמה דברים שאין מטמאין משום נבלה. ככל הכך דנקט במשנה ד'. וכן אפילו כבהמה טמאה טלה. עכ"פ כל זמן שמפרכסת. אינה מטמאה משום נבלה. ואפ"ה כל ה' מטמאין כומאת אוכלין. והיו העיקר מה שרלה מנא לאשמעינן בהך ד' משניות: ג) דהו"ל האוכל ראשון: נה) דהו"ל האובל ולד ולד: ט) לטמא אחרים כשם כבהמה יחד כבינה: יז) הא דשולל כולד. לאשמעינן דדוקא באין כבינה בכל א' מטטרפין כקל שבשניהן. הא ביש כבינה בכל א' מטטרפין לטמא כחומר שבשניהן בכל מקום שיגע בהגוש של התערובות: יח) ומעבן לגוש א'. וכחצי ביצה דנקט לאו דוקא. דאפילו יש מהמחזקין רוב הכבינה אפ"ה דיון כהקל: יט) ר"ל התערובת הזה הוא שני לעומתה ואינו פוסל חולין. ורק תרומה שנוגעת בה נעשה שלישי. וה"ה בשלל מעבן זצ"ז. ואפילו כה' החלי זיתים סן פרוזים זמ"ז. אפ"ה כשנגעו שניהן בכשר תרומה מעשית שלישי [מפסות פ"ט מ"ט]. ואין חילוק בין בללן ללא בללן רק דבללן בללן אמ"ל רק כשיגע כשר התרומה בשניהן. אבל בללן ומעבן יחד כגוי בשחגע התרומה בלד א' מהגוש דכולו כגוף א' חשיבא. דאע"ג דהיבירי אדם אינו חיבור [כרמב"ם אוכלין פ"ו ס"ג] מיעבן

בהמה למעלה. ומוקמינן לה התם רק בעוף דקליל. וא"כ כ"ש הכא. ודאי ללדידי קתני. דבעוף ודאי יבסם הרבה שמקבלין טומאה גם כשאין מטטרפין לאחר אובל. וכבהמה טהור. היינו רק להכניס ולהוציא טומאה כשהן מחזקין לאחר אובל. והא דלא נקט גבי בהמה במשנתנו ש"ס מחשבה ולריכי הכשר וכו'. כמו דנקט להו לעיל במשנה א' ו' ובתוספות. ז"ל משום דממ"נ. דאי בכשר בהמה בעלמה. כולהו פשיטא מדאין לך אוכל המקט"ו יותר ממנו. ורק בכבלת עוף טהור וטמא אימטריך

טהרות שלישה עשר פרק א

קנו

ציונים

כל הנך צבות פסוקים הן וכל מקום שאני יכול לתלות שיש כביצה מן החמור בזה וכו' אוליין בחר חמור. ואם לאו אוליין בחר הקל: מקלות

עשאוהו שני סי: ו כביצה אוכל שני. וכביצה אוכל שלישי. שבללן זה בזה. שני סי. חלקן. זה שלישי וזה שלישי. נפל זה לעצמו וזה לעצמו על כבר של תרומה. לא פסלוהו. נפלו שניהן כאחת עשאוהו שלישי. כביצה אוכל ראשון וכביצה אוכל שלישי שבללן זה בזה. ראשון. חלקן. זה שני וזה שני. שאף הג' שנגע בראשון נעשה שני. כשתי ביצים אוכל ראשון. חלקן. זה שני וזה שני. כשתי ביצים אוכל שני ושתו ביצים אוכל ג' שבללן זה בזה. שני. חלקן. זה שני וזה שני. לג' או לד'. הרי אלו שלישי:

מקראות

מלאכת שלמה

ועל כבר כך נריך להיות: לשלשה או לארבעה או לא נשאר כביצה ראשון במקום אחד. וגם מה מ"מ כביצה אוכל שני וכביצה אוכל שלישי שבללן. זה וזה שני. חלקן וכו': כביצה אוכל ראשון וכביצה אוכל שלישי שבללן זה וזה ראשון: חלקן וכו':

כשני ביצים אוכל ראשון כשני ביצים אוכל שני שבללן זה וזה ראשון: חלקן וכו': כשני ביצים אוכל שני וכשני ביצים אוכל שלישי שבללן. זה וזה שני. חלקן וכו':

מקראות

תפארת ישראל

יבין

גם האחר. ואפילו צב' מקומות [כפי' להלכות רב"א: סי' ו] ואפי' דאובל פרוז אמר' לכביצה [כפי' סי' ע"ב]. היינו באין כולן נוגעין בגוף א'. או במשקין שמחוברין אחד [כנקמן סי' סמ"ח ומ"ט מ"ט].

יבין הכל הכא הרי כולן נוגעין בהכרח [וש"י מ"ט כפ"ד לקמן סי' נבנו סי' ד': סי'] דמדבללן יפה. הרי מסתבר שיש כביצה מהחמור בזה וכו'

אחרונה

חילק בין נגעי הפרודין אהדדי וא לא והרמב"ם כתב שם בהדיו שהשמן נריך שנגע בו כביצה אוכל עמא וביהא כולו מחובר ע"כ וכ"כ התו' בחולין דף ק"ח גבי אין יד לפחות וכו' דנגיעת אובלין אהדדי לא תשיב כחמור והביאו ראיות לזה ומתוך כל זה נראה שאין לנו במשנה דאובל פרוז אלא כפשטה כמו שחלקו בטומאה חמורה כך בטומאה קלה וכו' דבטומאה חמורה לא נחלקו אלא במפורין ה"כ בטומאה קלה. ודברי הרמב"ם והרב דאסכרו לה כלומר של אגוים י"ט: וראיתי הרמב"ם בחבורו פ"ו מהט"א דין י"ו כתב אובל פרוז שהוא מכוונם ודבק זה בזה אע"פ שאינו מחובר להתעמא ואינו כנוף אוד הרי הוא מותרף לכביצה לעמא חולבין אחרים ואם לא נכנס אלא הוא מפורד ישמטה קדרה עמונית אילו פרודים והוא נוגע בכביצה אלא גוש אחד עכ"ל דבריו אלו הם ג"כ מתני' דעריות וכפי שפתי בפירושו לדוקא נכור אגוים דנגע אהדדי ומותרף ומטרפין לעמא אחרים אע"פ שלא נגעו אלא בתקנתן וכך משמע מדאמרי דאינס כנוס להתעמא אבל לעמא אחרים מטרפין משמע דהיינו פרודים וכו' והרב"ם נשאלו ממני ולא נתבאר מאין הוליא זה החילוק ולהתעמא אינס כנוס אלא ע"י נשיכה לעמא נגישה נמי הוי כנוס וכבר כתבנו שהר"ם והר"ש כתבו להדיו כהפך וגם הוא עמנו בפירושו פ"ג מ"ב כתב כדבריהם. ועוד מוכח להדיו מתני' פ"ט מ"ט נחלא ע"ב פרודים והוא נוגע בכביצה עמא. והתם אכתי גוש הוא אלא משתקע היחד אין הגוש חבור ומ"מ נגישה מיהא איכא ואפי"ה מותרף נוגע בכביצה לעמא את השאר או את המשקה לפי הרמב"ם אלאם לדיון נגישה מטרפין:

ובהשגות שם כתב על זו שאתר וישמם גוש אחד א"ל א"ל להיותם גוש אלא להיותם זה חממת זה אכל נגע שרץ בכביצה פירודין מטרפין לעמא אחרים והוא שהיו הפרודין נוגעין זה בזה ע"כ נראה שיש פ"ט בזה שכתב להטמא זה חממת זה א"ל לעמא והשיג על עיקר הדיו שכתב לעמא אחרים אפילו ישמטה חבור כמו גוש שמטמאין נגישה קצתו ואמר שלטמא זה חממת זה נריך גוש כלומר נגישה תקצתו לעמא כנגע ככולו השיב לעמא זה חממת זה אכל אם נוגע בכביצה הפרודין מטרפין לעמא אחרים והוא שיהו נוגעין זה בזה. וזה שכתב אם נוגע בכביצה פירודין מטרפין לעמא. נראה דמתני' דף פ"ט שכתבו נחלא ע"ב פרודים והוא נוגע בכביצה כו'. ויש לנו מזה שהרמב"ד חולק ג"כ בזה ודעתו כדעת המפרשים שלטמא אחרים לא מהני נגישה מקצתו א"ל נוגע בכביצה או כנוס: ומ"מ מה שמנריך הרמב"ד בנגוע בכביצה שמטרפין והוא שהיו נגעין זה בזה. איני יודע מנין לו כיון דבטומאה חמורה לחכמים ק"ל דשני מנעות מטרפין אפילו רחוקים בין מנו מנ"ל דהוליא בזה עומת אובלין מטומאה חמורה ויותר מזה קאי לי דברי התו' בחולין דף ק"ט ע"ב בני שומר אוכל שהלוק מיבשית התם אי מותרף וכתבו התו' לא שהלוק לגמרי השומר עם האוכל ד"ל פשיטא דלא מותרף כדפי' לעיל דשני אגוים או שני אובלין שלמים לא מטרפין אלא שהלוק לעור וכו' ע"פ. אהריכא פשיטא לכו דשני אובלין לא מטרפין והא היינו שני מנעות לחכמים מטרפין אפילו לא נגעי אהדדי [ובנגעו אהדדי גם הרמב"ד מודה] כיון שהערות נגעין כשניהם פשיטא

כביצה אוכל ראשון סי' כ"ב
כביצה אוכל שני סי' כ"ג
כשני ביצים סי' כ"ד
כביצה אוכל שלישי סי' כ"ה

תוספות חדשים

במשנה וזה לעצמו. שס"ק הראשון קודם שפול סעי' (הר"ם):

תוס' אנשי שם

במשנה כשתי ביצים אוכל ראשון כו' חלקן זה ראשון כו' חלקן כו' חלקן דס"ל לדיון בילה. ויש להקשות מ"מ דפי חלקן לפי שהיה חמורא דכל חלק היו ראשון מפני שחילי י"ט בו כביצה מן ראשון. ונשתלק לגי' אחי לא אהריק ג"כ על כל חלק דלמא י"ט בו כביצה מן ראשון. וי"ל דבחלקן לשנים י"ט בו שפיקות (חמורא, ח) שפ"ה נכלל י"ט ויש בכל חלק כביצה מן ראשון. והכ"י. אף אם לא נכלל י"ט הא על כל חלק י"ט להסתפק שפ"ה י"ט בו יותר מכביצה. אבל בחלקן לגי' הוא כהפך להמירן שפ"ה שפיקות לקולא. ח) שפ"ה נכלל י"ט ואין בכל א' כביצה. ב) ואף אח"ל שלא נכלל י"ט עכ"פ על כל חלק י"ט לתלות שאין בו כביצה (הר"ם):

מדרות ח"ב ס"מ

ז נישבות זו בון פי הר"ב דבוקות וכו' וכ"כ הר"ס. ובמשנה דלקמן נוייתו תוספתא ואיזהו הטנך תולש ממש כל שהוא. ופי' מהר"ס שנוטף מחבירו ותולש מן העיסה: כולן תחלה. וידוע הוא שהטנך אב הסומאסה ואשר יגע בו ראשון. והנה יקרא הראשון ג"כ תחלה וזה באוכלין ומשקין לבד. כמו שבארנו בפתיחה. כ"כ הרמב"ם. ורקדקתי בפתיחתו ולא מלאתי אלא במשקין לבד. שכתב שם וז"ל. אוכלים טמאים מטמאין משקין וישבו אותן תחלה לסומאסה

ז מוקצות (סח) נושבות זו ביום (ט). וכברים נושכין זה בזה (ע). נטמאת אחת מהן בשרץ. כולן תחלה (עא). פרשו (עב). כלן תחלה. במשקין (עג). כלן שניות. פרשו. כלן שניות (עד). בידים (עה) כלן שלישיות. פרשו. כלן שלישיות: ח מקרצת (עו) שהיתה תחלה והשיך (עז) לה אחרות. כלן תחלה. פרשו. היא תחלה. וכלן שניות

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

תפארת ישראל יבין

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ז מוקצות נושכות זו בון (ט). ופי' דגרסי נושכות זו ח. וז. פירשו כולן שניסיות מפני שהיו נוף אחד בשעת טומאסה מה שאין כן בספיא:

ש' תוי"ט ד"ה משקה כו' ולא לטהרה. דא"ל הכא דלוי' שנגע הקבר במשקים מש"כ הכא דלוי' לענין חיבור טעם המשקין שמתאן ומתאן להיות א' אינו אלא כפופה ע"מ להטעין :

אלהיו רבה

עומא דכולהו ודלמתי : אם יש ביניהם משקה טופח כו'. שהכבר כראובנה שנגעו בשך נפשה ראשון ומתאן את המשקה טופח שביניהם להיות תחלה והמשקים המלאים את הככר השני להיות שני והשני מתאן את המשקה טופח שביניהם להיות תחלה והמשקה טופח את הככר השלישית שני והשלישית טופח את המשקה טופח תחלה וכן מד טול :

תו"ט אנשי שם

ב' בהרע"ב ד"ה אם יש בין הככרות כו'. פ' אהר כו'. לפירוש זה יש להקשות דכמתנות (כ"ד) איבעי להו להכי ר"ח אם כולי מלקי בקדש אף כלא גביה' אמאי לא פשו מתחתיהו לפני' זה אין טענין זה טעם דכל א' מוחל גומא כפ"ע. ולפי' אם עומא אחד נעמא טול (הרמ"ט) :

בולן עמאות

מה שפי' הר"ב צפי' אחר שהכלי מררף כו' עיין בזה ברפ"ח דעדיות :

משקה טופח

ואפילו טופח שלא להטעין. ולא דמי להא דמתן (בספ"ח) הנוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חבור לא לטומאה ולא לטהרה.

א"נ טופח דמתניטין לאו דוקא. הר"ט. ועיין ברפ"ג. ובמסנה ס' פרק ט' :

שככר אלא נגע כל ככר בחצירו. נטמאו כלן. שחבת הקדש עושה כאילו המשקה שבתוך כל ככר. שהוא נעשה תחלה.

הוא שנגע בככר וטמאו. אבל בתרומה אינו כן אלא הככר הראשון הנטמא בשך בלבד מטמא את חצירו להיות שני והשני פוסל את הג' וכו' לא. ולא חיישין למשקה שבתוך הגומא : אם יש בין הככרות משקה טופח אף בתרומה כלן שמתאן. שהמשקה טופח שבין כל ככר וככר חוזר להיות תחלה. ומטמא הככר שהוא נוגע בו לעשותו שני. וכן לעולם. פי' אחר ככרות הקדש המונחות בטבלא

העשויה גומות גומות. וכל ככר מונח בתוך גומא שלו. והמים המקודשים גרסיין. פי' וכן המים המקודשים המונחים בכלי העשוי גומות גומות. אם נטמא א' מהן בשך נטמאו כלן. שהכלי מררף מה שבתוכו לקדש. אבל לא לתרומה.

דבתרומה אינו מטמא אלא ראשון ושני ופוסל שלישי היכא דנגעו זה בזה. ואין כלי מררף. ואם יש בין הגומות משקה טופח הכל עמא. שהככר שהוא שני עושה המשקה ראשון וחוזר ומטמא ככר האחר. וכן כלס :

נממאת אחת מהן (ג) בשרץ. כלן (טמאות יד). בתרומה (יה). מממא (יו) שנים ופוסל א' (יז). אם יש ביניהם משקה טופח (יח). אף בתרומה הכל טמא (יט) :

העשויה גומות גומות. וכל ככר מונח בתוך גומא שלו. והמים המקודשים גרסיין. פי' וכן המים המקודשים המונחים בכלי העשוי גומות גומות. אם נטמא א' מהן בשך נטמאו כלן. שהכלי מררף מה שבתוכו לקדש. אבל לא לתרומה. דבתרומה אינו מטמא אלא ראשון ושני ופוסל שלישי היכא דנגעו זה בזה. ואין כלי מררף. ואם יש בין הגומות משקה טופח הכל עמא. שהככר שהוא שני עושה המשקה ראשון וחוזר ומטמא ככר האחר. וכן כלס :

מלאכת

שלמה לקמן ברפ"ח ס' ה'. ופי' ראשון הוא להרמב"ט ז"ל וכדכתבין. עוד כפירושו ז"ל גרסי' וכן המים המקודשים אחר המלקט והן מי חטאת :

נממאת אחת מהם בשך כך ז"ל : בפי' רע"ל פי' אחר וכו' אחר המלקט הוא פי' הר"ט ז"ל ועיין במ"ט בשמו ובספ' הרא"ש ז"ל

תפארת ישראל

יבין כל א' וא' מים שנטמרו במהרה קודש. ומיירי שהככרות היו כובעים זב"ז : (ג) א' מהככרות : (ד) אף הככר השלישי שנגע השני ונעשה שלישי. עכ"פ מדשלישי עושה רביעי בקודש.

מממא משקה שבתומא שעליו להיות תחלה (גפ"ח מ"ו). [הא אלו היו מים שאין מקודשין לא היו עשין תחלה. דכל גושי' אינו מטמא חולין. אבל איל דלוי' היו מים חולין. כן עמאן היו מטמאין הקודש. דכל עכרת תרומה ומולין טמא הוא אלא קודש [כתיבה ס"ב מ"ו]. ליתא, דרק בגדלים עשי' משולת פטולת וכדקאמר תם אבל בגדלים לא [וכרז"ח ס"ג מ"ב] וכן מוכח מלקמן [פ"ב מסנה ס' ו'] דוק. אבל אילי"ק הרי המים כן חולין רק שנגעו עש"ק.

שעל הככר שנגעו תחלה. חוריס ועושים להככר הג' שני. וחוזר הככר הג' ומטמא להככר הד' ועושה שלישי. וגם הוא פי' המשקין שפי' חוזר גם הוא ועושה שני וכן אפילו עד אף נעשה כל א' וא' מהככרות שני פי' המשקין שנגעו גביו. מינו שך דיקט לאו דוקא. דאפילו נגעו תם ידיו בככר א'. אפי"ט נגעו כולן שניות פי' המשקין. ורק נקט שך לכתוב דתרומה דתי' לה כפי"ט. לאכמתין דאפילו בככר אמ"ט רק שנים ופוסל א' [רב"א] : (סה) ר"ל ואם הככרות היו של תרומה : (ט) דהיינו אותן שנגע בהשך זה שחזר ונגע בהככר הנטמא : (י) דהככר הג' שנגע בהב' אינו רק פסול.

דבתרומה אין שלישי עושה רביעי. אינו מטמא נמי משקין שבתומא להיות תחלה. ולפיכך הככר הג' אף שיש משקין בגומותיו. אפי"ט כשאר להיות שלישי. והרי אין שלישי עושה רביעי בתרומה. ולפיכך הככר הד' טהור [רב"א] : (סה) אפילו שלא להטעין. דאע"ג דלענין חיבור, כל שאינו טופח ע"מ להטעין אינו מחבר ב' נופין להיות נחשבין כגוף א' [בספ"ח] . עכ"פ הכא לענין מנע מקדו משקין אף בטופח לבד (מ"ו) : (ס) דהרי המשקין שבין ככר ב' וג' נעשין ראשון מהככר השני שהוא שני ופוסל התרומה. ועושה להמשקין תחלה. והזוירין המשקין הסם. ועושים להככר השלישי שני. והוא חוזר ועושה להמשקין שביט לבין הככר ד' תחלה. ועושה עי"ז גם הככר הד' שני. וכן לעולם :

של תרומה : (ט) דהיינו אותן שנגע בהשך זה שחזר ונגע בהככר הנטמא : (י) דהככר הג' שנגע בהב' אינו רק פסול. דבתרומה אין שלישי עושה רביעי. אינו מטמא נמי משקין שבתומא להיות תחלה. ולפיכך הככר הג' אף שיש משקין בגומותיו. אפי"ט כשאר להיות שלישי. והרי אין שלישי עושה רביעי בתרומה. ולפיכך הככר הד' טהור [רב"א] : (סה) אפילו שלא להטעין. דאע"ג דלענין חיבור, כל שאינו טופח ע"מ להטעין אינו מחבר ב' נופין להיות נחשבין כגוף א' [בספ"ח] . עכ"פ הכא לענין מנע מקדו משקין אף בטופח לבד (מ"ו) : (ס) דהרי המשקין שבין ככר ב' וג' נעשין ראשון מהככר השני שהוא שני ופוסל התרומה. ועושה להמשקין תחלה. והזוירין המשקין הסם. ועושים להככר השלישי שני. והוא חוזר ועושה להמשקין שביט לבין הככר ד' תחלה. ועושה עי"ז גם הככר הד' שני. וכן לעולם :

משנה אחרונה

דמשתע דוקא כלי שיש לו תוך וברפ"ח דעדיות הוסיף ר"ע אף כלי שאין לו תוך ופסק כן הרמב"ם פי"ב מהאה"ט. וז"ל דהא אין לכולם תוך אחד שכל ככר יש לו גומא אין כהן תוך מררף את כולן ודמי לכלי שאין לו תוך. ולפי' הרמב"ם יש ליישב ג"כ הא דלא חני לה במעלות בחומר בקדש משום דהך נמי מטעם דהכלי מררף את כל מה שבתוכו כיון שמררף ליהטב כגוף אחד הכא שכל ככר יש משקה נעשין הכל גוף אחד כאלו כולו משקה והוא כולן תחלה להחמיר : ונראה דיש נפקותא לדינא בין הפירושים דלפי' הר"ט דלדיוק כלי משוי' להו גוף אחד הווי' כאלו השך נוגע בכלם וכולם ראשון. ולפי' הרמב"ם לפי הטעם שפירשו כאלו המשקה נוגע בככר אינם אלא שני אבל לפי הטעם שכתבו כולן כמשקין וכולן תחלה כמו לפי' הר"ט. ומיירי כסתם ידים הנוגעות או שני לטומאה הנוגע להרמב"ם כולן תחלה שכולן כמשקה חשבוין ולהר"ט כולן שלישי :

הכל עמא. פי' המשקה חוזר ומטמא הככר. וה"ה דהמ"ל שהמשקה מטמא הכלי והכלי מטמא כולם אלא אם הכלי של אכן ולא מקבל טומאה נעמאו מחמת המשקה וכ"כ הרא"ש בכלי של אכן. ומ"מ למאי דקי"ל לקמן ס"ח דמשקה עומד מררף את האוכלין כאלו הן גוף אחד. ממילא הכא עמאין כולן מחמת השך דקוי כנוגע בכולן אלא משום דר' דוסא פליג התם נוחא להו לפרש ככ"ט וכ"כ הר"ט כדריא לקמן פ"ח. ומה שגראה מהר"ט כלן שמשוק במשקה זה אי' פני כפופת או כפי להטעין. כמה משניות מוכיחין דכלל שיהו שני ופי' בפ"ח דכלים מ"ד ולקמן רפ"ג :

הלכתא נבירתא כללא דפרק א

בבהב"ל. שיהיו בשעה שהיא בבית בליעתו אה"ט. ואמר שבלעה יהיה ראשון. אבל הנשוא ממנה בביהב"ל. טעון הערב שמש אחר שטבל. (ו) ובכנסם למקדש או חזר קודש. אפילו אחר שטבל. רק שלא העיר"ש. חייב כרת בסויד. ובשווג הטאת עולה ויורד. (ז) אם נגע בתרומת בין היא עצמה אחר שיתורה לאכילה. או האדם אחר שאכלה אפילו קדם שיתורה לאכילה. נחשפת. (ח) אבל אמה"ה מטמא אף שאין בהאכר כוית בשר רק בצירוף גידין ועצמות. אפי"ט לוקה משום אמה"ה [אף שאין פוטמת אמה"ה או נבלה בשום עוף]. (ט) נשחשה. אפילו קדיש ברוח או חולין בפנים

שככר אלא נגע כל ככר בחצירו. נטמאו כלן. שחבת הקדש עושה כאילו המשקה שבתוך כל ככר. שהוא נעשה תחלה.

הוא שנגע בככר וטמאו. אבל בתרומה אינו כן אלא הככר הראשון הנטמא בשך בלבד מטמא את חצירו להיות שני והשני פוסל את הג' וכו' לא. ולא חיישין למשקה שבתוך הגומא : אם יש בין הככרות משקה טופח אף בתרומה כלן שמתאן. שהמשקה טופח שבין כל ככר וככר חוזר להיות תחלה. ומטמא הככר שהוא נוגע בו לעשותו שני. וכן לעולם. פי' אחר ככרות הקדש המונחות בטבלא

העשויה גומות גומות. וכל ככר מונח בתוך גומא שלו. והמים המקודשים גרסיין. פי' וכן המים המקודשים המונחים בכלי העשוי גומות גומות. אם נטמא א' מהן בשך נטמאו כלן. שהכלי מררף מה שבתוכו לקדש. אבל לא לתרומה.

דבתרומה אינו מטמא אלא ראשון ושני ופוסל שלישי היכא דנגעו זה בזה. ואין כלי מררף. ואם יש בין הגומות משקה טופח הכל עמא. שהככר שהוא שני עושה המשקה ראשון וחוזר ומטמא ככר האחר. וכן כלס :

נממאת אחת מהן (ג) בשרץ. כלן (טמאות יד). בתרומה (יה). מממא (יו) שנים ופוסל א' (יז). אם יש ביניהם משקה טופח (יח). אף בתרומה הכל טמא (יט) :

העשויה גומות גומות. וכל ככר מונח בתוך גומא שלו. והמים המקודשים גרסיין. פי' וכן המים המקודשים המונחים בכלי העשוי גומות גומות. אם נטמא א' מהן בשך נטמאו כלן. שהכלי מררף מה שבתוכו לקדש. אבל לא לתרומה. דבתרומה אינו מטמא אלא ראשון ושני ופוסל שלישי היכא דנגעו זה בזה. ואין כלי מררף. ואם יש בין הגומות משקה טופח הכל עמא. שהככר שהוא שני עושה המשקה ראשון וחוזר ומטמא ככר האחר. וכן כלס :

מלאכת

שלמה לקמן ברפ"ח ס' ה'. ופי' ראשון הוא להרמב"ט ז"ל וכדכתבין. עוד כפירושו ז"ל גרסי' וכן המים המקודשים אחר המלקט והן מי חטאת :

נממאת אחת מהם בשך כך ז"ל : בפי' רע"ל פי' אחר וכו' אחר המלקט הוא פי' הר"ט ז"ל ועיין במ"ט בשמו ובספ' הרא"ש ז"ל

תפארת ישראל

יבין כל א' וא' מים שנטמרו במהרה קודש. ומיירי שהככרות היו כובעים זב"ז : (ג) א' מהככרות : (ד) אף הככר השלישי שנגע השני ונעשה שלישי. עכ"פ מדשלישי עושה רביעי בקודש.

מממא משקה שבתומא שעליו להיות תחלה (גפ"ח מ"ו). [הא אלו היו מים שאין מקודשין לא היו עשין תחלה. דכל גושי' אינו מטמא חולין. אבל איל דלוי' היו מים חולין. כן עמאן היו מטמאין הקודש. דכל עכרת תרומה ומולין טמא הוא אלא קודש [כתיבה ס"ב מ"ו]. ליתא, דרק בגדלים עשי' משולת פטולת וכדקאמר תם אבל בגדלים לא [וכרז"ח ס"ג מ"ב] וכן מוכח מלקמן [פ"ב מסנה ס' ו'] דוק. אבל אילי"ק הרי המים כן חולין רק שנגעו עש"ק.

שעל הככר שנגעו תחלה. חוריס ועושים להככר הג' שני. וחוזר הככר הג' ומטמא להככר הד' ועושה שלישי. וגם הוא פי' המשקין שפי' חוזר גם הוא ועושה שני וכן אפילו עד אף נעשה כל א' וא' מהככרות שני פי' המשקין שנגעו גביו. מינו שך דיקט לאו דוקא. דאפילו נגעו תם ידיו בככר א'. אפי"ט נגעו כולן שניות פי' המשקין. ורק נקט שך לכתוב דתרומה דתי' לה כפי"ט. לאכמתין דאפילו בככר אמ"ט רק שנים ופוסל א' [רב"א] : (סה) ר"ל ואם הככרות היו של תרומה : (ט) דהיינו אותן שנגע בהשך זה שחזר ונגע בהככר הנטמא : (י) דהככר הג' שנגע בהב' אינו רק פסול.

דבתרומה אין שלישי עושה רביעי. אינו מטמא נמי משקין שבתומא להיות תחלה. ולפיכך הככר הג' אף שיש משקין בגומותיו. אפי"ט כשאר להיות שלישי. והרי אין שלישי עושה רביעי בתרומה. ולפיכך הככר הד' טהור [רב"א] : (סה) אפילו שלא להטעין. דאע"ג דלענין חיבור, כל שאינו טופח ע"מ להטעין אינו מחבר ב' נופין להיות נחשבין כגוף א' [בספ"ח] . עכ"פ הכא לענין מנע מקדו משקין אף בטופח לבד (מ"ו) : (ס) דהרי המשקין שבין ככר ב' וג' נעשין ראשון מהככר השני שהוא שני ופוסל התרומה. ועושה להמשקין תחלה. והזוירין המשקין הסם. ועושים להככר השלישי שני. והוא חוזר ועושה להמשקין שביט לבין הככר ד' תחלה. ועושה עי"ז גם הככר הד' שני. וכן לעולם :

של תרומה : (ט) דהיינו אותן שנגע בהשך זה שחזר ונגע בהככר הנטמא : (י) דהככר הג' שנגע בהב' אינו רק פסול. דבתרומה אין שלישי עושה רביעי. אינו מטמא נמי משקין שבתומא להיות תחלה. ולפיכך הככר הג' אף שיש משקין בגומותיו. אפי"ט כשאר להיות שלישי. והרי אין שלישי עושה רביעי בתרומה. ולפיכך הככר הד' טהור [רב"א] : (סה) אפילו שלא להטעין. דאע"ג דלענין חיבור, כל שאינו טופח ע"מ להטעין אינו מחבר ב' נופין להיות נחשבין כגוף א' [בספ"ח] . עכ"פ הכא לענין מנע מקדו משקין אף בטופח לבד (מ"ו) : (ס) דהרי המשקין שבין ככר ב' וג' נעשין ראשון מהככר השני שהוא שני ופוסל התרומה. ועושה להמשקין תחלה. והזוירין המשקין הסם. ועושים להככר השלישי שני. והוא חוזר ועושה להמשקין שביט לבין הככר ד' תחלה. ועושה עי"ז גם הככר הד' שני. וכן לעולם :

משנה אחרונה

דמשתע דוקא כלי שיש לו תוך וברפ"ח דעדיות הוסיף ר"ע אף כלי שאין לו תוך ופסק כן הרמב"ם פי"ב מהאה"ט. וז"ל דהא אין לכולם תוך אחד שכל ככר יש לו גומא אין כהן תוך מררף את כולן ודמי לכלי שאין לו תוך. ולפי' הרמב"ם יש ליישב ג"כ הא דלא חני לה במעלות בחומר בקדש משום דהך נמי מטעם דהכלי מררף את כל מה שבתוכו כיון שמררף ליהטב כגוף אחד הכא שכל ככר יש משקה נעשין הכל גוף אחד כאלו כולו משקה והוא כולן תחלה להחמיר : ונראה דיש נפקותא לדינא בין הפירושים דלפי' הר"ט דלדיוק כלי משוי' להו גוף אחד הווי' כאלו השך נוגע בכלם וכולם ראשון. ולפי' הרמב"ם לפי הטעם שפירשו כאלו המשקה נוגע בככר אינם אלא שני אבל לפי הטעם שכתבו כולן כמשקין וכולן תחלה כמו לפי' הר"ט. ומיירי כסתם ידים הנוגעות או שני לטומאה הנוגע להרמב"ם כולן תחלה שכולן כמשקה חשבוין ולהר"ט כולן שלישי :

הכל עמא. פי' המשקה חוזר ומטמא הככר. וה"ה דהמ"ל שהמשקה מטמא הכלי והכלי מטמא כולם אלא אם הכלי של אכן ולא מקבל טומאה נעמאו מחמת המשקה וכ"כ הרא"ש בכלי של אכן. ומ"מ למאי דקי"ל לקמן ס"ח דמשקה עומד מררף את האוכלין כאלו הן גוף אחד. ממילא הכא עמאין כולן מחמת השך דקוי כנוגע בכולן אלא משום דר' דוסא פליג התם נוחא להו לפרש ככ"ט וכ"כ הר"ט כדריא לקמן פ"ח. ומה שגראה מהר"ט כלן שמשוק במשקה זה אי' פני כפופת או כפי להטעין. כמה משניות מוכיחין דכלל שיהו שני ופי' בפ"ח דכלים מ"ד ולקמן רפ"ג :

הלכתא נבירתא כללא דפרק א

בבהב"ל. שיהיו בשעה שהיא בבית בליעתו אה"ט. ואמר שבלעה יהיה ראשון. אבל הנשוא ממנה בביהב"ל. טעון הערב שמש אחר שטבל. (ו) ובכנסם למקדש או חזר קודש. אפילו אחר שטבל. רק שלא העיר"ש. חייב כרת בסויד. ובשווג הטאת עולה ויורד. (ז) אם נגע בתרומת בין היא עצמה אחר שיתורה לאכילה. או האדם אחר שאכלה אפילו קדם שיתורה לאכילה. נחשפת. (ח) אבל אמה"ה מטמא אף שאין בהאכר כוית בשר רק בצירוף גידין ועצמות. אפי"ט לוקה משום אמה"ה [אף שאין פוטמת אמה"ה או נבלה בשום עוף]. (ט) נשחשה. אפילו קדיש ברוח או חולין בפנים

אמצאת טרפה. נטורה מלמא בביה"ל. אבל מלקה ונמצאת טרפה אפילו קדשים בפנים וכו"ש חולין בפנים או קדשים בחוץ אפילו לא נמצאת טרפה. ה"ז נמצאת בביה"ל: **משנה ב** כנפים ונוצה שלה, י' מיטמאת כשיחד העוף לאכילה והחבורות בו [ודו"ק]. י"א ומטמאת. י"ב אבל לא מצטרפות כשיש טומאה או לחיוב האוכלה. אבל הכשר שחתת התרומה וחלק הצפורין שמובלע בכשר מיטמאה ומטמאה. י"ג ומצטרף אבל רק לשומאה ולא לחיוב האוכלה. אבל ראש הכנפים וראש הנוכב. בכחושות דינו כנוצה. ובשמינות בינו שאוכל דין כחרשום:

משנה ג גם כעוף טמא יש י"ג דינים חלוקים. א' אקמטו בשום מקום עד שיהרה לאכילה. מדאין דרך עכורים לאכלה. ב' וכשיהרה אקמטו עד שהוכשר במים. ואז כשתגע בטומאה תטמא. ג' ואחר שיהרה לאכילה. אם נטמאה בטומאה ואח"כ נגע כביצה מוטת באוכלין פהורין נטמא. ד' ואם נטמאה זאכל כחצי פרס ממונה. נטמא מלאכול או לוגע בתרומה. ה' ואין לנוגע בה או לאוכל אפילו בעודה בביה"ל שלו או אח"כ שום טומאה. ו' ובנטמאה זאכל כחצי פרס ממונה. נטמא במבילה בלי העיר"ש. ז' האוכלה. אפילו קודם שטבל למקדש או אבל קודש. שפור מכת וקרנן. ח' אבל אם נטמאה ונגעה בתרומה. או האוכל כחצי פרס ממונה ונגע בתרומה נשרפת. ט' אבל אמה"ח ממונה. כשאין בה כוית בשיר רק עם צירוף גיד ועצם פסור לגמרי. י' ובשחמה אפילו ישראל שישנו כחושה. אפ"ה כל זמן שמפרכסת דינה כחי. ובשר או אבר שפורש ממונה או אסור לעולם אפילו לב"ב. כנפים ונוצה חרשים וצפורין שבה י"א. מיטמאות. י"ב. ומצטרפות:

משנה ד כל שהוא שומר כגון עור בהמה שהופשט. והניח בו בכונת התיבת בשר שלא הפשיטו מהעור. והרי עי"ז נשאר התיבת בשר הוה רטוב ע"י העור שהוא דבוק בו. וכ"כ עצם שיש בוכנו מוח. שע"י שהעצם מקיפו נשאר המוח רטוב ונשמר מלהתקלקל. או כשהדבר הוא אינו נאכל לעצמו אבל מדמדובק עם מאכל נאכל עמו. כגון שומן קרוש שע"ג בשר. דשומן לבדו אינו נאכל. רק עם הכשר נאכל עמו. וכ"כ תבלין שבקדרה או אלו והוא האררץ בלי"א. או בשר שנפלט בלי כוונה מהסכין כשהפשיט בהמה. ונשאר קצת מהבשר דבוק בהעור. והישוב לאכול מקצת מאותו בשר. ולא פירש איזה מקצת. וכ"כ גידים. ועיקר הקדשים במקום שחורף ויוצא דם. או מלפני כנפוקם כזה. והרי כולן כשהן לבדן אינן נאכלים. רק כשרבוקים עם בשר נאכלין עמו. כל הנך מיטמאין ומטמאין. ומצטרפין לשמא אחרים שומאת אוכלין. אבל אינן כמיטמאין לחיוב האוכל כשהן מבלה. ולא לשמא אחרים משום נבלה. וכן בהמה טמאה שנטמאה. ועדיין מפרכסת. אף שאינה מטמאה עדיין משום נבלה עד שתמות. אפ"ה כשנגע בה או טומאה. נטמאת ומטמאת לטהרות כאילו היא אוכל. אע"ג שעדיין אסור גם העכו"ם לאכול ממה עד שמת. ודוקא בתרת לשיבותא ששחמה ישראל ששייך בו שחיפה. ושחמה לצורך עכורים שהרי בותרת לו. אבל בחרא לשיבותא. כגון ששחט העכו"ם אפילו לצורך עכ"ם. או אפילו בשחטה ישראל. אבל לצורך לישראל. לא מחשבו אוכל ואמקטו: **משנה ה** משנה ו' אם אין כביצה רק מיטמאת ושני שנבללו ומעטנו יחדו. או משאר המור וקל. מצטרף להיות בקל שכשוניה. אבל אם

נבלל המור וקל. ויש בהמור כשיעור א'. אף שיש בהקל ג"כ כשיעור א'. נידון התערובות כהמור. ואם תורו ונפרשו מהדרי. הרי כל א' מהחלקים נידון כאילו נגע בהמור. ואפ"ה בנגע ב' החלקים המסורדין בנגע א' בזמן א' דין הגוף המור כאילו נגע בהמור. ואם נגע בהמור כמה שיעורים. או אם נתלק התערובות לחלקים כמספר השיעורים שבחמור. הרי אע"ג שהיה בהקל ג"כ כל כך שיעורים כבהמור. אפ"ה דין כל חלק כדיו החמור. ואם החלקים שחלק בהן התערובות הן יותר ממספר השיעורים שבחמור. או דין כל חלק כאילו נגע בהמור:

משנה ז מיהו כל זה בענין חבורי דברים שנשמאו שנגעו בטהרות. אמנם לענין חיבורי גופי' שנגע בהן טומאה. או דוקא בא"א להפריד זמ"ז אם לא ישאר קצת שמוה בזה או בין שנגע בהחבורין שרץ או משקין מנואים. או אפילו חסם ידים. כולן דין כהמגע בהן. בין בעורן בחיבורין ובין בהורו ונפרשו זמ"ז: **משנה ח** אולם כל זה בנתחברו. ואח"כ בעורן בחיבורין נגע טומאה בא' מהן. אבל כנגע טומאה בא' מהן. ואח"כ נתחברו לו אחרות. באופן זה שא"א להפריד זמ"ז. מבלי שישאר קצת שמוה בזה. או רק כל זמן שמתחברין דיון כאותה שנגע בה הטומאה. אבל כשתורו ונפרדו זמ"ז. או רק אותה שנגע בה הטומאה. נשארת בטומאתה. אבל אותן שנתחברו לה דיון כנגועין כאותה שנגע בה הטומאה. וכו"ל דבחורו ונפרדו כל הם מאותה שנגעה בה החתיכה שנגעה בה הטומאה. אפ"ה כולן נשארו שניות כאילו כל א' מהן נגעו בה החתיכה הראשונה שנגעה בה הטומאה. והיינו משום דבין בשעה שהיו כולן מחוברין אל הראשונה. ובין בשעה שצטרפה הראשונה מהם. ה"י דין כולן כאילו נגעו בה הראשונה עצמה. וכן מוכח נמי קצת מלישון המשנה מדלא קאמר חזרו ונפרדו כולן. הראשונה בטומאתה. והאחרונה כולן שניות. ואע"כ יש לעיין בזה [כלים מ"ח מ"ח] ודו"ק. אולם אם היה הנוגע הראשון שלישי לשומאה או אף בעורן כולן מחוברין יחד. רק הראשון שהוא שלישי נשאר שלישי. והאחרות המתחברות לה כולן סחורות. וכמו דאין כה בשלישי לשמא הנוגע בה. כך אין בו כה לעשות הדבוק לה שיהי' כמותה:

משנה ט ככרות שכולן נוגעות אהדדי אפילו ע"ד כשורה אחת. ומהכבר ה' ואלוה היה על כל ככר משקין קצת. אף שלא במקום נגיעה. ונגע טומאה בהכבר שנקצה השורה. או אם הככרות קודש. אפילו היתה הטומאה שנגע בהכבר הקצוני חסם ידים. הרי הככר הא' והב' סבאים לפי מדרגת השומאה הראי להם. ושאר הככרות כולן שניות. דהכבר ה' שנגעה שלישי בקודש ממא משקין שע"ג להיות תחלה. וחזרו ונעשוין להכבר אביהן שני. וכן כל ככר וככר מהאחרות ע"י משקין שע"ג נעשית שני. אבל אם היו ככרות של תרומה. אפילו אם נגע הכבר הקצוני בשרץ. וגם היו משקין על כל ככר וככר. אפ"ה רק הככר הא' והב' מטמאין והג' רק פסול. והשאר פהורות. דהמשקין שע"ג ככר ה' א"א שיתטמאו מהכבר ה' שהוא שלישי שבתרומה אין טומאה מתפשטת ממונו ולהלאה. מיהו גם בתרומה. אם היו משקין בין ככר ב' לב'. וכן ממנו ולהלן. או המשקה ההיא שנגע בככר ה' נעשה תחלה. ונעשה לככר ה' שני. וכן כל ככר וככר נעשה שני:

ר' עובדיה מברסגורה טהרות האשה פרק ב תוספות יום טוב ציונים

פרק ב א האשה. באשה טורה איירי: שהיתה כובשת ירק. של תרומה בקדרה ואותו ירק לא הוכשר לקבל טומאה *כדרך הכובשים שמחכים את הירק בלא משקה ומולחים אותו ונותנים בקדרה או בחצית. ואח"כ נותנים עליו יין או חומץ או שמן* (והוכשר אותו העלה): נגעה. בידים מסואבות שפוסלים את התרומה: בעלה. של ירק שהיה חלוץ בקדרה עם המשקין וחלוץ חוץ לקדרה

פרק ב א שהיתה כובשת ירק. פי' הר"ב ואותו ירק לא הוכשר לקבל טומאה. דאי בהוכשר א"כ מני נתנו בקדרה עמאחו. הר"ס: **ונגעה**. פי' הר"ב בידים מסואבות. שחסם ידים שניות הן. כ"כ הר"ס. ותמיהני א"כ כסיפא בהיתה עבולת יום. אמאי אינטריך למחיי בהדיא בידים מסואבות. וכו"ל ליישב דהסם אינטריך דל"ת משום עבולת יום לחוד קמני. אצל ידים אינם מסואבות. קמ"ל דמסואבות

מלאכת שלמה פי' הר"ס והר"ש ז"ל. אבל הרמב"ם ז"ל פירש דבאשה גדה מיירי וירק של חולין ע"ס: **בפי' רע"ז** ואותו ירק לא הוכשר. כתב החכם הר"ם ז"ל שאם הוכשר בשעה שנתנו בקדרה עמאחו ע"כ. או במקום הנגוב לריך למחוק מלת או:

פ"ב א האשה שהיתה כובשת. בכרכות פרק מי שמחו דף כ"א ובתעניות פ"ג דף כ"ד ובפ' חלק דף ק"ו אמר רבא דרב יהודה כי הוה מטי לאשה שכובשת ירק בקדרה ואמרי לה לפרק זיתים שכבש בטרפיהן דנשקלין אמר רבא ושמואל קהוינא כבא. ועיין גמ"ש ע"פ שני דעוקלין. ומה שפי' רע"ז באשה טורה מיירי הוא

אם

תפארת ישראל יבין

פ"ב א טורה. דמדקמני כסיפא היתה מנג עמא מת. היתה עבולת יום. מכלל דבא טורה לגמרי מיירי. וה"ה צל"ש טורה. רק אורחא דמילתא נקט. לדרך אשה לנער הקדרה: ב' מיירי בירק תרומה וכן נכל דוכתא נמילתין קט כחמא. ואפ"ה מיירי בתרומה. או בחולין ששעו על עכרת תרומה. ופאיך

התנו את עלמו מדמיון מילוא. מדמיירי כל המסכת כעניי עכרות. ומיירי כתי עלא הוכשר הירק עדיין. דאל"כ היה נטמא הירק כשהיטמאו בקדרה בסתם ידים שכן שניות. אצל אחר שהיטמאו בקדרה הוכשר כששפסו עליו משקה: ג' בידים מסואבות

א במקום הנגוב ד"ל ונ"ל
 ובמקום א' במקום :
 ע"כ בביצה הוא
 ס"א והכל טהור . כ'
 סוף טהרה כד"ל ונ"ל
 ומש"כ וכן
 אין
 בו בביצה הוא ס"א
 והכל טהור ל"ח ע"כ :

תוספות חדשיות

א ה"ש הכל טמא כו'
 מחמת ידים . דעת
 הרמב"ם אינו ק' דכתיב
 כתב כאן כפי' המשקין
 שנעמלו מחמת ידים לא
 יטמאו הכלים :
 בת"ש ד"ה אין בו
 פביצה כו' . פ"ב
 דפסחים . וע"כ במשנה
 למתן שהמין כו' :

אלוהו רבה

אם יש בו כביצה הכל
 טמא אין בו הוא טמא
 והכל טהור כ"ל . וס"א
 בהש"ק אולי יטמא ע"מ
 ומשקין לטמא אחרים
 בכל שהוא . ואולי לטמא
 אחרים . הוא דלית כביצה :

ראשון לציץ

א ד"ה אין בו בביצה
 כו' . ומחמת ידים
 הוא זו כחוס' . פ"ב דפסחים
 דף ל"ג . ס' וכן כחוס'
 שכתב לו' ד"ה אי :

תוספות אנשי שם

א תו"ש ד"ה במקום
 הנגוב שנתייבש
 וניבב . הר"ם כתב כן לפי
 פירשו פ"ט . אבל לפירוש
 הר"ב דקה העלה שבקדרה
 נוגעת במשקין כדי היא
 מוכשרת ע"י המשקין
 שבקדרה ולמס' ל"ל שתייבש
 דלענין הכשר אי' שינוי
 המים על כל האוכל אלא
 שאם הוכשר ק"ח ממנו די
 לקבל עושאה :

דמוסאבות . ומקום תרתי טומאות דלית בה . והרמב"ם
 מפרש בע"א . ואכתוב בסמוך :

במקום

הנגוב . שנתייבש וניבב . הר"ם : אם יש בו
 כביצה הכל טמא אין
 והכל טהור . ה"ג בס"א וכן הוא
 בנוסחת מהר"ם ז"ל :

הכל טמא

פי' הר"ב אף הקדרה
 וכו' כדליתא בפ"ק דשבת
 האוכלים והכלים שנעמלו במשקים .
 כלומר בגמרא פ"ק דשבת (דף י"ג)
 ועדיפא ה"ל לאתויי מתני' גופא
 שהיא פשית כך בסוף זביס אלא
 משום דבגמרא דשבת מיפרשא

בטעמא דהע"ג דהתם בשבת פ"ק מ"ד כתב הר"ב וז"ל כלים
 שנעמלו במשקין שנעמלו המשקין בשבת כו' כבר כתבתי שם דלא
 תידוק מינה דלילו נעמלו מחמת ידים לא אלא דה"ה אף מחמת
 ידים וע"כ . וכ"כ הר"ב בהדיו בסוף זביס : אין זו כביצה
 הוא טמא . כדתייבש בפ"ב פרשת שמיי . ומביאה הרמב"ם
 בפירושו לעיל בפ"ק מ"ב . אובל יטמא מלמד שהוא מטמא
 והכי דייק גמי הר"ב בליטני' בפ' בתרא מ"ה . ובפי' מ"ב פ"ג
 דברפ"ק (אדחקן ומטמאה טומאה אוכלין בכביצה כדכתיב דה"ה)
 והראיתי ברפ"ב דתרומות . אבל במ"ה פי"ג דאהלות דייק
 בשם הר"ם . וגם כדכתיב שם על דברי הרמב"ם בזה ולפי זה
 ימנה היא זו כחוס' פ"ב דפסחים דף ל"ג [וכן בתוס' שבת ל"א .
 החומש . ומימינה על הכ"מ שברפ"ד מהט"א . כשכתב הרמב"ם שאין
 שיעור לאוכלים לטומאות ע"מ . שלא הראה מקום על
 משנתנו זו . ומ"מ כל היכא דכתב הר"ב שאין אוכל פחות מכביצה
 מקבל טומאה . ל"ל דבאותן מקומות לא חשו חכמים
 להחמיר

לקדרה נגוב ונגעה במקום הנגוב : אע"פ שיש בו כביצה .
 שהוא שיעור לטמא אוכלים : הוא טמא . אותו העלה : והכל
 טהור . שאר הירק והמשקין שבקדרה . דלא אחי האי עלה
 שמקלטו בקדרה ומטמא להו . ידיים שניות והעלה ג' ואין
 ג' עושה רביעי בתרומה : נגעה .

במקום הנגוב (י) . אף על פי שיש בו (ה)
 כביצה (י) . הוא טמא (ז) והכל טהור (ח) .
 נגעה במקום המשקה (ט) . אם יש
 בו כביצה . הכל טמא (י) . אין בו
 כביצה . הוא טמא (יא) והכל טהור .

חזר
 דמקלה עלה שבקדרה עושה משקה שבקדרה תהלה . וחזרי
 ומטמאין את הקדרה כדליתא בפ"ק דשבת האוכלים והכלים
 שנעמלו במשקין : אין בו כביצה הוא טמא . אותו עלה שנגעה
 בו : והכל טהור . דפחות מכביצה אין מטמא אחר :

בכל שהוא . יכול מטמא לאחרים בכל שהוא . ת"ל אשר יאכל .
 דעדות . דהא דבעיא שיעור כביצה היינו לטמא אחרים . וקשה
 לענין קבלת טומאה . לפי שיש מקומות שכתב כן הר"ב .
 הר"ב לכתוב שאינו מקבל טומאה מן ההורה וכך כדכתיב שם
 לא חקשה מהני' . וקרא דה"כ אסמכתא בעלמא ונחלוקת
 [ד"ה ח'] . [ע"כ ד"ה לאימת] . והזכירה ג"כ הרמב"ן בפ'י'
 שאין שיעור לאוכלים לטומאות ע"מ . שלא הראה מקום על
 פחות מכביצה מקבל טומאה . ל"ל דבאותן מקומות לא חשו חכמים
 להחמיר

מלאכת שלמה
 נגעה במקום המשקה . והוא חזן לקדרה וכדקתני רישא וכן מוכח גמי
 מסיפא דקתני חזר לקדרה הכל טמא :

שלישי

אם יש בו כביצה הכל טמא אין בו הוא טמא והכל טהור כ"ל . וס"א בהש"ק אולי יטמא ע"מ ומשקין לטמא אחרים בכל שהוא . ואולי לטמא אחרים . הוא דלית כביצה :

יבין
 מסואבות : (ד) והרי השתא כבר הוכשר העלה כולו
 על ידי המשקין ששפכו עליו חוץ הקדרה : (ה) בהעלה כולו
 (ו) והוא השיעור לטמא אחרים : (ז) אותו עלה עשה שלישי
 מהידים : (ח) כל מה שבקדרה טהור . ואפילו המשקין
 שבקדרה טהורים . דאין שלישי עושה רביעי בתרומה . וכן
 שכן אין השלישי עושה למשקין תהלה : (ט) ר"ל במקום הלח
 שבעלה בלוחו חלק שיש מהעלה חוץ לקדרה . ואותו הלח
 אינו נמשך עד המשקין שבקדרה [ויזק] : (י) המשקין שבמקום
 שנגעו הידים המסואבות נעשו תהלה . והן עושין להעלה היא
 שני . והוא חוזה ומטמא כל מה שבקדרה . וגם הקדרה
 [הרמב"ם רפ"ח מהה"ט] וכ"כ לא קבלה הקדרה טומאה מהידים
 שבקדרה שנעמלו מהעלה . ונעשו תהלה . וחזרין המשקין
 (יא) מהבא שמשעין באר היטב . דאוכלין לענין קבט"ו . וכ"כ
 [פ"ג מ"א] דקאמר קרשו כדי אלו שניים . ואי פחות מכביצה
 ודו"ק . [ועין תוס' פסחים לג"ג ד"ס לאימת] . מדקמיה דק' מדאוריית'

אחרונה
 משנה
 הוא טמא . פסול ה"ל למימינה דהא שלישי הו' ולקמן גבי טבולת יום
 תני פסול ואידי דגבי נגעה במקום המשקה שייך למימינה טמא
 תני הכי כבולה :
 והכל טהור . פי' הרב שהעלה שנגעה בו נעשה שני ואינו מטמא מה
 שבקדרה שאין בו כביצה . וקשיא לי למאי דתנן לקמן פ"ח מ"ח
 בעריבה שהיא קשפרה ושלא חתיכות בלח ככביצה אין מלטרפית לטמא
 משקה שבה ואם הו' משקה עומד בין החתיכות מלטרפין שאטילו נגע
 חזר

חזר

להחמיר שהם אמרו והם אמרו. [ועמ"ש בשם הר"ש זמ"ה פי"א דפרה ד"ה לאחר זיאתו]: **חזר לקדרה**. פי' הר"ב אומר מקום המשקה או שיעור כדתנן ברפ"ג. וכן צ"ל בתרא מ"ה. שכיון שיזכה טפה ראשונה נטמאה וטימאה הכל כדפירשו כל המפרשים. ומאידך משניות ג"ל שלמד הרמב"ם כשכתב צ"ד מהט"א (ה"ב). שהמשקים מתטמאים בכ"ס. ומטמאין בכל שכן. והכ"מ כתב דברי התוס' (דפ"ק דפסחים דף י"ד) שדקדקו כן מל' הגמ' דהתם. וגם עליהם

תוספות רע"ק
א במשנה (תי"ט ד"ה חזר לקדרה נמי ויראה דה"ט דברי' (ג) דבריה אלו חמומים לענין דהא לחך פי' דמירוי בשומאה תתם ימים דבגבוב נעשה שלישי וא"כ מה בכך דחזר לקדרה הא שלישי אינו מטמא משקה :

אני תמה שהיה להם ללמוד ממשנתנו דבפ"ג. ועוד ראה זה מלאכי בתוספתא שהביא הר"ש זמ"ב פ"ב דטבול יום שהמשקין לעולם מיטמאין בכל שכן. ומיהו לפסול הגויה לריך רביעית. כדתנן זמ"ה פ"ד דמעילה ויראה דה"מ נמי (ג) לפרושי חזר לקדרה דקאי אכביצה (והוא נגזר) וכ"פ הרמב"ם כמ"ס בסמוך :

חזר לקדרה (י). **הכל טמא** (י). **היתה יד** **מגע טמא** (מת טו). **ונגעה** בין **במקום המשקה** בין **במקום הנגוב**. **אם יש בו כביצה**. **הכל טמא** (טו). **אין בו כביצה**. **הוא טמא והכל פהור** (י). **היתה**

אומר מקום המשקה שנגע בו: **הכל טמא**. **אע"פ** שאין בעלה כביצה שהמשקה שנגע בו חזר וטימא כל מה שבקדרה ואף הקדרה עלמה: **היתה מגע טמא** מת. **אשה זו שכובשת את הירק הרי האשה ראשון והעלה שנגעה בו שני**

תוספות אנשי שם
א תי"ט ד"ה חזר לקדרה וכו' וכ"פ הרמב"ם. עיין תוס' רפ"א מה שכתב עליו ובתפ"י. גראה שכוונתי קד דבר צ"כ כתב שלם חזר לקדרה הכל טמא מפני שהמשקה של העלה טמא הכל וע"י העיר דמשפחה שומאה לבקדרה וכל מה שנתקו אף אם נתנגב המשקה קודם החזרה. ואף ללכאורה א"ל תמוס דאם אין בו כביצה הלא אינו מטמא כלל ואם יש בו כביצה בלא"ה הכל טמא לפי גירסא זו. אבל הא דהכל טמא הוא רק בקדשה העלה שבקדרה שנגעת בהשקין שנתקו בקדרה דלא כיון שהעלה נעשה שני ע"י המשקה שעליה מנתקו עכ"ל המשקין שנתקו בקדרה ראשון אבל אם קדשה העלה שבקדרה אינו נעשה בקדרה רק פעלין שאין עליהם שום משקס הרי לא נעשו אותן העלים שנגעו בה רק שלישי וא"כ אם חזרה העלה שהיא שני לקדרה ונגעת בה בשקין הרי טמא אותם ראשון וזה שכתב החי"ט בדבריו הוא נגזר ר"ל מכל וכל שגשגה שנגעה בו היה קדשה שבקדרה נגזר ולא נעשה כמשקין והמשקה שבו עליה נתקו **מפני** אחר הגיעה קודם **בחזרה** :

היתה מגע טמא מת וכו'. תמיהני ללא קמני הכא חזר לקדרה מה דינו. ונ"ל לתרץ דכיון דערבינוהו ותגנהו בין נגע במקום הנגזר או במקום המשקה. הלכך לא פסיקא ליה למתני חו סתמא חזר כו' דע"כ אינו מטמא את הכל כשחזר אלא אם נגעה במקום המשקה או בכביצה ואפי' נגזר אבל בפחות בכביצה ונגזר. לא מהני החזרה כלל. לכך לא מני קמני סתמא חזר לקדרה הכל טמא. ומכיון דלא מני קמני סתמא כי רישא. לא חש להאריך ולחלק. אבל להרמב"ם שטה אחרת בכולה מתני' שהוא מפ' דבירק חולין מיירי והאשה היא אשה נדה שהיא אב. ואמרו כובשת לא ירנה שהגדה כובשת אבל הפי' כן. קדרה שהיה בה ירק כבוש ונגעה (נדה) בעלה חוץ לקדרה והיה יבש. אפילו היה במה שיולא חוץ לקדרה כביצה הנה הוא טמא. ושאר הירקות אשר הם בקדרה פהורים. וכן הקדרה והמשקה אשר נכבש בה הירק הזה הכל טהור. לפי שזה העלה כמובדל מכל מה שבקדרה להיותו יולא מן הקדרה. ואע"פ שקלמו תוך הקדרה. ואם היה זה העלה אשר חוץ הקדרה בו משקה. ונגעה בו והיה בו כביצה. הנה להיותו כביצה יטמא המשקה אשר בו וזה המשקה מחובר במשקה אשר תוך הקדרה אשר בה נכבש זה הדבר הכבוש יטמא המשקה כגון אשר בתוך הקדרה. ולזה יטמא כל הירק והקדרה. כי משקים טמאים יטמאו הכלים והאוכלים. כפי מה שהתבאר. ואח"כ אמר חזר לקדרה הכל טמא. ר"ל אם היה בו כביצה והוא נגזר ונגעה בו חוץ לקדרה אשר אמרו שהוא טמא והכל טהור זה כל עוד (היותו) חוץ לקדרה אמנם אם חזר לקדרה הנה הוא יטמא המשקה אשר בתוך הקדרה אשר בה [נכבש] הירק ויטמא זה המשקה לקדרה ולכל מה שבה. כמו שהתבאר. ואח"כ אמר היתה מגע טמא מת אשר הוא ראשון לטומאה נגעה בו. ירנה בירק אשר בקדרה. בין במקום המשקה בין במקום הנגזר אם יש בו כביצה הכל טמא. וזה שואת הבינה ישוב שני לטומאה ולהיותו בתוך הקדרה יהי' כל הירק הכבוש חבור. ויטמא המשקה אשר בתוך הקדרה כפי מה שיתבאר בזה הפרק שהשני בחולין מטמא משקה חולין ע"כ. ולדבריו נגעה במקום המשקה אין הכוונה בו שנגעה במשקה עלמו. אלא המכוון שנגעה בעלה שיש בו משקה ולפיכך צרישא

יבין

תפארת ישראל

בועז

דוחק מסמתי למשניות בכל דוכתא. ורק אוכלין לטמא אחרים לריך כביצה: (י) מקום הלח שבעלה שנגעו בו הידים: (יג) אף שהעלה פחות מכביצה. עכ"פ המשקין שבעלה שנגעו חתלה מהידים אפילו היו המשקין כ"ס. מטמאין המשקין שבקדרה. והן חזרין ומטמאין להירק וגם להקדרה (ב): (יד) האשה שכובשת: (טו) שנגעה זאת האשה בחדם או כלי שנגעו במת. שנגעו אב. ואשה זו שנגעה בכן נעשית ראשון. וה"ה שנגעה שרץ או צבצב הטומאה אחר. רק נקט טמא מת. מדמלוי טפי חדם או כלי שנגעמאו במת. מחדם וכלי שנגעו בשרץ. דדוקא שרץ מלוי טפי ממת. אבל טומאת כלי שנטמא בזהל המת מלוי טפי מכלי שנטמא מנגע שרץ: (טז) העלה שמקלמו תוך המשקין שבקדרה. והרי הוכשר מהמשקין ההם. וא"כ נעשית העלה שני כשנגעמו. וחזר העלה ועושה להמשקין שבקדרה תחלה. והמשקין האלו חזרו וטימאו הכל וגם להקדרה: (יז) והא דלא קמני נמי הכא כמו לעיל. דאף כשאין בו כביצה אפ"ה

משנה אחרונה

חזר לקדרה. מ"ס תוי"ט ד"ס לפרש נמי דקאי אכביצה נגזר כמו שפרש הרמב"ם ע"כ ו"א דאפילו הוא כביצה מ"מ אינו אלא שלישי ואינו עושה רביעי למה שבקדרה. והרמב"ם לפי שטחו שפיר מפרש כן דלדודי' נמנע נדה מיירי והעלה הוא ראשון וזה פסוק: **הכל טמא**. פי' כל הכבוש והמשקה והקדרה דמשקה מטמא כלים ואפי' הבאין מחמת ידים כ"ס הרב סוף מס' זבים וכו' כל המפרשים מלבד הרמב"ם שאומר שמשקה שמחמת ידים אין מטמאין כלים. והואל ועיקרן מדבריהם כמ"ס מהא"ט דין י'. ומתוך שברתו זו נטה במשנה זו מפני' הר"ש משום דקאי' ליה בכל טמא דלדודי' הקדרה פהורה שאין משקה זה מטמא כלים. ולא יתא' ליה לפרש הכל מה שבקדרה ולא הקדרה עלמה כמו שפרש כה"ג הכל טמא דע"כ דטבול יום מ"ב משום דהכא בסוף מתני' תני הירק טמא והקדרה טהורה משמע דהכל דרישא אף הקדרה ומתוך זה לקח לו טהא אחרת ולגמרו פי' המשקה דחוק מאלד. וגם עיקר דין שהעלה מטמא שחליו חוץ לקדרה הוא כמובדל מן הקדרה אע"פ שמתקו כפנים אינו מטמא. וזה דבר זר מאלד ובשום דוכתא לא מצינו דכוחת: **הא דלמרי'** כבולה מתני' אין בו כביצה הוא טמא. משמע דלעלמו מקבל טומאה בכל

ב ר"א אומר שבת י' חולן
גל כניסה אין אוכל
מ"ח סוף סוף אצל ח"ס
פ"י ופ"א ח"ס :

תוספות חדשים

ב בהר"ב ד"ה האוכל
כו' את הגויה
אכל כניסה אין אוכל
מטא ח"ס שאלו ח"ס
מגלים מקלים עומא
אלא מאכ העומא :

ב תוי"ט ר"א בר
לא גזרו בשחוח
וע"ל ב' גזירות היו
ומתלב גזרו באוכל
אוכלים עמאים שפסל
גזרו גזירה שמה יאמר
הא קא נעבי בהדדי תולין
עמאים ותרומה כתי
עמיים ומבנות נמי אין
לחוב אם יעו זה לזה
ולא מסקו אדעמייהו
לכתיב כבר איתכל ליה
ואתה גזירה אין רחוי לגזרו
בכביה : דלכא לא יאמר
אשתיה בין הכיית
והתייתב זילא כתיב
בחן עמי ויבין דשקליה
מכביה אוקמיא אשתי
כתיב ויבין דבר גזרו
אפילו בכביה אפי' כניעי
דמא מטעמי דש"ק
לשבת (הר"ם) : וכ"כ התוס'
שם ד"ה ומין כו' ע"פ :

אליהו רבה

ב רבי אליעזר אומר
כו' תניא כחוסתא
אל רבי יובב לר"א
היו מליט עומא בתורה
היא עומא עומא ארת
כיוא בה שאתה אומר
ראשן עומא ראשן ח"ל אף
אתה אומר שני עומא שני
ח"ל מליט ששני עומא
את המסקה לעומת תולה
והמסקין עומא את
האוכלין לעומת שני אכל
לא מליט ראשן שהיא
עומא ראשן ככל מקום :

תוספות אנשי שם

ב תוי"ט ד"ה ר"א אומר
כו' דהא שני עומא
מסקין תולה : לא היו
לרין לומר ששני המסקין
תולה שהיא מגזרת י"ח
דבר דהא במסקה דתרומה
איידין ושני עומא שלישי
בתרומה בלא גזירה ה"ל
אלא דהמיו"ט העתיק לזון
התוס' והתוס' הוולתו שם
לומר כן משום יעבד שם
וע"פ התוס' :

ובמשניות ישנים מנוקדים : ב ר"א האוכל האוכל
ראשון כו' שמלינו אוכל חמור מן האוכל (האדם שאוכל
המאכל חמור מן המאכל) דאילו נבלת עוף טהור בחון לא
מטמאה ואילו אכלה מטמא בגדים אצות הבליעה . ואזו היאך
לא נעשה אוכל כמאכל . גמרא פ"ב

דמולין דף ל"ד . וכתבו התוס' סוף
דף ל"ג דאע"ג דכולה גזירה מטעמא
דמנין דאכיל אוכלין עמאין ושדי
משקים דתרומה בפיו . וא"כ אפילו
אי נעשה שני סגי דהו לא אחי
לכדי דהא שני עומא משקים תולה
מ"מ ר"א משה מדותיו לעשות אוכל
כמאכל לגמרי . ע"כ . ומ"ס הר"ב ודוקא שאכל חני פרס
אע"ג דלפוס טעמא דמנין דאכיל כו' מני אכל כביה אטמי
ליה שמה אין רגילות שיהא אדם למה לשחות עד דאכיל ליה
כמאכל לגמרי . ע"כ . ומ"ס הר"ב ודוקא שאכל חני פרס
אע"ג דלפוס טעמא דמנין דאכיל כו' מני אכל כביה אטמי
ליה שמה אין רגילות שיהא אדם למה לשחות עד דאכיל ליה

כחני פרס ומ"ס לא גזרו בשחוח . הר"ם . ומ"ס הר"ב בכלן מתלווקת רמז"ס ור"ט יב"ק משנה ג' ומתים סחם לן כהרמז"ס
עוד י' מקומות דעבד הכי ומקומות דעבד הכי והראייתם במשנה ז' פ"ח דעירובין : אוכל שלישי שלישי . ואע"ג דלא שייכא
בה גזירה דזמנין דאכיל כו' דהא אין שלישי עשה רביעי בתרומה לא חלקו חכמים באוכלין הטמאין בין ראשון ושני לשלישי .
הר"ם : ר"א האוכל אוכל ראשון כו' שני . כתב הר"ב דס"ל דלא משויין ליה לאוכל כמאכל עמו . דלא גמריין מנבלת עוף
טהור דתרוס הוא (דכל שאר הטומאות מטמאות בגלוי ואין מטמאות בבית הסתרים הלכך גזירת הכהוב הוא ואין למדין
ור"א כבר למדין) אלא מלינו שהמאכל חמור מן האוכל . דאילו מאכל כביה ואוכל עד דאכיל כחני פרס . ור"א עומאה
משעורין

ספיקן טהור : והקדרה שתורה . למשום טבול יום לא מטמאה
אפילו ודאי נעשה במשקין דאין טבול יום עושה משקה תולה
כדחנן (פ"ח דפרה משנה ו') כל הפוסל את התרומה מטמא
את המשקין להיות תולה חון מטבול יום . ואי משום ידים לא
מטמאה דכיון דספיקא הוא שמה

נחוו על ידיה מספיקא קדרה טהורה
ספיק ידים לטמא . טהור :
ב האוכל אוכל ראשון . נעשה
גופו ראשון להיות מגשו שני . והאוכל
אוכל שני נעשה גופו שני ואם נעש
בתרומה פסלה . אלו מ"ח דבר
שגזרו בו ביום ודוקא שאכל חני פרס

שהוא בינה ומחלה לרמז"ס ושני בינים לרש"י שזה שיעור אוכלים
לפסול את הגויה : רבי יהושע אומר האוכל אוכל ראשון
ואוכל

כחני פרס ומ"ס לא גזרו בשחוח . הר"ם . ומ"ס הר"ב בכלן מתלווקת רמז"ס ור"ט יב"ק משנה ג' ומתים סחם לן כהרמז"ס
עוד י' מקומות דעבד הכי ומקומות דעבד הכי והראייתם במשנה ז' פ"ח דעירובין : אוכל שלישי שלישי . ואע"ג דלא שייכא
בה גזירה דזמנין דאכיל כו' דהא אין שלישי עשה רביעי בתרומה לא חלקו חכמים באוכלין הטמאין בין ראשון ושני לשלישי .
הר"ם : ר"א האוכל אוכל ראשון כו' שני . כתב הר"ב דס"ל דלא משויין ליה לאוכל כמאכל עמו . דלא גמריין מנבלת עוף
טהור דתרוס הוא (דכל שאר הטומאות מטמאות בגלוי ואין מטמאות בבית הסתרים הלכך גזירת הכהוב הוא ואין למדין
ור"א כבר למדין) אלא מלינו שהמאכל חמור מן האוכל . דאילו מאכל כביה ואוכל עד דאכיל כחני פרס . ור"א עומאה
משעורין

יבין

משום שמה נעש המשקין צדיקים מטמאות . כשאלו המשקין
בטמאתו לגמרי . דהרי כל ספק ידים טהור (יב"ל) . ואי משום
ספק נגיעה המשקין בטבוי . הרי טבוי אין עושה משקין
שטובע בןן תולה (גמרא פ"א מ"ז) . רק דבמשקין חולין שנגע
טטוריים לגמרי . ובמשקין תרומה שנגע טבוי . נעשו שלישי .
והרי אין משקין שכן שלישי מטמא כלי [ועמ"ס פ"א מהא"ט ג"ג] .
וכל זה רק בטבול יום . אבל אם היה טולד הספק אם נגעו
משקין צדיקים מטמאות של אדם טהור . אז גם הירק טהור .
אף שהוא תרומה . הרי ספק ידים טהור : (בא ר"ל נעשה
האדם שאכלו ראשון לעומאה : (ב) לחכמים גזרו שכל האוכל
חני פרס אוכלין עמאיים . דסייע כשעור ז' בינים לרש"י .
וכביה

תפארת ישראל

יבין :
שנגע בתרומה שבקדרה [ובן יב"ח מה"ט והא"ט נגרסין לתת] :
(י) דאע"ג דכל שמסופק בו אם נטמא מידים טהור (יב"ל פ"ב
מ"ז) . אפי"ה דממסופק נמי אם נטמא הירק מטבוי . ה"ל
ספק עומאה דלוריתא זרה"י דספיקו טמא [גמרא פ"א מ"ז] .
ואע"ג דע"כ אין בסיק דעת לשאל . דהרי בתרומה ולא
בתרומה חולין [בסוטה דמ"א] . וכל ספק עומאה שאין בו
דעת לשאל אפילו זרה"י ספיקו טהור [גמרא פ"א מ"ז] . ה"ל
מדהניסה או נערה הירק כבבלי שבזיה ה"ל כספק עומאה
שבה בידי אדם . דכתיב בו דעת לשאל דמי [בשמיט דמ"ב] :
(ז) דהקדרה אי אפשר שתטמא רק מהמשקין שכן תולה .
הרי משקין הללו שבקלח . ח"א שיהיו תולה לעומאה . דאי

משנה אחרונה

דשייך ביה נמי טעמא ד"ח דבר דלמא אכל אוכלין כביה ומטמא כהן
משקה שפיו תירלו הר"ם והת"י כשבת שמה אין רגילות לשחות עד
דאכיל כחני פרס ע"כ . ועדיין אינו מיושב במשקין למה הוצרכו רביעית
לפסול הגויה הא משקין מטמאין ככ"ס . ולעד"כ דלא גזרו אלא בקובע
לזמן לעבודה שאז לרך לשחות עם אכילתו ולאכול עם שתיתו ואין
קביעות אכילה כפחות מחני פרס ולשתי' אין פחות מרביעית . וכתבו
עוד הר"ם והת"י דשבת דעת ר"ת דהך לפסול גווי' גזרה קדמונית
היתה בכחני פרס . וחזרו בי"ח דבר וגזרו בכביה :
האוכל אוכל ראשון ראשון . וגרסה דה"ה בשותה משקה לר"א גופו
ראשון ולר"י הוי שני . ולא הוצרכו משקה משום דלאיירי נמי
בשני ושלשי ליתנהו במשקה דמשקה לעולם תולה . ואפילו לדעת ר"ת
דהכא גזרה קדמונית היא ועדיין לא גזרו על המשקין שיהו תולה עד
אח"כ בי"ח דבר . ע"מ הכא שייכא פלוגתייהו נמי כגזרת י"ח דבר :
שלישי שלישי . משמע לכל דבר ועושה בקדש רביעי ומיקל בהא מר'
יהושע דלר"י הוי שני לקדש משום דר"א משה מדותיו וכבוליה
אוכל כמאכל ומ"ט מחמיר בשלישי אע"ג דלא שייך בו' דלמא פסיל
משקה שפיו דהא שלישי תו לא פסיל אלא דלא חילוקין וכ"כ הר"ם . והא
דלא משני דגזר בשלישי דלמא שדי משקה קדש לפומי' ופסיל ליה תירן
מהר"ם א"ה בשבת דמשקה של קדש לשתי' ליכא . ור"ל דנשכים הם משקה
קדש והם אסורין לשתי' ומעלין כהן ולמיעבד באיסור דלא שכיח לא
גזרו . ומ"ט אחר במתני' דכונן נעשו ע"פ תרומה אכל לא בתרומה
עלמה דאסורה באכילה מלאוריתא :

במה משניות כמו שהאריך תוי"ט . אלא במס' נדה דף נ"ה גבי
שנה משקין בוב וכו' עד דמעת עינו ודס מנפתו וחלב האשה
הישיית . מפרש רש"י ברביעית ככל משקין טמאין שהו שיעור
משקין ברביעית וכן פי' עוד בזויר דף ל"ח ועוד פי' כן בפסחים
ז' ל"ג אוכל שיעורו כבביה ומשקה ברביעית . גם הרמב"ם מפרש כן
ומ' כ"ב דף פ' . וזה י"ע . אבל הא דאמר במס' נדה ברביעית .
זר לפרש היינו לפסול גווי' דשיעורו ברביעית בסוף מס' מקואות
י"ב הראב"ד פ"א מהל' משכב . ושוב מלאחי שהר"ם פ"ו דמשעורין
ז האריך בזה ומסיק דלחולין כשי רביעית ולתרומה ולקדש ככל שהו
וכ"כ התוס' בחולין דף פ"ו :

יק פסול . ויש לדקדק אמאי פסול וליבעל ברוב הטטוריים דאע"ג
דתרומה עמאה כטהורה לרין מאה וחמ"ד היינו מדרכין
דלוריתא תרומה נמי כבלי ברוב . והשתא דספק הוא ברובא צ"ל
לכאן באיסור והיתר בזו"ד כו' ז"ח גבי נשקן . וז"ל דלטהרות
וידו אף דברבנן וכן משמע בפ"ד מ"א גבי ספק דברי סופרים
ר מפרש התם כגון אכל אוכלין טמאין וכו' אותם שהם מ"ח דבר
ז דעיקרן מד"ס . והכא טבול יום עיקרו מן התורה . ותדע דכלאו
ז כל תרומת ירק מדכריהם למה רבותא ואפי"ה התמירו בספקו
ז דתרומה עיקרה דלוריתא . ומיהו אי איכא בקדירה מאה כנגד
הקלח של ספק פשיטא דבעל דאפילו ודאי כשל :

א אומר האוכל אוכל ראשון ראשון . מתוך פי' הרב משמע דהך
דהכא היא עממה גזרת י"ח דבר דמס' שבת וכ"כ הרמב"ם
וש' ובחבורו פ"ח מהא"ט . והא דגזרו בכחני פרס ולא בכביה
[משניות טהרות ח"ב]

השלישי מה' ע"ס כ"ח
ד' הרשון מה' ע"ס כ"ג

הלופי גרמאות

ג' כה"ג ב"ה נאכל
בניד הרמע כ"ו
מקורב"ו ב"ו ומיס
כ"ג ד"א הכש"ל ז"א
מק"ס של חולין הוא מותר
למח כהנה חבלין ושמן
של תרומה ולאכלו ק"ו

תוספות חדשים

ג' כה"ג ב"ה נאכל
בניד הרמע כ"ו
מקורב"ו ב"ו ומיס
כ"ג ד"א הכש"ל ז"א
מק"ס של חולין הוא מותר
למח כהנה חבלין ושמן
של תרומה ולאכלו ק"ו

אלוהו רבה

השני פסול גרסיק: ולא
מטמא לחין שני עוש
שליש בחולין: והשלישי
נאכל בניד הרמע
אם נתפרס שלישי של
חולין בתרומה נאכל שאין
שליש בחולין אפילו לגבי
תרומה יוא"ש"ג דבניד
אכלי חולין מדרס לתרומה
בניד הוא דתי מדרס
אכלי האוכלין של חולין
אין המלך לתרומה:

תוספות אנשי שם

שיעשה רביעי בקדש
ומטמא בחטאת וכן פי'
במלה ר"ש אכל הר"ס
כענין דהא פי' זה מלת
ששנה ס' דאם מן ארץ
הרביעי בקדש אינו
מטמא לחטאת ה"י
במחטאת חין אפילו ראשון
וכן אפילו עד חמה
וע"פ ס' הר"ס פירוש
הא"י י"ט (מספר כ"ד):
ג' בחק"ב ד"ס והשלישי
ה"י על טהרת תרומה.
גם ככל דשני בחולין ל"ל
דעשה על טהרת תרומה
דל"ג ה"י עובת חולין
כמחטאת אפ"כ לגבי תרומה
ועומד לתרומה שני לפסול
גם שלישי בתרומה:

משנה אחרונה

תרומה מפרש מעמא
לקדש. ונבי קדש נמי
מעמא לחטאת. אבל
לא יתכן נבי קדש
הרביעי פוסל ולא
מעמא לחטאת ואינו
כן דלחטאת אף מעמא
עד מלה שאין מונין
במחטאת וכן הקשה
הר"ס. ולכך מפרש
ככלו לעומן קאמר
ולא למח למחלה מן
וה"ק הראשון שבחולין
עמא ומעמא נמי שני
בחולין וה"ל למיתמי
פוסל ויחיד דתני עמא
תני מעמא. והשני
בחולין פסול גרסיק
ולא פוסל שהוא לכדו
אינו פוסל שום דבר אלא
הוא עמא פסול לאוכלי חולין
בטהרה ובתרומה נמי גרסיק
השלישי פסול ולא פוסל אלא
פוסל ואסור באכילה וכן בקדש
הרביעי פסול. וכן מסיק
הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:
בניד הרמע: דוקא שלישי נאכל
אבל שני פוסל אלא פוסל
אסור באכילה וכן בקדש
הרביעי פסול. וכן מסיק
הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:
בניד הרמע: דוקא שלישי נאכל
אבל שני פוסל אלא פוסל
אסור באכילה וכן בקדש
הרביעי פסול. וכן מסיק
הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:

ג' השני פוסל: טעמא במשנה ב' פ"ה דטוסה. וע"ש: והשלישי נאכל בניד הרמע. כתב הר"ב

דדוקא כשאין בניד הרמע כזית תרומה בכדי אכילה פרס. דמיוז אוכל תרומה בעומאת הגוף לא הוי אלא ככזית. ואין

שום אכילה מתפרסה בין כזית דכל איסורין. בין ככזית ליה"כ. אם

שעה מתחלת אכילת השיעור ועד סופה יותר מכדי א"פ. שקך נתנה

תורה שיעור לשהיית אכילה בזית הממוגע שהקפידה תורה בטהרה זו

שיעור אכילה לטמא בגדים. רש"י פרק ב' דחולין דף ל"ה. ועל אכילת החולין טמאים לא הוזהרו אפילו הכהנים. הר"ס

וחוס' דחולין:

ד' והשני שבתרומה כו' מטמא לשלישי בקדש. וטעמא אפרס מלאכת

ג' השני פוסל ולא מטמא גרסיק הכא. וכתוב שם בסוף הלכות טומאת אוכלין דזה שאמר הראשון שבחולין טמא ומטמא והשני פוסל

לא שיהיה אסור באכילה למדכתיב בני קדשים והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל מכלל שהחולין מותרין אלא למנות ממנו לתרומה ולקדש

ע"כ בשני לשון קצת כדי לקרר. והוא דראשון עושה שני בחולין ותו לא ושני שלישי בתרומה ושלישי רביעי בקדש טולחו מדאורייתא ילפינן להו

במפ"ה דפסחים ונלע"ד דלפי זה כיון דקיימא לן דאין אוכל מטמא אוכל מן התורה לא משכחת ראשון ושני ושלישי ורביעי דקתני במתני' אלא ע"י אוכל למסקה או משקה לאוכל שכן מעמאין זה את זה מה"ת

כדילין החם בפ"ה דפסחים. ועיין במה שאכתוב בסמוך בשם הר"ס ז"ל:

תפארת יבין

והר"ב פי' דה"ק טמא בעלמא. ומעמא תרומה. וכבר הקשה הר"ס על פי' זה. דתרומה מאן דכר שמי'. ונדחק לתרץ

דכיון דקתני ומטמא א"כ ודאי בתרומה מיירי. דהרי חין שני עושה שלישי בחולין. ורבי"א זנוק"ל פי' דכולה בחולין קמייירי.

וה"ק טמא בעלמא. ומעמא עוד א' בחולין. ור"ל פוסלו. ורש"י ותוס' [חולין ל"ג ויהא] הביאו ב' הפירושים [פי' ודק].

ול"מ ה"ה ג"ל מדהוה מלי למחמי הראשון שבחולין מטמא דמדקרי ל' ראשון מו לא ידעין דראשון טמא. אלא לאו

ש"מ דלדיוקא נקט. וה"ק הראשון שבחולין אפשר שיחיה הוא לכד טמא. אבל לא יעשה להנגוע בו טמא. והיינו לענין

כשהשני שנגע בראשון זה שזו יגע בחולין. הרי יהי חולין ההם טהורים לגמרי. א"כ ע"כ דרק הראשון היה נקרא עליו

חין עליו רק שם פסול. אבל אפשר שיוכל לומר על ראשון זה בתרומה או בקדש. תפסעט הטומאה ממנו בתרומה עד

טמא (ד': כח) שבחולין: כ"ס) לדעת רבותיו ה"ק. פוסל. והשלישי הזה אינו עושה רביעי בתרומה [וק"ל ה"י טמא קתי.

מחיי' כנגע בחולין מיירי. פסול גרסי'. וכן הוא הגירסא במסמות שג"ס וגם במס' [פי"א מאהצ"ו ה"ב]. אבל בש"ס [חולין ל"ג] גרסיק [פסל]. וה"ק

השני שבחולין הוא עלמא פסול. ומפרש התנא. דלהכי נקרא פסול מדאינו מטמא שזו לחולין שנגע בו לעשותו שלישי. ור"ל

ל"מ דה"ק פוסל לתרומה שנגע בו לעשותו שלישי. ואינו מטמא. ששלישי זה של תרומה שאינו שלישי רק מדנגע בשני של חולין. להכי נא"ו [פסל] לקדש שנגע בו לעשותו רביעי. וכ"כ כנגע שני זה בקדש. אינו מטמא רק פוסלו (ו'). יחי גרסיק. וסול

אחיה שפור טפי. דה"ק פסול לענין חולין שנגע בו שהוא טהור: (ל) ואינו מטמא כשיגע בתרומה ובקדש חין רק פסול: (א) שלישי בחולין לא משכח"ל. דהרי חין שני עושה שלישי בחולין. אלא ה"ק. א"ס המאכל כשיגע בהשני ה' חולין שנגע על טהרת תרומה. והרי מלך מעלס דינו כתרומה. וא"כ נעשה שלישי: (ב) ר"ל יגע בתרומה שפיעא דשרי. דהרי

אפילו שלישי של תרומה ממש אינו עושה רביעי. אלא אפילו באכילה מקלינן גבה. דאע"פ דכל האוכל שלישי של חולין שנגע על טהרת תרומה. נפסל גופו מלאכול תרומה. וכדאמין. חפ"ה א"ס שלישי זה הוא חיד דהיינו מקשה רב. מותר להכלה עם יין ושמן של תרומה. שנקרא בחורה דמע. ודא"כ משום דהנידו וסיין והשקט שהכלו זה שיהיו לחין. הרי

עם היתר משום דאין מתבלין המאכל רק במעט יין ושמן. וא"כ משום דהנידו וסיין והשקט שהכלו זה שיהיו לחין. הרי יש בילה בלא [כ"ס י"ג]. ונתערבו יס. בראשון שאין כזית תרומה בכדי אכילה פרס של מקדש שלישי זו. ויין דגם כנגמא אפילו באהט"ו ואלו פחות מכזית תרומה בכדאש"ר פסור לפיכך מסתבר דכנגמא בעומאת הגוף זה. שאכל שלישי

ר' עובדיה מברסגור

נעשה שני. ופוסל את השלישי: והשני שבהולין. פוסל את התרומה. ואינו מטמא. דשלישי תרומה לא עביד רביעי.

הלכך שלישי תרומה לא מקרי טמא. אלא פסול: והשלישי של חולין. הכי קאמר ואם יש באותן חולין שלישי כגון שנגעו על טהרת תרומה: נאכל בניד

הרמע. בתבשיל [שבתרומה] מעורבת בו והתרומה קרויה דמע. שנאמר

(שמות כ"ג) מלאכהך ודמעך לא תאחר. ובפ"ג דחולין מוכיח דדוקא כשאין בניד הרמע כזית תרומה בכדי אכילה

פרס הוא דשרי ליה לאכול אוכל שלישי. אבל אי איכא כזית תרומה בכדי אכילה פרס אסור. דקיימא לן האוכל אוכל שלישי מחולין שנגעו על טהרת תרומה. נפסל גופו מלאכול בתרומה:

הרביעי

שלמה

ד הראשון והשני שבתרומה. ופי' הר"ס ז"ל טמא ומטמא דקתי בבא דהראשון שבחולין דשריפא ואממאח תרומה אל תחמה

כיון דמיירי בחולין תרומה מאן דכר שמה דכיון דקתני טמא ומטמא לא מיתוקם מעמא אלא בתרומה דאי בחולין טמא ופוסל מיכתי ליה

ואינו טמא נמי לריד לפ' כהני שתי כזית דסיפא בבא דהראשון והשני שבתרומה טמאים ומטמאים ר"ל קדש וגם בבא דהראשון והשני והשלישי שבקדש טמאים ומטמאים ר"ל חטאת ע"כ. ועוד פירש פי' אחר והתני

ובסוף דבריו כ"כ לכך לריד לפרש דליירי כסתם חולין כסתם תרומה כסתם קדש וטמא ומטמא דקתני ככולהו היינו טמא ופוסל ומטמא לאו דוקא נקט וכן נמי הא דקתני ככולהו פסול ולא מטמא היינו פסול ולא פוסל

ביעו ישראל

(ה) אבל אי"ל דכשהיה הנוגע תרומה לא הני מינה רק עד משנה י'. אבל הכא רק כשהי' התנופה והנוגע חולין קמייירי. וה"ק טמא ומטמא. ר"ל יש שראשון שבחולין זה. רק הוא עלמו טמא. אבל לא

הנוגע בו. אלא יהיה רק פסול. והיינו כנגע הראשון זה בחולין חולין. ויש שיהי' ראשון זה גם מטמא. ויהיה גם הנוגע בו טמא. דהיינו כנגע גם במתקין חולין שיהיו ע"י נגיעה זו תחלה רק דא"ל לומר

כן. דא"כ היאך קאמר כסיפא דשני אמ"ט. הרי שני מטמא משקה: (ו) וחילוי משום דכיון דהא דשני של חולין עושה שלישי. רק מק"ו דענין ילפינן [בסוטה כ"א]. א"כ די לבא מן הדין להיות

כגידון. והרי גם עו"י אינו רק פוסל תרומה או קודש [כמעילה דח"ט]. ועיין ברש"י שם בסוטה ד"ה ככ"ר אלא זכתי להבינם. ול"ע: ומה"ט

שם טמא שחפשיט הטומאה ממנו ילהן עד השני. אבל השני שהוא מטמא. דהיינו לענין א"ס שני שנגע בו. שזו יחזור ויגע שלישי ובקדש עד רביעי. נמלא שגם על השני הל שם

טמא (ד': כח) שבחולין: כ"ס) לדעת רבותיו ה"ק. פוסל. והשלישי הזה אינו עושה רביעי בתרומה [וק"ל ה"י טמא קתי. מחיי' כנגע בחולין מיירי. פסול גרסי'. וכן הוא הגירסא במסמות שג"ס וגם במס' [פי"א מאהצ"ו ה"ב]. אבל בש"ס [חולין ל"ג] גרסיק [פסל]. וה"ק

השני שבחולין הוא עלמא פסול. ומפרש התנא. דלהכי נקרא פסול מדאינו מטמא שזו לחולין שנגע בו לעשותו שלישי. ור"ל

ל"מ דה"ק פוסל לתרומה שנגע בו לעשותו שלישי. ואינו מטמא. ששלישי זה של תרומה שאינו שלישי רק מדנגע בשני של חולין. להכי נא"ו [פסל] לקדש שנגע בו לעשותו רביעי. וכ"כ כנגע שני זה בקדש. אינו מטמא רק פוסלו (ו'). יחי גרסיק. וסול

אחיה שפור טפי. דה"ק פסול לענין חולין שנגע בו שהוא טהור: (ל) ואינו מטמא כשיגע בתרומה ובקדש חין רק פסול: (א) שלישי בחולין לא משכח"ל. דהרי חין שני עושה שלישי בחולין. אלא ה"ק. א"ס המאכל כשיגע בהשני ה' חולין שנגע על טהרת תרומה. והרי מלך מעלס דינו כתרומה. וא"כ נעשה שלישי: (ב) ר"ל יגע בתרומה שפיעא דשרי. דהרי

אפילו שלישי של תרומה ממש אינו עושה רביעי. אלא אפילו באכילה מקלינן גבה. דאע"פ דכל האוכל שלישי של חולין שנגע על טהרת תרומה. נפסל גופו מלאכול תרומה. וכדאמין. חפ"ה א"ס שלישי זה הוא חיד דהיינו מקשה רב. מותר להכלה עם יין ושמן של תרומה. שנקרא בחורה דמע. ודא"כ משום דהנידו וסיין והשקט שהכלו זה שיהיו לחין. הרי

עם היתר משום דאין מתבלין המאכל רק במעט יין ושמן. וא"כ משום דהנידו וסיין והשקט שהכלו זה שיהיו לחין. הרי יש בילה בלא [כ"ס י"ג]. ונתערבו יס. בראשון שאין כזית תרומה בכדי אכילה פרס של מקדש שלישי זו. ויין דגם כנגמא אפילו באהט"ו ואלו פחות מכזית תרומה בכדאש"ר פסור לפיכך מסתבר דכנגמא בעומאת הגוף זה. שאכל שלישי

אינו פוסל שום דבר אלא הוא עמא פסול לאוכלי חולין בטהרה ובתרומה נמי גרסיק השלישי פסול ולא פוסל אלא פוסל ואסור באכילה וכן בקדש הרביעי פסול. וכן מסיק הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:

בניד הרמע: דוקא שלישי נאכל אבל שני פוסל אלא פוסל אסור באכילה וכן בקדש הרביעי פסול. וכן מסיק הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:

בניד הרמע: דוקא שלישי נאכל אבל שני פוסל אלא פוסל אסור באכילה וכן בקדש הרביעי פסול. וכן מסיק הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:

בניד הרמע: דוקא שלישי נאכל אבל שני פוסל אלא פוסל אסור באכילה וכן בקדש הרביעי פסול. וכן מסיק הר"ס וכ"כ הרמב"ם בחבורו:

נאכל בנזיר... ה' הראשון... והחמישי...

חלופי נרסאות

ד' השלישי... וצפצפה פסול... וכן נמ"ס:

אליהו רבה

ד' ומטמאים... סובלים שהראשון...

מטמא והשני פסול... השלישי פסול גרסינן... והרביעי נאכל בנזיר...

ה' הרביעי פסול גרסינן... והחמישי נאכל...

בנזיר הקדש... שחיה לריבה הוא לחמישי... עמיה קדש הוא אלא איידי...

חירושי מהר"ח

ד' במשנה השלישי... פוסל ולא מטמא... כו' הגה באן וכן במשנה...

תוספות רע"ק

ה' הרביעי פוסל ולא... מטמא (ד' לפי פ"י... הרע"ב דב"ב בבות...

אפרש במתיבתא דלקמן: והרביעי נאכל בנזיר הקדש... דבטרומה עמיה אין זה ד' ליכא חיבורא וכן במתי' דלקמן...

ד' הרביעי נאכל בנזיר הקדש... כלומר ואם יש באותה טרומה רביעי... וכן החמישי נאכל בנזיר הקדש...

מלאכת שלמה

פוסל דמסא חולין השני פסול והשלישי דקתי ה"ק ואם יש בהן חולין השלישי כגון שנטעו על טהרה...

השני וכה"ג נמי ויפרשו התרי בני אחרוני ע"כ:

יבין תפארת ישראל

(א) ומה"מ נקט תנא לטן נזיר הדמע... ולא נקט כפשוטו נאכל בתבלין של טרומה... (ב) אכילת פרס של התבטול זה [בחולין לה"א]...

יבטל הקומחה לטרומה... אפי"ה שרי... וכו"ש באכל תחלה חלי פרס משלישי זה מותר לאכול אח"כ כזו חולין עקורים...

משנה אחרונה

שלישי נמי כיון דפסול גופו מלאכול בטרומה ואפילו כל שהו אסור והאיך אוכלו בנזיר... מירט התו' בחולין דפסול גוי' דרבנן לא גזור ע"כ...

ד' והרביעי נאכל בנזיר הקדש... פ"י הרב אם יש בה רביעי כגון שנטעה הרמב"ם אפי"ה דלעיל גבי חולין מפרש כה"ב כתב באן הרביעי...

ה' הרביעי פוסל... כלומר פסול כדפי' אמ"י:

והחמישי

על טהרת מטאת של אפר פרה דאמרי' בגדי אוכלי קדש מדרם לחטאת נאכל בניד הקדש מותר לערב בו תבשיל של קדש טהור: ו' השני שבחולין מטמא משקה חולין. דכל הפוסל את התרומה מטמא משקים להיות חלה: מטמא משקה קדש. דכל הפוסל את הקדש מטמא משקין* (קדש) להיות חלה לקדש: שנעשו על פזירת הקדש. כלומר הא דאמרי' דג' של תרומה פוסל ולא מטמא אוכלי קדש. הני מילי כשנעשים על טהרת הקדש. אבל נעשים על טהרת תרומה שלא שמרנו על טהרת הקדש. הג' מטמא שנים ופוסל א' בקדש. שטהרתה של תרומה טומאה היא אלל הקדש. והרי זה השלישי תרומה חשובה אלל הקדש כאלו נטמא בשך עמו: נטמא בשך עמו: ר"ל א'

ו' השני חולין ל' ב"י
ט' השני חולין ל' ב"י
השלישי חולין ל' ב"י
חלופי גרסאות
ה' השני והשלישי ב"י
השני השלישי ב"י חולין

תוספות חדשים

ה' בהר"ב נאכל בניד כו' טהור. דא"ל לומר האו קדש כהנה היינו מטאת כיון דאין פרת מטאת נאכלת (כר"ם והר"ש) וע"כ עוד פירושים אחרים:

משנה אחרונה

והחמישי נאכל בניד הקדש. כתב הרמב"ם ולא רביעי אפילו אין בניד כזית בכדא"פ. לפי שבקדש מעלה יתירה על התרומה ע"כ. ולפעמי' חזיל דלא. תני כל הני נאכל בניד לקדש אלא לדיוקא דחמישי מותר ורביעי אסור אפילו בניד דתסם נזיר לית ביה כזית בכדי אכלת פ"ס כדאמר בגמ'. וכתבנו' דלעיל גבי רביעי נאכל לא הוה ר"ל לכתוב דשלישי אסור אפילו בפחות מדבי אכלת פ"ס. דהתם מלתא דשטתא הוא דהא האוכל שלישי הו' שני לקדש ופסל אפילו במגע ובמגע לא שייך טעורא:

נאכל בניד הקדש (ב): ו' השני שבחולין. מטמא משקה חולין (ג). ופוסל לאוכלי (ד) תרומה. השלישי שבתרומה (ה) מטמא משקה קדש (ו). ופוסל לאוכלי (ז) קדש. שנעשו לטהרת הקדש (ח). אבל אם נעשו לטהרת

בתרומה. אינו דין שיטעם רביעי בקדש: לאוכלי תרומה. כמו מאכלי תרומה. וכן בגמרא פ"ה דטוטה דף כ"ט אוכלי קדש ומסקי קדש וכן ב"פ ב' דמעילה בגמ'. ופי' הר"ב מ"ז פ"ה דפרה: מטמא

מלאכת שלמה

שנעשו על טהרת הקדש אבל אם נעשו על טהרת תרומה וכו' כ"ל. ומה שפי' ר"ש ו"ל הוא פי' הר"ם והר"ש ו"ל אבל הרמב"ם ו"ל פי' ע"פ הגמרא שהוא כמו אילו שנה התגלו וחולין שנעשו על טהרת הקדש והביאור כן השלישי שבתרומה מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש

והשני שבחולין פ' השומע דף ל"ה ואפשר שסם היא ברייתא שהלפון סם הוא כך השני שבחולין מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה והשלישי מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש שבחולין שנעשו על טהרת הקדש:

בועז

ישראל

תפארת

יבין

והר"ם מתנבאים בסגנון א' גם בבבא זו שמוחר לתתו לכתחלה לתוך המזקפה. וכן בדין. דאין כאן חשש מבשל איסור לכתחלה. מדאין בניעת התרומה בשלישי של חולין זה רק והירת בעלמא. ולא עדיף מתרומת ח"ל שג"כ טמאה היא. שמוחר לערבה בידים כדי לאכלה [כבכורות כז"א]. ורב"א פי' והשלישי שבחולין. היינו כל חולין שנגע בשני שבחולין. מותר לאכלו בניד הדמע. ר"ל בתבשיל תרומה. מדאין שני עושה שלישי בחולין כלל. ולפיכך א"ל שיטמא התרומה. ובשבוע מדברי רבינו דאף שיש כזית בכדי אכלת פ"ס שרי. אולם זה דלא כפי סוגיית הש"ס חולין ה"ל. אלא כן ארחת רבינו. שהוא כמלך הפורץ גדר לעשות לו דרך. כי רב חילו ועלום עושה דברו. וגם ב"י יש לקרק בדבריו. דא"ל למה נקט נזיר הדמע דוקא הו"ל מותר לאכלה עם תרומה ביחד. וגם עם תרומה בעינא מותר לאכלה:

פ"ה. שאפילו החמישי הטעור לקודש טמא לפ"ה. דאפילו עד אלק טמא גבה [פ"ה פ"ב מ"ז]: (ב) ואפילו נעשה הנזיר הוהא של קודש ונשמר בטהרת פ"ה. ועשו כן כדי שהעוסק באפר פרה ובקידוש לא יתעמא בה [עין פ"ה דפרה פ"י י"ח]. א"ש מותר לערב בידו הנזיר הזה עם חמישי זה וא"ש ישר בטהרתו (מ) : (ג) ועושה חלה. יכ"ש דעושה חלה לתשקה תרומה וקודש. דכל הפוסל תרומה מטמא משקה להיות חלה. מוז' מטמא [פ"ה פ"ה מ"ז]. וכ"ש ראשון שבחולין שזינו כך. אלא נקט שני. מדבשי למקט ופוסל לתרומה. ואילו ראשון שבחולין עמויי נמי מטמא לתרומה: (ד) אף דכבר תני לעיל הכי במשנה ג' דהשני פוסל. הכא מפרש עפי. דלא תימא דהאי פוסל היינו אף לחולין. קמ"ל אלא דפוסל רק למאכלי תרומה. וכ"ש למאכלי קודש. אבל אינו מטמא לתרומה וקודש [לפ"ל כ"ח]: (ה) וכ"ש ראשון ושני שבתרומה. רק נקט שלישי מדבשי למקט פוסל. [לעיל ל"ה]: (ו) ועושה חלה. דמדפוסל את הקודש. עושה למסקין של קודש חלה. אבל משקין של חולין או של תרומה שנעשו בשלישי של תרומה טהורי' [רמב"ם פ"ה מהט"ו פ"ה]. ו"ל דהיינו הקולו גבה עפי מבשי של חולין שנעשה גם למסקין חולין חלה. הש' שאם דעומא בתרומה לא שכיחי וי"ג גם רבנן: (ז) ר"ל רק למאכלי קודש. אבל חולין ותרומה שנעשו בשלישי של תרומה, טהורים: (ח) אסופא קאז. וה"ק הא

(מ) והקשה הקדש ככרול פ"ר אאמ"ו הגוזק"ל. מה א"ל עדיף ל' אשמיטין דחמישי נאכל בניד הקודש. והרי אפילו רביעי של קודש נאכל בניד הקודש. וכמוכר במשנה ד'. ואת"ל דמשנה ד' נקט לרבותא דהיתירא. דאפילו רביעי מותר לאכלו בניד. מדאין בו כזית בכדי אכלת פ"ס. ומשנה ה' נקט לרבותא דאיסורא. דאפילו חמישי דאקליט טומאתו. דוקא בניד שרי. ולא במעורב ממנה טפי מכזית בכדא"פ. עב"פ ק' הרי לעוסקי בחטאת א"ל לבעל בניד. דהרי אין מוטין ראשון ושני בחטאת ונעמא גם המבעל. ור"י פ"ד זוק"ל. דהתם רק בדבר שהוא קדש. ולא כי הכא שבתרומה לא שאין הנעמא בעין. ע"כ תוכן ד"ק של פ"ד זוק"ל. ור"ם אינו ב"ית היה ל"ל לתרץ ב' הקוסיות בחדא מחתא דכל הני נאכל בניד דקחתי במשניות ג' ד' ה'. היינו דמקלין רק היכא דנעשה על טהרת דבר שהוא למעלה ממנו במדרגה. וכגון בשלישי מקלין לאכלו בניד התרומה. ורק זה אסור לאכלו אפילו בניד תרומה. וכ"כ רביעי דשרי לאכלו בניד הקודש. וזה דוקא בשהרביעי הוא תרומה שנעשה ע"ט הודש. הא רביעי של קודש מטמא אסור לאכלו בניד הקודש. ורק חמישי של קודש נעשה על טהרת פרה. שרי לאכלו בניד הקודש. מדאין בו כזית ככד א"פ. הא ב"ס בו כזית בכדא"פ. היה אסור לאכלו. מדשמר לחטאת וקרא עליו עם טומאה. שידו גם כאן בו כזית ככד א"פ. א"ש"ג דמותר לאכלו. א"ש"ג נשאר בעומאתו לחטאת ומטעם דאין מוטין ראשון ושני בחטאת, ודו"ק:

(י) ובכאן נמי מוכח כדברינו סס. דשני שבחולין הוא רק פוסל לקודש. דא"כ הא"ך לא אשתמט תגא הכא לאשמיטין דעכ"פ מטמא לקדש

דבר. וטעמא דלא גזרו אלא על שני לתרומה שיש על השני עם טמא שנעשה שלישי וגזרו שהמסקה הבא ממנו חלה גזרה משום משקה הבא מחמת שרץ כיון דתרוהו עם טמא עליהן. אבל שלישי לתרומה א"ש"ג דעושה רביעי לאו טמא הוא לגבי תרומה ולא גזרו אלא לקדש דלגבי' מיקרי טמא. ובלא"ה נמי נראה דלא גזרו אלא לתרומה. דא"כ ל"ל לקחן טהרתה של תרומה טומאה היא אלא הקדש היו רביעין לגזור בתרומה טהורה נמי שנעשה משקה חלה והוא דבר שא"ל והלכך לא גזרו בקדש כלל והא דעושה חלה למסקה קדש חומרא בעלמא הוא שלא להקל בקדש יותר מבתרומה. וזבן ר' יוחנן בהגות הראב"ד פי"א מהא"ש"ט דין ח' כתב מדקחתי השלישי מטמא משקה קדש ומסקין חלה והוא ש"מ דפוסל למסקה או לאוכלי אחר ע"כ דקדק לכתוב שפוסל משקה אחר והיינו שאינו עושה המשקה חלה אלא רביעי והיינו דלוקדש לא היה גזרה לעשות המשקין חלה והכ"מ כתב עליו דלא דק דהא המשקין חלה לשולם ולמחי דפי' לק"מ. ועוד ב"ל ראי' דלקדש לא גזרו על המשקין להיות חלה מהא דפי' רש"י בפ"ק דשבת דגזרו על המשקין משום משקין הבאין מחמת שרץ ולא גזרו באוכלין משום דמשקין עלוהין לקבל טומאה שא"ל הכשר. ובחולין דף ל"ו אמרי' דלוקדש קדש א"ש הכשר דהבת הקדש מכשירתו. וא"כ אי גזרי נמי בקדש אחי לא גזרו על האוכלין ג"כ דבקדש הכל א"ש הכשר ומתפי' תני פוסל אוכלין ומטמא משקין ש"מ דבקדש לא גזרו: שנעשו לטהרת הקדש אבל אם נעשו לטהרת תרומה מטמא שני וכן הנעשה לטהרת הקדש פסול ליה השלישי דס"ל חולין שנעשו ע"כ. והרמב"ם ס"מ מפרש ק"מ שנעשו לטהרת הקדש לא השלישי מהדר אלא אהא דאמר פוסל לאוכלי קדש אמר וכן הנעשה לטהרת הקדש פסול ליה השלישי דס"ל חולין שנעשו ע"כ. קדש בקדש היו ואינה הלכה. והא דאמר אבל נעשו ע"ט תרומה ענין אחר הוא וארישא מהדר הא דאמרי' השלישי שבתרומה פוסל דוקא שבתרומה עממה אלא

בשהשלישי הוא חולין שנעשה ע"ט תרומה. הא שלישי של תרומה מטמא. הא רביעי של קודש מטמא אסור לאכלו בניד הקודש. ורק חמישי של קודש נעשה על טהרת פרה. שרי לאכלו בניד הקודש. מדאין בו כזית ככד א"פ. הא ב"ס בו כזית בכדא"פ. היה אסור לאכלו. מדשמר לחטאת וקרא עליו עם טומאה. שידו גם כאן בו כזית ככד א"פ. א"ש"ג דמותר לאכלו. א"ש"ג נשאר בעומאתו לחטאת ומטעם דאין מוטין ראשון ושני בחטאת, ודו"ק:

הא שבתרומה מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש (ז) קדש. שנעשו לטהרת הקדש (ח). אבל אם נעשו לטהרת

בשהשלישי הוא חולין שנעשה ע"ט תרומה. הא שלישי של תרומה מטמא. הא רביעי של קודש מטמא אסור לאכלו בניד הקודש. ורק חמישי של קודש נעשה על טהרת פרה. שרי לאכלו בניד הקודש. מדאין בו כזית ככד א"פ. הא ב"ס בו כזית בכדא"פ. היה אסור לאכלו. מדשמר לחטאת וקרא עליו עם טומאה. שידו גם כאן בו כזית ככד א"פ. א"ש"ג דמותר לאכלו. א"ש"ג נשאר בעומאתו לחטאת ומטעם דאין מוטין ראשון ושני בחטאת, ודו"ק:

ח האוכל אוכל שני לא יעשה בבית הבד. לא יתעסק לעשות סמן בצית הבד. דהא מודה ר' יהושע לעיל לר"א שהאול אוכל שני הוא עלמו נעשה שני ופוסל את התרומה ומטמא משקין להיות תהלה * (דהיינו השמן): על גב הקדש. על טהרת הקדש: הרי אלו כחולין. ואין (* גד' ליתא)

קדש נח) ופוסל לאוכלי קדש נח: ח האוכל אוכל שני יו. לא יעשה בבית הבד נח. וחולין שנעשו על גב קדש נח. הרי אלו כחולין (ח). רבי אליעזר בר רבי צדוק אומר הרי

מפרש דהך דהכא סברה לחולין הנעשין על טהרת הקדש כקדש דמו: ח לא יעשה בצית הבד. וכיוצא בזה שנינו במ"ז פרק בתרא דכ"ב ושם פירשתי. והר"ב העתיק לא יעשה. וכ"ה במסניות שבגמרא דפוס יסן: הרי אלו כחולין. טעמא כהנתינו במ"ב (ד"ה לטהרות): הרי

ח חולין. מ"י ט"ז ס"ט תוספות הדינים ח במשנה על גב קדש דבעלי דעמו. ור"א סבר אע"ג דבעלי דעמו ואין להם שמירת דין קדש דין תרומה י"ל להם ולשם מחלוקת דכדכ. כה"ל: הידושי מהר"ר ועינין ר' וא"כ שפיר. הרע"ב מ"י דפליגי אמתני' לעיל כנ"ל דבמשנה דלעיל אמר זה השלישי שבבב"ן מ"י הן השלישי שבבב"ן ונעשה הן על טהרת תרומה הן על טהרת קדש וכן הג' שבתרומה גופי' עכ"ל מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש ובאן אומר דאף שהיא כתרומה אינו אלא לטמא ולפוסל א' אבל קדש אינו פוסל כ"ל א"כ פליגי ל"פ' על המושגה דלעיל דסברה דהיינו שלישי שבבב"ן דהיינו שותתים על טהרת קדש וקדש דמו או המושגה אחרונה פליג בהר"ר דהא דסברו הני הנאי דלא בקדש הב' מן הג' שבתרומה גופיה דעשו רבינו בקדש למשנה דלעיל ולאחרונה אין עושה ד' בקדש אלא קדש מקודש דהיינו שהשלישי הוא קדש מקודש וכפירש' ואי סבר משנה דלעיל דג' שבבב"ן נעשו על טהרת תרומה אז פליג משנה אחרונה בהא דלעיל אומר עושה ד' בקדש הן ג' של חולין שנעשו על טהרת תרומה הן ג' של תרומה גופי' ובאן אמרה שאינו פוסל כ"ל ד' של קדש וא"כ ל"ל להרב לעשות פלוגתא חדשה כנ"ל ואף שאינו מוכח כ"ל האריך סברה משנה דלעיל כנ"ל ואף הראשון לא כתבם אלא לכל מר באית ליה אבל בשביל זה לא קשה הר"ב מהר"ר והרב תו"ט הסב דעת הר"ב לכוננה אחרת ואי אפשר לומר כן כנ"ל ודו"ק:

מלאכת שלמה

ח לא יעשה צית הבד גרסינן וי"ס גרסינן יעשה במ"ס. ופאעו הוא דר' אלעזר כ"ר צדוק ל"ל צלתי יו"ד בכל מקום שהוא מוזכר.

וכתב הרמב"ם ו"ל ושלם מחלוקת בדבר איכא מ"ד סהו כחולין ואיכא מ"ד סהו כתרומה ואיכא מ"ד סהו כקדש ופסק ההלכה חולין שנעשו על טהרת

יבין

נה) ר"ל רק משקה קודש מטמא. ומשום דכל הפוסל קודש מטמא משקה קודש להיות תהלה, וכדאמרינן: (יו) י"ל רק למאכלי קודש פוסל. ולא למאכלי חולין ותרומה. וממלא דר"א בתלם פליגי אר' יהושע. (ח) חדא דר"י ס"ל דשלישי של חולין אינו מטמא לשום משקה. דהרי רק צבאי של חולין אמר שמטמא כל משקה (גמ' יו). ור"א הא ס"ל הכא דגם שלישי של חולין פוסל למשקה קודש. (ז) ר"י ס"ל דשלישי שבחולין נותר לאכלה רק בצידוד הדג, מדלוקין צה כיות תרומה בכדי חכ"פ. ולר"א שלישי של חולין, לתרומה עתור לגמרי, רק לקודש פוסל. (ג) ר"י ס"ל דשלישי של תרומה שנעשה על טהרת תרומה. עושה לקודש הטובע בו שני (לעיל ג'). ור"א ס"ל דכל שלישי אינו רק פוסל לקודש (ג'). (יו) ר"ל חפילו רק מאכל שני. וכ"כ מאכל ראשון. אבל מאכל שלישי שכלו נותר ליגע בתרומה. ורק לאכול אסור: (ח) ר"ל לא יעשה שם שום דבר צנוטית היתים ויתיתן תחת הקורה. לכבשן בצית הבד. משום דאסור לגרום עומאה לחולין העצובין לתרומה (מ"ה ד"ב). ואפילו להרמב"ם (ש"ז מאובין ט"ז) דס"ל דמותר לגרום עומאה לחולין העצובין לתרומה. א"פ"ה למתא צדיק אסור בחולין קודש שהופרש מרומתן. וי"ל דהאי לא יעשה דהכא אינו לשון דחיקה כמו גט מעושה. שהוא לשון עיסה (גפישין דמ"ב). וכמו שפירשנו במ"ד (פ"י דנ"ג ר"ב). דהתם שאני. שזכר במושגה זיתים. להכי שייך שפיר לומר ועשה. ר"ל דחיקת ופחכסס. משא"כ במשנתנו שלא נזכר שם רק צית הבד. ומסתבר דהאי לא יעשה, לשון עשייה ממש והתעסקות הוא. כגון לטלטל הזיתים ממקום למקום בצית הבד (י"ד): (ג) ר"ל וכל חולין ששמןן צנוטית בקודש. שלא יעשו חפילו בשלישי לטומאה: (ס) לחפילו אם נעשו בשלישי ועולה לקודש הטובע בו רצונו (ולעיל מ"ן). אבל אם ה' יודון זה שנעשה ע"ק בקודש ממש. הרי אם נגע צבאי. נעשה ראשון כלעיל (פ"י ג"ע מ"ז):

בועז

תפארת ישראל

דבר שמתפשטת העומאה גבי' עפי. להכי כרישא מקדים קודש לתרומה ותרומה לחולין. משא"כ הכא במשקין חולין מתפשטת העומאה עפי מתרומה דהרי משקין נפשיין ראשון. ותרומה רק נפסלת מהשני: (י"ג) ולרמב"ם הג"ל. ר"י ס"ל דראשון ושני ושלישי שבחולין כשנעשו בקודש. הו"ל כאילו נעשו בתרומה. דהראשון שבחולין מטמא א' ופוסל א' בקודש. ושני שבחולין פוסל אחד בקדש שלישי שבחולין עתור לגמרי לקודש. ולר"א ראשון שבחולין מטמא שנים ופוסל א' בקודש. ושני שבחולין: ומטמא א' ופוסל א' בקודש. ושלישי שבחולין עכ"ל פוסל א' בקודש: (י"ד) ונ"ל עוד דמא"ש נקט בית הבד. דהיינו מקום כבישת היתים. ולא נקט גת. שהוא מקום דריכת הענבים. היינו משום דצבאי לאשמעין רבותא. ללא מיבעיא גת. בוודאי האוכל מאכל טמא. לא יתעסק שם בטלטול הענבים. דהרי כבר הוכשרו משב"רן (כנסת דע"ו). אלא חפילו זיתים שאין נכשרין במסיתקן. עד שיגמור למסוק כפי האורך למלוי בית הבד (כלה"ן רפ"ט). להכי סד"ל דמקמי הכי שרי לעשות שם צית הבד בטלטול היתים. קמ"ל דא"פ"ה גריון מקודש אטו אה"כ. וא"כ אי ניוח דהאי לא יעשה למשנתנו לשון דחיקה וביבשה הוא. מה לי זיתים או ענבים. ומ"ש בית הבד דנקט. אמנם מ"ש הר"ב ומעמא משקין להיות תהלה. במח"כ"ר הוא שלא לנודך. דהרי היתים כבר הוכשרו משגמר למסוק. וא"כ הרי שני שבחולין פוסל את התרומה (כלעיל מ"ן):

להכי שזכר במושגה זיתים. לשון שייך שפיר לומר ועשה. ר"ל דחיקת ופחכסס. משא"כ במשנתנו שלא נזכר שם רק צית הבד. ומסתבר דהאי לא יעשה, לשון עשייה ממש והתעסקות הוא. כגון לטלטל הזיתים ממקום למקום בצית הבד (י"ד): (ג) ר"ל וכל חולין ששמןן צנוטית בקודש. שלא יעשו חפילו בשלישי לטומאה: (ס) לחפילו אם נעשו בשלישי ועולה לקודש הטובע בו רצונו (ולעיל מ"ן). אבל אם ה' יודון זה שנעשה ע"ק בקודש ממש. הרי אם נגע צבאי. נעשה ראשון כלעיל (פ"י ג"ע מ"ז):

משנה אחרונה

ח לא יעשה צית הבד. אע"ג דמותר לטמא החולין ולאכול בטומאתן. הכא אסור משום דבצית הבד עדיין טבל הן ומטמא תרומות ומעשרות שבהן. והא דהקן רפ"ד דטבול יום. שהדיקס טבול יום שנעשו בטבול מפרישין ממנו תרומת מעשר שהשלישי עתור לחולין. התם באובלין שנעשו שלישי והכא במשקין שנעשו תהלה אסור. והא"ת באובלין נמי הא אמרי' לעיל חולין שנעשו ע"ע תרומה הרי הן כתרומה ונפסלין ע"י שני. וטבל חמיר עפי דפתיכא בזה תרומה כדאמר פ"ק דנדה דף ז' וזמתי לא פסול בזה שני. תירלו הת' נדה ס"ד דשני דלזוריתא ודאי פסול בטבל. והתם בע"י משום דקליש' טומאתי' וכ"ש ידים דאינס אלא מדרבנן וכן כל העומאות של י"ה דבר דכולה שני דרבנן לא פסלי: ראב"ב אומר הרי אלו כתרומה. פי' הרב דתרווייהו ס"ל חולין שנעשו ע"ט קדש אלו כקדש דמי שאין לך דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקודש כו' עכ"ל דכריס אלו מעורבין הן דלפי הטעם דרביעי אינו אלא בקדש מקודש. אפילו אי חולין שנעשו ע"ט קדש הוי קדש. אלא עושין רביעי שהרי אינס קדש מקודש כלחמי תודה ובשר קרבן. אלא דתרווייהו ס"ל לאו בקדש דמי ומו שמו' לכו כחולין שאין צדיק חפילו לכלל שלישי. ורמב"ם משוי' להו כתרומה ובאין לכלל שלישי ושלישי דידהו שנעשו בקדש עבדי רביעי והיינו דמייתי בחולין תנאי הוי דלרמב"ם עושה רביעי אע"פ שאינו קדש מקודש וכדפי' במ"י שכן מפרש הרשב"א דלא כפירש"י. והרב לפי טהרה צפי' הר"ם שכתב דתרווייהו ס"ל חולין (שרירות ה"ב)

שנעשו ע"ט קדש אלו כקדש דמי וכפ"ב דחולין מיייתי לה אהא דא"ר יצחק חין לך דבר שעושה רביעי אלא קדש מקודש וכו'. וסבור הרב שהכל טעם אחד קאמר ומאסו דלאו כקדש דמי אינו קדש מקודש ואינו כן אלא הך דפ"ב דחולין מלתא אחריתא היא ואינו ענין לפירושא דמתני'. וכ"כ הרא"ש דת"ק סבר בעלה דעמו והם כחולין. ורמב"ם סבר אע"ג דבעלה דעמו לענין קדש דין תרומה יש להן ע"כ ולא הזכיר הך דקדש מקודש כהן. ולפ"ו הא דמסיק הרב נמי דתרווייהו פליגי אמתני' דלעיל דקתני השלישי שבכבולן פוסל אוכלי קדש כו' כ"ו הוא לפי שטתו דתנאי דמתני' דהכא ס"ל דרביעי צבאי קדש מקודש. ובאמת אינו כן וחדרבה תרווייהו ס"ל דלא צבאי קדש מקודש אלא דלת"ק אין נתפסין כלל והם כחולין ולרמב"ם נתפסין ע"שין שלישי בתרומה ורביעי בקדש. ותנא דמתני' דלעיל דאמר השלישי שבכבולן פוסל בקדש ס"ל כראב"ם דנתפסין וממילא עבדי רביעי בקדש. ודע דהרא"ש לכתב דמפרש פלוגתייהו דמתני' דמר משוי' להו כחולין ומר כתרומה מכיים בה ושלם מחלוקת בדבר. נראה דסבור כפי' רש"י בחולין דלראב"ם לא עבדי רביעי בקדש וא"כ תנא דמתני' דלעיל הוי מחלוקת שלישית. אבל לפי פי' הרשב"ם שכתבנו אין כאן מחלוקת שלישית. ומייתו כפי' בתרא דנדה מ"ו אשכחן גתא דאמר דנתפסין ע"ט קדש וכקדש דמי. וזכנגידה דף כ' מיייתי תנאי דהכא ומיייתי עלה מחלוקת שלישית ממתני' דהתם דהיתה מטפתחו מדרם להקטת. וזה מטעם כדפי' מללא מיייתי מתנא דמתני' דלעיל השני

תוספות רע"ק ח (הרי אלו כחולין) (ה) ע' נדה פ"י מ"ז

טהרות האשה פרק ב

הרי אלו כתומה. כתב הר"ב והני תנאי תרומתו ס"ל חולין שנעשו על טהרת הקדש לאו כקדש דמו וכלומר בין לענין שאין בו רביעי למגע. ובין לענין האוכלו שלא נפסל גופו. וזהו שכתב הר"ב בספ"ב דחגיגה דלאו כקודש דמו לכל הדברים. ומ"ס הר"ב שאין דבר בו אלא קדש מקודש. גמ' פ"ב דחולין ד' ל"ה. ופרש"י קדש גמור שקדש גופו כגון בשר קרבן וחלות הטהרה שנשחט הזבח עליהן ומנחות שקדשו בכלי. אבל ג' של קדש המקודשת בקדושת פה לא והכי מפרש בצרייתא דמסכת טהרות בפ"ק ע"כ. והעתיקה הרמז"ס בפירושו הרי אלו כתומה. לממא שנים ואין צאים לכלל שלישי: הרי אלו כתומה. ויש בהם שלישי. והכי תנאי תרומתו ס"ל חולין שנעשו על ולפסול אחד:

ח לממא שנים ולפסול אחד. אם נגע כשקין:

תוספות אנשי שם

ח תי"ט ד"ה הרי אלו כתומה כו'. זה שכתב הר"ב לכל הדברים מומתו הוא שכתומה בקודש נשנה על עשרה מעלות בקודש ואחר שחולין נשנה על טהרת הקודש לענין שפה מעלות הראשונה הוי בקודש ולפנין ארבעה האחרות לא הוי בקודש ע"כ (כ"ד):

טהרת הקדש לאו כקדש דמו. ושאין לך דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקודש בלבד. ופליגי אמתי' דלעיל דקתני הג' שכלן פוסל לחולו קדש:

מלאכת שלמה

טהרת הקדש לאו כקדש דמו וטהראשון עמא והסני פסול לבד ע"כ: בפ"י רע"ל שאין לך דבר שעושה רביעי בקודש אלא קדש מקודש בלבד. אמר המלקט פי' מקודש בכלי שרת. ובשר קרבן שהן קדושת הנוף ולא קדושת פה וכדתיבא השרץ ממנה שלשה ופוסל אחד בקדש כתיבא קדש אמרו בקדש מקודש כמו שנות תודה ורקיקי נזיר אלא נשחט עליהן הזבח ומנחות שקדשו בכלי שרת אבל תלות תודה

משנה הכלישו שכלו וכו' משום דהך מניין למימר דס"ל כראש"י וכדפי': לממא שנים ולפסול אחד. קלת קשה כיון דאמר הרי הן כתומה כהכי לרש"י ו"ל בחולין לפרש דאפילו בקדש אין עושין רביעי מייחורה לדינא דייק לה. ולפי' הרשב"א ו"ל דאי הוה אמר הרי הן כתומה תהיה ה"א דלא פליגי אלא לענין אי מותר לטמא אותן לכתלה דלח"ק הרי הן בחולין ומותר למעמ' ולרשב"א אסור ומ"ל שלישי לא עבדי קמ"ל: ורע דכתוספתא דהא דלמרי' בקדש שהלכין עד רביעי היינו קודש

אחרונה

מקודש כגון בשר קדשים וחלות תודה שנשחט עליהן הזבח ומנחות שקדשו בכלי. אבל חלות שלא נשחט עליהן הזבח ומנחות שלא קדשו בכלי וקשה לי הא דתני במעילה פ"ב המנחות מועלין בהן משהקדשו. קדשו בכלי הוכשרו ליפסל כעבול ווס. ומאי איריבא קדשו בכלי עד שלא קדשו בכלי נמי הא אמרי' הרי הן כתומה ותרומה נפסלת כע"י. וי"ל דמשקדשו בכלי נפסלין כע"י להיות קדשים פסולין ומכאן נבית דהשן ככל פסולי קדשים. ועד שלא קדשו בכלי הרי הן כתומה טמאה וגמרי' בביתו וליהנות מהן. וכה"ג כתבו התו' שם בפרי' הגרשני:

הלכתא גבירתא כללא דפרק ב

שנעשו על טהרת תרומה. לא די שמוחר ליגע בתרומה אלא מותר אף לאכלו כיהר עם תרומה כשאין כוית תרומה בכדי אכילת פרס של שלישי זה. ואם נגע שלישי זה בקודש. אין עושה אותו רביעי. וגם משקה קודש אין שלישי זה פוסל אותו (רמב"ם פ"א מה"ש):

משנה ד (ב) ראשון ושני שבתרומה מומתא זה וזה מתפשטת לכל מאכל הנוגע בו לפי מדרגת הנוגע והמגיע. חוץ מהשני שאינו מתפשט להלאה בחולין. ובנגע במשקה אפילו של חולין. נעשה תהלה. שלישי שבתרומה פסול ואין טומאתו מתפשטת לשום מאכל שנוגע בשלישי זה. רק שפועל למאכל קודש שנוגע בשלישי זה. ונעשה רביעי (שם ה"ח). ומשקה קודש שנוגע בשלישי זה נעשה תהלה. אבל משקה תרומה כנגע בשלישי זה טהור (שם). רביעי שבתרומה. שאפשר בתרומה שנעשה עשקי'. לא די שמוחר ליגע בקודש אלא מותר גם לאכלו כיהר עם קודש כשאין בתקודש כוית בכדי אכילת פרס כרביעי זה:

משנה ה (ג) ראשון ושני ושלישי שבקודש מומתא כל א' מתפשטת לכל מאכל הנוגע בו. לפי מדרגת הנוגע ומגיע. בין בחולין או בתרומה או בקודש. חוץ מהשני שאינו מומתא לחולין. וחוץ מהשלישי שאינו מומתא לתרומה שנוגע בו. ובנגעו ראשון ושני ושלישי זה במשקה. יש חילוק. דבנגע בא' מהן משקה חולין. אינו נעשה ראשון רק בנגע בראשון שבקודש. ובנגע בהן משקה תרומה אינו נעשה ראשון רק בנגע בראשון ושני שבקודש. ובנגע במשקה קודש. אפילו בנגע בשלישי שבקודש נעשה ראשון (רמב"ם פ"א מה"ש ו' ת"ד וה"ח). רביעי שבקודש אין מומתא מתפשטת ממנו ולהלן אפילו לקודש הנוגע בו. וכן משקה קודש שנוגע כרביעי זה טהור (שם ה"ח). ולראב"ד שם משקה קודש שנוגע בו נעשה תהלה. הכישי שבקודש שאפשר בקודש שנעשה על טהרת המאת. לא די שמוחר ליגע באשר ובי המאת. מרגמור בטהרת המאת לשם המאת. אלא אפילו האוכלו נשאר טהור לתמאת:

משנה ו ז נמצא בראשון ושני שבתרומה עושה למשקין חולין. תרומה או קודש תהלה. כשנגעו בו. ושני שבתרומה פוסל א' לתרומה וממא ופוסל א' בקודש ראשון והשני שבתרומה. עושה למשקין חולין תרומה וקודש תהלה. כשנגעו בו. ורק שלישי שבתרומה עושה רק למשקה קודש תהלה. אבל משקה חולין ותרומה שנגעו בו. טהורים לגמרי. וכ"כ השלישי שבתרומה פוסל רק למאכל קודש. או אפילו לתרומה שנעשה עשקי'. וכל זה בתרומה עצמה. אבל חולין שנעשה ע"ש תרומה אין טומאתו מתפשטת יותר משלישי. בין שנגע בחולין תרומה או קודש. נרועין כולו כאילו הן תרומה. ושלישי זה שנגע בהן טהור:

משנה ח אדם שאכל רק מאכל שני. אסור ליגע אפילו במאכלים שבתרומה ופוסל א' שחור ופוסל א' בתרומה. שני שבתרומה פוסל א' בתרומה. וממא א' ופוסל א' בקודש. ובנגע ראשון או שני זה במשקה ובין חולין בין תרומה או קודש. נעשו תהלה (רמב"ם פ"א מה"ש ו' ת"ז). שלישי שבתרומה. שאפשר בחולין

משנה א מאכל שהוכשר נזר האחר. הוכשר כולו. ואם הוא תרומה. מקפ"ז אפילו בהגע הנוגע בקודש. אף מכתם ידים ונעשה התרומה שלישי. וכל שלישי לתרומה לא למשקין כשאין של קודש. אפילו שנגעו בהשלישי בשעה שנעשה שלישי. ידים שנגעו במשקין שע"ג תרומה. נעשו המשקין ראשון מהמכתם ידים שניות. והתרומה שני. ואם התרומה כביצה. חוזר ועושה למשקין אחרים ראשון והמשקין עושין אח"כ אפילו להכלי שני. ואם השני הראשון אין בו כביצה. אפילו למשקין אמ"ס. משקין שנשמאו אפילו רק מכתם ידים א"צ שיעור בהן לממא תרומה או כלי. ואם מאכל שהוכשר מצ"א. נגע אפילו במקום הנוגע שבו ראשון. אם יש כבולו כביצה. הרי' חוזר וממא לתרומה הנוגע בו ועושהו שלישי. וכאין בהשני הנה כביצה. אמ"ס למאכל אחר אפילו אם עיקר מוכתו בא ממומאת מה. טבוי' ואפילו גם ידיו שניות מותר להגיס קדרה שתרומה כתובה. ולא הישנין שיגע בהתרומה עצמה שבתובה. ואם אחר שהגיס מסופק שמא נגע בהתרומה שבתובה. הו"ל לגבי תרומה ספק דאורייתא. ומדהוא ברה"י. סמאה. ואמ"ה המשקין שנקדרה. אע"פ שהן טמאין. אמ"ס הקדרה דסבוי' אינו עושה למשקין שנוגע תהלה רק שלישי. ואין שלישי מסמא כלי:

משנה ב אמר המפרש. מכתם עד סוף פרקין. התנא סופר ומונה סדר מדרגות אכילת הטומאה. וסדר הנגיעות של מיני הטומאה במאכלים או משקין ולכן קראוהו בשם סדר המדרגה. ואלו הן א) אכילת הטומאה. חמיר האוכל טומאה מהמאכל הממא שאכל. דמאכל טמא שהוא ראשון. עושה למאכל אחר הטהור שני. ומאכל שני עושה שלישי. אבל אדם האוכל טומאה יש בו ד' חילוקים. א) האוכל כקצי פרס מאכל ראשון או שני. של חולין. או של תרומה. או של חולין שנעשו על טהרת תרומה. או שאכל כשיעור זה ראשון או שני של קודש. או שנעשה על טהרת קודש. בכל הנך נעשה כשני לכל דבר (רמב"ם פ"ח מה"ש ו' ת"ז) ואם אדם שאכל הר מנהך נגע אח"כ במשקין אפילו של חולין. עשאו תהלה (שם). ב) ואם אכל כשיעור הג' שלישי של תרומה. או שלישי שנעשה על טהרת תרומה. או שאכל כשיעור זה שלישי של קודש. כבולן נעשה האדם האוכל שני לקודש. אבל לא לתרומה. ולפיכך מותר ליגע בתרומה. אבל אסור לאכלה עד שישבול. אבל קודש שנוגע עושה אותו שני (רמב"ם פ"א מה"ש ו' ת"ז). ג) ואם אכל כשיעור זה שלישי שנעשה ע"ש קודש. הרי הוא טהור. והרי הוא כשאר אוכל חולין בסדרה (רמב"ם פ"א מה"ש ו' ת"ז). ד) אדם שאכל רביעי של קודש מותר לו לאכול תרומה. אבל אסור לאכול קודש עד שישבול. אבל מותר ליגע בקודש (רמב"ם פ"א מה"ש ו' ת"ז). כל אלו הם דיני האוכל מאכל מומתא:

משנה ג מגע טומאה יש בו חילוקים. א) ראשון שבתרומה פוסל א' בחולין וממא א' שחור ופוסל א' בתרומה. שני שבתרומה פוסל א' בתרומה. וממא א' ופוסל א' בקודש. ובנגע ראשון או שני זה במשקה ובין חולין בין תרומה או קודש. נעשו תהלה (רמב"ם פ"א מה"ש ו' ת"ז). שלישי שבתרומה. שאפשר בחולין

פרק ג א הרוטב והגריסין שהן משקה מופח. שהן לחין כל כך שיש בהן עופה ע"מ להטפוח: הרי אלו תחלה. להטפוח כמשקין: קרשו הרי אלו שניים. לכיון שנקרשו תשובים כחולכים שנגעו במשקין:

הזרו ונבחרו כביצה מכוון שהזרו. דילא מהן הורה אוכל וירד עליהן תורת משקה. ופרחה טומאתו כשנשתנו. ואין למשקה זה מי שיטמאנו. דמכי ילאת טפה ראשונה אמעיט האוכל מכביה. ופחות מכביה אין טומא אחרים. אבל יותר מכביה טמא. כדמפרש טעמא דמכי ילאת טפה

פרק ג א הרוטב (א) והגריסים (ב) והחלב (ג)

בזמן שהן משקה מופח (ד). הרי אלו תחלה. קרשו (ה). הרי אלו שניים (ו). חזרו ונמוחו. כביצה מכוון שהזרו (ז). יותר מכביצה טמא. שכיון שיציאה טפה

כבר בארנו שרועב הוא מרק אשר אם יקפה יקוב דומה לדבך (ועי' ברפ"ט דחולין) וגריסין מיד הפולין ומדרקן ג"כ שהם יקורר יקפה. וכן החלב אם יעמוד זמן מה יקפה. הרמב"ם:

מופח. פי' הר"ב ע"מ להטפוח וטופח לאו דוקא. הר"ב ספ"ק. ומשנה ה' פ"ח: *כביצה מכוון טהור. כתב הר"ב דמכיון שילתה טפה ראשונה חסר ליה מכביה. עיין עוד מזה בלשון הר"ב צ"פ משנה ה' דפרק בתרא: ר"ש

מלאכת שלמה

מקטין בפרק כל שעה דל"ר יוחנן ענבים שנעמאו לורקן פחות פחות מכביה ויין כבר לנסכים ופריך עלה וכו' טומאה שבהן להיכן הלכה ומשני משקים מופקד פקידו וכו' ואפילו מ"ד מובלט בלעיו וכו' וא"כ הכא גבי רוטב וגריסין והלב דלא שייך מופקד פקידו אמאי טהור וי"ל דטהור לאו לגמרי קאמר אלא כלומר טהור מדין משקה דלא הוה ראשון אלא שני בעמא דתן אוכל עכ"ל ו"ל:

שכיון שילתה טפה הראשונה נעמא מכביה. כך מ"מ וכן ג"ב בסיומן ב' ובסיומן ג':

ר"מ

פ"ג א הרוטב והגריסין וההלך והשמן. כך מלאתי מוגה:

יותר מכביה עמא וכו' לכן הרמב"ם ז"ל שם ביד היו יותר מכביה המשקים עמא'ם שבגימטוה טפה ראשונה נעמא מכביה אוכל עמא שגימטוה ממנו כי אותה טפה עמא כל המשקים שגימטוה אחריה ע"כ. הוה למדת שמה שכתוב בפי' רע"ל תורה הטפה וטמאה את הכלי ירד להיות וטמאה את הכל וכן הוא בפי' הר"ש ז"ל אבל דין טומאה הכלי הניח לה בסמוך וגם בפי' בתרא סיומן ה'. והקשה הר"ש ז"ל יוש למהו כביה מכוון אמאי טהור נימא טומאה שבהן להיכן הלכה דכה"ל

יבין

פ"ג א של בשר או דגים או של סוס תאכל. ולכאורה היה מוכח מהכא דמה שזרו לכל משקין שנגעו בשום טומאה יהיה תחלה אינו דוקא צ"ל משקין התבשרין [כפי' דאבשרין מ"ד] אלא בכל לה. וגם להרמב"ם [פי' מאוכלין ה"ן] לכל משקה שאינו מן הכותים ורמתיים וכדומה. דמתחלתן משקין היו. רק שאין נקראים משקים צמורה. ולפיכך כשילאו אינן לא משקין ולא אוכל ואחמטין. אבל הכך דפרקין אוכל טהור. אלא מדהוא לה נעשה ראשון. אבל אי אפשר לומר כן. דהרי הוה דגזרו שמשקין אפילו נגעו בשני יהיו תחלה [כפי' דפרס מ"ו]. היינו רק מנדעלוים לקט"ו בלי הכשר [בהר"ב סוף ז"ס]. והרי כל משקה שאינו מן משקים אחרים [כפי' דהר"ב] עד שוכשר [בהר"ב משנין פ"ו מ"ג ד"ה ל"ו]. אלא הכא ה"ט דנעשה תחלה. משום דכל רוטב עיקרו ממים. רק ששילב טעם מהמאכלים שנתבטלו בהן. וכן מוכרחים אחריו לומר בגריסין שאין צבס שום לחלוותי רק כשצבטלו צמים. וקני"ל בהך דל"ג שרוב התערובות אינו מן משקין. אפי"ה לא נתבטל מהן דין ז' משקין: ב) היינו רוטב שלהן כשנתבטלו. והיינו רתוחתן שניי [כפי' פ"א מ"ב]: ג) חלב בקמין גריסין. דאילו חלב בלירי דיינו שומן. אמרינן בתוספתא פ"ב דמילתין. דכשקראש אינו אוכל כלל ואחמטין. רק כשחושב עליו לאוכלין. ואם חושב עליו למשקה. בטלה דעתו. ומה"ט לא הוה נמי דם במשנתו דגם צדס דינו כששומן. כמבואר בתוספתא שם. וכל הכך דתני במשנתו דרכן להקפיד בקור. ומיירי הכא שנקפאו ואח"כ נגעו בטומאה: ד) על מנת להטפוח [ועמ"ס בספ"ק א] (א) למה שאמרנו לעיל דהכא מיירי שהוא טופח ע"מ להטפוח ל"ל דאפילו נגעו במקום היבש כמשקה [דמשתיקו משקה לא דמי לפי מ"א]. דאי שנגעו במקום הלח. פשיטא דטופח על מנת להטפוח הו"ל משקה. ואף ד"ל דאפי"ה כיון דרובן אוכלין סד"א דהמעט הוה ההוא בצל לגבס. ולפיכך אף שנגעו במקום הלח הו"ל כנגע בהמאכל. ואפילו חלב ששיקרו ח' מן משקין. אפי"ה סד"א דמדנקרא אוכלא הוא. ובטל מעט הלח לגבס. ומכ"ש אי נימא כדמשמע מהרמב"ם הל"ל דטופח לחוד סגי. וא"כ ודאי הלטריך לאחמטין דבנגע הטומאה במקום ההוא מקרי משקה. אפי"ה סתמא דמשנתנו ודחוספתא דפרקין משמע דכל שיש בסקרוש טופח. או גם בנגעו במקום הקרוש נקרא משקה: ה) ר"ל אם לאחר שנעמאו נקראו לגמרי: ו) דבשעה שהחיל להקריש הו"ל כמאכל שנגעו במשקה. ואע"ג דרוטב קרוש אחמטין כלל צ"ע [כפי' מ"ד, ותולין פ"ט מ"א]. הנהו שאני דכבר הן עלמן עמא'ם היו. ורק השתא נשתנו [עיין ג"ס פ"ט וז"ק]: ז) דכשילתה טפה ראשונה. לא כשאר כביה לטמא הטפה

תפארת ישראל

בויעו

פ"ג א כך כתב הר"ש. אמנם כפי הגרסה מהרמב"ם [פ"ט מאוכלין ה"ב] נמשע דבטופח לחוד סגי. וא"כ ע"כ דל"ל לרבינו

היה ל"ל דיינו רק מי פירות ופיכך כשילאו אינן לא משקין ולא אוכל ואחמטין. אבל הכך דפרקין אוכל טהור. אלא מדהוא לה נעשה ראשון. אבל אי אפשר לומר כן. דהרי הוה דגזרו שמשקין אפילו נגעו בשני יהיו תחלה [כפי' דפרס מ"ו]. היינו רק מנדעלוים לקט"ו בלי הכשר [בהר"ב סוף ז"ס]. והרי כל משקה שאינו מן משקים אחרים [כפי' דהר"ב] עד שוכשר [בהר"ב משנין פ"ו מ"ג ד"ה ל"ו]. אלא הכא ה"ט דנעשה תחלה. משום דכל רוטב עיקרו ממים. רק ששילב טעם מהמאכלים שנתבטלו בהן. וכן מוכרחים אחריו לומר בגריסין שאין צבס שום לחלוותי רק כשצבטלו צמים. וקני"ל בהך דל"ג שרוב התערובות אינו מן משקין. אפי"ה לא נתבטל מהן דין ז' משקין: ב) היינו רוטב שלהן כשנתבטלו. והיינו רתוחתן שניי [כפי' פ"א מ"ב]: ג) חלב בקמין גריסין. דאילו חלב בלירי דיינו שומן. אמרינן בתוספתא פ"ב דמילתין. דכשקראש אינו אוכל כלל ואחמטין. רק כשחושב עליו לאוכלין. ואם חושב עליו למשקה. בטלה דעתו. ומה"ט לא הוה נמי דם במשנתו דגם צדס דינו כששומן. כמבואר בתוספתא שם. וכל הכך דתני במשנתו דרכן להקפיד בקור. ומיירי הכא שנקפאו ואח"כ נגעו בטומאה: ד) על מנת להטפוח [ועמ"ס בספ"ק א] (א) למה שאמרנו לעיל דהכא מיירי שהוא טופח ע"מ להטפוח ל"ל דאפילו נגעו במקום היבש כמשקה [דמשתיקו משקה לא דמי לפי מ"א]. דאי שנגעו במקום הלח. פשיטא דטופח על מנת להטפוח הו"ל משקה. ואף ד"ל דאפי"ה כיון דרובן אוכלין סד"א דהמעט הוה ההוא בצל לגבס. ולפיכך אף שנגעו במקום הלח הו"ל כנגע בהמאכל. ואפילו חלב ששיקרו ח' מן משקין. אפי"ה סד"א דמדנקרא אוכלא הוא. ובטל מעט הלח לגבס. ומכ"ש אי נימא כדמשמע מהרמב"ם הל"ל דטופח לחוד סגי. וא"כ ודאי הלטריך לאחמטין דבנגע הטומאה במקום ההוא מקרי משקה. אפי"ה סתמא דמשנתנו ודחוספתא דפרקין משמע דכל שיש בסקרוש טופח. או גם בנגעו במקום הקרוש נקרא משקה: ה) ר"ל אם לאחר שנעמאו נקראו לגמרי: ו) דבשעה שהחיל להקריש הו"ל כמאכל שנגעו במשקה. ואע"ג דרוטב קרוש אחמטין כלל צ"ע [כפי' מ"ד, ותולין פ"ט מ"א]. הנהו שאני דכבר הן עלמן עמא'ם היו. ורק השתא נשתנו [עיין ג"ס פ"ט וז"ק]: ז) דכשילתה טפה ראשונה. לא כשאר כביה לטמא הטפה

תוספות חדשים

א בהרע"ב ד"ס תמוה ונעומו כ"י מי שיטמאנו כו'. והקשה הר"ש נימא טומאה שבהן להיכן הלכה כדמקטין בפסחים דף ל"ג. וי"ל דלא לגמרי טהור. אלא דלא ליהוי ראשון כדין משקה. אלא שני כדין אוכל. פ"ב. והרמב"ם כ' דלשעת הר"ש לא הו"ל טהור סתמא כיון דלאו כח למיעוץ. אלא טעמיה דהכא כשקראש בטל שם משקה מהם. וכשחזרו ונימטו ה"ל כמשקין חדש וטהור לגמרי:

אליהו רבא

א קרשו הרי אלו שניים. כביה שזמן דלראשון ראשון שיקרע טעם בליתיה טעם אלא נקרא אוכלין לטמא שזמן מיעוטין כלל שכן. ומסקין אף לטמא אחרים ככ"ב ועפ"ם אחריה שיקרעה בתרומה וטמאה משום חבור דהו גזר אחד כדתנן גבי מקריאות וטכות זו כזו כביה פ"ק (ז' ח'): חזרו ונבחרו כביצה מכוון טהור. דפרתם טומאה מיניה דילא מהן תורת אוכל ואין למשקה זה מי שיטמאנו דמכי ילאת טפה ראשונה ליתא כביה ואוכלין לטמא אחרים יר"ך כביה:

משנה אחרונה

פ"ג א הרוטב. גמ' ר"פ העור והרוטב דף ק"ד מאי רוטב חמר רבא שומא. פי' רש"י שומן שעל המרק ע"ל אביו שומא הוא ועליו יטמא טומאת אוכלין אלא אמר אביו חלב דקריש פי' רש"י למה היואל מן הבשר שקורין גוליר"א ע"כ. ורוטב דהבש אף לפרשו לא שומא ולא חלב קרוש דזה וזה מן הבשמה יולא ואין מקבל טומאה

דטומא

ר עובדיה מברטנורה **טהרות הרוטב פרק ג תוספות יום טוב קסו** ציונים

ג סמא סח כח קמח סמא
 ג ימי ימי סח סמא סח

אליהו רבה

פ"ה הרמב"ם: אם היו פרוזין ב"ה של עשה וטפה שילתה מזל פרוז ופרוד נשקף ונבלע בתוך ולא נתחברו המצקין וכל עשה נע כפרוד פחות מצביה. אבל אם לא היה נבלע כל עשה נתחבר ונתחברו המצקין כאלה מיעמאין המצקין מהפרודין שיש בהן בית אחד כצ"ל והמצקין טולן אחד הן ונתנו כאלולין כצ"ל:

תוספות רע"ק

נממא גם המשקים שבתוכם. אבל לר"י דמ"ל פ"ב דמסחים דמשקין מפקד פקדו וכן פסק הרמב"ם פ"ב מ"ה"ש הכא מיירי אפילו בגוש ראשון. וכן מורים דברו הרע"ב במ"ש במ"ג דאע"ג דאין משקה הנבלע באוכל מקבל שומאה עמו כו' דפקד דמיפקד פקדו. ועיין בר"ש ובהרע"ב במסכתין פ"י מ"ה:

תוספות רע"ק

ג הרע"ב ד"ה ובלבד. וכשהמשקין נוגעים בגוין (ד) ולב"ד משקים מבלע בליעו מוקי לה בפסחים רמירי בענבים שלא הוכשרו:

הוס' אנשי שם

ג בהרע"ב ד"ה יתר מצביה ס' גבי בית מן האת. משם אין ראייה דהא היה בו תמלה כשעור ותמעט מועיל הנבלע בו להחזירו לכמו שהיה. אבל בתמלת העומאה לא ישלים הבלוע לכשיעור. וז"ל דהרע"ב לא הביא רק לדוגמא בעלמא:

אלא כפירש"י דיון מי איכא למ"ד לאו משקה הוא. והוא מפרש למתני' דשמן תחלה לענין משקין היא. ולא בקרום. אבל כי מפרשינן דמתני' מיירי בקרום ליכא למתמה כלל: **אם** היו פרוזין. הרמב"ם בפ"ט מהל' ט"א העתיק פירוזין בשני רישין. ועיין מ"ש בפ"ח משנה ח': **אפילו** הן סאה. ואית פסרים דכתוב וחפילו הן סאה. הר"ש. וכן העתיק הר"ב. גם הרמב"ם בפ"ט מהט"א [הלכה ה']:

ג טמא מת שסחט כו'. טמא מת דוקא נקט. שאינו מטמא בהיסט. וה"ה לטמא שרץ. וכל טמאי מוגע. וטמא מת לרבותא נקט דטוי **אב**

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

ואין אוכל מטמא כלי. ומשקה היואל מן הגוש מחמת היסק אין לו צמה יטמא. דמכיון דילתא טפה ראשונה חסר ליה מצביה. אבל כשיש בגוש יותר מצביה כשילאת טפה ראשונה עדיין נשאר בגוש כצ"ל ונטמאה הטפה בגוש וחזרה להיות תחלה ונטמאה הטפה את

הטמא שמשקין מטמאים כלי: אם היו פרוזים. אם היו היתים פרוזים שאין גוש. אפילו הן סאה כלומר אפילו הן שיעור מאה זביים אין מלטפין לכצ"ל לטמא את שמן היואל להיות תחלה: **ג** ובלבד שלא יגע במשקין. כגון שדרכן בפשוטי כלי עץ שאין מיטמאים דהשתא אין כהן מי שיטמא המשקין אלא הזבין שנגע בהן טמא מת. שהרי לא נהרר מנגיעתן אלא משיאל

משקה. וכשהמשקין נוגעים בגוין (ו) כבר חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

כל עשה משקים מבלע בליעו וחפילו פחות מצביה אבל בגוש שני ניחא דאין משקים שניים מטמאים כלי. עכ"ל ז"ל: אפילו הן סאה נרמין ומאן דגרים סאה פירושו אפילו הן מרובין כמו סאה בתנור התנור טמא שאין מלטפין: **ג** טמא מת וכו'. ובגמרא נפסחים פ' כל עשה דף ל"ג מדקדק מאן דמשקים מיפקד פקדו דאין מבלע בליעו אמאי טהורים ומשני

דכלי המקט"ו מאוכל. וגם השמן שנפלט לא נטמא. דבעודו בתוך הגוש. הרי קו"ל משקין מפקד פקדו [נפסחים ג"ב]. נמלא שלא נטמא עם הגוש. וגם בשעה שנפלט לא נטמא מהגוש. דמדילתא טפה ראשונה לא נשאר בגוש כצ"ל לטמא הטפה: (ו) שהיו היתים כפרדים. ואין דבוקים יחד לגוש א': (ז) מדליכא בכל פירוד כצ"ל לטמא שמן היואל (ד): (ח) ונגע בהן קודם חיסויה ונטמאו. ונקט טמא מת לרבותא חף דכפ"ג ס"ל חסר הסומטין והט"ו אפילו הכי אפשר שיהיו המשקין שנפלטו טהורים. וכגון שסתמן בפשוטי כלי עץ. וכדמסיק. וכ"ש כשנטמא האדם בשרץ או בשאר אב הטומאה. דאז המשקה הנסחט טהור אפילו סחטן בכלי בית קבול. דהרי מדילתא הטמא הוא ראשון. הרי לא טמא הכלי. ומיירי שסתמן בפשוטי כלי עץ. שאמקט"ו מאלה הסומטין. דאל"כ הרי האדם הוא אהט"ו וטמא הכלי וחזרת הכלי וטמאה המשקה היואל. מיהו חף שהגרורים עכ"פ טמאים היו. אפ"ה לא טמאו הן עלמין המשקין. דמדילתא טפה ראשונה כבר חסר מנוה הגרורים שיעור כצ"ל. והרי האדם לא נגע בהמשקין. וכדמסיק: (י) דאף שהמשקה שבתוך הגרגר לא נטמא עמו. וכדקו"ל [נפסחים ל"ג כ'] דמשקין שבתוך הגרגר מפקד פקדו. ר"ל הרי הן כמונחים שמורים תוך חיצוה.

מלאכת

שלמה

ישראל

תפארת

יבין

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

הוא חסר שיפור כצ"ל. ואין אוכל מטמא בפחות מצביה: יותר מכביצה טמא. שכיון שילאה

טהרות הרוטב פרק ג

ז שחלב נטמ טמ מ'י טס
טלמט ז'י טס
ד כביצה נטמ טמ מ'י טס
טמ מ'י טס

אלוהו רבה

ג זב שחלב כו' שכיון
ש'י צ' א' ט' ה
הראשונה. טפה ראש
לאו דוקא דכל טפה וטפה
נטמלת כגופא כטפה
הראשונה אלא אידי דליק
נקטיה :

משנה אחרונה

אז הטומאה. משום דקמני כופא
אזל זב כו'. רש"י פכ"ז דשבת דף
קמ"ה: זב שחלב כו'. שהזב
והדומה לו ר"ל זבה נדה ויולדת
יטמא כל מה שישא. ואע"פ שלא
יגע בהן. יטמא במשא. ושון זבה
האוכלים והמסקים. כיון שנבאר
בסוף זבים. הרמב"ם :

הרי

זבה (ש). אפילו גרגר יחידי טמא .
שביון שיצאה טפה הראשונה. נטמאת
במשא (י). זב שחלב את העז (יא) .
החלב ממאיי). שכיון שיצאה טפה
הראשונה נטמאת במשא :
כביצה

טפה ראשונה נטמאת כביצה .
דלע"ג דאין משקה הגבלע באוכל
מקבל טומאה עמו. משלים הוא את
שיעורו. דלכאורה אשכחן בסמוך
גבי כזית מן המת ומן הגבלע
שנמטעו נחמה והיטו נגשמים
ותפחו. דגשמים המונגשיש תלמיין
לכשיעור :

הרי

לית שיעורא. והא דלא
הוכשרו בשעת נצירה
כדלמרי' הובלר לנת
הוכשר. הכא מיירי
בלא ברוך לנת אלא
לאבילה לנת הוכשרו
כדלקמן פ"י מ"ד והח"כ
נמך לטוחן :
זב שחלב את העז.
אבל הגזיה את
העז ולא חלב לא
מטמא החלב בזהוסיט.
דכל כמה דלא נפיק לא
הכיב משקה יקבל
טומאה כדפי' לעיל .
ועוד דהלב בהמה אינו
טמא אלא לרוץ
שחלב בבינה כשוק
מ'ם מכשירין. ויב
נהשתק בחיב כשדרי
בהמה אי שיק פלוגתא
דמיפקד פקדי או הפורי
מיחבר. וגי' זב
שהגזיה עז שחטה .
מי נישק פקיד לא
מטמא החלב כשדרי
דלא הויב משקה עד
לנפיק. ואי חבורי
מיחבר הויב גנוף
אחד עס הטע ונטמא
בהיטב. ומהו דפ"ק
דכתובות דף ז' גבי דס
תוליס דמכשיר לאו
מי נפיקד פקיד או
חבורי מיחבר. נמשע
היה דמי לאו דעושה
הבורה לא הוה אמרי'
חבורי מיחבר. וא"כ
הכא דליבא הבורה
מפקיד פקיד הו' ו"ש :

בזהו נפטים. הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי

הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי

הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי

הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי הו"ל מנע צית הסתרים. וא"כ איך אפשר
שהגרגרים שאין בהם כביצה רק עם משקין הסהורים שבתוכן.
ויטמאו להטפה הראשונה היולדת. הרי אף דעם המשקין שבתוכן
יש בהן יותר מכביצה. עכ"פ הרי המשקין שבתוכן שהורים.
ובלו המשקין אין בהם כביצה. י"ל דלע"ג שהמשקין שבתוך
הגרגרים טהור. אפ"ה משלים הוא שיעור הגזי לעמא העפה
היולדת. וכדלשכחן בסמוך בכזית מה ונבלע שנתמעוין בממא
הגזי. וכמו כן לא גרע מכל שומר לבוי. דלע"ג דשמופריד
השומר והרי הדינא. הרי השומר טהור. אפ"ה בשדו מחובר
לכרי מלטרף אלו להסלים שיעורו (כ"ד טוק"ו) (ה) : (י) ה"ה
נדה ויולדת ששקו הגרגרים דהרי כולן מעמאין בגרגרים
כששאוסי. אף שלא נגע בהן : (ב) דמדסיטו הגרגר. נעשה
כולו ראשון. וכמ"ס בפתיחה סי' כ"ד (ו) : (א) ה"ה בהמה
אחרת. רק נקט עז שמלוויה בא"י. וכמ"ס ודי חלב עזים
ללתמך (מב"י כ"ו פ"ז) : (ב) כששאוסי בהד שבה תלוי הספה היולדת
הרי טמא. אע"ג שח"כ הניח הדד להשטמ מבין אלבעטויו
והחלב

הרי

ה' חסד נדד ר' מ"ה ע"ס :

תוספות חדשים

ה' בהרע"ב ד"ה א"ס
מחלות כ"י חמ"ס
מעמ"ס. אשלו כ"ה.
ע"ן כ"ה :
בא"ד במקום מליחת כ"י
ש"מאמ"ן כפ"ק
גדה דף ד' (הר"ע) :

תוספות רע"ק

ה' הרע"ב ד"ה או שבור'
טהורה ולא אמרינן
(ח) תמנה לי דלפ"ז
איך פרכינו ע"ה דמתני'
זו בגדה דף ד' ואמאי
נימא האי מעיקרא מחס'
מעליא ה"ו והשתא ה"ו
דמלאה חלודה הא אפן
אמרינן מעולם לא
שמואה. אע"כ דפירושא
דמתני' במ"ש רש"י שם
דהמחט ידוע שנשפאה
ובמצי' ע"ה המחט על
הטהרות. והיא חלודה
לא הייששן שנפלה על
הטהרות קודם שהעלת'
החלודה ושימא להמחט'
ה"ו מההיא מתני'
דלקמן ספ"ט וכ"כ הר"ע
ול"ז ש"ל לפרש עוד
דמירי דמציאת המחט
חלודה באוהל המת
ל"ה ש"מ בא המת
לבאן קודם שהיתה
חלודה ונ"ש מאה
ול"ז שהיה ח"ו חק"ה
הדיוק לטובאמת ה' ש"ה
וע"ה פרכי' נימא כיון
דמעיקרא מחט מעליא
היה לא נשתנה דל"ה
עד עתה. ואולי שזהו
כונת הרע"ב :

ה' אם טמאות טמאות. כי הא דתנן לקמן בפרק השק והלפרעד [משנה ז'] נגע בא' בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ובשחר עמד ומלאו מה חממים מטמאים שכל הטומאות כשעת מליחתן ודוקא במקום מליחתן למעוטי נגע בא' בלילה בזוית זו ולמחר מלאו מה בזוית אחרת וכיוצא בזה: אם מכוסות מבוטות. כגון כלי חרס המוקף למיד פחיל לא אמרינן שמה בשעה שהיה המחט כהאל היה מגולה. ועכשיו מכוסה. או אם מלאו מגולה לא אמרינן שמה בשעה שהיה המחט * (באהל) היה מכוסה ומיקף למיד פחיל: מחט שנמצאת בלאה חלודה. שמעבדת את התפירה דחלודה כזו מטהרתה מידי טומאתה: או שבורה טהורה. ולא אמרינן [ח] שמה כשהיתה שלמה נעמאה וכשיקטנה ותחזור שלמה נחזור לטומאתה השנה והיינו פירושא דאם שכל

ע"ג טהרות ומכיר בה שהיא טמאה: טהורה. מלשמה טהרות שנמלאת עליהם ולא אמרינן שלמה נפלה עליהן וטמאתן ואח"כ נקברה אלא אמרינן שבורה או חלודה כאשר היא עתה נפלה עליהם. ע"כ :
וכל

ול"ג וטמא: ה' *אם טמאות
טמאות. כתב הר"ב ודוקא במקום מליחתן כו' ולקמן ס"ס כתב דדוקא כשלא ראוהו חי מעבדכו וכו' :
טהורה. כתב הר"ב ולא אמרינן כו' תחזור לטומאתה השנה כדון כלי מהכות. כמו ששנינו בר"פ י"א

בועז
אף שבהזנים של העכבים היין מכוסה. עכ"פ עדיין לא ראה העולם. ועדיין בעורו ס"ס אינו לא אוכל ולא משקה. כמ"ס לטיל בשם רש"י. להכי לא נטמא במשא. וכמו שלא יטמא אפן או בול עץ שנשא הוב. במשא. וכמו דאמרינן דאשה מעוברת שמת עיברה בחוך משיה. שהאשה טהורה ולא מהשכבת כשהיא מת [כחולין ע"ב] ורמב"ם סוף הלכות טומאת מת]. אף שיש לחלק בזה העובר במשיה אמרינן עובר הו"ל ירך אמו [חולין נה"א] ולא חשיב כמת. מש"כ הכא. עכ"פ הרי גם הכא מדאינו חשבו לא כמאכל ולא כמשקה היכי ס"ד שיקבל טומאה. ודויק :

מלאכת שלמה
ה' בפ"י רע"ל כי הא דתנן לקמן וכו'. אמר המלקט וכן נמי כי הא דתנן לקמן ספ"ט נמלא שרוף על היתים וכן מעליה מהוה טהורה שכל הטומאות כשעת מליחתם :
מחט שנמלאת וכו'. ס"ק גדה דף ד' ופ"י ס"ס רש"י ז"ל או שבורה

יבין תפארת ישראל
שהוא דרבנן היינו רק בטומאה [וע"ן שנת דל"א וע"ן ברמב"ם מחלות פ"ד] : (כו) דבנגע בשום צ"ח בלילה. ומלאו אח"כ מת. טמא אשילו כר"ה [בלקמן פ"ה מ"ו]. מיכה בראהו חי מעבדכו חזקה דמעיקרא עדיפא מחזקה דהשתא [וע"ן משלוח זכנ ל"ד פ"י א' ס"ו ופ"א ס"ג]. ולהכי כר"ה טהור וזבד"י טמא. וגם מייירי שמלאו מה במקום שנגעו. דל"כ אף כר"ה אין מחזיקין טומאה ממקום למקום רק לתלות ולא לשרוף [גיה דל"ה] : (כה) כגון שנגאל שרץ שרוף ע"ג פירות אין חוששין שבה לטעם שלם. ומשך ע"ג הפירות [בלקמן ספ"ט] : (כז) במלא כהאל המת כלי חרס מוקף למיד פחיל. אין חוששין שהיה מחלה מגולה ונעמא כבר : (ל) במלא הכלי מגולה כהאל שהיה שם מת והשתא ונתמלה : (לא) הרי בזה חלודה שעליה מעבדת התפירה נטהרה

משנה
חזקה דעד השתא חי הוא אלא כיון דהשתא מת מספקין דלמא דמעיקרא נמי מת ע"כ וכל הני דמתני' נמי מה"ע גינהו לדיכא חזקה דמעיקרא כגון אם מגולות מגולות דלא ידעין אם היו מכוסות וכן מחט מלאה חלודה כמ"ס הר"ע בשעה ששחמט לא ידע אם היתה טובה והא דכתב הרב לקמן פ"ה דממקום למקום לא מטמאין ו"ל כיון דאשתני למקום אחר המקום הזה בחזקת טהרה וכן אם ראוהו חי מעבדכו איכא חזקת חיים דלא שכיח שמוות מת בפתע פתאום כמ"ס הרב ריש מ"ם יומא. ומיהו פסע לשון הריעוב"א לא משמע דמעטס לדיכא חזקה דמעיקרא אחי עליה אלא נראה סברתו דכנגד כהאל בלילה לא מוקמי' הנוגע בחזקת טהרה. דלא מהני חזקה אלא חזקת הדבר שאנו דנין עליו וכיון שאנו דנין על הנוגע אם הוא טמא היינו לריבין לומר אוקמי' חזקה שלא נגע וכיון דליכא ודאי מנע ואנו באין לטהרו מחמת חזקת חיים של המת אין זו חזקה דמדבר זה לדבר אחר לא אמרי' חזקה דמי להא דאמרי' ס"ק דחולין דף י"ד ס"ן אחרע בהמה לא חיתרעא. ואע"פ שהו"ס שם כתבו דלא מהכחיר להלך. אפטר דהריעוב"א פליג. גם ה"טו' בא"ח ס"י תפ"ו ס"י כ"כ כהכרח של הריעוב"א. ונ"ל דדוקא כל הטומאות תני אבל באיסורין לא חולין בחר שעת מליחתן שאם היה קדרה ונה הלך רוחתה מאש ונגטנה ואח"כ מלאו בה התיכת בשר ואין בה כדי לטעל אסור התבטיל ולא אמרינן בחר שעת מליחתן והשתא הוא דנפלה וכן שפוטש בא"ח ס"י תפ"ו ס"י"ב והתם במשהן מדרבנן הוא ואפ"ה התמירו שם ודעת המגן אברהם משום דמומן לזמן מחזיקין איסור ולא ממקום למקום. ומשמע דבאיסורין התמירו יותר מבטומאה. והכי אמרינן בפ"י בסו"ה דף פ"ו א"ס אמרו ספק טומאה לטבר יאמרו ספק איסור להתייר : בשעת מליחתן. הא דחלינן כשעת מליחתן אשילו להקל דוקא כר"ה ר' אבל כר"ה לא חלינן כמ"ס בפ"י מ"ד :

ואע"י
ולא. אין אומרים ששעשה שהיה שם המת מכוסה היה וחרר המחט מטומאתה. מדח"ל כשגרה [כגליס פ"ג מ"ה]. ולא אמרינן ששיתקנה
אחרונה
מחט שנמלאת מלאה חלודה כו'. וכה"ג תני ספ"ט נמלא שרץ שרוף או מעליה מהוהא טהורה. ואח"כ בכל הני למא לי טעם דכשעת מליחתן ותפוק ל' דאין בהן דעת ליטאל דטהור אשילו כר"ה כדלקמן. ו"ל דנ"מ דאשילו אדם אחוה בהן בשעת מנעו כמ"ס הרב כפ"ד מ"ט. אבל רש"י פ"י גדה דף ד' דמחט הנמלא ומעליה מהוהא נמי טעמיהו משום שאין בהן דעת ליטאל. וקשה דמתני' הא תני טעמא משום שעת מליחתן. ולמאי דפי' לקמן דכל עיקר טעם שאין בו דעת ליטאל דטהור משום דלא חשיב ספק טומאה אלא"כ העובר במקום טומאה אומר שמסופק אם נגע והוי ספק מעליה וכדמתן פ"ו מ"ו כל ספק רה"י טמא עד שיאמר לא נעמאתי משמע דשילינן ליה אם יש ספק בלבו. אבל דבר שאין בו דעת ליטאל אין כאן ספק לפנינו ואמאי אית לן למינא לספק טומאה. והשתא ניהא דעיקר טעם דשעת מליחתן נמי הכי הוא כיון דליכא חזקה דמעיקרא אין לנו לומר דמעיקרא ה"ו בספק טומאה ואולינן בחר השתא שאין לנו לחוש דבתחלה ה"ו בענין אחר ממה שאנו רואין. והוי כמו שאין בו דעת ליטאל לדיכא גילוי דעת להסתפק גם אהנו אין לנו לחוש וכולה חד טעמא הוא. וטוב ראיתי בהרמב"ם בחבורו פט"ו מהא"ש דין ה' כתב כן בדידא שאם אינו יודע ליטאל ובשנמלאו לא נמלאו נוטעין כל הטומאות כשעת מליחתן ע"כ :
מלאה חלודה. הרב פ"י דאין חוששין משום טומאה וינה וכו"כ הרמב"ם ויש לדקוק דטומאה וינה היא מד"ם רפ"א דכל"ס ובא"ה טהור דכל ספק מדברי סופרים טהור כדלקמן פ"ד מ"א. ואפטר דדוקא בדבר שטיקרו מד"ם כמו גזרות ו"ח דבר דחשיב התם וטומאה וינה ס"ל שאין עיקרה מד"ם. א"כ דחשיב ל' כמו אב מד"ם. ומ"מ כ"ו דויק. והעיקר כפי' הר"ע דמתען ב"ו מונחת בין הטהרות ואין ידוע אם נפלה שם קודם הלידתה או אח"כ וכ"כ מדברי הרמב"ם בחבורו : שכל הטומאות כשעת מליחתן. הדר תני לה ד"ל לחתויי מקו ומפסו מחתוי

תוספות אנשי שם
ה' בהרע"ב ד"ה או שבור'
טמאה יבוס. ולא קשה מע"ל. דכל"ס מ"ג דהשגחה כל"ס משכיר ל"ס כו'.
עמ"ס. וא"כ אף אם לא נעמא מחסן כרי עתה הוא טמא. ונ"ל דידוע שהמט היה טהור וכן עתה כשנמלא על הסך מספקין אם נפל על הסך כשהיה בל"ס או כשהיה טהור. כה"ס :

ו חרש מו"ק ע"פ פ"ג

אליהו רבה

ו וכל הפקד... סימא וזע"ג... ספיקו עמא דהא י"ב... דעת לישאל ודתינא... בתוספתא סומא וזע"ג... והמהלך כליה ספיקו עמא... חפטי ש"ס כהן דעת לישאל... וכל שאין בו דעת לישאל... כגון חמור וכלים ודקתני סיפא וכן חמור בין הקבוצות כו' :

תוספות אנשי שם

ו במשנה וכל הפקד... ה"ל כתב דל לרבות קטן שהגיע לכלל דעת. וכל שאין בו דסיפא לרבות סימא :

ו בחי"ט ד"ה וכל הפקד... כ"ס תוספות כו'... כתב הר"ם דבשר כבשר נחלקין לו להחיות וכלים תוספות על והגשר אשר יגע וכו' ומוות הנמלה על כל טהור יאכל כשר :

י"ח ממס' כלים : ו בחזקת טהרה. כתב הר"ב * (ואע"ג דספק עומאה זרה"י ספיקו עמא והאי מבוי רה"י הוא אפ"ה כיון דספיקא הוי בדבר שאין בו דעת לישאל. כגון חרש טוטה וקטן ספיקו טהור. דהכי ילפינן מקראי דכתיב והבשר אשר יגע בכל עמא לא יאכל משמע ודאי עמא לא יאכל ספק עמא יאכל. וכתיב כל טהור יאכל בשר. ודאי טהור הוא דיאכל הא ספק עמא ספק טהור לא יאכל. אלא לאו ש"מ כאן שיש בו דעת לישאל כאן שאין בו דעת לישאל : וכל הפקד

שבל המומאות כשעת מציאתן (ג) : ו חרש שומה וקטן שנמצאו במבוי (ג) שיש בו שומאה. הרי אלו בחזקת טהרה (ד). וכל הפקד

טוהרות טהורות דתקן לעיל : ו בחזקת טהרה. וזע"ג דספק עומאה זרה"י ספיקו עמא והאי מבוי רה"י הוא אפ"ה כיון דספיקא הוי בדבר שאין בו דעת לישאל. כגון חרש טוטה וקטן ספיקו טהור. דהכי ילפינן מקראי דכתיב והבשר אשר יגע בכל עמא לא יאכל משמע ודאי עמא לא יאכל ספק עמא יאכל. וכתיב כל טהור יאכל בשר. ודאי טהור הוא דיאכל הא ספק עמא ספק טהור לא יאכל. אלא לאו ש"מ כאן שיש בו דעת לישאל כאן שאין בו דעת לישאל : וכל הפקד

שכשיתקנה ח"כ תחזור לעומאה ישנה (כפי"א דל"ס) : (ג) הר"ב פי' דזהו פירושה דרישא. דהא טוהרות טהורות. ול"מ ח"א לומר כן. דהרי אפ"ה טוהרות טהורות ומגולות. וחו מ"ס דפי' תנא הא טפי מליך. וחו למא קטן לפרש עומאה ישנה דרבנן (כפי"א דל"ס). ולא חייב דנקט לעיל דהוא דאורייתא. וחו למא לן כלל הך כללה שכל העומאות וכו'. אלא כ"ל דרבותא קמ"ל. דאע"ג דבמחשך זו מסתבר טפי שמחמת שטמאת ולא השתמש בה העלמה הלוהה. וכשמאלה שבורה. הרי מסתבר נמי דמאס שטמאה כבר לא חשש לשמרה ונשהברה. אפ"ה כל העומאות כשעת מליאתן. וכמו שהיה שטמא עורסה ונדחוללה לו נשברה. כך הייתה מעיקרה טהורה : (ג) שהיא רה"י :

תפארת ישראל

יבין י"ד דכל שאין בו דעת לישאל כהנוגע בעומאה. אף בספק עומאה זרה"י טהור. דכל כשך עומאת עמא מוטעה ילפינן. דרשן זרה"י ספיקו עמא. ומדכתיב והבשר אשר יגע בכל עמא לא יאכל. דמשמע הא ספק עמא יאכל. אף דסתם בשר זרה"י הוא. ועל כרחק לחלק. מאס דבשר הו"ל אין בו דעת לישאל אם נגע בעומאה [כמוס' ע"א]. והא דנקט תנא חרש טוטה וקטן. ולא סתם דבר שאין בו דעת לישאל. היינו מדבחי לאשמעינן רבותא. דאף דהך אפ"ה לפעמים שיהיה בזה דעת לישאל. אפ"ה כל שזה שצפנינו אין בו דעת לישאל. ספקו טהור. ולא דמי כלל לגדול עומא או ישן דמחשב כיש בו דל"ש [כפי"א]. דהך אין בזה דעת. וכ"ש מאכל או כלי. עימו הא

משנה אחרונה

דמתי' דלעיל שאם נמצא עומאה פחות מכזית מן המת בין הטהרות לא הייב"ט שמה ה' בשעת נפילה כזית ועכשיו נמקה וה"ה חופכא : ו חרש טוטה וקטן. דין זה דאין בו דעת לישאל טהור ילפינן דמרה מרומיא דקראי כמ"ס הר"ב. ויש לדקדק דכתיב מ"ל דקראי אתו להלק בין יש בו דעת לישאל ובין אין בו דמתי' לא נחלק בספיקו דקרא דוהבשר אשר יגע בכל עמא דמשמע דספק טהור דמייירי בעומאת בשר דלוינו אלא בלאו. וכל טהור יאכל דלויירי בעומאת הגוף שהיא בכרת הוא אפילו ספק עמא. דדמי ממש לטוטה שהיא ג"כ חיסור כרת. וכ"ל דלא מסתבר לגמ' לחלק בזה כדלמירין בימות דף קי"ט מה לי חיסור לאו ומה לי חיסור כרת. הא לא אולינן הכא בשר סכרא לפי החילוק בין יש בו דעת לישאל ובין אין בו מה סכרא מלאו בה אלא מהמת רומיא דקראי וטפי אית לן להלק בין לאו לכרת כדמוכחי קראי גופייהו וימא נמי דגורת הכתוב הוא כאן לחלק בין חיסור לאו לחיסור כרת. ולכן נל"מ דלא כדכחו בה נמי סכרא להלק בין יש בו דעת לישאל או אין בו. והיינו כדפי' לעיל שאין לנו לחוש לספק עומאה מה שאין לנו גילוי דעת שיש מקום להסתפק בה. וכשהו שעבר במקום עומאה אומר לנו שיש ספק בלבו שמה נגע בשעה שעבר ספק מעליה הוי ומוטעין לו. אלא כשאין בו דעת אפ"ה אית לן למימר שמה נעמה מה שלא ראינו שום ספק וכן משמע בפ"ו מ"ה אמר להלכתו למקום הלוי וקבוי וידע אם נגעתי כו' ובמ"ו שם ספק רה"י עמא עד שיאמר לא נגעתי. אלא אפ"ה אמורה בני ובפ"ק דפסחים דף ע"ו כחבו התי' הא מדורות העב"ס עמאים שמה כפרו שם נפלים הוי ספק נרע דלמתי אית לן למימר שיש שם נפל ע"כ והיינו דכל דליכא לקמן גילוי דעת אין לנו להסתפק בעומאה כלל. ולפ"ו ה' נראה דשיקר חילוק זה בין יש בו דעת לישאל או אין בו. לא איתמר אלא בספק נגע בעומאה דהלי בלמירתו. אכל בודאי נגע והספק בעומאה עמיה כמו בית השער ואיך שהם ששה ספקות דלקמן פ"ד מ"ה או נגע בדם תבוסה וכיוצא בה שהעומאה עמיה בספק הוא לא שייך להלק דלפילו נגע מי שאין בו דעת לישאל עמא כיון דלא ריבוינן לשאלה ולא לחמירה בשלל דבריו יש לנו ספק בזה. ובהכי מיושב סוגיא דפ"ק דנהר דף ג' דאמר עמא דשמאי דלדי שפחה משום דאשה מרבית בעמיה ופריך הא יאכילא טוטה מורה שמהי בשוטה. והקטן התי' דטוטה אין בה דעת לישאל ואפילו לנ"ה טהור ונדחקו בה. ולמאי דפי' משיקרא ל"ק דבעומאת מע"לע שהעומאה בעמיה מסופקת לנו שמה כותלי בית הרחם העמידוהו אין חילוק בזה כלל בין יש בו דעת לישאל או לא. וכן נראה בהדיא מדברי הרמב"ם בפירושו פ"ה מ"ו מי שישב זרה"י ופירש איש סבל ואפ"ה קמי שורפין אע"פ שאין בו דעת לישאל והיינו כדפי' דהתם משום כנדי ע"ה דהספק הוא לכתמים כדתן פ"ד מ"ה ולא שייך בזה חילוק בין אין בו דעת או לא : אלא שר"ך ליישב לפ"ו הא דלמך בפ"ק דנהר דף ה' מע"לע שגדלה המטה נמי עמא ופריך הא משה דבר שאין בו דעת לישאל הוא ומשני שחברותיה נטושות אותה במטה. וא"כ משמע להדיא דבעומאה מע"לע נמי שייך חילוק בין יש בו דעת לישאל. ונראה ליישב זה מהא דלמרי' בסוטה דף כ"ט ואיטריד למילף מסוטה וליטריד דרב גידל דלויף מרומיא דקראי דאי מסוטה ה"א בעינן דעת נוגע ומגיע קמ"ל דרב גידל וכו' ומשמע מזה דלפוס סכרא דילפי' מסוטה אין כאן שום סכרא וטעם בהא דמהלקינן בין יש בו דעת לישאל או לא דהשתא ליכא למימר דמשום גילוי דעתא דזה טעם לשאל מהמת ספק לו. דמ"מ דעת מגיע למה דהא בזה שגילה לנו דעתו דמסופק סגי לן. ולמה לי דעת שיהיה. וע"כ ל"ל דגורת הכתוב הוא ואין לדבר טעם. והשתא א"ל כולה סוגיא דנהר אולא דילפי' מסוטה כדלמך בשמעתא קמייתא ושניהם לא למדוהו אלא מסוטה וכו' וכן פירש"י שם דקושייתו היא משום דילפי' מסוטה ולפוס הך סכרא פריך ספיר דלפילו בעומאת מע"לע שר"ך דבר שיש בו דעת לישאל דהא לאו משום סכרא וטעם איתנן עלה אלא מגורת הכתוב ולפי סברתו משני ליה שחברותי' נטושות עד למסקנא דמסיק והשתא דל"ר יוחנן עומאה הבאה בידי אדם נשאלין עלי' וכו' דר' יוחנן בשעת רב גידל קמי אלא דרב גידל סבר דדוקא שהטהרות בידי אדם ור' יוחנן מוסיף אף עומאה הבאה בידי אדם. ובין למר ובין למר כהן סני והדרן לטעמא דלמורן דתני בגילוי דעת שיש ספק בדבר ובדבר שאין בו דעת לישאל ליכא גילוי דעת טהור ודוקא בספק נגע ולא בספק עומאה כדלמורן. ובתוספתא איתא היסן והסומא והמהלך כחפלה עמאין שיש בהן דעת לישאל ע"כ והביאה הר"ם. מוכח נמי כדפי' דטעם יש כהן דעת לישאל משום שידוע נומר ספק לו דל"ל מתי קמ"ל בתוספתא פשיטא שיש בהן דעת אלא משום דלאו א"ל להן לדקדק במקום העומאה וסד"א שאין בלמירתן כלים קמ"ל והרמב"ם פ"ו מהלך ע"כ כתב שיש בהן דעת שידוע להשיב מה אירע לו וכן פירש"י בס"פ לולב הגזול קטן הויע' לישאל זרה"י ספקו עמא שאנו שולחין אותו וידוע להשיב תן או לאו אינו יודע עכ"ל. ועוד ראי' דחילוק זה בין יש בו דעת לישאל עמא דמסתבר הוא דאי גורת הכתוב מכה רומיא דקראי. ה"מ לטווי בפשיטות קרא דמסתבר בספק מייירי זרה"י וקרא דממאה זרה"י וזע"ג דל"ל להא לא לר"ך דילפי' מסוטה הא קראי לא מייטרי דנימא אלא ליפ' מסוטה האל משמעותא דקראי הכי ילפי' דכל טהור משמע טהור ודאי ובכל עמא משמע עמא ודאי ושפיר מלינן למימר הא זרה"י והא זרה"י. אלא דנימא לן טפי להקיא בין יש בו דעת לישאל דמסתבר עמא כדלמורן : ודע דמסוינא זו דלמרי' כל טהור משמע טהור ודאי ועמא משמע עמא ודאי יש ראי' לדעת הרמב"ם שסובר שכל הספקות אין בהן חיסור מן הטהרה והא דלמרי' ספקא דאורייתא לתומא אינו אלא מדרבנן מדפשיטא ליה להש"ס דלא דברה תורה בספקות אלא בודאין והיא עמיה זרה"י וכפ"ה עמיה יוחסין ממור ודאי לא יבא הא ספק יבא. והרשב"א ז"ל דחה ראי' זו דלמרי' אלא קראי ככלל דבעמלא ספק כודאי כמ"ס הפרי"ה שמה אין לי לב להביא דחי' זו דלמרי' מייחמא ודאי דנימא הכא גלי. הא קראי לא מיייתי אלא משמעותי' דרשינן ממור היינו ודאי דלא דברה תורה בספקות כהן דלמרי' טהור ודאי וטמא ודאי ובפ"ה עמיה בקהל ודאי לא יבא דנימא ספק יבא וה"ל אר"י במ"ס טרכין ובכמה דוכתי וכו' ודאי וקבא ודאי ולא עומא וכן עבירי ודאי ולא ספק. ועיין מ"ס בזה פ"ה דנעתי מ"ד. ולכאורה יש ראייה לשיטת הרשב"א דספיקות אסורין מדאורייתא מדכתיב בפרשת שופטים רק עץ אשר הדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכו' משמע דוקא אשר תדע ודאי הא ספק אסור מאס כל תשחית. ויש לדחות דהתם ספק חמורן ידיעה הנ"ל ולא השיב כספק : וכל הפקד בחזקת טהרה. הא דתני פקס ולא תני כל שיש בו דעת לישאל. מאסן דקמי'

טהרות הרוטב פרק ג

קע

ציונים

ח תינוק נדה ית קדוש
תולין פי יתמם ק"ס
וחספיה מספיקין מ"ו ע"כ ל"ג
בצק (מ"ו) ע"כ כולם ד"ט

הוספות חדשים

ח בהרע"ב ד"ס תינוק
כו ע"כ וז ב"ד
מפני שגמול נדות מנפשות
ומנפשות אחרות (הר"ם
ב"ס תוספתא):
ח בהרע"ב ד"ס ל"ט
מסור כ"ו ונתנה לו
ואם אמר כ"ו לי שלא לו
ע"כ אחר עמא (ס"ג):
ח בהרע"ב ד"ס ל"ט
מסור כ"ו ונתנה פלגא
ופלגא פ"ו רוב חיי פלגא
ומיעוט וחוקה ח"ו פלגא
אחר (הר"ם):

אליהו רבה

וכן חמור בין הקברות
כדתיה תוספתא חמור
שהיה עומד במקום טהרה
ואפשר לו לעבור במקום
הטמאה ללא ש"ט
טורין:

תוספות אנשי שם

במשנה וכן חמור בין
הקברות. הרע"ב וה"א
מפ"י הר"ם תוספתא עומד
במקום טהור והספק אם
היה על הקבר. והרמ"ם
ב"ס הרמב"ם פ"ו בשעמד
על הקבר והספק טמא טהור
על הקבר והמאזן הכלים
נגמט בהקבר שהקבר
מטמא בטמא. וכל
דמולוקתם הוא טהור.
הר"ם סובר שיש כגלי
החמור שמתן כטובי
המדרע שמקבל טומאה
ע"י שחזקו על הקבר.
או אפשר דאף אם אין
מתן כטובי המדרע אבל
כיון שהם על החמור
והחמור מחזיק בהם על
הקבר הוא הטומאה לכליו
אף שאין בהם כטובי
לביא טומאת אהל וכן ל"ג
דמיושין שאין בקבר שוח
טמא שהטומאה נוקטת
ועולה. אבל הרמב"ם
סובר או שהם קבר וט
בו שוחט עמה וליכא חשב
אהל. או שאין כגלי
כטובי המדרע וסובר דאין
מתפשט הטומאה מהחמור
לכליו. לכן פ"י דהואש
הוא טמא נע ככליו על
הקבר. וקבר אף שיש בו
שוחט טמא טומאה כמגט.
ולפי הרמב"ם טומא קטיל
אף שמת"י במקום
הטומאה אפ"ה טהור
והר"ם והר"ם קטיל
אף ששומד במקום אף
שרק אם יפן כה או כה
הוא מחזיק על הקבר
אפ"ה כגמול במקום טהור
כליו טהור (למ"ד).

ז וכן חמור. כתב הר"ב ולא ידעין אם נכנס במקום
טומאה שאם השכיב עליו על הארץ ונגע בקבר.
הנה נטמאו הכלים. הרמב"ם: כליו טהורין. פי' הר"ב
לפי שאין בו דעת לישאל. דאליו בחדש היה ספקו עמא. שהרי
יש בו דעת לישאל ועיין בפ"י הר"ב

לדקמן משנה ט'
ח והבצק בידו. והוא ברה"י.
הרמב"ם: ר"מ
מטמא. פי' הר"ב דר"מ לטעמיה
דחיים למיעוטא וסבר דרוב וכו'
ומיעוטא אין מטפחים ושמה אדם
טהור לקחה ונתנה לו לפי שהיה חושש

שלא יטמא החינוק אם העיסה לכך תלין בחדש טהור. משא"כ
ברפ"ה דפרה. חוס' פ"ק דחולין ד"ט. ומ"ש הר"ב המוך
מיעוטא לחזקה ואיתרע לה רובא. וה"ל אפילו בלא חזקה יטהר כיון דחיים למיעוטא הוא ספק ויש לטהר כיון דהוי דבר
שלין בו דעת לישאל. וליכא למימר אע"ג דהוי ספק מ"מ לא גמרינן מסוטה לטהר אלא בפלגא ופלגא. דנהי דמסוטה לא
ניקף פלגא מוהבצק. ויש לומר דבלא חזקה נמי טהור ולא נקט סמוך מיעוטא לחזקה. אלא לומר דחזקה לא הוי בהדי רובא.
דאי הוי בהדי רובא. הווי מיעוטא דמיעוטא. ולמאי דפרישית לר"מ דלא חייש למיעוטא אלא מדרבנן להחמיר א"ש. דבלא
חזקה לא הווי חייש למיעוטא לטהר. אבל עם החזקה חייש למיעוטא מן הטורה. לכך מטמא. חוס' פ"ו דחולין דף פ"ו.
ובפ"ד דנדה דף י"ח [ד"ה סמוך] לא כתבו אלא תיורן הראשון. ועמ"ש פ"ה מ"ו [ד"ה ועל בגדין]: **והבמים** מטמאים.
כתב

וכן חמור. שהיה עומד במקום טהרה. ולא ידעין אם
נכנס במקום טומאה: כליו טהורין. לפי שאין בו דעת
לישאל: ח תינוק שנמצא בצד עיסה. מיעוט טמא שנמלא
בלד עיסה טהרה. וחתוכה של עיסה זו בידו: ר"ם פטור.
ר"מ לטעמיה דחיים למיעוטא וסבר

דרוב חינוקות מטפחים בעיסה.
ושמא לקח הוא עלמו את הבצק
וטמא את העיסה. ומיעוט אין
נוטפחים ושמה אדם טהור לקח
ונקן לו. ועיסה זו בחזקה טהרה
עומדת. סמוך מיעוטא לחזקה
ואיתרע לה רובא. והוי פלגא ופלגא
וטהור לענין מיעוט שאין בו דעת לישאל: והבמים מטמאים.
לטעמיהו

וה"ל אפילו בלא חזקה יטהר כיון דחיים למיעוטא הוא ספק ויש לטהר כיון דהוי דבר
שלין בו דעת לישאל. וליכא למימר אע"ג דהוי ספק מ"מ לא גמרינן מסוטה לטהר אלא בפלגא ופלגא. דנהי דמסוטה לא
ניקף פלגא מוהבצק. ויש לומר דבלא חזקה נמי טהור ולא נקט סמוך מיעוטא לחזקה. אלא לומר דחזקה לא הוי בהדי רובא.
דאי הוי בהדי רובא. הווי מיעוטא דמיעוטא. ולמאי דפרישית לר"מ דלא חייש למיעוטא אלא מדרבנן להחמיר א"ש. דבלא
חזקה לא הווי חייש למיעוטא לטהר. אבל עם החזקה חייש למיעוטא מן הטורה. לכך מטמא. חוס' פ"ו דחולין דף פ"ו.
ובפ"ד דנדה דף י"ח [ד"ה סמוך] לא כתבו אלא תיורן הראשון. ועמ"ש פ"ה מ"ו [ד"ה ועל בגדין]: **והבמים** מטמאים.
כתב

מלאכת שלמה

טומאה לא חיישין שמה השכיב עמו. הרא"ש ז"ל:
ח תינוק שנמלא בלד העיסה וכו'. ורש"י ז"ל מפרש שדרכו של תינוק
לעפה ידיו באשפות וטרטים מלויים עם וטימא את העיסה
שאלו רואין נגע בה. ע"כ. ור"ת ז"ל מפרש דרוב חינוקות מטפחים
בעיסה דטפוה שיד בלובלין ומסקין כדמגן בע"ג או שהיה מטפה על
פי הנית מרותה אבל תינוק ודאי עמא דסתם חינוקות ודאי עמאים
מפני שגמול נדות מנפשות ומנפשות אהם כדליתא בתוספתא ור"מ
דמטמא משום דלית לן למתלי בחדש טהור שכל לשם ונטל מן העיסה

וכדלתינן במתני' ללעיל דדומיא דקמייתא כבא דשטנים קתני סיפא וכן
פי' הר"ם ז"ל ג"כ וכתב עוד ובהדיו מוכח כן בתוספתא דתני עלה
אע"פ שבצק בידו טהור שאני אומר אחר נעלו ונתנו לו ואם אמר כ"ו לי
שלא בא אדם לכאן עמא ע"כ. גם איתא בירושלמי פ"י יוחסין והתם
קתני בהדיו מפני שדך תינוק לטפה בעיסה. ועיין בירושלמי דלמאי
פרק שבי דף כ"ה ע"ב:
בפי' רעז"ל והוי פלגא ופלגא וטהור לענין טומאת תינוק וכו' כ"ל:
עוד

תפארת ישראל

(א) ואע"ג דהא דר"מ חייש למיעוטא. אינו רק מד"ם להחמיר. אבל
מלאכותיות ילפינן מאחרי רבים להטות. ואוליגן בחדש רובא בין
להקל
מהשונים. דאע"ג דשטנים לא חזי לאכילה צעונייהו. עב"פ
ודגים דאף שאינן נאכלים חיון. אפ"ה מרחזו לאכילה כשוכבשים
רק שזן המלך דלוי כלאים. משמע
לא חזי אהם היו מחבל אדם ונעמאזו. לא נעשו אב הטומאה. וככל מחבל
למטה במת [ועיין יב"ק דף פ"ו ס"ג] ואינן מטמאין להטות שנגע בהן רק בידיו [יב"ק פ"ג מ"א]. אבל לא כל גופו. שהיה
בהחמור ולא צהכלים: מא) דבמורגל עמא הוא. מדרוכו לטפה באשפה שוליוין עם שלים ממים הטמאים. וכו' משום
דנשים נדות רגילות לחבקי ולנשקו [תוספתא פ"ג: מ] (ב) טהרה ומנוחת ברה"י: (ג) דמיעוט חינוקות אין מטפחין בעיסה.
לכ"י תלינן שאדם גדול טהור נתן לו הבצק (ז): (ד) והלכ"י חיישין שהחינוק בעלמו קיפח ולקח מהעיסה
ויטמאו

משנה אחרונה

ובחמור חני בין הקברות אע"ג דחמור ודאי נגע או האהיל הכלים מיהא
לא נגעו. ומ"ש הר"ב שהחמור במקום טהרה לאו דוקא שאפילו הוא במקום
טומאה הספק הוא על הכלים וכ"כ הרא"ש. ומ"מ כללים לא לררין עעם
שאין בהן דעת לישאל דבל"ה הא קי"ל כל הטומאות כשעת מילאתן
והרי לא נמלאו נוגעין. ולפי מש"ל דכולה חד עמא ניהא:
ח והבצק בידו. לרבותא דר"מ תני לה ולהכמיס אפילו אין הבצק בידו
עמא. תו' דחולין:
ד"ם מטמא. פי' הרב משום סמוך מיעוט לחזקה וכו' איכא למידק
למ"ש התו' ברש נדה דחזקה לא מהני לטהר ברה"י דלפי' מטמא
א"כ נטמא החזקה כמאן ליתא ודוק לומר כיון דמיעוט מסייע מכינין
עלה אלא טהור דהא דמטמאין באין בו דעת לישאל מטעם חזקה נמי
הוא כיון שלא נמלא נוגע לפנינו מוקמי' ליה חזקה דשעת דמיעוטא
נמי הוי כי השתא והיינו נמי עמא דמיקמי' בשעת מילאתן כדפי'
לעיל. והשתא הוי מרי חזקי לטהר דעיסה בסוקת טהרה ומיעוט בחזקת

שלא נגע. וכוה מיושב קושיית התו' דלמה ליה לר"מ החזקה הא מכה
המיעוט ה"ל פלגא ופלגא וטהור כשאין בו דעת לישאל. דהא אין בו דעת
לישאל גופה לא מהני אלא מטעם חזקה דידיה וחזקה העיסה דה"ל תרי
חזקי. ועוד כיון ד"ל נמי שאדם עמא נתן לו לפי' החינוק איכא
תרי דלדי' לעמא שמה החינוק בעלמו לקח. ושמה אדם עמא נתן לו.
ה"ל טהור מיעוטא דמיעוטא. ומ"ש התו' דמסתבר שאדם טהור נתן לו
שלא יטמא העיסה. אינו מוכרח דאם מטמא עיסת חולין אין בכך כלום.
וגם אין הכל יודעין שהחינוק טמא. ומיהו נראה דהכא בעיסת תרומה
מייירי דלחולין בל"ה קי"ל כפ"ד ספק החולין טהור וע' מ"ש בזה
פ"ד מ"ב:
והבמים מטמאין. והקשה תו"ש אמאי מטמאין הא סמוך מיעוט לחזקה
וה"ל פלגא ופלגא וטהור כשאין בו דעת לישאל ע"כ ולמאי
דפי' לעיל דהא דאין בו דעת לישאל טהור נמי מטעם חזקה דהשתא הוי
דאיכא תרי חזקי והיינו איכא לייכא רובא כנגדן אבל כדאיכא רובא
בין

ספור בכלל מ"א :

תוספות חדשים

ח בהרע"ב ליה שאל פקח כו' ולכלין מליין . והאל"ש כתב שהוא פיקה ואל"ש הל שבעו קודם ששמש ואל"ש חזר לאחר ששטה :

אליהו רבה

שהוא פקח . תלוי בתוספתא רבי אלעזר אמר משום רבי אלעזר ככל שפסוק מליין מליין כל שעה אכלין מליין כל שעה אכלין מליין :

כו' כתב הר"ב ואם לאו עמאין שהרי עמאין במשקין עמאין . לפי שחוקם שהם ישנו . ואז יאכלו מזאת העיסה . הרמב"ם . וחזקה זו נמי אינה חזקה גמורה לשרוף עליה את הסרומה . אלא לתלות עשרום חממים כים זו דעת לישאל כדליתא התם בקידושין . ואימא זו הסם לא שנו אלא במשקים לבנים [אבל במשקים אדומים] אם אימא דנקיר מידע ידע : * [ר']

אלעזר ב"י אומר כו' . כתב הר"ב דהלכה כמותו . וכ"כ הרמב"ם . והא"ש דמשתו קב ונקי . הכ"מ פי"ו מה"ס : בן יעקב מטהר בכלב סח) . שהוא פיקח . שאין דרכו להניח את המזון משו ולילך למים :

מלאכת שלמה

ולילך לו למים . אלא אוכל כל שצטו קודם שיטעה ואל"ש חזר לאכול אחר שטעה . הר"ש ז"ל :

יבין

תפארת ישראל

בווע

קודם שיצואו להצלק : סח) אף כשהצלק סמוך להמשקה : טהור אכל הפתח שהתנוק עמא וכמ"ל . י"ל דרבותא קמ"ל . ללא מיבעיא דתינוק טהור ממנו לי רבנן בספקיהו . מדין לו טהרה במקוה . וגם מדל"ן האדם מזהר מלמטרו בטהרה . להכי לא תלין דמלתא גדול שיתעמא . לכה הוא מהעיסה ונתן לו . אלא אפילו

בשהעיסה טהורה . שאין לה טהרה במקוה . וגם האדם מזהר לשמרה בטהרה . מדכתיב את משמרת תרומותי [כזכורות לד"ה] אפ"ה מממני לה רבנן . ולא תלין דמדהוה גדול בשמירת הצלק . כדודלי לקח הוא מהעיסה ונתן להעיסה . ודו"ק . [ואע"ג דהכא לא אפשר דאורייתא נעיסת תרומה . דל"כ רוב תינוקות מטפחין בהשפה . כל"ז ידעו שניות דוכי עדיף עדיף עיסה מקטן . דל"ן לה טהרה במקוה :

תוספות רע"ק

מ"ש"ה מה"ה ל"א סמוך מיעוטא לחזקה והוי פלגא ופלגא אלא דמרבבין החמירו לאמור כ"ש"ה בטומאה אין להקל לדונן בספק טומאה לשהר באין בו דעת לשאול דמה"ה דעמא סמוך מיעוטא לחזקה והוי פלגא ופלגא מדאורייתא ואפ"י לקלא . וברור כעודה :

תוספות אנשי נשם ח תוי"ש ד"ה אם יש בין המשקים כו' אלא במשקין לבנים כו' ע"פ גמרא דמתקן בין עכורים ללולים וע"פ המשקין וכמ"ל . ונבא לנו . [ב] במשנה הא"י מטהר כו' שאין דרכו להיות האזון . כקול סופר כתב ד"ל מה שאמרו רז"ל על שקראו שני כלבא שבעו שכל מי שפך ליתו רשע ככלב ולא שבע . דהטובה שהם טמן כל כך לאכול לשבע שהם כדי שטיפה כחמילה לבדה ולא ע"י ידיו שהם כדכך הכלב שאין מסיק כחמילתו כתיב . וי"ל יותר דהם טמן מאלילים שמים ומתוקים וערובת ככבה עד שלא היו אלאים למתות ולא היו שומים כחמילתו כדכך הכלב שאין שומה בתוך חמילתו :

הלכתא נבירתא כללא דפרק ג

מ"שנה א כל דבר לה שנקדש קצת וראוי למאכל אדם עדיין [לאפוקי קרח וגדיל שאמ"ק"ש כלל] . כל שגשאר בו משקה טופה . אם נגע בו טומאה אפילו במקום הנקדש . נעשה כולו תהלה . ככל משקה לח . ואם היה כל הגוש ממש לגמרי . נעשה מעצמו שני . ואם תור וניסח . יש חילוק . אם היה כל הגוש הקרוש בשעה שניסח . רק כביצה מכונן . כולו טהור דמפה ראשונה שיצאה מיעשה שיעור המאכל הנשאר מלממה המשקה . וביותר מכביצה . נעשה כל הגימח ראשון : מ"שנה ב שמן רבש דבורים וכ"ש יין . אם שיקרשו בלי שיגשאר בהם טומא . ולהכי כשנקדשו אף שלא ניכר שטחם כשנממאו נעשו תהלה . נוש ויתים שנתמעכו ונדבקו יחד . ונתיבשו עד שחשכו אוכל . ונתממא . ונפל הגוש לתוך תנור חם . אף שבהחמיתו יצא משקה מהגוש . אם הגוש רק כביצה טהור וביותר טמא המשקה וטימא התנור . וקמ"ל רישא במשקין קרושים דכשהן רק כביצה . אף שכבר היו משקין טמאים . אפ"ה כשהורו ונמחו נטהרו המשקין שיצאו . וקמ"ל בסיפא גוש ויתים דכשהיה הגוש יותר מכביצה . אף שלא היה על המשקה היוצא ממנו עוד שם טומאה מעולם . אפ"ה נטמאו וטימאו גם התנור . ורק אם היו ויתים כביצה . והם גרמיים ויודים שלא נתמעכו יחד . משקה היוצא מהן טהור :

מ"שנה ז תינוק טהור שנמצא בצד הקבר וישנים בידו אע"ג שאין גדלין רק במקום הטומאה . אפ"ה מראין כתינוק דעת לשאל . נשאר בטהרתו . דאמרינן אדם לקטן ונתנו לו . אף שאין רואין אדם שם . לא אמרינן אין ספק מוציא מידי וראי התינוק שהוא כאן . והוא בעצמו לקטן . וקמ"ל נמי שהאדם הלוקטן שנממא ונעשה אדם"ו אפ"ה נזהר מליגע בהילד . ולא עוד אלא אפילו בהמס שהיא כבר במקום הטומאה וכלים עליה . רק שנופה חוצץ שלא יתממא [כאהלות ס"ח מ"ב] אין חוששים שמה השכיבה עצמה במקום עמידתה והאחילו הכלים על הקבר . עכ"פ הרי כבהמה וכלים אין בהם דל"ש :

מ"שנה ח מיהו במסתבר לטומאה שפי מלפתחה . גם באין בדל"ש טמא . בגון תינוק שנמצא בצד עיסה טהורה . ובצק בידו . דמסתבר דמעצמו לקח וטימאה . מדרוב תינוקות משתוקקין לפתח בעיסה . והרי גם בצק בידו . להכי לא תלינן שאחר לקח ונתן לו . והעיסה פטאה . רק מדאיכא למימר סמוך מיעוטא דאין משפוחין לחזקת טהרה של עיסה . להכי אפשר לשרוף תרומה שנגעה בעיסה זו [ועיין ס"ד מ"ז במבולתין וסוף ס"ב דירי] . משקין טמאין בבית ובצק בצדו . ויכיר בו נקירת תרנגולים שישנם בבית . אע"ג שהבצק והתרנגולים אבדלי"ש . אפ"ה הבצק טמא דמסתבר שהתרנגולים שוודאי נקרו בעיסה . שותים ואח"כ אוכלין מיד בעוד משקין על חרטומן . רק כשרחוק הבצק מהמשקין בכדי שיוכלו לקנח חרטומן בארץ . תלינן שקנהיהו קודם שנקרו העיסה . מדכך דרבנן . ועוד דהו"ל ס"ס . שטמא לא שותו . ושטמא קתו חרטומן קודם שאכלו . וכן בפרה . אם ניכר שאכלה מועיסה . צריך שהיה העיסה רחוקה כ"כ מהמשקין שטמאין . עד שנוכל לומר שקנהיה פיה מהמשקין ששכבו לו מבחצין עם לכלוך לשונה . ובשאר בהמות . שאין דרבנן לקנח פיהם כלשונם צריך ריחוק גדול . עד שנוכל לומר שמעצמן נתיכשו המשקין ששכבו מיהן מבחצין קודם שאכלו מתרומה . חוץ מכלב שאפילו סמוכים יחד הבצק והמשקין השטמאין וניכר שאכל הכלב מהעיסה . אפ"ה טהור . מדרדכו שיואל כל שבש יצא"כ שותה :

מ"שנה ט כל דבר שנמצא ואין בו חזקה דמיעקרא . גרין למפרע בתר חזקה דהשתא בין לטומאה או לפתחה . בין כר"ה או כר"ה" . כל שלא נתמלטל ביני ביני במקום המקום . ואפילו לחזיק למפרע מעשה אדם . דהיינו כמיוו של כלים או גליו . מחזקין שהיה למפרע כמו שמצאה . ולא עוד אלא אפילו אינו דומה טהרה דחשתא לטהרה שנתוק לה מיעקרא כגון כלי מתכות שנומצא . דגורו בה טומאה [לקטן ס"ד מ"ה] . אבל זה מצא אותו חלודה או שבורה שע"ז היא טהורה השתא

צינונים

ד כותב פ"ה ט"ז פ"ה ט"ז: חלופי גרסאות

ג ויני יודע ד"ו ונכנס ויני יודע:

תוספות חדשים
ג במשנה שיש לטומאה מקום וממנחם למפרע אם היו ברה"י (הרמב"ם פט"ו מהל' הכס"ו): ד במשנה ספק אדם טמא, ואם היה טהור מרקח על כוית מן הכות. טהור. ואלו דדמי לעוף כטורה ואלו הקופץ שאינו מביא על אחרים כ"ט על ע"טו (הרמ"ם):

אליהו רבה

ג ספיקו טהור. ואע"פ שיש כהן דעת ליטול האילין וכן לטומאה מקום: היו מנקרים בו' ספיקו טמא. שיש לטומאה מקום ויש בו דעת ליטול: ד ספק אדם טמא. שיש בו דעת ליטול ויש דעת ליטול ויש לטומאה מקום: דכל המאכלין חשובות יס לטומאה מקום: ספק כלי טהור. ואע"פ שיש לטומאה מקום טהור שאין בו דעת ליטול וקתי כולה בני כריבא קתי

ספק כפי החולדה והמלכת שאין בו דעת ליטול ואין לטומאה מקום וכדן קתי הסך כפי החולדה ועכ"ו בין הטורים שיש כהן דעת ליטול ואין לטומאה מקום ספיקו טהור והדר קתי מנקרין שיש לטומאה מקום ויש בו דעת ליטול וכן כמה ספק אדם ספיקו טמא והדר קתי ספק כלים כמה שיש לטומאה מקום ואין בו דעת ליטול ספיקו טהור: הרמב"ם בעשר דליים. שמייל נכשרה דליים מן טהור זה אחר זה וגמלא סך בחד מן הדליים הוא טמא וכולן סבורין ולא מיישגן טמא היה הסך כבוד וטמא על הדליים בניגשת כשר כבוד אלא הארין כלן גמלא כהן היה ובאותו דלי גמלא היה בו הסך. והסך כבודו דלי לא טמא פנים שכבוד כשאר טמא דמים מתוכים לא

צפי העורב: הין מנקרין בו' . אע"פ שמנקרין בה לא בטל המקום. הר"ם: ד הממלא בעשרה דליים . פי' הר"ב זה אחר זה כו' דשמה הסך היה בראשון. ולפי זה מייירי בדלי אחד שמילא בו עשרה פעמים בזה אחר זה.

ומסוס כך הגהתי בלי' הר"ב לדלי ולה. במקום לדליים ולהן. וכמו שהיה ג"כ בגמ' פ"ק דנדה דף ג' שהביאה הר"ם. אבל מ"מ קשיא דההוא אימור אכרייתא וקתי בה המדלה עשרה דליים מים בזה אחר זה ופרש"י עשרה דליים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול. ע"כ. ויש לבטל הלשון שיאמר הרבוי על הדליים והמכוון על המים. שנשאבו עשרה פעמים בדלי. ואע"פ שהדלי אינו רק אחד. ואילו במתניין דקתי הממלא בעשרה דליים. צ"ט

ג א' טעמו טהורים ציניהם ספיקו טהור. מתני' ללא כר' יהושע דטמא לקמן צ"ט ו' סי' ב': שאין לטומאה מקום. כל זמן שהסך כפי ההלכה והגולה כפי הכלל לא הטיב לטומאה מקום אלא מונחת בדרך ומסרין אפי' ברה"י ואפילו בדבר שיש בו דעת ליטול אבל מונחת בדרך מנקרין בה לא בטל המקום ובשלהי נזיר ילפינן לה מקראי נבי טומאה אפי' דכתיב כל הסך הטורף כל מקום שהוא טורף וכתיב על הארץ הא כילד ודאי

יבין

אף שיש בו דל"ט בהב"א הוגעין. עכ"פ הטומאה שצפה צ"ט מחשב כאין לה מקום. ואף דכבר שמעין כן במשנה ב' הדר קמ"ל הכא מפורש. לאף שיש בו דל"ט בהערה בעלמה. אפי"ה מטכרין בלין לטומאה מקום. ותו אינכרין צבא זו. מדצעי לנחתי סיפא. או טערו טהורים ציניהם: מחשב הטומאה שצפוי כיש לו מקום. אלא כאין לה מקום חולך וחולך. אפי"ה מחשב יש לה מקום. וכדלמרינן [מי' סד"א] עטוע הניקור: ג' דהרי יש בהנימא דעת לשאל ובטומה הספק הוא אם האהיל על האדם. דאע"ג דהעורב פורח עם טומאה מאכלת. כמילא טומאה תחתו דמי [כדפי' להלן]. ומאילו הטומאה עמומה נגרה [ובעל סו' מ'] ומחשב כיש ולפיכך ספיקו טמא: טו' אע"ג דהטומאה נחשבת כיש לה

משנה

ועוד דלעיל תני מהלכת קמ"ל הכא אפילו עומדין כדקתי שהטהורים עברו ציניהם ועוד קמ"ל אפילו יש בו דעת ליטול טהור שהטהורים עברו משמע בני אדם טהורין: ואמור הלכתי. ברישא לענין טהרה לא תני ואמר דהתם כ"ט כשלא אמר טהור. והכא אמר דוקא דל"ט הוי כאין בו דעת ליטול דטהור:

הלכתי למקום הלז. כלומר לרה"י הוה אבל איני יודע אם נגעתי ולאפיקי אם אמר איני יודע אם נכנסתי הוי ספק ביאה וטהור כדלקמן פ"ו: ד ספק האהיל על האדם ועל הכלים ברה"י. הוי רה"י לאו שהם צבית תחת האהל שיה ודאי טומאה היא שצבית מאהיל על הטומאה ועל אדם וכלים אע"פ שהטומאה עמומה כפי העורב משמחת הכל שאין הנייה לטומאה שלא תלא שאפילו אמר פתיל אינו מניל בזה כדלמרי' ס"ח דכלים מ"י ובכמה דוכתי במס' אהלות אלא רה"י דהכא כגון בקעה צימות הגשמים וכה"ג. ומ"מ לריך טעם אמאי דייק הכא למיתני ברה"י פשיטא דכולי פרקין ברה"י הוא ולא תני במתני' דלעיל ברה"י דמלתא דפשיטא הוא שכל ספק ברה"י טהור. ועוד הא דתני הכא החילוק בין ספק אדם לבנים והא כבר תני לה בכמה משניות כפרקין

או שעברו טהורים ביניהן. ספיקו טהור. מפני שאין לטומאה מקום י"י). הין מנקרין י"י) בהן על הארץ. ואמר הלכתי למקום הלז. ואיני יודע אם נגעתי. אם לא נגעתי. ספיקו טמא י"י). מפני שיש לטומאה מקום: ד כוית מן האדם י"י) ועל הכלים ברה"י. ספק אדם טמא. ספק כלים טהור י"י). הממלא בעשרה דליים

שלמה

נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נורקין ופה חד טעמא מדמייתי התם כדרייתא דנורקין לעולם טהור ומתני' דקתי מפני שאין לטומאה מקום מטוס דכל היבא דיש לטומאה מקום קריין ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואיני יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתי התם כדרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וי"ל רש"י ו"ל עשרה דללים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ישראל

דקתי או שהיו טהורין טורחין ציניהם. משמע אף שהחולדה והכלב טומאין. והא דלמרינן [שבת קכ"א] כורק לתוך פה כלב בשבת חייב. אלמא דפה כלב מהשב מקום. התם כדקאמר טעמא. דמשבתו שינוט ט

אחרונה

דלעיל כל שיש בו דעת ליטול ספקו טמא ואין בו טהור ופשיטא דנס לענין טומאת אהל דינא הכי ולמאי דדר תני לה. ואפשר דמייירי שהאדם והכלים הם ציחד ברשות אחד והוא רה"י וקמ"ל דלא אמרי' הואיל שהם ציחד הוי כטומאה הבאה בידי אדם ואפילו הכלי מונח ע"ג קרקע טמא כדלמרי' פ"ק דנדה דף ה' שידוע לומר גם על הכלים מה אירע בהם קמ"ל דלא אמרי' הכי אלא כשארם אוהו בטומאה או כטהרות כמ"ס הרב לקמן מ"ט אבל משום שהם ברשות אחד אינם מלויין בדעת האדם והם אין בהן דעת ליטול ולהכי תני הכא ברה"י כלומר שגיהס הם ברשות אחד טהור רה"י ואע"ג דרש"י פ"ה ט"ז כפ"ק דנדה ספק טומאה הבאה בידי אדם נשאלין עליו ואע"פ שלא הוי עסוק בכלי המטמא טמא. התם האדם אוהו בטומאה וספק אדם נגע בכלי והכא הטומאה כפי העורב ואין הכלים מלויין באדם ולא האדם בכלים: אדם טמא. פי' הרב שכל המאכלין חשובין יש לטומאה מקום. והיינו לענין האהל ולא למעט כמ"ס הר"ם. והטעם דמאכלין מטמאין בכל ענין. אפטר משום דהא דלין לטומאה מקום טהור מטומאה לפי' לפי' לה דלקמן מ"ה והיא כשרי כתיב ולא מרבינן אלא דומיא דשך שאין בו טומאת אהל: ד הממלא בעשרה דליים. מפ"ה הרב נראה שפרש כפי' רש"י כפ"ק דנדה

הם השליכו החולדה את הסך. והכלב את הנבלה מפיהם על הארץ. ופי' מנקרים בה. הרי יש מקום לטומאה. וכפיקא טמא: ד ספק אדם. ספק האהיל על האדם: טמא. שיש בו דעת ליטול ואינו טהור מטעמא שהטומאה צפי העורב והיא טומאה עוברת. דכל המאכלין חשובות יש לטומאה מקום. ואפי' המנקרין: ספק כלים. ספק האהיל על הכלים. טהור. שאין בהן דעת ליטול: הממלא בעשרה דליים. זה אחר זה. וגמלא סך בחד מן הארץ וכולן טהורים. וה"מ כשאין [לדלי] אגנים. אבל יש לה אגנים כולן טמאים. דשמה הסך היה בראשון. והאי דלא נפל עם המים. אימור אגנים עכבוהו: העלין

בועז

הוא טהורין טורחין ציניהם. משמע אף שהחולדה והכלב טומאין. והא דלמרינן [שבת קכ"א] כורק לתוך פה כלב בשבת חייב. אלמא דפה כלב מהשב מקום. התם כדקאמר טעמא. דמשבתו שינוט ט

הוא טהורין טורחין ציניהם. משמע אף שהחולדה והכלב טומאין. והא דלמרינן [שבת קכ"א] כורק לתוך פה כלב בשבת חייב. אלמא דפה כלב מהשב מקום. התם כדקאמר טעמא. דמשבתו שינוט ט

טהרות הזורק פרק ד

תוספות יום טוב קעג

תוספות חדשים

צב"ת השמש. משמע דליים עלמן היו עשרה. אלא שהר"ם לא דקדק בכך. ואף ע"פ שהעתיק ג"כ בעשרה צב"ת. והתוספות דקדקו [סס] העתיקו למשנתו בלא צב"ת. ומכ"מ פירשו הר"ם והתוס' למשנתו בשני פנים אחרים. דאיכא למימר דמיירי בממלא עשרה דליים בבת אחת והא קמ"ל ללא חיישין שמה נגעו הדליים בשרץ ונעמלו. משום דהוי ספק טומאה לפי שפני המים. דאפילו ברה"י ספיקו טהור. כדחנן בפרקין [משנה ח']. א"כ מתני' מיירי בממלא עשרה דליים זה אחר זה מבור של

ד תרי"ט ד"ה הסמלא
כו' היו עשרה.
ז"ל הרמב"ם ברי"ף
המלא כלי ומן בעשרה
גליס ט"ו שאל הפ"ק
כלי ממלא כלי היה
תחלה ע"כ. וכתב הר"ם
דוא מצד המלא
בעשרה כלי היו ממלא
כלי ומן בעשרה כלי.
ומי הכריחו לפרש כן. לך
גמלא דקדוקו זה של
כ"ת השמש היה קשה לו
לכך מש"כ דוק (ש"ב):

ע"פ שמהן דלא קחני מים. וקמ"ל
דחשבה הדליים הראשונים טהורים.
ולא אמרו' שהשרץ היה תחלה צבור
וטמא הכל. אלא אמרינן דבדלי זה
האחרון נפל תחלה בעודו *ריקס

דליים (יו) ונמצא שרץ באחד מהן. הוא
טמא. וכולן טהורין (י). המערה מכלי
בלבי. ונמצא שרץ בתחתון. העליון
טהור

העליון [טהור]. ולא חיישין שמה
מן העליון. נפל לתחתון:
על

אליהו רבה
מיעמאי: העליון טהור.
דלא מחוקין טומאה
מחוקים למקום ואמרינן
כאן בתחתון נמצא כאן
היה ולא היה בעליון כלל
אלא אם נמצא שרץ בעליון
התחתון טמא דמחוקין
טומאה בשעה
ואמרינן מקודם שפירש
היה כי השרץ:

הוא טמא וממלא כל מה שבצור. אצל שאר דליים הראשונים טהורים. ולשני הפירושים לא שייך
כאן חלוק דאוגני כלל. ועיין במשנה ז' פרק בתרא. ולפירוש הר"ם טעמא דכולן טהורים שייך לקמן: **העריין** טהור.
מפני שהן כליים ואין בהן דעת לישאל. כך כתב הרמב"ם על צבא זו ודליים. ברפ"ז מה"כ. ותמה עליו הראב"ד
שקרי

שלמה
שמה נגעו הדליים בשרץ ונעמלו משום דהוי ספק טומאה לפי שכל פני
המים דאפילו ברה"י ספקו טהור כדחנן בפרקין וכדאיתא בשלמי נזיר
א"כ מתני' מיירי בממלא עשרה דליים זה אחר זה מבור של יין או של
שמן דלא קחני מים ולא חיישין שמה היה שם שרץ מדלי ראשון וכיון
דאיירי בעשרה דליים לא שייך כאן מילתיה דר' ינאי. עכ"ל ז"ל.
וביר רפ"ו דהלכות שאר אבות הטומאות וז"ל שם וכן הממלא בעשרה
דליים ומן בעשרה כליים מדלי אחד לכלי אחד ואין ידוע הראשון מן
האחרון וממלא השרץ בכלי אחד מהן הרי התעשה כליים עם עשרה
הדליים טהורים שאני אומר שמה בכלי זה היה השרץ מתחתו ואם יש
לדליים אוננים הרי כל הדליים עם כל הכלים טהורים. ע"כ. וכתב שם
מהר"ק ז"ל ומה' רבנו דהממלא בעשרה דליים היינו טהור ממלא בכלי
ועתה בעשרה כליים ואינו יודע מי הכריחו לפרש כן. ע"כ:
על

ובכלל צבור לכסוף. הוא טמא וממלא כל מה שבצור. אצל שאר דליים הראשונים טהורים. ולשני הפירושים לא שייך
כאן חלוק דאוגני כלל. ועיין במשנה ז' פרק בתרא. ולפירוש הר"ם טעמא דכולן טהורים שייך לקמן: **העריין** טהור.
מפני שהן כליים ואין בהן דעת לישאל. כך כתב הרמב"ם על צבא זו ודליים. ברפ"ז מה"כ. ותמה עליו הראב"ד
שקרי

משנה אחרונה
דגדה שממלא עשר
פעמים בדלי אחד
ועשרה לתוך כלי גדול
ע"כ והא דקאמר ונמצא
שרץ בלחוד מהן היינו
כפעם אחד מן המילואי'
נמצא השרץ בדלי
שממלא מן הכור ויש
להסתפק שמה הי' השרץ
בדלי בתחלה בשעה
שעירה ממנו לראשונות
וכזה מחלק אס אין
לדלי אוננים ודאי לא
הי' שם תחלה דמי
הי' שם הוה נפיל ע"י
העירוי לראשונות ואם
יש לה אוננים י"ל
שחוננים עכבוהו ולא
נפל וכולן טמאין.
ולפ"ו ז"ל שממלא בלחוד
מהן קודם שעירה ממנו
כפעם הוהת אמרי'
הוא טמא וכולן טהורין
כלומר כל המים שבכלי
הגדול סקורין ממלא
נפיל בכלי הגדול עם
עירוי הראשונות. ואין
לפרש כפעם הוהת
נמצא אחר העירוי
לא שייך וכולן טהורין

כאן חלוק דאוגני כלל. ועיין במשנה ז' פרק בתרא. ולפירוש הר"ם טעמא דכולן טהורים שייך לקמן: **העריין** טהור.
מפני שהן כליים ואין בהן דעת לישאל. כך כתב הרמב"ם על צבא זו ודליים. ברפ"ז מה"כ. ותמה עליו הראב"ד
שקרי

מלאכת
ובולן טהורין. דאמרינן השתא הוא דנפל דהואיל וממלא קודם שיערה
הדלי בשעת הוהת לתוך הכלי טהורים. ובשאלו לו אוננים לדלי
דהשתא ודאי אס איתא דהוה התם בזמני קמאי הוה נפיל מן הדלי
עם המים. ע"כ:
בפי' רע"ל רי"ך להיות דשמה השרץ היה בדלי הראשון והאי וכו' כיון
דנקט בתחלה לשון טהור רבים במה שכתב וה"מ כשאין לדליים
אוננים אצל יש להם אוננים וכו' דוק. וז"ל הר"ם ז"ל והממלא בעשרה
דליים כפ"ק דגדה מייתי כרייתא כה"ג וקחני זה הממלא עשרה דליים
זה אחר זה ואמרינן עלה אמר ריש לקיש משום ר' ינאי לא שני אלא
שאין לה אוננים אצל יש לה אוננים כולם עמאום דשמה השרץ היה
מדלי הראשון ומה שלא יא' עם המים לפי שהאוננים עכבוהו והא'
דשניק התם מתני' דהכא ומייתי כרייתא משום דהכא לא קחני כוה
אחר זה ומיירי בממלא בעשרה דליים בבת אחת והא קמ"ל ללא חיישין

טמא. וכולן טהורין (י). המערה מכלי
בלבי. ונמצא שרץ בתחתון. העליון
טהור

בועז
שם משוי לה מקום [ועיין תוס' סס]. ולפ"ו ביהו אדם אוהו בעומאה
ועבר בין הכרות. מחשב כיש לעומאה מקום. ליד ארס השוכה במקום
[כשבת דד"א]. ואע"ג דע"כ הספק הוא בכבר שאין בדל"ש. ליתא.
דהרי מדאדם אוהו הטומאה יש יד אדם באמצע. ובכ"כ לא שני
בשים ביד האדם הטומאה או הטהרה. לא מחשב אין זו דעת לשאל
[כגדה דה"ב]. וכל זה דלא כמ"ס הר"ב כאן:
(ב) ולהרמב"ם [פי"ד מה"כ] אין ספק מנע עומאה לפי
טהור רק בשרץ. וזה דלא כגירסתנו דכ"ס [נזיר סד"א]
מת בכלי האף מהו. ומה היתא לא בשר כלי אוליין. הרי דגם כמת
האף טהור. וכ"כ רש"י שם בשר היטב. אע"כ שהרמב"ם גרס
בהאשויא דש"ס. שרץ בכלי האף מהו. וכן מבואר בדבריו שם בהלכה ד'
ומהיה שר"מ לא העיר על דבר זה כלום שהוא שלא כגירסת הש"ס.
והבגיה ש' בגי' רב"מ תמה על הרמב"ם דנקט בהלכה ד' שרץ
בכלי. דלמה לא נקט מת בכלי וכליטא דש"ס. ובבא"ב ז"ל לא מלי
ולא מריגס. או שמה שכתב תוך כדי דיבור מ"ס הרמב"ם שם [ה"ג]:
דאין טומאה לפי טהור רק בשרץ. וא"כ היאך היה אפשר דנקט כאן
מת. [ועיין לקמן בס"ד בס"י מ"א מ"ש בזה]. וגם במשנתנו ע"כ:
דלא היה גירסת הרמב"ם נבלה כפה כלב:
(ג) וב"ל דקמ"ל הך צבא סמך לכבא דלעיל. דאף דהכא הטומאה
היה

טמא. וכולן טהורין (י). המערה מכלי
בלבי. ונמצא שרץ בתחתון. העליון
טהור

תפארת
שם משוי לה מקום [ועיין תוס' סס]. ולפ"ו ביהו אדם אוהו בעומאה
ועבר בין הכרות. מחשב כיש לעומאה מקום. ליד ארס השוכה במקום
[כשבת דד"א]. ואע"ג דע"כ הספק הוא בכבר שאין בדל"ש. ליתא.
דהרי מדאדם אוהו הטומאה יש יד אדם באמצע. ובכ"כ לא שני
בשים ביד האדם הטומאה או הטהרה. לא מחשב אין זו דעת לשאל
[כגדה דה"ב]. וכל זה דלא כמ"ס הר"ב כאן:
(ב) ולהרמב"ם [פי"ד מה"כ] אין ספק מנע עומאה לפי
טהור רק בשרץ. וזה דלא כגירסתנו דכ"ס [נזיר סד"א]
מת בכלי האף מהו. ומה היתא לא בשר כלי אוליין. הרי דגם כמת
האף טהור. וכ"כ רש"י שם בשר היטב. אע"כ שהרמב"ם גרס
בהאשויא דש"ס. שרץ בכלי האף מהו. וכן מבואר בדבריו שם בהלכה ד'
ומהיה שר"מ לא העיר על דבר זה כלום שהוא שלא כגירסת הש"ס.
והבגיה ש' בגי' רב"מ תמה על הרמב"ם דנקט בהלכה ד' שרץ
בכלי. דלמה לא נקט מת בכלי וכליטא דש"ס. ובבא"ב ז"ל לא מלי
ולא מריגס. או שמה שכתב תוך כדי דיבור מ"ס הרמב"ם שם [ה"ג]:
דאין טומאה לפי טהור רק בשרץ. וא"כ היאך היה אפשר דנקט כאן
מת. [ועיין לקמן בס"ד בס"י מ"א מ"ש בזה]. וגם במשנתנו ע"כ:
דלא היה גירסת הרמב"ם נבלה כפה כלב:
(ג) וב"ל דקמ"ל הך צבא סמך לכבא דלעיל. דאף דהכא הטומאה
היה

יבין
ספק טומאה טהור. מיהו דוקא בספק שהאשויא הטומאה
והטהרה זע"ז. או ספק שהאשויא דבר אחר על שניהן ביהו.
היו כל טומאה אצל כמילוי טומאה דמי. לפיכך הו"ל כיש
לסטומאה מקום. אצל בספק מנע אפילו של מת או של א'
משאר האש"ו. גם ברה"י טהור כשאין לטומאה מקום או
כשאין זו דל"ש כשהנוגע [ע"ס מיר סד"א] (ב) : שם שאלו א'
דליים מים מן הכור זה אחר זה. והרי בכ"ג יש לחוש שהי'
השרץ בצבור. ואף שהמים בעודן בצבור חסובין כמחזברין
דלמקט"ץ. עכ"פ יש לחוש שמה הדלי שממלא השרץ צבורו
לא סודלה רק בצוף. וכל הדליים הראשונים. כשלה בשרץ
נגעו בהשרץ ונעמלו כולן ועימלו גם המים שבמקום (י) ר"ל
שאר הדליים והמים שבמקום הכל טהור. דאין מחזיקין טומאה
במקום למקום. ולפיכך אמרינן ללא בתוך הכור היה השרץ.
רק בתוך דלי זה שממלא זו. ואע"ג שאפשר שללה בדלי זה
קודם לאחרים. אפ"ה לא נעמל המים שבצבור מהשרץ שבדלי
זה בשעה שדלה זו. מדתן מחזברין [גפ"א דמקלות. רב"א] (ג):
קמ"ל

שהרי כבר נתערבו כולם בכלי הגדול הטמאין עם הטהורין. ולא הביעתי דברי רש"י שם שכתב וכולן טהורין דאמרי' השתא הוא דנפל דהואיל שלא מנא קודם שעירה הדלי כפעם
הואת לתוך הכלי טהורין ע"כ וא"ל להעמידו דאי לא מנא קודם שעירה מאי וכולן טהורין. ויש לדקדק אי כולן טהורין אמרי' קאי מה טומאה שייך במים דאין בהן
זיקת תרומה. ואי שנגעו על טהרת תרומה הא אמרי' כפ"ס ספק החולין זו טהרת פרישות ופי' הרב שם שאוכלין חולין בעשרה אס נולד בהן ספק טהור. וי"ל התם
כספן טהור לאוכליהן שנתרין לאוכלן כספן. והכא לענין לטוה התרומה הנגעת. בהן הוי כספק בתרומה ולא מטהרין א"כ אין לדלי אוננים כמ"ל מ"ב. וי"ל דביש
לה אוננים דאמרי' כולן טמאין. ה"ה המים ששאריו בצור טמאין כיון דנמצא השתא בדלי מעיקרא נמי הוי כשהי' ממלא צבור וטימא מה שבצור שכל הטומאות
כשעת מליאתן כמו בנגע בלילה דאמרי' כיון דהשתא מת מעיקרא נמי מת דמוזנין לזמן מחוקין איסור וכן הוא כפ"ט נמצא במשען הגג טמא דמוזנין לזמן הוי משא"כ
איפכא דהוי ממקום למקום כמ"ס שם. וה"ל מוכח סיפא דמתני' המערה מכלי לכלי ונמצא בתחתון העליון טהור דהוי ממקום למקום אצל נמצא בעליון התחתון טמא דהוי
מוזנין לזמן. וע' בתוי"ט ספ"ט שלא ירד לחילוק זה. וא"כ היה הכא מה שבצור נמי טמא. והא דלא פירשו כן משום דלפי' הר"ב מיירי בצבור של מים אין מקבלין
טומאה בצור עד שיתלשו בלחמיה' בריס מקואות. אצל לפי' הר"ם והתו' דבצור של יין ושמן מה שבצור נמי טמא כדפי'. וכל הטומאות דמטמאין הכא אפילו ברה"ר
טמאין דומיא דנגע בלילה. וע' בס"פ בתרא דמחלק התם בין דקד וביסא או לא וחילוק זה שייך נמי הכא. והר"ם והתו' בגדה פירשו עוד מתני' מיירי בממלא עשרה
דליים זה אה"ו מבור של שמן או של יין דלא תני מים וכו' דקדוקו דהתו' המערה מכלי לכלי ונמצא בתחתון העליון טהור דהוי ממקום למקום אצל נמצא בעליון התחתון טמא דהוי
כלל כדפי' לעיל. ולפי' סי' זה הטעם דכולן טהורין דלא מחזיקין טומאה ממקום למקום ובין שממלא בדלי לא אמרי' שהי' אצל נמצא בעליון התחתון טמא דהוי
טהור. אצל לפי' פי' הרב דלא שייך ה"ס שהרי אנו חושבין שמה הי' השרץ מתחלה בדלי זה בשעה שעירה ממנו לראשונות וזה הוי מוזנין לזמן והשתא מעלייתא היא
אלא טמא דטהורין דאי איתא דהוה מעיקרא הוה נפיל כדפי' לעיל: העליון טהור. דממקום למקום לא מחזיקין. אצל נמצא בעליון התחתון טמא שמה הי' מתחלה בעליון
כשעה

הבא מארץ העמים . לכל עפר הבא מארץ העמים
מספקין ליה ברכב של מת [ו]. ושי אלה ארץ העמים
ובית הפרס . גזרו בהם שיהיו מטמאים במגע ובמשא .
ועל ספקין של בגדי ע"ה [יא] . דכולהו מספקא לן אם יטב
עליהן אשתו נדה : ועל ספק כלים
הנמצאים . ללא ידעין אם טמאים
הן : ועל ספק רוקין . דשמה של זב
וזבה הן . או דגדה ויולדת :
מי

ועל ספק עפר הבא מארץ העמים (א)
על ספק בגדי עם הארץ (ב) ועל ספק בלי
הנמצאין (ג) על ספק הרוקין הנמצאין (ד)
על
ועל ספק עפר הבא מארץ העמים (א)
על ספק בגדי עם הארץ (ב) ועל ספק בלי
הנמצאין (ג) על ספק הרוקין הנמצאין (ד)
על
ועל ספק עפר הבא מארץ העמים (א)
על ספק בגדי עם הארץ (ב) ועל ספק בלי
הנמצאין (ג) על ספק הרוקין הנמצאין (ד)
על

ה ועל ספק עפר בגדי זכר
ל על עפר זכר ספק נדה .
הרוקין הנמצאין בגדי זכר
ומצאנו הכר שבת המלאים
תוספות הדישים
ה במשנה על ספק
הרוקין . תלת תנאים
אזכר הכא אכל כפ"ק
דכתב אין הגרסא קו ואין
שם אלא ר"י ור"ח ונר"י
הם ר"י יהודה אומר
אף על ספק מגען כרס"י
תולין גרי"ה עהור (הר"ש)
אליהו רבה
ה על ספק הרוקין .
ולא גרסתי הנמצאין
לדפי' שנים אחת כפ"ק
או כעצמית או כותית כל
הרוקין שבעיר טמאין
דמתן לקמן (פ"ה ת) .
על ספק מי רגלי אדם
שמן כעל מי רגלי כהן .
כדפי' בתו' פ"ק קמ"א
דשבת (ט"ז ב) דכשהו אף
אלא זה יזכות טפי וזה
של אדם יזכה אלא ספק
אחד :

ה"ב דכולהו מספקא לן אם יטב עליהן אשתו נדה . עין מ"ש בספ"ב דחגיגה : ע"ר ספק כלים הנמצאים . עין במשנה
ב' פרק ח' דשקלים : ע"ר ספק הרוקין . עין שם בריש הפרק :

מלאכת שלמה

על עפר . אית דגרסי על ספק עפר : על ספק הרוקין הנמצאים . כך מלאתי מונה :

על

כפי

תפארת ישראל

יבין

זהו , כשרפת : בא) ר"ל אם ודאי נגע או נשא אדם . או כלי
או תכלכל שודאוי נגעו בגוש שבה מח"ל . שג"כ מטמא במגע
ובמשא . מספק שמה עמוון צו עטס כשעורה [אבלות סס] . ולפ"כ
אם א"כ נגע בתרומה . או שנגעה התרומה בהגוש בעלמה .
טמאה ונשרפת . ולא חש תנא לפרש דמייירי בגוש דוקא . דהרי
רק בגוש כברייתו גזרו [כפ"י דאבלות] . אבל עפר של זה או זה
טהור (ג) : (כ) שנגעו . או נשא אדם ודאי בגדי ע"ה דגזרו
עליהן עומאה מספק שמה יטב עליהן אשתו נדה . מדלחין
נזכרין או בקיחין כ"כ בדיני מדרס כתברו' [כספ"ב דחגיגה] :
(ג) שנגע צהן צוודאוי . והכתיב גזרו על כל כלים הנמצאים
שיטמאו במגע גם לאדם וכלים . שמה הכלי נטמא צמות :
(ד) שנגע או נשא שום רוק הנמצא . אפילו ברה"א [ולא"ש לקמן
פ"ה מ"ב . דוקא בשם ישראלית ששה או עב"ס ע"ה] . גזרו עליו טומאה
מספק שמה מוצ או נדה והצריכהו הוא [כפ"ט ט"ז] . א"כ
נגע בתרומה או שנגע התרומה בעלמה צהרוק . הר"י טמאה
וכשרפת

שורפין עליה תרומה [כשבת ט"ז ומכ"ס פ"ה ה"ח מההט"ו]
י"ל החס לא מהשס ס"ו דאורייתא גזרו בידים . רק מדולדאי כל ידוס
ודאי משמשניות הן ודאי נגעו במקום מנוקף . וזה נגדו לתרומה . וא"כ ת"ש .
ולמא מסייע ליה לרש"י נגד דברותיו [שבת דיד"א ד"ה עסקיות]
וע"ש . ודא דלא השיב הכא נבלת עוף טמא דנמי שורפין תרומה עליה
[כפ"א מ"ג] . ג"ל דלא נקט הכא רק אותן שגזרו בהן טומאה מספק .
משא"כ עוף טמא רק משום גזירה מטמא [כפ"א כ"ח] :
(ה) ור"ב כ' לכל עפר ארץ העמים מספקין ברכב המת . וסיים
דמטמא במגע ובמשא . ורמב"ה עליו הגאון מהו' עקיבא ז"ק"ל .
הרי רקב אמ"ט . נגע [כר"ב פ"ב דאבלות מ"ב ורתי"ט שם ד"ה
מלא] . עבלה"ט . ולפענ"כ מדכתב בן ג"ס הר"ש . חס לנו לומר
שנייהו שבו ברוחא . אלא י"ל דהרי בל"ק ק' אי מטעם רקב נגעו בה .
למה הקילו חכמים בהן עפי מברקב דנהך אמ"ט רק בגוש כברייתו
וגם אין הגוש מטמא כהאל . משא"כ ברכב . ותו החמירו בהו עפי
מברקב . דסני בהו בגוש שהוא כביק של סקאין [כפ"ב דש"ב] .
וא"כ מלא חפטים כברקב [כתוספתא פ"ב דאבלות] . נמלא שהגזירות
גזרו בהו סתרו ז"ל . אע"כ דרקב דנקטו הוא ל"ד . רק משום
דסד"א דכיון דביהפ"ר וה"ל . תרתייביה חד טעם אית בהו . מהשס עטס
כשעורה [כרמב"ס כ"ח וכפ"ב דאבלות מ"ג] . להכי הו"א דכמו דמהני
על ספק ברכב או שער דבר . שאס בדקו א"כ הגוש ולא מלאו בו עטס
כשעורה יטהר . קמ"ל דכגוש ח"ל החמירו עפי . וחייטין שמה ברכב
פ"ה

תוספות רע"ק

ה הרע"ב ד"ה ועל
ספק עפר
מספקי' ליה ברכב של
מת : (א) קשה לי
דאיך קתני על ודאי
מגען הא רקב אינו
מטמא כמגע כמ"ב
הרע"ב פ"ב בת"ש
דאבלות . וע' בת"ש
שם מ"א ד"ה מלא
חרוד וצ"ע וע' ברש"י
גדה ד"ז ע"א ד"ה
טומאה רקב (ב) מה
שכתב רבינו ברש"י
פ"ב דאבלות) :
(ד"ה ועל ספקין של
בגדי ע"ה) : (יא)
ובתוס' פ"ק דשבת דף
מ"ז ע"ב כתבו דס' בגדי
ע"ה משום דשואו
כזבים (וכיון דרבנן
גזרו עשאו רק כמו
ספק . מהרש"א) ועל
ספק רוקין בני דקאמר
דהיי"ש שמו של ע"ה
וע' מהרש"א שם
וחמצית דבריו לא
דשורפים משום שמה
הרוקן של ע"ה דהיו
ס"ס דהא בודאי מע"ה
נקרא רק בשם ספק
כמו בגדי ע"ה . אלא
התוס' כתבו שמה היינו
ברוך ספק בפשט ספק
רוקין דשמה היינו רוק
ע"ה דקדו לי' ספק כמו
ספק בגדי ע"ה . או
דמייירי ברוק דלמא
ומשום ספק דשל זב
הן עיי"ש . ואולם
חמורהו לי דברי תוס'
גדה דף ל"ד ע"א ד"ה
וזבו שמה בו' וא"כ
ואבאי לא שורפי' הא
שורפין על ספק רוקין
ע"ש . מתימ
פסיקא להו בן דלמא
באת' ס' הרוקי' הרוקי'
דעלמא ומשום של זב
הן

שורפין והשיב בגדי ע"ה על ודאי מנען שורפין ועל ספק מגען תולין
ע"ל ואין לי לז להבין מני"ל דככר של תרומה איירי התם דלמא
מוקי לה בככר של חולין דכל ספקן טהור והתו' בעלמס כתבו לעיל
ד"ה שגל דככר של חולין נמי איירי . ונראה דהא דמהמירין הכא בספק
נגע לתלות בתרומה וכלל דוחא קי"ל דכל ס"ס אפילו בדרוריתא
שרי . היינו משום דבאתחוק טומאה אמרי' כל שלתה וכול להרבות
ספקות וס"ס טמא לשרוף החמירו נמי בלא אתחוק לתלות ולחולין
לפרוטסי לא גזרו כדפי' :
בגדי ע"ה . פי' הרב שמה יטב עליהן אשתו נדה וכ"כ הר"ש . אבל
התו' דשבת כתבו דמגע ע"ה עלמו טמאין דע"ה הם כזבין
לכל דבר חוץ ממדרס והיסט כדמוכה לקמן פ"ז מ"ה והר"ש שם כפ"ז
הארין ג"כ צוה . ולע"ד נראה דמהלוקת אמוראים הוא בחולין דף ל"ה
דברא אמר התם שאני מדרסו שמה יטב עליהן אשתו נדה אבל פירי
לא . ור' יתכן כפירי נמי אמר . ולכאורה יש להביא ראיה קי"ל כדברי
התו' דמחמת מגע ע"ה גופי' . טמאים מהא דגזרו על כלים ורוקין ומי
רגלים הנמצאין ואין לנו טעם צדור מה ראו לגזור בהן כיון שרוב בני
אדם שורפין הן ואיכא נמי הזקה דעשרות אינן טעם לגזרה זו . והרב
כתב לקמן פ"ה מ"ו ברוקין לא אולי' . בחר רובא . ולא פי' הטעם . והר"כ
כתב ש דחומא בעלמא הוא . ולא יתכן לשרוף עליהן טהרות וכלל
דוכחא אמרי' עבוד רבנן הכרח ללא נשרוף . ומתוך זה נראה דכולהו
משום טומאה ע"ה נגעו בה וכיון דרובא דעלמא לא בקיחי בעלכות
עומאה וטרהו וטבילות וחליטות כולהו כע"ה השיב ור"כ אדרבה רובן
טמאין וגזרו על הכלים ועל רוקין כולהו משום טומאת ע"ה עלמו :
על ספק כלים הנמצאים . הרמב"ם פ"י מהה"ס כתב הנמצאים בשוקים
וכרמות

כדיקה לביהפ"ר [כפ"ה דאבלות מ"ד] ה"ג להני בגוש ח"ל . כשנטמא בו אדם או שער דבר . שאס בדקו א"כ הגוש ולא מלאו בו עטס
כשעורה יטהר . קמ"ל דכגוש ח"ל החמירו עפי . וחייטין שמה ברכב

משנה אחרונה

דמ"ק דף ה' שאין לנו לומר שמיני המותרים עד המת אלא משום
חומר טהרות . ולמאי דמוקי מתני' דפ"ו באתחוק עומאה הא דקתני
התם ספק היתה שם טומאה ספק לא היתה שם טמא ל"ל דה"פ שדוע
במ"לה היתה שם והספק הוא שמה בשעה שניכנס לא היתה שניטלה או
שנאכדה ולא כתוי"ט שפירש שם בהפק . והרב שכתב כאן בבית הפרס
שכנסה שם תרומה וה"ל לכתוב שנגעה בעפרה . אבל נכנסה משמע
שכנסה באיירה וכפ' בחרא דהלכות דלוינה מטמאה כהאל דלאיירה
לא גזרו בנדרש שם קבר . ודוקא באכז שם קבר מטמא נמי כהאל ולכך
כתב הר"ש ג"כ שכנסה למאי דס"ל לפרש מתני' כאבד אבל לתסקא
דמייירי בחרש ל"ל שנגעה :

ועל ספק עפר הבא מארץ העמים . גבי בית הפרס לא תני עפר דהתם
פשיטא דכל טומאה אינה אלא בגוש בגושה או נושאה דלאיירה
לא גזרו אבל ארץ העמים גזרו על איירה לתלות כפ"ק דשבת הלכך דיוק
למיתני הכא שורפין על עפרה :
על ספק בגדי ע"ה . כולה מתני' לענין תרומה איירי כדקתני שורפין את
התרומה אבל לחולין לפרוטסי שחולין חוליהן בטהרה נהי דודאי
מגען בגדי ע"ה טמאין כדאמרי' בגדי ע"ה מדרס לפרוטין אבל ספק
מגען לתרומה תולין כדאמרי' הכא . אבל לחולין כל ספק מגע טהור
כדאמרי' בס"פ החולין טהור וזו עתה פרישת כמ"ש הרב שם .
אלא כהתו' פ"ק דגדה דף ד' ע"ב כתבו לענין ככר ש"ג הדף וספק
אם נפל ע"ג מדף טמא ספקו טהור ומוקי לה התם בטומאה דרבנן
דקתני מדף כדתיב עליה נדף . ופירש"י עומאה דרבנן מעלות דחומר
בקדש בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה ע"כ וכתבו התו' ולא מפרש
בגדי ע"ה לפרוטין דהתם לא היינו מקילין כדאמרי' על ששה ספקות

הן ומרישא דס' בגדי ע"ה דלמא הפעם דשכחא ישיבה עליהם אשתו גדה דהרי ע"כ מה"ש לא הביאו ראיה מרישא וצ"ע ("אפשר דלכו לא הקשו מרישא דדברת מברת' שגזרו עליהם שיהיו כזבים הוא מרוק כמו שכתבו בלשונם גזרה משום צינורא דע"ה ואפי' כו' אבל קוש' רבינו הוא ביותר לפי פי' מרש"א. במ"ש או דסיירי ברק דעלמא (כו') :

ער ספק מי רגלי אדם כו'. כתב הר"ב ואש"ג דאיכא תרי ספיקות כו'. כ"כ רש"י דשבת. והקשו התוספות (*ד"ה ועל) דלמאי (טמא) כיון דהוי ספק ספיקא. ופירשו דנקט (שהן כנגד) מי רגלי בהמה. משום דכשהן זה אלל זה. הן ניכרות טפי שהן של אדם. וליכא

אלא על ספק מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה (כו). על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן. שרופין את התרומה (כו). ר' יוסי אומר אף על ספק מגען ברה"י (כו). וחב"א ברה"י (תולין כו). וברה"י (שהור כו) :

מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה. ספק דבהמה ספק דאדם ואפילו את"ל דאדם שמת דאדם טהור. ורמב"ם פירש ע"פ התוספתא. כגון שנתערבו מי רגלי אדם עם מי רגלי בהמה. וזהו שכנגד מי רגלי בהמה. ומספקא לן אס בטלו מראיהן של מי רגלי אדם. והיו כולן טהורין. או לא בטלו. והיו כולן טומאין: על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן. יודע ודאי שנגעה בכן תרומה. אבל אינו יודע אם הן טומאים או לא. כדפרשין ספיקא דכולהו: וחב"א ברה"י תולין. על ספק מגען ולא שורפים משום דהוי ספק ספיקא לקולא ספק נגע ספק לא נגע ואפילו את"ל נגע ספק טומאים ספק טהורים ואין הלכה כר"י דאמר על ספק מגען שורפין: אחד

משנה אחרונה

וכרחובות משמע דלא נזרו אלא ברה"ר דשכיחי טמאים ולא ברה"י ועיין פ"ח מ"ג: שבנגד מי רגלי בהמה. פי' הר"ב אש"ג דאיכא תרי ספיקי וברייתא וזהו הקשו אמאי שרפין הא בס"ס תולין. ולפי עתה ה"ל להקשות כן אמתי' גופא כספק בית הפרס אמאי שורפים הא איכא נמי תרי ספיקי שמתא אין שם עולם כשעורה ואח"כ יש שם שמה ולא נגעה התרומה באתו מקום. אבל י"ל דרש"י ס"ל שאין זה השב"ס אלא הד ספק שמה נגעה בטומאה או לא דמה לי אם אין שם עולם או יש שם ולא נגעה. וכן שם רגלים מה לי בהמה ומה לי אדם טהור. אבל התו' ס"ל כל שיש שני לדדיס לטהר חשיב ס"ס וכת"פ פ"ג דגדה מ"ב ובפ"ק דכבורות מ"ג. ועוד י"ל דגבי בית הפרס לאו ס"ס הוא דספק הראשון עשאוהו כולאי שהאדם שנתמא בבית הפרס הוי אב לשמה אדם וכלים וכת"פ הרב ס"פ בתרא דלהלות וכ"כ הר"ש פ"ג דלהלות מ"ה גבי בגדי ע"ה ששאו הספק כולאי. ומיהו למאי דפי' איכא נמי פוגע כמו בני אדם ונעמא גזרו בהו דל"כ יתוש שמה נגע בלב ונעמא כל גופו. אלא הגזירה היא משום שם עסקיית ונוגעין במקום מיוחד וגבאי הוא לתרומה שמתמא על אוליו וכ"כ הרב ס"ק דשבת במשנת י"ה דבר ע"כ וכ"כ הרא"ש ספ"ו לקמן וכ"כ תו"כ פ"ב דידים בשם הראב"ד וא"כ רוק ומי רגלים דודאי מאיסי ואפילו כשהורין ה"ל לגזור ולקסול את התרומה. אלא משום דהני לא שכיחי שנגעו בתרומה כמו הידים שדרקן ליגע ולמשמש תמיד הלכך לא נזרו בהו אלא משום דמאיהו נמי ופי' ר"פ בתרא דלהלות כתב הרב האדם שנתמא בבית הפרס הוא אב ומטמא אדם וכלים ע"כ. וכ"כ מדברי הרמב"ם פ"א מהט"ה. ונראה משום דחשיבין ליה כנוגע בעלם כשעורה ומי והלכך מ"ש הרמב"ם והרי הוא שלישי לכן היינו לאדם כנוגע בהו. ומדלא התנה שזרין שהטומאה בזה בידו אדם משמע שאפילו נגעה מאלוהי שנתמא לבית הפרס נמי עמאה דהכא לא שייך יש בהן דעת לישאל שאין בספק נגעה נמי ס"ל הכי. אבל מדברי הרמב"ם נראה דדוקא בספק מגען יש חילוק בין דעת לישאל או לא ולא בספק של הטומאה עומה כמו שהארכנו בזה לעיל פ"ג: שהוא ספק טומאתן. לכאורה לישאל יתירא הוא דהא תני לה ברישא על ששה ספקות וכו'. ועוד מאי שאול דה"ל

(* נ"פ ונד"ק תיבת אלו המוקפות לתא

מלאכת

בפי' רע"ל ואפילו את"ל דאדם שמת דאדם טהור. אמר המלקט או נמי כי הווי זה אלל זה מיכרי שהם של אדם שאינם דומין זה לזה וליכא אלא חד ספיקא. הר"ש והרא"ש ז"ל. וגם תוס' ז"ל שם בפ"ק דשבת דכריתו זה הפירוש. ועיין בפ"י דה"ש שני דזבים. וכתבו תוס' ז"ל שם בשבת פ"ק דף ס"ו על ספק בית הפרס נראה לרבינו יצחק דמירי שגהרש בה קבר דטהור מדאורייתא ולא היידין לפעם כשעורה ולא הוי אלא מדרבנן. אבל שדה שאבד בה קבר הוי ספקא דאורייתא כדמוכח במועד קטן ז"ל בהכמים אמאי קאמרי אף ספק מגע ברה"י תולין והתנן בפ"ו דטהרות דכל ספקות ברה"י טמא עכ"ל ז"ל. וכן פי' ג"כ הר"ש ז"ל. אבל רש"י ז"ל פירש בית הפרס כגון תרומה שנגעסה לבית הפרס דהוא שדה שאבד בה קבר והיינו ספק דלא ידעינן אם האהילה על הקבר אם לאו ע"כ. ושם נגדה כתבו תוס' ז"ל שטישא דאיכא ספיקי עובא שאין שורפים עליהם את התרומה כגון עומטוס בלובן או באודס וכיוצא בו או שמת נראה להמירי בזה כמו בספק בגדי ע"ה לכן משכח ביה ספק ספיקא ומכאן קשה על מה שפי' רש"י ז"ל בפ"ק דשבת על הך ברייתא דעל ששה ספקות וכו' על

שלמה

ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי בהמה ופי' דהשתחא יא להסתפק שמה של בהמה הן אפילו של אדם הן שמה של חכר הן הכא משמע דעל ספק ספיקא אין שורפין. ומיהו אין להשוות נזרות חכמים דפעמים נראה להם להחמיר אפילו בספק ספיקא ור"ת ז"ל פי' התם דכיון דהם כנגד מי רגלי בהמה ודאי דעכו"ם הם דישאל היה נסנה לנדרין כדאמרינן כהנזקין וקשה דאפילו ודאי הם דישאל שורפים משום דשמה דפי"ה הן כדפרשין על ספק הרוקים הנמצאים בההיא ברייתא ועוד דאטומאה דעכו"ם לא שרפין תרומה כדאמרינן לקמן עבדו רבנן היכירא דלא לשרוף עלייהו תרומה וקדשים. ונראה לפרש דלהכי נקט כנגד מי רגלי בהמה דלא ניכר שאינם של בהמה שאינם דומין לאוחס שכנגדן וליכא אלא חד ספיקא אבל אם היה אפשר להסתפק בשל בהמה לא הווי שרפין דהוי ספק ספיקא. ע"כ בקיבור:

על ודאי מגען. וכ' מלמתי מונה בתלמוד הרב בללאל אשכנזי ז"ל שם בשבת פ"ק דף ס"ו על ודאי מגען וספק טומאתן. ובברייתא פליג ר' יהודה ואמר דאין שורפים על ודאי מגען אלא ברה"י: ואין

יבין

וכשרפת: (כה) דכמו שגזרו טומאה על מגע ומשא של רוק הנמלא. כ"כ גזרו על מגע ומשא של מי רגלים הנמלאים. מספק שהן מוצב ודכוותי'. והא דקאמר הכא שכן כנגד מי רגלי בהמה. רבו בו הפירושים. דלרש"י [שנת שו"ב] ר"ל אפי' הוא סמוך למי רגלי בהמה. דמסתבר דכמו דזהו של בהמה. ה"ל זה. אפי"ה מטמאין. ואש"ג דה"ל ספק ספיקא. ספק מבהמה וספק מאדם טהור. והרי על כל ספק ספיקא אין שורפין את התרומה [גדה לגי]. ו"ל דאין למדין מן הכללות [ועינינו כו'א]. א"ל דספק טהור לא מתמצא ספיקא. מדרבו בני עולם עכו"ם. וברמב"ם [פי"ג מהא"י ה"ג] הא דקאמר תנא שהן כנגד מי רגלי בהמה. ר"ל שנתערבו שזה בשום מחלה על מחלה. וקמ"ל שאין אומרינן כיון שטומאתן מד"ס ולא אמרינן [שנת שו"ב] דוקא כגמלאו כנגד מי רגלי בהמה. דהיינו שרואין ספיקא. אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן. הו"ל ספק ספיקא. דייקנן להו. אבל ספק מגען אף ברה"י עכ"פ תולין. מדה"ל ספק ספיקא: (כו) ספק ספיקא: (כז) לכו אסוקי מילתא דחכמים היא. אלא ד"ס דספק מגען טהור: (כח) בספק מגען. והיינו משום דה"ל ספק

תפארת ישראל

בועז

פי"ה דלהלות]. והחמירו בזה בח"ל טפי מביה"ד. משום הרחקה. וכמו שהחמירו באורח אף דעכו"ם אש"ט בזה"ל [ביבמות סא"ה]. וברא מתורין גם קו' רתו"ש שהקשה הרי בקרב נרדף כמה תמאים. אולם מדאחזו לשון של הר"ש והר"ב. הוא ממש דברי רש"י [שבת דע"ב ד"ה על ספק]. ורק שם ברש"י כתוב בקרב של מת. א"כ כמדומה שם בלשו"ה הר"ש ור"ב הלואי אומיות יש בקרב תחת קבר. ועמא משום תביסת קבר [באהלות פי"ז מ"ג]: (ו) ולפי אמרו השגתי. אין דברי קדשם אלו מועטמים לחכי יפה. דא"כ ע"י שמי רגלים הללו הנמלאים משונים במראיתן ממי רגלי בהמה. מזה נדע שהנמלאין הן מי רגלי אדם. דהרי ידוע דמראית מי רגלי של כל בע"ח משתנה במראיתו בכל יום לפי מעמד היום מוך שורקו ביום

דשמה אוחן של בהמה רבו. ונתבטלו אוחן של אדם. ולתוספות שהן משוכים מהם. ועי"ז ניכר שהן של אדם. והו"ל רק חד ולא שרפינן עלה תרומה (ו): (ז) אפילו ברה"י. דכודל"י ספיקא. אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן. הו"ל ספק ספיקא. דייקנן להו. אבל ספק מגען אף ברה"י עכ"פ תולין. מדה"ל ספק ספיקא: (כו) ספק ספיקא: (כז) לכו אסוקי מילתא דחכמים היא. אלא ד"ס דספק מגען טהור: (כח) בספק מגען. והיינו משום דה"ל ספק

לעיל דכולה הך גזרה משום טומאת ע"ה הוא והוי כרוב טמאים. א"כ לפי פירש"י כאן דספק שמה הן של בהמה אודא לה רוב טמאים דבהמות איכא נמי פוגע כמו בני אדם ואמאי שורפין. ונ"ל דרוקין ומי רגלים אית בהו טמא אחרינא כדפרש רש"י בפ"ק דשבת דף י"ד לענין טומאת ידים דלאו משום שם שמה נעמא גזרו בהו דל"כ יתוש שמה נגע בלב ונעמא כל גופו. אלא הגזירה היא משום שם עסקיית ונוגעין במקום מיוחד וגבאי הוא לתרומה שמתמא על אוליו וכ"כ הרב ס"ק דשבת במשנת י"ה דבר ע"כ וכ"כ הרא"ש ספ"ו לקמן וכ"כ תו"כ פ"ב דידים בשם הראב"ד וא"כ רוק ומי רגלים דודאי מאיסי ואפילו כשהורין ה"ל לגזור ולקסול את התרומה. אלא משום דהני לא שכיחי שנגעו בתרומה כמו הידים שדרקן ליגע ולמשמש תמיד הלכך לא נזרו בהו אלא משום דמאיהו נמי ופי' ר"פ בתרא דלהלות כתב הרב האדם שנתמא בבית הפרס הוא אב ומטמא אדם וכלים ע"כ. וכ"כ מדברי הרמב"ם פ"א מהט"ה. ונראה משום דחשיבין ליה כנוגע בעלם כשעורה ומי והלכך מ"ש הרמב"ם והרי הוא שלישי לכן היינו לאדם כנוגע בהו. ומדלא התנה שזרין שהטומאה בזה בידו אדם משמע שאפילו נגעה מאלוהי שנתמא לבית הפרס נמי עמאה דהכא לא שייך יש בהן דעת לישאל שאין בספק נגעה נמי ס"ל הכי. אבל מדברי הרמב"ם נראה דדוקא בספק מגען יש חילוק בין דעת לישאל או לא ולא בספק של הטומאה עומה כמו שהארכנו בזה לעיל פ"ג: שהוא ספק טומאתן. לכאורה לישאל יתירא הוא דהא תני לה ברישא על ששה ספקות וכו'. ועוד מאי שאול דה"ל

ן א' טמא. לאו טמא ודאי שהוא ידוע דשל זכאו של זכה. דא"כ ברה"י לגרוף כשאר כל ספק טומאה אלא אחד טמא שהוא מסתם רוקין. וא' טהור ידוע שהוא של אדם טהור. וכיון דאפילו נגע ודאי בטמא זה שהוא סתם רוקין אינו אלא מדרבנן השתא דאיכא ספק נגע בטמא. תולין ברה"י בין אמגע בין אמשא בין בלח בין ביבש ולא יבש כ"כ שאין יכול לחזור ולהשרות כמות שהיה דהוא טהור גמור אפילו ודאי דזכ. אלא דיכול לחזור ולהשרות לכמות שהיה: ועל מגען ברה"ר בומן שהן לחים. *א"א של ידבק מהן כל שהוא בגוף הנוגע בהן. ויאל מכלל ספק טומאה ברה"ר. ודין רה"י יס לו כשנדבק כל שהוא בגוף האדם. אבל רוק יבש שאינו נדבק חס נגע בו הוי ספק טומאה ברה"ר. דספקיו טהור: ועל משאן בין לחין בין יבשין. דכשתחלה הטומאה ברה"ר ונשאת על גבי אדם. לא חשיבא עוד טומאה ברה"ר. אלא הרי היא כטומאה ברה"י. כדלמרו: היה רוק יחידי. מהרוקין הגמולים ספק של אדם טמא ספק של אדם טהור: ונגע בו ונשאו והסימו. אפילו ברה"ה ואח"כ נגע בתרומה: שורפים עליו את התרומה. * כד"ו בני תולין עליה את התרומה ואע"ג דספק טומאה כה"ר ספק טהור מאוס דכסאן לחין וכו'.

ו שני רוקין א' טמא ודאי ודאי (מהורליא). תולין על מגען יב. ועל משאן ועל הסימן ברה"י. ועל מגען ברה"ר בזמן שהן לחין יב. ועל משאן בין לחין ובין יבשין יב. היה רוק יחידי ונגע בו. ונשאו יב. והסימולו ברשות הרבים יב. שורפין עליו את התרומה. ואין צ"ל ברשות

אלא ספק אחד: ו תולין על מגען וכו'. שאינו יודע באיזה מהן נגע או בזה"ש: בזמן שהן לחין. פי' הר"ב אי אפשר שלא ידבק מהן כל שהוא בגוף הנוגע בהן וכו'. ודין רה"י יס לו כו'. כ"כ הרמב"ם בשם התוספתא. וכן הר"ש. ומסיק דלחיה אפילו כרבנן דרבי יהושע פי"ו מ"ג דאע"ג דמטריי בטומאה ברה"י וטהרה ברה"ר. לא מטריי אלא בספק נכנס. ואין לתמוה אמאי מאוס דתשבי מאוס ברה"י. אע"ג דקאי ברה"ר. דדכוותא אשכחן בריי מסכת נדה (דף ג') דמטמאין מעל"ע שבגדה אפילו ברה"ר. ע"כ. ועיין פי"ו מ"ג: ועל משאן בין לחין בין יבשין. ולא קחני הכא על משאן היסט ביבש טהור ברה"ר כמו מנגע כיון דלא *הוי עליה. וה"מ למתני ועל מגען והסימן ברה"ר בזמן שהן לחים. הר"ש: ובין יבשין. כתב הר"ב ולא יבש כל כך שאינו יכול לחזור ולהשרות וכמה שרייתן שנינו ברפ"ז דנדה (משנה ב'): אלו כדתנן ברישא על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן שורפין את התרומה. ספק טהור מאוס דכסאן לחין וכו'.

מלאכת שלמה ו ואין לריך לומר ברשות היחיד. כ"ל ואין לורך:

ועל ה"ל למיתני וספק טומאתן. ואפשר דלפי הטעם שכתבו התו' בספ"ב דכתובו' דכספק טומאה עתמה החמירו יותר דקילא ליה ושמא יגע עוד כפעם אחרת. והיינו דחני שהוא ספק טומאתן שהמגע בא מחמת שהטומאה כספק וקילא ליה:

ו שני רוקין א' טמא ודאי ודאי (מהורליא). תולין על מגען יב. ועל משאן ועל הסימן ברה"י. ועל מגען ברה"ר בזמן שהן לחין יב. ועל משאן בין לחין ובין יבשין יב. היה רוק יחידי ונגע בו. ונשאו יב. והסימולו ברשות הרבים יב. שורפין עליו את התרומה. ואין צ"ל ברשות

משנה אחרונה דה"ל למיתני וספק טומאתן. ואפשר דלפי הטעם שכתבו התו' בספ"ב דכתובו' דכספק טומאה עתמה החמירו יותר דקילא ליה ושמא יגע עוד כפעם אחרת. והיינו דחני שהוא ספק טומאתן שהמגע בא מחמת שהטומאה כספק וקילא ליה:

ו שני רוקין. אחד רוק וספק נגע לא מני למיתני החילוק בין לחין ליבשין. דהתם אפילו הוא על גוף האדם לא מטמאין דהוי כטומאה ברה"י וטהרה ברה"ר דלחכים טהורין לקמן בפ"ו וספק נגע הוי כספק נכנס אבל בשני רוקין דאיכא נגע ודאי לא דמי להתם כמ"ש הר"ש. והוא דלמרו' הכא חס דחוק כל שהו בגוף אדם חשיב ברה"י כ"ה בתוספתא ויש ללמוד מכאן לטומאת מעל"ע שבגדה דאפילו ברה"ר כמי מטמא וב"כ התו' ריש נדה אלא שדקדקו בטעם הדבר ושמעו שלא ראו תוספתא זו. גדולה מוז כתב במשנה למך פ"ג מהל' משכב והרשב"א שרמב"ן בעט"ל

תפארת ישראל יבין

ביום ההוא. בחימוס או בקיבור. וגם לפי המאכלים שאכל הבע"ח ביום ההוא. אבל בלא הכך שנויים וסבותיהן אין שום שנוי שבו יתוות מראה מי רגלי אדם ממי רגלי בהמה. ור"ו גם לישאל דמשנתנו דקאמר שהן כנגד מי רגלי בהמה משמע עפי דעל מעמדם במקום קאי ולא אמראיתן. ור"ם היה נ"ל. דהאי נגד ר"ל מרחוק. וכמו מנגד תראה את הארץ שפי' רש"י מרחוק. ור"ל דדוקא ברזק שמני עפי ממי רגלי. לפיכך נזרו בכל רוק הנמצא. אע"ג שאין הוכחה קאת שהוא רוק של ישראל. אבל בני רגלים דלא שכיחי כולה האי לא גזרו רק ביב קאת הוכחה שהן של ישראל. וכגון שנמצאו קאת רחוק ממי רגלי בהמה. ועי"ז מסתבר שהוא מבהמה ומסתבר שרק ישראל נפסה ללדון. לפיכך נמצאו קאת רחוק משנת הבהמה. דלילו כעניי אינו מקפיד אנשיעות ומשתין כדז בהמתו [כשהדרין ק"ז]. והרי אינו של כעניי היה השתן. הרי אינו מטמאין מעינותיהן אפילו כשהן זבין ודולין. ורק מדרבנן אמרי' אפילו ודאי אינו זבין. אפי"ה מעמאים כזבין ממש. רק שאין שורפין עליהן את התרומה [כגדה לד"א]:

ביום ההוא. בחימוס או בקיבור. וגם לפי המאכלים שאכל הבע"ח ביום ההוא. אבל בלא הכך שנויים וסבותיהן אין שום שנוי שבו יתוות מראה מי רגלי אדם ממי רגלי בהמה. ור"ו גם לישאל דמשנתנו דקאמר שהן כנגד מי רגלי בהמה משמע עפי דעל מעמדם במקום קאי ולא אמראיתן. ור"ם היה נ"ל. דהאי נגד ר"ל מרחוק. וכמו מנגד תראה את הארץ שפי' רש"י מרחוק. ור"ל דדוקא ברזק שמני עפי ממי רגלי. לפיכך נזרו בכל רוק הנמצא. אע"ג שאין הוכחה קאת שהוא רוק של ישראל. אבל בני רגלים דלא שכיחי כולה האי לא גזרו רק ביב קאת הוכחה שהן של ישראל. וכגון שנמצאו קאת רחוק ממי רגלי בהמה. ועי"ז מסתבר שהוא מבהמה ומסתבר שרק ישראל נפסה ללדון. לפיכך נמצאו קאת רחוק משנת הבהמה. דלילו כעניי אינו מקפיד אנשיעות ומשתין כדז בהמתו [כשהדרין ק"ז]. והרי אינו של כעניי היה השתן. הרי אינו מטמאין מעינותיהן אפילו כשהן זבין ודולין. ורק מדרבנן אמרי' אפילו ודאי אינו זבין. אפי"ה מעמאים כזבין ממש. רק שאין שורפין עליהן את התרומה [כגדה לד"א]:

ברה"ר ונ"ע. ונ"ל דשני רוקין דהכא היינו שידוע איזהו הטמא ואיזו הטהור אלא שזה אלו יודע באיזהו מהן נגע אבל חס דתערבו הרוקין אין ידוע איזו הטמא אפילו נגע באחד שורפין ברה"י דתערובת חד בחד דייטינן כל חד כגופו של איור כמ"ש בס"ס. ואלה דמי למ"ש התו' בריש נדה דלא ילפי' מטומאה אלא דבר שיכול להיות וכהא האחד ודאי טהור. דהתם כספק נגע דלא אחתוק טומאה כמ"ש לקמן פ"ה מ"ג.

ועל מגען ברה"ר בזמן שהן לחין. וכתב הר"ש דה"ל למיתני גמי על הסימן ברה"ר בזמן שהן לחין ע"כ. ולפי מ"ש הרמב"ם ס"א מהט"מ מיסט בכלל נושא הוא כיצד קורה שהיא מוגעת על הכותל ובלדה מת או ככלה ובא הטהור לקחה הקורה השני והגירו כיון שהגיר את הטומאה שנקבה השני טמא מאוס נושא ע"כ. והיסט כי שאי שלא הגביה ולא נשאה ליה) ודאי נגע בטמא זה שהוא סתם רוקין אינו אלא מדרבנן השתא דאיכא ספק נגע בטמא. תולין ברה"י בין אמגע בין אמשא בין בלח בין ביבש ולא יבש כ"כ שאין יכול לחזור ולהשרות כמות שהיה דהוא טהור גמור אפילו ודאי דזכ. אלא דיכול לחזור ולהשרות לכמות שהיה: ועל מגען ברה"ר בומן שהן לחים. *א"א של ידבק מהן כל שהוא בגוף הנוגע בהן. ויאל מכלל ספק טומאה ברה"ר. ודין רה"י יס לו כשנדבק כל שהוא בגוף האדם. אבל רוק יבש שאינו נדבק חס נגע בו הוי ספק טומאה ברה"ר. דספקיו טהור: ועל משאן בין לחין בין יבשין. דכשתחלה הטומאה ברה"ר ונשאת על גבי אדם. לא חשיבא עוד טומאה ברה"ר. אלא הרי היא כטומאה ברה"י. כדלמרו: היה רוק יחידי. מהרוקין הגמולים ספק של אדם טמא ספק של אדם טהור: ונגע בו ונשאו והסימו. אפילו ברה"ה ואח"כ נגע בתרומה: שורפים עליו את התרומה. * כד"ו בני תולין עליה את התרומה ואע"ג דספק טומאה כה"ר ספק טהור מאוס דכסאן לחין וכו'.

ז' מלו ספקו (מ"י ט"ז ח"א) ח"ט ח"א

תוספות חדשים

ז' במשנה ספק משקין ליטמא ואל"ל כיון דבמשקין טמאין הספק אח"כ לא חשיב לעיל ת"ס על ז' ספיקות שרפין כ"ו וי"ל כיון דרוק היו בכלל משקה או ככר תנא ליה בכלל הוק (גליין הראש):

משנה אחרונה

ז' אלו ספקות שטהרו ויחמיא ע"כ אפילו ברה"י ויש בהן דעת לשאל טהרו דלי אינן בהן דעת לישאל מלי אריא הני כל ספק מנע טהור כשאין בהן דעת לישאל ועוד דכל הני דחשיב בדין נידוי אדם דגבי טומאה לפי הני בדיהי מלא האדם וטומאה וספק ידים הם כדירי אדם וכן ספק אכל אוכלין טמאין וספק נגעים כולו בלחם ומוסר לטעיל בשקה ספקות טמאין אפילו ברה"י ואפילו אין בהן דעת לישאל. ח"ט דליכא תרתיה לטיבותא. תני אלו ספקות שטהרו אפילו איכא תרתיה לריעותא שנה ברה"י ויש בהן דעת לישאל ומפני זה תמהו על הרמב"ם שכתב דכל אלו הספקות שטהרו אפילו ברה"י מפני שאין בהן דעת לישאל ובחמת ח"ט לומר על רבינו הגדול שיטעה בדבר המפורס במקומן כהך שרי טומאה לפי ידים וספק אכל יש בהן דעת לישאל. אבל לשוני ס' כן הוא ב"ט פ"ו מהא"ט ספק ברה"י כיצד טומאה שמוכתה ברה"י ספק נגע וכו' היתה ברה"י ספק נגע טמא וכל אלו הספקות שטהרו ברה"י מפני שאין בהן דעת לישאל

ז' אלו ספיקות שטהרו חכמים. עיין מ"ש בזה במ"ב בשם הראב"ד דלפילו יש בהן דעת לישאל ומש"ה קתני אלו שטהרו ולהרמב"ם דכובר דהני גמי דוקא כשאין בהן דעת לישאל. כי קתני אלו לאו למימרא שטמאנו אלו משאר ספיקות. שאע"פ שאר ספיקות טמאות. אלו טהורות. אלא הספיקות שטהרו חכמים מטעם שאין בו דעת להשאל מני וחזיל. הכ"מ פט"ו מה' אבות הטומאות (הל' ח'): **ספק נזירות ספק בכורות. אינס ענין לטומאה וטהרה ומענין בן השמיטין הרמב"ם דפ"ד מה' אבות הטומאות.** והכנים במקומן ספק עובר ועומד. וספק שתי רשייות (הכ"מ שם הל' ח') וסתיקן במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה בעיני שאלו השנים עשר בב"ד ח' טיהרום.

ברשות היחיד: ז' אלו ספיקות שטיהרו חכמים (יה) ספק מים שאובים למקוה (ש). ספק טומאה צפה על פני המים. ספק משקין ליטמא. טמא. ולטמא טהור. ספק ידים ליטמא ולטמא וליטהר. מיהור. ספק רה"ר. ספק דברי סופרים. ספק החולין ספק שרצים ספק נגעים ספק נזירות ספק בכורות

לא הנהו (משום) דאית בהו פלוגתא ולא הני גמי שאינס ענין לכאן. ויחא גמי לפי זה דלא קא מני ספק ציבה דהוי דומיא דספק נגעים. כדחתן סוף גזיר. וברפ"ב דזבים. וכה"ג בספק בכור איכא כמה ספיקות (בשאר דיני ממונות) דק"ל ביה

מלאכת שלמה

ז' אלו ספקות וכו'. ספק מים שאובים כפרק שני דמקואות מפ' ספק מים שאובים שטהרו חכמים. ומלחתי מנוקד ספק מים שאובים הסמ"ך בשו"א וטמא הטעם מפני שהן סמוכים ונראה לפ"ד דספק שאינו סמוך הסמ"ך בקמ"ץ והסמוך הסמ"ך בפת"ח וכן נקד ג"ב ה"ר יהוסף ז"ל וגם לעיל סי' ה' על ספק בית הפרס. וכתב הר"ן ז"ל בהלכות נדה לרב אלפס ז"ל דכפ' שני דשטפות דף ט"ו דמכאן הוכיחו רוב הסופרים ז"ל דמים שאובים אין פוסלין את המקוה. מן התורה אלא

תפארת ישראל

(ז) ולא יזיתי להבין בזה לשון הרמב"ם. שכתב הטעם מפני שאין בזה דל"ש. כאילו הוא דבר ידוע שהוא כך. וק' הרי בענין דל"ש בחר נוגע ולא בחר מניע חולין [כסוטה כט"א]. והו' אי באכדל"ש. מה אריא הנהו. אפילו מת ונכלה שהן דאורייתא. אם מסופק אם נגע בהן דבר שאין בו דל"ש. טהור. וז"ע. והוא דלא מני תנא הכא מספר ונימא י"ב ספיקות טהרו חכמים כמו דנקט מספר במשנה ה' בהטמאים ג"ל דה"ט מים דאין טהרת כולן שיה. דבספק נזירות ובכורות. י"ל שהדבר נטהר מכל שכן ספק. והו"ל כאילו לא היה שם ספק כלל. ופטור. ומש"ה בחמת הרמב"ם [רפ"ד מהא"ט] שירד למנין למשנה י"ב ספיקות. הו"ל ב' אלו מהכלל. והכנים חתיתין ב' ספיקות אחרות. ספק עומד ועובר. וספק ב' רשייות. שחתא לא הזכירם. מדל"ל חשב רק אותן שבמשנה א' הוטהרו בב"ד במנין שלהן. וכמ"ש רמ"ט שם וכמ"ש רמ"ט גס הכא. וב"ל דהנה"ל לא נקט במשנה ה' ספק משקין ליטמא טמא. דנקט לה במ"ו. היינו מאוס דלא בעי למנקט רק אותן שנגזרו במשנה ח'.

(ח) וא"ת הרי חזית מים שאובין שפיל לים הגדול הטהור שם לא עלתה לו טבילה דחייבין לספק ג' לגיין שאובין שנשארין במקום א'. וכבר תרומה שפיל לשם טמא [כמכות דל"א]. אלמא ספק שאובין טמא

דכבר תנא הכי לעיל [גמ']. הדר מו תנא לה הכא משום משא ויהיטע. דלא תני להו לעיל. ונקט להו הכא לשמשעין דדוקא בספק נגע או דבספק הסוט מתלקין בין לה ליבש. אבל בודלתי נגע או ודלי הסוט אין חילוק בין רוק לח ליבש. אפי' ברה"ט טמא: (יה) אפילו ברה"י [כמב"ם פ"ז מהא"ט ח"א]. ולהראב"ד אפילו יש בהטעם דל"ש (ז): (ט) שם ספק אס פלוג שאובין למקוה החסרה ממ' טאה וגפסל ע"ו. או שיועד שודלתי כפלו לשם. אבל מסופק אם היו ג' לגיין. או שפסלו ג"ל. אבל מסופק אם המקוה מ"ט (ח). וכל דין ספק מים שאובין נפותר במקומן (במקואות פ"ב מ"ג) וכן כזרות ובכורות מפורשים במסכתתן. ורק איך ספיקות דחשיב תנא הכא. מפרש ואזיל. בפרקין וא"ל כיון דספק משקין ליטמא טמא. הו"ל להתנא למכללה לעיל בין הך דמשנה ה'. והו"ל על ז' ספיקות שורפין תרומה. ג"ל דה"ט משום דלא דמי ספק משקין לחיך ספיקות דחשיב תנא דכולהו בין ליטמא או לטמא טמא. משא"כ משקין. להכי לא פסיק ליה למכללינהו בהדדי

ז' אלו ספקות וכו'. ספק מים שאובים כפרק שני דמקואות מפ' ספק מים שאובים שטהרו חכמים. ומלחתי מנוקד ספק מים שאובים הסמ"ך בשו"א וטמא הטעם מפני שהן סמוכים ונראה לפ"ד דספק שאינו סמוך הסמ"ך בקמ"ץ והסמוך הסמ"ך בפת"ח וכן נקד ג"ב ה"ר יהוסף ז"ל וגם לעיל סי' ה' על ספק בית הפרס. וכתב הר"ן ז"ל בהלכות נדה לרב אלפס ז"ל דכפ' שני דשטפות דף ט"ו דמכאן הוכיחו רוב הסופרים ז"ל דמים שאובים אין פוסלין את המקוה. מן התורה אלא

יבין

דכבר תנא הכי לעיל [גמ']. הדר מו תנא לה הכא משום משא ויהיטע. דלא תני להו לעיל. ונקט להו הכא לשמשעין דדוקא בספק נגע או דבספק הסוט מתלקין בין לה ליבש. אבל בודלתי נגע או ודלי הסוט אין חילוק בין רוק לח ליבש. אפי' ברה"ט טמא: (יה) אפילו ברה"י [כמב"ם פ"ז מהא"ט ח"א]. ולהראב"ד אפילו יש בהטעם דל"ש (ז): (ט) שם ספק אס פלוג שאובין למקוה החסרה ממ' טאה וגפסל ע"ו. או שיועד שודלתי כפלו לשם. אבל מסופק אם היו ג' לגיין. או שפסלו ג"ל. אבל מסופק אם המקוה מ"ט (ח). וכל דין ספק מים שאובין נפותר במקומן (במקואות פ"ב מ"ג) וכן כזרות ובכורות מפורשים במסכתתן. ורק איך ספיקות דחשיב תנא הכא. מפרש ואזיל. בפרקין וא"ל כיון דספק משקין ליטמא טמא. הו"ל להתנא למכללה לעיל בין הך דמשנה ה'. והו"ל על ז' ספיקות שורפין תרומה. ג"ל דה"ט משום דלא דמי ספק משקין לחיך ספיקות דחשיב תנא דכולהו בין ליטמא או לטמא טמא. משא"כ משקין. להכי לא פסיק ליה למכללינהו בהדדי

אפילו אין שם אלא מלא האדם והבומאה. שהמקום נר בדרך שא"ל לו שלא יגע אפילו הכי עיבור קסבר דטומאה נפח
 אינה מטומאה. כך מלאחי. אבל רמב"ם פ' כל זמן שלא ידע בודאי שנגע בטומאה עיבור. נראה שאם היה בדרך שאי
 אפשר לו שלא יגע. טמא: **מ** ספק
 משקים ליטמא. משקים עהורים
 שגולד בן ספק אם קבלו טומאה.
 אם

אפי' אין שם ט' אלא מלא אדם וטומאה. טהוריה: **מ** ספק משקין
 ליטמא

מ ספק משקין ט' טעם משקין ט' טעם משקין ט'
 משנה אחרונה
 פ"כ מאי דריש ר'
 יוסי ברומיא דקראי
 דכתיב השורז וכתוב על
 הארץ. אפשר דריש
 בכללי ופרטי אין בכלל
 אלא מה שברע דוקא
 על הארץ:

מ ספק משקין ליטמא
 טמא. הטעם מפני
 הר"ב בכתבין ללקמן
 דטומאת עמון ודאי
 דאורייתא דכתיב וכל
 משקה אשר ישתה וטמא
 ולטמא אחרים מהלוקת
 תהאום הוא פ"ה דטועה
 מ"ב אי דרשינן
 מדכתיב יטמא ולא
 כתיב טמא משמע
 יטמא אחרים ואיכא
 תנא דלא דריש יטמא
 כמ"ש הר"ב בכתבין
 ונראה דה"ל
 באוכלין דה"ל כן עמו
 במשקין דטומאת עמון
 ודאי מדאורייתא
 דכתיב מכל האוכל
 אשר יאכל יטמא. אלא
 דלטמא אחרים יטמא
 מלוק באוכלין אפילו
 למאן דריש יטמא
 לטמא אחרים. אינו
 מטמא אוכלין דכתיב
 עמא הוא הוא עמא
 ואינו מטמא אוכל
 כיולא בו אלא מדרבנן
 כמ"ש הרב פ"ק דפסחי'
 מ"ו. והשתא למאן
 דריש יטמא לטמא
 אחרים יטמא משקין
 מכלולין שמשקין
 מטמאין כל דבר
 ואוכלין אין מטמאין
 אלא משקין ולא אוכל
 כיולא בו. ומאן דלא
 דריש יטמא למאן
 אחרים יטמא משקין
 במשקין שהאוכל מטמא
 משקה מדאורייתא
 מדממעט כיולא בו.
 מכלל דלת שאינו כיולא
 בו מטמא. ולאו משקין
 אין מטמאין שום דבר.
 דריש יטמא לטמא
 ולתנא דמתני' דלא
 דריש יטמא לטמא
 באוכלין וכ"כ הרמב"ם
 רפ"ו מהה"ט אין
 אוכל מטמא אוכל מן
 התורה ולא המשקין
 מטמאין דבר אחר מן
 התורה פ"ב הרי
 שדקדק באוכלין שאין
 מטמאין אוכל ובמשקין
 שאין מטמאין שום דבר
 והכי איתא בהדיא
 בתוספתא הביאה הר"ם
 נגע עמא מת שפטס
 ידו

מלאכת שלמה

במשקא לרדת ר' עקיבא רבו הוא דאמר דלאוכלין טמא משום דר"ע
 אית ליה טומאת משקים לטמא אחרים דאורייתא כמו שכתבתי בסוטה
 פ' כ"ט פ"ב א"ל איהו לא ס"ל אלא כר"מ ור' אלעזר והכריח שם
 רש"י ו"ל דלדידהו פ"כ לא משכחת קדש בל לירי רביעי אלא מדרבנן.
 ותוס' ו"ל כתבו ש"ע טעם ולכונה משכחת לה עפ"י דחבת הקדש מהני
 למינני ביה ראשון ופי' דלא כריש לקיש דמיבעיא ליה הא ולא אפשיטא
 ל'י. והוספתא הני' תמלוגה בפי' הר"ם ו"ל:

תפארת ישראל

לומר כן. דהרי הוא עמו כחב לפיל מינה דר"ד מהה"ו [ה"ג]
 דאין טומאה לפה על המים עיבור רק בשרץ. ולהכי כי הוכי דלא
 יתיישב ממנה משניות בפרקין דאמרינן בפירוש דגם במפתחות וגם
 בכיזית ממת שגולד בן ספק מנע כשעה שלא נחו על הארץ. ספקו
 עיבור. להכי הרמב"ם לחלק יולא. דדוקא בשאפה באייר. דדוקא בטומאה
 נזרקת. אמרי' בכל הטומאות ספיקו עיבור. משום דכל הטומאות כשעת
 מליאתן אבל מה דקאמר תנא לפה על פני המים. היינו דוקא מים
 טומאות לפים על המים. והנה הרמב"ם סמך א"ע בדבריו האלו על
 היינו בורק שרץ. ומדמפרש עלה בכתבין ללקמן [מ"ב] דלהכי ספק
 אלא ה"ה שאר אה"י. כולם טומאת נזרקת עיבור
 אלא לפי' לא יהי' לטין התנא מדוקדק דלקמן [מ"ו] נקט ספק טומאה
 ה"ל איפכא ה"ל לטמא. דלפני על המים רק בשרץ מטמאין.
 אפילו דהכי רמב"ם אפילו ביהוה הטומאה בידו. וספק אם באותה
 הטומאה רחוקה מהספרה וכל הטומאות כשעת מליאתן וא"כ ספק טומאה
 הרמב"ם הואיל ומלא שאינו נגע וכו'. ר"ל משום דברגע הוריקה לא יהי' אפשר
 לידע אם נוגע בהטרה. ע"כ פ' ק' אם זה טעם מספיק לטהר ספק טומאה נזרקת משום דכל ספק נגיפה שגולד בשעת זריקה א"כ לעמוד
 עליו א"כ ה"ה בספק נגיפה שגולד בשעת הטומאה לפה על פני המים נמי נטהר מה"ט. וכל המים נמי נטהר מה"ט. וכל המים נמי נטהר מה"ט. וכל המים נמי נטהר מה"ט.
 דמה לי כשפה על המים או באייר. הרי כשניהן אין יכולין להשגיח יפה על נגע נגיפתו וא"כ ל"ל קרא דשרץ השורז על הארץ לטהר
 והוה הרי הרמב"ם בעמון כתב [פ"ו מהה"ו ה"ג] דאין ספק טומאה לפה על פני המים עיבור רק בשרץ ואי משום דאין
 שעת נגיפתו. גם בשאר טומאה לפה נטהר מה"ט. ותו' ק' דאני כחש ולא אשמע להצין טעם זה יפה. דלהכי טומאה
 נזרקת עיבור משום דכל הטומאות כשעת מליאתן. ולפי קט שכלי זה הטעם שייך רק בדבר שכתבתי הטומאה בעמון. וכגון שנגע באחד בלילה
 ולתנא מלאו מת [לקמן פ"ה מ"ו]. או במלא מתח תלודה [פ"ג מ"ה]. כהני ודאי מסתבר דדוקא דהשתא איתא עמי לומר שבשעת נגיפה שרץ
 כדשפתא. עד שעה שנגע ודאי שהיה איפכא. אבל הכא נגיפה הוא דבר התלוי במקרה. וכי ס"ד לומר דמדהשתא מינו שלא נגיפה הספרה
 בהטומאה. ימא דלא נגיפה בה מעולם. אמתה. והו' ק' להרמב"ם שכתב דרק בלפני על המים מטמאין מתוך קרא דהשורז השורז על
 הארץ. וק' וכי מים מטמא קרא. הרי רק מדנקט קרא על הארץ. דייקנן דמיס לאו ארץ נינהו. א"כ כ"ש דה"ל למטוטי פ' באייר
 דדמי' לאו ארץ נהו. והו' ק' הרמב"ם לדידה אדוידה. דהרי כ' [בפ"ד מהה"ו ה"ה] שדביא שם דברי התוספתא דלמילתין [פ"ה].
 דכשם שהתירו טומאה לפה. כך עיבור טהרה לפה. כולד. עריבה שהיא טומאה עמא מת. וכבר תרומה כרוך בנייר נתון בחובה. וירדו
 לחיה נשמים ונתמללה. ונפטס הנייר. והרי הככר קף בחובה ספק נגע בהעריבה או לא. ספיקו עיבור. וק' הרי הרמב"ם בכבודו ובעמון
 כתב לטיל מינה [ה"ג] דאין ספק טומאה לפה עיבור רק בשרץ בלבד. ורוחק לומר דמ"ש רבינו שרץ היינו שרץ וכל דמי' לה. מה שייך רק
 כל דבר שהוא אהט"ו. והיינו לאשקוי מת שהוא אבי אגוז הטומאה. ליתא. דהרי אלא שרץ בלבד קאמר. והו' מנ"ל לחלק בין מה לשרץ.
 אם לא שגאמר משום דרק בשרץ גלי קרא. דכתיב השרץ השורז על הארץ דוקא. א"כ גם שאר אה"י לא ילף מינה. דלימא שרץ דוקא
 מיעטי' קרא. וז"ע. וגם שם [פ"ד מהה"ו ה"ד] שכ' הרמב"ם שרץ בכלי והכלי קף וכו'. יש תמיהא קיימת על המנייה בגליון דפוס ויפסיק
 שכתב וז"ל ולא ידעתי למה שינה רבינו לשון הש"ס דקאמר מת בכלי וכו'. ובמת"כ האיד לא מלי ולא מרגיש המנייה הוא שא"כ שיאמר
 הרמב"ם כן. דהרי כבר כתב לעיל שם [ה"ג] דאין טומאה לפה עיבור רק בשרץ. ועל כרחק שנגרסת הרמב"ם היה כתוב בהאשכנז שרץ
 בכלי וכפי הנראה גם לר"כ"ה היה הגרסא כך. מללא העיר שם על הרמב"ם מידו. אמנם הא דנקט בתוספתא ה"ל כהו בהאשכנז שרץ
 ה"ה דהוה מני למנקט עריבה שנטמא בשרץ אלא לרבותא נקט שנטמא עמא מת. שאז העריבה היא אהט"ו. ול"ל היא אבי אבות. אפ"ה
 כל טומאה לפה עיבור [ועי' ביבקש דעת פ"ח]. ואיל"ל ק' להוספתא דהאיך אפשיטא שרדו נשמים לתוך העריבה. ולא שפסך מים
 מהעריב'. דהרי כשפתח הנייר. שטפו המים על הככר. ו"ל דלא לחנם נקט התוספתא שרדו נשמים לתוך העריבה. ולא שפסך מים
 לתוכה אלא משום דנשמים שרדו לתוכה. מללא ירדו לרין אינון שאובין [כתומות פ"ב מ"ו] ומה"ל כהו כמחברין שאמק"ע [כמכשירין פ"ד
 מ"ב] ולפיכך לא נטמאו מי הנשמים שבהעריבה:

ביני

שלא נגיפה בו הטומאה (יא): (סד) בהחלול שהמים בטובה:
 מה) אפי' דהרי נגע בה. אפי' כל שלא ראה הגויטה עיבור.
 ולהרמב"ם בפירושו כאן. דוקא בלפטר שלא נגע. טהור. וכן
 נראה בחיבורו [פ"ד מהה"ו ה"ג] שכתב שלא ידע שנטמא. הרי
 מדל"ק שלא ראה שנטמא. ש"מ דלאו בראייה תליא. רק
 בדיעה

דוקא שרץ. דרק בשרץ קף על המים עיבור ספק טומאה. ולא בשאר
 חוספזא דפרקין. דמפרש הא דתנינן לקמן [מ"ו] ספק שרי' עיבור.
 שרי' טהור משום דכל הטומאות כשעת מליאתן. ש"מ דשרי' דנקט
 משום דכל הטומאות כשעת מליאתן [ועמ"ש כ"ד לקמן בפרקין ס' כ"ד]:
 אלא לפי' לא יהי' לטין התנא מדוקדק דלקמן [מ"ו] נקט ספק טומאה
 לפה על המים. והרי נקט ספק שרי' דהיינו שרץ הנזרק והרי לטמא
 ובנזרק מהשירין בכל הטומאות. ובל"ל לא וציתו להצין טעם זה
 דקוץ מהספרה. וכל הטומאות כשעת מליאתן וק' א"כ כל ספר נמי.
 שעה נגיפה הטומאה בטרה. נמי הו"ל לטהר מה"ט. מדמלא השתא
 ברה"י הו"ל משכח"ל דטמא. ואם גם נזרקת. ונאמר דמ"ש הרמב"ם
 לידע אם נוגע בהטרה. ע"כ פ' ק' אם זה טעם מספיק לטהר ספק
 עליו א"כ ה"ה בספק נגיפה שגולד בשעת הטומאה לפה על פני המים
 באותה שעה. דמה לי כשפה על המים או באייר. הרי כשניהן אין
 לפה על המים. והוה הרי הרמב"ם בעמון כתב [פ"ו מהה"ו ה"ג] דאין
 יכולין לעמוד על שעת נגיפתו. גם בשאר טומאה לפה נטהר מה"ט.
 נזרקת עיבור משום דכל הטומאות כשעת מליאתן. ולפי קט שכלי זה
 ולתנא מלאו מת [לקמן פ"ה מ"ו]. או במלא מתח תלודה [פ"ג מ"ה].
 כדשפתא. עד שעה שנגע ודאי שהיה איפכא. אבל הכא נגיפה הוא
 בהטומאה. ימא דלא נגיפה בה מעולם. אמתה. והו' ק' להרמב"ם
 הארץ. וק' וכי מים מטמא קרא. הרי רק מדנקט קרא על הארץ.
 דדמי' לאו ארץ נהו. והו' ק' הרמב"ם לדידה אדוידה. דהרי כ' [בפ"ד
 דכשם שהתירו טומאה לפה. כך עיבור טהרה לפה. כולד. עריבה
 לחיה נשמים ונתמללה. ונפטס הנייר. והרי הככר קף בחובה ספק
 כתב לטיל מינה [ה"ג] דאין ספק טומאה לפה עיבור רק בשרץ בלבד.
 כל דבר שהוא אהט"ו. והיינו לאשקוי מת שהוא אבי אגוז הטומאה.
 אם לא שגאמר משום דרק בשרץ גלי קרא. דכתיב השרץ השורז על
 מיעטי' קרא. וז"ע. וגם שם [פ"ד מהה"ו ה"ד] שכ' הרמב"ם שרץ בכלי
 שכתב וז"ל ולא ידעתי למה שינה רבינו לשון הש"ס דקאמר מת בכלי
 הרמב"ם כן. דהרי כבר כתב לעיל שם [ה"ג] דאין טומאה לפה עיבור רק
 בכלי וכפי הנראה גם לר"כ"ה היה הגרסא כך. מללא העיר שם על
 ה"ה דהוה מני למנקט עריבה שנטמא בשרץ אלא לרבותא נקט שנטמא
 כל טומאה לפה עיבור [ועי' ביבקש דעת פ"ח]. ואיל"ל ק' להוספתא
 מהעריב'. דהרי כשפתח הנייר. שטפו המים על הככר. ו"ל דלא לחנם
 לתוכה אלא משום דנשמים שרדו לתוכה. מללא ירדו לרין אינון שאובין
 [כתומות פ"ב מ"ו] ומה"ל כהו כמחברין שאמק"ע [כמכשירין פ"ד
 מ"ב] ולפיכך לא נטמאו מי הנשמים שבהעריבה:

(יא) וא"ת ק' דיוקא דרישא וסיפא אהדדי דמרישא שנטמא עמא. הא בשאין מסתבר
 שנטמא. אף שאין מסתבר נמי לטהרה. טהור. וכגון שאירע הספק שצבר במים. ונפל לשם או שרץ. דלא
 התקרב ולא התרחק האדם ממעמדו. טהור. וכשיטא משמע איפכא דדוקא בשאירע הספק כשעת ירידתו למסתבר לטהרה טהור. הא בלא מסתבר
 לנימאה ולטהרה טמא. ו"ל דכל כה"ג דסתרי דיוקא דרישא וסיפא אהדדי אמרי' דדיוקא דרישא דינו כמפורש בסיפא. ודיוקא דסיפא
 לאו דוקא. וכדשכתבנן נמי כה"ג בכלים הנמלאים בדרך ירידה למקוה עומאים. ובדרך עיני' טהורים [שקלים פ"ה מ"ב]. וכשנמלאו במקום
 דאיכא לומר טמא כן או כן נפלו. אמרי' (פסחים י"ט ב') דטהורים דרישא דוקא וסיפא לאו דוקא ואינו דוגמת נעשה דקאמר הש"ס [קידושין
 ד"ב ובינה כ"ד ב] דנעשה דיוק דרישא כמפורש בסיפא:

מהרות הזורק פרק ד

במשנה ולכלים שהור... לפי שהמקום עמאלי... שיתמא כלי הם מדרבנן... וספיקא דרבנן לקולא... (הרמב"ם):

ביצד שתי חביות כו'. מדקתני כ"ל משמע דברייתא דמקל לבין הככרות מודה רבי וסי'. וכן מוכח בתוספתא בהדיא. ויש ליתן טעם דרישא ספק נגע. אבל הכא העיסה עלמה נעשית מן המסקים. וקשה דבספ"ק דפסחים [ק"ך ט"ו] אמרינן דר' יוסי קסבר דטומאת מסקים לטמא אחרים דאורייתא (כדפי' הר"ב שם וכו'). וי"ל דהתם בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר"ע רבו אמרה. וליה לא ס"ל. אלא קסבר אליבא דנפשיה. דטומאת מסקין לטמא אחרים דרבנן. הר"ש (ועיין בתוספות דפסחים סוף דף ט"ז ד"ה ר"י) ולי עוד ראיה מדקתני בסיפא זה הוא ספק מסקים כו'. וביבמות פ"ג משנה ג' ו' דייקא. זו היא למעוטי מאי כו'. ומל' התוספתא מוכיח

מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

ואם לא נתמא רוסס עהורין ואין לנו להשיג שמה נחשב או נתקנה דק"ל כל הטומאות כשעת מליאתן אפילו להקל. וי"ל דמייירי שזרקו גם מים עהורין עם הטומאים. וע' כיוצא בזה פ"ג דמכשירין מ"ג. ויותר נראה דטהורין וא"ל לבדוק דכל ספק דרבנן אפילו איבא לברורי לא חיישינן לה דומיא דתרי ספיקי בביאור תורה לא חיישינן אף בדיאבא לברורי ה"ל חד ספק דרבנן וכן פ"י רמ"א פ"ק דנ"ה דף ט"ו דלמ"ד וסתות דרבנן א"ל לבדוק: י ביצד שתי חביות אבל ברישא בספק נגע מודה ר"י. וכתיב הר"ש בעשה עיסה בזה פליגי דר"י ממתא דחשיב כאלו המים מעורבין בעיסה ובטומאת עמאלי חשיב ות"ק סבר דחשיב כלטמא אחרים המים בעלים בעיסה עכ"ל. ויש לדקדק לר' יוסי משמע דהעיסה טמאה למאי הוי טומאתה לטמא אחרים הא אינה מטומאה ואי בעיפת תרומה אסור לאוכלה בטומאה אמאי הא עיסה עלמה טהורה דלמטא אחרים אין מסקה מטמא. ואי משום דהוי כאלו המים צינן וכשומה המים עלמן מאי הוי הא מ"ש

אחתי וכלבים שהורגיה). ביצד שתי חביות (ני) אחת אשר יתסה בכל כלי יטמא. לטמא ספק מסקין לטמא אחרים. הילכך ספק מסקין לטמא אחרים טמא: ולכלים מוכיח מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

אחתי וכלבים שהורגיה). ביצד שתי חביות (ני) אחת אשר יתסה בכל כלי יטמא. לטמא ספק מסקין לטמא אחרים. הילכך ספק מסקין לטמא אחרים טמא: ולכלים מוכיח מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

אחתי וכלבים שהורגיה). ביצד שתי חביות (ני) אחת אשר יתסה בכל כלי יטמא. לטמא ספק מסקין לטמא אחרים. הילכך ספק מסקין לטמא אחרים טמא: ולכלים מוכיח מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

אחתי וכלבים שהורגיה). ביצד שתי חביות (ני) אחת אשר יתסה בכל כלי יטמא. לטמא ספק מסקין לטמא אחרים. הילכך ספק מסקין לטמא אחרים טמא: ולכלים מוכיח מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

אחתי וכלבים שהורגיה). ביצד שתי חביות (ני) אחת אשר יתסה בכל כלי יטמא. לטמא ספק מסקין לטמא אחרים. הילכך ספק מסקין לטמא אחרים טמא: ולכלים מוכיח מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

אחתי וכלבים שהורגיה). ביצד שתי חביות (ני) אחת אשר יתסה בכל כלי יטמא. לטמא ספק מסקין לטמא אחרים. הילכך ספק מסקין לטמא אחרים טמא: ולכלים מוכיח מלאכת שלמה דהדר ביה ר' יהודה. ור"ש בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ש ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בסוף כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת מסקים לטמא אחרים דרבנן והיהו תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל סיפא דקתני בתוספתא לא זהו ספק מסקים שנהלקו עליו חכמים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינן קאי דקתני אליבא דנפשיה ופליגי בשתי חביות שעשה עיסה מאחת מהן דר' יוסי תשיב

ולכלים טהור. לטומאת משקין לטמא כלים מדרבנן. מי"ח דבר שגזרו בו ביום. ות"ק דפליג עליה דר' יוסף דריש וכל משקה אשר ישחה בכל כלי יטמא. אבל לא לטמא את הארץ. וטומאת משקין לטמא אוכלים ומשקין דרבנן הילכך ספק טומאת משקין לטמא אחרים טהור ואין הלכה כר"י: **יא** ספק ידים ליטמא. מי שהיו ידיו טהורות וספק נגע באוכלים טמאין או במשקין טמאין וטמאן ידיו. ספק לא נגע. ולא נטמאו ידיו: ולטמא. היו ידיו טהורות ספק נגע באוכלים ומשקין וטמאן ספק לא נגע: וליטמא. היו ידיו טהורות וטהרן. ספק נטמאו כראוי אם לאו. בכל הספיקות הללו ספיקן טהור: ספק רה"ר. ספק טומאה ברה"ר טהור. שכן מלינו לצור עושים את

מוכיח בן מקל. [שהיא] מלאה משקין טמאין וזרקה בו' לא זהו ספק משקים שנחלקו עליו חכמים. אלא חיובו ספק משקים שנחלקו עליו חכמים שתי חביות בו': **יא ספק** ידים ליטמא. כו'. אע"ג דלא פי' בה דבר במשנתו. חזר ושנאה כדי לחזור על כולן שלא לדגל אחת מזניתיים. אבל בספ"ב דמס' ידים האריכה המשנה. ורבי יוסי פליג התם דאמר ליטמא טמא: **ספק** רה"ר טהור. ה"ג לא חזר ושנאה. אלא חיובו דאיך. והרמב"ם כ' וז"ל. התחיל לבצור זה. לפי שהוא הבדיל בו הבדלים רבים ויבארנו בפ' אשר אחר זה. והתחיל לבצור ספק ד"ס וכו': **ספק** רה"ר טהור. פי' הר"ב ספק טומאה ברה"ר טהור שכן מלינו לצור כו' וכ"כ הר"ב בשם התוספתא דספק טומאה ברה"ר טמא מסוכה לפינן. ספק רה"ר טהור מפני מה ספק רה"ר טמא למילן וכן בחבורו רפ"ט מה"א והיכא למידק דכיון דמסוכה ליכא למילן אלא כי סוכה שהיא ברה"ר במקום סתירה לא ליטעירך מידי למילן מינה דבר"ה טהור. דהא ודאי ממילא ברה"ר טהור וכבר כתבתי בן בפ"ח דעדיות מ"ד בשם הסו' ודהכי איתא

יא ספק ידים ליטמא. כו'. אע"ג דלא פי' בה דבר במשנתו. חזר ושנאה כדי לחזור על כולן שלא לדגל אחת מזניתיים. אבל בספ"ב דמס' ידים האריכה המשנה. ורבי יוסי פליג התם דאמר ליטמא טמא: **ספק** רה"ר טהור. ה"ג לא חזר ושנאה. אלא חיובו דאיך. והרמב"ם כ' וז"ל. התחיל לבצור זה. לפי שהוא הבדיל בו הבדלים רבים ויבארנו בפ' אשר אחר זה. והתחיל לבצור ספק ד"ס וכו':

תוספות חדשים

יא בה"ב ד"ה ספק רה"ר. ובתוספתא ארבע"ג טעם משני שאפשר לשאל ליתר וז"ל לשאלו לרבי (הר"ם) וז"ל לרד"ה דנשנה לאו הכי ה"ס. ולר"ס כיון יבואו לשאלו ועיין בב"מ רפ"ז מה"א פ"ג:

יא תוי"ט ד"ה ספק רה"ר בו והרמב"ם כתב נראה דט"ס י"ג שם וז"ל ואמרו ספק ר"ס טהור ולא התחיל לבצור זה כו' ותוצרת הוא להביא כן שהרי ארבעה כלי אינו מכלל כלום ואי ג' טהור דהיינו טהור אין זה יחיד דמחתי' דלעיל שמשקין ל"ס דטהור וכ"כ בב"מ ד"ד:

משנה אחרונה

היינו מטמאין כדון כ"ה משקין ליטמא ועכשיו שהמתין ביטלם כמור: זהו ספק משקין. וזה למעוטי ספק נגע כמ"ט תוי"ט. ומיכה הא דתני תו ולכלים טהור לבאורה ליטמא יתירא הוא דבכר תני לה ברישא. וז"ל דבא קמי נמי לענין הכלים דהא דלמרי' בשתי חביות איירי שהחביות צולמן לא נתערבו וידוע חיובו הטמאה אלא שזה אינו יודע מאיזה לקח כדקתני ספק טומאה פשה אבל אם נתערבו החביות ולקח מאחת מהן לכלים נמי טמאין דתריייהו כמשקין טמאין ודאי חשבי דתערובת חד בכד חשבי כל אחד כגוף האישור והיינו דקתני זהו לכלים טהור ולא שנתערבו החביות כדפי' בזה לעיל מ"ו וכפ"ה מ"ג:

כמ"ט הר"ב בפ' דלעיל משנה ו'. והדר אמרי' ומפני מה ספק רה"ר טהור וכן בחבורו רפ"ט מה"א והיכא למידק דכיון דמסוכה ליכא למילן אלא כי סוכה שהיא ברה"ר במקום סתירה לא ליטעירך מידי למילן מינה דבר"ה טהור. דהא ודאי ממילא ברה"ר טהור וכבר כתבתי בן בפ"ח דעדיות מ"ד בשם הסו' ודהכי איתא

ספק טומאה ברה"ר טהור. שכן מלינו לצור עושים את כמ"ט הר"ב בפ' דלעיל משנה ו'. והדר אמרי' ומפני מה ספק רה"ר טהור וכן בחבורו רפ"ט מה"א והיכא למידק דכיון דמסוכה ליכא למילן אלא כי סוכה שהיא ברה"ר במקום סתירה לא ליטעירך מידי למילן מינה דבר"ה טהור. דהא ודאי ממילא ברה"ר טהור וכבר כתבתי בן בפ"ח דעדיות מ"ד בשם הסו' ודהכי איתא

מלאכת שלמה

חשיב לכו כטומאת ענמן שהמים מעורבין בטיסה ור"מ חשיב להו כלטמא אחרים לפי שהמים כעלים בטיסה עכ"ל וז"ל. ועיין בספר קרבן אהרן פרשה ח' דפרשת שמיי:

ספק רה"ר טהור כמ"ט הר"ב בפ' דלעיל משנה ו'. והדר אמרי' ומפני מה ספק רה"ר טהור וכן בחבורו רפ"ט מה"א והיכא למידק דכיון דמסוכה ליכא למילן אלא כי סוכה שהיא ברה"ר במקום סתירה לא ליטעירך מידי למילן מינה דבר"ה טהור. דהא ודאי ממילא ברה"ר טהור וכבר כתבתי בן בפ"ח דעדיות מ"ד בשם הסו' ודהכי איתא

ספק רה"ר טהור כמ"ט הר"ב בפ' דלעיל משנה ו'. והדר אמרי' ומפני מה ספק רה"ר טהור וכן בחבורו רפ"ט מה"א והיכא למידק דכיון דמסוכה ליכא למילן אלא כי סוכה שהיא ברה"ר במקום סתירה לא ליטעירך מידי למילן מינה דבר"ה טהור. דהא ודאי ממילא ברה"ר טהור וכבר כתבתי בן בפ"ח דעדיות מ"ד בשם הסו' ודהכי איתא

תפארת ישראל בין

במקל שגזרו. וכל דקנט ת"ק. דהיינו זורק מקל וכו' משקין. ומסופק אם נגעו המשקין בכבר או בכלי. או שמסופק אם נגעו בשניהם כלאחת. או זורק א' מב' מקלות. שכל אחד משקין טהורין ובאחד משקין עומאים. ונגעו ודאי בכבר ובכלי. ה"ע משום דמקל הנזק מודה ר' יוסי דגם לאוכלין טהור. וכמפורש בתוספתא. וטעמי', אי משום דס"ל דאף כשיארע הספק לאחר שח. אפ"ה מהשב כספק טומאה הנזקת. דגם בשך היה טהור. וכ"ע במשקין הנזקקים. אי משום דס"ל שכלארע הספק במשקין טהור. מקל. ס"ל כאין לטומאה מקום. ג"כ גם בשך היה טהור. והוא דקנט כה"ג בב' חביות ולא בחביות מלאה משקין טמאין. ואינו יודע אם נגעו בהן בכר וכלי או לא. ה"ע מדבשי לאשמעינן רבותא. אע"ג דבכה"ג ודאי נעשה המעשה. שלקח מים ולא בהן. אלא בלינו יודע. אם מהשור או מהעמא. אפ"ה הכלי טהור. וכ"ע במסופק אם נעשה המגע בטומאה כלל. וגם נקט המשל צניס. ג"כ כדי לאשמעינן רבותא. דאע"ג דבכה"ג יהי' הספק בהאכלין ובהכלי שלט בהם כלאחת. אף דבכה"ג הרי בלוחו הספק שנתעמאין העיסה נטהר בו הכלי. אפ"ה מקלינן. ולא מהשב כרתתי דסתרי אהדדי [מנגיגה כ"ג]. וכ"ע כשהספק באוכלין ובכלים בכל א' לצד: (יה) ר"ל הכלי שלט בהם טהור: (יש) ר"ל אם מוספק אם נגעו ידיו טהורות באוכלין או במשקין הטמאין. וכן כשמסופק אם נגעו ידיו עומאות באוכלין או במשקין. טהורות: (ס) שמסופק אם קישר ידיו הטמאות. בכל ג' ספיקות הללו. ספיקן טהור. ואע"ג דלא פי' בהם תנא מידי אפ"ה חזר ושנאה. כדי שלא לדגל כשמונה והולך ומפרש אותן שכבר זכרם במשנה ז'. ורק מדגישו פירושיהו. סמך א"ע לפרש כל ספיקתן הכלל במקומן בפ"ב דידים: (א) דכל הספיקות הללו נטהרו חכמים. היינו דלפילו ברה"י טהור. והיינו מדאי"ל גם טומאה ודאית שלהן רק מדרבנן. וקאמר הכא. דבמסופק כלל כדליתא

במקל שגזרו. וכל דקנט ת"ק. דהיינו זורק מקל וכו' משקין. ומסופק אם נגעו המשקין בכבר או בכלי. או שמסופק אם נגעו בשניהם כלאחת. או זורק א' מב' מקלות. שכל אחד משקין טהורין ובאחד משקין עומאים. ונגעו ודאי בכבר ובכלי. ה"ע משום דמקל הנזק מודה ר' יוסי דגם לאוכלין טהור. וכמפורש בתוספתא. וטעמי', אי משום דס"ל דאף כשיארע הספק לאחר שח. אפ"ה מהשב כספק טומאה הנזקת. דגם בשך היה טהור. וכ"ע במשקין הנזקקים. אי משום דס"ל שכלארע הספק במשקין טהור. מקל. ס"ל כאין לטומאה מקום. ג"כ גם בשך היה טהור. והוא דקנט כה"ג בב' חביות ולא בחביות מלאה משקין טמאין. ואינו יודע אם נגעו בהן בכר וכלי או לא. ה"ע מדבשי לאשמעינן רבותא. אע"ג דבכה"ג ודאי נעשה המעשה. שלקח מים ולא בהן. אלא בלינו יודע. אם מהשור או מהעמא. אפ"ה הכלי טהור. וכ"ע במסופק אם נעשה המגע בטומאה כלל. וגם נקט המשל צניס. ג"כ כדי לאשמעינן רבותא. דאע"ג דבכה"ג יהי' הספק בהאכלין ובהכלי שלט בהם כלאחת. אף דבכה"ג הרי בלוחו הספק שנתעמאין העיסה נטהר בו הכלי. אפ"ה מקלינן. ולא מהשב כרתתי דסתרי אהדדי [מנגיגה כ"ג]. וכ"ע כשהספק באוכלין ובכלים בכל א' לצד: (יה) ר"ל הכלי שלט בהם טהור: (יש) ר"ל אם מוספק אם נגעו ידיו טהורות באוכלין או במשקין הטמאין. וכן כשמסופק אם נגעו ידיו עומאות באוכלין או במשקין. טהורות: (ס) שמסופק אם קישר ידיו הטמאות. בכל ג' ספיקות הללו. ספיקן טהור. ואע"ג דלא פי' בהם תנא מידי אפ"ה חזר ושנאה. כדי שלא לדגל כשמונה והולך ומפרש אותן שכבר זכרם במשנה ז'. ורק מדגישו פירושיהו. סמך א"ע לפרש כל ספיקתן הכלל במקומן בפ"ב דידים: (א) דכל הספיקות הללו נטהרו חכמים. היינו דלפילו ברה"י טהור. והיינו מדאי"ל גם טומאה ודאית שלהן רק מדרבנן. וקאמר הכא. דבמסופק כלל כדליתא

רפ"ב דמקואות לענין טבילה וכחכני מזה ספ"ב דידים. ויש לדקדק כיון דתני במסוך ספק ד"ס טהור וכולהו בכלל אמאי נרי' למיתני ספק ידים באפי נפשה. ולמאי דפי' ספ"ב דידים דים קולא בידים ספי מטומאות של ד"ס יתא: ספק רה"ר טהור. פי' שכן לצור עושין ספק בטומאה. ע' בתוי"ט בשם תנא' דטופה דמסבא אין לנו עעם להלק בין רה"י לרה"ר אע"ג דכתוב ונתמא י"ל שדבר הכתוב בהוה וה"ה ברה"ר אלא הלכתא גמירי לה לטהר ברה"י לאוקמי טהרות אחוקתייהו עכ"ל. וזה א"פ אי אמרי' הלכתא גמירי ואין עעם לדבר אבל בהא דילפי' מצבור בפסח הא לא דמי כלל דהתם מצור הם המקריבין והקרבן קבוע לו לזמן והכא לא לצבור עהרו דאפילו ליחיד אלא שנתמא ברה"ר. ועוד אם התייר במקום מטה לקרבן פסח במקום רשות מ"ל. אם לא שנאמר שאכילת תבואה וקדשים נמי מטה היא שהרי מברכין עליהן. אבל הטיקר נל"ד דק' דאמר לאו דוקא. אלא ה"ק כיון דמסבא יש לנו להחמיר ברה"ר כמו ברה"י דסתירה לאו דוקא

באפי נפשה. ולמאי דפי' ספ"ב דידים דים קולא בידים ספי מטומאות של ד"ס יתא: ספק רה"ר טהור. פי' שכן לצור עושין ספק בטומאה. ע' בתוי"ט בשם תנא' דטופה דמסבא אין לנו עעם להלק בין רה"י לרה"ר אע"ג דכתוב ונתמא י"ל שדבר הכתוב בהוה וה"ה ברה"ר אלא הלכתא גמירי לה לטהר ברה"י לאוקמי טהרות אחוקתייהו עכ"ל. וזה א"פ אי אמרי' הלכתא גמירי ואין עעם לדבר אבל בהא דילפי' מצבור בפסח הא לא דמי כלל דהתם מצור הם המקריבין והקרבן קבוע לו לזמן והכא לא לצבור עהרו דאפילו ליחיד אלא שנתמא ברה"ר. ועוד אם התייר במקום מטה לקרבן פסח במקום רשות מ"ל. אם לא שנאמר שאכילת תבואה וקדשים נמי מטה היא שהרי מברכין עליהן. אבל הטיקר נל"ד דק' דאמר לאו דוקא. אלא ה"ק כיון דמסבא יש לנו להחמיר ברה"ר כמו ברה"י דסתירה לאו דוקא

פס ד"ס ט"י ט"ז כ"ח :

משנה אחרונה

כסדרת תוס' אלא כיון שמינו בטומאה נד הקל שהותר וכללו בזכור ראו הכמים למדש קרא דוסתרה דוקא במקום סתירה ולהקל ברה"ר : ספק ד"ס . לא היה לר"ך למיתני הא דכבר הני משקין לטמא משום דמדרבנן הוא ספקו טהור ולא חני לה אלא משום דכתיב למימר דבר שהוא חז מד"ס ספקו טמא : והא דחני אכל אוכלין עמלין וסתה משקין וכו' ל"ט מלי אירייה הני שטיקין מ"ס : הא שפירא אפילו עומחות דר"ג שטיקין מדאורייתא ספקו טהור כמו משקין לטמא דלעיל . ונראה משום דספקו והני ספקו טהור דמשמע כל ספק שבהן אפילו נטמא דהיי וספקי עכל דבהא לא מקילין אלא באלו שטיקין מדבריהם וכו' הרמב"ם בהדיא פ"י מהלכות מקואות . ולא חני לה במתני' בהדיא דמקילין אספק ידים דלעיל דחני אף ליעהר . ומיהו בפרק בכל מערבין דף ל"ו מוכח דחני חני

חני בגמ' (דנדה דף ג') דטעמא דרה"ר טהור משום להעמד דבר על חוקו . ומלאתי בתוס' פ"ה דסוטה דף כ"ח (ד"ה מלאך) שכתבו דלא כמ"ס בשם צעדיה . אבל פירשו להלכתא גמירי לה דוקא הוא . דמשום העמד דבר על חוקו לא מצינא לטהורי ברה"ר . דה"ל דסתירה דנקט קרא לא דבר הכתוב אלא צהוה . וה"ה לכל ספק טומאה בכל מקום שולדה . דמסבירא אין לטהר זו יוסר מזו . וסד"ל דגזירת המלך כך היא בכל ספק טומאה . אלא הלכתא גמירא לה להעמיד ספק טומאה ברה"ר לחוקה

ללא מחתינן לה עומאה מספק . ע"כ . והדר כתבו תמו' ירוש' בסגנון התוספתא שכתבו הרמב"ם והר"ם ומשפחא חיכא לפרושי ג"כ בזה הדרך . דאע"ג דבסוטה ונסתרה כתיב ה"ל דלאו היקף וכו' הלכך לטהר ספק טומאה שבה"ר לריבין חנו למילף ממקום אחר : ספק ד"ס אכל אוכלים עמאים וכו' . וכן כל כיוצא באלו מולדות * [טומאות שהן מד"ס . הרמב"ם (רי"ט) פט"ו מהל"ה ועיין בפ"ק דשבת במשנה ע"ה * בר"ם תיבת טומאות ליתא

יבין תפארת ישראל בועז

דבמסופק אם נטמא ברה"ס . או אפילו בספק טומאה דאורייתא טהור . וגם כאלו לא פי' התנא מידו . ואפ"ה הדר ונקט לה חו גם הכא מטעם הנ"ל . וסמך א"ע לפרשו בהריכות בפרקים הבאים (י"ד) : (ס) ר"ל במסופק אם נטמא טהור דבר בטומאה שהוא מדרבנן . או אפילו ודאי נטמא בזה ומסופק אם עכל [מקואות פי"ג מ"ג] . אבל מדגם טומאה מד"ס שספיקו טמא . וכדנפתר בסופא . להכי שאל כאלו כולד : (ס) דהכתיבם גזרו על שאוכל כדי אכילה פרס מאכלים עמאים . אפילו הן רק שני לטומאה . או סתה רביעית משקין עמאים בכדי אכילה פרס . והיה גופו שני לטומאה עד שיבדול [גלעיל פי"ג וסוף ג"ס] : (סד) טומאה שגזרו על אדם ששפלו עליו מים שאובין . היינו רק שפלו עליו . ואפילו היה כהור גמור . אבל טומאה שגזרו על הבא צמים שאובין היינו רק עבור צבוי [תי"ס סנה י"ג] . ושניהם נעשין שנים . ונקט סנהו . וה"ה כל טומאה מד"ס דדמי להך [ועיין פי"ק דשבת וסוף ג"ס . ובמגלה פי"ק מ"ג] . ואע"ג דספק ידים נמי ספק שדה"ס אפ"ה נקט לה הנ"ל כפ"ע

א"כ ה"ג ימא דילמא רק בסוטה מהקילין בין רה"י לרה"י מדמסתבר לחלק בן . אבל בסט"ו מה לי ברה"י או ברה"ס או מטמאין סט"ו ברה"י ה"ה ברה"י . להכי לר"ך הלמ"ס לגמרי נילף מסוטה . ודוק . וברושלמי פ"ק דסוטה (ד"ב) אמרי' דסט"ו ברה"י טהור יתפ' לה מק"ו מפסח . דהרי זכור עושין הפסח בטומאה א"כ אם טומאה ודאית הותר בזכור ק"ו לסט"ו ברה"י . והרמב"ם (פט"ו מהל"ה) הביא ק"ו זה . ול"ס ה"י ל"ל דאין זה ק"ו גמור . מדאיכא למפרך מה לפסח שכן מזהו יוש בו נמי כרת . וכדפרכין כה"ג ביבמות (דף צ"ג) . והו' הרי פסח חמור כמתה פנים מטע"ו שבה"ה . דכפסח לא מקילין רק ביום בעורה לכה"ס ל' בנ"א [כפסחים ס"ד] . ויהיו רובן דייגו כ"ו מהן עמאים . ורק בטומאות מת [כפסחים נה"ג] . ובסט"ו ברה"י מקילין בכל מיני טומאה שבעולם . ומקילין נמי בשולד הספק בטומאה כ"ו אפילו או הספק רק בא' מהג' . ואפילו כל הג' הן נשים או קטינים שיש בהן דל"ט . וק' אמאי מקילין בסט"ו ברה"י עפי מנספח וימא דיו דהרי דיו דא"ו [כ"ג ס"ג] . והו' הרי כפסח לא מקילין רק בדאיכא תרתי . שיהיו שם בנ"א רבי' ויהיו ברה"י דהרי עורה ר"ה היא [כפסחים ט"ז] מש"כ בספק טומאה מטהרין בין שאירע הספק ברשות הרבים לחדם יחוד . ובין שאירע לג' בנ"א ברה"י וזה הוא כדוגמא דסוטה . דבין שנתחדו שניה ברה"ה או שנתחדו ששלה ברה"ה אע"כ דגם לירושלמי עיקר הילפותא הוא גמרויה ורק נקט האי ק"ו לגלוי מלתא בעלמא . מדסד"ל דוקא דומיא דסוטה דכבר נטמא לבעלה . מותרת לבעלה לקיימה וה"ל בכל סט"ו שאירע ברה"י דוקא דיעבד שכבר ננטה הדבר שנתהווה בו הספק טומאה כשהרות טהור . אבל לכתחילה אסור ליגע בטהרות . להכי קאמר הק"ו אם וודאי טומאה מותר לכתחילה להחטק בקודש מכ"ס דספק טומאה מותר לכתחילה . ובתוספתא (ספ"י דמכילתין) הביא עוד טעם דלכתיב סט"ו ברה"י טהור וברה"י טמאה מדאפשר לשאל ליהודי ואל"ל לשאל לרבי' . ונ"ל דר"ל משום דהא דמטמאין סט"ו ברה"י היינו רק בבתרי לרשותא שיהי' ברה"י ויהי' טעם בשעה שגולד הספק רק אדם א"כ נטמא א"כ לא והוא לא ידע . הו"ל בכל סט"ו שיש בדל"ט דטמאה מספק . אבל כשאירע לאדם א"כ ספק טומאה ברה"ה או אפשר לשאל כך לכל בני ר"ה אם וודעין שנטמא זה . דמי יודע מי מנוי לילך שם . ולפיכך הו"ל כסט"ו שאין בדל"ט דסהור . אבל עדיין יש לשאל לטעם זה של התוספתא . דהא תיבת לטע"ו שאירע ברה"ה משום . דא"ל לשאל לכל בני ר"ה . אבל הרי גם בשאירע הספק טומאה לא' מג' בנ"א שהיו ברה"י . שמי מטהרין (בגמיר נ"א) והרי כה"ג ששיר אפשר לשאל לחותן הג' שהיו שם אם נטמא זה או לא . ודוקא לומר דהך תנא דתוספתא דליהו ניהו רשב"ג באמת ס"ל דאין סט"ו ברה"י טהור רק בשאירע הספק ברה"ה משום . אלא ל"ל דגם תוספתא ס"ל דעיקר ילפותא דסט"ו בין ברה"י ובין ברה"ה מסוטה ילפינן לה וכדאמרן . רק מדאיכא למימר דלמא כיון דעיקר ילפותא דסט"ו ברה"ה טהור . רק מסוטה ילפינן לה . דרק ב"ב עמא ולא ב"ג' . אבל מג"ל להחמיר גם באירע ספק טומאה ברה"ה . ותו מג"ל להקל בקטן שאבדל"ט ושלטנך שיהיה גם כזה דמי לטוטה . והרי בל"ו לא דמי לטוטה לענין שיטעך שיהיו בנ"א השייכים ליהודי (ובלוקמן ז') דלמא ה"ג בין שיש או שאין בו דל"ט . כיון שהספק כולד בחדם א" או ב' מהמריין . להכי נקט והתא סך טעמא מדאפשר לשאלו ואל"כ גם בחדם א' גדול מהמריין מה"ט . וגם באין בדל"ט מקילין מה"ט . ובל"ו ע"כ ל"ל דגם התוספתא ילפותא דמסוטה סתיר . דאל"כ ק' דמג"ל לתוספתא להקט בין שיש או אין בו דל"ט אלא ע"כ דמסוטה גמר לה (וכסוטה כ"ט א) ואל"כ כיון שכן . לדהך טעמא דיש או אין בדל"ט לטע"ו ברה"י וברה"ה . הרי מסוטה לחוד מלינן למילף שפיר עומאת רה"י וטהרת ר"ה אע"כ משום דמי מסוטה לחוד הו"ל אפשר להקל בלעיל להכי אפטרין נמי להך טעמא : (ג) רה"י היינו כל מקום שאין רבי' מלויין שם . ואפילו אין שם מהיות סביב ואפילו סך טעמא ההוא לרבי' (ועי' לקמן פ"ו מ"ו) לפיכך אם אירע שם ספק טומאה לאדם שיש בו דל"ט אם נטמא אם לאו . ולא ה"י שם בשעת לידת הספק רק אדם א' או ב' . שאירע הספק בא' או בשניהן . והו' ספק טומאה שבה"י שספקו טמא . (ד) ר"ה יש בו ב' מיני' . (ה) כל מקום שהוא מעבר לרבים . כגון שוק' ורחובות סרעטיא ופלטאי ואפילו מוקף מחינות ומקורה (כלקמן פ"ו מ"ה וע' ושבת ד"ז) ואפילו שיך המקום הוא רק ליהודי

מקרי עיקרין מן התורה הואיל ועיקר טומאה מן התורה . ועוד י"ל דנקט הני משום סיפא דא"כ הטומאה מד"ס טמא אפי' עיקרו מד"ס כגון כנענים ששטחם כזבים : אבל אוכלין עמאין וכו' . הכא לא חני אלא חלו וכן ברפ"ב דמקואות וריכא עוד טובא כדחשיב לכו בסוף מסכת זבים . ומיהו הכא לא לר"ך למיתני חייך דמשקין לטמא כבר דמי להו לעיל וידי' נמי הא תנא להו . וספר אינו אלא לטמא הידים . וטובל יום דאורייתא הוא :

שגזרו בו זמנים. ומפורשין הן במסכת שבת פ"ק: אבל דבר שהוא אב הטומאה מדברי סופרים. כגון דם תבוסה וכדומה שמשאום כזים וכיוצא באלו. הם נסתפק אם נגע בהן אם לא נגע: ספיקו טמא. ומיהו אב הטומאה מדברי סופרים שהוא עלמו מספק. כגון בית הפרס דלויכה ספיקא אם יש בו עלם כשעורה אם לאו. זהא חנן לעיל. דעל ודאי מגען שורפין ועל ספק מגען אין שורפין דהוי ספק ספיקא:

י"ח דבר. ובסוף. מסכת זבים ובמ"ג פ"ק דמילתין: ספיקו טהור. אם נפל עליו הספק אם אכל בו או שלא יהיה דבר מזה הרמז"ם צפירושו ובחבורו רפ"טו [מהא"ש] (מהט"א) ולכ"ע מפרש הכי. דלח"ק אפילו ודאי אכל וכסתפק אם טבל. ספיקו טהור. כדתנן במ"ב פ"ב דמקואות. ובפ"י מה' מקואות (ה' ו'). העתיק דברי ח"ק דהתם: * [אבל דבר שהוא אב הטומאה. והוא מד"ם. פי' הר"ב כגון

או שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובים. ספיקו טהור. אבל דבר שהוא אב הטומאה [יב]. והוא מדברי סופרים ט]. ספיקו טמא: ספק

י"א בהר"ב ד"ה ספיקו טמא כו' בגון בית הפרס. הלא"ה כתב בני בית הפרס נמי שהוא אב הטומאה. ל"ל דהוא טעם סופר:

אליהו רבה

י"א או שנפלו על ראשו ורובו כו'. כנפילה גזרו ג"כ על טהור שפלו על ראשו ורובו ג' לוגין מים שאובים אבל כנפילה לא גזרו אלא על טהור יום אכל טהור גמור כנפילה לא גזרו. כדפי' בחוספות פ"ק דשבת (יב) דלמשה שהיה טבול (ו) יום כנפילה היה כדלמדין שהיו טבולין בני מערות מצותין וסבותין ואחר כנפילה היו טבולין עליהם מים שאובין והיו אומרים לא אלו טהורין אלא אלו מטהרין וגזרו עליהן טומאה. וגזרו נמי על טהור גמור כנפילה כדלמדין התם דלא לא הא לא קיימא הא מיהו כדגזרו גמור לא גזרו אלא דמיהו דלמשה שהיה כנפילה וכן גזרו נמי על טהור יום כנפילה כדפי' אכל טהור גמור כנפילה לא גזרו:

תוספות רע"ק

י"א (אבל דבר שהוא אב הטומאה: (יב) ע' פ"ב דמקואות (יב) בה"ש ד"ה בטומאה :

משנה אחרונה

דבר שהוא אב מד"ם. פי' הר"ב דם תבוסה וכדומה שמשאום כזים וכו'. ומיהו אב הטומאה כגון בית הפרס והוא עלמו אין שורפין על ספק מנפן כו' עכ"ל לה מהדר אלא אדם תבוסה אכל כדומה שמשאום כזים ג"כ אין שורפין כמ"ם הר"ב פ"ד דגדה מ"ג. ומ"ם תו"ע דנכלת עוף טמא ג"כ היו אב מד"ם. ככתבו בפ"ק מ"ג דהא מילתא בדוחא הוא שאינו אלא אב מד"ם חולדה לא טהור גמור ככל חולקין טהורין. וז"ע בעומתא יסנה גזרו ככלי מתכות כדפי' דכלי שמע דהוי ג"כ אב מד"ם שצריך הוזהר ומתמדין כדפי' כמ"ם הר"ב רפ"ט פ"א דכלים כמ"ם. והרמב"ם בפתיחתו לסדר זה

תפארת ישראל ביני

בפ"ע. מדנפישי מיליייהו ייחד לה תנא צבא צפ"ע: (מה) ואפי' נעמאה ודאי צבא. ומסופק אם טבל טהור [מקואות פ"ב ט"ב]. וכ"ם במסופק אם נעמא. אפילו צבא פ"ב ט"ב טהור: (ט) כגון ספק מנג כדומה שגזרו עליהן שיהיו טמאים כזים [גיה ל"ד]. או שמסופק אם נגע בדם תבוסה ממת [אגוז פ"ג מ"ם] ורתי"ט מנה נמי במסופק אם אכל נבלת עוף טמא. וכוונתו בזהל ממה כותבא פ"ר. אכל לא ידענא מכל לרבינו הא. שיהיה גם נבלת עוף טמא ככלל ככלל אה"ט. והרי אה לא נגע בה טומאה טהור לגמרי. ואפילו אכל נומה כדו חילת פרס טהור [במב"ם פ"ג מהט"ו ס"ד. ור"מ ט"ס] וגם בהקדמת הרמז"ם לסדר טהרות. אפקה צפירוש מכלל אה"ט. ואט"ג דבפ"ק מ"ג אחריון דשורפים עליה תרומה. לרמז"ם צפירושו שם היינו בצנעתא ונגעה בתרומה. ואפילו כפרש ד"ל צנעתא ואכל ממה. כדכאפ"ר. ונגע אה"כ החוללה בתרומה. י"ל אט"ג דכלל טומאה דרבנן אין שורפין תרומה. כדלמדין [גנה ד"ו] פ"א ויבנהו דוגמין] עבדי צה רבנן הכירא דלא כשרף עליה תרומה וקדשים [ועיין רש"י שם בשנת]. אפי"ה בלכולל אה"ט מנבלת עוף טמא גזרו בה רבנן דשקף על נגעו תרומה מדמיה לנבלת עוף טהור. אבל דנעמא נמי ספק חוללה מכל. אכל אפילו על ודאי טומאתו אין שורפין תרומה מדלוי"ל רק טומאה דרבנן. מיהו במסופק אם יש כאן אה"טו כלל. כגון טומאה שגזרו חכמים צנעג או נשא עפר של גדה שנהש בה קבר. שיש חשש שיש שם עלם כשעורה [כפי"ו דהגה]. זהא אה מסופק אם נגע או נשא עפרה. הרי לוגין לעיל [מ"ם]. על ודאי מגען שורפין התרומה. ולא על ספיקו. רק תולין מדלוי"ל ס"ס. ואין שורפין תרומה על שום ס"ס [גיה לג"ג]. וכל זה ברה"י אכל ברה"י אפילו בספק נגע ברה"י

פ"ד מ"ב). ולהכי מהשבו כולן כרה"י. ולא הננתי דאי ביהוד תליא ליכא יהוד. וגם צב' צב"א אשר שאין בהם איסור יהוד. כגון האיש וילדה שיש כשניהן ל"ש ואין יודעין טעם ביאה. ויהודי בכל הני לא צב' מהן. ומכל' דבעין תרתו. שיהיו ג' וגם שלא יהיו ראויין ליהוד. גמיה הרבה. דבתרומיהו איכא איסור יהוד. להך סברא אין בהם דין אפילו בשים ג' אנשים או רבים מהן כגם אהא א' ביניהן דשיך בהן המועה. היינו רק לעינין מספר הנפשות. ולא לענין תואר הנפשות. הבה אמרינן דון מינה ואוקי באתרה מדלא מסתבר לחלק גבי טומאה בין זכר לנקבה ובין גדול לקטן. אלא בני עדות כלה לאיסורא ולמומח. כגון ג' ילדים כ"ש עפי דביתר דאפקינן דכל ג' אף ששיך בהן איסור יהוד אפי"ה מהשבו כהן דעת ליטאל [ומסתפקנא באיך סט"ו ברה"י בחדש שיש חל"ש ראשונה נראה מדלוי"ל דעת כבולין אינן בכלל בני אדם]. ועכ"פ א"ל שיהיו דוקא ג' בני ברית. אלא אפילו כל הני' או ב' אין דל"ש אי מחשב ר"ה. ולפי השקפה רה"י הוא ר"ה. וכלל שכן בכל מדי דל"ש אה"ט להשיב על דבריהם. וכן מהשבה שצריך לשווי' כלי לקבל טומאה (כלים ספ"ה). ובשם ד"כ [ועיין לעיל] אובין שפי"ו [עוקלין כמ"ם]. ומה"ש כמ"ם. כגון אין חילוק בין [שיראל לנעני]. והיה לדבריו דהרי כלל. אכל כעניי שהוא צב' דעת מהשבתו היה מהשבה. ורק לעינין טומאה שנגזרו או שיולא מגופו אמרינן אהם קרויין אהם וכו'. (ביבמות אה"א) ושבו צב' עם החמור. עם הדומה לחמור [ב"ק דמט"א]. אכל לעינין מילי אהרניתא. ככני דעת השיבי. וכ"כ מליכו לעינין ט"ו דל"רין כח נכרה גם כעניי השיב גברא [ועמ"ם כמ"ד ספ"ה דריים]. ובשם ד"כ לעינין ר"ה דהשיבי שיהיה כל רה"י שמויין שם השיב ר"ה על ידו. וכ"כ כל סט"ו טבא ע"ו כעניי גדול מחשב דינו כולדמי טמא. ושורפין עליה את התרומה. ואפילו יש שם חוקת עהרה [בתום ד"ש גדה]. אבל כמ"ם אפילו ברה"י תולין [כגדה לג"ג]. וכ"כ אין אומרים סט"ו ברה"י טמא. רק כשהספק הוא כבסוטה. דהיינו כדאם א' או ב'. אם נעמא כל א' או לא. אכל כשהספק הוא בין ב' גופין אם נעמא זה או זה כיון שא' מהן ודאי טהור לא דמי לטוסה דלוי שניהן עהורים או שניהן עמאין. משא"כ הבה. להכי צבא"ג מלין

ר' עובדיה מברטנורה מהרות השרי פרק ה תוספות יום טוב קפב

ציונים

החכמים מטהרין מ"י ט"ז

אלוהו רבה

א ר"ע מטמא ר"ע דמי אמרין ספק ר"ע טהור כ"מ דמטיקא תלוי כרבים וכי מטמאין ליה מספק מטמאין גמי לרבים כהדים הטומאה והספק בטובן אם נגעו וספק שהוא על רבים טהור אבל ספק דליחיד הוא דהוי ספקא אח נגע ולא לרבים לא שאני לן בין רבי לרבי והוינו דר"מ מטמא בטובן דס"ל כר"מ ומטהר בשביל שדך בני אדם להלן והוינו הספק לרבים שמה הללו כמותו שניל ואין דספק לנגע ולא הוי הספק אלא ליחיד זה שנגע ולא לרבים

משנה אחרונה

בנוף האיסור וה"ה הכא בכל חד דנגע טמא כדפי' בזה כפ"ד מ"ו ולקמן מ"ג : הלך בלחוד מהן . חט"ל דלא טהור ספק טומאה כה"ר אלא בספק נגע אכל בודאי נגע וספק בטומאה שורפין אף כה"ר כדלעיל : מ"ה נגישה ספקות . התם טמא אחרונה כמ"ש שם בשם הת' והריטב"א וטעמיהם דהתם לא שייכי הכא : ר"ע מטמא . פי' הרב לטעמות דוקא ס"ל דמטהרין כה"ר ולא לגברי שאל יתברר הדבר שנטמא ע"כ נראה לרובא דמלחא כתב שמה יתברר כה"ר לפי' לא יתברר כיון שיכול להיות טהור לגמרי ע"י טבילה לא מטמאין ליה דומיא דדבר שיש לו מחירין בליחודין אף לו ביטול הואיל ויכול לאוכלו בהיתר גמור . ואפשר דהכא דליכא טהרה בטבילה ס"ל דלא הוי כדבר שיל"מ מניחא וראיתי במשנה לתוך פי"ט מהא"ש כתב דמשמע לר"ע אינו אלא תומא בעלמא להגריכו טבילה והואה שמה יתברר . והקשה לפ"ו א"ר מוין עליו שלא לזורק וטמא במי הזאה וגם המזה כהיסט .

דומה לזכ וטעו ביה . משום הכי נקט לפרדע : כוית מן המת . מטמא בזהל . וככלה אינה מטמאה בזהל : עצם מן המת . מטמא כהיסט . ועלם דנבלה . טהור : גוש מבית הפרס וגוש מארץ העמים . מטמאים במגע ובמשא ואין מטמאין בזהל : שני שבילין אחד טמא . טהור מן קבר מוטל בו לרצו . וממלא את כלו . ואין טהור בו שלא יתהיל : האהיל על אהר מהן . על כוית מן המת וכוית מן הנבלה (*). קאי : הסיט אחד פהם . * (על טעם מן המת ועלם מן הנבלה . וכן) אגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס וגוש מארץ העמים קאי . דמטמאין כהיסט : ר"ע מטמא . ד"ל לר"ע (*). טומאה כה"ר ספיקו טהור ה"מ כשעשה טהרות . כיון דאין להם תקנה כשנטמאו . אבל לגבי גברא להגריכו טבילה והואה . ס"ל דלריך טבילה והואה . שמה היום ומחר יתברר הדבר שנטמא : והכמים מטהרין . דלפילו גברא דאית ליה תקנתא . לא מלרבינו ליה טבילה והואה . והלכה כחכמים : אחד

פרק ה א וגוש מבית הפרס . עיין בפ"ג דהאלות : הלך בלחוד מהן . דמסליק פתח (עיין מ"ש בר"ש שבת) והואהיל דנקט בתר הלך . משום דתרווייהו משום ספק האהיל . הר"ם : ר"ע מטמא . כתב הר"ב דספק כו' ה"מ כשעשה טהרות כו' . ואפשר דאם נודע לו שהוא בספק קודם טעשה טהרות . אם היה עושה טהרות אח"כ . היו טמאות [לר"ע] . הר"ם :

כוית מן המת (י) וכוית מן הנבלה (י) ועצם מן המת (י) . ועצם מן הנבלה (י) . וגוש מארץ טהורה (י) . וגוש מבית הפרס (י) . גוש מארץ טהורה וגוש מארץ העמים . שני שבילין אחד טמא (י) . ואחד טהור . הלך באחד מהם (י) . ואין ידוע באיזה מהן הלך . האהיל על א' מהם (י) . ואין ידוע על איזה מהן האהיל . הסיט את א' מהם (י) . ואין ידוע איזה מהם הסיט . ר"ע מטמא (י) . והכמים מטהרין : אחד

כד"ו הני' ועלם מן המת ועלם מן הנבלה . כד"ו ל"ג חיבות חלו המוקפין . כד"ו ונד"ס גורס דספק

מלאכת שלמה

העליון . הלחמית שעושין בבית לחם ע"כ : האהיל על אחד מהן . אי קאי האהיל אלעם מן המת לריך לומר דהיינו כגון רובע עלמות מרוב הכיין או מרוב המיין דלי עלם כשעורה הא תין בפרק שני דלהלות דמטמא במגע ובמשא ולא בזהל און פי' רע"ל בראש דבריו עלם מן המת מטמא כהיסט ועלם דנבלה טהור : כפי' רע"ל ומחר יתברר הדבר שנטמא . אמר המלקט ור' יוסף ס"ל כר' עקיבא דהא דר' יוסף מטהר בסמוך בשביל משום דתשיב ליה כספק ספיקא שיק אס הלך בטמא אפשר שלא נגע ולא האהיל על מקום הטומאה . הר"ם והר"ש ז"ל :

העליון . הלחמית שעושין בבית לחם ע"כ : האהיל על אחד מהן . אי קאי האהיל אלעם מן המת לריך לומר דהיינו כגון רובע עלמות מרוב הכיין או מרוב המיין דלי עלם כשעורה הא תין בפרק שני דלהלות דמטמא במגע ובמשא ולא בזהל און פי' רע"ל בראש דבריו עלם מן המת מטמא כהיסט ועלם דנבלה טהור : כפי' רע"ל ומחר יתברר הדבר שנטמא . אמר המלקט ור' יוסף ס"ל כר' עקיבא דהא דר' יוסף מטהר בסמוך בשביל משום דתשיב ליה כספק ספיקא שיק אס הלך בטמא אפשר שלא נגע ולא האהיל על מקום הטומאה . הר"ם והר"ש ז"ל :

משום ספק האהיל . הר"ם ז"ל . ודלא כפי' הרמב"ם ז"ל שכתוב בסמוך כפי' ב' כס"ד : וגוש מבית הפרס וגוש מארץ העמים . וכתב הר"ר יהוסף ז"ל כס"א נרבינו ברישא וגוש מארץ העמים וגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס . ע"כ . ובפ' הלוקח בהמה בכבודות דף כ"ב תניא שיעורו של הגוש כפיקה גדולה של סקאים שהוא כחותם המרלופים וישן בלד העליון של מגופת החבית הלחמית פי' רש"י ז"ל כלומר שישנו לוחות חותם בלד העליון של כסוי שעושין לחביות של חרס רחב מלמטה לבסות החבית והלך ומתקנר למעלה כדי שיאחזו בידים וחותו לך שהולך וכלה קרי לך

תפארת ישראל

בועז פ"ה (א) והא דלא תני גמי כוית מנבלה וכוית משרן . ונשא ח' מהן ולא נגעו . י"ל דידכבר תנא אלעם מת ונבלה והסיט ח' מהן . מו לא לרי' למתי הך דדמי : (ב) והא דנקט עלם מנבלה ולא שאר עלם טהור . וכ"כ קשה ברישא דנקט כוית מנבלה ולא כוית בשר טהור . י"ל דכוכית נבלה צעי לאשמעינן רבותא אליביהו דרבנן . דאע"ל דכוכית נבלה יש בה פכ"פ חוקת טומאת מגע ומשא . ח"ה"ה ביש בה ספק אהל מטמאין רבנן . ואידי דנקט ברישא כוית נבלה . נקט כפי' נמי עלם נבלה : (ג) ואע"ג דכבר תנא כל גווי ספק מנגע משא והאל . הדר נקט גמי בית הפרס וחוק לארץ . לאשמעינן דאע"ג דטומאתן רק מדרבנן . ח"ה"ה מהמיר ר"ע . ולא תימא ספק ספיקא הוא . ליתא . דכיון דספק הראשון זה נחשב כוודאי [כפ"ד מ"ה] הו לא מחשב ע"י הספק השני כספק ספיקא . ואע"ג דלעיל [פ"ד מ"ה] כוודאי מנגע נס לרבנן טמא כה"ה . התם ודמי נגע בטומאה דרבנן . והא דאמרינן התם כספק מנגע לכ"כ טהור כה"ה . י"ל דלר"ע הכא שאני דוודאי נגע ב' מהן . מיהו ב' רוקין יבשים ונגע ב' כה"ה טהור [התם מ"ו] . היינו ודאי דלא כר"ע הכא [במ"ב] :

פ"ה (א) והא דלא תני גמי כוית מנבלה וכוית משרן . ונשא ח' מהן ולא נגעו . י"ל דידכבר תנא אלעם מת ונבלה והסיט ח' מהן . מו לא לרי' למתי הך דדמי : (ב) והא דנקט עלם מנבלה ולא שאר עלם טהור . וכ"כ קשה ברישא דנקט כוית מנבלה ולא כוית בשר טהור . י"ל דכוכית נבלה צעי לאשמעינן רבותא אליביהו דרבנן . דאע"ל דכוכית נבלה יש בה פכ"פ חוקת טומאת מגע ומשא . ח"ה"ה ביש בה ספק אהל מטמאין רבנן . ואידי דנקט ברישא כוית נבלה . נקט כפי' נמי עלם נבלה : (ג) ואע"ג דכבר תנא כל גווי ספק מנגע משא והאל . הדר נקט גמי בית הפרס וחוק לארץ . לאשמעינן דאע"ג דטומאתן רק מדרבנן . ח"ה"ה מהמיר ר"ע . ולא תימא ספק ספיקא הוא . ליתא . דכיון דספק הראשון זה נחשב כוודאי [כפ"ד מ"ה] הו לא מחשב ע"י הספק השני כספק ספיקא . ואע"ג דלעיל [פ"ד מ"ה] כוודאי מנגע נס לרבנן טמא כה"ה . התם ודמי נגע בטומאה דרבנן . והא דאמרינן התם כספק מנגע לכ"כ טהור כה"ה . י"ל דלר"ע הכא שאני דוודאי נגע ב' מהן . מיהו ב' רוקין יבשים ונגע ב' כה"ה טהור [התם מ"ו] . היינו ודאי דלא כר"ע הכא [במ"ב] :

ולפרדע ח' או איפכא . לעולם מטמאין רבנן ספק נגיעתן כה"ה [אבל כה"ה] גם כה"ג טמא לכ"ע ולקמן פי' מ"ד] . ור"ע לפילו כה"ה מטמא . וכן מפורש בתוספתא [ועמ"ש כס"ד ספ"ד בבית הספק פי' י"ט] : (א) דמטמא בזהל (ד) דאיתו מטמא רק במגע ובמשא (א) (ה) דמטמא עכ"פ במגע ובמשא (ו) דטהור לגמרי (ב) (ז) שח"ה : (ח) דג"כ מטמא במגע ובמשא (ג) : (ט) שמה מוטל לרוחב השביל . וה"ל להשובר שם שלא יתהיל . וכן מייירי כל שביל שבפרקין . דאל"כ צ"ל שבילין הו"ל ס"ס . שאין שורפין עליו התרומה לפילו כה"ה [מנה לג"ב] . וכ"כ בשביל שבר"ה . וכן ארץ דתשיב במשנתו כולה כה"ה מייירי (ד) : (י) פתח דהוא דמלך מינה . דהיינו הילוך בשביל : (יא) הא קאי כוית מת ונבלה . דאידי דנקט הילוך בשביל . דאית ב' השש אהל . סמוך ל' נמי הא : (יב) הך קאי אלעם מת ונבלה . והגוש מביה"ש ו"ל . דבבב"ל יש חשט משא . דהיינו היסט דקתני . ונקט היסט ולא משא . משום דביהיסט . מדמתכדך מניחא שכיח עפי שיסופק אס הנידן . משיסופק אס נכח שוס דבר בידים . ח"כ להכי נקט היסט . מדוודאי אין בו מגע . משא"כ במשא ה' לריך לפרט . וה"ה דהוה מני למנקט בכולהו נגע ב' מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע . דהרי כולן מטמאין לכה"פ במגע . רק מדב"ל צעי למתני במשנה ב' ספק מנגע בחדם להכי לא חש [כפי' לוי"ג] . ח"ה"ה מטמא ר"ע עכ"פ מדרבנן . מדאפשר

כאן התנא להאריך : (ג) דאע"ג דספ"ו כה"ה סלכתא גמירי לה להסתור בטבילה . הו"ל כלכתחלה [ונע"ז שם] . ומסי' ב' בלובלין א"ר ומשקין

כאן התנא להאריך : (ג) דאע"ג דספ"ו כה"ה סלכתא גמירי לה להסתור בטבילה . הו"ל כלכתחלה [ונע"ז שם] . ומסי' ב' בלובלין א"ר ומשקין

ותירך כיון דבתקנת חכמים עשה מיקרי לזורק ע"ש . ואמת שהדין כן דכל שעושה בתקנת חכמים מיקרי לזורק כפי' בפ"ק דפרה ובכמה דוכתי . ומיהו כאן ח"ה"ה ליה דמאי איסור איכא במה שמטמאין את האדם וטובל אח"כ . וכ"ו לטעת הרב והר"ם דטעמא דר"ע דמתקן בין טהרות לגברא . אבל לולי דבריהם אפשר לומר דלפילו לטהרות מטמא ר"ע הכא דדוקא כספק מנגע מטמאין כה"ר אבל הכא דוודאי נגע ואיכא נמי הכא ודאי טומאה ובכה"ג בליחודין מחייב חשט תלוי בחסיכה משתי חתיכות דאתחוק איסורא וה"ל אתחוק טומאה וזה ודאי נגע באתח מן דומיא דהלב ובמין ואכל אחת מהן . ושוב ראיתי במשנה למלך כתב ג"כ שיש לפרש כן . ומיהו כ"ל דמתני' דלקמן משמע דלפילו כדלא אתחוק טומאה פליג ר"ע דקתני אחד שלמך געתי בזה ואיני יודע אם הוא עמא או עהור או געתי ואיני יודע באיזה משניהם יכו' משוע

ירושלמי

ירושלמי

ירושלמי

ירושלמי

שדרך בני אדם להלך. שא"ל לאדם למטע עלמו שלא ילך ברה"ר. הילכך ספק שבלין טהור. אבל מגט. אפשר לאדם. שלא ליגע. הילכך כי מספקא ליה אי נגע אי לא נגע ספקו טמא. ואין הלכה לא כר"ע ולא כר"י: ג' הוזה ושנה. הוזה בשלישי

ר' יוסי מטמא בבולן יו'. ומטהר בשביל. שדרך בני אדם להלך יו'. ואין דרכם ליגע יו': ג' שני שבילים. אחד טמא. ואחד טהור כ"א. הלך באחד מהם. ועשה טהרות כ"ב ונאכלו יו'. הוזה כ"ג ושנה כ"ד וטבל וטהר כ"ה והלך

ב ר"י מטמא בכולן ומטהר בשביל שדרך ב"א להלך וכו'. והווי כאן לו מקנה. שכ"כ הר"ע דר"י נמי דוקא כשעשה טהרות *מטהר. כמו לר"ע: ג' שני שבילים. צרה"ר. הר"ע: ומהר"ר. כך העתיק הרמב"ם ברפ"ט מהא"ה. כלומר טהור בהערב שמע. ולענין תרומה. ואי"ל להר"ם. וכלל ובמשנה בגמ' הגירסא טהור: הסק

שני שבילים יו' שני טהור יו' חלופי נרסאות וטבל וטהר דר"י יו' תוספות חדשים במשנה ועשה טהרות. כיון נאכלו הראשונים מוקמין לשניות אחת זקת יו' ומטהרין ליה כדן ספק טומאה בל"ס. משא"כ אם הראשונים קיימות הרי הן מין ודאי טמא. וזמא יאכל אדם או את שנית. או יגעו שתיכן תרומה. ולכן אלו ואלו תלויות והווי שנים שגלו לשלול כנת אחת (הרא"ש):

דפול יום פוסל התרומה מדאורייתא. כדפירש הר"ב בסוף זבחים. ובס"א ל"ג כלל ובמשנה בגמ' הגירסא טהור: מלאכת שלמה הוזה ושנה וכו'. בשביל לא שייך רק טומאת מת לזה אמר הוזה ושנה וטבל. הרמב"ם ז"ל: הוזה ושנה וטבל טהור והלך וכו'. אריך לחוק מלת טהור. ואית דגרסי וטהר והלך:

הוזה ושנה וכו'. בשביל לא שייך רק טומאת מת לזה אמר הוזה ושנה וטבל. הרמב"ם ז"ל: הוזה ושנה וטבל טהור והלך וכו'. אריך לחוק מלת טהור. ואית דגרסי וטהר והלך:

תוספות רע"ק

ג' (ועשה טהור ונאכלו) נאכלו אחר שיהיה וטבל והלך בשני קודם שעשה טהרות ה"ב דהיינו משור דריגא רבמתי' רק בשאכלן המהלך דאיילו אכלן אדם אחר א"כ כשהו הוא וטבל והלך בשני שניהם טמאים המהלך והאוכל המטהרות הראשונים דכיון דאוכל אוכלים טמאים טמא א"כ חד מנייהו טמאים טמא. אלא דיגא דמתיג' רק באכלן המהלך ואם אוכלים אחר שיהיה וטבל המטהרות ה"ב טמאות ודאי דאם העביל הא' טמא הרי אכל אוכלים טמאים ונאכלו ונאכלו המטהרות משה נקט רבמתי' באכל קודם שיהיה וטבל. משנה למלך:

נימוקי הגר"ב

ג' מתני' שני שבילין כ"א כראשונות תלויות כ"ב פ' משנה למלך פ"ט מהל' אבות הטומאות ד"ה עוד דליתיה סתום' דליתיה טהור טהור:

מלאכת שלמה

הוזה ושנה וכו'. בשביל לא שייך רק טומאת מת לזה אמר הוזה ושנה וטבל. הרמב"ם ז"ל: הוזה ושנה וטבל טהור והלך וכו'. אריך לחוק מלת טהור. ואית דגרסי וטהר והלך:

תפארת יבין

ב' (ועשה טהור ונאכלו) נאכלו אחר שיהיה וטבל והלך בשני קודם שעשה טהרות ה"ב דהיינו משור דריגא רבמתי' רק בשאכלן המהלך דאיילו אכלן אדם אחר א"כ כשהו הוא וטבל והלך בשני שניהם טמאים המהלך והאוכל המטהרות הראשונים דכיון דאוכל אוכלים טמאים טמא א"כ חד מנייהו טמאים טמא. אלא דיגא דמתיג' רק באכלן המהלך ואם אוכלים אחר שיהיה וטבל המטהרות ה"ב טמאות ודאי דאם העביל הא' טמא הרי אכל אוכלים טמאים ונאכלו ונאכלו המטהרות משה נקט רבמתי' באכל קודם שיהיה וטבל. משנה למלך:

משינה אחרונה

אלא ז"ל דהכא שהשבילין עמין בספק שידע שאחד מהן טמא ואין יודע איזו ואע"ג דהשפא הוי תעובות חד בחד ואתחזק טומאה דגבי איסורין כה"ג הויב כל חד כנופול של איסור. אבל לענין טומאה ברה"ר דמטהרין כל ספק שני אף זה כספק הויב ולא כודאי וכמו שפירש לקמן. אבל הרמב"ם בהבירו רפ"ט העתיק גם כן ואינו יודע באיזהו הלך. וז"ל שזה המהלך לא ידע שאחד מהן טמא והלך בראשונה ואח"כ יודע לו שאחד מהן טמא ואינו יודע איזהו הטמא והוזה מחמת ספק טומאה אבל יודע שזה שמהלך בשני אינו זה שהלך בו בראשונה. ומה שהביאו לפרש כן נכתבו במתני' דלקמן:

בויעו ישראל

(ז) ובתב הר"ע דוקא בעשה כבר טהרות מטהר ר' יוסי בשביל ואיליה"ק להר"ם. א"כ בצולו הו"ל נמי לר' יוסי לטהר מה"ע י"ל דלהר"ם ר' יוסי תרתי בעי. שאי אפשר לומר ושכבר עשה טהרות. אמנם לפי דעת הר"ם דר' יוסי מטהר בשביל רק בעשה טהרות א"כ הלך דמטמא ר' יוסי נמי אע"ג שעשה טהרות. דכיון דבשביל מודה לר"ע להלך בין עשה או לא עשה טהרות. ז"ל דבאמריי מחמיר ר' יוסי שפי מר"ע דאף כשעשה טהרות מחמיר גבייהו. אבל לפענ"ד דהק"ט דוחק בלשון. דר"ע דנקט לשון טמא סתמא. והיה מיקל מר"ע מר' יוסי דנקט לשון מטהר. ונב' מלקמן סי' י"ח לכאורה מוכח ללא כהר"ם. אלא דר' יוסי אפילו בניניה מטהר בעשה כבר טהרות. דל"ג מה קמ"ל מתני' דהתם. והרי הו"ל כמשה ג'. ואטו כי רובלא לחשב תנא ולול. אלא ל"ג כ"ל דבשביל מיקל ר' יוסי שפי מר"ע דאפילו בלא עשה טהרות טהור מדאי אפשר בלי הילוך. ובאיך כר"ע ס"ל להלך בין עשה או לא עשה טהרות:

ורב"א לשיטתיה

ורב"א לשיטתיה דלעיל אול. דרק בשום ספק אם נטמא רביס מטהר ר"ע ברה"ר. א"כ מפרש הכא לר' יוסי. דדוקא בשביל מטהר. שדרך בני אדם להלך סס. והו"ל כאורע הספק לרביס. שאפשר שסס להס אידע הספק. משא"כ כנגע:

א"כ אחאי חכמים מטהרין הא תנן נקמן מ"ז על בגדיו הולכין אחר הרוב. שאני החס דהרוב עמאין ודאי אכל טומאה ע"ה עמיה מספק היא שמה נטמא והווי כספק טומאה ברה"ר. ואע"ג דעל בגדי ע"ה שורפין אפילו ברה"ר. עילין פ"ד מ"ה. התם לא מטיי מגע ע"ה להוד אלא דהיינו שמה יטבה עליהן אשתו נדה והווי תרי ספקי להחמיר. אבל מגע ע"ה עמון אינו אלא כספק. והשתא א"ש דהא קמ"ל מתני' נגעתי בזה ואינו יודע אם טמא דמי כמו נגע בלאד משיטה דתרייהו כאתחזק טומאה דמי דכאדם מייירי והווי כע"ה לטומאה. וא"ש נמי ליטא דקתני אחד שאמר דה"ל למיתני אמר נגעתי ומאי אחד. אלא כ"ל לומר אחד זה ואחד זה כלומר בין אחד ואינו יודע אם הוא טמא ובין שנים ואינו יודע באיזהו נגע תרייהו הווי כאתחזק ופליגי בה ר"ע וחכמים. והשתא א"ש הא דפי' במתני' דלעיל דר"ע לא פליגי אלא בדאתחזק טומאה וגיחא נמי דלא תני הך דינא גבי האהיל והלך והיסי אינו יודע אם טמא. דע"ה אינו מטמא בהיסט ולא באלה ומדרם אלא כנגע:

שדרך ב"א להלך. פי' א"ל לו שלא ילך אבל אפשר לו שלא יגע פ"כ ואלא יגע ללו דוקא דהא גבי שביל אינו ספק מגע אלא ספק האהיל. וז"ל דאפשר נמי שלא יאהיל וכ"כ הר"ם והרא"ש בר"ס בדיהו ובתבו דר' יוסי מטהר בשביל מבוס דהווי ס"ס שמה לא הלך בטמא ואם הלך טמא לא נגע ולא האהיל ע"כ. ואינו מכין למה כתבו טעם אחר מן המפורסם במשנה שא"ל שלא להלך. ועוד מ"ש שמה לא האהיל אינו עולה לפי פי' הרב שכתב שהקבר ממלא לרחבו וא"ל שלא יאהיל וכן פי' רש"י פ"ק דהספדים ג' ונראה דהווי מטום דהווי ס"ס מ"ע דהכמים אלא ז"ל דלהכמים הווי כחד ספק שמה נטמא שמה לא נטמא ודפי' בפ"ד מ"ה ור"י ס"ל כיון שא"ל שלא להלך חשבי' ליה כמו ס"ס כיון דמ"מ איכא שני זדדים לטהר כמ"ש בפ"ד:

ג' והלך בלאד מהן. הכא לא קתני ואינו יודע באיזו הלך כדתני לעיל. דבכה"ג תו לא מיתני ליה והלך בשני דמנא ידע שזה שני.

ונאכלו והוזה. וה"ה הוזה וטבל נאכלו אלו עד שלא נעשו הטהרות השניות טהרות השניות כדן ספק טומאה ברה"ר. אבל אם קיימות הראשונות כשנעשו השניות דע"כ חדא מינייהו טמאות א"ל לטהר אחת מהן כיון שאחת מהן ודאי טמאה ומאי חזית דמטהרת זו עמי מזו ולכן שתייהן תלויות ולשרוף שתייהן א"ל שאחת מהן טהורה ואסור לאבדה. ובגמ' פ"ק דנדה דף ז' קרי לכו הוכחות פי' שמוכחות זו על זו וידועין שאחת מהן טמאה ואמר התם דאפילו חולין מטמו אף ע"ג דכל ספק טהור לחולין כדלעיל ספ"ד. וה"ל תנן פ"כ דמקואות מ"ג שני מקואות שגפלו שאובין לאחת מהן ואין יודע לאיזו פלו שתייהן עמאין שאין לו במה יתלה. והיינו כיון שמוכחות ועיקר פסול שאובין מדרבנן ואפ"ה טמאין. וה"ל תנן פ"ט דנדה מ"ג שתי נשים שלבשו חלוק אחד ומלאו בו כתם שתייהן עמאות ואפילו טומאת הכתמים עיקרן מדרבנן וטולוהו מהך טעמא דרפי'. והרא"ש בפירושו כתב לכך שתייהן תלויות שמה יאכל אדם אחד את שתייהן או שמה יגעו שתייהן בתרומה ע"כ ובמקואות לא שייך טעם זה. ועוד דמשמע דמחשך איסור תורה נגעו בה לפי דבריו והרי ככתמים ובמקואות אין חשך איסור תורה ואפילו לחולין גרדיי אמר בגמרא דמטמו כמ"ל. ועוד לפי טעם הרא"ש היה לנו לטהר בנאכלו אמר בנמרא דמטמו כמ"ל. ועוד לפי טעם הרא"ש מפרש דמשנעשו עמאות. והטעם בזה דאחר שנעשו השניות אם נאכל אחד

אם נשאלו פ"י ע"כ :

תוספות חדשים

ה במשנה שניהם כאחד. זה שנינו במשנה ה' ו' שניהם עומדים פי' האנשים אבל הטענה בענין תלויות (שו"ת) כדן הקודם ומלך דגני כנרים שכלו היו רק ספינקא לדיקן ואין שורשן על שם סלמנו פ"ד משנה ה' חלה כחוס' פסחים ד' י"ד ע"כ וכמו שכתבנו כ"ז פ"ט (מהר"ל):

תוספות רע"ק

ה (שניהם) כאחד (ש"מא"י) [יד] ואם אם אחד יש בו דעת לישאל ואחד אין בו דעת לישאל מ"מ כיון דמדינא כל א' בפ"ע ספינקא לקולא כיון דהוי ספק טומאה ברה"ר מש"ה משמאים שניהם ואם היו ב' שובילין רח"ו וא' יש בו דעת לישאל וא' א"ב דעת לישאל בזה אורח שא"ב דעת ספינקא שחור כיון דאורנו ד"ב דעת לישאל ספינקא לחרו ג"כ טמא תולין הקלקול בו והב' טהור. תוספתא ברה"ר פ"ב דמקואות כפי הגהות המ"ל: (תי"ט) ד"ה ועשה מהרות. משום ר' יוסי (שו"ת) ע' במ"ל שהאריך בכונת רבי התי"ט בזה: (הו' חדישים ד"ה שניהם) כאחד. שנעשו תלויות [פ"ט] והרמב"ם כתב הכ"מ והכברות רשניהם ש"מא"י מספק ובהירותהן נשפוט. ובמ"ל דמ"ש דמא"י נשפוט ודמ"ש מאדם ג' וב' מהרות במתני' ג' בשניהם תלויות ואינם נשפטים אף דג"כ חד מהם ודאי מסאה:

יוסי [פ"ט] חלוציק למתני ועשה מהרות. דכ"ר ע"כ לזני אדם. כמ"ש במ"ב בשם הר"ש. חוס' דכתובות דף כ"ז [פ"ט] ר"י א' בין כך ובין כך עומאים. כתב הר"ב לא נחלקו ר' יוסי ור' יהודה כשבאו לישאל בבת אחת ד"ה עומאין בגמ' פ"ק דפסחים דף י'. וכתבו התוספות דגראה דהיינו מדרבנן. דמדלאורייתא אפילו בבת אחת עומאים ע"כ. ומ"ש הר"ב וכשבאו לישאל בזה אחר זה ד"ה עומאים. כתבו התוס' פ"ב דכתובות דף כ"ז לא שאל כל אדם א'.

דכ"י אמר' בפ' שני דבטעות דף י"ט וכו'. ומ"ש הר"ב על מה נחלקו על הבא לישאל עליו ועל חבירו כו' ר"י מדמי ליה לבת אחת דכיון דאיהו ידע באיך. וידע דכי מטערי ליה לחבריה לא מטערי ליה. סבר ר"י דמיחזי כשקרא. וה"ל צרכוס. משנה

ועשה מהרות. רבי יהודה אומר. טעמים אחס. שהרי אחד ודאי עמאי: ר' יוסי אומר בין כך ובין כך עומאין. לא נחלקו ר' יוסי ור' יהודה כשבאו לישאל בבת אחת דכ"י הכל עומאין. וכשבאו לישאל זה אחר זה. דברי הכל עומאים. על מה נחלקו על הבא לישאל שני

שלמה מלאכת טערה מלריכין להו טעילה והואה שלא יגעו שניהם בתרומה בככר אחד דלזו התרומה עמאה ודאית והאוכל במיתה ואם נגעו שניהם כחלד ונכנס למקדש חייב ע"כ. עוד חירזו בפ' שני דכתובות דף כ"ז דעוד יק' לומר דמשום דכפי למיתני צרישא הוה וסנה ועל טעור הלך בשני

למתני ועשה מהרות. הרי גם בהלכה הטוע עומאין וס' ספק זה. ו"ל דלר' יוסי חלוציק. דס"ל לעיל בשביל דאפי' לא עשה מהרות טעור. להכי קמ"ל סכא דדוקא כשהספק באדם א'. אבל כשהספק בצ' בני אדם שכלו בצ' שובילין. אפילו בעשה מהרות אפי' שניהם עומאים. ואפילו בבת אחת עומאין (ל' בנשאלו שניהם כחלד ד"ה עומאין מדרבנן. דלף דל' יוסי לעיל מטערי בספק בשביל. היינו רק באיזה ספק רק לאחד.

ומשנה לא קתני ואין יודע באיזה הלך. ונראה שהוקשה לו למאי חלוציק ר' מתני' והא היינו הך דלעיל לכך מפרש דלעיל מיירי שהשבילין עומאין לא נחטבו אלא שזה חיינו יודע באיזה הלך. והכא קמ"ל רבותא טפי שהש"ס עומאין עומאין ואין יודע חיינו ודאי הוה חלוציק וס"ל דכאן אפילו ברה"ר עמא אפילו נאכלו הראשונות כדפי' לעיל דיש מקום לומר דהערובות הן בחד גדאיתחוק עומאה חסדי כל חד כגוף הטמא קמ"ל דכל ספק מהרהרין ברה"ר ולעיל כתבנו שכן משמע ג"כ מדברי התו'. ועוד מוכח כן פ"ד דזבחים מ"ו ועדיין נ"ע לניחא וכבר הארכנו בזה לעיל:

ה ואם נשאלו שניהם כחלד עומאין. ונבי שני נזירים ששפלה עומאה ביניהם ברה"ר דלמרי' סתמא דמיתני תרויהו קרבן עהרה ולא חילקו לומר דאם כחו שניהם כחלד עומאין. דהתם חין שאלתם אלא הו' מיתייבי קרבן עומאה ופשיטא דלא מתייבין לכו אפילו בכו כחלד דהו' דשניהם עומאין הכא חיינו אלא מדרבנן ואי מיתייבי קרבן עומאה הו' חולין עהרה. ומיהו בלא"ה כ"ל דעמא דהכא לא שייך בשני נזירים. דהא דבאו שניהם כחלד עומאין. הכא משום דדמו לטהרות של אדם אחד שהלך בזה ועשה מהרות והלך בשני ועשה דלמרי' לעיל אם שתייהן קיימות שתייהן תלויות. וה"ל כשבאו כחלד נחברר לב"ד. ששתייהן קיימות וא"ל לטהר אחת מהן. אבל נשאלו בזה אח"כ כשבא האחד לשאל תולין לומר של השני נאכלו ומתהרין לזה. וכשבא השני אח"כ כיון שכבר טהרו לראשון חולין ג"כ של הראשון נאכלו שכל מידי דרבנן הלין: בשאני אומר כדחתן פ"ב דמקואות שאין לו כמה יתלה הא אם יש לתלות תולין וכן כחמית פ"ט דגדה. והיינו נמי כשבאו בבת אחת אפי' דלאו בחד טמא שיליו א"ל לטהר כיון שנחברר לב"ד ששתייהן קיימות. וככא לשאל עליו ועל חברו פליגי מר מדמי ליה לבת אחת הוהיל וחסרו שלחו נחברר ג"כ של חברו קיימות. ומר מדמי ליה לזה אח"כ שנס בזה יש לתלות שבתוך שהלך זה לשאל מלא חברו חסם וטעה לו ונאכלו דכל דמיתני למיתני חלין. והלכך כ"ל מ"ש התו' בכתובות דף כ"ז דהא דמטער. ככא לשאל עליו ועל חברו היינו שאינו שאל על שניהם כחלד אלא שאל על האחד תחלה וטהרהו ומר: שאל על חברו מטערין ג"כ. אבל שאל על שניהם כחלד עמא מכ"ש כשבאו שניהם כחלד ע"כ. ולמאי דפי' חיינו מוכרח דבאו שניהם כחלד שאני שאין לנו כמה לתלות כדפי'. ובכ"י נראה הא דאיתא בירושלמי והביאו הר"ש פ"ד דתהומות מ"ו אם בא לשאל עליו ועל חברו אמר' ליה שאל פידך וויל ע"כ וא"ל: כשבאו בבת אחת נמי ימא לכו הכי ליל

אחרונה חד מייבכו וייתי לבתר חברך אלא דכשבאו בבת אחת כיון שנחברר לנו ששתייהן קיימות הרי מר הן טמאות וא"ל לנו לטהר אחד מהן ודמי לחד בתרי זימני דלעיל מ"ג כיון דשני הטהרות שלו וקום ליה כדנפשי ששתייהן קיימות שתייהן עומאין. והיינו נמי דנקט במתני' הלך האחד ועשה מהרות וחזר והלך ועשה. וה"ל למיתני בקלרה ובאו שנים והלכו זה באחד וזה באחד ועשו שניהם מהרות. אלא דוקא קתני שהלך האחד ואח"כ השני דאיכא למיתני שקודם שנעשו השניות כבר נאכלו הראשונות. וימא נמי דקתני ועשה מהרות אפי' דכבדרי לחודייהו שייך נמי הך דינא. אלא משום דבמסנה ג' הני לה לענין מהרות לחלק בין נאכלו לקיימות דמהתם נפקא לן להכא דבאו בבת אחת היינו קיימות דלעיל ומש"ה נקטו ב"ה דלעיל. אלא שהתו' בכתובות כתבו דלענין דברי אפילו הן בחוקת טערה אמר' להו שריכין טעילה שמה יגעו שניהם בטהרות ויטמא אותם דהאחד ודאי עמא או יגעו שניהם באדם יוכנס למקדש ע"כ. ותו"ט כתב בשם התו' עס אחר משום ר' יוסי נקט דבבב"ר ס"ל כר"ע וזה לא נזכר שם וכבר עמד במשנה למלך בזה. ולפי הטעם שכתבנו דעיקר החילוק בין בוא בבת אחת לזה אח"כ דבבת אחת ידוע לנו ששתייהן קיימות וזוה"ל חולין א"ש דלא שייך חילוק זה בשני נזירים. ומ"מ איכא למשמע דהא דמטמאין הכא בבאו בבת אחת לא לשרוף אלא לתלות מידי דהוה אשתייהן קיימות דלמרי' במ"ג אלו ואלו תלויות אבל הרמב"ם בחבורו כתב כחן שישרפו וכבר תמה במשנה למלך בזה. וכוה שכתבנו לעיל דהא דמטמאין בואח"כ משום שחולין נאכלו של הראשון. א"ש הא דלמרי' בס"פ הדר דף ע"ו שתי מהרות וזיניהן שני בתים ונתן זה עירובו בזה וכו' עד שניהם אינם עירוב ולא חילה שם בין בוא בבת אחת או בואח"כ דהתם לא שייך חילוק ועוד דלא צריך לן באחד שעירובו כשר והכא האחד ודאי טהור והא דבפ' כמה מדליקין דף ל"ד לאחד עירוב עליו מצדו' ולאחד בין השתייהן וכו' עד שניהם קנו עירוב. משמע בכל ענין אפילו באו בבת אחת. א"ש כדמשי בס"פ הדר שם דהתם בין ספק יטמא או ליליא לא מייכרח ולא הו' כסתרי אהדיד. ומיהו לפי הטעם שכתבנו דהכא משום דאיכא למיתני הוא ממילא לך לאחד דשתי מהרות. ובכ"י נ"ל ליישב דעת הרמב"ם פ"ב מהל' חמץ שכתב שני בתים בדוקין וספק עכבר ככר של חמץ ולא ידעין להי מייבחו עייל א"ש לבדוק. והקשו עליו דבגמ' אמר היינו שני שובילין וה"ל לכתוב דבאו בב"ב לריכין. ולמאי דפי' ימא דהא דבבת אחת עומאין דדמי לשתייהן קיימות וליכא למיתני. ובכתב איכא למיתני דעכבר אכלה. ואש"ג דכתב העור שהכר גדול חין לתלות

ר' עובדיה מברטנורה מהרות השרץ פרק ה תוספות יום טוב קפז

ציונים

הוא נאמן הוא ע"י עצמו
כד ת"י ת'
בתוספת ואין אומרים לו
עסק כהרות אלא יפשה
לעצמו :

אלוהו רבה

הוא נאמן הוא ע"י עצמו
כד ת"י ת'
בתוספת ואין אומרים לו
עסק כהרות אלא יפשה
לעצמו :

שומא בואת המדינה הוא עמא כרוק הזב האמתי והו כוונת אמרו עמאים. הרמב"ם: **ט וזכ"א** הוא נאמן ע"י עצמו. פי' הר"ב דמתרלין דבוריה כו' וכה"ג שנינו ברפ"ג דכריתות. לענין אכלת חלב שוגג או מזיד ואמרי' התם בגמרא. דאיתרין לאשמעינן קך דהכא דכ"י הא דהכא נמי מתרלין דבוריה. ועיין בפירוש הר"ב רפ"ח דניזיל. ובפרק דלקמן משנה ו': **שנים** אומרים נטמא ועד אומר לא נטמא כו'.

בספינה: **טז ר"ט** טמא. שאם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל: ותכמים אומרים אדם נאמן ע"פ עצמו. דמתרלין דבורי'. מאי לא נטמא חל דקאמר לא עמדתי בטומאתי אלא טיבלי. והאילו וכן. אדם נאמן ע"י

טמא יי). עד אומר נטמא. ועד אומר לא נטמא יי). **אשה אומרת נטמא ואשה**

מלאכת שלמה

מקומות. ע"כ: **בפי' רע"ז** צריך להניח כדתן בפרק שלישי דזבין: **ט** הוא נאמן ע"י עצמו. ואע"כ אין אומרים לו לעסק כהרות אלא אם עשה סהרות הרי הן סהרות והוא יחוש לעצמו ולא יתעסק

בויעז

(יז) אמנם למהרי"ק וכו' **י"ד** ספי' א' ופי' קכ"ז ס"א] דככל דבר עד אחד בהכחשה לאו כלום הוא. א"כ הכא מותרין הכל לאכול הסהרות שנגע. וגם להרשע"א והרש"ל שהביאו הש"ך ורבינו טו"ו ספי' א' דאין אומרים עד אחד בהכחשה לאו כלום. רק בעדו אשה משום דרק בה המתיר נאמן כב' עדים. אבל בשאר איסורים ספיקא הוה. אפי"ה וכו' דוקא היכא דאיכא חוקת איסור משא"כ היכא דאיכא חוקת היתר. לכ"ע שרי [כרבינו עו"י יו"ד סי' ל"ט ס"ק י"ד]. וכ"כ נ"כ הש"ך [כ"ד קכ"ז ס"ק י"ד ד"ה העולה] דלר"נ ורשב"א אם מכחישין ב' א"ע אם נתפס היין. מותר להכל. מדאיכא חוקת היתר להיין. וא"כ ה"כ הכא נבדא בחוקת טהור קאי. ולכ"ע נמי שרי. חוץ מלהעד המכחיש. דשויה אנפשיה חתיכה דאיסורא. ונ"ל עוד דכ"ס היכא דהוה איפכא שהכעלים אומר נטמא חל. ודאי אמרינן דהכל הייבין קרבן כשאלנו קודם שנגע. דלא ראינו אין ראיה. דאולי נטמא בטהור באופן שלא ראה חבירו:

(יח) ולפי' בפי' אפשר לו לתרץ דיבוריה. כגון שמכחיש העדים בפירוש. או דידעינן שלא טבל ביני ביני ודאי גם לרבנן אינו נאמן. ולר"מ אפילו מתוך דבריו בפירוש כן טבילתי מטומאתי אינו נאמן. מדלא אמר מיד כן להעדים. מיהו בדהיא איפכא במכחיש העדים אומר נטמא חל. אפשר דגם לר"מ הוא נאמן. דלא ראינו אין ראיה וכלעיל סי' ל"ג. והב"ד תרתי כבי דמשנתו. ודאי דמייירי בין ברה"י בין ברה"ד. והא דלא נקט הכי כדנקט בספ"א. ה"ס דבריהן לא איתרין לאשמעינן דאפילו ברה"י טהור. כיון דלא מטהרינן ליה מכח נאמנותו בסט"ו ברה"י נגד העד המטמאו. דהרי אפילו יהיה דבורו

נטמא חל. לרבנן דלעיל סהור. דמתרלין דבוריה. ולא אמרינן כשאר

תפארת

יבין חדם על עצמו יותר מק' עדים [ככריתות כ"א] **(יז)**. וכל זה בנמכתו הבעלים. אבל באתר הבעלים אינו יודע. אפילו בר"ס ספקו טמא. דע"כ נאמן באיסורים. וכ"ס בשתק להעד. ד"ל אודוי אודוי ליה [מכ"ס שגגות פ"ג ה"ב]: ג) דאם יוכלו שנים לתיבז מיתה בעדותן. מכ"ס קרבן כשיאכל קודם או יכנס למקדש: יא) לא תיבעיא לעלמו. שיהא רשאי להשתעסק בטהרות דרשאי. דהרי יודע בעלמו שהוא טהור ברור. אלא ודאי שכן משקרין או טועין. אלא אפילו לדין. כיון שנגע תרומה או קודש. מותר לנו לאכלן. דהוא נאמן על עצמו יותר מק' עדים וכ"ס כשנראהו ככנס למקדש או חולל קדשים. שאם טמא הוא חייב חטאת. דאע"כ דלל חייב חטאת אין ממשכנין אותן. עכ"ל זהו רק מדא"ז לכפרה. ודאי מעלמו יביאוהו. אבל זה שמכחיש העדים וחושב שא"ל כפרה. ודאי הו' לכאורה למשכנו ט"פ העדים [גמרינן פ"ה מ"ו]. אפי"ה אין ממשכנין אותו דמתרלין דבורו דה"ק לא עמדתי בזומאתי. דטבילתי אח"כ. ואפילו כשאלנו ואומר שאין כוונתו כך. רק שלא נטמא כלל. אמרינן שיש לו שום טעם להעלים טומאתו וטבילתו. ולר"מ אפי"ה מתוך אח"כ דבורו בפירוש ואומר שלכך נתכוון בתחלה. אינו נאמן. מדלא אמר כך בתחלה ניד [ועיין חו"ס כריתות דיב"א ד"ה או ד"ע. ועיין מ"ס כ"ד בפירוש כריתות פ"ג סי' ה'. ופי"א אם לא זיה יום מהדרי עכ"ס אמרו טמא. עד שיהא אכל או שיהא נמקדש. ודאי גם לרבנן ממשכנין אותו]. מיהו אפי"ה אין טהורים לו לכתחלה סהרות גם לרבנן. וגם הוא ראוי לו לחוש לעצמו שמה עושה שטובל [מכ"ס פט"ו מהע"ז] **(יח)**: גב) אבל אם גם הוא אומר לא לאעד סמין: גי) והוא שומק:

משנה

ט והוא אומר לא נטמא חל. אבל אם שיתק כהודאה הו'. והא דבסופה עד אחד בטומאה נאמן אפילו מכחישו משום דיש רגלים לדבר שקינה לה וסתרה. אבל לענין ספק שפיר ילפי' מסופה. ע' בתו' ריש נדה ונ"ל דאם אחד אומר נטמא חל והוא אומר אינו יודע ברה"י טמא דכלל העד דאם הוא שומר אינו יודע. אבל ברה"ד אפשר דטהור. ונ"ע. ונ"ל דאי מהימן ל' טמא. ואינו מוכרח דאכתי מהימן שאינו יודע וכל ספק רה"ר טהור:

שנים אומרים נטמא חל והוא אומר לא נטמא חל. אבל הוא אומר נטמא חל והם אומרים לא נטמא חל נאמן על עצמו יותר ממאה דשוי כפשי' התיבה דאיסורא:

הוא נאמן ע"י עצמו. וטמא מתרלין דיבוריה שאין חדם ע"י להכחיש עדים וכ"ס במידי דאיסורא לא חשד. ונ"ל דהיינו ד' ה"י ע"י עצמו ולא תני על עצמו. וכפ"כ דכתובות דקתני נמי אין אלה

ואשה אומרת לא נטמא. ברה"י. טמא טי. ברה"ר טהור :

פ"י טלמו: ברה"י טמא ברה"ר טהור. דחשי' כשאר ספק טומאה דעלמא :

יבין

תפארת ישראל

בוועז

נד) כשאר ספק טומאה ברה"י דחשינו לה כוודאי טמא [מ"ט לפי כפ"ד נתיב הספק טי' ע]. ולהכי כשכנסו אח"כ למקדש במזוזה חייב מלקות. ובטוגג חייב קרבן [עין רמב"ם פ"ג משגות ה"ב. ודוק]. וה"ל תרי ותרי טסותריס זל"ז. בין ברה"י ובין ברה"י. אל"כ דספיקא דרבנן הוא. דלוקי פרי להדי תרי ולוקי גברא בחזקת סהרה שלו [בימות לא"ח]. עכ"ל גם בספק דרבנן ברה"י טהור ברה"י טמא [כפ"ד מ"א]. וכן מדויק מנ"ל עדים מחשישים א' ברישא. רק נקט הכא ע"ל לרבותא אע"ג דע"ל בהכחשה לאו כלום. אפ"ס ברה"י טמא (י"ט) :

דבורו ודברי המטמאו שקולים, היה טהור. דהרי מתרלין דבורו לנפי תרי. כ"ש לנפי חד. ובהנך דה"ל גם ר"מ מודה דמתרלין דבוריה. דהרי ליכא נביה ק"ו. ובלא זה מה חולמא דברי העד מדברי ענמו. וגם כפיא במחשים לנ"ל עדים לא אלקריך ר"מ לאשמעינן דגם ברה"ר טמא. דפיטת. דהרי ק"ו אומר. ולרבנן נמי לא אלקריך לאשמעינן דגם ברה"י טהור. דהרי מתרלין דיבוריה. וכיון דאמרינן שכלל. מה לי ברה"ר ומה לי ברה"י :

(י"ט) אולם בתוספתא שהביאה הר"ם. אמרינן דגם בתרי ותרי ברה"ר טהור וברה"י טמא. וא"כ ל"ל דמטמאו רבותא דטומאה ברה"י קמ"ל. דאפילו אטומא דחד ואטומא דאשה. שרפטן התרומה ברה"י. אמנם קשה לי למהרי"ק הל"ל סי' ל"ג דפ"ל דככל אלוסוין אמרינן דעד אחד בהכחשה לאו כלום הוא. אפילו היכא שיש חזקת איסור כגון במכחישין זה את זה אם נכחשה כגון. דהרי כמה בחזקת אבר מן החי עומדת. אפ"ס חשבינן לנ"ל העדים כליתנייהו. וא"כ אין כלום ספק כלל. וכ"כ הכא דליכא חזקת טהרה לנכרה. הול"ל דגם ברה"י טהור. מדמכחישין זה את זה עד אחד בהכחשה לאו כלום הוא. ואין כאן ספק כלל. שבתי וראה דגם להר"ן והרשב"א הל"ל קשה דהרי בדליכא חזקת היתר כ"ע מודו דמותר ולא מאחינו בהעד האופר. אלא ע"כ ל"ל דשאני הלכות טומאה דהכי גמירי לכו. מלא יהא חזקת טהרה מרביע גבה כלום בספק טומאה ברה"י :

הלכתא גבירתא כללא דפרק ה

משנה א' במסופק אם נגע נשא או האהיל א' מב' גופין. בין שא' מב' הגופין טהור לגמרי. או שיש בו טומאה. אבל לא אותה טומאה שמתפק בה. וכגון שהאחיל על כזית בשד. ומסופק אם הוא מכות או מנבלה. ובין שהגופות דהגורין מריבין מהמטמאין או איפכא. ובין שמסופק בטימאה דאורייתא או דרבנן. ובין שהספק הוא בקבוע. כגון ב' שבילין שא' מהן טמא ומסופק אם הלך בו. ואע"ג שאפשר לו להתמחר. אע"ג שהספק בין ב' טהורין. שהרי א' מהן והאי טמא. ואע"ג שאירע וק לאדם ויחד ברה"ר. אפ"ס כל ספק טומאה ברה"ר טהור :

משנה ג' ספק טומאה ברה"ר. אפילו בב' גופין שא' מהן טמא. ונגע נשא האהיל על שניהן זה אחר זה. והתטהר בינתיים. ונגע בב' תרומות. באתר קודם שבילה. ובאותה אחר שנולד לו ספק טומאה בגוף ה'ב'. כך דינו אם נאכל הראשונה קודם שהתטהר ביני ביני. השנייה טהורה. ובאכל הראשונה אחר שבטל וקודם שהתעסק בהגוף השני המסופק. הרי התחילה ה'ב' שנגע בה אחר שהתעסק בהגוף ה'ב' מסופק. טמא ממ"כ. דהרי עכ"פ או שטמא טומאה דאורייתא או מר"ם. מדאורייתא אוכלין מטמאין בשיעור אכילת פרס. מיהו כל זה באכלן המתעסק. אבל באכלן אחר. גם התחילה ה'ב' טהורה. ואם ב' התרומות היו קיימות בשעת שנגע בגוף ה'ב' המסופק. שניהן תלויות. ואם לא נטהר בינתיים. הרי הראשונה תלויה. והשנייה נשרפת. מדמטמא ממ"כ :

משנה ד' ואפילו בשב' הגופין שמסופק איהן מן טמא. והן מונחין ברה"י. ונגע באחת חזור ונגע בטהרות. וחזר ונגע גם בהשנייה שמסופק בטומאתה. וחזר ונגע בטהרות אחרות. הרי אע"ג דכיון שלא התפטר בנתיים צריך לשרוף השנייה. אפ"ס שהתעסק תלויות. ולא אמרינן דכיון ששרפו ה'ב' נשארה ראשונה בטהרות. דהרי אין תו לחוש שע"י שנטהר הראשונה בחזקת לב' הגופין שמסופקין אנתו בטהרותן כאילו הראשון ודאי טהור והשני ודאי טמא. וכבשכול לעיל משנה ג'. הכא שאני. דהרי מטמא לא יניחו ב' הגופים המסופקין זמן מרובה ברה"ר. מודחששו שיכשלו בהן בני אדם. אלא לא פלוג בין שבילין לגופין המטמאלין :

משנה ה' ב' גופין שא' מהן טמא. ונגעו נשאו או האהילו עליהן ב' בני אדם. אם שאל א' מהן על עצמו ועל חבירו. וכ"ש בשאלו שניהן כאחת.

שניהן מטמאין מר"ם. אבל בשאלו זה אחר זה. שניהן טהורין. רק שלא יאכל אדם א' ב' התחכות שאירע בהן ספקת הללו :

משנה ו' ואפילו ב' תחכות שא' מהן טמאה. ואכלום ב' בני אדם. אע"ג דאין בכל א' רק ספק דרבנן. אפ"ס אם שאל עליו ועל חבירו ביהוד. בין ששאל א' מהן. או אדם אחר. שניהן מטמאין :

משנה ז' ודוקא במחצת על מחצת אמרינן ספק טומאה ברה"ר טהור. ולא ברוב טמאין. ורק ברוב הנמצא גזרו אף ברה"ר אפילו ברוב טהורים. אף דהול"ל ב' לטובותא. וה"ל מדהול"ל הרוק הנדבק בהגוף ברה"ר. ופי' שרצוים דלעיל במשנה א'. ה"ל מדהול"ל קבוע. ספק טומאה ברה"ר שיש בה חזקה דמעיקרא לטהרה וחזקה דחשאת לטומאה. חזקה דהשתא עריסא דאמרינן כל המטמאות כשעת מצאתן. ורק היכא דהחזקת מעיקרא היתה מבוררת בשעתה במקום זה. חזקה דמעיקרא כזו עדיפא מהחזקה דהשתא וטהור :

משנה ח' רוק הנמצא שגורו עליו אפילו ברה"ר. היינו ביש מצוי ברה"ר ישראלית שומה. או שורפין תרומה על מגע רוק הנמצא. דאל"כ אפילו מצוי שם כנעני או כותי. או תולין תרומה על מגע רוק הנמצא. ובאין זה וזה מצויין שם. או כנגע רוק הנמצא טהור. דישראליות טמאות נשמרות לבלי ירוקו במקום סעבר אוכלי תרומה וטהרות. ישראלית בעלת דעת. שדרסה על בגדי אדם טהור. אם יודעת שהוא נשמר בטהרות. אין צריך לשאלה אם טהורה היא. ולא חיישינן שמא לא זכרה או בזה. מדמכא הוה נהרות ביהרות. ואם אינה יודעת שהוא נשמר בטהרות. או אם אפשר לשאלה. ואפילו ברה"ר. ובאי אפשר לשאלה. טהור אפילו בהיתה עמו כספינה שהיא רה"י. אין מחויקין טומאה [עין גדה פ"ב מ"ד ור"ק]. ולא רבי לטומה לעיל דחיישינן. דכא שאני. ד"ל דלולא דהיתה גרה היתה נהרות מלרוס על בגדיו. מחשש טמא אוכל טהרות :

משנה ט' המחשיש העד שאומר עליו שהוא טמא. אפילו ברה"י טהור [חזן מלאותו עד דא אי אפשר לתרץ דיבורו]. ואפילו במכחישי לב' שאמר לו שהוא טמא. אם אפשר לתרץ דבורו באופן שלא יכרישם ואפ"ס היתה טהור. ואם לאו פשיטא דטמא. ואפילו במכחישין בספק טומאה ברשות הרבים. וה"ל במכחישי אדם שלישי לב' המטמאין את השני. ובמכחישי עד אחד לב' המטמאין. אפילו גם ברה"י טהור. ובמכחישי עד א' לעד א'. או אשה לאשה. או ב' לב' ברה"י טמא ברה"י טהור :

ציונים

א' מקום טי' טס פ"ב טי.

משנה אחרונה

פ"ו א חזר ונטעה

רה"י. ל"ע למאי

חני חזר ונטעה כחד

רה"י ונכד רה"ר טני.

ועוד עיקר הדין כשהוא

רה"י ספקו טמא

וכשהוא רה"ר טהור

מאי קמ"ל הא היינו

מחיי' דלקמן הכקעה

בימות הנשמים רה"י

טהרות מקום שהיה פרקו

ר' עובדיה מברטנורה

פרק ו' א מקום שהיה רשות היחיד ונעשה רשות הרבים. חזר ונעשה רשות היחיד (א).

ספיקו

כגון

יבין

תפארת ישראל

בוועז

פ"ו (א) שהיה רש"י. ומכרו לבני ר"ה. וחזר ולקחו מהם (א) :

פ"ו (א) ורבינו הר"ם ור"ב נושאי כליו פירשו דהיינו כגון בקעה שבימות הנשמים ור"ס. והול"ל רה"י. ובימות החמה דשכיחי טס קולריס. חזר ונטעה רה"ר כלקמן מ"ו. ומתהני מה ומי הכרות לרבינו לפרס כן. ולא כפשוטו. ותו דלפי פי' רבותינו נלמדך לדחוקי לומר דאכפיל תנא ותני כחד פרקא חד דינא תרי וימני כב' משניות וכו' וכו' ותו אי כדברי רבותינו הול"ל בקיעור. הכקעה בימות הנשמים דינה כרה"י. ובימות החמה דינה כרה"ר. ותו דלפי כדברי רבותינו ל"ל למתני התהלפת כ' פעמים. שהיה רה"י ונעשה רה"ר. וכן לא ידעין דכל בקעה יחזור תמיד להיות מרה"י ר"ה ומרה"ר רה"י. וכן לעולם. וה"כ בהתחלפות א' סני. ולכאורה היה נראה שהוכרחו רבותינו לפרס כן. דאל"כ הליך אפשר

פ"ו (א) ורבינו הר"ם ור"ב נושאי כליו פירשו דהיינו כגון בקעה שבימות הנשמים ור"ס. והול"ל רה"י. ובימות החמה דשכיחי טס קולריס. חזר ונטעה רה"ר כלקמן מ"ו. ומתהני מה ומי הכרות לרבינו לפרס כן. ולא כפשוטו. ותו דלפי פי' רבותינו נלמדך לדחוקי לומר דאכפיל תנא ותני כחד פרקא חד דינא תרי וימני כב' משניות וכו' וכו' ותו אי כדברי רבותינו הול"ל בקיעור. הכקעה בימות הנשמים דינה כרה"י. ובימות החמה דינה כרה"ר. ותו דלפי כדברי רבותינו ל"ל למתני התהלפת כ' פעמים. שהיה רה"י ונעשה רה"ר. וכן לא ידעין דכל בקעה יחזור תמיד להיות מרה"י ר"ה ומרה"ר רה"י. וכן לעולם. וה"כ בהתחלפות א' סני. ולכאורה היה נראה שהוכרחו רבותינו לפרס כן. דאל"כ הליך אפשר

ב' ד' ספיקות עדיין פ' ג' ו' חכמים משהר"ן מ"ו ע"פ פ"ד ה"ב הממא עומד מ"ו ע"ס

אליהו רבה

ב' הטמא עומד בו' דבכר ר' יהושע ספק ר"ס שאלו עסק לא אמרו אלף כהסומאה וצארכה עובדין כה"ר אלף א"ס א"י עומד בין הטמא ובין הטמא ור"ל כעובר נמי כאלו הוא כה"ר וספיקו טמא. וכן הטמאה כה"ר וספיקו כה"ר או אפסוף ר"י מטמא האיל וחתה הוא כה"ר וחכמים מטמא האיל וא"י הוא כה"ר:

ב' הטמא עומד וכו'. פי' הר"ב מזרע עומד כו' כמו ששינו במ"ז פי"ג דנגעים. וע"ס* (וממא) עובר הספק א"ס עומד. (הרמב"ם) ומ"ס הר"ב פ"א כגון שרן וכו' כך פירש הר"ס. והקשה מהר"ר וואלקף וורמייזא

דהא במ"ז פ"ב דעדיות קתני לה משום ר' יהושע דמטמא ע"כ. ולי לא קאיא דהתם לא כתב הר"ב דא"ס איתו והכא מייירי בבני א"ס העוצרים ויש בהם דעת לישאל. וכבר כתבתי בזה לעיל פ"ד מ"ב. אבל הרמב"ם ספק בעדיות כה"ר יהושע

הה"ר מפסקת [יח]': ב' ארבע ספיקו' ר' יהושע מטמא. וחכמים מטמא. כיצד. הטמא עומדי והטהור עובר. הטהור עומד והטמא עובר (י) הטיובאה

מלאכת שלמה

עוד בסוף פירושו ז"ל ומטמא א"ס וכלים שהיו עמו ע"ס. אמר המלקט הלכך אין עמא אלף מה בדיה עמו כה"ר אחרון:

ב' ארבעה ספיקות וכו'. כולל הטמא עומד. והטהור עובר חו' ידעתי

תוספות רע"ק

א' ר"ש אומר רשות הרבים מפסקת: [יח] בספר שב שמעתאי' שמעתיא ר' פ"ד כ' ד"ל דאזלי לשיטתיהויה כפי המבואר בריש ברה דרבנן סבירי דכל ספק טומאה כה"ר טמא ודאי ור"ש סבר דהוי רק ספק טמא ע"י ש' בפרש"י וטומ' ולזה ס"ל לרבנן הכא כיון דבזמן שהווא כה"ר הוי ודאי טמא ובזמן שהווא כה"ר הוי ודאי טהור אין ודאי כמריע ודאי וכל אחד כריעו כה"ר טמא וכה"ר טהור. ור"ש לשיטתו דבזמן שהיה כה"ר לא היה בדרך ודאי טומאה רק ספק משה"ע ע"י ש' מטמאיהו כה"ר ומשיב איתו לודאי שהוריה הודאי כמריע את הספק דגם כה"ר ד"י שגור. ורש"י:

תפארת ישראל

ב' ומיירי נמי דוקא שהחזיר לחותו רה"י הראשון. ולאחר מקום

ממש שהיה עמו כה"ר. דאל"כ הרי לא מחזיקין טומאה ממקום למקום. דהרי אפילו כב' רה"י סמוכות זה לזה. או אפילו כשטלטלוהו כה"ר א' מונית לוויית. מתפשט ממקום למקום ועבור (כגדה ד"א): ואע"ג דגבי טומאת מת שמונה בזה"ל א"ס מסוכן. ועלולוהו בזה"ל מונית לוויית. ובשנייה מלאוהו שמת. לא שייך לומר שהטהרות שהיו עמו כה"ר כהויות הראשון יהיו עהורין. מדאין מחזיקין טומאה ממקום למקום. דלייתא. דכל האהל כמקום א' דמי לענין טומאת אהל. דכל האהל כמלא טומאה דמי. ובשאלוהו מת כה"ר ה"י. הו"ל כה"ר מלאוהו נ"כ מת כה"ר א'. ואין כה"ר רק החוקת טומאה מזמן לזמן. שמת כבר מת ה' כשהיו הכלים והאדם עמו כה"ר הראשון. וטמא ע"כ כה"ר שאין עליו אהל. או כב' אהלים מסוכין שאין מעורבין בהקרה א'. ודאי אין מחזיקין טומאה מזה לזה. אלא הכא מייירי שהחזיר למקום שהיה עמו טהור. וללא כחשמה לכאורה כה"ר ויה"כ. שכתבו שאף רה"י הראשון עמא. והרי מלאין זה משמע דרה"י הראשון אינו רה"י האחרון. והרי אי אפשר לומר כן. וכדלמחר:

ג' ונ"ל עוד דה"ה ח"כא פלוגי. וכגון שהיה המסוכן כה"ר והואילאוהו לרה"י וחזרו והואילאוהו לחותו מקום שה' כה"ר במחלה כה"ר. או לח"ק שהטהרות שהיו עמו כה"ר שכתבנו עהורין. דאין מחזיקין את הטומאה ממקום למקום. אבל איתו כלים וטהרות שהיו עמו כה"ר הראשון כה"ר. כיון שכאזוהו מקום עלמו שמלאוהו מת ע"ס היה גם כה"ר הראשון. הו"ל רק החוקת טומאה מזמן לזמן דגם כה"ר עמא (כמ"ס לעיל פ"ד בבית הספק ס' י"ב). ולר' שמעון כה"ר רה"י מפסקת. וכ"כ כה"ר מסוכן כה"ר או כה"ר בלתי מקורה כה"ר א'. ועלולוהו לוויית אחרת. והשחירוהו כה"ר לוויית הראשון ומלאוהו ע"ס מת. לרבנן כל טהרות שנגעו עליו האהילו עמו כה"ר הראשון ומלאוהו ע"ס. דמחזיקין טומאה מזמן לזמן. והטהרות שנגעו או האהילו עליו כה"ר

אחרונה

וכן הקשה הר"ס. ופי' השני שרן כפי החולדה. כבר הקשו ע"י ממתני' דעדיות דהתם ר' יהושע מטמא. ומ"ס חו"ט דהתם משום שאין בו דעת לישאל. אינו מיושב דא"כ מאי איריח כפי החולדה אפילו שרן בלד הטהרות טהור. והראב"ד מפרש דכולה מתני' דספק שבין רה"י ורה"ר איירי ורישא בספק נגע וסיפא בספק נכנס דספק ביאה עהור ע"כ. ולא דבגתי דהא לקמן אמרי' בספק ביאה מרה"ר לרה"י לכו"פ טהור ולא פליגי התם אלא בספק ביאה מרה"י לרה"י וכ"כ הראב"ד עלמו לקמן והכא היכי נימא דר' יהושע הוא מחלוקת שליטת ומטמא אף מרה"ר לרה"י. ועוד דמתני' קתני ספק נגע והאהילו והסיטו וספק נכנס לא קתני. ולולי שאיני כדאי היה נ"ל לפרש טמא עומד וטהור עובר היינו הנזקקין דרפ"ד דקתני התם תרתי מפתח לבין הככרות או ככר בין המפתחות. והיינו נמי דתייב הכא טמא עומד וטהור עובר. היינו ככר לבין המפתחות. וטמא עובר היינו מפתח לבין הככרות. והשתא ניחא דבעדיות ר' יהושע מטמא דהתם בשרן דוקא מהטמא ומשום דטהרות נזקקין מנסה ילפי' כדלעיל פ"ד מ"ח ונפשה ליתא אלף בשרן דמקרא בשרן השורן ילפי' לה ונפ"ד מיי"ב נמי קרי לה ספק שרטים. והייט

ב' הטמא עומד וטהור עובר. פי' הרב מזרע עומד או עובר. ולא יתכן דמה שגא זה מכל הספקות דכרה"י עמא וכרה"ר עהור

ממתי' דעדיות דהתם ר' יהושע מטמא. ומ"ס חו"ט דהתם משום שאין בו דעת לישאל. אינו מיושב דא"כ מאי איריח כפי החולדה אפילו שרן בלד הטהרות טהור. והראב"ד מפרש דכולה מתני' דספק שבין רה"י ורה"ר איירי ורישא בספק נגע וסיפא בספק נכנס דספק ביאה עהור ע"כ. ולא דבגתי דהא לקמן אמרי' בספק ביאה מרה"ר לרה"י לכו"פ טהור ולא פליגי התם אלא בספק ביאה מרה"י לרה"י וכ"כ הראב"ד עלמו לקמן והכא היכי נימא דר' יהושע הוא מחלוקת שליטת ומטמא אף מרה"ר לרה"י. ועוד דמתני' קתני ספק נגע והאהילו והסיטו וספק נכנס לא קתני. ולולי שאיני כדאי היה נ"ל לפרש טמא עומד וטהור עובר היינו הנזקקין דרפ"ד דקתני התם תרתי מפתח לבין הככרות או ככר בין המפתחות. והיינו נמי דתייב הכא טמא עומד וטהור עובר. היינו ככר לבין המפתחות. וטמא עובר היינו מפתח לבין הככרות. והשתא ניחא דבעדיות ר' יהושע מטמא דהתם בשרן דוקא מהטמא ומשום דטהרות נזקקין מנסה ילפי' כדלעיל פ"ד מ"ח ונפשה ליתא אלף בשרן דמקרא בשרן השורן ילפי' לה ונפ"ד מיי"ב נמי קרי לה ספק שרטים. והייט

משנה אחרונה

חטת שהוא טמא ופתוח לרה"ר ספק נכנס ספק לא נכנס ספקו עמוד ספק נגע ספקו עמוד. הך ספק נגע היינו צידוע שלא נכנס וספק נגע דאי נכנס הוי כמו זכנים ידו לחור דאמרן כו' הא אמרן דספקו טמא אלף צידוע שלא נכנס כיון שהוא ברה"ר היינו טהרה ברה"ר ועומאה ברה"י. וכו' דה"ה ספק נכנס או הכנים ידו ספק לא נכנס ולא הכנים ידו עמוד דהיינו ספק צדעה דלקמן: חנות שהוא טמא. לעיל נקט חילין וחור דהוי רבותא לעיני עומאה אף ע"פ שחילין רה"י גמור הוי רה"י לעומאה ועמא. והכא לעיני טהרה נקט חנות דהוי רה"י גמור אפי"ה טהור:

ופירש הרמב"ם הואיל ואין האדם יכול להשתמש בזה ואינו גיזל להלך בזה: **ספיקו** טהור. דשמה לא נכנס כלל וספק רה"ר טהור. אבל ספיקו ודאי נכנס לרה"י. הלכך ספקו טמא. ואע"פ שאמרנו (במתניתין דלקמן) כל מה שאחיה יכול לרבות ספקות וס"ס טמא. מ"מ והוא שיכנס למצוי או לזקעה שיש בהם הספק אבל אם לא ידע אם נכנס צדעה אם לא נכנס כלל. טהור. הראב"ד פ"ך מהא"ה [הלכה ט']:

תשוב רה"י: הבנים ידו לחור שיש בו זוממאה. חמור תשוב רה"י ואע"פ שהאדם עומד ברה"ר. כיון שהכנים ידו לחור כעומד ברה"י דמי. ואע"ג דחילין והחור לא הוו רה"י אלל שצד הוו רה"י אלל עומאה: חנות שהוא טמא ופתוח לרה"ר. הויא כל החנות כולה. כעומאה המונחת ברה"ר. וכשם שאם היה שך ברה"ר ספק נגע בו ספק לא נגע ספקו טהור. הכא נמי ספק נכנס לחנות זה ספק לא נכנס. ספיקו טהור. אבל אם היו שתי חנויות אחת עתודה ואחת עמאה. ספק לעמא נכנס ספק לעתודה נכנס ספיקו טמא דהויא ליה ספק עומאה ברה"י:

ספק לא נגע. ספיקו טמא. הבנים ידו לחור (י). שיש בו זוממאה. **ספק נגע ספק לא נגע. ספיקו טמא. חנות שהוא טמא (י).** ופתוח לרה"ר. **ספק נכנס ספק לא נכנס ספיקו טהור (ש).** **ספק נגע ספק לא נגע (י).** ספקו טהור (א). **שתי חנויות א' טמא וא' טהור. נכנס לאחד מהם. ספק לטמא נכנס. ספק**

מלאכת

ג בפי' רעז"ל ואע"ג דחילין והחור לא הוו רה"י אלל שצד. אמר המלקט כגון שאין בהן שיפור ד' על ד' והחילנות הם גבוהים יותר מדאי שאין יכול להשתמש בהן: חנות וכו' ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור. אית ללא גרסי כל שצד מלות אלו. והתימה שבתו"ט איתמרה:

שלמה

חנות שהיא עמאה ופתוחה לרה"י וכו' גרסי' לחנות לשון נקבה והכי נמי גרסינן בסיפא שתי חנויות אחת עמאה וא' טהורה נכנס לאחת מהן ספק לעמאה נכנס ספק לעתודה נכנס וכו' והכי איתמא הגירסא בפי' רעז"ל:

ספק

ספק

תפארת

יבין דרך זוממאה דסוקה צעינן. אין חילוק בנבטו ורחבו. אלף כל שאין רבים רגילין שם. יודון כרה"י: (י) ר"ל דאדם שעמד ברה"ה הכנים ידו לחור שצכותל. הסתוה לרה"ה. וקמ"ל הך צבא אף שכל גופו נשאר ברה"ה. אפי"ה כיון שהכנים ידו להחור. הו"ל סע"ו ברה"י. ואע"ג דלענין שבת כל חור הסתוה לרה"ה. דוקא כשגובה חלל החור י"ט ורחבו ד"ע. או דינו כרה"י [כשנת ד"ג]. אפי"ה לענין עומאה אין חילוק. אלף מולחין רבים משתמשין בה. יודון כרה"י. וכיון שדלתי הכנים שם ידו. וכו"כ צולין הרי ודאי עלה שם. לא מתשצ כספק טה"ה ורה"ה מעורבין בו [כמ"ב: יח] דהיינו שמונה סה דבר שמטמא צדעה: (יש) מרה"ל ספק עומאה שמעורבין בה רה"י ורה"ה. דלח שדין לחנות דלהוי כחילו היא עומאה המונחת ברה"ה. וספק כניסה לחוכה. הו"ל כספק נגיעה בהשומאה וטהור [כמ"ב: כ] הכא מיירי בשמונה בהחנות דבר שמטמא רק בזמנ: (יא) הא דלא כלליה צדתי רישא. ולמא ספק נכנס או ספק נגע טהור. ס"ט, משום דרישא במטמא צדעה עסקינן. וכדלמרון. אבל הכא במטמא רק בזמנ מיירי. ולהכי

ישראל

ברה"י שהמזוזה מטמא. שהוא חלוק מרה"י כב' דכרים. מדהוא ג"כ מקורס. וכוון ברה"י בשאר עומאות. שאינו חלוק מרה"ר רק כדבר אחד שזה רה"י וזה רה"ר. אפי"ה למר שדין רה"ר בחר רה"י. ולמר שדין רה"י בחר רה"ר. א"נ להכי אצטרך למנהק מזוזה ושאר עומאות משום דמזוזה אינו מטמא רק צדעה. והרי קי"ל צדעה מקפת לא שמה צדעה (כרמב"ם צדעה מקפת ס"ג הי"ח). ולהכי אינו מטמא להטור עמאו. רק כשהי' לכל א' ראשו ורובו תחת האהל (כנגעים פ"ג מ"ח). משא"כ מת שמטמא צדעה. אפילו לא נכנסו תחת האהל שמת שם כבר נטמא (כגזיר מ"ג א') ועוד יש קולא במזוזה שאינו מטמא רק בעמד העמא תחת האהל. לפיכך נקט מזוזה עמוד וטהור עובר לרבותא דר' יהושע. דאע"ג דאיכא לומר דלוי' שהכנים הטור ראשו ורובו. והוא יודע מזה. וחו דאיכא נמי ספק ספיקא. שמת לא הכנים ראשו ורובו. ושמת לא עמד. אפי"ה מטמא ר' יהושע. דמדמ"ל דדין רה"ר דלהוי כרה"י. והרי כל רה"י אפילו יש אלה ספקות טמא (ובמשה ד'). ונקט סיפא בשאר עומאות לרבותא דרבנן. דאע"ג דגם בהכנים רק קת מנופו טמא. ואיכא לומר שמת הכנים ולחו ארעתיא. וגם ספק ספיקא ליכא גביה. דהרי אפילו לא שעה העמא תחת האהל נטמא הטור. אפי"ה מטמא רבנן. והרואה יראה כי בדברים הללו אשר הראני ה' בחסדו. השיבתי מעלי כל תלונות האשריים לפי רבינו הר"מ. וביחוד מה שהקשה ג"כ הרא"ש לרבינו. דנקט צב' צד דרישא. בין ברה"ר בין ברה"י. היינו כגון הא דתנן לעיל (פ"ד מ"ג) שרץ צפה חולדה. ועברה בין הטורים או טהורים עברו ביניהן. מיהו הכא ע"כ בעומאת מת מיירי. מדמסיק שמת האהל. ואע"ג דהאי שמת האהל. ע"כ דלא קאי אטומאה עובר. דהרי בה לא מהלקינן בין מי און לעומאה מקום. מדמתשב כמליא טומאה החתוי. והו"ל כיון לה מקום (כפ"ד סי' י"א). עכ"ל ל"ל לדחוקי לאוקמי למשנתו צב' מיני עומאה. כיון דבין ספק האהל לא קאי אב' אבנן מלגד שלפי פ"י זה קשה דהו"ל טומאה עוברת. ולא טמא עובר. כאשר העירתי ע"ל לעיל. קשה נמי. דא"כ ספק נגע והסיק קאי אכולה ד' כבי. וספק האהל דלא קאי אב' כבי דרישא. תני לה צדמלע. וזה אינו סדר משוכה. דהו"ל למנקטיה או ברישא או בסיפא. והגאון רב"א זצוק"ל פ"י נמי דטמא דב' כבי אבל כשא' לכו דוקא במזוזה. אלף בכל העומאות. וס"ל לר' יהושע דהא דקיי"ל ספק עומאה ברה"ה טהור היינו רק כשהעומאה והעברה עוברין. דכשא' כשא' מהן עומד. הו"ל גם העובר כאלו הוא ברה"י. וכן הטומאה והעברה שא' מהן ברה"י. דיינינן להו כאלו עוברין ברה"י. והגם שלפי פ"י רבינו זה. דב' כבי דרישא בששניהן ברה"ר מיירי. וכן הו' ספיקות של מנע אהל היסם מלו קאי אלף ב' כבי שהוכיר התנא. עכ"ל קשה למה שני תנא בלישניה. ונקט העמא עומד. ולא קאמר הטומאה מונחת. ותו דהרי דברי ר' יהושע הם כמילתא בלא עממא. דלמה כשהעומאה והעברה א' מהן עומד ברה"ר נטמא דדינו כאלו גם הוא ברה"י. והרי לכאורה מסתבר אישכא. דכיון דספק עומאה ברה"ה מסוטה גמרינן לה [כסוטה כח"ב]. להכי צעינן כי מוסה שיהיו עומדין ברה"י. ואפשר יש ליישב דברי רבינו. דר' יהושע ס"ל דדוקא צדעה עומד ברה"ר. דין ספק עומאתו כספק עומאה ברה"י. ומה"ט נקט צב' כבי דרישא עמא וטהור. לאשמעינן דכאדם קמיירי. וה"ט משום דאדם הטומא ברה"ה קניין לו ד' חמות שלו [ככ"מ ד"י ע"א]. ומדקונה לו שם מליצה וגם. לפיכך הו"ל שם ברה"י. משא"כ בעובר. כיון שכל פעם מחליף ד' חמות שלו. לפיכך אין דין כרה"י. והרי הראב"ד כל המהלך בסימטא או בלדי רה"ר אין נקנין לו ד' חמות וכמ"ס הסמ"ע [ה"מ רס"י רמ"ח]. ואעפ"כ זה דוקא. דהרי ברה"ר משא אין ד' חמות קונות אפילו הוא עומד. ובכא זה קשה לי לדברי הגאון זצוק"ל ממאי דמקשה הש"ס [גזיר ל"ג א']. כאומר לב' גזירי רחמי עומאה שזוקרה ביניהם. שיהיו עמאין מספק. ומקשה הש"ס [ה"מ רס"י רמ"ב] זגירי וחד דהאי גבייהו הו"ל תלתא. והו"ל ספק עומאה ברה"ר דטהור. ולפי דברינו מאי קושיא. מנא ח"ל להמקטן דמתני' מיירי שיהו כל הג' חולבין. וע"ש:

טהרות מקום שהיה פרו

תוספות יום טוב קצ

ציונים

ד ספק ביאה טהור. משום דבעינן דומיא דטוטה. ודלוי נסחרה. אלא דספק נגע ספק לא נגע. דלא ידעינן אם נטמאה וקרייה רחמנא טמאה דכתיב (במדבר ד) ונסחרה וסוף נטמאה. אבל ספק ביאה טהור: בקעה

ספק לטהור נכנס. ספיקו טמא (כ): ד כל שאתה יכול לרבות ספיקות וספק ספיקות. ברה"י טמא (ג). ברה"ה טהור (ד). כיצד נכנס למבוי (ח) והטומאה בחצר. ספק נכנס (י) ספק לא נכנס. טומאה בבית. ספק נכנס (י) ספק לא נכנס. ואפי' נכנס.

ד ברה"י טמא. דמן הדיון אפילו חד ספקא ראו לטהר דאוקמא אחזקה. וכיון למטמין חד ספיקא דילפינן מוטמא. מה לי חד ספיקא מה לי כמה ספיקות. תוס' פ"ג דב"ב דף כ"ה. ודפסחים פ"ק דף י': ברה"ר טהור. חיידו קתני דהא אפילו חד ספק טהור. והרמב"ם צדצדו (ס) היפך הלשון. וכחצ ברה"ר טהור. ברה"י טמא: נכנס למבוי. והטומאה בחצר. ידוע שהחצר (והמבוי) רה"י כמו הבית. הרמב"ם ועיין במ"ב פ"ז דנדה: והטומאה

במהלך. לא טומאה ודאית. אלא כלומר מה שמיצא עלינו לספק אם נטמא אותו דבר הוא בחצר: רבי אלעזר ה"ג בלא נכנס

מלאכת

שלמה

ד ספק טומאה ספק טהרה. כלומר ספק שהיא טמאה ספק אינה טומאה. ואית דגרסי ספק טמאה ספק טהרה ואפילו טמאה ספק וכו':

ר' אלעזר אומר ספק ביאה טהור. ובלי יו"ד גרסינן ליה ר' אלעזר וכמו

משנה אחרונה

ד כל שאתה יכול להרבות ספקות וס"ם ברה"י טמא. וכחצו תהו' משום דמדינא אפילו בחד ספק ראו לטהר דאוקמא אחזקה. דלפי' מוטמא. דלא מהני החזקה מה לי חד ספק מה לי מרי ע"כ. והב"ב בתו"ש אף הוא לי לפי שטת תהו' דספק דאורייתא דמלכותא לחומרא

תפארת

ישראל

בועז

יבין

והכי פלגינן תנא מהדדי לאשמעינן הא (א): (ב) דלא דמי לספק כניסה לחנות לעיל. דהכא שאני. דהרי דלוי הו' בחנות א'. ואין בספק זה תערובות רה"י ורה"ס. ומה"ע נמי לא חמרינן דהוי ב' החניות העמא והטהור כשרץ ולפרדע ברה"ס (גשיל רס"א). דהכא שאני דודלוי נכנס לרה"י. וה"ה בחנות אחת שהושיט ודלוי ידו לחוכה. וספק אם נגע שם כשרץ. ספיקו טמא וכחור לעיל: (ג) לאו דוקא אלא ר"ל תולין בס"ס (נדה לג"ג): (ד) אפילו בחד ספק (כה) והרי מבוי וחצר שניה רה"י הן. דאל"כ הרי כל שחוסק אס נכנס מרה"ס לרה"י הטמא הרי הוא טהור (גשיל פי"ט). וגם לא מיירי דוקא טומאה ודאי בחצר. אלא אפילו יש שם רק ספק טומאה. וכדמוסיק: (ו) להחל: (ז) ואע"ג שהוא היה במבוי ומחוסק טמא נכנס לחצר. ומשם להבית. אע"ג שחצו רחוק הוא ששכח ב' הכניסות. ובפרט הכניסה לבית שהוא ממקום שאינו מקורה למקום מקורה: (ח) ל"ל דהא נקט ר"ל לחלק בין ספק כניסה לשפק נגיעה. בספק כניסה ממבוי לחצר. ה"ט מדבעי לאשמעינן רבותא. דלא מיעביה בספק כניסה מרה"ס לרה"י הטמא. בזה כ"ע מודו דטהור (גשיל פי"ט ע"ג).

(א) וא"ת היכי מיירי. אי בשמיהן ברה"ר פשיטא. וכי ספק ברה"ר טהור אחת לאשמעינן הכא. ואי בשודלוי נכנס. ואספק נגע או לא הרי לכ"ע טמא. ואי כשהיה הטומאה מונחת על אפקות החנות והוא עבר בסמוך לה ברה"ר. ומסופק שמה בשעה שעבר בסמוך לה נגע בה הרי פשיטא דטהור כיון שלא נכנס כלל. ועוד היינו משנה ב'. ואי דמיירי שם כאן ב' ספיקות. טמא לא נכנס. ואם נכנס טמא לא נגע. דהיינו דלא היה ספק ספיקא. דהרי בבא זו ודאי כשרץ קמיירי. ובשרץ אין ספק נכנס מותרף להיות כספק ספיקא. דהרי כשהשרץ בחנות לא הועיל ספק כניסתו כלום. כמו דלא מחשב ספק הרים ידו לנגע בהטומאה כספק כדי לזרפו לספק ספיקא דטמא נגע. עכ"פ עדיף ועדיף הך בבא מבבא דרישא כספק נכנס ברה"ר כניסה כעלמו עמאתו. ואפ"ה ספיקו טהור. מכ"ס במחוסק כניסה למקום השרץ. ומה קמ"ל דטהור. וי"ל דלעולם בבא זו דשרץ וספק נגע מיירי שמוספק ג"כ אם נכנס. ואפ"ה אטרריך ליה לאשמעינן. מדנקטי' רק לדיוקא. דדוקא בעמד האדם ברה"ר והטומאה ברה"י. ומחוסק אם נגע בהטומאה שברה"י. טהור. הא בזהו הוא והשרץ שניה ב' רה"י נפרדים. כחצר ובית סמוכין. ומחוסק אם נכנס. ואם נס נכנס. ספק אם נגע טמא. אף דהו"ל ספק ביאה. וכרבנן במשנה ד': ונ"ל

דמן התורה מותר. בסוטה דחד ספק חסור מן התורה החמירו חכמים בתרי ספקי. אבל לשעת תהו' ושייעתם אין ליישב כן. ואפשר דמ"ל דהיינו פלוגתיהו דר"ל וחכמים דמתני' דר"ל דמטהר. בספק ביאה כמ"ס הרשב"ם בפ' חזקת דף נ"ה דתתם ספק ביאה הוי תרי ספקי טמא לא נכנס ואם נכנס טמא לא נגע ולהכי מטהר דסבר ספקות מדאורייתא לחומרא ואפ"ה מקילין בתרי ספקי ה"ה הכא. וחכמים סברי כשתת הרמב"ם הספקות אינם אלא מדרכין להומרא וכי היכי דהחמירו חכמים בעלמא בחד ספק יש להחמיר כאן בתרי ספקי כדפי': ספק נכנס. וא"ת כיון דקי"ל כל הטומאות כשעת מליאתן אפילו להקל לעיל בפ"ג הכא שלא נמלא זה במקום הטומאה אמאי טמא. ז"ל דדוקא ברה"ר אמרי' כשעת מליאתן להקל כמ"ס תהו' כשעת מליאתן דאוקמא אחזקה. וסוף נטמאה. אבל ספק ביאה טהור: בקעה

מלא אפילו בספק כניסה ממבוי לחצר. דהו"ל ספק כניסה מרה"ס לרה"י הטמא. אפ"ה לר"ל טהור: (כ) אפילו בשש הרבס ספיקות. עכ"פ מדרן ברה"י טמא. ובלעיל במשנה. ור"ל רק לקולא פליג אה"ק. וס"ל דגם ספק כניסה מרה"י לרה"י הטמא טהור. מדבעינן דומיא דטוטה. שהיה שם ודלוי כניסה לרה"י וספק נטמאה או לא. ורבנן ס"ל דלא בעינן דומיא דטוטה עמא. רק לענין רשות. שיחיה רה"י דוקא. ולענין דאורייתא לחומרא ניהא. דכי היכי דבעלמא החמירו חכמים בספקות אע"ג

ספק היתה שם. אע"ג דקתני רישא והטומאה בחצר משמע שידוע שם טומאה בחצר. י"ל דידוע שהיתה בחצר אלא עכשיו בדקנוה ולא נמלא שניטלה וזה נכנס בינתים ולא ידענו אם ניטלה קודם שנגמם או אח"כ והיינו ספק אם היתה שם בשעה שנגמם. וכן ספק יש בה כשעור שמתחלה היתה כשעור ועכשיו נסתתה וזה נכנס בינתים וכן ספק טומאה ספק טהרה שהיה שם שרץ ולפרדע ואין ידוע אם נגע בטומאה. אבל בתו"ש כחצ בהפך דרישא והטומאה בחצר. לא טומאה ודאית אלא מה שמיצא עלינו לספק וכו'. עכ"ד. וא"ל לומר כן דהא בפ"ד מ"ה אמרי' דכס"ם תולין. והכא משמע דככל הספקות שרפינן כתבו רס"ג והתו' שם דתתם בבית הפרס שנהרס דמדרכנן הוא תולין. אבל בית הפרס דמדאורייתא שחברד שם קבר שרפינן ע"ש. ולפי' אם אין כאן טומאה ודאית בחצר דלוי כאן תתם אפילו מדרכנן דאמאי איז לן למימר שהיתה שם טומאה שלא ראינו מוטמא ואפילו במדורות הכנגעים שדרן לקבור בם הנפלים כתבו תהו' פ"ק דפסחים דף ע' דהוי ספק גרוע דאמאי איז לן למימר שהיה שם נפל ע"כ וכ"ס הכא אין לנו להחזיק טומאה ש' א ראינו ואמאי אלא ודאי כדפי':

ר"א אומר ספק ביאה טהור. וחכמים דמטמאי דוקא בהי דמתני' שנגמם למבוי והטומאה בחצר שניהם הם רה"י והספק ביאה מרה"י לרה"י טמא אבל ספק ביאה מרה"ר

ר' עובדיה מברסגורה שהרות מקום שהיה פרקו חוספות יום טוב קצא

ציונים

השבילין שירובו כל
היה צלוחת פירי פ"ט
שלישי ה"ג
התקנה כ"ג ו' כ"ג
ע"ה ע"ה
ח פסילקי פ"ה ע"ה ע"ה

הלופי גרסאות

ולפטרות כ"ג חס :

תוספות חדשים

בחר"ב ד"ה רשות

היחיד לשבת כ"ו

הדרים שחור . עין ח"ט

הר"ב ומ"ע גרס פ"ה

למיר :

במשנה ורשות הרבים

לשומאה לא שנו אלא

שלא עברו עליה ימות

הגשמים משגדרו . אבל

עברו עליה כ"ו רס"י לכאן

ולכאן . כ"ב דף ק"ג פ"ה

(גרסא"ס) :

ח"ט"ש ר"ה בימות

הגשמים כ"ו ברתמי

וכו' . וכן הרמב"ם כאן

בפסוק :

ח במשנה בסילקי הוא

כיון רחב הרבה לעמוד

כ"ו אש"י המרכבה (הרמב"ם

פ"ט מהא"ע הל"ט כ"ו) :

אליהו רבה

השבילין המפולשין

לבורות כ"ו רה"י

לשבת ורה"י לשומאה .

ור"א פליג דכתמי תוספת

ר"א"ה כיון . שכן מפולשין

לרה"י לכך וכך ואם אינם

מפולשין רה"י לשבת ורה"י

לשומאה :

בבקעה בימות החמה

כ"ו תי"ח בתוספתא ואלו

כן ימות החמה משתקף

תבואה מתוכה ואלו כן

ימות הגשמים משתדר

רביעיה השנייה :

ח בסילקי . הוא ח"ג

גדולה שיש לה שני פתחים

זה כנגד זה אלא שאין

פתחים מכוונים זה כנגד

זה : ר"י"א אם עזר

הוא בפתח היה ואינו

רואה את הנכנסין

והיוצאין גרס"ו . דמי

אש"י רואה ח"י מקום

פתחה ורה"י הוא לכך

ולכך ואם לאו שהוא רואה

רה"י לשבת ורה"י לשומאה

והכי תי"ח בתוספתא

כדנשינא למימר קמן :

השבירים המפולשים לבורות כ"ו . שהיה בראש המצוי
חפירה נחפרה בקרקע . אם צור או שיח או מערה ויעמיד
לכן זה מקום כותל וישוב מצוי שאינו מפולש . לפי שלא יוכל
אדם לבא מלד אחד וללאת מלד אחר . הרמב"ם . ופי' בורות

שיחין ומערות . במשנה ה' פ"ה
ד"ב ק"ו . ובפ"ק דמסכת מקואות משנה
ד' : **ז בימות החמה** . ואלו הן
ימות החמה משתקף התבואה
מתוכה . תוספתא כתבונה הרמב"ם

והר"ש : **רה"י לשבת** . עיין בפ"ו
הר"ב במשנה לעיל : **ורה"ר**
לשומאה . עיין מ"ש במשנה ג' פ"ה
דלהלות (ד"ה שדה) : **ובימות**

הגשמים . פי' הר"ב שהיא זרועה
כ"ו ואלו הן ימות הגשמים משתדר
רביעה שנייה . תוספתא . וכתבו
התוספות פ"ט ד"ב דף ק"ג (ד"ה
ובימות הגשמים) דמשתדר רביעה
שנייה לאו היינו מפני רוב המים .
אלא שמסס ואילך גדילים הזרעים

עיין מ"ש בזה במשנה דלקמן :

הפרון

ז הבקעה . כבבא בחר"א פ' מי שמת דף ק"ג א"ר אלעזר שאם בא
אדם לכ"ב ונשאל על שנכנס לבקעה ואין ידוע מתי נכנס
אזי בימות החמה וטהור אזי בימות הגשמים ועמ"ח חו"ק אם עתה בשנשאל
ימות החמה הם עטור הוא לר' נתן דס"ל דלולין בחר השתא כדס"ל
לר"מ כמתני' דהתם בפי' מי שמת פי' ו' כדכתבו התם ואם ימות
הגשמים הוא עמ"ח דבחר השתא חולין ולר' יעקב דלולין בחר חוקה
העמד עטור על חוקתו וטהור עד שיבואו עדים ויעידו שבימות הגשמים
נכנס . והיחא בירושלמי פ"ק לשבת :

בימות החמה רה"י לשבת . תי"ח בתוספתא אלו הן ימות החמה מעת
שתקף תבואה מתוכה ואלו הן ימות הגשמים משתדר רביעה
שנייה . היו שן שדות בורות אם היה עומד בלד הזה ורואה את הנכנסין
ואת היוצאין בלד הגז רה"י לשבת ורה"י לשומאה ואם לאו רה"י לכך
ולכך השבילין המפולשים לבורות לשיחין ולמערות ולגתות ולבריות רה"י
לשבת ורה"י לשומאה ר' אליעזר אומר בזמן שהן מפולשין רה"י לכך ולכך ואם
אינן מפולשין רה"י לכך ולכך (רה"י לשומאה פ"ב) ולי"פ לר"ה אם אין פתוח
ח ר' יהודה אומר אם עומד הוא וכו' . כשהוא יכול לראות מפתח
לפתח או הוי מקום סתירה כי הוא מרגיש נכנסים והם
אינם מרגישים בו עד שיקרבו אליו אבל כשאינו רואה את הנכנסין לא
הוי מקום סתירה כי ירא שיבואו עליו ולא ירגיש בהם וכשהוא שהוא
מקום חו"ר . ומגולה קתני בתוספתא כשהוא עומד בלד זה ורואה את
הנכנסין

ישראל תפארת יבין

הרשב"ם [כ"ג ק"ג:] (א) דמדנקלרה התבואה לשם . אש"י
שעדיין מונחים שם העמרים . ואין מניחין לכל אדם לכנס
לשם . עכ"פ מצויין שם רבים התעסקים בהתבואה לרוב
ולצרות ולהבצר אותה שם . ולפיכך מחשב ר"ה לענין עומאה :
(ב) הוי משתדר רביעה שנייה עד שתקלר התבואה : (ג) הוא
חדר

לשומאה כגון דליכא תלתא וכו' ואש"י כיון דרביים מצויין שם הוי רה"ר כ"ו עכ"פ ור"ל שרבים מצויין שם אלא שאינם ביחד בשעה שגולד הספק אלא מצויין דלולין ואתי
אחד חדר : השבילין המפולשין . בפ' עושין פסין דף כ"ב הגירסא מבוואת המפולשין אבל הרמב"ם בחבורו הפתיק נ"ב שבילין . ומ"ש הכ"מ שם פ"ו דפסק בת"ק ע"כ
ולא עיין דכהא ליכא פלוגתא ובריבא פליגי בשבילי בית גנגול ואתה לא הפתיק הרמב"ם כלל אפשר לפי שאין ידועות לנו היכן הם : ז ובימות הגשמים רה"י
לכך ולכך . לרב אש"י דמוקי לה במוקפת גדר כמש"ל לענין שבת מוקי לה הכי שאם אינה מוקפת הוי כרמלית לשבת . אבל לענין עומאה אין חילוק דאשילו אינה מוקפת
הוי רה"י שהרי אין אדם נכנס מפני הזרעים . ולפי"ן לא ה"ל למיחני דין שבת הכא דכלא שבת ה"ל למיחני בימות החמה רה"ר לשומאה ובימות הגשמים רה"י ובין
מוקפת ובין כהונה מוקפת דאשילו מוקפת הוי רה"ר לעומאה כדפי' רש"י שיש שם פתחים מכל לך . אלא מלתא בעלמא קמ"ל שיש מקום של שני שמות רה"י לכך ורה"ר לכך
וגם לשינוא קמ"ל דהוי כרמלית ז"ל כן : ח בסילקי . פי' הרב פלטיא גדולה . וע"ס הוא דפלטיא הוי רה"ר לשבת כדתיני פ"ק . דשבת וכאן בסילקי הוא פלטיא
גדול וכ"כ הרמב"ם ור"ש וכן פירש"י ביומא דף כ"ה כגון גבוה : רה"י לשבת ורה"י לשומאה . לשון הרא"ש החילוק שכן שבת לשומאה ולשבת המהירות משו ליה
רה"י

לאו רשות היחיד ממנו אלא כרמלית . והשתא כל הוי
גווי דתקן הכא דהו רשות הרבים מיירי כגון דליכא תלתא
בשעה שגולד הספק . ואשילו הכי כיון דרביים מצויין שם . כרשות
הרבים דמי . דאי בדליכא תלתא כההיא שעתא שגולד הספק
בה . אשילו בחדרי חדרים טהור .

דילפינן מסוטה דהוי רה"י . משום
דליכא תמן אלא חרי . בועל ונבעלת :
ז ורשות הרבים לשומאה . דבימות
החמה שכיחי אינשי . דלולין בה לקיור
ולדוג ולחרוש הקרקע . לזרעה לשנה
הבאה : בימות הגשמים . שהיא
זרועה אין אדם נכנס לה :

ח בסילקי . פלטיא גדולה . והכי
אמרינן פ"ב דיומא (דף כ"ד) לשבת
הגזית כמין בסילקי גדולה היחה :
ורואה את הנכנסים ואת היוצאין .
דכי

ורואה את הנכנסין ואת היוצאין בפתח הלז . רשות היחיד לכך
ולכך

ודריסא הרגל מזקם להם כדתיניא וכו' : ח ר"י"א אם עומד כ"ו ורואה כ"ו . עיין מ"ש בזה במשנה דלקמן :

מלאכת שלמה

ז הבקעה . כבבא בחר"א פ' מי שמת דף ק"ג א"ר אלעזר שאם בא
אדם לכ"ב ונשאל על שנכנס לבקעה ואין ידוע מתי נכנס
אזי בימות החמה וטהור אזי בימות הגשמים ועמ"ח חו"ק אם עתה בשנשאל
ימות החמה הם עטור הוא לר' נתן דס"ל דלולין בחר השתא כדס"ל
לר"מ כמתני' דהתם בפי' מי שמת פי' ו' כדכתבו התם ואם ימות
הגשמים הוא עמ"ח דבחר השתא חולין ולר' יעקב דלולין בחר חוקה
העמד עטור על חוקתו וטהור עד שיבואו עדים ויעידו שבימות הגשמים
נכנס . והיחא בירושלמי פ"ק לשבת :

בימות החמה רה"י לשבת . תי"ח בתוספתא אלו הן ימות החמה מעת
שתקף תבואה מתוכה ואלו הן ימות הגשמים משתדר רביעה
שנייה . היו שן שדות בורות אם היה עומד בלד הזה ורואה את הנכנסין
ואת היוצאין בלד הגז רה"י לשבת ורה"י לשומאה ואם לאו רה"י לכך
ולכך השבילין המפולשים לבורות לשיחין ולמערות ולגתות ולבריות רה"י
לשבת ורה"י לשומאה ר' אליעזר אומר בזמן שהן מפולשין רה"י לכך ולכך ואם
אינן מפולשין רה"י לכך ולכך (רה"י לשומאה פ"ב) ולי"פ לר"ה אם אין פתוח
ח ר' יהודה אומר אם עומד הוא וכו' . כשהוא יכול לראות מפתח
לפתח או הוי מקום סתירה כי הוא מרגיש נכנסים והם
אינם מרגישים בו עד שיקרבו אליו אבל כשאינו רואה את הנכנסין לא
הוי מקום סתירה כי ירא שיבואו עליו ולא ירגיש בהם וכשהוא שהוא
מקום חו"ר . ומגולה קתני בתוספתא כשהוא עומד בלד זה ורואה את
הנכנסין

יבין תפארת ישראל יבין

הרשב"ם [כ"ג ק"ג:] (א) דמדנקלרה התבואה לשם . אש"י
שעדיין מונחים שם העמרים . ואין מניחין לכל אדם לכנס
לשם . עכ"פ מצויין שם רבים התעסקים בהתבואה לרוב
ולצרות ולהבצר אותה שם . ולפיכך מחשב ר"ה לענין עומאה :
(ב) הוי משתדר רביעה שנייה עד שתקלר התבואה : (ג) הוא
חדר

לשומאה כגון דליכא תלתא וכו' ואש"י כיון דרביים מצויין שם הוי רה"ר כ"ו עכ"פ ור"ל שרבים מצויין שם אלא שאינם ביחד בשעה שגולד הספק אלא מצויין דלולין ואתי
אחד חדר : השבילין המפולשין . בפ' עושין פסין דף כ"ב הגירסא מבוואת המפולשין אבל הרמב"ם בחבורו הפתיק נ"ב שבילין . ומ"ש הכ"מ שם פ"ו דפסק בת"ק ע"כ
ולא עיין דכהא ליכא פלוגתא ובריבא פליגי בשבילי בית גנגול ואתה לא הפתיק הרמב"ם כלל אפשר לפי שאין ידועות לנו היכן הם : ז ובימות הגשמים רה"י
לכך ולכך . לרב אש"י דמוקי לה במוקפת גדר כמש"ל לענין שבת מוקי לה הכי שאם אינה מוקפת הוי כרמלית לשבת . אבל לענין עומאה אין חילוק דאשילו אינה מוקפת
הוי רה"י שהרי אין אדם נכנס מפני הזרעים . ולפי"ן לא ה"ל למיחני דין שבת הכא דכלא שבת ה"ל למיחני בימות החמה רה"ר לשומאה ובימות הגשמים רה"י ובין
מוקפת ובין כהונה מוקפת דאשילו מוקפת הוי רה"ר לעומאה כדפי' רש"י שיש שם פתחים מכל לך . אלא מלתא בעלמא קמ"ל שיש מקום של שני שמות רה"י לכך ורה"ר לכך
וגם לשינוא קמ"ל דהוי כרמלית ז"ל כן : ח בסילקי . פי' הרב פלטיא גדולה . וע"ס הוא דפלטיא הוי רה"ר לשבת כדתיני פ"ק . דשבת וכאן בסילקי הוא פלטיא
גדול וכ"כ הרמב"ם ור"ש וכן פירש"י ביומא דף כ"ה כגון גבוה : רה"י לשבת ורה"י לשומאה . לשון הרא"ש החילוק שכן שבת לשומאה ולשבת המהירות משו ליה
רה"י

טהרות מקום שהיה פרקו

קצב משנה אחרונה

כננים בוז ויוצאים בוז (ש). רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה :

מלאכת שלמה

ואע"ג דהתם ניחא תשימיה אמרי רבנן לא אתו רבים ומכעלי מחילתא כ"ש הכא ללא ניחא תשימיה שהתחיים קלרים ונידודים יש באסקופה ופשיטא דלא מכעלי בקיעת רבים למחילות והוי ודאי רה"י לשבת אלא ר"ה לטומאה הוא דאנטיך תנא לאשמעינן הכא והכי נמי

מקי התם להחייב דשכילין המוסלחין דלעיל בפרקין וכרצנן אכל ר' יהודה אפילו כגון הני דהכא כגון חלר ושכילין ס"ל דלחיו רבים ומכעלי מחילתא. ואע"ג דלא ניחא תשימיהו. וכבר כתבתיו לעיל סוף סי' ו' בקיבור. ה"ר שמשון ז"ל :

שני פתחין מודה להאי' רואה אינו רה"י כיון שנקנסין ויואלחין מכלן ומכלן הוי כמו אויר מגולה במ"ל כ"ס הרא"ש אכל לת"ק ד לע"ל דלא תלי באם רואה אפילו אין לה אלא פתח אחד ורבים נכנסין ויואלחין הוי רה"י לטומאה. ולענין רה"י לשבת כ"ס דעפ"י הוי רה"י כפתח אחד :

בועז

רק צב' לריעותא. שהי' לו בעלים מיוחדים. ושאלין נכרי נכנס לתוכו רק מדעת בעלים. ולפיכך בסילקא או בקעה. דהוה רק חדא לריעותא וכו"ש בדאיכא ז' לביבותא. דינה כרה"י :

תפארת ישראל

רק צב' לריעותא. שהי' לו בעלים מיוחדים. ושאלין נכרי נכנס לתוכו רק מדעת בעלים. ולפיכך בסילקא או בקעה. דהוה רק חדא לריעותא וכו"ש בדאיכא ז' לביבותא. דינה כרה"י :

יבין

רק צב' לריעותא. שהי' לו בעלים מיוחדים. ושאלין נכרי נכנס לתוכו רק מדעת בעלים. ולפיכך בסילקא או בקעה. דהוה רק חדא לריעותא וכו"ש בדאיכא ז' לביבותא. דינה כרה"י :

רק צב' לריעותא. שהי' לו בעלים מיוחדים. ושאלין נכרי נכנס לתוכו רק מדעת בעלים. ולפיכך בסילקא או בקעה. דהוה רק חדא לריעותא וכו"ש בדאיכא ז' לביבותא. דינה כרה"י :

הלכתא גבירתא כללא דפרקו

משנה א בין שנתחלף שם המקום מרה"י לרה"י. או שנתחלף הגוף מרה"י לרה"י ושוב לרה"י הראשון. נידון בכל עת לפי מה שהוא. ולפיכך מסוכן ברה"י והוציאנו לרה"י. והוציאנו שוב לרה"י הראשון. כל דבר שיש בו דעת לשאול שהיה עם הגוף הזה המטמא. בהיותו ברה"י בפעם ראשון ושני טמא (ולפע"ד דוקא כשהתחייבו לאותו זית ממש שהי' שם בתחלה). אבל הדברים שהיו עמו ברה"י שבאמצע טהורין. וכ"כ איכא במסוכן ברה"י שהכניסו לרה"י. ומשם הוציאנו לאותו מקום שהיה תחת ברה"י. הרה"י שבאמצע טהור. דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום. והרה"י שבתחלה ושבסוף טמא. דכיון דאותו זית ממש הוא מחזיקין טומאה מזמן לזמן אף ברה"י. ונה"ח מסוכן ששלטוהו מזוית לזוית ברה"י והתחייבו שוב לזוית הראשון. הוית הראשון טמא תחלה וסוף וזוית שבאמצע טהור :

משנה ב מצרע וארס טהור שא' מתן עומד תחת אהל. והשני עבר בסמוך לו. או טומאה וטהרה שא' מתן ברה"י. והב' ברה"י. ומסופק בארס. או הדבר שמא נטמא באהל או מגע או משא או היסט, טהור. משום שבהספק ב' ראיות מעורבות :

משנה ג אילו או חר שחן ברה"י. אף כגונא דלשבת אינו ברה"י. לענין טומאה דינו כרה"י. מרע"כ אין רבים רגילין שם. ולהכי בין שעלה כולו בתאילין או שהכניס רק ידו לשם או לתוך החור. ומסופק אם נגע בהטומאה שם, טמא הוא. ואלא הוה כב' רשויות מעורבים. דהוה דוקא במסופק אם נכנס. משא"כ הכא הוה בודאי הכניס שם קצת מגופו. וכ"כ בהנות שפתחו לרה"י. דוקא במסופק אם נכנס או במסופק אם הכניס ידו להנות. טהור. אבל ב' הנות א' טמא וא' טהור. ומספק אם נכנס לזו או לזו. כיון שודאי נכנס לרה"י. אף שלא נכנס ודאי למקום הטומאה טמא :

משנה ד מקום שדות סמוכות. דוקא בזרעו. אינו ברה"י לשבת ולטומאה. אבל משנקצרה התבואה. רק לשבת דינה ככרמלית. והרי כל כרמלית דינה ברה"י לטומאה. אבל לטומאה משנקצרה התבואה דינה כרה"י :

משנה ה חדר גדול מאד המיוחד לאיספת קהל. רה"י לשבת ורה"י לטומאה :

משנה ו חדר גדול כג"ל שפתחו מכוונין זה כנגד זה. אפ"ה גם צדדי הרווח שבין פתח לפתח. רק לשבת ברה"י. אבל לטומאה ברה"י :

משנה ז אצטבא שלפני חנות. אינה ברה"י לשבת רק לטומאה. וכ"ש חצר שדרך חריבים עובר בו. גם צדדי הדרך שבתוכו דינו כרה"י לטומאה ולא לשבת :

ר' עובדיה מברסנורה

טהרות הקדר פרקו

ציונים

הקדר. כענין כ"ס פ"ב ט"ז ט"ז כ"ג ז

פרק ז א הקדר שהניח את קדרותיו. מוכר הקדרות שהיא חצר שהניח קדרותיו ברה"י ורגילין לתת בצדו רה"י אכנים גדולות או יתדות להרחיק העגלות שלא ייקו הכתלים. ומתוך שהיתדות הללו דוחקות את

דשות הרבים וזה הניח קדרות אללס. דחק גם הוא את הדרך יומר. והעוברים מתחככים בהן וצנדין עוברין

פרק ז א הקדר שהניח את קדרותיו (א) וירד

מלאכת שלמה

פ"ז א הקדר וכו'. פ' שני דכמות דף כ"ד והתם פריך והחייא אלו ואלו עמלות ועוד תיבא אלו ואלו עמורות ומשני הא דתני עמלים בשכלי אומנותו בידו ורואין שלמכרן הכיין ויד הכל

ממשמין כוונן לצדוק וליקח והא דתנן עמורות בשאין כלי אומנותו בידו ויודעים שלא הכיין למכרן כאן ומתני' מייתי שהניח כר"ה אלל הכותלים והעוברים נכנסין בנדיהם לתוך אוירם וכג"ע ע"ה עמלים הם ועמלו

יבין

פ"ז א (א) ברה"י. והוא חצר. כ"ל דנקט ירד לרבותא דפנימיות לאע"ג שפ"י שירד אינו יכול להביע שלא נגע אדם

תפארת ישראל

בקדרותיו שהן למעלה ממנו כששוק. אפ"ה פנימיות עמורות. ונקט לשמות לרבותא דמיטעט. דאף שרק שעה מועטת שסע נכדי

יבין

המור מתחורף פ"ב מ"ב ע"ב

הלופי נרסאות

א מתחורף במשכ"ג מתפתח:

תוספות חדשים

א תר"ט ד"ה א"ר יוסי וכו' ומ"ב קפ"ה. ונשעת הר"ש ינחא ש"י וז"ל טמא עבר זכ שם והי' המקום לר לו והגביה האגודות לקרעם אל הכותל ועמאים כנגויה: אב"ד סולכין אחר הרוב. וז"ל דס"ל כ"מ"ט ט"ו גבי יוסי דהיישקן טמא דלדכו פלוי הרבה כ"ה ה"ה כהן וכו' דלא פליג גס רבי יוסי ש"ל דיש לחלק בין אלו לכלים דל"ן דר"ך כיו ארס לדורס על ארס ועוד ה"ה טמא משנה לקמן פ"ח מ"ג דגלי"ה אפי"ו נרסות רביס ספי"ו טמא:

(מתסור"ה א"ל)

בתר"ט ב"ד"ר הולקין אחר הרוב. וז"ל

וראה דמכמים מודים כהן כיון דתקי ביה רביס ודאי עובדים בגדיהם פ"ח פ"ה ונכנסין לתוכה:

אליהו רבה

א והחיצונות טמאות. טמא נקט ע"ה לראותן ונגע כוונת: א"ר יוסי ב"ר"א במותרות. דהיישקן טמא נקט ע"ה לראותן: אבל באגודות הכל כהן. שא"ש יוכל פ"ה כהור"י. שא"ש יוכל פ"ה לטען הולכי ואגודות הן ז"ל כ"ה: המוסר מתפתח לפ"ה הבית שחור: ור"ה פליג דהיישקן חוספתא רש"ה המוסר מתפתח לפ"ה כהן טמא:

הידושי מהר"ה

במשנה א תר"ט ד"ה א"ר"י ב"ר"א במותרות: אבל באגודות הכל שחור פ"ה הרע"ב ב"י ותימא דלקמן משנה ה' מפרש שאין ע"ה מטמא בהיסט כ"י ע"ל ונראה דעל הר"ב ודאי לא קשיא דלקמן איירי שאין שם רק זה הע"ה ואין תוספת להיסט והר"ה דאם הבע"ה אינו יכול לראות את הנכנסין ואתה יוצאין הכלים' במטמאות ע"ה וה"ה היישקין לעוברין וצ"ב ויש בהם נשים וזו מטמאות בהיסט כמו שם רק על הרמב"ם דה"ה לכאורה לרדק כמו שבמבואר כאן הר"ב תר"ט והרמב"ם כותב שטא יגיע הזכ והלא לזכר לא דיישקין כמו שבמבואר הר"ב תר"ט מטמא

פרק ז א ירד לשטות. מים מן היאר. ה"ג צפרק צ' דכחובות דף כ"ד: *והחיצונות טמאות. כתב הר"ב שהעובדים המתחכין בהן ובגדיהן עוברין על פיהן. וכ"כ הר"ש והוא לשון רש"י פ"ב דכחובות דף כ"ד. ואין לשון מודקק שהרי לא מצינו בשום מקום שאלה מטמא אלא במת. וכדעת צ"ק דכלים משנה ד' חומר מכולם המת טמא מטמא בזהל. מה שאין כולם מטמאין. וא"כ כגסם בגדיהם עובדים על פיהם. אין כאן אלא אהל. ואין מדרס מטמא טמאת אהל. ועוד שאף אהל המת אינו מטמא אלא באחד מג' דרכים השנוין בפ"ו דהלכות. שהאל מאהיל על המת ועל אדם וכלים. או שהמת מאהיל על אדם וכלים. או הם מאהילים על המת. ולכן ה"ל לכתוב ובגדיהם עובדים

וירד לשותות הפנימיות מהורות ב' והחיצונות טמאות ג'. א"ר יוסי במה דברים אמורים במותרות. אבל באגודות ה'. הכל שחור. המוסר מתפתח

ונכנסים לפיהם שאז ודאי מחטמא כלי חרס מאוירו ועיין לקמן: א"ר"י ב"ד"ה צמותרות אהל באגודות הכל טהור. פירש הר"ב צמותרות שהעובדים ושבים מסיטין אותן אהל באגודות שא"ה להסיטן הכל טהור. ותימא דלקמן משנה ה' מפרש שאין ע"ה מטמא בהיסט. והר"ש כתב וקל"ה קשה מאי עממא דר"י דמתלק בין מותרות לאגודות. ע"כ. והרמב"ם פירש *טמא דת"ק דחיצונות טמאות משום נגע. וכתב אדר"י וז"ל ר"ה שא"ה היו כולן בשבכה אחת הנה הכל טמא (שמה) יגיע הזכ הכל והיו טמאים בהיסט הזכ ואפי' הקדרות אשר לא נגע בהם. ע"כ. וז"ל דגרסו הכל טמא. וכן מלאטי מוגה בנ"י. ומ"מ קשה לפירושו דלמאי מטמאים מהמתא וחושיים להיסט הזכ. ומאי שנא מהא דתקן במשנה ז' פרק ה' ועל בגדיו הולכין אחר הרוב:

שלמה מלאכת ועמא חיצינות וקשה מ"ס דר"י ויסי דמתלק בין מותרות לאגודות והרמב"ם ז"ל גרים אהל באגודות הכל טמא שמה עבר זכ שם והיה המקום לר לו והגביה האגודה וקרבה אל הכותל ועממא בהיסט הר"ש ז"ל:

הפארת ישראל יבין

כדפי' שישתה אפי"ה הלוטות טמאות: ב' דל"ה להעוברין ליגע בהן בדרך עזרס מפני דוחק השוק: ג' בכתובות [דלד"ב] מסקינן. דאי בשבלי אומנתו ביד הקדר. דע"י הכל יודעין שזדעמו למכור קדרותיו כאן. אז גם פנימיות טמאות דנדרותיהם שדעמו למכרן כאן ממשמשין גם בקדרות הפנימיות. ואי שאין כלי אומנתו בידו שאז הכל יודעין שאין דעמו למכרן כאן. אז גם קדרות חיצוניות טהורות. דלמא ימשמשו בהן. הרי רואין שאין דעמו למכרן כאן. אהל לעולם משנתו מיירי שאין כלי אומנתו בידו. ואפי"ה חיצוניות טמאות. דניירי שהינת קדרותיו צמקוס לר שצ"ה. שצ"ו שאין לבני ר"ה מקום לבנות למן הלד. היישקן שבני ר"ה שרובן טמאים. דדחקו סמוך לקדרותיו. ועמאוס. ואף שאין כ"ה מקט"ו מנבו. היישקין ע"י שתקרבו להקדרות. כשהלשלו בגדיהן לפנימיות הקדרות ונכסאו (א): ד' דכשאינן אגודים יחד. שפיר יש לחוש שנטמאו הקדרות מאוירן: ה' דמלאגודים יחד פה ע"ה פה. א"ה שישתלשל בגדי העובדים לתוכן. ולת"ק גזרין ה"ה אהן ה"ה. ולר"מ גרסינן. דבאגודות הכל טמא. וז"ל דר"ל שהפנימיות אגודות יחד עם החיצונות. ומשום הכי היישקין דמשום שהדרך לר. טלטלו כל האגודות הפנימיות עם החיצונות דל"ן ע"ה מטמא בהיסט [כ"ס ע"ו]. אפי"ה מדרוב בני ר"ה היישקין טמא הן הסיטו. ות"ק ס"ל כיון שלא למכרן הדיאן

כדי לקרצ האגודות אל הכותל. ועימאוס הכ"ה בהיסט. דחף כנענים הם. שהן כזבין לכל דבריהם [גינה לד"ה]. לפיכך להכי רק למגע בלי כוונה היישקין בשעה מועמת. אהל לא שיעלש

אחרונה משקרין הישן כר"ה דלמרי' אלא נגע בו אדם וספק ר"ה טהור. ה"ה אין לר"ך לדרוס על אדם ובגדיו כר"ה כשאין הדרך דחוק. והכא הדרך דחוק והכל נוגעין דרך הילוין: אבל באגודות הכל טהור. פ"ה הרב שא"ה להסיטן. וז"ל דמפרש גורם הכל טמא דחושטין למגע הזכ. והקשה תו"ט דכפ"ה תנן על בגדיו הולכים אחר הרוב. ולא קושיא ה"ה דהתם דרס עליו אחד. והכא רביס העוברין וכהא ודאי היישקין כדאמר התם כפ"ה גבי הישן צ"ה כיון דרביס דרס' טמא אחד מהן זכ. ואפילו הכמים ללא היישק התם טמא מודו דהתם אין דרך לדרוס על אדם ועל בגדיו. והכא ודאי ממשמשין

פ"ז א והחיצונות טמאות. פ"ה הרב משום בגדי פ"ה וכו' הר"ש גס רש"י. ולא ניהא לכו לפרש משום נגע ע"ה עמאן שמשמשין כשצ"ה לקנות. ואין לומר דאי משום ה"ה היינו מטמאין אף הפנימיות שדרךן למשמש אה בולס. ה"ה ברפ"ה דפרה דמתקן נמי בין סדר טני ופלישו ובין ראשון לפני. ואפשר דהכא שירד הקדר מהם ואין דרך למשמש טמא בפניו. וע"ל דספק הוא אפילו משמשו טמא ל"ה נגעו מתוכן ואין כ"ה מיטמא מנבו וספק ר"ה טהור והתם הכבשן רה"י הוא אפשר אף לעומתה. ומיזה כנגדיהם כודאי חשוב שא"ה לעבור במקום דחוק טמא יהיו כנגדיהם נוגעין מן הלד. אהל הרמב"ם כחכורו כתב שצ"ה נגעו בהן דרך הילוין. אפי"ה דלעיל פ"ה מ"ז חמשים

א"ר"י ב"ר"א במותרות: אבל באגודות הכל שחור פ"ה הרע"ב ב"י ותימא דלקמן משנה ה' מפרש שאין ע"ה מטמא בהיסט כ"י ע"ל ונראה דעל הר"ב ודאי לא קשיא דלקמן איירי שאין שם רק זה הע"ה ואין תוספת להיסט והר"ה דאם הבע"ה אינו יכול לראות את הנכנסין ואתה יוצאין הכלים' במטמאות ע"ה וה"ה היישקין לעוברין וצ"ב ויש בהם נשים וזו מטמאות בהיסט כמו שם רק על הרמב"ם דה"ה לכאורה לרדק כמו שבמבואר כאן הר"ב תר"ט והרמב"ם כותב שטא יגיע הזכ והלא לזכר לא דיישקין כמו שבמבואר הר"ב תר"ט מטמא

ב הכתוב מ"ה ע"כ ע"כ
אין סמא מ"ה ע"כ

אלוהו רבה
ב ער ומצאו ער. טאר
שחייבהו ליגע שחושב
שכע"כ תמצאו כיון שהניחו
ער: ישן ומצאו ישן.
לא חיישין שמה שחזק
ותור וישן האילו ומלאו
כמו שנינו: ישן ומצאו
ער הבית טמא. שאני
מתירא ליגע שחושב
שכע"כ איש תמצאו האילו
ואינו ישן וכך כע"כ
עדין ישן הוא האילו
תמצאו חיישין שמה נגע:
ג המניח אומנים כו'
טמא. דמני דעת'
דכע"כ לא תמצא לם
דמימר אחר כע"כ אומנים
במזאתו פוסקין ותו לא
מיספסי למיגע:

להסיען הכל טהור ואין להלכה כרבי יוסי: שלא מסר לו אלא שמירת המפתח. ולא סמא דעתי להכנס. מפני שהוא נתפס עליו כנגד: ב ישן ומצאו ער הבית טמא. כל מה שבבית טמא. דחיישין שמה כשהסין משנתו נגע בכלים שבבית שלא ראה אותם מתחלה כשהיה ין. שכן דרך בני אדם למשמש ולבדוק כמה שלא ראו מעולם. אבל ער ומלאו ער לא חיישין. שכבר ראה כל אשר בבית כשהיה ער: עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו. כל הכלים שיכול להגיע להם כשיפוש ידו מן המקום שהיה ין שם חייש' להו שמה נגע בהם. אבל לא חיישין שמה הלך בבית ונגע בכלים. והלכה כחכמים: ג המניח אומנים וכו'. משום דלומנין סמכו דעתייהו למשמש כל אשר בבית ובלקא דעתך חמינה דבהא מידו חכמים לרבי מאיר דכל הבית טמא. קמ"ל דאפילו בזומנין פליגי רבנן עליה

מפתחו לעם הארץ (הבית טהור). ג אומנים. אלו אומנים הן ע"ה
שלא מסר לו אלא שמירת המפתח:
ב המניח עם הארץ בתוך ביתו.
ער ומצאו ער. ישן ומצאו ישן. ער ומצאו ישן. הבית טהור (ה).
ישן ומצאו ער. הבית טמא (ט). דברי ר"מ. וחב"א אין טמא
אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו וליגע (י): ג המניח
אומנים (יא) בתוך ביתו. הבית טמא. דברי ר"מ. וחב"א

מלאכת שלמה
מסר לו החיזון ולא מסר לו הפנימי החיזון עמא הפנימי חיזו עמא
אלא עד מקום שיכול לפשוט את ידו וליגע ע"כ. ופי' הר"ם ז"ל הבית

הידושי טהרה

דתן במשנה ו' פ"ח
ועל בגדיו הולכין אחר
הרוב אבל גם זה לא
קשה כלל בשלמא שן
דר' אום אחר אהרן
הולכין אחר הרוב אבל
כאן עוברין ושבין הרבה
הלכו ויש שהך הרבה
זבין וגם הרבה נקבות
שורבן וזבן ונדות
אורבה הטשנה הנ"ל
ראי' שכתב שם החת
ישן ברה"ר אוי כליו
טמאין וכתב באמת הרב
שם שאם נגע בהן זב
או אשה וחיזו טמא
שכתבתי ואף שזה
לר"ם שם אבל לחכמים
משהרין שם חיזו
טעמיהו דספק רה"ר
טהור אבל כאן שהוא
ברה"ר אינו ספק מנע
רק ודאי טמא והראי'
שהחיזונות טמאות
כמו שפי' הרע"ב
הואיל דוחקין הדרך או
ודאי נגע או היסט
והרוב של עוברין. שבין
דיש בהן נשים נ"ב
ודאי טמאין בן ג"ל נכון:

מסר לו חסר ר"ם כשומר לו מפתח כל הבית מסר לו ואפילו מן הבית
הפנימי עד מקום שהוא יכול לפשוט ע"כ:

אין

י ב"ן תפארת ישראל בועז

(ב) ואע"ג דכלא זה טהור. דהו"ל ספק כניסת עומאה לרה"י והרי
אפילו בספק כניסת טהרה מסהרין [כפ"ו מ"ג]. מכ"ס לספק
כניסת עומאה. דאין מחויקין עומאה ממקום למקום. י"ל דאף דכשומד
הט"ה ברה"ר מיירי. אש"ה סד"א דמדמסר לו הו"ל כנותן לו רשות
לכנס ולשמור כל אשר בתוך הבית. והרי בשומר מחויקין עומאה ממקום
למקום. מדהלג כשלו והו"ל הכלים ככלי ע"ה [וכמשהו ה"ן קמ"ל:
והר"ם

דחושב שהכע"כ ואחר כלבו שעדיין ישן הוא. ולכן לא יומהר
ור"מ ס"ל דבאדם בעל לזון שאני. דמסחבר עפי שמשמש
המשכבות נעשים אה"י. וגם הכל"ה הסמוכים טהורים. דאין
הט"ה עומאה מהא דכנס אדם הטוטה מדרס. ויהיה כל שבבית טמא.
שכל הבית כשלו חיישין שנכנסו אליו משמחו מדרס.
אלא י"ל דדוקא כשהניחו שומר. אלא י"ל דדוקא כשהניח להט"ה להיות שומר שכבר
מש"כ הכא לא הוחזק בעומאה רק שיעור פשוט ידו. וי"ל
אבל במלאו במקום אחר. אז לכ"ע גם כשהניחו ישן ומלאו ישן.
משם לכאן. ומדהו"ל סט"ו שצד"ה. כל הבית טמא: (יא) והן ע"ה:
דר"מ

אחרונה

הט"ה לא מסתפיו וטוב ראיתי בתוספתא פ"ח הכנסה שלא ברשות אפילו
עומד בלד הטהרות טהורה וכן בכעניי אינו חושש משום יין נסך ע"כ
הרי דמדמי הך לוי"ג וכ"מ בפ"ח מ"ה והיינו נמי טעמיהו דחכמים
שאין עמא אלא כדי שיכול לפשוט ידו ולשמה הלך ממקומו לא חייש'
דמירתת אס לא ימלאנו במקומו. ומה שהחמירו בספק מנע ע"ה יותה
מבעומאה מת ושרץ דלוריתא דכלל הטומאות אמרי' דוקא שיש בו דעת
לישאל וצא ואומר שיש ספק כלבו שמה נגע חייש' לה וכלא"ה כל שלא
ראינו ליה לן למימר שמה נגע כדפי' בפ"ג והכא חיישין אפילו זה אינו
אומר ולא ראינו רמו נניסה. היינו טעמא שט"ה מחויק טמא כשהור
וכיון שהידים עסקניות ורגילין למשמש היו כולו בנין כשפולו וכן
הדרבה בדילי אינשי מינייהו:

ג הבית טמא. הכא לא שייך להלק בין ער ומלאו ער זבין ישן ומלאו
ער דמחלק לעיל דהתם טעמא משום דמספסי והאומנים
שנכנסו לטובת כע"כ יש להם רשות בכל הבית. וכן נראה מדברי
הרמב"ם שכתב כפירושו כאן לחכמים עד מקום שיכולין לפשוט את ידם
מבלי רדת או לעלות על דבר גבוה ע"כ. וכ"כ בחכורו כאן. ולא פי'
כן במתני' דלעיל דאמר נמי כדי שיכול לפשוט וכו'. משום דהתם לפשוט
אח ידם כמשמעו שאין להם רשות בכל הבית כולו בין בשפולו ובין
בארכו וגובהו. אבל אומנים יש להם רשות בכל הבית אבל לא לעלות
בסולמות או לירד לעמק שלהו אין להם רשות. ולפי' מתני' אפילו לר'
מאיר צריכא לעניו ער ומלאו ער וכוליה דמסאד לעיל הכא הכל טמא.
והר"ב

שיטלבו כלים שאינן שלהן: (ו) וירא השומר הזה לכנסו שמה
יתפסו עליו כנגד (ב). שלא עשאו שומר להבית: (ז) טהור.
דאע"ג דסט"ו צד"ה. אפי"ה מסחבר עפי לטהרה. דמתירא
זה ליגע בכל מה שבבית. דחושש שמה ימחר כב"ב לבוא עליו
פתאום. מדהניחו ער: (ח) גם זה טהור. ולא חיישין שהקוף
ביני ביני. דאפילו לקולא אמרינן כל הטומאות כשעת מליחתן
[כספ"ו]. והא ודאי לא אלקריך לאשמיטין. אלא כוליה גווגא
צני למקט: (ט) כל מה שבבית טמא. מדחיט מתירא ליגע
לחזור: (י) ממקום שמלאו שוכב. דאין מחט"ו ממקום למקום.
הכל. מיהו לכ"ע אין חוששים רק למנע ע"ה. אבל אין
ע"ה עומה מדרס ולא מטמא מה שהסניע. והא דלא חיישין
וגם המשכבות יהיו אה"י [גלקון מ"ה]. ואי"ל דדוקא כשהניחו שומר.
ליתא. דמי הגיד להכנסים אס עשאו צד"ה לזה שומר או
הוחזק הבית בעומאה חיישין שמה ככנס שם מטמא מדרס.
דמסתמו וכן כל משניות דלקמן מיירי שמלאו במקום שהניחו.
הרי ע"כ שהיה ער בינתיים. והרי לא ידענו באיזה מקום הלך

משנה

מנומסין שהדרך דחוק: אלא שמירת המפתח. פי' הרב ועל
הכניסה נתפס כנגד ע"כ וכ"כ הר"ם והוצרכו לזה ולא מפרשי
בפשיטות אפילו אינו נתפס כנגד הא קמ"ל בפ"ו ספק
ביאה טהור אלא משום דהא לא פסיקא דדוקא מרה"ר לרה"י
כפק ביאה טהור אבל מרה"י לרה"י לא. ולפי"ו אס הניח את ע"ה
בחדר וסמך לו מפתח ביתו דשניהם רה"י דאי משום ספק
ביאה טמא. ומשום דנתפס כנגד ככל ענין טהור. ולמאי דאמרי' לקמן
מ"ו דע"ה נאמן לומר לא ככסתי. ולא תני דשילי' לע"ה. דהכא לא
צריך למישיילי' דכל ספק דרבנן א"ל שלה כדפי' פ"ה מ"ח:
ב ישן ומלאו ער הבית טמא. הר"ם כתב נר"ך טעם מ"ם מער ומלאו
ער ע"כ והר"ם ג"כ נדחק בעטמו. והטעם שכתב הרב ג"כ
לא מסחבר דמתני' סתמא קתני ומי לא עסקינן אפילו כע"כ שרגיל
ליכנס לבית זה מתמול ששטס וכבר ראה מכמה ימים כל כלי הבית.
ולעד"ג דקך מתני' דמיח למיח ככעני בלד היין דתם' ע"ו דהכעני
משום דמירתת דלמא השתא אחי ישראל ומי הלך ודאי לא נגע וה"נ
דכוותי' טע"ה ודע שהכע"כ שהוא חבר מקפיד על מנע ע"ה והלכך
כשהניחו ער ומלאו ער מסתפי ולא נגע דסבר השתא אחי כע"כ וכ"ס
הניחו ער ומלאו ישן דלא חייש' שהקוף בינתיים וכן הניחו ער ומלאו
ישן בעטו ער מסתפי ולא נגע עד השתא. אבל הניחו ישן ומלאו ער
לא מסתפי דכע"כ ע"ה אינו ממחר לבא דדרך אדם לישן כמה שעות
רעות ואינו חושש כע"כ לבא דמימר אחר ודאי ישן הוא והלכך גם
[טהרות ח"ב]

א א סמ טי טז
ב א סמ טי טז
ג א סמ טי טז
ד א סמ טי טז

חלופי גרסאות

ד ואחת משמשת בר"מ טי
משמשת :

אליהו רבה

ד ואחת משמשת
גרסין :

ראשון לציון

ד כתוב"ע ד"ס משמשת
כמו משמשת כמו
אסור לשמש בלדור כפרק
המזויל י"ן כ"ו כ"ס
לפיט איתא למשמש
בלדור וכן כפר"ב ותוס'
ס :

משנה אחרונה

הרב שכתב להחכים
לריבא דכה דהתירא
עדיף ליה :

ד פסקה הריחים .
ולעיל כאומנין .
לא חילק בין פסקין
מאומנותן .
האומנין שפשיין לטופת
בעה"ב חפילו לא פסקו
משכו דעתייהו למשמש
בכל הבית ולא מסתפו .
אבל כאן שהיא טוהנת
לעמה אין לה רשות
אלא לפתוח ובשעת
טחינה ח"א לה למשמש
וכשפסקה חושפין .
א"כ י"ל דכאומנין
לעולם הכל עמא

יחיישין שמה פסקו .
יטהינה דמשמיע קול
וכשפסקה יכיר :

ה בזמן שהוא רואה
פ"י הרב שהצעה"ב
רואה וכן פ"י הרמב"ם .
אבל הרא"ש מפרש
שהאומר רואה ע"ש
בסיפא גבי מובל וכפית
וכ"כ מדברי הר"ם
דרואה ואינו רואה
האומר קאי שהקפה
בסיפא כפינו רואה
אמאי הכל עמא הא
ק"ל דנכנס שלא ברשות
ספור . ולפי' הרמב"ם
דאבעה"ב קאי שאינו
רואה והאומר רואה
ודאי שלכך הניחו
לשומר הבית מכל
הכאים והרי נכנסו
ברשות השומר ולק"מ .
ותו"ש שהעתיק קושית
הר"ש לפי פ"י הרב
דאבעה"ב קאי אין

אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט כו' . מבלי רדת אל
דבר ההוא . או לעלות על דבר גבוה . ואז ישיגוהו

*[וכן נכתב בתוספתא . הרמב"ם] : ד אשת חזר
שהניחה לאשת ע"ה כוחנת כו' . לשון הרמב"ם היה עולה
בדעתינו שחכמים מודים לר"מ באש'
לפי שהיא רבה (העסקים והמשמש
בדברים שאינם נוגעים לה) ושהיא
תמשמש על מה שלא חפקד ותחפש
ותהפך . והשמיענו שהן חולקים חפילו
בנשים . ע"כ : פסקה הרחים
הבית עמא . וחכ"א דבסיפא קיימא
נמי אדרכא . והיינו דפסק הרמב"ם
בפי"ב מה' משכב דאפי' פסקה
הרחים אין עמא אלא עד מקום
שיכולין לפשוט את ידם וליגע :

משמשת כמו משמשת . כמו
אסור לשמש בלדור .

פ' המזויל י"ן (דף פ"א) כלומר
משמשת בחוך הבית . מלשון כי
משמשת את כל כלי (בראשית ל"א ה"ט) :
ה [ואת היואלין . עיין לקמן
בסיפא] : אבל המשכבות
והמושבות וכו' ספורין . כתב הר"ב
שאין

עליה . ואמרי דאין עמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט
את ידם וליגע . והלכה כחכמים : ד אשת חבר . שנלמנת
על הטהרות . לאשת חזר הרי היא כחזר : שהניחה
לאשת עם הארץ . שאינה נלמנת . לאשת עם הארץ וכינו
כמותו עד שיקבלו עליהם דברי

אין טמא . אלא עד מקום שהן
יכולין לפשוט את ידם וליגע יב' :
ד אשת חבר י' שהניחה לאשת עם
הארץ טוהנת בתוך ביתה . פסקה
הרחים י' הבית טמא . לא פסקה
הרחים . אין טמא אלא עד מקום
שהיא יכולה לפשוט את ידה וליגע י"ו .
היו שתים . בין כך ובין כך הבית
טמא . שאחת טוהנת ואחת משמשת .
דברי ר"מ . וחכ"א אין טמא אלא עד
מקום שהן יכולין לפשוט את ידן
וליגע י"ו : ה המניח י' עם הארץ
בתוך ביתו לשמרו . בזמן שהוא

רואה י"ה את הנכנסין ואת היוצאין . האוכלים והמשקים ובלי חרם
הפתוחים טמאים י"ה . אבל המשכבות והמושבות וכלי חרם המוקפין
צמיד

מלאכת שלמה

ג אין עמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט את ידן וליגע ואין
אומרים שמה עלו ע"ג כסא או ע"ג סולם ונגעו בכליו או בכלים
התלוים למטה כמותל או ירדו למקום נמוך שכבית ליקח הדבר הנמוך
עם ומשמשו בו :
ד אלא עד מקום שהן יכולות לפשוט את ידן וליגע . כך צ"ל :
ה אבל המשכבות והמושבות וכו' . דאין ע"ה עושה משכב ומושב ואינו
מטמא

בועז

תפארת ישראל

יבין

(ג) והר"ש והר"ב פירשו דפסקה הרחים . היינו דגמרה לעומן . וי"ל
כיוונת דכל שלא גמרה מלעומן . אפי"ג פסקה מלכבד הגלגל
המקטע רגע . אינה מעוזה לעזוב מקומה . מדהאח נתפסת כנגב .
לעזוב

מעזיזן עמי למשמש בכל מקום . דחושבין דכשימלאן צעה"ב
אפי"ה חיישינן . וקמ"ל טו אומנין לרבותא דרבנן . דאף לאומנין
ממשמשים . מימר אמר בעבידיהו ערידי ומשמשו עי"ז חנה ואנה . ולא יכעס . אפי"ה מטרידי רבנן : י' שנלמנת כחזר .
וכ"כ כל בני ביתו של חבר . וכן גם כל בני ביתו של ע"ה דינן כע"ה . ואינן נלמנים על טהרות . י"ד ר"ל שהחזר שהי' סמוך
להבית שטוהנת בתוכו . הרגיש שפסקה למחון . מרגפסק קול הקשת גלגל הרחיים . והרי כל זמן שמשכבת הגלגל . טרודה
בתיבתה וא"ל לה למשמש . דלא דמי לאומנין לעיל . דלמרינן דאף בזמן עסקן . אפי"ס כל מה שיש צהרות על פישוט ידן
קמא . י"ל דהתם שאני דמלאכתן פסקי פסקי . דמושיע ומשיב ידו לכאן ולכאן ליטול כלי מלאכתו . ולחזור להניחן מידו .
וביני בניו יכול שפיר לפשפש ולמשמש סביב לו . אבל זאת הטוהנת . כפה פרשה צבית החזיזה של גלגל הרחיים לסבבו .
ולא תזוז ודה משס רגע בלא סודע ע"י שהיקת קול הקשת הגלגל (ג) . ולכאורה כראש דבשה מודו רבנן דלא דמי
לאומנין דלא חיישינן גבייהו רק עד כדי פישוט ידן . דכשי' שאני דמשמעותן הן . ומשחוקיות תמיד לראות ולשמע למשמש
ולעזעס כל דבר החדש להן . להכי חיישינן גבייהו עמי . אמנם לרמב"ם בחיבורו [פי"ג משכבות סי'] . רבנן דסיפא קאי נמי
ההא . ולא מטמאי רק עד כדי פישוט ידן . ולפי"ז ע"כ ל"ל כן . דלכ"כ למה פליגי בסיפא צב' טוהנות : י"ו צהא גם
ר"מ מודה . מדא"ל לזוז ממקומה שאלל הרחיים שאוחזתו . י"ו ממקום שמלא כל אחת מהן . ואף דכבר שמעינן כן
באומנין . אפי"ס נקט אומנין לרבותא דר"מ . אף דלכשי' אין לרבן למשמש . אפי"ס מחמיר ר"מ . ונקט נשים לרבותא דרבנן .
דלפי"ג דאשה דרכה למשמש . וגם בלא זז אשה כלי זינחה עלה ומשיחה עמי [פי"ג כ"ג] . אפי"ס מקילי רבנן : י"ז ר"ל
הצעה"ב : י"ח דלאו אין לחוש שניכנס מה חדש שיש בו חשש טומאת זיבה בלי ידיעת צעה"ב . להכי משכבות וכו' דנקט
בסיפא טהרות . מיהו יולאין דנקט הוא לאו דוקא . אלא ר"ל דאינו רואה את היואלין . על כרחך שיהיה לבבית צ'
פתחים ואולי דרך רועה פתח שאינו רואה אותה . משס ככנס עמא : י"ט דשומר גרע מאומנין וטוהנת . דמדאורא שומר
מעז

מקום לקויא כלל ותירוק הר"ש דהכא שהפקיד ביתו לע"ה ואין ע"ה
אז נדה ולשון הרא"ש כיון שהפקיד ביתו לע"ה היו כביתו של ע"ה . ומיהו עיקר פ"י זה דקאי האומר אינו מוכן כיון שעשאו שומר פ"כ לריב לראות הנכנסין והיואלים
ולא שייך לומר בזמן שאינו רואה . ועוד אם אינו רואה אמאי הכל טמא והא' לפסק ביאה לא תישינן דמתן פ"ח מ"ד ולפי' הרמב"ם והרב ניהא דהאומר רואה כולם
ואיבא ביאה ודאי וכיון דרבים הנכנסין חיישי' שאחד מהן כעניי או נדה : את הנכנסין ואת היואלין . כלומר או הנכנסין או היואלין דהיואלין הם הנכנסין ובסיפא תרויבו
דוקא שאינו רואה לא אלו ולא אלו : המשכבות והמושבות . ספורין מתורת משכב ומושב להיות אב . אבל עמאין מנגע ע"ה : וכלי חרם הפתוחין . משום סיפא
דמוקפין

ו הגבאים הגיגה כי מ"ה
ה"ב
הגבאים ט"ה ט"ז

חלופי גרסאות

ו לא נכנסו אבל אין
נאמרים לומר ו' היות
אלו הקטנים כד"ל ונכנסו
וגר'ו: הגבאים כ"ה ט"ה
וק הגבאים:

תוספות חדשים

ו בשמחה רגלי הגבאים.
כלומר מקום שנגבו
משם כלים. כיון שנגבו
משם כלים. נעשו גם
באותן שלא לקחו. אבל
כשאר הדרי היות שלא
נגבו משם כלים. שמה
היו סבורים שיש שם
אנשים ויראים לנטות שם
אבל גבאים אינם יראים
ונכנסים בכל המקומות
לראות מה ישר בעיניהם.
כל עמא (ט"ז):

משנה אחרונה

ו הבית עמא. הכא
לא קתני מקום
רגליהם כמו בגבאים
בפסוק. דהכא כל
החדרים עמאיהם ללא
מירתתי והולכין בכל
החדרים ונגבי מירתתי
עמא יש שם רואין כ"כ
הרא"ש ומשמע לזוהו
הדרי מיהא כולו
עמא. אבל הר"ם כתב
לקמן לזוהו חדר נמי
אינו עמא אלא מקום
הגבאים:

ואם יש עממה כעניי נאמנים לומר לא נכנסו. וכו' כך הנוסחא בס"א וכן העתיקוה הר"ב והר"ש. ומ"ש הר"ב
דמרתה. מן הכעניי שמה יענש כו' דמיירי בכעניי שחבו שאימתו מוטלת עליהן הכי איתא בגמ' פ"ג דחגיגה דף
כ"ז אבל נוסחת הרמב"ם היא כנוסחת הספר. דגרס אס יש עממה כעניי נאמנים לומר נכנסו אבל לא נגענו וביאר
הענין בשם התוספתא. מפני שאימה הכעניי עליהן ולא יסלחו ידיהן. וכתב עוד שהתבאר בתוספתא שהגבאים אס לא יהיה
המשכון בדיהם. ולא יהיה שם
ביניהן מעיד שנכנסו לבית. ואמרו
הן נכנסו ולא נגענו. נאמנים.
שקפה שאמר הוא הפה שהחיר (ואס)
היו אחרים מעידים שנכנסו אין
נאמנים לומר לא נגענו) ע"כ. והיינו
דדיוק' למחני נאמנים לומר נכנסו
כלומר שהם האומרים נכנסו.
ואין כאן אחרים מעידים שנכנסו.
ור"ש הביא התוספתא. וכתב עלה שיש בה ע"ס. ולשיעט הרמב"ם היא נכונה ואין בה טעות: וכן הגבאים כו'. כך
הוא

ו הגבאים (יה) שנכנסו לתוך הבית (ט).
הבית (כו) טמא. אם יש (כה) עמהן
בנעני. נאמנים לומר לא נכנסו אבל
אין נאמנים לומר נכנסו אבל לא
נגענו (כט). הגבאים שנכנסו לתוך הבית
אין טמא אלא מקום רגלי
הגבאים

וכן הגבאים כו'. כך הוא

מלאכת

שלמה

ו הגבאים וכו'. עליה חגיגה דף כ"ז וס' כ"ב ברתא כס"ד כתבנו
מאי דקשה ממתי? דהתם אמתי' דהכא. ופי' הרמב"ם ו"ל
פי' גבאים של זדקה והעיקר אללנו ממשכנין על הזדקה ואפילו בע"ס ואס
כזו לבית לקחת משכון עמא כל שבכית אלא אם יש עמהן כעניי מפני
שאימת הכעניי עליהם ע"כ. גראה שהוא ו"ל גורם אס יש עממה כעניי
נאמנים לומר נכנסו אבל לא נגענו ונ"כ שם ביד הכי גרים אלא שסם
לא פירש גבאי זדקה אלא גבאי מלכות. אמנם לפי הפירוש שהביא
דעו"ל אריך לגרום אס יש עממה כעניי נאמנים לומר לא נכנסו אבל
אין נאמנים לומר נכנסו ולא נגענו:
אין עמא אלא מקום רגלי הגבאים. כלומר מקומות שנגבו משם הכלים

תפארת ישראל

(ד) וא"ת מ"ש מלקחן משנה ו' דנאמנת לומר לא נכנסו. ולמה לא
יהי גם הכא השומר נאמן לומר לא נכנסו כאן כעניי או לאשה.
והשחא בלא נכנסו נאמן על עמו. כ"ס הכא דהו"ל להאמינו על כניסת
אחרים. ו"ל דלא שחא הכא שצבר האוחז בבית בטומאה מדה"ה
שומר שם. ואפילו הי' כפות או מובל עכ"פ כל גופו עמא הוא. ולא
לחם הלך ורזיר אלל עורב אלא מפני שהוא מינו. ומסתבר שהלכו
עמאין אללו. דרע מדקאמר התם נאמנים לומר לא נכנסו. דהיינו
שלא הי' טומאה בבית כלל. ולא נקט נאמנים לומר נכנסו אבל לא
הכעניי אלא לזו ש"מ דככה"ג באמת אינן נאמנים שלא נכנסו כעניי
ומשום דכבר האוחז בבית בטומאה. וא"ת עכ"פ קשה מלקחן [פ"ה
מ"ה] דנכנסה אשה שלא ברשות כל שבכית טהור והרי טמא משמע
אפילו באין כשה"כ רואה אותה נכנס. וכ"כ הי"ג נכנסו החשוד בטומאת

יכה. שלא ברשות כשה"כ. יומא דמתירא ליגע שום דבר מדנכנס שלא ברשות. ו"ל דהכא שאני דמדין שומר כאן שרואה שאינה גונבת
מעיוה פני למשמש. והרי השומר הזה אינו חושש למגע שלה. אבל התם אינה משהה א"ע בבית למשמש. דחושש שמה פתאום יכנס כשה"כ.
וכשימלאנה ממשמשת יחשדנה שרואה לנגוב הדבר:

(ה) והרמב"ם פי' כאן שהן גבאי זדקה. וזה תמוה דהרי בפירוש אמרין [פסחים מ"ט ב'] שאין ממנין ע"ה אפטרופוס על קופה של זדקה.
ואת"ל אפטרופוס לחוד וגבאי לחוד ליתא דהרי התם לעיל מינה אמרין דישא אדם בת גבאי זדקה. לא מלא כך ישא בת מלמד
חיוקח. ואל ישא בת ע"ה. אלא דגבאי זדקה א"ה שיהי' ע"ה. ורו דמסיים הכא אס יש עמהן כעניי. מתירא שלא להפסד יפה ואי מיירי
נגבאי זדקה האיך יתירא מהכעניי ללא אפכת ליה אס יהפס הגבאי יפה או לא ונ"ש אמנם בחיבורו [פי"ב ממשכבות] חזר בו רבינו. ופי'
גם הוא נבאי חס המלך:

(ו) כך פי' הר"ם. ונ"ל דהאי אס יש עמהן וכו'. אינו לטון אפילו. ולהיות נמשך אפילו אלא ארישא קאי דמדקאמר ברישא כל הבית עמא.
דפשוטא לרישא משמע פסי דגם משכבות וכלי חרס המוקף למד פתיל עמאין. דאע"ג דכמשה ב' ג' ד' הני ג"כ הבית עמא.
והתם ע"כ האשכבות וכלי חרס לא נטמאו מדרם הכל שאני דמדמלק במשה ה' בין שאר דברים למשכבות. וכ"כ מחלק בגבאים כפישא
דמשתינו. ש"מ דהא דנקט הכא באמצע הבית עמא. היינו גם משכבות וכלי חרס שבתוך הבית להכי חסיים תנא דדוקא אס יש עמהן
כעניי דזו חיישכו על המשכבות או חסינו. והדר קאמר עלה דאש"ה נאמנים לומר וכו'. ומה דמסיק בסוף וקאמר ומה הן
מסמאין וכו'. אגביות לחודא קאי. דרובן ישראל ניבחו [כע"ז ד"ט ע"ה וע"ה הרא"ש] שם ותוס' ב"ב ליה ב' ד"ה ר"ה קדמאי שכתבו דרק
בטומאתא רוב גבאי ישראל]. מיהו לגבי הש"ס [חגיגה כ"ו א] דגרס אס יש עמהן כעניי נאמנים וכו' ע"כ ל"ל דנקט אס משום טיפא דאין
נאמנים. לאשמעינן דדוקא ביש וכו' אין נאמנים לומר נכנסו ולא נגענו ולא מהמני כמנו דלא נכנסו. מדהו"ל מגו במקום עדים. דאין
סבדי דמשום דמרתתו מהכעניי ודאי נאמנים הא בראין עמהן כעניי נאמנים לומר גם לא נגענו [וע' רבינו תו"ש נזיר פ"ה מ"ט ב' בשם
הרמב"ם]. ודא דלא הודיענו תנא בהגבאים כשאין עמהן כעניי מה דין. ו"ל אי משום דהכי אורחא שאין מאמינים לישראל שיחפש היטב
אלל ישראל חזירו למשכנו ואי משום דכבר שמעינן כן ממשנה ה'. תם מנכבים דפישא וגם מדיוקא דכבא דגבאים גופה כבר שמעינן כן דהא
באין עמהן כעניי אין המשכבות וכלי חרס נטמאו ולהכי לא הו' תנא להאריך. וא"ת עכ"פ האיך יטמאו הכעניי או הגבאים לקמן כפישא
את המשכבות. כרי אפילו זב ממש אינו מעמא מדרם משכב שאינו שלו [כב"ק ס"ו ב']. ו"ל דרק מטומאה דאורייתא נתמעט משכב שאינו שלו.
אלל עכ"פ נעשה מדרם מדרכן [תוס' ס' ד"ה דגול]. אולם להרמב"ם [פ"כ מכלים ה"ו] דמדנחמעט בקרא טהור לגמרי. ז"ל
דדוקא נוזל או גיבוב וקודם יאוש נתמעט. למדנול או נגב המשכב. בודאי כשה"כ מקפיד שלא יש עליו הנוזל והנגב. אבל בכל משכב אין
דרך בני אדם להקפיד ביטב עליו מי שאינו שלו. וכדדידה דמי כשתת הישיבה וק"כ הי"ג כיון שהגבאים והגבאים לא לקחו עמם המשכב
באדם

טהרות הקדר פרק ז

תוספות יום טוב קצה

צינים

הספיקו ומה שיש להם
על שיתן ע"י שם פי"א הא'
חלופי גרסאות
המסכת והמסובות ג' נ"ז
לפי ספר המסובות
ז' אוריאין ד"ג אוריאין
ג' נ"ז

אם יש עמון כנעני נאמנים לומר לא נכנסו. וכ"ש אם אין עמון כנעני הן יותר ויותר נאמנים לומר שלא נכנסו
אלא משום סיפא נקט לה דקמני אבל אין נאמנים לומר נכנסו ולא נעטו דדוקא אם יש עמון כנעני אין נאמנים
דמרתו מן הכנעני שמא יענישם אם לא יתפשו כל הצית. ועל כרחק הם מממשקין כל אשר צבית. אבל אם אין עמון
כנעני נאמנים אף בזה לומר נכנסו אבל לא נעטו: אם יש עמון כנעני או אשה. שגזרו על הכנענים להיות כזבים
לכל דבריהם והאשה שמה היא נדה

או וזה: ז' אוריאין. הכלל עליו המרחלות יש לכן תלויות חלונות
וכל מי שכנס למרחן טותן בגדיו כל א' בחלון ונעל עליו בדלת שבהלון:
רבי אליעזר בן עזריה מטהר. משעה שקעל הדלת בפני החלון ולא
חיישין שמה יגע שם אדם טמא מאחר שנתפס עליו כנגב: עד שיתן
לתוכו טפתח. ואע"פ שנתפס המפתח ביד הבן שהוא ע"ה הא חתן לעיל
המוכר מפתח לעם הארץ הצית טהור:
או עד שיעשה לו סימן. להכיר

אם יש עמון כנעני או אשה הכל טמא. שמה האשה נדה וכנעני כזב
לכל דבריו ומדרכן הוא דמטמא מכבב הגזול כזב אבל מדאורייתא
אמרינן בפרק מרובה דף ס"ו וא"ש אשר יגע במשכבו משכבו ולא הגזול
דגזרת הכתוב הוא להוציא את המשכב הגזולה שאינו נעשה אב. הטומאה
לטמא אדם:
ז' אוריאין. כלמד ברישא היא גירסת הערוך והם שמי המרחן ו"ם
דגרסי אוריאין והפירוש חלונות ויש מפרשות אחת לאחת
כדהניא א"ר יהודה מודה היה ר' אלעזר בחלון של אוריאין שהן נפתחות
זו לתוך זו ע"כ מן הערוך וז"ל התוספתא א"ר יהודה מודה ראב"ש

מלאכת שלמה
לחכמים בחלונות של אוריאין שהן נפתחות זו לתוך זו שאם היו כלים
שנעשים מאחוריהם שהן עמאים וחכמים אמורים בין כך ובין כך עמאים
פ"כ ופי' הר"ש ז"ל שנעשים מאחוריהם ויואלים חוץ לחלון מאחוריו
חיישי' שמה יגע מאחוריו ולא ראה ע"כ:
עד שיתן לו מפתח. כך ז"ל בפ"י רע"ל:
או חותם. ובתוספתא ופילו מלא החותם מקולקל כליו טהורים וכן
הוא ביד: עור בפירושו של רע"ל וי"ם דל"ג כנעני
אמר המלקט היא גירסת הרמב"ם ז"ל:
טד

יבין תפארת ישראל בויעז

וכך מפורש בתוספתא (ז': ז') ומדלא קאמר עד כדי פישוט
היה וכמשה ג' וד'. ש"מ כהר"ש. דבכל מקום שידע שדרכו
שם רגלי הגנבים. דהיינו רק בחלון חדר שפרטו ונגבו שם.
כולו טמא. אבל בחדר שלפנים ממונו. ד"ל שאולי חששו שיש
שם בני אדם. משא"כ בגנבא' לעיל. אפילו בחדרי חדריו שלא
לקחו משם כלום. הכל עומא: (יא) דלא גזרו על גוף הע"ה
שיהיה כזב לטמא משכב ומושב כל דבר בדיסט. אע"פ
שתימאו מעיינותיו כאליו הן על זכ. ולפיכך כשיש שם משכבות
וכ"ה המוקף למ"פ. אינן נעשין א"ש. מיהו טהורים דקאמר
לאו דוקא. דעכ"פ חיישין בהן שנעטו. ולהכי המשכבות נעשין
ראשון. ורק הכ"ה שמוקף למ"פ ואינו מוטמא מנבו טהור
לגמרי [נעיל ע"י]. (לב) משאמא אמרינן רוב גנבי ישראל ניכחו.
ולאזי קאמר הכה שאכל אדם טהור ודאי שהיה עמון כנעני.
והרי גזרו עליהן שיטו כזבין לכל דבריהם [גמיה דר"א]:
(ג) דרגילה כגדה [גמיה דר"א]: (ד) לרדים קמני. דמשכבות הן
המרחלות. שנקראין חלונות [גמיה דר"א]. אולם משום דלוחיו' דעלג"ח ממולא א' דהיינו הלשון. לכן נתחלפה בד'. ויש
להסתמין הללו כעין חלונות וחלולים בכותלי המרחן. לכל הרמוץ שם. מוסרים לו חלון א' להניח שם מלבושין. שלא
יתלחחו במומי המרחן. וסותם אח"כ פתח החלון בדלת. אף שלא סגרה. אז אפילו הבלגין
שהחלונות שלהן. אינן מניזן לפתוח הדלת ולמשמש שם. אף
(ז) אין המלבושין שבהלון טהורים עד וכו': (ח) ר"ל עד
דאז מהל לו רשות שיש לו בהלון. שיהיה מפתח החלון ברשות
המפתח להבלין. הרי לא האמינו רק על המפתח וכמשה א':
בעד הדלת של חלון. דלא אף שלא חתם הדלת כליו טהורים.

טהור כלעיל ע"ה מ"ה. אפשר דהתם באשח חכר ובאשת ע"ה לא מהני מכירתו וכן משמע בפ"ה מ"ב. ולמאי דפי' בפ"ה דהיא דמכירתו מהני דוקא ברה"ר.
בלא"ה ניחא דהכא ברה"י איירי:
ז' חמניה את כליו. כליו היינו בגדיו אע"פ דאמרי' לעיל שאין עמאי אלא אובלין ומשקין וכ"ה הפתחים לאו דוקא דה"ה כנדים וכלי שפך וכל דשייך ביה מנע כמש"ל:
ראב"ע מטהר. ג"ל עמו דמאי להא דתני פ"ו מ"ג הכנים ידו לחור שיש בו טמא שפך נגע שפך עמו דדוקא הכנים ודאי הא שפך הכנים שפך טהור דהוי כספק ביאה.
וה"כ חלון זה דמי לחור והספק אם פתחו אדם הוי ספק ביאה ועמוד דהמרחן הוי רה"ל לטומאה דהא אכתי רבים והחלון הוי רה"ל וחכמים מטמאין משום
דרכים באים לרחוק ורגילין לפתוח החלונות לראות אם יוכל להניח שם כליו והוי כולא נכנס ואין כאן אלא ספק מנע וטמא כמו בחור. ולא דמי להא דגנבים פ"ה
מ"ד דמטהרי חכמים שהיו נכנסים ונמלכו והלכו להן ולא נעטי. דשאני התם דמירתתי ולא שהו והכא ברשות עבדי וחיישין: עד שיתן לו מפתח. כ"ה בכל הספרים
יותר היה נכון לנרסם עד שיתן בו כלומר בחלון ורכי העתיק עד שיתן לתוכו והיא היא: בפתח או חותם. הכא משמע דמפתח וחותם שזין. וכי"ד סי' ק"ח חילקו
ביניהם

אם יש עמון כנעני או אשה הכל טמא. שמה האשה נדה וכנעני כזב
לכל דבריו ומדרכן הוא דמטמא מכבב הגזול כזב אבל מדאורייתא
אמרינן בפרק מרובה דף ס"ו וא"ש אשר יגע במשכבו משכבו ולא הגזול
דגזרת הכתוב הוא להוציא את המשכב הגזולה שאינו נעשה אב. הטומאה
לטמא אדם:
ז' אוריאין. כלמד ברישא היא גירסת הערוך והם שמי המרחן ו"ם
דגרסי אוריאין והפירוש חלונות ויש מפרשות אחת לאחת
כדהניא א"ר יהודה מודה היה ר' אלעזר בחלון של אוריאין שהן נפתחות
זו לתוך זו ע"כ מן הערוך וז"ל התוספתא א"ר יהודה מודה ראב"ש

הפניה מ"י ע"כ י"ב :
והכ"ס פ"ט ס"א :
י"ג ס"א ח"ט ע"ב :

חלופי גרמאות

ג"מ פ"ט ג' כלו טהורין :
ח' והכ"ס : ג"כ והכ"ס וכן
למנו :

תוספות חדשים

ז' בה"ב ד"ה ובישראל
פ"י ללא גרמי ככעני
כו' וכן משמע ע"כ
ממשה דכ"ה דף ע"ד
דכו משדר גולפי כו'
וכותיב פסקין כ"ד ס'
ק"י דהמסר כלו יין לוד
כעני לר"ך הכ"ר אלמא
חיישין שמה כעני הש"ס
כהן וליניכ"ה ראשונה
קט"ה ה' (מנהיגה המתנה)
(ממחש"ת ו"ל) :

אלויהו רבה

ח' והסיע את לבו
מלאכול : הכ"ל לענין
טהרה התרומה קמיהו כ"י
מחבר את התרומה ולא
חיישין שמה נגע בהן ע"ה
שדר טמאין פורשין ממנו
ומתחילין ויפ"ה לענין
כשרת ידים אפילו כ"י
מודה שהידים עסקניות הן :

ראשון לצינון

ח' מחי' והסיע את לבו
מלאכול כתב בה"ה
פ"י הרא"ש הסיע עני'
וכן תלמי' הגירסא במשנה
דוקיית ע"כ . ופ"ה
הרמב"ן דברים כ' פסוק
והסיע היובלים וכו'
האר"ך כ"ה והכ"ס כ'
כ"ה רבותיו לומר ועל
הסיע הדעת שהוא במקום
הסיע הדעת ע"כ :

משנה אחרונה

בניהם . דהתם בשולח
או מספקד ביד ככעני
דחיישי' שחילופו במיד
חומר טפי והכ"ל לא
חיישי' אלא לנגיעה
בזוג וסגי בסימן כל
דכו דזהיר ולא נגע :
בכעני כליו טהורין .
פ"י הר"ב אם

הניחן אלא הכעני
ואינו נכון דבהדיא
איחא בנמרה והפוסקים
כ"ד ס' קו"ח יין ביד
הכעני לר"ך מוחס . וכן

בכ"י היין כ"ד ס' קו"י . אלא הכ"ל לא היחס אלא הכעני אלא ישראל הניחו בנת שלו והחשש משום שרגילין הרבה אנשים בנת לא חיישי' שמה לקחם הכעני להשתמש בהם דמירחת ליקח בלא רשות וכ"כ הר"ש והרא"ש . וגם בפ"י השני שכתב שהכ"ל הניח כליו אלא ע"כ אינו נכון אלא היחס הכ"ל בנת בנשות שלו ומירחת ע"ה מן הכ"ל ובישראל לא מירחת וכ"כ המכש"ס והרמב"ם רפ"ג מה' משכב : ח' שדרך טמאים פורשין ממנו : ולא חיישי' שמה נגע בנבלה או בשרך דכה"ל ודאי והיר דאף את החולין מטמאין . אלא הכ"ל בטומאת ע"ה איירי כשהולך בזק ובכתיב ע"ה עובא ושמה נגע ולא דאשתי' קמ"ל דלא חיישי' שם פורשין ממנו : והכ"ל מטמאין . ואסור לאלול בתרומה עד שיטבול ואל"ה הערב שמש . הרמב"ם פ"ג מהתה"ע ע' פ"ג דפרה מ"ה וביאר עוד שם דאם הסויה דעתו ליהור גם מטמאה לר"ך טבילה והערב שמש . ומשמע דברישא איירי שידע שלא נגע בטומאה ואפ"ה בעי טבילה דלא כחולין שכתב שהסויה דעתו משמירת טומאה . ונ"ל הטעם דאפילו יודע שלא נטמא היסא דעת גופ' פסיל בלא שום טומאה . והלכך גבי אונן ומחוסר כפורים איין לר"כין טבילה לתרומה שלא הסויה דעתם מתרומה שהרי מותרין בה ולגבי קדש אסורין שהסויה דעתם מקדש שסורין בה : היו ידיו טהורות . פ"י הר"ב בה' מודה ר"י וכו' . והק"ה קשה למה האר"ך התנא למיתני בנא אחריתא היו ידיו טהורות וה"ל למיתני בנת בנא דרישא ומודה ר"י שידיו טמאות ותו לא . ונראה דהסויה לבו דרישא ודסיפא לבו כהן ענינא יניחו דרישא איירי שהסויה לבו לזמן כמו שנה או שנתים . וסיפא איירי שנטל ידיו ושרן לאכילה ונמלך לאכול לאחר שנה או שנים לר"ך נטילה אחרת . והלכך לא חגי ומודה ר"י דרישא דלא תימא דוקא הסויה לבו לזמן מרובה ידיו עמאות קצ"ל דאפילו לשה או שנים . ופ"ה הר"ב דאפילו ברי לי לא מהני . אע"ג דאמר' בחולין דף ק"ו נטל אדם ידיו שמירת ומתנה עליהם כל היום . כהנא

בכעני כליו טהורים . כ' הר"ב אין בהם משום איסור

וי"ג דלענין טומאת מגע מאי שאל ככעני ומאי שאל

ישראל הר"ש : ה' והכ"ל מטמאים . פירש הר"ב מאחר

שהסויה דעתו פ"י מטרתה גופו . אבל הא דתקן במ"ג פ"ג

דחגיגה האונן ומחוסר כפורים

לר"כים טבילה לקדש אבל לא לתרומה .

וכתבתי הטעם בשם הרמב"ם

שהסויה דעתן . ושמה נטמאו * [ה' הא

אף לתרומה לר"כין הכ"ל טבילה]

התם לא הסויה דעתם מטרתה

גופה קאמר . אלא שהסויה דעתם

מלאכול בקדש . שהרי הם אסורים

לאכול . הנו חוששים שמה הסויה

דעתם גם מטרתה גופה . ולר"כים

טבילה אף ע"פ שאומרים שהם

יודעים שלא הסויה דעתם מטרתה

גופה והוא מעלה בקדש . ולא החמירו עליהם להלר"כים הזאה

נעמאו

בלבדי היה לשמרם : ח' מי שהיה טהור . כהן שהיה טהור

טמאים פורשים ממנו . הטמאים שידעים בו שהוא טהור

וחכמים מטמאין . מאחר שהסויה דעתו . והלכה כחכמים : היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

לכ"כר בו שלא נגע אדם שם והלכה כחכמים : המניה את בליו

כלים שבזר בהם בטהרה בשנה זו . מניה אזהר לבלור בהם

בטהרה לשנה הבאה : בכעני כליו טהורין . גרסין כלומר

אם הניחן אלא ככעני אין בהם משום איסור יין נכד . דלא חיישין

שמה לקחן הכעני בלא ידיעת ישראל

לעשות בנת : ובישראל . דחושש אלא

מזום טומאת מגע טמאים אם

הסויה דעתו מהן עד שיאמר בלבי

היה לשמרם . ויש ספרים ללא גרסין

בכעני אלא המניה כליו מנת זו

לנת הבאה כליו טהורים ומיירי בכהן

הלוקח יין של תרומה מעם האר"ך

ומניה כליו אלאו כדי שיקח ממנו

לנת הבאה והואיל וכלים של כהן הן

מרתח עם האר"ך ולא נגע בהן .

אבל אם הכלים הן של ישראל שרולה

אע"פ

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו הלכך לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נגע באדם טמא וטמאה :

היו ידיו טהורות . דהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע

אני

אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה ה"ר יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובת הרשב"א

ז"ל ס' ק"ג דהידים עסקניות גרושות הן מטתם ידים :

האשה

לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בה ע"ה כולי האי וחיישין

למאן נגע בהן אדם טמא אם הסויה דעתו מהן עד שיאמר

לאכול בתרומה והסויה דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך

פורשים ממנו לא חיישין שמה נ

מ חכמים מטהרין מ"ט
 מ"ט מה מ"ט מ"ט
חלופי גרסאות
 כ"ט לא ר"ח א"ש :
 נסארו י"י. ד"ט י"ט פ"א
 כ"ט א"ש :
מ סני שהנשים ד"ט וכו'
 ונמסר"ג אלף שהנשים :

הוספות חרשים
מ במשנה ר' אליעזר בן
 פילא וכו'. כלומר ה"ד
 עלה בל"ג למ"ח מה
 שיהיו חכמים. דכל
 כ"ט דלא חזין דנפ"ה
 לא מוזקין עומ"ה
 (ה"א"ט) :

אלוהו רבה

מ וכן האשה שציצית
 ר"ח אשעיין להודיע
 כמו דר"ט א"ט שפני
 יודע שח"ה הא"ש ליתן לו
 את הסת ומתירא ממנה
 ליעט בככרות מ"ט מע"ה
 ר"ט וס"ה אשעיין
 להודיע כ"ח דלכ"ט א"ט
 שמכרתה אינה יודעת שח"ה
 בעלת הבית מטהרין
 חכמים : וכו' חכמי מה
 כ"ו ל"ג וחכמים מטהרים
 אלף וכו' מפני מה ר"ט
 מטמא מפני שהנשים
 נגררותין הן כו'. ופני
 א"ח"ק לסבר דר"ט מטמא
 אש"טו ב"ה"ט הע"ה ונכרת
 וכן בקדשה מנו"ה וכו'
 אליעזר ב"ט סבר דר"ט לא
 מטמא אלף ב"ה"ט ונכרת
 ומטמא מפני שהנשים
 נגררותין ומטמא לגנות
 ליעט מה ה"ה מטמא אלף
 מנו"ה א"ט"ט של ח"ט
 מדע מה ה"ה מטמא :

שנה אחרונה

התנה שאני דמתוך
 התנאי אהיר ב"ה
 ל"ט"ו נראה לתרומה
 נמי מהני התנה אלף
 הרמב"ם לא כתבו
 בחכמו גבי תרומה אלף
 לענין חולין ב"ה
 ברכות. ונ"ט"ו מתני'
 דקתני ברי לי לא מהני
 ה"ל למיתני רבנא
 אש"טו התנה לא מהני :
 שהודרים עסקניות. פ'י
 הר"ש"ט שח"ה
 נגעו במקום מזהם
 וגנאי הוא לתרומה
 ונתמאסת על איובלים
 אלף לא מטמא ח"ה
 למגע טומאת דא"כ
 ליבטי כל נוסו טבילה
 ואמאי פטאים שניות
 טיחוט שח"ה נגעו כ"כ
 וכן הקשה רש"י פ"ק

נשמא במה. שמאחר שהם אומרים שידעין שלא הסיוו דעתם מטהרת גופם. דיינו שנגזר עליהם טבילה משום מעלה בעלמא. הכ"מ פ"ג מה"ה [אלכה ג' בשם מה"ר"ן] : **שהודרים** עסקניות. פ"י הר"ב ונגע ולא אדעתיה. וכלומר שנגעו במקום הטופס ולריכוס נעילה לנגיעת תרומה. אבל לא בשביל דחיישינן שמא יגעו בטומאה. דל"כ ליבטי כל גופו טבילה. ועוד למה סתם ידים שניות ליחוס שמא יגעו בא"כ בטומאה. הכ"מ [שם] בשם הר"ש"ט :

מ וכו' מפני מה ר"ע מטמא
 וחכמים מטהרין אלף שהנשים כו'.
 כלומר לא נחלקו ר"ע וחכמים אלף
 במלאה את חדרתה אלף לא במלאה
 העני. דהתם ח"ף ר"ע מודה לחכמים.
 קד

אע"פ שאמר יודע אני שלא נטמאו
 ידיו (ש). **ידיו טמאות. שהידים עסקניות :**
מ האשה שנכנסה להוציא פת
 לעיני (י) ויצאת ומצאתו עומד בצד
 בכרות של תרומה. וכן האשה

אני שלא נטמאו ידי : ידיו טמאות.
 ופוסלין את התרומה מאחר שהסיוח
 דעתו מלאכול. לפי שהידים
 עסקניות הן ונגע ולא אדעתיה :
 נגררותיות

שיצאת ומצאת את חברתה חותה גחלים תחת קדרה של תרומה. ר"ע מטמא וחכמים מטהרין (י). אמר ר"א בן פילא וכו' מפני מה ר"ע מטמא וחכמים מטהרין מפני שהנשים נגררותיות

מלאכת שלמה

ר' אליעזר בן פלא ס"ה אלעזר בלתי י' וגם ה"ר יהוסף ז"ל מהק ה"ו"ד : אלא שהנשים. כ"ה מפני שהנשים וכו' :

יבין

נגע הוא בחללים (ח) : (ט) ר"ל נקיות שלא נגע במקום הטיופת. לכל גזירת נפ"י הוא רק מחשש שמא נגע במקום הטיופת [כ"ט] שנה יד"א וע"ה]. ומ"ט"ט גם טמא כשיחלה לאכול חולין לרי"ך נט"ו. מיהו סכא רק בתרומה מייורי. ורק זה החמירו. שאש"טו הסיוח דעתו רק מלאכיה. אבל לא מטהרת ידיו. אסור זה. ואם יגע בתרומה קודם שנטל ידיו נכסל ונשרפה על כך [שנה דער"ב]. וה"ג"ג דעל כל טומאה שנת"ס אין טומאה שרפת [גמ"ה יד"א]. סכא רק מטום כל"ך פסולה. וכן צ"ב גם ר' יהודה מודה. דמטום יודים עסקניות הן. להכי ח"ף דלא חייש ר' יהודה לשמא נגע בטומאה. עכ"פ חייש שמא נגע במקום מזהם שבוטו (ט) : (י) ל"ל דקטע עני לרבותא דר"ע. דאש"טו שידע שח"ה הא"ה מהר. דהכי נכנסה להוציא ל"ו פת. אש"טו מטמא ר"ע. וקטע חותה גחלים לרבותא דרבנן. דח"ף שלא סלקא דעתה שח"ה בעלת הבית וגם היא נגררות ומטמא לשמא. אש"טו מטמא רבנן. ויתא דמי לער ומלאו ער [נמשה ב']. דהבית קטור ולא פליג ר"ע. התם מלאו במקום שהניחו. אבל סכא מדקאמר וילתא ומלאהו עומד וכו'. משמע ודאי שהניחו רחוק מהככרות. ומלאהו עומד בקרוב להן. ועוד התם כבר היה הע"ה ח"ך הבית. ואין סוד דבר חדש צעיינו ומשמענו. אבל סכא שרק כרגע נכנס הע"ה לבית החולין. ולבו ח"כ ללחם שראוהו השתא. י"ט שפיר לחוס שמשמשו (יא) דלא מחזיקין טומאה. ואי"ל מ"ט מטומאת לעיל [מ"ד]. דבין שפסקה או לא פסקה הרחיים. טמא לרבנן עכ"פ עד כדי פישוט יד. ו"ל התם שאני. שאין רגלים לדבר שיבוא הע"ה עליו פתחום. מדהניחה קרובה בטחינה. ולכן אין חוששת מלמשמש. משא"כ סכא. י"ט רגלים לדבר שח"ה בע"ה"ב מהר להוציא פת לעני או להציל תבשיל מהקדושה. מיהו כל זה באין העני תשוד זרלה לנגזר ספת. דל"כ לא הוו מטמא רבנן. דמ"ט מינכוס לעיל [מ"ו] דאמרינן דעכ"פ מקום רגלי הגנבים טמא. דאי"ל דהתם לא חשש שימסר אדם עליו. ליתא. דכיון דחשדת ליה שר"ה לנגזר. ח"כ לא חשש שח"ה אליו כרגע עד שיטמנו

תפארת ישראל

(ח) ולרבינו כ"מ דוקא לחיסור אכילה קודם. סני כשהסיוח דעתו מלאכול קודם. אבל שיאסור מלאכול תרומה. לרי"ך סיסיה דעתו משמרת גופו. בעהרה [וע' רמב"ם פ"ג מה"ה"ו] ה"ג וברבינו כ"מ [שם]. וא"כ מדדחיק ליה לרבינו כ"מ לחוקמי משנתנו באכילה קודם. ומקין לה בתרומה ע"כ דמייירי שהסיוח דעתו משמרת גופו. ובמחלית כבוד רבינו ישאף דמתני' לא משמע כן. דהרי קאמר. והסיוע דעתו מלאכול. וגם לטון הרמב"ם לא משמע כדבריו. דהרי הרמב"ם כלישנא דמתני' מתע נקט. ואי מטום קושיה ה"ר"י קודקס ז"ל. שמקשה דא"כ מה חומר קודם מתרומה. והרי אמרינן האוקן ומחוסר כפרה אסורין לאכול קודם מחשש היסח הדעת משא"כ בתרומה. והרי היסח הדעת של זה וזה שוין. נ"ל דוהו החילוק שביניהן. דבקודם חייב שאומר שלא הסיוח דעתו מלאכול. אש"טו כיון שהי' אוקן או מחוסר כפרה. ולא הי' רשאי לאכול. לרי"ך טבילה. למטום מעלה דקודם חיישינן גם ככה"ג שמא לא נזר ופה. אבל בתרומה ככה"ג כשלא הי' לו מיעה רק מרצונו רשאי לאכול תרומה. וכיון ערל שאסור בתרומה. חייב כשלא שטר לאכול תרומה. דהרי לא מנינו בשום מקום חייב טבילה לישראל שטר. קודם שיאכל תרומה ורק כנגעני שכל אמרינן דהרי הוא כפורס המקבר. לרי"ך הוצא עליש ושבטי [כפסחים ז"ב א] :

(ט) ותמיהו מאד דמשמע דרק גם ר' יהודה מודה. אבל רבנן ודאי הכי ס"ל. והא ליתא ללרבנן מדהסיוח דעתו לאכול. נשמא כל גופו. ובדקאמרו בפירוש ברישא וא"כ היכי קאמר הכא שידון טמאות. דמשמע דסני להו כנטיילת ידים. והרי כולו טמא וטבילת כל גופו צ"ע. ואי"ל דאין הכי נמי. דלרבנן לרי"ך טבילת כל גופו. והך כבא ר"ך ר' יהודה קאמר לה. וכיון גרא"ל דרגס בפירוש ברישא ר' יהודה אומר ליתא דהרי הרמב"ם [בפ"ג מה"ה"ו ה"ג] ספק כחכמים ברישא ותיקין בתר הכי מיייתי הך כבא כלישנא דמתני' מתע. וצרי"ך לדחוק ולומר דלעולם הך כבא בחולין קמייירי. ולרבנן כיון דלענין תרומה מדהסיוח דעתו מלאכול. חיישינן שמא נגע בטומאה. כ"ט דחיישינן שמא נגע במקום מזהם. וצרי"ך עכ"פ נטיילת ידים לחולין הא בכל אובל חולין שהסיוח דעתו מלאכול. כל שלא הסיוח דעתו מטהרת ידיו. אין צרי"ך נעילה אחרת. דהרי טעל אדם ידיו שחרית. וסומך עליהן כל היום [בחולין ק"ו ב']. ובלבד שלא יסוח דעתו מליגע בהן במקום הטיופת [כ"ה"ט ק"ד]. הרי שאש"טו שכל כרחק הסיוח דעתו מלאכול בניי בניי. לית לן בה : א"נ ל"ל דלעולם גם הך כבא בתרומה קמייירי. וכו' קאמרו רבנן ברישא דבהסיוח דעתו מלאכול צרי"ך טבילה. היינו כשלא השניח היטב

דשכת דף י"ד לפי רבותיו שפירשו מטום טומאה. וכדברי רש"י והר"ש כתב גם תו"ט בשם הר"ב ד"כ הר"ב פ"ק דשבת גבי י"ח דבר. אבל הרמב"ם בפירושו כ' מטום חשש טומאה : מ לר"ז צ"א פת לעני. מטום דתתם עני להוט אחר מוונות וכן הגי' נגררותיות ואל"ך חייש ר"ע אלף בעלמא מודה ר"ע. דאמאי אית למומר דנגע. וחכמים מטהרין ח"ף באלו שחוקתן שאינם נוגעין שלא ברשות כמ"ט הרמב"ם בחכמו פ"ב מה"ל משבב. ולא דמי למניח ע"ה בתוך ביתו ומניח אומנין בתוך ביתו דר"ט דחיישינן שנגעו שלא ברשות. דהתם נכנסו ברשות ומכיו דעתיהו ח"ף ליגע. והר"ש"ט כתב טעמא דחכמים דלא מחזיקין טומאה כל כמה דלא חזין דנגע ע"כ. ואש"טו דכרה"י חיישי' בספק מנגע וה"ג משמע דחיליו כרה"י פליגי דכרה"ד פשיטא דר"ע נמי מודה. אלף כרה"י נמי לא מטמאין בספק אלף היכא דח"כא לחיתולי שמא נגע כגון שח"ה טמא וזאמר שספק בלבו והיינו עומא דכל שאין בו דעת להשאל חיליו כרה"י טמא כמ"ט כפ"ג אלף הכא ליכא למיתולי ואמאי אית לן למומר שנגע. ומ"ט הר"ש"ט כל כמה דלא חזין דנגעו לאו דוקא דרה"ה א"כ ח"כא מקום ספק שנגעו : פת לעני. ומטום עני המחזר על הפתחים בחוקת ע"ה. ועוד דרובא דעלמא כע"ה פ"י יבטי סהרות שאין בקיאין בדיוני טומאה וטרה. והא דאמר ומלאה חכרתה באשת פ"ה איירי וזו אשת חבר ואש"טו קרי לה חכרתה כמ"ט תו"ט דממאי פ"ד מ"ב :

הלופי גרמאות

פכשלה נכנסת מכלל תוספות רע"ק בתו"ט ד"ה גרמאות כתב הר"ב [יש] וע' במשנה סוף גדה

כך נ"ל: גרמאות. כחז הר"ב [יש] תרגום כי הייתי כו'. והוסף תרגום שנינו הומות לאכול מן הגרמאות והוא השני כובע. ע"כ. *כלומר שכ"כ מהאות לאכילה עד שלא הספיק לה מה שאוכלת מתוך הושט. אלא תראה שחאל גם מן הגרמאות. אבל ז"ט והוא השני כובע. לא ידעתי מה טעמו לפרש כן: *גרמאות מה היא מבשלת. והיא יכשר בעיניה. חאל [ממנו]:

יבין תפארת ישראל בועז

היטב מליגע בטומאה. רק שתמיד היה זוכר שגופו סהור. ואס"ה חייסין שחל נגע בטומאה ולא ארעתייה. אבל הכא מיירי דקדאמר חף הסתמתי דשתי מלאכול תרומה. הסתמתי על פלגי היטב מליגע בטומאה דכח"כ גם לרכב נוסף סהור ואס"ה לענין שחל נגעו ידיו במקום מזהרות חייסין משום ידיו עסקניות הן ולפיכך צריך עכ"פ ל"ע נטילת ידים לתרומה. ופשוט דהא דקדאמר ר' יהודה ברישא דסהור היינו דלן צריך טבילה. אבל עכ"פ מודה דידיו עמאות וצריך נטילת ידים. דמי גרע מסיפא ודו"ק:

הרכתא גבירתא כללא דפרק ז

משנה א קדחת המונחות ברה"ז בלי שומר. ובמקום צר. וניכר שאינו רוצה למכור כאן. או רק השורות החיצונות טמאות. מחשש שלשול בגדי הע"ה שהולכין שם במקום צר. ושמוא נשתלשלו לתוך הלול. אבל כשיגבר שרוצה למכור. אף שאין הדרך צר בכדי חשש שלשול הבגדים לתוכן. אס"ה גם שורות הפנימיות טמאות. מחשש ששמוש ירי הברקן לקנותן. מי שמסר להע"ה מפתח הבית בעול. לא היישגין שנכנס. שלא נתן לו רשות לכנס. רק שישמור לו המפתח: משנה ב ולא עוד אלא אפילו הניח ע"ה בבית ולא עשאו שומר להבית או דוק בהניחו ישן ומצאו ער. שמוא כל מה שמונה תוך יבולת פישוט ידיו במקום שמצאו: משנה ג ואפילו אומנים שהניחו בבית בלי שומר אף דמעויו שפי למשמש הכל. מדיכולים להתנצל שעשו כן מרטרירי בעבירותיהו. אס"ה לא נשמוא רק עד כדי פישוט ידן במקום שמצאו: משנה ד ואפילו אשה שדרכה למשש הכל שהניחה מוחנת בביתה בין שמצאה עוסקת או לא עוסקת כשהינה. בין שהיה שם אשה אחת או הרבה. אין שמוא רק עד כדי פישוט יד של כל אחת במקום שמצאה: משנה ה אבל בהניח לע"ה שומר תוך הבית יש חילוק. דאם אי אפשר שיכנס שם אדם אחר בלי ידיעת ב"ב. ובגון שנעל הבעה"ב הדלת בער השומר. או שעומד מרחוק ורואה הנכנס שם. או כל שהשומר יכול ליגע בו והוא מקבל טומאה בנגע. נעשה ראשון. אבל כשאפשר שנכנס שם בלי ידיעת בעה"ב. נדה או זב. ואפילו רק מאונן שהן כזבין רק מר"ם. או כל הראוי למשכב נעשה אב הטומאה. ואין השומר נאמן לומר שלא נכנסו: משנה ו ע"ה שנכנס למשכן בית חבר בכח המלכות. שבמרגל מבוא עמנו כנעני לסייעו. נשמוא כל מה שיש בהרדים האתונות לחרד זה. וגם כל

טהרות הדר פרק ח

פרק ח א הדר עם הארץ בחצר. ושבת כלים בחצר. אפילו חבויות*) מוקפות צמיד פתיל. או תגור מוקף צמיד פתיל

מלאכת שלמה פ"ח א או תגור מוקף צמיד פתיל. כך נ"ל:

יבין תפארת ישראל פ"ח א

כל חנית של חרס הוא שאמקט"ז מנצו. ומדמוקף גם למ"ס. ח"ל שיחממה כלל במנע. גם תגור של חרס

פ"ח א או תגור מוקף צמיד פתיל. כך נ"ל: פ"ח א או תגור מוקף צמיד פתיל. כך נ"ל: פ"ח א או תגור מוקף צמיד פתיל. כך נ"ל:

וכן לשון הר"ש וכלומר שהיה מגביהה וטעמה לו: **ברירה** כו' טמא. פי' הר"צ מדרם וטמא מה וכו' הכי איתא בתוספתא. והינא דבתוספתא הביאה הר"ש תני בה עמאים מדרם וטהורין מטמא מה. וכן ראיתי בפרק תשיעי מהתוספתא. גם הרמב"ם בפירושו כתב ברה"ר עמאין מדרם. וגבי רה"י כתב מדרם וטמא מה. ש"מ דברה"ר טהורין מטמא מה איברה דהרמב"ד השיג על לשונו שכתבו פי"ח מה"א [הלכה ז'] שסתם וכתב ברה"ר עמא ומשמע ליה בין למדרם בין לטמא

וח הכלל פי"ח ס"ס תוספות
ציונים

תוספות חדשים

במשנה השנייה כליהם
שהוא חותן שטחים
מכיר שדעת ה"מ ס"ס
וסוף מהם. אלא
דמישין שמה דרך עובדי
אלו נעשו כהן כעני או
פ"ה וה"ל ספק עומאם
ברה"ר:

בבתי"ש ד"ה זה הכלל
כו'. ול"ל דלתי לאתוי
אבד בליה ומאל בליה
שלא תאמר דלתי"א דוקא
מקח היום גם מקח
היורה קמ"ל דהא דוקא
תחת הליה או ה"פ
היורה שפתי רבים שהל"ן
ברה"ר משא"כ בלמע
היורה קמ"ל:
(מהה"ש"ח וז"ל):

חדושי מהרי"ח

בתי"ש ד"ה ובלילה
וכו' עין עד הפרק
אבל בראה שזה ט"ס
בהרע"ב וחסר תיבת לא
וצ"ל שבאין מדרם לא
שמה מה דאל"כ היה
לו להרע"ב לכתוב
בלשון המשנה ה'
המפקד בו שבאין
שמה מה ואח"כ תני
שבאין מדרם ולמה הפך
הר"ב ובת' חתלה שבאין
מדרם ואח"כ כתב שבא
שמה מה אלא ע"כ ביא
הרע"ב לפרש שמה זהו
מדרם ולא שמה מה:

מה אכל הכ"מ דייק מרישא דהך
טמא אינו אלא מדרם בלבד. ואני אומר
שילמד הסתם שכתבו מן המפורש
שפירושו. ומעתה דברי הר"צ אין
להם על מה שיסמכו. ואפילו על ל'
הרמב"ם שכתבו נמי לא ו"ל הר"ש
צפי' התוספתא עמאים מדרם
וטהורים מטמא מה דמחמירין
טהורים

מסוס דכעניס ונשים שכחי. מה לא שכח. ומתני' דקתני טמא היינו מדרם. וכל מידי דלא חוי
למדרם כגון סאה ומרקב וכיוצא בו עמא מגע זכ ע"כ: **זה הכלל** כו'. לא אהי לאתוי מידי אלא סימנא בעלמא כמו
שכתבתי בכיולא בזה משמא דגמ' מ"ב פ"ד למגילה. ועוד אחרים שכתבתי צמ"ג פ"ג דכלים: **השו"מ** כלים ברה"ר
טהורין ברה"י טמאין. פי' הר"צ דאין כאן אלא ספק שמה נגע. דלמדרם אין לחוש שאין דרך העובדים לדרום על
הבגדים השטוחים ליבש אבל אפשר שנגעו בהם. משא"כ באבדה שאין רואים ודורסים עליה. ולכך אין מקום לחלק בזה
בין יום ולילה כמו באבדה ובמשמאין אפילו נגיעה לא נגעי. הכ"מ פי"ח מה"א"ס (ה' י'): **ואם** היה משמאין טהורין
יקמ"ל דלא חיישין דילמא אחא חד ונגע ולאן אדעתיה:

מלאכת שלמה
ג זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה או מקצתו עמא. ור"ש פליג בתוספתא ומטהר אפילו עבר עליו לילה. ומודים חכמים לר"ש
במניח

תפארת ישראל בועז

(ה) ואין להקשות מלעיל (פ"ה מ"ו) ציטן ברה"ר דכליו טהורין. ולא
חיישין שדרם עליהן זכ. והרי התם אפילו ביום הו"ל למוחז
עדחיישין הכא בלילה. ו"ל התם לא דמי רק לטע"א דהכא בשעת
כלים ברה"ר שאין דרך בני אדם לדרום עליהן:

ואין
וכל זה באבד. אבל במניח ושכח. הרי זה מלחא דלא שכיחא.
דברה"ר אפילו עבר עליו הלילה טהור לגמרי. וברה"ר דוקא
זה שכתב חכם היכן הניח חפצו [כ"מ ל"א]. ולהכי מוח דרגא.
בעבר עליו הלילה טמא מדרם ולא טמא מה. מיהו כל זה
אפילו מלאו בלילה שאחר יום שאבד טהור. דציטן בדוק הוא
הכלל לאתוי אפילו אבד בלילה ומלאו באותה לילה לאחר שעה.
רבותא טפי. דאפילו אבד בלילה ומלאו בלילה טמא. ו"ל דאיך
מוכחא מילתא באין רגל אדם מאי שם. ולהכי גם בלילה לא דרם
דאין דרך בני אדם לדרום על בגדים שטוחין ומתני' דלא כר"מ
מלדרום. ובפרט אי נימא דמיירי הכא בשטחו לאחר כביסה.
מזויין ש"מ דלא קפיד גם הם אין זהירין. ואע"ג דע"פ יש
דמי לקדרות ברה"י [ל"ג י"ג] דספקין אף ברה"י עמא. דהתם
[כחוט דכ"ד ז']. ודאי נגעו בהן. ומת"ע נמי חיישין למדרם
במלוי. משא"כ הכא אין דרך בני אדם לדרום על בגדים שטוחין
שהיו שם עמאים לא חיישין שמה נגעו. ולא ראינו אין ראי'.
אל"כ קמ"ל אף שמשמר שם רק שלא יגבשו. עכ"פ כיון שראוין
שם

ודאי. ולא דמי להא דתנן ס"ה מ"ו יתן ברה"ר ועמד כליו טמאין וחכמים מטהרין להתם שהוא לבוש בכליו אין דרך לדרום על האדם ובגדיו
זה תימה להחמיר ברה"י כאלו יותר מרה"י דה"ג בספק כלים האמנאים לא גזרו אלא ברה"ר כמ"ש פ"ד מ"ה והיינו משום דברה"ר שכחו כענינים וזכיר
לריך טעם הא דהחמירו כאן ברה"י אף שאין בו דעת לישאל: ביום ומלא בלילה. וכתב הרב דהיינו ברה"ר אבל ברה"י בין ביום ובין בלילה עמאין והכי איתא
בתוס' ומשמע הכא דבלילה נמי יש חילוק בין רה"י לרה"ר. וזה דלא כמ"ש התו' בסוטה דף כ"ח ע"ב דהא דמחמירין הכא בלילה משום דלילה לעולם חשיב
ברה"י ולא הוכחו דבתוספתא איפכא תני. ומיהו כתבו שם דבירושלמי משמע דלילה ואפלה חשיב רה"י וכ"כ התו' ריש מס' דהו"ל דהירושלמי פליג אתוספתא:
זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה. כתב תו"ט דליכא לאתוי מידי אלא לסימנא. וי"ל דלאתוי אתי מניח ושכח דתניא בתוספתא ברה"י אם עבר עליהן הלילה עמאין
ו"ל התוספתא המניח כלים ושוכח ברה"ר טהורין אע"פ שעבר עליהן הלילה. וברה"י עבר עליהן לילה עמאין מדרם וטהורין מטמא מה ע"כ. ומצאנו דהקילו
במניח ושוכח ממאבד. דהתם בלילה עמא מדרם וכאן טהור וברה"י התם עמא מדרם וטמא מה. ובמניח ושוכח מדרם ולא מה וכתב הרמב"ם בכתבו פי"ח מה"א"ס
הניח כלי או שכה ברה"ר אע"פ שעבר עליו הלילה טהור הניחו או שכחו ברה"י עמא מדרם וכו' ומפני מה הקילו במניח ושוכח יותר ממאבד שהוא דבר שאינו מלוי
ולא גזרו עליו ע"כ. ומ"מ למדרם גזרו דכעניס ונשים שכחי דרסיי אבל אין מתכוונין ליגע. ומ"מ לשון הרמב"ם ל"ע שכתב סתם ברה"י טמא מדרם ולא התנה
אם עבר עליהן לילה כדתי בתוספתא:

השו"מ כלים ברה"ר טהורין. פי' הרב שאין כאן אלא ספק נגע וכ"כ הר"ש ומשמע דלמדרם לא חיישין וכתב הכ"מ שאין דרך לדרום על הנגדים השטוחים כו'
כמ"ש תו"ט וכעין זה כתב הר"ש בפירושו. אבל אינו נראה למאי דאמרי' במניח ושוכח ברה"י עמא מדרם וטמא מה ומה בין שטוח למניח דהמניח
ודאי לא הניח במקום דריסה ונימא נמי שאין דרך לדרום עליהן. ושמה ו"ל דמניח מיירי שהניחו בארץ לפי שעה ליעלו מיד ואח"כ שכחו שם ותרי גוויי שוכח
תני מניח ושכח. ושוכח מהתלה. והכל במקום דריסה. אבל שטוח אינו אלא כגובה ע"ג הנג או ע"ג הכותל וכ"מ בתוספתא: ואם היה משמאין טהורין. כתב תו"ט
דקמ"ל

טהרות הדר פרק ח

ה"א אומר פרה פ"ה מ"ב
ה עריבה מ"י מ"ו מ"ה
ט"ו

אליהו רבה

שמעון אחי עזריה אומר לא כך ולא כך. קב"ב כ"ב יהושע שד"ן ק"ו ח"א הוא אומר חלוק הדברים כדמיהו בתוספת דטובל יום אחרי כליש שנטמאו במשקין ר"א מעמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין והכלה דכדכ"ו ר"ב יהושע אומר מעמאין את המשקין ופוסלין את האוכלין ור"א מ"ה א"ש עובל יום שאין מעמאין משקה חולין פוסל חולין תרומה אחרי כליש שכן מעמאין משקה כ"ו דין הוא שיפסלו אוכלי תרומה שמעון אחי עזריה אומר חלוק הדברים מה א"ש עובל יום שהוא פוסל אוכלי תרומה אינו משקה משקה. חולין אחרי כליש שאין פוסלין אוכלי תרומה דין הוא שאין מעמאין משקה חולין אמר ר' יוסי ראה איך הלכה זו נחלקו עליו חכמי כהאשויס דתו ד"ה מד"ה וד"ה מד"ה: משקין שנשמאו באחורי הכלים מטמאין אחד. ופוסלין אחד גרסינן. ור"ב אלא וליה שמעון אחי עזריה הוא דאמר לה אלא ר"א הוא דאמר לה דכבר מעמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין קאמר המשקה שנטמא בהן מעמאין אחד שהוא מעמאין אוכלין שהמשקה ראשון שהמשקין נטמאו תחלה ומעמאין אוכלין להיות שייס ופוסל תרומה להיות שלישי הכי אוכל אומר להמשקה שנטמאין שיהא אחרי הכלי לא טמאין באחורי הכלים חין פוסלין את האוכלין ואתה מעמאין:

ח קטפרס שהיא חבור כדתן לקמן חטוב והבצק מולמעה וחתה כל שופח מולמעה וחתה כל הכק הוא משקה שופח מלמעה מולמעה חטוב וחתה: טליתתה כל חמ"ו וחתה:

דחגיגה וספ"ה דכלים: **ופוסלין** את האוכלים. כ' הר"ב ק"ו מטבול יום וכו' ואחר יאכל מן הקדשים וכו' דקרא בתרומה משמתי כדמפרשין בגמרא פרק הערל (דף ע"ד) והערתקים במשנה ג' פ בתרא דנגעים: **הומשקה** טופח כו'. דוקא במשקה המכשירים פליגי הכא תנאי. אבל מי פירות אין מחברין האוכלים כדתן במסכת טבול יום פ' ו' (משנה ד') ואפילו ר"א בר יהודה ח"ש ברתותה לא קאמר אלא בעיסה שנילושה במי פירות. אבל בשמי חמימות של בצק מודה דאין מי פירות מחברין. הר"ש. ולי אין משם ראייה דמשמע דכל הנהו דוקא לטבול יום דקליש טומאתו הוא דלא הויין חבור. אבל לשאר טומאות לא קמיירי הכס. וכן נראה מדברי הרמב"ם בהלכות טומאת אוכלים ספ"ז. ועוד בפירושו הר"ב דחלה פרק ב' משנה ב' מובח דבדים מסואבות אי הוה מוכשר היו מי פירות מחברין. ומלוג חומר בידים מטבול

מדכון: משקה שופח מלמעה. בלד הנמוך והיינו בצק שבלילתה רכה ומשקה של הטופח. אבל מלמעלה זיללתה עבה ואין

יבין תפארת ישראל

טורח: (ש) של תרומה. להמשקין שהן חמלה. עשו להאחוריי' שני. והתרומה שחורה ונגעה בהאחוריים נעשת שלישי. דס"ל דאש"ג טומאת אחוריים קולי שלא התפשטה על כל פני הכלי. ח"ש"ה במקום שנטמא הכלי. דינו כשאר שני שנושה שלישי בתרומה (למשל פ"ג מ"ו) (י) : (ט) נקרא כך על שם אחיו. מדחי' אחיו מחזיקו בפרנסה כדי שילמוד תורה (אשמען זה היה דורו של ראבי"ה. ומ"ה כס"ד פ"א דוכי"ס ט"ו י"ג) : (א) ר"ל אחוריים שנטמאו במשקין. אח"כ משקה חולין כד"ה. וגם לא פוסל אוכלי תרומה כדברי ר' יהושע : (ב) ר"ל רק צהא מודינא לנו להחמיר בטומאת אחוריים כאילו נטמאה כל הכלי. דמשקין שנטמאו באחורי הכלים דהיינו משקה תרומה. ששנגעו בהאחוריים נעשו ראשון. וכשחזרו ונגעו בתרומה נעשת שני. והיינו מטמאין א'. שהמשקין שהן עושיין לתרומה שנגעה בהן שני. והשני שהוא שוב פוסל א' בתרומה. ח"ש ר"ל. דכולהו אהמשקין קאי. וה"ק. המשקין שנטמאין א' בתרומה. שאם נגעו המשקין הללו בתרומה. טמאה. שהרי שני בתרומה נטמא הוא. ופוסלין א' בחולין. ששנגעו המשקין הללו בחולין לא נעשו רק פוסל. ועמ"ש בס"ד בפרה (פ"ה כ"ט) : (ב) האוכלין תרומה להמשקין תרומה שנטמאה(ה) מטמאין. דהיינו האחוריים. דס"ל לשמעון כ"ו יהושע דדין ק"ו ד"ס מד"ה. אלא שדן איפכא. דר' יהושע יליף אחוריים בק"ו מטבוי. מה עבוי' שאינו מטמא משקין חולין. ח"ש"ה פוסל אוכלי תרומה. אחורי כלים שנטמאין משקה חולין. איש דין שיפסלו אוכלי תרומה. ושמעון יליף ק"ו איפכא מה א"ש עובל יום שפוסל אוכלי תרומה אינו מטמא משקה חולין. אחוריים שאין פוסלין אוכלי

תרומה אינו מטמא משקה חולין. אחוריים שאין פוסלין אוכלי (ה) שש"ס שלה שבתוכה הן משופעים. ל' א' נמוך יותר מהלד האחר. ועי"ה המשקין שבתוכה. הן מחברין רק בצקטפרוס: (ב) ור"ל שהבצק שנטמא מהשתם ידים כשלוהו מונח בהעריבה למעלה במקום הקטפרוס. דלילוי היו חמימות בבלק מונחים למטה

משנה אחרונה

אינו מדבר. רמיהו דיד' היינו דכור כדתן חרס רומז וגרמו ובימות כסם שכנס כרמיהו וכו' : ז מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין. סי' הרב אבל נעמא חטוב כולו טמא. כלומר ומודה ר"א דפוסלין את האוכלין שהוא מגורת י"ח דבר וכדתן בסוף זכ"ס. ואש"ג דאפילו נעמא חטוב נמי אין עומאתו אלא מדרבנן א"ה"ה לא הקילו בזה דכיון דנעמא כולו אין הכל יודעין שנטמא ע"י משקה וחתי להקל גם בנטמא בא"כ. אבל בנטמאו אחוריו לכד כ"ע ידעין דבמשקה נעמא. וראה ר"א להקל באוכלין יותר ממשקין דה"ג בעלמא החמירו במשקין להיות תחלה. ור"י סבר שאין להקל כלל הוא כל הפוסל את התרומה מטמא משקין בס"ה דסרה. ומ"ש הרב דר"י יליף מק"ו מטבול יום ע"כ אין זה עיקר הטעם דהאיכא למילף איפכא ומה ס"י שפוסל את האוכלין אין מטמא משקין חלו שאין פוסלין את האוכלין אינו דין שלא יטמא משקין והכי יליף שמעון אחי עזריה בתוספתא. אלא טעמו דר"י שאין להקל כמו בכל הפוסלין את התרומה ושמעון אחי עזריה נמי ס"ל כר"י בזה שאין להקל והר"ב כשיטה להקל דכל דרבנן לקולא אזלי. ומ"ש הרב דר"א לא יליף ד"ה מד"ס ומשמע דר"י יליף כה"ג וכו' ס"ג דידים מ"ב : לא כך ולא כך. סי' הרב אין מטמאין משקה חולין ולא פוסלין כו' ל"ע דעיקר גזרת דמשקין מטמאין כלי הוא מגורת כ"ס וכו' מ"ה דבר. וכו"ש וכו' גופייהו ככ"י דאחורי כלים מטמאין משקה חולין ס"ה דברכות טמא יטמא משקין שעל ידיו באחורי הכוס והכי פליגי שמעון א"כ"ס וכו' דר"א ור"י נמי קיימי בוותייהו :

השמש וטבר ואחר יאכל מן הקדשים. אינו טהור לאכול בתרומה עד שיעריב שמשו דקרא בתרומה משמתי. אחורי כלים שנטמאין את המשקין אינו דין שיהו פוסלין את התרומה. ור"א ללא חייש להאי ק"ו. משום דאחורי כלים שנטמא במשקין דרבנן. וטבול יום דאורייתא. ודרבנן מדאורייתא אין דנין ק"ו : שמעון אחי עזריה. לפי שעזריה עסק בפרקמטיא. והיה מספק מוזן לשמעון אחיו שיעסוק בתורה. לפיכך נקרא על שם עזריה אחיו: לא כך ולא כך. לא מטמאין משקה חולין ולא פוסלין אוכלי תרומה. אבל מטמאין משקה תרומה. ואופן משקין של תרומה מטמאין אחד באוכלי תרומה שנעשו שניים ואופן אוכלים פוסלים אוכלים אחרים של תרומה. והיינו דקאמרי האוכלים של תרומה למשקין של תרומה מטמאין לא טמאוי כלומר אחורי כלי המטמאין לא טמאוי ללא פסלו אוכלי תרומה ואתה טמאהו ולא כר"א : ח שהיא קטפרוס. שלדה אחד נמוך כעין שבלילתה רכה ומשקה של הטופח. אבל מלמעלה זיללתה עבה ואין

ההכא מיירי דכשעת העלאה חשבו שהיה לאכילה לכעני. וכפרס אי ניעא דמתעבה היינו דיבור (כמ"ש רבינו חו"ט ספ"ה דכלים). ח"כ דכדורו כשעת העלאה שפסלו להאכילו לכעני. אין לך מעשה מוכח יותר מזה. עוד י"ל בלא זה דהכא מחשבתו ניכרת טפי מתוך משעיו. וכל מידי דחוי ליה לאדם. אין דרך להשליך לכהנא (כבינה ד"ו ב') : והכי כיון דחוי לאדם מוכח טפי ללאדם מעלה. משא"כ התם. ח"ה דר"ל דרק גדול אין מוכחו באוכלין כל כך. משא"כ קטן. עכ"ה הכא דכבר עמד הגוול למאכל אדם. במעשה כל דהו סני לה :

בועז

(י) והיא דלאטריר ר"י לומר מטמא משקין. והרי גם ר"א ס"ל הכי. ולא הו"ל אלא ח"ה פוסלין את האוכלין. ל"ל דה"ס משום דעיקר ילפותא דר' יהושע שיטתא אחוריים לאוכלין. הוא רק מדמטמאי אחוריים את המשקין וס"ל לר' יהושע דדין ק"ו ד"ס מד"ה (כדידים פ"ג מ"ה). וה"ג יליף הכל כלי שנטמא במשקין. שטומאתו מד"ס בק"ו מטבוי' דטמאתו מדאורייתא. וה"ק. ומה עבוי' שאינו פוסל משקין חולין. דהרי כל נגיעותיו של עבוי'. בין באוכלין בין במשקין בין של תרומה בין של קודש. אינו רק פוסלין. וב' לין בין אוכלין ובין משקין שנגעו בעבוי' סהורין לגמרי (במעילה ש"ב). ואש"ה פוסל הטבוי' מאכל תרומה. אחורי כלי שפוסל משקה חולין אינו דין שיפסול מאכל תרומה. וא"כ אלטריר ר' יהושע מה"ס לומר מטמא משקין דר"ל דמשום דמטמא משקין פוסל נמי אוכלין. מיהו ר"א לטעמיה חיל דס"ל אין דנין ק"ו ד"ס מד"ה. והרי טומאת אחוריים מד"ס. ועבוי' דאורייתא הוא (כיבמות דף ע"ד ב') :

(יא) ואש"ג דגם לר"א היו יכולין האוכלין לומר כך להמשקין. עכ"פ מדס"ל לר"א דהאחוריים מטמאין עכ"ס גם למשקין חולין. אין להאכלין

תרומה. אינו דין שלא יטמאו משקה חולין (עין מה דר"ב) (יא) : (ה) שש"ס שלה שבתוכה הן משופעים. ל' א' נמוך יותר מהלד האחר. ועי"ה המשקין שבתוכה. הן מחברין רק בצקטפרוס: (ב) ור"ל שהבצק שנטמא מהשתם ידים כשלוהו מונח בהעריבה למעלה במקום הקטפרוס. דלילוי היו חמימות בבלק מונחים למטה

ואין משקה טופח: שלשה התיבות. בין שלשון כבילה אחד טופח ושתיים אינן טופח סדורות זו אל זו והטופחת מלמטה. והשאה האמלטיית נוגעת בטופחת. והעליונה נוגעת באמלטיית. אינן מלטרפות לכבילה לטמא המשקה טופח שלמטה ויחזור המשקה ויטמא את העריבה. דנגיעה אינה מהדרת את הבזק אלא כטשכות כדתן בפ"ק (משנה ז') מקרלות טשכות זו אל זו: שתיים מצטרפות. אם לא היו אלא שתי התיבות בלב הסתחונה שיש בה משקה טופח ושלמטה הימנה הנוגעת בה.

ובין שתיים כבילה מלטרפות לטמא המשקה ויחזור ויטמא את העריבה. * (אפילו שתיים אינן מלטרפין אלא כהו דוללות משקה) לעולם אינן משקה מחבר עד שיהיה משקה דומק ועומד בין שתי התיבות ואין הלכה כרבי יוסי: ואם היה משקה עומד. כלומר אם לא היה קטפרס אלא

מלמטין. ג' התיבות בכביצה (סח). אינן מצטרפות. ושתיים (סג) מצטרפות. רבי יוסי אומר אף שתיים אינן מצטרפו' אלא א"כ היו רוצות משקה י. ואם היה משקה עומד יא) אפי' בעין החדרליג) מצטרף יג). רבי דוסא אומר אוכל

מבטבול יוס כדתן החס * ולענין טופח עיין בסוף פירקין: מלמטין דחס היה מלמטין היה המשקה זו בשלשון ומחברן. הר"ס: רוציות משקה. פי' הר"ב דומק פי' הסוף לעיל (משנה ז') גבי טיבה. הר"ס: אוכל

חם היה פי' שם: חלופי גרסאות: ח' שתיים מצטרפות. י' טיבה חל' נחט דמי:

היטפות חדשים

ה' במשנה ענין החדרלי טיבה הר"ב וכן הר"ס דקאי אלוכלין שכן קעניס ענין חדל. אבל טיבה הרמב"ם דלמשקין קאי שהוא מושג ענין החדרלי עיין כ"ל פי' מהס"א הל' ז':

ח' בתי"ש ד"ה ומשקה טופח וכו'. ומצינו חומר בידים מבטבול יום ואין רחיה משם דלא בשפת ליבה נוגעת כלל מקום ולדרכה להפך הוא דלא דכדריו ה"ל למתי שומרי בידים מפ"י שם כ"ג פי' ומדברי הרמב"ד ר"ח הע"א ונראה כה"ל פי' ונראה לכיחא רחיה לדרכיהם מפ"י דתרומוה ורחיה שם ע"גול של כבילה שטמא מחברו חורס מחסור שבו על טמא שבו ומרין כירובלמי ה"ל לא לטמא כילו ונח"י שמוחבר בני פירות וכו' הר"ס שם. וסם פ"ב איירי בשאר טומאות דכ"ט לא נפסל כליחיה לקמן בפ"ד דפי' אוכל במשך וכו' ודוק:

(מפורשת י"ג):

אלוהו רבת

ומתיב: ג' התיבות בכביצה אינן מצטרפות. המשקה טופח ענין כל חתיכה ומתיב טוג טופח או ענייטן בשתי חתיכות הבלק שפ"ג זה ומד' זה והם השלש התיבות הוא כבילה אינן מצטרפות לטמא את המשקין לטמא את העריבה דמיסם שכן החתיכות אינן טועת אלא בשתי חתיכות שאלוהו וכשתי החתיכות אין בהם כבילה לטמא את המשקה דחס היה המשקה עומד כל המשקה שחתה כל הבזק המשקה שחתה כל הבזק חבור והרי נוגע כולו כבילה ודקתני סיפא אבל קטפרס אין המשקה שחתתיו ושתי הטיפות שכן החתיכות חבור לחשקן אחת ולומר שנוגעין כבילה ושתיים מצטרפו. אם בשתי חתיכות י' חתיכות מצטרפות לטמא את העריבה לטמא המשקה שכן השתי חתיכות נוגעת בשתיים שמלוהו והרי נוגעת בכבילה אוכל המשקה לטמא אחרים א"ל שישו: רבי יוסי אומר כו' אא"כ היו רוצות משקה. אינה חבור עד שחיה רחל' שטמא

אוכל

מלאכת שלמה

ח' בפ"י רע"ל ואם היה משקה עומד כלומר כו' עד לאין משקה מחברן אמר הנלקט פי' הואיל והן פירודין דקיס א"כ לא מפליג ר' דוסא ולעולם ס"ל דאפילו שני מלאי כבילה אוכלין אין חבור מיס מחברן לקבל טומאה והא דתקן לעיל בפ"ק אם יש ציטתה משקה טופח אף בתרומה הכל טמא אפילו כו'

דוסא אחיה דחס לאו מטעם חבור הוא כדפריש' החס: בפ"י רע"ל לר"ך לכתוב סימן הטי"ת קודם הדבור המתחיל כיון שהשיקה ולחוק אותו מאחריו. וביד הלכות טומאת אוכלין ובפ"ו סימן ו' וכתב שם מהרי"ק ז"ל ונראה מדברי רבינו דאפילו כעין החדרלי

תפארת ישראל

רק בפחות מכבילה ולא נטמא. ולא דמי לפרודים דקמלטרפיה (פ"ט ס' י"ח). החס כולן כ"ל נוגע באו"ס (שם) ר"ל אבל אם ב' התיבות שנוגעים זו בזו הם יחד כבילה. כיון דהטפה משקין שהיא בין החתיכות הנוגעות זו בזו. בה לא שייך קטפרס וא"כ נוגע הטפה הסוף בכבילה אוכלין עמאים ונמלאת הטפה. וחוררת ומטמאת גם את העריבה. והעריבה לשאר המשקין שכל כל פני שוליה [כך פירשתי ע"ד רבינו רב"א ז"ל וכן ע"ה יח"ל: ג) ר"ל דוקא כשהב' התיבות מונחות לחוקות אחד יחד זו אל זו. שאין בהטפה שחתתיהן במקום דבוקן שום חורף. והב' התיבות הן יחד כבילה. או מלטרפין לטמא עתה המשקין שבעריבה במקום דבוקן. דבטפה קטנה כזאת לא שייך קטפרס. אבל כשאינן דבוקות אחד. רק נוגעות זו בזו. י' בהטפה קלת חורף. ושייך גביה קטפרס. ולא מחשב כל הטפה כגוף א' שנוגע בכבילה בלב טמא [ומ"מ כס"ד לעיל פי' ס' ס'. ופי' אהמ"ו הגאון ק"ל כן קוביא חס. והוכחתי כן בפירושי הקודם. והשטמתי כן. מדאיתו כפי שטמא כן]: גא) שהיו שולי העריבה שוין. ונמלא שהמשקה טופח שחתה ג' חתיכות העמאות. אינן קטפרס: יב) ר"ל אפילו מונחים תוך המשקה הוא רק פרודי בלב שכל א' גדול כחדל. וכולן יחד כבילה. יג) דהרי משקה צ נגע בכבילה אוכלין עמאים לטעמיה

משינה

ח' שלש חתיכות כבילה מלטרפות. בחתיכות עמאות איירי שנגע שרן בכל אחת ולעמאן מקבלות טומאה בכל שהן אבל לטמא המשקה כפי כבילה וטמא אין מלטרפות. ולמא דפי' הרב שהמשקה שבכאן היינו המשקה שגילגלו בהן ובלילתן רכה. ז"ל טמא נגע השרן בחתיכות הבזק דא"כ אותה משקה טופח נטמא המשקה עמאן מן השרן דמשקה טופח מקבל טומאה כפי' לעיל ספ"ק אלא שנטמא הקמה קודם הלישה. והשאה לפי פי' הרב היינו טמא דשתיים מלטרפות שזו שנוגעת בטופחת היא כמחברת לה ע"י המשקה טופח וכו'. וה"ל אין מלטרפות שאין העליונה נוגעת במשקה וקמ"ל מתני' דא"כ דאמרי' במתני' דלקמן קטפרס ומשקה טופח אינן הייביר לטומאה ולטהרה. מ"מ לענין לר"ך אט"ג דהכא איכא קטפרס ומשקה טופח מלטרפי כיון דשתי החתיכות נוגעות במשקה שחתתיהן כמ"ס הראב"ד פ"ו מהס"א דין י"ז שאין לריבין להיותן גוש אלא להיעמא זה מחמת זה אבל כבילה פירודין שנגעו בשרן מלטרפין לטמא אחרים וכו' ע"ש וה"ג הרי המשקה נוגע בכבילה כיון שחתתן נוגעת במשקה. אבל לקמן אין הטומאה נוגעת אלא בחד מהן אין משקה טופח מחברן. ובגהות פי' הרא"ש ש' במתני' דלקמן תמה בזה ולק"מ. וכ"ז לפי' הרב דמשקה טופח דמתני' היינו בכלק שגילגלו רכה וכן פי' הר"ס והרא"ש. אבל מדברי הרמב"ם כתיבירו

מלאכת שלמה

ח' בפ"י רע"ל ואם היה משקה עומד כלומר כו' עד לאין משקה מחברן אמר הנלקט פי' הואיל והן פירודין דקיס א"כ לא מפליג ר' דוסא ולעולם ס"ל דאפילו שני מלאי כבילה אוכלין אין חבור מיס מחברן לקבל טומאה והא דתקן לעיל בפ"ק אם יש ציטתה משקה טופח אף בתרומה הכל טמא אפילו כו'

תפארת ישראל

רק בפחות מכבילה ולא נטמא. ולא דמי לפרודים דקמלטרפיה (פ"ט ס' י"ח). החס כולן כ"ל נוגע באו"ס (שם) ר"ל אבל אם ב' התיבות שנוגעים זו בזו הם יחד כבילה. כיון דהטפה משקין שהיא בין החתיכות הנוגעות זו בזו. בה לא שייך קטפרס וא"כ נוגע הטפה הסוף בכבילה אוכלין עמאים ונמלאת הטפה. וחוררת ומטמאת גם את העריבה. והעריבה לשאר המשקין שכל כל פני שוליה [כך פירשתי ע"ד רבינו רב"א ז"ל וכן ע"ה יח"ל: ג) ר"ל דוקא כשהב' התיבות מונחות לחוקות אחד יחד זו אל זו. שאין בהטפה שחתתיהן במקום דבוקן שום חורף. והב' התיבות הן יחד כבילה. או מלטרפין לטמא עתה המשקין שבעריבה במקום דבוקן. דבטפה קטנה כזאת לא שייך קטפרס. אבל כשאינן דבוקות אחד. רק נוגעות זו בזו. י' בהטפה קלת חורף. ושייך גביה קטפרס. ולא מחשב כל הטפה כגוף א' שנוגע בכבילה בלב טמא [ומ"מ כס"ד לעיל פי' ס' ס'. ופי' אהמ"ו הגאון ק"ל כן קוביא חס. והוכחתי כן בפירושי הקודם. והשטמתי כן. מדאיתו כפי שטמא כן]: גא) שהיו שולי העריבה שוין. ונמלא שהמשקה טופח שחתה ג' חתיכות העמאות. אינן קטפרס: יב) ר"ל אפילו מונחים תוך המשקה הוא רק פרודי בלב שכל א' גדול כחדל. וכולן יחד כבילה. יג) דהרי משקה צ נגע בכבילה אוכלין עמאים לטעמיה

משינה

ח' שלש חתיכות כבילה מלטרפות. בחתיכות עמאות איירי שנגע שרן בכל אחת ולעמאן מקבלות טומאה בכל שהן אבל לטמא המשקה כפי כבילה וטמא אין מלטרפות. ולמא דפי' הרב שהמשקה שבכאן היינו המשקה שגילגלו בהן ובלילתן רכה. ז"ל טמא נגע השרן בחתיכות הבזק דא"כ אותה משקה טופח נטמא המשקה עמאן מן השרן דמשקה טופח מקבל טומאה כפי' לעיל ספ"ק אלא שנטמא הקמה קודם הלישה. והשאה לפי פי' הרב היינו טמא דשתיים מלטרפות שזו שנוגעת בטופחת היא כמחברת לה ע"י המשקה טופח וכו'. וה"ל אין מלטרפות שאין העליונה נוגעת במשקה וקמ"ל מתני' דא"כ דאמרי' במתני' דלקמן קטפרס ומשקה טופח אינן הייביר לטומאה ולטהרה. מ"מ לענין לר"ך אט"ג דהכא איכא קטפרס ומשקה טופח מלטרפי כיון דשתי החתיכות נוגעות במשקה שחתתיהן כמ"ס הראב"ד פ"ו מהס"א דין י"ז שאין לריבין להיותן גוש אלא להיעמא זה מחמת זה אבל כבילה פירודין שנגעו בשרן מלטרפין לטמא אחרים וכו' ע"ש וה"ג הרי המשקה נוגע בכבילה כיון שחתתן נוגעת במשקה. אבל לקמן אין הטומאה נוגעת אלא בחד מהן אין משקה טופח מחברן. ובגהות פי' הרא"ש ש' במתני' דלקמן תמה בזה ולק"מ. וכ"ז לפי' הרב דמשקה טופח דמתני' היינו בכלק שגילגלו רכה וכן פי' הר"ס והרא"ש. אבל מדברי הרמב"ם כתיבירו

מלאכת שלמה

ח' בפ"י רע"ל ואם היה משקה עומד כלומר כו' עד לאין משקה מחברן אמר הנלקט פי' הואיל והן פירודין דקיס א"כ לא מפליג ר' דוסא ולעולם ס"ל דאפילו שני מלאי כבילה אוכלין אין חבור מיס מחברן לקבל טומאה והא דתקן לעיל בפ"ק אם יש ציטתה משקה טופח אף בתרומה הכל טמא אפילו כו'

תפארת ישראל

רק בפחות מכבילה ולא נטמא. ולא דמי לפרודים דקמלטרפיה (פ"ט ס' י"ח). החס כולן כ"ל נוגע באו"ס (שם) ר"ל אבל אם ב' התיבות שנוגעים זו בזו הם יחד כבילה. כיון דהטפה משקין שהיא בין החתיכות הנוגעות זו בזו. בה לא שייך קטפרס וא"כ נוגע הטפה הסוף בכבילה אוכלין עמאים ונמלאת הטפה. וחוררת ומטמאת גם את העריבה. והעריבה לשאר המשקין שכל כל פני שוליה [כך פירשתי ע"ד רבינו רב"א ז"ל וכן ע"ה יח"ל: ג) ר"ל דוקא כשהב' התיבות מונחות לחוקות אחד יחד זו אל זו. שאין בהטפה שחתתיהן במקום דבוקן שום חורף. והב' התיבות הן יחד כבילה. או מלטרפין לטמא עתה המשקין שבעריבה במקום דבוקן. דבטפה קטנה כזאת לא שייך קטפרס. אבל כשאינן דבוקות אחד. רק נוגעות זו בזו. י' בהטפה קלת חורף. ושייך גביה קטפרס. ולא מחשב כל הטפה כגוף א' שנוגע בכבילה בלב טמא [ומ"מ כס"ד לעיל פי' ס' ס'. ופי' אהמ"ו הגאון ק"ל כן קוביא חס. והוכחתי כן בפירושי הקודם. והשטמתי כן. מדאיתו כפי שטמא כן]: גא) שהיו שולי העריבה שוין. ונמלא שהמשקה טופח שחתה ג' חתיכות העמאות. אינן קטפרס: יב) ר"ל אפילו מונחים תוך המשקה הוא רק פרודי בלב שכל א' גדול כחדל. וכולן יחד כבילה. יג) דהרי משקה צ נגע בכבילה אוכלין עמאים לטעמיה

משינה

ח' שלש חתיכות כבילה מלטרפות. בחתיכות עמאות איירי שנגע שרן בכל אחת ולעמאן מקבלות טומאה בכל שהן אבל לטמא המשקה כפי כבילה וטמא אין מלטרפות. ולמא דפי' הרב שהמשקה שבכאן היינו המשקה שגילגלו בהן ובלילתן רכה. ז"ל טמא נגע השרן בחתיכות הבזק דא"כ אותה משקה טופח נטמא המשקה עמאן מן השרן דמשקה טופח מקבל טומאה כפי' לעיל ספ"ק אלא שנטמא הקמה קודם הלישה. והשאה לפי פי' הרב היינו טמא דשתיים מלטרפות שזו שנוגעת בטופחת היא כמחברת לה ע"י המשקה טופח וכו'. וה"ל אין מלטרפות שאין העליונה נוגעת במשקה וקמ"ל מתני' דא"כ דאמרי' במתני' דלקמן קטפרס ומשקה טופח אינן הייביר לטומאה ולטהרה. מ"מ לענין לר"ך אט"ג דהכא איכא קטפרס ומשקה טופח מלטרפי כיון דשתי החתיכות נוגעות במשקה שחתתיהן כמ"ס הראב"ד פ"ו מהס"א דין י"ז שאין לריבין להיותן גוש אלא להיעמא זה מחמת זה אבל כבילה פירודין שנגעו בשרן מלטרפין לטמא אחרים וכו' ע"ש וה"ג הרי המשקה נוגע בכבילה כיון שחתתן נוגעת במשקה. אבל לקמן אין הטומאה נוגעת אלא בחד מהן אין משקה טופח מחברן. ובגהות פי' הרא"ש ש' במתני' דלקמן תמה בזה ולק"מ. וכ"ז לפי' הרב דמשקה טופח דמתני' היינו בכלק שגילגלו רכה וכן פי' הר"ס והרא"ש. אבל מדברי הרמב"ם כתיבירו

ציונים
פ"ה סי' כ"ב
פ"ה סי' כ"ג
פ"ה סי' כ"ד
פ"ה סי' כ"ה
פ"ה סי' כ"ו
פ"ה סי' כ"ז
פ"ה סי' כ"ח
פ"ה סי' כ"ט
פ"ה סי' ל'

הלופי נרסאות
אוכל חרוד . כ"ג פ"ה סי' כ"ג

תוספות חדשים

ח בברע"ב ד"ה אוכל
פרוד כ"ו פ"ה סי' כ"ג
דקין והל"ש כתב דכ"ר
רבי דוסא אפילו כשי
הלאי ב"ש אוכלים אין
חיבור מ"ס מחמת לקבל
עומה :

ח בתוי"ט ד"ה הנצוק
כ"ב הרמב"ם רפ"ז
מה"א ומ"ס כ"ד
כשע"ה מ"ק לטען כ"ו
אל מ"ק להטען
מפני שש"ס מערבין
ע"כ והוא ההוספה
ע"ש כ"ה :

אלוהו רבה

פרוד כ"ו . רבי דוסא
לטעמיה דלחמ' (ר"ש פרק
ו' דלחמ' . כל המעטאין
כאלה שאלוקי טהור דכ"ר
לא מטעמיה :

משנה אחרונה

ח כיון שהשקה למקוה
ע"ה . פ"ה סי' כ"ג

דס"ל קטפס חבור .

וסיפא דקתני קטפס
אינו חבור אלא

חכמים וכו' ה"ל
לדריך למימיני כ"ה

דמקל דה"ל למימיני
כ"ה סיפא רבי יואשע

חומר קטפס חבור
ולא דריך למתא דמקל

דמ"ל אפילו כמקל
דאיכא תרתי קטפס

וטופס דמ"ל מקל כשהוא
זקוף אינו מחויב

חשקה אלא דבר מוטע
אפ"ה מכשי ר"י וכן

חגי כחוספת' מקל שהוא
מלא משקין טופסיה .

ולחמ"ס דמפרש לקמן
כל קטפס הוא טופס

וקטפס וטופס חד
מילתא הוא כמ"ס

דקמ"ק . דריך ליישב
למה לי כבה דרישא

ולמימיני כסיפא ר"י
מכשיר וקטפס :

הניצוק והקטפס
ניצוק היינו עמוד המים

שכא נשפך מן הכלי
ועומד כולו בחויר .

וקטפס שהעמוד היורד
כמתד ונדר על התל או

ע"כ המקל כדלעיל .
ומשקה טופס היינו

שטוחה על הארץ כמ"ס
הר"ב . אל הרמב"ם

אוכל

פרוד . לשון הר"ב שהוא חלוק לפירושים פירורים
וכ"כ הר"ש . ומסיים א"כ פרוד גדליה מלשון

שני פרידי עפר על פרידה אחת של תרוד רקב דפרק המפלת
(דף כ"ו) ע"כ . ועיין בס"פ דלקמן :

ח מקל שהיא מלאה
משקים טמאים . אע"פ שמלינו במשנה

י"ז פ"ז דללים . מקל שיש בו בית
קבול מזהה ומרגליה ככאן . אין ל"ל

לפרש שהוא חלול ונתמלא בו מים*
אלא מיירי שעל פני כולו נתמלא

במשקים טמאים . וכן מלחתי כפי'
הרמב"ם בנ"י שכתב המקל אם

נשכה במשקים טמאים כו' :

משקים טמאים . אין הכוונה כל המשקים ואפי' המכשירים
אלא ר"ל כבחן המים בלבד . שאין השקה מועלת

אלא למים בלבד . וכדפי' הר"ב במ"ג פ"ב דבינה : הנצוק .
(*) מ"ס פ"ה סי' כ"ג . ומהא נהו מחללי

החרל מטרף המשקה קאי שהוא מועט כעין החרל . ע"כ :

ח הנצוק והקטפס ומשקה טופס . כתב המרדכי בשבועות כ"ס תוס'
י"ל דנטיסין דהא דתנן הגלוק והקטפס אינם חבור לא

לטומאה ולא לטהרה פי' ר"ת י"ל דהיינו דוקא מי נשמים דעתידין
לפסוק אבל מי נהר שאין עתידין לפסוק הוא חבור טופס ע"מ להטפיה מיהו

דריך שיהא הנקב כשפופרת הנוד ע"כ . והבריה ה"ר יונה י"ל כדרכות
פרק אלו דברים ללעטיל הגוף גלוק וקטפס לא הוא חבור אבל

לטפילת ידים הוא חבור וע"ש כ"ס בחר"ן דע"ו כהר"ן י"ל דקף שפ"ג
שהביא שם דעת הרמב"ן י"ל שפי' דהא מתני' ר' יהודה היא הביאה

ר'יהו מש"ס שני דניסין והוא הר"ן י"ל דהא ראייתו וכתב דנהי

החרל מטרף המשקה קאי שהוא מועט כעין החרל . ע"כ :

ח הנצוק והקטפס ומשקה טופס . כתב המרדכי בשבועות כ"ס תוס'
י"ל דנטיסין דהא דתנן הגלוק והקטפס אינם חבור לא

לטומאה ולא לטהרה פי' ר"ת י"ל דהיינו דוקא מי נשמים דעתידין
לפסוק אבל מי נהר שאין עתידין לפסוק הוא חבור טופס ע"מ להטפיה מיהו

דריך שיהא הנקב כשפופרת הנוד ע"כ . והבריה ה"ר יונה י"ל כדרכות
פרק אלו דברים ללעטיל הגוף גלוק וקטפס לא הוא חבור אבל

לטפילת ידים הוא חבור וע"ש כ"ס בחר"ן דע"ו כהר"ן י"ל דקף שפ"ג
שהביא שם דעת הרמב"ן י"ל שפי' דהא מתני' ר' יהודה היא הביאה

ר'יהו מש"ס שני דניסין והוא הר"ן י"ל דהא ראייתו וכתב דנהי

החרל מטרף המשקה קאי שהוא מועט כעין החרל . ע"כ :

ח הנצוק והקטפס ומשקה טופס . כתב המרדכי בשבועות כ"ס תוס'
י"ל דנטיסין דהא דתנן הגלוק והקטפס אינם חבור לא

לטומאה ולא לטהרה פי' ר"ת י"ל דהיינו דוקא מי נשמים דעתידין
לפסוק אבל מי נהר שאין עתידין לפסוק הוא חבור טופס ע"מ להטפיה מיהו

דריך שיהא הנקב כשפופרת הנוד ע"כ . והבריה ה"ר יונה י"ל כדרכות
פרק אלו דברים ללעטיל הגוף גלוק וקטפס לא הוא חבור אבל

לטפילת ידים הוא חבור וע"ש כ"ס בחר"ן דע"ו כהר"ן י"ל דקף שפ"ג
שהביא שם דעת הרמב"ן י"ל שפי' דהא מתני' ר' יהודה היא הביאה

ר'יהו מש"ס שני דניסין והוא הר"ן י"ל דהא ראייתו וכתב דנהי

החרל מטרף המשקה קאי שהוא מועט כעין החרל . ע"כ :

ח הנצוק והקטפס ומשקה טופס . כתב המרדכי בשבועות כ"ס תוס'
י"ל דנטיסין דהא דתנן הגלוק והקטפס אינם חבור לא

לטומאה ולא לטהרה פי' ר"ת י"ל דהיינו דוקא מי נשמים דעתידין
לפסוק אבל מי נהר שאין עתידין לפסוק הוא חבור טופס ע"מ להטפיה מיהו

דריך שיהא הנקב כשפופרת הנוד ע"כ . והבריה ה"ר יונה י"ל כדרכות
פרק אלו דברים ללעטיל הגוף גלוק וקטפס לא הוא חבור אבל

לטפילת ידים הוא חבור וע"ש כ"ס בחר"ן דע"ו כהר"ן י"ל דקף שפ"ג
שהביא שם דעת הרמב"ן י"ל שפי' דהא מתני' ר' יהודה היא הביאה

ר'יהו מש"ס שני דניסין והוא הר"ן י"ל דהא ראייתו וכתב דנהי

החרל מטרף המשקה קאי שהוא מועט כעין החרל . ע"כ :

אוכל פרוד אינו מצטרף יד :

ח מקל שהיא מלאה משקין טמאים (נה)

ביון שהשיקה למקוה טהורה

דברי רבי יהושע . וחכמים אומרים עד

שיטביל את כולה יו' . הנצוק יו' והקטפס

חבור : הנצוק . קלוח לגור הבא מלמעלה למטה בזקיפה כעמוד :

(*) כ"ד וד"ג מוסף . וחומר המשקה וכו' קטפס

פ"ה סי' כ"ג קלות לגור וכו' א"ל שמערה מכלי טהור
לכלי

ההוא מתני' דהא רגליו של ראשון נוגעות במים דכ"ו דמקואות סי'
ו' מוכחא דר' יהודה אית ליה לענין מקואות גלוק חבור כל היבא

דאיכא למימר גוד אחית אפי' מתני' דהגלוק והקטפס לא מוכח
דכ"ר יהודה איתא כדי שלטרך לומר דכי קתני דלגוק אינו חבור דוקא

כשאין סוף הקלוח לירד אלא אפשר דכרבנן מיתוקמה וכו' קאמר דלגוק
אינו חבור אפילו בשטופו לירד קאמר דלכחותה אמר רב הונא בנמ'

דכיון נסך כי ה"ג הוא חבור ועוד שאפילו תרצה לומר דהיה דלגוק
והקטפס ר' יהודה נמי מודה בה אפשר דכי קאמר דלגוק אינו חבור

לטהרה לאו לענין מקואות קאמר אלא לענין השקה וכי אית לי' ר' יהודה
דלגוק חבור כל היבא דאיכא למימר גוד אחית דוקא לענין מקואות

וכי

ישראל

להאכלין חרומה תלויה כל כך על משקין של חרומה כשיטמאום :

(יב) ותבדוקין כאן דברי רבינו תו"י . שכתב שאין דריך לפרש כאן
שהמקל חלול ונתמלא בו מים . וכמקל שיש לו בית קבול מרגליות

ומזה . אלא מיירי שכל פני כולו נתמלא במים טמאין . עכ"ל הטור .
ובמחילה כבוד רבינו מאי אין דריך דקאמר . וכי אפשר לאוקמי למשנתו

כן . והרי בש"ס בו בית קבול . נשמא הוא עלמו מהמשקין הטמאין .
וחומר ומשמת להמשקין שהשקו . וכו' :

(יג) וא"ת לרבנן דס"ל דליון קטפס מושיל בהשקה . א"כ האדך
אפשר שיושיל השקה כברי שלג שנטמא [וכ"ה י"ו א'] . י"ל דהתם

מיירי כשהשלג מונח תוך כלי . דלא הכלי מלרפו . וכן כתב רש"י התם .
ואי"ל א"כ נטמא הכלי מהשלג הטמא . י"ל דכיון דשלג לא חשיב משקה

רק כשישבו עליו למשקה . וכדקאמר התם . וגם לא דמי כלל למשקין של
זב וזהו להכי לא גזרו עליו שטמא כלי . ודע"ג דכ"ס הא שיהי' כל

מה שכלי מלרפו ויחשב כגוף א' הוא רק מדרבנן [כרמב"ם פ"ב
מאהט"ו ה"ז] והאדך יושיל בהשקה לטומאה דאורייתא . י"ל כל מקום

שהחזירו לך חכמים . משלך נתנו לך [בשלהי עירובין] . וה"ל דלהי
השקה למשקין טמאין . רק מדרבנן הוא . תדע למ"ד דס"ל [פסחים

דף ט"ז א'] דליון טמאה למשקין כל שיקר . כיון דליון מקבלין טמאה
מ"ל השקה . וכי ס"ד דפליג עם אידך מ"ד אם השקה דאורייתא או

דרבנן . ואפילו למאי דקיי"ל כאידך מ"ד דמשקין אין מקבלין טמאה
דאורייתא . רק דלשמתו דברים אחרים הוא מדרבנן [כרמב"ם רפ"ז

מאהט"ו] . עכ"ס כיון דלא שייך השקה רק למים של חולין . דליון של
קודש . כמי נסך לתג או מי חטאת . הרי באמת לא מושיל להו השקה

[כפסחים ל"ב] . אע"כ דלא שייך השקה רק במים דחולין שנטמאו והרי
במים חולין טמאין לא כ"ה מידי דאורייתא אם טמאין או חורין הן .

דחי לענין שמייתן . הרי מדאורייתא אפילו טהור גמור מותר לאכל
ולשתות מאכלין ומשקין טמאין ונשאר כשהרתו . ורק חכמים גזרו ששכאל

חגי פרס אוכלין טמאין או שטה רביעית משקין טמאין . אפילו הן שניים .
הרי הוא ש"ל לטומאה פד שיטביל [כרמב"ם פ"ח מאהט"ו ה"י ו"ה] .

וח"ל דעכ"ס כ"ה דכשהמים טמאין ונמחו למאכלים ומשקין . ג"כ ליתא .
דהרי קי"ל דמדאורייתא משקין טמאין אין מטמאין לשום דבר [כרמב"ם

רפ"ז מאהט"ו] ורק חכמים גזרו שיהיו חמורין גם מאוכלין טמאין .
וישמא גם לכלי מגוירת מעיינות כלי . [כשנת יד"ב] . ויח"ל א"כ
לענין

שלמה

ההוא מתני' דהא רגליו של ראשון נוגעות במים דכ"ו דמקואות סי'
ו' מוכחא דר' יהודה אית ליה לענין מקואות גלוק חבור כל היבא

דאיכא למימר גוד אחית אפי' מתני' דהגלוק והקטפס לא מוכח
דכ"ר יהודה איתא כדי שלטרך לומר דכי קתני דלגוק אינו חבור דוקא

כשאין סוף הקלוח לירד אלא אפשר דכרבנן מיתוקמה וכו' קאמר דלגוק
אינו חבור אפילו בשטופו לירד קאמר דלכחותה אמר רב הונא בנמ'

דכיון נסך כי ה"ג הוא חבור ועוד שאפילו תרצה לומר דהיה דלגוק
והקטפס ר' יהודה נמי מודה בה אפשר דכי קאמר דלגוק אינו חבור

לטהרה לאו לענין מקואות קאמר אלא לענין השקה וכי אית לי' ר' יהודה
דלגוק חבור כל היבא דאיכא למימר גוד אחית דוקא לענין מקואות

וכי

מלאכת

ההוא מתני' דהא רגליו של ראשון נוגעות במים דכ"ו דמקואות סי'
ו' מוכחא דר' יהודה אית ליה לענין מקואות גלוק חבור כל היבא

דאיכא למימר גוד אחית אפי' מתני' דהגלוק והקטפס לא מוכח
דכ"ר יהודה איתא כדי שלטרך לומר דכי קתני דלגוק אינו חבור דוקא

כשאין סוף הקלוח לירד אלא אפשר דכרבנן מיתוקמה וכו' קאמר דלגוק
אינו חבור אפילו בשטופו לירד קאמר דלכחותה אמר רב הונא בנמ'

דכיון נסך כי ה"ג הוא חבור ועוד שאפילו תרצה לומר דהיה דלגוק
והקטפס ר' יהודה נמי מודה בה אפשר דכי קאמר דלגוק אינו חבור

לטהרה לאו לענין מקואות קאמר אלא לענין השקה וכי אית לי' ר' יהודה
דלגוק חבור כל היבא דאיכא למימר גוד אחית דוקא לענין מקואות

וכי

יבין

נד לטעמיה חזיל דס"ל [כ"ה דלמ"ג] דכל עומאה שמחלקה
אינה מלרפתת : (נה) ר"ל שהיו מים טמאים טופסין על

פניו שבחון . מיהו דוקא מים טמאים . הא שאר משקין
טמאין . לא מהני להו השקה [כ"ה ד"ב] . וטהורים

ה"ל לסיים . דהיינו המשקין שעל פני המקל . אלא משום דהמשקה
טופס שעל פני המקל לא חזי לבלות . ואין ל"ת מידי אם הן

טהורים או טמאים . אלא משום שכל עוד שהמשקה עומא טופס
על פני המקל . הרי המקל בחזקת טמא . שכל החומה יטמא

ידיו . וכשיגע שם כלי או אוכלין . יטמאמו להכי קאמר טהורה
ר"ל שאחר שהשיק קלה הוא מהמקל . גם המים שבקלה ה'ב'

הטהרו בהשקה . דלענין השקה אמרינן קטפס חבור .
ולפיכך המקל בכל מקום שיגעו בה טהרות . טהורים [ומיינו

כחל גם לשון נקבה כגון מקל שבראש משקין [טהרות פ"ד] וגם במשנתו גופס
כולה נקט למקל כגשון נקבה . אבל חזינו כי גם לשון זכר . מקל שיש בו בית קבול

מזהה [כ"ה פ"ז מש"ן] . ומיינו כפי מצינו כיוצא בו שנקראים לפעמים כגשון זכר
ולפעמים כגשון נקבה . וכל"ז הרי ידוע שכל כ"ה דל שאין בו רוח חיים זכרה

והקבוצה . כמ"ס רש"י פרשת וישלח . ואע"ג דלקמן במשנה תנן הגלוק
והקטפס אינן חבור לא לטומאה ולא לטהרה . ודוחק לומר

דרי' יהושע פליג אהאי כללא . ל"ל דלרי' יהושע שאני השקה .
דכיון דרק מטעם זריעה מותר [כפסחים ל"ב] . והרי כל זריעה

כטהר משבושש . אף שאין כל הגוף זריע . ורק קלת ממנו .
כשחולין טמאין ששחלן [חרומה פ"ז פ"ט] . ומש"ס גם שלג שנטמא

והשיק מנקטו . כטהר כולו [גינה י"א] . א"כ מה"ט גם קטפס
חבור בו . מיהו דוקא מקל . שהוא פשוטי כלי עץ שאמקט"ו .
ואפילו עומאה מדרס אינו מקבל . משום דרק לחרתי חגיגה
הוא דעבד [בשנת ס"א] . אבל שאר כלי שיש לו בית קבול .
ופני החולין של הכלי מולחמין במים טמאים . אפילו השיק
מקלתו . לא נטהרו המים שט"ג פני הכלי . דהרי נטמא הכלי
מהמים חתלה . והוא תורתו ונטמאה המים שעל פניה אף
לאחר השקה (יב) : (יז) דס"ל דגם לענין השקה לא מהני
קטפס (יז) : (יז) קלות מים שזורד בחויר כעמוד . שמתהווה
כשעמין

קאפריה. מים הכאים מלמעלה למטה דרך מדרון של חל גבוה: ומשקה טופח. ואין בו טופח על מנת להטפוח. שאין בו כל כך משקה שאם טפח בהן ידו עלה זה משקה שיוכל להטפוח ד"א: אינו חבור לא לטומאה. שאם משקים חלוטין הן ונגע טמא בתחתון העליון טהור וכן לענין משקה טופח ואפילו במקום חלק. אם משקין מכאן. ומשקין מכאן. ומשקה טופח באמצע. נגע טמא במשקה טופח. משקין שמכאן ומכאן טהורים. אע"פ שמוזכרים לו: ולא לטהרה. כגון גומא שאין בה מ' טאה. ונלוך או משקה טופח מחובר לגומא זו. ולמקום כשר. אינו חבור. והטובל בגומא זו לא עלתה לו טבילה: אשבורן. מקום עמוק שנקו בו מים: חבור לטומאה ולטהרה. ואם נטמאו קלתן נטמאו כולן וכן אם נתחברו קלת מהן למקום וטהרו. טהרו כולן:

לכלי טמא וע' במ"ט ו' ו"א פ"ה דמכשירין: והקמפרס. עמ"ס במ"ח פ"ו דמקואות: ומשקה טופח. פי' הר"ב שאין בו כל כך משקה כו' שיוכל להטפוח דבר אחר. משמע דאם טופח ע"מ להטפוח דמחבר. וקשה מדתנן במ"ז וט' פ"ו דמקואות עירוב מקואות כשפופרת הגוד וכו' וכן מוכיחין כמה משניות. והר"ם נחלצט בזה מאלו וכן התוס' דיבמות פ"ק דף ט"ו ופ"ב דגיטין דף י"ו אכל בפ"ב דתגיגה דף כ"א (ד"ה כעובייה) העלו דיש לחלק וליישב כל המשניות. דבקרקט שזה היכא ליתא כותל כלל סגי בטופח ע"מ להטפוח. והיכא דליכא נקב ככותל צניקן (קליפת שום) כרוחב שפופרת הגוד. וע"ג כותל סגי כקליפת השום וע' לעיל בספ"ז:

והאשבורן. פי' הר"ב מקום עמוק שנקו בו מים. וז"ל רש"י בפרק כל שעה (דף מ"ב) אשבורן לשון צניקה שמתברר הקרקע וגלגלים המים שם עכ"ל:

מלאכת

ר' יהודה היא פכ"ל ו"ל וכן כתבו התוס' בשם ר"י ו"ל שם ריש שרף שני דגיטין. ועיין במ"ש בפרק בתרא דע"ו סוף סימן ז' ומשם תדע ותשכיל מימרת רב הונא:

והאשבורן. פי' הרמב"ם ו"ל אשבורן הוא כלי כלי פסק וזה מובאר אצל המעיינים. ובתב הרא"ש ו"ל אשבורן היא גומא לשון שבר ארץ מלחה שנתבקעה וקרו שם המים היו חבור לטומאה אטתרה אם אשבורן מחבר שני מקואות טהורים הוכשרו וכן אם חבר כלי מלא משקים טמאים לאשבורן הסמוך למקוה טהור כאלו הסיקו למקוה ולענין טומאה שלא שייך להוכיר מים שנגומא לענין חבור כיון שמים שבתוך הגומא לא

שלמה מקבלי טומאה כדליתא בריש מקואות דמים מחוברין לאו כד קבולי טומאה נינהו היאך יחברו יחד מים שבשני גומות לטומאה אלא לענין טומאה מיירי במים שבשני כלים ונוגעים בשפת הכלי זה לזה היו חבור ונטמאו זה עם זה וכל בית כנוס מים מכהו בלשון אשבורן לפי שהוכר אשבורן אצל מקוה א"ג הא דלמחר בריש מקואות דמים מחוברין לא מקבלי טומאה היינו מי גבנים שנקו מעמלן אכל השופך מים לתוך גומא כד קבולי טומאה נינהו מי גבנים שנקו מעמלן אכל השופך מי מעבתיא דכן לא שנו אלא בקרקע ובקרקע נמי לא אמרו אלא דהוי רביעית דהוי להטביל זה מחתיין אכל לא היו רביעית טמאים. ע"כ:

פ' בהרע"ב ד"ה אינו חבור כו'. ולענין טהרה ג"כ אינו חבור. תכל זה אינו שפוח מים טמאים ממקום גבוה אל המקוה. הנה לא נאמר שכל העמוד טהור להיות קלתו במקוה כמו ש"ל נאמר במקוה (הרמב"ם): בהרע"ב ד"ה חבור לטומאה כו'. וכן אם נתחברו. ועיין גר"ש שם:

אליהו רבה

והקמפרס. אינו חבור לטומאה פי' שא דתק באהליות (פ"ג ג) הפך באורי א"ס ה"ס מקיפו קמפרס והאיל על מקיפו טהור וכן בטמא שבע בקמפרס אינו טמא אלא הטפה שנגע ואע"ג דכל טפה וטפה מיעמא בתכרתם ל"מ לטבול יום שבעה עשר עממא את המשקה אלא טופחיה א"י: כיצד לקמפרס שחתה ג' בלוקות כ"ז טלג כנייה כדתק לעיל: ולטהרה. לענין טהרה פי' הא דתקל לטהרי חכמים עד שיעביל את טהרה:

משנה אחרונה

מפרש טופח היינו מים היורדים בקמפרס ממקום גבוה לתוך העמק והמים כולם יורדים למקוה ולא נאמר ועליון אלא משע טופח אין התחתונים חבור עם העליון הטופח. וכ"כ בחבורו פי' מה"ש הקמפרס אינו טופח משקה טופח אינו מחבר לשאר המשקין שבתוך וכו'. ונראה דמתני' משיעא ליה מדתני טופח האשבורן חבור ולפי' המפרשים כי היכי דתני חילופא דקמפרס היינו אשבורן הו"ל למיתני נמי חילוף למשקה טופח אם הם להטפוח מקוה חבור ולא לטומאה חמורה. ומדאמר ע"י משקין סתם משמע אפילו יש בו להטפוח וזה ללא כמתני' דהכא דקתני משקה טופח אינו חבור ומשמע דלהטפוח הוא חבור ובאמת רש"י פירש התם בטופח ומ"מ קשה דהכא תנן דלינו חבור והתם אמר חבור. ולפי' הר"ם נראה דהכא בקמפרס דוקא:

ומשקה טופח. פי' הרב ואין בו ע"מ להטפוח. ואין ר"ל דאם יש שם כדי להטפוח הוא חבור אלא כדמסיק הר"ם דמתני' לא איירי לענין אירוי קאו לענין השקה טופח אינו חבור ואם יש להטפוח איכא למיכטי דלמבעיא לן לענין טבילה דיום א"ב דגיטין. ואין ענין עירוב מקואות לכאן דהכא לא איירי במקואות דהתם בעינין כשפ"ל. והליבא דר' יהודה דאיבה אמר לענין מקואות איכא להקשויי אכל סתם מתני' ברבנן וליכא להקשויי מדי' והוי"ט לא שתיק יסא. ומ"ס הרב דאם יש משקין מכאן ומכאן ומשקה טופח באמצע כו' וה"ה אם אין שם משקין מכאן ומכאן ל"מ דאם נגע טמא במשקה טופח א"ן עמא אלא מקום מנוע והשאר עהור וכלשון הרב כן לשון הר"ם גיטין. ואפשר דס"ל דמשקה טופח אין מקבל טומאה עד שיש בו כדי להטפוח. והר"ם בספ"ק נראה כמתחפק בזה.

והאשבורן חבור. כפ"ג דאהלות מ"ג מני אשבורן או שקרש. התם כדס שהוא עב ויש בו שמנונית. אכל הכא במים דקליטי וויגי אין נקרטין. ואם יכשו והגלידו בחורף מחמת הקור עהורין מכל טומאה כמ"ס בתוספתא הביאה הר"ם לעיל דר"ג מים שהגלידו עהורין טומאתן. ואפילו מי חטאת שיכשו איתא בתוספתא דטהורין וכהיבאה הר"ם פ"ק דכלים מ"ד:

ישראל תפארת יבין

כשמעוין משקה מכלי אל כלי: נ"ה) הוא בלשון יון ממש קלות מים שטופף צכה הוהיל על מקום מדרון: נ"ה) שיד הטוגע בו אינו מטפוח לדבר אחר מחמת מיעוטו: (ס) דאם היה הלח הוא דבר הטמא באכל. כגון דס סנת. והאחיל על מקלח הטיעור טהור (כאהות פ"ג מ"ג). וכ"כ בה"י משקין טהורים. ונגע תחתית הקלות בטומאה. הקולט מהקלות באויר. טהור אם שקלט. ובנגע טומאה באמצע הקלות מכאן ומכאן טהור. ואע"ג דכל טפה נעשית ראשון כנגע בחברתה שנקמאה. ונעשית גם היא ראשון. ונעמא הכל. ו"ל דמשכח"ל בצב"ו" שנגע בקלות משקה תרומה. דמשקין שנטמאו מטב"ו" פסולין ואין מטמאים לשום דבר. א"ג כ"מ לקמפרס שחתה ג' בלוקות שבין כולן כבינה (וגמ"ח) (רב"א) (י"ד): (א) כבמקל לעיל אלא הוטהר העליון. וכ"כ אינו מלטרף למ' טאה במקוה. אכל טופח על מנת להטפוח הו"ל חיבור למקוה בקרקע שזה. וזיש כותל מפסיק. לריך שיתחברו למעלה כקליפת השום. ובמחזורים יחד ע"י נקב שככותל. לריך שיהיו מעורבים ע"י הנקב שככותל כעובי שפופרת הגוד (כפיה פ"ח מ"ח): (ב) מים העומדים מכווסים:

אז כשפופרת הגוד ה"ו חיבור ומלח תני אלא אשבורן ע"מ לקמפרס וטופח חלח מלחא הוא. ולפי' המפרשים קשה סוגיא דזבחים דף ק"ה חיבורי אוכלין ע"י משקין חיבור לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה. ומדאמר ע"י משקין סתם משמע אפילו יש בו להטפוח וזה ללא כמתני' דהכא דקתני משקה טופח אינו חבור ומשמע דלהטפוח הוא חבור ובאמת רש"י פירש התם בטופח ומ"מ קשה דהכא תנן דלינו חבור והתם אמר חבור. ולפי' הר"ם נראה דהכא בקמפרס דוקא:

ומשקה טופח. פי' הרב ואין בו ע"מ להטפוח. ואין ר"ל דאם יש שם כדי להטפוח הוא חבור אלא כדמסיק הר"ם דמתני' לא איירי לענין אירוי קאו לענין השקה טופח אינו חבור ואם יש להטפוח איכא למיכטי דלמבעיא לן לענין טבילה דיום א"ב דגיטין. ואין ענין עירוב מקואות לכאן דהכא לא איירי במקואות דהתם בעינין כשפ"ל. והליבא דר' יהודה דאיבה אמר לענין מקואות איכא להקשויי אכל סתם מתני' ברבנן וליכא להקשויי מדי' והוי"ט לא שתיק יסא. ומ"ס הרב דאם יש משקין מכאן ומכאן ומשקה טופח באמצע כו' וה"ה אם אין שם משקין מכאן ומכאן ל"מ דאם נגע טמא במשקה טופח א"ן עמא אלא מקום מנוע והשאר עהור וכלשון הרב כן לשון הר"ם גיטין. ואפשר דס"ל דמשקה טופח אין מקבל טומאה עד שיש בו כדי להטפוח. והר"ם בספ"ק נראה כמתחפק בזה.

הלכתא נבירתא כללא דפרקה

ט"שנה א' מני עם ע"ה בחצוי. כל הכלים שבהוצ' טמאין (טומאות ז'). ואפילו תגור חרס שמוקף צמיד פתול. שאי אפשר שיתחמא כמגע כלל. וגם מדהאן מחובר

מחבר אי אפשר שהסימניו אשתו של הע"ה. אפי' גזרין אפו אינו מתוכר. שנמא במגע ע"ה. מיהו בהעמיד החבר את התנור סמוך לכותלו. ועשה כדו השני מהתנור מחיצה דקה גבוה' מפתח. או מונע הע"ה מליכנס לשם. ולפיכך כל הכלים שבו ב' המחיצות אין בהן חשש מגע הע"ה. ומהורין:

משנה ב המפקיד כלים בבית הע"ה. אם אין ראויין למשכב. טמאין טומאת ז'. שמו טמאין בטומאת מת. ובראויין למשכב. מטמאין ג"כ לנשואן או נישא ע"ה. ורק כשיכיר הע"ה להמפקיד שהוא אוכל תרומה. נזהרין הע"ה ובני ביתו מלטמא הכלים שלו בטומאת מת. דהמירא להו. לפיכך כל הכלים הנפקדין טמאין רק טומאת ערב שמו טמאין בשאר טומאות. ורק כשראויין למשכב מטמאין לנשואן או נישא ע"ה. אפילו כשיכירוהו אוכל תרומה. מדאין הע"ה בקיאין בטומאות זב. ואם הופקר ביד ע"ה חיבה מלאה בגדים. אם כשיושבין על כסוי התיבה נדחקין הגדים שבתוכה. הנכדים טמאין טומאת מדרס. והתיבה טמאה טומאת ערב. וכשאין נדחקין שניהן טמאין טומאת ערב. אפילו כשהמפתח ביד המפקיד. מיהו אפילו כשהמפתח ביד הע"ה. אין הנכדים טמאין מדרס כשאין נדחקין. ולא מסר לו רק שמירת המפתח (כפ"ז ז"א):

משנה ג המאבד כלי כרה"ד ומצאו אח"כ. אם לא הפסיק שעה אחת של לילה בין אבדה להמצאה. טהור. ובהפסק שעה ארת של לילה. או אם ראו למשכב. טמא טומאת ערב. [ולא טומאת ז'. דברה"ד לא חיישין לטומאת מת דלא שכיח. ובכה"ג כרה"ד. חיישין מה"ש גם לטומאת מת וטמא טומאת ז']. וכשראו למדרס. אפילו כרה"ד טמא גם במשא. אבל בהניח כלי ושכחו. מללא שכיח שישכח להכי קילא. דברה"ד אפילו הפסיק לילה טהור לגמרי. ובשכחו כרה"ד של ע"ה. דוקא בעבר שעה לילה טמא טומאת ערב ולא טומאת ז'. ובחוי למדרס. טמא במשא. ובאבד כלי בבית חבר. אפילו עבר לילה טהור. שבידו בחזקת ברזק. אולם בשטח בגד כרה"ד. אין חוששין למדרס או לטומאת מגע. ובשטחן כרה"ד של ע"ה. או דוקא בשומדן חבר אפילו רק מגנבה. אין חוששין למגע ע"ה. אבל דניחוש למדרס. אפילו בלי שומר טהורין. טמאין דרך לידים על בגדים השטוחין. ובנפול בגדו לרשות ע"ה. ונעלמו מעיני החבר רגע. טמאין טומאת ז'. ואפילו נפל דליו לבזר ע"ה. אף שאי אפשר שנגע בו הע"ה תוך הכור. אפי' טמא טומאת ז'. ולא פלוג רבנן:

משנה ד הניח ביתו נעול ומצאו פתוח. ואין חסר כלום מבלי הבית. הכל טהור. וכ"ש כשהניחו נעול או פתוח ומצאו כמו שהניחו:

משנה ה אפילו אשת ע"ה שהגילה בטומאת ונכנסה לבית חבר שלא ברשות. אפילו לעשות טובה להחבר להוציא לו משם דבר. ואפילו להוציא משם בע"ה. שאפשר לה להתנגל שהתעכבה מללא רצה לצאת. אפי' הכל טהור.

מדאע"כ יראה להתעכב ולמשמש. מרחשורו ככך:

משנה ו מאכל אדם שנמא. אינו נסתר עד שופסול מלאכול לכלב [אבל משקין שנמא אינן נסתרין לעולם רק בהשקה. רמב"ם פ"ב מאוכלין הכ"א. וז"ל ראה מסרה פ"ט מ"ה וע"ש]. ודבר שאינו מיוחד למאכל אדם. אפילו חי ראו לאדם מקודם אין מקבל טומאה עד שיהרגו לאדם. כגון נחל שראוי לאדם. ונפל ליון ומת. וגמאס מלאכול לאדם. והעלהו להאכילו לכנעני. מקבל טומאת אוכלין. אפי' בעיר שיש שם המון האוכלים אותו. ורק בהעלתו שם למאכל כלב טהור. ובלא גמאס דוקא בכרך שיש שם המון האוכלים גם הגמאס. מקבל טומאת אוכלין אפילו לא חישוב עליו. דשם מטמא לאכילה קאי. חשבו עליו חרש שומע וקפן לאכילת כנעני מחשבתם לאו כלום הוא. אם לא עשו מעשה בהרי מחשבת דהיינו שהעלה על דעת כך:

משנה ז כלי שנמא ממשקין. אם נמא תוכו כולו טמא. אף שכל טומאת משקין לכלי מר"ם הוא. לפיכך בכל מקום שיגע בו תרומה. נעשה שלישי. אבל כנמא אחריו במשקה. דתוכו טהור. מטמאין האחרונים שנגע שם טהור:

משנה ח עריבה שעומדת בשטע. וכל שוליה מתוכה טמאה במשקין. ומנחין בתוכה ג' התיבות או יותר בצק טמא. ואין כביצה רק בג' מהן יחד. המשקין והעריבה טהורין. דהעריבה אין מקבלת טומאת אוכלין רק במשקין. והרי משקין הללו מדרת בקמפרוס אוני חיבור. וא"כ לא נגעו משקין שנתת כל א' מהתיבות רק בפתות מכביצה. שאינו טמא לאחרים. אבל ביש בכ' התיבות כביצה. וכן נוגעות זו בזו. הרי הטומא משקין שכנגד תחת מקום נגיעתן זה בזה. שבה לאף שיך קמפרוס בקטנותה. המפה היא נוגעת בכביצה וכולין טמאין. נטמאת ושימאה העריבה. אולם כשהעריבה הטפוחה במשקין. שוליה עומדן שוין. הרי המשקין שבה כולן מוזכרין. ולהכי אפילו וחביצה בצק טמא שבתוכה הוא כולו פירוין דקין. ומנחין רחוקים זה מזה. המשקה מצרפן ונטמא המשקין והעריבה. מצטרפין לטהרה:

משנה ט קלוח משקה. בין שמקלח באויר או ע"ה שום דבר מלמעלה למטה או משקה מופח שלא על מנת להפסיק. אינו חיבור לטהרה. כגון להצטרף הקלוח למקוה החסרה מ"ם טאה. או אפילו מקל טפוח מים טמאין. ונגע בקצהו במקוה. לא נטהרו המים שעל המקל למעלה בהשקה [וכשחזרו המים נגעו בכלי טהור טומאה]. אם אין חיבור לטומאה. כגון רביעית דם ממת שמקלח בשטע. והאחיל על מקנתו. או מצטרף וטהור. או בשך משקין טהורין מכלי אל כלי. ונגע טמא באמצע הקלוח. הרי למעלה ולמטה ממקום הנגיעה טהור. אבל משקין שעומדין מכונסין. או אפילו נפרדין ומחוברין יחד ע"ה מקום מופח על מנת להפסיק. הרי אלף מצטרפין לטהרה:

משנה י קלוח משקה. בין שמקלח באויר או ע"ה שום דבר מלמעלה למטה או משקה מופח שלא על מנת להפסיק. אינו חיבור לטהרה. כגון להצטרף הקלוח למקוה החסרה מ"ם טאה. או אפילו מקל טפוח מים טמאין. ונגע בקצהו במקוה. לא נטהרו המים שעל המקל למעלה בהשקה [וכשחזרו המים נגעו בכלי טהור טומאה]. אם אין חיבור לטומאה. כגון רביעית דם ממת שמקלח בשטע. והאחיל על מקנתו. או מצטרף וטהור. או בשך משקין טהורין מכלי אל כלי. ונגע טמא באמצע הקלוח. הרי למעלה ולמטה ממקום הנגיעה טהור. אבל משקין שעומדין מכונסין. או אפילו נפרדין ומחוברין יחד ע"ה מקום מופח על מנת להפסיק. הרי אלף מצטרפין לטהרה:

חטופות יום טוב טהרות זיתים פרק ט עובדיה מברטנורה ציונים

פרק ט א אבל לא זיעת הקופה. פי' הר"כ דקופה אינה מחזקת המשקים וכו' מסיים הר"ש אלא ח"כ זפותה. כדלשכתן צ"ק דשפת [דף י"ז] גזירה שמה יצלרט בקופות מווספות ע"כ. ותמימי דהא מה"ט גזרו בענבים כדפי' הר"כ טס במשנה י"ח דבר.

אבל על המסיקה לא גזרו. וכמ"ס ג"כ הר"כ במשנה ב' פרק דלקמן. ואי איתא דזופותה זיעתו זיעה. לגזרו נמי אף במסיקה. והתם שמאי גזר והלל שתק כדפי' הר"כ לקמן משנה ד'. והתוס' מחלקים טס.

אבל לא יתכן לפי' הר"כ והר"ש דהכא. והרמב"ם מפרש שאם הישו צשעת קבילה והיינו צמעטן הוכשרו. אבל כשהזיעו בקופה

פרק ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה. להיות מוכשרים צמטן היולא מהן: זיעת המעטן. כלי טהורים בו את הזיתים. והן נכמרות שם כדי שיהיו ראויים להוליא טמן. לשן עטיניו מלאו חלב [איוב כ"א כ"ד]: אבל לא זיעת הקופה. דקופה אינה מחזקת המשקין. והמשקה היולא מהן הולך לאבוד. ולא ניתח ליה. ואין מכשר הזרעים לקבל טומאה אלא משקה דניתח ליה. דכתיב (ויקרא י"א) וכי יותן מים על זרע. כתיב יתן

פרק ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה (משויעו זיעת המעטן ב). אבל לא זיעת הקופה (ג). כדברי ב"ש. רש"א

מלאכת שלמה
מחזקת המשקים פכ"ל רעו"ל. אחר המלקט כיון שאינה מווספת ולא גזרו שמה יצלרט בקופות מווספות אלא כבצירה אבל לא במסיקה. הר"ש ז"ל:

כה"א

פ"ט א זיתים מאימתי וכו'. מעילה פרק השליח דף כ"א וכתבתיו טס סימן ב'. ושין בירושלמי פ' שמי דלמאי דף כ"ה ע"ב: משויעו. ס"א משויעו כיו"ד: אבל לא זיעת הקופה. דקופה אינה

פ"ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה. פי' הר"כ להיות מוכשרין צמטן היולא מהן וכ"כ הר"ש והרמב"ם. ולאו דוקא דלולה מתני

משנה אחרונה
לא איירי צמטן היולא אלא בויעה והיינו מוחל שמכשר אפילו אין עמו טמן כדלקמן מ"ג וכן כפי' דמכשרין מ"ה ולכ"ה מסיתחברו ולר"ג משתמגר מלאכתן

ג נבחרה... ד חכמים... ה חכמים...

חלופי גרסאות

ג נבחרה... ד חכמים...

בעבור מוכשר וטהור על הדבר שאינו מוכשר: ג נפרו עליהן משקין טמאין. ל' הר"ב נפלו עליהן משקים טמאין לאחר שנגמרה מלאכתן וכו' הרי כל הזיתים טמאין. ולכאורה חסורי מחסרה במתני' ולריך לגרום טמאין טמאין טרי זמני.

שלא נגמרה מלאכתן. לפי שאינו רוצה בקיומן: ג נפרו עליהן משקין טמאין. לאחר שנגמרה מלאכתן והוכשרו לקבל טומאה הרי כל הזיתים טמאין ואפילו אותן שלא נגעו בהן המשקין הטמאין שהמסקה שילא מהן לאחר שנגמרה מלאכתן שעל ידו הוכשרו לקבל טומאה. הוא מהערכב באלו המשקין הטמאין. ומקבל טומאה מהן ומטמא את"כ כל שאר הזיתים: המוחל היוצא מהן. מן הזיתים שנגמרה מלאכתן: ר"א מטהר. ללא חשיב מוחל משקה לא להכשיר הזרעים ולא לקבל טומאה כשאר משקין: והבמים מטמאין. דמוחל חשוב משקה בין להכשיר בין לטמא. כשיולא מן הזיתים לאחר שנגמרה מלאכתן: המוחל היוצא מן הבור. לאחר שמוליאין השמן מן הבור כשאר בקרקעים הבור מוחל.

היוצא מהן טהור י: ג נגמרה מלאכתן הרי אלו מוכשרין. נפלו עליהן משקין טמאין י. המוחל היוצא מהן י. ר"א מטהר יו. וחכמים מטמאין יו. אר"ש לא נחלקו על המוחל היוצא מן הזיתים שהוא טהור. ועל מה נחלקו על היוצא מן הבור י. שר"א מטהר וחכמים מטמאין י: ד הגומר את זיתיו י. ושייר קופה אחת י יתנה

כמו מים יוקאמר ר"ש דעליה אפליגו ר"א ורבנן ר"א לא חשיב ליה משקה ורבנן סברי כיון דלא אפשר להיות מוחל בקרקעים הבור בלא לחלוטי שמן חשיבי משקה כמו השמן ד הגומר את זיתיו. לאחר שעבר זמן הגמות והבדים כדעת גמות והבדים הא תקן בחגיגה שהכל נאמנים על התרומה בשעת הגמות והבדים: ושייר קופה אחת י. כד

ד ושייר קופה אחת יתננה כו' והר"ב העתיק [ל' שייר] ושייר קופה אחת ויתננה כו' וה"ג לה בגמרא פ"ג

והלכה כחכמים. וכמו שפי' פלוגתייהו ת"ק ולא כמו שפי' ר"ס: ד בשעת גמות והבדים על התרומה בשעת הגמות והבדים: ושייר קופה אחת י. כד

כמו מים יוקאמר ר"ש דעליה אפליגו ר"א ורבנן ר"א לא חשיב ליה משקה ורבנן סברי כיון דלא אפשר להיות מוחל בקרקעים הבור בלא לחלוטי שמן חשיבי משקה כמו השמן ד הגומר את זיתיו. לאחר שעבר זמן הגמות והבדים כדעת גמות והבדים הא תקן בחגיגה שהכל נאמנים על התרומה בשעת הגמות והבדים: ושייר קופה אחת י. כד

משנה אחרונה

לא חשיב משקה במו פירות חשיבו ומי פירות אין מהכרין כדאמרי' פ"ג דטבול יום מ"ד וכדפי' בפ' דלפילי מ"ח והיו כענינו של דבילה כפ"ג דתרומות: ג נפרו עליהן משקין: ה"מ למיתני נטע בהן הטמא טמאין דהזיתים הזרין ומטמאין המוחל וטמאין הכל. אלא חזירי דמתני' דלפילי תני נמי הכא משקין. ועוד יש לומר דכוננו בהן הטמא לא פסיקא ליה דהא במה שנגע אין שם כבידה אין טמאין המשקה דפחות מכבידה אין טמאין אחרים. ובמשקה אין חילוק דהמשקה עלתו מתערב במוחל: ר"א מטהר. בכל הספרים הגירסא ר' אליעזר ב"ר ר' אליעזר ור' אליעזר דר' אליעזר הא ס"ל כפי"א דתרומות מ"ב אפי' מי פירות מטמאין ומכשרין ומוחל דהבא לא נגע ממי פירות: לא נחלקו על היותה מן הזיתים. החילוק בין זיתים לבין דוחים שבמעטן שעדיין לא נכדרכו אין שם לחלוטי שכן ור"ש ס"ל דמוחל אינו משקה אלא ע"י לחלוטי שכן ור"א ס"ל דמוחל ממונה תרומה וכו' ואינו מיושב כיון שכבר נגמר את זמיו והם מוכשרין כלעיל כי משיר מ"א אכל מה דתיקן במ"א וכו' דתיקן כפירוש דלאחר שנגמר מלאכת הזיתים הייתה מעשה שוליהן מכשריהן. ואי פליג. למה נקט דכרוי אחר דקתי נפלו עליהן משקין וכו'. עיי' סו"ל למתני אחר דקתי נגמרה

ג המוחל היותה מהן. בירושלמי בפ' בתרא דתרומות דף מ"ו ומשמע החס דעעמח דר' אליעזר ממוס דהוי משקה פירות וחכמים מטמאין החס משקה פרות. ועיין במה שכתבתי שם:

בסוף פי' רעז"ל והלכת כחכמים. אמר המלקט והוא דעת ר"מ בפ' בתרא דמנשרין: ד בפ"י רעז"ל ושייר קופה אחת וכו'. אמר המלקט מתוך פי' הרמב"ם ו"ל נראה דגרסינן ושייר כו"ו: עוד

יבין

כחמת. ואפילו כשנפלו שלא לרצון [כ"ג משקין]: יבין חזינו מכשיר ואמקט"ו [כך פי' הר"ב]. ותמוה דכבר תנא ליה רישא דלפילו זיתים וכו' מהלכים עליהן טהור. ול"מ סיה ל"ל דהא דקאמר הכא היותה מהן. ר"ל מהזיתים הללו שכבר נעמחו מהמשקין הטמאים שפלו עליהן. אם נלא מהן מוחל [פסחים לג"ב] משקין מהפקד פקודי ולא נעמחו עם הזיתים. ואע"ג דעכ"פ כיון דשילא המוחל נוגע הוא כהזיתים הטמאים. עכ"פ הרי אין כבידת שיעור כבידת ואמ"ס למשקה היותה טמא [כלעיל פ"ג סמ"ב]. ואפילו נמי ה"י כהזיתים נוגע וזיתו טמא' וגם אינו מכשיר: יבין נ"ל דמלח עמאין קאי להכי ולכשי. וה"ק נפלו עליהן משקין טמאין, עמאין. ור"ל הוכשרו ונעמחו הזיתים כולן [אלא שדך התנא לקר בלשון. דקמא ליבא קלילא [בב"ב ד"ב]. ואשכחנא דומתו [גדה ל"ב] המשקה נדה. והרי לפי השלמות שפניו היה ל"ל נדה נדה. וכ"כ מ"נו [ב"ב פ"א מ"ד] עד ד' אמות. ובתב ענה רב"י [מ"מ ס"י ק"ג] דמלח ד' אמות קאי לחלמה ולחמטה. ע"כ. ואין לתמוה על כך דהרי גם בתורת ה' תמימה מנינו ה' מקראות שאין להם הכרח [ביתא נכ"א]. ור"ל הכא שאף הזיתים שלא נגעו בהן המשקין הטמאים, נעמחו. מדמתעריבם בהמחל שוכשרו בו. ואפילו המוחל הטהור שילא נגע על המשקים הטמאים. אפי"ם כל שקדמו המשקין הטהורים לטמאין. אין הטמאין שבאין לתוכן מתכבט כדכ"ו [במכשירין פ"ב מ"ג]: יבין והזיתים אחר שהוכשרו בזיעה הב"ל: שו' דס"ל דאף שילא מזהותם שוכשרו. אפי"ם חמ"ט ואינו מכשיר: שו' מדל"א למוחל שהוא בלי לחלוטי שמן: יבין לאחר שפינו מתוכו השמן שעלנו למוחל הוא בלי לחלוטי שמן: ודלוי יש בו לחלוטי שמן. שכבר היה כנוס בבור. ולת"ק בך מוחל כ"ע מודו דנוכשיר ומקט"ו [כך פירשני ע"פ דעת רבותינו]. אלא כל זה הוא תמוה מאל. דכי ס"ד דלפני ר"א אכל מה דתיקן במ"א וכו' דתיקן כפירוש דלאחר שנגמר מלאכת הזיתים הייתה מעשה שוליהן מכשריהן. ואי פליג. למה נקט דכרוי אחר דקתי נפלו עליהן משקין וכו'. עיי' סו"ל למתני אחר דקתי נגמרה

מלאכתן הרי אלו מוכשרים. הול"ל מיד ור"א מטהר. ואי"ל דקמ בזיעה מודה דמכשיר אבל לא כנוהל. דזכי עדיף זיעה ממוחל ואם בזיעה חמירין דמכשיר מדיש בו לחלוטי שמן. והיזע הוא רק על פי השירוד. כ"ס המוחל שילא מתוך עיניית הפרי. ותו סא דקתי וחכמים מטמאין. ק' חכמים היינו ת"ק. דקתי פ"י אלו מוכשרים. ועיין שכתבתי בפ"ג שפ"א ע"ג. דכיון דתשיב משקה להכשיר ה"ס לקט"ו. ותו ק' עיי' לר"ש. דבבא קאמר ר"ש דגם חכמים ס"ל דהמוחל לא חשיב משקה. והרי לפילי סוף מ"א קאמרינן דחכמים כר"ג ס"ל. וז' חכמים אהמינן. ואח"כ דר"ש פליג אה"ך דלפ"ק מ"א. וס"ל דחכמים לא ס"ל כר"ג. אפי"ם למה נקט דכרוי סכא. עיי' סו"ל למשק דכרוי בסוף מ"ב ח"א. ובדקאמין לפילי לר"א. ואפילו נדקק לומר דבא דאמרינן לפילי דהיזע לאחר שנגמר מלאכתו מכשיר. היינו אותן פירות עמאין שילא מוחל היזע. אבל הכא קאמר ר"א ור"ש דעכ"פ אינו מכשיר לשאר פירות. עכ"פ תמוה מאל דק' דר"ש אר"ש דהבא קאמר ר"ש ולכ"כ מוחל היותה מזהותם אף אחר שנגמר מלאכתן דאמקט"ו ואינו מכשיר. והרי כמכשירין [פ"י מ"ה] קאמר. ר"ש בשירוש דמוחל כשמן. וכיון שכן אי"ס פשיטא דמקט"ו ומכשיר. ור"ש כמאן. וזו הכי ס"ד דניחא דמוחל סתם דנקט בהם ר"ש היינו מוחל היותה מהבור. וגם כל הסוגיא בתם לא משמע כלל דמירי בהכי. ול"מ פי' ל"ל דגם ר"א גם ר"ש מודו דהיזע והמוחל שילא מהזיתים אחר שנגמר מלאכתן מקט"ו ומכשיר. מיהו הכא פלוגתייהו הוא אם המוחל היותה מכל הזיתים אחר שנגמרו. שהמוחל שהוא הוא הרבה והרבה יותר מהזיתים שנגמרו מהמשקין טמאין שפלו על הזיתים. לר"א כיון שהזיעה היא עומה היא. הרי קדמו מים טמאין לטהורים. ומתכעלו פי הזיעה נעמח כנוהל הטהור. ולרענן כיון שהזיעה מתחלה טהורה היתה במקום הסו. סו"ל קדמו טהורים לטמאין. דלא מתכעלים כדכ"ו ולהכי נעמח המוחל. ולר"ש מדעמלו מלאכה נעמח כל היזע קודם שילא רוב המוחל סו"ל קדמו טמאין לטהורים ומתכעלו מלאכה מוחל כדכ"ו [ועיין דברי ר"ש פס"ד דמכשירין: יבין] ר"ל ע"ה שגמר למחוק זיתיו. ורואה לכנסן בבית הכד. לאחר שכבר עבר זמן הגמות. והרי אם יגע בהן אז. לא יבא יכול להפריש תרומתן בטהרה. מדכבר הוכשרו בבית הכד. ולא יבא לתמן ששמןן בטהרה. מדכבר עבר זמן הגמות [כתיבה דר"ב]: כ) ר"ל מדמשק ככ"ל. להכי כשהציאו זיתיו מהטהרה לתמן לתוך המפען

מלאכתן הרי אלו מוכשרים. הול"ל מיד ור"א מטהר. ואי"ל דקמ בזיעה מודה דמכשיר אבל לא כנוהל. דזכי עדיף זיעה ממוחל ואם בזיעה חמירין דמכשיר מדיש בו לחלוטי שמן. והיזע הוא רק על פי השירוד. כ"ס המוחל שילא מתוך עיניית הפרי. ותו סא דקתי וחכמים מטמאין. ק' חכמים היינו ת"ק. דקתי פ"י אלו מוכשרים. ועיין שכתבתי בפ"ג שפ"א ע"ג. דכיון דתשיב משקה להכשיר ה"ס לקט"ו. ותו ק' עיי' לר"ש. דבבא קאמר ר"ש דגם חכמים ס"ל דהמוחל לא חשיב משקה. והרי לפילי סוף מ"א קאמרינן דחכמים כר"ג ס"ל. וז' חכמים אהמינן. ואח"כ דר"ש פליג אה"ך דלפ"ק מ"א. וס"ל דחכמים לא ס"ל כר"ג. אפי"ם למה נקט דכרוי סכא. עיי' סו"ל למשק דכרוי בסוף מ"ב ח"א. ובדקאמין לפילי לר"א. ואפילו נדקק לומר דבא דאמרינן לפילי דהיזע לאחר שנגמר מלאכתו מכשיר. היינו אותן פירות עמאין שילא מוחל היזע. אבל הכא קאמר ר"א ור"ש דעכ"פ אינו מכשיר לשאר פירות. עכ"פ תמוה מאל דק' דר"ש אר"ש דהבא קאמר ר"ש ולכ"כ מוחל היותה מזהותם אף אחר שנגמר מלאכתן דאמקט"ו ואינו מכשיר. והרי כמכשירין [פ"י מ"ה] קאמר. ר"ש בשירוש דמוחל כשמן. וכיון שכן אי"ס פשיטא דמקט"ו ומכשיר. ור"ש כמאן. וזו הכי ס"ד דניחא דמוחל סתם דנקט בהם ר"ש היינו מוחל היותה מהבור. וגם כל הסוגיא בתם לא משמע כלל דמירי בהכי. ול"מ פי' ל"ל דגם ר"א גם ר"ש מודו דהיזע והמוחל שילא מהזיתים אחר שנגמר מלאכתן מקט"ו ומכשיר. מיהו הכא פלוגתייהו הוא אם המוחל היותה מכל הזיתים אחר שנגמרו. שהמוחל שהוא הוא הרבה והרבה יותר מהזיתים שנגמרו מהמשקין טמאין שפלו על הזיתים. לר"א כיון שהזיעה היא עומה היא. הרי קדמו מים טמאין לטהורים. ומתכעלו פי הזיעה נעמח כנוהל הטהור. ולרענן כיון שהזיעה מתחלה טהורה היתה במקום הסו. סו"ל קדמו טהורים לטמאין. דלא מתכעלים כדכ"ו ולהכי נעמח המוחל. ולר"ש מדעמלו מלאכה נעמח כל היזע קודם שילא רוב המוחל סו"ל קדמו טמאין לטהורים ומתכעלו מלאכה מוחל כדכ"ו [ועיין דברי ר"ש פס"ד דמכשירין: יבין] ר"ל ע"ה שגמר למחוק זיתיו. ורואה לכנסן בבית הכד. לאחר שכבר עבר זמן הגמות. והרי אם יגע בהן אז. לא יבא יכול להפריש תרומתן בטהרה. מדכבר הוכשרו בבית הכד. ולא יבא לתמן ששמןן בטהרה. מדכבר עבר זמן הגמות [כתיבה דר"ב]: כ) ר"ל מדמשק ככ"ל. להכי כשהציאו זיתיו מהטהרה לתמן לתוך המפען

לחלוטי שמן אכל ת"ק סבר דכלא לחלוטי שמן הוי משקה כדתנן פ"ו דמכשירין: ד ושייר קופה אחת ויתננה. פי' הרב שייר קופה אחת להפריש אינו משקה אלא ע"י לחלוטי שמן ור"א ס"ל דמוחל ממונה תרומה וכו' ואינו מיושב כיון שכבר נגמר את זמיו והם מוכשרין כלעיל כי משיר מ"א אכל מה דתיקן במ"א וכו' דתיקן כפירוש דלאחר שנגמר מלאכת הזיתים הייתה מעשה שוליהן מכשריהן. ואי פליג. למה נקט דכרוי אחר דקתי נפלו עליהן משקין וכו'. עיי' סו"ל למתני אחר דקתי נגמרה

כדי שפירש ממנה תרומה ומעשר בטהרה [ויתננה לעני הכהן. שהכהן] עלמו יראה שגמר עתה את זיתיו. שאם לא יתננה לעני הכהן. הוא אינו נאמן לומר שממך בטהרה כיון שעבר זמן הגתות והבדלים. ואיך שפירש דגרוסו לעני הכהן. משום דתרומה מועטת כזו שפירשה לאחר הגתות והבדלים. אין רגילין לתת אותה אלא לכהן עני. מש"ה תני כהן עני. וה"ה דמלי לתת אותה לכהן עשיר: יוליד לו את המפתח מיד. ומתמנין ליה במאי דלמך שעתה גמר זיתיו: רש"א מעת לעת. של גמר לקיטת הזיתים. אם הביא לו את המפתח מהמנין ליה. והלכה כר' יהודה. ובתוספתא (פ"י) משמע דמיד דקאמר ר"י. היינו כל אותו היום: ה' המניה זיתים בבופש. גרסי' והוא כל גדול שמניחים

פ"ג דמנינה דף כ"ה: **לעני הכהן.** פי' הר"ב דתרומה מועטת כזו כו' אין רגילים לתת אותה אלא לכהן עני. משום דלמשה בהם כתיב. ואין זה דרך גדולה לעשיר. ומ"מ קשיא אמאי מהמנין ליה. ובתוס' דמנינה כתבו דגרוסו לעני כהן כזבש הוא צידו. ע"כ. והרמב"ם כתב וז"ל אם נטלם שעת הגתות ושאלר לאדם שארית מן הזיתים אינו ראוי לכוחטן ולהוליח מהן תרומה שמן. לפי שאינו נאמן על טהרתה ולא (תלקח) ממנו כמו

יתננה לעני הכהן (א) דר"ם. ר' יהודה אומר יוליד את המפתח מיד (ב). רש"א מעת לעת: ה' המניה זיתים בכותשני) שימתנו

שכתבאר בחגיגה. ואמנם יטול מהן התרומה בעודם זיתים (וישאה) לכהן. ואמרו לעני הכהן ולא אמר לכהן לפי שברוב (שהזיתים) ינתנו לעני למעוטם. ושמן הזית ינתן אפילו לעשיר. ע"כ. והכי מסתברא דמיורי במפרשים מן הזיתים מדהקן

שלמה

המפתח מיד לכהן אע"פ ששהה כמה ימים אחר שעברו הגתות הרי הכהן בא ופותח בפניו ומטבילו ודורך ונוטל תרומה בטהרה ואם לא עשה כן לא יטול תרומה מע"ה אלא זיתים וענבים שאינם מוכשרים שאינם מקבלין טומאה. ע"כ: ה' המניה זיתים כזבש. הר"ם והרא"ם ז"ל גרסי' בבא דהמניח זיתיו כגב לגרסא קודם כבא דהמניח זיתים כזבש. ובתוספתא תניא ר"ם בן יהודה אומר משום ר"ם לא נחלקו ב"ש ובי"ה על המניח זיתים כזבש שימתנו שימלחם שאינם מוכשרים על מה נחלקו על שיהו נוחין להכחש שש"א אינם מוכשרין ובה"א מוכשרים: פ"י

עוד בפירושו של ר"ע ז"ל ויתננה לעני הכהן. אמר המלקט בן הוא גירסת הערוך. ועיין בתוס' שם פ' חומר בקדש: עוד בפירושו ז"ל אלא לכהן עני. אמר המלקט כי כהן עשיר לא ישתדל בדריכתם למעוטם. ור' יהודה אומר יוליד מפתח לכהן ויבא הכהן שם בשעת הדריכה ויקח תרומת שמן. ור"ם סבר אף כהן עני לשתדל. והוא גירסת הרמב"ם ז"ל ופירושו. ובתוספתא קאמר ר' מאיר יוליד לו את המפתח כלומר תיכף ומיד ותרני תנאי אליבא דר"מ. וכיד פ"א דהלכות מעמי' משכב ומנוב סימן ג' ושם כתוב כך וז"ל עס הארץ שפול בית כדו או גתו בשעה שגמרו העם לדרוך והוליד את

מלאכת

עוד בפירושו של ר"ע ז"ל ויתננה לעני הכהן. אמר המלקט בן הוא גירסת הערוך. ועיין בתוס' שם פ' חומר בקדש: עוד בפירושו ז"ל אלא לכהן עני. אמר המלקט כי כהן עשיר לא ישתדל בדריכתם למעוטם. ור' יהודה אומר יוליד מפתח לכהן ויבא הכהן שם בשעת הדריכה ויקח תרומת שמן. ור"ם סבר אף כהן עני לשתדל. והוא גירסת הרמב"ם ז"ל ופירושו. ובתוספתא קאמר ר' מאיר יוליד לו את המפתח כלומר תיכף ומיד ותרני תנאי אליבא דר"מ. וכיד פ"א דהלכות מעמי' משכב ומנוב סימן ג' ושם כתוב כך וז"ל עס הארץ שפול בית כדו או גתו בשעה שגמרו העם לדרוך והוליד את

יוליד לו. פי' פ"א מה' מיל' ט"ז: ה' המניה. עיני' פ"א מה' ט"ז ט"ז:

תלופי גרסאות

ד' לעני כזבש לעני הכהן: ר"א יוליד את המפתח כדכ"ה ויוליד לו את זכו: ה' זיתים בכותש כ"ה נכסיה:

תוספות חדשים

ד' תוי"ט ד"ה לעני הכהן כו' במפרשים מן הזיתים וכן הכו"ה פ"א ד"ה שבוסיף בדברים לדייק לשון לעני הכהן למשמע שצריך ליתנו כעין כעונו וזיתים ונתנו לכהן עני כי הפשט לא יקבלם להשתדל בדריכתן:

אליהו רבה

ד' ישייר קופה אחת. ויתננה לעני הכהן גרסינן:

חרושי כהר"ח

ד' תוי"ט ד"ה לעני כהן פי' הרע"ב כו' ופי"ם קשיא אמאי מהמנין כו' עכ"ל וא"ל שהקלו אצל עני להאמין לבעה"ב דהא סיים הר"ב וה"ה דמצי לתת לכהן עשיר. אבל גראה פשוט לאותן ספרים דגרסו ה' הנוסחא ויתננה לעני לכהן וק"ל:

משנה אחרונה

מה"ל משכב כתב ויקבל ממנו זיתים וענבים שאינם מוכשרין ע"כ וגם זה קשה הא קי"ל בפ"ה דתרומות מ"ד תהו"ט וזיתים על השמן אין תרומתו תרומה. ובר מכל דין תמי' לו לפי המפרשים אין עיני משנה זו לכהן דכתיב' חגיגה ה"ל למיחני גבי הארץ שצבר זמן גתות אינו נאמן כילד יעשה ישייר. ולכך היה נראה לפרש דהך ויתננה לעני הכהן לאו בתרומה הכיתנת לכהן הוא אלא דלעיל קאי דלמרי' כל שדעתו להוסיף זיתים למעטן עדיין לא נגמר' מלאכתו ואינם מוכשרין זעלה קאמר הגומר את זמנו כילד יעשה שיהא נאמן על התרומה לטעול גת או ליתן בו

תפארת ישראל ביני

פ"ט (א) כך פירשתי פ"ד הר"ם והרא"ם והר"ב. אמנם מדקאמר דכרי ר"מ. ר' יהודה אומר וכו' משמע עמי דפליגי. ור"ם פ"ל דמי' בשמפיריש לעני הכהן הזיתים שלא הוכשרו. ואין לירך למסור להכהן כלל את המפתח. דמשפירשה בעתה מותר והיא הע"ה מליגה בהזיתים שנקופה עד שיבא הכהן ויכבשם בטהרה ויפיריש התרומה. ולר"י ור"ם אע"ג שיועק הע"ה שהקופה היא לתרומה ולא יהיה לו חלק בה. אפ"ה כל עוד שלא נהנה לכהן עדיין לתרומה חששם כשלו ותישיבין למשומרי כהן ולפיכך לירך למסור המפתח להכהן:

(ב) אמנם מדהכיר תנא קופה. ולא קאמר בקינור ובמפרשים יפיריש תרומתו וזיתים. משמע לכאורה עמי כר"ם דלאו בהפרכת תרומה מיירי. ואין להקשות בין לר"ם ובין להרמב"ם הרי יפיריש התרומה שלא כדון לזהר"ם הרי עב"פ לנסוף ינטרך הכהן להפריש מהשמן הקהור שנקופה על השמן הטמא שבבית הכד. והרי אין מפרשין מהשזור על הטמא [בתרומות פ"ב מ"ח] וגם להרמב"ם קשה הרי אינו ראוי להפריש תרומה מדבר שלא נגמר מלאכתו על דבר שלא נגמר מלאכתו [כפס"א דתרומות]. וז"ל לזה"ם הא דלזין מפרשין מהשזור על הטמא. היינו רק כביס לו עכל טהור ועכל עמא אינו ראוי להפריש מזה על זה. מדמני להפיריש מכל א' על עלמו משא"כ הכא שכל בית הכד עמא. ואם יפיריש מהקופה ומחבד מכל אחד על עלמו יפסיד הכהן הרבה. וגם יס ע"ה רבים שדורכין ויתיהן בעומאה להכי כל שעת הדחק כדאיבד דמי [כ"ד ז"א רבינו עי"ו סק"ב] וכזה יתישב נמי להרמב"ם. דמראי אפטר כזוהן אחר מותר. ואפ"ג שהיה אפשר לעשות כהר"ם יפיריש מדבר שנגמרה מלאכתו עכ"פ משום דגם אז לא יהא כדניו. דהרי יפיריש

אלא כל היום נאמן. דיוס א' תלי הבעה"ב הע"ה ליזמר בטהרתן. ולרמב"ם הג"ל ודאי פליגי ר"י ור"ם אדר"מ. וס"ל שלא יפיריש מדבר שלא נגמרה מלאכתו. שלא כדון. אלא לירך למסור המפתח להכהן מכל בית הכד קודם שזיעו הזיתים בטהרתן. ויפיריש תרומתו שמן ובטהרה כדיוט: (ג) הוא כלי כעין

שפירש ישייר קופה אחת מאלותן שרואה להוסיף למעטן ולא יתננה כמעטן אלא לעני הכהן ומלא מלאכתו לעני הכהן ולא יוכל הכהן תוחם עד שעת הדריכה והכל עהור:

ר"י אומר יוליד את המפתח מיד. והא דתנן בחגיגה עבר זמן הגתות והבדלים אינו נאמן. אבל הכא עבר זמן לאחרים וזה אומר עד עתה כדאמר התם הא כתיבי' הא באפלי וכיון דלדידיה הוי השתא זמן הגתות שעשו לטהר את כליו נאמן יותר למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: ר"ש אומר מעל"ט. וא"ת כיון דקופה זו של זיתים מאי איריא מעל"ט. הא אינו ס"ל לעיל מזהל היוולא מן הזיתים אינו מכשיר ואפילו אחר כמה ימים אין כאן טומאה. וי"ל דל"ת אס' ידוע שוכשרו במסקה נאמן עד מעל"ט לומר לא נעמאו: ה' המניח זיתים בכותש. הך בבא דרישא פטעית הוא כיון שדעתו שיהו נוחין לכתוב הרי הם כמנינים כמעטן אלא שאם יש לו הרבה נותנים כמעטן. ודבר מועט נתן

ראשון לציון ד' הגומר את זיתו יתננה לעני הכהן וכן כמסופא פ"א ה"ה הגומר את זיתו וי"ו קופה אחת יתננה לעני הכהן. ככותש

י"ח מוכשרין מ"י ט"ז
הפועץ ט"ז ט"ז

תוספות חדשים

ה במשנה עימאן .
שפיעתן הוא גמר
מלאכתן (הרמב"ם פט"ו
מהר"ם סל"ד) אכל אם
פועץ לספסוף כמלת או
לידע אם יש בו שמן
וכינו למסק א"ן מוכשרים
(ט"ז):

חידושי מהרי"ח

ה"ת"ש ד"ה הפועץ זיתים
של תרומה הרמב"ם
שם עכ"ל. ז"ב נראה
שהרמב"ם סובר שאין
עליהם משקן היום רק
שכבר הוכשרו א"כ ע"כ
ז"ל של תרומה משום
דחולין אין פה ידים
שהם שניות כמסמאין את
החולין. ואף שלפי
הרמב"ם ז"ל פוסלת
רק אמר במאה דחינו
שעושיין ד' בקדש אבל
לפי הרע"ב והם מרבירי
הר"ש שיש משקן
עליהם אז אפילו של
חולין המייקין שנעשה
תחלה ע"י החולין שני
ולא היה ל' ר"ב תי"ש
לכתוב רק אבל הרמב"ם
כ"י :

מדתן ושייר קופה. ואין הקופה מחזקת שמן. כדפירש
הר"ב בריש פירקין. והייט נמי דפירש הר"ב בדרש"א מעל"ע
של גמר לקטת הזיתים. דמידי איריא אלא בזיתים ולא בשמן.
ובד"ר נמי מפרש הרמב"ם דיוליך לו המפתח מיד. ויבא הכסן
ויסחטם נגדו. ויקח ממנו תרומת

שמן בטובה :
ה שימתונו . פי' הר"ב
שיתרככו .
ועיין בפירושו למטה ב' פרק ו'
דמכשירין : מוכשרין . לשון
הר"ב במוהל. וכן לשון
משנה ו' פ"ד דעריות. וכבר כתבתי
שם שיש להגיה במוהל בחי"ס : וב' הר"ב חומרין א"ן מוכשרין . פי' הר"ב דלא גמרה מלאכתן עדיין . וכו"כ הרמב"ם .

שימתונו (שיהו נוחין לכתוש הרי אלו
מוכשרים יח). שימתונו שימלחם (ט) .
בש"א מוכשרים (י). ובה"א אינן
מוכשרים יח. הפועץ זיתים (ט) בידים
טמאות. טימאן (י) : ו המניח זיתו
בגג

שם שיש להגיה במוהל בחי"ס : וב' הר"ב חומרין א"ן מוכשרין . פי' הר"ב דלא גמרה מלאכתן עדיין . וכו"כ הרמב"ם .
ותמידי דהא בריש פירקין נמי בה"א משיחצברו שלשה זה לזה והיינו קודם שתגמר מלאכתן. וכן מצאנו בהדיא בדברי
הרמב"ם פי"א מהט"א (הלכה י"ג) . וראיתי שכתב שם במשנתיו (זאת) שאינן מוכשרים שהרי דעמו עליהן לכבשן. ויחא
השחא לפי' הר"ב והר"ם במשנה דלקמן דלמלחם דנגג אינו מעבד ההכשר. ומ"מ נ"ל לומר דר"ג דלעיל אינו חולק על ב"ה.
אלא חרי תנאי הן אליבא דב"ה. דהייט ט"ק ור"ג. והשחא ניחא הך דהכא דר"ג אליבא דבית הלל אמרה. וכן מוכח נמי
במשנתיו ז' : הפועץ זיתים. של תרומה. הרמב"ם שם :

לגנרן

מלאכת שלמה
הגירסה שימתינו ציו"ד : ו המניח זיתים . כד מלאחי מוגה :
בפי'

יבין תפארת ישראל בועז

יפירש מהטובה על הטמאה . להכי עדיף טפי שפירש תרומתו זיתים .
ויקחם הכהן לכתיו בטובה . ואין להקשות מו בין להר"ם ובין
להרמב"ם . מה הועילו חכמים בתקנתן שיקח מהקופה התרומה ותרומת
משער בטובה . עכ"פ אכתי חיובא חשש בהמערער שני שיאחר ביד ע"ה .
י"ל כיון שהמערער שני של הע"ה הוא . לשמור עטרנו דהרי הוא מחזיק
את עצמו לטעור גמור :

יבין מכתשת גדול. וי"ג כופש. והוא של שנקצו לרים מאד .
וצין בזה או בזה . אין המשקה שיוכל מהזיתים שכתובו הולך
לחבוד : בד' לשון רעיונות הוא . ור"ל שהתכוון ליתקן בכלי זה
כדי שיתלחלו רק קלת . דמשום שהכלי זה קטן . ומניח בו
רק זיתים מועטין . אין מזיעין בתוכו כל כך הרבה כבמעטין .
ורק מתלחלחו רק קלת : (כה) חט"ג שהלחלו רק מועט הוא .
וקמ"ל הך צבא לאשמעינן דדוקא בעמעטין לעיל מתקין בין
שדעמו להוסיף עליהן או לא . דבשדעמו להוסיף לא ניחא ליה
ביציה . אבל בכלי קטן כזה ודאי אין דעמו להוסיף עליהן .
ומסתמא הוכשרו . ותו קמ"ל פלוגתא דב"ש וב"ה בשתייתן שם
למלחם לאכילה . דרק בכלי קטן כזה רגיל ליהני לתון מוכשין
לאכילתו : (כו) ר"ל ואם התכוון שיתלחלו ויתרככו כדי שישאבו
המלח שיתן עליהם כשואכלן : (ז) דהרי ניח"ל בלחלות היוולא
(כה) מדעכ"פ לא ניח"ל בלחלות היוולא מלד עלמו . שעי"ז יולא
עממן . והרי הוא רואה לאכלן כמו שהן . ורק מלד אחר
ניח"ל בהלכות שיתרככו עי"ז . ולא מחשב ניח"ל (ג) :
(ש) ר"ל זיתים שלא הוכשרו . ופלגין בדידי ויאלא מהן משקין .
עושה גם למשקה חולין שנוגע בהן לסיות תחלה : (ל) דמדפלגין בדידים . ניח"ל במשקה היוולא . ונעשה ראשון . וכל משקה
טמא

משיחצברו היינו קודם גמר מלאכה . ודאי כן הוא לפי מה שפסק כר"ג אבל אליבא דב"ה משיחצברו היו גמור . וגם מ"ש תי"ש דר"ג אליבא דב"ה לעיל אמרה .
מדיון לא חייקן בזה הא דמפרש הרב טעמייהו דב"ש שכבר נגמרה והא ב"ש לית לה שיטורא שנגמרה לעיל ולמאי דפי' ניהא . ומ"מ עדיין נריך ביאור במאי קמפלגי
ב"ש וב"ה דאין לפרש דמיירי שהיו בעותם אכל לא נתחברו ואזודו ב"ש וב"ה לטעמייהו דר"פ . דא"כ מאי קמ"ל הא היינו פלוגתייהו לעיל ואמאי נקט כותש ושימלחם .
וגרסה דב"ש סברי מה שדעמו שימתינו ויתרככו היו גילוי דעתא דניהא ליה במהל היוולא לרכבן מהר וב"ה סברי קודם מלחה לא ניחא ליה במהל שבעל כח
המלח . וכן משמע בפ"ד דעריות מ"ו גבי חביה זתים המגולגלים ב"ש חומרין א"ל לנקב דאפילו מלאים מוחל אינם מוכשרין וב"ה חומרין נריך לנקב דאל"כ מוכשרין
נמי"ל . וכמתני' דהכא איפכא שמתין להו . אלא הכא עמא דב"ש משום שחשב בהדיא שימתינו לרכבן וממילא ניחא ליה במהל וב"ה סברי דלא ניחא ליה במהל אלא
שיתרככו מן החיור משממן . ומתני' פ"ו דמכשירין מ"ב המעלה את הקליעות לנג בשביל שימתונו אינם בכ"י אחתן כב"ה דהכא דהתם נמי לא ניחא ליה בעל גלא כדי
שיתרככו מן החיור . אבל כהניית זתים המגולגלים שכבר נמלחו מודו ב"ה דמוכשרין שכבר קבלו המלח ולא איכפת ליה אם יאל המהל עליהן והוי כניהא ל' כיון שידע
שהיולא עליהן ונריך לנקב : והפועץ זיתים כידים טמאות טמאן . מפי' הרב משמע דידים טמאין הנעקה זיהות תהלה והמשקה מטמא הזתים וכ"כ הרא"ש
בהדיא . ולפי' מיירי בזתים של חולין דכל הפוסל תרומה מטמא אפילו משקה חולין והלכך מה שחסיים הרב דניחא ליה במשקה דשייף . לא הי' נריך לזה דאפילו לא
ניחא מן משקין עמאין מטמאין ומכשירין אפילו של לרעו בריש מ"ס מכשירין . אלא משום דאי לאו דניחא ליה אינו טמא משקה כיון שלא ברצונו באו דמי לסלי
זתים ועבדיה המגטפין כסוף מ"ס מכשירין . אבל הרמב"ם בחבירו אסברה בתמים של תרומה . ונראה דלשעמיה אינן דפי' ס"ה מהה"א דמשקה הנהח מתחת ידים
אינו נעשה תחלה ואין עומאה בזתים אלו אלא מהמת ידים עממן ולא משכחה לה אלא בתרומה דאין שני מטמא חולין . ומ"מ לישנא דמתני' משמע לא כמר ולא כמר .
אלא דמיירי בזתים של תרומה כהרמב"ם . ועומאת הזתים הוא מן המשקה כהר"ב . דאי בחולין מיירי ועומאתן מתחת המשקה לא הי' לניחתי טימאן אלא פסלן
דכחולין ליכא עומאה אלא עד שני . ואי בתרומה וטמאתן מהמת ידים עממן ג"כ הי' לניחתי פסלן . ובזאת שהרמב"ם העתיק פסלן . אבל הוא דלא כלסון ההשנה :
בידים עמאות . ז"ע למה ליה לניחתי בידים עמאות ולא הי' לניחתי אלא הפועץ זתים הוכשרו וכ"ה בתוספתא וממילא ידעין שאם נעשה בהן עומאה נטמאו . וי"ל

בפליטתו. דניחא ליה במסקה דטיף עליהו. שמחך קך הן מרזים טעם: ו' לגרנן. לעשות מהן גרנרים. כלומר לעשות שכל גרגיר וגרגיר יתיבש בחמה ויתגבב: אפילו הן רום אמה. דכשתבישו העליונות. התחתונות מויעות ומתלחמות במסקה.

מ"מ הואיל ודעמו שיתגבבו אינן מוכשרים. ויש מפרשים לגרנן למחוקן בחמה כדי לסופתם במלח ולאכלן. ולפי שאין מתמחקין כולם צבה אחת. משום הכי נקט לגרנן כלומר שיקח הגרנרים המתמחקין ראשון ראשון ויאכלם. וגורסין אפילו הן רום אמה הרי אלו מוכשרים. כלומר אפילו שהן גבוהים אמה. דהשתא אוחן התחתונות אינן מתמחקות. הרי אלו מוכשרים במסקה היואל מהן. דניחא ליה

בגג לגרנרם (א). אפילו הן רום אמה (ב) אינן מוכשרים (ג). נתנן בבית שילקו (ד) ועתיד להעלותם לגג (ה). נתנן בגג שילקו או שיפתחם (ו). הרי אלו מוכשרין (ז). נתנן בבית עד שישמר את גגו (ח). או עד שיוליכם למקום אחר (ט). אינן מוכשרין: ו' רצה ליטול מהן בד אחד (ס). או שני

ו' לגרנן. פי' הר"ב כדי לסופתם במלח. פי' לטובלם במלח. קך פירש"י בפ"ז דב"מ דף פ"ט.

ובערוך לגרנן פירוש ללגלג: נתנן בגג שילקו או שיפתחם. והר"ב העתיק נתנן בגג שיפתחם וימלחם וכך העתיק הר"ש.

וה"ג בס"א. ומ"מ אין להגיה קך בספר לפי שגיד' הרמב"ם אינה כן.

אכל גירסתו נראה שהוא נתנן בגג שילקו ושיפתחם. שק"כ בחבורו פ"א מהט"א או שנתנן בגג שילקו אע"פ שעתיד לפתחן ויפירום אותן.

ובפירושו בנ"א"י חס טעם בגג ג"כ להחפשו. ואפילו חשב אה"כ שימחם בגג ויתגבבו אחר החפשו:

ו' רצה ליטול מהן. לשון הר"ב זיתים שלא נגמרה מלאכתן ולא

בגג נתנן בגג אה"כ למחוקן שם בחמה: נתנן בגג שיפתחם. שיתבקעו הזיתים וימלחם: הרי אלו מוכשרים. דכל הני ניחא ליה בזיעת השמן הנפלט: עד שישמרו. שיתקן שומרה לגגו סוכה מקנים וקם שעושים בראש הגג לשמור: אינן מוכשרים. דלא ניחא ליה בזיעה שיואלת מהן:

ו' רצה ליטול מהם בד א'. זיתים שלא נגמרה מלאכתן ולא הוכשרו כגון שהיה דעמו ליקח ולהסויף עליהן. כדחנן בריש פירקין

מלאכת שלמה

בפ"י רע"ל אפילו הן רום אמה אע"פ דכשתבישו העליונות. כך נלע"ד שז"ל: עור כפי' רע"ל ויש מפרשי' לגרנרם וכו'. אמר המלקט הוא פירוש הר"ש

והר"ש ז"ל וגירסתם והפירוש הראשון לגירסתו ראשון הוא להרמב"ם ז"ל: אינן מוכשרין. ס"א הרי אלו מוכשרין וכדפי' רע"ל וכן הגיה הר"א: חופר

תפארת ישראל

יבין

טמא מכשיר ומטמא כלהת. ונעשו הזיתים שני (ד): (א) כל זית ויחיד נקרח גרנר [לגלג] פ"ג מ"ג ומחמת פ"ח מ"ד]. ור"ל הכא שהיה זיתו בגג כדי שיתבישו ולא יתדבקו כל א' בחבירו כשהזית וילבדס יחד. אלא ישאר כל א' גרנר ויחיד לבד: (ב) והרי ע"ז יזיעו התחתונות ע"י התימוס. מדאין טולט בהן האויר. והרי מלביבין קך. ודאי היה ראוי לומר דניחא ליה

(ד) ואין להקשות ל"ל דניחא ליה שז'א. הרי משקה טמא מטמא אף שלא לרעון. כריש מכשירין. י"ל דרק נפילתו אין צריך שיהיה לרעון. אבל עיקר התהוותם ודאי צריך שיהי' לרעון. דלג"כ אין שם משקין עליהן [ועי' רמב"ם פ"ג מאוכלין]:

קך

(א) דמדורוהי ליבשן. ודאי לא ניחא' בזיעתן. רק דק גורסין הרי הן מוכשרין. ולפי דך גירסא צריך לפרש מלת לגרנן. ר"ל שאינו רואה לכבשן כולן יחד בבית הבד. דלא ודאי היו מוכשרים בהזיעה וכריש פרקין. אלא אפילו רואה לאכלן גרנר גרנר לבד. והעלן להגג שיפתחן בהחמה. אע"פ שהן ברום אמה. דלא אינן התחתונות מתמחקות יפה.

דלא ו"ל דאפשר שכשירא שלא שלטה בהן החמה. ממך עליהו להביאן לבית הבד. ואז ודאי לא ניחא' בהזיעה היואל מהן בראש הגג. מדאולך שם לאיבוד. אפי"ה מדלאכלן העלה אותן. ניחא' בזיעתן. דעי"ז מתרככים וחזו לאכילה טפי, והוכשרו. ולא חיישין דממך: (ד) שיכמחו קלח ויתרככו. ועי"ז יזיעו: (ה) ר"ל אע"פ שמתכוון שאחר שימרככו בהזיעה יחזור להטלותן שוב להגג שיתביש. שם עליהן הזיעה: (ו) ל"ל דל"ג שיפתחם או ימלחם. דהכי בהעלן למלחן אינן מוכשרים לבד בהזיעה אלא ה"ג נתנן בגג שילקו או שיפתחם. ור"ל בין שנתנן בבית שילקו ורואה אה"כ להעלותן לגג שיתבישו שם. או שמיד

במתלה העלן לגג שילקו שם ויתבישו שם אחר שילקו. או שהעלן לגג לפתחן ולהחכן שם לשנים. ויחזרו ויתבישו אחר שחשכו. והרי בשחשכו לשנים כל גרנר. ע"כ שילא מהן משקה כשיחשכו. וניחא ליה בהמשקה. דהרי עושה כן צידו. וכל פסוק רישא כניחא ליה דמי [מגביהו רפ"ד]. אלא זה רואה ליבשן אה"כ: (ז) קמ"ל אע"פ דסוף כל סוף הרי הוא רואה ליבשן אה"כ. ופד"א דהמשקה שיואל מהן כשימרככו או כשיחשכו לשנים. הו"ל כלא ניחא ליה. קמ"ל דאפי"ה מתחלה הוא ניחא' ביה ומכשיר: (ח) ר"ל עד שיעשה על הגג סוכה לשומר לישב בתוכה לשמור: (ט) דרואה להביאן משם למקום אחר אלא שלא היה לו פנאי. והוכרח להניחן בינו בינו בהזיעה. ולא ניחא' לאיבוד. ולא דמי לרישא.

דהם ברלונו הניחן בבית שזיעו: (ס) ר"ל שהי' לו זיתים במעטן שכבר הזיעו. ואפי"ה לא הוכשרו בחמות זיעה. מדאיהו דעמו להסויף עליהן. והרי בכ"ג לא הוכשרו בהזיעה [כמ"ם].

או

דשניעות מ"ט משיכניסו רביעית לסאה ואגב אורחיה קמ"ל דלענין טומאה הסיבי חוכל ומקבלין עומאה ע' פ"ג דטוקין מ"ו: ו אפילו הן רום אמה אינן מוכשרין. כך גירסת הרמב"ם והר"ש גורס הרי אלו מוכשרין ומפרש לגרנן למחוקן בחמה לסופתן במלח לאוכלם וכו'. וז"ע לגירסא זו כיון שדעמו למלחם הא אמרו ב"ה במתני' דלעיל אינם מוכשרין. וכתיב תו"ט במתני' דלעיל שיש חילוק בין מלח לכובשן בבית. ובין למלח בגג. ואינו נראה דמדיד הוא עומא דלכובשן אין מוכשרין כיון שאין דעמו לדורכן אלא לאוכלן ככוסין אין דעמו על המשקה דדוקא אש דעמו לדורכן ניחא ליה במסקה שיהיו נוטין לדרוך וזה הטעם איתא גמי במלח בגג דמ"מ אין דעמו לדרוך:

ועתיד להעלותם לגג. לשון הרמב"ם בחבורו אע"פ שעתיד להעלותן לגג וכן שילקו או שיפתחם. כתב ג"כ אע"פ שדעמו שילקו ויפתחם וכוונתו משום דתני ספיה נתנם בבית עד שישמר את גגו אינם מוכשרין ומעטן שעדיין לא נגמרה מלאכתן עד שישמר כמ"ם הרמב"ם שם והיינו דקמ"ל ברישא אע"פ שעתיד להעלותם או שיפתחם אין זו חסרון מלאכה והיו נגמרה מלאכתן: ו' רצה ליטול מהן. פי' הר"ב זיתים שלא נגמרה מלאכתן כיון שדעמו להסויף אלא שאלה נגמרה סברת ר"ג בר"ס דכדעמו להסויף חלוא אכל לב"ש וכו' דמתני' לית להו התם הך דעמו להסויף והר"ש לא כתיבו זה כיון שדעמו להסויף אלא שאלה נגמרה

ו' הסנה. פי' שם טפי חלופי נרסאות

ו' אינן מוכשרין י"א: הרי אלו אינן מוכשרין בבית שילקו כד"ז ומכשירי ע"ד שילקו: או שיפתחו כד"ט שיפתחם וימלחם

תוספות חדשים

ו' בהר"ב ד"ה אפילו ס' אין מוכשרים. הוא פי' הרמב"ם וכו' כחבורו פי"א מהט"א ותב ס"א שם ולענין נאמר דאמתיקן שאפי"ה שמתוך שהענינו על רום אמה הו"ל אפשר לומר דניחא ליה שזיעו קמ"ל כיון שדעמו היתה ליבשן לא אמרין הכי פ"ט:

אליהו רבה

ו' אפילו הן רום אמה אינן מוכשרים. גרסין: שיפתחם ושימלחם. גרסין: ו' רצה ליטול מהן בד אחד. ועדיין לא נגמרה מלאכתו שרואה ליקח עוד ואוחן שנתחירו במעטן ד"ה לא הוכשרו ולא נתקן אלא בחותן שז"ל שבש"א קולא כעומאה גרסה שקולא מהמעטן קולא אפי"ה כעומאה ולאחר שקלן ומוליכין לבית הבד מתפש אותן שטעל בטהרם שאותן שטעל תשוב נגמרה מלאכתן. ובה"א אף מתפש כעומאה אף אותן הבדים שהוא מוליך לא נגמרה מלאכתן ומתפש כעומאה הואיל והיה מקלח המעטן לא הוה נגמרה מלאכתן כעשה שהוא מוליך אבל אם עוקר כל המעטן הוה נגמרה מלאכתן ו' וסי' אומר אפילו עוקר כל המעטן ומוליכו לבית כבד הוה כאלו לא נגמרה מלאכתן:

בועז

בועז

משנה אחרונה

דרך פליעת הוחים קודם שכלו לבלל אכילה כדמוכח פ"ד

לדרך פליעת הוחים קודם שכלו לבלל אכילה כדמוכח פ"ד

לדרך פליעת הוחים קודם שכלו לבלל אכילה כדמוכח פ"ד

לדרך פליעת הוחים קודם שכלו לבלל אכילה כדמוכח פ"ד

לדרך פליעת הוחים קודם שכלו לבלל אכילה כדמוכח פ"ד

על הטומאה: רבי יהודה אומר בית הבד מהור. דמחרין על טומאת ודאי. הואיל וחבר זה עוהרין לך: ר' שמעון אומר אם מהורים להם. הלו הכלים כגון שיצבה עליהם חכה ע"ה או שהיו של ע"ה. דבעיניהן עוהרין כן: בית הבד

פרק י א אומר ר' יוסי. כחצ הר"ב כר"מ ס"ל כו' ור"י סבר דחושטין במגע אבל אין בקיאות בהיסט וכו' וכ"כ הר"ס. ונ"מ אם היה שם טומאה שמטמא במגע ואינו מטמא בהיסט. כדמנין להו דריש מסכת כלים.

טמא. שאין הכדדים נזהרים מליגע בן וחיכה לנחתם שמה נטמאו: ואם טמאין הן. כגון שידעו שיצבה עליהן חכה נדה או זבה: בית הבד מהור. דמחרין כן: א"ר יוסי. *כר"מ ס"ל דבית הבד טמא. אלא טמא דר"מ משום דאין הכדדין חוששים בטומאה. ור' יוסי סבר דחושטין במגע אבל אין בקיאות בהיסט. וחוששים שהן עוהרין כל זמן שלא נגעו. הילכך בית הבד

אבל קשה דמשנתינו מיירי שהיו שם כלים טמאין מדרס והם משמאים אף בהיסט וכמ"ס הר"ב [והייתי יכול לתרץ דאכתי נ"מ דעל הנגיפה נאמנים לומר לא נגענו כדחתן בפ' דלעיל מ"ח ועל ההיסט א"א שהיו נאמנים כיון שאין חושטין לה. אלא דבמטני' דלקמן התנה הר"ב דהא דנאמנין על הנגיפה דוקא כשם חבר עמהם. ועיין מ"ס שם] ולכן נראה כפי' הרמב"ם שפרט

טמא דחיישינן שמה הסינו אף ע"פ שלא נגעו בהם. והלכה כרבי יוסי: ב משקין טמאין בתוך בית הבד. והן נשפטים ע"ג קרקע ודורכים הכדדים עליהן ונדבקים ברגליהן וחוזרים אותן משקין ומטמאין את היתים כשהכדדין עולים

דר"י אדר"ש חולק שאמר שאם הכלים טמאין לכן בית הבד טהור. וקאמר ר"י שאע"כ בית הבד טמא לפי שאף ע"פ שלא דורכים על גבי היתים אלא א"כ יש בין המשקין ליתים ארץ

ר' יוסי כ"ל וכו' מלאכת שלמה

ובי מפני מה טמאום. כך ל"ל. ותמתי שאלתי מונה ומנוקד עמאחי: אם

יבין

יצוי בית הבד טמאים. דחיישינן שמה נטמא הע"ה בכלים הטמאים. והרי חזר ונגע בהיתים. מיהו דוקא היתים טמאים שהיו ודאי נגעו שם בהן. מלכך הדין לטעם להטעם בהיתים. אבל שאר דברים שהיו שם טהורים. דלא דמי לנתיב ע"ה לזמן בתוך ביתו דס"ל לר"מ דהכל טמא [כפ"י מ"ג]. דהתם הע"ה טמא הוא. ומש"כ הכא דמיהרו. ה"ל תו ספק ספיקא. שמה לא נגע בהמדרס. ושמה לא חזר ונגע בצאטרות. ואפילו היה בית הבד רה"ל דלא נהני גביה ס"ס [כפ"י מ"ד]. היינו בצב' הספיקות בנזק הנטמא עלמנו. כספק נכנס וספק נגע בטומאה. אבל הכא שספק א' בהט"ה אם נטמא. וספק ב' בהכלי שהחזר את חזר הע"ה וטמאו. אין מחזיקין טומאה בס"ס. והיינו דקאמר הכא בית הבד טמא ולא קאמר הכל טמא [כפ"י מ"ד: ד] ר"ל אפילו יצוי בית הבד שודאי נגע בהן, עוהרין. דמדינתיהן צע"כ נזהרים מלהטמא בכלים טמאים. ור"ל דלר"י נמי לר"ך שידעו שה"ה שהן עמאים צע"כ החזר ורק בצנדי ע"ה פליג עלי' ר"ס: ה) כגון ששארר שם צנדי ע"ה הטמאים. שבעיני ע"ה עוהרין הן. וכ"ס בצנדי חבר שנטמאו. והע"ה סבור שהן עוהרין: ד) אם הכלי טמא צע"כ נזהר מלהטמא אפילו ממדרס. והוא מדרס. ופליג נמי בהא על ר"מ דס"ל דאין ע"ה חושש אפילו ממדרס. והוא שטיהרין בטמא. וכן דרכן לילך יתף. כדי לדרוך היתים ברגליהן: ט) הא דנקט ויולאין היינו מדאיידי שכל רגלית הבד מלוהח

תפארת ישראל

פ"י (א) והא דנקט במשנתו שהיו שם כלים הטמאין מדרס. והרי לדבריו גם בכלים שנטמאו בשאר טומאות חייב ר"מ. י"ל דלכתי נקט משנתו כלי מדרס לאשמטין רבותא אליבא דר"י ור"ס. דאף במדרס ד"ל דאין בקיאות בהיסט. וה"ל כפי' ר"מ לר' יוסי כדמ"ס ממיר ר' יוסי. מדחייב להיסטו. והנ"מ בין ר"מ לר' יוסי טהור. ואין להקשות הרי לקמן במשנה ב'. וכ"כ לעיל [פ"ט מ"ח] אמרין דנאמן הע"ה לומר לא נגענו בהשרץ. ולא פליג ר"מ. י"ל התם שזורת השרץ מעיד על טומאתו. ודאי גם ר"מ מודה שהע"ה נזהר מליגע בו. מש"כ הכא שאין הטומאה מזכורת לעינו. אף שודע שהכלי טמא הוא. עכ"פ מדריש בטומאה כל הטהר. חיישינן דנגע ולא אדעתיה. ורק ר"ס ס"ל דאפילו אין וזרתו מעיד על טומאתו אפ"ה כיון שידעו שהכלי טמא. טהרתו תמיד נגד עיניו. ונזהר מלהטמא. אבל א"ל דבאמת פליג ר"מ אמטנה ב' דפרקין. דהרי מדנקט פלוגתא דר"מ במשנה א' ובמשנה ג'. ומשנה ב' נקט סתמא. ודאי משמע דבה כ"ע מודו:

הרב שיצבה עליהן אשת ע"ה וכ"כ הר"ס והרא"ש. אבל אין לפרש אם עוהרין להן שלא הודיעם שהכלים טמאים. ועוד ככה"נ מהני שאלה אם אומרים לא נגענו נאמנים אלא ודאי מהני מיירי בהודיעם והיורים כדפי' ואפ"ה אם עוהרין להן לא מהני היורים כיון דאניהו סברי עוהרין הן והצעה"ב היורים לחימרא בעלמא ולא חיישי למה שהיורים: אלא שאין בקיאות בהיסט. כתב הר"ב דר"מ חייש לנגע ור' יוסי להיסט ומסיק תו"ט דמשום נגיפה נאמנים לומר ובהיסט אין נאמנים. ולמאי דפי' לעיל הכא אף בנגיפה אין נאמנים דהשדד סכרן. ולפי' הרמב"ם דר"מ אדר"י פליג. לא יתכן דא"כ מאי בינייהו בין ר"מ ובין ר' יוסי. דלר"מ נמי אין נאמנים ומה לי משום נגע או משום היסט. ויש ליישב למאי דפי' לעיל דדוקא כעל בית הבד הא יולא ונכנס לא חיישינן. וי"ל דבהיסט אף ביולא ונכנס חיישינן דאניהו סברי דהיסט טהור וכל שטהרין להן לא מירתת כדפי' לעיל:

ב ומשקין טמאין בתוך הכית. משמע ששפכו במקום הדריסה שבודאי נגעו אבל אי חיכה למיתלי שלא נגעו בכל ענין עוהרין לטמא עוהרין ע"ה כפי' אלא בודאי נגעו מיירי ואפ"ה אם יש כדי שינגעו עוהרין דאפילו מסתבר לן שמה לא נגיבו יפה בספק דרבנן עוהרין כדפי' דספק דרבנן עוהרין והכי חזן רפ"ב דמקואות ספק עכל ספק לא עכל בטמא מדר"ס טהור. ואפילו לר' יוסי דמחמיר התם מודה בספק ליתמא ולטמא והכא לגבי היתים ספק ליתמא הוא. לפ"כ משקין טמאין דהכא חייש אלא בטמאין טומאה קלה של מנע טומאות. אבל טמאין טומאה חמורה כגון משקה זב וזבה של מעוהותיהם משמע דאפילו יש כדי שינגעו טמאין דהספק דאזרתא הוא וטמא לא נתנגעו יפה ונ"ע ליתא. וכיוצא בזה שנינו לעיל ספ"ג גבי נקירת תרנגולים ככלק וסא כתבנו עוד בזה:

ובי מפני מה טמאין הכדדין וכו' ר' יוסי אדר"ש מדרס דקא משליג בין עמאים להם לעוהרין להם א"ל ר' יוסי ובי מפני מה טמאים עמי הארץ מפני מה נזר רבנן טומאה על ע"ה אלא שאין ע"ה בקיאות בהיסט ומ"ל עמאים להם מ"ל עוהרין להם טמאים להם נמי דממנע ויזבו מהיסט מי יזבו:

נמוקי הגרי"ב

ב במשנה הגדריים וכו'. לאהורי הגדר כו' ר"ב. ופי' הרע"ב וזאת מפי' הר"ס דקאי דחיישינן אף דחיישינן לא נתי לטעמא כמ"ס ספ"ג דע"ה מ"ז ב' ל"ל דמיירי בהיסט לחטור. ולכן פריך הגרי"ב שער בכרכות ס"ב א' על אי"ו ואין לתקן בין קטן שהגיע ליתוך ובין גדול כמ"ס הריטב"א בחיובשו דיש סוכה ע"ה. וס"ה הן עמין אלא שהצעה דכר כהוה שהחיותות רגילין לפנות יותר מדול:

משנה אחרונה

יגעו מירתתו לומר שנגעו שישמירו כשרם והלכך אין נאמנים אבל במתני' דלקמן שבשעה שביכשו לא היתה אלוה"כ בזה הטומאה וא"ו נגעו ולא דעתיהו לא הפסידו שברם דלא ה"ל לחסוקי אדעתא שיש כ"ף טומאה. ונראה דר"מ נמי לא חייש הכא שנגעו במזיד דלא חסדי וק"ל חוקה שליש עובד שליחותו אלא דחייש דלמא נגעו ולי"ו א ד ע ת י י ה ו ור"מ לטעמיה דלית ליה כל ה ע ו מ ח ו ת כשעת מליאתן כפי' מ"ו ור"י מטהר כשעת מליאתן: אם עוהרין להן. פי' שמה לא נגעו נאמנים אלא ודאי מהני מיירי בהודיעם והיורים כדפי' ואפ"ה אם עוהרין להן לא מהני היורים כיון דאניהו סברי עוהרין הן והצעה"ב היורים לחימרא בעלמא ולא חיישי למה שהיורים: אלא שאין בקיאות בהיסט. כתב הר"ב דר"מ חייש לנגע ור' יוסי להיסט ומסיק תו"ט דמשום נגיפה נאמנים לומר ובהיסט אין נאמנים. ולמאי דפי' לעיל הכא אף בנגיפה אין נאמנים דהשדד סכרן. ולפי' הרמב"ם דר"מ אדר"י פליג. לא יתכן דא"כ מאי בינייהו בין ר"מ ובין ר' יוסי. דלר"מ נמי אין נאמנים ומה לי משום נגע או משום היסט. ויש ליישב למאי דפי' לעיל דדוקא כעל בית הבד הא יולא ונכנס לא חיישינן. וי"ל דבהיסט אף ביולא ונכנס חיישינן דאניהו סברי דהיסט טהור וכל שטהרין להן לא מירתת כדפי' לעיל:

חלפי גרמאות
כ"ג תוספות יום טוב פ"א :
ב יומים :
הבבלי :
לוח :

משנה אחרונה
כדי שיגנובו . כתב הרב
כשאין מנעלים
ברגליהן דלמא ית
הנעלים ונתמא המנעל
אפילו ניגב מטמא
המשקין שבוים וכן
לשון הר"ם והרא"ם .
דקדקו לכתוב שמתמאין
המשקה אבל הוסיף
אין מתמאין משום
דמקום דריסה של
המנעל הו' אחורי
הכלים וק"ל בפ"ה מ"ו
הלכה כר"א אחורי
הכלים שמתמא במשקין
מתמאין את המשקה
ולא את האוכלין . אלא
שה"ס אחר כתב
כלשון הרב שמתמא
המשקה מסיים או
אפילו אין שם המשקה
בוהים למ"ד העובלין
לתרומה כתרומה דמי
עכ"ל וזה תימה דהא
אחורי הכלים אין
מתמאין אפילו אוכלין
של תרומה עומה כדפי' .
ומ"ש דעובלין לתרומה
כתרומה דמי . ר"ל
דעיקר גזירה דמשקין
מתמא כלים היינו
לתרומה דוקא ולא
להולין וכן מוכח במתני'
סוף ח"א וז"ל אלו
פוסלין את התרומה
וכו' והכלים שמתמא
במשקין . ומיהו היינו
שמתמא תוכו אבל
באחוריו אפילו תרומה
לא מתמא אוכלין כדפי' .
ומ"ש הרב דמשקין
מתמאין כלים ולא את
אע"כ דבין דהגזירה
היתה משום משקה או
הוא מתמא גם לאלים .
לא גזרו באלים דלא
כניה משקה זב וזכה
שפלו על האדם שנה
בני אדם מתרחקין מן
הזבים והזבים מתרחקין
מן משא"כ בכלים :
הברדין והבולריין שמתמא
עומאה לפניהם

כדי שיגנובו רגליהן מן המשקין המתמאים ע"י דריסתם בחרץ . וכשאין מנעלים ברגליהן איירי . דהא משקה מתמא כלי וחוזר ומתמא משקין שעם היותם . אבל כשאין מנעלים ברגליהן ונתגנובו המשקין המתמאין שברגליהן ע"י דריסתן בחרץ . שוב אין מתמאין היותם כשדורכים אותן . דמשקין עמאין מתמאין כלים ואין מתמאין אדם : הברדין והבולריין . הא דלא נקט המוסקין והבולריין לפי שגזרו על הבגירה שחטטה בטהרה . ולא גזרו על המסיקה . וטעמא מפורש בפ"ק דשבת שפעמים אדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענביו לבלור אם לאו . וגומל אשכול של ענבים וסוחטו ומזלף ע"ג ענבים . ובשעת בלירה עדיין משקה טופח עליהן והוכשרו לקבל טומאה . ומעט זה לא שייך במסיקה : נלמא

בתוך בית הבד י' . אם יש בין משקין לזויתים י"א כדי שיגנובו את רגליהם בארץ י"ב . הרי אלו מהורין . הברדין והבולריין י"ג שנמצאת טומאה

שלמה מלאכת
עוד בפירושו ז"ל נריך למחוק סימן הגימ"ל הכתוב קודם דבור המתהיל עוד בפירושו ז"ל הא דלא נקט המוסקים והבולריים וכו' . אמר המלקט הכא ובסמוך לפי וכו' :

ב אם יש בין משקין לזויתים כדי שיגנובו את רגליהם בחרץ הרי היותם טהורים . שהגנוב במשקים עמאים שלא בידיו עהור ואפילו לקדש . הרמב"ם ז"ל שם פ"ט :
בפי רע"ל ז"ל ומתמאים את היותם כשהברדין טהור ודורכין ע"ג היותם ח"א"כ וכו' והכל דבור אחד :

בועי תפארת ישראל יבין

(ב) אמנם יש לדקדק למה במשנה א' וז' נקט רק ברדין . ובמשנתו נקט ברדין ובולריין . ולמה לא נקט נמי במשנה א' או שגם כרמו מפני הבולריין . וכ"כ הוה מצי למנקט במשנה ב' שהיו משקין עמאין במקום משמוש ידי הבולריין . ואח"כ משום דכלים עמאין מדרם ומשקין עמאין לא שכיחי בכרם רק בחדר המלאכה . ואלו הוה נקט הנועל בית הגת ויש משקין עמאין בבית הגת . סד"א דמקודם אי אפשר שיתמאין הענבים . ואין נריך לשמור עמומאה . עכ"ל יש לדקדק טובא למה לא סידר רבי המטות בסדר הראוי . דהיינו תחלה הו"ל למתני משנה ג' בהכניס ע"ה במערה להפנינו . ואח"כ משנה ב' במלא עומאה לפני בקרקע המלאכה . ואח"כ רישא דרך מתני' במשקין עמאין שמתמא לפניהן בקרקע בבית . ולבחר כולה הו"ל למנקט משנה א' . בטעם בית הכד ושאריו שם כלים עמאים . וז"ל דכולהו דרך לא זו אף זו נקט לה . דמתחלה נקט משנה א' . שהי' שם כלים המתמאין מדרם . דאע"כ דמתמאין שלא התמאין בהן הע"ה מדאין להם עסק בכלים הים . אפי"ה מדאין הע"ה בקיאיין בדיני היסט . היישינן שטימאום . ולא זו אף זו . דהיינו אף דינא דמשנה ב' . דמשקין עמאין שטובין על הארץ . דמתמאין שדרכו עליהן ועימאן הכל . אפי"ה באפשר שנתגנובו . תלינן כן . והכל טהור . אף דברישא לא תלינן במתמאין שלא הטיבו . ולא זו משקין עמאין שאין מתמאין מדאורייתא לטוס דבר [כפסחים ז"ב] . וגם מדי"ם אינן רק ולד . ואין עמאין אדם אלא אף אב הטומאה לאורייתא שמתמא לפניהן . נלמאין לומר לא נעטו . משא"כ בהך ב' בדי דלעיל לא שייך דבו נלמאין . ומדי"ם לחוט שנתמאין ולא אדעתיהו . ולבחר כולה נקט דין

מלוחלח במשקים עמאים להכי נקט ויולאים . דע"ז אפשר שהתגנובו בחוץ : (ו) שנטפכו שם על הקרקע . והרי ולדי דרכו עליהן הברדין . ואע"כ שאין משקים עמאיים מתמאין אדם רק כשהן מעיינות הרב . אפי"ה הכא יש לחוש ששדרכו אדם"כ היותם . טימאום במשקה טופח ברגליהן : (א) רווח מקום : (ב) קודם שדרכו היותם . ואי"ל גם באין שיעור להגנוב הרי ספק משקים לטמא אחרים עהור [פס"ד מ"ט] . ותו הרי אין מחזקט"ו ומקום למקום [פס"ט] . י"ל דזכו רק בספק השקול . ולא כי הכא דמתמא עפי לטומאה מלטהרה . ומת"ם נמי מחמירין בבלק ומשקין עמאים בתוך הבית . דדוקא בים בין משקין להבצק כדי שיגנובו התרנגולים חרטומן . טהורה בבית המוקד [לפי פ"ג מ"ה] . מיהו בטעמו הע"ה מנעלים . אף שנתגנוב המשקה מהמנעל קודם שדרך עמו היותם . הרי כלי עמא מתמאין במשקין . וטעמה שני . וכשדרך עמו היותם נעשו שלישי . ואף דאין שני עושה שלישי עובלין . אפילו בעובלין לתרומה [כרמ"ס ספ"א מהס"ז] . עכ"פ המנעל שהוא שני פוסל לתרומה . וכל הפוסל תרומה מתמא משקין להיות תחלה [פס"ה דפכה מ"ו] . ונתמא ונתמא להבצק המשקה שלע היותם היותם שוב ראשון . וטימא שוב היותם להיות שני . וגם אסור להיטות לדרוך זיתי העבל . דאע"כ דקיי"ל דמותר לגרום טומאה לחולין שבא"י . עכ"פ כשצביל עדיין לתרומה . אסור [פס"ז ר"ו א' ורמב"ם סוף טומאת אוכלין] :

(ג) מוסקי היותם שהן המלקטין אותן מהאילנות . ח"ל בעה"כ לטהרן קודם לקיטתן . מללא הוכשרו היותם . ולא יתעמאין כשילקטום הע"ה [לעיל פ"ט] . ורק קודם שיכבשום בבית הסד שכבר הוכשרו היותם ביעט המעטן . ובמשקה שילא מהן . נריך צבה"כ לעשר הדורכין . אבל הבולריין דהיינו המלקטים הענבים המגפנים נריך צבה"כ לטהרן מקודם שילקטו . מדקיי"ל הבולרי לגח הוכשר [לפני י"א ח"ל] . ונמלא שיעמאין המלקטין את הענבים בדייהן . להכי נקט תנא ברדין ובולריין (ב) :

אע"כ

לכאורה היינו הך דלעיל שמשקין עמאין בתוך הבית וה"ו עומאה לפניהם וא"כ אמאי נריך למתני לה בכא כפי נפשה וה"ל למתני בהך דלעיל ואם אמרו לא נעטו נלמאין ותו לא . ואפשר דלעיל מיירי במקום דריסה שא"ל של נעטו כדפי' לעיל . ועוד י"ל דלעיל בעומאה משקה לטמא היא מדרבנן וקמ"ל הכא אפילו בעומאה לאורייתא נלמאין . אלא לפי מ"ה הר"ם והרב כשהכר עמהן אין להלקט כיון דאחבר סמיכין . ומיהו עיקר הך מלתא דמלרבי שהכר עמהן . לא פירשו מג"ל הא ובפ"ט מ"ה לא התנו שהכר עמהן כמו שחמה תו"ע בזה . וכן בפ"ו מ"ו נלמאין לומר לא נכנסו וכשאין כעני עמהן נלמאין לומר נכנסו ולא נעטו כמ"ס הר"ם עמהן וכן מ"ה הר"ם והרב לא יאכלנה וכן בפ"ב דמאי נלמאין לומר הפירות הללו לא הוכשרו דלא הטיבו לטקור ולא אשכחן בשים דוכתא דמלרבי שהכר עמהן ונפין וכו' ועד כמה ירחיקו עד שיהא רואין משמע שדרך שיהא החצר רואין ומדקתני וכן משמע דתרייהו מהד עמאין מפרש להו בדין עמאין שכתב כאן דלא חיישינן למא נעטו ולא אדעתיה דחבר ונסיפא בתינוקות נמי מפרש הכי . אבל באמת גם בסיפא אין פירושו מחזור דאמאי מני לה בתינוקות ולא בע"ה עתנן שפנים והחצר רואין . ועיקר השירוש כמו שפרשה הרמב"ם שיואלין ונפנים לא קאי בתינוקות ומילי מילי קתני . דהאי וכן בתינוקות דלעיל קאי כמו שנלמאין על עמא לומר לא נעטו וכן על התינוקות נלמאין לומר שלא נעטו . ותו קתני מלחא אחרייתא יולאין ונפנים שהע"ה עמאין יולאין . ומאם שצדוק בבית הכד הם ברשות החצר ובחוקת עהרתו שעתרן לכך . וכשיואלין לחון הם ברשות עמאן ואולא לה חוקת עהרתן וקמ"ל כדפי' שהו רואין הם עדיין בחוקת עהרתו וכך פירשה בחבורו פ"ג מהלכות משכב והוא נכון מאד . ונמלא גם מ"ה הר"ם כאן שיהא חכר עמהן אין לזה מקום כלל . ומ"ה הר"ם דקט הברדין והבולריין ולא נקט המוסקין שגזרו על הבגירה שחטטה בטהרה ולא גזרו על המסיקה וטעמא שפעמים אדם הולך לכרמו וכו' עד זה לא שייך במסיקה כ"ה בגמ' פ"ק דשבת דף י"ו . והענין הוא מה שסוחט אשכול ע"ג ענבים אין כוונתו שילך המשקה על הענבים דמה נירך לענבים לזה . אלא שהוא סוחט לידע אם נזה המשקה ללאת ולדורכן . אלא כיון שעושה כן בחוץ שיהא ח"א שמתוך הזיוף לא יודלף מהם על הענבים והוכשרו במשקה כשהוא טופח בשעת הבגירה ואע"כ כהא המשקה על הענבים שלא בכונה אין שנתכוון למשקה לטמאין אע"פ שאין סופו לרטון שיבא על הענבים הוי הכשר דמלרבי

ר"ס

טהרות הנועל פרקי

ציונים

יוצאים חוץ ברכות סב ע"ג
 חוץ סב :

הלופי גרסאות

המנוקות ג"ל ונמצא
 במנוקות :

תוספות חדשים

ב במשנה יוצאים חוץ
 לפסח. ע"ן כר"פ
 שכתב דה"ל ככ"ל דיואלין
 כו' לא קמי' חתיקות.
 וכ"מ במכ"ס פ"ג מה"מ :

אלוהו רבה

ב וכן התנוקות שביניהן
 חתיקות שכלו אל
 חזינו לבית הכד והחתיקות
 עתים ששים גרות
 מחזקות אותם נאמנים
 הכדדים לומר לא נגענו
 בחתיקות כמו שאלמנים
 בטומאה לפניהם :

חידושי מהרי"ח

ב תוי"ט ד"ה נאמנין
 לומר לא נגענו
 כתב הרע"ב ובגון
 הדבר עומד בו תימה
 כו' עכ"ל. ע"ן פ"ג
 הרא"ש ולא קשיא מידי
 וד"ק שם סמ"ב כי
 קצרה היריעה מלפנינו :

משנה אחרונה

ר"ט מס' מכשירין. וכן
 מוכח בפ' תבית שאין
 כוונתו שלק' המשקה
 על העכבים דקרי ליה
 ההם דף קמ"ה משקה
 לחזיל לאיבוד גס
 המפלט בחזים לידע אם
 הגיעו למקום ופשיטא
 דה"ה בעכבים. ופשיטא
 דסוגי' משמע דגזרו בכל
 בולר' לנת בין ששטה
 אשכול בכרס או לא פהע
 דפשיטא שסוחט. אבל
 רש"י מפרש במ"ג ע"ן
 ע"ס במשנה דורכין
 דף ל"ה במשנה בנת כו' הא
 דאמר' הבולר' לנת
 הוכשר היינו היכא
 הוכשר ודאי וליע.
 ודברי הרמב"ם כחכור
 רפ"ח מה"ל ט"א אין
 מוניס ל"פ ד' שכתב
 שמואלו על העכבים
 שמואלו על העכבים

אדם הולך לכרמו וכו' וזה לא שייך
 במסויקה. מוס' שס. ושם ב"ה"דכר
 מפ' הר"ב טעם אחר ושניסם שס
 בגמ' ד"ז וע"ן מ"ט בלוחו טעם
 בר"פ דלעיל: **נאמנים** לומר
 לא נגענו. כה"כ הר"ב ובגון דכבר
 עומד

שלמה מלאכת

דרך השעולים שאכרין למקום נכסין וכו' וזה לא שייך
 הכדדין לומר לא נגענו בהם אע"ג דכבר מלוי שיגעו בהם
 יוצאין הכדדין והבולרים לעשות תרכיבין אחורי הגדר. ובלבד שיהא
 החבר רואן ולא חיישי' דלמא נגעו בטומאה ולאו אדעתא דכבר ע"מ:
 עד כמה ירחיקו. כ"א ירחקו וגם הר"ד יוסוף ז"ל כניה חקו וגם
 הגיה וכמה ירחקו ומתק מלת עד ראשונה ושניה:

לרשות

בועז ישראל תפארת יכין

דין עבילתן. ללא זו ככל הך דלעיל שהוחזק כשהרו. ולהכי לא חיישי'
 שנטמאו. אבל בעבילתן שהוחזקו בטומאה. אין ספק בעבילתן מוליא מידי
 ודאי טומאתן. ועוד שאין בקראין כדניי חליצה. לידע שאפילו מיעוט
 המקפיד עליו הולך. להכי לא מהימן. ולר"מ גם ככה"ג מדרשו שפעה"ב
 שרז ומקפיד בכך. חוקה שליט עושה שליחותו וכוזה לעשות רצונו. ולא
 פרי דמחזיק ר"מ. דהתם הייטין שפמא ולאו אדעתיה: (א)
 ודא דנקט חתיקות. ה"ה בצבות עמנו. כשזריכין לפנות את
 עמנו כך דין. רק אורחא דמילתא נקט. דחתיקות רגילין לפנות
 את עמנו כל שעה. מדכני מטיהן דהיינו בית השיכול שכן קטן [וע"ן
 רש"י בינה דף ח' א' ד"ה וחד אמר]. ועוד דהצבות עמנו מדיוצקין
 שכל היוס יהיו ערודין במלאכתן. מפנין את עמנו כבוקר ובסרב. כדי
 שלא יהיו לריכין להתרחק ולהתבטל ע"י מלאכה [וע"ן ברכות דף ס"ב
 א']. א"כ רבותא קמ"ל ללא מיבעיא גדולים שיוצאין לפנות ולדאי
 שגמרים שם בעמנו שלא יגעו בטומאה שם. אלא אפילו כשיוצאין לחוץ
 עם הקטנים משנין גסם על הקטנים משניחין שלא יפגעו. עוד י"ל
 דלעולם דאשמירת הגדולים מטומאה מיירי. ואפ"ה נקט שיוצאין עם
 הקטנים רבותא. ללא מיבעיא כשיוצאין הגדולים לפנות את עמנו. י"ל
 משום כבודו התירו לן חכמים. וכמו שהתירו מה"ס ללסלל מקוה. י"ל
 ולהלויא מה"י לכתובית שבת מה"ע [כ"ח"ה ש"ב ס"א]. אלא אפילו
 כשזרין חתיקות לפנות. דאין כל כך זורך שילאו הצבות עמנו. אפ"ה
 שרי. כל זה כתבתי ע"ד הר"ש והר"ב נוסח כליו. ליטב דברי רבותינו.
 אולם במחילת כבוד רבותינו ואחר נקית ע"ק. פירושם זה הוא נגד
 סוגית הה"ס [ברכות ס"ב א']. דאי בשמפטיס חתיקות מיירי מתני'
 א"כ מה מקשי הה"ס התם לאיסי דקאמר דאסור לגדול לפנות את עמנו
 אחורי הגדר. ומאי קושיא והרי הכא בקטנים מיירי. ותו אי כדברי
 רבותינו דכולה הדא בבה היא. וה"ק וכן חתיקות יוצאין וכו'. א"כ
 היינו מתחיל הה"ס התם הבכא עם מלת יוצאין. ויידר לנ' מלות וכן

החתיקות. וכמעט היה נ"ל לומר דיוצאין נקט התם לא משנתנו היא זו. רק ברייתא בשם מקום. וכן מוכח מקושיא אחרת דמקשי התם הה"ס
 לאיסי. דקאמר דכשרואה לפנות בבקעה מתרחק עד שלא יהא חבירו רואהו. ומקשינן עליה מדקתני עד כמה ירחיקו ויהיו טורחין. כדי שיהא
 רואהו. ופירשי' וכשראך מפנה את עמנו שם במקום שרואהו. אלא מותר לפנות את עמנו במקום שחבירו רואהו. ומשיי הה"ס התם. שאני
 אוקלי עהרות דלקילו רבנן גביהו. עכ"ל הה"ס. והשתא אוקלי אס' גם נדחוק לומר דמחי למשני הה"ס שאני אוקלי עהרות. ר"ל מאכלי
 עהרות שבבית הכד. דלקילו רבנן גביהו. אפ"ה על כרחך הך בבא דמייתי הה"ס. ודאי לאו בבא דסיפא דמשנתנו הוא. דהרי משנתנו
 במשנין את עמנו אחורי הגדר מיירי. ובמפורש במשנה. ומה דקאמר בסופא דמשנתנו עד כדי שיהא רואן. הרי כשמפנה את עמנו אחורי הגדר
 אין צעה"ב רואן. אלא ע"כ דר"ל כדי שיוכל צעה"ב לראותו כשירנה [ובלעיל פ"ג מה"ה]. וא"כ מה מקשי מינה לאיסי דמייירי במשנה את
 עמנו בבקעה במקום שבאמת רואו. אלא ע"כ דבבא זו דמקשה מינה לאו בבא דמשנתנו הוא. אלא ברייתא דמייירי במניה ע"ה אלא עהרותין
 בבקעה. ורואה החבר לפנות את עמנו. קאמר דמרחיק מה"ע"ה עד כדי שיראהו כשיגעו בעהרות. ולהכי מקשי שפיר מינה לאיסי. ומתרחך
 נמי שפיר שאני אוקלי עהרות וכו'. וא"כ י"ל דגם בבא דקמיתא דמקשה מינה הה"ס גם כן לאו משנתנו. אלא ברייתא. וא"כ אין מזה קושיא
 לרבותינו הנ"ל בפירושו למשנתנו. אכנס גם כלא זה דיקאף לן מלמא עובא לכון פירוש רבותינו בלשון המשנה. דהרי מייאית האצות לא תני
 מידי במשנה לפי פ' זה. והכי הו"ל יוצאין עם החתיקות לאחרין גדר לפנות את עמנו:

(ד) ואין להקשות גם לפי פ' זה. א"כ מה רבותא יש בנייעת החתיקות שאלמנין עליו. ספי מלאמות שכן שלא נעפר בשאר

טומא' לפניה' נאמנין לומר לא נגענו.)
 וכן חתיקות שביניהם (יוצאים חוץ
 לפתח בית הכד. ופונים לאחורי הגדר.
 והן מהורין. עד כמה ירחיקו ויהיו
 מהורין עד כדי שיהא רואן מ'):
 הברדין

מלאכת

וכן בחתיקות שביניהם. מה שפ' רע"ל הוא פ' הר"ש ז"ל ונרסחו חל
 הרמב"ם ז"ל פ' וכן בחתיקות נאמנים לומר שאלו הקטנים לא
 נגעו בשמן או בוייתים וכיוצא בהן ואחר טב לומר ששם יאלו מבית הכד
 ואפילו אחורי הכותל הגה כל בחזקת עהרה מאחר שכבר עיהון והוא
 שומר אותם אלא ח"כ הרחיקו עד שלא יראו וכו' ולשונו ז"ל שם ביד וכן
 בחתיקות שלהם. וקרוב לזה הפירוש פירש הר"ש ז"ל וז"ל וכן בחתיקות

לרשות

בועז ישראל תפארת יכין

דין עבילתן. ללא זו ככל הך דלעיל שהוחזק כשהרו. ולהכי לא חיישי'
 שנטמאו. אבל בעבילתן שהוחזקו בטומאה. אין ספק בעבילתן מוליא מידי
 ודאי טומאתן. ועוד שאין בקראין כדניי חליצה. לידע שאפילו מיעוט
 המקפיד עליו הולך. להכי לא מהימן. ולר"מ גם ככה"ג מדרשו שפעה"ב
 שרז ומקפיד בכך. חוקה שליט עושה שליחותו וכוזה לעשות רצונו. ולא
 פרי דמחזיק ר"מ. דהתם הייטין שפמא ולאו אדעתיה: (א)
 ודא דנקט חתיקות. ה"ה בצבות עמנו. כשזריכין לפנות את
 עמנו כך דין. רק אורחא דמילתא נקט. דחתיקות רגילין לפנות
 את עמנו כל שעה. מדכני מטיהן דהיינו בית השיכול שכן קטן [וע"ן
 רש"י בינה דף ח' א' ד"ה וחד אמר]. ועוד דהצבות עמנו מדיוצקין
 שכל היוס יהיו ערודין במלאכתן. מפנין את עמנו כבוקר ובסרב. כדי
 שלא יהיו לריכין להתרחק ולהתבטל ע"י מלאכה [וע"ן ברכות דף ס"ב
 א']. א"כ רבותא קמ"ל ללא מיבעיא גדולים שיוצאין לפנות ולדאי
 שגמרים שם בעמנו שלא יגעו בטומאה שם. אלא אפילו כשיוצאין לחוץ
 עם הקטנים משנין גסם על הקטנים משניחין שלא יפגעו. עוד י"ל
 דלעולם דאשמירת הגדולים מטומאה מיירי. ואפ"ה נקט שיוצאין עם
 הקטנים רבותא. ללא מיבעיא כשיוצאין הגדולים לפנות את עמנו. י"ל
 משום כבודו התירו לן חכמים. וכמו שהתירו מה"ס ללסלל מקוה. י"ל
 ולהלויא מה"י לכתובית שבת מה"ע [כ"ח"ה ש"ב ס"א]. אלא אפילו
 כשזרין חתיקות לפנות. דאין כל כך זורך שילאו הצבות עמנו. אפ"ה
 שרי. כל זה כתבתי ע"ד הר"ש והר"ב נוסח כליו. ליטב דברי רבותינו.
 אולם במחילת כבוד רבותינו ואחר נקית ע"ק. פירושם זה הוא נגד
 סוגית הה"ס [ברכות ס"ב א']. דאי בשמפטיס חתיקות מיירי מתני'
 א"כ מה מקשי הה"ס התם לאיסי דקאמר דאסור לגדול לפנות את עמנו
 אחורי הגדר. ומאי קושיא והרי הכא בקטנים מיירי. ותו אי כדברי
 רבותינו דכולה הדא בבה היא. וה"ק וכן חתיקות יוצאין וכו'. א"כ
 היינו מתחיל הה"ס התם הבכא עם מלת יוצאין. ויידר לנ' מלות וכן

החתיקות. וכמעט היה נ"ל לומר דיוצאין נקט התם לא משנתנו היא זו. רק ברייתא בשם מקום. וכן מוכח מקושיא אחרת דמקשי התם הה"ס
 לאיסי. דקאמר דכשרואה לפנות בבקעה מתרחק עד שלא יהא חבירו רואהו. ומקשינן עליה מדקתני עד כמה ירחיקו ויהיו טורחין. כדי שיהא
 רואהו. ופירשי' וכשראך מפנה את עמנו שם במקום שרואהו. אלא מותר לפנות את עמנו במקום שחבירו רואהו. ומשיי הה"ס התם. שאני
 אוקלי עהרות דלקילו רבנן גביהו. עכ"ל הה"ס. והשתא אוקלי אס' גם נדחוק לומר דמחי למשני הה"ס שאני אוקלי עהרות. ר"ל מאכלי
 עהרות שבבית הכד. דלקילו רבנן גביהו. אפ"ה על כרחך הך בבא דמייתי הה"ס. ודאי לאו בבא דסיפא דמשנתנו הוא. דהרי משנתנו
 במשנין את עמנו אחורי הגדר מיירי. ובמפורש במשנה. ומה דקאמר בסופא דמשנתנו עד כדי שיהא רואן. הרי כשמפנה את עמנו אחורי הגדר
 אין צעה"ב רואן. אלא ע"כ דר"ל כדי שיוכל צעה"ב לראותו כשירנה [ובלעיל פ"ג מה"ה]. וא"כ מה מקשי מינה לאיסי דמייירי במשנה את
 עמנו בבקעה במקום שבאמת רואו. אלא ע"כ דבבא זו דמקשה מינה לאו בבא דמשנתנו הוא. אלא ברייתא דמייירי במניה ע"ה אלא עהרותין
 בבקעה. ורואה החבר לפנות את עמנו. קאמר דמרחיק מה"ע"ה עד כדי שיראהו כשיגעו בעהרות. ולהכי מקשי שפיר מינה לאיסי. ומתרחך
 נמי שפיר שאני אוקלי עהרות וכו'. וא"כ י"ל דגם בבא דקמיתא דמקשה מינה הה"ס גם כן לאו משנתנו. אלא ברייתא. וא"כ אין מזה קושיא
 לרבותינו הנ"ל בפירושו למשנתנו. אכנס גם כלא זה דיקאף לן מלמא עובא לכון פירוש רבותינו בלשון המשנה. דהרי מייאית האצות לא תני
 מידי במשנה לפי פ' זה. והכי הו"ל יוצאין עם החתיקות לאחרין גדר לפנות את עמנו:

(ד) ואין להקשות גם לפי פ' זה. א"כ מה רבותא יש בנייעת החתיקות שאלמנין עליו. ספי מלאמות שכן שלא נעפר בשאר

הזרות שריי הכל לדריכה עומד וכו' עד והרי הוא מקפיד עליהן שלא יזכוו בקרקע ונמלא מוכשר בהן ע"כ. והם הפך מסוגית הגמ' דמשמע דמולף על העכבים
 המחזרין אלא שנשעת הצברה עדיין משקה טומא עליהן. וגם מ"ס שמקפיד שלא יזכוו בקרקע אין נראה דהא קרי לכו משקה לחזיל לאיבוד. והא דלא שייך טעם זה
 במסויקה דבזמים אינו תשוב משקה עד אחר גמר מלאכתו כמעט בדאמר' בפ' דלעיל וכו' התו'. ונראה שהרמב"ם לפי שטתו הולך לפרש כן שהוא סוכר דתחלתו
 לרזון דגבי הכשר היינו לרזון שישול על אלו הפירות דוקא כמ"ס בריס מס' מכשירין וזה א"כ במחזרין דלאו הכשר בתחוב לך מפרש על העכבים הצורות בטומאה
 חל הוא דלא כסוגית הה"ס: בנאמנים לומר לא נגענו. הכא לא פליג ר"ש לומר שאם טורחין להן אין נאמנים כדפליג בר"פ ובמתני' דלקמן. דלעיל בטומאה
 החבר וההורין על הטומאה שבבית והם עברו על התנאי אין נאמנים שאם יודו ויפסידו שכרם. וכן לקמן בטבילה שהגבין ע"מ שישבולו הם יודו ששברו מפסידין
 שכן אין נאמנים. והכא שלא היחה הטומאה ידועה ולא הוסידין עלי' אם נגעו באקראי אין להם להפסיד שכרן ונאמנים. ומיהו בעמאין להן לא שייך
 לחלק דלעולם נהורין ונאמנים דודאי דמירתתו שפיסדו שכרן ובעהורין להן לא מירתתו כדפי' לעיל:

טהרות הנועל פרק י

ציונים

ג ר"א צריך מ"י סס

חלופי גרסאות

ג ר"א אומר צריך לפסח עליון ע"י שיטתו... וכן הוסיף ר"א וכו'...

משנה אחרונה

ג ביוון שהכניסן לרשות המערה... וזוהי דר"מ אפילו לא הכניסן אלא אמר להם שיטבולו וכו'...

ר' יוסי אומר צריך לעמוד עליהן... ויש לדקדק א"כ מ"ט דר"מ ומי לא מודה ר"מ...

דלא בקיאו דבני טבילה והלילה... וי"ל טעמא דר"מ כי הכי דמהימני נמי ע"ה כטבילתן לגדות ולא אשכחן דצריך לעמוד עליהן וע"כ משום דמלאויותא ליכא חילוף אלא ברובו ומקפיד וכו'...

עומד עמקו כו' וכ"כ הר"ס. ותימה דבפ' ללעיל מ"ח לא הלכינו שיהא החבר עומד עמקו והרמב"ם לא הלך כן לא התם ולא הכא ועיין לעיל: ג ביוון שהכניסן לרשות המערה דיו. דברי ר"מ. דכיון שכנסו לתקום הטבילה על דעת לטבול לא חשדין להו שלא יטבילו ולא

ג הברדין והבוצרין כיון שהכניסן יו' לרשות המערה דיו. דברי ר"מ. רבי יוסי אומר צריך לעמוד עליהן עד שיטבולו יו'. רש"א אם מהורין להן יו' צריך לעמוד עליהם עד שיטבולו. אם טמאים להן אינו צריך לעמוד עליהם עד שיטבולו: הנותן

ופנים אחורי הגדר. ולא חיישין ללמא נגע בטומאה ולא אדעתא דחבר: ג ביון שהכניסן לרשות מערה. שטובלים בה. כמו ברות שימין ומערות: דיו. ולא חיישין שמא לא יטבולו או לא יטבילו הכלים ויאמרו טבולו והטבולו: צריך לעמוד עליהן. לפי שאין בקיאו דבין טבילה וחלילה: מהורין להם. כגון כלים של ע"ה אחר כדפרישנא לעיל. והלכה כר' יוסי: הנותן

מלאכת שלמה

ג לרשות המערה דיו. ס' מקואות שלהן היו במים מכווסין כדאמרין בס"ק דשבת היו שובלין במי מערות קרויין. הר"ס ז"ל ואם עמאים להם אינו צריך לעמוד. כ"ל: הנותן

תפארת ישראל

יכול לראותן (ד). יו' לטבול א"ע ואת הכלים הנלכדים בצות הבד והגת קודם שיטממו בהן לטהרות. דכיון דמקום לפטוי ודאי טבול. וחלילה"ק ממשנה א' דמחמיר ר"מ וס"ל דאין נלמנים. י"ל התם היישינן דילמא נגע ולא אדעתיה. וירא להודיע אח"כ שנטמא פן יקפיד הבע"כ על שלא נזכרו. אבל הכא בתויד ודאי לא יעבור על דעת בעה"כ. ומה"ט נמי גם במשנה ב' בסופא גם לר"מ צריך שלא יתרחק. רק עד שהיה הבע"כ יכול לראותו דבהא כ"ע מודו דלכתולה אין להאמינו על דבר שאפשר שנטמא בו ולא אדעתיה: יו' וחט"ג לעיל במשנה א' נלמנים לר' יוסי בנגע טוואה. וכ"כ במשנה ב' נלמנים לומר לא נגענו ולא פליג ר' יוסי. י"ל הכא דמי עפי טבילה למדרס דמשנה א'. דכמו במדרס אין בקיאו בטומאתו. כ"כ בטבילה אין בקיאו דבני חלילה. והו דהכא גרע עפי מדוחזק בטומאה. ואין ספק טבילה מויהא מידי ודאי טומאה (גדה הו"א): יו' א"ס חושבין א"ע ואת הכלים טוואים [כלעיל ס' ה]. ואם טמאין להן שידעין בעמון שהן או הכלים נטמאות בדרס וכדומה [וגלויי מ"א]: ב' ומה"ט במשנה ב' בנמלא טומאה לפניהן נלמנים דהרי מדמלא לפניהן שרץ וכדומה. רמו שפיר אדעתיהו לזכור השתא א"ס נגעו או לא נגעו בו. דהרי ודאי יודעין שהטומאה לפניהן. משא"כ בסופא דמשנה ב'. בשיואלין לפנות אין נלמנים דלילמא נגעו בצדד הטהור להם. וי"ל עוד דנקט פלוגתא דר"מ במשנה א'. להשתעין דחט"ג דהתם דחזוקו בטהרה. א"ס"ה כשהספק הוא בטהור להן עמאים. והדר תו נקט פלוגתא דר"מ הכא. דחט"ג דחזוקו בטומאה א"ס"ה בטמא להן טוואין

בועז

טומאה. ומה קמ"ל בחינוקות. י"ל דקמ"ל אף שלב אבות על כנים ולב כנים על אבותיהן. אין חוששין שמחת נעונון זה לזה נגעו אדתי. דהיינו הטומאה בהן או הן בטומאה ולא אדעתיהו. ואי נמי נימא דמיירי הכא בילדים דלמלא או של בעה"כ ונכנסו להם. והרי גם ילדי בעה"כ טמאין מטעם הני"ל. א"ס"ה י"ל דיש עדיין רבותא בנאמנות הע"ה על מניעת נגיעתן עפי ממניעת הע"ה מנגיעה בשאר טומאות. דהתם מדודעין שהטריה בעה"כ את עצמו לטהרן. להכי גם הן נזהרין מליגע בטומאה. אבל בחינוקות סד"א דאף לליכא למיחש שנגעו הן בהחינוקות. עכ"פ יו' חשש שמא נגעו החינוקות בהן ולא אדעתיהו. קמ"ל. והקשה לי הרב מהו' יודא אבסאן שלי"ט מיישיטאדט שערוענט עכ"פ הרי חינוקות אין רק רשען מניעתה גדולה. והטעם בהן דמי. וז"ל אף יוכלו בדרין להתמא מהחינוקות. הרי אדם וכלים אין מקבלין טומאה רק מאב הטומאה. ורק בחובל אובלין טמאין או שותה משקין טמאין. או הכא ראשו ורובו במים שאובין נטמא גופו מ"ד"ס [כרמ"ס פ"י מהה"ט יו']. ואח"כ דע"כ נטמאו ידי הברדין כנגעו בחינוקות. ככל נוגע בנולד הטומאה [כרפ"ג דידים]. עכ"פ הרי אין ידעים נעשין רק שני עי"ו. והרי אין שני עושה שלישי בחולין. ואח"כ דע"כ"פ ממתא משקין חולין. א"ס"ה הרי לא הו"ל רק ספק ידים לטמא אחרים דטהור [כידים פ"ב מ"ב]. והרי לאו כ"כ ספק כ"כ ידים. אלא ודאי מדמניו שיגע. וכמ"ס הר"ס והר"ס הכא. וכמ"ס לעיל מנעונון זה לזה. והרי חילין במניו אפילו להק. כגון שבהמה נולעת. חילין בשגריהא להמירה. ולא לפי מדוכתא לטמא [בחולין כ"א ח"א]. וכן כחב"ד ע"כ כלל בכללי ספק ספיקא [אות ל"ג]. דכל ספק המניו לא ממש ספק כלל [ועיין בי"ד ק"ה ס"ב בה"ה]. ואת"ל עכ"פ גם ודאי ידים אין מטמאין טבול. דהא דלמירין דרק לחולין מותר לגרום טומאה אבל לא לטבול [כע"ז כ"ו ח"א] היינו לגרום טומאה. אבל לענין טמאין טבול זה לחולין. וכמו שאין שני עושה שלישי בחולין. כמו כן בטבול [כרמ"ס פ"י מהה"ט יו']. עכ"פ הרי כבר כתב הר"ס והר"ס בפרקין

[מ"ד] דתנא דפרקין ס"ל דטבול דיו כדחומה. וגם בלא"ה ל"ק דהרי לטין. ויחזור ויגעו בהידים הלחין בטהרות. ועוד יש לזכר קוצת הרב המקשה הני"ל. דבבאת לא חיישין לנגיעת בדרין בחינוקות. אלא לנגיעת החינוקות בהטהרות טבולת בעד. וא"ס"ה נלמנים בדרין לומר לא נגעו. וכן ס' במת הרמב"ם הכא [ורק בחיבורו פ"י] משכב נראה שפי דמפרש דנלמנין מנגיעת עמון בחינוקות. ואח"כ דאין ע"ה מקפיד ע"ה הבבא מירי בטהרות [פתינה ד"ב ע"ב]. היינו בשחזירו ע"ה הוא גדול חושבו טהור כמו שחשב את עצמו טהור. משא"כ קטן גם ע"ה חושבו טמא. מדוודאי חקיקוהו נדות, וכלעיל. אמנם אע"פ ק"ל להגאון רב"א זוק"ל. ל"ל למתלי טומאות הילדים מדהגדות מנשקות אותן הרי זה אשעריך בחוספתא רק בחינוקות של חבר [כתוספתא פ"ג דטהרות]. אבל הכא עפי משמע דחינוקות שביטון היינו ילדי ע"ה עמון. שנגדי הילדים הללו. ודאי לא גרעיה משאר בגדי ע"ה שהן כמדרס מתשש שטפה עליהן אשה קדה [בחולין ל"ה ב']. א"כ ממילא מתורין קושיית הרב כ"י. דהרי איכא למיחש שמא נגעו הברדין בבגדי הקטנים. ויחזרו רחבון. ויכולו שפיר להחזור ולטמא בית הבד. אמנם אי קאיא הא ק"ל לכל דברי רבותינו. דמה קמ"ל הך בבא. דהשתא בנשיא ידעיה שמונת לפניהן. דביעבד נלמנין לומר לא נגעוה. מכ"ס כשיואלין ונטינן לחמורי הגדר שלא החזוק עם טומאה כלל. ודאי דמסתבר דלחמורי אפילו לכתלה. ולא עוד דכיון דלעשות לרכיו הוא יואל. הו"ל כשת דחק. דכלל דכתא כדעבד דמי [י"ד ז"ל ז"א רבינו סו"ו סק"ב]. דא"כ נמה מנרכינן שיהא בעה"כ יכול לראותו. ודוק לומר דהו"ל ז"ו הבבא מירי בטהרות טומאה אחורי הגדר. ובגון שגמ"ל ע"ה אחר מליגס לתקום טיהרו. ולהכי דוקא בבית הבד עמון לא מסתא הטועל דעתיה מטהרת גופו. וזוהי מליגע בטומאה. משא"כ כשיגא ממקום הטהרה לתקום הטינופת. אין דבר שזכירו עם להוחר בטהרת גופו. להכי צריך הכע"ה שיגייה עליו. דלילמא יביחן דעתו ויגע בבגדי חבירו טמא שם. או במי גלים הגמלאין המזויין שם [ע"י פ"ד מ"ה] כל זה נראה דחוק לפע"ד. דסתמא משמע אפילו לא החזוק עימאה ודלית אחורי הגדר. לבאורה ה' נראה עפי פ' רש"י כסוגיא דברכות [דף ס"א ח"א] שפי' דיואלין דקאמר תנא אבומרי טהרות טבולת בעד קאי. ושילאין ונפנין לחמורי הגדר. ואין חוששין שמא בני בני יבנם ע"ה ויעמא הטהרות. ורק גם בזה לא נחה דעתי קטין חריך שקא כמוני. דא"כ מאי ארי' שאל לפנות דליכא למימר משום כבודו הקולו נכיה. וכמ"ס. הרי כל היולא מביחו והניחו פתחו ומלאו פתחו. ואפילו במלאו נעול אין חוששין שמא נכנס שם טמא [כלעיל פ"ח מ"ד]. וי"ל דמירי כשהחזוקו עם ע"ה לפני בית הבד. ומדמתסקין עם יס להן רשות לנטום. ולהכי ללא דמסום כבודו. הוה חיישין שמא נכנסו [כלעיל פ"ו ברוב המשניות ס']: (ה) ואע"ג דלעיל [פ"ו מ"ה] אמרינן דכשרואה הע"ה עומד ולא יבט עמא

ד בה"א נחמ. מ"י ט"ח
ס"י ט"ח כ"ג

תוספות חדשים

ד בה"ב ד"ה ב"ש
בו' לגת בטהרה.
והרמב"ם פירוש אחר
כטלה מתני' פ"ט:
ד בה"ב ד"ה ב"ה
אומרים נותן בו'
מתהלה לאכילה. ודוקא
בבבול לגת גזרו. אבל ה"י
דמתלה בלח לאכילה
ואח"כ נמלך מילתא דלא
שכיחא הוא ולא גזרו רבנן.
(ה"א"ש):

ד בה"ב ד"ה מן
העבט בו' ולא
לאכילה. שהרי דעתו על
המשקים כיון שמתן לחוף
העבט שהוא כמו גזר.
הרמב"ם פ"א מה"ע"א
הלכה ג':

אליהו רבה

ד בש"א נותן בידים
שחורות. קבצים
הוכשרו במשקה היו"א
ממם כסלים וכמשיח:
ובה"א נותן בידים
שמאות. שלל הוכשרו
בין שמשקה היו"א מן
הולך לאכוד שהסלים
משקים והולכת לחוף
וכמשיח של אדמה
האדמה שזכתה ולא חשבי
משקה להכשיר:
מן העבט ומן המשמין
של עליה. שאין
המשקה הולך לאכוד הכל
שום שהוא עומד בידים
טהורות שוכשרו במשקה
היו"א מהם:

משנה אחרונה

ד הנותן מן הסלים
דרך הבבול לאכילה
שאינו מקפיד על היין
היו"א מן העכבים
המנוסות כיון שאינו
נותן עיניו אלא לאכילה
המים ולבד הוא
נותנם כסלים שדרכן
לנטף כדאיתא בסוף
מס' מכשירין שאינו
מקפיד על היין המנוסף
והולך לאכוד. וכן

ולא החמיר ר"מ במגנן בדים פרקין אלא משום דאין חוששין
ליזכר. ולא נשחוקו ברשע. וכמ"ס בשם הרמב"ם בספ"ק
דעדות ע"ש: ד [א]ם נתן בידים שמאות טמאין. כח
הר"ב בידים תחלות עסקין ורש"ב"א היא כדאיתא פ"ב
דחולין דף ל"ג ולא אהכחא אחיא
ולפיכך ל' הר"ש כדאשכחן. והכי
תיבא רש"ב"א משום ר"מ אומר ידים
תחלות אף לחולין וכי הא (דמתן
ברפ"ג ידדים) הכנים ידיו לבית
המנוגע ידיו תחלות. דברי ר"ע.
ומסיק התם אמאי לא מוקים כר"ע:
חס

ד הנותן מן הסלים (א) ומן המשמיה (ב)
של אדמה. בש"א נותן בידים
טהורות (ג). ואם נתן בידים שמאות.
טמאין. בה"א נותן בידים שמאות (ד)
ומפריש תרומתו (ה) בטהרה מן
העבט (ו) ומן המשמיה של עליה (ז).
הכל
ומפריש תרומתו בטהרה: לפי שלא הוכשרו. כיון דבבול מתחלה לאכילה:
מן העבט ומן המשמיה של עליה. עביט הוא כלי שנותנים בו העכבים כשבוזרים אותו לגת. ומשמיח של עליה ששטחו
העלים על פני האדמה ונתנו העכבים עליהם. והשתא מוכחא מלתא דהבבול עכבים הללו מתחלה לגת בלח ולא לאכילה
הלכך

שלמה מלאכת
ד הנותן מן הסלים. פי' לגת ועד השתא איירי בזמנים דמטען היינו
דומים וכל הנך צבות מיירי בעכבים מדנקט עביט וכדמתן כפ'
איזה נכך ועל העבים של עניות ועל למתעב ועל זמנים הר"ש והר"א ז"ל:
ומן המשמיה. כמו משמיה חמימים ביחזקאל סימן כ"ו:
בפי' רעז"ל אי נמי בידים תחלות עסקין ורש"ב אלעזר היא כדאיתא
לגת

תפארת ישראל

טעוים: (א) שלקח עכבים מהסל או ממוקום ששעמן על
הארץ. ורואה ליתן לחוף הגת: (ב) דס"ל ל"ג דכבר הוכשרו
העכבים בהמשקה שילא מהן שם במקום ששעמן או צבל.
ואע"ג דלא הוה יוש"ל שם ביציאת המשקין דגם צבל ולא דרך
נקבי הסל. ובמשמיה אדמה. יתבטלו באדמה. עכ"פ הוכשרו
במשקה ששאר על גרגרי העכבים בשעה שנמלך לתת להגת.
והרי קו"ל ריש מנשירין דבין בתחלתן או סופן לרלון. וכי
להכשר: (ג) דאע"ג דסתם ידים טהורות הן. ואין שני עושה
שלישי בחולין. אפילו עבולין לתרומה [הרמב"ם פ"א מה"ע"א].
צ"ס ס"ל דעבול לתרומה כתרומה דמי [ר"ש]. א"כ כ"ל דהכא
מ"ג. ומה יתייבז מה דקאמר כפי"א הכל שוין דנתן בידים שמאות טמאין. דק
נמוגא במת נמי שרי צ"ס. רק אידי דנקט צ"ס ידים לרבותא
תרומתו בטהרה. ואע"ג דכתיב בתחלתן וסופן. כשחד מיטיביו
עקורת המשקין לריך שיביה דוקא לרלון [הרמב"ם פ"ג מה"ע"א].
יח"ל בתהלה שיתעקרו המשקין מהעכבים. ולא הוכשרו בו.
גת. דלכ"כ אפילו אין על העכבים משקין כלל. כבר הוכשרו מדבבול לגת [גמ' ד"ז א':] (ב) הוא כלי מנוסף שהמשקה היו"א
מהעכבים שצמחו לא ילך לאכוד. ואם משם לוקח להביא לגת: (ז) דג"כ גלי אדמיה דית"ל במשקה היו"א מהן על העלין.
מדאין

לפעמים נותן על משמיה של אדמה שהיין המנוסף נבלע באדמה אינו חושש לו. ודרך הבבול לגת שדעתו על היין אינו נותן כסלים אלא בעבט
בחוכו. או על המשמיה של עליה כדאמר שאינו נותן על אדמה אלא על העלים שהיין הוא נקי כשיוצא על העלים. ועוד יש הילוך אחר כשבבול לאכילה אינו מקפיד
שיהא החותם קיים שהחותם סותם פיו שלא ילא היין וזה אינו מקפיד על היין. אבל כשבבול לגת מקפיד שיהא החותם קיים. ולשון המשנה דלקח מוכח כן דגבי
נותן מן הסלים אינו מוכיר אם החותם קיים אלא קתני אע"פ שבוקעות ומנוסות. ובנותן מן העבט. מהלך בחותם אם הוא קיים. והיינו משום שכנותן מן הסלים סתמא
אין החותם קיים שאינו מקפיד עליו והרי הם מבוקעות ומנוסות. אבל נותן מן העבט סתמא יש להן חותם וכשנפל ממנו גרגר בודק אם יש בו חותם. ומתוך זה
נראה דהא דקתני ואם נתן בידים שמאות טמאין היינו כיון שאין בהן חותם הרי הן מנוסות ומלאות משקה והטמא המשקה בידים מסובכות. אבל הרב כתב אע"פ
דאין שני עושה שלישי בחולין דלמא קביר העבולין לתרומה כתרומה דמי. א"כ ר"ש בן אלעזר היא וכו' ור"ש. ולפי' מתני' דלא כהלכתא דאין קו"ל לענין שני
ושלישי העבול בחולין ברפ"ד דעבול יום וקו"ל נמי דלא כר"ש בן אלעזר. אבל לע"ד בהנך נדחקו ככ"ו אלא מתני' בנוגע במקום המשקה ולא הולך לפרש במקום
המשקה דסתם נותן מן הסלים הם מנוסות כדפי'. ולשון הרמב"ם בחבורו פ"א מה"ע"א דין ד' לריך ליקח מהן בידים טהורות כדי שלא יקח ממנו הטמא ויטמא ע"כ.
נראה שפרש בידים טהורות לאו דוקא דהא אין שני עושה שלישי בחולין אלא הכוונה שלא יבטל בהן הטמא מיהו בו' אלא שלא יקח מהן הטמא. ומיהו למאי דפי' אין
אודך: ב"ש אומרים נותן בידים טהורות. פי' הר"ב כיון שכל ליתנם לגת הוא כבבול מתחלה לגת וכו' ומיהו אם אין רואה ליתנם לגת כל זמן שמנוחם כסלים ומשמיח
של אדמה פשיטא דאין מוכשרין אלא אם מנוחים בעבט ומשמיח של עליה אע"פ שאין נותנם עכשו לגת הם מוכשרין שמשעה שבלחן לעבט כבר הוכשרו כיון שמתקיים
שבלחן לגת. וסיפא דקתני מן העבט ומן המשמיה של עליה הכל שוין שהוא נותן בידים טהורות בו' שהוא נותן לאו דוקא אלא דנקט לישנא דרישא דה"ה אם
אינו נותנם הם מוכשרים בעודם בעבט כדמתן כדאיתא במתני' דלקח האובל מן הסלים ונטפו לגת הגת טהורה. מן העבט גת טמאה. אלמא כשעדיין לא נתנם
לגת בבלין אינם מוכשרים. ובעבט מוכשרים כמ"ס הר"ב שם אע"פ שנטלם לאוכלן יש לו תורת משקה האויל ומתהלה בלח לגת וכו' הרמב"ם שם בחבורו דין
ג' הבבול עכבים ומתנם בעבט או ע"ג העלין הוכשרו בלח ונתן הסלים או במשמיה של אדמה לא הוכשרו ע"כ. ונפלאתי על הרב כמ"ס שכתב ע"י הבבול נותנם בעבט
וכו' משנה פ"ג דטהרות הנותן מן הסלים ומן המשמיה של אדמה וכו' וכ"ה ע"כ. ובאמת אין זה ענין לפלוגתא דב"ם וכו' כלל דאינהו בנותן מהן לגת פליגי. ודברי
הרמב"ם אלו באינו נותנם לגת אלא עודם בעבט או כסלים והוא ממתני' דלקח כדפי'. ובמפריש תרומתו בטהרה. איכא למידק מאי קמ"ל פשיטא שהוא בטהרה
כיון

1 סי' שהיה ט"ו י"ח ע"ה
ה"ט ע"ו:

אלוהי רבה

אין לו חותם טמא.
שנגע בידיו כהמקום
שנגרר וטמא המקום
וטמא כל הגת שמסקה
מטמא אחרים ככל שהוא:

תוספות רע"ק

ה ברע"ב ד"ה כביצה
מכוון טהור. טומאה
שקבלה בשהיתה אוכל
[כג] עיין בהרע"ב לעיל
במסכתין פ"ג מ"ג וצ"ע:

משנה אחרונה

נפלו ממנו ענבים
סי' הר"ב אשכול
שהענבים מחוברין בו
ע"כ ודקדק לפרש כן
מדתני ענבים ולא
גררנים כלשון דרישא
אלא לחוברין קרי
ענבים ולעיל גררר
יחיד שהוא תלוש נקרא
גרר. ומתני' גופה
לדיקא למיתני הלא
במחברים משום דתני
משינאה עפה ראשונה
קמחא ככ כ"ה
ובתלושין לא שכתת
לה כיון שאין הפפה
נוגעת בכל הכביצה לא
למחברין. אבל מחוברין
השיבו כמו גוש ע"י
שכיכה שבנשילת מקלתו
ניטל כולו והיו נגיפת
מקלתו כנגיפת כולו.
וה"ל צ"ג מ"ב דתני
כשינאה עפה שמתא
בכביצה אשכרה לה
בגוש: ודרבנן במקום
המופנה. סי' הר"ב
שחין ע"י ואלא ענבים
ע"כ משום דכתיב למיתני
כביצה מכוון טהור.
ואלו היה ע"י
כביצה מטמא היין
והיין מטמא הגת. וכן
אם יש ענבים
ג"כ ליהרר שלא ידרוך
גם אותם עם הכביצה
והרי לעולם יש ע"י
יותר מכביצה. ודברי
תו"ט בזה סתומים:
כביצה מכוון טהור.
סי' הר"ב שחין

בידיו במקום החותם. אבל אם לא נגע במקום החותם לא נטמא הגת. שהרי לא נגעו ידיו במקום כדי שימור המשקה ויטמא הגת: נפלו ממנו ענבים. כלומר אשכול של ענבים שהגררנים מחוברים באשכול ואין משקה יולא ונטמאו בידיו עומות דהוכשרו לפי שבגלגל לגת: ודרבנן במקום המופנה. מקום פנוי בגת שאין ע"י כלום לא יין ולא ענבים ודרכוהו בטהרה: כביצה מכוון טהור. הגת דלחין אוכל מטמא כלי. ומשינאה טפה ראשונה חסר ליה מכביצה ואין אוכל מטמא אחרים כפחות מכביצה. כמלא דלחין טומאה

מהור. והוא שלא נגע במשקה.
הראב"ד פ"ע מה"א
(הלכה ד') ואף ע"פ שפשוט הוא
ל"ל שהדמיון לכתוב כן. מדכסיפא
מתנה במקום המופנה:

במקום המופנה. פירש הר"ב
מקום פנוי כו' לא יין
ולא ענבים. דענבים כמי היו
מתמאים

חותם (ג). טהור (ד). **אם אין לו חותם**
טמא (ה). נפלו ממנו ענבים (ו) ודרבנן
במקום המופנה (ז). כביצה מכוון
טהור (ח). יותר מכביצה טמא.
שביון שיצאת טיפה הראשונה.
נטמאת בכביצה (ט): ו מי שהיה עומד
ומדבר על שפת הבור (ס). ונתזה
ציונרא

אלא מחמת טומאה שקבלה כשהיתה אוכל [כג]. הילכך השתא נמי דנעשית משקה. אין לה כח אלא כאוכל. אבל יותר מכביצה טמא. שהכביצה מטמאה טפה ראשונה כיון משקה וחזרה הטפה וטמאה את הגת דמשקה מטמא כלי: ונתזה צנורא. נתו רוק מפיו של ע"י הארץ המדבר. ורוק

מלאכת שלמה

עוד בפ"י רע"ז"ל אלא מחמת טומאה שקבלה כשהיתה אוכל. כ' ה' ה"ר סוליאן אוחא ז"ל נראה מדבריו ז"ל שהוא סובר כמ"ד משקין מיכלל בליש דאי כמ"ד מפקדי חין במשקין שום טומאה

ספיקו

בויעו

ישראל

תפארת

יבין

(ז) וקשה לי יתעמא המשקה מהו. מדנגע בו בעורו בחוכו. ואמ"נ לחין בכל ז' כשיעור. עכ"פ הרי כבר אמרו שהשרביט של הגררין מחוברין בו. הוא מרפס לכביצה. ואח"כ דלע"ג דהשרביט מרפס. אפ"ה חין כביצה רק עם המשקה הכנוס בכל גרר. והרי המשקה שהוא מדמפקד פקוד טהור. וא"כ איך יקבלו המשקין טומאה מהגין שאין בהן עממן כביצה. יתא. דע"כ המשקין שבתוך הגוין אף שלא נטמאו עם הגוין אפ"ה מרפסו לכשיעור כביצה למטא אחרים. דאי לא תימא הכי קשה סיפא דקאמר דכשהוא יתר מכביצה. דסתמא משעט אפילו קת. דהיינו רק כשיעור הפפה היוול. או נטמא המשקה היוול. וקשה ואמאי הרי בנין הנשארין חין בהן בלי המשקין שבתוכן עדיין שיעור כביצה. אלא ע"כ ז"ל דאף שהמשקין שבתוכן נשאר בטהרתן. אפ"ה מרפסין להשלים שיעור כביצה להגוין למטא ע"י טפה היוולת. וז"ל טעם הדבר דלא משקין שבתוכה שאמר. דלע"ג שהוא עצמו נשאר בטהרתו. שאין מקבל טומאה כלל. אפ"ה כל עוד שמתוכו להאכל מטרף להשלים שיעור כביצה של האוכלין [כריש וקולין]. וא"כ ה"י קודם שדרכו. הו"ל שיעור המשקין שבתוך הגררין להגוין להיות שיעור כביצה. ויטמא טוב כל ז' להמשקין שבתוכו מדנגע בן מתוכן. ז"ל דנגע שבתוכו הו"ל נגע בית הסתרים. דלע"ג דקיימא לן חיבורי אוכלין כמאן דמפרתו דמי. ולא מחשבו בית הסתרים [כחולין פ"ג א']. היינו רק כשמחוייב בסוף לחלקן מהדרי. וכגון עובר שהויול ידו מבית הרהס וגשחטה אמו. דהרי היד אסור. וזרין לתקבו מהנשאר [בתום חולין ע"ד ה' הידור]. משא"כ הכא. וכי מחוייב לטחוט היין מהגוין. להכי מחשב שפיר מנגע שבפנים מנגע בית הסתרים. מיהו לרש"י ספחים [ג' ב']. בלא זה לא קשה. שכתב זה לשונו שהמשקה שבתוך הגו אינו לא אוכל ולא משקה. ואין מקבל טומאה כלל [ועמ"ש פ"ד לעיל פ"ג מ"ד סי' י' ודו"ק]. ואין להקשות דעכ"פ להיו ז' היבור להמשקין שטמא שומר וליתעמא עמו. תי' אלא"ו עשרת ראשי הגוין וזוק"ל. דמ"ד"א ינגע כמה שבפנים לא מחשב שומר [כחולין פ"ט מ"ה]:

(ח) ואע"ג דבקדמו משקין עמאין. מתבטלין בהרוב טהורין שנתערבו בהן אח"כ [כמכשירין פ"ג מ"ג] היינו כשהטורין מחוברין שאין מקבלין
הרי גם דשיחט עפה הראשונה. ישרר גוש ענבים כביצה.
הענבים היו מחוברים יחד בהשרביט ומדמחברין בידו שמים
והרי הגררנים הסס כבר עמאין
להכי כשינא מהן הפפה הראשונה. לא ישרר
לא נטמאו עם הגו. דמשקין מפקד פקודי. ר"ל חין
והטעם הו"ל עינאיה הגת וגם כל המשקין שיוולין
הוא לא מיהו לא מיהו כע"כ והרי הוא מוחזק לנו במעיינותיו
כזו

ר"ל אם בגרר שגמר מהאשכול נשאר בתחתיתו קת מהענף שעי"ז לא יוכלו משקין לנאת מהגרר: (ד) הגת וכל אשר בתוכו טהור. דאפילו בלחן לגת. ומלא שברר הוכשר הגררין לקפ"י גם בלי משקה. והרי נטמא א"כ הגרר מהידים. עכ"פ חין בגרר חוזר ונטמא הגת. דאוכל מטמא אפילו יש בו כביצה. אפ"ה כלי. וגם אם יש חוך הגת שאר ענבים כשנפל זה הגרר לתוכו. לא נטמאו מהגרר שהרי חין בגרר כשיעור למטא אחרים. וכו' אפילו היה בהגרר כביצה. אפ"ה לא היה מטמא שאר הענבים שחך הגת. שהרי הגרר לא נטמו מהידים שניס רק שלישי. שאינו חוזר ונטמא תרומה. ומכ"ל לטעם שדינו כחילין [לעיל סי' כ"א]. ואפ"ה קצו טמא גרר. שאין יכול כשיעור. משום רבותא דסיפא. דבאין בו חותם. אפילו גרר שאין בו כשיעור נטמא הכל: (ה) דהידים שנגעו בהמשקין שבפה הגרר, טמאיהו. ופפת משקין זה נעשה מהידים תחלה. והוא חוזר ונטמא הגת וכל אשר בתוכו. דמשקה א"ל שיעור אפילו למטא אחרים. ואע"ג דעכ"פ חין בהטפה הקטנה זו בכדי לנגע בגת ובכל הענבים. עכ"פ כשידרכו וילאו משקין רבים. ויתעמאו מהטפה עמאה. והן ונטמאו הכל. מיהו כל זה בלקחן ממשקין עלין. דהרי בלחן לגת. אבל בלקחן לאכילה. אפילו חין עליהן חותם לא היה נטמא מהידים. דמלקחין לאכילה לא יחיל במשקין שיוולין. ואין עליהן עם משקה להכשיר ולקט"ו [לעיל כ"ב]. ומת"ס לא מחלקו הכי צ"ה בין יש או חין עליהן חותם. דבין כך וכך מותרים ליתן בידים מסואבות: (ו) ששפלו איזה ענבים שגררין סתומין מהאשכול שאבצר לגת ונטמא מהידים: (ז) שדרכן אותן ענבים ששטרו מהאשכול. במקום שבגת שהיה פנוי ונגזו ממשקין. וגם ענבים אחרים לא היו עם במקום ההוא. דאל"כ היו נטמאים מהענבים העמאים שפלו. שהרי היו יחד כביצה. וכדמסיק. וא"כ מה היה מועיל שאין בהענבים שפלו רק כביצה מכוון. והוא יטמא להמשקין שיוולין כשגררו: (ח) דלע"ג דגררין מרפסין כולם לכביצה [ובק השרביט עמו שאר די חין מרפס להשלים שיעור כביצה. וכריש וקולין]. והרי הגררנים הסס כבר עמאין היו. אפ"ה לא יכלו למטא המשקין כשינאו. דמדלח היו רק כביצה מכוונת. להכי כשינא מהן הפפה הראשונה. לא ישרר כשהגררנים שיעור כביצה בכדי למטא המשקין. ובעוד המשקין בתוך הגו. לא נטמאו עם הגו. דמשקין מפקד פקודי. ר"ל חין כגוף אחר המוסקד בתוך הגו כמנוח בקופסא [נפסחים ז"ג ע"ג] (ז): (ט) והטעם ההוא לא מיהו לא מיהו כע"כ והרי הוא מוחזק לנו במעיינותיו

מבלע בליש יתא וכ"כ הרא"ש. ומ"ס הרב טהור הגת. חינו מדוקדק. דאי אנת קאי ה"ל למיתני טהרה לטן נקבה כדתני רישא אלא המשקה גופי' קאי וטומאת הגת ממילא משמע: ו נתזה ליטורא משיו. פ"ה הרב בליטורא של ע"ה דמטמא אדם וכלים מדרכן ע"כ ולאו לימירא דלכו בטמא מדאורייתא פקדו עמא דליתא דהא טומאת ע"ה היא אב ומרי' בפ"ד מ"א אב ספקו עמא כמו בלדוריתא. אלא לישאל דמתני' ששט ע"כ ללחו ליה כזו וכיוצא בו מירי אלא בלרס בלעמא וחינו טומאת ע"ה ומיהו

כרם פני' ע"ה שם ה"ז : כלי
פני' פ"ח פ"ה ט"ח כ"ה
סג עקן רמ"ז ושיין כ"ט :

חלופי גרסאות

ה דג"ה ה"ה כרם שלפני
הבוצרים רה"ר אימתי וכו'
כלי בית הכד נמשך כלי
של בית הכד : כוס שהן
דג"ה ונמשך : שהוא : ג"ה

תוספות חדשים

ה במשני של אחר הנועל'
רס"ר . דהכל נכנסין
לעול פטע ועוללות :

אלוהו רבה

ח שלפני הבוצרים . את
שלפני הבוצרים עדיין
לא נלכו : רה"י שאין
מתיין שם בני אדם לנכס :
ושלאחר הבוצרים . את
שלאחר שנלכו הבוצרים :
ר"ד . שנתה רשות ל"ה
לינכס : אימתי בזמן
שהרבים נכנסים בו
ויוצאים בו . שיהא כזה
שאתר הבוצרים פ' שמתין
שנכנסין בו ויואלים בו
אבל אם אין כוונתו שלאחר
הבוצרים ב' שמתים אף
פ"ה שם פתח בו שלאחר
הבוצרים וזוה נכנסו בו
שלפני הבוצרים והבנים
נכנסים כוס הפתח שלאחר
הבוצרים רה"י מאוס שפתח
שנכנסו באותו שלפני
הבוצרים הוא ושם הוא

משנה אחרונה

ס"ל כחוספתא דזמון
לזמן נמי לא מחוקין :
ח בין עיגולים לזין
משמע דבכל
ימות השנה קאמר
אפילו שלא בשעת
הנחת דגין אין לזן
זמן קבוע כמו הענינים
עלמן אלא נדוכין בכל
השנה מעט מעט .
ומשמע דאפילו מונחין
בבית ובתנאי הו"ר
כמ"ה הרב שג"ר
הרבה בני אדם מתוך
כובדו וגדלו . אבל אם
מונחין במקום שהרבים
עוברים בלא"ה פשיעה
דהו"ר רה"ר כיון שיש
רשות לרבים ללכת שם
כמ"ה ככרם שלאחר
הבוצרים :
מגנבן היינו כמ"ה
ואמר כמ"ה

קחני וכי לא בדק ולא כסה אימא לאחר שמילאה נפל זה
והא [ל"ל והראשונה] בלבד תהיה עמאה :

ח בזמן שהרבים נכנסים בו ויואלים בו . בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלים ברוח שכנגדה .

הרמב"ם פ"ב מה"ה (ה' ז') :
ושל גת . והר"ב העתיק של גת
וכן הר"ס . וכך הוא במשנה
שבגמרא דפוס ישן :

*[והעקל . פי' הר"ב שאחר
שסחטו הימים

נוחמים הגפת כו' שאיתו הפסולת נקרא
גפת כדפי' הר"ב ברפ"ג דשבת] :

מגנבן . במים ואמר כדפי' הר"ב
בשלה

לכך נחשבר"ה לטוהר ספק עומאה . משום דרבים מצויין שם :
כרם שלפני הבוצרים רה"י . שיראין בני אדם לינכס שם
מפני שנתפס עליו כנגב : אחר הבוצרים רה"ר . שיש רשות לכל
אדם לינכס : כלי בית הכד של גת . כלומר ושל גת דבית
הכד לשמן וגת ליין : והעקל . עשוי
במין קופה מסורגת כעין רשת . ואחר
שסחטו הימים נוחמים הגפת באותו
עקל ומניחים עליו דבר מכבד
להוליא הנשאר : מנגבן . וקודם לכן
לא מהניא טבילה אם נטמא עד
שיצא מהן המשקה העמא שדבק
בין :

לזגין (ה) . רה"ר (ג) . כרם שלפני
הבוצרים (ס) . רה"י (א) . של אחר
הבוצרים (כ) . רה"ר . אימתי (ג) בזמן
שהרבים נכנסים בו ויוצאים בו .

כלי בית הכד (ד) ושל גת (ה) .
העקל (ו) בזמן שהן של עץ מנגבין (ט)
והן

נכנסין ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה :
של גת גרסי' וכדפי' רעז"ל והר"י ז"ל הגיה נ"ב כלי בית הכד של גת
והעקל וכו' . העקל פי' הר"ס ז"ל הכי קראו שם עקלים
שעוקלים ועוקמים אותם כורכים אותם סביב . בזמן של עץ כג"ל :

מלאכת שלמה

ח כרם שלפני הבוצרים . י"ם דגרסי כרם לפני הבוצרים . לפני הבוצרים
רה"י שלאחר הבוצרים רה"ר כג"ל :

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

בפי' רעז"ל שיש רשות לכ"ה לינכס אחר המלקט ליעול פרט ועוללות :
אימתי וכו' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחר הבוצרים רה"ר בזמן שהרבים
נכנסים ברוח זו ויואלין ברוח שכנגדה .

חולמן. שופך עליהן מים רותמים
ואח"כ מטבילין: בשבולת הגדר.
מקום שהמים רודפין כדי להוליח
המסקה הנדבק בהן ואין הלכה כר'
יוסי:

והן מהורוין (ח). בזמן שהן של גמי (ס)
מיישנן כל י"ב חודש) או חולמן
בחמים (ע). ר' יוסי אומר אם נתנן
בשבולת הגדר דיו (ע):
סליק מסכת טהרות

בשלהי מסכת ע"ז וכ"פ הר"ם:
בשבולת הגדר. פי' הר"ב
מקום שהמים רודפין
מלי' ושולת טעמתי (מהלויס סג ג)
ולפי שדרך הספינות ללכת (סס)
נקרא שבולת מלי' שזיל. ובשלהי מסכת
הר"ם: סליק מסכת טהרות

החלופי נרסאות
כ"ד ע"ז: וכל י"ב חודש
ד"פ לוח פ"י: נתנן בשבולת
ד"ז ובפ"ג נתנן לשבולת.

תוספות חדשים
ח הגר"ב ד"ה בשבולת
הגהר טו' ואין הלכה
כ"ד. וכ"כ הרמב"ם כ"פ'
אלו נתיביו פי"א מהלוי'
ט"א הלכה י"ז חזר בו
שכתב וז"ל או חולמן
כתמין או בני זמין או
מיתן תחת טור שתיזו
מקלתי' או לתוך עיני'
שתיזו רודפין למתע
ד"י לא לפלוגי' אלא
וע"ש כ"ח:

ע"ז אמרינן דמיתן קס עונה. או יוס או לילה. גבי מעין שמיזו רודפין. הר"ם: סליק מסכת טהרות
בשבולת הגדר מלמן ושולת טעמתי לפי שדרך ללכת במים רודפים
נקרא שולת מלי' שזיל. הר"ם הר"ש ז"ל:
ובתוספתא מיישנן כל י"ב חודש רשנ"ה מנת לנת ומד לנד ועוד
קאמר בתוספתא רשנ"ג תמוס ר"י נתנין בנדר שמיזו
מהלכות עונה או תחת הנוטר שמיזו מקלחין ות"ק בשם ר"י אומר אם

תפארת ישראל

יבין

יבין

באפר ומים. אבל לתוס' (גדס ספ"ה ד"ה הדין) וכ"כ הר"ם והרמב"ם
והר"ב הכל לרדף להדיחן בלחץ מים (ואל יזמי לנכין דברי הרמב"ם
[ספ"ה מילוינן] שכתב דכאן כלי מדיחין. ואין להן כ"ק מנגנן. משמע מדכרו
דלחין להן כ"ק שאין שם תריחין לתתם שם לתוחית טמא. או גם הדחה א"ל.
ולא ידעתי מלי' : סח) אם הן פשוטי כלי עץ אוכלים שמתקמץ
א"ל טבילה אחר הגיגוב והדחה. ואם בני קבלת קומתה יונכו
מתבילין אחר ההדחה: (ס) בלחץ שהוא עשן יבש ובלע ע"י:

ע) פשוטא של ריכוס נמי יגוב והדחה ככרישא: (ע) ר"ל שופך
עליוהו רותחין כדי שילח מהן כל משקע עמא הבלוע בהן. ואם
יש להן צית קבול המתקמץ. מעבילין אח"כ. ולא קודם חלוטס
מדהו"ל או כעובל ושרך בידו: (ע) הוא זרס הגהר. ומתוס
שזרס הוא שזיל להספינות נקרא שבולת. ומתוס שהמים
רודפין קס נכה ולא כל המסקה הבלוע. ודוקא שהיתן
קס י"ב שעות [נע"ז ע"ה א']:

אלוהו רבה
כות סיחוד: בשבולת
הגהר. והוא שיתנו קס
י"ב שעות:

משנה אחרונה
הר"ם. וכדי להוליח
הבלוע בהן וכן חולטין
בתמין משום הכוונין

ומ"ש הר"ב להוליח הנדבק בהן לא דוקא ללוה שדבק די נהדחה לכד כמ"ס ס"ט דכליט מ"ה ומיהו כנמי דמייסן י"ב חודש טמא אחריתא הוא ללאחר י"ב חודש כלה
טעם היין והשמן הבלוע והוי כעפרא בעלמא. כ"כ הר"ם והרמב"ם. אבל כפ"ע דכלים תנן אם ידוע שיוצא מהן משקע אשילו לאחר שלש שנים טמא משמע דלאו
בעפרא תשיב אלא כהמס' כלו המשקין בתוכן לאחר י"ב חודש ואין פולטין ואם ידוע שפולטין טמא וכ"כ הרב קס נהדיח וכן הר"ם והרמב"ם קס. ובתוספתא חס"ב
פי' ע"ה החרף להוכיח שאחר י"ב חודש כלה טעמו וריחו והוי כעפרא בעלמא כדכרי המפרשים כאן ועדיין ל"ס. ובתוס' כלים כתבנו ישב לוס:

אודה לשמן בעל גבורה. גוסר בעדי במס' טהרות. גל עיני ואכיפת נפלאות. בדינים והלכות במס' מקואות.

הלכתא גבירתא כללא דפרק י

מהגררין הוא סהור. סדאין שם עוד בהגזין כביצה ויתבטל בהן ברוב הספה
הסמא שיצא בתחלה. י"ל דדוקא כשהמשקין מהורין שבאין באו בשפיני מתבטל
ברובן הספה סמא שיצאה בתחלה. וה"ה בגשמים [בתוס'] ב"ק ד"ק ע"ב ד"ה
אמר]. אבל הכא שהיין שיצא בסוף יצא אחר לאחת אמרינן קמא קמא דסמי
להספה הסמא לא היה רוב סהור ונטמא עמה]. והוי הגא אומר להספה כמסאך
לא טמאני. ואתה הטמאני:

ע"ה שפיהרוהו לטהרות, וחזר ונתייחד עם דברים טמאין. דוקא כב'
... לריעותא שהדברים מסמאין במדרס. שאין ע"ה בק בדיני טומאתו. וגם
בוודאי נגע ע"ה שם בטהרות, נטמאו. דכדאד לריעותא אמרינן דנהדר הע"ה:
משה ב' מיהו במשקין טמאין בקרקע. שם לא כהני והירותו. דלמא נתלחלו
בהן רגליו היחפין ולאן אדעתיה. וחזר וזלחה ברגליו את הידות. ולהכי
רק במסתבר שנתנגב ביני ביני, הטהרות טהרות. אבל נאמנין לומר לא נגענו
בטמאה זו. אף שלא נודע טומאתו רק עכשיו. דכדודעין דקפיד בעה"ב בטהרתן.
מדקדקין היטב בכל נגיעתן. ולפיכך רמו אנפשייהו גם השתא היטב להוכר במה
נגעו למסעי. ואפילו בילדיהן שבאו אצלן והן טמאין. אע"ג שנגעונון זה על זה.
נאמנין לומר שלא נגעו. ואפילו יצאו הע"ה לפי שעה תנין לבית הגדי. אמרינן
דנהרין מלרמא. אמנם זה רק בשמרחקים בכדי שיבטל בעה"ב לדאונן:

משנהו ע"ה שניתו רוק מפינו בשפת כלי יין ויש ספק אם ניתו הרוק לתוך היין.
אף דא"ל בזה ספק משקין לטמא סהור [כמ"ד מ"ס] דהיי הכא משקין
אהס"י [ועפ"ד סמ"א]. ועוד הרי אין כאן ספק בנגע רק ספק עידוב ומדקדמו מהורין
לא נתבטלו. אפ"ה סדהו"ל טומאה נורקת. אפילו ברה"י. ואפילו ספק עידוב סהור

משנהו כחוקין טומאה מזמן לזמן ולא במקום למקום. ולפיכך בוד יין ששאב
מסנה כמה חביות זה אחר זה. או ששאב בדלי מהבור. ושפך הדלי
להחביות. וחזר ושאב ושפך להחביות אחרות זה אחר זה. יש בזה ג' מרונות. א) אם
אחר שאיבת כולם נמצא טומאה בהבור ששאב ממנו. כולן טומאות. דמחוקינן טומאה
מזמן לזמן. לומר שכבר בשעת שאיבה הראשונה היה הטומאה בבור. ואפילו בדק
הבור קודם שמלאהו. ולא כשהו אחר שאיבת כולן. לא אמרינן שאחר שאיבת כולן
נפל. ב) ואם אחר שאיבת כולן נמצא הטומאה באחד מהחביות יש גם בזה ג'
חילוקים. א) בנמצא בחבית הראשונה ששאב. אע"ג שאפשר שאחר ששאבה נפל
הטומאה לחוכה. כגון שלא נסה אותה אחר שמלאה אותה. מחוקינן טומאה מזמן
לזמן לומר שקודם שאיבה כבר היה בה הטומאה. וסימא היין שכבור בשעת שאיבה
ואפילו באי אפשר נטי שהיה בה הטומאה קודם שאיבה וכגון שבדקת קודם ששאב
בה. אמרינן דודאי לא בדק יפה. או אפשר שבבור היה הטומאה. וכשם ששאב
לחבית הוה. ובין כך או כך הרי נטמא כל היין שבבור. ב) אבל כשנמצא הטומאה
בהאחרונה ששאב לבסוף או כשאפשר שלא היה הטומאה בבור קודם ששאב זאת ונגזן
שלא בדק החבית קודם שאיבה. או לא נסה אותה לבסוף. או אין מחוקינן טומאה
מקום למקום. לומר שכבור היתה הטומאה קודם ששאב זאת. ומשם נשאב לזו.

אבל כשבודאי היה הטומאה בבור וכגון שבדק חבית זו קודם שאיבה. וכיסה אותה מיד
אחר שאיבה מחוקינן טומאה בבור מול"מ לומר שכבר בשעת שאיבה הראשונה
היה וכולן טמאין. ג) אולם בשאב בדלי ושפך לכל א' וא', או גם בנמצא בחבית

משנהו ג' אבל רק בשכבר הוושן בסדר' נזדרין. הא בטבילתן שנהוהו בטומאה אינן
נזדרין ואין נאמנין לומר שטבילו כדנינו. ולפיכך צריך שיראם הבר כשטובלין:
משנהו ד ענבים שבצרון לאכילה. דאו לא הוכשרו בבצירתן. והניחן במקום
שהמשקה שיצא מהגררין ילך לאיבוד. ונמלך אה"כ לדרבן. לא הוכשרו
במשקה שיצא מהן במקומן. אף שעריין לחין. דאע"ג דהלכתא שבשחלת נפילת
המשקין על המירות לרצון אף שטופו שלא לרצון. או כשטופו לרצון אף שאין התלתו
לרצון. והכשרו. והרי הכא מדגמלך לדרבן נהא ליה במשקין הלחין שעל הגררין. י"ל
דעכ"ס תחלת עקירת המשקין ממקום חיבורן צריך שיהיה לרצון בכל גוונא. מיהו בהגיהן
במקום שאין המשקה הולך לאיבוד הוכשרו במשקין היוצאין כשנמלך עליהן לדרבן:
משנהו ה ענבים הנ"ל שהניחן במקום שהמשקה הולך לאיבוד. לא זו שאינו מכשיר
אלא גם לא מחשב משקה לקבל טומאה. אבל כשהגיהן במקום שאין
המשקה הולך לאיבוד. אף שלא יצא מהן משקה עריין. כל שאין חותם בכל גורר
במקום העוקץ נחשב ככבר יצא מהן משקה. ונטמא הספה מרזיים שנגעו שם.
וחזר והכשיר וסימא הענבים כאחת. אם דרך ענבים טמאין כביצה מצומצם. היין
היוצא מהן סהור. אבל בהיו מעט יותר טכביצה. הרי הספה הקטנה שיצאה תחלה
נטמאה בכביצה. וחזרת הספה וסימאה כל היין שיצא אח"כ מהענבים ונטמא גם
הגת אע"ג שהוא כלי. וא"ת עכ"ס הרי כשקדמה משקה טמא מתבטל ברוב משקין
טהורין שאם על הן כסוף [כסבשירין פ"ב סוף ס"ג] וא"כ ה"ה הרי היין שיצא במקום
[טהרות ח"ב]

